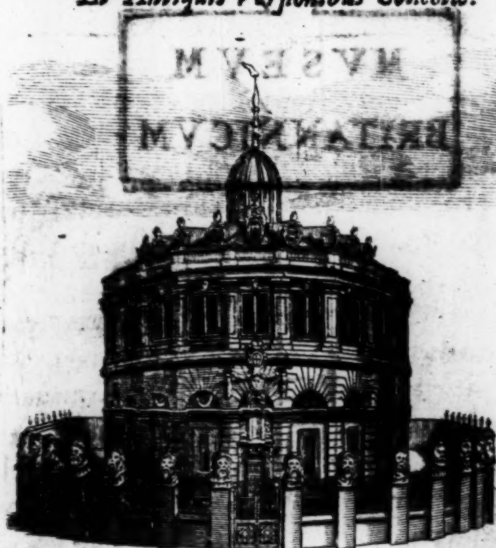
ΤΗΣ
ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
ΑΠΑΝΤΑ.
Novi Testamenti
Libri Omnes.

ACCESSERUNT

Parallela Scripturæ Loca,

NEC NON

Variantes Lectiones ex plus 100 MSS. Codicibus,
Et Antiquis Versionibus Collectæ.

E Theatro *SHELDONIANO.*

Anno Dom. M. DC. LXXV

ℳ. 1789.

ΤΗΣ
ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ
ΑΠΑΝΤΑ.

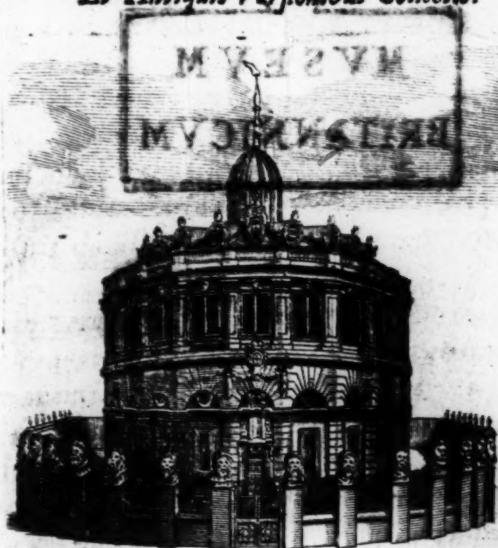
Novi Testamenti
Libri Omnes.

ACCESSERUNT

Parallela Scripturæ Loca,

NEC NON

Variantes Lectiones ex plus 100 MSS. Codicibus,
Et Antiquis Versionibus Collectæ.

E Theatro *SHELDONIANO.*

Anno Dom. M. DC. LXXV.

CMC
MVSEVM
BRITANNICVM

PRÆFATIO.

DICI vix poteſt quantas Tragœdias excitaverint, hoc præſertim ſeculo, Scriptores nonnulli perperam eruditi, & partium ſtudiis in tranſverſum acti, de variantibus ſubinde S. ſcripturarum Lectionibus. Nimirum criminantur illis deberi, quod nihil certi aut ſinceri in Bibliis ſuperſit; ſiquidem temporis lapſu, hæreticorum fraudibus, & librariorum incuriâ ita comparatum, ut notha & rejectitia irrepſerint, quæ textum ipſum mole exæquant: & jam novis Oraculis divinitus miſſis opus videatur, ut quæ reapſe fuerint divina oracula cognoſcamus. Et quidem ſi quis ingentes ſyllogas ad calcem aliquarum Editionum poſitas obiter notaverit (quibus in cumulum unà aggeſtis diſtinctius aliquid perſpicere vix datur) querelam non temere inſtitutam opinabitur. Unde imprimis conſulto egiſſe videntur Rob. Stephanus, Fran. Junius, & Steph. Curcellæus, qui ubique appoſitis juxta textum ſacrum variantibus lectionibus, id præſtiterunt, ut quibuſvis de iiſdem promte ſententiam ferre facta ſit poteſtas.

Cum vero attentius ea recognoſceremus, plane comparebat pleraque illa quæ variæ lectiones audiunt, aut nullius eſſe momenti, ſiquidem in vocibus prorſus ſynonymis, aut particulis mere expletivis, verſarentur; aut demum manifeſta eſſe ſphalmata, ſolâ analogiâ criticâ, & grammatices ope corrigenda. Porro adeo liberaliter à Deo opt. max. cum humano genere actum, ut neceſſaria quæque & ad ſalutis ſummam facientia in S. literis ſæpius repeterentur; ita ut ſi forte quidpiam minus commode alicubi expreſſum, id damnum aliunde reparari poſſit. Quinimo providen-

tiâ divinâ ita feliciter invigilatum, ut in tantâ quæ præfertur lectionum varietate, vix unus occurrat locus sic luxatus, & male habitus, ut alicui fidei articulo fraudi sit futurus. Unde si forte textuum levissimi momenti discrepantiæ scrupulum aliquorum animis injecerint, qui interim contemnunt illos qui extra omnem controversiæ aleam sacratissima Dei opt. max. præcepta consignant, manifesto apparebit, hoc non à pendulæ mentis incertitudine, sed profani animi malignitate & obstinatione provenire. Imo hæc omnia sapientissimo summi numinis consilio facta. Oportet *enim lectionum perinde ac dogmatum* hæreses esse, ut qui probati sunt manifesti fiant, 1 Cor. 9. 19. *& quod alibi idem Apostolus ait,* Si opertum est Evangelium, in iis qui pereunt est opertum, in quibus Deus hujus seculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. 2 Cor. 4. 3.

Interim observare par erit, ubi extra orbitam discessisse exemplaria contigerit, in plerisque promtum esse erroris fontem & originem indigitare. Siquidem Homonymiis & Redundantiis ansam subinde præbuere collationes privatæ, & deinceps magis solennes Harmoniæ Evangelicæ, pio & utili studio circa tertium seculum à Tatiano primum, dein Eusebio adornatæ; unde cognatæ voces in margine primum adscriptæ, exinde in textum admittebantur. Hac de re querelam pridem instituit D. Hieron. Præfat. ad 4. Evan. ad Damasum. Magnus hic in nostris codicibus error inolevit, dum quod in eadem re alius Evangelista plus dixit, in alio, quia minus putaverint, addiderunt. Vel dum eundem sensum alius aliter expressit, ille qui unum è quatuor primum legerat, ad ejus exemplum ceteros quoque existimaverit emendandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint omnia, & in Marco plura Lucæ atque Matthæi, rursus

rursus in Matthæo plura Joannis & Marci, & in ceteris reliquorum, quæ aliis propria sunt inveniantur.

Pariter ex altera parte Defectibus occasionem dederant, voces eædem in vicinia positæ denuoq; repetitæ. Nimirum Librarius, postquam earundem priorem scripsisset, postmodum rediens, in sequentem oculum figens, intermedia prætervectus, in opere progrediebatur. Nec quis facile existimaverit, quanta pars variarum lectionum occasionibus istis, utcunque leves & contemnendæ prima fronte videri possint, in solidum debeantur.

Porro accedit, vetustissimos codices sine spiritibus, accentibus, notis subscriptis, interpunctionibus, imo vocum à se invicem intercapedine & distinctione exaratos, ut fere quod de lege sua ferunt Hebræi, de Evangelio etiam obtinuerit, unam esse periodum, imo vocabulum unicum. Errores autem multiplices, & varii generis hinc ortum traxisse nemo in literis vel leviter versatus dubitare poterit.

Quinimo lectiones Evangelicæ, cum magno in honore & perpetuo usu apud Ecclesiam primitivam, ut ex Justino *in Apologet. aliisque Patribus discimus, haberentur, ad Evangelistaria tanquam Canonem certissimum, & veræ lectionis normam subinde recurrebatur; in illis vero ut sensus ratio rectius constaret, pro* αὐτὸς, Ἰησοῦς *passim reponi contigit, & ad orationis filum complendum similia adjecta aut immutata fuerant: quæ tandem in Textum ipsum inserta lectiones variantes conficiebant.*

Nec prætereundum, quod in codicibus tam antiquis quam modernis frequentes fuerint abbreviaturæ, & scriptionis compendia; quæ supervenientibus Librariis sæpe crucem figebant, & conjecturis eorum, hoc est erroribus ansam præbuere. Quin & constat alios ex legentium ore dictata excepisse, unde ὁμοφωνίᾳ *decipi contigerat, & voces longe aliter quam oportet descripsisse.*

Insuper si quis secum pensitaverit, Novum Testamentum præ omnibus fere libris sæpissime descriptum fuisse, & mendas quæ in exemplar aliquod forte irrepserant, religione quadam (quod alibi non obtinet) retentas & propagatas; adeo longe aberit ut causetur, tot sphalmata mille & septuaginta fere annorum decursu cumulata, ut potius mirari par sit tam pauca, saltem alicujus momenti, intervenisse. Præsertim cum è vulgo quibusvis, calamo pariter & manu profanis, permissum fuerit sacra ista tractare; quod nec Judæis in veteri Instrumento, nec Muhammedanis in Alcorano describendis usquam concessum. Quas vero turbas licentia ista dederit in minoris momenti scriptis, ex Irenæi *ea de re adjuratione satis superque constare poterit, qui in Calce operis hæc habet.* Adjuro te qui transcribis librum istum, per Dominum Jesum Christum, & per gloriosum ejus adventum, quo judicaturus est vivos & mortuos, ut conferas postquam transcripseris, & emendes illud ad exemplar unde scripsisti diligentissimè: hanc quoque obtestationem similiter transferas, ut invenisti in exemplari. Quibus non longe abludunt quæ habentur Apoc. c. 22. v. 28.

Nec tamen prætereundum, quod ex altera parte, Masoræ *cujusdam & sepimenti Evangelicæ legis suppleverant vices, frequentes sacri Textus in omnes fere linguas versiones: quæ quidem in terris toto cœlo dissitis ab invicem, in linguis nimium quantum dissonantibus, & ab hominibus diversissimi instituti elaboratæ, omnes felicissima harmonia in plerisque, imo in momentis fidei omnibus, conspirant, qua de re Chrysostomum audivisse non pigebit, qui Tom. 8. Edit. Savil. p. 111. hæc habet.* Καὶ πρὸς Ἰνδοὺς ἀπῆλθες, οὓς πρῶτος ἀνίσχων ὁ ἥλιος ὁρᾷ, καὶ τὸν ὠκεανὸν ἐπῆλθες, καὶ πρὸς τὰς Βρεττανικὰς νήσους ἐκείνας, καὶ εἰς τὸν Εὔξεινον πλεύ.

πλεύσῃς πόντον, κἂν πρὸς τὰ νότια ἀπέλθῃς μέρη, πάντων ἀκούσῃ παν-ταχοῦ ἀπὸ τῆς γραφῆς φιλοσοφούντων, φωνῇ μὲν ἑτέρᾳ, πίστει δὲ οὐχ ἑτέρᾳ, καὶ γλώσσῃ μὲν διαφόρῳ, διανοίᾳ δὲ συμφώνῳ. *Quibus consona habet Hieronymus Epist. ad Heliod. & Paul. & Eustoch. ad Marcell. Vid. etiam Epist. ad Sun. & Fretel. nec non Theodoret. de curand. Græcor. affect. Tom. 4. p. 555.*

Hanc ob causam versiones antiquissimas pariter & à regionibus, qua patet orbis maxime distantibus, prodeuntes, Copticam nempe & Gothicam inserendas hic curavimus. Arabicam, Persicam, Armenam, Æthiopicam, Syriacam, Anglosaxonicam, &c. partim omisimus, quia res modum omnem excederet, partim quod quædam nuperæ fuerint, & passim notæ, & eorum pleraque à traductionibus aliis petitæ. Latinam merito præteriisse censebimur, quia ita omnibus nota, ut jure optimo Vulgata audiat, nec post lectionem publice receptam, à privatis auspiciis solicitanda videatur.

Cum ergo N. Fœderis editionem moliremur, atq; in votis esset, ut legentium quorumcunque usibus responderet, & speciatim illorum, qui sacri Textus authoritatem elevare nituntur, objectiunculis satisfaceret: statuimus MSS. codices quotquot haberi poterant, diligenter recognoscere, & amicorum ope aliunde accersitâ, exemplarium alibi gentium reperiendorum fidem exposcere: porro versiones, ut diximus veteres Evangeliorum ante 1200. annos descriptas, Gothicam nempe & Copticam in subsidium petere: & tandem omnia lectoris oculis, una cum textu ipso subjicere.

Exhibemus ergo quæ Curcellæus ex Stephano imprimis & Wechelio desumsit; insuper quæ biblia Polyglotta Anglicana addidere. Porro collationem de novo instituimus 12. MSS. Bodleianæ Bibliothecæ, quorum plerique intacti prius, nec in Polyglottis recensiti. Accedunt collationes

codi-

codicum duorum Bibliothecæ Dublinienſis in Hibernia, qui olim R. Uſſerii Armachani fuerant, quæſq; eximius vir Ds. H. Dodwellus collegit & tranſmiſit. Quatuor itidem è Gallia mittebantur, quorum tres Dni. Petavii ſenat. Pariſienſis Muſæum ſuppeditavit; quartum Bibl. cœnob. Gall. quæ eſt Sti. Germani: ſed quod ad Collationes attinet, id totum induſtriæ & labori Joh Gachon Senatoris Filii, Viri amiciſſimi & de bonis literis optime meriti acceptum ferimus. Verſiones Gothicam & Copticam recenſuit eruditiſſimus noſter Tho. Mareſchallus S.T. P. & Coll. Lincoln. Rector digniſſimus. Ultimo in loco lectiones varias 22. Mſs. quæ Catenæ in D. Marcum Romæ nuper à Pet. Poſſino editæ appenduntur, adjecimus.

Si vero poſt racemationem adeo diffuſam conſtiterit (quod futurum ſpondemus) ex codicum diſcrepantia ſacri Textus vim & ſenſa minimè labefactari; imo ſæpe ſæpius lucem inde uberrimam affulgere, ſperare licebit non inutilem operam à nobis hic collocatam.

Supererat S. Textus loca ab antiquis Patribus aliter quam pro recepto more laudata, mantiſſæ loco exhibuiſſe; à quo opere non tam labor deterrebat, aut Lucæ Brugenſis molitiones, quam cogitatio quod minus utile eſſet futurum iiſdem inſiſtere. Venerandi enim illi ſcriptores, de verborum apicibus non multum ſoliciti, ex memoriâ quæ ad inſtitutum ſuum factura videbantur paſſim allegabant; unde factum ut de priſcâ lectione ex illorum ſcriptis nil fere certi potuerit hauriri. Interim monendus eſt Lector, nonnulla èx ſuppetiis prædictis ſerius quam par erat ad manus noſtras perveniſſe, nimirum poſtquam ſchedæ aliquæ prelo eſſent ſubjectæ. Ne ergo ſupervacuâ repetitione Lectorem de novo fatigaremus, prætermiſſis illis quæ pridem fuerant obſervata, illa ſola quæ nondum occurebant, ſeorſim adnotavimus & ad calcem operis rejecimus. Quinimo ut verborum ambages

ges

ges evitaremus, defectus & redundantiæ notas ex Analyticâ mutuo accepimus; & codices laudatos per literas initiales designavimus, quemadmodum in Polyglottis aliisque olim factum. Boni consulat lector, & quæ humanitus nobis exciderant, communis sortis memor, candide atque benigne, saltem sine fastu & protervia redarguat.

Tabella

Tabella Notarum quæ in Textu, & in adjectis ad cujusque paginæ calcem Lectionibus habentur, unà cum formulis abbreviationum, quibus Mſs. Codd. omnes indicavimus, quorum fide & ſuffragiis qualibet ab impreſſis diſceſſio innititur.

In Textu

* Solitaria additionem denotat.

* " Hæ binæ notæ ſemper inter ſe diſſitæ, oſtendunt voces interpoſitas aliquo modo variari: utrum verò totum illud hiſce terminis coarctatum, additionem, tranſpoſitionem aut ablationem patiatur, cognatæ iiſdem notæ († & —) ad infimam paginæ partem poſitæ docebunt.

In Variis Lectionibus

† Significat totum illud cui præfigitur, eum textûs locum præcisè occupare debere, qui ſignatur *.

— Imminutionem ſive ablationem denotat, ac notis textualibus * " ſociatis, ſemper reſpondet, niſi unam vel plures voces ſibimet adjectas habuerit; ita enim ſolum illud adjectum deeſſe indicat, & fruſtrà quæras binas iſtas notas in textu.

A. Cod. Alexandrinus in Biblioth. Reg. Ang.
B. Mſs. Biblioth. Bodleian. OXON.
Ca. Exem. Cantab. quod Bezæ fuerat.
Co. Verſio Coptica.
Cl. Exem. Claromontanum.
Cu. Curcel. Lect.
E. Ep. D. Pauli, Col. Emman. Cantab.
Ge. Ms. è Bibl. cœnob. Gall. quæ dicitur St. Ger.

Go.

Go. Versio Gothica.
G. Ms. in Coll. Gonvil. & Caii. Cant.
g. Evang. Dni. Goodii.
L. Evang. Coll. Lincoln. OXON.
M. Mss. Coll. Magdal. OXON.
m. Cod. Montfortii.
N. Mss. Coll. Nov. OXON.
P. Dni. Petavii Senat. Parisiensis.
R. Mss. Rom. è Biblioth. Barberin.
S. Stephani Codd.
Tr. Cod. olim Trithemii, complectens Evang. secund. Johan.
V. Velesii lectiones è 16. Mss.
U. Usserii sive Bibl. Dublin. Codd.
W. Wechelii sive Fr. Junii Lect.

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Luc. 3. 23. &c.
Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαυΐδ,
υἱοῦ Ἀβραάμ.

v. 2. Gen. 21. 2. & 25. 24. & 29. 35.
2 Ἀβραὰμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ· Ἰσαὰκ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ· Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰούδαν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ.

v. 3. Gen. 38. 27. 1 Par. 2. 5.
3 Ἰούδας δὲ ἐγέννησε τὸν Φαρὲς καὶ τὸν * Ζαρὰ″ ἐκ τῆς Θάμαρ· Φαρὲς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐσρώμ· Ἐσρὼμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.

v. 4. Num. 7. 12. 1 Par. 2. 10.
4 Ἀρὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ· Ἀμιναδὰβ δὲ ἐγέννησε τὸν * Ναασσών·″ Ναασσὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Σαλμών.

v. 5. Ruth. 4. 17. 1 Par. 2. 10. 11. 12.
5 Σαλμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὸζ * ἐκ τῆς Ῥαχάβ·″ Βοὸζ δὲ ἐγέννησε * τὸν Ὠβὴδ ἐκ τῆς Ῥούθ· Ὠβὴδ δὲ ἐγέννησε″ τὸν Ἰεσσαί.

v. 6. 1 Sam. 16. 1. & 17. 12. 2 Sam. 12. 24.
6 Ἰεσσαὶ δὲ ἐγέννησε τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα· Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐγέννησε τὸν Σολομῶντα ἐκ τῆς τοῦ Οὐρίου.

v. 7. 1 Reg. 11. 43. & 14. 31. & 15. 8.
7 Σολομὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ· Ῥοβοὰμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀβιά· Ἀβιὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά. 1 Par. 3. 10. 2 Par. 14. 1.

v. 8. 1. Reg. 15. 24. 2 Reg. 8. 16. 24. 2 Par. 17. 1. & 21. 1.
8 Ἀσὰ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ· Ἰωσαφὰτ δὲ ἐγέννησε * τὸν Ἰωράμ· Ἰωρὰμ δὲ ἐγέννησε″ τὸν Ὀζίαν.

v. 9. 2 Reg. 15. 7. 38. & 16. 20. 2 Par. 26. 23. & 27. 9. & 28. 27.
9 Ὀζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάθαμ· Ἰωάθαμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἄχαζ· Ἄχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκίαν.

v. 10. 2 Reg. 20. 21. & 21. 18. 24. 1 Par. 3. 14. 2 Par. 32. 33. & 33. 20. 25.
10 Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ· Μανασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών· Ἀμὼν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσίαν.

v. 11. 2 Reg. 23. 30. 34. & 24. 6. 1 Par. 3. 15. 16. 2 Par. 36. 1. 4. 8.
11 Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε * τὸν Ἰεχονίαν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας Βαβυλῶνος.

v. 12. 1 Par. 3. 17. 19. 1 Esdr. 3. 2. & 5. 2. Agg. 1. 1.
12 Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶνος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαθιήλ· Σαλαθιὴλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ.

13 Ζοροβάβελ δὲ ἐγέννησε τὸν * Ἀβιούδ·″ Ἀβιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιακείμ· Ἐλιακεὶμ δὲ ἐγέννησε τὸν * Ἀζώρ.

14 Ἀζὼρ δὲ ἐγέννησε τὸν″ Σαδώκ· Σαδὼκ δὲ ἐγέννησε

v. 3. Θαρὰ M. v. 4. Ἀσσών. m. v. 5.— E. *Ib.* —E. v. 8.— G. v. 11. † Τὸν Ἰωακείμ· Ἰωακεὶμ δὲ ἐγέννησε B. I. m. *& aliis. Pro* Ἰεχον. Ἰωακεὶμ L. τὸν Ἰακείμ· Ἰακεὶμ δὲ ἐγέννησε S. 14. v. 13. Βιούδ. B. I. L. m — E. v. 13. 14.— G.

τὸν Ἀχείμ· Ἀχεὶμ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἐλιοὺδ.
15 Ἐλιοὺδ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἐλεάζαρ· Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ματθάν· Ματθὰν δὲ
ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
16 Ἰακὼβ δὲ ἐγέννησε τὸν
Ἰωσὴφ τὸν ἄνδρα Μαρίας, ἐξ
ἧς ἐγεννήθη * Ἰησοῦς ὁ λεγό-
μενος " Χριστός.
17 Πᾶσαι οὖν αἱ γενεαὶ
ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβίδ,
γενεαὶ δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ
Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσίας
Βαβυλῶνος, γενεαὶ δεκα-
τέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς μετοικε-
σίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ
Χριστοῦ, γενεαὶ δεκατέσσα-
ρες.
v. 18. Luc. 1. 27, 35. 18 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ
* γέννησις " οὕτως ἦν. Μνηστευ-
θείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
Μαρίας τῷ Ἰωσὴφ, * πρὶν
ἢ συνελθεῖν " αὐτοὺς, εὑρέθη
ἐν γαστρὶ ἔχουσα ἐκ πνεύ-
ματος ἁγίου.
v. 19. Deut. 24. 1. 19 Ἰωσὴφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐ-
τῆς, δίκαιος ὢν, καὶ μὴ
θέλων αὐτὴν παραδειγμα-
τίσαι, ἐβουλήθη λάθρα ἀπο-
λῦσαι αὐτήν.
20 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ ἐν-
θυμηθέντος, ἰδοὺ, ἄγγελος
Κυρίου κατ' ὄναρ ἐφάνη αὐ-
τῷ, λέγων· Ἰωσὴφ, υἱὸς Δα-
βὶδ, μὴ φοβηθῇς παρα-
λαβεῖν Μαριὰμ τὴν γυ-
ναῖκά σου· τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ γεν-
νηθὲν ἐκ πνεύματός ἐστιν ἁ-
γίου.
21 Τέξεται δὲ υἱὸν, καὶ v. 21. Luc. 1. 31. & 2. 21. Act. 4. 12.
* καλέσεις " τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ΙΗΣΟΥΝ· αὐτὸς γὰρ σώ-
σει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁ-
μαρτιῶν αὐτῶν.
22 (Τοῦτο δὲ ὅλον γέγο-
νεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν
ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ * τοῦ προ-
φήτου, * λέγοντος· "
23 Ἰδοὺ, ἡ παρθένος ἐν v. 23. Esa. 7. 14.
γαστρὶ * ἕξει, " καὶ τέξεται υἱὸν,
καὶ * καλέσουσι " τὸ ὄνομα
αὐτοῦ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ·
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, μεθ'
ἡμῶν ὁ Θεός.)
24 Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰω-
σὴφ ἀπὸ τοῦ ὕπνου, ἐποίησεν
ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγ-
γελος Κυρίου, καὶ παρ-
έλαβε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.
25 Καὶ οὐκ * ἐγίνωσκεν
" αὐτὴν, ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν
αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ
ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
ΙΗΣΟΥΝ.

ΚΕΦ. β. II.

1 ΤΟΥ δὲ Ἰησοῦ γεννη- v. 1. Luc. 2. 4. 6.
θέντος ἐν Βηθλεὲμ
τῆς Ἰουδαίας, * ἐν ἡμέραις Ἡρώ-
δου τοῦ βασιλέως, " ἰδοὺ, μάγοι
ἀπὸ ἀνατολῶν παρεγένοντο εἰς
Ἱεροσόλυμα, λέγοντες·

v. 16. — E. v. 18. γένεσις *in plerisque* MS. *ait Grot. ibid.* — L. & αὐτοὺς *in* B. 2. v. 21. καλέσουσι m. v. 22. † Ἡσαΐου C. & S. 2. *ib.* — L. v. 23. λήψεται. m. *ib.* καλέσεις C. V. S. 2. v. 25. ἔγνω C. & S. 2. v. 1. — G.

2 Ποῦ ἐστιν ὁ τεχθεὶς βα-
σιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; εἴδομεν
γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ
ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσ-
κυνῆσαι αὐτῷ.
3 Ἀκούσας δὲ Ἡρώδης ὁ
βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ * πᾶ-
σα " Ἱεροσόλυμα μετ᾽ αὐτοῦ.
4 Καὶ συναγαγὼν πάν-
τας τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμ-
ματεῖς τοῦ λαοῦ, ἐπυνθά-
νετο * παρ᾽ αὐτῶν " ποῦ ὁ
Χριστὸς γεννᾶται.
5 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ἐν
Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ
γέγραπται διὰ τοῦ προφήτου.
6 Καὶ σὺ Βηθλεέμ, *
v. 6. Mich. 5. 2. Joh. 7. 42. γῆ Ἰούδα, " * οὐδαμῶς " ἐλα-
χίστη εἶ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰού-
δα· ἐκ σοῦ γὰρ * ἐξελεύσεται
ἡγούμενος, ὅστις ποιμανεῖ τὸν
λαόν μου τὸν Ἰσραήλ.
7 Τότε Ἡρώδης λάθρα
καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρί-
βωσε παρ᾽ αὐτῶν τὸν χρόνον
τοῦ φαινομένου ἀστέρος.
8 Καὶ πέμψας αὐτοὺς εἰς
Βηθλεέμ, εἶπε· * Πορευθέν-
τες, * ἀκριβῶς " ἐξετάσατε
περὶ τοῦ παιδίου· * ἐπὰν " δὲ
εὕρητε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅ-
πως κἀγὼ ἐλθὼν προσκυ-
νήσω αὐτῷ.
9 Οἱ δὲ ἀκούσαντες τοῦ
βασιλέως, ἐπορεύθησαν· καὶ
ἰδού, ὁ ἀστήρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
ἀνατολῇ, προῆγεν αὐτούς,
ἕως ἐλθὼν * ἔστη " ἐπάνω * οὗ
ἦν τὸ παιδίον ".
10 Ἰδόντες δὲ τὸν ἀστέρα,
ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην
σφόδρα.
11 Καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν v. 11. Psal. 72. 10. Esa. 60. 6.
οἰκίαν, * εὗρον " * τὸ παι-
δίον " μετὰ Μαρίας τῆς μητρὸς
αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσε-
κύνησαν αὐτῷ· καὶ ἀνοίξαν-
τες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν,
προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυ-
σόν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρναν.
12 Καὶ χρηματισθέντες
κατ᾽ ὄναρ μὴ ἀνακάμψαι
πρὸς Ἡρώδην, δι᾽ ἄλλης
ὁδοῦ ἀνεχώρησαν εἰς τὴν χώ-
ραν αὐτῶν.
13 Ἀναχωρησάντων δὲ
* αὐτῶν, " ἰδού, ἄγγελος Κυ-
ρίου φαίνεται κατ᾽ ὄναρ τῷ
Ἰωσήφ, λέγων· Ἐγερθεὶς πα-
ράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, καὶ φεῦγε εἰς
Αἴγυπτον· καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως
ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώ-
δης ζητεῖν τὸ παιδίον, τοῦ *
ἀπολέσαι " αὐτό.
14 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέ-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ νυκτός, καὶ ἀνε-

v. 3. — C. *v.* 4. — C. & L. & B. 1. *v.* 6. τῆς Ἰουδαίας *m.* & S. 2. *ib.* μὴ S. 2. *ib.* † μοι. B. *v.* 8. † αὐτοῖς C. *ib.* — B. 1. *ib.* ὅπαν C. *v.* 9. ἐστάθη C. *ib.* — *Cur.* *ib* τοῦ παιδίου C. *v.* 11. εἶδον C. B. *om.* *c.* G. & *al.* *ib.* τὸν παῖδα C. *ut* & *v.* 13. 14. 20. 21. *v.* 13. τῶν μάγων *m.* *ib.* ἀποκτεῖναι S. 6.

χώρησεν εἰς Αἴγυπτον·
15 Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς
τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα πλη-
v. 15. Os. 11. 1. ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου
διὰ τοῦ προφήτου *λέγοντος· "
Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν
υἱόν μου.
16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι
ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων, ἐ-
θυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλας
ἀνεῖλε πάντας τοὺς παῖδας
τοὺς ἐν Βηθλεέμ, καὶ ἐν πᾶσι
τοῖς ὁρίοις αὐτῆς, ἀπὸ διε-
τοῦς καὶ *κατωτέρω, " κατὰ
τὸν χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ
τῶν μάγων.
17 Τότε ἐπληρώθη τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ *Ἱερεμίου τοῦ *προ-
φήτου ", *λέγοντος· "
18 Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκού-
v. 18. Jer. 31. 15. σθη, *θρῆνος καὶ " κλαυθμὸς
καὶ ὀδυρμὸς πολύς, Ῥαχὴλ
κλαίουσα τὰ τέκνα αὐτῆς·
καὶ οὐκ ἤθελε παρακλη-
θῆναι, ὅτι οὐκ εἰσί.
19 Τελευτήσαντος δὲ τοῦ
Ἡρώδου, ἰδοὺ, ἄγγελος Κυ-
ρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ
Ἰωσὴφ ἐν Αἰγύπτῳ,
20 Λέγων· Ἐγερθεὶς πα-
ράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς
γῆν Ἰσραήλ· τεθνήκασι γὰρ
οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν τοῦ
παιδίου.
21 Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέ-
λαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μη-
τέρα αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς
γῆν Ἰσραήλ.
22 Ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέ-
λαος βασιλεύει *ἐπὶ " τῆς Ἰου-
δαίας ἀντὶ Ἡρώδου τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ, ἐφοβήθη *ἐκεῖ " ἀπελ-
θεῖν. χρηματισθεὶς δὲ κατ'
ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς τὰ
μέρη τῆς Γαλιλαίας.
23 Καὶ ἐλθὼν κατῴκη- v. 23. Jud. 13.
σεν εἰς πόλιν λεγομένην 5.
Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ
τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν*,
ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται.

ΚΕΦ. γʹ. III.

1 ΕΝ* δὲ " ταῖς ἡμέραις v. 1.
ἐκείναις παραγίνεται Marc. 1. 4. Luc. 3. 3.
Ἰωάννης ὁ βαπτιστής, κηρύσ-
σων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας,
2 Καὶ λέγων· Μετανοεῖτε·
ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν
οὐρανῶν.
3 Οὗτος γάρ ἐστιν ὁ ῥη- v. 3.
θεὶς* ὑπὸ " Ἡσαΐου τοῦ προφή- Esa. 40. 3. Marc. 1. 3.
του, λέγοντος· Φωνὴ βοῶν- Luc. 3. 4.
τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμά- Joh. 1. 23.
σατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐ-
θείας ποιεῖτε τὰς τρίβους
αὐτοῦ.
4 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης v. 4.
εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ ἀπὸ Marc. 1. 6.
τριχῶν καμήλου, καὶ ζώνην
δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν
αὐτοῦ· ἡ δὲ τροφὴ αὐτοῦ ἦν
ἀκρίδες καὶ μέλι ἄγριον.

v. 15. — C. v. 16. κάτω C. v. s. 2. v. 17. † κυρίου διὰ C. — ib. s. 2. ib. — Co. v. 18. — Co. v. 22. — G. ib. ἐκεῖσε. C. G. g. v. 23. † αὐτοῦ Co. v. 1. — C. v. 3. διὰ C.

v. 5. 5 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς
Marc.1.3. αὐτὸν * Ἱεροσόλυμα, καὶ πᾶσα
Luc. 3.7. ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περί-
χωρος τοῦ Ἰορδάνου·
6 Καὶ ἐβαπτίζοντο ἐν
v. 6. Marc.1.5. τῷ * Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτοῦ,
ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρ-
τίας αὐτῶν.
7 Ἰδὼν δὲ πολλοὺς τῶν Φα-
v. 7. Infr. 12. ρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρ-
34. & 23. χομένους ἐπὶ τὸ βάπτισμα
33. Luc. 3. 7. αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννή-
Rom.5.9. ματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέδειξεν
1 Thess. 1. 10. ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλού-
σης ὀργῆς;
8 Ποιήσατε οὖν * καρ-
v. 8. Luc. 3. 8. ποὺς ἀξίους " τῆς μετανοίας.
9 Καὶ μὴ δόξητε λέγειν
v. 9. ἐν ἑαυτοῖς· * Πατέρα ἔχομεν
Joh. 8.39. τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν,
Act. 13. 26. ὅτι δύναται ὁ Θεὸς * ἐκ
τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκ-
να τῷ Ἀβραάμ.
10 Ἤδη δὲ * καὶ " ἡ ἀξίνη
v. 10. πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων
Infr. 7.19. Joh. 15.6. κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ
ποιοῦν καρπὸν καλὸν, ἐκκό-
πτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
11 Ἐγὼ μὲν * βαπτίζω
v. 11. Marc.1.8. ὑμᾶς ἐν ὕδατι εἰς μετάνοι-
Luc.3.16. Joh. 1.26. αν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμε-
Act. 1. 5. & 2. 4. & νος, ἰσχυρότερός μου ἐστὶν,
11. 16. & 19. 4. οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς τὰ ὑπο-
δήματα βαστάσαι· αὐτὸς
ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι
ἁγίῳ * καὶ πυρί."
12 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ
χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθα- v. 12. Luc.3.17.
ριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ, καὶ Infr. 13. 30.
συνάξει τὸν σῖτον * αὐτοῦ"
εἰς τὴν ἀποθήκην *, τὸ δὲ
ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀ-
σβέστῳ.
13 Τότε παραγίνεται ὁ v. 13.
Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας Marc.1.9.
ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰω- Luc.3.21.
άννην, τοῦ βαπτισθῆναι ὑπ'
αὐτοῦ.
14 Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώ-
λυεν αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χρεί-
αν ἔχω ὑπὸ σοῦ βαπτισθῆναι,
καὶ σὺ ἔρχῃ πρός με;
15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες
ἄρτι· οὕτω γὰρ πρέπον ἐστὶν ἡ-
μῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαι-
οσύνην. Τότε ἀφίησιν αὐτόν.
16 Καὶ βαπτισθεὶς ὁ Ἰη- v. 16.
σοῦς ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδα- Joh.1.33.
τος· καὶ ἰδοὺ, ἀνεῴχθησαν
αὐτῷ οἱ οὐρανοὶ, καὶ εἶδε τὸ
πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταβαῖ-
νον * ὡσεὶ περιστερὰν, καὶ ἐρ-
χόμενον ἐπ' αὐτόν.
17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν v. 17.
οὐρανῶν, λέγουσα· * Οὗτός Infr. 12. 18. & 17.
ἐστιν" ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, 5. Esa.42.1.
ἐν ᾧ εὐδόκησα. Psal. 2. 7. Luc.9.35. 2 Petr. 1. 17. Col.1.13.

v. 5. † πᾶσα B. 1. C. 6. † ποταμῷ Co. G. m. B. 2. S. 2.
v. 8. καρπὸν ἄξιον B. om. Co. C. G. & *aliis*. v. 9. † ὅτι
B. 2. *ibid.* à λέγω *ad fin.* v. — E. *ibid.* † καὶ S. 4.
v. 10. — C. v. 11. † οὖν S. 14. *ib.* — B. 1. G. *m.* & *al.*
v. 12. — αὐτοῦ B. 1. G. L. & *al. ib.* † αὐτοῦ S. 6. 8. 9.
v. 16. † ἐκ τοῦ οὐρανοῦ S. 2. v. 17. πρὸς αὐτὸν Σὺ
εἶ C.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Marc. 1. 12. Luc. 4. 1.

1 ΤΟτε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ πνεύματος, πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.

2 Καὶ νηστεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα, ὕστερον ἐπείνασε.

3 Καὶ προσελθὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται.

v. 4. Deut. 8. 3.

4 *Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, " εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι * ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος " Θεοῦ.

5 Τότε παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, καὶ ἵστησιν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·

v. 6. Psal. 91. 11.

6 Καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν κάτω· γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

v. 7. Deut. 6. 16.

7 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου.

8 Πάλιν παραλαμβάνει αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν, καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τοῦ κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν.

9 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι.

10 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε * σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. v. 10. Deut. 6. 13. & 10. 20.

11 Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγελοι προσῆλθον, καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

12 Ἀκούσας δὲ *ὁ Ἰησοῦς " ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. v. 12. Marc. 1. 14. Luc. 3. 19. & 4. 14. Joh. 4. 43.

13 Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ. v. 13. Luc. 4. 16. 30, 31.

14 Ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος·

15 Γῆ Ζαβουλὼν καὶ *γῆ " Νεφθαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν. v. 15. Esa. 9. 1, 2.

16 Ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν * σκότει, εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς καθημένοις " ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

v. 4. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς C. *ib.* — C. v. 10. † ὀπίσω μου B. 6. C. G. & *aliis. In* B. 1. — μου. v. 12. — C. m. v. 15. — C. *ib.* Νεφθαλεὶν C. v. 16. ἐν τῇ σκοτείᾳ εἶδεν φῶς μέγα· καὶ οἱ καθήμενοι C.

17 Ἀπὸ

v. 17. Marc. 1. 15. Supr. 3. 2. & Infr. 10. 7.

17 Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

v. 18. Marc. 1. 16. Luc. 5. 2. Joh. 1. 42.

18 * Περιπατῶν" δὲ" ὁ Ἰησοῦς" * παρὰ" τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφοὺς, Σίμωνα τὸν λεγόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, βάλλοντας ἀμφίβληστρον εἰς τὴν θάλασσαν· (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·)

19 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς * ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

20 Οἱ δὲ * εὐθέως " ἀφέντες * τὰ δίκτυα," ἠκολούθησαν αὐτῷ.

21 Καὶ προβὰς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφοὺς, Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τοῦ πατρὸς αὐτῶν, καταρτίζοντας τὰ δίκτυα αὐτῶν· καὶ ἐκάλεσεν αὐτούς.

22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

v. 23. Marc. 1. 23. Luc. 4. 31. Infr. 9. 35.

23 Καὶ περιῆγεν ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ.

24 Καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας, ποικίλαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, * καὶ δαιμονιζομένους," καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ * ἐθεράπευσεν αὐτούς".

25 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων καὶ Ἰουδαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου.

ΚΕΦ. ε'. V.

1 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ καθίσαντος αὐτοῦ, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·

2 Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς, λέγων·

3 Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· ὅτι αὐτῶν * ἐστιν " ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. v. 3. Luc. 6. 20.

4 Μακάριοι οἱ πενθοῦντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. v. 4. Luc. 6. 21. Esa. 6. 1. 2.

5 Μακάριοι οἱ πρᾳεῖς· ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. v. 5. Psal. 37. 11.

6 Μακάριοι οἱ πεινῶντες v. 6. Luc. 6. 21.

v. 18. παράγων C. & S. 2. *ib.* — C. Co. G. B. *om.* & *aliis. ib.* περὶ m. v. 19. † γενέσθαι C. V. & *al.* v. 20. — G. & S. 4. 5. 9. *ib.* τὸ πλοῖον αὐτῶν B. 1. v. 24. — m. *ib.* πάντες ἐθεράπευσε C. & S. 2. *sed* καὶ παραλυτικούς· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς. — E. v. 3. ἔσται *Cur.*

Esa. 55. 1. & 65. 13.
καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορτασθήσονται.

v. 7. Infr. 6. 14. Marc. 11. 25. Jac. 2. 13.
7 Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.

v. 8. Psal. 24. 4. Hebr. 12. 14. 1 Cor. 13. 12. 1 Joh. 3. 2.
8 Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψονται.

9 Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται.

v. 10. 1 Pet. 3. 14. 2 Tim. 2. 12.
10 Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν * ἐστὶν" ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

v. 11. Luc. 6. 22. 1 Petr. 4. 14.
11 Μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι * πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ".

v. 12. Luc. 6. 23. Jac. 1. 2. Act. 7. 52. Infr. 23. 34. &c.
12 Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τοὺς προφήτας τοὺς * πρὸ ὑμῶν.

v. 13. Marc. 9. 50. Luc. 34.
13 Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας * μωρανθῇ," ἐν τίνι * ἁλισθήσεται"; εἰς οὐδὲν ἰσχύει * ἔτι" εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

v. 14. Philip. 2. 15.
14 Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·

v. 15. Marc. 4. 21. Luc. 8. 16. & 11. 33.
15 Οὐδὲ καίουσι λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ.

v. 16. 1 Pet. 2. 12.
16 Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

17 Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας· οὐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ πληρῶσαι.

v. 18. Luc. 16. 17.
18 Ἀμὴν * γὰρ" λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου *, ἕως ἂν πάντα γένηται.

v. 19. Jac. 2. 10. Supr. 1. 3.
19 Ὃς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ οὕτω τοὺς ἀνθρώπους, ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· * ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.

v. 20. Luc. 11. 39. Infr. 23. 25, 26, 27.
20 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑμῶν πλεῖον τῶν γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν."

v. 21. Exod. 20. 13. Deut. 5. 17.
21 Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχος

v. 10. ἐστι S. 2. v. 11. καθ' ὑμῶν πᾶν πονηρὸν ἕνεκα δικαιοσύνης. C. pro ἕνεκεν ἐμοῦ, ἕνεκα δικαιοσύνης S. 2 & N. 1. v. 12. † τοὺς ὑπάρχοντας C. v. 13. μωρανθῇ L. N. 1. 1. ib. ἀρτυθήσεται. N. ib. — C. v. 18. ἀμὴν B. 1. at. — γὰρ 1. ib. † καὶ τῶν προφητῶν m. v. 19. 20. — C.

ἔσται

ἔσται τῇ κρίσει.
22 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι
v. 22. πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελ-
1 Joh. 3. 15. φῷ αὐτοῦ εἰκῆ, ἔνοχος ἔσται
τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
ἀδελφῷ αὐτοῦ * ῥακὰ," ἔνοχος
ἔσται τῷ συνεδρίῳ· ὃς δ' ἂν
εἴπῃ * μωρὲ, ἔνοχος ἔσται
εἰς τὴν γέενναν τοῦ πυρός.
23 Ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ
δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστή-
ριον, κἀκεῖ μνησθῇς ὅτι ὁ
ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ
σοῦ·
24 Ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν
σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστη-
ρίου, καὶ ὕπαγε, πρῶτον *
διαλλάγηθι " τῷ ἀδελφῷ
σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσ-
φερε τὸ δῶρόν σου.
25 Ἴσθι εὐνοῶν τῷ ἀντι-
v. 25. δίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτου εἶ ἐν
Luc. 12. 58. τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτέ
σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος * τῷ
κριτῇ, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ
τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ εἰς φυ-
λακὴν * βληθήσῃ."
26 Ἀμὴν λέγω σοι, οὐ μὴ
ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν ἕως * ἂν ἀπο-
δῷς τὸν ἔσχατον κοδράντην.
v. 27. 27 * Ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη *
Exod. 20. 14. τοῖς ἀρχαίοις· " Οὐ μοι-
Deut. 5. 18. χεύσεις·
v. 28. Job. 31. 1. 28 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι

πᾶς ὁ * βλέπων " γυναῖκα
πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτῆς,
ἤδη ἐμοίχευσεν * αὐτὴν " ἐν
τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.
29 Εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου v. 29. 30.
ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξε- Infr. 18. 8.
λε αὐτὸν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· Marc. 9. 43. 45. 47.
συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλη-
ται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου * βληθῇ"
εἰς γέενναν.
30 * Καὶ εἰ ἡ δεξιά σου
χεὶρ σκανδαλίζει σε, ἔκκο-
ψον αὐτὴν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ·
συμφέρει γάρ σοι ἵνα ἀπόλη-
ται ἓν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ
ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς
γέενναν".
31 Ἐρρέθη δὲ ὅτι ὃς ἂν v. 31. 32.
ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, Deut. 24. 1.
δότω αὐτῇ ἀποστάσιον· Infr. 19. 7. Marc. 10. 4.
32 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν,
ὅτι * ὃς ἂν ἀπολύσῃ " τὴν Luc. 16. 18.
γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς 1 Cor. 7. 10.
λόγου πορνείας, ποιεῖ αὐτὴν
* μοιχᾶσθαι· " * καὶ ὃς ἐὰν ἀπο-
λελυμένην γαμήσῃ, μοι-
χᾶται".
33 * Πάλιν " ἠκούσατε ὅτι v. 33.
ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ Lev. 19. 12.
ἐπιορκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ Exod. 20. 7.
Κυρίῳ τοὺς ὅρκους σου· Deut. 5.
34 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, 11. & 23.
μὴ ὀμόσαι ὅλως· μήτε ἐν Num. 30. 3.
v. 34. Jac. 5. 12.

v. 22. ῥακὰ c. *ib.* + τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ s. 8. v. 24. καταλλάγηθι c. s. 2. v. 25. + σου G. *ib.* βληθῇς. s. 2. v. 26. + οὐ B. 2. ὅτου *in reliquis.* v. 27. — Co. G. B. *om.* C. M. & *aliis.* v. 28. ἐμβλέπων. G. *ibid.* αὐτῆς C. M. E. v. 29 ἀπέλθῃ C. V. s. 2. v. 30. — *totus* C. & *g.* v. 32. πᾶς ὁ ἀπολύων B. 1. M. & *aliis.* *ib.* μοιχευθῆναι C. s. 2. *ib.* — E. v. 33. πάλιν s. 12.

τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνος ἐστὶ τοῦ
Θεοῦ·
35 Μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι
v. 35. Psal. 48. 3. ὑποπόδιόν ἐστι τῶν ποδῶν αὐτοῦ·
μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι
πόλις ἐστὶ τοῦ μεγάλου βασι-
λέως·
36 Μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ
σου ὀμόσῃς, ὅτι οὐ δύνασαι
μίαν τρίχα * λευκὴν ἢ μέ-
λαιναν ποιῆσαι ".
37 Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν,
Ναὶ ναί, Οὒ οὔ· τὸ δὲ περισ-
σὸν τούτων, ἐκ τοῦ * πονηροῦ "
ἐστιν.
38 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη·
v. 38. Exod. 21. 24. Deut. 19. 21. Lev. 24. 20. Ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ,
καὶ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος.
39 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ
ἀντιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅσ-
v. 39. Prov. 20. 22. & 24. 29. Luc. 6. 29. Rom. 12. 17, 19. 1 Cor. 6. 7. 1 Thess. 5. 15. 1 Petr. 3. 9. τις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν δεξιὰν "
* σου " σιαγόνα, στρέψον αὐτῷ
καὶ τὴν ἄλλην·
40 Καὶ * τῷ θέλοντί " σοι
κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά * σου "
λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ
ἱμάτιον.
41 Καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει
μίλιον ἕν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ
* δύο.
42 Τῷ αἰτοῦντί σε δίδου· καὶ
v. 42. Deut. 15. 8, 10. Luc. 6, 35. * τὸν θέλοντα " * ἀπὸ σοῦ " δα-
νείσασθαι, μὴ ἀποστραφῇς.
43 Ἠκούσατε ὅτι ἐῤῥέθη· v. 43. Lev. 19. 18.
Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου, Exod. 34. 12.
καὶ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου· Deut. 7. 2.
44 Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, v. 44. Luc. 6. 27. &c.
ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, Rom. 12. 14, 20.
εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους 1 Pet. 3. 9.
ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε * τοὺς Luc. 23. 34.
μισοῦντας " ὑμᾶς, καὶ προσ- Act. 7. 60.
εύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόν- 1 Cor. 4. 13.
των ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑ-
μᾶς·
45 Ὅπως γένησθε υἱοὶ τοῦ
πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς,
ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει
ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς, καὶ
βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους.
46 Ἐὰν γὰρ ἀγαπήσητε v. 46.
τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα Luc. 6.
μισθὸν * ἔχετε; " οὐχὶ καὶ οἱ 32.
τελῶναι * τὸ αὐτὸ " ποιοῦσι;
47 Καὶ ἐὰν ἀσπάσησθε
τοὺς * ἀδελφοὺς " ὑμῶν μό-
νον, τί περισσὸν ποιεῖτε; οὐχὶ
καὶ * οἱ τελῶναι οὕτω " ποιοῦ-
σιν;
48 Ἔσεσθε οὖν ὑμεῖς τέλει- v. 48. Lev. 11.
οι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν * 44. & 19. 2. & 20.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς " τέλειός 7, 26.
ἐστι. 1 Petr. 1. 15, 16.

v. 36. λευκὴν ποιῆσαι μέλαιναν s. 8. v. 37. διαβόλου B. 1. v. 39. — C. & σου B. 5. v. 40. ὁ θέλων C. ib. — B. 1. v. 41. † ἔτι ἄλλα C. s. 2. & aliis. v. 42. τῷ θέλοντι C. ib. — C. v. 44. τοῖς μισοῦσιν B. om. s. om. C. G. & al. at — ista clausula N. 1. & sequens in G. In Co. — εὐλογεῖτε &c. ad & προσεύχ. v. 46. ἕξετε C. ib. οὕτως C. & pro τελῶναι, ἐθνικοὶ g. v. 47. φίλους B. om. G. m. g. & al. ib. οἱ ἐθνικοὶ τὸ αὐτὸ C. V. s. 2. 4. ἐθνικοὶ οὕτω. G, τελῶναι τὸ αὐτὸ m. — v. totus. E. v. 48. — B. 1.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ς'. VI.

1 ΠΡοσέχετε τὴν * ἐλεημοσύνην" ὑμῶν μὴ ποιεῖν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μήγε, μισθὸν οὐκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Ὅταν οὖν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμ-
v. 2. Rom. 12. 8. προσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ῥύμαις, ὅπως δοξασθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

3 Σοῦ δὲ ποιοῦντος ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἡ δεξιά σου·

v. 4. 4 Ὅπως ᾖ σου ἡ ἐλεημο-
Luc. 14. 14. σύνη ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, * αὐτὸς" ἀποδώσει σοι * ἐν τῷ φανερῷ".

5 Καὶ ὅταν προσεύχῃ, οὐκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ ὅτι φιλοῦσιν * ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλατειῶν ἑστῶτες* προσεύχεσθαι," ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν αὐτῶν.

6 Σὺ δὲ ὅταν προσεύχῃ, εἴσελθε εἰς τὸ ταμιεῖόν σου, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου, πρόσευξαι τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέπων * ἐν τῷ κρυπτῷ," ἀποδώσει σοι * ἐν τῷ φανερῷ".

7 Προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε, ὥσπερ οἱ ἐθνικοί· δοκοῦσι γὰρ ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται.

8 Μὴ οὖν ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὧν χρείαν *ἔχετε," πρὸ τοῦ ὑμᾶς * αἰτῆσαι αὐτόν".

9 Οὕτως οὖν προσεύχε- v. 9.
σθε ὑμεῖς· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν Luc. 11. 2.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου.

10 Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

11 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον.

12 Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν.

13 Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡ- v. 13.
μᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ Infr. 13. 19.
ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ· * ὅτι σοῦ ἐστιν ἡ βασιλεία, καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα εἰς

v. 1. † καὶ G. *Ibid.* δικαιοσύνην V. & S. 2. v. 4. — in. L. & *al.* *Ibid.* — C. & G. v. 5. † στῆναι S. 2. *Ibid.* καὶ προσευχόμενοι C. v. 6. -- G. *Ibid.* -- C. Co. & g. v. 8. ἔξετε. *ibid.* ἀνοῖξαι τὸ στόμα C. & τὸ S. 2. v. 13. -- C. S. 2. & Co. *ibid. post* βασιλεία † σου B. 1. *ib.* -- καὶ ἡ δύναμις in.

τοὺς αἰῶνας″. ἀμήν.
14 Ἐὰν * γὰρ ″ ἀφῆτε τοῖς
v. 14. Marc. 11. ἀνθρώποις τὰ παραπτώ-
25. Eccl. 28. ματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑ-
2. μῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐρά-
νιος.
15 Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς
v. 15. Infr. 18. ἀνθρώποις τὰ παραπτώμα-
35. τα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν ἀφήσει τὰ παραπτώ-
ματα ὑμῶν.
16 Ὅταν δὲ νηστεύητε,
μὴ γίνεσθε ὥσπερ οἱ ὑπο-
κριταί, σκυθρωποί· ἀφανί-
ζουσι γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν,
ὅπως φανῶσι τοῖς ἀνθρώποις
νηστεύοντες· ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ὅτι ἀπέχουσι τὸν μισθὸν
αὐτῶν.
17 Σὺ δὲ νηστεύων ἄλει-
ψαί σου τὴν κεφαλήν, καὶ τὸ
πρόσωπόν σου νίψαι·
18 Ὅπως μὴ φανῇς τοῖς
ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ
τῷ πατρί σου τῷ ἐν τῷ * κρυ-
πτῷ·″ καὶ ὁ πατήρ σου ὁ βλέ-
πων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώ-
σει σοι * ἐν τῷ φανερῷ.″
19 Μὴ θησαυρίζετε * ὑ-
v. 19. Infr. 19. μῖν ″ θησαυροὺς ἐπὶ τῆς γῆς,
21. Luc. 12. ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει,
33. 1 Tim. 6. καὶ ὅπου κλέπται διορύσσουσι
6. 9. 18, καὶ κλέπτουσι·
19. Hebr. 13. 20 Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν
5. θησαυροὺς ἐν οὐρανῷ, ὅπου
οὔτε σὴς οὔτε βρῶσις ἀφανίζει,
καὶ ὅπου κλέπται οὐ διορύσσου-
σι, οὐδὲ κλέπτουσιν.
21 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
σαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ * ἔσται ″ καὶ
ἡ καρδία ὑμῶν. *
22 Ὁ λύχνος τοῦ σώμα-
τός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ἐὰν v. 22. Luc. 11.
* οὖν ″ ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς 34.
ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου φωτει-
νὸν ἔσται·
23 Ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός
σου πονηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶ-
μά σου σκοτεινὸν ἔσται. εἰ οὖν
τὸ φῶς τὸ ἐν σοί, σκότος
ἐστί, τὸ σκότος πόσον;
24 Οὐδεὶς * δύναται
δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ v. 24. Luc. 16.
τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον 13.
ἀγαπήσει· ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται,
καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ
δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ
μαμμωνᾷ.
25 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, v. 25.
μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ Luc. 12. 22.
ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίητε· Phil. 4. 6.
μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν τί 1 Tim. 6. 8.
ἐνδύσησθε. οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλεῖ- 1 Pet. 5. 7. Psal. 55.
όν ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα 23.
τοῦ ἐνδύματος;
26 Ἐμβλέψατε εἰς τὰ v. 26.
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεί- Job. 38. 41.
ρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ Psal. 147. 9.
συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ Luc. 12.
ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος 24.
τρέφει αὐτά· οὐχ ὑμεῖς μᾶλ-
λον διαφέρετε αὐτῶν;
27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν με-
ριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆ-
χυν ἕνα;

v. 14. — G. v. 18. κρυφαίῳ C. *Ib.* — G. g. Co. B. 5. C. & *aliis*. v. 19. — B. 2. v. 21. ἐστι G. *Ib.* † εἶπεν ὁ Χριστὸς E. v. 22. — M. v 24. † οἰκέτης S. 1. v. 27. — G.

28 Καὶ

28 Καὶ περὶ ἐνδύματος
τί μεριμνᾶτε; καταμάθετε
τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ πῶς αὐ-
ξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει·
29 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ
Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ
αὐτοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τού-
των.
30 Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀ-
γροῦ, σήμερον ὄντα, καὶ αὔ-
ριον εἰς κλίβανον βαλλό-
μενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμφι-
έννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον ὑ-
μᾶς, ὀλιγόπιστοι;
31 Μὴ οὖν μεριμνήσητε,
λέγοντες· Τί φάγωμεν, ἢ τί
πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα;
32 Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ
ἔθνη ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πα-
τὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄ-
ζετε τούτων ἁπάντων.
v. 33. Luc. 12. 31. 33 Ζητεῖτε δὲ * πρῶτον"
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ
τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ
ταῦτα πάντα προστεθήσεται
ὑμῖν.
34 Μὴ οὖν μεριμνήσητε
εἰς τὴν αὔριον· ἡ γὰρ αὔ-
ριον μεριμνήσει * τὰ ἑαυ-
τῆς." ἀρκετὸν *τῇ ἡμέρᾳ ἡ
κακία αὐτῆς.

ΚΕΦ. ζ. VII.

v. 1. 2. Luc. 6. 37, 38. Psal. 41. 2. Rom. 2. 1. & 14. 1 ΜΗ κρίνετε, ἵνα μὴ
κριθῆτε *.
2 Ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρί-
νετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ
μέτρῳ μετρεῖτε, * ἀντιμε-
τρηθήσεται" ὑμῖν.
3 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρ-
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ
ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ
σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατα-
νοεῖς;

3. 4. 10. 13. 1 Cor. 4. 4. 5. Jac. 4. 11. 12. Marc. 4. 24. v. 3. Luc. 6. 41.

4 Ἢ πῶς ἐρεῖς τῷ ἀδελ-
φῷ σου· Ἄφες ἐκβάλω τὸ
κάρφος ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ
σου· καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ
ὀφθαλμῷ σου;
5 Ὑποκριτὰ, ἔκβαλε
πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀ-
φθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέ-
ψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος
ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελ-
φοῦ σου.
6 Μὴ δῶτε * τὸ ἅγιον"
τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τοὺς
μαργαρίτας ὑμῶν ἔμπροσ-
θεν τῶν χοίρων· μήποτε κα-
ταπατήσωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς
ποσὶν αὐτῶν, καὶ στραφέντες
ῥήξωσιν ὑμᾶς.
7 Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται v. 7.
ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· Infr. 21.
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑ- 22. Marc. 11.
μῖν. 24.
8 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμ- Luc. 11. 9. Joh. 14.
βάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρί- 13. & 15.
σκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοι- 7. & 16.
γήσεται. 23. Jac. 1. 5, 6. 1 Joh. 3. 22.
9 Ἢ τίς ἐστιν ἐξ ὑμῶν ἄν- v. 9.
θρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ Luc. 11.
υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον 11.

v. 33. – m. v. 34. ἑαυτῇ *in Bib. Wech. ib.* † γὰρ m.
v. 1. † Μὴ καταδικάζετε καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε. s. 8.
v. 2. μετρηθήσεται B. *om.* G. *&* *aliis.* v. 6. τὰ ἅγια B. 2.
s. 4. 9.

ἐπιδώσει αὐτῷ;

10 Καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

11 Εἰ οὖν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

v. 12. Luc. 6. 31. Tob. 4. 16. Matt. 22. 40. Rom. 13. 8, 10. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5.

12 Πάντα οὖν ὅσα ἂν θέλητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, * οὕτω " καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς· * οὗτος " γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται.

v. 13. Luc. 13. 24.

13 Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλατεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοί εἰσιν οἱ * εἰσερχόμενοι " δι᾽ αὐτῆς.

14 Ὅτι * στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωήν, καὶ ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὑρίσκοντες αὐτήν.

v. 15. Mich. 3. 5. 2 Tim. 3. 5.

15 Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπροφητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προβάτων, * ἔσωθεν δέ εἰσι λύκοι ἅρπαγες ".

16 Ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. μήτι συλλέγουσιν ἀπὸ ἀκανθῶν σταφυλήν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα;

v. 17. Luc. 6. 43, 44. Infr. 12. 33.

17 Οὕτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς καλοὺς ποιεῖ· τὸ δὲ σαπρὸν δένδρον καρποὺς πονηροὺς ποιεῖ.

18 Οὐ δύναται δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, οὐδὲ * δένδρον σαπρὸν * καρποὺς καλοὺς " ποιεῖν.

v. 19. Supr. 3. 10. Joh. 15. 2, 6.

19 Πᾶν * δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.

20 Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς.

v. 21. Hos. 8. 2. Luc. 6. 46. Rom. 2. 13. Jac. 1. 22.

21 Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν· ἀλλ᾽ ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

22 Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δαιμόνια * ἐξεβάλομεν, καὶ τῷ σῷ ὀνόματι δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμεν;

v. 23. Luc. 13. 26, 27. 1 Cor. 13. 2. Infr. 25. 12, 41.

23 Καὶ * τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε ἀπ᾽ ἐμοῦ * οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.

v. 24. Luc. 6. 47.

24 Πᾶς οὖν ὅστις ἀκούει μου τοὺς λόγους * τούτους ", καὶ

v. 12. — m. *ib.* οὕτως B. 3. v. 13. ἐρχόμενοι Cu. v. 14. τί Co M. g. B. 7. G. & *al.* v. 15. — G. v. 18. † πάλιν S. 8. *ib.* καρπὸν καλὸν m. καρποὺς ἀγαθοὺς B. 1. v. 19. οὖν g. S. 6. v. 22. † πολλὰ N. 1. v. 23. † πάντες. m. N. 1. & *al.* v. 24. — G.

ποιεῖ

ποιεῖ αὐτὲς, * ὁμοιώσω
αὐτὸν " ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅς-
τις ᾠκοδόμησε τὴν οἰκίαν
αὐτῦ ἐπὶ τὴν πέτραν·
25 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ,
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ
ἔπνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσ-
έπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ
οὐκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν.
26 Καὶ πᾶς ὁ ἀκέων μυ
τὲς λόγες * τέτες ", καὶ μὴ
ποιῶν αὐτὲς, ὁμοιωθήσεται
ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ᾠκοδόμη-
σε τὴν οἰκίαν αὐτῦ ἐπὶ τὴν
ἄμμον·
27 Καὶ κατέβη ἡ βροχὴ,
καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔ-
πνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέ-
κοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ
ἔπεσε, καὶ ἦν ἡ πτῶσις αὐτῆς
μεγάλη.
v. 28, 29. Marc. 1. 22. Luc. 4. 32. 28 Καὶ ἐγένετο ὅτε συν-
ετέλεσεν ὁ Ἰησῦς τὲς λόγες
τέτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ
ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτῦ·
29 Ἦν γὰρ διδάσκων αὐ-
τὲς ὡς ἐξεσίαν ἔχων, καὶ ἐχ
ὡς οἱ γραμματεῖς *.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 ΚΑταβάντι δὲ αὐτῷ
ἀπὸ τῦ ὄρες, ἠκολέ-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί.
v. 2. Marc. 1. 40. Luc. 5. 12. 2 Καὶ ἰδὲ λεπρὸς * ἐλ-
θὼν " προσεκύνει αὐτῷ, λέ-
γων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύ-
νασαί με καθαρίσαι.
3 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα, ἥψατο αὐτῦ ὁ Ἰησῦς,
λέγων· Θέλω, καθαρίσθητι.
Καὶ εὐθέως ἐκαθαρίσθη *
αὐτῦ ἡ λέπρα.
4 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- v. 4.
σοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἴπῃς· Lev. 14.
ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον 3, 4, 10.
τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε τὸ
δῶρον ὃ προσέταξε Μωσῆς,
εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.
5 Εἰσελθόντι δὲ * τῷ Ἰη- v. 5.
σῦ " εἰς Καπερναέμ, προσ- Luc. 7.
ῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος
παρακαλῶν αὐτὸν,
6 Καὶ λέγων· Κύριε, ὁ
παῖς μυ βέβληται ἐν τῇ οἰ-
κίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς
βασανιζόμενος.
7 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη-
σῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω
αὐτόν.
8 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκα- v. 8.
τόνταρχος ἔφη· Κύριε, οὐκ Luc. 15.
εἰμὶ ἱκανὸς ἵνα μυ ὑπὸ τὴν 19, 21.
στέγην εἰσέλθῃς· ἀλλὰ μόνον
εἰπὲ * λόγον ", καὶ ἰαθήσεται
ὁ παῖς μυ.
9 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός
εἰμι ὑπὸ ἐξεσίαν, ἔχων ὑπ'
ἐμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω
τέτῳ, πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
καὶ ἄλλῳ, ἔρχε, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δέλῳ μου, ποίησον τοῦ-
το, καὶ ποιεῖ.

v. 24. ὁμοιωθήσεται *Cu.* *v.* 26. — G. *v.* 29. † αὐτῶν καὶ Φαρισαῖοι. V. *v.* 2. προσελθὼν m. *ib.* προσεκύνησεν. m. E. L. *v.* 3. † ἀπ' M. *v.* 5. αὐτῷ M. E. L. B. I. S. *om.* & *al.* *v.* 8. λόγῳ B. 4. E. m. & *al.*

10 Ακούσας δὲ ὁ Ιησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε τοῖς * ἀκολουθοῦσιν· Αμὴν * λέγω ὑμῖν, * οὐδὲ ἐν τῷ Ισραὴλ τοσαύτην πίστιν εὗρον.

v. 11. Mal. 1. 11. Luc. 13. 28. 29.

11 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι * πολλοὶ" ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἥξουσι, καὶ ἀνακλιθήσονται μετὰ Αβραὰμ καὶ Ισαὰκ καὶ Ιακὼβ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν·

v. 12. Infr. 21. 43. & 13. 42. 50. & 22. 13. & 24. 51. & 25. 30. Luc. 13. 28.

12 Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βασιλείας ἐκβληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

13 Καὶ εἶπεν ὁ Ιησοῦς τῷ * ἑκατοντάρχῳ" Ὕπαγε, καὶ ὡς ἐπίστευσας γενηθήτω * σοι." Καὶ ἰάθη ὁ παῖς αὐτοῦ * ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ".*

v. 14. Marc. 1. 27. Luc. 4. 38.

14 Καὶ ἐλθὼν * ὁ Ιησοῦς" εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρέσσουσαν·

15 Καὶ ἥψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει * αὐτοῖς".

v. 16. Marc. 1. 32. Luc. 4. 40.

16 Οψίας δὲ γενομένης προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομένους πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.

17 Οπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ησαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἐβάστασεν. v. 17. Esa. 53. 4. 1 Pet. 2. 24.

18 Ιδὼν δὲ ὁ Ιησοῦς πολλοὺς ὄχλους περὶ αὐτὸν, ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν.

19 Καὶ προσελθὼν εἷς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ἀκολουθήσω σοι ὅπου ἐὰν ἀπέρχῃ. v. 19. Luc. 9. 57.

20 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ιησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν * κλίνῃ".

21 Ετερος δὲ τῶν μαθητῶν * αὐτοῦ " εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, ἐπίτρεψόν μοι * πρῶτον" ἀπελθεῖν, καὶ θάψαι τὸν πατέρα μου.

22 Ο δὲ Ιησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ακολούθει μοι, καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς.

23 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. v. 23. Marc. 4. 35. Luc. 8. 22.

24 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέ-

v. 10. † μαθηταῖς αὐτοῦ καὶ G. ib. † ἀμὴν B. 1. ib. † ὅτι B. 3. v. 11. — E. v. 13. ἑκατοντάρχῃ Cu. ib. — E. ib. ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης m. ib. † καὶ ὑποστρέψας ὁ ἑκατοντάρχος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ εὗρε τὸν παῖδα αὐτοῦ ὑγιαίνοντα m. G. L. N. 1. B. 3. & al. sed in L. & N. 1. — ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ & in al. pro τὸν οἶκον, τὴν οἰκίαν Cu. v. 14. — m. v. 15. αὐτῷ G. m. g. B. 6. v. 20. κλίναι B. 1. v. 21. — g. ib. — s. 3. 5. 7.

γας ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον * καλύπτεσθαι " ὑπὸ τῶν κυμάτων· * αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε.

25 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ " ἤγειραν αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα.

26 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ· καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη.

27 Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐθαύμασαν, λέγοντες· Ποταπός ἐστιν οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

v. 28. Marc. 5. 1. Luc. 8. 26.

28 * Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ " εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν τῶν Γεργεσηνῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμονιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν * τινὰ " παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης.

29 Καὶ ἰδοὺ ἔκραξαν, λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ σοὶ, * Ἰησοῦ " υἱὲ τοῦ Θεοῦ; ἦλθες ὧδε πρὸ καιροῦ βασανίσαι ἡμᾶς;

30 Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέλη χοίρων πολλῶν βοσκομένη.

31 Οἱ δὲ δαίμονες παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς, ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων.

32 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξελθόντες ἀπῆλθον εἰς * τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων ". Καὶ ἰδοὺ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον ἐν τοῖς ὕδασιν.

33 Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ τὰ τῶν δαιμονιζομένων.

34 Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἰδόντες αὐτὸν, παρεκάλεσαν ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

ΚΕΦ. θ'. IX.

1 ΚΑὶ ἐμβὰς * εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. v. 1. Marc. 2. 1. Luc. 5. 18.

2 Καὶ ἰδοὺ, προσέφερον αὐτῷ παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνης βεβλημένον· καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ· * Θάρσει " τέκνον, ἀφέωνταί * σοι " αἱ ἁμαρτίαι * σου ".

3 Καὶ ἰδοὺ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτος βλασφημεῖ.

v. 24. κατακαλ. G. *ib.* † ἦν γὰρ καὶ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς G. v. 25. — M. L. B. 1. & *al.* v. 28. ἐλθόντος δὲ αὐτοῦ G. *ib.* — B. 1. v. 29. — B. 1. v. 32. τοὺς χοίρους G. v. 1. † ὁ Ἰησοῦς B. 2. s. 6. v. 2. -- B. 1. *ib.* -- G. s. *sim. ib.* -- C.

4 Καὶ *ἰδὼν" ὁ Ἰησοῦς *τὰς ἐνθυμήσεις" αὐτῶν, εἶπεν· *Ἱνατί* ὑμεῖς" ἐνθυμεῖσθε πονηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

5 Τί γάρ ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· Ἀφέωνταί *σοι" αἱ ἁμαρτίαι* ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ περιπάτει;

6 Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ) *Ἐγερθεὶς" ἆρόν σου *τὴν κλίνην", καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

7 Καὶ ἐγερθεὶς, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

8 Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι *ἐθαύμασαν", καὶ ἐδόξασαν τὸν Θεὸν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

v. 9. Marc. 2. 14: Luc. 5. 27. 9 Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρωπον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς, ἠκολούθησεν αὐτῷ.

10 Καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀνακειμένου ἐν τῇ οἰκίᾳ, *καὶ" ἰδοὺ, πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες, συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

11 *Καὶ ἰδόντες" οἱ Φαρισαῖοι, εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει* ὁ διδάσκαλος ὑμῶν;

12 Ὁ δὲ *Ἰησοῦς" ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.

13 Πορευθέντες δὲ μάθετε τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω, καὶ οὐ θυσίαν· οὐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁμαρτωλοὺς *εἰς μετάνοιαν". v. 13. Infr. 12. 7. Ose. 6. 6. 1 Tim. 1. 15.

14 Τότε προσέρχονται αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλὰ, οἱ δὲ μαθηταί σου οὐ νηστεύουσι; v. 14. Marc. 2. 18. Luc. 5. 33.

15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· *Μὴ" δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ *νυμφῶνος" *πενθεῖν", ἐφ' ὅσον *μετ' αὐτῶν ἐστιν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν *ἀπαρθῇ" ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσι*.

16 Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· *αἴρει"

v. 4. εἰδὼς Ca. ib. τοὺς διαλογισμοὺς G. ib. † αὐτοῖς m. ib. — c. v. 5. σου c. G. M. B. 5. & al. ib. † σου m. v. 6. ἔγειρε καὶ Ca. ib. τὸν κράβαττόν m. v. 8. ἐφοβήθησαν Ca. G. s. 2. v. 10. — Ca. v. 11. εἰδόντες δὲ Ca. ib. † καὶ πίνει g. s. 14. v. 12. — Ca. v. 13. — Ca. s. 2. 14. v. 15. μήτι Ca. ib. νυμφίου Ca. ib. νηστεύειν Ca. m. ib. † χρόνον B. 2. L. N. 1. ib. ἀρθῇ Ca. s. 2. ib. † ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις Ca. v. 16. αἴρει Ca

γὰρ

γὰρ τὸ πλήρωμα αὐτοῦ ἀπὸ
τοῦ ἱματίου, καὶ χεῖρον σχί-
σμα γίνεται.
17 Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον
νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς· εἰ
δὲ μήγε, * ῥήγνυνται οἱ
ἀσκοί," καὶ ὁ οἶνος * ἐκχεῖται",
καὶ οἱ ἀσκοὶ * ἀπολοῦνται"·
* ἀλλὰ βάλλουσιν οἶνον νέον
εἰς ἀσκοὺς καινούς, καὶ * ἀμ-
φότερα" συντηροῦνται.
v. 18. Marc. 5. 22. Luc. 8. 41. 18 Ταῦτα * αὐτοῦ * λα-
λοῦντος" * αὐτοῖς", ἰδού, ἄρ-
χων * ἐλθὼν προσεκύνει αὐ-
τῷ, λέγων· * * Ὅτι " ἡ θυγά-
τηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν·
ἀλλὰ ἐλθὼν, ἐπίθες τὴν χεῖ-
ρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζή-
σεται.
19 Καὶ ἐγερθεὶς ὁ Ἰησοῦς
ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ.
20 (Καὶ ἰδού, γυνὴ αἱμορ-
ῥοοῦσα δώδεκα ἔτη, * προσ-
ελθοῦσα ὄπισθεν, ἥψατο τοῦ
κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·
21 Ἔλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ·
* Ἐὰν μόνον ἅψωμαι τοῦ ἱ-
ματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι.
22 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" * ἐπι-
στραφεὶς" καὶ ἰδὼν αὐτήν,
εἶπε· Θάρσει θύγατερ· ἡ πί-
στις σου σέσωκέ σε. * Καὶ ἐ-
σώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.)
23 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς
εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἄρχοντος,
καὶ ἰδὼν τοὺς αὐλητὰς, καὶ τὸν
ὄχλον θορυβούμενον,
24 * Λέγει" αὐτοῖς· Ἀνα-
χωρεῖτε· οὐ γὰρ ἀπέθανε τὸ κο-
ράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ
κατεγέλων αὐτοῦ. *
25 Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ
ὄχλος, * εἰσελθὼν" ἐκρά-
τησε * τῆς χειρὸς" αὐτῆς, καὶ
ἠγέρθη τὸ κοράσιον.
26 Καὶ ἐξῆλθεν ἡ φήμη
* αὕτη" εἰς ὅλην τὴν γῆν
ἐκείνην.
27 Καὶ παράγοντι ἐκεῖ-
θεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν
* αὐτῷ" * δύο τυφλοί, κρά-
ζοντες, καὶ λέγοντες· Ἐλέησον
ἡμᾶς * υἱὲ Δαβίδ.
28 * Ἐλθόντι δὲ" * εἰς

v. 17. ῥήσσει ὁ οἶνος ὁ νέος τοὺς ἀσκοὺς *Ca. ib.* ἀπόλλυνται *Ca ib.* ἀπόλλωνται m. *g.* L. N. I. — ἀπολοῦνται *Ca. ib.* — ἀλλὰ βάλ. *ad fin. comm.* M. & E. *ib.* ἀμφότεροι *Ca. G. s. om. & al.* v. 18. † δὲ m. *ib.* λέγοντος m. *ib.* - M. m. *g. ib.* † τις προσελ. V. εἷς εἰσ. B. 2. εἰσ. *Ca.* G. m. E. εἷς B. 1. M. S. 3. 5. 12. τις B. 1. *g.* m. τις προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ S. 2. 6. 8. 14. *ib.* † Κύριε G. V. *ib.* — *Ca.* M. m. v. 20. † ἔχουσα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ S. 2. v. 21. † ὅτι B. 2. v. 22. — *Ca. ib.* στραφεὶς m ἔστη στραφεὶς *Ca. ib.* † ὕπαγε εἰς εἰρήνην. B. 1. v. 24. ἔλεγεν *Ca. ib.* † εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν m. v. 25. ἐλθὼν C. *ibid.* τὴν χεῖρα C. v. 26. αὐτοῦ C. S. 2. v. 27. — C. τῷ Ἰησοῦ G. † *ib.* Κύριε G. S. 14. m *ib.* υἱὸς *pro* υἱὲ B. 4. v. 28. καὶ ἔρχεται C. *ib.* † αὐτῷ B. 1. M. G. m.

τὴν

τὴν οἰκίαν, * προσῆλθον
αὐτῷ * οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει
αὐτοῖς * ὁ Ἰησοῦς· " Πιστεύ-
ετε ὅτι δύναμαι τοῦτο ποιῆ-
σαι; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναὶ
Κύριε.
29 Τότε ἥψατο τῶν * ὀ-
φθαλμῶν " αὐτῶν, * λέγων· "
Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν γενη-
θήτω ὑμῖν.
30 Καὶ ἀνεῴχθησαν αὐ-
τῶν * οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἐνε-
βριμήσατο αὐτοῖς * ὁ Ἰη-
σοῦς ", λέγων· Ὁρᾶτε μηδεὶς
γινωσκέτω.
31 Οἱ δὲ ἐξελθόντες διε-
φήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ
γῇ ἐκείνῃ.
v. 32. Luc. 11. 14. 32 Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων,
ἰδοὺ, προσήνεγκαν αὐτῷ
ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζό-
μενον.
33 Καὶ ἐκβληθέντος τοῦ
δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κω-
φός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι,
λέγοντες· * Οὐδέποτε " ἐ-
φάνη οὕτως ἐν τῷ Ἰσραήλ.
v. 34. 34 * Οἱ δὲ Φαρισαῖοι
Infr. 12. 24. ἔλεγον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν
Marc. 3. 22. δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαι-
Luc. 11. 15. μόνια. "
v. 35. 35 Καὶ περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς
Marc. 6. 6. τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς
Luc. 13. 22. κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς
Sup. 4. 23. συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κη-
ρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶ-
σαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλα-
κίαν * ἐν τῷ λαῷ ". *
36 Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, v. 36.
ἐσπλαγχνίσθη περὶ αὐτῶν, Marc. 6. 34.
ὅτι ἦσαν * ἐκλελυμένοι " καὶ Num. 27. 17.
ἐρριμμένοι ὡσεὶ πρόβατα Zach. 10. 2.
μὴ ἔχοντα ποιμένα.
37 Τότε λέγει τοῖς μα- v. 37.
θηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερι- Luc. 10. 2. Joh. 4. 35.
σμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται
ὀλίγοι·
38 Δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου
τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ
ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν
αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ι. X.

1 ΚΑὶ προσκαλεσάμενος v. 1.
τοὺς δώδεκα μαθητὰς Marc. 3. 13. & 6. 7.
αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσί- Luc. 9. 1.
αν * πνευμάτων ἀκαθάρ-
των, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ,
καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ
πᾶσαν μαλακίαν *.
2 Τῶν δὲ δώδεκα * ἀπο-
στόλων " τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦ-
τα· πρῶτος, Σίμων ὁ λε-
γόμενος Πέτρος, καὶ Ἀνδρέ-
ας ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ· Ἰάκω-
βος ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰω-
άννης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ·
3 Φίλιππος, καὶ Βαρ-

ibid. † καὶ C. ibid. † δύο C. ibid. — C. L. N. I. v. 29. ὀμμάτων. C. ib. καὶ εἶπε C. v. 30. † παραχρῆμα S. 4. ib. — C. v. 33. — B. om. S. om. C. E. & al. v. 34. — C. v. 35. — B. 2. C. M. ib. † καὶ πολλοὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ S. 8. v. 36. ἐσκυλμένοι C. V. B. 6. S. 2. 3. & al. v. 1. † καθὼς B. 2. S. 4. 8. ib. † ἐν τῷ λαῷ S. 8. v. 2. μαθητῶν W. & al.

θολο-

θολομαῖος· Θωμᾶς, καὶ Ματθαῖος ὁ τελώνης· Ἰάκωβος ὁ τοῦ Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖος * ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖος·"

4 Σίμων ὁ * Κανανίτης", καὶ Ἰούδας ὁ * Ἰσκαριώτης", ὁ καὶ * παραδοὺς" αὐτόν.

5 Τούτους τοὺς δώδεκα * ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγγείλας αὐτοῖς, * λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλθητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.

v. 6. Inf. 15. 24. Act. 13. 46.

6 * Πορεύεσθε" δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραήλ.

v. 7. Luc. 9. 2. Sup. 3. 2. & 4. 17. Luc. 10. 9.

7 Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε, λέγοντες· * Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

8 Ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε, * νεκροὺς ἐγείρετε", δαιμόνια ἐκβάλλετε. δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε.

v. 9. Marc. 6. 8. Luc. 9. 3. & 22. 3

9 * Μὴ" κτήσησθε χρυσὸν, * μηδὲ" ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν.

v. 10. Luc. 10. 7. 1 Cor. 9. 7. 1 Tim. 5. 18. Luc. 10. 8.

10 Μὴ πήραν εἰς ὁδὸν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήματα, μηδὲ * ῥάβδον" ἄξιος γὰρ ὁ ἐργάτης * τῆς τροφῆς" αὐτοῦ * ἐστι '.

11 * Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην εἰσέλθητε", ἐξετάσατε τίς ἐν αὐτῇ ἄξιός ἐστι· κἀκεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθητε.

12 Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν.*

13 * Καὶ" ἐὰν μὲν ᾖ ἡ οἰκία ἀξία, * ἐλθέτω" ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· * ἐὰν δὲ μὴ" ᾖ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς * ἐπιστραφήτω."

v. 14. Marc. 6. 11. Luc. 9. 5. & 10. 11. Act. 13. 51. & 18. 6.

14 Καὶ * ὃς ἐὰν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκούσῃ" τοὺς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι * τῆς οἰκίας ἢ τῆς πόλεως ἐκείνης", ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν ὑμῶν.*

v. 15. Infr. 11. 24.

15 * Ἀμὴν λέγω ὑμῖν",

v. 3. — c. & pro Λεββαῖος, Κανναῖος. v. v. 4. Καναναῖος s. 2. 8. c. *ibid.* Σκαριώτης E. g. *ibid.* παραδιδοὺς G. m. & *in* m. -- καὶ v. 5. † μαθητὰς E. *ibid.* † καὶ c. v. 6. ὑπάγετε c. v. 7. † μετανοεῖτε c. v. 8. — B. *om.* M. E. L. & *al.* v. 9. μήτε c. *ib.* μήτε *bis* c. v. 10. μήτε *ter.* c. *ib.* ῥάβδους s. 2. 3. 4. 5. & *al.* & B. 4. *ibid.* τοῦ μισθοῦ s. 14. *ibid.* — c. M. v. 11. ἡ πόλις εἰς ἣν ἂν εἰσέλθητε εἰς αὐτὴν c. v. 12. † λέγοντες, εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ B. 3. c. v. s. 2. 3. & *al.* v. 13. — c. *ib.* εἰσελθέτω B. 1. M. s. 4. ἔσται c. *ib.* εἰ δὲ μήγε c. *ib.* ὑποστραφήτω B. 2. ἐπα... E. 1. v. 14. ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς μηδὲ ἀκούσωσιν. s. 8. *ib.* ἔξω τῆς πόλεως Ca. *ib.* † ἢ τῆς κώμης m. *ib.* † ἐπ' αὐτῇ s. 14. v. 15. — B. 1.

ἀνεκτότερον ἔσται γῇ Σοδό-
μων καὶ *Γομόῤῥων" ἐν ἡμέ-
ρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πόλει ἐ-
κείνῃ.
v. 16. Luc. 10. 3. 16 Ἰδοὺ, *ἐγὼ" ἀποστέλ-
Rom. 16. 19. λω ὑμᾶς ὡς πρόβατα ἐν
μέσῳ λύκων· γίνεσθε οὖν
φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ
*ἀκέραιοι" ὡς αἱ περιστε-
ραί.
17 Προσέχετε *δὲ" ἀπὸ
τῶν ἀνθρώπων· παραδώσουσι
γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ
*ἐν ταῖς συναγωγαῖς" αὐ-
τῶν μαστιγώσουσιν ὑμᾶς.
v. 18. 18 Καὶ ἐπὶ *ἡγεμόνας"
Marc. 13. 11. δὲ *καὶ βασιλεῖς" *ἀχθήσε-
Luc. 12. 11. σθε "ἕνεκεν ἐμοῦ εἰς μαρτύ-
Act. 12. 1. ριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν.
& 25. 23. 2 Tim. 4. 19 Ὅταν δὲ *παραδι-
22. δῶσιν" ὑμᾶς, μὴ μεριμ-
v. 19. Luc. 12. νήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε·
12. & 21. δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ
14, 15. τῇ ὥρᾳ τί λαλήσετε.
20 Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἐστε οἱ
λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
τοῦ πατρὸς *ὑμῶν," τὸ λα-
λοῦν ἐν ὑμῖν.
v. 21. 21 Παραδώσει δὲ ἀδελ-
Mich. 7. 5, 6. φὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ
πατὴρ *τέκνον·" καὶ ἐπανα- Luc. 21.
στήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, 16.
καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
22 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι v. 22.
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά Marc. 13. 13.
μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέ- Luc. 21. 17.
λος, οὗτος σωθήσεται. Infr. 24. 13.
23 Ὅταν δὲ διώκωσιν ὑ-
μᾶς *ἐν τῇ πόλει ταύτῃ,"
φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. *Ἀ-
μὴν *γὰρ" λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ
*τελέσητε" τὰς πόλεις τοῦ Ἰσ-
ραὴλ, ἕως *ἂν" ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου.
24 Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ v. 24.
τὸν διδάσκαλον*, οὐδὲ δοῦ- Luc. 6. 40. Joh. 13.
λος ὑπὲρ τὸν κύριον *αὐ- 16. & 15.
τοῦ". 20.
25 Ἀρκετὸν τῷ μαθητῇ v. 25.
ἵνα γένηται ὡς ὁ διδάσκαλος Infr. 12. 24.
αὐτοῦ, καὶ ὁ δοῦλος ὡς ὁ Marc. 3. 22.
κύριος αὐτοῦ. εἰ τὸν οἰκοδε- Luc. 11.
σπότην *Βεελζεβοὺλ" ἐκά- 15.
λεσαν, πόσῳ μᾶλλον τοὺς οἰ-
κιακοὺς αὐτοῦ;
26 Μὴ οὖν φοβηθῆτε αὐ- v. 26.
τούς· οὐδὲν γάρ ἐστι κεκαλυμ- Marc. 4. 22.
μένον, ὃ οὐκ ἀποκαλυφθή- Luc. 8.
σεται· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ γνω- 17. & 12. 2.
σθήσεται.

ib. Γομόῤῥας *Ca.* s. 2. 6. 9. v. 16. — m. ἀπλούστεροι *Ca.* v. 17. — *Ca. ib.* εἰς τὰς συναγωγὰς *Ca.* v. 18. ἡγεμόνων *Ca. ib.* — *G. ib.* σταθήσεσθε *Ca.* v. 19. παραδώσουσιν *Ca.* m. V. B. 1. & *al. ib.* — δοθήσεται *ad fin. Com. in Ca.* & G. v. 20. — *Ca.* v. 21. τέκνα B. 1. v. 23. ἐκ τῆς πόλεως ταύτης G. s. 4. *ibid.* † ἐὰν δὲ ἐν τῇ ἄλλῃ διώκουσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην *Ca.* s. 2. Κἂν ἐκ ταύτης ἐκδιώξουσιν (a. ἐκδιώξωσιν *Ca.*) ὑμᾶς φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν s. 8. *ib.* — *Ca.* M. E. *ib.* πληρώσητε s. 4. *ib.* οὐ m. v. 24. † αὐτοῦ B. 2. *ib.* — *Ca.* G. v. 25. Βεελζεβοὺβ καλοῦσιν *Ca.* ἀπεκάλεσαν B. 4. ἐπεκάλεσαν B. 2. E. M. & *al.* ἐπεκαλέσαντο G. καλοῦσι *Ca.* s. 2.

27

27 Ὃ λέγω ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἴπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ * εἰς" τὸ οὖς * ἀκούετε", κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωμάτων.

28 Καὶ μὴ * φοβηθῆτε" ἀπὸ τῶν * ἀποκτεννόντων" τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων * ἀποκτεῖναι"· φοβήθητε * δὲ" μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι * ἐν γεέννῃ".

29 Οὐχὶ δύο στρουθία ἀσσαρίου πωλεῖται, καὶ ἓν ἐξ αὐτῶν οὐ πεσεῖται ἐπὶ τὴν γῆν, ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν; *

v. 30. Luc. 21. 18. Act. 27. 34. 2 Sam. 14. 11.

30 * Ὑμῶν" δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς * πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσί.

31 Μὴ οὖν * φοβηθῆτε"· πολλῶν στρουθίων διαφέρετε ὑμεῖς.

v. 32. Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. & 12. 8. 2 Tim. 2. 12. Apoc. 3. 5.

32 Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ * ἐν αὐτῷ" ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.

v. 34. Luc. 12. 49. 51.

34 Μὴ * νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην, ἀλλὰ μάχαιραν.

35 Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς.

v. 36. Mich. 7. 6.

36 Καὶ ἐχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.

v. 37. Luc. 14. 26.

37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

v. 38. Infr. 16. 24. Marc. 8. 34. Luc. 9. 33

38 Καὶ ὃς οὐ * λαμβάνει τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ ἔστι μου ἄξιος.

v. 39. Infr. 16. 25. Marc. 8. 35. Luc. 9. 24. & 17. 33. Joh. 12. 25.

39 Ὁ εὑρὼν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· * καὶ ὁ" ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.

v. 40. Infr. 18. 5. Luc. 10. 16. Joh. 13. 20.

40 Ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με.

41 Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.

v. 42. Marc. 9. 41.

42 Καὶ ὃς ἐὰν ποτίσῃ ἕνα τῶν * μικρῶν" τούτων

v. 27. πρὸς G. *ib.* ἠκούσατε. B. 1. v. 28. φοβεῖσθε B. 4. φοβῆσθε B. 1. *ib.* ἀποκτενόντων. *Cu. ib.* σφάξαι *Ca. ibid.* — m. *ibid.* εἰς γέενναν *Ca.* v. 29. † τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς B. 3. G. s. 9. c. v. 30. ἀλλὰ *Ca. ibid.* + ὑμῶν *Ca.* v. 31. φοβεῖσθε *Ca.* v. 32. — *Ca.* v. 34. † οὖν B. 1. v. 38. † μου m. L. N. v. 39. ὁ δὲ *Ca.* v. 42. ἐλαχίστων V. s. 2.

ποτή-

ποτήριον * ψυχροῦ * μόνον",
εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ * ἀπολέ-
σῃ " τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ια. XI.

4 1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε * ἐτέλε-
σεν " ὁ Ἰησοῦς * διατάσ-
σων τοῖς δώδεκα μαθηταῖς
αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ
διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς
πόλεσιν αὐτῶν.
v. 2. Luc.7.18. 2 Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας
ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ ἔργα
τοῦ Χριστοῦ *, πέμψας * δύο "
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
3 Εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ
ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσ-
δοκῶμεν;
4 * Καὶ ἀποκριθεὶς " ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέν-
τες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ἃ
ἀκούετε καὶ βλέπετε·
v. 5. Esa. 35.5. & 61. 1. 5 Τυφλοὶ ἀναβλέπουσι,
* καὶ χωλοὶ περιπατοῦσι ",
λεπροὶ καθαρίζονται, καὶ κω-
φοὶ ἀκούουσι, * νεκροὶ ἐγεί-
ρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγε-
λίζονται·
6 Καὶ μακάριός ἐστιν ὃς
ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐ-
μοί.
v. 7. Luc.7.24. 7 Τούτων δὲ πορευομέ-
νων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν
τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί
* ἐξήλθετε " εἰς τὴν ἔρημον
θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀ-
νέμου σαλευόμενον;
8 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰ-
δεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλα-
κοῖς * ἱματίοις " ἠμφιε-
σμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μαλακὰ
φοροῦντες, ἐν τοῖς οἴκοις τῶν
βασιλέων εἰσίν.
9 Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰ-
δεῖν; προφήτην; ναὶ, λέγω
ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
φήτου.
10 Οὗτος * γάρ " ἐστι v. 10. Mal. 3. 1. Marc.1.2. Luc.7.27.
περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ
ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατα-
σκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσ-
θέν σου.
11 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ
ἐγήγερται ἐν γεννητοῖς γυναι-
κῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ Βα-
πτιστοῦ· ὁ δὲ μικρότερος ἐν
τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν,
μείζων αὐτοῦ ἐστιν.
12 Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν
Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἕως ἄρτι,
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν βιά-
ζεται, καὶ βιασταὶ ἁρπάζουσιν
αὐτήν.
13 Πάντες γὰρ οἱ προ- v. 13. Luc. 16. 16.
φῆται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου
προεφήτευσαν.
14 Καὶ εἰ θέλετε δέξα- v. 14. Mal. 4. 5. Luc.1.17.
σθαι, αὐτός ἐστιν Ἠλίας ὁ μέλ-
λων ἔρχεσθαι.
15 Ὁ ἔχων ὦτα * ἀκού- v. 15. Infr. 13. 9. Apoc.2.7.
ειν ", ἀκουέτω.

ib. † ὕδατος *Ca. ib.* – *Ca.* G. s. 2. 5. *ib.* ἀπόληται *Ca.*
v. 1. συνετέλ. B. 2. *g. ib.* † τοὺς λόγους τούτους G. *v.* 2. † Ἰησοῦ
Ca. m. *ib.* διὰ *Ca. v.* 4. Ἀποκρ. δὲ *Ca. v.* 5. – *Ca. Ib.*
† καὶ *Ca. v.* 7. (*ut &* 8. 9.) ἐξήλθατε *Ca. v.* 8. – *Ca.*
v. 10. – *Ca. v.* 15. -- *Ca.*

16 Τίνι

v. 16. Luc. 7. 31.

16 Τίνι δὲ ὁμοιώσω τὴν γενεὰν ταύτην; ὁμοία ἐστὶ *παιδαρίοις" ἐν *ἀγοραῖς" καθημένοις, *καὶ προσφωνοῦσι τοῖς ἑταίροις αὐτῶν."

17 Καὶ λέγουσιν· Ηὐλήσαμεν *ὑμῖν, ' καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἐκόψασθε.

18 Ἦλθε γὰρ *Ἰωάννης μήτε ἐσθίων μήτε πίνων· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει.

19 Ἦλθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν· Ἰδοὺ ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν. καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς.

v. 20. Luc. 10. 13.

20 Τότε ἤρξατο *ὀνειδίζειν τὰς πόλεις, ἐν αἷς ἐγένοντο αἱ πλεῖσται δυνάμεις αὐτοῦ, ὅτι οὐ μετενόησαν.

21 Οὐαί σοι *Χοραζὶν", οὐαί σοι *Βηθσαϊδάν, "ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι *ἐγένοντο" αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ *μετενόησαν.

22 Πλὴν λέγω ὑμῖν· Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ ὑμῖν.

23 Καὶ σὺ *Καπερναοὺμ", *ἡ" ἕως τοῦ οὐρανοῦ *ὑψωθεῖσα", *ἕως ᾅδου *καταβιβασθήσῃ·" ὅτι εἰ ἐν Σοδόμοις *ἐγένοντο" αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν σοὶ, ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. v. 23. Thren. 4. 6.

24 Πλὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ *σοί". v. 24. Supr. 10. 15.

25 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί *σοι", πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. v. 25. Luc. 10. 21.

26 Ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου.

27 Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν υἱὸν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· οὐδὲ τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, *καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι"· v. 27. Infr. 28. 18. Joh. 3. 35. & 13. 3. & 17. 2. Joh. 1. 18. & 6. 46. & 10. 15.

v. 16. παιδίοις B. om s. om. *Ca.* G. v. & *al. ib.* ἀγορᾷ B. 3. m. G. L. & *al. ib.* ἃ προσφωνοῦντα τοῖς ἑτέροις λέγουσιν *Ca.* & ἑτέροις pro ἑταίροις B. 2. G. m. g. v. 17. - *Ca.* v. 18. † πρὸς ὑμᾶς s. 1. v. 20. † ὁ Ἰησοῦς B. 4. m. G. L. & *al.* v. 21. χοραζαὶν *Ca.* ... ζαὶμ s. 1. v. *ib.* † καὶ *Ca.* ... αιδὰ B. *om.* *Ca.* L. & *al. ib.* ἐγεγόνησαν *Ca. ib.* † καθήμεναι B. 1. *Ca.* s. 1. v. 23 Καφαρναοὺμ *Ca.* v. *ib.* μὴ *Ca.* s. 1. v. *ib.* ὑψωθήσῃ s. 1. *ibid.* † ἢ *Ca. ib.* καταβήσῃ *Ca.* s. 1. v. *ib.* ἐγενήθησαν *Ca.* v. 24. ὑμῖν *Ca.* s. 1. v. 25. σε G. v. 27. — B. 1.

28 Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς.

v. 29. Zach. 9.9. Philipp. 2. 7. 8. Jer. 6.16.

29 Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι * πρᾶός " εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ· καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν.

v. 30. 1 Joh.5.3.

30 Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστιν.

ΚΕΦ. ιβ'. XII.

v. 1. Marc. 2. 23. Luc. 6. 1. Deut. 23. 25.

1 ΕΝ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς * τοῖς σάββασι " διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο * τίλλειν στάχυας, καὶ ἐσθίειν.

2 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες *, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μαθηταί σου ποιοῦσιν ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν * ἐν σαββάτῳ ".

3 * Ὁ δὲ " εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε ἐπείνασεν * αὐτὸς ", καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ;

v. 4. 1 Sam.21. 6.

4 Πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, * καὶ τοὺς ἄρτους τῆς * προθέσεως " ἔφαγεν, * οὓς " οὐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν, οὐδὲ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις;

Exod. 25. 30. & 29. 33. Lev. 24. 6. 9. & 8. 32.

v. 5. Num. 28. 9.

5 Ἢ οὐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι * τοῖς σάββασιν οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλοῦσι, καὶ ἀναίτιοί εἰσι;

6 Λέγω * δὲ " ὑμῖν, ὅτι τοῦ ἱεροῦ * μείζων " ἐστὶν ὧδε.

v. 7. Ose. 6. 6. Supr. 9. 13.

7 Εἰ δὲ ἐγνώκειτε τί ἐστιν· Ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν, οὐκ ἂν κατεδικάσατε τοὺς ἀναιτίους.

8 Κύριος * γάρ " ἐστι * καὶ " τοῦ σαββάτου ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

v. 9. Marc.3.1. Luc. 6. 6.

9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγωγὴν αὐτῶν.

v. 10. Luc. 13. 14. & 14. 3. Joh.9.16.

10 Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν * τὴν χεῖρα ἔχων ξηράν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἔξεστι τοῖς σάββασι θεραπεύειν; ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

11 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς * ἔσται " * ἐξ ὑμῶν " * ἄνθρωπος ", ὃς * ἕξει " πρόβατον ἓν, καὶ ἐὰν * ἐμπέσῃ " τοῦτο

v. 29. πραΰς Ca. v. 1. τῷ σαββάτῳ v. ib. + τοῦ Ca. v. 2. + αὐτοὺς Ca. s. 2. ib. τοῖς σάββασιν s. 1. ἐν σάββασιν B. 1. v. 3. καὶ L. N 1. ib. + Ἰησοῦς B. 6. E. ib. -- Ca. s. 1. m. v. 4. + ἐπὶ Ἀβιαθὰρ ἀρχιερέως m. ib. προθέσεως Ca. ib. ὃ Ca. v. 5. + ἐν Ca. τῷ σαββάτῳ v. v. 6. γὰρ Ca ib. μεῖζον s. em. Ca. G. M. g. v. 8. -- M. ib. -- Ca. G. s. g. v. 10. + ἐκεῖ B. 1. Ca. m. s. 4. v. 11. ἐστιν Ca. ib. ἐν ὑμῖν Ca. G. ib. -- B. 1. ib. ἔχει Ca. ib. πέσῃ B. 3. ib. -- Ca. ib. -- G. ib. κρατεῖ Ca.

* τοῖς σάββασιν " * εἰς βό-
θυνον, " οὐχὶ * κρατήσει " αὐ-
τὸ καὶ ἐγερεῖ;
12 Πόσῳ οὖν διαφέρει
ἄνθρωπος προβάτου; ὥστε
ἔξεστι τοῖς σάββασι καλῶς
ποιεῖν ".
13 Τότε λέγει * τῷ ἀν-
θρώπῳ "· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά
σου, καὶ ἐξέτεινε· καὶ * ἀποκα-
τεστάθη " ὑγιὴς, ὡς ἡ ἄλλη.
v. 14. Marc. 3. 6. Luc. 6. 11. Joh. 10. 39. & 11. 53. 14 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμ-
βούλιον * ἔλαβον " κατ' αὐ-
τοῦ * ἐξελθόντες, ὅπως αὐτὸν
ἀπολέσωσιν.
15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀν-
εχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκολού-
θησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί,
* καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς
πάντας ".
16 Καὶ ἐπετίμησεν αὐ-
τοῖς, ἵνα * μὴ " φανερὸν
* αὐτὸν " ποιήσωσιν.
17 Ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ Ἠσαΐου τοῦ προφή-
του, λέγοντος·
v. 18. Esa. 42. 1. Sup. 3. 17. Inf. 17. 5. 18 Ἰδοὺ, ὁ παῖς μου, * ὃν
ᾑρέτισα· ὁ ἀγαπητός μου,
* εἰς ὃν " εὐδόκησεν ἡ ψυχή
μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ'
αὐτὸν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν
* ἀπαγγελεῖ ".
19 Οὐκ ἐρίσει, οὐδὲ κραυ-
γάσει, οὐδὲ ἀκούσει τις ἐν
ταῖς πλατείαις τὴν φωνὴν
αὐτοῦ.
20 * Κάλαμον συντετριμ-
μένον " οὐ κατεάξει, καὶ λίνον
τυφόμενον οὐ σβέσει· ἕως ἂν
ἐκβάλῃ εἰς νῖκος τὴν κρίσιν.
21 Καὶ * ἐν " τῷ ὀνόματι
αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσι.
22 Τότε προσηνέχθη v. 22. Luc. 11. 14.
αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυ-
φλὸς καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευ-
σεν αὐτὸν, ὥστε τὸν * τυφλὸν καὶ "
κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν.
23 Καὶ ἐξίσταντο πάντες
οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὐ-
τός ἐστιν * ὁ υἱὸς Δαβίδ;
24 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀ-
κούσαντες, εἶπον· Οὗτος οὐκ v. 24. Supr. 9. 34. Marc. 3. 22. Luc. 11. 15.
ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ
ἐν τῷ Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν
δαιμονίων.
25 * Εἰδὼς " δὲ * ὁ Ἰη-
σοῦς " τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν,
εἶπεν αὐτοῖς· Πᾶσα βασι-
λεία μερισθεῖσα * καθ' ἑ-
αυτῆς ", ἐρημοῦται· καὶ πᾶσα
πόλις ἢ οἰκία μερισθεῖσα
* καθ' ἑαυτῆς ", οὐ * σταθή-
σεται ".
26 * Καὶ εἰ " ὁ σατανᾶς
τὸν σατανᾶν ἐκβάλλει, ἐφ' ἑ-
αυτὸν ἐμερίσθη· πῶς οὖν στα-

v. 12. καλοποιεῖν Ca. E. v. 13. † τῷ ἐξηραμμένην ἔ-
χοντι τὴν χεῖρα Com. E. S. 1. ib. ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ g.
v. 14. ἐποίησαν S. 1. ib. † οἱ Ca. v. 15. 16. πάντας δὲ
οὓς ἐθεράπευσεν ἐνέπληξεν Ca. v. 16. -- G. ib. -- m. v. 18. †
εἰς Ca. ib. ἐν ᾧ Ca. ib. ἐπαγγελεῖ B. 1. v. 20. -- Ca.
v. 21. -- B. om. G. L. N. 1. & al. v. 22. -- Ca. v. 23. † ὁ
χριστὸς Co. L. N. 1. v. 25. ἰδὼν Ca. S. 1. ib. -- Ca. ib. ἐφ'
ἑαυτὴν Ca. ib. στήσεται Ca. v. 26. Εἰ δὲ καὶ Ca.

θήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 * Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι * ἐκβάλλουσι"; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ * ἐγὼ" ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Ἢ πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ * διαρπάσει";

30 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

v. 31. Marc. 3. 29. Luc. 12. 10. 1 Joh. 5. 16. Heb. 6. 4. & 10. 26.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται * τοῖς ἀνθρώποις·" ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ * υἱοῦ" τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν * τούτῳ τῷ" αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

v. 33. Luc. 6. 43. Supr. 7. 17.

33 Ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

v. 34. Supr. 3. 7. Infr. 23. 33. Luc. 6. 45.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ * τῆς καρδίας" ἐκβάλλει * τὰ ἀγαθά"· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα * ἀργὸν", ὃ ἐὰν * λαλήσωσιν" οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Ἐκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, * καὶ" ἐκ τῶν λόγων σου * καταδικασθήσῃ".

v. 38. Infr. 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16. 29. 1 Cor. 1. 22.

38 Τότε ἀπεκρίθησάν * τινες τῶν γραμματέων * καὶ Φαρισαίων," λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον * ἐπιζητεῖ"· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου.

v. 40. Jon. 2. 1, 2.

40 Ὥσπερ γὰρ * ἦν" Ἰωνᾶς

v. 27. Εἰ δὲ *Ca. ib.* ἐκβαλοῦσι m. s. 2. v. 28. -- B. 1. v. 29. διαρπάσῃ B. 6. v. 31. -- m. v. 32. -- B. 1. *ib.* τῷ νῦν G. E. m. s. 9. v. 35. -- B. *om. Ca.* G. M. E. *& al. ib.* -- *Ca.* G. M. m. g. v. 36. πονηρὸν s. 1. *ib.* λαλοῦσι *Ca.* v. 37. ἢ *Ca.* s. 15. *ib.* κατακριθήσῃ L. s. 1. v. 38. † αὐτῷ *Ca. ib.* -- G. v. 39. ζητεῖ B. 2. v. 40. -- *Ca. ib.* † καὶ *Ca.* G.

ἐν

ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

v. 41. Luc. 11. 32. Jon. 3. 5.

41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται *ἐν τῇ κρίσει" μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ * ὧδε".

v. 42. 1 Reg. 10. 1. 2 Par. 9. 1. Luc. 11. 31.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

v. 43. Luc. 11. 24.

43 Ὅταν * δὲ" τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει·

44 Τότε λέγει· * Ἐπιστρέψω" εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει * σχολάζοντα, * σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.

v. 45. 2 Pet. 2. 20, 21. Hebr. 6. 4. & 10. 26.

45 Τότε πορεύεται, καὶ * παραλαμβάνει" μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα * ἑαυτοῦ", καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ * γίνεται" τὰ ἔσχατα * τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων· * Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ".

v. 46. Marc. 3. 31. Luc. 8. 19.

46 * Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος" τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω * ἑστήκασι", ζητοῦντές * σοι λαλῆσαι".

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, * καὶ "τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ", εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν * ποιήσῃ" τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, * αὐτός" μου * ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

ΚΕΦ ιγ'. XIII.

v. 1. Marc. 4. 1. Luc. 8. 4.

1 ΕΝ * δὲ " τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ * ἐξελθὼν" ὁ Ἰησοῦς *ἀπὸ τῆς οἰκίας", ἐκά-

v. 41. -- L. *ib.* — E. v. 43. -- G. v. 44. ὑποστρέψω G. *ib.* † τὸν οἶκόν μου Ca. *ib.* † καὶ Ca. v. 45. λαμβάνει m. *ib.* αὐτοῦ Ca. *ibid.* -- B. 1. *ibid.* † αὐτοῦ Ca. *ibid.* — B. 1. v. 46. λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ Ca. v. 47. ἑστήκεισαν B. 1. Ca. *ib.* σε ἰδεῖν s. v. 48. ἢ Ca. v. 49. — Ca. v. 50. ποιεῖ Ca. *ib.* οὗτος m. G. L. N. 1. *ib.* † καὶ m. s. 2. v. 1. -- m. *ib.* ἐξῆλθε καὶ Ca. *ib.* — Ca.

σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ;

27 * Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι * ἐκβάλλουσι"; διὰ τοῦτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσονται κριταί.

28 Εἰ δὲ * ἐγὼ" ἐν πνεύματι Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

29 Η πῶς δύναταί τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἰσχυροῦ, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον δήσῃ τὸν ἰσχυρόν, καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ * διαρπάσει";

30 Ο μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει.

31 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν·

v. 31. Marc. 3. 28. Luc. 12. 10. 1 Joh. 5. 16. Heb. 6. 4. & 10. 26.

Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθήσεται * τοῖς ἀνθρώποις·" ἡ δὲ τοῦ πνεύματος βλασφημία οὐκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις.

32 Καὶ ὃς ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ * υἱοῦ" τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὃς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν * τούτῳ τῷ" αἰῶνι, οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι.

v. 33. Luc. 6. 43. Supr. 7. 17.

33 Η ποιήσατε τὸ δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ καλόν· ἢ ποιήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτοῦ σαπρόν· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται.

v. 34. Supr. 3. 7. Infr. 23. 33. Luc. 6. 45.

34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν, πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας τὸ στόμα λαλεῖ.

35 Ο ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ * τῆς καρδίας" ἐκβάλλει * τὰ ἀγαθά"· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ ἐκβάλλει πονηρά.

36 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν ῥῆμα * ἀργὸν", ὃ ἐὰν * λαλήσωσιν" οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.

37 Εκ γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, * καὶ" ἐκ τῶν λόγων σου * καταδικασθήσῃ".

v. 38. Infr. 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 16. 29. 1 Cor. 1. 22.

38 Τότε ἀπεκρίθησάν * τινες τῶν γραμματέων * καὶ Φαρισαίων," λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ σοῦ σημεῖον ἰδεῖν.

39 Ο δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς· Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον * ἐπιζητεῖ"· καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ιωνᾶ τοῦ προφήτου·

v. 40. Jon. 2. 1, 2.

40 Ωσπερ γὰρ * ἦν" Ιωνᾶς

v. 27. Εἰ δὲ Ca. ib. ἐκβαλοῦσι m. s. 2. v. 28. — B. 1. v. 29. διαρπάσῃ B. 6. v. 31. — m. v. 32. — B. 1. ib. τῷ νῦν G. E. m. s. 9. v. 35. — B. om. Ca. G. M. E. & al. ib. — Ca. G. M. m. g. v. 36. πονηρὸν s. 1. ib. λαλοῦσι Ca. v. 37. ἢ Ca. s. 15. ib. καταδικασθήσῃ L. s. 1. v. 38. † αὐτῷ Ca. ib. — G. v. 39. ζητεῖ B. 2. v. 40. — Ca. ib. † καὶ Ca. G.

ἐν

ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας· οὕτως ἔσται * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας.

v. 41. Luc. 11. 32. Jon. 3. 5.

41 Ἄνδρες Νινευῖται ἀναστήσονται *ἐν τῇ κρίσει" μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωνᾶ * ὧδε".

v. 42. 1 Reg. 10. 1. 2 Par. 9. 1. Luc. 11. 31.

42 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν Σολομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

v. 43. Luc. 11. 24.

43 Ὅταν * δὲ " τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ οὐχ εὑρίσκει·

44 Τότε λέγει· * Ἐπιστρέψω " εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν, εὑρίσκει * σχολάζοντα, * σεσαρωμένον, καὶ κεκοσμημένον.

v. 45. 2 Pet. 2. 20. 21. Hebr. 6. 4. & 10. 26.

45 Τότε πορεύεται, καὶ * παραλαμβάνει" μεθ' ἑαυτοῦ ἑπτὰ ἕτερα πνεύματα πονηρότερα * ἑαυτοῦ", καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ· καὶ * γίνεται" τὰ ἔσχατα * τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων· * Οὕτως ἔσται καὶ τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ".

v. 46. Marc. 3. 31. Luc. 8. 19.

46 * Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος" τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἱστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες αὐτῷ λαλῆσαι.

47 Εἶπε δέ τις αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔξω * ἑστήκασι", ζητοῦντές * σοι λαλῆσαι".

48 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπε τῷ εἰπόντι αὐτῷ· Τίς ἐστιν ἡ μήτηρ μου, * καὶ " τίνες εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου;

49 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ", εἶπεν· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου, καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

50 Ὅστις γὰρ ἂν * ποιήσῃ" τὸ θέλημα τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς, * αὐτός" μου * ἀδελφὸς, καὶ ἀδελφὴ, καὶ μήτηρ ἐστίν.

ΚΕΦ ιγ΄. XIII.

v. 1. Marc. 4. 1. Luc. 8. 4.

1 ΕΝ * δὲ " τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ * ἐξελθὼν " ὁ Ἰησοῦς * ἀπὸ τῆς οἰκίας ", ἐκά-

v. 41. — L. *ib.* — E. v. 43. — G. v. 44. ὑποστρέψω G. *ib.* † τὸν οἶκόν μου *Ca.* *ib.* † καὶ *Ca.* v. 45. λαμβάνει m. *ib.* αὐτοῦ *Ca.* *ibid.* — B. 1. *ibid.* † αὐτοῦ *Ca.* *ibid.* — B. 1. v. 46. λαλοῦντος δὲ αὐτοῦ *Ca.* v. 47. εἱστήκεισαν B. 1. *Ca.* *ib.* σε ἰδεῖν s. v. 48. ἢ *Ca.* v. 49. — *Ca.* v. 50. ποιεῖ *Ca.* *ib.* οὗτος m. G. L. N. 1. *ib.* † καὶ m. s. 2. v. 1. — m. *ib.* ἐξῆλθε καὶ *Ca.* *ib.* — *Ca.*

θῆτο παρὰ τὴν θάλασ-
σαν·
2 Καὶ συνήχθησαν πρὸς
αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐ-
τὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα
καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἱστήκει.
3 Καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς
* πολλὰ" ἐν παραβολαῖς,
λέγων· Ἰδού, ἐξῆλθεν ὁ σπεί-
ρων τοῦ * σπείρειν".
4 Καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐ-
τόν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν
ὁδόν· καὶ * ἦλθε" τὰ πετεινὰ *,
καὶ κατέφαγεν αὐτά.
5 * Ἄλλα" δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὰ πετρώδη, ὅπου οὐκ εἶχε
γῆν πολλήν· καὶ * εὐθέως"
ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν
βάθος γῆς.
6 Ἡλίου * δὲ" ἀνατεί-
λαντος * ἐκαυματίσθη"· καὶ
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, * ἐξ-
ηράνθη".
7 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν * ἐπὶ"
τὰς ἀκάνθας, καὶ ἀνέβησαν
αἱ ἄκανθαι, καὶ * ἀπέπνι-
ξαν" αὐτά.
8 Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν καλήν, καὶ ἐ-
δίδου καρπόν, ὃ μὲν ἑκατόν,
ὃ δὲ ἑξήκοντα, ὃ δὲ τρι-
άκοντα.
9 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀ- v. 9.
κουέτω. Supr. 11. 15.
10 Καὶ προσελθόντες οἱ
μαθηταί, εἶπον αὐτῷ· Δια-
τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς
αὐτοῖς;
11 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶ- v. 11.
πεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται Infr. 16. 17.
γνῶναι τὰ μυστήρια * τῆς 1 Cor. 2. 10.
βασιλείας τῶν οὐρανῶν", ἐ- 1 Joh. 2. 27.
κείνοις δὲ * οὐ δέδοται".
12 * Ὅστις" γὰρ ἔχει, δο- v. 12.
θήσεται αὐτῷ, καὶ περισσευ- Infr. 25. 29.
θήσεται· ὅστις δὲ οὐκ ἔχει, Marc. 4. 25.
καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐ- Luc. 8. 18.
τοῦ. & 19. 26.
13 Διὰ τοῦτο ἐν παρα-
βολαῖς * αὐτοῖς λαλῶ,"
* ὅτι" βλέποντες οὐ * βλέ-
πουσι", καὶ ἀκούοντες * οὐκ
ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσι". v. 14. 15.
14 * Καὶ ἀναπληροῦται Esa. 6. 9.
* ἐπ'" αὐτοῖς ἡ προφητεία Marc. 4. 12.
Ἠσαΐου, * ἡ λέγουσα"· * Ἀκοῇ Luc. 8. 10.
* ἀκούσετε", καὶ οὐ μὴ συνῆτε· Joh. 12. 40.
Act. 28. 26.
Rom. 11. 8.

v. 3. — B. 1. ib. σπεῖραι B. 4. Ca. m. E. L. & al. v. 4. ἦλθον Ca. ib. + τοῦ οὐρανοῦ m. M. S. 2. v. 5. ἃ Ca. ib. εὐθὺς Ca. v. 6. — m. ib. ἐκαυματίσθησαν Ca. ib. ἐξηράνθησαν Ca. v. 7. εἰς Ca. ib. ἔπνιξαν Ca. v. 11. τοῦ θεοῦ B. 1. ib. ἐν παραβολαῖς S. 2. v. 12. ὃς B. 1. v. 13. λαλεῖ αὐτοῖς Ca. ib. ἵνα Ca. ib. βλέπωσι Ca. ib. μὴ ἀκούσωσι καὶ μὴ συνιῶσι + μήποτε ἐπιστρέψωσι Ca. ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσι καὶ ἀκούοντες μὴ ἀκούωσι, μηδὲ συνῶσι S. 1. v. 14. τότε πληρωθήσεται Ca. καὶ τότε πληρωθήσεται αὐτοῖς S. 1. ib. — ἐπ' B. om. M. E. L. & al. ib. λέγοντος B. 1. ib. + πορεύθητι καὶ εἰπὲ τῷ λαῷ τούτῳ Ca. ib. ἀκούσητε & ib. βλέψητε S. 2.

καὶ βλέποντες * βλέψετε", καὶ οὐ μὴ ἴδητε.

15 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν, μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

v. 16. Intr. 16. 17. Luc. 10. 23.

16 Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι * ἀκούει".

17 Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ * βλέπετε, καὶ οὐκ * εἶδον'· καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

v. 18. Marc. 4. 14. Luc. 8. 11.

18 Ὑμεῖς οὖν ἀκούσατε τὴν παραβολὴν τοῦ σπείροντος.

19 Παντὸς ἀκούοντος τὸν λόγον * τῆς βασιλείας", καὶ μὴ συνιέντος, ἔρχεται ὁ πονηρός, καὶ * ἁρπάζει" τὸ * ἐσπαρμένον" ἐν τῇ καρδίᾳ * αὐτοῦ·" οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπαρείς.

v. 20. Esa. 58. 2. Joh. 5. 35.

20 Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρώδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμβάνων αὐτόν·

21 Οὐκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ πρόσκαιρός ἐστι· γενομένης δὲ θλίψεως * ἢ" διωγμοῦ διὰ τὸν λόγον, * εὐθὺς" σκανδαλίζεται.

22 Ὁ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας * σπαρείς", οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶνος τούτου, καὶ ἡ ἀπάτη τοῦ πλούτου συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται.

23 Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, οὗτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον * ἀκούων καὶ * συνιών·" ὃς * δὴ" καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριάκοντα. *

24 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ * ἀγρῷ αὐτοῦ"·

25 Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἦλθεν αὐτοῦ ὁ ἐχθρός, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέσον τοῦ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν.

26 Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ χόρτος, καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζιζάνια.

v. 16. ἀκούουσιν Ca. B. 1. L. N. 1. v. 17. † ὑμεῖς m. *ib.* ἐδυνήθησαν ἰδεῖν Ca. v. 19. -- B. 1. *ib* αἴρει S. 1. *ib.* σπειρόμενον Ca. *ib.* αὐτῶν Ca. v. 21. εὐθέως. B. 1. Ca. G. & *al. ib.* καὶ S. 1. v. 22. σπειρόμενος Ca. v. 23. † τοῦτον S. 1. *ib.* -- B. 1. *Lin.* N. 1. *ib.* συνιεὶς Ca. *ib.* † ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω S. 2. ταῦτα λέγων ἐφώνει ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω. B. 1. ταῦτα λέγων ἐφώνει, ἄλλην *sc.* v. 24. B. 1. v. 24. ἰδίῳ ἀγρῷ Ca.

27 Προσελθόντες δὲ οἱ
δοῦλοι τοῦ οἰκοδεσπότου, * εἶ-
πον αὐτῷ· Κύριε, οὐχὶ κα-
λὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν τῷ
* σῷ ″ ἀγρῷ; * πόθεν ″
* οὖν ″ ἔχει τὰ ζιζάνια;

28 Ὁ δὲ ἔφη αὐτοῖς·
Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τοῦτο ἐ-
ποίησεν. * Οἱ δὲ δοῦλοι εἶ-
πον αὐτῷ· ″ Θέλεις * οὖν ″
ἀπελθόντες συλλέξωμεν αὐ-
τά;

29 Ὁ δὲ * ἔφη· ″ Οὔ·
μήποτε συλλέγοντες τὰ ζι-
ζάνια, * ἐκριζώσητε ″ ἅ-
μα * αὐτοῖς ″ * τὸν σῖτον.

v. 30. 30 Ἄφετε * συναυξά-
Supr. 3. 12. νεσθαι ἀμφότερα * μέχρι ″ τοῦ
θερισμοῦ· καὶ ἐν * τῷ ″ και-
ρῷ τοῦ θερισμοῦ ἐρῶ τοῖς θε-
ρισταῖς· Συλλέξατε πρῶτον
τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε αὐ-
τὰ * εἰς ″ * δέσμας ″ πρὸς
τὸ κατακαῦσαι * αὐτά· ″ τὸν
δὲ σῖτον συναγάγετε εἰς τὴν
ἀποθήκην μου. *

31 Ἄλλην παραβολὴν
v. 31. * παρέθηκεν ″ αὐτοῖς, λέγων·
Marc. 4. 30. * Ὁμοία ἐστὶν ″ ἡ βασιλεία
Luc. 13. 18. τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινάπεως,
ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπει-
ρεν ἐν τῷ ἀγρῷ αὐτοῦ·

32 Ὃ μικρότερον μέν ἐστι
πάντων τῶν * σπερμάτων ″·
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον * τῶν
λαχάνων ἐστί· καὶ γίνεται δέν-
δρον, ὥστε * ἐλθεῖν ″ τὰ πε-
τεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατα-
σκηνοῦν ἐν τοῖς κλάδοις αὐ-
τοῦ.

33 Ἄλλην παραβολὴν v. 33.
ἐλάλησεν * αὐτοῖς· ″ Ὁμοία Luc. 13. 20.
ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
ζύμῃ, ἣν λαβοῦσα γυνὴ
* ἐνέκρυψεν ″ εἰς ἀλεύρου
σάτα τρία, ἕως οὗ ἐζυμώθη
ὅλον.

34 Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν v. 34. Marc. 4.
ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς 33, 34.
ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβο-
λῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς·

35 Ὅπως πληρωθῇ τὸ v. 35. Psal. 78. 2.
ῥηθὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος· Ἀνοίξω ἐν παρα-
βολαῖς τὸ στόμα μου· ἐρεύξο-
μαι κεκρυμμένα ἀπὸ κατα-
βολῆς κόσμου.

36 Τότε ἀφεὶς τοὺς ὄ-
χλους, ἦλθεν εἰς τὴν οἰκί-
αν * ὁ Ἰησοῦς ″· καὶ προσῆλ-
θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν

v. 27. † ἐκείνου *Ca. ib.* — B. 3. G. L. N. 1. *ib.* πῶς m: *ib.* — G. v. 28. λέγουσιν αὐτῷ οἱ δοῦλοι *Ca. ib.* — C *a.* v. 29. λέγει αὐτοῖς *Ca. ib.* ἐξερίζ... B. 1. *ib.* καὶ *Ca.* & σὺν αὐτοῖς *post* σῖτον *ib.* † καὶ m. v. 30. † οὖν B. 1. m. *ib.* ἕως *Ca. ib.* — B. 5. *ib.* — *Ca. ib.* δεσμοὺς B. 1. *ib.* — *Ca. ib.* — B. 2. *ib.* συλλέγεται *pro* συναγάγετε *Ca. ib.* — E. v. 31. ἐλάλησεν *Ca. ib.* ὡμοιώθη m. v. 32. λαχάνων s. B. 8. *ib.* † πάντων B. 1. L. N. 1. & *al. ib.* κατελθεῖν Go. v. 33. — *Ca. ib.* † Ἰησοῦς G. *ib.* † λέγων s. *ib.* ἔκρυψεν B. 7. s. *om.* E. G. & *al.* εἰσέκρ... B. 1. v. 36. — *Ca.*

παραβολὴν τῶν ζιζανίων τοῦ
ἀγροῦ.
37 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πεν * αὐτοῖς· " Ὁ σπείρων τὸ
καλὸν * σπέρμα", ἐστὶν ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου.
v. 38. 38 Ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ
Gen. 3. 15. κόσμος· τὸ δὲ καλὸν σπέρ-
Joh. 8. 44. μα, οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ τῆς βα-
Act. 13. 10. σιλείας· τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν
1 Joh. 3. 8. οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ.
39 Ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπεί-
v. 39. Apoc. 14. ρας αὐτά, ἐστὶν ὁ διάβολος·
15. Joel. 3. ὁ δὲ θερισμὸς, συντέλεια
13. τοῦ αἰῶνός * ἐστιν· οἱ δὲ θερι-
σταὶ, ἄγγελοί εἰσιν.
40 Ὥσπερ οὖν * συλλέγε-
ται" τὰ ζιζάνια, καὶ πυρὶ
* κατακαίεται": οὕτως ἔσται
ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος
* τούτου".
41 Ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου τοὺς ἀγγέλους αὐ-
τοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βα-
σιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ
σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποιοῦντας
τὴν ἀνομίαν·
v. 42. 42 Καὶ * βαλοῦσιν" αὐ-
Supr. 8. 12. τοὺς εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυ-
ρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς
καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
v. 43. Sap. 3. 7. 43 Τότε οἱ δίκαιοι * ἐκ-
Dan. 12. 3. λάμψουσιν" ὡς ὁ ἥλιος,
Supr. 5. 9.
ἐν τῇ βασιλείᾳ * τοῦ πα-
τρὸς αὐτῶν". Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.
44 * Πάλιν" ὁμοία ἐστὶν
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θη-
σαυρῷ κεκρυμμένῳ * ἐν τῷ
ἀγρῷ", ὃν εὑρὼν ἄνθρωπος
* ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς
αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ * πάντα"
ὅσα ἔχει, πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει
τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
45 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν * ἀν-
θρώπῳ" ἐμπόρῳ, ζητοῦντι
καλοὺς μαργαρίτας·
46 * Ὃς εὑρὼν" * ἕνα"
πολύτιμον μαργαρίτην, ἀ-
πελθὼν, * πέπρακε πάντα
ὅσα" εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν.
47 Πάλιν ὁμοία * ἐστὶν"
ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σα-
γήνῃ βληθείσῃ εἰς τὴν θά-
λασσαν, καὶ ἐκ παντὸς * γέ-
νους συναγαγούσῃ·"
48 * Ἣν, ὅτε" ἐπλη-
ρώθη, * ἀναβιβάσαντες"
ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθί-
σαντες, συνέλεξαν τὰ * κα-
λὰ" εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σα-
πρὰ ἔξω ἔβαλον.
49 Οὕτως ἔσται ἐν τῇ v. 49.
συντελείᾳ τοῦ * αἰῶνος·" ἐξ- Infr. 25.
ελεύσονται οἱ ἄγγελοι, καὶ ἀ- 32.

v. 37. -- Ca. ib. σπόρον B. 1. v. 39. τούτου M. v. 40. συλλέγονται Ca. ib. κατακαίονται Ca. καίεται B. om. S. om. E. L. G. & al. ib. -- τούτου Ca. v. 42. βάλλουσιν Ca. v. 43. λάμψουσιν Ca. ib. τῶν οὐρανῶν G. S. 1. v. 44. -- Ca. ib. -- Ca. g. ib. † τις Ca. ib. -- m. v. 45. -- G. v. 46. Εὑρὼν δὲ Ca. S. 2. ib. -- Ca. ib. ἐπώλησεν ἃ Ca. v. 47. -- Mo. ib. † ἰχθύων συναγαγούσῃ γλύους V. v. 48. ὅτε δὲ Ca. ib. ἀνεβίβασαν αὐτὴν Ca. ib. κάλλιστα Ca. v. 49. κόσμου Ca.

φορι-

φοριοῦσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων·

v. 50. Supr. v. 42.

50 Καὶ βαλοῦσιν * αὐτοὺς" εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

51 * Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· " Συνήκατε ταῦτα πάντα; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί * Κύριε".

52 Ὁ δὲ * εἶπεν" αὐτοῖς· Διὰ τοῦτο πᾶς γραμματεὺς μαθητευθεὶς * εἰς τὴν βασιλείαν" τῶν οὐρανῶν, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τοῦ θησαυροῦ * αὐτοῦ" καινὰ καὶ παλαιά.

53 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετῆρεν ἐκεῖθεν.

v. 54. Marc. 6. 1. Luc. 4. 16.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ, ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν * τῇ συναγωγῇ" αὐτῶν· ὥστε ἐκπλήττεσθαι αὐτούς, καὶ λέγειν· Πόθεν * τούτῳ" * ἡ σοφία αὕτη, καὶ αἱ δυνάμεις;

v. 55. Joh. 6. 42. Supr. 12. 46.

55 Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος, καὶ * Ἰωσῆς", * καὶ" Σίμων, καὶ Ἰούδας;

56 Καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ οὐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡμᾶς εἰσι; πόθεν οὖν * τούτῳ" * ταῦτα" πάντα;

57 Καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι * αὐτοῦ," * καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ."

v. 57. Marc. 6. 4. Luc. 4. 24. Joh. 4. 44.

58 Καὶ οὐκ ἐποίησεν ἐκεῖ δυνάμεις πολλάς, διὰ * τὴν ἀπιστίαν" αὐτῶν.

v. 58. Marc. 6. 5.

Κεφ. ιδʹ. XIV.

1 ΕΝ ἐκείνῳ * τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ.

v. 1. Marc. 6. 14. Luc. 9. 7.

2 Καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ· * Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής· * * αὐτὸς" ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τοῦτο αἱ δυνάμεις ἐνεργοῦσιν ἐν αὐτῷ.

3 Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰωάννην, ἔδησεν αὐτόν, * καὶ ἔθετο" ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα * Φιλίππου" τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ.

v. 3. Marc. 6. 17. Luc. 3. 19.

4 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάν-

v. 50. -- G. v. 51. -- Ca. v. ib. -- Ca. v. v. 52. λέγει Ca. ib. ἐν τῇ βασιλείᾳ Ca. τῇ βασιλείᾳ E. ib. -- Mo. v. 54. ταῖς συναγωγαῖς E. ib. -- G. ib. † πάντα Ca. s. 1. v. 55. Ἰωάννης Ca. M. ib. -- Mo. v. 56. αὐτῷ B. 1. ib. -- B. 1. v. 57. -- Ca. ib. -- B. 1. v. 58. τὰς ἀπιστείας Ca. v. 1. † δὲ Ca. v. 2. † μήτι Ca. s. 1. ib. † ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ca. s. 2. ib. οὗτος Mo. v. 3. -- Mo ib. -- Ca.

νης·

νης· Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν αὐτήν.

5 Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, * ἐφοβήθη'' τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. v. 5. Infr. 21. 26. Luc. 20. 6.

6 * Γενεσίων'' δὲ * ἀγομένων'' τοῦ Ηρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ * τῆς Ηρωδιάδος ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρεσε τῷ Ηρώδῃ·

7 Οθεν μεθ' ὅρκου ὡμολόγησεν αὐτῇ δοῦναι ὃ ἐὰν αἰτήσηται. *

8 Η δὲ, προβιβασθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς, * Δός μοι, φησὶν, ὧδε * ἐπὶ πίνακι'' τὴν κεφαλὴν Ιωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ.

9 Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεύς· διὰ * δὲ '' * τοὺς ὅρκους καὶ '' τοὺς συνανακειμένους, ἐκέλευσε δοθῆναι.

10 Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν Ιωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

11 Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἤνεγκε * τῇ μητρὶ αὐτῆς.

12 Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἦραν * τὸ'' σῶμα, * καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ * ἐλθόντες'' ἀπήγγειλαν τῷ Ιησοῦ.

13 * Καὶ ἀκούσας ὁ Ιησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον τόπον κατ' ἰδίαν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολούθησαν αὐτῷ πεζῇ ἀπὸ τῶν πόλεων. v. 13. Marc. 6. 32. Luc. 9. 10. Joh. 6. 2.

14 Καὶ ἐξελθὼν * ὁ Ιησοῦς'' εἶδε πολὺν ὄχλον· * καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοὺς,'' * καὶ ἐθεράπευσε τοὺς ἀῤῥώστους αὐτῶν''. v. 14. Marc. 6. 35. Luc. 9. 12. Joh. 6. 5.

15 Οψίας δὲ γενομένης, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ερημός ἐστιν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρῆλθεν· ἀπόλυσον * τοὺς ὄχλους'', ἵνα ἀπελθόντες * εἰς τὰς κώμας'', ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα.

16 Ο δὲ * Ιησοῦς'' εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρείαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.

17 Οἱ δὲ λέγουσιν * αὐτῷ'' Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας.

18 Ο δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς * ὧδε''.

v. 5. ἐφοβεῖτο B. 6. S. 2. L. N. 1. v. 6. Γενεσίοις δὲ γενομένοις *Ca.* ἀγομένοις *G. ib.* αὐτοῦ Ηρωδίας *Ca.* v. 7. ἀφ' αὐτῶν V. v. 8. † εἶπε *Ca. ib.* -- *Ca.* v. 9. -- *Ca. ib.* τὸν ὅρκον V. *ib.* † διὰ *Ca.* v. 11. ... κεν † αὐτὴν *G. Mo.* v. 12. πτῶμα S. 1. πτῶμα † αὐτοῦ S. 2. σῶμα † αὐτοῦ *G.* B. 1. *ib.* ἀπελθόντες E. *ib.* ἀνήγγειλαν B. 2. v. 13. Ακούσας δὲ *Ca. Mo. ib.* πεζοὶ B. 1. v. 14. -- *Ca. ib.* -- B. 1. *ib. pro* ἐπ' αὐτοὺς, αὐτοῖς B. 1. περὶ αὐτῶν *Ca.* ἐπ' αὐτοῖς *G. Mo. g. ib.* -- B. 1. & *pro* ἀῤῥώστους ἀῤῥωστοῦντας *Ca.* v. 15. τὸν ὄχλον L. N. 1. *ib.* -- *g. ib.* † κύκλῳ *Mo.* v. 16. -- *Ca. Mo.* v. 17. -- *G.* v. 18. -- *Ca.*

v. 19. Infr. 15. 36. & 26. 26. 19 Καὶ κελεύσας * τοὺς ὄχλους " ἀνακλιθῆναι ἐπὶ * τοὺς χόρτους," * καὶ " * λαβὼν" τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας", ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγησε· καὶ κλάσας, ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς * τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις.

20 Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις.

21 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυναικῶν καὶ * παιδίων".

22 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν * ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ" ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν * αὐτὸν " εἰς τὸ πέραν, ἕως * οὗ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.

v. 23. Marc. 6. 46. Joh. 6. 16. 23 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ' ἰδίαν προσεύξασθαι. Ὀψίας δὲ γενομένης, μόνος ἦν ἐκεῖ.

24 Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη * μέσον τῆς θαλάσσης ἦν, βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναντίος ὁ ἄνεμος.

25 Τετάρτῃ δὲ φυλακῇ τῆς νυκτὸς * ἀπῆλθε " πρὸς αὐτοὺς " ὁ Ἰησοῦς", περιπατῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης.

26 * Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθηταὶ ἐπὶ * τὴν θάλασσαν περιπατοῦντα, ἐταράχθησαν, λέγοντες, Ὅτι φάντασμά ἐστι· καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου ἔκραξαν.

27 * Εὐθέως * δὲ " ἐλάλησεν αὐτοῖς * ὁ Ἰησοῦς", λέγων· Θαρσεῖτε· ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.

28 Ἀποκριθεὶς δὲ * αὐτῷ " ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ εἶ, κέλευσόν με πρός σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα.

29 Ὁ δὲ * εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

30 Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφοβήθη· καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέγων· Κύριε, σῶσόν με.

31 * Εὐθέως δὲ " ὁ Ἰησοῦς ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίστασας;

v. 19. τὸν ὄχλον *Ca. ib.* τὸν χόρτον *Ca. Mo. ib.* ἔλαβεν *Ca.* – καὶ B. *om. Go. Mo.* E. *at* – *tota clausula* B. 1. *ib.* † αὐτοῦ *Mo.* v. 21. παιδίων *Cur.* v. 22. -- *Ca. Mo. ib.* αὐτοῦ B. 1. *at* – *Ca. ib.* αὐ B. 1. v. 24. † ἦν εἰς *Ca.* v. 25. ἦλθε *Mo. ib.* -- B. 1. V. v. 26. οἱ δὲ μαθ… ἰδ… … *Ca.* Ἰδόντες δὲ *Mo. ib.* τῆς θαλάσσης. *Ca. Mo.* v. 27. Εὐθὺς δὲ *Ca. ib.* — G. *ib.* — *Ca.* L. N. 1. v. 28. — L. N. 1. E. *g.* v. 29. † Ἰησοῦς *Ca.* v. 31. † καὶ εὐ… L. N. 1.

32 Καὶ

32 Καὶ * ἐμβάντων" αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος.

33 Οἱ δὲ ἐν τῷ πλοίῳ, * ἐλθόντες" προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς εἶ *.

34 Καὶ διαπεράσαντες, ἦλθον * εἰς" τὴν γῆν * Γεννησαρέτ".

35 Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου ἐκείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν * περίχωρον" ἐκείνην, καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας·

36 Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα * μόνον ἅψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἥψαντο, * διεσώθησαν".

ΚΕΦ. ιε'. XV.

v. 1. Marc. 7. 1. 1 ΤΟτε ` προσέρχονται * τῷ Ἰησοῦ" οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες·

2 Διατί οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων; οὐ γὰρ * νίπτονται" τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν * αὐτοῖς·" Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν;

4 Ὁ γὰρ Θεὸς * ἐνετείλατο", λέγων· Τίμα τὸν πατέρα * σου", καὶ τὴν μητέρα· καὶ ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω. v. 4. Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Eph. 6. 2. Exod. 21. 17. Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.

5 Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὃς ἂν εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί, Δῶρον ὃ ἐὰν ἐξ ἐμοῦ, ὠφεληθῇς. * καὶ" οὐ * μὴ" τιμήσῃ τὸν πατέρα * αὐτοῦ" ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ·

6 Καὶ ἠκυρώσατε * τὴν ἐντολὴν" τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν.

7 Ὑποκριταὶ, καλῶς προεφήτευσε περὶ ὑμῶν Ἡσαΐας, λέγων·

8 * Ἐγγίζει μοι ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ" τοῖς χείλεσί με τιμᾷ· ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω * ἀπέχει" ἀπ' ἐμοῦ. v. 8. Esa. 29. 13. Marc. 7. 6.

9 Μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

10 Καὶ προσκαλεσά- v. 10. Marc. 7. 14.

v. 32. ἀναβάντων Ca. v. 33. — B. 1. Mo. ib. † σὺ Ca. v. 34. ἐπὶ Ca. ib. Γεννησαρὲτ Ca. Γεννησάρ V. ... σαρὲ S. 1. ... σαρεθ S. 1. Co. v. 35. χώραν V. v. 36. † καὶ B. 1. L. N. 1. κἂν B. 1. ib. ἐσώθησαν B. 1. v. 1. πρὸς αὐτὸν Ca. v. 2. νίπτουσι Mo. v. 3. —Mo. v. 4. εἶπεν Ca. Co. ib. — B. 7. E. Ca. g. v. 5. — Ca. ib. — G. ib. — Mo. v. 6. τὸν λόγον Ca. v. 8. — Ca. Co. ibid. ἐστὶ Ca.

μενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· * Ἀκούετε" καὶ συνίετε.

11 Οὐ * τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ στόμα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ * ἐκπορευόμενον " ἐκ τοῦ στόματος, τοῦτο κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

12 Τότε προσελθόντες οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ", * εἶπον " αὐτῷ· Οἶδας, ὅτι οἱ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες * τὸν λόγον", ἐσκανδαλίσθησαν;

v. 13. Joh. 15.2. 13 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς", εἶπε *· Πᾶσα φυτεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου * ὁ οὐράνιος", ἐκριζωθήσεται.

v. 14. Infr. 23. 16. Luc. 6. 39. 14 Ἄφετε * αὐτούς"· ὁδηγοί εἰσι τυφλοὶ τυφλῶν. τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς * βόθυνον" * πεσοῦνται".

v. 15. Marc. 7. 17. 15 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.

v. 16. Infr. 16. 9. Marc. 7. 18. 16 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς " εἶπεν· * Ἀκμὴν " καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;

17 * Οὔπω " νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ στόμα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκβάλλεται;

18 Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ στόματος, ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, * κἀκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον. v. 18. Jac. 3. 6.

19 Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖαι, * πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι", βλασφημίαι. v. 19. Gen. 6. 5. & 8. 21. Marc. 7. 21.

20 Ταῦτά ἐστι * τὰ κοινοῦντα τὸν ἄνθρωπον· " τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν, οὐ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν * ἐκεῖθεν " ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν * εἰς τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. v. 21. Marc. 7. 24.

22 Καὶ ἰδού, γυνὴ * Χαναναία ἀπὸ τῶν ὁρίων ἐκείνων ἐξελθοῦσα, * ἐκραύγασεν, αὐτῷ" λέγουσα· Ἐλέησόν με Κύριε, * υἱὲ " Δαβίδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαιμονίζεται.

23 Ὁ δὲ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ", ἠρώτων αὐτόν, λέγοντες· Ἀπόλυσον * αὐτήν", ὅτι κράζει ὄπισθεν ἡμῶν.

v. 10. ἀκούσατε B. 2. ἀκούετέ μου B. 1. v. 11. † πᾶν *Ca. ib.* ἐξερχόμενον L. N. 1. v. 12. — *Ca. Mo. ib.* λέγουσιν *Ca. Mo. ib.* — *Mo. v.* 13. — B. 2. *ib.* † αὐτοῖς B. 4. *ib.* — B. 1. v. 14. τοὺς τυφλοὺς *Ca. ib.* βόθρον *Ca.* S. 1. *ib.* πίπτουσι. v. ἐμπεσοῦνται *Ca.* E. L. N. 1. *g.* v. 16. — *Ca. ib.* Ακην *Ca.* v. 17. οὐ *Ca.* v. 18. ἐκεῖνα κοινωνεῖ *Ca.* v. 19. -- *Go.* v. 20. κοινωνοῦντα *Ca.* v. 21. — B. 3. *Mo. ib.* † ἐκεῖθεν B. 1. v. 22. † τις *Compl. ib.* ἔκραξεν ὀπίσω αὐτοῦ *Ca.* S. 1. *ib.* υἱὸς *Ca.* L. N. 1. v. 23. — B. 1. *ib.* ταύτην τὴν γυναῖκα *Co.*

24 Ο

v. 24. Supr. 10. 5, 6. Act. 13. 46. Rom. 15. 8. 24 Ο δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πεν· Οὐκ * ἀπεστάλην" εἰ μὴ
εἰς τὰ πρόβατα * τὰ ἀπο-
λωλότα οἴκου Ἰσραήλ.
25 Η δὲ * ἐλθοῦσα
προσεκύνει" αὐτῷ, λέγουσα·
Κύριε, βοήθει μοι.
26 Ο δὲ ἀποκριθεὶς,
εἶπεν *· Οὐκ * ἔστι καλὸν"
λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων,
καὶ * βαλεῖν" τοῖς κυναρί-
οις.
27 Η δὲ εἶπε· Ναὶ Κύ-
ριε· καὶ γὰρ * τὰ κυνάρια
* ἐσθίει" ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πι-
πτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
κυρίων αὐτῶν.
28 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῇ· Ω γύναι,
μεγάλη σου ἡ πίστις· γενηθή-
τω σοι ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη
ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ὥρας
ἐκείνης.
v. 29. Marc. 7. 31. 29 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖ-
θεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν
θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ
ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος, ἐκά-
θητο ἐκεῖ.
v. 30. Esa. 35. 5. 30 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ
ὄχλοι πολλοὶ, ἔχοντες μεθ'
ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, * κω-
φοὺς", κυλλοὺς, καὶ ἑτέρους πολ-
λούς· καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς
* παρὰ" τοὺς πόδας * τοῦ Ἰη-
σοῦ·" καὶ ἐθεράπευσεν * αὐ-
τούς"·
31 Ωστε * τοὺς ὄχλους" θαυ-
μάσαι, βλέποντας κωφοὺς
* λαλοῦντας, * κυλλοὺς ὑ-
γιεῖς", χωλοὺς περιπατοῦν-
τας, καὶ τυφλοὺς βλέποντας·
καὶ * ἐδόξασαν" τὸν Θεὸν Ἰσ-
ραήλ.
32 Ο δὲ Ἰησοῦς προσκα-
λεσάμενος τοὺς μαθητὰς v. 32. Marc. 8. 1.
αὐτοῦ, εἶπε· Σπλαγχνίζο-
μαι ἐπὶ τὸν ὄχλον *, ὅτι ἤδη
* ἡμέρας" τρεῖς * προσμένουσί
μοι, καὶ οὐκ ἔχουσι τί φά-
γωσι· καὶ ἀπολῦσαι αὐτοὺς νή-
στεις οὐ θέλω, μήποτε ἐκλυ-
θῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ.
33 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ· Πόθεν *
ἡμῖν ἐν ἐρημίᾳ * ἄρτοι" το-
σοῦτοι, ὥστε χορτάσαι ὄ-
χλον τοσοῦτον;
34 Καὶ λέγει αὐτοῖς * ὁ
Ἰησοῦς·" Πόσους ἄρτους ἔχε-
τε; Οἱ δὲ εἶπον *· Επτὰ,
καὶ ὀλίγα ἰχθύδια.
35 Καὶ * ἐκέλευσε τοῖς

v. 24. ἀπέσταλμαι L. N. 1. *ib.* † ταῦτα *Ca.* v. 25. προσελ ... προσεκύνησεν L. N. 1. & προσεκύνησεν B. 4. v. 26. † αὐτῇ *Mo. ib.* ἔξεστι *Ca.* S. 1. *ib.* δοῦναι M. v. 27. † καὶ *Cur. ib.* ἐσθίουσιν *Ca.* v. 30. — *Ca. ibid.* ὑπὸ *Ca. ib.* αὐτοῦ *Ca.* L. N. 1. *ib.* πάντας *Ca.* v. 31. τὸν ὄχλον B. 1. *ib. Ca.* † ἀκούοντας, ἀλάλους *W.* ἀκούοντας *pro* λαλοῦντας *Gon. Co. ib.* καὶ *post* λαλ. ... & υγ ... *Ca. ib.* — v. *ib.* ἐδόξαζον *Cur.* v. 32. † τοῦτον *Ca. ib.* ἡμέραι *Ca. ib.* † εἰσὶν καὶ *Ca.* v. 33. † οὖν *Ca.* S. 1. *ib.* ἄρτος τοσοῦτος B. 1. v. 34. — *Mo. ib.* † αὐτῷ *Ca.* v. 35. παραγγείλας

ὄχλοις" ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν
γῆν.
36 * Καὶ " * λαβὼν τοὺς
ἑπτὰ ἄρτους καὶ τοὺς ἰχθύας,
εὐχαριστήσας, ἔκλασε, καὶ
* ἔδωκε" τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ· οἱ δὲ μαθηταὶ * τῷ ὄ-
χλῳ".
37 Καὶ ἔφαγον πάντες,
καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦραν τὸ
περισσεῦον τῶν κλασμάτων,
ἑπτὰ σπυρίδας πλήρεις.
38 Οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν
τετρακισχίλιοι ἄνδρες, * χω-
ρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων".
39 Καὶ ἀπολύσας τοὺς
ὄχλους, * ἐνέβη" εἰς τὸ
πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια
* Μαγδαλά".

ΚΕΦ. ιϛʹ. XVI.

v. 1. Supr. 12. 28. Marc. 8. 11. Luc. 12. 54.

1 ΚΑὶ προσελθόντες οἱ
Φαρισαῖοι καὶ σαδδου-
καῖοι, πειράζοντες ἐπηρώτη-
σαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ ἐπιδεῖξαι αὐτοῖς.
2 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν
* αὐτοῖς·" Ὀψίας γενομένης
λέγετε, Εὐδία *· πυρράζει
γὰρ ὁ οὐρανός.
3 * Καὶ " * πρωΐ", Σήμε-
ρον χειμών· πυρράζει γὰρ συ-
γνάζων ὁ * οὐρανός". * Ὑπο-
κριταί", τὸ μὲν πρόσωπον
τοῦ οὐρανοῦ γινώσκετε διακρί-
νειν, τὰ δὲ σημεῖα * τῶν καιρῶν"
οὐ * δύνασθε";
4 Γενεὰ πονηρὰ * καὶ μοι- v. 4.
χαλὶς" σημεῖον * ἐπιζητεῖ·" Supr. 12. 39.
καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, Joh. 2. 18.
εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ * τοῦ
προφήτου". Καὶ καταλιπὼν
αὐτοὺς, ἀπῆλθε.
5 Καὶ ἐλθόντες * οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ" εἰς τὸ πέ- v. 5. Marc. 8.
ραν, ἐπελάθοντο * ἄρτους λα- 14. Luc. 12. 1.
βεῖν.
6 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" εἶπεν
αὐτοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων
* καὶ σαδδουκαίων".
7 * Οἱ δὲ" διελογίζοντο
ἐν ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι
ἄρτους οὐκ ἐλάβομεν.
8 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶ-
πεν * αὐτοῖς·" Τί διαλο-
γίζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγό-
πιστοι, ὅτι ἄρτους οὐκ * ἐλά-
βετε";
9 Οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ μνη- v. 9.
μονεύετε * τοὺς πέντε ἄρτους Supr. 14. 17. Joh. 6. 9.

τῷ ὄχλῳ *Ca.* *v.* 36. — *Ca.* *ib.* ἔλαβεν *Ca.* *ib.* ἐδίδου *Ca.* *ib.* τοῖς ὄχλοις *Go.* *v.* 38. — *Ca.* *v.* 39. ἐνβαίνει *Ca.* ἀνέβη *Mo.* *Go.* *ib.* Μαγηδὰν V. τῆς Μαγδαλὰν *Ca.* *Co.* Μαγαδὰν S. 1. *v.* 2. — *Ca.* *ib.* † ἔσται V. *v.* 3. — M. V. πρωΐας B. 4. *ib.* ἀὴρ *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* τοῦ καιροῦ *Co.* συνίετε S. 4. *Mo.* E. B. 1. *ib.* † γνῶναι B. 1. δοκιμάζειν B. 1. *v.* 4. — *Ca.* *ib.* ζητεῖ *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 5. — *Ca.* *ib.* † οἱ μαθηταὶ *Ca.* *v.* 6. — V. *ib.* — *Mo.* *v.* 7. Τότε *Ca.* *v.* 8. — *Ca.* M. *ib.* ἔχετε *Ca.* V. S. 1. *v.* 9. † ὅτε *Ca.* *ib.* τοῖς πεντακισχιλίοις *Ca.*

* τῶν πεντακισχιλίων", καὶ πό-
σους κοφίνους ἐλάβετε;
v. 10. Supr. 15. 34. 10 Οὐδὲ τοὺς ἑπτὰ ἄρ-
τους * τῶν τετρακισχιλίων," καὶ
πόσας σπυρίδας ἐλάβετε;
11 Πῶς οὐ νοεῖτε, ὅτι οὐ
περὶ * ἄρτου" εἶπον * ὑμῖν",
* προσέχειν" ἀπὸ τῆς ζύμης
τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδου-
καίων;
12 Τότε συνῆκαν, ὅτι
οὐκ εἶπε * προσέχειν ἀπὸ τῆς
ζύμης * τοῦ ἄρτου", ἀλλ'
ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρι-
σαίων καὶ Σαδδουκαίων.
v. 13. Marc. 8. 27. 13 * Ελθὼν" δὲ ὁ Ιησοῦς
εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς
Luc. 9. 18. Φιλίππου, ἠρώτα τοὺς μα-
θητὰς * αὐτοῦ", λέγων· Τίνα
* με" λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι
εἶναι· τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου;
v. 14. Supr. 14. 2. 14 Οἱ δὲ εἶπον *· Οἱ μὲν",
Ιωάννην τὸν Βαπτιστήν· ἄλλοι
δὲ, Ηλίαν· ἕτεροι δὲ, Ιε-
ρεμίαν, ἢ ἕνα τῶν προφητῶν.
15 Λέγει αὐτοῖς· * Υμεῖς
δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
v. 16. Joh. 6. 69 & 11. 27. Act. 8. 37. & 9. 20. 1 Joh. 4. 15. & 5. 5. 16 Αποκριθεὶς δὲ Σίμων
Πέτρος, εἶπε *· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς
ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

17 * Καὶ ἀποκριθεὶς" ὁ v. 17. 1 Cor. 2. 10.
Ιησοῦς, εἶπεν * αὐτῷ·" Μα-
κάριος εἶ Σίμων βὰρ * Ιω-
νᾶ", ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα οὐκ
ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πα-
τήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
18 Κἀγὼ * δὲ" σοι λέγω, v. 18. Joh. 1. 42.
ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ
* ταύτῃ τῇ πέτρᾳ" οἰκοδο-
μήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ
πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν
αὐτῆς·
19 Καὶ δώσω σοι τὰς v. 19. Infr. 18. 18.
κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρα- Joh. 20. 23.
νῶν· καὶ ὃ ἐὰν δήσῃς ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς
οὐρανοῖς· καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς
ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον
* ἐν τοῖς οὐρανοῖς.
20 Τότε * διεστείλατο" τοῖς v. 20. Infr. 17. 9.
μαθηταῖς * αὐτοῦ", ἵνα μη- Marc. 8. 30.
δενὶ εἴπωσιν, ὅτι * αὐτός" ἐ- Luc. 9. 21.
στιν * Ιησοῦς" ὁ Χριστός.
21 Απὸ τότε ἤρξατο ὁ v. 21. Infr. 20. 17.
Ιησοῦς δεικνύειν τοῖς μαθη- Marc. 8. 31.
ταῖς αὐτοῦ, ὅτι δεῖ αὐτὸν Luc. 9. 22.
ἀπελθεῖν εἰς Ιεροσόλυμα,
καὶ πολλὰ παθεῖν * ἀπὸ" τῶν
πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων,
καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκ-

v. 10. τοῖς τετρακισχιλίοις *Ca.* *v.* 11. ἄρτων B. 4. *Go.* *Mo.* s. 2. *ibid.* — *Ca.* *ibid.* προσέχετε δὲ s. 3. *v.* 12. ... πεν † αὐτοῖς B. 3. *ib.* – *Ca.* *v.* 13. ἐξελθὼν *Mo.* *ib.* — *Ca.* *ib.* — *Cur.* *Co.* & — *Colon. post* εἶναι *v.* 14. -- *Ca.* *v.* 15 † ὁ Ιησοῦς *Mo.* s. 1. *v.* 16. εἶπεν † αὐτῷ *Ca.* *v.* 17. Αποκριθεὶς δὲ *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* Ιωάννα *W.* *v.* 18. — *Cur.* *ib.* ταύτην τὴν πέτραν *Ca.* *v.* 19. † καὶ *Mo.* *v.* 20. ἐπετίμησεν *Ca.* διεστείλατο *Mo.* B. 1. διεστείλατο B. 2. *ib.* — *Ca.* *ib.* οὗτος *Ca.* *ib.* — B. 2. L. N. 1. & *al.* *v.* 21. ὑπὸ *Ca.* *ib.* μετὰ τρεῖς ἡμέρας *Ca.* *ib.* ἀναστῆναι *Ca.* B. 2. L. N. 1. *Co.*

τῆναι, καὶ * τῇ τρίτῃ ἡ-
μέρᾳ" * ἐγερθῆναι".

22 Καὶ προσλαβόμενος
αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο
ἐπιτιμᾷν αὐτῷ, * λέγων·"
* Ἵλεώς" σοι Κύριε· οὐ μὴ ἔσται
σοι τοῦτο.

23 Ὁ δὲ * στραφεὶς", εἶπε
τῷ Πέτρῳ· Ὕπαγε ὀπίσω μου
σατανᾶ, σκάνδαλόν * μου
εἶ· "ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ,
ἀλλὰ τὰ * τῶν ἀνθρώπων".

v. 24. Supr. 10. 38. Marc. 8. 34. Luc. 9. 23. & 14. 27. & 17. 33.
24 Τότε ὁ Ἰησοῦς εἶπε
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Εἴ τις
θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀ-
παρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀ-
ράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ
ἀκολουθείτω μοι·

v. 25. Supr. 10. 39. Marc. 8. 35. Joh. 12. 25.
25 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν
ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπο-
λέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπο-
λέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνε-
κεν ἐμοῦ, εὑρήσει αὐτήν.

v. 26. Marc. 8. 36. Luc. 9. 25.
26 Τί γὰρ * ὠφελεῖται"
ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον
ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν
αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει
ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς
ψυχῆς αὐτοῦ;

v. 27. Infr. 26. 64. Marc. 8. 38. Zach. 14. 5. Matt. 25. 31. Jud. v. 14. Psal. 62. 12.
27 Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν * ἀγ-
γέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀπο-
δώσει ἑκάστῳ κατὰ * τὴν πρᾶ- Rom. 2. 6. Apoc. 2. 23.
ξιν" αὐτοῦ.

v. 28. Marc. 9. 1. Luc. 9. 27.
28 Ἀμὴν * λέγω ὑμῖν,
εἰσί τινες τῶν ὧδε * ἑστηκό-
των", οἵτινες οὐ μὴ γεύσων-
ται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν
τῇ * βασιλείᾳ" * αὐτοῦ".

ΚΕΦ. ιζ. XVII.

v. 1. Marc. 9. 2. Luc. 9. 28.
1 ΚΑὶ * μεθ' ἡμέρας ἓξ
παραλαμβάνει ὁ Ἰη-
σοῦς τὸν Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον,
καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐ-
τοῦ· καὶ * ἀναφέρει" αὐτοὺς
εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰ-
δίαν. *

2 Καὶ * μετεμορφώθη"
ἔμπροσθεν αὐτῶν, * καὶ "
ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμάτια
αὐτοῦ ἐγένετο λευκὰ ὡς * τὸ
φῶς".

3 Καὶ ἰδοὺ, * ὤφθησαν"
αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ'
αὐτοῦ συλλαλοῦντες.

4 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ-
τρος, εἶπε τῷ Ἰησοῦ· Κύριε,
καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι·
εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε
τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ
Μωσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἡλίᾳ.

v. 22. καὶ λέγων Ca. ib. οὐ γένοιτο V. v. 23. ἐπιστρα-
φεὶς B. 2. Ca. -- Co. ib. εἶ ἐμοὶ Ca. ib. τοῦ ἀνθρώπου Ca.
v. 26. ὠφεληθήσεται Cicr. v. 27. † ἁγίων Ca. s. 1. ib.
τὰ ἔργα Go. V. s. 1. Co. v. 28. † γὰρ Mo. s. 1. δὲ Go. ib.
ἑστώτων Ca. Mo. B. 1. ἑστῶτες B. 5. ib. δόξῃ s. 1. Co. ib. τῶν
οὐρανῶν Go. v. 1. † ἐγένετο Ca. ib. ἀνάγει s. 1. Ca. ib. †
λίαν Ca. v. 2. μεταμορφωθεὶς ὁ Ἰησοῦς Ca. ib. — καὶ
Ca. ib. χιὼν Ca. V. W. v. 3. ὤφθη Ca.

5 Ἐπ

v. 5. Supr. 3. 17. 2 Petr. 1. 17. Marc. 1. 11. Joh. 1.34. Esa.42. 1.
5 Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ, νεφέλη * φωτεινὴ " ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν ᾧ * εὐδόκησα· αὐτοῦ ἀκούετε.

6 * Καὶ ἀκούσαντες " οἱ μαθηταὶ, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα.

v. 7. Dan.8.18. & 9. 21. & 10. 10, 18.
7 * Καὶ " * προσελθὼν " ὁ Ἰησοῦς, * ἥψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· * Ἐγέρθητε ", καὶ μὴ φοβεῖσθε.

8 Ἐπάραντες δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, οὐδένα εἶδον, εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον.

v. 9. Supr. 16. 20.
9 Καὶ * καταβαινόντων αὐτῶν " ἀπὸ τοῦ ὄρους, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Μηδενὶ εἴπητε τὸ ὅραμα, ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν * ἀναστῇ ".

v. 10. Supr. 11. 14. Marc. 9. 11. Mal. 4. 5.
10 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Τί οὖν οἱ γραμματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἠλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;

11 Ο δὲ * Ἰησοῦς " ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς. Ἠλίας μὲν ἔρχεται * πρῶτον, καὶ " * ἀποκαταστήσει " πάντα·

12 Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι * * Ἠλίας " ἤδη ἦλθε· καὶ * οὐκ " * ἐπέγνωσαν αὐτόν " ἀλλ' * ἐποίησαν * ἐν " αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν.

13 Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταὶ, ὅτι περὶ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ εἶπεν αὐτοῖς.

14 Καὶ * ἐλθόντων αὐτῶν " πρὸς τὸν ὄχλον, * προσῆλθεν " αὐτῷ ἄνθρωπος *, γονυπετῶν * αὐτῷ ", v. 14. Marc. 9. 14. Luc.9.38.

15 Καὶ λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱὸν, ὅτι σεληνιάζεται, καὶ κακῶς * πάσχει· " πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς τὸ πῦρ, καὶ * πολλάκις " εἰς τὸ ὕδωρ.

16 Καὶ * προσήνεγκα " αὐτὸν τοῖς μαθηταῖς σου, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν αὐτὸν θεραπεῦσαι.

17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν *· Ω γενεὰ ἄ-

v. 5. φωτὸς s. 1. *ib.* † ἐγὼ v. v. 6. Ἀκούσαντες δὲ *Ca.* v. 7. — B. 1. *ib.* προσῆλθεν *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* Ἐγείρεσθε *Ca.* † αὐτοῖς ἐγέρθ... v. v. 9. καταβαίνοντες *Ca. ib.* ἐκ ὄρους B. 7. ἀπὸ ὄρους B. 1. *ibid.* ἐγερθῇ *Ca.* v. 11. — *Ca. ib.* — *Ca. ib.* ἀποκαταστῆσαι *Ca.* v. 12 † καὶ B. 5. *ib.* — M. *ib.* ∸ *Go. ib.* ἐπίστευσαν αὐτῷ s. 1. *ib.* — *Ca.* B. 1. *& al. ib.* οὕτω καὶ *seq. postponuntur comm.* 13. *Ca.* v. 14. ἐλθὼν *Ca.* ἐλθόντος αὐτοῦ v. *ib.* προσῆλθεν M. L. N. 1. B. 1. *ibid.* † τις B. 1. *Mo.* s. 2. *ibid* ἔμπροσθεν αὐτοῦ *Ca.* αὐτὸν B. *om.* s. *om.* M. L. *& al.* v. 15. ἔχει *W. ib.* ἐνίοτε *Ca.* v. 16. προσήνεγκαν s. 2. *Go.* v. 17. † αὐτῷ B. 2.

πιστος

πιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως
πότε ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως
πότε * ἀνέξομαι" ὑμῶν; φέ-
ρετέ μοι αὐτὸν ὧδε.
18 Καὶ ἐπετίμησεν αὐ-
τῷ ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐξῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ
* ἐθεραπεύθη" ὁ παῖς ἀπὸ τῆς
ὥρας ἐκείνης.
19 Τότε προσελθόντες
οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ κατ'
ἰδίαν, εἶπον· Διατί ἡμεῖς
οὐκ ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν
αὐτό;
v. 20. 20 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" * εἶ-
Marc. 11. 23. πεν" αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπιστίαν
Luc. 17.6. ὑμῶν. ἀμὴν * γὰρ" λέγω ὑ-
Matt. 21. 21. μῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν ὡς κόκ-
1 Cor. 13. 2. κον σινάπεως, ἐρεῖτε τῷ ὄρει
τούτῳ· Μετάβηθι * ἐντεῦθεν"
ἐκεῖ, καὶ μεταβήσεται· καὶ οὐ-
δὲν ἀδυνατήσει ὑμῖν.
21 Τοῦτο * δὲ" τὸ γένος
οὐκ * ἐκπορεύεται", εἰ μὴ ἐν
προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.
v. 22. 22 Ἀναστρεφομένων δὲ
Supr. 16. 21. αὐτῶν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, εἶ-
Infr. 20. 18. πεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μέλλει
Marc. 9. 31. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παρα-
Luc. 9.44. δίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
& 18. 31. & 24. 26. πων *.
23 Καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τὸν, καὶ * τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ"
* ἐγερθήσεται". * Καὶ ἐλυπή-
θησαν σφόδρα".
24 * Ἐλθόντων δὲ" αὐ-
τῶν εἰς * Καπερναοὺμ",
προσῆλθον οἱ τὰ δίδραχμα
λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ,
καὶ εἶπον *· Ὁ διδάσκαλος
ὑμῶν οὐ τελεῖ τὰ δίδραχμα;
25 * Λέγει· Ναί. Καὶ
* ὅτε εἰσῆλθεν" εἰς τὴν οἰκίαν,
προέφθασεν αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς,
λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων;
οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων
λαμβάνουσι τέλη, * ἢ" κῆν-
σον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν,
ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
26 * Λέγει αὐτῷ * ὁ Πέ-
τρος·" Ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων.
Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄραγε
ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ υἱοί".
27 Ἵνα δὲ μὴ σκανδα-
λίσωμεν αὐτοὺς, πορευθεὶς
εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε
ἄγκιστρον, καὶ τὸν ἀναβάντα
πρῶτον ἰχθὺν ἆρον· καὶ ἀν-
οίξας τὸ στόμα αὐτοῦ, εὑρή-
σεις * στατῆρα· ἐκεῖνον λα-
βὼν, δὸς αὐτοῖς ἀντὶ ἐμοῦ
καὶ σοῦ.

ib. ἀνθέξομαι B. 1. v. 18. ἰάθη B. 2. L. N. 1. *g.* v. 20. — *Ca. ib.* λέγει *Ca. Mo. ib.* — *g. ib.* ἔνθεν *Ca.* v. 21. — *Mo. ib.* ἐκβάλλεται V. v. 22. † ἁμαρτωλῶν *Mo. Go.* B. 2. S. 1. v. 23. μετὰ τρεῖς ἡμέρας *Ca. ib.* ἀναστήσεται *Go.* B. 1. *ib.* — B. 1. v. 24. καὶ ἐλθόντων *Ca. ib.* καφαρναοὺμ *Cur. ib.* † αὐτῷ L. N. 1. v. 25. † καὶ *Mo. ibid.* εἰσελθόντι *Ca. ib.* καὶ B. 1. v. 26. — *totus Go. ib.* — *Ca.* v. 27. † ἐκεῖ *Ca.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιη'. XVIII.

1 ΕΝ ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ προσ-
ῆλθον οἱ μαθηταὶ * τῷ
v. 1. Marc. 9. 33. Luc. 9. 46. Ἰησοῦ", λέγοντες· Τίς ἄρα
μείζων ἐστὶν ἐν τῇ βασιλείᾳ
τῶν οὐρανῶν;
2 Καὶ προσκαλεσάμενος
* ὁ Ἰησοῦς" παιδίον *, ἔστη-
σεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν,
3 Καὶ εἶπεν· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ἐὰν μὴ στραφῆτε, καὶ
v. 3. Infr. 19. 14. 1 Cor. 14. 20. γένησθε ὡς τὰ παιδία, οὐ μὴ
εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν
τῶν οὐρανῶν.
4 Ὅστις οὖν ταπεινώσῃ ἑαυ-
τὸν ὡς τὸ παιδίον * τοῦτο",
οὗτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τῶν οὐρανῶν.
5 Καὶ ὃς ἐὰν δέξηται παι-
δίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ὀνό-
v. 5. Supr. 10. 42. ματί μου, ἐμὲ δέχεται·
6 Ὃς δ' ἂν σκανδαλίσῃ
ἕνα τῶν μικρῶν τούτων, τῶν
v. 6. Marc. 9. 42. Luc. 17. 1. πιστευόντων εἰς ἐμέ, συμ-
φέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ
* μύλος ὀνικὸς " * ἐπὶ " τὸν
τράχηλον αὐτοῦ, καὶ καταπον-
τισθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς
θαλάσσης. *
7 Οὐαὶ τῷ κόσμῳ ἀπὸ
v. 7. Luc. 17. 1. 1 Cor. 11. 19. τῶν σκανδάλων· ἀνάγκη γάρ
ἐστιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα·
πλὴν οὐαὶ τῷ ἀνθρώπῳ * ἐ-
κείνῳ", δι' οὗ τὸ σκάνδαλον
ἔρχεται.
8 Εἰ δὲ ἡ χείρ σου, ἢ ὁ v. 8. Supr. 5. 30. Marc. 9. 43.
πούς σου σκανδαλίζει σε, ἔκ-
κοψον * αὐτά," καὶ βάλε ἀπὸ
σοῦ· καλόν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν
εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλόν,
ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας
ἔχοντα, * βληθῆναι" εἰς τὸ
πῦρ τὸ αἰώνιον.
9 * Καὶ εἰ" ὁ ὀφθαλμός
σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε
αὐτόν, καὶ βάλε ἀπὸ σοῦ· κα-
λόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς
τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο
ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι
εἰς τὴν γέενναν * τοῦ πυρός."
10 Ὁρᾶτε, μὴ καταφρο- v. 10. Psal. 34. 8.
νήσητε ἑνὸς τῶν μικρῶν τού-
των *· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν οὐρανοῖς
διὰ παντὸς βλέπουσι τὸ πρό-
σωπον τοῦ πατρός μου, τοῦ ἐν
οὐρανοῖς.
11 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- v. 11. Luc. 19. 10.
θρώπου * σῶσαι τὸ ἀπολωλός.
12 Τί * ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν v. 12. Luc. 15. 4.
γένηταί τινι * ἀνθρώπῳ" ἑ-
κατὸν πρόβατα, καὶ πλανη-
θῇ ἓν ἐξ αὐτῶν· οὐχὶ * ἀ-
φεὶς" τὰ ἐννενηκονταεννέα,
ἐπὶ τὰ ὄρη * πορευθεὶς", ζη-
τεῖ τὸ πλανώμενον;

v. 1. αὐτῷ B. 1. *v.* 2. — *Mo. ib.* † ἐν *Ca. v.* 4. — L. N. 1. *v.* 6. λίθος μυλικὸς *W. ib.* εἰς M. L. N. 1. B. 1. *s. om. & al. ib.* † ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων *Mo. v.* 7. — *Ca.* E. *v.* 8. αὐτὸν *Ca. ib.* ἐμβληθῆναι B. 2. *v.* 9. Τὸ αὐτὸ εἰ καὶ *Ca. ib.* — *Ca. v.* 10. † τῶν πιστευόντων εἰς ἐμὲ *Ca. v.* 11. † ζητῆσαι καὶ B. 1. *Mo.* L. N. 1. *v.* 12. † δὲ *Cant. ib.* — B. 1. *ib.* ἀφίησιν *Ca. ib.* πορευόμενος *Ca.*

13 Καὶ

13 Καὶ ἐὰν γένηται εὑ-
ρεῖν αὐτὸ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλλον,
ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα,
τοῖς μὴ πεπλανημένοις.
14 Οὕτως οὐκ ἔστι θέλη-
μα ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς
* ὑμῶν", τοῦ ἐν οὐρανοῖς, ἵνα
ἀπόληται * εἷς" τῶν μικρῶν
τούτων.
v. 15. 15 Ἐὰν δὲ * ἁμαρτή-
Luc. 17. 3. σῃ" εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου,
Lev. 19. 17. ὕπαγε, * καὶ" ἔλεγξον αὐ-
Eccl. 19. 13, &c. τὸν μεταξὺ σοῦ καὶ αὐτοῦ μό-
Jac. 5. 19. νου· ἐάν σου ἀκούσῃ,, ἐκέρδη-
σας τὸν ἀδελφόν σου.
v. 16. 16 Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ,
Deut. 19. 15. παράλαβε μετὰ σοῦ ἔτι ἕνα
Joh. 8. 17. ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ στόματος δύο
2 Cor. 13. 1. * μαρτύρων" ἢ τριῶν στα-
Hebr. 10. 28. θῇ πᾶν ῥῆμα.
v. 17. 17 Ἐὰν δὲ παρακούσῃ
Rom. 16. 17. * αὐτῶν", εἰπὲ τῇ ἐκκλη-
2 Thess. 3. 14. σίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας
2 Joh. 10. παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ
1 Cor. 5. 9. ὁ ἐθνικὸς καὶ * ὁ τελώνης.
18 Ἀμὴν * λέγω ὑμῖν,
v. 18. Joh. 20. 23. ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς,
Supr. 16. 19. ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ·
καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς
γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν * τῷ
οὐρανῷ."
v. 19. 1 Joh. 3. 22. & 5. 14. 19 Πάλιν * λέγω ὑμῖν,
* ὅτι" ἐὰν δύο * ὑμῶν"
συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς
περὶ παντὸς πράγματος,
οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται
* αὐτοῖς" παρὰ τοῦ πατρός
μου, τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
20 Οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ
τρεῖς συνηγμένοι * εἰς" τὸ
ἐμὸν ὄνομα, * ἐκεῖ εἰμι" ἐν
μέσῳ αὐτῶν.
21 Τότε προσελθὼν * αὐ- v. 21. Luc. 17. 4.
τῷ ' ὁ Πέτρος, * εἶπε·" Κύ-
ριε, ποσάκις ἁμαρτήσει εἰς
ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀ-
φήσω αὐτῷ; ἕως ἑπτάκις;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Οὐ λέγω σοι, ἕως ἑπτάκις,
ἀλλ' ἕως ἑβδομηκοντάκις
ἑπτά.
23 Διὰ τοῦτο ὡμοιώθη ἡ
βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε
συνᾶραι λόγον μετὰ τῶν δούλων
αὐτοῦ.
24 Ἀρξαμένου δὲ αὐτοῦ
συναίρειν, * προσηνέχθη"
αὐτῷ εἷς ὀφειλέτης μυρίων
ταλάντων.
25 Μὴ ἔχοντος δὲ * αὐ-
τοῦ" ἀποδοῦναι, ἐκέλευσεν
αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρα-
θῆναι, καὶ τὴν γυναῖκα
αὐτοῦ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ

v. 14. ἡμῶν *Go.* μου *Mo. ib.* ἓν *Ca.* v. 15. ἁμάρτῃ Ε. 2. — *Ca.* L. N. I. *g.* v. 16. — *Ca.* v. 17. — M. αὐτοῦ *Mo. ib.* † ὡς *Ca.* v. 18. † γὰρ *Mo. ib.* τοῖς οὐρανοῖς *Ca.* v. 19. † ἀμὴν S. *om.* B. *om.* † δὲ ἀμὴν *Ca. Mo.* Ἀμὴν *Go. g. ib.* — *Mo.* L. N. I. *ib.* δύο ἐὰν ἐξ ὑμῶν *Ca. ib.* ὑμῖν L. N. I. v. 20. ἐπὶ B. I. παρ' οἷς οὐκ εἰμὶ *Ca.* v. 21. — B. I. *g. ib.* εἶπεν αὐτῷ *Ca.* v. 24. προσηνέχθη *Ca.* v. 25. — *Ca.*

πάντα

πάντα ὅσα εἶχε· καὶ ἀποδοθῆναι.

26 Πεσὼν * οὖν" ὁ δοῦλος * * προσεκύνει αὐτῷ", λέγων· * Κύριε " μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ πάντα * σοι" ἀποδώσω.

27 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆκεν αὐτῷ.

28 Ἐξελθὼν δὲ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, εὗρεν ἕνα τῶν συνδούλων αὐτοῦ, ὃς ὤφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν δηνάρια, καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· Ἀπόδος μοι * ὅ, τι" ὀφείλεις.

29 Πεσὼν οὖν ὁ σύνδουλος αὐτοῦ * εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ", * παρεκάλει αὐτὸν", λέγων· Μακροθύμησον ἐπ' ἐμοὶ, καὶ * πάντα" ἀποδώσω σοι.

30 Ὁ δὲ οὐκ * ἤθελεν"· ἀλλ' ἀπελθὼν, ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως οὗ ἀποδῷ τὸ ὀφειλόμενον.

31 Ἰδόντες * δὲ" οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ γενόμενα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφησαν τῷ κυρίῳ * αὐτῶν" πάντα τὰ * γενόμενα".

32 Τότε προσκαλεσάμενος * αὐτὸν" ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει * αὐτῷ·" Δοῦλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με·

33 Οὐκ ἔδει * καί σε ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σου, ὡς καὶ ἐγώ σε ἠλέησα;

34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασανισταῖς, ἕως οὗ ἀποδῷ * πᾶν" τὸ ὀφειλόμενον * αὐτῷ". v. 35. Supr. 6. 14. Marc. 11. 26.

35 Οὕτω καὶ ὁ πατήρ * μου" ὁ * ἐπουράνιος" ποιήσει ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν * τὰ παραπτώματα αὐτῶν".

ΚΕΦ. ιθ'. XIX.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε * ἐτέλεσεν" ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους τούτους, μετῆρεν ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. v. 1. Marc. 10, 1.

2 Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτοὺς * ἐκεῖ".

v. 26. δὲ *Ca. ib.* † ἐκεῖνος *Ca.* s. 3. *ib.* παρεκάλει αὐτὸν *W.* προσεκύνησεν B. 1. *ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 28. εἶπε *W.* E. B. 8. *v.* 29. — *Ca.* E. *ib.* — E. (*sed habentur in marg. ut & priora*) *ib.* — B. 6. s. 5. *Cp. v.* 30. ἠθέλησεν *Cur.* ἐθέλησεν B. 1. *v.* 31. οὖν *Ca.* — *Mo. ib.* ἑαυτῶν B. *om. ib.* γινόμενα *Cur. v.* 32. — L. N. 1. *ib.* — *Ca. v.* 33. † οὖν *Ca.* s. 1. *v.* 34. — *Ca.* E. *ib.* — *Ca.* B. 1. *v.* 35. ὑμῶν s. 1. *ib.* οὐράνιος *Ca. Mo.* M. L. N. 1. *ib.* — *Ca. v.* 1. ἐλάλησεν *Ca. v.* 2. — B. 1.

3 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι, πειράζοντες αὐτὸν, καὶ * λέγοντες " * αὐτῷ· " Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῦσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν * αἰτίαν ";

v. 4. Gen. 1. 27. & 5. 2. Mal. 2. 15.

4 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν * αὐτοῖς· " Οὐκ ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς, ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς;

v. 5. Gen. 2. 24. Ephes. 5. 31. 1 Cor. 7. 11.

5 Καὶ εἶπεν· * ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα * καὶ τὴν μητέρα ", καὶ προσκολληθήσεται * τῇ γυναικὶ αὐτοῦ· " καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν·

6 Ὥστε οὐκ ἔτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, * ἄνθρωπος μὴ " χωριζέτω ".

v. 7. Deut. 24. 1. Inf. 5. 31.

7 * Λέγουσιν αὐτῷ "· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου, καὶ ἀπολῦσαι * αὐτήν ";

8 Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολῦσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ * οὐ γέγονεν " οὕτω.

v. 9. Supr. 5. 32. Marc. 10. 11. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 11.

9 Λέγω δὲ ὑμῖν, * ὅτι " ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, * εἰ " μὴ * ἐπὶ πορνείᾳ ", καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας, μοιχᾶται.

10 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Εἰ οὕτως ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, οὐ συμφέρει γαμῆσαι.

v. 11. 1 Cor. 7. 2, 7, 9, 17.

11 Ὁ δὲ * εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.

v. 12. 1 Cor. 7. 32. 34. & 9. 5, 15.

12 Εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν * οὕτω "· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνουχίσθησαν * ὑπὸ " τῶν ἀνθρώπων· καί εἰσιν εὐνοῦχοι, οἵτινες εὐνούχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. Ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρείτω.

13 Τότε * προσηνέχθη " αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας ἐπιθῇ αὐτοῖς, καὶ προσεύξηται· οἱ δὲ μαθηταὶ * ἐπετίμησαν αὐτοῖς.

v. 14. Marc. 10. 13. Luc. 18. 15. Sup. 18. 3.

14 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· * Ἄφετε τὰ παιδία, καὶ μὴ * ~~κωλύετε αὐτὰ~~ " ~~ἐλθεῖν~~

v. 3. Λέγουσιν *Ca. ibid.* — v. *ibid.* ἁμαρτίαν S. I. v. 4. — *Ca.* v. 5. † αὐτοῦ *g. ib.* — B. 2. κολληθήσεται *Ca. ib.* πρὸς τὴν γυναῖκα *g.* L. N. I. B. I. v. 6. † εἰς ἓν *Ca. ib.* ἀποχωριζέτω *Ca.* v. 7. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον M. *ib.* — *Ca.* V. v. 8. οὐκ ἐγένετο B. 2. *Ca.* E. *ib.* οὕτως B. *om.* v. 9. — *Ca. ib.* — B. *om.* παρεκτὸς λόγου πορνείας *Ca.* v. 10. ἀνδρὸς *Ca.* v. 11. † Ἰησοῦς B. I. L. N. I. v. 12. οὕτως B. *om. ib.* παρὰ B. I. v. 13. προσηνέχθησαν *Ca. ib.* † αὐτοῦ Go. v. 14. † αὐτοῖς *Ca.* B. I. *ib.* — *Mo.* κωλύσετε *Ca.*

* κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρός με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

15 Καὶ ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν.

v. 16. Marc. 10. 17. Luc. 18. 18.

16 Καὶ ἰδοὺ, * εἷς " προσελθὼν, * εἶπεν " αὐτῷ· Διδάσκαλε * ἀγαθὲ ", τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον;

17 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Τί με * λέγεις ἀγαθόν "; * οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός ". εἰ δὲ θέλεις * εἰσελθεῖν " εἰς τὴν ζωὴν, * τήρησον τὰς ἐντολάς.

18 Λέγει αὐτῷ· Ποίας;

v. 18. Exod. 20. 18. Deut. 5. 17.

Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε *· Τό· Οὐ φονεύσεις· * Οὐ μοιχεύσεις· " Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις·

v. 19. Sup. 15. 4. Ephes. 6. 2. Lev. 19. 18. Matth. 22. 39. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8.

19 Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα *· καί· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς * σεαυτόν ".

20 Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα * ἐφυλαξάμην " ἐκ νεότητός * μου· " τί ἔτι ὑστερῶ;

v. 21. Supr. 6. 20. Luc. 12. 33.

21 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, ὕπαγε, πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν * οὐρανῷ· " καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

22 Ἀκούσας * δὲ " ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυπούμενος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά.

v. 23. Marc. 10. 24. 1 Tim. 6. 9. 10.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

24 * Πάλιν δὲ " λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ * τρυπήματος " ῥαφίδος * διελθεῖν ", ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν * τοῦ Θεοῦ " * εἰσελθεῖν ".

25 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ, " ἐξεπλήσσοντο * * σφόδρα ", λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;

v. 26. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Luc. 1. 37.

26 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἀνθρώποις τοῦτο ἀδύνατόν * ἐστι ", παρὰ δὲ Θεῷ πάντα δυνατά ἐστι.

v. 16. τις B. 2. † τις B. 2. N. 1. L. *g.* νεανίσκος *Mo.* νεανίσκος τις B. 1. *ib.* λέγει *Ca. ib.* — *Ca.* v. 17 ἐρωτᾷς περὶ τοῦ ἀγαθοῦ S. 2. V. *Ca.* (*sed absque* τοῦ.) *ibid.* εἷς ἐστιν ὁ ἀγαθὸς S. 2. V. *Ca.* (*sed absque* ὁ.) *Additur* ὁ θεὸς V. *ibid.* ἐλθεῖν *Ca. ibid. Ca.* v. 18. † αὐτῷ B. 2. *ib.* — *Mo.* v. 19. † σου *Cp. ib.* ἑαυτὸν B. 3. v. 20. ἐφύλαξα *Ca. ib.* — *Ca.* v. 21. οὐρανοῖς *Ca.* B. 1. v. 22. — *Ca.* v. 24. Πᾶσιν B. 2. † καὶ πάλιν *W. ib.* τρυμαλίας B. 4. *ib.* εἰσελθεῖν *Mo.* L. B. 2. N. 1. M. S. 5. *ib.* τῶν οὐρανῶν *W. ib.* διελθεῖν *Mo.* v. 25. — *Ca. ib.* † καὶ ἐφοβήθησαν *Ca. ib.* — B. 1. v. 26. — *Mo. Go.* E. L. N. 1. *g.* B. 6.

27 Τότε

v. 27. 27 Τότε ἀποκριθεὶς ὁ
Marc. 10. Πέτρος, εἶπεν αὐτῷ· * Ἰδοὺ",
28. ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ
Luc. 18. ἠκολουθήσαμέν σοι· τί ἄρα
28. ἔσται ἡμῖν;
v. 28. 28 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
Act. 3. 21. * αὐτοῖς"· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
2 Petr. 3. ὅτι * ὑμεῖς" οἱ ἀκολουθήσαν-
13. τές * μοι, ἐν τῇ παλιγγε-
Apoc. 21. νεσίᾳ, ὅταν" καθίσῃ ὁ υἱὸς
1. τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δόξης
Luc. 22. αὐτοῦ, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς
29, 30. ἐπὶ δώδεκα θρόνους, κρίνον-
τες τὰς * δώδεκα" φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.
29 Καὶ * πᾶς ὃς" ἀφῆ-
κεν * οἰκίας", ἢ ἀδελφοὺς,
ἢ ἀδελφὰς, * ἢ πατέρα, ἢ
μητέρα, ἢ γυναῖκα", ἢ τέ-
κνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν τοῦ ὀνό-
ματός μου, ἑκατονταπλασί-
ονα λήψεται, καὶ ζωὴν αἰ-
ώνιον κληρονομήσει.
v. 30. 30 Πολλοὶ δὲ ἔσονται
Infr. 20. πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ * ἔσχα-
16. τοι, πρῶτοι.
Marc. 10.
31.
Luc. 13.
30.

ΚΕΦ κ'. XX.

1 ΟΜοία γάρ ἐστιν ἡ βα-
σιλεία τῶν οὐρανῶν ἀν-
θρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις
* ἐξῆλθεν" ἅμα πρωῒ μι-
σθώσασθαι ἐργάτας εἰς τὸν
ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
2 * Συμφωνήσας δὲ"
μετὰ τῶν ἐργατῶν ἐκ δηναρίου
τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐ-
τοὺς εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ.
3 Καὶ * ἐξελθὼν" περὶ
* τὴν" * τρίτην" ὥραν, εἶ-
δεν ἄλλους ἑστῶτας ἐν τῇ ἀ-
γορᾷ ἀργούς·
4 Κἀκείνοις εἶπεν· Ὑπά-
γετε καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπε-
λῶνα· καὶ ὃ ἐὰν ᾖ δίκαιον,
δώσω ὑμῖν.
5 Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν
* ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ ἐννά-
την ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως.
6 Περὶ δὲ τὴν ἑνδεκά-
την * ὥραν" * ἐξελθὼν",
εὗρεν ἄλλους * ἑστῶτας" * ἀρ-
γοὺς", καὶ λέγει αὐτοῖς· * Τί
ὧδε ἑστήκατε ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν ἀργοί;
7 Λέγουσιν αὐτῷ· * Ὅτι"
οὐδεὶς ἡμᾶς ἐμισθώσατο. Λέ-
γει αὐτοῖς· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα *, * καὶ ὃ
ἐὰν ᾖ δίκαιον, λήψεσθε".
8 Ὀψίας δὲ γενομένης
λέγει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ-
νος τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ·

v. 27. † Κύριε S. 1. B. 3. v. 28. αὐτῷ Ca. ib. αὐτοῖ Ca. ib. μοι ἐν *sic distinguunt* St. 5. *omittitur in aliquibus comma post* παλιγγενεσία *Cur. ibid.* δέκα δύο Ca. v. 29. ὅστις Ca. Mo. ὃς ἂν L. N. 1. *ib.* οἰκίαν S. 2. L. N. 1. *ibid.* — Ca. v. 30. † οἱ B. 2. v. 1. ἦλθεν G. v. 2. καὶ συμ. G. m. *g.* B. 7. v. 3. διεξελθὼν Ca. *ib.* — B. *om. ibid.* ἕκτην B. 1. v. 5. † δὲ Ca. v. 6. — Ca. *ib.* ἐξῆλθεν καὶ Ca. *ib.* — G. *ib.* — Ca. V. Co. *ib.* † διὰ G. v. 7. — B. 1. *ib.* † μου Ca. G. S. 2. *ib.* — Ca. V. *At pro* λήψεσθε, δώσω ὑμῖν *ut* v. 4. Co.

Κάλε-

Κάλεσον τοὺς ἐργάτας, καὶ
ἀπόδος αὐτοῖς τὸν μισθὸν *,
ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐσχά-
των, ἕως τῶν πρώτων.
9 * Καὶ ἐλθόντες " οἱ
περὶ τὴν ἑνδεκάτην ὥραν,
ἔλαβον ἀνὰ δηνάριον.
10 * Ἐλθόντες δὲ " οἱ
πρῶτοι, ἐνόμισαν ὅτι * πλεί-
ονα " λήψονται· * καὶ ἔλαβον "
καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.
11 Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον
κατὰ τοῦ οἰκοδεσπότου,
12 Λέγοντες·* Ὅτι " * οὗ-
τοι " οἱ ἔσχατοι μίαν ὥραν
ἐποίησαν, καὶ ἴσους ἡμῖν αὐ-
τοὺς ἐποίησας, τοῖς βαστά-
σασι τὸ βάρος τῆς ἡμέρας,
καὶ τὸν καύσωνα *.
13 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
πεν * ἑνὶ αὐτῶν "· Ἑταῖρε,
οὐκ ἀδικῶ σε· οὐχὶ δηναρίου
* συνεφώνησάς μοι " ;
14 Ἆρον τὸ σὸν, καὶ ὕπα-
γε. θέλω δὲ τούτῳ τῷ ἐσχά-
τῳ δοῦναι ὡς καὶ σοί.
15 * Ἢ " οὐκ ἔξεστί μοι
ποιῆσαι ὃ θέλω * ἐν τοῖς ἐ-
μοῖς " ; ἢ ὁ ὀφθαλμός σου
πονηρός ἐστιν, ὅτι * ἐγὼ " ἀ-
γαθός εἰμι;
v. 16. Supr. 19. 30. Marc. 10. 31. Luc. 13. 30. Matt. 22. 14.
16 Οὕτως ἔσονται οἱ ἔσχα-
τοι, πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι,
ἔσχατοι. πολλοὶ γάρ εἰσι κλη-
τοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
17 Καὶ ἀναβαίνων * ὁ
Ἰησοῦς " εἰς Ἱεροσόλυμα, v. 17. Supr. 16. 21. Marc. 10. 32. Luc. 18. 31.
παρέλαβε τοὺς δώδεκα * μα-
θητὰς " κατ' ἰδίαν * ἐν τῇ
ὁδῷ ", καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
18 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδοθήσεται τοῖς
ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι·
καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θα-
νάτῳ·
19 Καὶ παραδώσουσιν v. 19. Joh. 18. 32.
αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμ-
παῖξαι καὶ μαστιγῶσαι καὶ σταυ-
ρῶσαι· καὶ * τῇ " τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἀναστήσεται.
20 Τότε προσῆλθεν αὐτῷ v. 20. Supr. 4. 21. Marc. 10. 35.
ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου,
μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσ-
κυνοῦσα, καὶ αἰτοῦσά τι
* παρ' " αὐτοῦ.
21 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί
θέλεις; * Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ
ἵνα καθίσωσιν * οὗτοι " οἱ δύο
υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σου,
καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων *, ἐν τῇ
βασιλείᾳ σου.
22 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, v. 22. Infr. 26. 39, 42. Joh. 18. 11.
εἶπεν *· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖ-
σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήρι-
ον, ὃ ἐγὼ * μέλλω πίνειν ", * καὶ

v. 8. † αὐτῶν *Co.* v. 9. Ἐλθόντες οὖν *Ca.* v. 10. καὶ ἐλθόν-τες *Ca. ib.* πλείω *ib.* ἔλαβον δὲ *Ca.* v. 12. — *Ca. ib.* — B. 2. *ib. post* καυσ. *not. interrog.* s. 2. v. 13. αὐτοῖς *Mo. ib.* συνεφώνησά σοι s. 1. v. 15. — *Ca.* Εἰ *pro* ἢ B. *om. ib.* — v. *ib.* — B. 1. v. 17. — B. 1. *ib.* — *Ca. Co. ib.* — v. *at* καὶ ἐν τῇ ὁδῷ εἶπ. ... s. 1. *Co. Mo.* v. 19. — B. 1. *At* μετὰ τρεῖς ἡμ. ... *Co.* v. 20. ἀπ' *Ca.* v. 21. † ἡ δὲ m. *ib.* — L. N. 1. *ibid.* † σου m. G. M. *g.* B. *om.* v. 22. † αὐτοῖς B 1. *ib.* πίνω ἢ s. 3. & ἢ *pro* καὶ B. 6.

τὸ

τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βα-
πτίζομαι, βαπτισθῆναι";
Λέγουσιν * αὐτῷ· " Δυνά-
μεθα.
23 * Καὶ " λέγει αὐτοῖς *·
Τὸ μὲν ποτήριόν * μου "
πίεσθε, * καὶ τὸ βάπτισμα,
ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτι-
σθήσεσθε"· τὸ δὲ καθίσαι
ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύ-
μων * μου", οὐκ ἔστιν ἐμὸν
* δοῦναι", ἀλλ' οἷς ἡτοίμα-
σται ὑπὸ τοῦ πατρός μου.
v. 24. 24 Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέ-
Marc. 10. 41. κα, ἠγανάκτησαν περὶ τῶν
Luc. 22. 24. δύο ἀδελφῶν.
v. 25. 25 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκα-
Marc. 10. 42. λεσάμενος αὐτοὺς, εἶπεν *·*
Luc. 22. 25. Οἴδατε", ὅτι οἱ ἄρχοντες
τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν
αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι * κατ-
εξουσιάζουσιν αὐτῶν.
26 Οὐχ οὕτως * δὲ" ἔ-
σται * ἐν" ὑμῖν· ἀλλ' ὃς * ἐὰν"
θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι,
* ἔστω " ὑμῶν διάκονος·

27 Καὶ ὃς ἐὰν θέλῃ ἐν
ὑμῖν * εἶναι" πρῶτος, * ἔ-
στω" ὑμῶν δοῦλος.
28 Ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- v. 28. Phil. 2. 7.
θρώπου οὐκ ἦλθε διακονη- Luc. 22.
θῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ 27. 1 Tim. 2.
δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύ- 6. Tit. 2. 14.
τρον ἀντὶ πολλῶν. * 1 Petr 1.
29 Καὶ * ἐκπορευομένων 19. v. 29.
αὐτῶν" ἀπὸ Ἱεριχὼ, * ἠκο- Marc. 10.
λούθησεν αὐτῷ ὄχλος πο- 46. Luc. 18.
λύς". 35.
30 Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ
καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδὸν,
* ἀκούσαντες " ὅτι Ἰησοῦς
παράγει, * ἔκραξαν", λέ-
γοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύ-
ριε *, * υἱὸς" Δαβίδ.
31 Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετί-
μησεν αὐτοῖς ἵνα σιωπήσω-
σιν. οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον,
λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς Κύ-
ριε, * υἱὸς" Δαβίδ.
32 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς ἐ-
φώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί
θέλετε ποιήσω ὑμῖν;

Ib. — *Ca.* V. s. 2. *Co. ib.* — *Ca.* *v.* 23. — *Ca. ib.* † ὁ Ἰησοῦς *Ca. ib.* — B. 1. *ib.* — *Ca.* V. s. 2. *Co.* G. (*sed ibi habentur in marg.*) *ib.* — *Ca.* m. G. *ib.* † *Ca.* M. s. 3. *v.* 25. † αὐτοῖς *Ca. ib.* οἴδα G. *ib.* † αὐτῶν *Co.* *v.* 26. — G. *ib.* — B. 1. *ib.* ἂν B. 2. *ib.* ἔσται *Ca.* B. 6. s. 5. *v.* 27. γενέσθαι L. N. 1. *ib.* ἔσται *Ca.* g. *v.* 28. † Ὑμεῖς δὲ ζητεῖτε ἐκ μικροῦ αὐξῆσαι, καὶ ἐκ μείζονος ἔλαττον εἶναι. Εισερχόμενοι δὲ καὶ παρακληθέντες δειπνῆσαι, μὴ ἀνακλείνεσθε εἰς τοὺς ἐξέχοντας τόπους, μήποτε ἐνδοξότερός σου ἐπέλθῃ, καὶ προσελθὼν ὁ δειπνοκλήτωρ εἴπῃ σοι, Ἔτι κάτω χώρει, καὶ καταισχυνθήσῃ. Ἐὰν δὲ ἀναπέσῃς εἰς τὸν ἥττονα τόπον καὶ ἐπέλθῃ σου ἥττων, ἐρεῖ σοι ὁ δειπνοκλήτωρ, Σύναγε ἔτι ἄνω, καὶ ἔσται σοι τοῦτο χρήσιμον *Ca.* *v.* 29. … μένου αὐτοῦ s. 1. B. 1. *Co. ib.* … θησαν … ὄχλοι πολλοὶ *Ca.* *v.* 30. ἤκουσαν *Ca. ib.* καὶ ἐκρ. *Ca.* ἔκραζον B. 1. *ib.* † Ἰησοῦ *Co. ib.* υἱὲ *Ca.* *v.* 31. υἱὲ *Ca.* B. 1.

33 Λέγου-

33 Λέγουσιν αὐτῷ· Κύ-
ριε, ἵνα * ἀνοιχθῶσιν" ἡ-
μῶν οἱ ὀφθαλμοί.
34 Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ
Ιησοῦς ἥψατο τῶν ὀφθαλμῶν
αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλε-
ψαν * αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-
μοὶ", καὶ ἠκολούθησαν αὐ-
τῷ.

Κεφ. κα'. XXI.

v. 1. Marc. 11. 1. Luc. 19. 29.
1 ΚΑὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ιε-
ροσόλυμα, καὶ ἦλθον
εἰς * Βηθφαγὴ" πρὸς τὸ
ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε * ὁ
Ιησοῦς" ἀπέστειλε δύο * μα-
θητὰς", *
2 Λέγων αὐτοῖς· * Πο-
ρεύθητε" εἰς * τὴν κώμην"
τὴν * ἀπέναντι" ὑμῶν· καὶ
* εὐθέως" εὑρήσετε ὄνον δεδε-
μένην, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς·
λύσαντες * ἀγάγετέ" μοι.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ
τι *, ἐρεῖτε ὅτι ὁ Κύριος
αὐτῶν χρείαν ἔχει· * εὐθέως
δὲ" * ἀποστελεῖ" αὐτούς.
4 Τοῦτο δὲ * ὅλον" γέ-
γονεν, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥη-
θὲν διὰ τοῦ προφήτου, λέ-
γοντος·
5 Εἴπατε τῇ θυγατρὶ v. 5. Esa. 62. 11. Zach. 9. 9. Joh. 12. 15.
Σιών· Ιδοὺ, ὁ βασιλεύς σου
ἔρχεταί σοι πραῢς,* καὶ" ἐπι-
βεβηκὼς ἐπὶ ὄνον, καὶ πῶ-
λον * υἱὸν" ὑποζυγίου.
6 Πορευθέντες δὲ οἱ μα-
θηταὶ, * καὶ ποιήσαντες" κα-
θὼς * προσέταξεν" αὐτοῖς ὁ
Ιησοῦς,
7 * Ηγαγον τὴν ὄνον καὶ
τὸν πῶλον, καὶ ἐπέθηκαν
* ἐπάνω αὐτῶν" τὰ ἱμά-
τια * αὐτῶν", καὶ * ἐπεκά-
θισαν" ἐπάνω * αὐτῶν".
8 Ο δὲ πλεῖστος ὄχλος v. 8. Joh. 12. 13.
ἔστρωσαν ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια
ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκο-
πτον κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων,
καὶ * ἐστρώννυον" ἐν τῇ ὁδῷ.
9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προ- v. 9. Psal. 118. 24, 25. Infr. 23. 39.
άγοντες * καὶ οἱ ἀκολουθοῦν-
τες, * ἔκραζον", λέγοντες·
* Ωσαννὰ" τῷ υἱῷ Δαβίδ·
εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου· * Ωσαν-
νὰ" ἐν τοῖς ὑψίστοις.
10 Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ
εἰς Ιεροσόλυμα, ἐσείσθη

v. 33. ἀνοιγῶσιν *Ca.* v. 34. — S. 2. *Co.* v. 1. Βηθσφαγῆ B. *om. ib.* — *Ca. ib.* ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτῶν m. *ib.* † αὐτοῦ G. B. 2. v. 2. πορεύεσθε *Ca.* m. *ib.* — G. *ib.* κατέναντι *Ca. ib.* — *Co. ib.* ... ἄνετε B. 2. v. 3. † ποιεῖτε; *Ca.* S. 1. *ib.* καὶ εὐθ *Ca. ibid.* ἀποστέλλει S. *om.* B. *om.* L. N. 1. & *al.* v. 4. — *Ca. Co.* v. 5. — *Ca.* m. *ib.* — B. 1. v. 6. ἐποίησαν *Ca.* m. *ib.* συνέταξεν *Ca.* v. 7. † καὶ *Ca. ib.* ἐπ' αὐτὸν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* ἐπεκάθισεν E. G. *g.* ἐκάθητο *Ca.* ἐκάθισαν m. M. ἐκάθισεν S. 2. L. N. 1. *ib.* αὐτοῦ *Ca.* αὐτὸν *Cu.* v. 8. ἔστρωσαν *Ca.* v. 9. † αὐτὸν *Ca.* S. 1. *ib.* ἔκραξαν *Ca. ib.* Ωσαννὰ *Cu.*

πᾶσαι ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς
ἐστιν οὗτος;
v. 11. 11 Οἱ δὲ * ὄχλοι ἔλεγον"·
Supr. 2. 23. Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ προ-
φήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρὲτ τῆς
Γαλιλαίας.
v. 12. 12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς
Marc. 11. 15. εἰς * τὸ" ἱερὸν * τοῦ Θεοῦ," καὶ
Luc. 19. 45. ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦν-
Joh. 2. 13. τας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱε-
Deut. 14. 25. ρῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολ-
λυβιστῶν κατέστρεψε, καὶ τὰς
καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς
περιστεράς.
v. 13. 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέ-
Esa. 56. 7. Jerem. 7. 11. γραπται· Ὁ οἶκός μου, οἶκος
προσευχῆς κληθήσεται· ὑ-
μεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν.
14 Καὶ προσῆλθον αὐτῷ
τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ἐν τῷ ἱερῷ·
καὶ ἐθεράπευσεν αὐτούς.
15 Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιε-
ρεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς τὰ
θαυμάσια ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς
παῖδας κράζοντας ἐν τῷ ἱε-
ρῷ, καὶ λέγοντας, Ὡσαννὰ τῷ
υἱῷ Δαβίδ, ἠγανάκτησαν·
v. 16. 16 Καὶ εἶπον αὐτῷ· * Ἀ-
Psal. 8. 3. κούεις τί οὗτοι λέγουσιν; Ὁ
δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ναί.
οὐδέποτε ἀνέγνωτε *, * Ὅτι"
ἐκ στόματος νηπίων καὶ θη-
λαζόντων κατηρτίσω αἶνον;
17 Καὶ καταλιπὼν αὐ-
τούς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως
εἰς Βηθανίαν, καὶ ηὐλίσθη
ἐκεῖ.
18 Πρωΐας δὲ * ἐπανά- v. 18. Marc. 11. 13.
γων" εἰς τὴν πόλιν, ἐπεί-
νασε.
19 Καὶ ἰδὼν συκῆν * μί-
αν" ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ'
αὐτὴν, καὶ οὐδὲν εὗρεν ἐν
αὐτῇ εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ
λέγει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ
καρπὸς γένηται εἰς τὸν αἰῶνα.
Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα
* ἡ συκῆ".
20 * Καὶ ἰδόντες οἱ μα-
θηταὶ, ἐθαύμασαν, λέγοντες·
Πῶς παραχρῆμα ἐξηράνθη
ἡ συκῆ";
21 * Ἀποκριθεὶς δὲ " ὁ v. 21.
Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν Supr. 17. 20.
λέγω ὑμῖν, ἐὰν ἔχητε πίστιν, Luc. 17. 6.
καὶ μὴ διακριθῆτε, οὐ μόνον Jac. 1. 6.
τὸ τῆς συκῆς ποιήσετε, ἀλλὰ
* κἂν " τῷ ὄρει τούτῳ εἴ-
πητε· Ἄρθητι, καὶ βλήθητι εἰς
τὴν θάλασσαν, γενήσεται.
22 Καὶ πάντα ὅσα ἂν αἰ- v. 22.
τήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, Supr. 7. 7. Marc. 11.
πιστεύοντες, λήψεσθε". 24.
23 Καὶ * ἐλθόντι αὐτῷ" Luc. 11. 9. Joh. 15. 7.
εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐτῷ 1 Joh. 3.
διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 22. & 5. 14.
οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ, λέ- v. 23. Marc. 11.
γοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ 27. Luc. 20. 1.
ταῦτα ποιεῖς; καὶ τίς σοι ἔδω-
κε τὴν ἐξουσίαν ταύτην;
24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη-

v. 11. πολλοὶ εἶπον *Ca.* *v.* 12. — B. 1. *ib.* — *Co.* *v.* 16. † οὐκ s. 1. *ib.* † ἐν ταῖς γραφαῖς *Co. ibid.* — *Ca.* *v.* 18. παράγων *Ca.* *v.* 19. — m. *Co. ibid.* — v. *v.* 20. — *totus* B. 1. *ut* & 21. & 22. M. *v.* 21. καὶ ἀπ.... *Ca. ib.* καὶ ἐὰν *Ca.* *v.* 23. ἐλθόντος αὐτοῦ *Ca.* s. 2.

σοῦς,

σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· * Ἐρωτήσω" ὑμᾶς κἀγὼ λόγον ἕνα· ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, κἀγὼ ὑμῖν ἐρῶ ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ·

25 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου πόθεν ἦν; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν, ἐξ οὐρανοῦ· ἐρεῖ ἡμῖν· Διατί * οὖν" οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ;

v. 26. Supr. 14. 5. Marc. 6. 20. Luc. 20. 6.

26 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων· φοβούμεθα τὸν ὄχλον· πάντες γὰρ ἔχουσι τὸν Ἰωάννην ὡς προφήτην.

27 Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰησοῦ, εἶπον· Οὐκ οἴδαμεν. Ἔφη αὐτοῖς καὶ αὐτός· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

28 * Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ"; Ἄνθρωπος * εἶχε τέκνα δύο, καὶ προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σήμερον ἐργάζου * ἐν τῷ ἀμπελῶνί" μου.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμεληθεὶς, ἀπῆλθε *.

30 * Καὶ προσελθὼν" τῷ * δευτέρῳ", εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· * Ἐγὼ" κύριε· καὶ οὐκ ἀπῆλθε.

31 Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ θέλημα τοῦ πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος". Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. v. 31. Luc. 7. 29. 30.

32 Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ τελῶναι καὶ αἱ πόρναι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ ἰδόντες * οὐ" μετεμελήθητε ὕστερον, τοῦ πιστεῦσαι αὐτῷ. v. 32. Luc. 3. 12. 13.

33 Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε. Ἄνθρωπος * τις" ἦν οἰκοδεσπότης, ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὤρυξεν * ἐν" * αὐτῷ" ληνὸν, καὶ ᾠκοδόμησε πύργον· καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν. v. 33. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9. Esa. 5. 1. Jer. 2. 21. Psal. 80. 9. Cant. 8. 11, 12.

34 Ὅτε δὲ ἤγγισεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν *, ἀπέστειλε τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς τοὺς γεωργοὺς, λαβεῖν τοὺς καρποὺς αὐτοῦ.

35 Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τοὺς δούλους * αὐτοῦ",

v. 24. ἐπερωτήσω *Ca.* G. B. 1. *v.* 25. — *Ca.* m. B. 4. *v.* 28. — B. 1. *ib.* † τις M. m. G. L. B. 5. & *al. ib.* εἰς τὸν ἀμπελῶνα *Ca.* *v.* 29. -θεν † εἰς τὸν ἀμπελῶνα *Ca.* *v.* 30. Προσελθὼν δὲ *Ca. ib.* ἑτέρῳ *Ca.* m. E. L. & *al. ib.* Ναὶ *W. ib.* † ὑπάγω *Ca.* ἐγὼ ὑπάγω *W.* ὑπάγω Κύριε m. *v.* 31. ὁ ἔσχατος *Ca.* *v.* 32. — *Ca.* οὐδὲ m. *v.* 33. — *Ca.* M. B. 1. *ib.* — B. 1. *ib.* ἑαυτῷ B. 1. *v.* 34. † αὐτῶν G. *v.* 35. — m.

ὃν

ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτει-
ναν, ὃν δὲ ἐλιθοβόλησαν.
36 Πάλιν * ἀπέστειλεν
ἄλλους δούλους πλείονας τῶν
πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς
ὡσαύτως.
37 Ὕστερον * δὲ " ἀπέ-
στειλε * πρὸς αὐτοὺς " τὸν υἱὸν
αὐτοῦ, λέγων· * Ἐντραπή-
σονται τὸν υἱόν μου.
v. 38. Inf. 26. 3. & 27. 1. Joh. 11. 53. 38 Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόντες
τὸν υἱὸν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς·
Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος,
δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτὸν,
καὶ * κατάσχωμεν " τὴν κλη-
ρονομίαν αὐτοῦ.
39 Καὶ λαβόντες αὐτὸν
* ἐξέβαλον ἔξω τοῦ ἀμπε-
λῶνος, καὶ ἀπέκτειναν·
40 Ὅταν οὖν ἔλθῃ ὁ κύριος
τοῦ ἀμπελῶνος, τί ποιήσει
τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις;
41 Λέγουσιν αὐτῷ· Κα-
κοὺς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς·
καὶ τὸν ἀμπελῶνα ἐκδόσεται
ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀπο-
δώσουσιν αὐτῷ τοὺς καρποὺς
ἐν * τοῖς " καιροῖς αὐτῶν.
v. 42. Psal. 118. 22. Esa. 28. 16. Marc. 12. 10. Luc. 20. 17. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1 Petr. 2. 7. 42 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς
γραφαῖς· Λίθον * ὃν " ἀπε-
δοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες,
οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν
γωνίας· παρὰ Κυρίου ἐγένετο
αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν
ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;
43 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν,
* ὅτι " ἀρθήσεται ἀφ' ὑμῶν ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ, καὶ δοθή-
σεται ἔθνει ποιοῦντι τοὺς καρ-
ποὺς αὐτῆς.
44 * Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν v. 44. Esa. 8. 15.
λίθον τοῦτον, συνθλασθήσε- Luc. 20.
ται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λι- 18.
κμήσει αὐτόν ".
45 Καὶ ἀκούσαντες οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ * Φαρι-
σαῖοι " τὰς παραβολὰς αὐ-
τοῦ, ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν
λέγει.
46 Καὶ ζητοῦντες αὐτὸν
κρατῆσαι, * ἐφοβήθησαν "
τοὺς ὄχλους, * ἐπειδὴ " ὡς
προφήτην αὐτὸν εἶχον.

ΚΕΦ. κβ'. XXII.

1 ΚΑὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς, πάλιν εἶπεν αὐ-
τοῖς ἐν παραβολαῖς, λέ-
γων·
2 Ὡμοιώθη ἡ βασιλεία v. 2. Luc. 14. 16. Apoc. 19. 7, 9.
τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βα-
σιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους
τῷ υἱῷ αὐτοῦ·
3 Καὶ ἀπέστειλε τοὺς δού-
λους αὐτοῦ καλέσαι τοὺς κε-
κλημένους εἰς τοὺς γάμους· καὶ
οὐκ ἤθελον ἐλθεῖν.
4 Πάλιν * ἀπέστειλεν " v. 4. Prov. 9. 2.
ἄλλους δούλους, λέγων· Εἴ-
πατε τοῖς κεκλημένοις· Ἰδοὺ,

v. 36. † οὖν *Ca.* v. 37. — G. *ib.* αὐτοῖς *Ca.* εἰς αὐτοὺς L. N. 1. B. 1. *ibid.* † ἴσως m. v. 38. κατασχῶμεν *Ca.* v. 39. † ἀπέκτειναν ε *Ca.* v. 41. — B. 1. v. 42. — *Ca.* v. 43. — L. N. 1. v. 44. — *totus Ca.* v. 45. γραμματεῖς B. 2. S. 1. v. 46. ἐφοβοῦντο M. *ib.* ἐπεὶ *Ca.* v. 4. ἀπο-στέλλει S. 1.

τὸ

τὸ ἄριστόν μου * ἡτοίμασα", οἱ ταῦροί μου καὶ τὰ * σιτιστὰ" τεθυμένα, καὶ πάντα ἕτοιμα· δεῦτε εἰς τοὺς γάμους.

5 Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον· * ὁ" μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, * ὁ" δὲ * εἰς" τὴν ἐμπορείαν * αὐτοῦ·"

6 Οἱ δὲ λοιποὶ, κρατήσαντες τοὺς δούλους αὐτοῦ, ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν.

7 * Ἀκούσας δὲ" * ὁ βασιλεὺς ὠργίσθη· καὶ πέμψας * τὰ στρατεύματα" αὐτοῦ, ἀπώλεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνους, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέπρησε.

8 Τότε λέγει τοῖς δούλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γάμος * ἕτοιμός" ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημένοι οὐκ ἦσαν ἄξιοι.

9 Πορεύεσθε οὖν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους * ἂν" εὕρητε, καλέσατε εἰς τοὺς γάμους.

10 Καὶ ἐξελθόντες οἱ δοῦλοι * ἐκεῖνοι" εἰς τὰς ὁδοὺς, συνήγαγον πάντας * ὅσους" εὗρον, πονηρούς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ ἐπλήσθη ὁ * γάμος" ἀνακειμένων.

11 Εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον * οὐκ" ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου·

v. 11. 2 Cor. 5. 3. Ephes. 4. 24. Coloss. 3. 10. 12. Apoc. 3. 4. & 16. 15. & 19. 8.

12 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἑταῖρε, πῶς * εἰσῆλθες" ὧδε μὴ ἔχων ἔνδυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφιμώθη.

13 Τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνοις· * Δήσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ χεῖρας, ἄρατε αὐτὸν, καὶ ἐκβάλετε" εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

v. 13. Supr. 8. 12. & 13. 42. Infr. 25. 30.

14 Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.

v. 14. Supr. 20. 16.

15 Τότε πορευθέντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔλαβον * * ὅπως" αὐτὸν παγιδεύσωσιν * ἐν λόγῳ".

v. 15. Marc. 12. 13. Luc. 20. 20.

16 Καὶ ἀποστέλλουσιν * αὐτῷ" τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ * ἐν ἀληθείᾳ" διδάσκεις, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων.

17 * Εἰπὲ οὖν ἡμῖν", τί

Ib. ἡτοίμασται M. m. ἡτοίμακα *Ca. ib.* σιτευτὰ m. B 1. *v.* 5. οἱ *Ca. ib.* οἱ *Ca. ib.* ἐπὶ *Ca. ib.* αὐτῶν *Ca. v.* 7. καὶ ἀκούσας B. *om.* M. m. G. E. &. *al. ib.* † ἐκεῖνος *Ca. at* ἐκεῖνος *postponitur* βασιλεὺς *Go.* m. L. N. 1. B. *om.* & *al. ib.* τὸ στράτευμα *Ca. Co. v.* 8. — G. *v.* 9. ἐὰν B. 5. *v.* 10. αὐτοῦ *Ca.* B. 1. *ib.* οὓς *Ca. ib.* νυμφὼν S. 1. *v.* 11. μὴ *Ca. v.* 12. ἦλθες *Ga. v.* 13. ἄρατε αὐτὸν ποδῶν καὶ χειρῶν καὶ βάλετε αὐτὸν *Ca. ib. pro* ἐκβάλετε, βάλλετε m. G. *v.* 15. † κατὰ τοῦ Ἰησοῦ m. *ib.* πῶς *Ca. ib.* — *Co. v.* 16. πρὸς αὐτὸν *Ca. ib.* ἐπ' ἀληθείας *Ca. at.* — E. *v.* 17. — *Ca.*

σοι δοκεῖ; ἔξεστι δοῦναι κῆνσον Καίσαρι, ἢ οὔ;

18 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πειράζετε ὑποκριταί;

19 Ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον.

20 * Καὶ " λέγει αὐτοῖς *· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή;

v. 21. Rom. 13. 7.

21 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· Ἀπόδοτε * οὖν " τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ.

22 Καὶ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

v. 23. Marc. 12. 18. Luc. 20. 27. Act. 23. 8.

23 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ σαδδουκαῖοι, οἱ λέγοντες μὴ εἶναι ἀνάστασιν· καὶ ἐπηρώτησαν αὐτόν,

v. 24. Deut. 25. 5.

24 Λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶπεν· * Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, * ἐπιγαμβρεύσει ὁ ἀδελφὸς * αὐτοῦ " * τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ", καὶ ἀναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

25 Ἦσαν * δὲ " παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας ἐτελεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖκα * αὐτοῦ " τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ.

26 Ὁμοίως * καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἑπτά.

27 Ὕστερον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

28 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος τῶν ἑπτὰ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔσχον αὐτήν.

29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾶσθε, μὴ εἰδότες τὰς γραφάς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε * ἐκγαμίζονται, " ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἐν οὐρανῷ εἰσι.

31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν οὐκ ἀνέγνωτε τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, λέγοντος·

32 Ἐγώ εἰμι ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαάκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ; οὐκ ἔστιν * ὁ Θεὸς ", Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων. v. 32. Exod. 3. 6. 16. Marc. 12. 26. Luc. 20. 37. Act. 7. 32. Hebr. 11. 16.

33 Καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ. v. 33. Supr. 7. 28.

34 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ * τὸ αὐτό. " v. 34. Marc. 12. 28. Luc. 10. 25.

35 Καὶ ἐπηρώτησεν εἷς ἐξ αὐτῶν νομικός, πειράζων αὐτόν, καὶ λέγων·

36 Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν τῷ νόμῳ;

v. 20.— *Ca. ib.* † ὁ Ἰησοῦς *Ca.* s. 1. V. *Co. v.* 21.— *Ca.* *v.* 24. † ἵνα m. *ib.* † ἵνα *Ca. ib.* — B. 1. *ib.* — *Ca.* *v.* 25. — *Ca. ib.* — G. *v.* 26. † δὲ B. 1. *v.* 30. γαμίζονται *Ca. v.* 32. — *Ca. Co. v.* 34. ἐπ' αὐτὸν *Ca.*

v. 37. Deut. 6. 5. Luc. 10. 27.

37 * Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ-
πεν αὐτῷ·" Ἀγαπήσεις Κύ-
ριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ
καρδίᾳ σου, καὶ ἐν ὅλῃ * τῇ"
ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
διανοίᾳ σου.

v. 39. Lev. 19. 18. Marc. 12. 31. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. 1 Tim. 1. 5. Jac. 2. 8.

38 Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ
* μεγάλη" ἐντολή.
39 Δευτέρα δὲ ὁμοία
* αὐτῇ·" Ἀγαπήσεις τὸν πλη-
σίον σου ὡς σεαυτόν.

v. 40. Supr. 7. 12.

40 Ἐν ταύταις * ταῖς
δυσὶν ἐντολαῖς * ὅλος " ὁ
νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέ-
μανται.

v. 41. Marc. 12. 35. Luc. 20. 41.

41 Συνηγμένων δὲ τῶν
Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ-
τοὺς ὁ Ἰησοῦς,
42 * Λέγων·" Τί ὑμῖν δοκεῖ
περὶ τοῦ Χριστοῦ; τίνος υἱός
ἐστι; Λέγουσιν αὐτῷ, Τοῦ Δα-
βίδ.
43 Λέγει αὐτοῖς*· Πῶς οὖν
Δαβὶδ ἐν πνεύματι * Κύ-
ριον αὐτὸν καλεῖ, λέγων·

v. 44. Psal. 110. 1. Act. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Hebr. 1. 13. & 10. 12. 13.

44 Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ
Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξι-
ῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς
ἐχθρούς σου * ὑποπόδιον" τῶν
ποδῶν σου;
45 Εἰ οὖν Δαβὶδ * κα-
λεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς
αὐτοῦ ἐστι;
46 Καὶ οὐδεὶς ἐδύνατο
αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον·
οὐδὲ ἐτόλμησέ τις ἀπ' ἐκεί-
νης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι
αὐτὸν οὐκέτι.

ΚΕΦ. κγ'. XXIII.

1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε
τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ,

v. 2. 2 Esdr. 8. 4.

2 Λέγων· Ἐπὶ τῆς * Μω-
σέως " καθέδρας ἐκάθισαν
οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρι-
σαῖοι·
3 Πάντα οὖν ὅσα * ἂν"
εἴπωσιν * ὑμῖν" * τηρεῖν", τη-
ρεῖτε * καὶ ποιεῖτε·" * κατὰ
δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποι-
εῖτε·" λέγουσι γὰρ, καὶ οὐ ποι-
οῦσι.

v. 4. Luc. 11. 46. Act. 15. 10. Gal. 6. 13.

4 Δεσμεύουσι * γὰρ"
φορτία βαρέα καὶ δυσβά-
στακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ
τοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων·
* τῷ δὲ " δακτύλῳ αὐτῶν
οὐ θέλουσι κινῆσαι αὐτά.

v. 5. Supr. 6. 1, 2, 5, 16. Num. 15. 38. Deut. 6. 8. & 22. 12.

5 Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐ-
τῶν ποιοῦσι πρὸς τὸ θεα-
θῆναι τοῖς ἀνθρώποις. πλα-
τύνουσι * δὲ" τὰ φυλακτή-
ρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι
τὰ κράσπεδα * τῶν ἱματίων
αὐτῶν".

v. 37. Ἔφη αὐτῷ Ἰησοῦς *Ca.* & *pro* εἶπεν ἔφη L. N. I. B. *om.* E. & *al. ib.* — B. *om.* v. 38. μεγίστη V. v. 39. ταύτῃ *Ca. Co.* v. 40. † δὲ B. 1. M. *ib.* — B. 1. *Co.* v. 42. — *Co.* v. 43. † Ἰησοῦς *Co. ib.* † ἁγίῳ m. v. 44. ὑποκάτω *Ca.* S. 2. v. 45. † ἐν πνεύματι *Ca.* B. 2. S. 4. *Co.* v. 2. Μωϋσέως *Ca.* v. 3. ἐὰν B. *om. ib.* — *Ca.* & — τηρεῖν V. *ib.* — M. φυλάσσετε *pro* ποι... B. 2. *ib.* — L. N. I. v. 4. δὲ m. *ib.* † δὲ *Ca.* αὐτοὶ v. 5. γὰρ *Ca.* G. S. 1. *ib.* — *Ca.* V.

6 Φιλοῦ-

v. 6. Marc. 12. 38. Luc. 11. 43. & 20. 46. 3 Joh. 9.
6 Φιλοῦσί τε * τὴν πρωτοκλισίαν" ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς,

7 Καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ῥαββὶ, ῥαββί.

v. 8. Jac. 3. 1.
8 Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί· εἷς γάρ ἐστιν ὑμῶν ὁ * καθηγητὴς", * ὁ Χριστός"· * πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε".

v. 9. Mal. 1. 6.
9 Καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ * ὑμῶν", ὁ * ἐν τοῖς οὐρανοῖς". *

10 Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· * εἷς γὰρ ὑμῶν ἐστιν ὁ καθηγητὴς", ὁ Χριστός.

v. 11. Supr. 20. 26, 27.
11 Ὁ * δὲ" μείζων * ὑμῶν", * ἔσται ὑμῶν" διάκονος.

v. 12. Luc. 14. 11. & 18. 14. Job. 22. 29. Prov. 29. 23. Jac. 4. 6. 1 Pet. 5. 5.
12 Ὅστις δὲ ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπεινώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

v. 13. Luc. 11. 52.
13 * Οὐαὶ δὲ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν * τῶν οὐρανῶν" ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν".

14 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι κατεσθίετε τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· διὰ τοῦτο λήψεσθε περισσότερον κρίμα. v. 14. Marc. 12. 40. Luc. 20. 47.

15 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, * ποιῆσαι" ἕνα προσήλυτον· καὶ ὅταν γένηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλότερον ὑμῶν.

16 Οὐαὶ ὑμῖν ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὃς ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ ναῷ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ χρυσῷ τοῦ ναοῦ, ὀφείλει. v. 16. Supr. 15. 14. Supr. 5. 33, 34.

17 Μωροὶ καὶ τυφλοί· τίς γὰρ μείζων ἐστὶν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς ὁ * ἁγιάζων" τὸν χρυσόν;

18 Καί· Ὃς * ἐὰν" ὀμόσῃ ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, οὐδέν ἐστιν· ὃς δ' ἂν ὀμόσῃ ἐν τῷ δώρῳ τῷ ἐπάνω αὐτοῦ, ὀφείλει. v. 19. Exod. 29. 37.

19 * Μωροὶ καὶ τυφλοί", τί γὰρ μεῖζον; τὸ δῶ-

v. 6. τὰς πρωτοκλισίας s. 1. v. 8. διδάσκαλος m. E. S. 1. B. 3. L. & *al. ib.* — *Ca.* v. *ib.* — *hic, at adjiciuntur ad fin. vers. sequ. Cu.* v. 9. ὑμῶν *Ca. ib.* οὐράνιος s 1. *ib.* † πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε s. 1. v. 10. ὅτι καθηγητὴς ὑμῶν εἷς ἐστιν *Polyglott.* v. 11. — *Ca. ib.* ἐν ὑμῖν m. *ib.* — G. ἔστω *pro* ἔσται B. 2. v. 13 — *totus Ca. ib.* τοῦ θεοῦ m. G. S. 2. B. 1. v. 15. ἵνα ποιήσετε *Ca.* s. 2. v. 17. ἁγιάσας *Ca.* v. 18. ἂν B. 1. v. 19. — v. & — μωροὶ ε *Ca.* s. 2.

ρον

ρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον;

20 Ὁ οὖν * ὀμόσας" ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐτοῦ.

21 Καὶ ὁ * ὀμόσας" ἐν τῷ ναῷ, ὀμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ * κατοικοῦντι" αὐτόν.

22 Καὶ ὁ ὀμόσας ἐν τῷ οὐρανῷ, ὀμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ καθημένῳ ἐπάνω αὐτοῦ.

23 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι ἀποδεκατοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν· ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα μὴ ἀφιέναι.

24 Ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διϋλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες.

25 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι καθαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος *, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν * ἐξ ἁρπαγῆς" καὶ * ἀκρασίας".

26 Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου * καὶ τῆς παροψίδος", ἵνα γένηται καὶ τὸ * ἐκτὸς" * αὐτῶν" καθαρόν.

27 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκονιαμένοις, * οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι", ἔσωθεν δὲ * γέμουσιν" ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. v. 27. Luc. 11. 44.

28 * Οὕτω" καὶ ὑμεῖς ἔξωθεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ μεστοί ἐστε ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας *.

29 Οὐαὶ ὑμῖν γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταὶ, ὅτι οἰκοδομεῖτε τοὺς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν δικαίων· v. 29. Luc. 11. 47.

30 Καὶ λέγετε· * Εἰ * ἦμεν" ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, οὐκ ἂν * ἦμεν" κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν.

31 Ὥστε μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοί ἐστε τῶν φονευσάντων τοὺς προφήτας.

32 Καὶ ὑμεῖς * πληρώσατε" τὸ μέτρον τῶν πατέρων ὑμῶν.

v. 20. & 21. ὀμνύων *Ca.* s. 1. M. B. 2. *ib.* κατοικήσαντι *Ca.* L. N. 1. B. 7. & *al.* *v.* 25. † τοῦ πίνακος *Mo.* s. 2. *ib.* ἐξαρπαγῆς G. s. 4. ἁρπαγῆς *Ca.* L. *ib.* ἀδικίας G. E. M. B. *om.* & *al.* *v.* 26. — *Ca.* *ib.* ἔξω *Ca.* *ib.* — B. 1. αὐτοῦ s. 2. *v.* 27. ἔξωθεν ὁ τάφος φαίνεται ὡραῖος *Ca.* *ib.* γέμει *Ca.* *v.* 28. οὕτως B. 6. *ib.* † πάσης Co. *v.* 30. † ὅτι B. 1. *ib.* ἤμεθα *utrobique W.* B. 4. *v.* 32. ἐπληρώσατε *Ca.* m.

v. 33. Supr. 3. 7.

33 Ὄφεις, γεννήματα
ἐχιδνῶν, πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς
κρίσεως τῆς γεέννης;

v. 34. Luc. 11. 49. Act. 5. 40. & 22. 19. 2 Cor. 11. 24. 25.

34 Διὰ τοῦτο, * ἰδοὺ",
ἐγὼ * ἀποστέλλω" πρὸς ὑ-
μᾶς προφήτας, καὶ σοφοὺς *,
καὶ" γραμματεῖς· καὶ ἐξ αὐ-
τῶν ἀποκτενεῖτε καὶ σταυρώ-
σετε, * καὶ ἐξ αὐτῶν μαστι-
γώσετε ἐν ταῖς συναγωγαῖς
ὑμῶν", καὶ διώξετε ἀπὸ πό-
λεως εἰς πόλιν·

v. 35. Gen. 4. 8. Hebr. 11. 4. 2 Par. 24. 21, 22.

35 Ὅπως ἔλθῃ ἐφ' ὑ-
μᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκ-
χυνόμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ
τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου
ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου
υἱοῦ Βαραχίου, ὃν * ἐφονεύ-
σατε" μεταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ
θυσιαστηρίου.

36 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
* ἥξει ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν
γενεὰν ταύτην.

v. 37. Luc. 13. 34. 4 Esdr. 1. 29.

37 Ἱερουσαλὴμ, Ἱερουσαλὴμ,
ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς προφή-
τας, καὶ λιθοβολοῦσα τοὺς ἀπε-
σταλμένους πρὸς * αὐτήν",
ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυνα-
γαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον
ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία
ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας,
καὶ οὐκ * ἠθελήσατε";

38 Ἰδοὺ, * ἀφίεται"
* ὑμῖν" ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρη-
μος.

39 Λέγω γὰρ ὑμῖν· * Οὐ v. 39. Psal. 118. 26. Supr. 21. 9.
μή με ἴδητε ἀπ' ἄρτι, ἕως
ἂν εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ
ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι * Κυ-
ρίου".

ΚΕΦ. κδʹ. XXIV.

1 ΚΑὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς v. 1. Marc. 13. 1. Luc. 21. 5.
ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ·
καὶ προσῆλθον * οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ * ἐπιδεῖξαι αὐτῷ τὰς
οἰκοδομὰς τοῦ ἱεροῦ.

2 Ὁ δὲ Ἰησοῦς * εἶπεν v. 2. Luc. 19. 44.
αὐτοῖς· * Οὐ" βλέπετε
πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, * οὐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε
λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς οὐ * μὴ"
καταλυθήσεται.

3 Καθημένου δὲ αὐτοῦ
ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσ-
ῆλθον * αὐτῷ" οἱ μαθη-
ταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες·
Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται,
καὶ τί * τὸ" σημεῖον τῆς * σῆς
παρουσίας", καὶ τῆς συντε-
λείας τοῦ αἰῶνος *;

4 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- v. 4. Marc. 13. 5. Ephes. 5. 6. Colos. 2. 8. 2 Thes. 2. 3.
σοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Βλέπε-

v. 34. — L. M. N. 1. *ib.* ἀποστελῶ B. 6. *ib.* — Co. *ib.* — Ca. v. 35. ἐφονεύσατε S. 1. v. 36. † ὅτι S. *om.* B. *om.* m. E. M. & *al.* v. 37. σε Ca. S. 1. *ib.* ἠθέλησας V. v. 38. ἀφήσεται V. *ib.* — S. 4. L. N. 1. v. 39. † ὅτι Ca. m. G. B. 2. *ib.* θεοῦ Ca. v. 1. † αὐτῷ L. N. 1. G. *ib.* † ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ S. 1. v. 2. † ἀποκριθεὶς Ca. S. 1. Co. *ib.* — Ca. S. 5. B. 1. *ib.* † ὅτι Ca. *ib.* — Ca. G. *g.* M. B. 5. v. 3. — L. N. 1. *ib.* — B. 1. *ib.* παρουσίας σου Ca. *ib.* † τού-
του τῶ

τε μή τις ὑμᾶς πλα-
νήσῃ.
5 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται
ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγον-
τες· Ἐγώ εἰμι ὁ Χριστός· καὶ
πολλοὺς πλανήσουσι.
v. 6. Jerem. 4. 27. & 5. 10, 18. 6 * Μελλήσετε" δὲ ἀκού-
ειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πο-
λέμων. ὁρᾶτε μὴ θροεῖσθε·
δεῖ γὰρ * πάντα" γενέσθαι· ἀλλ'
οὔπω ἐστὶ τὸ τέλος.
7 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος
ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία
ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται
λιμοὶ * καὶ λοιμοὶ", καὶ σει-
σμοὶ κατὰ τόπους.
8 Πάντα δὲ ταῦτα ἀρχὴ
ὠδίνων.
v. 9. Supr. 10. 17. Marc. 13. 9. Luc. 21. 12. Joh. 15. 20. & 16. 2. 9 Τότε παραδώσουσιν ὑ-
μᾶς εἰς * θλίψιν", καὶ
ἀποκτενοῦσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσε-
σθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων
* ἐθνῶν" διὰ τὸ ὄνομά
μου.
10 Καὶ τότε σκανδαλι-
σθήσονται πολλοί· καὶ ἀλλή-
λους παραδώσουσι, καὶ μι-
σήσουσιν ἀλλήλους·
v. 11. 2 Petr. 2. 1. 11 Καὶ πολλοὶ ψευδο-
προφῆται * ἐγερθήσονται", καὶ
πλανήσουσι πολλούς.
12 Καὶ διὰ τὸ πληθυν-
θῆναι τὴν ἀνομίαν, ψυγή-
σεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. *
13 Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς
τέλος, οὗτος σωθήσεται.
14 Καὶ κηρυχθήσεται
τοῦτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βα-
σιλείας ἐν ὅλῃ τῇ * οἰκου-
μένῃ", εἰς μαρτύριον πᾶσι
τοῖς ἔθνεσι· καὶ τότε ἥξει τὸ
τέλος.
15 Ὅταν οὖν ἴδητε τὸ v. 15. Marc. 13. 14. Luc. 21. 20. Dan. 9. 27. & 12. 11.
βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως,
τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προ-
φήτου, * ἑστὼς" ἐν τόπῳ ἁ-
γίῳ· (ὁ ἀναγινώσκων νοείτω·)
16 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ φευγέτωσαν * ἐπὶ" τὰ
ὄρη·
17 Ὁ ἐπὶ τοῦ δώματος,
μὴ * καταβαινέτω" ἆραί * τι"
ἐκ τῆς οἰκίας * αὐτοῦ· "
18 Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
μὴ * ἐπιστρεψάτω * ὀπίσω"
ἆραι * τὰ ἱμάτια" αὐτοῦ.
19 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς * θη-
λαζούσαις" ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις.
20 Προσεύχεσθε δὲ ἵνα v. 20. Act. 1. 12.
μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χει-
μῶνος, μηδὲ * ἐν" * σαβ-
βάτῳ".

v. 6. μέλλετε Ca. s. 1. ib. — Ca. Co. ταῦτα πάντα M. ταῦτα V. πάντα ταῦτα s. 1. v. 7. — Ca. v. 9. θλίψεις s. 1. ib. — B. 4. τῶν ἐθνῶν B. 6. v. 11. ἐξεγερ... Ca. v. 14. κόσμῳ B. 2. v. 15. ἑστὸς B. 1. v. 16. εἰς Ca. v. 17. καταβάτω Ca. M. ibid. τὰ Ca. W. ibid. — Ca. v. 18. — v. ib. τὸ ἱμάτιον s. 3. v. Ca. Co. & al. v. 19. θηλαζομέναις Ca. v. 20. — L. N. 1. G. B. 4. g. s. 5. ib. σαββάτου B. 3. Ca. m. s. 4.

v. 21. Dan. 12. 1.

21 Ἔσται γὰρ * τότε "
θλίψις μεγάλη, οἵα * οὐ
γέγονεν " ἀπ' ἀρχῆς κόσμου
* ἕως τοῦ νῦν", * οὐδ' οὐ " μὴ
γένηται.
22 Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώ-
θησαν αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι, οὐκ
ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· διὰ
δὲ τοὺς ἐκλεκτοὺς κολοβω-
θήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι.

v. 23. Marc. 13. 21. Luc. 17. 23. & 21. 8.

23 Τότε ἐάν τις ὑμῖν
εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστὸς,
ἢ * ὧδε"· μὴ πιστεύσητε.

v. 24. Marc. 13. 22.

24 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευ-
δόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆ-
ται, καὶ δώσουσι σημεῖα με-
γάλα καὶ τέρατα· ὥστε * πλα-
νῆσαι", εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς
ἐκλεκτούς.
25 Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν.
26 Ἐὰν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν·
Ἰδοὺ, ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐστί· μὴ
ἐξέλθητε. ἰδοὺ, ἐν τοῖς τα-
μείοις· μὴ πιστεύσητε.
27 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ
ἐξέρχεται ἀπὸ ἀνατολῶν, καὶ
* φαίνεται" * ἕως δυσμῶν",
οὕτως ἔσται * καὶ" ἡ παρουσία
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

v. 28. Job. 39. 33. Luc. 17. 37.

28 Ὅπου * γὰρ" ἐὰν ᾖ τὸ
πτῶμα, ἐκεῖ συναχθήσον-
ται * οἱ ἀετοί.

v. 29. Marc. 13. 24, 26. Luc. 21. 25. Ezech. 32. 7. Esa. 13. 10. Joël 2. 31. & 3. 15. Act. 2. 20.

29 Εὐθέως δὲ μετὰ τὴν
θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ
ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ
σελήνη οὐ δώσει τὸ * φέγγος "
αὐτῆς, καὶ οἱ ἀστέρες πεσοῦν-
ται * ἀπὸ" τοῦ οὐρανοῦ, καὶ αἱ
δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευ-
θήσονται.

v. 30. Apoc. 1. 7.

30 Καὶ τότε φανήσεται
τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώ-
που * ἐν τῷ οὐρανῷ"· καὶ
τότε κόψονται * πᾶσαι" αἱ
φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψονται
τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ,
μετὰ δυνάμεως * καὶ δόξης
πολλῆς".

v. 31. Supr. 13. 41. 1 Cor. 15. 52. 1 Thes. 4. 16.

31 Καὶ ἀποστελεῖ τοὺς ἀγ-
γέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγος
* φωνῆς " * μεγάλης"· καὶ
ἐπισυνάξουσι τοὺς ἐκλεκτοὺς
αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέ-
μων, ἀπ' ἄκρων οὐρανῶν
ἕως ἄκρων αὐτῶν. *
32 Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μά-
θετε τὴν παραβολήν· ὅταν
ἤδη ὁ κλάδος αὐτῆς γένη-
ται ἁπαλὸς, καὶ τὰ φύλλα

v. 21. — m. ib. οὐκ ἐγένετο Ca. ib. — G. ib. οὐδὲ Ca. v. 23. ἐκεῖ Ca. Co. ἰδοὺ ἐκεῖ m. v. 24. πλανηθῆναι Ca. V. S. 1. πλανεῖν L. N. 1 B. 1. v. 27. φαίνει Ca. ib. εἰς δυσμὰς B. 2. ib. — Ca. m. G. M. v. 28. — Ca. ib. † καὶ Ca. L. N. 1. B. 2. v. 29. φῶς L. N. 1. B. 1. ib. ἐκ Ca. B. 2. v. 30. τοῦ ἐν οὐρανοῖς Ca. S. 1. ib. — B. 1. at πάσης B. 2. ib. † πολλῆς Ca. V. S. 1. v. 31. — M. L. N. 1. Co. † καὶ φω. B. 1. ib. πολλῆς W. ib. † Ἀρχομένων δὲ τού-των γίνεσθαι ἀναβλέψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν Ca.

ἐκφύῃ, γινώσκετε ὅτι ἐγγὺς * τὸ θέρος·

v. 33. Jac. 5. 9. 33 * Οὕτω" καὶ ὑμεῖς, * ὅταν ἴδητε πάντα ταῦτα", γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις.

v. 34. Marc. 13. 30, 31. Luc. 21. 32, 33. 34 Ἀμὴν * λέγω ὑμῖν, * οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γενεὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα * ταῦτα" γένηται.

v. 35. Supr. 5. 19. 35 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ * παρελεύσονται," οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.

v. 36. Marc. 13. 32. 36 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκείνης * καὶ" τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι τῶν οὐρανῶν *, εἰ μὴ ὁ πατήρ * μου" μόνος.

v. 37. Luc. 17. 26. 1 Petr. 3. 20. Gen. 6. 3, 4, 5. & 7. 5. 37 Ὥσπερ * δὲ" αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, οὕτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

38 Ὥσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις * ταῖς" πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ πίνοντες, * γαμοῦντες" καὶ ἐκγαμίζοντες, * ἄχρι" * ἧς ἡμέρας" εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν·

39 Καὶ οὐκ ἔγνωσαν, ἕως * ἦλθεν ὁ κατακλυσμὸς, καὶ ἦρεν ἅπαντας· οὕτως ἔσται * καὶ" ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

40 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· * ὁ" εἷς * παραλαμβάνεται", καὶ ὁ εἷς ἀφίεται". v. 40. Luc. 17. 35.

41 Δύο ἀλήθουσαι ἐν τῷ * μύλωνι"· μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται.

42 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι οὐκ οἴδατε ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κύριος * ὑμῶν" ἔρχεται. v. 42. Infr. 25. 13. Marc. 13. 33, 35.

43 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης ποίᾳ φυλακῇ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν, καὶ οὐκ ἂν εἴασε διορυγῆναι * τὴν οἰκίαν" αὐτοῦ. v. 43. 1 Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Luc. 12. 39. Apoc. 3. 3. & 16. 15.

44 Διὰ τοῦτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι ᾗ ὥρᾳ * οὐ δοκεῖτε", ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

45 Τίς * ἄρα" ἐστὶν ὁ πιστὸς δοῦλος καὶ φρόνιμος, ὃν * κατέστησεν" ὁ κύριος * αὐτοῦ" ἐπὶ τῆς * θεραπείας" αὐτοῦ, τοῦ * διδόναι" αὐτοῖς τὴν τροφὴν ἐν καιρῷ; v. 45. Luc. 12. 42.

v. 32. † ἐστιν *Ca.* v. 33. οὕτως B. 5. *ib.* — E. v. 34. † δὲ G. S. 2. *ib.* † ὅτι *Ca.* *ib.* — B. 1. v. 35. παρελεύσεται *Ca.* L. N. 1. v. 36. ἢ S. 1. *Cu. at ib.* τῆς *ib.* † οὐδὲ ὁ υἱὸς *Ca.* *ib.* — S. 5. *Ca.* v. 37. γὰρ *Ca.* v. 38. ἐκείναις *Ca. ib.* γαμίζοντες *Ca. ib.* ἄχρις B. 1. τῆς ἡμέρας ἧς *Ca.* v. 39. † οὐ B. 1. *ib.* — *Ca.* v. 40. — B. 1. *ib.* παραληφθήσεται V. *ib.* ἀφήσεται V. v. 41. μύλῳ S. 3. *ib.* † Δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· εἷς παραλαμβάνεται καὶ εἷς ἀφίεται *Ca.* S. 1. v. 42. — B. 1. v. 43. τὸν οἶκον S. 2. v. 44. οὐκ οἴδατε L. N. 1. v. 45. γὰρ *Ca.* *ib.* καταστήσει B. 1. *ib.* — *Ca. ib.* οἰκετείας S. 1. οἰκίας m. *ib.* δοῦναι *Ca.* B. 2. G.

v. 46. Apoc. 16. 15. 46 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει ποιοῦντα οὕτως.

v. 47. Infr. 25. 21. Luc. 22. 29, 30. 47 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

48 Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δοῦλος * ἐκεῖνος" ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου * ἐλθεῖν".

49 Καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς συνδούλους *, * ἐσθίειν δὲ καὶ πίνειν" μετὰ τῶν μεθυόντων·

50 Ἥξει ὁ κύριος τοῦ δούλου ἐκείνου ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει·

v. 51. Supr. 8. 12. & 13. 42. Infr. 25. 30. 51 Καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

ΚΕΦ. κε΄. XXV.

1 ΤΟτε * ὁμοιωθήσεται" ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέκα παρθένοις, αἵτινες λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας αὐτῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ νυμφίου *.

2 Πέντε δὲ * ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ αἱ πέντε μωραί".

3 Αἵτινες" μωραί, λαβοῦσαι τὰς λαμπάδας ἑαυτῶν, οὐκ ἔλαβον μεθ' ἑαυτῶν ἔλαιον *.

4 Αἱ δὲ φρόνιμοι ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις * αὐτῶν" μετὰ τῶν λαμπάδων αὐτῶν.

5 Χρονίζοντος δὲ τοῦ νυμφίου, ἐνύσταξαν πᾶσαι καὶ ἐκάθευδον.

6 Μέσης δὲ νυκτὸς κραυγὴ γέγονεν· Ἰδού, ὁ νυμφίος * ἔρχεται", ἐξέρχεσθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ.

7 Τότε ἠγέρθησαν πᾶσαι αἱ παρθένοι * ἐκεῖναι", καὶ * ἐκόσμησαν" τὰς λαμπάδας * αὐτῶν".

8 Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον· Δότε ἡμῖν * ἐκ τοῦ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡμῶν σβέννυνται".

9 Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι, λέγουσαι· Μήποτε * οὐκ" ἀρκέσῃ * ἡμῖν καὶ ὑμῖν". * πορεύεσθε" δὲ μᾶλλον πρὸς τοὺς πωλοῦντας, καὶ ἀγοράσατε ἑαυταῖς.

v. 48. — L. N. 1. *ib.* -- *Co.* v. 49. † αὐτοῦ *Ca.* m.s. 4. B. 3. ἐσθίῃ δὲ καὶ πίνῃ V. B. 2. *Co.* v. 1. ὡμοιώθη *G. ib.* † καὶ τῆς νύμφης *Ca.* καὶ τῇ νύμφῃ V. v. 2. ἐξ αὐτῶν ἦσαν μωραὶ καὶ πέντε φρόνιμοι *Ca.* v. 3. Αἱ οὖν *Ca. ib.* † ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν *Ca.* B. 2. v. 4. — *Ca.* v. 6. — *Ca.* v. 7. — *Ca. ib.* ἐκόσμισαν B. 1. *ib.* ἑαυτῶν *Alex.* v. 8. † ἔλαιον *Al.* v. 9. οὐ μὴ *Ca.* S. 4. E. B. 5. *ib.* ἡμεῖν καὶ ὑμεῖν *Al. ib.* πορευθέντες B. 1. πορεύεσθε μᾶλ. *Al.*

v. 10. 10 * Ἀπερχομένων δὲ αὐ-
Luc. 13. τῶν " ἀγοράσαι, ἦλθεν ὁ
25. νυμφίος· καὶ αἱ * ἕτοιμοι "
εἰσῆλθον μετ' αὐτοῦ εἰς τοὺς
γάμους, καὶ ἐκλείσθη ἡ θύρα.
11 Ὕστερον δὲ ἔρχονται "
* καὶ " αἱ λοιπαὶ παρθένοι,
λέγουσαι· Κύριε, κύριε, ἄ-
νοιξον ἡμῖν.
v. 12. 12 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
Supr. 7. 23. πεν *· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ
οἶδα ὑμᾶς.
v. 13. 13 Γρηγορεῖτε οὖν, ὅτι
Supr. 24. 42. οὐκ οἴδατε τὴν ἡμέραν οὐδὲ
Marc. 13. 33, 35. τὴν ὥραν *, ἐν ᾗ ὁ υἱὸς τοῦ
Luc. 21. 36. ἀνθρώπου ἔρχεται ".
1 Cor. 16. 13. 14 Ὥσπερ * γὰρ " ἄνθρω-
1 Petr. 5. 8. πος ἀποδημῶν ἐκάλεσε τοὺς
ἰδίους δούλους, καὶ παρέδωκεν
Apoc. 16. 15. * αὐτοῖς " τὰ ὑπάρχοντα
v. 14. * αὐτοῦ· "
Luc. 19. 12. 15 Καὶ ᾧ μὲν ἔδωκε πέν-
τε τάλαντα, ᾧ δὲ δύο, ᾧ
δὲ ἕν· ἑκάστῳ κατὰ τὴν * ἰ-
δίαν " δύναμιν· * καὶ ἀπεδή-
μησεν * εὐθέως ".
16 Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέν-
τε τάλαντα λαβὼν, εἰργά-
σατο ἐν αὐτοῖς, καὶ * ἐποί-
ησεν " ἄλλα πέντε * τάλαν-
τα ".

17 * Ὡσαύτως " καὶ " ὁ
τὰ δύο, * ἐκέρδησε * καὶ
αὐτὸς " ἄλλα δύο.
18 Ὁ δὲ τὸ ἓν * λαβὼν,
* ἀπελθὼν " ὤρυξεν ἐν τῇ
γῇ, καὶ * ἀπέκρυψε " τὸ ἀρ-
γύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ.
19 Μετὰ δὲ χρόνον πο-
λὺν ἔρχεται ὁ κύριος τῶν δού-
λων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ'
αὐτῶν λόγον.
20 * Καὶ προσελθὼν "
ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν,
προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τά-
λαντα, λέγων· Κύριε, πέντε
τάλαντά μοι παρέδωκας·
ἴδε, ἄλλα πέντε τάλαντα
* ἐκέρδησα " * ἐπ' αὐτοῖς ".
21 Ἔφη * δὲ " αὐτῷ ὁ
κύριος αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε v. 21.
ἀγαθὲ καὶ πιστέ· * ἐπὶ ὀλίγα Supr. 24. 47.
ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σε κα- Luc. 22.
ταστήσω· * εἴσελθε " εἰς τὴν 29, 30.
χαρὰν τοῦ κυρίου σου.
22 Προσελθὼν δὲ καὶ
ὁ τὰ δύο τάλαντα * λα-
βὼν ", εἶπε· Κύριε, δύο τά-
λαντά μοι παρέδωκας· ἴδε,
ἄλλα δύο τάλαντα ἐκέρδησα
* ἐπ' αὐτοῖς ".
23 Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος

v. 10. Ἕως ὑπάγουσιν *Ca. ib.* ἕτοιμαι *Al. v.* 11. ἦλθον *Ca. ib.* -- *Ca. v.* 12. † αὐτοῖς *Co. v.* 13. -- *Ca.* V. S. 1. *Al. Co. v.* 14. -- *Ca. ib.* — *G. ib.* αὐτῶν *Al. v.* 15. — m. τὴν δύναμιν αὐτοῦ *Ca. ib.* — *Co. v.* 16. ἐκέρδησεν *Ca.* V. S. 2. *Al. Co. ib.* — B. 1. *v.* 17. Ὁμοίως *Ca.* Ὡσαύτως δὲ m. *Al. ib.* † τάλαντα λαβὼν *Ca. ib.* — *G. v.* 18. † τάλαντον *Al. ib.* — *Ca. G.* S. 1. *ib.* ἔκρυψε *Ca.* L. m. *Al. v.* 20. προσελθὼν δὲ *Al. ib.* ἐπεκέρδησα *Ca.* V. S. 1. *ib.* — *Ca. Co.* ἐν αὐτοῖς *Cu. v.* 21. — *Ca.* m. *ib.* † ἐπεὶ *Ca. ib.* εἰσελθεὶς *Al. v.* 22. — *Al. Ib.* ἐν αὐτοῖς *Cu.*

αὐτοῦ·

αὐτοῦ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ
πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἧς πιστὸς,
ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσ-
ελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυ-
ρίου σου.

24 Προσελθὼν δὲ * καὶ "
ὁ τὸ ἓν τάλαντον * εἰλη-
φὼς", εἶπε· Κύριε, ἔγνων
* σε " ὅτι σκληρὸς εἶ ἄν-
θρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ
ἔσπειρας, καὶ συνάγων * ὅθεν "
οὐ διεσκόρπισας·

25 Καὶ φοβηθεὶς, * ἀ-
πελθὼν * ἔκρυψα τὸ τά-
λαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε,
ἔχεις τὸ σόν.

26 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύ-
ριος αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ·
Πονηρὲ δοῦλε καὶ ὀκνηρὲ,
* ᾔδεις ὅτι θερίζω ὅπου οὐκ
ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ
διεσκόρπισα·

27 Ἔδει οὖν σε * βαλεῖν
τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τρα-
πεζίταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκο-
μισάμην ἂν τὸ ἐμὸν σὺν
τόκῳ.

28 Ἄρατε οὖν ἀπ' αὐτοῦ
τὸ τάλαντον, καὶ δότε τῷ ἔ-
χοντι τὰ * δέκα " τάλαντα.

v. 29. Supr. 13. 12. Marc. 4. 25. Luc. 8. 18. & 19. 26.

29 (Τῷ γὰρ ἔχοντι * παντὶ "
δοθήσεται, καὶ * περισσευθήσε-
ται "· * ἀπὸ " δὲ τοῦ μὴ ἔχον-
τος, καὶ ὃ * ἔχει ", ἀρθήσε-
ται ἀπ' αὐτοῦ.)

v. 30. Supr. 8. 12. & 13. 42. & 22. 13.

30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον
δοῦλον * ἐκβάλλετε " εἰς τὸ
σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ
ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυ-
γμὸς τῶν ὀδόντων. *

v. 31. Zach. 14. 5. Supr. 16. 27. 1 Thess. 4. 16. 2 Thess. 1. 7. Judæ v. 14. Apoc. 1. 7.

31 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ, καὶ πάντες οἱ * ἅγιοι "
ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε
καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης αὐ-
τοῦ.

v. 32. Rom. 14. 10. 2 Cor. 5. 10. Ezech. 20. 37. & 34. 17, 20.

32 Καὶ * συναχθήσε-
ται " ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάν-
τα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐ-
τοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ
ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρό-
βατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.

33 Καὶ στήσει τὰ μὲν
πρόβατα ἐκ δεξιῶν * αὐ-
τοῦ ", τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐω-
νύμων.

34 Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς
τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε
οἱ * εὐλογημένοι " τοῦ πα-
τρός μου, κληρονομήσατε
τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βα-
σιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κό-
σμου·

v. 35. Esa. 58. 7. Ezech. 18. 7. Eccles. 7. 39. Jac. 1. 27.

35 * Ἐπείνασα " γὰρ, καὶ

v. 24. — *Ca. ib.* λαβὼν G. *ib.* — *Ca. ib.* ὅπου *Ca.* L. v. 25. ἀπῆλθον καὶ *Ca.* v. 26. † εἰ M. E. v. 27. καταβαλεῖν M. v. 28. πέντε *Ca.* v. 29. — *Ca. ib.* περισσευθήσεται *Ca. ib.* — *Ca. ib.* δοκεῖ ἔχειν m. G. g. M. S. 4. B. 4. & *al.* v. 30. βάλετε ἔξω *Ca.* ἐκβάλετε *Al. ib.* † Ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν ἀκουέτω B. I. E. v. 31. — *Ca.* m. Co. v. 32. συναχθήσονται *Ca.* m. G. E. B. I. v. 33. — *Al.* v. 34. ηὐλογ. *Al.* v. 35. ἐπίνασα *A.*

* ἐδώ-

* ἐδώκατέ" μοι φαγεῖν· ἐ-
δίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με·
ξένος ἤμην, καὶ * συνηγά-
γετέ" με·

36 Γυμνὸς, καὶ * περιε-
βάλετέ" με· ἠσθένησα, καὶ
* ἐπεσκέψασθέ" με· ἐν φυ-
λακῇ ἤμην, καὶ * ἤλθετε"
πρός με.

37 Τότε ἀποκριθήσονται
αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες·
* Κύριε", πότε σε εἴδομεν
πεινῶντα, καὶ ἐθρέψαμεν; ἢ
διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν;

38 Πότε δέ σε εἴδομεν
ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ
γυμνὸν, καὶ περιεβάλο-
μεν;

39 Πότε δέ σε εἴδομεν
* ἀσθενῆ", ἢ ἐν φυλακῇ,
καὶ ἤλθομεν πρός σε;

v. 40. Prov. 19. 17. Heb. 6. 10.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
βασιλεὺς, ἐρεῖ * αὐτοῖς"·
Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον
ἐποιήσατε ἑνὶ τούτων τῶν ἀδελ-
φῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ
ἐποιήσατε.

v. 41. Supr. 7. 23. Luc. 13. 27. Psal. 6. 9.

41 Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ
εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ'
ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ
πῦρ τὸ αἰώνιον, * τὸ ἡτοι-
μασμένον" τῷ διαβόλῳ καὶ
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ·

42 * Ἐπείνασα" γὰρ, καὶ
οὐκ * ἐδώκατέ" μοι φα-
γεῖν· ἐδίψησα, καὶ οὐκ ἐποτί-
σατέ με·

43 Ξένος ἤμην, καὶ οὐ
* συνηγάγετέ" με· γυμνὸς,
καὶ οὐ * περιεβάλετέ" με· ἀ-
σθενὴς * καὶ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐκ
* ἐπεσκέψασθέ" με.

44 Τότε ἀποκριθήσονται
* αὐτῷ" καὶ αὐτοὶ, λέγον-
τες· Κύριε, πότε σε εἴδο-
μεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ
ξένον, ἢ γυμνὸν", ἢ ἀσθενῆ,
ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ οὐ διηκο-
νήσαμέν σοι;

45 Τότε ἀποκριθήσεται
αὐτοῖς, λέγων· Ἀμὴν * λέ-
γω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἐποι-
ήσατε ἑνὶ τούτων * τῶν ἐλα-
χίστων, οὐδὲ ἐμοὶ ἐποιήσα-
τε.

46 Καὶ ἀπελεύσονται v. 46. Joh. 5. 29. Dan. 12. 2.
οὗτοι εἰς κόλασιν αἰώνιον·
οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν αἰ-
ώνιον.

Ib. ἐδώκα] *A. ib.* συνηγάγε] *A. v.* 36. περιεβάλε] *A. ib.* ἐπεσκέψασθαι *A. ib.* ἤλθατε *A. v.* 37. — m. *v.* 39. ἀσθενοῦντα *Ca. v.* 40. — *ib. Co. v.* 41. ὃ ἡτοίμασεν ὁ πατήρ μου *Ca.* s. 1. *v.* 42. ἐπίνασα *A. ib* ἐδώκα] *A. v.* 43 συνηγάγε] *A. ib.* περιεβάλετε *A. ib.* † καὶ οὐκ ἐπεσκέψασθέ με, *pro quo postea legitur* καὶ οὐκ ἤλθετε πρός με *Co. ib.* ἐπεσκέψασθαι *A. v.* 44. — *Ca.* G. m. E. M. *A.* L. B. *om. Co. & al. ib.* — m. *v.* 45. † γὰρ B. 1. *ib.* † ἀδελφῶν μου B. 2.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. κϛʹ. XXVI.

v. 1. Marc. 14. 1. Luc. 22. 1.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ὅτε * ἐτέλεσεν" ὁ Ἰησοῦς * πάντας" τοὺς λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς * αὐτοῦ·"

2 Οἴδατε ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάσχα γίνεται, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

v. 3. Joh. 11. 47.

3 Τότε συνήχθησαν οἱ Ἀρχιερεῖς * καὶ οἱ Γραμματεῖς" καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως τοῦ λεγομένου Καϊάφα.

4 Καὶ συνεβουλεύσαντο ἵνα τὸν Ἰησοῦν κρατήσωσι δόλῳ, * καὶ ἀποκτείνωσιν".

5 Ἔλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, ἵνα μὴ θόρυβος γένηται ἐν τῷ λαῷ.

v. 6. Marc. 14. 3. Joh. 11. 2. & 12. 3.

6 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ γενομένου ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ,

7 Προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἔχουσα * βαρυτίμου", καὶ κατέχεεν ἐπὶ * τὴν κεφαλὴν" αὐτοῦ ἀνακειμένου. *

8 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη * ;

9 Ἠδύνατο γὰρ τοῦτο * τὸ μύρον" πραθῆναι πολλοῦ, καὶ δοθῆναι * πτωχοῖς.

10 * Γνοὺς" δὲ ὁ Ἰησοῦς, * εἶπεν" * αὐτοῖς·" Τί κόπους παρέχετε * τῇ γυναικί; ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ.

v. 11. Deut. 15. 11. Joh. 12. 8. Supr. 18. 20. Infr. 28. 20.

11 * Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς * ἔχετε" μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε".

12 Βαλοῦσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τοῦτο ἐπὶ τοῦ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με ἐποίησεν.

13 Ἀμὴν * λέγω ὑμῖν, * ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθήσεται καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, εἰς * μνημόσυνον" αὐτῆς.

v. 14. Marc. 14. 10. Luc. 22. 4. Supr. 10. 4.

14 Τότε πορευθεὶς εἷς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰούδας * Ἰσκαριώτης", πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς,

v. 15. Zach. 11. 12.

15 * Εἶπε * · Τί * θέλετέ" μοι δοῦναι, κἀγὼ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν; Οἱ δὲ ἔστη-

v. 1. ἔλεγεν G. ib. — L. N. 1. g. B. 4. ib. — Ca. v. 3. — Ca. G. B. 3. A. V. S. 2. Co. v. 4. — m. ib. ἀπολέσωσι G. v. 7. πολυτίμου Ca. S. 4. B. 7. A. ib. τῆς κεφαλῆς Ca. ib. † αὐτοῦ Ca. v. 8. † τοῦ μύρου m. v. 9. — Ca. m. V. A. Co. ib. † τοῖς A. v. 10. — B. 2. ib. λέγει G. ib. — m. ib. † ταύτῃ Co. v. 11. ἕξετε V. ἔχεται A. at — totus M. v. 13. † γὰρ G. ibid. † ὅτι m. ibid. μαρτύριον S. 1. v. 14. Σκαριώτης Ca. v. 15. † καὶ Ca. ib † αὐτοῖς Ca. Co. ib. θέλεται A.

σαν * αὐτῷ" τριάκοντα * ἀργύρια".

16 Καὶ ἀπὸ τότε ἐζήτει εὐκαιρίαν ἵνα αὐτὸν * παραδῷ".

v. 17. Marc. 14. 12. Luc. 22. 7.

17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ιησοῦ, λέγοντες * αὐτῷ"· Ποῦ θέλεις ἑτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα;

18 Ο δὲ εἶπεν*· Υπάγετε * εἰς τὴν πόλιν" πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ εἴπατε αὐτῷ· Ο διδάσκαλος λέγει· Ο καιρός μου ἐγγύς ἐστιν, πρὸς σὲ * ποιῶ" τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου.

19 Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς * συνέταξεν" αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.

20 * Οψίας" δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα *.

v. 21. Marc. 14. 18. Luc. 22. 14. Joh. 13. 21.

21 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, εἶπεν· Αμὴν * λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με.

22 Καὶ λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν * αὐτῷ" * ἕκαστος αὐτῶν· Μήτι ἐγώ εἰμι, Κύριε;

v. 23. Marc. 14. 20.

23 Ο δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ο ἐμβάψας " μετ' ἐμοῦ * ἐν τῷ τρυβλίῳ" τὴν χεῖρα", οὗτός με παραδώσει.

24 Ο μὲν * υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' οὗ * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου * παραδίδοται·" * καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.

25 Αποκριθεὶς δὲ Ιούδας, ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν, εἶπε· * Μήτι ἐγώ εἰμι, ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας.

v. 26. 1 Cor. 11. 24. Marc. 14. 22. Luc. 22. Luc. 22. 19.

26 Εσθιόντων δὲ αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ιησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ * εὐλογήσας", ἔκλασε, καὶ * ἐδίδου" τοῖς μαθηταῖς *, * καὶ" εἶπε *· λάβετε, φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου.

27 Καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας,

Ib. αὐτῶν *A. ib.* ἀργυρᾶ *A.* στατῆρας *Ca. v.* 16. † αὐτοῖς *Ca* s. 1. *Co. v.* 17. — *Ca.* G. L. N. 1. B. 2. *v.* 18. † αὐτοῖς *Co. ib.* — B. 2. *ib.* ποιήσω *Ca. v.* 19. προσέταξεν m. s. 2. B. 2. *v.* 20. ὀψὲ B. 1. *ib.* † μαθητῶν αὐτοῦ v. μαθητῶν s. 1. *A. Co. v.* 21. † ἀμὴν s. 1. *v.* 22. — *Ca. ib.* † εἷς *Ca.* m. *v.* 23. ἐμβαπτόμενος *Ca.* s. 2. v. *ib.* εἰς τὸ τρυβλίον *Ca.* s. 2. *v.* 24. † οὖν *Ca. ib.* † σκάνδαλα γίνονται καὶ G. *ib.* παραδοθήσεται v. *ib.* † διὰ τοῦτο *Ca. v.* 25. † αὐτῷ m. *v.* 26. εὐχαριστήσας s. 7. B. 5. *A. ib.* δοὺς *Ca.* ἔδωκε G. *ib.* † αὐτοῦ G. *ib.* — *Ca. ib.* † τοῖς μαθηταῖς m.

ἔδωκεν

ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων· Πίετε
ἐξ αὐτοῦ πάντες·
v. 28. 28 Τοῦτο * γάρ" ἐστι τὸ
Supr. 20. 28. αἷμά μου, τὸ τῆς καινῆς δια-
Rom. 5. 15. θήκης, τὸ * περὶ" πολλῶν
* ἐκχυνόμενον" εἰς ἄφεσιν
ἁμαρτιῶν.
v. 29. 29 Λέγω δὲ ὑμῖν, * ὅτι"
Marc. 14. 25. οὐ μὴ πίω ἀπ' ἄρτι ἐκ * τού-
Luc. 22. 18. του" τοῦ γεννήματος τῆς ἀμ-
πέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης, ὅταν αὐτὸ * πίνω"
μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τοῦ πατρός μου.
30 Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξ-
ῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι-
ῶν.
v. 31. 31 Τότε λέγει αὐτοῖς * ὁ
Marc. 14. 27. Ἰησοῦς·" Πάντες ὑμεῖς σκαν-
Joh. 16. 32. δαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ
Zach. 13. 7. νυκτὶ ταύτῃ. γέγραπται γάρ·
Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ
διασκορπισθήσεται τὰ πρό-
βατα τῆς ποίμνης.
v. 32. Infr. 28. 32 Μετὰ δὲ τὸ ἐγερθῆ-
16. ναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς
Marc. 14. 28. & 16. 7. τὴν Γαλιλαίαν.
33 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέ-
τρος, εἶπεν αὐτῷ· Εἰ * καὶ"
πάντες σκανδαλισθήσονται
ἐν σοί, ἐγὼ * οὐδέποτε σκαν-
δαλισθήσομαι.

34 Ἔφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· v. 34. Marc. 14.
Ἀμὴν * λέγω σοι, ὅτι * ἐν" 30.
ταύτῃ τῇ νυκτί, πρὶν ἀ- Luc, 22. 34.
λέκτορα φωνῆσαι, * τρὶς" Joh. 13. 38.
ἀπαρνήσῃ με.
35 Λέγει αὐτῷ ὁ Πέτρος·
Κἂν δέῃ με σὺν σοὶ ἀπο-
θανεῖν, οὐ μή σε * ἀπαρ-
νήσομαι". Ὁμοίως * καὶ"
πάντες οἱ μαθηταὶ εἶπον.
36 Τότε * ἔρχεται" μετ' v. 36. Marc. 14.
αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον 32.
λεγόμενον * Γεθσημανῆ"· καὶ Luc. 22. 39.
λέγει τοῖς μαθηταῖς *· Κα- Joh. 18. 1.
θίσατε αὐτοῦ, ἕως * οὗ" ἀ-
πελθὼν προσεύξωμαι ἐκεῖ.
37 Καὶ παραλαβὼν τὸν v. 37.
Πέτρον καὶ τοὺς δύο υἱοὺς Ζε- Supr. 4. 21.
βεδαίου, ἤρξατο" λυπεῖσθαι Joh. 12. 27.
καὶ ἀδημονεῖν.
38 Τότε λέγει αὐτοῖς·
* Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχή
μου ἕως θανάτου· μείνατε
ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
39 Καὶ * προελθὼν" v. 39.
μικρόν, ἔπεσεν ἐπὶ πρό- Heb. 5. 7, 8.
σωπον αὐτοῦ προσευχόμενος, Joh. 12. 27.
καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυ-
νατόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ'
ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο·
πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ'
ὡς σύ.

v. 28. — B. I. L. N. I. M. *ib.* ὑπὲρ *Ca. ib.* ἐκχυθησόμενον v. v. 29. — *Ca. ib.* — m. *ib.* πιῶ *Ca.* v. 31. — L. N. I. v. 33. — *Ca.* G. E. *A. ibid.* † δὲ G. B. 7. v. 34. † ἀμὴν G. *ib.* — *Ca. ib.* τρεῖς *A.* v. 35. ἀπαρνήσωμαι *Cu. A. ib.* † δὲ G. m. E. *g.* S. 4. B. 7. *A.* v. 36. εἰσέρχεται G. *ib.* Γεθσαμανεὶ *Ca.* Γεθσημανεὶ *A. ib.* † αὐτοῦ *Ca.* G. m. E. *A. ib.* † ἂν *Ca.* v. 37. ἤρξαντο G. v. 38. † ὁ Ἰησοῦς m. E. G. M. L. N. I. B. 6. v. 39. προσελθὼν *Ca.* m. G. B. 5. *A.*

40 Καὶ

40 Καὶ * ἔρχεται" πρὸς τοὺς μαθητὰς *, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας, καὶ λέγει * τῷ Πέτρῳ"· Οὕτως * οὐκ ἰσχύσατε μίαν ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ;

41 Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

42 Πάλιν ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν προσηύξατο, λέγων· Πάτερ μου, εἰ * οὐ" δύναται τοῦτο * τὸ ποτήριον" παρελθεῖν *[ἀπ' ἐμοῦ", ἐὰν μὴ αὐτὸ πίω, γενηθήτω τὸ θέλημά σου.

43 Καὶ ἐλθὼν * εὑρίσκει" αὐτοὺς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοὶ βεβαρημένοι.

44 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἀπελθὼν * πάλιν", προσηύξατο * ἐκ τρίτου", τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών.

45 Τότε ἔρχεται πρὸς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ", καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀναπαύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας * ἁμαρτωλῶν.

46 * Εγείρεσθε", ἄγωμεν *· ἰδοὺ, * ἤγγικεν" ὁ παραδιδούς με.

47 * Καὶ ἔτι " αὐτοῦ λα- v. 47.
λοῦντος, * ἰδοὺ", Ιούδας εἷς τῶν Marc. 14. 43.
δώδεκα ἦλθε, καὶ μετ' αὐ- Luc. 22. 47.
τοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μα- Joh. 18. 3.
χαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ.

48 Ο δὲ παραδιδοὺς αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ον * ἂν" φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν.

49 Καὶ εὐθέως προσελθὼν τῷ Ιησοῦ, εἶπε· Χαῖρε * ῥαββί". Καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

50 * Ο δὲ Ιησοῦς εἶπεν αὐτῷ"· Εταῖρε, * ἐφ' ᾧ" πάρει; Τότε * προσελθόντες" ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ Ιησοῦν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

51 Καὶ ἰδοὺ, εἷς τῶν μετὰ v. 51.
Ιησοῦ, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, Joh. 18. 10.
ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτοῦ· καὶ * πατάξας" τὸν

v. 40. † ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς G. m. *ib.* † αὐτοῦ *Ca. ib.* αὐτοῖς m. *ib.* † ; v. s. 5. v. 42. — M. *ib.* — *A. ib.* — v. *Ca.* v. 43. πάλιν εὗρεν *Ca.* s. 2. εὗρεν L. N. 1. B. 2. *g.* *A.* v. 44. — M. *ib.* — *A.* *Ca.* (*ubi* πάλιν *pro* ἐκ τρίτου) v. 45. — *Al. ib.* † ἀνθρώπων s. 1. B. 2. v. 46. Εγείρεσθε *A. ib.* † ἐντεῦθεν G. m. *ib.* — L. N. 1. *g.* B. 2. v. 47. Ετι δὲ *Ca. ib.* — G. v. 48. ἐὰν *A.* v. 49. Ραββεὶ *A.* v. 50. Εἶπεν αὐτῷ ὁ Ιησοῦς *Ca. ib.* ἐφ' ὃ *A. ib.* — *Co.* v. 51. κρατήσας L. N. 1. ἐπάταξεν *Ca.*

δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, ἀφεῖ-
λεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον*.
52 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
v. 52. Gen 9.6. Ἰησοῦς· * Ἀπόστρεψόν" * σου"
Apoc. 13. 10. τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον
αὐτῆς· πάντες γὰρ οἱ λαβόν-
τες μάχαιραν, ἐν * μα-
χαίρᾳ" * ἀπολοῦνται".
53 Ἢ δοκεῖς ὅτι οὐ δύνα-
μαι ἄρτι παρακαλέσαι τὸν
πατέρα μου, καὶ παραστήσει
μοι * πλείους ἢ δώδεκα
* λεγεῶνας" ἀγγέλων;
v. 54. Esa. 53. 7, 8, 10. 54 Πῶς οὖν * πληρωθῶ-
σιν" αἱ γραφαί, ὅτι οὕτω δεῖ
γενέσθαι;
55 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ εἶ-
πεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις·
Ὡς ἐπὶ λῃστὴν * ἐξήλθετε"
μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων
* συλλαβεῖν με*· καθ' ἡμέ-
ραν πρὸς ὑμᾶς * ἐκαθεζό-
μην" διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ οὐκ * ἐκρατήσατέ" με.
v. 56. Joh. 18. 15. 56 Τοῦτο δὲ ὅλον γέγο-
νεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γρα-
φαὶ τῶν προφητῶν. Τότε οἱ
μαθηταὶ * πάντες", ἀφέν-
τες αὐτὸν, ἔφυγον.

57 Οἱ δὲ, κρατήσαντες v. 57. Marc. 14. 53.
τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου Luc. 22. 54.
* οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Joh. 18.
πρεσβύτεροι συνήχθησαν. 12, 24.
58 Ὁ δὲ Πέτρος ἠκο-
λούθει * αὐτῷ" * ἀπὸ" μα-
κρόθεν, ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρ-
χιερέως. καὶ εἰσελθὼν ἔσω,
ἐκάθητο μετὰ τῶν ὑπηρετῶν,
ἰδεῖν τὸ τέλος.
59 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς *, καὶ v. 59. Marc. 14. 55.
οἱ πρεσβύτεροι" καὶ τὸ συν-
έδριον ὅλον ἐζήτουν ψευ-
δομαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰη-
σοῦ, ὅπως αὐτὸν * θανα-
τώσωσι".
60 Καὶ οὐχ * εὗρον".
* καὶ πολλῶν ψευδομαρτύρων
προσελθόντων, οὐχ εὗρον".
ὕστερον δὲ * προσελθόντες"
δύο * ψευδομάρτυρες,
61 * Εἶπον. * Οὗτος v. 61. Joh. 2.19.
ἔφη·" Δύναμαι καταλῦσαι
τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ * διὰ
τριῶν ἡμερῶν" οἰκοδομῆσαι
αὐτόν.
62 Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχι-
ερεὺς, εἶπεν αὐτῷ· * Οὐδὲν

v. 51. † τὸ δεξιὸν *Co.* v. 52. ἐπίστρεψον L. N. 1. *ib.* — m. B. 3. *ib.* μαχαίρῃ *A.* *ib.* ἀποθανοῦνται B. *om.* *Cp.* s. 4. v. 53. † ἄρτι s. 1. *Co.* *sed* — *post* δύν ... *ib.* λεγεόνων *A.* v. 54. πληρωθήσον) *Ca.* s. 2. v. 55. ἐξήλθατε *A.* *ib.* † ἀπεσταλμένοι *ib.* *post* με; L. N. 1. *Cp.* s. *om.* *ib.* ἐκαθήμην *Ca.* *ib.* ἐκρατήσατε *A.* v. 56. — *Co.* v. 57. † πάντες B. 1. v. 58. — m. *ib.* — s. 3. G. M. v. 59. — *Ca.* *Co.* *ib.* ἀπολέσωσιν B. 1. G. θανατώσουσιν A. v. 60. εὕρισκον s. 1. *ibid.* πολλοὶ προσῆλθον ψευδομάρτυρες καὶ οὐχ εὗρον τὸ ἑξῆς *Ca.* *at* — οὐχ εὗρον V. *Cp.* *Co.* *ib.* προσῆλθον *Ca.* *ib.* † τινες m. v. 61. † καὶ *Ca.* *ib.* τούτου ἠκούσαμεν λέγοντος *Ca.* *ib.* μετὰ τρεῖς ἡμέρας V. v. 62. — B. 1.

ἀπο-

ἀποκρίνῃ; " τί οὗτοί σου κατα-
μαρτυροῦσιν;
63 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα·
* Καὶ ἀποκριθεὶς " ὁ ἀρ-
χιερεύς, εἶπεν αὐτῷ· * Ἐξ-
ορκίζω " σε κατὰ τοῦ Θεοῦ
τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς,
εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ
Θεοῦ *.
v. 64. 64 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Supr. 16. Σὺ εἶπας. πλὴν λέγω ὑμῖν,
27. & 24. * ἀπ' ἄρτι * ὄψεσθε " τὸν υἱὸν
30. & 25. τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ
31. Rom. 14. δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ
10. 1 Thess. 4. ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν
14. Apoc. 1. 6. τοῦ οὐρανοῦ.
Psal. 110. 1.
65 Τότε ὁ ἀρχιερεὺς δι-
έῤῥηξε τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, λέ-
γων· * Ὅτι " ἐβλασφήμησε·
τί ἔτι χρείαν ἔχομεν μαρτύ-
ρων; ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν
βλασφημίαν αὐτοῦ.
66 Τί ὑμῖν δοκεῖ; Οἱ
δὲ * ἀποκριθέντες ", εἶπον·
Ἔνοχος θανάτου ἐστί.
v. 67. 67 Τότε ἐνέπτυσαν εἰς
Infr. 27. τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐ-
30. Esa. 50. 6. κολάφισαν αὐτόν· * οἱ δὲ
ἐῤῥάπισαν ",
v. 68. 68 Λέγοντες· Προφή-
Marc. 14. 65. Luc. 22. 64.

τευσον ἡμῖν Χριστέ, τίς ἐστιν
ὁ παίσας σε.
69 Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω v. 69.
ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ Marc. 14.
προσῆλθεν αὐτῷ μία παι- 66. Luc. 22.
δίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ ἦσθα 55. Joh. 18.
μετὰ Ἰησοῦ τοῦ Γαλιλαίου. 17, 25.
70 Ὁ δὲ ἠρνήσατο * ἔμ-
προσθεν " * πάντων, λέ-
γων· Οὐκ οἶδα τί λέγεις *.
71 * Ἐξελθόντα δὲ αὐ-
τὸν " εἰς τὸν πυλῶνα, εἶδεν
αὐτὸν ἄλλη *, καὶ λέγει * τοῖς "
ἐκεῖ· Καὶ οὗτος " ἦν μετὰ
Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου.
72 Καὶ πάλιν ἠρνήσατο
μεθ' ὅρκου *· * Ὅτι " οὐκ
οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
73 Μετὰ μικρὸν δὲ προσ- v. 73.
ελθόντες οἱ ἑστῶτες, εἶπον Luc. 22.
τῷ Πέτρῳ· Ἀληθῶς * καὶ σὺ " 59.
ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ * λα-
λιά " σου * δῆλόν σε ποιεῖ ".
74 Τότε ἤρξατο * κατα-
ναθεματίζειν ", καὶ ὀμνύειν·
Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον.
Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώ-
νησε.
75 Καὶ ἐμνήσθη ὁ Πέ- v. 75.
τρος τοῦ ῥήματος * τοῦ " Ἰη- Supr. v.
34. Luc. 22.
61.

v. 63. Ἀποκριθεὶς οὖν Ca. ib. ὁρκίζω Ca. ib. † τοῦ ζῶν-
τος G. B. I. m. s. I. Co. v. 64. † ὅτι Ca. B. I. ib. ὄψεσθαι A.
v. 65. — Ca. v. 66. — B. I. ἀπεκρίθησαν καὶ Ca.
v. 67. ἄλλοι δὲ ἐῤῥάπισαν † αὐτὸν v. 70. ἐνώπιον G.
ib. † αὐτῶν B. 8. A. αὐτῶν *pro* πάντων m. E. *g*. M. L.
N. I. S. 3. *ib*. † οὐδὲ ἐπίσταμαι Ca. v. 71. Ἐξελθόντος δὲ
αὐτοῦ Ca. *at* — αὐτοῦ s. *ib*. † παιδίσκη Ca. v. *ib*. αὐτοῖς
L. N. I. G. E. *g*. A. S. 3. αὐτοῖς. Ἐκεῖ καὶ οὗτος Cu.
v. 72. † λέγων S. I. *ib*. — Ca. v. 73. — Ca. *ib*. λα-
λειὰ A. *ib*. ὁμοιάζει Ca. v. 74. καταθεματίζειν Ca. G.
m. A. E. *g*. L. N. I. M. Cp. s. *om*. B. 8. v. 75. — A.

σοῦ, εἰρηκότος * αὐτῷ·
Ὅτι" πρὶν * ἀλέκτορα φω-
νῆσαι, * τρὶς" ἀπαρνήσῃ
με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυ-
σε πικρῶς.

ΚΕΦ. κζ'. XXVII.

v. 1. Marc. 15. 1. Luc. 22. 66. & 23. 1. Joh. 18. 28. 1 ΠΡωΐας δὲ γενομένης,
συμβούλιον * ἔλαβον"
πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι * τοῦ λαοῦ"
κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, * ὥστε θανα-
τῶσαι" αὐτόν.
2 * Καὶ δήσαντες αὐτὸν,
ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν
αὐτὸν Ποντίῳ Πιλάτῳ τῷ
ἡγεμόνι.
3 Τότε ἰδὼν Ἰούδας ὁ
* παραδιδοὺς" αὐτὸν, ὅτι
κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς,
ἀπέστρεψε τὰ τριάκοντα ἀρ-
γύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
πρεσβυτέροις,
4 Λέγων· Ἥμαρτον, πα-
ραδοὺς αἷμα * ἀθῶον". Οἱ
δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς; σὺ
* ὄψει".
5 Καὶ ῥίψας * τὰ ἀρ-
γύρια" ἐν τῷ ναῷ, ἀνεχώ-
ρησε· καὶ ἀπελθὼν, ἀπήγ-
ξατο.
v. 6. Act. 1. 18. 6 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς λα-
βόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον·
Οὐκ ἔξεστι βαλεῖν αὐτὰ εἰς
τὸν * κορβανᾶν"· * ἐπεὶ" τι-
μὴ αἵματός ἐστι.
7 Συμβούλιον δὲ λαβόν-
τες, ἠγόρασαν ἐξ αὐτῶν τὸν
ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, εἰς τα-
φὴν τοῖς ξένοις.
8 * Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς v. 8. Act. 1. 19.
ἐκεῖνος, * ἀγρὸς αἵματος,
ἕως τῆς σήμερον".
9 (Τότε ἐπληρώθη τὸ v. 9. Zach. 11. 12.
ῥηθὲν διὰ * Ἱερεμίου" τοῦ Προ-
φήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλα-
βον τὰ τριάκοντα ἀργύρια,
τὴν τιμὴν τοῦ τετιμημένου,
ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσ-
ραήλ·
10 Καὶ ἔδωκαν αὐτὰ εἰς
τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως, καθὰ
συνέταξέ μοι Κύριος.)
11 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμ- v. 11. Marc. 15. 2. Luc. 23. 3. Joh. 18. 33. 37. 1 Tim. 6. 13.
προσθεν τοῦ ἡγεμόνος· καὶ ἐ-
πηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν,
λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς
τῶν Ἰουδαίων; * Ὁ δὲ" * Ἰη-
σοῦς" ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέ-
γεις".
12 Καὶ ἐν τῷ κατηγορεῖ-
σθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχι-
ερέων καὶ τῶν πρεσβυτέρων,
οὐδὲν ἀπεκρίνατο.
13 Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
* Πιλάτος"· Οὐκ ἀκούεις
πόσα σου καταμαρτυροῦσι;

Ib. — *Ca.* m. *ib.* † ἢ *A. ib.* τρεῖς *A.* v. 1. ἐποίησαν *Ca.* s. 1. *ib.* — *g. ib.* ἵνα θανατώσωσιν *Ca.* v. 2. *Ab hoc commate ad* 12a. — *omnia Ca.* v. 3. παραδοὺς *Cu.* v. 4. δίκαιον V. s. 1. *ib.* ὄψῃ *A.* v. 5. τὰ τριάκοντα B. 1. *at* — τὰ B. 1. v. 6. κορβονᾶν B. 3. κορβωνᾶν B. 1. *ib.* ἐπὶ *A.* v. 8. — *totus* M. *ib.* † ἀκέλδημα, τοῦτο ἐστιν, ἀγρὸς V. v. 9. Ἱηρεμίου *A.* v. 11. Τότε m. *ib.* – G. v. 13. Πιλᾶτος *A.*

14 Καὶ

14 Καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς * οὐδὲ ἓν" ῥῆμα· ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν.

v. 15. Marc. 15. 6. Luc. 23. 17. Joh. 18. 39. 15 Κατὰ δὲ ἑορτὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύειν ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσμιον, ὃν ἤθελον.

16 Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίσημον λεγόμενον Βαραββᾶν.

17 Συνηγμένων * οὖν" αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν τὸν λεγόμενον Χριστόν;

18 Ἤδει γὰρ ὅτι διὰ φθόνον παρέδωκαν αὐτόν.

19 Καθημένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ βήματος, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μηδέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν.

v. 20. Marc. 15. 11. Luc. 23. 18. Joh. 18. 40. 20 Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τοὺς ὄχλους, ἵνα αἰτήσωνται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.

v. 21. Act. 3. 14. 21 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν, εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλετε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον, Βαραββᾶν.

22 Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί οὖν * ποιήσω" Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν * αὐτῷ" πάντες· Σταυρωθήτω.

23 * Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη"· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; * Οἱ δὲ περισσῶς ἔκραζον, λέγοντες"· Σταυρωθήτω.

24 Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλάτος, ὅτι οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος * γίνεται", λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας * * ἀπέναντι" τοῦ ὄχλου, λέγων· Ἀθῶός εἰμι * ἀπὸ τοῦ αἵματος * τοῦ δικαίου" τούτου· ὑμεῖς ὄψεσθε.

25 Καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν.

26 Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν· τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας, παρέδωκεν * ἵνα * σταυρωθῇ". v. 26. Marc. 15. 15. Joh. 19. 1.

27 Τότε οἱ στρατιῶται τοῦ ἡγεμόνος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον, συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σπεῖραν.

28 Καὶ * ἐκδύσαντες αὐτὸν *, περιέθηκαν * αὐτῷ" χλαμύδα κοκκίνην.

29 Καὶ πλέξαντες στέ-

v. 14. οὐδὲν B. I. *v.* 17. δὲ *Ca.* *v.* 22. ποιήσωμεν *Ca.G. ib.* -- *Ca. A. Co. v.* 23. Λέγει αὐτοῖς ὁ ἡγεμὼν *Ca.Co. ib.* — G. *v.* 24. γίνεται *A. ib.* † αὐτοῦ m. *ib.* κατέναντι *Ca. ib.* † ἐγὼ *ib.* — *Ca. v.* 26. † αὐτοῖς *Ca.* αὐτὸν M. *ib.* σταυρῶσιν αὐτὸν *v.* 28. ἐνδύσαντες αὐτὸν † ἱμάτιον πορφυροῦν καὶ χλαμύδαν *Ca. ib.* — g.

φανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθη-
καν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ·
καὶ κάλαμον * ἐπὶ τὴν
δεξιὰν" αὐτοῦ. Καὶ γονυπε-
τήσαντες ἔμπροσθεν αὐτοῦ,
* ἐνέπαιζον" αὐτῷ, * λέγον-
τες"· Χαῖρε * ὁ βασιλεὺς"
τῶν Ἰουδαίων.
v. 30. Esa. 50. 6. Supr. 26. 67. 30 Καὶ ἐμπτύσαντες εἰς
αὐτὸν, ἔλαβον τὸν κάλαμον,
καὶ ἔτυπτον * εἰς" τὴν κε-
φαλὴν αὐτοῦ.
31 Καὶ ὅτε * ἐνέπαι-
ξαν" αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐ-
τὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέ-
δυσαν αὐτὸν τὰ * ἱμάτια"
αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν
εἰς τὸ σταυρῶσαι.
v. 32. Marc. 15. 21. Luc. 23. 26. 32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗ-
ρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον*,
ὀνόματι Σίμωνα· τοῦτον ἠγ-
γάρευσαν ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ.
v. 33. Marc. 15. 22. Luc. 23. 33. Joh. 19. 17. 33 Καὶ ἐλθόντες εἰς τό-
πον λεγόμενον * Γολγοθᾶ",
* ὅς ἐστι λεγόμενος" κρανίου
τόπος,
v. 34. Psal. 69. 22. 34 Ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν
* ὄξος" μετὰ χολῆς μεμιγ-
μένον· καὶ γευσάμενος, οὐκ
* ἤθελε" πιεῖν.

35 Σταυρώσαντες δὲ αὐ- v. 35. Marc. 15. 24. Luc. 23. 34. Joh. 19. 23. Psal. 22. 19.
τὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, * βάλλοντες"
κλῆρον· * ἵνα πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· Δι-
εμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν
μου ἔβαλον κλῆρον".
36 Καὶ καθήμενοι, ἐτή-
ρουν αὐτὸν ἐκεῖ.
37 Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω v. 37. Marc. 15. 26. Luc. 23. 38. Joh. 19. 19.
τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰ-
τίαν αὐτοῦ γεγραμμένην·
ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ * ΙΗ-
ΣΟΥΣ " Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
38 Τότε σταυροῦνται σὺν v. 38. Esa. 53. 12. Luc. 23. 33.
αὐτῷ δύο λῃσταί· εἷς ἐκ δεξι-
ῶν, καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων.
39 Οἱ δὲ παραπορευό- v. 39. Psal. 22. 8.
μενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν,
* κινοῦντες" * τὰς κεφαλὰς"
αὐτῶν·
40 Καὶ λέγοντες· * Ὁ v. 40. Joh. 2. 19. Supr. 26. 61.
καταλύων τὸν ναὸν, * καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν,
σῶσον σεαυτόν· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
Θεοῦ, * κατάβηθι ἀπὸ τοῦ
σταυροῦ.
41 Ὁμοίως * δὲ" καὶ οἱ
ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες μετὰ

v. 29. ἐν τῇ δεξιᾷ *Ca.* s. 2. *A. ibid.* ἐνέπαιξαν *Ca.* B. 1. ἐνέπαιζον *A. ibid.* λέγοντες *A. ibid.* βασιλεῦ *Ca.* v. 30. — m. B. 2. v. 31. ἐνέπαιζαν *A. ib.* εἱμάτια *A.* v. 32. † εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ *Ca.* v. 33. Γολγοθᾶν B. 3. *ib.* ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον m s. 1. ὅ ἐστι λεγ.... *Ca.* ὅ ἐστι λεγόμενον E. *g.* L. N. 1. v. 34. οἶνον *Ca.* v. s. 1. *Co.* *ib.* ἠθέλησε *Cu.* v. 35. βαλόντες *A. ib.* — *Ca.* L. N. 1. G. E. *g.* s. *om. Cp. Syr. Interpr.* B. *om. A. Co.* v. 37. — G. m. N. 1. B. 4. *Co.* v. 39. κινοῦντες *A. ib.* τὴν κεφαλὴν *Ca.* v. 40. † οὐκ *Ca.* οὐὰ s. 1. v. *Co. ib.* † τοῦ θεοῦ *Co. ib.* † καὶ *A.* v. 41. — *A.*

τῶν

τῶν γραμματέων * καὶ πρε-
σβυτέρων", * * ἔλεγον"·
v. 42. Sap.2.18. 42 Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυ-
τὸν οὐ δύναται σῶσαι *. * εἰ
βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστι", κα-
ταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ *,
καὶ * πιστεύσομεν " * αὐ-
τῷ".
v. 43. Psal.22.9. 43 * Πέποιθεν ἐπὶ τὸν
Θεόν· ῥυσάσθω * νῦν" αὐ-
τὸν, εἰ θέλει αὐτόν. εἶπε γάρ·
Ὅτι Θεοῦ εἰμι υἱός.
v. 44. Luc. 23. 39. 44 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λῃ-
σταὶ, οἱ συσταυρωθέντες αὐ-
τῷ, ὠνείδιζον * αὐτῷ".
45 Ἀπὸ δὲ ἕκτης ὥρας
σκότος ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν
τὴν γῆν, ἕως ὥρας * ἐννά-
της".
v. 46. Psal.22.2. 46 Περὶ δὲ τὴν * ἐννά-
την" ὥραν ἀνεβόησεν ὁ Ἰη-
σοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων·
Ἠλὶ, Ἠλὶ, * λαμμᾶ" * σα-
βαχθανί;" τοῦτ' ἔστι, Θεέ
μου, Θεέ μου, ἱνατί με ἐγ-
κατέλιπες;
47 Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑ-
στώτων ἀκούσαντες, ἔλεγον·
* Ὅτι " * Ἠλίαν " φωνεῖ
οὗτος.
48 Καὶ εὐθέως * δρα- v. 48.
μὼν " εἷς ἐξ αὐτῶν, καὶ λα- Psal. 69. 22.
βὼν σπόγγον, πλήσας τε Marc. 15. 36.
ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, Luc. 23. 36.
ἐπότιζεν αὐτόν. Joh. 19. 29.
49 * Οἱ δὲ λοιποὶ * ἔ-
λεγον "· Ἄφες, ἴδωμεν εἰ
ἔρχεται Ἠλίας * σώσων " αὐ-
τόν *.
50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, * πά- v. 50.
λιν " κράξας φωνῇ μεγάλῃ, Marc. 15. 37.
ἀφῆκε τὸ πνεῦμα *. Luc. 23. 46.
51 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέ- Joh. 19. 30.
τασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς v. 51.
δύο * ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· Exod.26. 31.
καὶ ἡ γῆ ἐσείσθη· καὶ αἱ πέ- 2 Par. 3. 14.
τραι ἐσχίσθησαν·
52 Καὶ τὰ * μνημεῖα "
* ἀνεῴχθησαν "· καὶ πολλὰ
σώματα τῶν κεκοιμημένων
ἁγίων * ἠγέρθη ".
53 Καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν
μνημείων μετὰ τὴν ἔγερσιν
αὐτοῦ, * εἰσῆλθον " εἰς τὴν
ἁγίαν πόλιν, καὶ * ἐνεφανί-
σθησαν " πολλοῖς.

Ib. — *Ca. ib.* † καὶ Φαρισαίων S. *om.* B. *om. ib.* λέγοντες *Ca.* *v.* 42. σῶσαι; S. 7. *ib.* — *Ca. ib.* † ἵνα ἴδωμεν *Go. ib.* πιστεύομεν *A. ib.* εἰς αὐτὸν B. 2. ἐπ' αὐτῷ B. 1. L. N. 1. M. G. m. E. *g.* S. *om.* *v.* 43. † Εἰ *Ca. ib.* – G. M. B. 2. *A.* *v.* 44. αὐτὸν *Ca.* G. m. *g.* M. *al.* B. *omn.* *v.* 45. ἐννάτης *A.* *v.* 46. ἐννάτην *A. ib.* λιμὰ B. 2. *A.* λεμὰ B. 2. *ib.* Ζαφθάνει *Ca.* ἀβαχθανὶ M. σαχθανὴ L. N. 1. *v.* 47. — *Ca. ib.* Ἠλείαν *A.* *v.* 48. προσδραμὼν G. *v.* 49. — *totus* G. *ib.* εἶπον *Ca. ib.* καὶ σώσει *Ca.* σῶσαι B. 1. L. N. 1. *v.* 50. — G. L. N. 1. *ib.* Ἄλλος δὲ λαβὼν λόγχην ἔνυξεν αὐτῷ τὴν πλευρὰν καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ καὶ αἷμα S. 2. *at in Cu. habentur ad fin.* *v.* 49. *v.* 51. † μέρη *Ca.* *v.* 52. μνήματα *A. ib.* ἀνεώχθη *A. ib.* ἠγέρθησαν *Ca.* *v.* 53. ἦλθον *Ca. ib.* ἐνεφάνησαν *Ca.* S. 2.

v. 54. Marc. 15. 39. Luc. 23. 47.

54 Ο δὲ ἑκατόνταρχος
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, τηροῦντες
τὸν Ιησοῦν, ἰδόντες τὸν σεισ-
μὸν καὶ τὰ γενόμενα, ἐφο-
βήθησαν σφόδρα, λέγοντες·
Αληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν οὗ-
τος.

v. 55. Luc. 8. 2.

55 Ησαν δὲ * ἐκεῖ " γυ-
ναῖκες πολλαὶ, * ἀπὸ " μα-
κρόθεν θεωροῦσαι· * αἵτινες "
ἠκολούθησαν τῷ Ιησοῦ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, διακονοῦσαι αὐ-
τῷ.

56 Εν αἷς ἦν Μαρία ἡ
Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ
τοῦ Ιακώβου καὶ * Ιωσῆ " μή-
τηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζε-
βεδαίου.

v. 57. Marc. 15. 42. Luc. 23. 50. Joh. 19. 38.

57 Οψίας * δὲ " γενο-
μένης, ἦλθεν ἄνθρωπος
πλούσιος ἀπὸ Αριμαθαίας,
τοὔνομα Ιωσὴφ, ὃς καὶ αὐ-
τὸς * ἐμαθήτευσε " τῷ Ιη-
σοῦ.

58 Οὗτος * προσελ-
θὼν " τῷ Πιλάτῳ, * ἠτή-
σατο τὸ σῶμα τοῦ Ιησοῦ· Τότε
ὁ Πιλάτος ἐκέλευσεν ἀπο-
δοθῆναι * τὸ σῶμα ".

59 Καὶ * λαβὼν " τὸ
σῶμα ὁ Ιωσὴφ, ἐνετύλιξεν
αὐτὸ * σινδόνι καθαρᾷ.

60 Καὶ ἔθηκεν " αὐτὸ ἐν v. 60. Esa. 53. 9.
τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ,
ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ·
καὶ προσκυλίσας λίθον μέ-
γαν * τῇ θύρᾳ τοῦ μνη-
μείου, ἀπῆλθεν.

61 Ην δὲ ἐκεῖ Μαρία
ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ * ἡ "
ἄλλη Μαρία, καθήμεναι
* ἀπέναντι " τοῦ τάφου.

62 Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἥτις
ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν,
συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ
οἱ * Φαρισαῖοι " πρὸς Πι-
λάτον,

63 Λέγοντες· Κύριε, ἐμνή-
σθημεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ πλά-
νος εἶπεν, ἔτι ζῶν· * Μετὰ
τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι.

64 Κέλευσον οὖν ἀσφα-
λισθῆναι τὸν τάφον ἕως τῆς
τρίτης ἡμέρας· μήποτε ἐλ-
θόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ
* νυκτὸς ", κλέψωσιν αὐτὸν,
καὶ * εἴπωσι " τῷ λαῷ· * Η-
γέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν. καὶ ἔσται
ἡ ἐσχάτη πλάνη χείρων τῆς
πρώτης.

65 Εφη * δὲ " αὐτοῖς ὁ
Πιλάτος· Εχετε κουστωδί-
αν· ὑπάγετε, * ἀσφαλί-
σασθε " ὡς οἴδατε.

v. 55. Καὶ *Ca.* L. (*pro* ἐκεῖ) ἐκεῖ καὶ N. I. B. I. S. 2. *ib.* — *A. ib.* αἵτινες *A. v.* 56. Ιωσὴφ] *Ca. v.* 57. — *A. ib.* ἐμαθητεύθη *Ca. v.* 58. προσῆλθε *Ca. ib.* † καὶ *Ca. A. ib.* — G. *v.* 59. παραλαβὼν *Ca. ib.* † ἐν M. B. I. *v.* 60. ἔθετο G. *ibid.* † ἐπὶ *A. v.* 61. — *A. ibid.* κατέναντι *Ca.* *v.* 62. πρεσβύτεροι G. *v* 63. † ὅτι *Ca. v.* 64. — *Ca.* V. S. 2. *ib.* ἐροῦσι *Ca. ib.* † ὅτι *g.* L. N. I. B. I. *v.* 65. — G. m. *ib.* ἀσφαλίσασθαι B. I.

66 Οἱ

66 Οἱ δὲ πορευθέντες ἠσφαλίσαντο τὸν τάφον, σφραγίσαντες τὸν * λίθον" * μετὰ τῆς κουστωδίας".

ΚΕΦ. κη'. XXVIII.

v. 1. Marc. 16. 1 Ὀψὲ δὲ * σαββάτων",
6. τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς
Luc.24.1. Joh.20.1. μίαν σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, θεωρῆσαι τὸν τάφον·

2 Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς ἐγένετο μέγας· * ἄγγελος γὰρ Κυρίου καταβὰς ἐξ οὐρανοῦ", προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον * ἀπὸ τῆς θύρας", * καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτοῦ.

3 Ην δὲ ἡ * ἰδέα" αὐτοῦ ὡς ἀστραπὴ, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν * ὡσεὶ" χιών.

4 Απὸ δὲ τοῦ * φόβου" * αὐτοῦ" ἐσείσθησαν οἱ τηροῦντες, καὶ * ἐγένοντο" * ὡσεὶ" νεκροί.

5 Αποκριθεὶς * δὲ" ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναιξί· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς· οἶδα γὰρ ὅτι Ιησοῦν τὸν ἐσταυρωμένον ζητεῖτε.

6 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἠγέρθη v. 6.
γὰρ, καθὼς εἶπε*. δεῦτε, Supr. 12.
ἴδετε τὸν τόπον ὅπου ἔκειτο ὁ 40. & 16.
Κύριος. 21. & 17. 23.

7 Καὶ ταχὺ πορευθεῖ- v. 7.
σαι, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς Supr. 26.
αὐτοῦ, ὅτι ἠγέρθη * ἀπὸ τῶν 32.
νεκρῶν" · καὶ * ἰδοὺ", προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν * ὄψεσθε". ἰδοὺ, εἶπον ὑμῖν.

8 * Καὶ" ἐξελθοῦσαι ταχὺ ἀπὸ τοῦ μνημείου μετὰ φόβου καὶ χαρᾶς μεγάλης, ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ.

9 * Ως δὲ ἐπορεύοντο v. 9.
ἀπαγγεῖλαι * τοῖς μαθηταῖς Marc. 16.
αὐτοῦ", καὶ ἰδοὺ, * ὁ" Ιη- 9. Joh. 20.
σοῦς ἀπήντησεν αὐταῖς, λέ- 14.
γων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσελθοῦσαι, ἐκράτησαν αὐτοῦ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ.

10 Τότε λέγει αὐταῖς ὁ v. 10.
Ιησοῦς· Μὴ φοβεῖσθε· ὑπά- Joh. 20.
γετε, ἀπαγγείλατε τοῖς * ἀ- 17.
δελφοῖς" μου, ἵνα ἀπέλθω- Act. 1. 3.
σιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, * κἀκεῖ" * με ὄψονται".

11 Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς * τῆς κουστω-

v. 66. τάφον G. ib. ταῖς κουστωδίαις V. κωστωδίας A. v. 1. σαββάτου v. 2. — G. ib. — Ca. v. ib. † τοῦ μνημείου L. N. 1. in. B. 3. S. 4. v. 3. εἰδέα A. ib. ὡς A. v. 4. φόβου A. ib. — A. ib. ἐγενήθησαν Ca. ib. ὡς Ca. A. v. 5. — G. v. 6. † ὑμῖν S. 1. v. 7. — Ca. v. ib. — Ca. ib. ὄψεσθαι A. v. 8. — G. v. 9. — Ca. G. B. 2. ib. — B. 2. ib. — A. v. 10. μαθηταῖς Cp. ib. καὶ ἐκεῖ A. ibid. ὄψεσθε Ca. v. 11. ἀπὸ κουστωδίας B. 2. κουστωδεί-ας A.

δίας" ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς ἀρχιερεῦσιν * ἅπαντα" τὰ γενόμενα.

12 Καὶ συναχθέντες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβούλιόν τε λαβόντες, * ἀργύρια ἱκανὰ" ἔδωκαν τοῖς στρατιώταις,

13 Λέγοντες· Εἴπατε, Ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλθόντες, ἔκλεψαν αὐτὸν ἡμῶν κοιμωμένων.

14 Καὶ ἐὰν ἀκουσθῇ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν.

15 Οἱ δὲ, λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν. καὶ διεφημίσθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ Ἰουδαίοις * μέχρι τῆς σήμερον".

16 Οἱ δὲ ἕνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος οὗ ἐτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.

v. 16. Supr. 26. 32.

17 Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν * αὐτῷ"· οἱ δὲ ἐδίστασαν.

18 Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ἐλάλησεν αὐτοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν * οὐρανῷ" καὶ ἐπὶ γῆς.

v. 18. Supr. 11. 27. Joh. 3. 35. & 13. 3. & 17. 2. Hebr. 1. 2. & 2. 8.

19 * Πορευθέντες" * οὖν" μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

v. 19. Marc. 16. 15. Luc. 24. 47.

20 Διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. * Ἀμήν". *

Ibid. πάντα *A.* v. 12. ἀργύριον ἱκανὸν *Ca.* s. 1. v. 15. ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας *Ca.* v. 17. — *Ca.* αὐτοῦ B. 1. v. 18. οὐρανοῖς *Ca.* v. 19. πορεύεσθε *Ca. ib.* νῦν (*pro* οὖν) *Ca.* — οὖν *Cp.* s. *om. G.* m. *g.* L. N. 1. B. *om.* v. 20. — *Ca. ib.* † ἐξεδόθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦτο μετὰ χρόνους ὀκτὼ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως *g.*

ΤΟ

ΤΟ ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ΚΕΦ. α'. I.

1 ΑΡΧΗ τοῦ εὐαγγε-
λίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
υἱοῦ τοῦ Θεοῦ·
v. 2. 2 Ὡς γέγραπται* ἐν τοῖς
Malac. 3. 1. προφήταις''· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀπο-
Matt. 11. 10. στέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
Luc.7.27. προσώπου σου, ὃς κατασκευ-
άσει τὴν ὁδόν σου* ἔμπροσθέν
σου''.
v. 3. 3 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ
Esa. 40.3. ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε τὴν ὁ-
Matth. 3. 3. δὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε
Luc. 3. 4. Joh.1.15, 23. τὰς τρίβους * αὐτοῦ''.
v. 4. 4 Ἐγένετο Ἰωάννης βαπ-
Matth. 3. 1. τίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ κη-
Luc. 3.3. ρύσσων βάπτισμα μετανοί-
ας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν.
v. 5. 5 Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς
Matth. 3. 5. αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα,
καὶ οἱ Ἱεροσολυμῖται· * καὶ
ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ
Ἰορδάνῃ * ποταμῷ'' ὑπ'
αὐτοῦ, ἐξομολογούμενοι τὰς
ἁμαρτίας αὐτῶν.
6 Ἦν δὲ Ἰωάννης ἐνδε- v. 6.
δυμένος * τρίχας'' καμή- Matth. 3. 4.
λου,* καὶ ζώνην δερματίνην Levit. 11.
περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ''· καὶ 22.
ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι
ἄγριον.
7 * Καὶ ἐκήρυσσε, λέ- v. 7.
γων· Ἔρχεται ὁ ἰσχυρό- Matth. 3. 11.
τερός μου ὀπίσω μου, οὗ Luc.3.16.
οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς, κύψας λῦ- Joh.1.27.
σαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδη-
μάτων αὐτοῦ.
8 Ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα v. 8.
ὑμᾶς ἐν ὕδατι· αὐτὸς'' δὲ Act. 1. 5.
βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι & 2. 4. & 11. 16. &
* ἁγίῳ'' *. 19. 4.

v. 2. Ἐν Ἠσαΐᾳ τῷ προφήτῃ *Ca.* m. s. 2. v. *Co.* & *Go.* *sed in marg. Copt. monet Librarius, in saniore exemplari legi* τοῖς προφήταις: *quia, inquit ille, Esaias prophetavit de voce clamantis, sed Moses & Malachias de missione angeli prophetârunt. Ib.* — *Ca. Co.* v. 3. τοῦ Θεοῦ ἡμῶν *Ca. Go.* v. 5. † πάντες *Co. Ca.* v. s. 1. *sed* — *post* ἐβ.... *ibid.* — *Ca.* v. 6. δέῤῥιν *Ca. ib.* — *Ca.* v. 7. καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι, ἔρχεται δὲ ὀπίσω μου ὁ ἰσχυρότερός μου, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς *Ca.* *Quin &* v. 7. ὑποδήματος *pro* ὑπο ... s. 2. & v. 8. — ἐν E. 1. *ib.* — L. N. 1. *ib.* † καὶ πνεύματι B. 1.

9 Καὶ

v. 9. Matth. 3. 13. Luc. 3. 21. Joh. 1. 32.

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰησοῦς, ἀπὸ * Ναζαρὲτ " τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη * ὑπὸ Ἰωάννου " εἰς τὸν Ἰορδάνην.

10 Καὶ * εὐθέως " ἀναβαίνων * ἀπὸ " τοῦ ὕδατος, εἶδε * σχιζομένους " τοὺς οὐρανοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα * * ὡσεὶ " περιστερὰν, καταβαῖνον * * ἐπ' " αὐτόν.

v. 11. Infr. 9. 7. Psal. 2. 7. Esa. 42. 1. Matth. 3. 17. & 17. 5. 2 Petr. 1. 17.

11 Καὶ φωνὴ * ἐγένετο " ἐκ τῶν οὐρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, ἐν * ᾧ " εὐδόκησα.

v. 12. Matth. 4. 1. Luc. 4. 1.

12 Καὶ * εὐθὺς " τὸ Πνεῦμα * αὐτὸν * ἐκβάλλει " εἰς τὴν ἔρημον.

v. 13. Matth. 4. 11.

13 Καὶ ἦν * ἐκεῖ " ἐν τῇ ἐρήμῳ " ἡμέρας τεσσαράκοντα, * πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ· καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων· καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

v. 14. Matth. 4. 12. Luc. 4. 14. Joh. 4. 43.

14 * Μετὰ δὲ " τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

v. 15. Matth. 3. 2.

15 * Καὶ " λέγων· Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

v. 16. Matth. 4. 18. Luc. 5. 2.

16 * Περιπατῶν δὲ " παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν * αὐτοῦ ", * βάλλοντας " * ἀμφίβληστρον " ἐν τῇ θαλάσσῃ· (ἦσαν γὰρ ἁλιεῖς·)

17 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς * ὁ Ἰησοῦς "· Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἁλιεῖς ἀνθρώπων.

18 Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ δίκτυα αὐτῶν *, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

19 Καὶ προβὰς * ἐκεῖθεν " * ὀλίγον ", εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ * δίκτυα ".

20 Καὶ εὐθέως ἐκάλεσεν αὐτούς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθω-

v. 9. Ναζαρὰτ *A. Ib.* — L. *v.* 10. — *Ca. ib.* ἐκ *Ca. ib.* ἠνοιγμένους *Ca.* s. 1. V. *ib.* † τοῦ θεοῦ m. ἅγιον iv. *ib.* ὡς *A. Ca. ib.* † καὶ μένον V. *ib.* εἰς *Ca. v.* 11. — *Ca. ib.* σοὶ *Ca.* s. 3. V. *v.* 12. εὐθέως *A. ibid.* † τὸ ἅγιον *Ca.* s. 1. *ib.* ἐξέβαλεν V. *v.* 13. — *Ca. ib.* — s. 1. *ib.* † καὶ νύκτας τεσσαράκοντα V. s. 1. Co. *v.* 14. καὶ μετὰ *Ca. v.* 15. — *Ca. v.* 16. καὶ παράγων *Ca.* s. 2. V. *ib.* τοῦ σίμωνος B. 4. Co. *W. A. ibid.* ἀμφιβάλλοντας *A. Ca.* s. 3. *ibid.* ἀμφίβληστρα s. 1. V. τὰ δίκτυα *Ca. v.* 17. — G. *v.* 18. † πάντα *Ca. v.* 19. — *Ca. ibid.* — M. N. 1. *ibid.* αὐτῶν m. s. 2.

τῶν,

τῶν, * ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ".

v. 21. Matth. 4. 13. 23. Luc. 4. 31.
21 Καὶ * εἰσπορεύονται" εἰς Καπερναούμ· καὶ εὐθέως τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, ἐδίδασκε *.

v. 22. Matth. 7. 28. Luc. 4. 32.
22 Καὶ ἐξεπλήσσοντο * ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων * αὐτοὺς" ὡς ἐξουσίαν ἔχων, * καὶ" οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς *.

v. 23. Luc. 4. 33.
23 Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ * αὐτῶν" ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, καὶ ἀνέκραξε,

v. 24. Matth. 8. 29.
24 Λέγων· * Ἔα", τί ἡμῖν καὶ σοὶ Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; * οἶδά" σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ * ὁ Ἰησοῦς", λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε * ἐξ αὐτοῦ".

26 Καὶ * σπαράξαν" αὐτὸν * τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον", καὶ * κράξαν" φωνῇ μεγάλῃ, ἐξῆλθεν * ἐξ" αὐτοῦ.

27 Καὶ ἐθαμβήθησαν πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς * αὐτοὺς", λέγοντας· * Τί ἐστι τοῦτο"; τίς * ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη", ὅτι * κατ' ἐξουσίαν" καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

28 * Ἐξῆλθε δὲ" ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς εἰς ὅλην τὴν * περίχωρον" τῆς Γαλιλαίας.

v. 29. Matth. 8. 14. Luc. 4. 38.
29 * Καὶ εὐθέως ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον" εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου.

30 Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.

31 Καὶ * προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν, κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς"· καὶ ἀφῆκεν

v. 20. ἠκολούθησαν αὐτῷ *Ca.* s. 1. v. 21. εἰσεπορεύοντο *Ca.* διεπορεύοντο m. εἰσπορεύεται s. 1. *ib.* † αὐτοὺς *Ca.* v. 22. † οἱ ὄχλοι B. 1. πάντες B. 1. s. 1. *ib.* — M. *ib.* — *Ca. ib.* † αὐτῶν m. v. 23. — *Ca.* v. 24. — *Ca. ib.* οἴδαμεν s. 1. v. 25. — *Ca. ib.* pro ἐξ αὐτοῦ, *leg.* τοῦ ἀνθρώπου πνεῦμα ἀκάθαρτον· καὶ ἐξῆλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον *Ca.* ἐκ τοῦ ἀνθρώπου V. v. 26. σπαράξας *Ca. ib.* — *Ca. ib.* κράξας *Ca. ib.* ἀπ' *Ca.* v. 27. ἑαυτοὺς G. *Ca.* m. E. *g.* M. B. 1. S. 1. V. *ib.* — *Ca. ib.* ἐκείνη ἡ καινὴ αὕτη ἡ ἐξουσία *Ca. ib.* — *Ca.* M. v. 28. καὶ ἐξῆλθε *Ca. ib.* χώραν V. v. 29. ἐξελθὼν δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, ἦλθεν *Ca.* & pro ἐξελθόντες, ἦλθον· ἐξελθὼν, ἦλθεν s. 2. v. 31. προσελθὼν ἐκτείνας τὴν χεῖρα κρατήσας *Ca.*

αὐτὴν ὁ πυρετὸς εὐθέως·
* καὶ διηκόνει αὐτοῖς.
v. 32. 32 * Ὀψίας" δὲ γενο-
Matt. 8. μένης, ὅτε ἔδυ ὁ ἥλιος,
16. Luc. 4. 40. * ἔφερον" πρὸς αὐτὸν πάν-
τας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς
δαιμονιζομένους.
33 Καὶ ἡ πόλις ὅλη ἐ-
πισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν
θύραν *.
v. 34. 34 Καὶ ἐθεράπευσε
Luc. 4. 41. * πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποι-
Act. 16. κίλαις νόσοις"· καὶ * δαιμό-
17, 18. νια πολλὰ ἐξέβαλε", καὶ
οὐκ ἤφιε λαλεῖν * τὰ δαι-
μόνια", ὅτι ᾔδεισαν αὐ-
τόν *.
v. 35. 35 Καὶ πρωῒ * ἔννυχον"
Luc. 4. * λίαν" * ἀναστὰς" ἐξῆλθε·
42. καὶ ἀπῆλθεν * εἰς ἔρημον τό-
πον, κἀκεῖ προσηύχετο.
36 Καὶ * κατεδίωξαν"
αὐτὸν * ὁ" Σίμων καὶ οἱ μετ'
αὐτοῦ.
37 Καὶ * εὑρόντες" αὐ-
τὸν, * λέγουσιν" αὐτῷ·

Ὅτι πάντες ζητοῦσί σε.
38 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀ- v. 38.
γωμεν * εἰς τὰς * ἐχομένας κω- Luc. 4. 43.
μοπόλεις", ἵνα κἀκεῖ κη-
ρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ * ἐξελή-
λυθα".
39 Καὶ ἦν * κηρύσσων"
* ἐν ταῖς συναγωγαῖς" αὐ-
τῶν, εἰς ὅλην τὴν Γαλι-
λαίαν, καὶ τὰ δαιμόνια ἐκ-
βάλλων.
40 Καὶ ἔρχεται πρὸς v. 40.
αὐτὸν λεπρὸς, * παρακα- Matt. 8. 2.
λῶν" αὐτὸν, καὶ γονυπετῶν Luc. 5. 12.
* αὐτὸν", καὶ λέγων * αὐτῷ"·
* Ὅτι", ἐὰν θέλῃς, δύνα-
σαί με καθαρίσαι.
41 * Ὁ δὲ Ἰησοῦς σπλαγ-
χνισθεὶς", ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα *, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ λέγει
αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθη-
τι.
42 Καὶ * εἰπόντος αὐ-
τοῦ", εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ'
αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθα-
ρίσθη.

Ib. † ἠγέρθη m. *v.* 32. ὀψὲ *A. ib.* ἐφέροσαν *Ca.* φέ-
ρουσι L. *v.* 33. † αὐτοῦ *Ca.* S. I. *v.* 34. αὐτοὺς *Ca. ib.* τοὺς
δαιμόνια ἔχοντας ἐξέβαλεν αὐτὰ ἀπ' αὐτῶν *Ca.* δαίμο-
νας πολλοὺς ἐξέβαλε m. *ib.* αὐτὰ *Ca. ib.* † χριστὸν εἶναι B. I.
Co. *g.* S. 4. τὸν χριστὸν εἶναι B. 3. *ib.* † καὶ ἐθεράπευσε πολλοὺς
κῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις, καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβα-
λεν *Ca.* m. *v.* 35. ἔννυχα *Ca.* S. 3. *ib.* — B. I. *ib.* — *Ca.*
ib. † ὁ Ἰησοῦς *Ca.* Cp. S. 2. *v.* 36. κατεδίωξεν V. *W. ib.* τό-
τε *Ca.* *v.* 37. ὅτε εὗρον *Ca. ib.* ἔλεγον V. *v.* 38. † ἀλλαχοῦ
W. ib. ἐγγὺς κώμας, καὶ εἰς τὰς πόλεις *Ca.* S. I. V. *ib.* ἐλή-
λυθα B. 7. *g.* L. N. I. S. I. V. *v.* 39. διδάσκων L. N. I.
ib. εἰς τὰς συναγωγὰς *A. Ca.* *v.* 40. ἐρωτῶν *Ca. ib.* —
B. 2. m. *ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. at pro* ὅτι, κύριε S. I.
v. 41. καὶ ὀργισθεὶς *Ca. ib.* † αὐτοῦ *Ca.* *v.* 42. — *Ca.*
S. 2.

43 Καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν.

v. 44. Lev. 14. 2. 44 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ορα μηδενὶ * μηδὲν " εἴπης· ἀλλ᾽ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ * ἱερεῖ", καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξε * Μωσῆς", εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

v. 45. Luc. 5. 15. 45 Ο δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν * πολλὰ" καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι * αὐτὸν δύνασθαι" φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ᾽ ἔξω ἐν ἐρήμοις τόποις ἦν, καὶ * ἤρχοντο" πρὸς αὐτὸν * πανταχόθεν".

ΚΕΦ. β΄. II.

v. 1. Matth. 9. 1. Luc. 5. 18. 1 ΚΑὶ * πάλιν εἰσῆλθεν" εἰς Καπερναοὺμ δι᾽ ἡμερῶν * · καὶ ἠκούσθη ὅτι * εἰς οἶκόν " ἐστι.

2 Καὶ * εὐθέως" συνήχθησαν πολλοί· ὥστε * μηκέτι χωρεῖν" μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν· * καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον".

3 Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτόν, παραλυτικὸν φέροντες, αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων.

4 Καὶ μὴ δυνάμενοι * προσεγγίσαι " αὐτῷ * διὰ τὸν ὄχλον", ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν *, καὶ * ἐξορύξαντες·" χαλῶσι τὸν κράββατον, * ἐφ᾽ ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο".

5 Ιδὼν δὲ ὁ Ιησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτικῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί * σοι αἱ ἁμαρτίαι σου".

6 Ησαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι, καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν *.

7 * Τί " οὗτος οὕτω * λαλεῖ βλασφημίας"; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ * εἷς " ὁ Θεός; v. 7. Job. 14. 4. Esa. 43. 25.

8 Καὶ * εὐθέως " ἐπιγνοὺς ὁ Ιησοῦς τῷ πνεύματι * αὐτοῦ", * ὅτι οὕτως " * διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς,

v. 44. — *A*. B. 1. *Ca*. *Cp*. m. s. *ib*. ἀρχιερεῖ v. *ib*. μωϋσῆς B. 2. v. 45. — v. *ib*. — *Ca*. *ib*. συνήρχοντο v. *ib*. πάντοθεν *A*. v. 1. εἰσελθὼν πάλιν *Ca*. εἰσῆλθε πάλιν B. 1. E. L. N. 1. εἰσῆλθεν ὁ Ιησοῦς πάλιν G. *ib*. † ὀκτὼ v. *ib*. ἐν οἴκῳ *Ca*. s. 1. ἐκεῖ εἰς οἶκον m. v. 2. — *Co*. *ib*. μὴ συγχωρεῖν E. *ib*. — E. & *pro* αὐτοῖς τὸν, πρὸς αὐτοὺς *Ca*. v. 4. προσενέγκαι s. 1. *ib*. ἀπὸ τοῦ ὄχλου *Ca*. *ib*. † ὁ Ιησοῦς *Ca*. *ib*. — *Ca*. *ib*. ὅπου ἦν κατακείμενος *Ca*. v. 5. σοῦ αἱ ἁμαρτίαι *Ca*. v. 6. † ἔλεγον *Co*. λέγοντες *Ca*. v. 7. τίς B. 2. *ib*. — οὗτος G. *ib*. — οὕτως m. *ib*. λαλεῖ; βλασφημεῖ; *Ca*. v. *ib*. — *Ca*. v. 8. — *Ca*. E. *ib*. — *Ca*. *ib*. οὕτως ὅτι *Ca*. *ib*. † αὐτοί *A*. B. 8. *Cp*. G. *g*. E. M. s. *omn*.

εἶπεν αὐτοῖς· Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν;

9 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· * Ἔγειραι, καὶ ἆρόν σου τὸν κράββατόν, καὶ περιπάτει";

10 Ἵνα δὲ * εἰδῆτε" ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου * ἀφιέναι" ἐπὶ τῆς γῆς ἁμαρτίας· (λέγει τῷ παραλυτικῷ·)

11 * Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ " ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου.

12 Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον *, ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασθαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεὸν, * λέγοντας"· Ὅτι οὐδέποτε οὕτως εἴδομεν.

13 Καὶ ἐξῆλθε * πάλιν" παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς.

v. 14. Matt. 9.9. Luc. 5.27.

14 Καὶ παράγων * εἶδε * Λευΐν" τὸν τοῦ Ἀλφαίου, * καθήμενον" ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

15 Καὶ ἐγένετο * ἐν τῷ κατακεῖσθαι αὐτὸν" ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, * καὶ" πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ * συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ * ἠκολούθησαν" αὐτῷ.

16 * Καὶ" οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, * ἰδόντες αὐτὸν ἐσθίοντα" μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, * ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· * Τί ὅτι" μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίει * καὶ πίνει" *;

17 Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς, λέγει * αὐτοῖς"· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. * οὐκ" ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς * εἰς μετάνοιαν". v. 17. Luc. 5.31, 32. 1 Tim. 1. 15. Matth. 9. 13.

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθη- v. 18. Luc. 5.33. Matth. 9. 14.

v. 9. ἔγειρε, ἆρον τὸν κράββατόν σου εἰς τὸν οἶκόν σου, ἢ εἰπεῖν, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι Ca. & pro σοι, σοῦ B. 3. E.L. N.S. 5. v. 10. ἴδητε A. ib. ponitur post γῆς B. 1. Ca. g. L. M. N. 1. v. 11. — B. 1. m. ib. ἔγειρε pro ἔγειραι A. Ca. m. ib. v. 12. † αὐτοῦ m. ib. καὶ λέγειν Ca. v. 13. — Ca. Co. v. 14. † ὁ Ἰησοῦς ib. Ἰάκωβον Ca. ib. — G. v. 15. κατακειμένων αὐτῶν Ca. ib. — Ca. ib. † ἐλθόντες A. ib. οἱ καὶ ἠκολούθησαν Ca. καὶ ἠκολούθουν S. 1. καὶ οἱ καὶ ἠκολούθουν V. v. 16. — Co. ib. καὶ εἶδον ὅτι ἤσθιεν Ca. Co. ib. † καὶ Ca. ib. διὰ τί Ca. S. 1. V. ib. — Ca. ib. † ὁ διδάσκαλος ὑμῶν B. 2. Co. L. N. 1. S. 1. V. v. 17. — Ca. ib. οὐ γὰρ S. 1. καὶ οὐκ M. ib. — A. Ca. Co. S. 2. V.

ταὶ

ταὶ Ἰωάννου καὶ * οἱ τῶν Φα-
ρισαίων" νηστεύοντες· καὶ ἔρ-
χονται, καὶ λέγουσιν αὐτῷ·
Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου
* καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων" νη-
στεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ
οὐ νηστεύουσι;
19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ
τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμ-
φίος μετ' αὐτῶν ἐστι, νη-
στεύειν; * ὅσον χρόνον μεθ'
ἑαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον,
οὐ δύνανται νηστεύειν"·
20 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέ-
ραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν
ὁ νυμφίος, καὶ τότε νη-
στεύσουσιν * ἐν ἐκείναις ταῖς
ἡμέραις".
21 * Καὶ" οὐδεὶς ἐπί-
βλημα ῥάκους ἀγνάφου * ἐ-
πιρράπτει" ἐπὶ * ἱματίῳ πα-
λαιῷ"· εἰ δὲ μή, αἴρει τὸ
πλήρωμα * αὐτοῦ" τὸ και-
νὸν * τοῦ παλαιοῦ, καὶ χεῖρον
σχίσμα γίνεται.
22 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
εἰ δὲ μή, * ῥήσσει" ὁ οἶνος
* ὁ νέος" τοὺς ἀσκούς, καὶ
ὁ οἶνος * ἐκχεῖται", καὶ οἱ
ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· * ἀλλὰ
οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς
βλητέον".
23 Καὶ ἐγένετο * παρα- v. 23. Matt. 12.
πορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ- 1.
βασι" διὰ τῶν σπορίμων, Luc. 6. 1. Deut. 23.
καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ * αὐ- 25.
τοῦ ὁδὸν ποιεῖν" * τίλλοντες"
τοὺς στάχυας.
24 * Καὶ οἱ" Φαρισαῖοι
ἔλεγον * αὐτῷ"· Ἴδε, τί ποι-
οῦσιν * * ἐν" τοῖς σάββασιν,
ὃ οὐκ ἔξεστι *;
25 * Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν" v. 25. 1 Sam. 21.
αὐτοῖς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε 6.
τί ἐποίησε Δαβίδ, ὅτε χρεί-
αν ἔσχε, καὶ ἐπείνασεν αὐτὸς
καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ *;
26 * Πῶς" εἰσῆλθεν εἰς v. 26. Exod. 29.
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ * ἐπὶ Ἀβι- 32.
άθαρ τοῦ ἀρχιερέως", καὶ τοὺς Lev. 8. 31. & 24. 5. 9.
ἄρτους τῆς * προθέσεως"
ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστι φα-
γεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ
ἔδωκε * καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ"
οὖσι;
27 * Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·

v. 18. οἱ Φαρισαῖοι *A. Ca.* Co. m. *ib.* — *A. v.* 19. — *Ca. v.* 20. ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ *A. Ca.* m. *v.* 21. — *A. Ca.* m. s. 5. *ibid.* ἐπισυρράπτει *Ca. ibid.* ἱμάτιον παλαιόν *Ca.* s. 2. *ib.* — *Ca.* ἀπ' αὐτοῦ m. & *A. sed post* αἴρει *ib.* † ἀπὸ *Ca. v.* 22. ῥήξει *Ca. ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 23. πάλιν αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασι διαπορεύεσθαι *Ca.* ἐν τῷ πα.. *W. ib.* — *Ca. ib.* τίλλειν *Ca. v.* 24. οἱ δὲ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* οἱ μαθηταί σου *Ca.* m. s. 1. v. *ib.* — *Ca.* L. m. N. 1. *ib.* † τοῖς σάββασι *A.* αὐτοῖς *Ca.* ποιεῖν m. *v.* 25. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν *Ca. ib.* † ὄντες *Ca. v.* 26. — *Ca. ib.* — *Ca. ib.* προθέσεως *Ca. ib.* τοῖς μετ' αὐτοῦ *Ca. v.* 27. — *Ca.*

Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο, οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον"·

28 * Ὥστε " κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

ΚΕΦ. γ΄. III.

v. 1. Matth. 12. 9. Luc. 6. 6. 1 ΚΑὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν *· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος * ἐξηραμμένην " ἔχων τὴν χεῖρα·

2 Καὶ * παρετήρουν " αὐτὸν εἰ * τοῖς σάββασι * θεραπεύσει " * αὐτὸν ", ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ.

3 Καὶ λέγει * τῷ ἀνθρώπῳ " τῷ * ἐξηραμμένην " ἔχοντι τὴν χεῖρα· * Ἔγειραι " * εἰς τὸ μέσον.

4 Καὶ * λέγει αὐτοῖς "· * Ἔξεστι τοῖς σάββασιν * ἀγαθοποιῆσαι ", ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι *, ἢ * ἀποκτεῖναι "; Οἱ δὲ ἐσιώπων.

5 Καὶ περιβλεψάμενος αὐτοὺς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ * πωρώσει " τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά * σου ". καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ * αὐτοῦ " * ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη ".

6 Καὶ ἐξελθόντες οἱ Φαρισαῖοι, * εὐθέως " μετὰ τῶν Ἡρωδιανῶν συμβούλιον * ἐποίουν " κατ' αὐτοῦ, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσι. v. 6. Matth. 22. 16.

7 * Καὶ ὁ " Ἰησοῦς ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ * πρὸς " τὴν θάλασσαν· καὶ * πολὺ πλῆθος " ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας * ἠκολούθησαν " * αὐτῷ ", καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας, v. 7. Matth. 4. 25.

8 Καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ * ἀπὸ " τῆς Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ οἱ περὶ * Τύρον καὶ Σιδῶνα ", πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες * ὅσα " ἐποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν.

9 Καὶ εἶπε τοῖς μαθη-

v. 28. λέγω δὲ ὑμῖν *Ca.* *v.* 1. † αὐτῶν *Co. ib.* ξηρὰν *Ca.* *v.* 2. παρετηροῦντο *A. Ca. ib.* † ἐν *Ca. ib.* θεραπεύσῃ B. 1. *ib.* — *Ca.* *v.* 3. — m. *ib.* ξηρὰν s. 2. *ib.* ἔγειρε *A. Ca.* ἐγέρθητι B. 1. *ib.* † καὶ στῆθι ἐν μέσῳ *Ca.* *v.* 4. εἶπε πρὸς αὐτοὺς *Ca. ib.* † τί B. 1. *Ca.* s. 1. *ib.* † ; *post* σάββασιν s. 1. *ib.* τι ἀγαθὸν ποιῆσαι *Ca. ib.* † μᾶλλον *Ca. ib.* ἀπολέσαι B. 1. *v.* 5. νεκρώσει *Ca. ib.* — *G. ib.* αὐτῷ v. εὐθέως *Ca. ib.* — *A. Ca. Co.* v. *v.* 6. — *Ca. ib.* ποιοῦντες *Ca.* *v.* 7. ὁ δὲ *Ca.* ε γνοὺς ὁ B. 1. *ib.* ἀνεχώρησεν εἰς *Ca. ib.* πολὺς ὄχλος s. 1. v. *ib.* ἠκολούθησεν *A. Cp.* s. 2. v. ἠκολούθησαν *post* ἰουδαίας v. *at* ∸ *Ca. ib.* — *Co. G. g.* m. *v.* 8. — *Ca. ib.* Τύρου, καὶ οἱ περὶ Σιδῶνος *Ca. ib.* ἃ *Ca.*

τοῖς αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν *.

10 Πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν· ὥστε ἐπιπίπτειν * αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἅψωνται, * ὅσοι εἶχον μάστιγας.

11 Καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν * αὐτὸν ἐθεώρει, * προσέπιπτεν " αὐτῷ, καὶ * ἔκραζε", λέγοντα· * Ὅτι" σὺ εἶ ὁ * υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

v. 12. Supr. 1. 25.

12 Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ αὐτὸν φανερὸν ποιήσωσι.

v. 13. Infr. 6. 7. Matth. 10. 1. Luc. 6. 12. & 9. 1.

13 Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται οὓς ἤθελεν αὐτός· καὶ * ἀπῆλθον " πρὸς αὐτόν.

14 Καὶ ἐποίησε δώδεκα, ἵνα ὦσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀποστέλλῃ αὐτοὺς κηρύσσειν *,

15 Καὶ * ἔχειν" ἐξουσίαν * θεραπεύειν τὰς νόσους, καὶ " ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια.

v. 16. Joh. 1. 42.

16 Καὶ ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον·

17 Καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν * τοῦ Ἰακώβου"· (καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργὲς, ὅ ἐστιν, υἱοὶ βροντῆς·)

18 * Καὶ" Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, * καὶ " Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, * καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καὶ * Θαδδαῖον", καὶ Σίμωνα τὸν * Κανανίτην",

19 Καὶ * Ἰούδαν Ἰσκαριώτην", ὃς καὶ παρέδωκεν αὐτόν.

20 Καὶ * ἔρχονται" εἰς οἶκον· καὶ * συνέρχεται" πάλιν *ὄχλος", ὥστε * μὴ " δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φαγεῖν.

21 Καὶ * ἀκούσαντες οἱ παρ' " αὐτοῦ, * ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη.

22 Καὶ οἱ γραμματεῖς

v. 22. Matt. 9. 34. & 12. 24. Luc. 11. 15. Joh. 7. 20. & 8. 48. 52. & 10. 20.

v. 9. † πολλοί *Ca.* *v.* 10. † ἐν *Ca. ib.* † καὶ *A. Co.* *v.* 11. † οὖν *Ca. ib.* προσέπιπτον *A. Ca.* m. *ib.* ἔκραζον *A. Ca.* m. ἐκραύγαζε N. 1. αὐτῷ κράζοντα καὶ λέγοντα B. 1. *ibid.* — *Ca. ibid.* ἅγιος S. 1. *v.* 13. ἦλθον *Ca.* *v.* 14. † οὓς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασεν *Co. W. ib.* † τὸ εὐαγγέλιον *Ca.* *v.* 15. ἔδωκεν αὐτοῖς *Ca.* V. *ib.* — *Co.* *v.* 17. αὐτοῦ *A.* G. M. *v.* 18. — *Co. ib.* — *Co. ib.* † τὸν τελώνην m. *ib.* λεββαῖον *Ca.* S. 1. *ib.* κανανείτην *A.* καναναῖον *Ca.* S. 1. V. *v.* 19. Ἰούδας σκαριώθης *Ca.* *v.* 20. εἰσέρχονται *Ca.* B. 1. *ib.* συνέρχονται B. 1. εἰσέρχονται B. 1. *ib.* ὄχλοι B. 2. *ib.* μηκέτι *Cu.* *v.* 21. ὅτι ἤκουσαν περὶ *Ca.* ἀκούσαντες οἱ περὶ m. *ib.* † οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λοιποὶ *Ca. Co.*

οἱ

οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔλεγον· * Ὅτι" Βεελζεβοὺλ ἔχει, καὶ * ὅτι" ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια.

v. 23. Matth. 12. 25. 23 Καὶ προσκαλεσάμενος αὐτοὺς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν * αὐτοῖς"· Πῶς δύναται σατανᾶς σατανᾶν ἐκβάλλειν;

24 Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ βασιλεία ἐκείνη·

25 * Καὶ ἐὰν οἰκία ἐφ' ἑαυτὴν μερισθῇ, οὐ δύναται σταθῆναι ἡ οἰκία ἐκείνη".

26 Καὶ * εἰ " ὁ σατανᾶς * ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ μεμέρισται", οὐ δύναται σταθῆναι, ἀλλὰ τέλος ἔχει.

v. 27. Matt. 12. 29. 27 * Οὐ δύναται οὐδεὶς" τὰ σκεύη τοῦ ἰσχυροῦ, εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν * αὐτοῦ", διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν ἰσχυρὸν δήσῃ· καὶ τότε * τὴν οἰκίαν" αὐτοῦ * διαρπάσει".

28 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθήσεται * τὰ ἁμαρτήματα" τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημήσωσιν· v. 28. Matt. 12. 31. Luc. 12. 10. 1 Joh. 5. 16.

29 * Ὃς δ' ἂν" βλασφημήσῃ * εἰς" τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, οὐκ * ἔχει" ἄφεσιν * εἰς τὸν αἰῶνα", ἀλλ' ἔνοχός * ἐστιν" αἰωνίου * κρίσεως".

30 Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα ἀκάθαρτον * ἔχει".

31 * Ἔρχονται οὖν" οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ· καὶ ἔξω ἑστῶτες * ἀπέστειλαν" πρὸς αὐτὸν, * φωνοῦντες αὐτόν". v. 31. Matt. 12. 46. Luc. 8. 19.

32 Καὶ ἐκάθητο * ὄχλος περὶ αὐτὸν"· εἶπον δὲ αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ σου καὶ ἀδελφοί σου * ἔξω ζητοῦσί σε.

33 Καὶ * ἀπεκρίθη" αὐτοῖς, * λέγων"· Τίς ἐστιν ἡ

v. 22. — *Ca. ib.* — *Ca.* *v.* 23. κύριος ὁ Ἰησοῦς *Ca.* *v.* 25. — B. 4. G. *ib. pro* σταθῆναι *Ca. ponit* ἑστάναι, *sed post* ἐκείνη *v.* 26. ἐὰν *Ca. ib.* σατανᾶν ἐκβάλλει, μεμέρισται ἐφ' ἑαυτὸν *Ca.* *v.* 27. οὐδεὶς δύναται *A.* B. *om. Ca.* m. G. E. *g.* M. L. N. I. ἀλλ' οὐδεὶς δύναται Co. S. I. *ib.* — *Ca. ib.* τὰ σκεύη m. *ib.* διαρπάζει *Ca.* διαρπάσῃ G. m. *g.* S. 4. *Cp. A.* *v.* 28. *post* ἀνθρώπων *A. Ca.* *v.* 29. Ἂν δὲ τὶς *Ca. ib.* -- *Ca. ib.* ἕξει V. *ib.* -- *Ca. ib.* ἔσται *Ca.* V. *ib.* ἁμαρτίας Co. Go. *Ca.* S. I. V. κολάσεως m. *v.* 30. ἔχειν *Ca.* *v.* 31. καὶ ἔρχεται *Ca. ib.* ἀπήγγειλαν B. I. L. N. I. *ib.* — M. *v.* 32. πρὸς τὸν ὄχλον *Ca. at post* ὄχλος B. I. — *ponit* πολὺς *ib.* † καὶ αἱ ἀδελφαί σου *A.* B. *omn. at totus ver.* — G. & καὶ *usque ad* εἶπον — M. *v.* 33. ἀποκριθεὶς m. *ib* λέγει m.

μήτηρ * μου" * ἢ" οἱ ἀδελφοί * μου";

34 Καὶ περιβλεψάμενος * κύκλῳ" τοὺς * περὶ αὐτὸν" καθημένους, * λέγει"· * Ἴδε" ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου.

35 Ὃς * γὰρ" ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ *, οὗτος ἀδελφός μου, καὶ ἀδελφή * μου", καὶ μήτηρ * ἐστί.

Κεφ. δ'. IV.

v. 1. Matth. 13. 1. Luc. 8. 4. 1 ΚΑὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν * παρὰ" τὴν θάλασσαν· καὶ * συνήχθη" πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐτὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλοῖον, καθῆσθαι * ἐν τῇ θαλάσσῃ"· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος * πρὸς τὴν θάλασσαν" * ἐπὶ τῆς γῆς ἦν".

2 Καὶ ἐδίδασκεν αὐτοὺς ἐν παραβολαῖς * πολλά", καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ·

3 * Ἀκούετε"· * Ἰδοὺ" ἐξῆλθεν ὁ σπείρων * τοῦ σπεῖραι" *.

4 Καὶ * ἐγένετο" ἐν τῷ σπείρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἦλθε τὰ πετεινὰ * τοῦ οὐρανοῦ", καὶ κατέφαγεν αὐτό.

5 * Ἄλλο δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ πετρῶδες, ὅπου " οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν * βάθος" * γῆς".

6 * Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος ἐκαυματίσθη", καὶ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ῥίζαν, * ἐξηράνθη".

7 Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἄκανθαι, καὶ * συνέπνιξαν" αὐτὸ, καὶ καρπὸν οὐκ ἔδωκε.

8 Καὶ ἄλλο ἔπεσε * εἰς" τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ * αὐξάνοντα"· καὶ ἔφερεν, ἓν * τριάκοντα", καὶ ἓν * ἑξήκοντα", καὶ ἓν * ἑκατόν".

Ib. — m. *ib.* καὶ B. 1. m.s. 2. *ib.* —*Ca.* *v.* 34. — m. *ib.* —*Ca.* & *pon.* κύκλῳ *post* τοὺς. *ib.* εἶπεν *Ca.ib.* ἴδου *Ca.*m. L. N. 1. B. 1. *v.* 35. — *Co. ib.* † πατρός μου *Co. ib. post* μήτηρ *Ca. ib.* † μου M. G. E. *g.* B 1. L. N. 1. *v.* 1. πρὸς *Ca. ib.* συνήχθησαν *A. ibid.* πέραν τῆς θαλάσσης *Ca. ib.* ἐν τῇ θαλάσσῃ *G. ib.* ἐπὶ τὴν γῆν E. *at* — *Ca. v.* 2. πολλαῖς *Ca. v.* 3. ἀκούσατε B. 1. *ib.* — B. 2. *ib.* — *Ca. ib.* † τὸν σπόρον αὐτοῦ *Go. v.* 4. — *Ca. ib.* — *A.* B. *omn. Co. Go. v.* 5. καὶ ἄλλα ἔπεσεν ἐπὶ τὰ πετρώδη, καὶ ὅπη *Ca. ib.* βάρος B. 1. L. N. 1. *ib.* τὴν γῆν *Ca. v.* 6. καὶ ὅτε ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος ἐκαυματίσθησαν *Ca. ib.* ἐξηράνθησαν *Ca. v.* 7. ἀπέπνιξαν B. 1. *Ca. v.* 8. ἐπὶ B. 1. *Ca. ib.* αὐξανόμενον *A. Ca. ib* τριακοστὸν... ἑξηκοστὸν, ἑκατοστὸν, V.

9 Καὶ

9 Καὶ ἔλεγεν * αὐτοῖς"·
* Ὁ ἔχων " ὦτα ἀκούειν, ἀ-
κουέτω *.
v. 10. 10 * Ὅτε δὲ " ἐγένετο
Matt. 13. 10. καταμόνας, * ἠρώτησαν "
αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν * σὺν
τοῖς δώδεκα τὴν παραβο-
λήν".
11 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Ὑμῖν δέδοται * γνῶναι " τὸ
μυστήριον τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω
ἐν παραβολαῖς τὰ πάντα
* γίνεται"·
v. 12. 12 Ἵνα βλέποντες βλέ-
Esa. 6. 9. πωσι, καὶ μὴ ἴδωσι· καὶ ἀκού-
Matt. 13. 14. οντες ἀκούωσι, καὶ μὴ συνι-
Luc.8.10. ῶσι· μήποτε ἐπιστρέψωσι,
Joh. 12. 40. καὶ * ἀφεθῇ" αὐτοῖς τὰ * ἁ-
Act. 28. 26. μαρτήματα".
Rom. 11. 8. 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Οὐκ οἴδατε τὴν παραβο-
λὴν ταύτην; καὶ πῶς * πά-
σας" τὰς παραβολὰς γνώ-
σεσθε;
v. 14. 14 Ὁ σπείρων, τὸν λόγον
Matt. 13. 19. σπείρει.
15 Οὗτοι δέ εἰσιν οἱ πα-
ρὰ τὴν ὁδὸν, * ὅπου " σπεί-
ρεται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀ-
κούσωσιν, εὐθέως ἔρχεται ὁ
σατανᾶς, καὶ * αἴρει " τὸν
λόγον τὸν ἐσπαρμένον * ἐν ταῖς
καρδίαις" αὐτῶν.
16 Καὶ οὗτοί εἰσιν * ὁ-
μοίως" οἱ ἐπὶ τὰ πετρώδη
σπειρόμενοι, οἳ, ὅταν ἀκού-
σωσι τὸν λόγον, * εὐθέως"
μετὰ χαρᾶς λαμβάνουσιν αὐ-
τόν·
17 Καὶ οὐκ ἔχουσι ῥίζαν
ἐν ἑαυτοῖς, ἀλλὰ πρόσκαι-
ροί εἰσιν· εἶτα γενομένης
θλίψεως *· ἢ " διωγμοῦ διὰ
τὸν λόγον, εὐθέως * σκαν-
δαλίζονται)".
18 Καὶ * οὗτοί" εἰσιν οἱ
εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι,
* οὗτοί εἰσιν " οἱ τὸν λόγον
ἀκούοντες·
19 Καὶ αἱ μέριμναι τοῦ v. 19.
* αἰῶνος τούτου", * καὶ ἡ 1 Tim. 6. 17.
ἀπάτη τοῦ πλούτου", * καὶ αἱ
περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμίαι"
* εἰσπορευόμεναι " συμπνί-
γουσι τὸν λόγον, καὶ * ἄκαρπος
γίνεται)".
20 Καὶ οὗτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν καλὴν σπα-
ρέντες, οἵτινες ἀκούουσι τὸν
λόγον, καὶ παραδέχονται)· καὶ
καρποφοροῦσιν, ἓν τριάκον-

v. 9. — Co. Go. G. Ca. m. E. g. ib. ὃς ἔχει Ca. ib. † καὶ ὁ συνιῶν, συνιέτω Ca. v. 10. καὶ ὅτε Ca. ib. ἠρώτων A. ἐπηρώτων Ca. ib. μαθηταὶ αὐτοῦ, τίς ἡ παραβολὴ αὕτη Ca. v. 11. — A. ib. λέγεται) Ca. E. v. 12. ἀφεθή-σεται A. ἀφεθήσομαι Ca. ibid. παραπτώματα B. 1. v. 13. — G. v. 15. οἷς Ca. S 1. ib. ἀφαιρεῖ Ca. ib. ἀπὸ τῆς καρδίας A. v. 16. — Ca. ib. — A Co. v. 17. καὶ Ca. ib. σκανδαλισθήσονται) Ca. v. 18. ἄλλοι Ca. S. 1. V. ib. — Co. S. 4. v. 19. βίου Ca. Go. ib. — B. 1. ib. ἀπάται τοῦ κόσμου Ca. ib. — Ca. ib. — B. 1. ib. ἄκαρποι γίνονται) Ca.

τὰ,

τὰ, καὶ ἓν ἑξήκοντα, καὶ ἓν
ἑκατόν.
v. 21. Matth. 5. 15. Luc. 8. 16. & 11. 33. 21 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Μήτι ὁ λύχνος * ἔρχεται ",
ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ
ὑπὸ τὴν κλίνην; οὐχ ἵνα
ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ;
v. 22. Matth. 10. 26. Luc. 8. 17. & 12. 2. 22 Οὐ γάρ ἐστί * τι "
κρυπτὸν, * ὃ " ἐὰν μὴ φανε-
ρωθῇ· οὐδὲ ἐγένετο ἀπόκρυ-
φον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερὸν
ἔλθῃ.
v. 23. Matth. 11. 15. 23 * Εἴτις ἔχει " ὦτα ἀ-
κούειν, ἀκουέτω.
v. 24. Matth. 7. 2. Luc. 6. 38. 24 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς·
Βλέπετε τί ἀκούετε. * ἐν ᾧ
μέτρῳ μετρεῖτε, * μετρη-
θήσεται " ὑμῖν, * καὶ προσ-
τεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκούου-
σιν ".
v. 25. Matth. 13. 12. & 25. 29. Luc. 8. 18. & 19. 26. 25 Ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, * δο-
θήσεται " αὐτῷ· καὶ ὃς οὐκ ἔχει,
καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐ-
τοῦ.
26 Καὶ ἔλεγεν· Οὕτως
ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς
* ἐὰν " ἄνθρωπος βάλῃ τὸν
σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς·
27 Καὶ καθεύδῃ, καὶ
* ἐγείρηται " νύκτα καὶ ἡμέ-
ραν· καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ,
καὶ μηκύνηται ὡς οὐκ οἶδεν
αὐτός.
28 Αὐτομάτη * γὰρ " ἡ
γῆ καρποφορεῖ, πρῶτον χόρ-
τον, εἶτα στάχυν, εἶτα
* πλήρη " σῖτον ἐν τῷ στά-
χυϊ.
29 Ὅταν δὲ παραδῷ ὁ
καρπὸς, εὐθέως ἀποστέλλει
τὸ δρέπανον, ὅτι παρέστηκεν
ὁ θερισμός.
30 Καὶ ἔλεγε· * Τίνι " v. 30. Matth. 13. 31. Luc. 13. 18.
* ὁμοιώσωμεν " τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν * ποίᾳ "
παραβολῇ * παραβάλω-
μεν " αὐτήν;
31 * Ὡς " * κόκκῳ " σι-
νάπεως, ὃς, ὅταν σπαρῇ
ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος
πάντων τῶν σπερμάτων ἐστὶ
* τῶν " ἐπὶ τῆς γῆς·
32 * Καὶ ὅταν σπαρῇ,
ἀναβαίνει ", καὶ γίνεται πάντων
τῶν λαχάνων * μείζων ",
καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους,
ὥστε δύνασθαι ὑπὸ τὴν σκιὰν
αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
κατασκηνοῦν.
33 Καὶ τοιαύταις πα- v. 33. Matth. 13. 34.

v. 21. ἅπτεται *Ca.* s. 1. κεῖται *Cu.* *v.* 22. — B. 4. *ib.* — *A.* *v.* 23. ὁ ἔχων M. *v.* 24. *inseritur hic sequens versus ib.* ἀντιμετρηθήσεται B. 5. L. N. 1. s. 2. *ib.* — *Ca.* s. 1. m. *Co. at in* V. — *tantum* τοῖς ἀκούουσιν *v.* 25. προστεθήσεται *Ca.* *v.* 26. — *Ca.* *v.* 27. ἠγέρθη *Ca.* *v.* 28. ὅτι *Ca. at* — *A.* *ib.* πληρώσει τὸ *Co.* *v.* 30. πῶς s. 2. *ibdi.* ὁμοιώσω L. ὁμοιώσομεν s. 1. *ib.* τίνι s. 2. *ibid.* παραβαλοῦμεν *Cu.* *v.* 31. ὁμοία ἐστί *Ca.* *ibid.* κόκκον *A.* *Cp.* G. *g.* m. s. 5. *ib.* ἅ εἰσιν *Ca.* *v.* 32. — *Ca. at pro* σπαρῇ B. 1. αὐξηθῇ *Ca.* *ib. ante* τῶν πάντων *Ca.* μεῖζον *A.*

ραβο-

ῥαβολαῖς * πολλαῖς " ἐλάλει
* αὐτοῖς " τὸν λόγον, καθὼς
ἠδύναντο ἀκούειν.

34 χωρὶς δὲ παραβο-
λῆς οὐκ ἐλάλει αὐτοῖς *· κατ'
ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τοῦ ἐπέλυε * πάντα ".

v. 35. Matth. 8. 18, 23. Luc. 8. 22.
35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν
ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, * ὀψίας
γενομένης "· Διέλθωμεν εἰς τὸ
* πέραν ".

36 Καὶ * ἀφέντες " τὸν
ὄχλον, παραλαμβάνουσιν
αὐτὸν ὡς ἦν ἐν τῷ πλοίῳ·
καὶ ἄλλα δὲ * πλοιάρια "
* ἦν " μετ' * αὐτοῦ ".

37 Καὶ * γίνεται " λαί-
λαψ ἀνέμου μεγάλη· τὰ δὲ
κύματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ
πλοῖον, ὥστε * αὐτὸ " ἤδη
* γεμίζεσθαι " *.

38 Καὶ ἦν αὐτὸς * ἐπὶ "
τῇ πρύμνῃ ἐπὶ τὸ προσκε-
φάλαιον καθεύδων· καὶ * δι-
εγείρουσιν " * αὐτὸν, καὶ " λέ-
γουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
οὐ μέλει σοι ὅτι ἀπολλύμε-
θα;

39 Καὶ διεγερθεὶς ἐπετί-
μησε τῷ ἀνέμῳ, καὶ εἶπε
* τῇ θαλάσσῃ "· Σιώπα,
* πεφίμωσο ". Καὶ ἐκόπα-
σεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἐγένετο
γαλήνη μεγάλη.

40 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
Τί δειλοί ἐστε * οὕτω "; * πῶς
οὐκ " ἔχετε πίστιν;

41 Καὶ ἐφοβήθησαν φό-
βον μέγαν, καὶ ἔλεγον πρὸς
ἀλλήλους· Τίς ἄρα οὗτός
ἐστιν, ὅτι * καὶ ὁ ἄνεμος " καὶ
ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν
* αὐτῷ ";

ΚΕΦ. ε'. V.

1 ΚΑὶ * ἦλθον " εἰς τὸ v. 1. Matth. 8. 28. Luc. 8. 26.
πέραν * τῆς θαλάσ-
σης ", εἰς τὴν χώραν τῶν
* Γαδαρηνῶν ".

2 Καὶ * ἐξελθόντι αὐ-
τῷ " ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως
* ἀπήντησεν " αὐτῷ ἐκ τῶν
μνημείων * ἄνθρωπος " ἐν
πνεύματι ἀκαθάρτῳ·

v. 33. — *G. ib.* — *Ca. v.* 34. † τὸν λόγον s. 1. *ib.* αὐτοῖς
Ca. v. 35. — L. N. 1. B. 1. *ib.* ἐναντίον v. *v.* 36. ἀφί-
ουσι *Ca. ib.* πλοῖα *A. Ca.* s. 2. v. *ib.* πολλὰ ἦσαν *Ca.*
ib. αὐτῶν m. *v.* 37. ἐγένετο *Ca. ib.* — *Ca. ib.* βυθί-
ζεσθαι s. 1. *ib.* † τὸ πλοῖον *Ca. v.* 38. ἐν *Ca.* m. s. 1.
A. ibid. διεγείραντες *Ca.* ἐγείρουσιν B. 1. *ibid.* — *Ca.*
v. 39. *post* ἀνέμῳ *Ca. ib.* καὶ πεφιμώθητι *Ca. v.* 40. οὕτως
sed post τί *Cu. ib.* — *Ca.* s. 2. *ib.* οὔπω s. 2. v. & Go.
etiam, sed non — πῶς *v.* 41. καὶ οἱ ἄνεμοι *Ca. sed post*
θάλασσα *ib.* — *Ca. v.* 1. ἦλθεν s. 2. *ib.* — *Ca. ib.*
γερασηνῶν *Ca.* s. 1. γεργεσηνῶν s. 2. v. *Co. v.* 2. ἐξελ-
θόντων αὐτῶν *Ca.* s. 1. ἐξελθόντος αὐτοῦ s. 2. *ib.* ὑπήντησε
B. 3. *ib. Ca. ponit ante* ἐκ.

3 Ος τὴν * κατοίκησιν"
εἶχεν ἐν τοῖς * μνημείοις",
καὶ οὔτε ἁλύσεσιν * οὐδεὶς ἠ-
δύνατο αὐτὸν δῆσαι·
4 * Διὰ τὸ αὐτὸν πολ-
λάκις πέδαις καὶ ἁλύσεσι
δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι"
* ὑπ'" αὐτοῦ τὰς ἁλύσεις,
καὶ τὰς πέδας * συντετρί-
φθαι"· καὶ * οὐδεὶς" αὐτὸν
* ἴσχυε" * δαμάσαι".
5 * Καὶ διαπαντὸς"
νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς,
ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς * μνήμασιν"
ἦν κράζων, καὶ κατακόπτων
ἑαυτὸν λίθοις.
6 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν
* ἀπὸ" μακρόθεν, ἔδρα-
με, καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ·
7 Καὶ κράξας φωνῇ με-
γάλῃ, * εἶπε"· Τί ἐμοὶ καὶ
σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ * ὑ-
ψίστου"; ὁρκίζω σε τὸν Θεόν,
μή με βασανίσῃς.
8 (Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ *·
Ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκά-
θαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.)
9 Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν·
Τί σοι ὄνομα *; Καὶ * ἀ-
πεκρίθη, λέγων"· * Λεγεὼν
ὄνομά μοι", ὅτι πολλοί ἐσ-
μεν.
10 Καὶ * παρεκάλει"
αὐτὸν πολλά, ἵνα μὴ αὐτοὺς
ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
11 Ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς * τὰ
ὄρη" ἀγέλη χοίρων * μεγά-
λη" * βοσκομένη".
12 Καὶ * παρεκάλεσαν"
αὐτὸν * πάντες οἱ δαίμονες,
λέγοντες"· Πέμψον ἡμᾶς
εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐ-
τοὺς * εἰσέλθωμεν".
13 * Καὶ ἐπέτρεψεν αὐ-
τοῖς εὐθέως ὁ Ἰησοῦς".
Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα
τὰ ἀκάθαρτα, εἰσῆλθον εἰς
τοὺς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ

v. 3. οἴκησιν B. 6. L. N. 1. *ib.* μνήμασι B. *omn.* G. m. E. *g.* L. N. 1. *Cp.* s. *omn. ibid.* † οὐκέτι *Ca* s. 1. *v.* 4. ὅτι πολλάκις. αὐτὸν δεδεμένον πέδαις καὶ ἁλύσεσιν ἐν αἷς ἔδεσαν διεσπακέναι *Ca. ib.* ἀπ' *Cu. ib.* συντετριφέναι *ib.* μηδένα *Ca. ib.* ἰσχύειν *Ca. ib.* δῆσαι *A. v.* 5. — *Ca. ib.* μνημείοις *Ca. v.* 6. — *A. Ca. v.* 7. λέγει *A. ib.* ζῶντος *A. v.* 8. † ὁ Ἰησοῦς *Ca. v.* 9. † ἐστιν *Ca. ib.* λέγει αὐτῷ *A. Co. Go. at* — λέγων *tantum Ca. ib.* ἐστί μοι ὄνομα λεγεὼν *Ca. v.* 10. παρεκάλουν *A. v.* 11. τῷ ὄρει B. *om. Ca.* G. *g.* m. L. N. 1. v. *Cp.* s. *om. & A. sed ponit post* βοσκομένη *ib.* — *Ca. Co. ib.* βοσκομένων s. 1. *v.* 12. παρεκάλουν *Ca.* v. s. 1. *ib.* τὰ δαιμόνια εἰπόντα *Ca. at* — πάντες *Ca.* v. s. 3. *ut &* πάντες οἱ δαίμονες *Co. ib.* ἀπέλθωμεν *Ca. v.* 13. καὶ εὐθέως κύριος ὁ Ἰησοῦς ἔπεμψεν αὐτοὺς εἰς τοὺς χοίρους *Ca. sic G. nisi quod* — εὐθέως κύριος ὁ Ἰησοῦς *A. At ab* εὐθέως ὁ *&c. usque ad finem ver. sequ.* — *Co.*

ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς
τὴν θάλασσαν, (* ἦσαν
δὲ " * ὡς " δισχίλιοι) καὶ
ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσσῃ.
14 * Οἱ δὲ " βόσκοντες
* τοὺς χοίρους " ἔφυγον, καὶ
* ἀνήγγειλαν " εἰς τὴν πό-
λιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Καὶ
* ἐξῆλθον " ἰδεῖν τί ἐστι τὸ
γεγονός.
15 Καὶ ἔρχονται πρὸς
τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεωροῦσι * τὸν
δαιμονιζόμενον καθήμενον
* καὶ " ἱματισμένον, καὶ σω-
φρονοῦντα, * τὸν ἐσχηκότα τὸν
λεγεῶνα "· καὶ ἐφοβήθη-
σαν.
16 * Καὶ " διηγήσαντο
αὐτοῖς οἱ ἰδόντες, πῶς ἐγένε-
το * τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ
περὶ τῶν χοίρων.
v. 17. Act. 16. 39. 17 Καὶ * ἤρξαντο πα-
ρακαλεῖν " αὐτὸν * ἀπελ-
θεῖν " ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐ-
τῶν.
v. 18. Luc. 8. 38. 18 Καὶ * ἐμβάντος "
αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, πα-
ρεκάλει αὐτὸν ὁ * δαι-
μονισθεὶς " ἵνα ᾖ μετ' αὐ-
τοῦ.
19 * Ὁ δὲ Ἰησοῦς " οὐκ
ἀφῆκεν αὐτὸν, * ἀλλὰ λέ-
γει " αὐτῷ· Ὕπαγε εἰς τὸν
οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς, καὶ
* ἀνάγγειλον " αὐτοῖς ὅσα
σοι ὁ * Κύριος " ἐποίησε,
καὶ ἠλέησέ σε.
20 Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρ-
ξατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκα-
πόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμα-
ζον.
21 Καὶ διαπεράσαντος v. 21. Matth. 9. 1. Luc. 8. 40.
τοῦ Ἰησοῦ * ἐν τῷ πλοίῳ "
* πάλιν " εἰς τὸ πέραν,
συνήχθη ὄχλος πολὺς * ἐπ' "
αὐτόν· * καὶ ἦν " παρὰ τὴν
θάλασσαν.
22 Καὶ * ἰδοὺ ", ἔρχεται v. 22. Matth. 9. 18. Luc. 8. 41.
* εἷς " τῶν ἀρχισυναγώγων,
* ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ ἰδὼν
αὐτὸν ", * πίπτει " πρὸς τοὺς
πόδας * αὐτοῦ "·
23 * Καὶ παρεκάλει αὐ-
τὸν πολλὰ, λέγων· Ὅτι " τὸ
θυγάτριόν μου ἐσχάτως ἔχει·

Ib. — *Ca. ib.* ὡσεὶ B. 2. *v.* 14. καὶ οἱ *A. ib.* αὐτοὺς *Ca.* s. *om. at Cu.* † *ante* τοὺς *ib.* ἀπήγγ. *Ca.* G. m. *ib.* ἦλθον *A. v.* 15. † αὐτὸν *Ca. ib.* — *Ca.* M. *ib.* — *Ca.* v. *W. at totus ver.* — *in quib. Ex. Cu. v.* 16. δὲ *Ca. G. g.* E. M. *W. sed post* διηγήσ. *at* — B. 1. L. N. 1. *ib.* † αὐτῷ *Ca. v.* 17. παρεκάλουν *Ca. ib.* ἵνα ἀπέλθῃ *Ca. v.* 18. ἐμβαίνοντος *A. ib.* ἰαθεὶς B. 1. *v.* 19. καὶ Go. Co. *Ca. ib.* καὶ εἶπεν *Ca. ib.* διάγγ. *Ca. ib.* θεὸς *Ca. v.* 21. — *Ca.* L. N. 1. B. 1. *ib. ante* συνήχθη *Ca. ib.* πρὸς *Ca. ib.* — *Ca. v.* 22. — *Ca. ib.* τίς *Ca. ib.* — *Ca. ib.* καὶ προσέπεσεν *Ca. ib.* Ἰησοῦ *Go. v.* 23. παρα-καλῶν αὐτὸν καὶ λέγων *Ca.*

* ἵνα

* ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας", ὅπως σωθῇ· καὶ * ζήσεται".

24 Καὶ * ἀπῆλθε" μετ' αὐτοῦ· καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέθλιβον αὐτόν.

v. 25. Lev. 15. 25. Matth. 9. 20. Luc. 8. 43.
25 (Καὶ γυνή * τις" οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἔτη δώδεκα,

26 Καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰατρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ * παρ' "* ἑαυτῆς" πάντα, καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον * εἰς" τὸ χεῖρον ἐλθοῦσα·

27 Ἀκούσασα περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἐλθοῦσα * ἐν τῷ ὄχλῳ" ὄπισθεν, * ἥψατο τοῦ ἱματίου αὐτοῦ·

28 * Ἔλεγε γάρ"· Ὅτι κἂν * τῶν ἱματίων αὐτοῦ" ἅψωμαι, σωθήσομαι.

29 Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τοῦ αἵματος αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς μάστιγος *.

30 Καὶ εὐθέως * ὁ Ἰησοῦς" ἐπιγνοὺς ἐν ἑαυτῷ τὴν * ἐξ" v. 30. Luc. 6. 19.
αὐτοῦ δύναμιν ἐξελθοῦσαν *, * ἐπιστραφεὶς" ἐν τῷ ὄχλῳ, * ἔλεγε"· Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων;

31 * Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ"· Βλέπεις τὸν ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἥψατο;

32 * Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τοῦτο ποιήσασαν".

33 Ἡ δὲ γυνὴ, φοβηθεῖσα * καὶ τρέμουσα", εἰδυῖα ὃ γέγονεν * ἐπ'" αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ πᾶσαν τὴν * ἀλήθειαν".

34 Ὁ δὲ * εἶπεν αὐτῇ· v. 34. Matth. 9. 22. Marc. 10. 52.
Θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε * εἰς εἰρήνην", καὶ ἴσθι ὑγιὴς ἀπὸ τῆς μάστιγός σου.)

35 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, v. 35. Luc. 8. 49.
ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγοντες *· Ὅτι ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν διδάσκαλον;

Ib. ἐλθὲ ἅψαι αὐτῆς ἐκ τῶν χειρῶν σου *Ca.* ἐλθὲ ἐπιθὲς αὐτῇ τὴν χεῖρά σου V. ἐλθὲ, ἵνα ἐλθὼν *&c.* S. 1. *quin & —* ἐλθὼν B. 1. *ib.* ζήσῃ *Ca.* S. 1. *v.* 24. ὑπῆγεν *Ca. v.* 25. — *A. v.* 26. — *Ca. ib.* αὐτῆς *A. ib.* ἐπὶ Ca. *v.* 27. *post* αὐτοῦ *Ca. ib.* † καὶ *Ca. v.* 28. λέγουσα V. ἐν ἑαυτῇ *Ca. sed* B. 5. *tantum* † ἐν ἑαυτῇ *post* γὰρ *ib.* τοῦ ἱματίου ἑαυτοῦ *Ca. v.* 29. † αὐτῆς *Cu. v.* 30. — M. *at* † καὶ *ante* ὁ *Ca. ib.* ἀπ' *Ca. ib.* † καὶ M. *ib.* στραφεὶς M. *ib.* εἶπεν *Ca. v.* 31. οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγουσιν αὐτῷ *Ca. v.* 32. — M. *v.* 33. διὸ πεποιήκει λάθρα *Ca.* — G. *ib.* — *Ca. ib.* αἰτίαν αὐτῆς ἔμπροσθεν πάντων *W. v.* 34. † Ἰησοῦς *Ca. ib.* ἐν εἰρήνῃ *W. v.* 35. † αὐτῷ *Ca.*

36 Ο

36 Ὁ δὲ Ἰησοῦς, * εὐ-
θέως " ἀκούσας * τὸν λόγον
λαλούμενον, λέγει τῷ ἀρ-
χισυναγώγῳ· Μὴ φοβοῦ,
μόνον πίστευε.
37 Καὶ οὐκ ἀφῆκεν οὐ-
δένα αὐτῷ * συνακολουθῆσαι",
εἰ μὴ Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ
Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν * Ἰα-
κώβου".
38 Καὶ * ἔρχεται " εἰς
* τὸν οἶκον " τοῦ ἀρχισυναγώ-
γου, καὶ * θεωρεῖ " θόρυβον,
* κλαίοντας καὶ ἀλαλάζον-
τας " πολλά.
v. 39. Joh. 21. 23. 39 Καὶ εἰσελθὼν λέγει
αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ
κλαίετε; τὸ παιδίον οὐκ
ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύ-
δει.
40 * Καὶ " κατεγέλων
αὐτοῦ. * Ὁ " δὲ, ἐκβαλὼν
* ἅπαντας ", παραλαμβά-
νει τὸν πατέρα τοῦ παιδίου
καὶ τὴν μητέρα, καὶ τοὺς μετ'
αὐτοῦ, καὶ εἰσπορεύεται ὅπου
ἦν τὸ παιδίον * ἀνακεί-
μενον ".
41 Καὶ κρατήσας * τῆς
χειρὸς " τοῦ παιδίου, λέγει
* αὐτῇ ". * Ταλιθὰ " κοῦμι·
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· Τὸ
κοράσιον (σοὶ λέγω) * ἔγει-
ραι ".
42 Καὶ * εὐθέως " ἀνέ-
στη τὸ κοράσιον, καὶ περιε-
πάτει· ἦν * γὰρ " ἐτῶν δώ-
δεκα· καὶ ἐξέστησαν * ἐκστάσει
μεγάλῃ.
43 Καὶ διεστείλατο αὐ-
τοῖς * πολλὰ ", ἵνα μηδεὶς
γνῷ τοῦτο· καὶ εἶπε * δοθῆ-
ναι " αὐτῇ φαγεῖν.

ΚΕΦ. ς'. VI.

1 ΚΑὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ v. 1. Matth. 13.
ἦλθεν εἰς τὴν πατρί- 54.
δα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν Luc. 4.
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 16.
2 Καὶ * γενομένου σαβ-
βάτου ", ἤρξατο ἐν τῇ συνα-
γωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ
* ἀκούοντες " ἐξεπλήσσοντο,
* λέγοντες· Πόθεν τούτῳ
ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ
δοθεῖσα αὐτῷ, * ὅτι " καὶ
δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν
χειρῶν αὐτοῦ * γίνονται ";

v. 36. — *Ca. ibid.* † τοῦτον *at* — λαλούμενον *Ca.* *v.* 37. παρακ... *sed post* οὐδένα *Ca. ibid.* αὐτοῦ *Ca.* M. *v.* 38. ἔρχονται *Al. Ca. Co. ib.* τὴν οἰκίαν *Ca. ib.* θεωροῦσι *Co. ib. in casu gen. Ca. v.* 40. οἱ δὲ *Ca. ib.* αὐτοὺς *Ca. ib.* τοὺς ὄχλους ἔξω *Ca. ib.* κείμενον *Ca. W.* παρακεκλιμένον M. *at.* — *Ca. v.* 41. τὴν χεῖρα *Ca. ib.* αὐτῷ *W.* αὐτῇ Ραββί *Ca. ib.* Ταβιθά *Ca. ib.* ἐγέρθητι B. 1. *v.* 42. *ante* ἐξέστησαν *Co. ib.* δὲ *Ca. ib.* † πάντες *Ca.* † οἱ γονεῖς αὐτῆς B. 1. *v.* 43. — *Ca. ibid.* δοῦναι *Ca.* *v.* 2. ἡμέρᾳ σαββάτων *Ca. ib.* ἀκούσαντες *Cu. ib.* † ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ *Ca.* S. 1. V. *ib.* ἵνα B. 1. *Ca.* S. 2. *at* — B. 1. L. M. N. 1. *ib.* γίνωνται *Ca.*

v. 3. 3 Οὐκ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων,
Joh.6.42. ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς
* δὲ ' Ἰακώβου, καὶ * Ἰωσῆ",
* καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμωνος";
καὶ οὐκ εἰσὶν αἱ ἀδελφαὶ
αὐτοῦ * ὧδε πρὸς ἡμᾶς; Καὶ
ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
v. 4. 4 Ἔλεγε * δὲ" αὐτοῖς ὁ
Matth.13. 57. Ἰησοῦς· Ὅτι οὐκ ἔστι προφή-
Luc.4.24. της ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πα-
Joh.4.44. τρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς
συγγενέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
αὐτοῦ.
v. 5. 5 Καὶ οὐκ ἠδύνατο * ἐκεῖ οὐ-
Matth.13. 58. δεμίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ
μὴ * ὀλίγοις ἀρρώστοις" ἐπιθεὶς
τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε.
v. 6. 6 Καὶ ἐθαύμαζε διὰ
Matth. 9. 35. τὴν * ἀπιστίαν" αὐτῶν. Καὶ
Luc. 13. 22. περιῆγε τὰς κώμας κύκλῳ,
διδάσκων.
v. 7. 7 Καὶ προσκαλεῖται τοὺς
Matth.10. 1. δώδεκα *, καὶ * ἤρξατο αὐ-
Luc.6.13. τοὺς ἀποστέλλειν δύο" δύο· καὶ
& 9. 1. Supr. 3. 13. * ἐδίδου" αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
πνευμάτων τῶν ἀκαθάρ-
των.
v. 8. 8 Καὶ παρήγγειλεν αὐ-
Matth.10. 9. τοῖς ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς
Luc. 9. 3. ὁδὸν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον·
μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ
εἰς τὴν ζώνην χαλκόν·
9 Ἀλλ' ὑποδεδεμένους v. 9. Act.12.8.
σανδάλια· καὶ μὴ * ἐνδύ-
σασθαι" δύο χιτῶνας.
10 Καὶ * ἔλεγεν" αὐ- v. 10. Matth.10.
τοῖς· Ὅπου * ἐὰν" * εἰσέλ- 11.
θητε" εἰς οἰκίαν, * ἐκεῖ" Luc. 9. 4.
μένετε ἕως ἂν ἐξέλθητε ἐκεῖ-
θεν.
11 Καὶ ὅσοι * ἂν" μὴ v. 11. Matth.10.
δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκού- 14, 15.
σωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι Luc. 9. 5. & 10. 10,
ἐκεῖθεν, ἐκτινάξατε τὸν χοῦν 11, 12.
* τὸν ὑποκάτω" τῶν ποδῶν Act. 13. 51. & 18.
ὑμῶν, εἰς μαρτύριον αὐ- 16.
τοῖς. * ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀν-
εκτότερον ἔσται Σοδόμοις ἢ
Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσε-
ως, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ".
12 Καὶ ἐξελθόντες ἐκή-
ρυσσον ἵνα μετανοήσωσι·
13 Καὶ δαιμόνια πολλὰ v. 13. Jac. 5.14.
ἐξέβαλλον· καὶ * ἤλειφον"
ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους * καὶ"
ἐθεράπευον *.
14 Καὶ ἤκουσεν ὁ βασι- v. 14. Matth.14.
λεὺς Ἡρώδης *, (φανε- 1.
ρὸν γὰρ ἐγένετο τὸ ὄνομα αὐ- Luc. 9. 7.
τοῦ) καὶ * ἔλεγεν"· Ὅτι Ἰω-
άννης ὁ * βαπτίζων" ἐκ νε-
κρῶν * ἠγέρθη", καὶ διὰ

v. 3. καὶ, *at ante* ἀδελ. *Ca ib.* Ἰωσῆτος *Co. ib.* — m. *ib.* † πᾶσαι s. 1. *v. 4.* ὁ, *at ante* ἔλεγε *Ca. v. 5.* † οὐδὲ G. *ib.* ὀλίγους ἀρρωστοῦντας m. *v. 6.* πίστιν *Ca. v. 7.* † μαθητὰς *Ca.* B. 1. μαθ — αὐτοῦ s. 1. *ib.* ἀπέστελλεν αὐτοὺς ἀνὰ *Ca. ib.* δὺς *Ca. v. 9.* ἐνδεδύσθαι s. 2. v. ἐνδύσησθε *Cu. v. 10.* λέγει *A. ib.* ἂν *A. ib.* εἰσέρχεσθε B. 1. *ib.* — m. *v. 11.* ἐὰν ἐν *A. ib.* — *Ca.* v. *ib.* — *Co. v. 13.* ἀλείψαντες *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † αὐτοὺς m. *v. 14.* † τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ s. 1. *ib.* ἔλεγον m. *ib.* βαπτιστὴς *Ca.* M. L. N. 1. B. 1. V. S. 1. *ib.* ἐγήγερται *Ca. sed ante* ἐκ

τοῦτο ἐνεργοῦσιν αἱ δυνάμεις
αὐτῷ.
v. 15. Matth. 16. 14. 15 Ἄλλοι * ἔλεγον· Ὅτι
Ἠλίας ἐστίν. ἄλλοι δὲ ἔλεγον·
Ὅτι * προφήτης ἐστίν, ἢ ὡς"
εἷς τῶν προφητῶν *.
16 Ἀκούσας δὲ ὁ Ἡρώ-
δης, εἶπεν· * Ὅτι " ὃν ἐγὼ
ἀπεκεφάλισα * Ἰωάννην",
* οὗτός" * ἐστιν, αὐτὸς" * ἠ-
γέρθη ἐκ" νεκρῶν.
v. 17. Luc. 3. 19. 17 * Αὐτὸς γὰρ ὁ" Ἡρώ-
δης, * ἀποστείλας" ἐκράτη-
σε τὸν Ἰωάννην, καὶ ἔδησεν
αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ διὰ
Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα
Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ,
ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν.
v. 18. Lev. 18. 16. & 20. 21. 18 Ἔλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης
τῷ Ἡρώδῃ· * Ὅτι " οὐκ ἔξ-
εστί * σοι" ἔχειν τὴν γυναῖ-
κα τοῦ ἀδελφοῦ σου.
19 Ἡ δὲ Ἡρωδιὰς ἐνεῖχεν
αὐτῷ, καὶ ἤθελεν αὐτὸν
ἀποκτεῖναι· καὶ οὐκ ἠδύ-
νατο·
v. 20. Matth. 14. 5. & 21. 26. 20 Ὁ γὰρ Ἡρώδης ἐφο-
βεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐ-
τὸν ἄνδρα δίκαιον καὶ ἅγιον *·
καὶ συνετήρει αὐτόν· καὶ
* ἀκούσας" αὐτοῦ, πολλὰ
* ἐποίει", καὶ ἡδέως αὐτοῦ
ἤκουε. v. 21. Gen. 40. 20. Matth. 14. 6.
21 Καὶ γενομένης ἡμέ-
ρας εὐκαίρου, * ὅτε" Ἡρώ-
δης τοῖς * γενεσίοις" αὐτοῦ
δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν
* αὐτοῦ", καὶ τοῖς χιλιάρ-
χοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς
Γαλιλαίας·
22 * Καὶ " εἰσελθούσης
τῆς θυγατρὸς * αὐτῆς" τῆς
Ἡρωδιάδος, καὶ ὀρχησα-
μένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ
Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακει-
μένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ
κορασίῳ· Αἴτησόν με ὃ * ἐὰν
θέλῃς", καὶ δώσω σοί.
23 Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ *·
* Ὅτι ὃ ἐάν" με αἰτήσῃς,
δώσω σοί, ἕως * ἡμίσους" τῆς
βασιλείας μου.
24 Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶ-
πε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰ-
τήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ * Βα-
πτιστοῦ".
25 Καὶ εἰσελθοῦσα * εὐ-

v. 15. † δὲ *A. Ca.* M. m. *ib.* — *Ca. at in Co. Go. A.* — *tantum* ἢ *ib.* † ἀρχαίων *Co. v.* 16. — *Ca. ib.* — *Ca. Co. ib.* — v. *ib.* — *W. ib.* ἀνέστη ἀπὸ τῶν B. 2. *v.* 17. ὁ γὰρ *W. sed A. tantum* δὲ *pro* γὰρ *ib.* — *Co. v.* 18. — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 20. † εἶναι *Ca. ib.* ἀκούων B. 7. *ib.* ἠπόρει S. 1. καὶ ἠπόρει *Co.* & † αὐτ' *post* ἀκούσας *v.* 21. — *Ca. ib.* γενεθλίοις *Ca.* S. 1. *ib.* — *Ca. v.* 22. δὲ *Ca. sed ante* τῆς *ib.* αὐτοῦ *Ca.* S. 1. *ib.* θέλεις *Ca. v.* 23. † πολλὰ *Ca. ib.* εἴ τι ἂν *ib.* καὶ τὸ ἥμισυ *Ca. Quin* καὶ *usque ad* ἕως — G. *v.* 24. βαπτίζοντος S. 1.

θέως

θέως μετὰ σπουδῆς" πρὸς τὸν
βασιλέα, * ἠτήσατο, λέ-
γουσα· Θέλω ἵνα μοι δῷς
ἐξ αὐτῆς" ἐπὶ πίνακι * τὴν
κεφαλὴν Ἰωάννου τοῦ Βα-
πτιστοῦ.
26 * Καὶ" περίλυπος
γενόμενος ὁ βασιλεὺς,
* διὰ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς
συνανακειμένους οὐκ ἠθέλη-
σεν αὐτὴν * ἀθετῆσαι".
v. 27. Matth. 14. 10. 27 * Καὶ" εὐθέως ἀπο-
στείλας * ὁ βασιλεὺς" σπε-
κουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχ-
θῆναι τὴν κεφαλὴν αὐ-
τοῦ.
28 Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπε-
κεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυ-
λακῇ· καὶ ἤνεγκε τὴν κεφα-
λὴν * αὐτοῦ" ἐπὶ πίνακι,
* καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κο-
ρασίῳ"· καὶ τὸ κοράσιον ἔδω-
κεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐ-
τῆς.
29 * Καὶ" ἀκούσαντες οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ
ἦραν τὸ πτῶμα αὐτοῦ, καὶ
ἔθηκαν αὐτὸ ἐν τῷ μνημείῳ.
30 Καὶ συνάγονται οἱ v. 30. Luc. 9. 10.
ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀπήγγειλαν * αὐτῷ" * πάν-
τα, καὶ" ὅσα ἐποίησαν, καὶ
ὅσα ἐδίδαξαν.
31 Καὶ εἶπεν * αὐτοῖς· v. 31. Marc. 3. 20.
Δεῦτε * ὑμεῖς αὐτοὶ κατ'
ἰδίαν" εἰς ἔρημον τόπον, καὶ
* ἀναπαύεσθε" ὀλίγον· Ἦ-
σαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ
ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδὲ
φαγεῖν * ηὐκαίρουν".
32 Καὶ * ἀπῆλθον εἰς v. 32. Matth. 14. 13. Luc. 9. 10. Joh. 6. 16.
ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ'
ἰδίαν".
33 Καὶ εἶδον αὐτοὺς ὑ-
πάγοντας * οἱ ὄχλοι"· καὶ
ἐπέγνωσαν * αὐτὸν" πολλοί·
καὶ πεζῇ ἀπὸ πασῶν τῶν πό-
λεων συνέδραμον ἐκεῖ, καὶ
προῆλθον αὐτοὺς, * καὶ συνῆλ-
θον πρὸς αὐτόν".
34 Καὶ ἐξελθὼν εἶδεν v. 34. Matth. 9. 36. & 14. 14. Jerem. 23. 1. Ezec. 34. 2. Luc. 9. 11.
* ὁ Ἰησοῦς" πολὺν ὄχλον,
καὶ ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτοῖς,
ὅτι ἦσαν ὡς πρόβατα μὴ

v. 25. — Ca. at Co. solum — εὐθέως ib. εἶπε δός μοι Ca. at — sol. ἐξ αὐτῆς s. 2. ib. † ὧδε Ca. v. 26. — Ca. ib. † ὡς ἤκουσε s. 1. sic Ca. sed † καὶ ante διὰ ib. λυπεῖσθαι V. *v. 27. ἀλλ' Ca.* s. 1. *ib. — Ca. v. 28. — Ca. ib. —* B. 1. *& αὐτὴν Ca. v. 29. δὲ Ca. ante οἱ v. 30. —* m. *ib. —* B. 1. *at sol. καὶ Ca.* L. N. 1. *v. 31. † ὁ Ἰησοῦς Ca.* m. *ib. ὑπάγωμεν Ca.* s. 1. *at* V. *ponit tantum κατ' ἰδίαν ib. ἀναπαύσασθε A.* B. 2. *ib. εὐκαίρως εἶχον Ca.* s. 1. *v. 32. ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον Ca. sic* s 1. *nisi quod pro εἰς ἔρημ. τόπ. pon. κατ' ἰδίαν v. 33. —* B *om. A. Co. s. om. ib. αὐτοὺς* B. 3. *Co.* L. N. 1. s. 4 *ib. — Co. at solum — καὶ συνῆλθον* V. *& pro πρὸς αὐτὸν* s. 1. *pon. αὐτοῦ adv. v. 34. — Co. at Ca. pon. post ὄχλον.*

ἔχοντα

ἔχοντα ποιμένα· καὶ ἤρξατο
διδάσκειν αὐτοὺς πολλά.
v. 35. Matth. 14. 15. Luc. 9. 12. Joh. 6. 5. 35 * Καὶ " ἤδη ὥρας
πολλῆς γενομένης, προσελ-
θόντες * αὐτῷ " οἱ μαθη-
ταὶ * αὐτοῦ ", λέγουσιν· Ὅτι
ἔρημός ἐστιν ὁ τόπος *, καὶ
ἤδη ὥρα * πολλή ".
36 Ἀπόλυσον αὐτοὺς, ἵνα
ἀπελθόντες εἰς τοὺς * κύ-
κλῳ " ἀγροὺς καὶ * κώμας,
ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς * ἄρτους·
τί γὰρ φάγωσιν οὐκ ἔχου-
σιν ".
37 * Ὁ δὲ " ἀποκρι-
θεὶς, εἶπεν * αὐτοῖς " *·
Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Καὶ * λέγουσιν " αὐτῷ· Ἀ-
πελθόντες ἀγοράσωμεν δια-
κοσίων δηναρίων ἄρτους, καὶ
* δῶμεν " αὐτοῖς φαγεῖν;
v. 38. Matth. 14. 17. Luc. 9. 13. Joh. 6. 9. 38 * Ὁ δὲ " λέγει αὐ-
τοῖς· Πόσους ἄρτους ἔχετε;
ὑπάγετε * καὶ " ἴδετε. Καὶ
γνόντες, λέγουσι *· Πέντε *,
καὶ δύο ἰχθύας.
39 Καὶ ἐπέταξεν * αὐ-
τοῖς " * ἀνακλῖναι " πάντας
* συμπόσια συμπόσια " ἐπὶ
τῷ χλωρῷ χόρτῳ.
40 Καὶ ἀνέπεσον * πρα-
σιαὶ πρασιαὶ, * ἀνὰ " ἑκατὸν
καὶ * ἀνὰ " πεντήκοντα.
41 Καὶ λαβὼν τοὺς πέν- v. 41. Joh. 17. 1. 1 Sam. 9. 13.
τε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύ-
ας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρα-
νὸν, εὐλόγησε, καὶ κατέ-
κλασε τοὺς ἄρτους· καὶ ἐδίδου
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα
παραθῶσιν * αὐτοῖς "· καὶ
τοὺς δύο ἰχθύας ἐμέρισε
πᾶσι.
42 Καὶ ἔφαγον πάντες,
καὶ ἐχορτάσθησαν.
43 Καὶ ἦραν κλασμά-
των δώδεκα κοφίνους πλή-
ρεις, καὶ ἀπὸ τῶν ἰχθύων.
44 Καὶ ἦσαν οἱ φαγόν-
τες * τοὺς ἄρτους ", * ὡσεὶ "
πεντακισχίλιοι ἄνδρες.
45 Καὶ εὐθέως * ἠνάγ- v. 45. Matth. 14. 22. Joh. 6. 17.
κασε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ
ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ
προάγειν * εἰς τὸ πέραν
πρὸς Βηθσαϊδὰν, * ἕως αὐ-
τὸς ἀπολύσῃ " τὸν ὄχλον.

v. 35. δὲ, *at post* ἤδη *Ca. ib. post* λέγουσιν *Ca. ib.* — *A. ib.* † οὗτος V. *ib.* παρῆλθεν V. *v.* 36. ἔγγιστα *Ca.* S. 1. V. *ib.* † εἰς τὰς & † ἵνα *post* κώμας *Ca. ib.* τί φάγωσιν Co. S. 1. τί φαγεῖν *Ca.* βρώματα ἃ φάγωσιν V. *v.* 37. καὶ *Ca. ib.* — *A. ib.* † ὁ Ἰησοῦς *Ca. ib.* ἔλεγον V. *ib.* δώσομεν *A. v.* 38. καὶ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † αὐτῷ *A. ib.* † ἄρτους *Ca.* Co. *v.* 39. ὁ Ἰησοῦς *Ca. ib.* ἀνακλιθῆναι B. 1. *ib.* κατὰ τὴν συμποσίαν *Ca. v.* 40. † πάντες *Ca. ibid.* κατὰ *bis Ca.* Co. *v.* 41. κατέναντι αὐτῶν *Ca. v.* 44. —*Ca. ib.* — B. *om A. Ca.* G. *g.* E. M. m. *Cp.* L. N. 1. S. *om.* V. *v.* 45. † ἐξεγερθεὶς *Ca. ib.* † αὐτὸν *Ca.* M. αὐτοὺς B. 1. *ib.* αὐτὸς δὲ ἀπολύει *Ca.*

46 Καὶ

v. 46. Matth. 14. 23.

46 Καὶ ἀποταξάμενος
αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος
προσεύξασθαι.

v. 47. Matt. 14. 23, 24. Joh. 6. 16, 17.

47 Καὶ ὀψίας γενομένης,
ἦν * τὸ πλοῖον ἐν * μέσῳ
τῆς θαλάσσης", * καὶ αὐτὸς
μόνος ἐπὶ τῆς γῆς".
48 Καὶ * εἶδεν " αὐτοὺς
βασανιζομένους * ἐν τῷ ἐ-
λαύνειν"· (ἦν γὰρ ὁ ἄνεμος
ἐναντίος αὐτοῖς·) * καὶ "
περὶ τετάρτην φυλακὴν τῆς
νυκτὸς ἔρχεται * πρὸς αὐ-
τοὺς", περιπατῶν ἐπὶ τῆς θα-
λάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν
αὐτούς.
49 Οἱ δὲ, ἰδόντες αὐτὸν
περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης, ἔδοξαν φάντασμα εἶ-
ναι, καὶ * ἀνέκραξαν"·
50 (Πάντες γὰρ * αὐτὸν
εἶδον, καὶ " ἐταράχθησαν.)
Καὶ * εὐθέως " ἐλάλησε
* μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐ-
τοῖς"· Θαρσεῖτε, ἐγώ εἰμι,
μὴ φοβεῖσθε.
51 Καὶ ἀνέβη πρὸς αὐ-
τοὺς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκό-
πασεν ὁ ἄνεμος· καὶ * λίαν "
* ἐκ περισσοῦ " * ἐν ἑαυ-
τοῖς " ἐξίσταντο, * καὶ ἐθαύ-
μαζον".
52 Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ
τοῖς ἄρτοις· * ἦν γὰρ " ἡ καρ-
δία αὐτῶν πεπωρωμένη.
53 Καὶ διαπεράσαντες * v. 53. Matt. 14. 34.
* ἦλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γεννησα-
ρέτ"· * καὶ προσωρμίσθησαν".
54 Καὶ ἐξελθόντων αὐ-
τῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως
ἐπιγνόντες αὐτὸν *,
55 Περιδραμόντες * ὅ-
λην τὴν * περίχωρον " ἐκεί-
νην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραβ-
βάτοις * τοὺς κακῶς ἔχοντας
περιφέρειν, * ὅπου ἤκουον ὅτι
ἐκεῖ ἐστί".
56 Καὶ * ὅπου " ἂν * εἰσ-
επορεύετο " εἰς κώμας, ἢ
πόλεις, ἢ ἀγροὺς, ἐν ταῖς
* ἀγοραῖς " ἐτίθουν τοὺς ἀσθε-
νοῦντας, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν,
ἵνα κἂν τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱ-
ματίου αὐτοῦ ἅψωνται· καὶ
ὅσοι ἂν * ἥπτοντο " * αὐτοῦ ",
ἐσώζοντο.

v. 47. † πάλιν *Ca. ib.* μέσῃ τῇ θαλάσσῃ *Ca. ib.* — m. v. 48. ἰδὼν *Ca. W. ib.* καὶ ἐλαύνοντας *Ca. ib.* — *Cu. ib.* ὁ Ιησοῦς *Ca. at* † *post* αὐτοὺς m. v. 49. ἔκραξαν B. 1. v. 50. — *Ca. ibid.* — *Ca. ibid.* πρὸς αὐτοὺς λέγων *Ca.* v. 51. — *Ca. ib.* περισσῶς *Ca. ib.* — L. *ib.* — *Co.* V. v. 52. ἀλλ' ἦν S. 3. v. 53. † ἐκεῖθεν *Ca. ib.* ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν ἦλθον εἰς Γεννησαρὴθ *Co. at pro* ἐπὶ B. 2. εἰς *&* *al.* B. 2. πρὸς *& pro* Γεννησ. *Ca.* Γεννησὰρ *ibid* — *Ca.* v. 54 † οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου S. 1. *A. at A.* † ἐκείνου *post* τόπου v. 55. † δὲ *Ca. ib.* χώραν V. *ib.* † φέρειν πάντας *Ca. ib.* † περιφέρειν γὰρ αὐτοὺς ὅπου ἂν ἤκουσαν τὸν Ιησοῦν εἶναι *Ca. at pro* ἐστιν B. 1. ἦν. v. 56. ποῦ *Ca. ib. num. plur. A. ib.* πλατείαις *Ca.* S. 1. *ib.* ἥψαντο *Ca.* S. 2. *ib.* αὐτὸν *Ca.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ζ. VII.

v. 1. Matt. 15. 1. 1 ΚΑὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καί τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων.

2 Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ κοιναῖς χερσὶ (τοῦτ᾽ ἔστιν ἀνίπτοις *) ἐσθίοντας * ἄρτους" * ἐμέμψαντο".

3 (Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, οὐκ ἐσθίουσι *, κρατοῦντες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων·

4 Καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς *, ἐὰν μὴ * βαπτίσωνται", οὐκ ἐσθίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμοὺς ποτηρίων καὶ ξεστῶν Ϲ * χαλκίων" * καὶ κλινῶν.")

5 * Ἔπειτα" ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς *· Διατί οἱ μαθηταί σου οὐ περιπατοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ * ἀνίπτοις" χερσὶν ἐσθίουσι τὸν ἄρτον;

6 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς", v. 6. Esa. 29. 13.
εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προεφήτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν· ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χείλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόῤῥω * ἀπέχει" ἀπ᾽ ἐμοῦ.

7 Μάτην δὲ σέβονταί v. 7. Matth. 15. 9. Coloss. 2. 18. & seqq. Tit. 1. 14.
με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων.

8 * Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων", βαπτισμοὺς ξεστῶν καὶ ποτηρίων καὶ * ἄλλα" * παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε".

9 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν * τηρήσητε".

10 Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα v. 10. Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Matth. 15. 4. Ephes. 6. 2. Exod. 21. 17. Levit. 20. 9. Deut. 27. 16. Prov. 20. 20.
τὸν πατέρα * σου" καὶ τὴν μητέρα σου· καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τελευτάτω.

11 Ὑμεῖς δὲ λέγετε *· * Ἐὰν" εἴπῃ ἄνθρωπος τῷ πατρὶ * ἢ τῇ μητρί *· Κορ-

v. 2. † χερσὶ G. ib. αὐτοὺς Ca. ἄρτον B. 4. ἄρτων L. N. 1. ib. κατέγνωσαν Ca. at — A. Co. v. 3. † ἄρτον Ca. v. 4. † ὅταν ἔλθωσιν Ca. s. 1. v. ib. ῥαντίζονται B. 1. ib. χαλκείων A. ib. — Co. v. 5. καὶ s. 2. ib. † λέγοντες Ca. ib. κοιναῖς Co. Ca. s. 1. v. v. 6. — Co. ib. ἄπεστι W. ἐστὶν v. ἀφέστηκε Ca. v. 8. — Ca. ib. — A. ib. ἃ ποιεῖτε τὰ τοιαῦτα πολλὰ Ca. & προσόμοια τούτοις pro παρόμοια τοιαῦτα W. Quin & ἃ βαπτισμ. ad fin. v. — Co. v. 9. στήσητε Ca. v. 10. — Ca. v. 11. † ὅτι m ib. ὃς ἂν A. ib. † αὐτοῦ Ca. ib. † αὐτοῦ B. 1.

βᾶν

βᾶν (ὅ ἐστι, δῶρον) ὃ ἐὰν ἐξ
ἐμοῦ ὠφεληθῇς.
12 * Καὶ οὐκέτι ἀφίετε"
αὐτὸν οὐδὲν ποιῆσαι τῷ πα-
τρὶ * αὐτοῦ", ἢ τῇ μητρὶ
* αὐτοῦ".
v. 13. Matt. 15. 6. 13 Ακυροῦντες τὸν λόγον
τοῦ Θεοῦ τῇ παραδόσει ὑμῶν,
* ᾗ παρεδώκατε· καὶ παρό-
μοια τοιαῦτα πολλὰ ποι-
εῖτε.
v. 14. Matt. 15. 10. &c. 14 Καὶ προσκαλεσά-
μενος * * πάντα" τὸν ὄ-
χλον, ἔλεγεν αὐτοῖς· Ακού-
ετέ μου * πάντες", καὶ συνί-
ετε.
v. 15. Act. 10. 15. Rom. 14. 17, 20. Tit. 1. 15. 15 Οὐδέν ἐστιν ἔξωθεν
τοῦ ἀνθρώπου εἰσπορευό-
μενον εἰς * αὐτὸν", ὃ δύνα-
ται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ
τὰ ἐκπορευόμενα * ἀπ᾽ αὐ-
τοῦ", ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινοῦντα
τὸν ἄνθρωπον.
v. 16. Matt. 11. 15. 16 Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν,
ἀκουέτω.
v. 17. Matt. 15. 15. 17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς
* οἶκον" ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ἐπη-
ρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ περὶ τῆς παραβολῆς.

18 Καὶ λέγει αὐτοῖς·
Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί
ἐστε; * οὐ" νοεῖτε ὅτι πᾶν τὸ
ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν
ἄνθρωπον, οὐ δύναται αὐ-
τὸν κοινῶσαι;
19 * Οτι οὐκ εἰσπορεύ-
εται" * αὐτοῦ" εἰς τὴν καρ-
δίαν, ἀλλ᾽ εἰς τὴν κοιλίαν·
καὶ εἰς τὸν * ἀφεδρῶνα ἐκπο-
ρεύεται", * καθαρίζον"
πάντα τὰ βρώματα.
20 Ελεγε δὲ ὅτι τὸ ἐκ
τοῦ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον,
ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
πον.
21 Εσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρ- v. 21. Matt. 15.
δίας τῶν ἀνθρώπων οἱ * διά- 19.
λογισμοὶ" οἱ κακοὶ ἐκ- Gen. 6. 5. & 8. 21.
πορεύονται, μοιχεῖαι, πορ- Prov. 6.
νεῖαι, φόνοι, 14.
22 * Κλοπαὶ, πλεονε- Jerem. 17. 9.
ξίαι, πονηρίαι, δόλος,
ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πο-
νηρὸς, βλασφημία", * ὑ-
περηφανία", ἀφροσύνη.
23 Πάντα ταῦτα τὰ πο-
νηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται, καὶ
κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

v. 12. οὐκ ἐναφίετε *Ca.* & οὐκ *pro* οὐκέτι B. 2. *ib.* — *Ca.* L. *ib.* — *Ca.* v. 13. † τῇ μωρᾷ *Ca.* v. 14. † ὁ Ἰησοῦς E. *ibid.* πάλιν *Ca.* *Co.* s. 2. v. *ibid.* — *Co.* s. 2. v. 15. τὸ στόμα *Co.* *ib.* ἐκ τοῦ ἀνθρώπου *sed post* τὰ *Ca.* *W.* ἐξ αὐτοῦ ἅπαντα m. & ἐξ *pro* ἀπ᾽ B. 2. v. 17. τὴν οἰκίαν *Ca.* v. 18. οὔπω s. 1. v. 19. οὐ γὰρ εἰσέρχεται *Ca.* *ib. post* καρδίαν *Ca.* B. 1. *ib.* ὀχετὸν ἐξέρχεται *Ca.* *at pro* ἐκπορευ. m. s. 1. ἐκβάλλεται *ibid.* καθαρίζειν *Ca.* m. v. 21. λογισμοὶ B. 1. v. 22. πορνεία, κλέμματα, μοιχεῖαι, φόνος, πλεονεξία, δόλος, πονηρία, ἀσέλγεια, πονηρὸς ὀφθαλμὸς, βλασφημίαι, *Ca. at* s. 2. G. m. v. *Cp.* ἀσέλγειαι, *ut* & βλασφημίαι s. 1. *ib.* περιφανία B. 1.

v. 24. Matt. 15. 21. 24 Καὶ ἐκεῖθεν * ἀναστὰς" ἀπῆλθεν εἰς τὰ * μεθόρια" Τύρου καὶ Σιδῶνος· καὶ εἰσελθὼν εἰς * τὴν" οἰκίαν, οὐδένα ἤθελε γνῶναι· καὶ οὐκ ἠδυνήθη λαθεῖν.

25 * Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ" περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυγάτριον * αὐτῆς" πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθοῦσα προσέπεσε * πρὸς" τοὺς πόδας αὐτοῦ,

26 (Ἦν δὲ ἡ γυνὴ Ἑλληνὶς, * Συροφοίνισσα" τῷ γένει,) καὶ ἠρώτα αὐτὸν ἵνα τὸ δαιμόνιον * ἐκβάλλῃ" * ἐκ" τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

v. 27. Matt. 15. 26. 27 * Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν" αὐτῇ· Ἄφες πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· οὐ γάρ καλόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις.

28 Ἡ δὲ * ἀπεκρίθη, καὶ" λέγει αὐτῷ· Ναὶ Κύριε· καὶ * γὰρ" τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης ἐσθίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων.

29 Καὶ εἶπεν αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε τὸ δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρός σου.

30 Καὶ ἀπελθοῦσα εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὗρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς, καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημένην ἐπὶ * τῆς κλίνης".

31 Καὶ * πάλιν" ἐξελθὼν * ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου * καὶ Σιδῶνος", ἦλθε * πρὸς τὴν" θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. v. 31. Matt. 15. 29.

32 Καὶ φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν * μογιλάλον, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. v. 32. Matt. 9. 32. Luc. 11. 14.

33 Καὶ * ἀπολαβόμενος" αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ * πτύσας" ἥψατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ. v. 33. Inf. 8. 23. Joh. 9. 6.

34 Καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐστέναξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθὰ, ὅ ἐστι, διανοίχθητι. v. 34. Joh. 11. 41. & 17. 1.

v. 24. — B. 1. *ib.* ὅρια *Ca.* s. 1. *ib.* — *A.* v. 25. γυνὴ δὲ εὐθέως ὡς *Ca.* ἀλλ' εὐθὺς s. 1. *ib.* — *Ca. ib.* εἰς m. v. 26. φοινίσση *Ca.* συροφοινίκισσα s. 2. B. 1. σύρα φοίνισσα *Cp.* s. 6. *at* σύρα φοινίκισσα B. 8. συροφοινικίσση E. G. g. m. συροφοίνισσα *W.* & *al. W.* Ἑλληνὶς *ib.* ἐκβάλῃ *A. ib.* ἀπὸ *Ca.* v. 27. καὶ λέγει *Ca.* & — Ἰησοῦς *Co.* v. 28. ἀποκριθεῖσα G. & *pro* καὶ λέγει *Ca. ponit* λέγουσα *post* αὐτῷ *ib.* ἀλλὰ *Ca. sed ante* καὶ v. 30. τὴν κλίνην *Ca.* v. 31. — *Co. ib.* † ὁ Ἰησοῦς B. 5. L. m. N. 1. *ib. post* ἦλθε, *sed* διὰ *pro* καὶ *Ca. Co.* s. 2. v. *ib.* εἰς *Ca.* v. 32. † καὶ *Ca.* s. 1. v. 33. ἐπιλαβ. *Cp. ib. Ca. pon. ante* ἔβαλε.

35 Καὶ * εὐθέως" * διηνοίχθησαν" αὐτοῦ αἱ ἀκοαί· καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει ὀρθῶς.

36 Καὶ διεστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ * εἴπωσιν· * ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεστέλλετο", μᾶλλον * περισσότερον" ἐκήρυσσον.

37 Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε· καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους λαλεῖν.

ΚΕΦ. η'. VIII.

v. 1. Matth. 15. 32.

1 ΕΝ * ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, * παμπόλλου" ὄχλου ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων * τί φάγωσι, προσκαλεσάμενος * ὁ Ἰησοῦς " τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ", λέγει αὐτοῖς·

2 Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον· ὅτι ἤδη * ἡμέρας " τρεῖς * προσμένουσί μοι", καὶ οὐκ ἔχουσι τί φάγωσι.

3 Καὶ * ἐὰν ἀπολύσω" αὐτοὺς νήστεις εἰς οἶκον * αὐτῶν, ἐκλυθήσονται " ἐν τῇ ὁδῷ· * τινὲς * γὰρ " αὐτῶν * μακρόθεν * ἥκουσι".

4 Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· * Πόθεν τούτους δυνήσεταί τις * ὧδε" χορτάσαι ἄρτων ἐπ' * ἐρημίας";

5 Καὶ ἐπηρώτα αὐτούς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά.

6 Καὶ παρήγγειλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ λαβὼν τοὺς ἑπτὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, ἵνα παραθῶσι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ.

7 Καὶ εἶχον ἰχθύδια ὀλίγα· καὶ * εὐλογήσας", * εἶπε " παραθεῖναι * καὶ αὐτά".

8 Ἔφαγον δὲ, καὶ ἐχορτάσθησαν *· καὶ ἦραν * πε-

v. 35. — *Ca. Co. ib.* ἠνοίγησαν *Ca. v.* 36. † μηδὲν *Ca.* s. 1. *ib.* οἱ δὲ αὐτοὶ *Ca. at* αὐτὸς — *A.* & αὐτοῖς — B. 1. & διεστείλατο *pro* διεστέλλ. B. 1. *ib.* περισσοτέρως *Ca.* m. *v.* 1. † δὲ *Ca. ib.* πάλιν πολλοῦ *Ca.* G. m. s. 2. *at Co. Go.* † πάλιν *ante* παμπόλλου *ib.* † αὐτῶν *Ca. ib.* — *A. Ca. Co. Go.* G. m. *ib.* — *Ca.* G *Co. Go. v.* 2. ἡμέραι *A. Ca.* G. m. s. 15. *ib.* εἰσὶν ἀπό ποτε ὧδε εἰσιν *Ca. v.* 3. ἀπολύσαι *Ca. ib.* οὐ θέλω, μὴ ἐκλυθῶσιν *Ca. ib.* † ὅτι καὶ *Ca. ib.* ἐξ *Ca.* B. 5. *ib.* † ἀπὸ *Ca.* m. *ib.* ἥκασι *A. v.* 4. † κύριε B. 1. *ib.* — *Ca. ib.* ἐρημίαις *A. v.* 6. † καὶ *Ca.* L. N. 1. s. 1. *v.* 7. εὐχαριστήσας *Ca. at* † αὐτὰ *post* εὐλογήσας m. s. 3. *ib.* καὶ αὐτοὺς ἐκέλευσε *Ca. ib.* — m. *v.* 8. † πάντες m. *ib.* τὸ περίσσευμα τῶν *Ca.*

περισσεύματα" κλασμάτων, ἑπτὰ σπυρίδας.

9 Ἦσαν δὲ * οἱ φαγόντες", ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς.

v. 10. Matt. 15. 39. 10 Καὶ * εὐθέως ἐμβὰς " εἰς τὸ πλοῖον * μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ", * ἦλθεν εἰς τὰ * μέρη Δαλμανουθά".

v. 11. Matt. 12. 38. & 16. 1. Luc. 11. 29. Joh. 6. 30. 11 Καὶ * ἐξῆλθον " οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν * αὐτῷ, ζητοῦντες παρ' αὐτοῦ σημεῖον ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, πειράζοντες αὐτόν.

v. 12. Matt. 16. 4. 12 Καὶ * ἀναστενάξας" τῷ πνεύματι * αὐτοῦ", λέγει· Τί ἡ γενεὰ αὕτη σημεῖον * ἐπιζητεῖ"; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * εἰ " δοθήσεται τῇ γενεᾷ ταύτῃ σημεῖον.

13 Καὶ ἀφεὶς αὐτοὺς, ἐμβὰς πάλιν εἰς * τὸ " πλοῖον, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν.

v. 14. Matt. 16. 5. 14 Καὶ ἐπελάθοντο * λαβεῖν ἄρτους, * καὶ " εἰ μὴ ἕνα ἄρτον οὐκ εἶχον μεθ' ἑαυτῶν * ἐν τῷ πλοίῳ".

15 Καὶ διεστέλλετο αὐτοῖς, λέγων· * Ὁρᾶτε", βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. v. 15. Matt. 16. 6. Luc. 12. 1.

16 Καὶ διελογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· * Ὅτι " ἄρτους οὐκ * ἔχομεν".

17 Καὶ γνοὺς * ὁ Ἰησοῦς", λέγει αὐτοῖς· Τί διαλογίζεσθε *, ὅτι ἄρτους οὐκ ἔχετε; οὔπω νοεῖτε, οὐδὲ συνίετε; ἔτι * πεπωρωμένην ἔχετε τὴν καρδίαν ὑμῶν"; v. 17. Sup. 6. 52.

18 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες οὐ βλέπετε; καὶ ὦτα ἔχοντες οὐκ ἀκούετε, * καὶ οὐ " μνημονεύετε;

19 Ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τοὺς πεντακισχιλίους, * πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρατε; Λέγουσιν αὐτῷ· * Δώδεκα". v. 19. Matt. 14. 19. Sup. 6. 41. Luc. 9. 13. Joh. 6. 11.

20 Ὅτε δὲ τοὺς ἑπτὰ * εἰς τοὺς τετρακισχιλίους, * πόσων σπυρίδων πληρώματα" κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἑπτά. v. 20. Matt. 15. 34. Sup. v. 5.

v. 9. — Co. v. 10. αὐτὸς ἀνέβη Ca. ib. — Co. ib. † καὶ Ca. ib. ὄρια μαγιδαδὰ Ca. W. at μαδεγαδὰ S. 1. *& μαγδαλὰν* Go. *v.* 11. *ἐξήλθοσαν Ca. ib. † σὺν Ca. v.* 12. *στενάξας* B. 3. *ib. ἑαυτοῦ A. at — Ca. ib. ζητεῖ Ca. sed post αὕτη ib. οὐ* S. 1. *v.* 13. *— A. v.* 14. *† οἱ μαθηταὶ Ca. sic* B. 3. L. M. N. 1. S. 1. *sed add. in super αὐτοῦ ib. — Ca. ib. εἰς τὸ πλοῖον* B. 3. *v.* 15. *— Ca. v.* 16. *—* M. *ib. ἐλάβομεν* B. 1. L. N. 1. *v.* 17. *— Co. ib. † ἐν ἑαυτοῖς* M. *ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν Ca. ib. ἐστὶν ἡ καρδία ὑμῶν πεπωρωμένη Ca. at ὑμῶν —* L. N. 1. *v.* 18. *οὐδὲ Ca. v.* 19. *† καὶ Ca. ib. δέκα* E. *v.* 20. *† ἄρτους* G. *ib. πόσας σπυρίδας Ca.* V.

21 Καὶ * ἔλεγεν " αὐτοῖς· Πῶς * οὐ " συνίετε;

22 Καὶ * ἔρχεται " εἰς * Βηθσαϊδάν"· καὶ φέρουσιν αὐτῷ τυφλὸν, καὶ παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἵνα αὐτοῦ ἅψηται.

v. 23. Sup. 7. 32, 33.
23 Καὶ * ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς " τοῦ τυφλοῦ, ἐξήγαγεν αὐτὸν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πτύσας εἰς τὰ ὄμματα αὐτοῦ, * ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ", ἐπηρώτα αὐτὸν εἴ τι βλέπει.

24 Καὶ ἀναβλέψας, * ἔλεγε "· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους * ὡς δένδρα * περιπατοῦντας.

25 * Εἶτα " * πάλιν" ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, καὶ * ἐποίησεν αὐτὸν" * ἀναβλέψαι"· καὶ ἀποκατεστάθη, * καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς ἅπαντας".

26 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, * λέγων"· * Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσέλθῃς", * μηδὲ εἴπῃς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ".

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς * τὰς κώμας Καισαρείας" τῆς Φιλίππου· καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων * αὐτοῖς"· Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; v. 27. Matt. 16. 13. Luc. 9. 10.

28 Οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν· * Ἰωάννην τὸν Βαπτιστήν· καὶ ἄλλοι, Ἠλίαν· ἄλλοι δὲ, * ἕνα τῶν προφητῶν.

29 Καὶ αὐτὸς * λέγει αὐτοῖς"· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει * αὐτῷ"· Σὺ εἶ ὁ Χριστός *.

30 Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ * λέγωσι" περὶ αὐτοῦ.

31 Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς, ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- v. 31. Matt. 16. 21. & 17. 22. & 20. 18. Inf. 9. 31. & 10. 33. Luc. 9. 22. & 18. 31. & 24. 7.

v. 21. λέγει B. 7. *Ca. g. ib.* οὔπω *A. Ca. Go. g. s.* 2. v. 22. ἔρχονται *Co. Go. ib.* Βηθανίαν *Ca. Go.* v. 23. λαβόμενος τὴν χεῖρα *Ca. ib.* — M. v. 24. λέγει *Ca. v. ib.* † ὅτι *Go. ib.* † ὁρῶ *Go. ut & multi lib. impressi* v. 25. καὶ *Ca. ib.* — *Co. ib.* ἤρξατο *Ca.* s. 1. v. *at* — *Co. ib.* ἀνέβλεψε B. *om. Co. ib.* καὶ διέβλεψε διαυγῶς πάντα W. *at pro* καὶ ἐνέβλεψε *Ca.* s. 1. v. *pon.* ὥστε ἀναβλέψαι *& pro* ἅπαντας *Ca.* s. 1. v. *leg.* πάντα v. 26. καὶ λέγει αὐτῷ *Ca. ib.* ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου *Ca.* m. *ib.* — *Co.* καὶ ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὴν κώμην, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς m. καὶ μηδενὶ εἴπῃς εἰς τὴν κώμην *Ca.* v. 27. Καισαρείαν *Ca. ib.* — *Ca.* v. 28. † λέγοντες *Co. at* αὐτῷ λεγ. *Ca. ib.* † ὡς *Ca. Totus autem vers. & pars sequentis usque ad* ἀποκριθεὶς — m. v. 29. ἐπηρώτα αὐτοὺς *Co.* s. 1. *ib.* — *Co. ib.* † ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ s. 1. v. 30. εἴπωσιν *Ca.*

θρώπου * πολλὰ" παθεῖν,
καὶ ἀποδοκιμασθῆναι * ἀπὸ
τῶν Πρεσβυτέρων, καὶ Ἀρχιε-
ρέων, καὶ Γραμματέων", καὶ
ἀποκτανθῆναι· καὶ μετὰ τρεῖς
ἡμέρας ἀναστῆναι.
32 Καὶ παῤῥησίᾳ τὸν λό-
γον ἐλάλει. Καὶ προσλαβό-
μενος * αὐτὸν" ὁ Πέτρος,
ἤρξατο ἐπιτιμᾷν αὐτῷ.
v. 33. 33 Ὁ δὲ ἐπιστραφεὶς, καὶ
2 Sam. 19. ἰδὼν τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ",
22. ἐπετίμησε τῷ Πέτρῳ, λέ-
γων· Ὕπαγε ὀπίσω μου, σα-
τανᾶ· ὅτι οὐ φρονεῖς τὰ τοῦ
Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων.
v. 34. 34 Καὶ προσκαλεσά-
Matth. 10. μενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς
38. & 16. μαθηταῖς αὐτοῦ, εἶπεν * αὐ-
24. Luc. 9. 23. τοῖς". * Ὅστις" θέλει ὀπίσω
& 14. 27. μου * ἐλθεῖν", ἀπαρνησάσθω
ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν
αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι.
v. 35. 35 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν
Matth. 10. ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέ-
39. & 16. σει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ
25. Luc. 9. 24. τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν
& 17. 33. * ἐμοῦ" καὶ τοῦ Εὐαγγελίου,
Joh. 12. 25. * οὗτος" σώσει αὐτήν.
36 Τί γὰρ ὠφελήσει * ἄν-
θρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν
κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ v. 37. Psal. 49. 9.
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;
37 * Ἢ τί δώσει ἄνθρω-
πος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς v. 38.
αὐτοῦ"; Matth. 10.
38 Ὃς γὰρ * ἂν" * ἐπαι- 33. Luc. 9. 26.
σχυνθῇ με" καὶ τοὺς ἐμοὺς λό- & 12. 8, 9. Rom. 1.
γους ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ τῇ 16. 2 Tim. 2.
μοιχαλίδι καὶ ἁμαρτωλῷ, 12.
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου * ἐπαι- 1 Joh. 2. 23.
σχυνθήσεται αὐτὸν", ὅταν ἔλθῃ
ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
μετὰ τῶν ἀγγέλων τῶν ἁ-
γίων.

Κεφ. θ'. IX.

Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀ- v. 1.
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι Matth. 16. 28.
εἰσί τινες τῶν * ὧδε" ἑστηκό- Luc. 9. 27.
των, οἵτινες οὐ μὴ γεύσων-
ται θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ἐλη-
λυθυῖαν ἐν δυνάμει.
2 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἓξ v. 2.
παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν Matth. 17. 1.
Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ Luc. 9. 28.
* τὸν" Ἰωάννην, καὶ * ἀνα-
φέρει" αὐτοὺς εἰς ὄρος * ὑ-
ψηλὸν" * κατ' ἰδίαν" μό-
νους· καὶ μετεμορφώθη ἔμ-
προσθεν αὐτῶν *.
3 Καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
ἐγένετο στίλβοντα, λευκὰ λί-

v. 31. — B. 1. † ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων s. 1. *W. ib.* — *W. sed* ὑπὸ *pro* ἀπὸ *Ca.* v. 32. — *Ca.* v. 33. — L. N. 1. v. 34. — *Ca. ib.* εἴτις *Ca.* m. s. 1. v. *ib.* ἀκολουθεῖν B. 3. *Go.* v. 35. — *Ca. ib.* — *A. Ca. Totus hic versus* — E. v. 36. † τὸν *A.* v. 37. — m. v. 38. — *A. ib.* ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ v. *ib.* ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ v. v. 1. μετ' ἐμοῦ *Ca. sed post* ἑστηκ. v. 2. — *A. ib.* ἀνάγει *Ca.* s. 1. *ib.* — *Co. ib.* λίαν B. 3. *ib.* † καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος B. 1.

αν ὡς χιὼν, * οἷα γναφεὺς
ἐπὶ τῆς γῆς ὐ δύναται λευ-
κᾶναι".
4 Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Η-
λίας σὺν * Μωσεῖ"· καὶ
* ἦσαν συλλαλοῦντες" τῷ Ιη-
σοῦ.
5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Πέ-
τρος, * λέγει" τῷ Ιησοῦ·
Ῥαββὶ, καλόν ἐστιν ἡμᾶς
ὧδε εἶναι· * καὶ ποιήσωμεν"
σκηνὰς τρεῖς, σοὶ μίαν,
καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ
Ηλίᾳ μίαν.
6 Οὐ γὰρ ᾔδει τί * λα-
λήσῃ"· * ἦσαν γὰρ" ἔκφο-
βοι.
v. 7. 7 Καὶ ἐγένετο νεφέλη ἐ-
Esa. 42. 1. πισκιάζουσα * αὐτοῖς"· καὶ
Matth. 3. 17. & 17. ἦλθε φωνὴ ἐκ τῆς νεφέλης,
5. * λέγουσα"· Οὗτός ἐστιν ὁ
Supr. 1. 11. υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, αὐτοῦ
Luc. 3. 22. & 9. 35 ἀκούετε.
2 Pet. 1. 17. 8 Καὶ * ἐξάπινα" περι-
Deut. 18. 19. βλεψάμενοι, * οὐκέτι" οὐδένα
εἶδον, * ἀλλὰ" τὸν Ιησοῦν
μόνον * μεθ' ἑαυτῶν".
v. 9. 9 Καταβαινόντων * δὲ"
Matth. 17. 9. αὐτῶν * ἀπὸ" τοῦ ὄρους, δι-
Luc. 9. 36.
εστείλατο αὐτοῖς ἵνα μηδενὶ
διηγήσωνται * ἃ εἶδον", εἰ
μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ.
10 * Καὶ" τὸν λόγον
ἐκράτησαν πρὸς ἑαυτοὺς,
συζητοῦντες * τί ἐστι" * τὸ ἐκ
νεκρῶν ἀναστῆναι".
11 Καὶ * ἐπηρώτων" αὐ- v. 11.
τὸν, λέγοντες· * Οτι" λέγου- Malach. 4. 5.
σιν οἱ Γραμματεῖς, ὅτι Η-
λίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον;
12 Ο δὲ * ἀποκριθεὶς", v. 12.
εἶπεν αὐτοῖς· Ηλίας * μὲν" Psal. 22. 7.
ἐλθὼν * πρῶτον", * ἀποκα- Esai. 53. 3. &c.
θιστᾷ" πάντα· * καὶ πῶς" Dan. 9. 26.
γέγραπται ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ,
καὶ ἐξουδενωθῇ.
13 Αλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι v. 13.
καὶ Ηλίας * ἐλήλυθε", καὶ Luc. 1. 17.
ἐποίησαν * αὐτῷ ὅσα * ἠθέ- Matt. 11. 14. & 17.
λησαν", καθὼς γέγραπται 10. &c.
ἐπ' αὐτόν.
14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τοὺς v. 14.
μαθητὰς, εἶδεν ὄχλον πο- Matt. 17. 14.
λὺν * περὶ" αὐτοὺς, καὶ Luc. 9. 37. 38.
Γραμματεῖς συζητοῦντας
* αὐτοῖς".

v. 3. ὡς ὐ δύναταί τις λευκᾶναι ἐπὶ τῆς γῆς *Ca.* v. 4. Μωϋσῇ B. 3. *ib.* συνελάλουν *Ca.* v. 5. εἶπεν *Ca.* *ib.* θέλεις ποιήσω *Ca.* v. 6. λαλήσαι *Cu.* λαλήσει B. *om.* *ib.* γὰρ ἐγένοντο *post* ἐκφ. *Ca.* v. 7. αὐτοὺς B. 1. *ib.* — B. 8. *Co.* *Go.* M. v. 8. εὐθέως *Ca.* *ib.* — *G.* *ib.* εἰ μὴ *Ca.* *ib.* — *Ca.* v. 9. καὶ *sed ante* καταβ. *Ca.* *ib.* ἐκ *Ca.* *ib.* ἃ εἴδοσαν *sed ante* διηγ. *Ca.* v. 10. οἱ δὲ *Ca.* οἱ δὲ καὶ E. *ib.* — E. *ib.* ὅταν ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ *Ca.* v. 11. ἐπηρώτησαν *A.* *ib.* — *Ca* B. 1. v. 12. — *Co.* *ib.* εἰ *sed ante* Ηλ. *Ca.* *ib.* πρῶτος *Ca.* *ib.* ἀποκαθιστάνει *A.* *Ca.* *ib.* καθὼς *A.* S. 1. v. 13. ἦλθεν B. 1. *ib.* † ἐν *Cu.* *ib.* ἤθελον *Ca.* v. 14. πρὸς *Ca.* *ib.* αὐτοὺς B. 2.

15 Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ * ὄχλος" * ἰδὼν αὐτὸν ἐξεθαμβήθη", * καὶ * προστρέχοντες" ἠσπάζοντο αὐτόν.

16 Καὶ ἐπηρώτησε * τοὺς Γραμματεῖς"· Τί συζητεῖτε * πρὸς αὐτούς";

v. 17. Matth. 17. 14. Luc. 9. 38.

17 Καὶ * ἀποκριθεὶς" εἷς ἐκ τοῦ ὄχλου, εἶπε *· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρός σε, ἔχοντα πνεῦμα ἄλαλον *·

18 Καὶ ὅπου * ἂν" αὐτὸν καταλάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίζει τοὺς ὀδόντας * αὐτοῦ", καὶ ξηραίνεται· καὶ εἶπον τοῖς μαθηταῖς σου ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ οὐκ ἴσχυσαν *.

19 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς * αὐτῷ", λέγει· Ὦ γενεὰ ἄπιστος, ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέρετε αὐτὸν πρός με.

v. 20. Sup. 1. 26.

20 Καὶ ἤνεγκαν αὐτὸν πρὸς αὐτόν· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, * εὐθέως" τὸ πνεῦμα * ἐσπάραξεν" αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκυλίετο ἀφρίζων.

21 Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα αὐτοῦ, Πόσος χρόνος ἐστὶν *, ὡς" τοῦτο γέγονεν αὐτῷ; Ὁ δὲ εἶπε· * Παιδιόθεν".

22 Καὶ πολλάκις αὐτὸν καὶ εἰς * πῦρ * ἔβαλε" καὶ εἰς * ὕδατα", ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ' εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν *, σπλαγχνισθεὶς ἐφ' ἡμᾶς.

23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· * Τὸ εἰ δύνασαι πιστεῦσαι", πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. v. 23. Luc. 17. 6.

24 Καὶ εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, μετὰ δακρύων * ἔλεγε"· Πιστεύω * Κύριε", βοήθει μου τῇ ἀπιστίᾳ.

25 * Ἰδὼν δὲ ὁ" Ἰησοῦς ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχλος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, * λέγων" αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ * ἄλαλον καὶ κωφὸν, ἐγώ σοι ἐπιτάσσω· Ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλθῃς εἰς αὐτόν.

v. 15. λαός m. ἰδόντες τὸν Ἰησοῦν ἐξεθαμβήθησαν Ca. ib. † καὶ ἐξεφοβήθησαν v. ib. προσχαίροντες Ca. v. 16. αὐτοὺς Co. Ca. ib. ἐν ὑμῖν Ca. v. 17. ἀπεκρίθη Ca. ib. † αὐτῷ Ca. ib. † καὶ κωφὸν Ca. v. 18. ἐὰν A. ib. — Ca. G. ib. † ἐκβαλεῖν αὐτὸ Ca. v. 19. † Ἰησοῦς Go. ib. αὐτοῖς Ca. s. 1. Co. Go. ἐν αὐτῷ Cu. v. 20. — Ca. ib. ἐπάραξεν Ca. s. 1. V. v. 21. ἐξ οὗ s. 1. ib. ἐκ παιδὸς Ca. v. 22. † τὸ A. ib. βάλλει sed post ὕδατα Ca. ib. ὕδωρ v. ib. † κύριε Ca. v. 23. πιστεῦσαι εἰ δύνασαι; Co. v. 24. λέγει Ca. ib. — A. Ca. Go. v. 25. καὶ ὅτι εἶδεν Ca. ib. εἰπών Ca. ib. † ἀκάθαρτον καὶ m.

26 Καὶ

26 Καὶ κράξαν, καὶ
πολλὰ σπαράξαν * αὐτὸν",
ἐξῆλθε· καὶ ἐγένετο ὡσεὶ νε-
κρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν ὅτι
ἀπέθανεν.

27 Ὁ δὲ Ἰησοῦς κρατή-
σας * αὐτὸν " τῆς χειρὸς,
ἤγειρεν αὐτόν· καὶ ἀνέστη.

v. 28. Matth. 17. 19. 28 Καὶ * εἰσελθόντα αὐ-
τὸν " εἰς * οἶκον, οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ ἐπηρώτων αὐτὸν κατ'
ἰδίαν· * Ὅτι " ἡμεῖς οὐκ
ἠδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό;

29 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦ-
το τὸ γένος ἐν οὐδενὶ δύνα-
ται ἐξελθεῖν, εἰ μὴ ἐν προσ-
ευχῇ καὶ νηστείᾳ.

v. 30. Matth. 16. 21. & 17. 22. Luc. 9. 22. 44. & 18. 31. & 24. 7. 30 Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόν-
τες παρεπορεύοντο διὰ τῆς
Γαλιλαίας· καὶ οὐκ ἤθελεν ἵνα
τις γνῷ.

31 Ἐδίδασκε γὰρ τοὺς μα-
θητὰς αὐτοῦ, καὶ ἔλεγεν αὐ-
τοῖς· Ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
παραδίδοται εἰς χεῖρας * ἀν-
θρώπων ", καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν· καὶ ἀποκτανθεὶς ", * τῇ
τρίτῃ ἡμέρᾳ " ἀναστήσεται.

32 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα,
καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

33 Καὶ * ἦλθεν " * εἰς
Καπερναούμ· καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ v. 33. Matth. 18.
γενόμενος, ἐπηρώτα αὐτούς· 1.
Τί ἐν τῇ ὁδῷ * πρὸς ἑαυ- Luc. 9. 46.
τοὺς " διελογίζεσθε; & 22. 24.

34 Οἱ δὲ ἐσιώπων·
πρὸς ἀλλήλους * γὰρ " διε-
λέχθησαν * ἐν τῇ ὁδῷ ", τίς
μείζων *.

35 * Καὶ " καθίσας ἐφώ- v. 35.
νησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει Matth. 20. 26.
αὐτοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος Infr. 10. 43.
εἶναι, * ἔσται " πάντων ἔσχα-
τος, καὶ πάντων διάκονος.

36 Καὶ λαβὼν παιδίον,
ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐ- v. 36.
τῶν· καὶ ἐναγκαλισάμενος Inf. 10. 16.
αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς·

37 Ὃς ἐὰν ἓν τῶν τοιού-
των παιδίων δέξηται * ἐπὶ " v. 37.
τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχε- Matth. 10. 40. & 18.
ται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, 5. Luc. 9. 48.
οὐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν ἀπο- Joh. 13.
στείλαντά με. 20.

38 * Ἀπεκρίθη " * δὲ "
αὐτῷ ὁ Ἰωάννης *, λέγων "· v. 38. Luc. 9. 49.
Διδάσκαλε, εἴδομέν τινα
* ἐν " τῷ ὀνόματί σου ἐκ-
βάλλοντα δαιμόνια, * ὃς
οὐκ ἀκολουθεῖ ἡμῖν "· καὶ ἐκω-
λύσαμεν αὐτὸν, * ὅτι οὐκ
ἀκολουθεῖ * ἡμῖν ".

v. 26. ἀπ' αὐτοῦ *post* ἐξῆλθε *Ca.* *v.* 27. αὐτοῦ *post* χειρὸς *Ca. Cp.* s. I. v. *v.* 28. εἰσελθόντες αὐτοῦ *Ca.* s. I. v. *ib.* † τὸν *A. ib.* διὰ τί *A. Ca. Co. Co.* s. I. m. *at* τί ὅτι B. I. s. I. *v.* 31. ἀνθρώπου *Ca.* ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν s. I. *ib.* — *Ca ib.* μετὰ τρεῖς ἡμέρας *Ca.* s. 2. *Co.* *v.* 33. ἤλθοσαν *Ca.* ἦλθον v. *ib.* † ὁ Ἰησοῦς B. Γ. *ib.* — *Ca.* *v.* 34. δὲ m. *ib.* — *A. Go. Ca. ib.* † γένηται αὐτῶν *Ca.* s. I. v. *v.* 35. τότε *Ca. ib.* ἔσω *Cu.* *v.* 37. ἐν *Ca.* *v.* 38. εἶπε *Co. ib.* — *Ca.* m. *ib.* καὶ εἶπε *Ca. at* — *Co. ib.* — *Cu. ib.* — *Co.* & *pro* ἡμῖν *Ca. pon.* μεθ' ἡμῶν. *ib.* — *Ca.* v. *Co.*

39 Ὁ

39 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" εἶπε· Μὴ κωλύετε * αὐτόν"· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.

v. 40. Matth. 12. 30.
40 Ὃς γὰρ οὐκ ἔστι καθ' * ἡμῶν", ὑπὲρ * ἡμῶν" ἐστιν·

v. 41. Matth. 10. 42.
41 Ὃς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος ἐν * τῷ" ὀνόματί * μου", ὅτι Χριστοῦ ἐστε, * ἀμὴν λέγω ὑμῖν", * οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

v. 42. Matth. 18. 6. Luc. 17. 1. 2.
42 Καὶ ὃς ἂν σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν * τῶν * πιστευόντων" εἰς ἐμέ, καλόν ἐστιν αὐτῷ μᾶλλον εἰ περίκειται * λίθος μυλικὸς" περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ * βέβληται" εἰς τὴν θάλασσαν.

v. 43. Matth. 5. 29. & 18. 8. Deut. 13. 6.
43 Καὶ ἐὰν σκανδαλίζῃ σε ἡ χείρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλόν σοι ἐστὶ κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας ἔχοντα * ἀπελθεῖν" εἰς τὴν γέενναν, * εἰς" * τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον".

v. 44. Esa. 66. 24.
44 * Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται".

45 Καὶ ἐὰν ὁ πούς σου σκανδαλίζῃ σε, ἀπόκοψον * αὐτόν· καλόν ἐστί * σοι" εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν * χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον·

46 * Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται".

47 Καὶ * ἐὰν" ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλίζῃ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλόν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν * τοῦ πυρός".

48 Ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν οὐ τελευτᾷ, καὶ τὸ πῦρ οὐ σβέννυται.

49 * Πᾶς γὰρ πυρὶ ἁλισθήσεται", * καὶ πᾶσα θυσία ἁλὶ ἁλισθήσεται". v. 49. Levit. 2. 13.

50 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γένηται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύσετε; ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν ἀλλήλοις. v. 50. Matth. 5. 13. Luc. 14. 34. Rom. 12. 18. Hebr. 12. 14.

v. 39. ἀποκριθεὶς Ca. ib. — Ca. v. 40. ὑμῶν bis A. Cu. v. 41. — A. ib. — A. ib — G. ib. † ὅτι Ca. L. v. 42. † τούτων A. Ca. B. 1. ib. πίστιν ἐχόντων Ca. ib. μύλος ὀνικὸς Ca. Go. ib. ἐβλήθη sed post θάλασσ. Ca. v. 43. βληθῆναι Ca. W. ib. ὅπου ἐστὶ Ca. ib. τοῦ πυρὸς ἀσβέστου V. v. 44. Totus — Co. v. 45. † βάλε Co. ib. σε A. ib. † αἰώνιον Ca. v. 46. Totus — Co. v. 47. εἰ sed post σου Ca. ib. — Ca. Co. v. 49. — E. ib. — Co. m. at — ἁλὶ tantum B. 1. G. & pro καὶ Ca. pon. γὰρ post πᾶσα.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ι. X.

v. 1. Matth. 19. 1. 1 Κάκεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἰουδαίας, * διὰ τοῦ " πέραν τοῦ Ἰορδάνου· καὶ * συμπορεύονται " πάλιν * ὄχλοι " πρὸς αὐτόν· καὶ ὡς εἰώθει, πάλιν ἐδίδασκεν αὐτούς.

2 Καὶ * προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι", * ἐπηρώτησαν" αὐτὸν, εἰ ἔξεστιν ἀνδρὶ γυναῖκα ἀπολῦσαι· πειράζοντες αὐτόν.

3 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν * αὐτοῖς"· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μωσῆς;

v. 4. Deut. 24. 1. Jer. 3. 1. Matth. 5. 31. 4 Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον ἀποστασίου * γράψαι, καὶ ἀπολῦσαι.

5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν * αὐτοῖς" Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἔγραψεν * ὑμῖν " τὴν ἐντολὴν ταύτην.

v. 6. Gen. 1. 27. & 5. 2. Matth. 19. 4. 6 Ἀπὸ δὲ ἀρχῆς * κτίσεως", ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν * αὐτοὺς" * ὁ Θεός".

v. 7. Gen. 2. 24. 1 Cor. 6. 16. Ephes. 5. 31. 7 * Ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται πρὸς * τὴν γυναῖκα" αὐτοῦ.

8 Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν· ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία σάρξ.

9 Ὃ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω. v. 9. Matth. 19. 6.

10 Καὶ * ἐν τῇ οἰκίᾳ" πάλιν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ τοῦ αὐτοῦ * ἐπηρώτησαν αὐτόν.

11 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. v. 11. Matth. 5. 32. & 19. 9. Luc. 16. 18. 1 Cor. 7. 10. 11.

12 Καὶ ἐὰν γυνὴ * ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς", καὶ γαμηθῇ ἄλλῳ, μοιχᾶται.

13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παιδία, ἵνα ἅψηται αὐτῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ * ἐπετίμων * τοῖς προσφέρουσιν". v. 13. Matth. 19. 13. Luc. 18. 15.

14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἄφετε τὰ * παιδία" ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία * τοῦ Θεοῦ". v. 14. Matth. 18. 3. & 19. 14. 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.

v. 1. — *Ca. m. ib.* συνέρχεται *Ca. ib.* ὄχλος *Ca.* *v.* 2. — *Ca. ib.* ἐπηρώτων *Cu.* *v.* 3. — *Go.* *v.* 4. † δοῦναι *Cu. at* m *pon. pro* γράψαι. *v.* 5. — *Ca. ib.* Μωυσῆς *Ca.* *v.* 6. — *Ca. ib.* — *Ca. Go. ib.* — *Co.* *v.* 7. † καὶ εἶπεν *Cp. ib.* τῇ γυναικὶ *A.* s. 1. *v.* 10. εἰς τὴν οἰκίαν *Ca. ib.* † λόγου *Ca.* *v.* 12. ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς *Ca.* *v.* 13. † αὐτοῦ *Ca. ib.* αὐτοῖς *Co.* *v.* 14. παιδάρια *Ca. ib.* τῶν οὐρανῶν s. 1.

15 Ἀμὴν

15 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς
* ἐὰν" μὴ δέξηται τὴν βα-
σιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ
μὴ * εἰσέλθῃ" εἰς αὐτήν.
16 Καὶ ἐναγκαλισάμενος
v. 16. Matth. 19. 15. Sup. 9. 36. αὐτά, * τιθεὶς" τὰς χεῖ-
ρας ἐπ' αὐτά, * ηὐλόγει"
αὐτά.
17 Καὶ ἐκπορευομένου
v. 17. Matth. 19. 16. Luc. 18. 18. αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, * προσδρα-
μὼν εἷς" καὶ γονυπετήσας
* αὐτὸν", ἐπηρώτα αὐτόν*·
Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί * ποι-
ήσω ἵνα" ζωὴν" * αἰώ-
νιον" κληρονομήσω;
18 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Τί με λέγεις ἀγα-
θόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ
* εἷς, ὁ Θεός.
19 Τὰς ἐντολὰς οἶδας·
Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύ-
v. 19. Exod. 20. 13. & 21. 12. Deut. 5. 17. Rom. 13. 9. σῃς"· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευ-
δομαρτυρήσῃς· * Μὴ ἀποστε-
ρήσῃς"· Τίμα τὸν πατέρα
* σου" καὶ τὴν μητέρα.
20 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς",
εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
ταῦτα πάντα * ἐφυλαξά-
μην" ἐκ νεότητός μου *.
21 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" ἐμ- v. 21. Matth. 6. 19. Luc. 12. 33 & 16. 9.
βλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν
αὐτόν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἕν
σοι ὑστερεῖ· * ὕπαγε, ὅσα ἔχεις
πώλησον, καὶ δὸς τοῖς πτωχοῖς,
καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ·
καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι,
* ἄρας τὸν σταυρόν".
22 Ὁ δὲ * συγνάσας ἐπὶ
τῷ" λόγῳ, * ἀπῆλθε λυ-
πούμενος· ἦν γὰρ ἔχων * κτή-
ματα" πολλά.
23 Καὶ περιβλεψάμε- v. 23. Job. 31. 24. Psal. 62. 11. Prov. 11. 18. Matt. 19. 23. Luc. 18. 24. 1 Tim. 6. 17.
νος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ· Πῶς δυσκό-
λως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες
εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ
εἰσελεύσονται.
24 Οἱ δὲ μαθηταὶ * ἐ-
θαμβοῦντο ἐπὶ * τοῖς λόγοις"
αὐτοῦ. Ὁ δὲ * Ἰησοῦς πά-
λιν" ἀποκριθεὶς, λέγει αὐ-
τοῖς· Τέκνα, πῶς δύσκο-
λόν ἐστι * τοὺς πεποιθότας ἐπὶ
τοῖς χρήμασιν", εἰς τὴν βα-

v. 15. ἂν *A. ibid.* εἰσελεύσεται *sed post* αὐτὴν *Ca.* *v.* 16. ἐτίθει *Ca. ib.* καὶ εὐλόγει *Ca.* *v.* 17. ἰδοὺ τις πλούσιος προσδραμ... S. 1. *A.* προσελθών τις B. 1. g. 1. N. 1. *sed* B. 2. *tantum* τις *pro* εἷς, προσελθὼν εἷς πλούσιος m. *ib.* — *Co.* αὐτῷ *W. & al. W.* ἔμπροσθεν αὐτοῦ *ib.* † λέγων *Ca. ib.* ποιήσας S. 1. *ib.* — E. *v.* 18. † μόνος *Ca.* *v.* 19. πορνεύσεις *Ca. ponitur proin. loco* m. *ib.* — G. E. *ib.* — *Ca.* *v.* 20. — *Co. ib.* ἐφύλαξα *A. Ca. ib.* † τί ἔτι ὑστερῶ S. 1. *v.* 21. — *A. ib.* † εἰ θέλεις τέλειος εἶναι *Co.* S. 2. *ib.* — *A. ib.* — *Ca.* S. 1. V. *at* S. 1. † σου *post* σταυρὸν *v.* 22. ἐστύγνασεν ἐπὶ τούτῳ *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* χρήματα *Ca. Go.* *v.* 24. † αὐτοῦ *Ca. ib.* τῷ λόγῳ *Co. ib.* — *A. sed tantum* — πάλιν G. *ib.* — *Co. sed tantum* τοῖς — *A.*

σιλείαν

σιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν;

25 * Εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς ῥαφίδος διελθεῖν", ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ * εἰσελθεῖν".

26 Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες * πρὸς ἑαυτούς"· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

v. 27. Job.42.2. Jer.32.17. Zach.8.6. Luc.1.37.

27 Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· Παρὰ ἀνθρώποις * ἀδύνατον *, * ἀλλ' οὐ" παρὰ τῷ Θεῷ *· * πάντα γὰρ δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ".

v. 28. Matth. 4. 20. & 19. 27. Luc.5.11. & 18.28.

28 * Καὶ" ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι.

29 Ἀποκριθεὶς * δὲ" ὁ Ἰησοῦς, * εἶπεν"· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν * οἰκίαν", ἢ ἀδελφοὺς *, ἢ ἀδελφὰς", * ἢ πατέρα", ἢ μητέρα, * ἢ γυναῖκα", ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς, ἕνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου,

30 * Ἐὰν" μὴ λάβῃ ἑκατονταπλασίονα * νῦν" ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, οἰκίας, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ * μητέρας, καὶ τέκνα, καὶ ἀγροὺς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον *.

31 Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι, ἔσχατοι· καὶ * οἱ" ἔσχατοι, πρῶτοι. v. 31. Matth.19. 30. & 20. 16. Luc. 13. 30.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμβοῦντο,* καὶ ἀκολουθοῦντες ἐφοβοῦντο". Καὶ παραλαβὼν πάλιν * τοὺς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· v. 32. Matth.16. 21. & 17. 22. & 20. 17. Sup.8.31. & 9. 31. Luc.9.22. & 18. 31. & 24. 7.

33 Ὅτι ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς Ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς Γραμματεῦσι, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτὸν θανάτῳ,* καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι". v. 33. Joh. 18. 32.

v. 25. ταχεῖον κάμηλος διὰ τρυμαλιᾶς ῥαφίδος διελεύσεται) Ca. *sed ante* ἐστὶ † γὰρ Cp. L. N. 1. & † δὲ A. *quin* & — τῆς *utrob.* A. & *pro* διελθεῖν B. *om. pon.* εἰσελθεῖν *ib.* — A. Ca. v. 26. αὐτῷ Co. v. 27. † τοῦτο Ca. *ib.* † ἐστι Ca. *ib.* δὲ *sed post* παρὰ Ca. *ib.* † δυνατόν Ca. *ib.* — B. 3. Ca. L. v. 28. τότε B. 1. δὲ *sed post* ἤρξ. g. m. L. N. 1. *at* — G. v. 29. καὶ *sed ante* ἀποκρ. m. *at* — A. *ib.* — Ca. *ib.* † ὅτι A. *ib.* — Ca. *ib.* — Go. *ib.* — Ca. *ib.* — Co. Ca. v. v. 30. ὃς ἂν Ca. *ib.* — Ca. *ib.* † πατέρας καὶ B. 1. G. L. m. W. *in num. sing.* B. 1. g. L. N. 1. S. 3. μητέρα A. *ib.* † λήψεται) Ca. v. 31. — A. v. 32. — Ca. m. *ib.* † ὁ Ἰησοῦς m. v. 33. — Go.

34 Καὶ

34 Καὶ ἐμπαίξουσιν αὐ-
τῷ, * καὶ μαστιγώσουσιν αὐ-
τὸν", * καὶ ἐμπτύσουσιν αὐ-
τῷ", * καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐ-
τόν"· καὶ * τῇ τρίτῃ ἡμέ-
ρᾳ" ἀναστήσεται.
v. 35. Matth. 20. 20. 35 Καὶ προσπορεύονται
αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης,
* οἱ" υἱοὶ Ζεβεδαίου, * λέ-
γοντες"· Διδάσκαλε, θέλο-
μεν * ἵνα ὃ ἐὰν" αἰτήσω-
μεν, ποιήσῃς ἡμῖν.
36 Ὁ δὲ * εἶπεν" αὐ-
τοῖς· Τί θέλετε * ποιῆσαί
με" ὑμῖν;
37 * Οἱ δὲ " εἶπον αὐ-
τῷ· Δὸς ἡμῖν ἵνα εἷς ἐκ δε-
ξιῶν * σου" καὶ εἷς ἐξ εὐωνύ-
μων σου καθίσωμεν ἐν τῇ
δόξῃ σου.
v. 38. Matth. 20. 22. Luc. 12. 50. 38 Ὁ δὲ Ἰησοῦς * εἶπεν
αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖ-
σθε. δύνασθε πιεῖν τὸ πο-
τήριον ὃ ἐγὼ πίνω, * καὶ τὸ
βάπτισμα ὃ ἐγὼ βαπτίζο-
μαι, βαπτισθῆναι;
39 Οἱ δὲ εἶπον * αὐ-
τῷ"· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν
ποτήριον ὃ ἐγὼ πίνω, πίε-
σθε· καὶ τὸ βάπτισμα ὃ ἐγὼ
βαπτίζομαι, βαπτισθήσε-
σθε·
40 Τὸ δὲ καθίσαι ἐκ v. 40. Matth.
δεξιῶν μου * καὶ ἐξ" εὐωνύ- 25. 34.
μων * μου", οὐκ ἔστιν ἐμὸν
δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται.
41 Καὶ ἀκούσαντες οἱ v. 41.
* δέκα, * ἤρξαντο ἀγανα- Matth.
κτεῖν περὶ Ἰακώβου καὶ Ἰω- 20. 24.
άννου".
42 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκα- v. 42.
λεσάμενος αὐτοὺς, λέγει αὐ- Matth. 20. 25.
τοῖς· Οἴδατε ὅτι οἱ δοκοῦντες Luc. 22. 25.
ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύ-
ουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι αὐ-
τῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν *.
43 Οὐχ οὕτω δὲ * ἔσται"
ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὃς ἐὰν θέλῃ
* γενέσθαι" μέγας ἐν ὑμῖν,
ἔσται διάκονος ὑμῶν.
44 Καὶ ὃς ἂν θέλῃ * ὑ- v. 44.
μῶν γενέσθαι" πρῶτος, Supra 9. 35.
ἔσται πάντων δοῦλος. 1 Petr. 5. 3.
45 Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν- v. 45.
θρώπου οὐκ ἦλθε διακονη- Johan. 13. 14.
θῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ Phil. 2. 7.
δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύ- Ephes. 1. 7.
τρον ἀντὶ πολλῶν. Col. 1. 14. 1 Tim. 2. 6.
46 Καὶ ἔρχονται εἰς Ἰε- Tit. 2. 14.
ριχώ· καὶ ἐκπορευομένου αὐ- v. 46. Matth. 20. 29.
τοῦ * ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ " τῶν Luc. 18. 35.

v. 34. — *Ca. ib.* — m. *ib.* — *A. Ca. ib.* μετὰ τρεῖς ἡμέρας *Ca.* s. 2. *Co. v.* 35. — *A. ib.* καὶ λέγουσιν αὐτῷ *Ca. ib.* ἄν σε *Ca. v.* 36. λέγει *Ca. ibid.* ποιήσω *Ca. v.* 37. καὶ *Ca. ib.* — *Ca. v.* 38. † ἀποκριθεὶς *Ca. ib.* † ἢ *Ca.* s. 1. *Co. v.* 40. ἢ ἐξ *Ca.* s. 1. *Co. ib.* — *Ca.* m. *A. v.* 41. † λοιποὶ *Ca. ib.* ἠγανάκτησαν περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν *A. v.* 42. *utrob. not. interrog. Cu. v.* 43. ἔστω *Cu. ib.* εἶναι *sed post* ὑμῖν *Ca. v.* 44. ἐν ὑμῖν εἶναι m. s. 1. v. *sic* εἶναι *pro* γεν. *Ca. v.* 46. ἐκεῖθεν μετὰ *Ca. Go.*

μα-

μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ ὄχλου
ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίου Βαρτί-
μαιος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο
παρὰ τὴν ὁδὸν προσαι-
τῶν.
47 Καὶ ἀκούσας ὅτι Ἰη-
σοῦς ὁ * Ναζωραῖός " * ἐστιν ",
ἤρξατο κράζειν, καὶ λέγειν·
* Ὁ υἱὸς Δαβὶδ Ἰησοῦ ", ἐλέ-
ησόν με.
48 Καὶ ἐπετίμων αὐτῷ
* πολλοὶ " ἵνα σιωπήσῃ· ὁ
δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν·
Υἱὲ Δαβὶδ ἐλέησόν με.
49 Καὶ στὰς ὁ Ἰησοῦς,
* εἶπεν " αὐτὸν * φωνηθῆ-
ναι "· * καὶ φωνοῦσι τὸν τυ-
φλὸν ", λέγοντες αὐτῷ· Θάρ-
σει, * ἔγειραι "· * φωνεῖ σε.
50 Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ
ἱμάτιον αὐτοῦ, * ἀναστὰς "
ἦλθε πρὸς * τὸν Ἰησοῦν ".
51 Καὶ ἀποκριθεὶς, * λέ-
γει " αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέ-
λεις ποιήσω σοι; Ὁ δὲ τυ-
φλὸς εἶπεν αὐτῷ· * Ῥαββο-
νί ", ἵνα ἀναβλέψω.
v. 52. 52 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
Matth. 9. 22. Supra. 5. 34. τῷ· * Ὕπαγε "· ἡ πίστις σου
σέσωκέ σε. Καὶ * εὐθέως "
ἀνέβλεψε, καὶ * ἠκολούθει "
* τῷ Ἰησοῦ " ἐν τῇ ὁδῷ.

ΚΕΦ. ια΄. XI.

1 ΚΑὶ ὅτε * ἐγγίζουσιν " v. 1.
εἰς Ἱερουσαλὴμ, εἰς Matth. 21. 1.
* Βηθφαγὴ " καὶ Βηθανίαν Luc. 19. 29.
πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ,
2 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπά-
γετε εἰς τὴν * κώμην " τὴν
κατέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως
εἰσπορευόμενοι * εἰς αὐ-
τὴν ", εὑρήσετε πῶλον δε-
δεμένον, ἐφ᾽ ὃν * οὐδεὶς * ἀν-
θρώπων κεκάθικε· λύσαντες
αὐτὸν ἀγάγετε.
3 Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ·
Τί * ποιεῖτε τοῦτο "; εἴπατε·
Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρείαν
ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ἀπο-
στελεῖ * ὧδε.
4 * Ἀπῆλθον δὲ, καὶ " εὗρον
* τὸν " πῶλον δεδεμένον πρὸς
τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμ-
φόδου, καὶ λύουσιν αὐτόν.

v. 47. ναζωρηνὸς *Ca.* ναζαραῖος s. 3. *ib.* παρέρχεται m. *ib.* υἱὲ δαβὶδ *Cu.* *v.* 48. οἱ ὄχλοι B. 1. *v.* 49. ἐκέλευσε v. *ib.* φωνήσατε & — αὐτὸν s. 2. *at* φωνήσατε αὐτὸν Co. *ib.* οἱ δὲ λέγουσι τῷ τυφλῷ *Ca.* *ib.* — G. *ib.* † ἔρχου *Co.* *v.* 50. ἀναπηδήσας *Ca.* *W.* 2. *Co.* Go. ἐξαλλόμενος v. *ib.* αὐτὸν *Ca.* *v.* 51. εἶπεν *sed post* Ἰησοῦς *Ca.* *ib.* ῥαββουνὶ *Co.* *v.* 52. ἀνάβλεψον m. *ib.* — m. *ib.* ἠκολούθησεν *Cu.* *ib.* αὐτῷ *Ca.* *Co.* *v.* 1. ἤγγιζεν *Ca.* s. 1. *ib.* βηθσφαγὴ *Cu.* *at* — *Ca.* v. *v.* 2. πόλιν s. 1. *ib.* ἐκεῖσε v. & *pro* αὐτὴν Go. *leg.* τὴν πόλιν *ib.* † οὔπω B. 7. L. N. 1. s. 2. *ib.* † πώποτε *A.* *v.* 3. λύετε τὸν πῶλον *Ca.* *ib.* † πάλιν *Ca.* *v.* 4. καὶ ἀπελθόντες *Ca.* *ib.* — *A.*

5 Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἑστη-
κότων ἔλεγον αὐτοῖς· Τί
ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον;
6 Οἱ δὲ εἶπον * αὐτοῖς"
καθὼς * ἐνετείλατο" ὁ Ἰη-
σοῦς· καὶ ἀφῆκαν αὐτούς.
7 Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον
v. 7. Johan.12. πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ * ἐπέβα-
14. 2 Reg. 9. λον" αὐτῷ τὰ ἱμάτια * αὐ-
13. τῶν", καὶ * ἐκάθισεν " ἐπ'
* αὐτῷ".
8 Πολλοὶ δὲ * τὰ ἱμά-
τια" αὐτῶν ἔστρωσαν * εἰς
τὴν ὁδόν"· ἄλλοι δὲ στοιβά-
δας ἔκοπτον ἐκ τῶν δένδρων,
καὶ ἐστρώννυον εἰς τὴν ὁδόν.
v. 9. 9 Καὶ οἱ προάγοντες * καὶ
Psal. 118. οἱ ἀκολουθοῦντες " ἔκραζον,
25, 26. Matth.21. * λέγοντες"· * Ὡσαννά",
9. & 23. εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
39. ἐν ὀνόματι Κυρίου.
10 *·Εὐλογημένη ἡ ἐρ-
χομένη βασιλεία * ἐν ὀνό-
ματι Κυρίου", τοῦ πατρὸς
ἡμῶν Δαβίδ· Ὡσαννὰ ἐν
τοῖς ὑψίστοις.
11 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱε-
v. 11. Matth.21. ροσόλυμα * ὁ Ἰησοῦς", καὶ
12. Luc. 19. εἰς τὸ ἱερόν· καὶ περιβλεψά-
45. Joh.2.14. μενος πάντα, ὀψίας ἤδη
οὔσης τῆς ὥρας, ἐξῆλθεν εἰς
Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδε-
κα *.
12 Καὶ τῇ ἐπαύριον ἐξ- v. 12.
ελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθα- Matth.21.
νίας, ἐπείνασε. 18.
13 Καὶ ἰδὼν συκῆν * μα-
κρόθεν", ἔχουσαν φύλλα, ἦλ-
θεν * εἰ ἄρα εὑρήσει τι" ἐν
αὐτῇ. καὶ * ἐλθὼν ἐπ' αὐ-
τήν, οὐδὲν εὗρεν " εἰ μὴ
φύλλα *· οὐ γὰρ ἦν καιρὸς σύ-
κων.
14 * Καὶ " ἀποκριθεὶς
* ὁ Ἰησοῦς", εἶπεν αὐτῇ· Μη-
κέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα
οὐδεὶς καρπὸν φάγοι. καὶ ἤ-
κουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
15 Καὶ * ἔρχονται" * εἰς v. 15. Matth.21.
Ἱεροσόλυμα· καὶ * εἰσελθὼν 12.
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν", ἤρ- Luc. 19. 45.
ξατο ἐκβάλλειν * τοὺς πω- Joh.2.14.
λοῦντας καὶ * ἀγοράζοντας ἐν
* τῷ ἱερῷ"· καὶ τὰς τραπέ-
ζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς
καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς
περιστερὰς * κατέστρεψε".
16 Καὶ οὐκ ἤφιεν ἵνα τις
διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.
17 Καὶ ἐδίδασκε, λέ- v. 17. 1 Reg. 8.
29. Esai.56.7. Ierem. 7. 11.

v. 6. — *Ca. ib.* εἰρήκει αὐτοῖς *Ca.* ἐνετείλ. αὐτοῖς *Go.* *v.* 7. ἐπιβάλλουσιν *Ca. ib.* αὐτοῦ *Ca. ib.* καθίζει *Ca. ib.* αὐτὸν *Ca.* αὐτῶν *Co.* *v.* 8. τοὺς χιτῶνας B. 1. S. 1. *ib.* ἐν τῇ ὁδῷ B. 1. *v.* 9. — *Go. ib.* — *Co. ib.* — *Ca. v.* 10. † καὶ *A. Cu. ib.* — *Co. Ca.* v. *sed tantum* — κυρίου *Go.* *v.* 11. — *Ca. Co.* v. *ib.* † μαθητῶν *Ca. v.* 13. ἀπὸ μακ. — *sed ante* συκ. *A. Ca. ib.* ἰδεῖν ἐὰν τι ἐστιν *Ca. ib.* μηδὲν εὑρὼν *Ca. ib.* † μόνον m. *v.* 14. — *Ca. ib.* — *Co. Go. Ca.* v. *v.* 15. εἰσελθὼν *Ca. ib.* † πάλιν S. 1. *ib.* ὅτε ἦν ἐν τῷ ἱερῷ *Ca. sed* — ὁ Ἰησοῦς *Co. ib.* † καὶ *A.* ἐκεῖθεν *Ca. ib.* † τοὺς *A. ib.* αὐτῷ *A. ib.* — *Ca.*

γων

γων αὐτοῖς· * Οὐ" γέγραπ-
ται· * Ὅτι " ὁ οἶκός μου,
οἶκος προσευχῆς κληθήσε-
ται πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν; ὑμεῖς
δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον
λῃστῶν.
v. 18. Joh. 7.19. 18 Καὶ ἤκουσαν οἱ Γραμμα-
τεῖς καὶ οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ
ἐζήτουν πῶς αὐτὸν ἀπολέ-
σουσιν· ἐφοβοῦντο γὰρ * αὐ-
τὸν", ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος
ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ.
19 Καὶ ὅτε ὀψὲ ἐγένετο,
* ἐξεπορεύετο" * ἔξω" τῆς
πόλεως.
v. 20. Matth. 21. 20 Καὶ πρωῒ παραπο-
30. ρευόμενοι, εἶδον τὴν συκῆν
ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν.
21 Καὶ ἀναμνησθεὶς ὁ
Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαβ-
βί, ἴδε, ἡ συκῆ ἣν κατη-
ράσω, * ἐξήρανται".
22 Καὶ ἀποκριθεὶς * ὁ Ἰη-
σοῦς, λέγει αὐτοῖς· * Ἔχετε
πίστιν Θεοῦ.
v. 23. 23 Ἀμὴν * γὰρ " λέγω
Matth. 17. ὑμῖν, * ὅτι ὃς " ἂν εἴπῃ τῷ
20. & 21. 21. Luc. 17.6. ὄρει τούτῳ· Ἄρθητι, καὶ βλή-
θητι εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ
μὴ διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ * ὅτι
ἃ λέγει γίνεται· ἔσται ^ αὐτῷ
* ὃ ἐὰν εἴπῃ".
24 Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν, v. 24. Matth. 7.
πάντα ὅσα ἂν προσευχό- 7. & 21. 22.
μενοι αἰτεῖσθε, πιστεύετε ὅτι Luc. 11 9.
* λαμβάνετε"· καὶ ἔσται ὑ- Joh. 14. 13. & 15.
μῖν. 7. & 16. 24.
25 Καὶ ὅταν στήκητε Jac. 1.5,6.
* προσευχόμενοι", ἀφίετε 1 Joh. 3. 22. & 5.
εἴ τι ἔχετε κατά τινος· ἵνα 14.
καὶ ὁ πατὴρ * ὑμῶν" ὁ ἐν v. 25. Matth. 6.
τοῖς οὐρανοῖς ἀφῇ ὑμῖν τὰ 14.
παραπτώματα ὑμῶν. Eph. 4. 32.
26 Εἰ δὲ ὑμεῖς οὐκ ἀ- Colos. 3. 13.
φίετε, οὐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν Eccl. 28.
ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀφήσει 2.
* τὰ παραπτώματα ὑ-
μῶν *.
27 Καὶ * ἔρχονται" πά- v. 27. Matth. 21.
λιν εἰς Ἱεροσόλυμα· καὶ ἐν 23.
τῷ ἱερῷ περιπατοῦντος αὐ- Luc. 20.1.
τοῦ, ἔρχονται πρὸς αὐτὸν οἱ
Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Γραμμα-
τεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι *.
28 Καὶ λέγουσιν αὐτῷ· v. 28. Exod. 2.
Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα 14. Actor. 4. 7. & 7. 27.

v. 17. —*Ca. ib.* —*Ca. v.* 18. —*A. v.* 19. ἐξεπορεύοντο *A. ib.* ἐκ *Ca. v.* 21. ἐξηράνθη *Ca. v.* 22. † ὁ *A. ib.* † εἰ *Ca.* m. *v.* 23. — *Ca. ib.* ὅστις B. 2. *sed* — ὅτι *Ca. ib.* τὸ μέλλον ὃ ἂν εἴπῃ, γενήσεται *Ca.* ὅτι ὃ λέγει γενηθήτω, γενήσεται V. *ib.* — *Co. v.* 24. ἐλάβετε S. 1. λήψεσθε *Ca.* S. 1. V. *v.* 25. προσεύχεσθε καὶ *Ca. ib.* — *Ca. v.* 26. † ὑμῖν *Ca. Go. ib.* † λέγω δὲ ὑμῖν αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν· πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει, καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγήσεται B. 4. *at totus ver.* — *Co. v.* 27. ἔρχεται *Ca.* S. 1. *ib.* † λαοῦ *Ca.* S. 1.

ποιεῖς; * ἢ τίς σοι τὴν ἐξου-
σίαν ταύτην ἔδωκεν ἵνα ταῦ-
τα ποιῇς";
29 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς" * ἀ-
ποκριθεὶς", εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐπερωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα
λόγον· ἢ ἀποκρίθητέ μοι,
ἢ * ἐρῶ" ὑμῖν ἐν ποίᾳ ἐξου-
σίᾳ ταῦτα ποιῶ.
30 Τὸ βάπτισμα Ἰω-
άννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ
ἀνθρώπων; * ἀποκρίθητέ
μοι".
31 Καὶ * ἐλογίζοντο"
πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες·
* Ἐὰν εἴπωμεν· Ἐξ οὐρανοῦ,
* ἐρεῖ"· Διατί οὖν οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ;
32 * Ἀλλ᾽" * ἐὰν" εἴ- v. 32. Matt. 14. 5. Sup. 6. 20.
πωμεν· Ἐξ ἀνθρώπων· * ἐφο-
βοῦντο" τὸν λαόν· ἅπαντες
γὰρ * εἶχον" τὸν Ἰωάννην,
ὅτι * ὄντως" προφήτης ἦν.
33 Καὶ ἀποκριθέντες,
λέγουσι * τῷ Ἰησοῦ"· Οὐκ
οἴδαμεν. * Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀπο-
κριθεὶς, λέγει" αὐτοῖς· Οὐ-
δὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ
ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

ΚΕΦ. ιβ. XII.

1 ΚΑὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν v. 1. Matth. 21. 33. Luc. 20. 9. Psal. 80. 5. Esai. 5. 1. Jerem. 2. 21. & 12. 10.
παραβολαῖς * λέγειν"·
Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄν-
θρωπος, καὶ περιέθηκε φραγ-
μὸν, καὶ ὤρυξεν ὑπολήνιον,
καὶ ᾠκοδόμησε πύργον, καὶ
ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ
ἀπεδήμησε.
2 Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τοὺς
γεωργοὺς τῷ καιρῷ δοῦλον,
ἵνα * παρὰ τῶν γεωργῶν
λάβῃ" ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ
ἀμπελῶνος *.
3 Οἱ δὲ, λαβόντες αὐ-
τὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν
κενόν.
4 Καὶ πάλιν ἀπέστειλε
πρὸς αὐτοὺς ἄλλον δοῦλον· *
κἀκεῖνον * λιθοβολήσαντες"
ἐκεφαλαίωσαν, καὶ * ἀπέ-
στειλαν ἠτιμωμένον".
5 Καὶ * πάλιν" ἄλλον
ἀπέστειλε *· κἀκεῖνον ἀπέ-
κτειναν· καὶ πολλοὺς ἄλλους,
* τοὺς" μὲν * δέροντες",
* τοὺς" δὲ * ἀποκτείνοντες".
6 Ἔτι οὖν ἕνα υἱὸν ἔχων
ἀγαπητὸν * αὐτοῦ", * ἀπέ-

v. 28. — P. 1. Ca. W. 3. v. 29. — m. ib. — Co. v. 30. — B. 1. L. N. 1. g. v. 31. διελογίζοντο Ca. B. 4. L. N. 1. m. s. 3. ib. † τί εἴπομεν Ca. s. 1. ib. λέγει ὑμῖν Ca. sed Co. tantum † ἡμῖν v. 32. — Ca. G. ib. — Cu. ib. φοβούμεθα v. Ca. ib. ᾔδεισαν Ca. s. 1. ib. ἀληθῶς Ca. at — s. 2. v. 33. αὐτῷ Ca. ib. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη-σοῦς αὐτοῖς m. sic Ca. sed — δὲ v. 1. λαλεῖν s. 1. v. v. 2. — Ca. ib. † δώσουσιν αὐτῷ Ca. v. 4. † οἱ δὲ Ca. ib. — Co. Ca. s. 1. v. ib. ἠτίμησαν Ca. s. 1. v. Co. v. 5. — Ca. Co. ib. † δοῦλον Ca. ib. οὓς Ca. ib. λιθοβολήσαντες Co. ib. ἄλλους Ca. ib. ἀποκτενόντες B. 6. A. v. 6. — Ca. ib. κἀκεῖνον ἀπέστειλεν Ca.

στεῖλε καὶ αὐτὸν πρὸς αὐτοὺς" ἔσχατον, λέγων· *Ὅτι" ἐντραπήσονται τὸν υἱόν μου.

v. 7. Psal. 2. 8. Matth. 26. 3. Joh. 11. 53. Gen. 37. 18.

7 Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ * εἶπον πρὸς ἑαυτούς·* Ὅτι" οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία.

8 Καὶ λαβόντες αὐτόν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον *ἔξω" τοῦ ἀμπελῶνος.

9 Τί οὖν ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος; Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς*, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις.

v. 10. Psal. 118. 22. Esa. 28. 16. Matt. 21. 42. Luc. 20. 17. Actor. 4. 11. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 7.

10 Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύτην ἀνέγνωτε· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας:

11 Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη· καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν;

12 Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι· καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε· καὶ ἀφέντες αὐτὸν ἀπῆλθον.

13 Καὶ ἀποστέλλουσι *πρὸς αὐτόν" *τινας" τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἡρωδιανῶν, ἵνα αὐτὸν *ἀγρεύσωσι" λόγῳ. v. 13. Matth. 22. 15. Luc. 20. 20.

14 *Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐτῷ"· Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ οὐ μέλει σοι περὶ οὐδενός· οὐ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδάσκεις. *Ἔξεστι *κῆνσον Καίσαρι δοῦναι", ἢ οὔ; δῶμεν, ἢ μὴ δῶμεν";

15 Ὁ δὲ, *εἰδὼς" αὐτῶν τὴν ὑπόκρισιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε; φέρετέ μοι δηνάριον, ἵνα ἴδω.

16 Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη καὶ ἡ ἐπιγραφή; *Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ"· Καίσαρος.

17 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν *αὐτοῖς"· Ἀπόδοτε *τὰ Καίσαρος, Καίσαρι· καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ, τῷ Θεῷ. Καὶ *ἐθαύμασαν" ἐπ' αὐτῷ. v. 17. Matth. 17. 25. & 22. 21. Rom. 13. 7.

Ib. ἴσως L. N. I. *at* — B. 4. *v.* 7. † θεασάμενοι αὐτὸν ἐρχόμενον πρὸς αὐτοὺς S. I. ἰδόντες αὐτὸν m. *ib.* — *Ca. v.* 8. — B. I. *at Ca.* † αὐτὸν ἔξω *v.* 9. † τούτους S. I. *v.* 13. — *Ca.* πρὸς αὐτοὺς *G. ib.* τινες *Go. ib.* παγιδεύσωσι *Ca.* S. I. *v.* 14. ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι *Ca. ib.* † εἰπὲ οὖν S. I. εἰπὲ οὖν ἡμῖν *Ca.* B. I. m. *W. ib.* ἡμᾶς δοῦναι ἐπικεφάλαιον Καίσαρι *Ca. ib.* — *Ca.* δῶμεν *Go.* V. *v.* 15. Ιησοῦς ἰδὼν *Ca. v.* 16. λέγουσιν *A. v.* 17. — *Ca. ib.* † οὖν B. I.

v. 18. 18 Καὶ ἔρχονται Σαδδου-
Matth. 22. καῖοι πρὸς αὐτὸν, οἵτινες
23. Luc. 20. λέγουσιν ἀνάστασιν μὴ εἶναι· καὶ
27. Actor. 23. ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·
8.
v. 19. 19 Διδάσκαλε· Μωσῆς
Deut. 25. ἔγραψεν ἡμῖν, * ὅτι " ἐάν
5, 6. τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ,
* καὶ καταλίπῃ γυναῖκα", καὶ
* τέκνα" μὴ ἀφῇ, ἵνα λάβῃ
ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυ-
ναῖκα * αὐτοῦ", καὶ ἐξανα-
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.

20 * Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν". Καὶ ὁ πρῶτος ἔ-
λαβε γυναῖκα, καὶ * ἀπο-
θνήσκων" οὐκ ἀφῆκε σπέρ-
μα.

21 Καὶ ὁ δεύτερος ἔ-
λαβεν αὐτὴν, καὶ ἀπέθανε,
* καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀφῆκε "
σπέρμα· * καὶ ὁ τρίτος ὡ-
σαύτως".

22 * Καὶ ἔλαβον αὐ-
τὴν" οἱ ἑπτὰ, * καὶ" οὐκ
ἀφῆκαν σπέρμα· * ἐσχάτη"
* πάντων ἀπέθανε" καὶ ἡ
γυνή.

23 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει,
* ὅταν ἀναστῶσι", τίνος
αὐτῶν ἔσται * γυνή; οἱ γὰρ
ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

24 * Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
Ἰησοῦς", εἶπεν αὐτοῖς· * Οὐ
* διὰ τοῦτο πλανᾶσθε, μὴ
* εἰδότες " τὰς γραφὰς,
μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ
Θεοῦ * ;

25 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν v. 25.
ἀναστῶσιν, οὔτε * γαμοῦσιν", Matth. 22.
οὔτε * γαμίσκονται", ἀλλ' 30. Luc. 20.
εἰσὶν ὡς ἄγγελοι * οἱ ἐν τοῖς 36.
οὐρανοῖς".

26 Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, v. 26.
ὅτι ἐγείρονται, οὐκ ἀνέγνω- Exod. 3.
τε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, 6. Matth. 22.
ἐπὶ τῆς βάτου * ὡς " εἶπεν 31, 32. Actor. 7.
αὐτῷ * ὁ Θεὸς", λέγων· 32. Heb. 11.
Ἐγὼ ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ, καὶ 16.
ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ * ὁ Θεὸς "
Ἰακώβ;

27 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς * νε-
κρῶν, ἀλλὰ * Θεὸς" ζών-
των· ὑμεῖς οὖν πολὺ πλανᾶ-
σθε.

28 Καὶ προσελθὼν εἷς v. 28.
Matth. 22. 34.
Luc. 10. 25.

v. 19. — *Ca. ib.* — B. L. N. I. *at pro* καταλίπῃ *Ca. leg.* ἔχῃ *ib.* τέκνον *Cu. ibid.* — *Co.* m. *v.* 20. ἦσαν οὖν παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφοὶ *Ca. at* οὖν — *A.* B. 7. *sic &* m. *quod tamen* † παρ' ἡμῖν *post* ἦσαν *ib.* ἀπέθανε, καὶ *Ca. v.* 21 μὴ καταλιπὼν *W. ib.* — *Ca. v.* 22. ὡσαύτως καὶ *A. at Go.* † ὡσαύτως *post* καὶ *&* ἔλαβον αὐτὴν — *Co. ib.* — *Co. ib.* ἐσχάτη *Co.* B. I. S. 3. *ib.* — πάντων, *&* ἀπέθανε *pon. post* γυνή *Ca. v.* 23. — *Ca. Co.* S. 2. *ib.* † ἡ *A. v.* 24. ἀποκριθεὶς δὲ *Ca. at* καὶ ἀποκ. — *Co. ib.* — *& nota* (;) *post* θεοῦ *Cu. ib.* γινώσκοντες *Ca. ib.* † οἴδατε *Ca. v.* 25. γαμίζουσι *Ca.* γαμίζονται B. I. ἐκγαμίσκονται B. I. *A. ib.* θεοῦ ἐν οὐρανῷ *v.* 26. πῶς S. 2. *Co.* m. *ib.* — *Co. ib.* — *Go. v.* 27. † θεὸς B. 2. *ib.* — *A. Ca. Co. Go.*

* τῶν

* τῶν Γραμματέων", * ἀκούσας αὐτῶν συζητούντων", * εἰδὼς" ὅτι καλῶς * αὐτοῖς" ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐτόν *. Ποία ἐστὶ πρώτη πασῶν ἐντολή;

v. 29. Deut. 6. 4. & 10. 12. Luc. 10. 27. 29 * Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίθη" αὐτῷ * Ὅτι πρώτη πασῶν τῶν ἐντολῶν" · Ἄκουε Ἰσραὴλ, Κύριος ὁ Θεὸς * ἡμῶν, Κύριος" εἷς ἐστι·

30 Καὶ ἀγαπήσεις * Κύριον" τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου. * αὕτη πρώτη ἐντολή".

v. 31. Levit. 19. 18. Matth. 22. 39. Luc. 10. 27. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8. 31 * Καὶ δευτέρα ὁμοία, αὕτη" · Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. μείζων τούτων ἄλλη ἐντολὴ οὐκ ἔστι.

32 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Γραμματεύς· Καλῶς, διδάσκαλε, ἐπ' ἀληθείας * εἶπας", ὅτι εἷς ἐστι * Θεὸς", καὶ οὐκ ἔστιν * ἄλλος" πλὴν αὐτοῦ·

33 Καὶ τὸ ἀγαπᾷν αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας *, καὶ ἐξ ὅλης τῆς * συνέσεως", καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς *, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος, καὶ τὸ ἀγαπᾷν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτὸν, * πλεῖον" ἐστι πάντων τῶν ὁλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν.

34 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἰδὼν * αὐτὸν" ὅτι νουνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Καὶ οὐδεὶς * οὐκέτι" ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- v. 35. Matth. 22.
σοῦς * ἔλεγε", διδάσκων ἐν 41.
τῷ ἱερῷ· Πῶς λέγουσιν οἱ Luc. 20.
Γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς 41.
υἱός ἐστι Δαβίδ;

36 * Αὐτὸς γὰρ" Δαβὶδ v. 36. Psal. 110.
* εἶπεν" ἐν * τῷ πνεύματι 1.
τῷ" ἁγίῳ· Εἶπεν ὁ Κύριος Act. 2. 34.
τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ 1 Cor. 15.
δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ 25. Hebr. 1. 13. & 10. 13.

v. 28. γραμματεὺς G. *ib.* — m. *ib.* καὶ ἰδὼν Ca. *sic* s. 2. *sed absque* καὶ *at* Go. *tantum* † καὶ *ib.* — m. *ib.* † λέγων διδάσκαλε Ca. v. 29. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ca. *ib.* πάντων πρώτη Ca. ἡ πρώτη ἐστιν αὕτη Co. & *pro* πασ. τῶν ἐντολ. *A.* πάντων ἐντολὴ *sic* m. *sed* † ἐστι *post* ἐντολ. *ibid.* σου, ὁ θεὸς v. *sic* B. 1. Co. *leg.* σου *at* κύριος — G. v. 30. — m. *ib.* — Co. v. 31. δευτέρα δὲ αὕτη Co. & *pro* αὕτη G. s. 2. αὐτῇ Ca. Go. ταύτῃ. v. 32. εἶπες *post* καλῶς Ca. *ib.* — *A.* B. *om.* E. g. G. L. N. 1. *ib.* — Ca. v. 33. † σου Co. G. *ib.* δυνάμεως Ca. *ib.* † αὐτοῦ Ca. *ib.* περισσότερον s. 1. v. 34. — Ca. s. 2. *ib.* — Ca. v. 35. εἶπε *post* ἱερῷ Ca. v. 36. καὶ αὐτὸς Ca. *ib.* λέγει Ca. E. *ib.* τῷ *utrinque* — B. *om.*

τοὺς

τοὺς ἐχθρούς σου * ὑποπόδιον "
τῶν ποδῶν σου.
37 Αὐτὸς οὖν Δαβὶδ
* λέγει " αὐτὸν κύριον· καὶ
πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστι; Καὶ ὁ
πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ
ἡδέως.
v. 38. Matth. 23. 3. &c. Luc. 11. 43. & 20. 46. 38 * Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς
ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ " · Βλέ-
πετε ἀπὸ τῶν Γραμματέων
τῶν θελόντων ἐν στολαῖς πε-
ριπατεῖν, καὶ * ἀσπασμοὺς
ἐν ταῖς ἀγοραῖς *,
39 Καὶ πρωτοκαθεδρίας
ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρω-
τοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις·
v. 40. Matth. 23. 14. Luc. 20. 47. 2 Tim. 3. 6. Tit. 1. 11. 40 * Οἱ κατεσθίοντες τὰς "
οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ * προ-
φάσει μακρὰ προσευχό-
μενοι· οὗτοι λήψονται πε-
ρισσότερον κρίμα.
v. 41. Luc. 21. 1. 2 Reg. 12. 9. 41 Καὶ καθίσας * ὁ Ἰη-
σοῦς " κατέναντι τοῦ γαζοφυ-
λακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄ-
χλος * βάλλει χαλκὸν εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον. καὶ πολλοὶ
πλούσιοι " ἔβαλλον πολλά.
42 Καὶ ἐλθοῦσα * μία "
χήρα * πτωχὴ " ἔβαλε λε-
πτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης.
43 Καὶ προσκαλεσά- v. 43. 2 Cor. 8. 12.
μενος * τοὺς μαθητὰς αὐ-
τοῦ, * λέγει " αὐτοῖς· Ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη
ἡ πτωχὴ πλεῖον πάντων
βέβληκε τῶν βαλόντων εἰς
τὸ γαζοφυλάκιον.
44 Πάντες γὰρ * ἐκ τοῦ
* περισσεύοντος αὐτοῖς " ἔ-
βαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑστερή-
σεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν
ἔβαλεν, ὅλον τὸν * βίον " αὐ-
τῆς.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

1 Καὶ ἐκπορευομένου αὐ- v. 1. Matth. 24. 1.
τοῦ ἐκ τοῦ ἱεροῦ, λέγει
αὐτῷ εἷς * τῶν μαθητῶν Luc. 21. 5.
αὐτοῦ· Διδάσκαλε, ἴδε πο-
ταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκο-
δομαί *.
2 Καὶ ὁ Ἰησοῦς * ἀπο- v. 2. 1 Reg. 9.
κριθεὶς ", εἶπεν * αὐτῷ " · 7, 8.
* Βλέπεις " * ταύτας τὰς Mich. 3. 12.
μεγάλας οἰκοδομάς " ; * οὐ Luc. 19. 44.
μὴ ἀφεθῇ * λίθος ἐπὶ λί-
θῳ, ὃς οὐ μὴ καταλυθῇ *.

Ib. ὑποκάτω *Ca. v.* 37. καλεῖ m. *v.* 38. ὁ δὲ διδάσκων ἅμα ἔλεγεν αὐτοῖς *Ca. at* — αὐτοῖς *Co. ib.* † φιλούντων B. 3. *ib.* † ποιεῖσθαι *Ca. v.* 40. κατεσθίουσι *Ca. ib.* † ὀρφανῶν *Ca. v.* 41. — *Co. ib.* — *Ca. v.* 42. — m. *ib.* — *Ca. v.* 43. ὁ Ἰησοῦς † *Ca. ib.* εἶπε *A. Ca. v.* 44. † οὗτοι *Ca. ib.* περισσεύματος αὐτῶν *Ca.* s. 1. *ib.* πλοῦτον B. 1. *v.* 1. † ἐκ *A. Ca. G.* m. *ib.* † τοῦ ἱεροῦ *Ca. v.* 2. — *Co. ib.* αὐτοῖς *Ca. ib.* βλέπετε *Ca. W. ib.* τούτους τοὺς μεγάλους λίθους *Co. ib.* † ἀμὴν λέγω σοι ὅτι m. *sic Ca. nisi quod pro* σοι *pon.* ὑμῖν *ib.* † ὧδε B. 4. *Co. g.* L. N. 1. S. 2. *ib.* † καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλος ἀναστήσεται ἄνευ χειρῶν *Ca.*

3 Καὶ

v. 3. Matth. 24. 3. Luc. 21. 7.

3 Καὶ καθημένου * αὐτοῦ" εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν κατέναντι τοῦ ἱεροῦ, ἐπηρώτων αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωάννης, καὶ Ἀνδρέας·

v. 4. Actor. 1. 6.

4 Εἰπὲ ἡμῖν πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντελεῖσθαι;

v. 5. Jer. 29. 8. Matth. 24. 4. Luc. 21. 8. Ephes. 5. 6. 2 Thess. 2. 3. 1 Joh 4. 1.

5 * Ὁ δὲ" Ἰησοῦς * ἀποκριθεὶς" * αὐτοῖς, ἤρξατο λέγειν"· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ.

v. 6. Jer. 14. 14. & 23. 21.

6 Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες· * Ὅτι" ἐγώ εἰμι *· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν.

7 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ * θροεῖσθε"· δεῖ γὰρ * γενέσθαι· ἀλλ' οὔπω τὸ τέλος.

v. 8. Esa. 19. 2.

8 Ἐγερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ * ἔσονται" λιμοὶ * καὶ ταραχαί".

v. 9. Matth. 10. 17, 18. & 24. 9. Luc. 21. 12. Joh. 15. 19. & 16. 2. Apoc. 2. 10.

9 * Ἀρχαὶ" ὠδίνων ταῦτα *. * βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτούς". παραδώσουσι * γὰρ ὑμᾶς" εἰς συνέδρια, καὶ * εἰς συναγωγάς"· δαρήσεσθε, καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων * καὶ βασιλέων * σταθήσεσθε" ἕνεκεν ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς.

v. 10. Matth. 24. 14.

10 Καὶ εἰς πάντα τὰ ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ Εὐαγγέλιον *.

v. 11. Matth. 10. 19. Luc. 12. 11. & 21. 14.

11 Ὅταν δὲ * ἀγάγωσιν" ὑμᾶς παραδιδόντες, μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε, * μηδὲ μελετᾶτε"· ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, * τοῦτο" λαλεῖτε· οὐ γάρ ἐστε ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

v. 12. Ezech. 38. 21. Mich. 7. 5, 6.

12 Παραδώσει * δὲ" ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπαναστήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.

v. 13. Matth. 10. 22. & 24. 13. Luc. 21. 19. Apoc. 2. 7, 10. & 3. 10.

13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται.

v. 14. Matth. 24. 15. Luc. 21. 20, 21. Dan. 9. 27. & 12. 11.

14 Ὅταν δὲ ἴδητε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, * τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Δανιὴλ τοῦ

v. 3. — m. *v.* 5. καὶ *Ca. ib.* — *Co. ib.* εἶπεν αὐτοῖς *Ca. v.* 6. — *Ca. ib.* † ὁ χριστὸς *Co.* m. *v.* 7. θορυβεῖσθε *Ca. ib.* ‡ ταῦτα s. 1. v. *W.* & — γὰρ *Co. v.* 8. — *Ca.* v. *ib.* — *Ca. Co.* v. *v.* 9. ἀρχὴ *Ca. Co.* s. 2. v. *ib.* † πάντα m. *ib.* — *Ca. ib.* εἶπε ὑμᾶς αὐτοὺς *Ca. sed ante* παραδ. *ib.* ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν *W. ib.* † δὲ *Cu. ib.* ἀχθήσεσθε B. 5. g. *W. v.* 10. † ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσι *Ca. v.* 11. ἄγωσιν B. 4. *ib.* — *Co. at Ca.* s. 1. *leg.* προμελετᾶτε *pro* μελ. *ib.* αὐτὸ *Ca. v.* 12. καὶ *sed ante* παραδ. *Ca. v.* 14. — *Ca. Co.* s. 2. v.

προφήτου", * ἑστὼς" * ὅπου οὐ δεῖ" (* ὁ ἀναγινώσκων" νοείτω·) τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη·

15 Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ δώματος, μὴ καταβάτω * εἰς τὴν οἰκίαν", μηδὲ εἰσελθέτω ἆραί τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ.

16 Καὶ ὁ εἰς τὸν ἀγρὸν ὢν, μὴ ἐπιστρεψάτω * εἰς τὰ" ὀπίσω, ἆραι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ.

17 Οὐαὶ * δὲ" ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.

18 Προσεύχεσθε δὲ * ἵνα μὴ γένηται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶνος".

19 Ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι * θλίψις, οἵα οὐ γέγονε τοιαύτη" ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως * ἧς ἔκτισεν ὁ Θεὸς", ἕως τοῦ νῦν, * καὶ οὐ μὴ γένηται".

20 Καὶ εἰ μὴ Κύριος ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας *, οὐκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σάρξ· ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς οὓς ἐξελέξατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας.

21 Καὶ τότε ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδοὺ, ὧδε ὁ Χριστός· ἤ· Ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ πιστεύσητε. [v. 21. Matt. 24. 23. Luc. 17. 23. & 21. 8.]

22 Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχριστοι καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ * δώσουσι" σημεῖα καὶ τέρατα, πρὸς τὸ * ἀποπλανᾶν", εἰ δυνατὸν, * καὶ" τοὺς ἐκλεκτούς. [v. 22. Deut. 13. 1. 2 Thess. 2. 11.]

23 Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· Ἰδοὺ, προείρηκα ὑμῖν * πάντα". [v. 23. 2 Pet. 3. 17.]

24 Ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, μετὰ τὴν θλίψιν ἐκείνην, ὁ ἥλιος σκοτισθήσεται, καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ * φέγγος" αὐτῆς· [v. 24. Esa. 13. 10. Ezech. 32. 7. Joël. 2. 31. & 3. 15.]

25 Καὶ οἱ ἀστέρες * τοῦ οὐρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις * αἱ ἐν τοῖς οὐρανοῖς" σαλευθήσονται. [Matt. 24. 29. Luc. 21. 25. Apoc. 6. 12.]

26 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον [v. 26. Dan. 7. 10. Matt. 16. 27. & 24. 30. Inf. 14. 62. Luc. 21. 27. Act. 1. 11. 1 Thess. 4. 16. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.]

Ib. ἑστηκὸς *Cu. ib.* ἐν τόπῳ ἁγίῳ *W. ib.* τί ἀναγινώσκεις *Ca. sed post* νοείτω *at* † τότε *ante* ὁ B. 2. *v.* 15. — m. *v.* 16. — *Ca. v.* 17. — *Ca. v.* 18. ἵνα μὴ χειμῶνος γένωνται *Ca. sic* v. *nisi quod l. g.* γένηται *& W. al. sed transpositis* χειμ. μὴ *at W. al.* ἵνα μὴ χειμῶνος ταῦτα γένηται ἢ σαββάτου *& post* χειμῶνος m. † μηδὲ σαββάτων *v.* 19. θλίψεις οἷαι οὐκ ἐγένοντο τοιαῦται *Ca.* s. 1. v. *at* τοιαύτη — *quib. W. ib.* — *Ca. ib.* οὐδὲ μὴ γένωνται *Ca.* s. 1. v. *v.* 20. † ἐκείνας B. 1. m. † διὰ τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτοῦ *Ca. v.* 22. ποιήσουσι *Ca. ib.* ἀποπλανῆσαι B. 1. *ib.* — *Ca. v.* 23. ἅπαντα *v.* 24. φῶς L. N. 1. *v.* 25. † ἐκ *A. Ca. Co. &* — *ante* πιπτ. *Ca. Co. ibid.* τῶν οὐρανῶν *Ca.*

* ἐν

* ἐν νεφέλαις" μετὰ δυνά-
μεως * πολλῆς" καὶ δόξης.
27 Καὶ τότε ἀποστελεῖ
τοὺς ἀγγέλους * αὐτοῦ", καὶ
* ἐπισυνάξει" τοὺς ἐκλεκτοὺς
* αὐτοῦ" ἐκ τῶν τεσσάρων
ἀνέμων, ἀπ' * ἄκρου" γῆς
ἕως ἄκρου οὐρανοῦ.
v. 28. 28 Ἀπὸ δὲ τῆς συ-
Matth. 24. 32. κῆς μάθετε τὴν παραβο-
Luc. 21. 29. λήν· ὅταν αὐτῆς ἤδη ὁ κλά-
δος ἁπαλὸς γένηται, καὶ
* ἐκφύῃ" τὰ φύλλα *, γι-
νώσκετε ὅτι * ἐγγὺς τὸ θέρος
ἐστίν·
29 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
* ταῦτα ἴδητε" γινόμενα,
γινώσκετε ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ
θύραις.
v. 30. 30 * Ἀμὴν" λέγω ὑμῖν,
Matt. 24. 34. * ὅτι" οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ γε-
Luc. 21. 32. νεὰ αὕτη, * μέχρις" οὗ πάν-
τα ταῦτα γένηται.
v. 31. 31 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
Psal. 102. 27. παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι μου
Esa. 40. 8. & 51. 6. οὐ μὴ παρέλθωσι.
Hebr. 1. 11. 32 Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας
ἐκείνης * καὶ" τῆς ὥρας, οὐ- v. 32. Matt. 24.
δεὶς οἶδεν, οὐδὲ οἱ ἄγγελοι 36.
οἱ * ἐν οὐρανῷ", οὐδὲ ὁ υἱὸς, Actor. 1.
εἰ μὴ ὁ πατήρ *. 7.
33 * Βλέπετε", ἀγρυ- v. 33. Matt. 24.
πνεῖτε * καὶ προσεύχεσθε". 42. & 25. 13.
οὐκ οἴδατε γὰρ πότε ὁ και- Luc. 12.
ρός * ἐστιν". 40. & 21. 36.
34 Ὡς ἄνθρωπος * ἀπό- 1 Thess. 5.
δημος" ἀφεὶς τὴν οἰκίαν 6.
αὐτοῦ, καὶ δοὺς τοῖς δούλοις
αὐτοῦ τὴν ἐξουσίαν, καὶ ἑκά-
στῳ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ
θυρωρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρη-
γορῇ.
35 Γρηγορεῖτε οὖν· (οὐκ
οἴδατε * γὰρ" πότε ὁ κύριος
τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὀψὲ, ἢ
μεσονυκτίου, ἢ ἀλεκτοροφω-
νίας, ἢ πρωΐ·)
36 Μὴ * ἐλθὼν" ἐξαίφ-
νης, εὕρῃ ὑμᾶς καθεύδον-
τας.
37 * Ἃ" δὲ ὑμῖν λέγω,
* πᾶσι λέγω"· Γρηγορεῖ-
τε.

v. 26. ἐπὶ τῶν νεφελῶν *Ca. ib. post* δόξης *A.* m. s. 3. *v.* 27. — *Ca. Co. ib.* ἐπισυνάξουσι *W. ib.* — *Ca. ib.* ἄκρων *Ca. v.* 28. ἐκφυῇ *Cu. ib.* † ἐν αὐτῇ *Ca. ib.* † ἤδη *Ca. v.* 29. ἴδητε ταῦτα πάντα *Ca. at* m. *pon.* πάντα *pro* ταῦτα *v.* 30. *bis.* B. I. L. N. I. *ib.* — B. I. *ib.* ἕως *Ca.* L. N. I. B. 2. *v.* 32. ἢ B. 2. *Ca.* s. 6. *ib.* τῶν οὐρανῶν B. 2. *ib.* † μόνος m. *v.* 33. — B. I. L. N. I. *ibid.* — *Ca. ibid.* — *Ca. v.* 34 ἀποδημῶν *Ca. v.* 35. — *G. v.* 36. ἐξελθὼν *Ca.* E. m. *v.* 37. ἐγὼ *Ca.* *ib.* — *Ca.*

ΚΕΦ. ιδ'. XIV.

v. 1. Matt. 26. 2. Luc. 22. 1. Joh. 11. 55. & 13. 1.

1 ΗΝ δὲ τὸ πάσχα * καὶ τὰ ἄζυμα " μετὰ δύο ἡμέρας· καὶ ἐζήτουν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Γραμματεῖς, πῶς αὐτὸν * ἐν δόλῳ " κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν.

2 Ἔλεγον * δὲ "· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, * μήποτε " θόρυβος ἔσται * τοῦ λαοῦ ".

v. 3. Matth. 26. 6. Luc. 7. 37. Joh. 11. 2. & 12. 3.

3 Καὶ ὄντος * αὐτοῦ " * ἐν Βηθανίᾳ ", ἐν τῇ οἰκίᾳ Σίμωνος τοῦ λεπροῦ, κατακειμένου αὐτοῦ, ἦλθε γυνὴ ἔχουσα ἀλάβαστρον μύρου, * νάρδου πιστικῆς πολυτελοῦς "· * καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβαστρον ", κατέχεεν * αὐτοῦ " κατὰ τῆς κεφαλῆς.

4 * Ἦσαν δέ τινες ἀγανακτοῦντες πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ λέγοντες "· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου * γέγονεν " ;

5 Ἠδύνατο * γὰρ " τοῦτο * πραθῆναι ἐπάνω τριακοσίων δηναρίων, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβριμῶντο αὐτῇ.

6 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν *· Ἄφετε αὐτήν· τί * αὐτῇ " κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργάσατο * εἰς ἐμέ ".

7 Πάντοτε γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' * ἑαυτῶν ", καὶ ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐτοὺς εὖ ποιῆσαι *· ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε. v. 7. Deut. 15. 11.

8 Ὃ * εἶχεν " αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσαι μου τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν.

9 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον * τοῦτο " εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη, λαληθήσεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.

10 Καὶ * ὁ " Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, * εἷς " τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν * αὐτοῖς ". v. 10. Matth. 26. 14. Luc. 22. 4.

11 * Οἱ δὲ " * ἀκούσαντες " ἐχάρησαν, καὶ * ἐπηγγείλαντο " αὐτῷ * ἀργύριον " δοῦναι· καὶ ἐζήτει πῶς * εὐκαίρως " αὐτὸν παραδῷ.

v. 1. — Ca. ib. — Ca. ἐν *tantum — Cu. v. 2.* γὰρ *Co. Ca. s. 1. ib. Ca. ponit pro* μὴ *ante* ἐν *ib.* τῷ λαῷ *v. 3.* τοῦ Ἰησοῦ *Ca. ib. — m. ib. — Ca. ib. — B. 1. at Ca. pon.* θραύσασα τὸν *pro* συντρίψ. τὸ *ib. Ca. pon. post* κεφ. *v. 4.* οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ διεπονοῦντο καὶ ἔλεγον *Ca. at — tantum* καὶ λέγοντες *Co. ib. — Ca. v. 5. — Ca. ib. †* τὸ μύρον *Go. A. m. v. 6. †* αὐτοῖς *Ca. ib. — E. ib.* ἐν ἐμοί *A. B. 6. Ca. Cp. E. g. G. L. m. N. 1. s. om. v. 7.* ὑμῶν *Ca. ib. †* πάντοτε *Co. v. 8.* ἔχεν *A. B. om. v. 9. — Ca. v. 10. — A. ib.* ἐκ *Ca. ib. — Ca. v. 11.* καὶ *A. ib. — Ca. ib.* ἔδωκαν *vel* ἐδίδουν *Co. ib.* ἀργύρια *A. B. 2. ib. — A.*

12 Καὶ

v. 12. Matth. 26. 17. Luc. 22. 7. Exod. 12. 17. Deut. 16. 5.
12 Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέ-
ρᾳ τῶν ἀζύμων, ὅτε τὸ
πάσχα ἔθυον, λέγουσιν αὐ-
τῷ οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ"·
Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἑτοι-
μάσωμεν * ἵνα φάγῃς τὸ
πάσχα;
13 Καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ, * καὶ λέγει
αὐτοῖς"· Ὑπάγετε εἰς τὴν
πόλιν· καὶ ἀπαντήσει ὑμῖν
ἄνθρωπος κεράμιον ὕδα-
τος βαστάζων· ἀκολουθή-
σατε αὐτῷ.
14 Καὶ ὅπου ἐὰν εἰσέλθῃ,
εἴπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ, * Ὅτι"
ὁ διδάσκαλος λέγει· Ποῦ ἐστι
τὸ κατάλυμα * ὅπου τὸ πά-
σχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;
15 Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει
* ἀνώγεον" μέγα ἐστρωμένον,
* ἕτοιμον"· * ἐκεῖ" ἑτοιμά-
σατε ἡμῖν.
16 Καὶ ἐξῆλθον οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς
τὴν πόλιν, καὶ * εὗρον" κα-
θὼς εἶπεν αὐτοῖς· καὶ ἡτοί-
μασαν τὸ πάσχα.
v. 17. Matth. 26. 20. Luc. 22. 14. Joh. 13. 21.
17 * Καὶ" ὀψίας γενο-
μένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα. v. 18. Psal. 41. 10. Actor. 1. 16.
18 Καὶ ἀνακειμένων αὐ-
τῶν, * καὶ ἐσθιόντων", * εἶ-
πεν" * ὁ Ἰησοῦς"· Ἀμὴν λέγω
ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν πα-
ραδώσει με, ὁ ἐσθίων μετ'
ἐμοῦ.
19 Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖ-
σθαι, καὶ λέγειν αὐτῷ εἷς
* καθ' εἷς"· Μήτι ἐγώ *;
* Καὶ ἄλλος· Μήτι ἐγώ";
20 Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς,
εἶπεν" αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν
δώδεκα, ὁ ἐμβαπτόμενος
μετ' ἐμοῦ * εἰς τὸ τρύ-
βλιον.
21 Ὁ μὲν * υἱὸς τοῦ ἀν- v. 21. Matth. 26. 24. Luc. 22. 22. Joh. 13. 18.
θρώπου * ὑπάγει", καθὼς
* γέγραπται" περὶ αὐτοῦ· οὐαὶ
δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ
δι' οὗ * ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου"
παραδίδοται· καλὸν ἦν αὐτῷ,
εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος
ἐκεῖνος.
22 Καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν, v. 22. Matth. 26. 26. Luc. 22. 19. 1 Cor. 11. 24.
λαβὼν * ὁ Ἰησοῦς" ἄρτον,
* εὐλογήσας" ἔκλασε. καὶ
ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λά-
βετε, * φάγετε"· τοῦτό ἐστι
τὸ σῶμά μου.

v. 12. — *Ca. ibid.* † σοὶ *Ca. v.* 13. λέγων *Ca.*
v. 14. — B. 1. L. N. 1. *ib.* † μου *Ca.* G. s. 2. *v.* 15. ἀ-
νώγαιον *A.* ἀνωγαίων B. 1. ἀνωγεὼν B. 5. οἶκον μέγαν
Ca. ib. — *A.* B. 2. s. 1 v. *ib.* κἀκεῖ *Ca. v.* 16. ἐποίη-
σαν *Ca.* s. 1. *v.* 17. δὲ *post* ὀψ. *Ca. v.* 18. — B. 1.
ib. λέγει *Ca. ib.* αὐτοῖς *G. v.* 19. καθεῖς *Cu. ib.* † εἶμι
Ῥαββεὶ *A. ib.* — *Ca. Co.* v. *v.* 20. λέγει *Ca. at* —
ἀποκρ. v. *ib.* † τὴν χεῖρα *A. v.* 21. † ἂν s. 1. *ib.* πα-
ραδίδοται *Ca.* s. 1. *ib.* ἐστι γεγραμμένον *Ca. ib.* — *Ca.*
v. 22. — *Ca. ib.* εὐλόγησε καὶ *Ca. at* m. † καὶ *ante* εὐλο-
γήσας *ib.* — *A. Ca. Co.* G. s. 2.

23 Καὶ λαβὼν τὸ πο-
τήριον, εὐχαριστήσας ἔδω-
κεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον ἐξ αὐτοῦ
πάντες.
24 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦ-
τό ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς
* καινῆς " διαθήκης, τὸ
* περὶ " πολλῶν ἐκχυνό-
μενον *.
25 Ἀμὴν * λέγω ὑμῖν,
ὅτι * οὐκέτι " οὐ μὴ * πίω "
v. 26. ἐκ τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέ-
Matth. 26. λου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης,
30. Luc. 22. ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
39. Joh. 18.1. βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.
v. 27. Matth. 26. 26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλ-
31. Luc. 22. θον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν.
31. 27 * Καὶ " λέγει αὐτοῖς
Joh. 16. ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες * σκαν-
32. Zach. 13. δαλισθήσεσθε * ἐν ἐμοὶ ἐν
7. τῇ νυκτὶ ταύτῃ "· ὅτι γέγρα-
πται· Πατάξω τὸν ποιμένα,
καὶ διασκορπισθήσεται τὰ
πρόβατα *.
v. 28. 28 * Ἀλλὰ " μετὰ τὸ ἐ-
Inf. 16.7. Matth. 26. γερθῆναί με, προάξω ὑ-
32. & 28. 10. μᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
v. 29. Matth. 26. 29 Ὁ δὲ Πέτρος * ἔφη "
33. αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες σκαν-
Luc. 22. 33. Joh. 13. 37.

δαλισθήσονται *, ἀλλ' οὐκ
ἐγώ *.
30 Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰη- v. 30.
σοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι * Matth. 26.
* σήμερον ἐν " τῇ νυκτὶ 34. Luc. 22.
ταύτῃ, πρὶν * ἢ δὶς " ἀ- 34. Joh. 13.
λέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀ- 38.
παρνήσῃ με.
31 Ὁ δὲ * * ἐκ περισ- v. 31.
σοῦ " * ἔλεγε " * μᾶλλον ". Joh. 13.
Ἐάν με δέῃ συναποθανεῖν 37.
σοι, οὐ μή σε ἀπαρνήσομαι.
Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλε-
γον.
32 Καὶ ἔρχονται εἰς χω- v. 32.
ρίον οὗ τὸ ὄνομα Γεθσημανῆ. Matth. 26.
καὶ λέγει * τοῖς μαθηταῖς 36. Luc. 22.
αὐτοῦ ". Καθίσατε ὧδε ἕως 39. Joh. 18.1.
* προσεύξωμαι.
33 Καὶ παραλαμβάνει
τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον καὶ
* Ἰωάννην μεθ' ἑαυτοῦ· καὶ
ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδη-
μονεῖν.
34 * Καὶ " * λέγει " αὐ- v. 34.
τοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυ- Matth. 26. 38.
χή μου ἕως θανάτου· μείνα- Luc. 22. 44.
τε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε *. Joh. 12.
35 Καὶ * προελθὼν " 27.
v. 35. Luc. 22. 41.

v. 24. — *Ca. Co. ib.* ὑπὲρ *Ca. ib.* † εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν αὐτῶν *Co. v. 25.* † δὲ *Ca. s. 3. ib.* — *Ca. ib.* προσθῶ πιεῖν *Ca. v. 27.* τότε *Ca. ib.* † ὑμεῖς *Ca. ib.* — *Ca. Co.* B. 3. *ib.* † τῆς ποίμνης *s.* 1. *v. 28.* δὲ *sed post* μετὰ G. *v. 29.* λέγει *Ca. ib.* † ἐν σοὶ *Cp. ib.* † οὐ σκανδαλισθήσομαι *Ca. v. 30.* † σὺ *A.* B. 8. *g. G.* L. m. N. 1. *ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 31. † Πέτρος G. *ib.* ἐκ περισσῶς B. 1. *Ca.* L. m. N. 1. περισσῶς *W. ib.* λέγει m. ἐλάλει *Ca. ib.* — *Ca. v.* 32. αὐτοῖς *Ca. at A. tantum* — αὐτοῦ *ib.* † ἀπελθὼν B. 1. m. *v.* 33. † τὸν *A. v.* 34. τότε *Ca. ib.* λέγων *Cu. ita ut referatur ad ver. praeced. ib.* † μετ' ἐμοῦ *Cp.* m. *v.* 35. προσελθὼν B. 5.

μικρὸν,

μικρὸν, ἔπεσεν * ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ προσηύχετο * ἵνα", εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' * αὐτοῦ" ἡ ὥρα *.

v. 36. Joh.6.38. 36 Καὶ ἔλεγεν· Αββᾶ Ὁ πατὴρ, πάντα δυνατά σοι· παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ * τί σύ".

v. 37. Matth.26.40. Luc. 22.45. 37 Καὶ ἔρχεται, καὶ εὑρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Σίμων, καθεύδεις; οὐκ * ἴσχυσας" μίαν ὥραν * γρηγορῆσαι";

v. 38. Gal.5.17. 38 Γρηγορεῖτε * καὶ προσεύχεσθε, * ἵνα" μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.

39 Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο, * τὸν αὐτὸν λόγον εἰπών".

40 Καὶ * ὑποστρέψας" εὗρεν αὐτοὺς * πάλιν" καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν * βεβαρημένοι", καὶ οὐκ ᾔδεισαν τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι.

41 Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε * τὸ" λοιπὸν καὶ ἀναπαύεσθε· ἀπέχει *, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδοὺ, παραδίδοται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς * τὰς χεῖρας" τῶν ἁμαρτωλῶν.

42 Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδοὺ, ὁ * παραδιδοὺς" με ἤγγικε.

43 Καὶ * εὐθέως", ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, παραγίνεται Ἰούδας *, εἷς * ὢν" τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτοῦ ὄχλος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, * παρὰ τῶν Ἀρχιερέων, καὶ τῶν Γραμματέων, καὶ τῶν Πρεσβυτέρων. v. 43. Matth.26.47. Luc. 22.47. Joh.18.13.

44 * Δεδώκει" * δὲ" ὁ παραδιδοὺς αὐτὸν * σύσσημον" αὐτοῖς, λέγων· Ὃν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτὸν, καὶ ἀπαγάγετε * ἀσφαλῶς.

45 Καὶ * ἐλθὼν, εὐθέως" v. 45. 2 Sam.20.9.

Ib. † ἐπὶ πρόσωπον *Ca.* G. s. 2. *ib. post* ἐστι *Ca. ib.* ἐμοῦ B. 1. *ib.* † αὕτη *Ca. v.* 36. ὡς σὺ θέλεις *Ca. at* B. 3. † εἰ *ante* τί *v.* 37. ἰσχύσατε *Ca.* G. s. 1. *ib.* ἀγρυπνῆσαι m. *at* E. † μετ' ἐμοῦ *post* γρηγ. *v* 38. † οὖν *Co. ib.* — *Ca. v.* 39. — *Ca. v.* 40. ἐλθὼν *Ca. ib.* — *Co. ib.* καταβαρούμενοι *Ca.* καταβαρυνόμενοι B. 4. *g.* G. N. 1. s. 3. *at* m. † ὕπνῳ *post* βεβαρ. *v.* 41. — *A. ib.* † τὸ τέλος B. 2. m. L. *ib.* χεῖρα *A. v.* 42. παραδιδῶν *Ca.* & ἤγγ. *pon. ante* ὁ *v.* 43. — *Ca. ib.* † Σκαριώτης *Ca.* Ἰσκαριώτης G. m. s. 1. V. ὁ Ἰσκ. *A. ib.* — *A. Ca.* G. m. *ib.* † ἀπεσταλμένοι G. s. 1. V. *v.* 44. ἐδεδώκει B 1. *ib.* γὰρ *Ca. ib.* σημεῖον m. *sic Ca. sed* — αὐτοῖς *ib.* † αὐτὸν *Ca. v.* 45. — *Ca. at* G. — ἐλθ. *tantum.*

προσελθὼν αὐτῷ, λέγει*· * Ῥαββὶ", ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

46 Οἱ δὲ ἐπέβαλον *ἐπ' αὐτὸν" τὰς χεῖρας * αὐτῶν"· καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.

47 * Εἷς δέ τις τῶν παρεστηκότων" σπασάμενος τὴν μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δοῦλον τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον*.

48 * Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ" Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· * Ὡς" ἐπὶ λῃστὴν ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων συλλαβεῖν με;

v. 49. Psal. 22. 7. & 69 10. Esa. 53. 12. Matth. 26. 56. Luc. 24. 25.

49 Καθ' ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ οὐκ ἐκρατήσατέ με. ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαί.

v. 50. Job. 19. 13. Psal. 88. 9.

50 Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες *ἔφυγον.

51 * Καὶ εἷς τις" νεανίσκος * ἠκολούθει" * αὐτῷ", περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατοῦσιν αὐτὸν * οἱ νεανίσκοι".

52 Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδόνα, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.

53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα *· καὶ * συνέρχονται αὐτῷ πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι, καὶ οἱ Γραμματεῖς". v. 53. Matth. 26. 57. Luc. 22. 54. Joh. 18. 13. 24.

54 Καὶ ὁ Πέτρος ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως * ἔσω" εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος μετὰ τῶν ὑπηρετῶν, καὶ θερμαινόμενος * πρὸς τὸ φῶς".

55 Οἱ δὲ * Ἀρχιερεῖς" καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτουν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ * μαρτυρίαν, * εἰς τὸ θανατῶσαι" αὐτόν· καὶ οὐχ εὕρισκον. v. 55. Matth. 26. 59. Act. 6. 13.

56 Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν * κατ' αὐτοῦ· καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι οὐκ ἦσαν.

57 Καί * τινες" ἀναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτοῦ, λέγοντες·

58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκούσαμεν v. 58. Inf. 15. 29. Joh. 2. 19.

Ib. † αὐτῷ *Ca.* B. I. m. N. I. L. *ib.* — *Ca. Co.* χαῖρε G. m. V. *v.* 46. — *Ca. ib.* αὐτῷ *Ca. v.* 47. καί τις *Ca. at A.* — τις *ib.* † τὸ δεξιὸν G. *v.* 48. ὁ δὲ *Ca. ib.* — *Ca. v.* 50. † οἱ μαθηταὶ & πάντ. *post* ἔφ. m. *v.* 51. δέ τις *sed post* νεαν. *Ca. ib.* συνηκολούθει S. I. ἠκολούθησεν *A.* B. *om. ib.* αὐτοὺς *Ca. ib.* — *Ca. Co.* S. 2. *v.* 53. † Καϊάφαν *A.* B. I. m. S. I. *ib.* τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς *Co.* & *pro* συνέρχ. V. συνῆλθον αὐτῷ πάντες *Ca.* E. V. & *pro* ἀρχιερ. B. I. V. *leg.* ἱερεῖς. *v.* 54. — *Ca. ib.* — G. *at* V. *pon. ante* θερμ. & *pro* φῶς *leg.* πῦρ. *v.* 55. — B. I. *ib.* † ψευδο. B. I. *A. ib.* ἵνα θανατώσωσιν *Ca. v.* 56. † καὶ ἔλεγον *Ca. v.* 57. ἄλλοι *Ca.*

αὐτοῦ

αὐτοῦ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ
* καταλύσω " τὸν ναὸν * τοῦ-
τον " τὸν χειροποίητον, καὶ διὰ
τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειρο-
ποίητον * οἰκοδομήσω".
59 Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν
ἡ μαρτυρία αὐτῶν.
v. 60. 60 Καὶ ἀναστὰς ὁ Ἀρχι-
Matth. 26. ερεὺς εἰς * τὸ " μέσον, ἐπη-
62. ρώτησε * τὸν Ἰησοῦν ", λέγων·
Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν; τί οὗ-
τοί σου καταμαρτυροῦσιν;
61 * Ὁ δὲ ἐσιώπα ", καὶ
v. 61. Esa. 53. 7. οὐδὲν ἀπεκρίνατο. * Πάλιν
Act. 8. 32. ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπηρώτα αὐτὸν ",
καὶ λέγει αὐτῷ *· Σὺ εἶ ὁ Χρι-
στὸς ὁ υἱὸς τοῦ * εὐλογητοῦ " ;
v. 62. 62 Ὁ δὲ Ἰησοῦς * εἶπεν "·
Dan. 7. 10. Matt. 16. Ἐγώ εἰμι. καὶ ὄψεσθε τὸν υἱὸν
27. & 24. τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ
30. & 25. 31. & 26. δεξιῶν τῆς δυνάμεως, καὶ
64. Luc. 21. ἐρχόμενον * μετὰ " τῶν νεφελῶν
27. & 22. τοῦ οὐρανοῦ.
69. Joh. 6. 62. 63 Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς, δι-
Act. 1. 11. 1 Thess. 4. αῤῥήξας τοὺς χιτῶνας * αὐ-
16. 2 Thess. 1. τοῦ ", λέγει· Τί ἔτι χρείαν ἔ-
10. χομεν μαρτύρων;
Apoc. 1. 7. 64 Ἠκούσατε * * τῆς
βλασφημίας "· τί ὑμῖν
* φαίνεται " ; Οἱ δὲ πάντες
κατέκριναν αὐτὸν * εἶναι "
ἔνοχον θανάτου.
65 Καὶ ἤρξαντό τινες v. 65.
ἐμπτύειν * αὐτῷ ", καὶ περι- Job. 16.
καλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐ- 10, 11. Esa. 50. 6.
τοῦ, καὶ * κολαφίζειν " αὐ- Matt. 26. 67.
τὸν, καὶ * λέγειν " αὐτῷ· Προ- Joh. 19. 3.
φήτευσον *. Καὶ οἱ ὑπηρέται
ῥαπίσμασιν αὐτὸν * ἔβαλ-
λον ".
66 Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου v. 66.
ἐν τῇ αὐλῇ * κάτω ", ἔρχε- Matth 26. 58, 69.
ται * μία τῶν παιδισκῶν τοῦ Luc. 22. 55.
Ἀρχιερέως· Joh. 18.
67 Καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον 16, 17.
θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα
* αὐτῷ ", λέγει· Καὶ σὺ μετὰ
τοῦ * Ναζαρηνοῦ " * Ἰησοῦ "
ἦσθα.
68 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέ-
γων· Οὐκ οἶδα, οὐδὲ ἐπί-
σταμαι τί * σὺ " λέγεις. Καὶ
ἐξῆλθεν * ἔξω " εἰς τὸ προ-
αύλιον· * καὶ ἀλέκτωρ ἐφώ-
νησε ".
69 Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦ- v. 69. Matt. 26.
71. Luc. 22. 58. Joh. 18. 25.

v. 58. καταλύω *A. ibid.* — *Ca. ibid.* ἀναστήσω *Ca.* v. 60. — *A. ib.* αὐτὸν m. v. 61. ἐκεῖνος δὲ ἐσίγα *Ca.* at G. m. † Ἰησοῦς *post* δὲ *ib.* — *Ca. ib.* † ὁ ἀρχιερεὺς *Ca. ib.* εὐλογημένου L. θεοῦ ζῶντος *W. sic etiam* † θεοῦ *ante* εὐλογ. *A.* v. 62. ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ *Ca.* εἶπεν αὐτῷ N. 1. *ib.* ἐπὶ S. 1. v. 63. — G. v. 64. † πάντες G. m. πάντως S. 1. *ib.* τὴν βλασφημίαν V. τὴν βλασφ. αὐτοῦ *Ca.* τὴν βλασφ. τοῦ στόματος αὐτοῦ m. *ib.* δοκεῖ *Ca.* v. 65. τῷ προσώπῳ αὐτοῦ *Ca. ib.* ἐκολάφιζον *Ca. ib.* ἔλεγον *Ca. ib.* † ἡμῖν χριστὲ τίς ἐστιν ὁ παίσας σε B. 1. E m. *at* S. 1. † *tantum* ἡμῖν χριστὲ *at* Co. † νῦν (*vel* ἄρτι) χριστὲ *post* παίσας σε. v. 66. — *Ca. ib.* † πρὸς αὐτὸν *Ca.* v. 67. εἰς αὐτὸν B. 1. *ib.* Ναζωραίου E. 1. v. 68. — *Ca. ib.* — *Co. ib.* — *Co.*

σαι

σαι αὐτὸν * πάλιν", * ἤρξα-
το λέγειν" τοῖς παρεστηκόσιν·
Ὅτι * οὗτός " ἐξ αὐτῶν ἐ-
στιν.

70 * Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖ-
το". Καὶ μετὰ μικρὸν πά-
λιν οἱ παρεστῶτες ἔλεγον * τῷ
Πέτρῳ"· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν
εἶ· * καὶ γὰρ Γαλιλαῖος εἶ,
* καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιά-
ζει".

71 Ὁ δὲ ἤρξατο ἀναθε-
ματίζειν καὶ * ὀμνύειν"· Ὅτι
οὐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον * τοῦ-
τον" ὃν λέγετε.

v. 72. 72 Καὶ * ἐκ δευτέρου" ἀ-
Matth. 26. λέκτωρ ἐφώνησε. καὶ * ἀνεμ-
34. 75. νήσθη" ὁ Πέτρος * τοῦ ῥή-
Luc. 22. ματος οὗ" εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
61. σοῦς· * Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα
Joh. 13. φωνῆσαι δὶς, ἀπαρνήσῃ με
38. & 18. τρίς". Καὶ * ἐπιβαλὼν,
27. ἔκλαιε".

ΚΕΦ. ιε'. XV.

v. 1. 1 ΚΑὶ εὐθέως * ἐπὶ τὸ"
Psal. 2. 2. πρωῒ συμβούλιον * ποι-
Matth. 27. ήσαντες" οἱ Ἀρχιερεῖς μετὰ
1. τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Γραμ-
Luc. 22. ματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέ-
66. & 23. δριον, * δήσαντες τὸν Ἰησοῦν
1. * ἀπήνεγκαν", * καὶ παρέ-
Joh. 18. δωκαν" τῷ Πιλάτῳ.
28.
Act. 3. 13.

v. 2. 2 Καὶ ἐπηρώτησεν * αὐ-
Matth. 27. τὸν" ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ
2, 11. βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ
Luc. 23. 3. * ἀποκριθεὶς", εἶπεν αὐτῷ·
Joh. 18. Σὺ λέγεις.
33.

3 Καὶ * κατηγόρουν" αὐ-
τοῦ οἱ Ἀρχιερεῖς πολλά *.

v. 4. 4 Ὁ δὲ Πιλάτος πά-
Matth. 27. λιν ἐπηρώτησεν * αὐτὸν, λέ-
13. γων· Οὐκ ἀποκρίνῃ οὐδέν;
Joh. 19. ἴδε πόσα σου * καταμαρτυ-
10. ροῦσιν".

5 Ὁ δὲ Ἰησοῦς οὐκέτι οὐ-
δὲν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυ-
μάζειν τὸν Πιλάτον.

v. 6. 6 Κατὰ δὲ ἑορτὴν * ἀ-
Matth. 27. πέλυεν" αὐτοῖς ἕνα δέσ-
15. μιον, ὅνπερ * ἠτοῦντο".
Luc. 23. 7 Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος
17. Βαραββᾶς μετὰ τῶν * συστα-
Joh. 18. σιαστῶν" δεδεμένος, * οἵ-
39. τινες" ἐν τῇ στάσει φόνον
v. 7. * πεποιήκεισαν".
Matth. 27. 8 Καὶ * ἀναβοήσας" ὁ
16.
Luc. 23.
19.
Joh. 18.
40.

v. 69. — Co. ib. ἔλεγε Co. ib. καὶ αὐτὸς Ca. καὶ οὗτος G. v. 70. — Ca. ibid. — Ca. ib. — G ibid. — Ca. Co.. V. v. 71. ὀμνυνύαι B. 7. λέγειν Ca. ib. — Ca. E. v. 72. † εὐθέως Ca. ib. δεύτερον m. εὐθὺς W. ib. † εὐθὺς W. ib. τὸ ῥῆμα ὡς A. ib. — Ca. ib. ἤρξατο κλαίειν G. v. 1. — Ca. ib. ἐποίησαν Ca. ib. † καὶ Ca. ib. ἀπήγαγον εἰς τὴν αὐλὴν Ca. ib. — G. v. 2. — G. ib. — L. N. 1. v. 3. κατηγοροῦσι Ca. ib. † αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο B. 2. Cp. S. 1. v. 4. κατηγοροῦσιν Ca. S. 1. V. v. 6. εἰώθει ἀπολύειν V. ib. παρῃτοῦντο A. v. 7. στασιαστῶν B. 1. Ca. L. N. 1. ib. ὃς V. ib. πεποιήκει V. v. 8. ἀναβὰς sive ἀναβήσας Co. G. at ἀναβὰς ὄχλος Ca.

ὄχλος, ἤρξατο αἰτεῖσθαι*,
καθὼς ἀεὶ ἐποίει αὐτοῖς.
9 Ὁ δὲ Πιλάτος *ἀ-
πεκρίθη αὐτοῖς, λέγων"·
Θέλετε ἀπολύσω* ὑμῖν" τὸν
βασιλέα τῶν Ἰουδαίων;
10 (*Ἐγίνωσκε" γὰρ ὅτι
διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν
αὐτὸν *οἱ Ἀρχιερεῖς".)
v. 11. Matth. 27. 20. Luc. 23. 18. Joh. 18. 40. Act. 3. 14. 11 Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς *ἀ-
νέσεισαν τὸν ὄχλον", ἵνα μᾶλ-
λον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ
αὐτοῖς.
12 Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπο-
κριθεὶς, *πάλιν" εἶπεν
αὐτοῖς· Τί οὖν *θέλετε"
ποιήσω ὃν λέγετε *βασιλέα"
τῶν Ἰουδαίων;
13 Οἱ δὲ πάλιν ἔκρα-
ξαν *· *Σταύρωσον" αὐ-
τόν.
14 Ὁ δὲ Πιλάτος ἔλε-
γεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐ-
ποίησεν; *Οἱ δὲ περισσο-
τέρως ἔκραξαν· Σταύρωσον
αὐτόν".
v. 15. Matth. 27. 26. Joh. 19. 1. 15 Ὁ δὲ Πιλάτος *βου-
λόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκα-
νὸν ποιῆσαι", ἀπέλυσεν αὐ-
τοῖς τὸν Βαραββᾶν· καὶ παρέ-
δωκε *τὸν Ἰησοῦν φραγελλώ-
σας, ἵνα σταυρωθῇ.
16 Οἱ δὲ στρατιῶται ἀ- v. 16. Matth. 27. 27.
πήγαγον αὐτὸν *ἔσω τῆς" Joh. 19. 1.
αὐλῆς, *ὅ ἐστι πραιτώριον"·
καὶ συγκαλοῦσιν ὅλην τὴν
σπεῖραν.
17 Καὶ *ἐνδύουσιν" αὐ-
τὸν *πορφύραν", καὶ περι-
τιθέασιν αὐτῷ *πλέξαν-
τες" ἀκάνθινον στέφανον.
18 Καὶ ἤρξαντο ἀσπά-
ζεσθαι αὐτόν *· Χαῖρε *βα-
σιλεῦ" τῶν Ἰουδαίων.
19 Καὶ ἔτυπτον *αὐτοῦ
τὴν κεφαλὴν καλάμῳ",
καὶ ἐνέπτυον αὐτῷ, καὶ τιθέν-
τες τὰ γόνατα προσεκύνουν
αὐτῷ.
20 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν
αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν
*πορφύραν", καὶ ἐνέδυσαν
αὐτὸν τὰ ἱμάτια *τὰ ἴδια"·
καὶ ἐξάγουσιν *αὐτὸν" ἵνα
σταυρώσωσιν αὐτόν.
21 Καὶ ἀγγαρεύουσι πα- v. 21. Matth. 27. 32.
ράγοντά τινα Σίμωνα Κυ-
ρηναῖον, (ἐρχόμενον ἀπ' Luc. 23. 26.

Ibid. † αὐτὸν *Ca.* *v.* 9. ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 10. ἐπεγίνωσκεν *A.* ἤδει *Ca.* *ib.* — *Co.* *v.* 11. ἔπεισαν *Ca.* ἀνεπ. B. 1. *ib.* τῷ ὄχλῳ *Ca.* *at* — m. *v.* 12. — *Ca.* *Co.* *ib.* — *Co.* *ib.* βασιλεῖ *Ca.* *at* † τὸν *ante* βασ. *A.* *v.* 13. † λέγοντες *A.* B. 2. *Ca.* *ib.* *bis* B. 1. E. *v.* 14. — *G.* & περισσῶς *pro* περισσοτ. *A.* B. 3. *v.* 15. — *Ca.* *ib.* † αὐτοῖς B. 2. *v.* 16. εἰς τὴν *Ca.* *Co.* G. S. 1. V. *ib.* τὸ πραιτώριον *Co.* V. *v.* 17. ἐνδιδύσκουσιν *Ca.* *ib.* χλαμύδαν κοκκίνην m. *ib.* — *Ca.* *v.* 18. † καὶ λέγειν B. 4. E. *G.* *g.* L. N. 1. *W.* *ib.* ὁ βασιλεὺς *A.* B. 7. *v.* 19. αὐτὸν καλάμῳ εἰς τὴν κεφ. *Ca.* *v.* 20. χλαμύδα m. *ib.* — *Ca.* *ib.* — *Ca.*

ἀγροῦ,

ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάν-
δρου καὶ Ῥούφου,) ἵνα ἄρῃ τὸν
σταυρὸν αὐτοῦ.

v. 22. Matth. 27. 33. Luc. 23. 33. Joh. 19. 17.

22 Καὶ * φέρουσιν" αὐ-
τὸν ἐπὶ * Γολγοθᾶ" τόπον·
ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον, κρα-
νίου τόπος.
23 Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ
πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον.
ὁ δὲ οὐκ ἔλαβε.

v. 24. Psal. 22. 19. Matt. 27. 35. Luc. 23. 34. Joh. 19. 23.

24 Καὶ σταυρώσαντες αὐ-
τὸν, * διεμέριζον τὰ ἱμά-
τια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆ-
ρον ἐπ' αὐτά, * τίς τί
ἄρῃ".

v. 25. Matt. 27. 45. Luc. 23. 44. Joh. 19. 14.

25 Ἦν δὲ ὥρα τρίτη, καὶ
ἐσταύρωσαν αὐτόν.

v. 26. Matt. 27. 37. Luc. 23. 38. Joh. 19. 19.

26 Καὶ ἦν ἡ ἐπιγραφὴ
τῆς αἰτίας αὐτοῦ ἐπιγεγραμ-
μένη· * Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ
ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ.

v. 27. Matt. 27. 38. Luc. 23. 32.

27 Καὶ σὺν αὐτῷ σταυ-
ροῦσι δύο λῃστάς· ἕνα ἐκ
δεξιῶν, καὶ ἕνα ἐξ εὐωνύμων
* αὐτοῦ".

v. 28. Esai. 53. 12. Luc. 22. 37.

28 * Καὶ ἐπληρώθη ἡ
γραφὴ ἡ λέγουσα· Καὶ μετὰ
ἀνόμων ἐλογίσθη".

v. 29. Psal. 22. 8. & 69. 21. & 109. 25. Matt. 27. 39. Luc. 23. 35. Sup. 14. 58. Joh. 2. 19.

29 Καὶ οἱ * παραπο-
ρευόμενοι" ἐβλασφήμουν αὐ-
τὸν, κινοῦντες τὰς κεφαλὰς
* αὐτῶν", καὶ λέγοντες· Οὐά,
ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ ἐν
τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν·
30 Σῶσον σεαυτὸν, * καὶ
κατάβα" ἀπὸ τοῦ σταυροῦ.
31 * Ὁμοίως δὲ" καὶ
οἱ Ἀρχιερεῖς ἐμπαίζοντες
* πρὸς" ἀλλήλους μετὰ τῶν
Γραμματέων, ἔλεγον· Ἀλ-
λους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ δύνα-
ται σῶσαι *.
32 * Ὁ Χριστὸς * ὁ βα-
σιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ καταβάτω
νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδω-
μεν καὶ πιστεύσωμεν *. Καὶ οἱ
συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὠνεί-
διζον αὐτόν.

v. 33. Matt. 27. 45. Luc. 23. 44.

33 Γενομένης δὲ ὥρας
ἕκτης, σκότος ἐγένετο ἐφ'
ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐν-
νάτης.

v. 34. Psal. 22. 1. Matt. 27. 46.

34 Καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐν-
νάτῃ * ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς"
* φωνῇ μεγάλῃ", * λέγων"·
Ελωΐ Ελωΐ, * λαμμᾶ"
* σαβαχθανί"; ὅ ἐστι με-
θερμηνευόμενον· Ὁ Θεός
* μου", ὁ Θεός μου, εἰς τί
* με ἐγκατέλιπες";
35 Καί τινες τῶν * πα-
ρεστηκότων" ἀκούσαντες, ἔλε-

v. 22. ἄγουσιν *Ca.* s. 1. v. *ib.* γολγοθᾶν *Cu. v.* 24. διαμερίζονται *Ca. Cp.* B. 8. E. G. *g.* m. s. 4. *ib.* — *Ca. v.* 26. † οὗτός ἐστιν *Ca. v.* 27. — *Ca. v.* 28. *Totus ver.* — *Ca. at — tantum* ἡ λέγουσα *Co. v.* 29. παραφέροντες *Ca. ib.* — *A. Co. G. v.* 30. καταβὰς *Ca.* s. 1. v. *v.* 31. — *Ca. ib.* εἰς *Ca. ib. nota interrog. Cu. v.* 32. † εἰ m. *ib.* — ἐστιν m. *ib.* † ἐν αὐτῷ *Ca.* αὐτῷ B. 1. E. G. *g.* L. m. N. 1. S. 1. *leg.* εἰς αὐτὸν B. 1. *v.* 34. ἐφώνησε *Ca. ib.* — B. 1. *Ca. ib.* λιμᾶ B. *om.* G. ἐλεμά *Co. ib.* ζαφθανεὶ *Ca. ib.* — *A. ib.* ὀνείδισάς με *Ca. v.* 35. ἐκεῖ ἑστηκότων *A.*

γον· * Ἰδοὺ", Ἠλίαν φω-
νεῖ *.
v. 36. 36 Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ
Psal. 69. * γεμίσας " σπόγγον ὄξους,
22. Joh. 19. περιθείς τε καλάμῳ, * ἐ-
29. πότιζεν αὐτὸν, λέγων ".
* Ἄφετε"· ἴδωμεν εἰ ἔρχεται
Ἠλίας καθελεῖν αὐτόν.
v. 37. 37 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀφεὶς
Matt. 27. * φωνὴν μεγάλην, ἐξέ-
50. Luc. 23. πνευσε.
46. Joh 19. 38 Καὶ τὸ καταπέτασ-
30. μα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη * εἰς
v. 38. δύο", ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κά-
2 Paral. 3. 14. Matt. 27. τω.
51. Luc. 23. 39 Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων
45. ὁ παρεστηκὼς * * ἐξ ἐναν-
v. 39. Matt. 27 τίας αὐτοῦ", ὅτι * οὕτως
54. Luc. 23. κράξας" ἐξέπνευσεν, εἶπεν·
47. Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος
υἱὸς ἦν Θεοῦ.
v. 40. 40 Ἦσαν * δὲ καὶ * γυ-
Matt. 27. ναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦ-
55. Luc. 23. σαι· ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία
49. Psal. 38. ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία
12. ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ
* Ἰωσῆ " μήτηρ, καὶ Σα-
λώμη·
v. 41. 41 Αἳ καὶ ὅτε ἦν ἐν τῇ
Luc. 8. 2, Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν αὐ-
3. τῷ, * καὶ διηκόνουν αὐτῷ"·

καὶ * ἄλλαι " πολλαὶ αἱ συν-
αναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱερο-
σόλυμα.
42 Καὶ ἤδη ὀψίας γενο- v. 42. Matt. 27.
μένης, (* ἐπεὶ " ἦν παρα- 57.
σκευὴ, ὅ ἐστι * προσάββα- Luc. 23. 50.
τον ",) Joh. 19. 38.
43 * Ἦλθεν " Ἰωσὴφ ὁ
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, εὐσχή-
μων βουλευτὴς, ὃς καὶ αὐ-
τὸς ἦν προσδεχόμενος τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τολμή-
σας εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον,
καὶ ᾐτήσατο τὸ * σῶμα " τοῦ
Ἰησοῦ.
44 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐ-
θαύμασεν εἰ ἤδη * τέθνηκε "·
καὶ προσκαλεσάμενος τὸν
κεντυρίωνα, ἐπηρώτησεν αὐ-
τὸν εἰ πάλαι ἀπέθανε.
45 Καὶ γνοὺς * ἀπὸ " τοῦ
κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ
* σῶμα " τῷ Ἰωσήφ.
46 * Καὶ " ἀγοράσας v. 46. Matt. 12.
σινδόνα, * καὶ καθελὼν " 40. & 26.
* αὐτὸν ", ἐνείλησε * τῇ 12. & 27.
σινδόνι "· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν 60. Luc. 23.
ἐν μνημείῳ ὃ ἦν λελατο- 53. Joh. 19.
μημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσ- 41, 42.
εκύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύ-
ραν τοῦ μνημείου.

Ib. — *Ca. ib.* † οὗτος *Ca.* *v.* 36. πλήσας *Ca. ib.* — *Ca. ib.* ἄφες B. 1. *Ca. Co.* G. G. L. m. N. S. 2. *v.* 37. † πάλιν G. *v.* 38. — B. 3. *at* † μέρη *post* δύο *Ca.* *v.* 39. † ἐκεῖ *Ca. ib.* — *Ca. G. ib.* — *Co.* *v.* 40. † αἱ *A. ib.* ἰωσῆτος *Co.* *v.* 41. — B. 1. *Ca. ib.* ἑτέραι *A. v.* 42. ἐπειδὴ *A. ib.* πρὶν σαββ. *Ca.* *v.* 43. ἐλθὼν *A.* B. 2. G. G. g. m. L. N. 1. *ibid.* πτῶμα *Ca.* *v.* 44. ἐτεθνήκει *Ca.* *v.* 45. παρὰ *Ca. ib.* πτῶμα αὐτοῦ *Ca. at* † Ἰησοῦ *post* σῶμα G. *v.* 46. ὁ δὲ Ἰωσὴφ *Ca.* S 1. V. *ib.* λαβὼν *Ca. ib.* εἰς τὴν σινδόνα *Ca.*

47 Η δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία * Ἰωσῆ ἐθεώρουν ποῦ τίθεται".

ΚΕΦ. ις'. XVI.

1 ΚΑὶ * διαγενομένου τοῦ σαββάτου, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη" * ἠγόρασαν ἀρώματα, ἵνα * ἐλθοῦσαι" ἀλείψωσιν * αὐτόν".

v. 2. Matt. 28. 1. Luc. 24. 1. Joh. 20. 1.

2 Καὶ λίαν πρωῒ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ τὸ μνημεῖον, * ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου.

3 Καὶ ἔλεγον πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον * ἐκ " τῆς θύρας τοῦ μνημείου; *

4 Καὶ * ἀναβλέψασαι θεωροῦσιν ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος"· ἦν γὰρ μέγας σφόδρα.

5 Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον νεανίσκον καθήμενον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημένον στολὴν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν.

v. 5. Matt. 28. 1, 2. Joh. 20. 12.

6 * Ο δὲ λέγει αὐταῖς"· Μὴ * ἐκθαμβεῖσθε"· Ἰησοῦν ζητεῖτε τὸν Ναζαρηνὸν τὸν ἐσταυρωμένον *· ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε· * ἴδε, ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν αὐτόν".

v. 6. Matt. 28. 5. Luc. 24. 5.

7 Ἀλλ' ὑπάγετε, * εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ *, * ὅτι προάγει " ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ * αὐτὸν" ὄψεσθε, καθὼς * εἶπεν " ὑμῖν.

v. 7. Supr. 14. 28. Matt. 26. 32. & 28. 10. Act. 1. 3. & 13. 31. 1 Cor. 15. 5.

8 * Καὶ " ἐξελθοῦσαι * ταχὺ", ἔφυγον ἀπὸ τοῦ μνημείου· εἶχε * δὲ " αὐτὰς * τρόμος " καὶ ἔκστασις, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν εἶπον· ἐφοβοῦντο γάρ *.

v. 8. Matt. 28. 8. Luc. 24. 9. Joh. 20. 18.

v. 47. Ἰακώβου ἐθεάσαντο τόπον ὅπου τεθεῖται *Ca. at pro* Ἰωσῆ *A. leg.* ἡ Ἰωσὴφ *&* Co. Ἰώσηπος. *v.* 1. — Co. *ib.* † πορευθεῖσαι *Ca. ib.* — *Ca. ib.* τὸν Ἰησοῦν *g.* τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ m. *v.* 2. † ἔτι s. 1. *v.* 3. ἀπὸ *Ca. ib.* † ἦν γὰρ μέγας σφόδρα *Ca. ea verò — ver. sequ. v.* 4. ἔρχονται, καὶ εὑρίσκουσιν ἀποκεκυλισμένον τὸν λίθον *Ca. v.* 6. καὶ λέγει αὐταῖς ὁ ἄγγελος *Ca. ib.* ἐκθαμβεῖσθε B. 2. φοβεῖσθε *Ca. ib. post* ἐσταυρωμ. *nota interrogat.* s. 2. *ib.* — B. 1. *at pro* ἴδε ὁ τόπος *Ca. leg.* ἴδετε ἐκεῖ τὸν τόπον αὐτοῦ *Ca. v.* 7. † καὶ *Ca. ib.* † ὅτι ἠγέρθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν *G. ib.* ἰδοὺ προάγω *Ca.* καὶ ἰδοὺ προάγει *G. ib.* με *Ca. ib.* εἴρηκα *Ca. v.* 8. αἱ δὲ v. *ib.* — B. *om. Co.* G. *ib.* γὰρ *Ca. ib.* φόβος *Ca. ib.* † πάντα δὲ τὰ παρηγγελμένα τοῖς περὶ τὸν Πέτρον συντόμως ἐξήγγειλαν. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ ἀνατολῆς καὶ ἄχρι δύσεως ἐξαπέστειλε δι' αὐτῶν τὸ ἱερὸν καὶ ἄφθαρτον κήρυγμα τῆς αἰωνίου σωτηρίας *W.*

9 * Ανα-

v. 9. 9 * Ἀναστὰς δὲ * πρωῒ
Joh. 20. 14, 16. πρώτῃ * σαββάτου", * ἐ-
Luc. 8. 2. φάνη" πρῶτον Μαρίᾳ τῇ
Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβε-
βλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
10 Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀ-
πήγγειλε * τοῖς μετ' αὐτοῦ
γενομένοις, πενθοῦσι καὶ κλαί-
ουσι.
11 Κἀκεῖνοι, ἀκούσαν-
τες ὅτι ζῇ, καὶ ἐθεάθη ὑπ'
αὐτῆς, * ἠπίστησαν".
v. 12. 12 Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν
Luc. 24. 13. ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφα-
νερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ,
πορευομένοις εἰς ἀγρόν.
13 Κἀκεῖνοι ἀπελθόντες
ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐ-
δὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν.
v. 14. 14 Ὕστερον *, ἀνακειμένοις
Luc. 24. 36. αὐτοῖς τοῖς ἕνδεκα * ἐφανε-
Joh. 20. 19. ρώθη, καὶ ὠνείδισε τὴν ἀπι-
1 Cor. 15. 5. 7. στίαν αὐτῶν, καὶ σκληροκαρ-
δίαν· ὅτι τοῖς θεασαμένοις
αὐτὸν ἐγηγερμένον * οὐκ ἐ-
πίστευσαν.
v. 15. Matt. 28. 19. Joh. 15. 16. 15 Καὶ εἶπεν * αὐτοῖς"·

Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον
* ἅπαντα", κηρύξατε τὸ
εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτί-
σει.
16 * Ὁ πιστεύσας καὶ βα- v. 16.
πτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀ- Joh. 3. 18. 36. & 12.
πιστήσας, κατακριθήσεται. 48.
17 Σημεῖα δὲ τοῖς πι- v. 17.
στεύσασι ταῦτα παρακολου- Luc. 10. 17.
θήσει· Ἐν τῷ ὀνόματί μου Act. 5. 16. & 8. 7. &
δαιμόνια ἐκβαλοῦσι· γλώσ- 16. 18. &
σαις λαλήσουσι καιναῖς· 2. 4. & 10. 46. & 19. 6.
18 * Ὄφεις ἀροῦσι· κἂν 1 Cor. 12.
θανάσιμόν τι πίωσιν, οὐ μὴ 10. 28.
αὐτοὺς * βλάψει"· ἐπὶ ἀρ- v. 18.
ρώστους χεῖρας ἐπιθήσουσι, καὶ Luc. 10. 19.
καλῶς ἕξουσιν. Act. 28. 3, 8.
19 Ὁ μὲν οὖν Κύριος *, v. 19. Psal. 110.
μετὰ τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνε- 1.
λήφθη εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐ- Luc. 24. 50, 51.
κάθισεν ἐκ δεξιῶν * τοῦ Θεοῦ". Act. 1. 2, 3, 9.
20 Ἐκεῖνοι δὲ * ἐξελθόν- v. 20.
τες" ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Act. 14. 3. Hebr. 2. 4.
Κυρίου συνεργοῦντος, καὶ τὸν
λόγον βεβαιοῦντος * διὰ "
τῶν ἐπακολουθούντων ση-
μείων *.

v. 9. † τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ *Ca. ib.* † ὁ Ἰησοῦς B. 2. *Ca. g.* E. L. N. I. V. *ib.* σαββάτων B. 1. S. 2. *ib.* ἐφανέρωσε *Ca. v.* 10. † αὐτοῖς *Ca. v.* 11. οὐκ ἐπίστευσαν αὐτῇ *Ca. v.* 14. † δὲ *A. ib.* † μαθηταῖς Co. *ib.* † ἐκ νεκρῶν *A.* B. 1. m. *v.* 15. πρὸς αὐτοὺς *Ca. ib.* — *Ca. quin &* — (,) *sequens Co. v.* 16. † ὅτι *Ca. v.* 18. † ἐν ταῖς χερσὶν τῶν *Ca. Co. ib.* βλάψῃ *A. v.* 19. † ὁ Ἰησοῦς S. 1. V. *ib.* πατρὸς *Co. v.* 20. ἀκούσαντες S. 1. *ib.* — *Co. ib.* † εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων Ἀμήν Co. & ἀμήν B. *om.*

ΤΟ ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ΚΕΦ. α'. I.

ΕΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξασθαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων ἐν ἡμῖν πραγμάτων.

v. 2. Hebr.2.3. 1Joh.1.1. 2 Καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου·

v. 3. Act. 1. 1. 3 Ἔδοξε κἀμοὶ*, παρηκολουθηκότι ἄνωθεν πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε·

4 Ἵνα ἐπιγνῷς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

v. 5. Matt.2.1. 1 Par. 24. 10, 19. Neh. 12. 4, 17. 5 ΕΓένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας, ἱερεύς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων Ἀαρὼν, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.

6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι τοῦ Κυρίου ἄμεμπτοι.

7 Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

8 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν * αὐτὸν" ἐν τῇ * τάξει" τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ * ἔναντι" τοῦ Θεοῦ,

9 Κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ * Κυρίου". v. 9. Exod.30. 7. Lev. 16. 17. Hebr.9.6.

10 Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ ἦν προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος.

11 Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου * τοῦ θυμιάματος". v. 11. Exod.30. 1.

12 Καὶ * ἐταράχθη" Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος * ἐπέπεσεν" ἐπ' αὐτόν.

13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν v. 13. Inf.v. 60.

v. 3. † καὶ τῷ πνεύματι ἁγίῳ G. v. 8. Ζαχαρίαν v. ib. συνάξει B. ib. ἐναντίον B. 5. v. 9. θεοῦ Ca. G. v. 11. — G. v. 12. ἐφοβήθη B. I. L. m. N. I. ib. ἐνέπεσεν B. I.

ὁ ἄγγε-

ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία· διότι εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνή σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱὸν * σοι", καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην.

v. 14. Inf. v. 58. 14 Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει αὐτοῦ χαρήσονται.

v. 15. Num. 6. 3. Jud. 13. 4. Jerem. 1. 5. Gal. 1. 15. 15 Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον * τοῦ" Κυρίου· καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ Πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται ἔτι * ἐκ κοιλίας" μητρὸς αὐτοῦ.

v. 16. Mal. 4. 5. Matt. 11. 14. 16 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει * ἐπὶ" Κύριον τὸν Θεὸν αὐτῶν.

v. 17. Mal. 4. 6. Matt. 3. 1. Marc. 9. 12. 17 Καὶ αὐτὸς * προελεύσεται" ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἠλίου, ἐπιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, ἑτοιμάσαι * Κυρίῳ λαὸν κατεσκευασμένον.

v. 18. Gen. 17. 17. 18 Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγγελον· Κατὰ τί * γνώσομαι" τοῦτο; ἐγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς.

v. 19. Dan. 8. 16. & 9. 21. Matt. 18. 10. 19 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος, εἶπεν αὐτῷ· Ἐγώ εἰμι Γαβριὴλ ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα.

20 Καὶ ἰδοὺ, ἔσῃ σιωπῶν, καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας γένηται ταῦτα· ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες * πληρωθήσονται" εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν.

21 Καὶ ἦν ὁ λαὸς * προσδοκῶν" τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθαύμαζον * ἐν" τῷ χρονίζειν αὐτὸν * ἐν τῷ ναῷ".

22 Ἐξελθὼν δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ. καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς· καὶ * διέμενε" κωφός.

23 Καὶ ἐγένετο ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ, * ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

24 Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ * αὐτοῦ"· καὶ περιέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα·

25 Ὅτι οὕτω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις. v. 25. Gen. 30. 23. Esa. 4. 1.

v. 13. —*Ca.* *v.* 15.— *A.* *ibid.* ἐν κοιλίᾳ *Co.* *G.* *v.* 16. πρὸς *W.* *v.* 17. προπορεύσεται B. 1. *ib.* † τῷ *A.* *v.* 18. γνωσόμεθα *G.* *v.* 20. πληρωθήσονται *Ca.* *v.* 21. προσδεχόμενος *Ca.* ἐκδεχόμ. *G.* *ib.* ἐπὶ *Ca.* *ib.* — B. 1. *v.* 22. διέμεινε *Cu.* *v.* 23. † τότε *Ca.* *v.* 24. Ζαχαρίου E. U. 2

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν *τῆς Γαλιλαίας, ᾗ ὄνομα Ναζαρὲτ",

v. 27. Matt. 1. 18.

27 Πρὸς παρθένον μεμνηστευμένην ἀνδρὶ ᾧ ὄνομα Ἰωσὴφ, ἐξ οἴκου *Δαβίδ· καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου, Μαριάμ.

28 Καὶ εἰσελθὼν *ὁ ἄγγελος" πρὸς αὐτὴν, εἶπε· Χαῖρε κεχαριτωμένη· ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν*.

29 Ἡ δὲ *ἰδοῦσα" διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ *αὐτοῦ"· καὶ διελογίζετο *ποταπὸς εἴη ὁ ἀσπασμὸς οὗτος*.

30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος *αὐτῇ"· Μὴ φοβοῦ, *Μαριάμ"· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ.

v. 31. Esai 7.14. Infr 2.21. Matt. 1. 21.

31 Καὶ ἰδοὺ, συλλήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱὸν· καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν.

v. 32. Esa. 9. 6. & 16. 5. & 54. 5. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11.

32 Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται· καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ·

v. 33. Dan. 2. 44. & 7. 14. 27. Mich 4.7. Esai. 9. 7. 1 Par. 22. 10. Psal. 45. 7. & 89. 37. Jerem. 23. 5. 1 Cor. 15. 24. Hebr. 1. 8.

33 Καὶ βασιλεύσει ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακὼβ εἰς *τοὺς αἰῶνας", καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος.

34 Εἶπε δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται *τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;

35 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπί σε, καὶ δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γεννώμενον *ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ.

36 Καὶ ἰδοὺ, Ἐλισάβετ ἡ συγγενής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρᾳ αὐτῆς· καὶ οὗτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ τῇ καλουμένῃ στείρᾳ.

v. 37. Job 42. 2. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Matt. 19. 26. Inf. 18. 27.

37 Ὅτι οὐκ ἀδυνατήσει *παρὰ" τῷ Θεῷ πᾶν ῥῆμα.

38 Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

39 Ἀναστᾶσα δὲ *Μαριὰμ" ἐν ταῖς ἡμέραις *ταύταις", ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν *Ἰούδα".

v. 26. τὴν Γαλιλαίαν *Ca.* *v.* 27. † καὶ πατριᾶς B. 1. *v.* 28. — *Co.* *ib.* † καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου B. 2. *v.* 29. — *Ca.* *Co.* ἀκούσασα V. *W.* *ib.* — *Ca.* *ib.* † ἐν ἑαυτῇ *Ca.* *ib.* † ὅτι οὕτως εὐλόγησεν αὐτὴν G. v. 30. πρὸς αὐτὴν B. 1. *ib.* Μαρία *Ca.* *v.* 33. τὸν αἰῶνα *Ca.* L. N. 1. *v.* 34. † μοι B. 1. *Co.* G. E. S. 3. U. 2. *v.* 35. *ib.* † ἐκ σοῦ *Cp.* V. *v.* 37. — S. 1. *v.* 39. Μαρία *Ca.* *ib.* ἐκείναις U. 2. Δαβὶδ *W.*

40 Καὶ

40 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ ἠσπάσατο τὴν Ελισάβετ.

41 Καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ελισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ * αὐτῆς· καὶ ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ελισάβετ·

42 Καὶ * ἀνεφώνησε " φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου.

43 Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τοῦ Κυρίου μου πρός με;

44 Ιδοὺ γὰρ, ὡς ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὦτά μου, ἐσκίρτησεν ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.

[v.] 45. [...] 11. 28. 45 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου.

46 Καὶ εἶπε Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον·

47 Καὶ ἠγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ * σωτῆρί " * μου ".

v. 48. 1 Sam. 1. 11. Gen. 30. 13. 48 Οτι ἐπέβλεψεν * ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης αὐτοῦ· Ιδοὺ γὰρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσί με πᾶσαι αἱ γενεαί·

49 Οτι ἐποίησέ μοι * μεγαλεῖα " * ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ·

50 Καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ * εἰς γενεὰς γενεῶν " τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. v. 50. Gen. 17. 7. Exod. 20. 6. Psal. 103. 17.

51 Εποίησε κράτος ἐν βραχίονι αὐτοῦ· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους διανοίᾳ καρδίας αὐτῶν· v. 51. Esai. 29. 15. & 51. 9. & 52. 10. Psal. 33. 10. 1 Pet. 5. 5.

52 Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς· v. 52. 1 Sam. 2. 7, 8. Psal. 113. 6 Job. 5. 11. & 12. 18, 19. 21.

53 Πεινῶντας ἐνέπλησεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτοῦντας ἐξαπέστειλε κενούς· v. 53. Psal. 34. 1[.] 1 Sam. 2. 5.

54 Αντελάβετο Ισραὴλ παιδὸς αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, v. 54. Esai. 30. 18. & 41. 8. & 54. 5. Jerem. 31. 3, 20.

55 (Καθὼς ἐλάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Αβραὰμ, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ,) * εἰς τὸν αἰῶνα ". v. 55. Gen. 17. 19. & 22. 18. Psal. 132. 11.

56 Εμεινε δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῇ * ὡσεὶ " μῆνας τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ελισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν.

v. 41. † τῆς Ελισάβετ τὸ βρέφος Ca. & — τὸ βρέφ. post ἐσκίρτ. v. 42. ἀνεβόησε G. E. U. 2. v. 47. σωτηρίῳ v. W. ibid. ἡμῶν U. 2. v. 48. † κύριος Ca. v. 49. μεγάλα S. I. v. ib. † ὁ θεὸς Ca. v. 50. ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰς v. at pro γενεὰς γενεῶν B. 7. E. L. N. I. S. 2. U. 2. γενεὰν καὶ γενεὰν & γενεὰν καὶ γενεὰς m. γενεὰς καὶ γενεὰς Co. S. I. v. 55. ἕως αἰῶνος B. I. U. 2. v. 56. — Ca.

v. 58. Supr. 14. 58 Καὶ ἤκουσαν οἱ περί-
οικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς,
ὅτι ἐμεγάλυνε Κύριος τὸ
ἔλεος αὐτοῦ μετ' αὐτῆς· καὶ
συνέχαιρον αὐτῇ.
v. 59. Gen. 17. 12. Levit 12. 3. 59 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ
ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἦλθον περιτε-
μεῖν τὸ παιδίον· καὶ ἐκάλουν
αὐτὸ, ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ, Ζαχαρίαν.
v. 60. Sup. 13. 60 Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ
μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν· Οὐχί·
ἀλλὰ κληθήσεται * Ἰωάν-
νης.
61 Καὶ εἶπον πρὸς αὐ-
τήν· * Ὅτι " οὐδείς ἐστιν ἐν
τῇ συγγενείᾳ σου, ὃς καλεῖται
* τῷ ὀνόματι τούτῳ.
62 Ἐνένευον δὲ τῷ πα-
τρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἂν θέλοι
καλεῖσθαι αὐτόν.
v. 63. Sup. 13. 63 Καὶ αἰτήσας πινακί-
διον, ἔγραψε, * λέγων"·
Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ· * Καὶ ἐθαύμασαν πάν-
τες.
64 Ἀνεῴχθη δὲ τὸ στόμα
αὐτοῦ * παραχρῆμα, καὶ ἡ
γλῶσσα αὐτοῦ" *· καὶ ἐλάλει
εὐλογῶν τὸν Θεόν.
65 Καὶ ἐγένετο ἐπὶ πάν-
τας * φόβος " τοὺς περιοι-
κοῦντας * αὐτούς "· καὶ ἐν ὅλῃ
τῇ ὀρεινῇ τῆς Ἰουδαίας διελα-
λεῖτο πάντα τὰ ῥήματα ταῦ-
τα.
66 Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ
ἀκούσαντες ἐν * τῇ καρδίᾳ"
αὐτῶν, λέγοντες· * Τί "
ἄρα τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται;
Καὶ * χεὶρ Κυρίου ἦν μετ'
αὐτοῦ.
67 Καὶ Ζαχαρίας ὁ πα-
τὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη Πνεύ-
ματος ἁγίου· καὶ * προεφή-
τευσε, λέγων"·
68 Εὐλογητὸς Κύριος ὁ v. 68.
Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ, ὅτι ἐπε- Infr. 2. 30.
σκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρω- Matt. 1. 21.
σιν * τῷ λαῷ" αὐτοῦ,
69 Καὶ ἤγειρε κέρας σω- v. 69.
τηρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Psal. 132. 17, 18.
Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
70 Καθὼς ἐλάλησε διὰ v. 70.
στόματος τῶν ἁγίων * τῶν Psal. 72. 12.
ἀπ' αἰῶνος " προφητῶν Jerem 23. 6. & 30.
αὐτοῦ, 10.
71 Σωτηρίαν ἐξ * ἐχ- Dan. 9. 27.
θρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς
πάντων τῶν μισούντων ἡ-
μᾶς·
72 Ποιῆσαι ἔλεος μετὰ
τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνη-
σθῆναι διαθήκης ἁγίας αὐ-
τοῦ·
73 Ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς v. 73. Gen. 22. 16.

v. 60. † τὸ ὄνομα αὐτοῦ *Ca.* v. 61. — U. 2. *ib.* † Psal. 105. 9.
ἐπὶ G. v. 63. — *Ca. ib.* † καὶ παραχρῆμα ἐλύθη ἡ γλῶσσα Jer. 31. 33.
αὐτοῦ *Ca.* v. 64. — *Ca.* U. 1. *at* B. 2. *tantum* παρα- Hebr. 6. 13.
χρῆμα *& al.* B. 2. — καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ *ib.* † διηρ-
θρώθη *Cp.* v. 65. φόβ. μέγας *ante* ἐπὶ *Ca ib.* αὐτὸν G.
v. 66. τὰς καρδίας *Ca. ib.* τίς *Cu. ib.* † γὰρ *Ca. Co.*
S. 1. v. 67. εἶπεν *Ca.* G. v. 68. τοῦ λαοῦ V. v. 70. *post*
αὐτοῦ *Ca.* v. 71. χειρὸς *Ca.*

Ἀβρα-

Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν·

v. 74. Hebr. 9. 14. 74 Ἀφόβως ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυσθέντας, λατρεύειν αὐτῷ,

v. 75. 1 Pet. 1. 15. 75 Ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας * τῆς ζωῆς" ἡμῶν.

v. 76. Mal. 3. 1. & 4. 5. Sup. 17. 76 Καὶ σὺ * παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπορεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ,

v. 77. Isa. 5. 3. 77 Τοῦ δοῦναι γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν * αὐτῶν"·

v. 78. Mal. 4. 2. Zach. 3. 8. & 6. 12. 78 Διὰ σπλάγχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους·

v. 79. Esa. 9. 1. & 42. 7. & 43. 8. & 49. 9. & 60. 1. Matt. 4. 16. 79 Ἐπιφᾶναι * τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

v. 80. Isa. 2. 40. 80 Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανε καὶ ἐκραταιοῦτο πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

ΚΕΦ. β΄. II.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δόγμα παρὰ Καίσαρος Αὐγούστου, * ἀπογράφεσθαι" πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

2 (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρώτη, ἐγένετο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας * Κυρηνίου".)

3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς τὴν * ἰδίαν πόλιν".

4 Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, * ἐκ πόλεως Ναζαρὲτ", εἰς * τὴν Ἰουδαίαν", εἰς πόλιν Δαβίδ * ἥτις καλεῖται Βηθλεέμ, (διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς Δαβίδ",) v. 4. Mich. 5. 1. Joh. 7. 42. 1 Sam. 16. 4. Matt. 1. 1. & seqq.

5 Ἀπογράψασθαι σὺν Μαριὰμ τῇ μεμνηστευμένῃ αὐτῷ * γυναικί", οὔσῃ ἐγκύῳ.

6 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν" αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτήν.

7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐ- v. 7. Matt. 1. 25.

v. 75. — *A. Ca. Co.* G. S. 2. V. *v.* 76. † δὲ *Ca. Co. W. v.* 77. ἡμῶν *A.* E. U. 2. *v.* 79. † φῶς *Ca. v.* 1. ἀπογράψασθαι B. 1. *v.* 2. Κυρείνου *Cu.* Κηρυνίου *A. v.* 3. ἑαυτοῦ πατρίδα *Ca. sic.* S. 1. πατρίδα *v.* 4. — G. *ib.* γῆν Ἰούδα *Ca. ib.* — B. 1. *etiam* ἐκ G. *&* διὰ *usque ad* Δαβίδ *Ca. ponit ad finem v.* 5. — *Ca.* S. 1. *v.* 6. ὡς δὲ παρεγένοντο, ἐπλήσθησαν *Ca.*

παργάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀ-
νέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ·
* διότι οὐκ ἦν αὐτοῖς τό-
πος ἐν τῷ καταλύματι".
8 Καὶ ποιμένες ἦσαν ἐν τῇ
χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦν-
τες, καὶ φυλάσσοντες φυλα-
κὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ * τὴν ποί-
μνην" αὐτῶν.
9 Καὶ ἰδοὺ, ἄγγελος Κυ-
ρίου ἐπέστη αὐτοῖς, * καὶ δόξα
Κυρίου περιέλαμψεν αὐ-
τούς"· καὶ ἐφοβήθησαν φόβον
μέγαν.
10 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ
ἄγγελος· Μὴ φοβεῖσθε·
ἰδοὺ γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν
χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται
* παντὶ τῷ λαῷ·
11 Ὅτι ἐτέχθη * ὑμῖν"
* σήμερον" σωτὴρ, ὅς ἐστι
Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει
Δαβίδ.
12 Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ ση-
μεῖον *· Εὑρήσετε βρέφος
ἐσπαργανωμένον, * * κεί-
μενον" ἐν τῇ φάτνῃ.
v. 13. Dan. 7. 10. Apoc. 5. 11. 13 Καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο
σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος
στρατιᾶς οὐρανίου, αἰνούντων
τὸν Θεὸν, καὶ λεγόντων·
v. 14. Isa. 19. 28. Esa. 57. 19. Eph. 2. 17. Rom. 5. 1. Eph. 1. 5. 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώ-
ποις * εὐδοκία".

15 Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀ-
πῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐ-
ρανὸν οἱ ἄγγελοι, * καὶ οἱ
ἄνθρωποι" οἱ ποιμένες εἶπον
πρὸς ἀλλήλους *· Διέλθω-
μεν δὴ ἕως Βηθλεὲμ, καὶ ἴ-
δωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γε-
γονὸς, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρι-
σεν ἡμῖν.
16 Καὶ ἦλθον σπεύσαν-
τες, καὶ * ἀνεῦρον" τήν τε
Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσὴφ, καὶ
τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ
φάτνῃ.
17 Ἰδόντες δὲ διεγνώρι-
σαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λα-
ληθέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παι-
δίου * τούτου".
18 Καὶ πάντες οἱ ἀκού-
σαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν
λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποι-
μένων πρὸς αὐτούς.
19 Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα
συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα,
συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
20 Καὶ * ἐπέστρεψαν" οἱ
ποιμένες, δοξάζοντες καὶ
αἰνοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν
οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς
ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.
21 Καὶ ὅτε * ἐπλήσθη- v. 21. Gen. 17. 12. Levit. 12. 3. Supr. 1. 31. Matt. 1. 21. Joh. 7. 22.
σαν" ἡμέραι ὀκτὼ τοῦ περι-
τεμεῖν * τὸ παιδίον", καὶ

v. 7. — E. U. 2. & *pro* αὐτοῖς V. *ponit* αὐτῇ. *v.* 8. τῇ ποίμνῃ B. 2. *v.* 9. — E. U. 2. *at — tantum* κυρίου Ca. *v.* 10. † καὶ Ca. *v.* 11. ἡμῖν B. 2. *ib.* — *g.* *v.* 12. † ἐστω Ca. *ib.* † καὶ G. *ib.* — Ca. *v.* 14. εὐδοκίας A Ca. G. V. *v.* 15. — Co. s. 1. *ib.* † λέγοντες Co. *v.* 16. εὗρον B. 1. *v.* 17. — Ca Co. *v.* 20. ὑπέστρεψαν *A.* B. *om.* *v.* 21. συνετελέσθησαν Ca. *ib.* αὐτὸν *A.* B 4. Co. Cp. G. S. 6. U. 1. 2.

* ἐκλήθη " τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ *.

v. 22. Lev. 12. 2. & seqq.

22 Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ * αὐτῶν " κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον * αὐτὸν " εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ Κυρίῳ,

v. 23. Exod. 13. 2. & 22. 29. & 34. 19. Num. 3. 13. & 8. 16, 17.

23 (Καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· Ὅτι πᾶν ἄρσεν διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·)

v. 24. Lev. 12. 6, 8.

24 Καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ * εἰρημένον " ἐν νόμῳ Κυρίου, ζεῦγος τρυγόνων, ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν.

25 Καὶ * ἰδοὺ ", ἦν ἄνθρωπος ἐν Ἱερουσαλὴμ ᾧ ὄνομα Συμεών· καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος δίκαιος καὶ * εὐλαβὴς ", προσδεχόμενος παράκλησιν τοῦ Ἰσραήλ· καὶ Πνεῦμα ἅγιον ἦν ἐπ᾽ αὐτόν.

26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν θάνατον * πρὶν ἢ " ἴδῃ τὸν Χριστὸν Κυρίου.

27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. καὶ ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ * εἰθισμένον " τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ,

28 Καὶ * αὐτὸς " ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε·

29 Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· v. 29. Gen. 46. 30. Phil. 1. 23.

30 Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, v. 30. Psal. 98. 2. Esa. 52. 10. Inf. 3. 6.

31 Ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν·

32 Φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ἰσραήλ. v. 32. Esa. 42. 6. & 49. 6. Act. 13. 47. & 28. 28. Sup. 1. 68.

33 Καὶ ἦν * Ἰωσὴφ " καὶ ἡ μήτηρ * αὐτοῦ " θαυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ.

34 Καὶ εὐλόγησεν * αὐτοὺς " Συμεών, καὶ εἶπε πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα * αὐτοῦ "· Ἰδού, οὗτος κεῖται εἰς πτῶσιν καὶ ἀνάστασιν πολλῶν * ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον * ἀντιλεγόμενον ". v. 34. Esa. 8. 14. Matt. 21. 44. Rom. 9. 32, 33. 1 Pet. 2. 8. 1 Cor. 1. 23, 24. & 2 Cor. 2. 16. Act. 28. 22.

Ib. ὠνομάσθη *Ca. ib.* † μητρὸς *Ca.* v. 22. αὐτῆς *Cp.* V. αὐτοῦ *Ca.* L. III. N. I. *W. at in* αὐτῶν *conveniunt A.* B. S. U. 1. 2. *ib.* οἱ γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν E. v. 24. γεγραμμένον S. I. V. v. 25. — *Ca.* G. *ib.* εὐσεβὴς V. v. 26. ἕως ἂν v. 27. ἔθος *Ca.* v. 28 Συμεὼν *Co.* v. 33. ὁ πατὴρ S. I. *sic Ca. Co.* V. *sed* † αὐτοῦ *ib.* — *Ca.* v. 34. αὐτὸν G. S. I. *ib.* τοῦ παιδίου *Co. ib.* † ἐθνῶν B. 2. *ib.* ἀντιλεξόμενον V.

35 (Καὶ

v. 35. Joh. 19. 25. 35 (Καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία·) ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί.

36 Καὶ * ἦν " Αννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς Ασήρ· * αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας αὐτῆς.

v. 37. 1 Sam. 1. 22. 37 Καὶ αὐτὴ χήρα * ὡς " ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσσάρων, ἣ οὐκ ἀφίστατο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις καὶ δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν·

38 Καὶ * αὐτὴ " αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα ἀνθωμολογεῖτο τῷ * Κυρίῳ ", καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις λύτρωσιν ἐν * Ιερουσαλὴμ ".

39 Καὶ ὡς ἐτέλεσαν ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν Ναζαρέτ *.

v. 40. Sup. 1. 80. Inf. 52. 40 Τὸ δὲ παιδίον * ηὔξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο * Πνεύματι ", πληρούμενον σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν * ἐπ' αὐτό ".

41 * Καὶ " ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ιερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. v. 41. Deut. 16. 1. Exod. 23. 15. 17. & 34. 23. Levit. 23. 5.

42 Καὶ * ὅτε " ἐγένετο * ἐτῶν δώδεκα, * ἀναβάντων " αὐτῶν * εἰς Ιεροσόλυμα " κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς *.

43 Καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτοὺς, ὑπέμεινεν Ιησοῦς ὁ παῖς ἐν Ιερουσαλὴμ· καὶ οὐκ * ἔγνω Ιωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ " αὐτοῦ.

44 Νομίσαντες δὲ αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδὸν· καὶ * ἀνεζήτουν " αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς.

45 Καὶ μὴ εὑρόντες * αὐτὸν ", ὑπέστρεψαν εἰς Ιερουσαλὴμ, * ζητοῦντες " αὐτόν.

46 Καὶ ἐγένετο, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν * ἐν τῷ ἱερῷ " καθεζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς.

47 Εξίσταντο δὲ πάντες οἱ ἀκούοντες αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ v. 47. Matt. 7. 28. Marc. 1. 22. Luc. 4. 22. 32. Joh. 7. 15, 46.

v. 36. — Ca. ib. † καὶ Ca. v. 37. — Ca. ἕως A. Co. s. 2. v. 38. — A. Ca. ib. Θεῷ Ca. ib. τῷ Ισραὴλ s. 1. v. v. 39 † καθὼς ἐῤῥέθη διὰ τοῦ προφήτου ὅτι Ναζαραῖος κληθήσεται Ca. v. 40. † Ιησοῦς Ca. ib. — Ca. Co. s. 1. v. ib. ἐν αὐτῷ Ca. v. 41. δὲ ante οἱ Ca. v. 42. ὡς G. ib † αὐτῷ Ca. ib. ἀναβαινόντων A. B. 2. ib. — Co. ib. † τῶν ἀζύμων Ca. v. 43. ἔγνωσαν οἱ γονεῖς Ca. Co. s. 1. v. v. 44. ἐζήτουν B. 2. v. 45. — Ca. v. ib. ἀναζητοῦντες Ca. v. 46. — L. N. 1.

συνέσει

συνέσει καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν
αὐτοῦ.
48 Καὶ ἰδόντες * αὐτὸν",
ἐξεπλάγησαν· καὶ πρὸς αὐ-
τὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέ-
κνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕ-
τως; ἰδοὺ ὁ πατήρ σου κἀγὼ
ὀδυνώμενοι * ἐζητοῦμέν σε.
49 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με;
οὐκ ᾔδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ
πατρός μου δεῖ εἶναί με;
v. 50. Infr. 9. 45. & 18. 34. 50 * Καὶ " αὐτοὶ οὐ συν-
ῆκαν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν
αὐτοῖς.
51 Καὶ κατέβη μετ' αὐ-
τῶν, * καὶ ἦλθεν" εἰς Να-
ζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος
αὐτοῖς. * Καὶ ἡ" μήτηρ αὐ-
τοῦ διετήρει πάντα * τὰ ῥή-
ματα" ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ
αὐτῆς.
v. 52. 1 Sam. 2. 26. Sup. 1. 80. & 2. 40. 52 Καὶ Ἰησοῦς προέ-
κοπτε * σοφίᾳ καὶ ἡλικίᾳ, καὶ
χάριτι παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώ-
ποις.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 ΕΝ ἔτει δὲ πεντεκαιδε-
κάτῳ τῆς ἡγεμονίας
Τιβερίου Καίσαρος, * ἡγε-
μονεύοντος " Ποντίου Πι-
λάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τε-
τραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας
Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τοῦ ἀ-
δελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος
τῆς * Ἰτουραίας" καὶ Τραχωνί-
τιδος χώρας, καὶ Λυσανίου
τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦν-
τος,
2 Ἐπ' * Ἀρχιερέων" Ἄννα v. 2. Joh. 11. 49. 51. & 18. 13. Act. 4. 6.
καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ῥῆμα
Θεοῦ ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τοῦ Ζα-
χαρίου υἱὸν, ἐν τῇ ἐρήμῳ.
3 Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν v. 3. Matt. 3. 1. Marc. 1. 4.
τὴν περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου,
κηρύσσων βάπτισμα μετα-
νοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν·
4 Ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ v. 4. Esai. 40. 3. Matt. 3. 3. Marc. 1. 3. Joh. 1. 23.
λόγων Ἠσαΐου τοῦ προφήτου,
* λέγοντος"· Φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἑτοιμάσατε
τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας
ποιεῖτε τὰς τρίβους * αὐ-
τοῦ".
5 Πᾶσα φάραγξ πλη-
ρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ
βουνὸς ταπεινωθήσεται· καὶ ἔσται
τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ
αἱ τραχεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας.
6 Καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ v. 6. Psal. 98. 2. Esa. 52. 10. Sup. 2. 30.
τὸ σωτήριον * τοῦ Θεοῦ".
7 Ἔλεγεν * οὖν" τοῖς ἐκ- v. 7. Matt. 3. 7. & 23. 33.
πορευομένοις ὄχλοις βαπ-
τισθῆναι * ὑπ'" αὐτοῦ· Γεν-
νήματα ἐχιδνῶν, τίς ὑπέ-
δειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς
μελλούσης ὀργῆς;

v. 48. — G. v. ib. † καὶ λυπούμενοι Ca. v. 50. δὲ ante οὐ Ca. v. 51. — Ca. Co. ib. ἡ δὲ Ca. ib. — g. v. 52. † ἐν τῇ Cu. v. 1. ἡγεμονείας A. ἐπιτροπεύοντος Ca. s. 1. v. ib. Ἰδουμαίας Co. v. 2. ἀρχιερέως A. B. om. v. 4. — Ca. v. ib. ὑμῶν Ca. v. 6. κυρίου Ca. v. 7. δὲ Ca. ib. ἐνώπιον Ca.

8 Ποι-

v. 8. Matt. 3. 9. Joh. 8. 39. Act. 13. 26.

8 Ποιήσατε οὖν * καρποὺς ἀξίους " τῆς μετανοίας· καὶ μὴ * ἄρξησθε " λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.

v. 9. Matt. 3. 10. & 7. 19.

9 Ἤδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν * τῶν δένδρων " κεῖται. πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν * καρπὸν καλὸν ", * ἐκκόπτεται ", καὶ εἰς πῦρ * βάλλεται ".

v. 10. Act. 2. 37.

10 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Τί οὖν * ποιήσομεν " * ;

v. 11. 1 Joh. 3. 17. & 4. 20. Jac. 2. 15, 16.

11 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιείτω.

12 Ἦλθον δὲ καὶ τελῶναι * βαπτισθῆναι *, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, τί * ποιήσομεν " ;

13 Ὁ δὲ εἶπε * πρὸς αὐτούς "· Μηδὲν * πλέον " παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε.

14 Ἐπηρώτων δὲ * αὐτὸν " καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· Καὶ * ἡμεῖς " τί ποιήσομεν * ; * καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς "· Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἀρκεῖσθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

15 Προσδοκῶντος δὲ τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός,

v. 16. Matt. 3. 11. Mar. 1. 7, 8. Joh. 1. 26. Act. 1. 5. & 11. 16. & 13. 25. & 19. 4. Esa. 44. 3. Joel. 2. 28. Act. 2. 4. & 11. 15.

16 * Ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, ἅπασι λέγων "· Ἐγὼ * μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς "· * ἔρχεται δὲ " ὁ ἰσχυρότερός μου *, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα * τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ ". αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι * ἁγίῳ ", καὶ πυρί.

v. 17. Matt. 3. 12.

17 Οὗ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἅλωνα αὐτοῦ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέστῳ.

18 Πολλὰ * μὲν οὖν " καὶ * ἕτερα " * παρακα-

v. 8. καρπὸν ἄξιον Ca. ib. δόξητε Ca. s. 1. v. 9. τοῦ δένδρου v. ib. καρποὺς καλοὺς Ca. ib. ἐκκοφθήσεται v. ib. βληθήσεται v. v. 10. ποιήσωμεν A. ib. † ἵνα σωθῶμεν Ca. s. 2. v. 12. † ὁμοίως Ca. ib. † ὑπ' αὐτοῦ B. 6. G. g. m. L. N. 1. S. 2. V. 1. ib. ut supra v. 10. v. 13. αὐτοῖς Ca. — E. ib. — M. v. 14. — Ca. ib. — Ca. ib. † ἵνα σωθῶμεν ut supra Ca. ib. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ca. v. 16. ἐπιγνοὺς τὰ διανοήματα αὐτῶν εἶπεν Ca. ib. ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν Ca. ib. ὁ δὲ ἐρχόμενος Ca. ib. † ἐπὶ Ca. ib. τοῦ ὑποδήματος Ca. ib. — E. V. 1. v. 18. δὲ V. 1. ib. ἄλλα B. 1. ib. παραινῶν Ca. s. 1.

λῶν ".

λῶν" εὐηγγελίζετο * τὸν
λαόν".
v. 19. Matt. 14. 3. Mar.6.17.
19 Ὁ δὲ Ἡρώδης ὁ τε-
τράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ'
* αὐτοῦ " περὶ Ἡρωδιάδος
τῆς γυναικὸς * Φιλίππου"
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ
πάντων ὧν ἐποίησε πονη-
ρῶν ὁ Ἡρώδης,
20 Προσέθηκε καὶ τοῦτο
ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατέκλεισε τὸν
Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.
v. 21. Matt. 3. 13. Mar. 1. 9. Joh.1. 32.
21 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν
λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέν-
τος, καὶ προσευχομένου, ἀν-
εῳχθῆναι τὸν οὐρανόν·
v. 22. Esa.42. 1. Matt. 3. 17. & 17. 5. Mar. 9. 7. Luc.9.35. Coloss. 1. 13. 2 Pet. 1. 17.
22 Καὶ καταβῆναι τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον σωματικῷ
εἴδει, * ὡσεὶ" περιστεράν,
* ἐπ' " αὐτόν· καὶ φωνὴν
* ἐξ" οὐρανοῦ γενέσθαι, * λέ-
γουσαν"· Σὺ εἶ ὁ υἱός * μου"
ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ ηὐδό-
κησα.
23 * Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ" v. 23. Matt. 13. 55. Marc.6.3. Joh.6.42.
Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα
ἀρχόμενος, * ὢν " (ὡς
ἐνομίζετο *) υἱὸς Ἰωσήφ, τοῦ
* Ἡλί",
24 Τοῦ * Ματθάτ, τοῦ v. 24. Matt.1.1. & seqq.
Λευΐ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά",
τοῦ * Ἰωσήφ *,
25 Τοῦ Ματταθίου, * τοῦ
Ἀμώς, * τοῦ Ναούμ, τοῦ
* Ἐσλί", * τοῦ Ναγγαί *,
26 Τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματ-
ταθίου *, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ
* Ἰωσήφ", τοῦ Ἰούδα,
27 Τοῦ Ἰωαννᾶ, τοῦ Ῥη-
σά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ * Σα-
λαθιήλ", τοῦ Νηρί,

Ib. τοῦ λαοῦ L. N. 1. v. 19. Ἰωάννου Co. *ib.* — B. 1 Ca. E. G. g. L. M. N. 1. S. 5. v. 22. ὡς *Ca. ib.* εἰς *Ca. ib.* ἐκ τοῦ *Ca. ib.* — *Co. ib.* — U. 1. v. 23. ἦν δὲ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † εἶναι *Ca. ib.* Ἰακώβ *Ca.* v. 24. Μελχί, τοῦ Ματθάτ, (*at G. g.* m. M. L. N. 1. Ματθάν) τοῦ Ἰαννᾶ, τοῦ Λευὶ B. 1. *ib.* † τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ Φαρὲς *W. at ab initio hujus versus usque ad* Ζοροβάβελ v. 27. *Ca. sic leg.* τοῦ Ματθάν, τοῦ Ἐλεάζαρ, τοῦ Ἐλιούδ, τοῦ Ἰαχείν, τοῦ Σαδώκ, τοῦ Ἀζώρ, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ Ζοροβ. *ea omnia inverso ordine recensens, quæ habentur Mat.* 1. *à fine* v. 12. *usque ad fin.* v. 15. *ib.* † τοῦ Ἰωρείμ, τοῦ Ἰούδα *W.* v. 25. † τοῦ Ματθάν, τοῦ Ἰακώβ *W. ib.* † τοῦ Λευΐ, τοῦ Ἰσαάκ *W. ib.* † τοῦ Συμεών, τοῦ Ἀβραάμ *W. ib.* Ἐσλίμ Co. G. *ib.* † τοῦ Ἰούδα, τοῦ Θαρὰ *W.* & *pro* Ναγγαὶ B. 1. G. E. *pon.* Ἀγγαὶ & Ναγγὲ *Cu. ib.* † Συμεὼν U. 1. v. 26. † Ἰούδα U. 1. *ib.* Ἰωσὴχ Co. M. S. 3. v. 27. *Rursus Ca. ut plurimum sequitur genealogiam à Matthæo descriptam* Σαλαθιὴλ τοῦ Ἰεχονίου, τοῦ Ἰωακείμ, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ Ἰωσία, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Μανάσσα, τοῦ Ἐζεκία, τοῦ Ἀχάς, τοῦ Ἰωθάν, τοῦ Ὀζία, τοῦ

28 Τοῦ

28 Τοῦ Μελχὶ, τοῦ Αδδὶ, τοῦ Κωσὰμ, τοῦ * Ελμωδὰμ", τοῦ Ηρ,

29 Τοῦ * Ιωσὴ", τοῦ Ελιέζερ, τοῦ Ιωρεὶμ, τοῦ * Ματθὰτ", τοῦ Λευΐ,

30 Τοῦ Συμεὼν, τοῦ Ιούδα, τοῦ Ιωσὴφ, τοῦ * Ιωνὰν", τοῦ * Ελιακεὶμ",

v. 31. 2 Sam. 5. 14. 1 Par. 3. 5. Zach. 12. 13.

31 Τοῦ Μελεᾶ, τοῦ * Μαϊνὰν", τοῦ * Ματταθὰ", τοῦ Ναθὰν, τοῦ Δαβὶδ,

v. 32. Ruth. 4. 18. 1 Par. 2. 10.

32 Τοῦ Ιεσσαὶ, τοῦ * Ωβὴδ", τοῦ Βοὸζ, τοῦ * Σαλμὼν", τοῦ Ναασσὼν,

33 Τοῦ Αμιναδὰβ, τοῦ * Αρὰμ, τοῦ Εσρὼμ", * τοῦ Φαρὲς", τοῦ Ιούδα,

v. 34. Gen. 11. 24. 25. 26.

34 Τοῦ Ιακὼβ, τοῦ Ισαὰκ, τοῦ Αβραὰμ, τοῦ * Θάρα", τοῦ Ναχὼρ,

35 Τοῦ * Σαροὺχ", τοῦ Ραγαῦ, τοῦ * Φαλὲκ", τοῦ Εβὲρ, τοῦ * Σαλὰ",

v. 36. Gen. 5. 6, &c. & 11, 10, &c.

36 * Τοῦ Καϊνὰν", τοῦ Αρφαξὰδ, τοῦ Σὴμ, τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ,

37 Τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ενὼχ, τοῦ Ιαρὲδ, τοῦ Μαλελεὴλ, * τοῦ Καϊνὰν",

38 Τοῦ Ενὼς, τοῦ * Σὴθ", τοῦ Αδὰμ, τοῦ Θεοῦ. v. 38. Gen. 5. 3.

ΚΕΦ. δ΄. IV.

1 Ιησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ιορδάνου· καὶ ἤγετο ἐν τῷ Πνεύματι * εἰς τὴν ἔρημον", v. 1. Matt. 4. 1. Mar. 1. 12.

2 Ημέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ * διαβόλου". καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις· καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν, * ὕστερον" ἐπείνασε. v. 2. Exod. 34. 28. 1 Reg. 19. 8.

3 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ * τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος".

4 Καὶ ἀπεκρίθη Ιησοῦς v. 4. Deut. 8. 3.

Αμασίου, τοῦ Ιωὰς, τοῦ Οχοζίου, τοῦ Ιωρὰμ, τοῦ Ιωσαφὰδ, τοῦ Ασὰφ, τοῦ Αβιοὺδ. *conf. cum iis quæ habentur Mat.* 1. *à* v. 12. *retrò usque ad* v. 7. v. 28. Ελμαδὰδ *Cu.* Ερμωδὰμ *G.* v. 29. Ιησοῦ *Co.* S. 1. Ιωσὴ L. M. N. 1. *W.* Ιησοῦ *Cu. ib.* Ματθὰ *Cu.* v. 30. Ιωαννὰν *A.* G. *G.* M. *at g.* L. m. N. 1. Ιωνὰμ *ib.* Ιωακεὶμ N. 1. L. v. 31. Μεννὰ *Cu.* S. 1. Μεννὰν *Co.* Μαϊνὰν B. 1. Μαϊνὰν B. 1. *at* — *A. ib.* Ματθὰ B. 2. v. 32. Ιωβὴδ *A.* B. 2. *ib.* Σαλὼμ B. 1. v. 33. Αδμὶν, τοῦ Αρνὶ *Co. at pro* Εσρὼν *G. leg.* Εσρὼμ, & B. 1. E. *g.* L. N. 1. Ιωρὰμ *ib.* — *A.* v. 34. Θάῤῥα B. 7. v. 35. Σερούχ B. *om.* — U. 1. *ib.* Φαλὲγ *A. ib.* Σαλὰμ *G.* v. 36. — *Gen.* c. 11. v. 11. 12. v. 37. — *Ca.* v. 38. Σὴμ *A.* v. 1. ἐν τῇ ἐρήμῳ *Ca.* v. 2. σατανᾶ *Ca. ibid.* — *Ca.* v. 3. ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται *Ca.*

πρὸς

πρὸς αὐτὸν, * λέγων" · Γέγραπται· Ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος, * ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ".

v. 5. Matt. 4. 8. 5 Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν * ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλὸν", ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας * τῆς οἰκουμένης" ἐν στιγμῇ χρόνου.

6 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν δόξαν * αὐτῶν"· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ᾧ ἐὰν θέλω, δίδωμι αὐτήν.

7 Σὺ ἐὰν * προσκυνήσῃς ἐνώπιόν μου, ἔσται σου * πάντα".

v. 8. Deut. 6. 13. & 10. 20. 1 Sam. 7. 3. 8 Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· * Ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ"· γέγραπται * γάρ"· Προσκυνήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

v. 9. Matt. 4. 5. 9 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ * ὁ" υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν * ἐντεῦθεν" κάτω·

10 Γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι σε· v. 10. Psal. 91. 11.

11 Καὶ * ὅτι" ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

12 Καὶ ἀποκριθεὶς, εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· * Ὅτι εἴρηται"· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σου. v. 12. Deut. 6. 16.

13 Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι * καιροῦ".

14 Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς * περιχώρου" περὶ αὐτοῦ. v. 14. Matt. 4. 12. Marc. 1. 14. Joh. 4. 43. Act. 10. 37.

15 Καὶ * αὐτὸς" ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς * αὐτῶν", δοξαζόμενος * ὑπὸ" πάντων.

16 Καὶ ἦλθεν * εἰς τὴν Ναζαρὲτ, οὗ ἦν τεθραμμένος· καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ, ἐν τῇ ἡμέρᾳ * τῶν σαββάτων", εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. v. 16. Matt. 2. 23. & 13. 54. Marc. 6. 1. Joh. 4. 43. Neh. 8. 5, 6.

v. 4. — *Co. ib.* — *Co. at post* ῥήματι † ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος U. 2. *v.* 5. — *Co. at* — *tantum* ὁ διάβολος *Ca.* U. 1. *& post* ὑψηλὸν † λίαν *Ca. ib.* κόσμου *Ca.* S. 2. *v.* 6. τούτων *Ca. v.* 7. † πεσὼν B. 3. S. 1. *ib.* πᾶσαι B. *om.* U. 1. 2. *v.* 8. — *Ca. Co.* G. S. 3. V. *ib.* — *Ca. Cp.* E. *g.* G. M. m. N. 1. L. S. 7. U. 2. *v.* 9. — *A. ib.* — B. 1. *v.* 11. — B. 1. *Ca.* G. *g.* m. N. 1. L. *v.* 12. γέγραπται *Ca. v.* 13. χρόνου *Ca. v.* 14. χώρας V. *v.* 15. — *A. ib.* — *Ca. ib.* παρὰ U. 1. *v.* 16. † ὁ Ἰησοῦς E. U. 2. *ib.* τοῦ σαββάτου V.

17 Καὶ ἐπεδόθη * αὐτῷ
βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφή-
του"· καὶ * ἀναπτύξας" * τὸ
βιβλίον", εὗρε τὸν τόπον οὗ
ἦν γεγραμμένον·
v. 18. 18 Πνεῦμα Κυρίου ἐπ'
Esai. 61. 1, 2. ἐμὲ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με,
Matt. 11. 5. * εὐαγγελίζεσθαι" πτωχοῖς
Esa. 42. 7. ἀπέσταλκέ με, * ἰάσασθαι
τοὺς συντετριμμένους τὴν
καρδίαν", κηρύξαι αἰχμα-
λώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς
ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τε-
θραυσμένους ἐν ἀφέσει·
v. 19. 19 Κηρύξαι ἐνιαυτὸν Κυ-
Levit. 25. 10. ρίου δεκτὸν *.
20 Καὶ πτύξας τὸ βι-
βλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ,
ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ
συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦ-
σαν ἀτενίζοντες αὐτῷ.
21 * Ἤρξατο δὲ λέγειν
πρὸς αὐτούς· Ὅτι σήμερον
πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη
ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν".
v. 22. 22 * Καὶ πάντες ἐμαρ-
Esa. 50. 4. τύρουν αὐτῷ", καὶ ἐθαύμα-
Matt. 13. 54. ζον * ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χά-
Mar. 6. 2, 3. ριτος, τοῖς ἐκπορευομένοις
Sup. 2. 47. ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ
Joh. 6. 42. ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
Ἰωσήφ;

23 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ- v. 23.
τούς· Πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν Matt. 4. 13. & 13.
παραβολὴν ταύτην· Ἰα- 54.
τρὲ, θεράπευσον σεαυτόν·
ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα * ἐν
τῇ " Καπερναοὺμ, ποί-
ησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι
σου.
24 Εἶπε δέ· * Ἀμὴν" v. 24.
λέγω * ὑμῖν", ὅτι οὐδεὶς Matt. 13. 57.
προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ Mar. 6. 4. Joh. 4. 44.
πατρίδι αὐτοῦ.
25 Ἐπ' ἀληθείας δὲ λέ- v. 25. 1 Reg. 17.
γω ὑμῖν, * πολλαὶ χῆραι ἦ- 7.
σαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλίου Jac. 5. 17.
ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλεί-
σθη ὁ οὐρανὸς * ἐπὶ " ἔτη
τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο
λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν
γῆν·
26 Καὶ πρὸς οὐδεμίαν
αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ
μὴ εἰς * Σάρεπτα " τῆς
* Σιδῶνος ", πρὸς γυναῖκα
χήραν.
27 Καὶ πολλοὶ λεπροὶ v. 27. 2 Reg. 5.
ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου τοῦ προ- 14.
φήτου * ἐν τῷ Ἰσραήλ "· καὶ
οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,
εἰ μὴ * Νεεμὰν " ὁ Σύ-
ρος.
28 Καὶ ἐπλήσθησαν πάν-

v. 17. ὁ προφήτης Ἠσαΐας *Ca. ib.* ἀνοίξας *W. ib.* — *Ca. v.* 18. εὐαγγελίσασθαι *A. ib.* — *Co. & pro* τὴν καρδ. U. 1. *leg.* τῇ καρδίᾳ *v.* 19. † καὶ ἡμέραν τῆς ἀνταποδόσεως V. *v.* 21. *Totus* — E. U. 2. *at tantum* — ὅτι *Ca. v.* 22. — U. 2. *ib.* † οἱ ὄχλοι E. U. 2. *v.* 23. εἰς *Ca. v.* 24. *bis Ca. ib.* — G. *v.* 25. † ὅτι B. 3. *ib.* — *Ca. v.* 26. Αρεφθὰ B. 1. Αρεπφὰ U. 2. *ib.* Σιδωνίας *A. Ca. Co. v.* 27. — L. N. 1. *at Ca. pon. post* ἦσαν *ib.* Νεαιμὰν.

τες θυμοῦ * ἐν τῇ συναγω-
γῇ", ἀκούοντες ταῦτα.
29 Καὶ ἀναστάντες ἐξέ-
βαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλε-
ως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως τῆς
ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ' οὗ ἡ
πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο,
* εἰς τὸ " κατακρημνίσαι
αὐτόν.
30 Αὐτὸς δὲ διελθὼν
διὰ μέσου αὐτῶν, ἐπο-
ρεύετο.
v. 31. 31 Καὶ κατῆλθεν εἰς Κα-
Matt. 4. 13. περναοὺμ πόλιν τῆς Γαλιλαί-
Mar. 1. ας *· καὶ ἦν διδάσκων * αὐ-
21. τοὺς" ἐν τοῖς σάββασι.
v. 32. 32 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
Matt. 7. τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· * ὅτι ἐν
28, 29. ἐξουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐ-
Mar. 1. 22. τοῦ".
v. 33. 33 Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ
Mar. 1. ἦν ἄνθρωπος ἔχων * πνεῦ-
23. μα δαιμονίου ἀκαθάρτου",
καὶ ἀνέκραξε * φωνῇ μεγά-
λῃ",
34 Λέγων· * Εα", τί ἡ-
μῖν καὶ σοι Ιησοῦ Ναζα-
ρηνέ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς;
οἶδά σε τίς εἶ· ὁ ἅγιος τοῦ
Θεοῦ.
35 Καὶ * ἐπετίμησεν "
αὐτῷ ὁ Ιησοῦς, λέγων· Φι-
μώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ.
Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμό-
νιον εἰς * τὸ" μέσον *, ἐξ-
ῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν
βλάψαν αὐτόν.
36 Καὶ ἐγένετο θάμβος
* ἐπὶ πάντας· καὶ συνελά-
λουν πρὸς ἀλλήλους, λέγον-
τες· Τίς ὁ λόγος οὗτος,
ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐ-
πιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις
* πνεύμασι", καὶ ἐξέρχον-
ται;
37 Καὶ * ἐξεπορεύετο ἦ-
χος " περὶ αὐτοῦ εἰς πάν-
τα τόπον τῆς περιχώρου.
38 Ανασταὶς δὲ ἐκ τῆς v. 38.
συναγωγῆς *, * εἰσῆλθεν " Matt. 8. 14.
εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος *. Marc. 1.
ἡ πενθερὰ δὲ τοῦ Σίμωνος ἦν 29, 30.
* συνεχομένη " πυρετῷ με-
γάλῳ· καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν
περὶ αὐτῆς.
39 Καὶ * ἐπιστὰς " ἐπάνω
αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρε-
τῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν· πα-
ραχρῆμα * δὲ ἀναστᾶσα
διηκόνει " αὐτοῖς.
40 Δύνοντος δὲ τοῦ ἡ- v. 40. Matt. 8.
λίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀ- 16. Mar. 1. 32. & 7. 32. & 8. 23, 26.

v. 28. — Co. v. 29. ὥστε Ca. v. 31. † τὴν παραθα-λάσσιον ἐν τοῖς ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλείμ Ca. ib. αὐτοῖς U. 2. v. 32. — E. v. 33. δαιμόνιον ἀκάθαρτον Ca. V. ib. — G. v. 34. — Ca. m. N. I. L. v. 35. ἐπέπεσε V. ib. — Cu. ib. † καὶ ἀνακραυγάσαν Ca. S. I. v. 36. † μέγας Ca. ib. δαίμοσι m. S. I. v. 37. ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ Ca. v. 38. † ὁ Ιησοῦς A. B. I. sic E. sed post εἰσῆλθ. ib. ἦλθεν B. I. Ca. m. N. I. L. U. I. ib. † καὶ Ανδρέου Ca. S. I. ib. κατεχομένη Ca. v. 39. ἐπιστασθεὶς Ca. ib. ὥστε ἀναστῆσαι διακονεῖν Ca.

θενοῦντας νόσοις ποικίλαις,
* ἤγαγον" αὐτοὺς πρὸς αὐ-
τόν· ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ * αὐ-
τῶν " τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς,
ἐθεράπευσεν αὐτούς.
v. 41. Mar. 1. 34 & 3. 11. 41 Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαι-
μόνια * ἀπὸ πολλῶν, * κρά-
ζοντα" καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ
* ὁ Χριστὸς " ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.
Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ
λαλεῖν, ὅτι ᾔδεισαν τὸν Χριστὸν
αὐτὸν εἶναι.
v. 42. Mar. 1. 35. 42 Γενομένης δὲ ἡμέρας
ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς * ἔρη-
μον " τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι
* ἐζήτουν αὐτὸν, καὶ " ἦλθον
ἕως αὐτοῦ· καὶ * κατεῖχον "
αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ'
αὐτῶν.
43 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ὅτι * καὶ ταῖς ἑτέραις
πόλεσιν εὐαγγελίσασθαί με
δεῖ" τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ·
* ὅτι " εἰς τοῦτο ἀπέσταλ-
μαι.
44 Καὶ ἦν κηρύσσων * ἐν
ταῖς " συναγωγαῖς τῆς * Γα-
λιλαίας".

ΚΕΦ. ε΄. V.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄ- v. 1. Matt. 13. 2
χλον ἐπικεῖσθαι αὐτῷ Marc. 4. 1.
τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ,
* καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς " * πα-
ρὰ " τὴν λίμνην Γεννησαρέτ·
2 Καὶ εἶδε δύο * πλοῖα " v. 2. Matt. 4.
ἑστῶτα παρὰ τὴν λίμνην. 18.
οἱ δὲ ἁλιεῖς ἀποβάντες ἀπ' Marc. 1.
αὐτῶν, * ἀπέπλυναν " τὰ 16.
δίκτυα.
3 Ἐμβὰς δὲ εἰς ἓν * τῶν
πλοίων " ὃ ἦν τοῦ Σίμωνος,
ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
ἐπαναγαγεῖν * ὀλίγον "· καὶ
καθίσας ἐδίδασκεν * ἐκ τοῦ
πλοίου " τοὺς ὄχλους.
4 * Ὡς " δὲ ἐπαύσατο v. 4. Joh. 21. 6.
λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σί-
μωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ
βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ
δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγραν.
5 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σί-
μων, εἶπεν * αὐτῷ "· * Ἐπι-
στάτα ", δι' ὅλης τῆς νυκτὸς
κοπιάσαντες, οὐδὲν ἐλάβο-
μεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου
* χαλάσω τὸ δίκτυον ".

v. 40. ἔφερον *Ca. ib.* — *Ca.* v. 41. † πολλὰ s. 1. *ib.* κραυγάζοντα *A.* κραυγάζοντα *Ca. ib.* — *Ca. Co.* v. v. 42. ἐπορευ m. *ib.* —u. 1. *at pro* ἐζητ. *A.* B. 6. *Ca. leg.* ἐπεζήτουν *ib.* ἀπεῖχον *Ca.* v. 43. δεῖ με καὶ εἰς τὰς ἄλλας πόλεις εὐαγγελίσασθαι *Ca.* m. *at post* καὶ B. 2. † ἐν *ib.* γὰρ *Ca. sed post* τοῦτο v. 44. εἰς τὰς *Ca. ib.* Ἰουδαίας *Co.* v. 1. ἑστὼς αὐτοῦ *Ca. ib.* περὶ B. 1. g. m. N. 1. v. 2. πλοιάρια B. 1. *ib.* ἔπλυνον *Ca.* v. 3. πλοῖον *Ca. ib.* ὅσον ὅσον *Ca. ib.* ἐν τῷ πλοίῳ *Ca. sed post* καθισ. v. 4. ὅτε *Ca.* v. 5. — *Co. ib.* διδάσκαλε *Ca.* s. 1. *ib.* οὐ μὴ παρακούσομαι *Ca. at pro* χαλάσω u. 2. *leg.* χαλάσομεν & s. 2. *leg.* τὰ δίκτυα.

6 Καὶ

6 Καὶ * τοῦτο ποιήσαν-
τες", συνέκλεισαν ἰχθύων
πλῆθος πολύ· * διεῤῥήγνυτο
δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν" *.

7 Καὶ κατένευσαν τοῖς
μετόχοις τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ
πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας * συλ-
λαβέσθαι" αὐτοῖς· * καὶ ἦλθον,
καὶ " ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ
πλοῖα, ὥστε * βυθίζεσθαι
* αὐτά ".

8 * Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέ-
τρος", προσέπεσε * τοῖς γό-
νασι τοῦ Ἰησοῦ", λέγων· * Ἔξ-
ελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁ-
μαρτωλός εἰμι, Κύριε·

9 Θάμβος γὰρ περιέσχεν
αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς σὺν
αὐτῷ, * ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ" τῶν
ἰχθύων * ᾗ" συνέλαβον·

v. 10. 10 * Ὁμοίως δὲ καὶ Ἰά-
Jere. 16. κωβον καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζε-
16. Ezech 47. βεδαίου, οἳ ἦσαν κοινωνοὶ
9. Matt. 4. τῷ Σίμωνι "· * Καὶ εἶπε
19. Marc. 1. πρὸς τὸν Σίμωνα ὁ Ἰησοῦς·
17. Μὴ φοβοῦ· ἀπὸ τοῦ νῦν ἀν-
θρώπους ἔσῃ ζωγρῶν".

11 * Καὶ καταγαγόντες v. 11.
τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν", Matt. 4. 20. & 19.
ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθη- 27.
σαν αὐτῷ. Mar. 10. 28.

12 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶ- Luc. 18. 28.
ναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό-
λεων, * καὶ " ἰδοὺ, ἀνὴρ v. 12. Matt. 8. 2. Mar: 1.
* πλήρης λέπρας "· καὶ ἰδὼν 40.
τὸν Ἰησοῦν, * πεσὼν " ἐπὶ πρό-
σωπον, * ἐδεήθη αὐτοῦ", λέ-
γων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύ-
νασαί με καθαρίσαι.

13 Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖ-
ρα, ἥψατο αὐτοῦ, * εἰπών"·
Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ
εὐθέως * ἡ λέπρα ἀπῆλθεν
ἀπ' αὐτοῦ".

14 Καὶ αὐτὸς παρήγγει- v. 14.
λεν αὐτῷ * μηδενὶ εἰπεῖν". Levit. 13.
* ἀλλὰ ἀπελθὼν" δεῖξον σε- 2. & 14.
αυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ- 2. 21. 22.
νεγκε * περὶ τοῦ καθαρισμοῦ Matt. 8. 4.
σου *, καθὼς προσέταξε Μω-

v. 6. εὐθὺς χαλάσαντο τὰ δίκτυα ib. ὥστε τὰ δίκτυα ῥήσσεσθαι Ca. ib. † ὥστε μὴ δύνασθαι ἀναγαγεῖν αὐτὸ B. 2. v. 7. βοηθεῖν Ca. ib. ἐλθόντες οὖν Ca. ib. † παρὰ τι Ca. s. 1. ib. — Ca. v. 8. ὁ δὲ Σίμων Ca. ib. αὐτοῦ τοῖς ποσὶ Ca. ib. † παρακαλῶ Ca. v. 9. ἐν τῇ ἄγρ. u. 1. ἐπὶ τὴν ἄγραν u. 2. ib. ὧν Ca. v. 10. ἦσαν δὲ κοινωνοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ Ζεβεδαίου Ca. ib. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, δεῦτε, καὶ μὴ γίνεσθε ἁλιεῖς ἰχθύων, ποιήσω γὰρ ὑμεῖς ἁλιεῖς ἀνθρώπων Ca. v. 11. οἱ δὲ ἀκούσαντες πάντα κατέλειψαν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ Ca. at pro τὴν γῆν B. 1. leg. αἰγιαλον v. 12. — u. 1. ib. λεπρὸς Ca. ib. ἔπεσεν Ca. ib. — Ca. v. 13. λέγων Ca. ib. ἐκαθαρίσθη Ca. v. 14. λεγόμενος, μηδενὶ εἰπὲ Co. ib. ἄπελθε δὲ Ca. ib. † αὐτῷ G. ib. † δῶρα B. 1. ib. ἵνα εἰς μαρτύριον ᾖ ὑμῖν τοῦτο &c † deinceps ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι δύνασθαι αὐτὸν φανε-

 ρῶς,

στῆς, * εἰς μαρτύριον αὐτοῖς".

15 Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι * ὑπ' αὐτοῦ" ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν αὐτῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν * ταῖς ἐρήμοις", καὶ προσευχόμενος.

17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, * καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων"· * καὶ ἦσαν καθήμενοι Φαρισαῖοι καὶ Νομοδιδάσκαλοι", * οἳ ἦσαν ἐληλυθότες" ἐκ * πάσης κώμης" τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας * καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ δύναμις Κυρίου ἦν" εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς.

v. 18. Matt. 9. 2. Marc. 2. 3. Act. 9. 33. 18 Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ.

19 Καὶ μὴ εὑρόντες * διὰ ποίας" * εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, * ἀναβάντες" ἐπὶ τὸ δῶμα, * διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῷ κλινιδίῳ" εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ.

20 Καὶ ἰδὼν * τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν * αὐτῷ"· Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί * σοι" αἱ ἁμαρτίαι σου.

21 Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι *, λέγοντες· v. 21. Psal. 32. 5. Esa. 43. 25.
* Τίς ἐστιν οὗτος ὃς" λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ * μόνος ὁ Θεός;

22 Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν, * ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς"· Τί διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν *;

23 Τί ἐστιν εὐκοπώτερον, v. 23. Matt. 9. 5.
εἰπεῖν· Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου· ἢ εἰπεῖν· Ἔγειραι καὶ περιπάτει;

ρῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλὰ ἔξω ἦν ἐρήμοις τόποις, καὶ συνήρχοντο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἦλθε πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ Ca. v. 15. — B. 1. Ca. m. & pro ὑπ' A. leg. ἀπ'. v. 16. τῇ ἐρήμῳ v. v. 17. αὐτοῦ διδάσκοντος Ca. at — καὶ αὐτὸς m. & pro ἦν v. ἦτο ib. συνελθεῖν τοὺς Φαρισαίους καὶ νομοδιδασκάλους Ca. ib. ἦσαν δὲ συνεληλυθότες Ca. & pro ἐληλυ. B. 1. L. m. N. 1. συνελθόντες ib. — Co. ib. — Ca. v. 19. πῶς B. 6. g. L. m. N. u. 2. at — tantum διὰ s. 10. B. 2. A. ib. † ὁδοῦ G. ib. ἀνέβησαν Ca. ib. καὶ ἀποστεγάσαντες τοὺς φέροντας ὅπου ἦν, καθῆκαν τὸν κράβαττον σὺν τῷ παραλυτικῷ Ca. v. 20. † ὁ Ἰησοῦς Ca. ib. τῷ παραλυτικῷ Ca. ib. — Ca. v. 21. † ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν Ca. ib. τί οὗτος Co. ib. † εἷς Co. at Ca. pon. εἷς pro μόνος. v. 22. λέγει αὐτοῖς Ca. ib. † πονηρὰ Ca. s. 1.

24 Ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁμαρτίας, (εἶπε τῷ * παραλελυμένῳ"·) Σοὶ λέγω· Ἔγειραι, καὶ * ἄρας τὸ κλινίδιόν σου", πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου.

25 Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας * ἐφ' ᾧ κατέκειτο", ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν.

26 Καὶ ἔκστασις ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν· καὶ ἐπλήσθησαν φόβου, λέγοντες· * Ὅτι" εἴδομεν * παράδοξα" σήμερον.

v. 27. Matt. 9. 9. Marc. 2. 14. 15. 27 Καὶ * μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο" * τελώνην ὀνόματι Λευΐν", καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι.

28 Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα, ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ.

v. 29. Matt. 9. 10. Marc. 2. 15. Luc. 15. 1. 29 Καὶ ἐποίησε δοχὴν μεγάλην ὁ Λευΐς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν ὄχλος τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἳ ἦσαν μετ' αὐτῶν * κατακείμενοι".

30 Καὶ * ἐγόγγυζον" οἱ Γραμματεῖς * αὐτῶν" καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε;

31 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε * πρὸς αὐτούς"· Οὐ χρείαν ἔχουσιν οἱ * ὑγιαίνοντες" ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. v. 31. Matt. 9. 12. 13. Marc. 2. 17. Luc. 19. 10.

32 Οὐκ * ἐλήλυθα" * καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ" ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. v. 32. 1 Tim. 1. 15.

33 Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσι πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται, * ὁμοίως" * καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων"· οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσι καὶ πίνουσιν; v. 33. Matt. 9. 14. Marc. 2. 18.

34 Ὁ δὲ * εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ * δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστι, ποιῆσαι" νηστεύειν; v. 34. Esa. 62. 5. 2 Cor. 11. 2.

v. 24 παραλελυμένῳ B. 1. *Ca.* L. m. N. 1. S. 1. *ibid.* ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ *Ca.* v. 25. τὴν κλίνην *Ca.* S. 1. V. v. 26. — *Ca. ib.* παράδοξον B. 1. v. 27. ἐλθὼν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν τὸν ἐπακολουθοῦντα αὐτῷ ὄχλον ἐδίδασκεν· καὶ παράγων εἶδεν *Ca.* & *pro* ἐθεάσατο u. 1. εἶδε u. 2. θεασάμενος *ib.* Λευΐν τὸν τοῦ Ἀλφαίου *Ca.* v. 29. ἀνακείμενοι *Ca.* v. 30. διεγόγγυζον B. 1. *ib.* — B. 3. *Co.* v. 31. αὐτοῖς B. 1. *ib.* ἰσχύοντες B. 1. v. 32. ἦλθον *Ca. ib.* † γὰρ *Co.* v. 33. — *Ca. Co. ib. sequuntur post* Ἰωάννου *Ca.* v. 34. † Ἰησοῦς *Co. Go. ib.* δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐφ' ὅσον ἔχουσι τὸν νυμφίον μεθ' αὐτῶν *Ca.*

35 Ἐλεύ-

35 Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι
καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν
ὁ νυμφίος, τότε νηστεύσου-
σιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
ραις.
v. 36. 36 Ἔλεγε δὲ καὶ παρα-
Matt. 9. βολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι οὐ-
16, 17. δεὶς ἐπίβλημα * † ἱματίου
Marc. 2. καινοῦ * * ἐπιβάλλει'' ἐπὶ ἱ-
21, 22. μάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή
γε, καὶ τὸ καινὸν * σχίζει'',
καὶ τῷ παλαιῷ οὐ * συμφω-
νεῖ'' * ἐπίβλημα'' τὸ ἀπὸ
τοῦ καινοῦ.
37 Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶ-
νον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιούς·
εἰ δὲ μή γε, ῥήξει ὁ νέος
οἶνος τοὺς ἀσκούς, καὶ αὐτὸς
ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ
ἀπολοῦνται.
38 Ἀλλὰ οἶνον νέον εἰς
ἀσκοὺς καινοὺς * βλητέον''·
* καὶ ἀμφότεροι συντηροῦν-
ται''.
39 Καὶ οὐδεὶς πιὼν πα-
λαιὸν, εὐθέως θέλει νέον· λέγει
γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστότερός
ἐστιν.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

1 Ἐγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ v. 1.
* δευτεροπρώτῳ'' δια- Deut. 23.
πορεύεσθαι αὐτὸν διὰ τῶν 25. Matt. 12.
σπορίμων· * καὶ ἔτιλλον οἱ 1. Marc. 2.
μαθηταὶ αὐτοῦ'' τοὺς στάχυ- 23.
ας, καὶ ἤσθιον, ψώχοντες ταῖς
χερσί.
2 Τινὲς δὲ τῶν Φαρι- v. 2.
σαίων * εἶπον αὐτοῖς''· * Τί Exod. 20.
ποιεῖτε ὃ οὐκ ἔξεστι ποιεῖν ἐν 10. & 23.
τοῖς σάββασι''; 12. & 31. 15. & 35. 2.
3 Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς v. 3.
αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· * Οὐ- 1 Sam. 21.
δὲ'' τοῦτο ἀνέγνωτε ὃ ἐποί- 6.
ησε Δαβίδ, ὁπότε ἐπείνα-
σεν αὐτὸς, καὶ οἱ * μετ' αὐτοῦ
ὄντες'';
4 * Ὡς εἰσῆλθεν'' εἰς τὸν v. 4.
οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρ- Exod. 29.
τους τῆς προθέσεως * ἔλαβε, 32, 33. Levit. 8.
καὶ'' ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ 32. & 24.
τοῖς μετ' αὐτοῦ· * οὓς οὐκ 6, 9.
ἔξεστι'' φαγεῖν εἰ μὴ * μόνους
τοὺς ἱερεῖς'';
5 Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς *· v. 5.
Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Matt. 12. 8. Marc. 2. 28.

v. 36. † ἀπὸ *Ca. ib.* † σχίσας *Ca. ib.* βάλλει u. 2. *ib.* σχίσει s. 3. *ib.* συμφωνήσει B. 1. s. 3. *ib.* — B. 8. *at Ca. ponit ad fin. versus.* v. 38. βάλλουσι *Ca. ib.* — *Co.* & τηροῦνται *pro* συντηρ. *Ca.* v. 1. — *Co. ib.* οἱ δὲ μαθ. αὐτοῦ ἤρξαντο τίλλειν *Ca.* v. 2. ἔλεγον αὐτῷ *Ca. at* — αὐτοῖς *Co. ib.* ἴδε τί ποιοῦσιν οἱ μαθηταί σου τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστι *Ca. at* — ποιεῖν *tantum* V. v. 3. οὐδέποτε *Ca. ib.* σὺν αὐτῷ *Ca.* v. 4. εἰσελθὼν *Ca. ib.* — *Ca.* u. 1. *ib.* οἷς οὐκ ἐξὸν ἦν *Ca. ib.* μόνοις τοῖς ἱερεῦσι B. 1. *Ca. at pro* μόνους B. 1. *leg.* μόνον v. 5. † ὁ Ἰησοῦς E.

ἀνθρώ-

ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου *.

v. 6. Matt. 12. 9, 10. Marc. 3. 1. 6 * Ἐγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν· καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά".

7 Παρετήρουν δὲ * αὐτὸν" οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει· ἵνα εὕρωσι * κατηγορίαν " * αὐτοῦ.

8 Αὐτὸς δὲ * ᾔδει " τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν· καὶ * εἶπε τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα"· Ἔγειραι, καὶ στῆθι * εἰς τὸ μέσον". * Ὁ δὲ " ἀναστὰς * ἔστη ".

9 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς· * Ἐπερωτήσω" ὑμᾶς * τί"· Ἔξεστι * τοῖς σάββασιν" ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σῶσαι, ἢ * ἀπολέσαι" *;

10 Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς, * εἶπε" * τῷ ἀνθρώπῳ"· Ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου. * Ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω"· καὶ ἀποκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ * ὑγιὴς ὡς ἡ ἄλλη"*. v. 10. 1 Reg. 13. 6.

11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν ἀνοίας· καὶ * διελάλουν" πρὸς ἀλλήλους *, * τί ἂν ποιήσαιεν τῷ Ἰησοῦ".

12 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις * ταύταις, ἐξῆλθεν" εἰς τὸ ὄρος * προσεύξασθαι"· καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ προσευχῇ * τοῦ Θεοῦ". v. 12. Matt. 14. 23.

Ib. † Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ θεασάμενός τινα ἐργαζόμενον τῷ σαββάτῳ, εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, εἰ μὲν οἶδας τί ποιεῖς, μακάριος εἶ· εἰ δὲ μὴ οἶδας, ἐπικατάρατος καὶ παραβάτης εἶ τοῦ νόμου *Ca.* S. I. *Totum versum Ca. ponit post* 10. *v.* 6. εἰσελθόντος αὐτοῦ πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν σαββάτῳ ἐν ᾗ ἦν ἄνθρωπος ξηρὰν ἔχων χεῖρα *Ca.* *v.* 7. — *A.* B. *om. Cp. Go.* U. I. *ib.* κατηγορῆσαι *Ca.* *ib.* † κατ' B. 6. L. N. I. S. 3. U. I. 2. *v.* 8. γινώσκων *Ca. ib.* λέγει τῷ τὴν χεῖρα ἔχοντι ξηρὰν *Ca. ib.* ἐν τῷ μέσῳ *Ca. ib.* καὶ *Ca. ib.* ἐστάθη *Ca.* *v.* 9. ἐπερωτῶ S. I. *ib.* εἰ *Ca.* S. I. V. *at* — B. I. *ib.* τῷ σαββάτῳ *Ca.* S. I. *ib.* ἀποκτεῖναι *A.* B. 9. E. G. *g* L. m. N. I. *ib.* † οἱ δὲ ἐσιώπων *Ca.* E. U. 2. *v.* 10. ἐν ὀργῇ λέγει *Ca. ib.* αὐτῷ *A.* B. I. E. G. *g.* L. m. N. I. U. I. 2. *ib.* καὶ ἐξέτεινε *Ca. Co. Go.* S. I. V. *at* — *tantum* οὕτω *A.* B. 3. m. L. N. I. *ib.* — *Co. at* — *tantum* ὑγιὴς *A.* B. 2. *Ca.* S. I. *ib hic. Ca. interponit ver.* 5. *v.* 11. ἐλάλουν U. I. διελογίζοντο *Ca.* *ib.* † λέγοντες *A. ib.* πῶς ἀπολέσουσιν αὐτὸν *Ca.* *v.* 12. ἐκείναις ἐξελθεῖν αὐτὸν *A. Ca. ib.* προσεύχεσθαι *Ca. ib.* — *Ca.*

13 Καὶ

13 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέ-
v. 13. Infr. 9. 1. ρα, προσεφώνησε τοὺς μα-
Matt. 10. 1. θητὰς αὐτοῦ· καὶ ἐκλεξάμενος
Mar. 3. 13. & 6. 7. ἀπ᾽ αὐτῶν δώδεκα, οὓς καὶ
ἀποστόλους * ὠνόμασε″·
14 (* Σίμωνα, * ὃν καὶ
v. 14. Joh. 1. 42. ὠνόμασε Πέτρον″, καὶ Αν-
δρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ιά-
κωβον καὶ Ιωάννην *, Φίλιπ-
πον καὶ Βαρθολομαῖον·
15 Ματθαῖον καὶ Θω-
μᾶν *, Ιάκωβον τὸν τοῦ Αλ-
φαίου, καὶ Σίμωνα τὸν καλού-
μενον Ζηλωτήν·
16 Ιούδαν Ιακώβου, καὶ
Ιούδαν Ισκαριώτην, ὃς καὶ
ἐγένετο προδότης·)
17 Καὶ καταβὰς μετ᾽
v. 17. Matt. 4. 25. αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πε-
Mar. 3. 7. δινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν
αὐτοῦ, καὶ πλῆθος πολὺ
τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ιου-
δαίας καὶ * Ιερουσαλὴμ, καὶ
τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶ-
νος, οἳ ἦλθον″ ἀκοῦσαι αὐ-
τοῦ, καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων
αὐτῶν·
18 Καὶ οἱ * ὀχλούμενοι
ὑπὸ″ πνευμάτων ἀκαθάρ-
των· * καὶ″ ἐθεραπεύοντο.
19 Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐ-
v. 19. Matt. 14. 36. ζήτει ἅπτεσθαι αὐτοῦ· ὅτι
Mar. 5. 30.
δύναμις παρ᾽ αὐτοῦ ἐξήρ-
χετο, καὶ ἰᾶτο πάντας.
20 Καὶ αὐτὸς * ἐπά- v. 20. Matt. 5. 2.
ρας″ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ &c.
εἰς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ″,
ἔλεγε· Μακάριοι οἱ πτω-
χοὶ *· ὅτι ὑμετέρα ἐστὶν ἡ βα-
σιλεία * τοῦ Θεοῦ″.
21 Μακάριοι οἱ πεινῶν- v. 21.
τες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε. Esa. 55. 1. & 61. 3.
Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· & 65. 13. & 66. 10.
ὅτι γελάσετε.
22 Μακάριοί ἐστε ὅταν v. 22.
μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρω- Matt. 5. 11.
ποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑ- 1 Petr. 2. 19.
μᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκ- & 3. 14.
βάλωσι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς & 4. 14.
πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
θρώπου.
23 * Χαίρετε″ ἐν ἐκείνῃ v. 23.
τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε· * ἰ- Actor. 5. 41. & 7.
δοὺ γὰρ″, ὁ μισθὸς ὑμῶν πο- 51.
λὺς ἐν τῷ οὐρανῷ· κατὰ ταῦ-
τα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφή-
ταις οἱ πατέρες αὐτῶν.
24 Πλὴν οὐαὶ ὑμῖν τοῖς v. 24.
πλουσίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν Amos 6. 1, 8.
παράκλησιν ὑμῶν. Eccl. 31. 8.
25 Οὐαὶ ὑμῖν οἱ ἐμπε- v. 25.
πλησμένοι *· ὅτι πεινάσετε. Esai. 65. 13.
Οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν· Iac. 4. 9.
ὅτι πενθήσετε καὶ κλαύσετε. & 5. 1.

v. 13. ἐκάλεσε Ca. M. v. 14. † προσέφερον Ca. ib. — v. ib. † τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὓς ἐπωνόμασε Βοανήργες, ὅ ἐστιν υἱοὶ βροντῆς, καὶ Ca. v. 15. τὸν ἐπικαλούμενον Δίδυμον Ca. v. 17. ἄλλων πόλεων ἐληλυθότων Ca. at Go. pon. ἀλλ. πολ. post Σιδῶνος v. 18. ἐνοχλ. ὑπὸ A. sic & B. 1. ὑπὸ ib. — A. v. 20. ἐπάρας Ca. ib. — Ca. ib. † τῷ πνεύματι Go. v. 2. ib. τῶν οὐρανῶν Go. v. 23. χαίρετε A. B. 7. ib. ὅτι Ca. v. 25. † νῦν Go. Go. W.

26 Οὐαὶ * ὑμῖν'' ὅταν
καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι * πάν-
τες'' οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ταῦ-
τα γὰρ ἐποίουν τοῖς ψευδο-
προφήταις οἱ πατέρες αὐ-
τῶν.
v. 27. 27 Ἀλλ᾽ ὑμῖν λέγω τοῖς
Exod. 23. ἀκούουσιν· Ἀγαπᾶτε τοὺς
4. Prov. 25. ἐχθροὺς ὑμῶν· καλῶς ποι-
21. Matt. 5. εῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.
44. Rom. 12. 28 Εὐλογεῖτε τοὺς καταρ-
14, 20. ρωμένους * ὑμῖν''· καὶ προσεύ-
1 Cor. 4. 12. χεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόν-
v. 28. των ὑμᾶς.
Luc. 23. 34. 29 Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ
Act. 7. 60. τὴν σιαγόνα, πάρεχε * καὶ
v. 29. Matt. 5. τὴν ἄλλην· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-
39. 1 Cor. 6. τός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν
7. χιτῶνα * μὴ κωλύσῃς.
v. 30. 30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί
Deut. 15. σε, δίδου· καὶ ἀπὸ τοῦ αἴρον-
7. Matt. 5. τος τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει.
42. 31 Καὶ καθὼς θέλετε ἵνα
v. 31. Matt. 7. ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι,
12. Tob. 4. καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς * ὁ-
16. μοίως''.
v. 32. 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς
Matt. 5. ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑ-
46. μῖν χάρις ἐστί; καὶ γὰρ οἱ ἁ-
μαρτωλοὶ * τοὺς ἀγαπῶντας
αὐτοὺς ἀγαπῶσι.
33 Καὶ * ἐὰν'' ἀγαθο-
ποιῆτε τοὺς ἀγαθοποιοῦντας
ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί;
καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ * τὸ
αὐτὸ'' ποιοῦσι.

34 Καὶ ἐὰν δανείζητε v. 34.
παρ᾽ ὧν ἐλπίζετε ἀπολα- Matt. 5. 42.
βεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστί; Deut. 15. 8.
καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἁμαρ-
τωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπο-
λάβωσι * τὰ ἴσα''.
35 Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς v. 35.
ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ ἀγαθο- Matt. 5. 44.
ποιεῖτε, καὶ δανείζετε μη-
δὲν ἀπελπίζοντες· καὶ ἔσται
ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ
ἔσεσθε υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐ-
τὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀ-
χαρίστους καὶ πονηρούς.
36 Γίνεσθε οὖν οἰκτίρ- v. 36.
μονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑ- Matt. 5. 48.
μῶν οἰκτίρμων ἐστί.
37 * Καὶ'' μὴ κρίνετε, v. 37.
* καὶ οὐ'' μὴ κριθῆτε· μὴ κα- Matt. 7. 1.
ταδικάζετε, καὶ οὐ μὴ κατα- Rom. 2. 1. 1 Cor. 4.
δικασθῆτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπο- 5.
λυθήσεσθε.
38 Δίδοτε, καὶ δοθήσεται v. 38.
ὑμῖν· μέτρον καλὸν, πεπι- Prov. 10.
εσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ 22. & 19. 17.
ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν Matt. 7. 2.
εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν· * τῷ Marc. 4. 24.
γὰρ αὐτῷ μέτρῳ ᾧ'' μετρεῖ-
τε, ἀντιμετρηθήσεται ὑ-
μῖν.
39 Εἶπε δὲ * παραβο-
λὴν αὐτοῖς· Μήτι δύναται v. 39.
τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; οὐχὶ Esa. 42. 19. Matt. 15.
ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πε- 14.
σοῦνται;
40 Οὐκ ἔστι μαθητὴς v. 40.
Matt. 10. 24. Joh. 13. 16. & 15. 20.

v. 26. — *A.* B. *om.* S. *om. ibid.* — B. 7. S. *om.* *v.* 28. ὑμᾶς B. 3. U. 1. *v.* 29. † αὐτῷ *Ca. ib.* † σου *A.* *v.* 31. — *Ca.* *v.* 32. † τοῦτο ποιοῦσι *Ca.* *v.* 33. εἰ *Ca. ib.* τοῦτο *Ca.* *v.* 34. — *Ca.* *v.* 37. — *Ca.* S. 1. *ib.* οὐκ *A.* *v.* 38. ᾧ γὰρ μέτρῳ *Ca.* *v.* 39. † καὶ *Ca.* S. 1.

ὑπὲρ

ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον * αὐτοῦ"· κατηρτισμένος δὲ πᾶς * ἔσται" ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ.

v. 41. Matt. 7. 3. 41 Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ * ἰδίῳ" ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς;

v. 42. Prov. 18. 17. 42 Ἢ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου· * Ἀδελφέ", ἄφες ἐκβάλω τὸ κάρφος * τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν οὐ βλέπων"; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου.

v. 43. Matt. 7. 17. & 12. 33. 43 Οὐ γάρ ἐστι δένδρον καλὸν, ποιοῦν καρπὸν σαπρόν· οὐδὲ δένδρον σαπρὸν, ποιοῦν καρπὸν καλόν.

v. 44. Matt. 7. 16. 44 Ἕκαστον * γὰρ" δένδρον ἐκ τοῦ * ἰδίου" καρποῦ γινώσκεται· οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν * συλλέγουσι" σῦκα, οὐδὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σταφυλήν.

v. 45. Matt. 12. 34. 35. 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς * ἄνθρωπος" ἐκ τοῦ πονηροῦ * θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ" προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα * αὐτοῦ".

v. 46. Mal. 1. 6. Matt. 7. 21. & 25. 11. Inf. 13. 23. Rom. 2. 13. Jac. 1. 22. 46 Τί δέ με * καλεῖτε", Κύριε, Κύριε· καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω *;

v. 47. Matt. 7. 24. 47 Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με, καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος.

48 Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε καὶ ἐβάθυνε, καὶ ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ γενομένης, προσέρρηξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσε σαλεῦσαι αὐτήν· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.

49 Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς θεμελίου· ᾗ * προσέρρηξεν" ὁ ποταμός· καὶ * εὐθέως ἔπεσε", καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας * ἐκείνης" μέγα.

v. 40. — *Ca. ib.* ἔστω U. 2. v. 41. σῷ *Ca.* v. 42. — *Ca. ib.* ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ ἰδοὺ ἡ δοκὸς ἐν τῷ σῷ ὀφθαλμῷ ὑπόκειται *Ca.* v. 44. — *G. ib.* — B. 1. αὐτοῦ *Ca. sed post* καρποῦ *ib.* ἐκλέγονται *Ca. sed ante* ἐξ v. 45. — *Ca. ib.* — *Co. ib.* — *Co.* v. 46. λέγετε *Ca. ib.* † ἐγὼ *G. ib.* † ὑμῖν *G.* v. 49. συνέρρηξε *Ca. ib.* συνέπεσε m. *ib.* — *G.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ζ. VII.

1 *Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάν-
τα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς
τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ", * εἰσ-
ῆλθεν" εἰς Καπερναούμ.

v. 2. Mat. 8. 5. 2 Ἑκατοντάρχου δέ τι-
νος * δοῦλος" * κακῶς
ἔχων", ἤμελλε τελευτᾷν, ὃς
ἦν αὐτῷ * ἔντιμος".

3 Ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰη-
σοῦ, ἀπέστειλε * πρὸς αὐ-
τὸν" πρεσβυτέρους τῶν Ἰουδαί-
ων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως
ἐλθὼν διασώσῃ τὸν δοῦλον
αὐτοῦ.

4 Οἱ δὲ παραγενόμενοι
* πρὸς τὸν Ἰησοῦν", * παρε-
κάλουν" αὐτὸν σπουδαίως,
λέγοντες *, ὅτι ἄξιός ἐστιν ᾧ
* παρέξει" τοῦτο·

5 Ἀγαπᾷ γὰρ τὸ ἔθνος
ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν ἡμῖν.

6 *Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο
σὺν αὐτοῖς". ἤδη δὲ αὐτοῦ οὐ
μακρὰν ἀπέχοντος * ἀπὸ"
τῆς οἰκίας, ἔπεμψε * πρὸς"
αὐτὸν ὁ ἑκατόνταρχος φί-
λους, λέγων * αὐτῷ"· Κύ-
ριε, μὴ σκύλλου· οὐ γάρ εἰμι
ἱκανὸς ἵνα ὑπὸ τὴν στέγην
μου εἰσέλθῃς·

7 * Διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἠ-
ξίωσα πρός σε ἐλθεῖν"·
ἀλλὰ εἰπὲ * λόγῳ", καὶ ἰα-
θήσεται ὁ παῖς μου.

8 Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός
εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσό-
μενος, ἔχων ὑπ' ἐμαυτὸν
στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ·
Πορεύθητι, καὶ πορεύεται·
* καὶ ἄλλῳ· Ἔρχου, καὶ ἔρ-
χεται"· καὶ τῷ δούλῳ μου·
Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ.

9 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ
Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν * αὐ-
τόν"· καὶ στραφεὶς, * τῷ ἀ-
κολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ" εἶ-
πε· * Λέγω ὑμῖν", * οὐδὲ"
ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πί-
στιν εὗρον.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ
πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον,
εὗρον * τὸν ἀσθενοῦντα" * δοῦ-
λον" ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν * τῇ"
ἑξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν
καλουμένην Ναΐν· καὶ συνε-

v. 1. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσε ταῦτα τὰ εἰρημένα λα-
λῶν Ca. & ταῦτα pro αὐτοῦ G. ibid. ἦλθεν Ca. v. 2.
τινος Ca ib. ὑπάρχων G. ib. τίμιος Ca. v. 3.— Ca. v. 4.
— Ca. ib. ἠρώτων Ca. ib. † αὐτῷ U. 1 ib. παρέξῃ
Cu. v. 6. ἐπορεύετο δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς Ca. ib. —
Ca. ib. ἐπ' A. ib. — Go. v. 7. — Ca. U. 1. ib. λό-
γον B. 1. v. 8. — B. 1. G: m. v. 9. — Ca. m. ib. τοῖς
ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ ὄχλοις v. at — αὐτῷ Ca. B. 1. L. m.
N. 1. ib. — G. at † Ἀμὴν ante λέγω Ca. E. U. 2. ib. οὐ-
δέποτε Ca. v. 10. — Co. ib. — B. 1. Ca. v. 11. τῷ
A.

προσελθόντος * αὐτῷ" οἱ μα-
θηταὶ αὐτοῦ * ἱκανοὶ", καὶ
ὄχλος πολύς *.
12 * Ὡς δὲ " ἤγγισε τῇ
πύλῃ τῆς πόλεως, * καὶ
ἰδοὺ", ἐξεκομίζετο * τεθνη-
κὼς", υἱὸς μονογενὴς τῇ μη-
τρὶ αὐτοῦ· καὶ αὐτὴ * χήρα *·
καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς
* ἦν " * σὺν" αὐτῇ.
13 Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ
Κύριος, ἐσπλαγχνίσθη ἐπ'
αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ
κλαῖε.
v. 14. Act 9.40. 14 Καὶ προσελθὼν ἥψα-
το τῆς σοροῦ, (οἱ δὲ βαστά-
ζοντες ἔστησαν,) καὶ εἶπε· Νε-
ανίσκε *, σοὶ λέγω, ἐγέρ-
θητι.
15 Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νε-
κρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν. καὶ
* ἔδωκεν " αὐτὸν τῇ μητρὶ
αὐτοῦ.
v. 16. Marc. 7. 37. Inf 24. 19. Joh.4.19. & 6. 14. & 9. 17. Sup. 1. 68. 16 Ἔλαβε δὲ φόβος ἅ-
παντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν
Θεὸν, λέγοντες· Ὅτι προ-
φήτης μέγας * ἐγήγερται"
ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι ἐπεσκέψατο
ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ *.
17 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος
οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ
περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν * πάσῃ"
τῇ περιχώρῳ.
18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰω- v. 18. Matt. 11. 2.
άννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ
πάντων * τούτων".
19 Καὶ προσκαλεσά-
μενος δύο * τινὰς " τῶν
μαθητῶν αὐτοῦ * ὁ Ἰωάν-
νης", * Ἔπεμψε πρὸς τὸν
Ἰησοῦν, λέγων"· Σὺ εἶ ὁ ἐρχό-
μενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶ-
μεν;
20 Παραγενόμενοι δὲ
πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες, εἶπον·
Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς * ἀπέ-
σταλκεν" ἡμᾶς πρὸς σὲ, λέ-
γων· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ
* ἄλλον" προσδοκῶμεν;
21 Ἐν * αὐτῇ" δὲ τῇ
ὥρᾳ ἐθεράπευσε πολλοὺς ἀπὸ
νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευ-
μάτων πονηρῶν· καὶ * τυ-
φλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ"
βλέπειν.
22 Καὶ ἀποκριθεὶς * ὁ v. 22. Esai. 29. 18. & 35. 5. & 61. 1.
Ἰησοῦς", εἶπεν αὐτοῖς· Πο-
ρευθέντες * ἀπαγγείλατε" Ἰω-
άννῃ ἃ * εἴδετε καὶ ἠκούσατε"·
ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι,

Ib. — G. L. m. N. 1. *ib.* *Ca.* *Co.* s. 2. v. *ib.* † τῆς πό-
λεως u. 1. *at* G. *ponit pro* πολύς. *v.* 12. Ἐγγίζετο δὲ ὡς
Ca. *ib.* — *Ca.* *ib.* — *A.* *ib.* † ἦν M. *W.* *ib.* † οὔσῃ *Ca.*
ib. — *A.* u. 1. *ib.* συνεληλύθει *Ca.* *v.* 14. † νεανίσκε
Ca. *v.* 15. ἀπίδ. *A.* *v.* 16. ἐγέρθη *A.* ἐξεγέρθη *Ca.*
ib. † εἰς ἀγαθὸν s. 2. *v.* 17. — *Co.* *v.* 18. τῶν ἔργων
αὐτοῦ s. 1. *ib.* — *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 19. λέγει πορευ-
θέντες εἴπατε αὐτῷ *Ca.* *v.* 20. ἔπεμψεν B. 1. *ib.* ἕτε-
ρον *Ca.* E. u. 2. *v.* 21. ἐκείνῃ *W.* *ib.* τυφλοὺς ἐποίει
Ca. *at* — *solum* τὸ *A.* *v.* 22. — *Ca.* *Co.* *W.* *ib.* εἴπατε *Ca.*
ib. εἶδον ὑμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἃ ἤκουσαν ὑμῶν τὰ ὦτα *Ca.*

χωλοὶ

χωλοὶ περιπατοῦσι, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται.

23 Καὶ μακάριός ἐστιν
v. 24. Matt. 11. 7. ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί.

24 Ἀπελθόντων δὲ τῶν * ἀγγέλων" Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν * πρὸς τοὺς ὄχλους" περὶ Ἰωάννου· Τί * ἐξεληλύθατε" εἰς τὴν ἔρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενον;

25 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ * ὑπάρχοντες", ἐν τοῖς βασιλείοις εἰσίν.

v. 27. Malach. 3. 1. Matt. 11. 10. Mar. 1. 2.
26 Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; προφήτην; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον * προφήτου".

27 Οὗτός * ἐστι" περὶ οὗ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου * ἔμπροσθέν σου".

28 Λέγω * γὰρ" ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν * προφήτης" Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ οὐδείς ἐστιν· * ὁ δὲ" μικρότερος * ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστι.

29 Καὶ * πᾶς" ὁ λαὸς ἀκούσας*, καὶ οἱ τελῶναι", ἐδικαίωσαν τὸν Θεὸν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου·

30 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἠθέτησαν * εἰς ἑαυτοὺς", μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.

31 * Εἶπε δὲ ὁ Κύριος"· v. 31. Matt. 11. 16.
Τίνι οὖν ὁμοιώσω τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης; καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι;

32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθημένοις, καὶ προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ * λέγουσιν"· Ηὐλήσαμεν ὑμῖν, καὶ οὐκ ὠρχήσασθε· ἐθρηνήσαμεν * ὑμῖν", καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.

33 Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς μήτε * ἄρτον" ἐσθίων, μήτε * οἶνον" πίνων· καὶ λέγετε· Δαιμόνιον ἔχει.

34 Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων· v. 33. Matt. 3. 4. Mar. 1. 6.
καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φίλος καὶ ἁμαρτωλῶν.

v. 24. μαθητῶν B. 1. s. 3. *at* — u. 1. *ib.* τοῖς ὄχλοις B. *om. Ca.* E. G. *g.* L. m. N. 1. *ib.* ἐξήλθετε *Ca. sic ver.* 25, 26. u. 1. *v.* 25. διάγοντες *Ca.* s. 2. u. 1. *v.* 26. — *W.* 3. *v.* 27. † γὰρ s. 1. *ib.* — *Ca. v.* 28. — *Co. ib.* — *Co.* L. s 3. *ib.* λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὁ *Ca. ib.* † αὐτοῦ *Ca.* — *at* λέγω *usque ad* ὁ δὲ *Ca. ponit ad initium ver.* 27. *v.* 29. — G. *ib.* — B. 1. *v.* 30. — *Ca. v.* 31. — *A.* B. *om. Co.* s. *om.* u. 1. 2. *v.* 32. λέγοντες *Ca. ib.* — *Ca.* v. *v.* 33. — *Ca. ib.* — *Ca.*

35 Καὶ * ἐδικαιώθη" ἡ
σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς
* πάντων".

v. 36. Matt. 26. 6. Marc. 14. 3. Joh. 11. 2. & 12. 3.
36 Ηρώτα δέ τις αὐτὸν
τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ
μετ' αὐτοῦ· καὶ εἰσελθὼν εἰς
* τὴν οἰκίαν" τοῦ Φαρι-
σαίου, * ἀνεκλίθη".

37 Καὶ ἰδοὺ, γυνὴ ἐν
τῇ πόλει, * ἥτις ἦν ἁμαρ-
τωλὸς, * * ἐπιγνοῦσα" ὅτι
* ἀνάκειται" ἐν τῇ οἰκίᾳ
τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα
ἀλάβαστρον μύρου *·

38 Καὶ στᾶσα * παρὰ
τοὺς πόδας αὐτοῦ" * ὀπίσω,
κλαίουσα", * ἤρξατο βρέ-
χειν" τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς
δάκρυσι· καὶ ταῖς θριξὶ * τῆς
κεφαλῆς" αὐτῆς ἐξέμασσε,
καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐ-
τοῦ, καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ.

v. 39. Inf. 15. 2.
39 Ιδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος
* ὁ καλέσας αὐτὸν", εἶπεν
ἐν ἑαυτῷ, * λέγων"· Οὗτος,
εἰ ἦν προφήτης, ἐγίνωσκεν
ἂν τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνὴ
* ἥτις ἅπτεται" αὐτοῦ· ὅτι
ἁμαρτωλός ἐστι.

40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ιη-
σοῦς, εἶπε πρὸς αὐτόν· Σί-
μων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν. Ο
δέ * φησι"· Διδάσκαλε,
εἰπέ.

41 * Δύο χρεωφειλέται
ἦσαν δανειστῇ τινι· ὁ εἷς ὤ-
φειλε δηνάρια πεντακόσια,
ὁ δὲ ἕτερος πεντήκοντα.

42 Μὴ ἐχόντων δὲ αὐτῶν
ἀποδοῦναι, ἀμφοτέροις ἐ-
χαρίσατο. Τίς οὖν * αὐτῶν,
εἰπὲ", πλεῖον αὐτὸν ἀγα-
πήσει;

43 Αποκριθεὶς δὲ ὁ Σί-
μων, εἶπεν· Υπολαμβάνω
ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον ἐχαρίσατο.
Ο δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ορθῶς
ἔκρινας.

44 Καὶ στραφεὶς πρὸς τὴν
γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη·
Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖ-
κα; εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰ-
κίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας
μου οὐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ
τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς
πόδας, καὶ ταῖς θριξὶ * τῆς
κεφαλῆς" αὐτῆς ἐξέμαξε.

45 Φίλημά μοι οὐκ ἔ-
δωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς
* εἰσῆλθον", οὐ διέλιπε κα-
ταφιλοῦσά μου τοὺς πόδας.

46 Ελαίῳ τὴν κεφα-

v. 35. ἐτιμώθη B. 1. ib. — Ca. E. M. u. 2. [illegible] v. 36. τὸν οἶκον Ca. ib. κατέκ. Ca. v. 37. — Ca. ib. † καὶ A. B. 4. g. M. m. ib. γνοῦσα Ca. ib. κατακ. A. ib. † βαρυτίμου B. 1. L. m. N. 1. v. 38. — Ca. & pro αὐτοῦ A. G. τοῦ Ιησοῦ. ib. — v. at Ca. s. 2. ponunt ὀπίσω post. στᾶσα ib. ἔβρεξε Ca. ib. — v. v. 39. παρ' ᾧ κατέκειτο Ca. ib. — Ca. ib. ἡ ἁμαρτωλὸς Ca. v. 40. ἔφη A. Ca. v. 41. † ἀποκριθεὶς ὁ Ιησοῦς εἶπεν αὐτῷ Co. ὁ δὲ εἶπε Ca. s. 1. v. 42. — Ca. & εἶπε — Co. B. 2. pro quo A. ponit ἐπὶ v. 44. — Ca. Co. u. 1. v. 45. εἰσῆλθεν s. 2.

λήν

λαίῳ μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας.

47 Οὗ χάριν, λέγω σοι, * ἀφέωνται * αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί", * ὅτι ἠγάπησε πολύ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ".

v. 48. Matt. 9. 2. 48 Εἶπε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνταί σου αἱ ἁμαρτίαι.

v. 49. Matt. 9. 3. Mar. 2. 7. 49 Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς οὗτός ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν;

v. 50. Mat. 9. 22. Mar. 5. 34. & 10. 52. Luc. 8. 48, & 18. 42. 50 Εἶπε δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου * εἰς εἰρήνην".

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε κατὰ πόλιν καὶ * κώμην", κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα * σὺν αὐτῷ.

v. 2. Matt. 27. 55, 56. Mar. 16. 9. Joh. 19. 25. 2 Καὶ γυναῖκές τινες αἳ ἦσαν τεθεραπευμέναι * ἀπὸ" * πνευμάτων πονηρῶν" καὶ ἀσθενειῶν· Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, * ἀφ'" ἧς δαιμόνια * ἑπτὰ" ἐξεληλύθει,

3 Καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραι πολλαί, αἵτινες * διηκόνουν * αὐτῷ" * ἀπὸ" τῶν ὑπαρχόντων * αὐταῖς".

4 * Συνιόντος" δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν v. 4. Matt. 13. 3.
ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτόν, Mar. 4. 2.
εἶπε * διὰ παραβολῆς".

5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτοῦ· καὶ ἐν τῷ σπείρειν * αὐτὸν", ὃ μὲν ἔπεσε * παρὰ" τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ * τοῦ οὐρανοῦ" κατέφαγεν αὐτό.

6 Καὶ * ἕτερον" ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν, καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.

7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν, καὶ συμφυεῖσαι αἱ ἄκανθαι ἀπέπνιξαν αὐτό.

8 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν *, καὶ φυὲν ἐποίησε καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.

v. 47. † ὅτι *W. ibid.* αὐτῇ πολλαὶ *Ca. ibid.* — *Ca. v.* 50. ἐν εἰρήνῃ *Ca. v.* 1. χώραν s. 1. *ib.* † ἀπόστολοι *C.* s. 1. *v.* 2. ὑπὸ *Ca. ib.* νόσων καὶ μαστίγων s. 1. *ib.* ἐξ *Ca. ib.* πολλαὶ B. L. M. N. 1. *v.* 3. † καὶ *Ca. ib.* αὐτοῖς *Ca.* s. 5. *ib* ἐκ U. 1. *ib.* αὐτῶν *Ca. v.* 4. συνελθόντος *Ca. ibid.* παραβολὴν ταύτην πρὸς αὐτοὺς *Ca. v.* 5. — *Ca. ib.* ἐπὶ B. 1. *ib.* — *Ca. v.* 6. ἄλλο *Ca. sic ver.* 7, 8. *v.* 8. † καὶ καλὴν *Ca.*

v. 9. Matt. 13. 10. Mar. 4. 10.

9 Επηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτῦ, * λέγοντες", τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη.

v. 10. Matt. 11. 25. 26. 2 Cor. 3. 5. 14. Esai. 6. 9. Ezec. 21. 2. Matt. 13. 14. Marc. 4. 12. Joh. 12. 40. Act. 28. 26. Rom. 11. 8.

10 Ο δὲ * εἶπεν *· Υμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια * τῆς βασιλείας " τῦ Θεῦ· τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ * βλέπωσι", καὶ ἀκύοντες * μὴ συνιῶσιν.

11 Εστι δὲ αὕτη ἡ παραβολή· Ο σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τῦ Θεῦ·

v. 11. Matt. 13. 18. Mar. 4. 13.

12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκύοντες· εἶτα ἔρχεται ὁ διάβολος, καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν.

v. 13. Matt. 13. 20. Marc. 4. 16.

13 Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἳ ὅταν ἀκύσωσι, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ * ὗτοι" ῥίζαν ὐκ ἔχυσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύυσι, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφίστανται.

v. 14. Matt. 19. 23. Mar. 10. 23. Luc. 18. 24. 1 Tim. 6. 9.

14 Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὸν, ὗτοί εἰσιν οἱ ἀκύσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλύτυ καὶ ἡδονῶν τῦ βίυ * πορευόμενοι " συμπνίγονται, καὶ ὐ τελεσφορῦσι.

15 Τὸ δὲ * ἐν τῇ καλῇ γῇ", * ὗτοί " εἰσιν οἵτινες ἐν καρδίᾳ * καλῇ καὶ " ἀγαθῇ, ἀκύσαντες τὸν λόγον *, κατέχυσι, καὶ καρποφορῦσιν ἐν ὑπομονῇ *.

v. 16. Inf. 11. 33. Matt. 5. 15. Mar. 4. 21.

16 Οὐδεὶς * δὲ " λύχνον ἅψας, καλύπτει αὐτὸν σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθησιν· ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας ἐπιτίθησιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ φῶς.

v. 17. Job. 12. 22. Infr. 12. 2. Matt. 10. 26. Mar. 4. 22.

17 Οὐ γάρ ἐστι κρυπτὸν ὃ ὐ φανερὸν * γενήσεται": ὐδὲ ἀπόκρυφον * ὃ ὐ γνωσθήσεται", καὶ εἰς φανερὸν ἔλθῃ.

v. 18. Infr. 19. 26. Matt. 13. 12. & 25. 29. Mar. 4. 25.

18 Βλέπετε ὖν πῶς ἀκύετε· ὃς γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ *· καὶ ὃς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ ὃ δοκεῖ ἔχειν, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτῦ.

v. 19. Matt. 12. 46. & 13. 55. Mar. 3. 31.

19 Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῦ, καὶ ὐκ ἠδύναντο συντυχεῖν αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον.

20 Καὶ * ἀπηγγέλη " * αὐτῷ", * λεγόντων ".

v. 9. — Ca. Co. s. 2. v. v. 10. † Ιησῦς Go. ib. † αὐτοῖς Co. ib. — B. 1. ib. ἰδῶσι Ca. ib. † ἵνα μὴ ἀκύωσι, καὶ Co. v. 13. — Ca. v. 14. — B. 1. v. 15. εἰς τὴν καλὴν γῆν Ca. ib. — G. ib. — Ca. ib. † τῦ θεῦ Ca. ib. † πολλῇ Cu. at † ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκύειν, ἀκυέτω B. 5. Ca. M. U. 2. & † ὁ ἔχων &c. B. 1. G. g. L. N. 1. v. 16. — U. 1. v. 17. ἔσται Ca. ib. ἀλλ' ἵνα γνωσθῇ Ca. v. 18. † καὶ προστεθήσεται S. 2. v. 20. ἀπηγγέλθη B. 1. L. m. N. 1. ib. αὐτῶν S. 2. ib. ὅτι Ca. — Co. Go. V. at λεγόντων αὐτῶν W.

Η μή-

Η μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί
σου ἑστήκασιν ἔξω, * ἰδεῖν σε
θέλοντες".
v. 21. 21 Ο δὲ ἀποκριθεὶς, εἶ-
Joh. 15. πε * πρὸς αὐτούς"· Μήτηρ
14. 2 Cor. 5. μου καὶ ἀδελφοί μου, οὗτοί
16. εἰσιν οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀ-
κούοντες, καὶ ποιοῦντες * αὐ-
τόν".
v. 22. 22 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ
Matt. 8. τῶν ἡμερῶν, * καὶ αὐτὸς
23. Marc. 4. ἐνέβη" εἰς πλοῖον, καὶ οἱ
35, 36. μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ
πέραν τῆς λίμνης. Καὶ ἀνή-
χθησαν.
23 Πλεόντων δὲ αὐτῶν
ἀφύπνωσε· καὶ κατέβη λαί-
λαψ ἀνέμου * εἰς τὴν λί-
μνην· καὶ συνεπληροῦντο, καὶ
ἐκινδύνευον.
24 Προσελθόντες δὲ διή-
γειραν αὐτὸν, λέγοντες· * Ἐ-
πιστάτα ἐπιστάτα", ἀπολλύ-
μεθα. Ο δὲ ἐγερθεὶς ἐπετί-
μησε τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύ-
δωνι * τοῦ ὕδατος"· καὶ * ἐ-
παύσαντο", καὶ ἐγένετο γα-
λήνη *.
v. 25. 25 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ
Job. 26. ἐστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβη-
12. Psal. 107. 25.
θέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέ-
γοντες πρὸς ἀλλήλους· Τίς
ἄρα οὗτός ἐστιν, ὅτι καὶ τοῖς
ἀνέμοις ἐπιτάσσει, καὶ τῷ ὕ-
δατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐ-
τῷ;
26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς v. 26.
τὴν χώραν τῶν * Γαδα- Matt. 8. 28.
ρηνῶν", ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν Mar. 5. 1.
τῆς Γαλιλαίας.
27 * Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ"
ἐπὶ τὴν γῆν, * ὑπήντησεν
αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς πόλεως,
ὃς εἶχε δαιμόνια * ἐκ" χρό-
νων ἱκανῶν, * καὶ" ἱμάτιον
οὐκ ἐνεδιδύσκετο, * καὶ" ἐν
οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν
τοῖς μνήμασιν *.
28 Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἀνακράξας, * προσέπεσεν
αὐτῷ, καὶ" φωνῇ μεγάλῃ
εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, * Ἰη-
σοῦ" υἱὲ * τοῦ Θεοῦ" τοῦ ὑψί-
στου; δέομαί σου, μή με βα-
σανίσῃς.
29 * Παρήγγειλε" γὰρ τῷ
* πνεύματι" τῷ ἀκαθάρτῳ
ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου·
πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνη-
ρπάκει αὐτόν· * καὶ" ἐδεσ-
μεῖτο ἁλύσεσι καὶ πέδαις

Ib. ζητοῦντές σε *Ca.* *v.* 21. αὐτοῖς *Ca.* *ib.* — *Ca.* *Go.* L. M. N. 1. *v.* 22. ἀνεβῆναι αὐτὸν *Ca.* *v.* 23. † πολλή *Ca.* *v.* 24. κύριε, κύριε *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* ἐπαύσατο S. 2. V. *ib.* † μεγάλη S. 3. U. 1. *v.* 26. Γερασηνῶν *Ca.* S. 1. V. Γεργεσηνῶν *Co.* S. 1. *v.* 27. καὶ ἐξῆλθον *Ca.* *ib.* † καὶ *Ca.* *ib.* ἀπὸ *Ca.* *ib.* *Co.* *ponit post* δαιμόνια *ib.* ὃς *Ca.* *ib.* † καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἦν κράζων καὶ κατακόπτων ἑαυτὸν λίθοις U. 2. *v.* 28. — *Ca.* *ib.* — *Ca.* G. *ib.* — *Ca.* *v.* 29. ἔλεγε *Ca.* *ib.* δαιμονίῳ *Ca.* *ib.* γὰρ *sed post* ἐδεσμ. *Ca.*

φυλασσόμενος· καὶ * διαῤῥήσσων" τὰ δεσμὰ, ἠλαύνετο * ὑπὸ τοῦ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους.

30 Επηρώτησε δὲ αὐτὸν ὁ Ιησοῦς, * λέγων"· Τί σοι ἐστιν ὄνομα; Ο δὲ εἶπε· Λεγεών *· * ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν".

31 * Καὶ παρεκάλει αὐτὸν " ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον * ἀπελθεῖν".

32 Ην δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων * ἱκανῶν " * βοσκομένων" ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα * ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ " ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.

33 Εξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, * εἰσῆλθεν" εἰς τοὺς χοίρους· * καὶ " ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην· καὶ ἀπεπνίγη.

34 Ιδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ * γεγενημένον", ἔφυγον· καὶ * ἀπελθόντες " ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς.

35 * Εξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ιησοῦν, καὶ εὗρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα " παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ιησοῦ· * καὶ" ἐφοβήθησαν.

36 Απήγγειλαν δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη * ὁ δαιμονισθείς".

37 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν v. 37. Act. 16. 39.
* ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου" τῶν * Γαδαρηνῶν", ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, * ὅτι " φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο· * αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον", ὑπέστρεψεν.

38 * Εδέετο δὲ αὐτοῦ " v. 38. Mar. 5. 18.
ὁ ἀνὴρ ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ. ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν * ὁ Ιησοῦς", λέγων·

Ib. διέῤῥησσε *Ca. ib.* † γὰρ *Ca.* *v.* 30. — B. 1. Go. L. N. 1. *ib.* † ὄνομά μοι *Ca. ib.* πολλὰ γὰρ ἦσαν δαιμόνια *Ca.* *v.* 31. παρεκάλει δὲ *Ca. ib.* εἰσελθεῖν S. 2. *v.* 32. — *Ca. ib.* βοσκομένη B. 2. S. 3. *ib.* εἰς τοὺς χοίρους εἰσέλθωσιν· ὁ δὲ *Ca.* *v.* 33. ὥρμησαν *Ca. ib.* δὲ *post* ὥρμ. *Ca.* *v.* 34. γεγονὸς *A. Ca.* u. 1. *ib.* — *A.* B. *om. Ca.* E. g. G. L. M. m. N. 1. V. *v.* 35. παραγενομένων δὲ ἐκ τῆς πόλεως καὶ θεωρησάντων καθήμενον τὸν δαιμονιζόμενον, σωφρονοῦντα καὶ ἱματισμένον καθήμενον *Ca. ibid.* — *Ca.* *v.* 36. ἀπὸ τοῦ λεγεῶνος V. ὁ λεγεὼν *Ca.* *v.* 37. πάντες καὶ ἡ χώρα *Ca.* & χώρας *pro* περιχώρου V. *ibid. ut sup.* *v.* 26. *ib.* γὰρ *post* φόβῳ *Ca. ib.* ἐμβὰς δὲ *Ca.* *v.* 38. ἠρώτα δὲ αὐτὸν *Ca.* & γὰρ *pro* δὲ *Cu. ib.* — *Ca.*

39 * Υπό-

39 * Ὑπόστρεφε " εἰς τὸν οἶκόν σου *, * καὶ διηγοῦ " ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ Θεός. Καὶ ἀπῆλθε", καθ' * ὅλην " τὴν πόλιν * κηρύσσων " ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

40 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, * ἀπεδέξατο " αὐτὸν * ὁ ὄχλος ". ἦσαν * γὰρ " πάντες προσδοκῶντες αὐτόν.

v. 41. Matt. 9. 18. Mar. 5. 22.

41 Καὶ * ἰδοὺ, ἦλθεν " ἀνὴρ ᾧ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ * αὐτὸς " ἄρχων τῆς συναγωγῆς * ὑπῆρχε· καὶ " πεσὼν * παρὰ " τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ·

42 * Ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὐτὴ ἀπέθνησκεν. (Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν * αὐτὸν " οἱ ὄχλοι * συνέπνιγον " αὐτόν.

v. 43. Matt. 9. 20 Marc. 5. 25. Levit. 15. 25.

43 Καὶ * γυνὴ * οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, * ἥτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον, οὐκ ἴσχυσεν ὑπ' οὐδενὸς θεραπευθῆναι "·

44 Προσελθοῦσα * ὄπισθεν ", ἥψατο * τοῦ κρασπέδου " τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ παραχρῆμα ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς.

45 * Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Τίς ὁ ἁψάμενός μου "; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος,* καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ "· Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσί σε καὶ ἀποθλίβουσι, * καὶ λέγεις· Τίς ὁ ἁψάμενός μου ";

46 Ὁ δὲ * Ἰησοῦς " εἶπεν· Ἥψατό μού τις· ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ.

47 Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθε, τρέμουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα * αὐτῷ ", δι' ἣν αἰτίαν ἥψατο αὐτοῦ, ἀπήγγειλεν * αὐτῷ " ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα.

v. 39. πορεύου *Ca. ib.* + πρὸς τοὺς σοὺς U. 2. *ib.* διηγούμενος *Ca. ib.* ἀπελθὼν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* ἐκήρυσσε *Ca. v.* 40. ἀποδέξασθαι *Ca. ib.* τὸν ὄχλον *Ca. ib.* δὲ L. N. I. *v.* 41. ἐλθὼν *Ca. ib.* οὗτος *Ca. ib.* — *Ca. ib* ὑπὸ *Ca. v.* 42. ἦν γὰρ θυγάτηρ αὐτῷ μονογενὴς ἐτῶν δώδεκα, ἀποθνήσκουσα καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι *Ca. ib.* τὸν Ἰησοῦν *Co. ib.* συνέθλιβον S. I. V. *Co. Go. v.* 43. + ἰδοὺ *Co. ib.* + τις G. *ib.* ἣν οὐδεὶς ἴσχυεν θεραπεῦσαι *Ca.* & ἰατροῖς *pro* εἰς ἰατρ. *A.* B. *om.* E. *g.* G. L. m. N. I. S. *om. v.* 44. — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 45. Ὁ δὲ γνοὺς τὴν ἐξελθοῦσαν ἐξ αὐτοῦ δύναμιν, ἐπηρώτα, τίς μου ἥψατο *Ca. ib.* — U. I. *ib.* — *Co. at pro* τίς &c. *Ca. leg.* τίς μου ἥψατο *v.* 46. — *Ca. v.* 47 ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ V. *at* — *Ca. ib.* — *A. Co.* U. I.

48 Ὁ δὲ

48 Ὁ δὲ * εἶπεν αὐτῇ· Θάρσει θύγατερ, ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· πορεύου * εἰς εἰρήνην"·)

v. 49. Marc. 5. 35.
49 Ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις * παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων * αὐτῷ"· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· * μὴ" σκύλλε τὸν διδάσκαλον.

50 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, * ἀπεκρίθη * αὐτῷ", * λέγων"· Μὴ φοβοῦ· μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται.

51 * Εἰσελθὼν" δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα *, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, καὶ τὸν πατέρα * τῆς παιδὸς" καὶ τὴν μητέρα.

52 Ἔκλαιον δὲ πάντες καὶ ἐκόπτοντο αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπε· Μὴ κλαίετε· * οὐκ" ἀπέθανεν *, ἀλλὰ καθεύδει.

53 Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.

54 Αὐτὸς δὲ * ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ" κρατήσας τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.

55 Καὶ ἐπέστρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα· καὶ * διέταξεν" αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. v. 55. Joh. 11. 11, 13.

56 * Καὶ ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς"· ὁ δὲ παρήγγειλεν αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

1 ΣΥγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα * μαθητὰς αὐτοῦ", ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. v. 1. Matt. 10. 1. Marc. 3. 13. & 6. 7. Sup. 6. 13.

2 Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς * ἀσθενοῦντας". v. 2. Matt. 10. 7.

3 Καὶ εἶπε * πρὸς αὐτούς"· Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν, μήτε * ῥάβδους", μήτε πήραν, * μήτε ἄρτον", μήτε ἀργύριον· μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. v. 3. Matt. 10. 9. Mar. 6. 8. Inf. 22. 35.

4 Καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν v. 4. Inf. 10. 5. 6. Mar. 6. 10.

v. 48. † Ἰησοῦς U. 2. ib. ἐν εἰρήνῃ Ca. v. 49. ἀπὸ A. B 1. Ca. ib. — Co. ib. μηκέτι Ca. v. 50. † τὸν λόγον Ca. V. ib. τῷ πατρὶ τῆς παιδὸς V. at — Co. ib. — V. v. 51. ἐλθὼν A. E. G.g. m. V. ib. † σὺν αὐτῷ Ca. S. 1. at al. s. pro οὐδένα l. τινα ib. τοῦ κορασίου Ca. S. 1. v. 52. οὐ γὰρ Ca. Co. Go. U. 2. ib. † ἡ παῖς V. τὸ κοράσιον E. U. 2. v. 54. — Ca. S. 2. V. v. 55. ἐπέταξ. Ca. v. 56. οἱ δὲ γονεῖς αὐτῆς θεωροῦντες ἐξέστ. Ca. v. 1. — A. B. 8. Ca. G.g. L. M. m. N. 1. U. 1. 2. at Co. Go. S. 1. V. ἀποστέλλει v. 2. ἀσθενεῖς A. Ca. v. 3. αὐτοῖς B. 1. L. m. N. 1. ib. ῥάβδον Ca. S. 1. V. ib. — Go.

εἰσελ-

εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ
ἐκεῖθεν * ἐξέρχεσθε.

v. 5. Matt. 10. 14. Mar. 6. 11. Inf. 10. 11. Act. 13. 51. & 18. 6.

5 Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέ-
ξωνται ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι
* ἀπὸ" τῆς πόλεως ἐκείνης,
καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν πο-
δῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς
μαρτύριον * ἐπ' αὐτούς".
6 Ἐξερχόμενοι δὲ * δι-
ήρχοντο κατὰ τὰς κώμας",
εὐαγγελιζόμενοι καὶ θερα-
πεύοντες πανταχοῦ.

v. 7. Matt. 14. 1. Mar. 6. 14.

7 * Ἤκουσε" δὲ Ἡρώδης
ὁ τετράρχης τὰ γινόμενα
* ὑπ' αὐτοῦ πάντα· καὶ" διη-
πόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό
τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται
ἐκ νεκρῶν·
8 Ὑπό τινων δὲ, ὅτι
Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι
* προφήτης" * εἷς" τῶν ἀρ-
χαίων ἀνέστη.
9 * Καὶ" εἶπεν ὁ Ἡρώ-
δης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφά-
λισα· τίς δέ ἐστιν οὗτος, περὶ
οὗ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ
ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

v. 10. Matt. 14. 13. Mar. 6. 30, 31, 32.

10 Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ
ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐτῷ
ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλα-
βὼν αὐτοὺς, * ὑπεχώρησε"
κατ' ἰδίαν εἰς * τόπον ἔρη-
μον πόλεως καλουμένης"
Βηθσαϊδά.
11 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες,
ἠκολούθησαν αὐτῷ. καὶ δεξά-
μενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐ-
τοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν ἔχον-
τας θεραπείας * * ἰᾶτο".
12 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο v. 12. 13. Matt. 14. 15. Mar. 6. 35. Joh. 6. 5.
κλίνειν· προσελθόντες δὲ οἱ
δώδεκα, εἶπον αὐτῷ· Ἀπό-
λυσον * τὸν ὄχλον", ἵνα
* ἀπελθόντες" εἰς τὰς κύ-
κλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς,
καταλύσωσι, καὶ εὕρωσιν ἐπι-
σιτισμόν· ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμῳ
* τόπῳ" ἐσμέν.
13 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς·
Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν.
Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν
πλεῖον ἢ πέντε ἄρτοι καὶ δύο
ἰχθύες, εἰ μήτι πορευθέν-
τες ἡμεῖς ἀγοράσωμεν εἰς
* πάντα" τὸν λαὸν * τοῦ-
τον" βρώματα.
14 Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ * ἄν-
δρες πεντακισχίλιοι· Εἶπε δὲ
πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·
Κατακλίνατε αὐτοὺς κλισίας
ἀνὰ πεντήκοντα.
15 Καὶ ἐποίησαν οὕτω·
καὶ ἀνέκλιναν * ἅπαντας".

v. 4. † μὴ B. I. S. I. V. v. 5. ἐκ Ca. at — B. 2. L. M. N. I. *ib.* αὐτοῖς B. 2. v. 6. κατὰ πόλεις καὶ ἤρχοντο Ca. v. 7. ἀκούσας Ca. *ib.* — Ca. v. 8. — B. I. *ib.* — Ca. v. 9. δὲ *post* εἶπ. Ca. v. 10. ἀνεχ. Ca. ἀπεχ. B. I. *ib.* κώμην καλουμένην Ca. πόλιν καλ. Co. *at pro* πόλεως καλ. v. *leg.* ὅς ἐστι v. 11. † αὐτοῦ πάντας Ca. *ib.* ἰάσατο Cu. v. 12. τοὺς ὄχλους G. V. *ib.* πορευθέντες Ca. *ib.* — U. 2. v. 13. — Co. *ib.* — Co. U. 2. v. 14. † ἀνὰ Ca. v. 15. ἅπαντες Cu.

16 Λαβὼν

v. 16. 1 Sam. 9. 16. — 16 Λαβὼν δὲ τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, * εὐλόγησεν * αὐτοὺς· καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς, παραθεῖναι * τῷ ὄχλῳ".

17 Καὶ ἔφαγον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ * περισσεῦσαν " αὐτοῖς κλασμάτων κόφινοι δώδεκα.

v. 18. Matt. 16. 13. Mar. 8. 27. — 18 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι;

v. 19. Matt. 14. 2. Mar. 6. 14. — 19 Οἱ δὲ ἀποκριθέντες, εἶπον· Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ Ἡλίαν· * ἄλλοι δὲ, ὅτι προφήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη".

v. 20. Joh. 6. 69. — 20 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, εἶπε· Τὸν Χριστὸν * τοῦ Θεοῦ.

21 Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο·

v. 22. Matt. 16. 21. & 17. 22. Mar. 8. 31. & 9. 31. & 10. 33. Inf. 18. 31. & 24. 7. — 22 Εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι * ἀπὸ" τῶν Πρεσβυτέρων καὶ Ἀρχιερέων καὶ Γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι", καὶ * τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ" * ἐγερθῆναι".

v. 23. Infr. 14. 27. Matt. 10. 38. & 16. 24. Mar. 8. 34. — 23 Ἔλεγε δὲ πρὸς πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου * ἐλθεῖν", ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ * καθ' ἡμέραν", καὶ ἀκολουθείτω μοι.

v. 24. Matt. 10. 39. & 16. 25. Mar. 8. 35. Infr. 17. 33. Joh. 12. 25. — 24 Ὃς γὰρ ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν.

25 Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος * κερδήσας " τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ * ἀπολέσας, ἢ ζημιωθείς";

v. 26. Infr. 12. 9. Matt. 10. 33. Mar. 8. 38. 2 Tim. 2. 12. 1 Joh. 2. 23. — 26 Ὃς γὰρ ἂν ἐπαισχυνθῇ με καὶ τοὺς ἐμοὺς λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ * αὐτοῦ καὶ " τοῦ πατρὸς *, καὶ τῶν * ἁγίων" ἀγγέλων.

v. 27. Matt. 16. 28. Mar. 9. 1. — 27 Λέγω δὲ ὑμῖν * ἀληθῶς, εἰσί τινες τῶν ὧδε ἑστηκότων, οἳ οὐ μὴ γεύσονται

v. 16. † προσεύξατο καὶ Ca. s. 1. ib. † ἐπ' Ca. ib. τοῖς ὄχλοις Ca. v. 17. περίσσευμα Ca. sic s. 1. sed — αὐτοῖς. v. 19. ὁ εἷς τῶν προφητῶν Ca. v. 20. † υἱὸν Ca. v. 22. ὑπὸ Ca. ib. μεθ' ἡμέρας τρεῖς Ca. ib. ἀναστῆναι A B. I. v. 23. ἔρχεσθαι A. Ca. ib. — B. om. Cp. E. g. G. L. m. N. 1. s. 5. u. 2. v. 25. ἐὰν κερδήσῃ Ca. ib. ἀπολέσῃ ἢ ζημιωθῇ Ca. v. 16. — G. ib. † αὐτοῦ Ca. ib. — G. m. v. 27. † ὅτι Ca.

θανά-

θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι * τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ".

v. 28. Matt. 17. 1. Mar. 9. 2.

28 Ἐγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσεὶ ἡμέραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ * Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον", ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι.

29 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, * τὸ εἶδος " τοῦ προσώπου αὐτοῦ * ἕτερον", καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων.

30 Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο συνελάλουν αὐτῷ, * οἵτινες ἦσαν" Μωσῆς καὶ Ἡλίας·

31 Οἳ ὀφθέντες ἐν δόξῃ, * ἔλεγον * τὴν * ἔξοδον" αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε πληροῦν * ἐν" Ἱερουσαλήμ.

v. 32. Dan. 8. 18. & 10. 9.

32 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ· διαγρηγορήσαντες δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας αὐτῷ.

33 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ * διαχωρίζεσθαι " αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Ἐπιστάτα, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· * καὶ " ποιήσωμεν σκηνὰς τρεῖς, μίαν σοὶ, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει.

34 Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη, καὶ ἐπεσκίασεν αὐτούς· ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην.

v. 35. Matt. 3. 17. & 17. 5. Mar. 1. 11. & 9. 7. Sup. 3. 22. Esa. 42. 1. Coloss. 1. 13. 2 Pet. 1. 17. Deut. 18. 19. Act. 3. 22.

35 Καὶ φωνὴ * ἐγένετο" ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς *, αὐτοῦ ἀκούετε.

36 Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνὴν, εὑρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος· * καὶ " αὐτοὶ ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν * ἑωράκασιν".

v. 37. Matt. 17. 14. Mar. 9. 14.

37 Ἐγένετο δὲ * ἐν τῇ ἑξῆς ἡμέρᾳ", * κατελθόντων αὐτῶν " ἀπὸ τοῦ ὄρους, * συνήντησεν " αὐτῷ * ὄχλος πολύς".

38 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησε, λέγων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ἐστί μοι.

39 * Καὶ ἰδοὺ, πνεῦμα

Ib. τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ *Ca.* *v.* 28. Ἰάκ. καὶ Ἰωάν. *Co.* *Go.* *v.* 29. ἡ ἰδέα *Ca.* *ib.* ἠλλοιώθη *Ca.* *v.* 30. ἦν δὲ *Ca.* *v.* 31. † καὶ B. 2. in. *ib.* † δὲ *Ca.* *ib.* δόξαν E. *ib.* εἰς *Ca.* *v.* 33. διαχωρισθῆναι *Ca.* *ib.* θέλεις *Ca.* *v.* 35. ἦλθεν *Ca.* *ib.* + ἐν ᾧ εὐδόκησα *Ca.* S. 2. *v.* 36. δὲ *post* αὐτοὶ *Ca.* *ib.* ἐθεάσαντο *Ca.* *v.* 37. διὰ τῆς ἡμέρας *Ca.* *ib.* κατελθόντα αὐτὸν *Ca.* *ib.* συνελθεῖν *Ca.* *ib.* ὄχλον πολὺν *Ca.* *v.* 39. λαμβάνει γὰρ αὐτὸν ἐξαίφνης πνεῦμα, καὶ ῥήσσει *Ca.* at S. 1. V. † καὶ ῥήσσει *post* κράζει.

λαμβάνει αὐτὸν, καὶ ἐξαίφνης κράζει", καὶ σπαράσσει αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ ἀπ' αὐτοῦ, * συντρίβον" αὐτόν.

40 Καὶ ἐδεήθην τῶν μαθητῶν σου, ἵνα * ἐκβάλλωσιν αὐτὸ", καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν.

41 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ὦ γενεὰ ἄπιστος καὶ διεστραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, * καὶ " ἀνέξομαι ὑμῶν; * Προσάγαγε ὧδε " τὸν υἱόν σου.

42 Ἔτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔῤῥηξεν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπάραξεν· ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, καὶ * ἰάσατο τὸν παῖδα", καὶ ἀπέδωκεν * αὐτὸν " τῷ πατρὶ αὐτοῦ.

43 Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάντες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ. πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς * ἐποίησεν " ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ·

v. 44. Matt. 16. 21. & 17. 22. Mar. 9. 31. Inf. 18. 32. Actor. 2. 23.

44 Θέσθε ὑμεῖς εἰς * τὰ ὦτα " ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους· ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων.

v. 45. Sup. 2. 50. Inf. 18. 34. Mar. 9. 32.

45 Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο * ἐρωτῆσαι " αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

v. 46. Matt. 18. 1. Mar. 9. 33. Infr. 22. 24.

46 Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἂν εἴη μείζων αὐτῶν.

47 Ὁ δὲ Ἰησοῦς * ἰδὼν " τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, * ἐπιλαβόμενος " παιδίου, ἔστησεν * αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ "·

v. 48. Matt. 18. 5. Mar. 9. 37. Inf. 10. 16. Joh. 13. 20. Matt. 23. 11. Inf. 14. 11 & 18. 14.

48 Καὶ εἶπεν * αὐτοῖς "· Ὃς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται· καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με· ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν * ὑπάρχων ", οὗτος ἔσται μέγας.

v. 49. Mar. 9. 38.

49 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης, εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.

v. 50. Matt. 12. 30. Mar. 9. 40. Inf. 11. 23.

50 * Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν " ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύ-

Ib. συντρίβον *W.* *v.* 40. ἀπαλλάξωσιν αὐτὸν *Ca.* *v.* 41. ἕως πότε u. 1. 2. *ib.* προσένεγκε *Ca.* *v.* 42. ἀφῆκεν αὐτὸν *Ca.* *ib.* τὸν παῖδα *Ca.* *v.* 43. ἐποίει *A.* *sic Ca.* s. 1. v. *sed — insuper* ὁ Ἰησοῦς *v.* 44. τὰς καρδίας v. *v.* 45. ἐπερωτ. B. 1. *Ca.* *v.* 47. εἰδὼς s. 3. u. 1. *ib.* προσλαβ. B. 1. *ib.* παρ' ἑαυτὸν *Ca.* *v.* 48. — *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 50. εἶπε δὲ *Ca.*

ετε *·

ετε *· * ὃς γὰρ οὐκ " ἔστι
* καθ' " * ἡμῶν ", ὑπὲρ ἡ-
μῶν ἐστιν.

v. 51. Mar. 16. 19. Act. 1. 2. 51 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ
* συμπληροῦσθαι " τὰς ἡ-
μέρας τῆς ἀναλήψεως αὐτοῦ,
καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
ἐστήριξε τοῦ πορεύεσθαι εἰς
Ἱερουσαλήμ.

52 Καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέ-
λους πρὸ προσώπου αὐτοῦ·
καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς
* κώμην " Σαμαρειτῶν,
ὥστε ἑτοιμάσαι αὐτῷ.

v. 53. Joh. 4. 4. 9. 53 Καὶ οὐκ ἐδέξαντο
αὐτὸν, ὅτι τὸ πρόσωπον αὐ-
τοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερου-
σαλήμ.

v. 54. 2 Reg. 1. 10, 12. 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰω-
άννης, εἶπον· Κύριε, θέλεις
εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ
τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐ-
τοὺς, ὡς καὶ Ἡλίας ἐποίησε;

55 * Στραφεὶς δὲ ἐπε-
τίμησεν αὐτοῖς, καὶ εἶπεν ".
Οὐκ οἴδατε οἵου πνεύματός
ἐστε ὑμεῖς *.

v. 56. Joh. 3. 17. & 12. 47. 56 Ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που οὐκ ἦλθε ψυχὰς * ἀν-
θρώπων " ἀπολέσαι, ἀλλὰ
σῶσαι· * Καὶ ἐπορεύθησαν
εἰς ἑτέραν κώμην ".

57 Ἐγένετο δὲ πορευο- v. 57. Matt. 8.
μένων αὐτῶν, ἐν τῇ ὁδῷ 19.
εἶπέ τις πρὸς αὐτόν· Ἀκο-
λουθήσω σοι ὅπου ἂν * ἀπέρ-
χῃ ", * Κύριε ".

58 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰη-
σοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεοὺς
ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐ-
ρανοῦ κατασκηνώσεις· ὁ δὲ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ
τὴν κεφαλὴν κλίνῃ.

59 Εἶπε δὲ πρὸς ἕτερον· v. 59. Matt. 8.
Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ εἶπε· 21, 22.
* Κύριε ", ἐπίτρεψόν μοι
* ἀπελθόντι " πρῶτον θά-
ψαι τὸν πατέρα μου.

60 Εἶπε δὲ αὐτῷ * ὁ Ἰη-
σοῦς "· Ἄφες τοὺς νεκροὺς θά-
ψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς· σὺ
δὲ * ἀπελθὼν " διάγγελλε
τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

61 Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος· v. 61.
Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· 1 Reg. 19.
πρῶτον δὲ * ἐπίτρεψόν " 20.
μοι ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν
οἶκόν μου.

62 * Εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς "· Οὐδεὶς * ἐπι-
βαλὼν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ'

Ib. † αὐτὸν *Ca. ib.* οὐ γὰρ S. 2. *ib.* μεθ' B. I. L. M. N. I. *ib.* ὑμῶν *utrobique Ca.* M. V. *v.* 51. πληροῦσθαι *Ca. v.* 52. πόλιν S. I. V. *v.* 55. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς B. 2. *& post* δὲ † ὁ Ἰησοῦς E. U. I. 2. *ib.* (;) *Cu. v.* 56. — *Go. ib.* — *Co. v.* 57. ὑπάγῃς *Ca. ib.* — *Co.* V. *v.* 59. — *Ca. ib.* ἀπελθεῖν *A.* B. I. L. N. I S. 4. V. *v.* 60. — *Co. ib.* πορευθεὶς *Ca. v.* 61. ἐπίταξον U. 2. *v.* 62. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ *Ca. ib.* † εἰς τὰ ὀπίσω βλέπων καὶ *Ca. eadem verò — post* ἄροτρον.

ἄροτρον, καὶ * βλέπων" εἰς
τὰ ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

ΚΕΦ. ι'. X.

1 * ΜΕτὰ δὲ ταῦτα ἀνέ-
δειξεν ὁ Κύριος "
καὶ ἑτέρους * ἑβδομήκοντα", καὶ
ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ * δύο"
πρὸ προσώπου αὐτοῦ, εἰς
πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον οὗ ἔ-
μελλεν * αὐτὸς" * ἔρχεσθαι".
v. 2. 2 Ἔλεγεν * οὖν" πρὸς αὐ-
Matt. 9. τούς· Ὁ * μὲν" θερισμὸς
37. Joh.4.35. πολύς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλί-
2 Thess.3. γοι· δεήθητε * οὖν" τοῦ Κυ-
1. ρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκ-
βάλλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θε-
ρισμὸν αὐτοῦ.
v. 3. 3 Ὑπάγετε· ἰδοὺ, ἐγὼ ἀ-
Matt. 10. ποστέλλω ὑμᾶς ὡς * ἄρνας"
16. * ἐν μέσῳ" λύκων.
v. 4. 4 Μὴ βαστάζετε βαλάν-
Matt. 10. 9, 10. τιον, μὴ πήραν, μηδὲ ὑπο-
Supr.9.3. δήματα· καὶ μηδένα κατὰ
& 22.35. Mar.6.8. τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε.
2 Reg. 4. 5 Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν
29. v. 5. * εἰσέρχησθε", πρῶτον λέ-
Matt. 10. 12. γετε· εἰρήνη * τῷ οἴκῳ τού-
Mar.6.10. τῳ.

6 Καὶ ἐὰν * μὲν" ᾖ
ἐκεῖ ὁ υἱὸς εἰρήνης, ἐπανα-
παύσεται ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰ-
ρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ'
ὑμᾶς * ἀνακάμψει".
7 Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ v. 7.
μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνον- Levit.19. 13.
τες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιος Deut. 24.
γὰρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐ- 14. & 25. 4.
τοῦ * ἐστι". Μὴ μεταβαίνετε Matt. 10. 10.
ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. 1 Cor. 9. 4.
8 Καὶ εἰς ἣν δ' ἂν πό- & seqq.
λιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται 1 Tim. 5. 13.
ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέ-
μενα ὑμῖν.
9 Καὶ θεραπεύετε τοὺς v. 9.
ἐν αὐτῇ * ἀσθενεῖς", καὶ λέ- Matt.3.2.
γετε αὐτοῖς· * Ἤγγικεν ἐφ' & 4. 17.
ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
10 Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν v. 10.
* εἰσέρχησθε", καὶ μὴ δέχωνται Matt. 10. 14.
ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς Mar.6.11.
πλατείας αὐτῆς, εἴπατε· Supr. 9 5. Act. 13.
11 Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν 51. & 18. 6.
κολληθέντα * ἡμῖν" ἐκ τῆς
πόλεως * ὑμῶν*, * ἀπο-
μασσόμεθα" ὑμῖν· πλὴν
τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν
* ἐφ' ὑμᾶς" ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ.
12 Λέγω * δὲ" ὑμῖν, v. 12. 13. Matt. 11. 21. &c.

Ib. σραφεὶς s. 3. *v.* 1. ἀπέδειξε δὲ *Ca. ib.* οὐ. *Ca.* V. *W.* ὁ. μαθητὰς s. 1. *ib. bis* B. 3. E. M. *ib.* — *Ca. ib.* διερχ. B. 1. L. m. N. 1. εἰσερχ. *A. v.* 2. δὲ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* — *Ca. v.* 3. πρόβατα M. *ib.* μέσον *Ca. v.* 5. εἰσέλθετε *Ca. ib.* † ἐν B. 1. *v.* 6. — u. 1. 2. *ib.* ἀναστρέψει ἡ εἰρήνη ὑμῶν *Ca. v.* 7. — *Ca. v.* 9. ἀσθενοῦντας *ib.* † ὅτι L. m. N. 1. *v.* 10. εἰσέλθητε *Ca. v.* 11. εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν *Co. ib.* † ἐξ u. 1. 2. *ib.* † εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν *A. Ca.* E. *Go.* s. 4. u. 1. 2. *ib.* ἀποτινασσόμεθα M. *ib.* — *Ca. Co. Go. v.* 12. — B. 1. E. *g.* G. L. M. m. u. 1. 2.

ὅτι

ὅτι Σοδόμοις * ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ " ἀνεκτότερον ἔσται *, ἢ τῇ πόλει ἐκείνῃ.

13 Οὐαί σοι Χοραζίν, * οὐαί σοι " Βηθσαϊδά· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι * ἐγένοντο " αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ σποδῷ καθήμεναι μετενόησαν.

14 Πλὴν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται * ἐν τῇ κρίσει ", ἢ ὑμῖν.

15 Καὶ * σὺ " Καπερναοὺμ ἡ ἕως τοῦ οὐρανοῦ * ὑψωθεῖσα ", ἕως ᾅδου καταβιβασθήσῃ.

v. 16. Matt. 10. 40. Mar. 9. 37. Joh. 13. 20. 1 Thess. 4. 8.

16 Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ * ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν ἀποστείλαντά " με.

17 Ὑπέστρεψαν δὲ οἱ * ἑβδομήκοντα " μετὰ χαρᾶς *, λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου.

v. 18. Apoc. 12. 8. 9.

18 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώρουν τὸν σατανᾶν, ὡς ἀστραπὴν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα.

19 Ἰδοὺ, * δίδωμι " ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω ὄφεων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ οὐδὲν ὑμᾶς * οὐ μὴ " * ἀδικήσει ".

v. 19. Mar. 16. 18. Act. 28. 5.

20 Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε, ὅτι τὰ * πνεύματα " ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ * μᾶλλον ", ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν * τοῖς οὐρανοῖς ".

v. 20. Exod. 32. 32. Esa. 4. 3. Dan. 12. 1. Phil. 4. 3. Apoc. 13. 8.

21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι * ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἐξομολογοῦμαί σοι πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις· ναὶ ὁ πατὴρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἔμπροσθέν σου. * Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶπε ".

v. 21. Matt. 11. 25. Esa. 29. 14. 1 Cor. 1. 19. 26. & 2. 6. 7.

22 Πάντα παρεδόθη μοι ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ οὐδεὶς * γινώσκει " τίς ἐστιν ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατὴρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατὴρ, εἰ μὴ ὁ υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.

v. 22. Psal. 8. 7. Hebr. 2. 8. Matt. 11. 27. & 28. 18. Joh. 3. 35. & 17. 2. 1 Cor. 15. 27. Ephes. 1. 21, 22. Phil. 2. 9. Joh. 1. 18. & 6. 46. & 14. 8. 9.

Ib. — *Ca. ib.* † ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ *Ca. v.* 13. καὶ *Ca. ib.* ἐγενήθησαν *Ca. v.* 14. — *Ca.* u. 1. ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως *Go. v.* 15. σοί u. 1. 2. *ib.* μὴ ὑψωθήσῃ; ἢ *interposita not. interrog. Ca. v.* 16. ἐμοῦ ἀκούων, ἀκούει τοῦ ἀποστείλαντός *Ca. v.* 17. οβʹ. *Ca.* s. 1. v. *ibid.* † μεγάλης u. 2. *v.* 19. δέδωκα *Co.* s. 1. *ib.* — *Ca. ib.* ἀδικήσῃ B. *om. v.* 20. δαιμόνια *Ca. ib.* — *A.* B. *om. Co. Go.* s. *om.* u. 1. 2. *ib.* τῷ οὐρανῷ *Ca. v.* 21. † ἁγίῳ s. 3. *at Ca. pon. pro* ὁ Ἰησοῦς *ib.* — *Co. Go.* m. s. 1. v. *v.* 22. ἐπιγινώσκει u. 2.

v. 23. Matt. 13. 16. 1 Petr. 1. 10.

23 * Καὶ στραφεὶς" πρὸς τοὺς μαθητὰς, * κατ' ἰδίαν" εἶπε· Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε*·

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται * καὶ βασιλεῖς" ἠθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι ἃ * ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

v. 25. Matt. 22. 35. Mar. 12. 28.

25 * Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη", * ἐκπειράζων" αὐτὸν, καὶ λέγων· * Διδάσκαλε", τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

26 Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις;

v. 27. Deut. 6. 5. & 10. 12. & 30. 6. Levit. 19. 18. Rom. 13. 9. Gal. 5. 14. Jac. 2. 8.

27 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου * ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου"· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

v. 28. Levit. 18. 5. Ezech. 20. 11, 13.

28 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Ὀρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζήσῃ.

29 Ὁ δὲ θέλων * δικαιοῦν ἑαυτὸν", εἶπε πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστί μου πλησίον;

30 Ὑπολαβὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ, καὶ λῃσταῖς περιέπεσεν· οἳ καὶ * ἐκδύσαντες" * αὐτὸν", καὶ πληγὰς ἐπιθέντες, ἀπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα.

31 Κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεύς τις * κατέβαινεν" ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ· καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἀντιπαρῆλθεν.

32 Ὁμοίως δὲ καὶ Λευΐτης, γενόμενος κατὰ τὸν τόπον, * ἐλθὼν" καὶ ἰδὼν *, ἀντιπαρῆλθεν.

33 Σαμαρείτης δέ τις ὁδεύων, ἦλθε κατ' αὐτὸν, καὶ ἰδὼν αὐτὸν, ἐσπλαγχνίσθη·

34 Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιβάσας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ.

35 Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον * ἐξελθὼν", ἐκβαλὼν δύο δηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ, καὶ εἶπεν * αὐτῷ"· Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ· καὶ ὅ,τι ἂν προσδαπανήσῃς, * ἐγὼ"

v. 23. στραφ. δὲ *Ca. ib.* αὐτοῖς *Ca.* S. 1. *ib.* † καὶ ἀκούοντες ἃ ἀκούετε *Ca. v.* 24. — *Ca. ibid.* † ὑμεῖς *Ca. v.* 25. ἀνέστη δὲ νομ. τις *Ca. ib.* πειράζων B. 1. *ib.* — *Ca. v.* 27. ἐν ὅλῃ τῇ &c. *ubique cas. dat. Ca. v.* 29. ἑαυτὸν δικαιώσῃ *Ca. v.* 30. † αὐτῷ *Ca.* ἐξέδυσαν B. 5. ἐκδήσαντες B. 1. *ib.* — *Ca. v.* 31. καταβαίνων *Ca. v.* 32. — *Ca.* u. 1. *ib.* † αὐτὸν *A. Ca.* u. 1. *at* — *versus* G. *v.* 35. — *Ca.* v. *ib.* — *Ca. Co.* v. *ib.* — *Ca.*

ἐν

ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι.

36 * Τίς οὖν" τούτων τῶν τριῶν δοκεῖ σοι πλησίον γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς;

37 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν * οὖν αὐτῷ" ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου, καὶ σὺ ποίει ὁμοίως.

v. 38. Joh. 11. 1. & 12. 2. 3. 38 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι * αὐτοὺς", καὶ αὐτὸς * εἰσῆλθεν" εἰς κώμην τινά· γυνὴ δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

v. 39. Act. 22. 3. 39 Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ * Ἰησοῦ", ἤκουε * τὸν λόγον" * αὐτοῦ".

40 Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν· * ἐπιστᾶσα" δὲ εἶπε· Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλιπε διακονεῖν; εἰπὲ οὖν αὐτῇ ἵνα * μοι συναντιλάβηται".

41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα Μάρθα, * μεριμνᾷς καὶ" * τυρβάζῃ" * περὶ πολλά·

42 Ἑνὸς δέ ἐστι χρεία". Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἥτις οὐκ ἀφαιρεθήσεται * ἀπ'" αὐτῆς.

ΚΕΦ. ια'. XI.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν * τόπῳ τινὶ" προσευχόμενον, * ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ * πρὸς αὐτόν"· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ.

2 * Εἶπε δὲ αὐτοῖς"· Ὅταν v. 2. Matt. 6. 9.
προσεύχησθε, * λέγετε· ΠΑΤΕΡ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· * ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου ἡμῖν * τὸ καθ' ἡμέραν".

v. 36. τίνα οὖν δοκεῖς *Ca.* v. 37. δὲ *Ca.* v. 38. αὐτὸν εἰσελθεῖν *Ca.* v. 39. Κυρίου *Ca. Co.* s. 1. v. *ib.* λόγων B. 6. *Cp.* G. L. m. N. 1. s. 3. *ib.* — *Ca.* v. 40. ἐπισταθεὶς *Ca. ib.* μου ἀντιλάβηται *Ca.* v. 41. — *Ca. ib.* θορυβάζῃ *Ca. ib.* — *Ca.* v. 42. — *Ca.* v. 1. ἐρήμῳ τόπῳ *Co. ib.* † καὶ *Ca. ib.* — M. v. 2. ὁ δὲ εἶπε *Ca. ib.* μὴ βαττολογεῖτε ὡς οἱ λοιποί, δοκοῦσι γάρ τινες ὅτι ἐν τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουσθήσονται· ἀλλὰ προσευχόμενοι *Ca. ib.* † ἐφ' ἡμᾶς *Ca.* v. 3. σήμερον *Ca.* v.

4 Καὶ ἄφες ἡμῖν * τὰς ἁμαρτίας " ἡμῶν· * καὶ γὰρ αὐτοὶ " ἀφίεμεν * παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν"· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμὸν, * ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ ".

v. 5. &c. Inf. 18. 1. &c. 5 Καὶ εἶπε * πρὸς αὐτοὺς"· Τίς ἐξ ὑμῶν ἕξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν μεσονυκτίου, καὶ * εἴπῃ " αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν * μοι " τρεῖς ἄρτους·

6 Ἐπειδὴ φίλος * μου " παρεγένετο ἐξ * ὁδοῦ πρός με ", καὶ οὐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ·

7 Κἀκεῖνος ἔσωθεν ἀποκριθεὶς εἴπῃ· Μή μοι κόπους πάρεχε· ἤδη ἡ θύρα * κέκλεισται, καὶ τὰ παιδία μου μετ' ἐμοῦ * εἰς τὴν κοίτην εἰσίν"· οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. *

8 Λέγω ὑμῖν, * εἰ καὶ " οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶναι * αὐτοῦ " φίλον *· διά γε τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ * ὅσων " χρήζει.

v. 9. Matt. 7. 7. & 21. 22. Mar. 11. 24. Joh. 14. 13. & 15. 7. & 16. 23, 24. Jacob. 1. 5, 6. 1. Joh. 3. 22. 9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν.

10 Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει· καὶ τῷ κρούοντι * ἀνοιγήσεται ".

v. 11. Matt. 7. 9. 11 * Τίνα " δὲ * ὑμῶν τὸν πατέρα * αἰτήσει ὁ υἱὸς " ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ; * εἰ " καὶ ἰχθὺν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ;

12 * Ἢ καὶ ἐὰν αἰτήσει ὠὸν ", μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορπίον;

13 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ * ὑπάρχοντες ", οἴδατε * ἀγαθὰ " δόματα διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ μᾶλλον ὁ πατὴρ * ὁ * ἐξ οὐρανοῦ ", δώσει * Πνεῦμα ἅγιον " τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν.

v. 14. Matt. 9. 32. & 12. 22. 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων * δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν "

v. 4. τὰ ὀφειλήματα Ca. τὰ παραπτώματα G. ib. ὡς καὶ ἡμεῖς Ca. ib. τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν Ca. ib. — M. v. v. 5. — Ca. ib. ἐρεῖ A. Ca. s. 4. v. ib. — E. g. L. m. N. 1. v. 6. — u. 2. ib. ἀγροῦ Ca. v. 7. † μου B. 1. L. m. N. 1. ib. ἐν τῇ κοίτῃ ἐισὶ Ca. ib. † καὶ εἰ μενεῖ κρούων v. v. 8. — Ca. ib. αὐτὸν A. B. 3. Ca. ib. † αὐτοῦ Ca. ib. ὅσον ἂν B. 5. v. 10. ἀνοίγεται Ca. s. 1. v. 11. τις Ca. E. ib. † ἐξ A. B. 3. Ca. E. u. 1. 2. ib. αἰτεῖ v. ib. ἢ A. Ca. Co. G. g. L. M. N. 1. v. 12. ἐὰν δὲ ὠὸν αἰτήσει Ca. v. 13. ὄντες Ca. E. M. ib. — N. ib. † ὑμῶν s. 1. ib. οὐράνιος v. at Co. — ὁ ante ἐξ & [,] post οὐρανοῦ ib. ἀγαθὸν δόμα Ca. at s. 2. v. πνεῦμ. ἀγαθ. v. 14 πνεῦμα Co. at Ca. totum versum sic variat ταῦτα δὲ εἰπόντος κωφόν·

καφόν· ἐγένετο δὲ τοῦ δαι-
μονίου ἐξελθόντος, ἐλάλη-
σεν ὁ κωφός· καὶ ἐθαύμα-
σαν οἱ ὄχλοι.
v. 15. 15 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν
Matt. 9. 34. & 12. εἶπον· Ἐν Βεελζεβοὺλ * ἄρ-
24. χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει
Marc. 3. 22. τὰ δαιμόνια. *
v. 16. 16 Ἕτεροι * δὲ πειρά-
Matt. 12. ζοντες ", σημεῖον παρ' αὐ-
38. & 16. 1. τοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ.
v. 17. 17 Αὐτὸς δὲ * εἰδὼς "
Matt. 12. αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶ-
25. πεν * αὐτοῖς "· Πᾶσα βασι-
Marc. 3. 24. λεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμε-
Joh. 2. 25. ρισθεῖσα * ἐρημοῦται ", καὶ
οἶκος ἐπὶ οἶκον * πίπτει ".
18 Εἰ δὲ καὶ ὁ σατανᾶς
ἐφ' ἑαυτὸν διεμερίσθη, πῶς
σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐ-
τοῦ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζε-
βοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαι-
μόνια.
19 Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελ-
ζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμό-
νια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι
* ἐκβάλλουσι "; διὰ τοῦτο
κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσον-
ται.
20 Εἰ δὲ * ἐν δακτύλῳ
Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια,
ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
21 Ὅταν ὁ ἰσχυρὸς καθω- v. 21.
πλισμένος φυλάσσῃ τὴν Matt. 12.
ἑαυτοῦ αὐλὴν, ἐν εἰρήνῃ 29.
ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ·
22 * Ἐπὰν " δὲ ὁ ἰσχυ- v. 22.
ρότερος * αὐτοῦ " ἐπελθὼν Esa. 53.
* νικήσῃ αὐτὸν ", τὴν πα- 12.
νοπλίαν αὐτοῦ αἴρει, ἐφ' ᾗ Coloss. 2.
ἐπεποίθει, καὶ τὰ * σκῦλα " 15.
αὐτοῦ * διαδίδωσιν ".
23 Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ, v. 23.
κατ' ἐμοῦ ἐστι· καὶ ὁ μὴ συνά- Matt. 12.
γων μετ' ἐμοῦ, σκορπίζει. 30.
24 Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον v. 24.
πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀν- Matt. 12.
θρώπου, διέρχεται δι' ἀνύ- 43.
δρων τόπων, ζητοῦν ἀνά-
παυσιν· καὶ μὴ εὑρίσκον,
λέγει· Ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶ-
κόν μου ὅθεν ἐξῆλθον.
25 Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει
σεσαρωμένον καὶ κεκοσμη-
μένον.
26 Τότε πορεύεται καὶ v. 26.
παραλαμβάνει ἑπτὰ ἕτερα Joh. 5. 14.
* πνεύματα " πονηρότερα ἑ- 2 Pet. 2.
αυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοι- 20.
κεῖ ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχα- Hebr. 6. 4.
τα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χεί- & 10. 26.
ρονα τῶν πρώτων.
27 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ λέ-
γειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρα-
σά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ

αὐτοῦ, προσφέρεται αὐτῷ δαιμονιζόμενος κωφὸς, καὶ ἐκβαλόντος αὐτοῦ, πάντες ἐθαύμαζον. *v.* 15. † τῷ U. 1. *ib.* † Καὶ (ὁ δὲ *Ca.*) ἀποκριθεὶς εἶπε, πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλλειν *A.* B. 1. *Ca.* S. 4. U. 1. *v.* 16. — *A.* *v.* 17. ἰδὼν *Ca.* *ib.* — *A.* *ib.* ἐρημωθήσεται V. *ib.* πεσεῖται *Ca.* *v.* 19. ἐκβαλοῦσι *Cu.* *v.* 20. † ἐγὼ Co. *v.* 22. ἐὰν *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* σκεύη B. 1. S. 1. *ib.* διαδίδωσι V. *v.* 26. — *Ca.*

ὄχλου,

ὄχλου, εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε, καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας.

v. 28. Matt. 7. 21. Rom. 2. 13. Jac. 1. 21.

28 Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦν γε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ * φυλάσσοντες" αὐτόν.

v. 29. Matt. 12. 39. Jon. 2. 1, &c.

29 Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν· Η γενεὰ αὕτη * πονηρά ἐστι· σημεῖον * ἐπιζητεῖ", καὶ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ιωνᾶ * τοῦ προφήτου".

30 Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ιωνᾶς σημεῖον τοῖς Νινευΐταις, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ.

v. 31. 1 Reg. 10. 1. 2 Par. 9. 1. Matt. 12. 42.

31 Βασίλισσα νότου ἐγερθήσεται * ἐν τῇ κρίσει μετὰ * τῶν ἀνδρῶν " τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκοῦσαι τὴν σοφίαν * Σολομῶντος"· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Σολομῶντος ὧδε.

v. 32. Jon. 3. 5.

32 Ανδρες * Νινευῒ" ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινοῦσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ιωνᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ιωνᾶ ὧδε.

v. 33. Supr. 8. 16. Matt. 5. 15. Mar. 4. 21.

33 Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἅψας, εἰς * κρυπτὴν" τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ * φέγγος" βλέπωσιν.

v. 34. Matt. 6. 22.

34 Ο λύχνος τοῦ σώματός * ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦς ᾖ, * καὶ ὅλον" τὸ σῶμά σου φωτεινόν * ἐστιν"· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾖ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν *.

35 * Σκόπει οὖν μὴ" τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ, σκότος * ἐστίν".

36 * Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινὸν, μὴ ἔχον τι μέρος σκοτεινὸν, ἔσται φωτεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτίζῃ σε".

37 * Εν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν" Φαρισαῖός τις * ὅπως" ἀριστήσῃ * παρ' αὐτῷ". εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν.

v. 38. Marc. 7. 3.

38 Ο δὲ Φαρισαῖος

v. 28. ποιοῦντες B. 1. v. 29. † γενεὰ A. Ca. Co. s. 2. v. ib. ζητεῖ A. s. 2. ib. — Ca. Co. v. 31. — Ca. ib. — B. 1. ib. Σολομῶνος utrobique A. v. 32. Νινευΐται A. B. 5. E. G. L. M. m. N. 1. v. 33. κρυπτὸν B. 4. ib. φῶς B. 3. Ca. G. v. 34. † σου Ca ib. πᾶν Ca. at B. 1. E. g. M. m. u. 1. 2. — καὶ ib. ἔσται G. m. s. 1. v. ib. † ἔσται u. 1. 2. v. 35. εἰ οὖν Ca. ib. σκότος πόσον Ca. Totus vers. — M. v. 36. — Ca. v. 37. ἐδεήθη δὲ αὐτοῦ Ca. at † αὐτὸν post λαλῆσαι A. ib. ἵνα Ca. ib. μετ' αὐτοῦ Ca.

* ἰδὼν

* ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι " οὐ
* πρῶτον ἐβαπτίσθη " πρὸ
τοῦ ἀρίστου.
v. 39. Matt. 23. 25. Tit. 1. 15. 39 Εἶπε δὲ ὁ * Κύριος "
πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ
Φαρισαῖοι * τὸ ἔξωθεν τοῦ
ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος κα-
θαρίζετε· τὸ δὲ ἔσωθεν ὑ-
μῶν γέμει ἁρπαγῆς καὶ πονη-
ρίας.
40 Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποι-
ήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσω-
θεν ἐποίησε;
v. 41. Esa. 58. 7. Dan. 4. 27. Inf. 12. 33. 41 Πλὴν τὰ ἐνόντα * δότε
ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδοὺ, πάν-
τα καθαρὰ ὑμῖν * ἐστιν".
v. 42. Matt. 23. 23. 1 Sam. 15. 22. Ose. 6. 6. Mich. 6. 8. Matt. 9. 13. & 12. 7. 42 Ἀλλ' οὐαὶ ὑμῖν τοῖς
Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκα-
τοῦτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πή-
γανον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ
παρέρχεσθε τὴν κρίσιν καὶ
τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ· * ταῦ-
τα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα
μὴ ἀφιέναι".
v. 43. Infr. 20. 45. Matt. 23. 6. Mar. 12. 38. 43 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς Φα-
ρισαίοις, ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν
πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συν-
αγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασ-
μοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς *.
v. 44. Matt. 23. 27. 44 Οὐαὶ ὑμῖν * γραμ-
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑπο-
κριταί", ὅτι ἐστὲ * ὡς τὰ "
μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ
ἄνθρωποι οἱ περιπατοῦντες
ἐπάνω οὐκ οἴδασιν.
45 Ἀποκριθεὶς δέ τις
τῶν νομικῶν, λέγει * αὐτῷ"·
Διδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ
ἡμᾶς ὑβρίζεις.
46 Ὁ δὲ εἶπε· Καὶ ὑμῖν v. 46. Matt. 23. 4. Esa. 10. 1.
τοῖς νομικοῖς οὐαὶ, ὅτι φορ-
τίζετε τοὺς ἀνθρώπους φορ-
τία * δυσβάστακτα, καὶ αὐ-
τοὶ ἑνὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν
οὐ προσψαύετε * τοῖς φορ-
τίοις".
47 Οὐαὶ ὑμῖν, ὅτι οἰκο- v. 47. Matt. 23. 29.
δομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν
προφητῶν, οἱ δὲ πατέρες
ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς.
48 Ἄρα μαρτυρεῖτε * καὶ "
συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν
πατέρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν
ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς δὲ
οἰκοδομεῖτε αὐτῶν τὰ μνη-
μεῖα.
49 Διὰ τοῦτο * καὶ ἡ σο- v. 49. Matt. 10. 16. & 23. 34. Sup. 10. 3. Joan. 16. 2. Actor. 7. 51, 52. Hebr. 11. 35.
φία τοῦ Θεοῦ εἶπεν"· * Ἀπο-
στελῶ" εἰς αὐτοὺς προφήτας,
καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν
ἀποκτενοῦσι καὶ ἐκδιώξουσιν·
50 Ἵνα * ἐκζητηθῇ" τὸ v. 50. Matt. 23. 35.
αἷμα πάντων τῶν προφη-
τῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ

v. 38. ἤρξατο διακρινόμενος ἐν ἑαυτῷ λέγειν διὰ τί Ca. s. 1. v. *ib.* προεβαπτίσθη B. 1. v. 39. Ἰησοῦς M. *ib.* † ὑποκριταὶ Ca. v. 41. † πάντα s. 3. *ib.* ἔσται Ca. s 1. v. 42. — Ca. & † δὲ *post* ταῦτα s. 2. u. 1. v. 43. καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις Ca. u. 2. v. 44. — v. *at tantum* ὑποκριταὶ Ca. *ib.* — Ca. v. 45. — Co. v. 46. † βαρέα B. 1. *ibid.* — Ca. v. 48. ὅτι m. v. 49. — Ca. *ib.* ἀποστέλλω Ca. v. 50. ἐκδικηθῇ B. 1. m.

κατα-

καταβολῆς κόσμου, ἀπὸ τῆς
γενεᾶς ταύτης,
v. 51. Gen. 4. 8. 2 Par. 24. 21. 51 Ἀπὸ τοῦ αἵματος
Ἄβελ *, ἕως τοῦ αἵματος Ζα-
χαρίου *, * τοῦ ἀπολομένου
μεταξὺ" τοῦ θυσιαστηρίου καὶ
τοῦ * οἴκου". ναὶ λέγω ὑμῖν,
ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς
ταύτης.
v. 52. Matt. 23. 13. 52 Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομι-
κοῖς, ὅτι * ἤρατε " τὴν
* κλεῖδα " τῆς γνώσεως· * αὐ-
τοὶ οὐκ εἰσήλθετε", καὶ τοὺς
* εἰσερχομένους " ἐκωλύσα-
τε.
53 Λέγοντος δὲ αὐτοῦ
ταῦτα πρὸς αὐτοὺς*, ἤρξαντο
οἱ * γραμματεῖς καὶ οἱ Φα-
ρισαῖοι" δεινῶς * ἐνέχειν",
καὶ * ἀποστοματίζειν" * αὐ-
τὸν" περὶ πλειόνων·
54 Ἐνεδρεύοντες * αὐ-
τὸν", * καὶ" ζητοῦντες * θη-
ρεῦσαί τι ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐ-
τοῦ".

ΚΕΦ. ιβ'. XII.

1 * ἘΝ οἷς ἐπισυναχθει- v. 1.
σῶν τῶν μυριάδων Matt. 16.
τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν 6. Mar. 8. 15.
ἀλλήλους", ἤρξατο λέγειν
πρὸς τοὺς μαθητὰς * αὐτοῦ·
Πρῶτον " προσέχετε ἑαυτοῖς
ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν Φαρι-
σαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρι-
σις.
2 Οὐδὲν * δὲ συγκεκα- v. 2.
λυμμένον ἐστὶν,* ὃ οὐκ ἀποκα- Job. 12.
λυφθήσεται"· καὶ κρυπτὸν, ὃ οὐ 22. Supr. 8.
γνωσθήσεται. 17. Matt. 10.
3 Ἀνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ 26. Mar. 4.
σκοτίᾳ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ 22.
* ἀκουσθήσεται"· καὶ ὃ πρὸς
τὸ οὖς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς τα-
μείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν
δωμάτων.
4 Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φί- v. 4.
λοις μου· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ Jer. 1. 8.
τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, Matt. 10. 28.
* καὶ μετὰ ταῦτα μὴ" ἐχόντων 1 Petr.
περισσότερόν τι ποιῆσαι. 14.

v. 51. † τοῦ δικαίου B. 2. m. s. 3. *ib.* † υἱοῦ Βαραχίου *Ca. ib.* ὃν ἐφόνευσαν ἀνὰ μέσον *Ca. ib.* ναοῦ *Ca.* v. 52. ἐκρύψατε *Ca.* s. 1. *ib.* κλεῖν *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* εἰσήλθατε *A. ib.* εἰσπορευομ. *Ca.* v. 53. † ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ *Ca. ib.* οἱ Φαρισ. καὶ οἱ νομικοὶ *Ca. ib.* ἔχειν B. 1. *Ca.* συνέχειν B. 4. *Cp. g.* m. s. 1. *at* — ἐνέχειν καὶ u. 1. *ib.* συμβάλλειν *Ca.* ἀποστοματίζειν B. 2. s. 2. u. 2. ἐπιστομ. v. *ib.* αὐτῷ *Ca.* v. 54. αὐτῷ B. 1. *ib.* — *A.* u. 1. 2. *ib.* ἀφορμήν τινα λαβεῖν αὐτοῦ ἵνα εὕρωσι κατηγορῆσαι αὐτοῦ *Ca.* v. 1. περιεστηκότων δὲ v. πολλῶν δὲ ὄχλων συμπεριεχόντων κύκλῳ, ὥστε ἀλλήλους συμπνίγειν *Ca. ib.* αὐτοῦ πρῶτον· *Co.* u. 1. *translata distinct.* v. 2. γὰρ *Ca. ib.* οὐ φανερωθήσεται *Ca.* v. 3. λεχθήσεται v. v. 4. τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι, μηδὲ *Ca.*

5 * Ὑπο-

5 * Ὑποδείξω " δὲ ὑμῖν
τίνα φοβηθῆτε· φοβήθητε
τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξου-
σίαν ἔχοντα * ἐμβαλεῖν "
εἰς τὴν γέενναν· ναὶ λέγω
ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε.
v. 6. 6 Οὐχὶ πέντε στρουθία
Matt. 10. πωλεῖται ἀσσαρίων δύο, καὶ
29. ἓν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπι-
λελησμένον ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ;
v. 7. 7 Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες τῆς
1 Sam. 14. 45. κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι * ἠ-
2 Sam. 14. 11. ρίθμηνται ". μὴ οὖν * φο-
1 Reg. 1. 52. βεῖσθε "· πολλῶν * στρουθίων
Inf. 21. 18. διαφέρετε *.
Act. 27. 34. 8 Λέγω δὲ ὑμῖν· * Πᾶς
ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ
v. 28. ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
Supr. 9. 26. * καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμο-
Matt. 10. 32. λογήσει " ἐν αὐτῷ ἔμπροσ-
Mar. 8. 38. θεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
2 Tim. 2. 12. 9 Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με
1 Joh. 2. 23. ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ἀ-
παρνηθήσεται * ἐνώπιον " τῶν
ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ.
v. 10. 10 Καὶ πᾶς ὃς ἐρεῖ λό-
Matt. 12. 31. γον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου,
Mar. 3. 28. ἀφεθήσεται αὐτῷ. * τῷ δὲ
Heb. 10. 26. εἰς " τὸ ἅγιον Πνεῦμα βλασ-
1 Joan. 5. 16. φημήσαντι οὐκ ἀφεθήσε-
ται.
11 Ὅταν δὲ * προσφέ- v. 11. Matt. 10.
ρωσιν " ὑμᾶς * ἐπὶ " τὰς 19.
συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ Mar. 13.
τὰς ἐξουσίας, μὴ * μεριμ- 11.
νᾶτε " πῶς * ἢ τί " ἀπολο- Inf. 21. 14.
γήσησθε, ἢ τί εἴπητε·
12 Τὸ γὰρ ἅγιον Πνεῦμα
διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥ-
ρᾳ * ἃ " δεῖ εἰπεῖν *.
13 Εἶπε δέ τις αὐτῷ ἐκ
τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ
τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι
μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονο-
μίαν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησε
* δικαστὴν ἢ μεριστὴν " ἐφ'
ὑμᾶς;
15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· v. 15. 1 Tim. 6.
Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ 7.
* τῆς " πλεονεξίας· ὅτι οὐκ
ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ
* αὐτοῦ " ἐστιν ἐκ τῶν ὑπαρ-
χόντων * αὐτοῦ ".
16 Εἶπε δὲ παραβολὴν
πρὸς αὐτούς, λέγων· Ἀν-
θρώπου τινὸς πλουσίου εὐφό-
ρησεν ἡ χώρα.

v. 5. ἀποδ. *Cu. ib.* λαβεῖν *sed post* γέεν. *Ca. v.* 7. ἠ-
ριθμημέναι εἰσί B. 1. *Ca. ib.* φοβηθῆτε *Ca. ib.* † γὰρ *Ca.*
ib. † ὑμεῖς B. 1. *Ca. Cp. g.* L. m. N. 1. S. 2. *v.* 8. † ὅτι
Ca. ib. ὁμολογήσω κἀγὼ G. *v.* 9. ἔμπροσθεν *A.* B. 1.
Ca. E. L. M. m. N. 1. *at Tutus* V. — G. *v.* 10. εἰς δὲ
Ca. v. 11. εἰσφέρ. U. 2. *ib.* εἰς *Ca. ib.* προμεριμν. *Ca.*
E. *ib.* — *Ca. v.* 12. τί V. *ib.* † ὑμᾶς V. *v.* 14. κριτὴν
Ca. v. 15. πάσης *A. Ca. Co.* S. 2. *ib.* αὐτῷ U. 1. 2. B.
6. S. 4. *at* — *Ca. ib.* αὐτῷ *Ca. & seq.* † ταῦτα λέγων
ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω U. 2.

17 Καὶ διελογίζετο ἐν
ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω,
ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ συνάξω τοὺς
καρπούς μου;
18 Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποι-
ήσω· καθελῶ μου τὰς ἀπο-
θήκας, καὶ * μείζονας οἰκο-
δομήσω"· καὶ συνάξω ἐκεῖ
πάντα * τὰ γεννήματά" μου,
καὶ τὰ ἀγαθά μου·
v. 19. 19 Καὶ ἐρῶ τῇ ψυχῇ
Eccl. 11. μου· Ψυχὴ, ἔχεις πολλὰ ἀ-
9. Sirac. 11. γαθὰ * κείμενα εἰς ἔτη
19. 1 Cor. 15. πολλά· ἀναπαύου, φάγε,
32. Jacob. 5. 5. πίε", εὐφραίνου.
v. 20. 20 Εἶπε * δὲ" αὐτῷ ὁ
Job. 20. * Θεὸς"· Ἄφρον, ταύτῃ
22. & 27. 8. τῇ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου
Psal. 52. ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡ-
7. Jer. 17. τοίμασας, * τίνι" ἔσται;
11. Psal. 39. 7. 21 Οὕτως ὁ θησαυρίζων
ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν
πλουτῶν. *
v. 22. 22 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς
Matt. 6. μαθητὰς αὐτοῦ· Διὰ τοῦτο
25. 1 Petr. 5. ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε
7. Psal. 55. τῇ ψυχῇ * ὑμῶν", τί φά-
23. 1 Tim. 6 γητε *· μηδὲ τῷ σώματι,
8. τί ἐνδύσησθε.
Phil. 4. 6. 23 * Ἡ * ψυχὴ πλεῖόν
ἐστι τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα,
τοῦ ἐνδύματος.
24 Κατανοήσατε * τοὺς v. 24.
κόρακας", ὅτι οὐ σπείρουσιν, Job. 39. 3. Psal. 147.
οὐδὲ θερίζουσιν· οἷς οὐκ ἔστι 9.
ταμεῖον, οὐδὲ ἀποθήκη, καὶ ὁ
Θεὸς τρέφει * αὐτούς"·
* πόσῳ μᾶλλον" ὑμεῖς διαφέ-
ρετε * τῶν πετεινῶν";
25 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν με- v. 25.
ριμνῶν δύναται προσθεῖναι Matt. 6. 27.
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆ-
χυν ἕνα;
26 * Εἰ οὖν οὔτε ἐλάχιστον
δύνασθε", * τί" περὶ τῶν
λοιπῶν * μεριμνᾶτε;
27 Κατανοήσατε τὰ κρί-
να *, * πῶς αὐξάνει· οὐ κο-
πιᾷ", οὐδὲ νήθει *· λέγω
δὲ ὑμῖν, * οὐδὲ Σολο-
μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐ-
τοῦ περιεβάλετο ὡς ἓν τού-
των.
28 Εἰ δὲ τὸν χόρτον * ἐν
τῷ ἀγρῷ" σήμερον ὄντα, καὶ
αὔριον εἰς κλίβανον βαλ-
λόμενον, ὁ Θεὸς οὕτως ἀμ-
φιέννυσι, πόσῳ μᾶλλον ὑ-
μᾶς, ὀλιγόπιστοι;
29 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε

v. 18. ποιήσω αὐτὰς μείζ. Ca. μείζ. ποιή. V. ib. τὸν σῖτον Co. s. 1. v. 19. — Ca. v. 20. οὖν Ca. ib. Κύριος A. ib. τίνος; Ca. s. 1. V. v. 21. † ταῦτα λέγων ἐφώνει &c. ut sup. v. 15. B. 5. Ca. E. m. s. 5. u. 2. v. 22. — A. Ca. ib. † ἢ τί πίητε G. v. 23. † οὐχ L. m. N. 1. οὐχὶ B. 3. s. 2. ib. † γὰρ Ca. Co. u. 2. v. 24. τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ Ca. ib. αὐτὰ Ca. ib. οὐχὶ Ca. ib. αὐτῶν V. v. 26. — Ca. ib. καὶ Ca. ib. † τὶ Ca. v. 27. † τοῦ ἀγροῦ B. 2. u. 2. ib. — Ca. ib. † οὐδὲ ὑφαίνει Ca. ib. † ὅτι A. [illegible] Ca. [illegible] u. 2.

τί φάγητε, ἢ τί πίητε· καὶ
μὴ μετεωρίζεσθε.
30 Ταῦτα γὰρ πάντα, τὰ
ἔθνη * τοῦ κόσμου" * ἐπιζητεῖ·
ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν" ὅτι
χρῄζετε τούτων *.
v. 31. 31 * Πλὴν " ζητεῖτε
1 Reg. 3. * τὴν βασιλείαν * τοῦ Θεοῦ",
13. Psal. 37. * καὶ ταῦτα * πάντα" προσ-
25. τεθήσεται ὑμῖν.
v. 32. 32 Μὴ * φοβοῦ", τὸ μι-
Matt. 11. κρὸν ποίμνιον· ὅτι * εὐδό-
25. 26. κησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι
ὑμῖν τὴν βασιλείαν.
v. 33. 33 Πωλήσατε τὰ ὑπάρ-
Matt. 19. χοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεη-
21. Act. 2. 45. μοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς
& 4. 34. Matt. 6. βαλάντια μὴ παλαιούμενα,
20. Luc. 16. 9. θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς
1 Tim. 6. οὐρανοῖς· ὅπου κλέπτης οὐκ
19. ἐγγίζει, οὐδὲ σὴς διαφθεί-
ρει.
34 Ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θη-
σαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ
καρδία ὑμῶν ἔσται.
v. 35. 35 * Ἔστωσαν ὑμῶν αἱ
Ephes. 6. ὀσφύες περιεζωσμέναι", καὶ
14. 1 Petr. 1. οἱ λύχνοι καιόμενοι·
13. 36 Καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀν-
θρώποις προσδεχομένοις τὸν
κύριον ἑαυτῶν, πότε * ἀ-
ναλύσει" ἐκ τῶν γάμων· ἵνα
ἐλθόντος καὶ κρούσαντος *,
εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ.
37 Μακάριοι οἱ δοῦλοι
ἐκεῖνοι, οὓς ἐλθὼν ὁ κύριος
εὑρήσει γρηγοροῦντας. ἀμὴν
λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεται,
καὶ ἀνακλινεῖ αὐτοὺς, καὶ παρ-
ελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. *
38 Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ v. 38.
δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ * ἐν τῇ Matt. 24.
τρίτῃ φυλακῇ * ἔλθῃ", καὶ 42.
εὕρῃ οὕτω, μακάριοί * εἰ-
σιν" οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι.
39 Τοῦτο δὲ γινώσκετε, v. 39.
ὅτι εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης Matt. 24.
ποίᾳ ὥρᾳ ὁ κλέπτης ἔρχεται, 43. 1 Thess. 5.
ἐγρηγόρησεν ἄν, καὶ οὐκ ἂν 2. 2 Petr. 3.
ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον 10. Apoc. 3. 3.
αὐτοῦ. & 16. 15.
40 Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε v. 40.
ἕτοιμοι· ὅτι ἡ ὥρα οὐ δοκεῖτε, Matth. 24.
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχε- 44. & 25.
ται. 13. Mar. 13.
41 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Πέ- 33. Inf. 21.
τρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς 34. 1 Thess. 5.
τὴν παραβολὴν ταύτην λέ- 6.
γεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας;
42 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· v. 42.
Τίς ἄρα * ἐστὶν" ὁ πιστὸς οἰ- Matt. 24.
κονόμος * καὶ" φρόνιμος *, 45. & 25. 21. 1 Cor. 4. 2.

v. 30. — B. 1. G u. 1. *ib.* ζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν *Ca. ib.* † ἁπάντων B. 1. v. 31. δὲ *post* ζητ. *Ca. ib.* † πρῶτον v. *ib.* αὐτοῦ Co. *ib.* † καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ v. *ib.* — s. 3. v. 32. φοβηθῆτε L. *ib.* † ἐν αὐτῷ *Ca.* v. 35. ἔστω ἡ ὀσφὺς ὑμῶν περιεζωσμένη *Ca.* v. 36. ἀναλύσῃ *A. ib.* † αὐτοῦ *A.* v. 37. † καὶ ἐὰν ἔλθῃ τῇ ἑσπερινῇ φυλακῇ, καὶ εὑρήσει, οὕτως ποιήσει *Ca.* v. 38. † ἐὰν u. 1. 2. *ib.* — u. 1. *ib.* — m. *at Totus* v. *sic leg. Ca.* καὶ ἐὰν δευτέρᾳ, καὶ τρίτῃ ἔλθῃ, μακάριοί εἰσιν ἐκεῖνοι. v. 42. ἐστι *A. W. ib.* ὁ *Ca. ib* † ὁ ἀγαθὸς *Ca.*

ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ * διδόναι" ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον;

43 Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὑρήσει * ποιοῦντα οὕτως.

44 * Αληθῶς " λέγω ὑμῖν, * ὅτι " ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσει αὐτόν.

45 Εαν δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπτειν τοὺς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, * ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι".

v. 46. Matt. 24. 51. 46 Ηξει ὁ κύριος * τοῦ δούλου ἐκείνου" ἐν ἡμέρᾳ ᾗ οὐ προσδοκᾷ, καὶ ἐν ὥρᾳ ᾗ οὐ γινώσκει· καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων θήσει.

v. 47. Jacob. 4. 17. 47 Εκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ * ἑτοιμάσας, μηδὲ " ποιήσας * πρὸς" τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται πολλάς·

48 Ο δὲ μὴ γνοὺς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσεται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ᾧ * ἐδόθη " πολὺ, * πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ"· καὶ ᾧ παρέθεντο πολὺ, περισσότερον * αἰτήσουσιν " αὐτόν.

49 Πῦρ ἦλθον βαλεῖν * εἰς " τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; v. 49. Matt. 10. 34.

50 Βάπτισμα * δὲ " ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως * οὗ " τελεσθῇ; v. 50. Matt. 20. 22. Mar. 10. 38.

51 Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην παρεγενόμην * δοῦναι" ἐν τῇ γῇ; οὐχὶ, λέγω ὑμῖν, * ἀλλ' ἢ" διαμερισμόν. v. 51. Matt. 10. 34. Mich. 7. 6.

52 Εσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ * ἑνὶ " διαμεμερισμένοι, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο ἐπὶ τρισί.

53 Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐφ' υἱῷ, καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί *· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην * αὐτῆς", καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. v. 53. Matt. 10. 35.

54 Ελεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· Οταν ἴδητε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν * ἀπὸ " δυσμῶν, * εὐθέως" λέγετε· * Ομβρος ἔρχεται· καὶ γίνεται οὕτω. v. 54. Matt. 16. 2.

Ib. δοῦναι B. 1. *v.* 43. † αὐτὸν *Ca.* *v.* 44. Αμὴν B. 1. *Ca.* *ib.* — G. *v.* 45. ἐσθίων τε καὶ πίνων καὶ μεθυσκόμενος *Ca.* *v.* 46. αὐτοῦ *Ca.* *v.* 47. — *Ca.* *ibid.* — B. 1. *v.* 48. ἔδωκε *Ca.* *ib.* ζητοῦσιν ἀπ' αὐτοῦ περισσότερον *Ca.* *ib.* ἀπαιτήσ. B. 3. u. 1. 2. *v.* 49. ἐπὶ u. 2. *v.* 50. — M. *ib.* ὅτου A. *Ca.* M. *v.* 51. ποιῆσαι *Ca.* *ib.* ἀλλὰ *Ca.* *v.* 52. — *Ca.* *v.* 53. † αὐτοῦ *Ca.* v. *ib.* — *Ca.* *v.* 54. ἐπὶ u. 2. *ib.* — u. 1. *ib.* † ὅτι A. B. 3. *Ca.*

55 Καὶ ὅταν νότον πνέ-
οντα, λέγετε * Ὅτι" καύσων
ἔσται· καὶ γίνεται.
56 Ὑποκριταὶ, τὸ πρό-
σωπον * τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ"
οἴδατε δοκιμάζειν· * τὸν δὲ"
καιρὸν τοῦτον * πῶς " * οὐ
δοκιμάζετε" ;
57 * Τί δὲ " καὶ ἀφ'
ἑαυτῶν οὐ * κρίνετε" τὸ δί-
καιον ;
v. 58. Prov. 25. 8. Matt. 5. 25. 58 Ὡς γὰρ ὑπάγεις μετὰ
τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρ-
χοντα, ἐν τῇ ὁδῷ δὸς ἐργα-
σίαν * ἀπηλλάχθαι " ἀπ'
αὐτοῦ· μήποτε * κατασύρῃ"
σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ
κριτής σε παραδῷ τῷ πρά-
κτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε
βάλλῃ εἰς φυλακήν.
59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξ-
έλθῃς ἐκεῖθεν ἕως οὗ * καὶ
τὸ ἔσχατον λεπτὸν ἀπο-
δῷς".

ΚΕΦ. ιγ. XIII.

1 ΠΑρῆσαν δέ τινες ἐν αὐ-
τῷ τῷ καιρῷ ἀπαγ-
γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γα-
λιλαίων, ὧν τὸ αἷμα Πι-
λάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν
αὐτῶν.
2 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
σοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε
ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι οὗτοι ἁ-
μαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς
Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι
τοιαῦτα πεπόνθασιν ;
3 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ'
ἐὰν μὴ * μετανοῆτε", πάν-
τες * ὡσαύτως " ἀπολεῖ-
σθε.
4 Ἢ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ
ὀκτὼ, ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύρ-
γος * ἐν τῷ " Σιλωὰμ,
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς, δο-
κεῖτε ὅτι * οὗτοι " ὀφειλέται
ἐγένοντο παρὰ πάντας * ἀν-
θρώπους" τοὺς * κατοικοῦντας
ἐν" Ἱερουσαλήμ ;
5 Οὐχὶ, λέγω ὑμῖν· ἀλλ'
ἐὰν μὴ * μετανοῆτε ", πάν-
τες ὁμοίως ἀπολεῖσθε.
6 Ἔλεγε δὲ ταύτην τὴν v. 6.
παραβολήν *· Συκῆν εἶχέ Esa. 5. 2. Matt. 21.
τις ἐν τῷ ἀμπελῶνι αὐτοῦ 19.
πεφυτευμένην· καὶ ἦλθε καρ-
πὸν ζητῶν * ἐν αὐτῇ ",* καὶ
οὐχ εὗρεν".
7 Εἶπε δὲ πρὸς τὸν ἀμ-
πελουργόν· Ἰδοὺ, τρία ἔτη

v. 55. — *Ca.* *v.* 56. τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε διακρίνειν, καὶ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς B. 1. *ib.* πλὴν τὸν *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* οὐκ οἴδατε δοκιμάζειν S. 1. *v.* 57. — *Ca.* *ib.* διακρίν. S. 1. *v.* 58. ἀπαλλαγῆναι *Ca.* *ib.* κατακρίνῃ *Ca.* *v.* 59. ἀποδ. τὸν ἔσχ. κοδράντην *Ca.* & τὸν *pro* τὸ B. 5. *v.* 3. μετανοήσητε *Cu.* *ib.* ὁμοίως *Ca.* *v.* 4. τοῦ *Ca.* *ib.* — *Ca.* αὐτοὶ S. 4. *ib.* — U. 1. *ib.* ἐνοικοῦντας *Ca.* *v.* 5. μετανοήσητε *Cu.* *v.* 6. † αὐτοῖς *Co.* *ib.* ἐπ' αὐτῆς *Ca.* *ib.* μὴ εὑρὼν *Ca.*

* ἔρχομαι ζητῶν καρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ οὐχ εὑρίσκω· ἔκκοψον * αὐτήν· * ἱνατί " καὶ τὴν γῆν * καταργεῖ ";

8 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν * καὶ τοῦτο τὸ ἔτος ", ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βάλω * κοπρίαν ".

9 Κἂν μὲν ποιήσῃ καρπόν· εἰ δὲ μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

10 Ἦν δὲ διδάσκων * ἐν * μιᾷ τῶν συναγωγῶν " * ἐν τοῖς σάββασι ".

11 Καὶ ἰδού, γυνὴ * ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀσθενείας " ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές.

12 Ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς, * προσεφώνησε, καὶ " εἶπεν αὐτῇ· Γύναι, ἀπολέλυσαι * τῆς ἀσθενείας σου.

13 Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζε τὸν Θεόν.

v. 14. Exod. 20. 9. Lev. 5. 13. Ezec. 20. 12.

14 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος, ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν ὁ Ἰησοῦς, * ἔλεγε τῷ ὄχλῳ "· Ἓξ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι· ἐν * ταύταις οὖν ἐρχόμενοι " θεραπεύεσθε, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου.

15 * Ἀπεκρίθη " οὖν αὐτῷ ὁ Κύριος, * καὶ " εἶπεν· * Ὑποκριτά ", ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης, καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει; v. 15. Exod. 23. 5. Deut. 22. 4. Matt. 12. 1, 11. Marc. 3. 2. Sup. 6. 7. Inf. 14. 3. Joh. 7. 23.

16 Ταύτην δέ, θυγατέρα Ἀβραὰμ οὖσαν, ἣν ἔδησεν ὁ Σατανᾶς ἰδοὺ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, οὐκ ἔδει λυθῆναι ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου;

17 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, * κατῃσχύνοντο πάντες " οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσι * τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

18 Ἔλεγε δέ *· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ; * καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν "; v. 18. Matt. 13. 31. Marc. 4. 30.

19 Ὁμοία ἐστὶ * κόκκῳ

v. 7. † ἀφ' οὗ Co. ib. † οὖν s. 1. ib. ἵνα μὴ s. 1. ib. καταργῇ s. 1. v. 8. ἔτι τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν Ca. ib. κόπρια A. B. om. Cp. s. om. V. u. 1. 2. κόφινον κοπρίων Ca. v. 10. † ὁ Ἰησοῦς B. 2. G. ib. τῇ συναγωγῇ αὐτῶν Ca. ib. τῷ σαββάτῳ Ca. v. 11. ἐν ἀσθενείᾳ ἦν πνεύματος Ca. v. 12. — Ca. ib. † ἀπὸ B. 1. Ca. v. 14. Ca. ponit post ἀγανακτῶν ib. αὐταῖς συνερχόμ. A. v. 15. ἀποκριθεὶς V. ib. — V. ib. ὑποκριταί Co. Cp. s. 4. v. 17. κατῃσχύνθησαν Ca. ib. † οἷς ἐθεώρουν Ca. v. 18. † αὐτοῖς u. 1. ib. — L. v. 19. † ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ B. 2. u. 1.

σινά-

σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄν-
θρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον
ἑαυτοῦ· καὶ ηὔξησε, καὶ ἐγένετο
* εἰς " δένδρον μέγα, καὶ
τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατε-
σκήνωσεν * ἐν τοῖς κλά-
δοις" αὐτοῦ.
v. 20. 20 * Καὶ " πάλιν εἶπε·
Matt. 13. 33. * Τίνι ὁμοιώσω τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ";
21 Ὁμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν
λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν
εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως
οὗ * ἐζυμώθη" ὅλον.
v. 22. 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ
Matt. 9. 35. πόλεις καὶ κώμας διδάσκων,
Marc. 6.6. καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς
Ἱερουσαλήμ.
23 Εἶπε δέ τις αὐτῷ,
Κύριε, εἰ ὀλίγοι * οἱ σω-
ζόμενοι; Ὁ δὲ * εἶπε πρὸς
αὐτοὺς"·
v. 24. 24 Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν
Matt. 7. 13. διὰ τῆς στενῆς * πύλης"· ὅτι
πολλοί, λέγω ὑμῖν, ζητή-
σουσιν εἰσελθεῖν, καὶ οὐκ
* ἰσχύσουσιν".
v. 25. 25 Ἀφ' * οὗ ἂν ἐγερθῇ ὁ
Matt. 25. 11, 12. & οἰκοδεσπότης", καὶ * ἀποκλεί-
7. 21, 23. Sup. 6. 46. σῃ" * τὴν θύραν", καὶ ἄρ-
ξησθε ἔξω ἑστάναι, καὶ κρούειν
τὴν θύραν, λέγοντες· Κύ-
ριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν·
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, οὐκ
οἶδα ὑμᾶς πόθεν * ἐστέ".
26 Τότε ἄρξεσθε λέγειν·
* ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου, καὶ
ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλα-
τείαις ἡμῶν ἐδίδαξας.
27 Καὶ ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν,
* οὐκ οἶδα" ὑμᾶς * πόθεν v. 27.
ἐστέ"· ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάν- Psal. 6. 9. Matt. 7.
τες οἱ ἐργάται τῆς * ἀδι- 23. & 25.
κίας". 41.
28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθ-
μὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόν- v. 28. Matt. 8.
των, ὅταν ὄψησθε Ἀβραὰμ 11, 12. &
καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάν- 13. 42. & 24. 51.
τας τοὺς προφήτας ἐν τῇ
βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑμᾶς δὲ
ἐκβαλλομένους ἔξω.
29 Καὶ ἥξουσιν ἀπὸ ἀνα-
τολῶν καὶ δυσμῶν, καὶ ἀπὸ v. 29.
βορρᾶ καὶ νότου· καὶ ἀνακλι- Isa. 2. 2, 3. Malach. 1.
θήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ 11. Matt. 8.
Θεοῦ. 11.
30 Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχα-
τοι οἳ ἔσονται πρῶτοι, καὶ v. 30. Matt. 19.
εἰσὶ πρῶτοι οἳ ἔσονται ἔσχα- 30. & 20.
τοι. 16.
31 Ἐν * αὐτῇ τῇ ἡμέ- Mar. 10. 31.
ρᾳ " προσῆλθόν * τινες
Φαρισαῖοι", λέγοντες * αὐ-
τῷ"· Ἔξελθε, καὶ πορεύου

Ib. — B. 1. *Ca. ib.* ὑπὸ τοὺς κλάδους *Ca. v.* 20. — *A.* B. *om. ib.* τίνι ὁμοία *&c. ut supra v.* 18. *Ca. v.* 21. ζυμωθῇ *Ca. v.* 23. † εἰσί *Ca. ib.* ἀποκριθεὶς εἶπε *Ca. v.* 24. θύρας *Ca.* S. 2. *ib.* εὑρήσωσιν *Ca. v.* 25. ὅτου ἂν ὁ οἰκοδεσπ. εἰσέλθῃ *Ca. sic* εἰσέλθῃ S. 1. *ib.* κλείσῃ B. 2. *ib.* — *Ca. ib* ἦτε V. *v.* 26. † Κύριε *Ca. v.* 27. οὐδέποτε εἶδον *Ca. ib.* — *Ca.* L. N. *ib.* ἀνομίας *Ca. v.* 31. ταύτῃ τῇ ὥρᾳ B. 1. *Ca.* U. 1. *ib.* αὐτῷ τινες τῶν Φαρισαίων *Ca. ib.* — *Ca.*

ἐντεῦθεν·

ἐντεῦθεν· ὅτι Ἡρώδης * θέ-
λει" σε ἀποκτεῖναι.
32 Καὶ * εἶπεν αὐτοῖς·
Πορευθέντες εἴπατε τῇ ἀ-
λώπεκι ταύτῃ· Ἰδού, ἐκ-
βάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις
* ἐπιτελῶ" σήμερον καὶ αὔ-
ριον, καὶ τῇ τρίτῃ * τελειοῦ-
μαι.
33 Πλὴν δεῖ με σήμερον
καὶ αὔριον καὶ τῇ ἐχομένῃ
πορεύεσθαι· ὅτι οὐκ ἐνδέχεται
προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Ἱε-
ρουσαλήμ.
34 Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσα-
v. 34. Matt. 23. 37. Psal. 17. 8. & 91. 4. λήμ, ἡ ἀποκτείνουσα τοὺς
προφήτας, καὶ λιθοβολοῦσα
τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐ-
τήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπι-
συνάξαι τὰ τέκνα σου, ὃν
τρόπον * ὄρνις * τὴν ἑαυτῆς
νοσσιὰν" ὑπὸ τὰς πτέρυγας,
καὶ οὐκ ἠθελήσατε;
35 Ἰδού, ἀφίεται * ὑ-
v. 35. Psal. 69. 26. Isa. 1. 7. Ierem. 7. 33. Mich. 3. 12. Matt. 23. 38. Act. 1. 20. Psal. 118. 26. μῖν" ὁ οἶκος ὑμῶν * ἔρη-
μος"· * ἀμὴν δὲ λέγω"
ὑμῖν, * ὅτι" οὐ μή με ἴδη-
τε * ἕως ἂν ἥξῃ ὅτε εἴπητε,
Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος
ἐν ὀνόματι Κυρίου.

ΚΕΦ. ιδ'. XIV.

1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν τῷ * ἐλ-
θεῖν" αὐτὸν εἰς οἶκόν
τινος τῶν ἀρχόντων τῶν Φα-
ρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν
ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν πα-
ρατηρούμενοι αὐτόν.
2 Καὶ ἰδού, ἄνθρωπός
* τις" ἦν ὑδρωπικὸς ἔμ-
προσθεν αὐτοῦ.
3 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη- v. 3. Matt. 12. 10.
σοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικοὺς
καὶ Φαρισαίους, * λέγων· Εἰ"
ἔξεστι τῷ σαββάτῳ θερα-
πεύειν; Οἱ δὲ ἡσύχασαν.
4 * Καὶ" ἐπιλαβόμενος
ἰάσατο αὐτόν, καὶ * ἀπέ-
λυσε.
5 Καὶ * ἀποκριθεὶς" v. 5. Exod. 23. 5. Deut. 22. 4. Sup. 13. 15.
πρὸς αὐτοὺς, εἶπε· Τίνος
* ὑμῶν * ὄνος" ἢ βοῦς εἰς
φρέαρ ἐμπεσεῖται, καὶ οὐκ
εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν
* ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ σαββά-
του;
6 * Καὶ οὐκ ἴσχυσαν ἀν-
ταποκριθῆναι" αὐτῷ πρὸς
ταῦτα.
7 Ἔλεγε δὲ * πρὸς τοὺς
κεκλημένους παραβολήν, ἐπ-

Ib. ζητεῖ B. I. *Ca.* U. I. *v.* 32. † ἀποκριθεὶς B. I. *ib.* ἀποτελοῦμαι *Ca. ib.* ἡμέρᾳ L. *v.* 34. † ἐπισυνάγει III. N. I. *ib.* τὰ ἑαυτῆς νοσσία *Cu. v.* 35. — G. L. *ib.* — M. S. 4. *ib.* λέγω δὲ *Co. ib.* — *Ca. ib.* † ἀπάρτι B. I. U. I. *v.* I. εἰσελθ. *Ca. v.* 2. — *Ca. v.* 3. — *Ca. at — tantum* εἰ G. *v.* 4. † ἰασάμενος & — ἰάσατο *Ca. v.* 5. — *Ca. Co.* S. 4. *ib.* † ἐξ *Ca. ib.* ὁ υἱὸς *A.* B. *om.* S. 5. προβάτων *Ca. ib. Ca. ponit post* ἐμπεσεῖται. *v.* 6. οἱ δὲ οὐκ ἀπεκρίθησαν *Ca. v.* 7. † καὶ B. I. *Ca.*

ἔχων

ἔχων πῶς τὰς πρωτοκλι-
σίας ἐξελέγοντο, λέγων * πρὸς
αὐτούς".

v. 8. Prov. 25. 6, 7. 8 Ὅταν κληθῇς * ὑπό
τινος " εἰς * γάμους", μὴ
κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτο-
κλισίαν· μήποτε ἐντιμότε-
ρός σου * ᾖ κεκλημένος ὑπ'
αὐτοῦ".

9 Καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ * καὶ
αὐτὸν " καλέσας, ἐρεῖ σοι·
Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε
ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔσχα-
τον τόπον κατέχειν.

10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς,
πορευθεὶς ἀνάπεσον εἰς τὸν
ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ
ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι·
Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτε-
ρον. * τότε ἔσται σοι δόξα
ἐνώπιον * τῶν συνανακειμένων
* σοί".

v. 11. 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑ-
Iob. 22. 29. αυτὸν, * ταπεινωθήσεται"· καὶ
Prov. 29. 23. ὁ ταπεινῶν ἑαυτὸν, * ὑψωθή-
Matt. 23. 12. σεται".

Sup. 1. 51. 12 Ἔλεγε δὲ καὶ τῷ κε-
Infr. 18. 14. κληκότι αὐτόν· Ὅταν ποιῇς
Iac. 4. 6. ἄριστον ἢ δεῖπνον, μὴ φώνει
10. 1 Pet. 4. 5. τοὺς φίλους σου, μηδὲ τοὺς
v. 12. Neh. 8. ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς
12. συγγενεῖς σου, μηδὲ γεί-
Tob. 4. 7. τονας * πλουσίους· μήποτε καὶ
Prov. 3. 9, 28. αὐτοί σε ἀντικαλέσωσι, καὶ
γένηταί σοι ἀνταπόδομα.

13 Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δο-
χὴν, κάλει πτωχοὺς, ἀνα-
πήρους, χωλοὺς, τυφλούς·

14 Καὶ μακάριος ἔσῃ·
ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί
σοι· ἀνταποδοθήσεται γάρ σοι
ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων.

15 Ἀκούσας δέ τις τῶν
συνανακειμένων ταῦτα, εἶ-
πεν * αὐτῷ"· Μακάριος ὃς
φάγεται * ἄρτον" ἐν τῇ βα-
σιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

16 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· v. 16.
Ἄνθρωπός τις ἐποίησε δεῖ- Isa. 25. 6. Matt. 22. 2.
πνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε Apoc. 19. 9.
πολλούς·

17 Καὶ ἀπέστειλε τὸν δοῦ- v. 17.
λον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δείπνου Prov. 9. 2, 5.
εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις· Ἔρ-
χεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστι
πάντα.

18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μι-
ᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ
πρῶτος εἶπεν * αὐτῷ"·
Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω ἀ-
νάγκην * ἐξελθεῖν, καὶ " ἰδεῖν
αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρῃτημένον.

19 Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύ-
γη βοῶν ἠγόρασα πέντε, καὶ
πορεύομαι δοκιμάσαι αὐ-
τά· * ἐρωτῶ σε, ἔχε με
παρῃτημένον".

Ib. — *Co.* *v.* 8. — *Ca.* *ib.* γάμον *Ca.* *ib.* ἤξει *Ca.* *v.* 9. κἀκεῖνον B. I. *v.* 10. † καὶ *Ca.* *ib.* † πάντων *A.* B. I. *Co.* *ib.* — B. I. *v.* 11. ταπεινοῦται *Ca.* *ib.* ὑψοῦται *Ca.* *v.* 12. † μηδὲ τοὺς *Ca.* *v.* 15. — *Ca.* *Co.* m. *ib.* ἄριστον B. *om.* E. G. *g.* L. N. I. S. *om.* U. I. 2. *v.* 18. — *Ca.* *Co.* *ib.* ἐξελθὼν *Ca.* *v.* 19. διὸ οὐ δύναμαι ἐξελθεῖν *Ca.*

20 Καὶ

20 Καὶ * ἕτερος" εἶπε· Γυναῖκα * ἔγημα, καὶ διὰ τοῦτο" οὐ δύναμαι ἐλθεῖν.

21 Καὶ παραγενόμενος ὁ δοῦλος * ἐκεῖνος" ἀπήγγειλε τῷ κυρίῳ αὐτοῦ * ταῦτα. * Τότε" ὀργισθεὶς ὁ οἰκοδεσπότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἔξελθε ταχέως εἰς τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀναπήρους * καὶ χωλοὺς" καὶ τυφλοὺς * εἰσάγαγε" ὧδε.

22 Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος· Κύριε, γέγονεν ὡς * ἐπέταξας", καὶ ἔτι τόπος ἐστί.

23 Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον *· Ἔξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγμοὺς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός μου.

24 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐδεὶς τῶν * ἀνδρῶν ἐκείνων" τῶν κεκλημένων γεύσεταί μου τοῦ δείπνου. *

25 Συνεπορεύοντο δὲ * αὐτῷ" ὄχλοι * πολλοί"· καὶ στραφεὶς εἶπε * πρὸς αὐτούς"·

26 Εἴ τις ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα * ἑαυτοῦ", καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τὰς ἀδελφὰς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι.

v. 26. Deut. 36. 6. & 33. 9. Matt. 10. 37.

27 Καὶ * ὅστις" οὐ * βαστάζει" τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ * ἔρχεται" ὀπίσω μου, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής.

v. 27. Supr. 9. 23. Matt. 10. 38. & 16. 24. Marc. 8. 34.

28 Τίς * γὰρ" ἐξ ὑμῶν, θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει * τὰ πρὸς" ἀπαρτισμόν;

29 Ἵνα μήποτε θέντος αὐτοῦ θεμέλιον, * καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι", πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ,

30 Λέγοντες· * Ὅτι" οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ἐκτελέσαι.

31 Ἢ τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν * ἑτέρῳ βασιλεῖ" εἰς πόλεμον, * οὐχὶ" καθίσας * πρῶτον" βουλεύεται εἰ δυνατός ἐστιν ἐν

v. 20. ἄλλος *Ca. Go. ib.* ἔλαβον, διὸ *Ca. v.* 21. — *A. Ca. Co. Go. ib.* † πάντα *Ca. ib.* καὶ *Ca. ib.* — *A. ib.* ἐνέγκε *v.* 22. προσέταξ. B. 2. *v.* 23. † αὐτοῦ *Ca. v.* 24. ἀνθρώπων *Ca. ib.* † πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοί, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί B. 7. E. G. L. M. m. N. I. S. 4. u. I. 2. *v.* 25. τῷ Ἰησοῦ G. *ib.* — *Ca. ib.* αὐτοῖς *Ca. v.* 26. αὐτοῦ *A. v.* 27. ὃς *Ca. ib.* λαμβάνει G. *ib.* ἀκολουθεῖ L. m. N. I. u. I. *v.* 28. δὲ *Ca. ib.* πρὸς *Ca. sic A. sed non* — τὰ *v.* 29. μὴ ἰσχύσῃ οἰκοδομῆσαι, καὶ *Ca. v.* 30. — *Ca. v.* 31. — B. I. *at* B. I. L. M. m. N. I. — *tantum* ἑτέρῳ *ib.* οὐκ εὐθέως *Ca. ib.* — B. I.

δέκα χιλιάσιν * ἀπαντῆ-
σαι" τῷ μετὰ εἴκοσι χιλιά-
δων ἐρχομένῳ ἐπ᾽ αὐτόν;

32 Εἰ δὲ μήγε, ἔτι αὐ-
τοῦ πόῤῥω ὄντος, πρεσβεί-
αν ἀποστείλας, ἐρωτᾷ τὰ
* πρὸς" εἰρήνην.

33 Οὕτως οὖν, πᾶς ἐξ
ὑμῶν, ὃς οὐκ ἀποτάσσεται
* πᾶσι τοῖς ἑαυτοῦ ὑπάρ-
χουσιν", οὐ δύναταί μου εἶ-
ναι μαθητής.

v. 34. Matt. 5. 13. Marc. 9. 50.
34 Καλὸν τὸ ἅλας· ἐὰν
* δὲ" τὸ ἅλας * μωρανθῇ",
ἐν τίνι ἀρτυθήσε-
ται;

35 Οὔτε εἰς γῆν, οὔτε
εἰς κοπρίαν εὔθετόν ἐστιν· * ἔξω
βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα
ἀκούειν, ἀκουέτω.

ΚΕΦ. ιε΄. XV.

v. 1. Matt. 9. 10. Marc. 2. 15. Sup. 5 29.
1 Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐ-
τῷ πάντες οἱ τελῶναι
καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν
αὐτοῦ.

2 Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φα-
ρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς,
* λέγοντες"· * Ὅτι" οὗτος
ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ
συνεσθίει αὐτοῖς.

3 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς
τὴν παραβολὴν ταύτην,
* λέγων"·

4 Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑ- v. 4. Matt. 18. 12.
μῶν * ἔχων" ἑκατὸν πρό-
βατα, καὶ ἀπολέσας ἓν ἐξ
αὐτῶν, οὐ * καταλείπει" τὰ
ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρή-
μῳ, καὶ * πορεύεται ἐπὶ" τὸ
ἀπολωλὸς *, ἕως * εὕρῃ αὐ-
τό;

5 Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν
ἐπὶ τοὺς ὤμους ἑαυτοῦ χαί-
ρων·

6 * Καὶ" ἐλθὼν εἰς τὸν v. 6. 1 Pet. 2. 25.
οἶκον *, συγκαλεῖ τοὺς φί-
λους καὶ τοὺς γείτονας, λέγων
* αὐτοῖς"· Συγχάρητέ μοι,
ὅτι εὗρον τὸ πρόβατόν μου τὸ
ἀπολωλός.

7 Λέγω † ὑμῖν· ὅτι οὕτω v. 7. Sup. 5. 32.
χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ
ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι,
ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δι-
καίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἔ-
χουσι μετανοίας.

8 Ἢ τίς γυνὴ δραχμὰς
ἔχουσα δέκα, * ἐὰν ἀπολέ-
σῃ" * δραχμὴν μίαν',
οὐχὶ ἅπτει λύχνον, καὶ * σα-
ροῖ" τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ
ἐπιμελῶς, ἕως * ὅτου" εὕρῃ;

Ib. ὑπαντ. *A.* *v.* 32. εἰς U. 1. *v.* 33. τοῖς ὑπάρχ. αὐτοῦ B. 1. *Ca.* *v.* 34. — E. U. 2. δὲ καὶ *Ca.* *ib.* μαρανθῇ L. N. 1. *v.* 35. † ἀλλ᾽ B. 2. *v.* 2. — U. 1. *ib.* — B. 1. *v.* 3. — *Ca.* *v.* 4 ὃς ἐξ *Ca.* *ib.* καταλείψει B. 1. ἀφίησι *Ca.* *ib.* ἀπελθὼν *Ca.* *ib.* † ζητεῖ *Ca.* *ib.* † οὗ G. L. U. 1. *v.* 6. δὲ *post.* ἐλθ. *Ca.* *ib.* † αὐτοῦ H1. *ib.* — *Co.* *v.* 7. † δὲ *Ca.* *v.* 8. καὶ ἀπολέσασα *Ca.* *ib.* μίαν αὐτῶν *Co.* at — δραχμὴν *tantum* *Ca.* *ib.* καθαριεῖ V. *ib.* — οὗ B. 2. — *Ca.*

9 Καὶ εὑροῦσα συγκαλεῖται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν ἣν ἀπώλεσα.

10 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, * χαρὰ * γίνεται″ * ἐνώπιον * τῶν ἀγγέλων″ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι.

11 Εἶπε δέ· Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς.

12 Καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον * μέρος τῆς οὐσίας. * Καὶ″ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον.

13 Καὶ μετ' οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱὸς ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε * τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ″ ζῶν ἀσώτως.

14 Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς * ἰσχυρὸς″ κατὰ τὴν * χώραν″ ἐκείνην· καὶ αὐτὸς ἤρξατο * ὑστερεῖσθαι.

15 Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη ἑνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς * αὐτοῦ″ βόσκειν χοίρους.

16 Καὶ ἐπεθύμει * γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ″ ἀπὸ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι· καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ.

17 Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθών, εἶπε· Πόσοι μίσθιοι * τοῦ πατρός μου * περισσεύουσιν″ ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμῷ * ἀπόλλυμαι;

18 Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου· καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου·

19 * Καὶ″ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου.

20 Καὶ ἀναστὰς ἦλθε
πρὸς τὸν πατέρα ἑαυτοῦ. Ἔτι v. 20. Act. 2. 39. Ephes. 2. 12, 17.
δὲ αὐτοῦ μακρὰν ἀπέχοντος, εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη· καὶ δραμὼν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν αὐτόν.

21 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· * Πάτερ″, ἥμαρτον εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐνώπιόν σου, * καὶ″ οὐκέτι εἰμὶ ἄξιος κληθῆναι υἱός σου *.

22 Εἶπε δὲ ὁ πατὴρ πρὸς

v. 10. † ὅτι u. 1. ib. ἔσται s. 1. v. ib. † ἐν οὐρανῷ u. 1. ib. — B. 1. v. 12. † μοι u. 2. ib. ὁ δὲ A. v. 13. τὸν αὐτοῦ τὸν βίον Ca. v. 14. ἰσχυρὰ A. ib. πόλιν u. 1. ib. † τοῦ A. v. 15. — Ca. v. 16. χορτασθῆναι Ca. Co. Go. v. 17. † ἐν τῷ οἴκῳ v. ib. περισσεύουσι A. ib. † ὧδε Ca. s. 1. v. v. 19. — A. Ca. Co. s. 4. v. 21. — u. 1. 2. ib. — A. Co. s. 4. at — καὶ usque ad σου Ca. ib. † ποίησόν με ὡς ἕνα τῶν μισθίων σου B. 2.

τοὺς

τοὺς δούλους αὐτοῦ· * * Ἐξενέγκατε " τὴν στολὴν τὴν πρώτην, * καὶ " ἐνδύσατε αὐτὸν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας *.

23 Καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν θύσατε· καὶ * φαγόντες " εὐφρανθῶμεν·

24 Ὅτι οὗτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς * ἦν ", καὶ * εὑρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι.

25 Ἦν δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· * καὶ ὡς ἐρχόμενος ἤγγισε " τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χορῶν·

26 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα τῶν παίδων, ἐπυνθάνετο * τί εἴη ταῦτα ".

27 Ὁ δὲ εἶπεν * αὐτῷ ". Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἥκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέλαβεν.

28 Ὠργίσθη δὲ, καὶ οὐκ * ἤθελεν " εἰσελθεῖν. ὁ * οὖν " πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.

29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· Ἰδοὺ, τοσαῦτα ἔτη δουλεύω σοι, καὶ οὐδέποτε ἐντολήν σου * παρῆλθον ", καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε ἔδωκας ἔριφον *, ἵνα μετὰ τῶν φίλων μου * εὐφρανθῶ ".

30 * Ὅτε δὲ ὁ υἱός σου οὗτος, ὁ καταφαγών σου τὸν βίον " μετὰ πορνῶν, * ἦλθεν ", ἔθυσας * αὐτῷ " τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν.

31 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· * Τέκνον ", σὺ πάντοτε μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ, σά ἐστιν·

32 Εὐφρανθῆναι δὲ καὶ χαρῆναι ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὗτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς * ἦν ", καὶ * εὑρέθη.

v. 22 † ταχέως *Ca.* s. 2. u. *ib.* ἐξενέγκαντες *A. ib.* — *A. ib.* † αὐτοῦ v. *v.* 23. φάγωμεν καὶ *Ca.* *v.* 24. *ponitur pro* καὶ *ante* ἀπολ. *A. sed* — καὶ *&* ἦν *Ca.* E. *ib.* † ἄξιον *Ca.* *v.* 25. ἐλθὼν καὶ ἐγγίσας *Ca.* *v.* 26. τί θέλει τοῦτο εἶναι *Ca.* τίνα ἂν εἴη ταῦτα S. I. *v.* 27. — *Ca.* *v.* 28. ἠθέλησεν *A. ib.* δὲ *A. Ca.* *v.* 29. παρέβην *Ca. ib.* † ἐξ αἰγῶν *Ca. ib.* ἀριστήσω *Ca.* *v.* 30. τῷ δὲ υἱῷ σου τῷ καταφαγόντι πάντα *Ca. at pro* τὸν βίον B. I. L. m. N. I. τὴν οὐσίαν *ib.* καὶ ἐλθόντι *Ca. ib.* — *Ca.* *v.* 31. — *Ca.* *v.* 32. — *A. ib.* † ἄξιον *Ca.*

ΚΕΦ. ιϛʹ. XVI.

1 Ελεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ· Ανθρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ οὗτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ.

2 Καὶ φωνήσας αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; ἀπόδος τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας σου· οὐ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν.

3 Εἶπε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ Κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν * ἀπ' ἐμοῦ"; σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι.

4 Εγνων τί ποιήσω, ἵνα ὅταν μετασταθῶ * τῆς οἰκονομίας, δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν.

5 Καὶ προσκαλεσάμενος ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν * τοῦ κυρίου" ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ κυρίῳ μου;

6 Ο δὲ εἶπεν· Εκατὸν * βάτους" ἐλαίου. * Καὶ" εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου * τὸ γράμμα", καὶ * καθίσας ταχέως" γράψον πεντήκοντα.

7 Επειτα ἑτέρῳ εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ο δὲ εἶπεν· Εκατὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα.

8 Καὶ ἐπῄνεσεν ὁ κύριος
τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι v. 8.
φρονίμως ἐποίησεν· * ὅτι οἱ Ephes. 5. 8.
υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου φρονι- 1 Thess. 5. 5.
μώτεροι ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τοῦ
φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν
ἑαυτῶν εἰσι.

9 Κἀγὼ ὑμῖν λέγω· Ποι- v. 9. Matt. 6. 19. & 19. 21. 1 Tim. 6. 19.
ήσατε ἑαυτοῖς φίλους ἐκ τοῦ
* μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας", ἵνα
ὅταν * ἐκλίπητε", δέξων-
ται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους
σκηνάς.

10 Ο πιστὸς ἐν * ἐλα- v. 10. Inf. 19. 17.
χίστῳ", καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς
* ἐστι"· καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστῳ ἄδι-
κος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.

11 Εἰ οὖν ἐν τῷ ἀδίκῳ
μαμωνᾷ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε,
τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πιστεύ-
σει;

12 Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλο-
τρίῳ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ
ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;

13 Οὐδεὶς * οἰκέτης" v. 13. Matt. 6.
δύναται δυσὶ κυρίοις δου- 24.
λεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει,
καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ
ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου
καταφρονήσει. οὐ δύνασθε
Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ.

v. 3. μου Ca. v. 4. † ἐκ Ca. v. 5. — M. v. 6. κάβους Ca. κάδους E. S. 2. V. *ib.* δὲ *sed post* εἶπ. Ca. *ib.* τὰ γράμματα Ca. *ib.* — Ca. v. 8. διὸ λέγω ὑμῖν Ca. S. 1. v. 9. ἀδίκου μαμμωνᾶ Ca. *ib.* ἐκλίπῃ A. Ca. v. 10. ὀλίγῳ Ca. *ib.* γίνεται Ca. v. 13. — Co.

14 Ηκουον

v. 14. Matt. 23. 14. 14 Ἤκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι, φιλάργυροι * ὑπάρχοντες"· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν.

v. 15. Psal. 7. 10. 1 Sam. 16. 7. 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα * ἐνώπιον" τοῦ Θεοῦ * ἐστιν".

v. 16. Matt. 11. 12, 13. 16 Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννου *· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς * εἰς αὐτὴν βιάζεται.

v. 17. Psal. 102. 27. Isa. 40. 8. & 51. 6. Matt. 5. 18. 2 Pet. 2. 7. 10. 17 Εὐκοπώτερον δέ ἐστι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ἢ τοῦ νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν.

v. 18. Matt. 5. 32. & 19. 9. Mar. 10. 11. 1 Cor. 7. 10. 18 Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ * πᾶς" ὁ ἀπολελυμένην * ἀπὸ ἀνδρὸς" γαμῶν, * μοιχεύει".

19 * Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, * εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.

20 Πτωχὸς δέ τις * ἦν" ὀνόματι Λάζαρος, * ὃς" ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ ἡλκωμένος·

21 Καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν * ψιχίων τῶν" πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλουσίου· * ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι * ἀπέλειχον" τὰ ἕλκη αὐτοῦ.

22 Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ * ἀπενεχθῆναι" αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβραάμ· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη *.

23 * Καὶ ἐν τῷ ᾅδῃ ἐπάρας" τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, καὶ Λάζαρον ἐν * τοῖς κόλποις" αὐτοῦ *.

24 Καὶ αὐτὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με, καὶ πέμψον Λάζαρον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. v. 24. Isa. 66. 24. Zach. 14. 12. Mar. 9. 44.

25 Εἶπε δὲ Ἀβραάμ· v. 25. Iob. 21. 13.

v. 14. ὄντες u. 2. v. 15. ἔμπροσθεν B. I. L. m. N. 1. ib. — B. A. Ca. Co. g. m. v. 16. † ἐπροφήτευσαν Ca. ib. ὁ βουλόμενος εἰσελθεῖν Ca. v. 18. — Ca. v. ib. — Co. E. u. 2. ib. μοιχᾶται B. I. v. 19. † εἶπε δὲ καὶ ἑτέραν παραβολὴν Ca. S. 1. & — δὲ post ἄνθρ. ib. † καὶ Ca. v. 20. — Ca. ib. — Ca. v. 21. — Co. ib. † καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ v. ib. ἔλειχον Ca. ἐπέλειχ. A. v. 22. ἐνεχθ. u. 2. ib. † ἐν τῷ ᾅδῃ v. v. 23. ἐπάρας δὲ v. ib. τῷ κόλπῳ Ca. v. ib. † ἀναπαυόμενον Ca.

Τέκνον, μνήσθητι ὅτι ἀπέ-
λαβες * σὺ'' τὰ ἀγαθά σου
ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζα-
ρος ὁμοίως τὰ κακά· νῦν
δὲ * ὅδε'' παρακαλεῖται, σὺ
δὲ ὀδυνᾶσαι.
26 Καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις,
μεταξὺ ἡμῶν καὶ ὑμῶν χά-
σμα μέγα ἐστήρικται, * ὅ-
πως'' οἱ θέλοντες διαβῆναι
* ἐντεῦθεν'' πρὸς ὑμᾶς, μὴ
δύνωνται, μηδὲ οἱ ἐκεῖθεν
* πρὸς | ἡμᾶς διαπερῶ-
σιν''.
27 Εἶπε δέ· Ἐρωτῶ οὖν
σε πάτερ *, ἵνα πέμψῃς
* αὐτὸν'' εἰς τὸν οἶκον τοῦ πα-
τρός μου·
28 Ἔχω γὰρ πέντε ἀδελ-
φούς· ὅπως διαμαρτύρηται
αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ
ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς
βασάνου.
v. 29. 29 Λέγει * αὐτῷ Ἀβρα-
Isa. 8.20. & 34. 16. ἀμ· Ἔχουσι Μωσέα, καὶ τοὺς
Joh. 5.39, 45. προφήτας· ἀκουσάτωσαν αὐ-
Act. 15. τῶν.
21. & 17. 11. 30 Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί,
πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν
τις * ἀπὸ'' νεκρῶν πορευθῇ
πρὸς αὐτούς, μετανοήσου-
σιν.
31 Εἶπε δὲ αὐτῷ· Εἰ
Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν
οὐκ * ἀκούουσιν'', οὐδὲ ἐάν
τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, * πει-
σθήσονται''.

ΚΕΦ. ιζ. XVII.

1 Εἶπε δὲ πρὸς τοὺς μα- v. 1. Matt. 18.
θητάς *· Ἀνένδεκτόν ἐστι 7.
* μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· Mar. 9. 42.
* οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται''.
2 * Λυσιτελεῖ'' αὐτῷ εἰ
* μύλος ὀνικὸς'' * περίκει-
ται'' περὶ τὸν τράχηλον αὐ-
τοῦ, καὶ * ἔρριπται'' εἰς τὴν
θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδα-
λίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τού-
των.
3 Προσέχετε ἑαυτοῖς· Ἐὰν v. 3. Matt. 18.
* δὲ'' ἁμάρτῃ * εἰς σὲ'' ὁ 15, 21.
ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐ- Lic. 5. 19.
τῷ· καὶ ἐὰν * μετανοήσῃ, ἄ- Lev. 19. 17.
φες αὐτῷ. Prov. 17. 10.
4 Καὶ ἐὰν ἑπτάκις τῆς ἡ- Eccl. 19. 13.
μέρας * ἁμάρτῃ'' * εἰς σὲ'', v. 4.
καὶ * * ἑπτάκις τῆς ἡμέρας'' Matt. 18.
ἐπιστρέψῃ * ἐπὶ σὲ'', λέγων· 21.

v. 25. — *Ca.* m. *ib.* ὧδε *Co.* v. 26. ἵνα B. 1. L. m. N. 1. *ib.* ἔνθεν *A.* B. 9. G. *g.* L. M. m. N. 1. u. 1. 2. *sed* — *Ca.* *ib.* ὧδε διαπεράσαι *Ca.* v. 27. † Ἀβραάμ *Ca.* *ib.* — u. 2. v. 29. † δὲ *A.* *Ca.* v. 30. ἐκ *Ca.* v. 31. ἀκούσουσιν *Ca.* *ib.* καὶ ἀπέλθῃ πρὸς αὐτοὺς, πιστεύσουσιν *Ca.* v. 1. † αὐτοῦ *A.* *Ca.* G M. *W.* *ib.* † τοῦ B. *om.* u. 2. *ib.* † πλὴν *Ca.* v. 2. συμφέρει δὲ *Ca.* *ib.* λίθος μυλικός *Ca.* s. 3. v. *ib.* περιέκειτο *Ca.* *ib.* ἔρριπτο *Ca.* v. 3. — *Ca.* Go. s. 1. *ib.* — *Co.* *ib.* † μετὰ *A.* v. 4. ἁμαρτήσῃ *A.* — B. 1. *Ca.* L. N. *ib.* † ἐὰν *A.* *ib.* τὸ ἑπτάκις *Ca.* *ib.* — B. 1. Go. G. *g.* E. L. M. N. 1. u. 1. 2.

Μετα-

Μεζωνοῦ· * ἀφήσεις " αὐτῷ.

5 Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· Πρόσθες ἡμῖν πίστιν.

v. 6. Matt. 17. 20. & 21. 21. Mar. 11. 23.

6 * Εἶπε δὲ ὁ Κύριος"· Εἰ εἴχετε πίστιν * ὡς" κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν * τῇ συκαμίνῳ * ταύτῃ"· Ἐκριζώθητι, καὶ * φυτεύθητι ἐν τῇ θαλάσσῃ"· καὶ ὑπήκουσεν * ἂν " ὑμῖν.

7 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα, ἢ ποιμαίνοντα *, ὃς εἰσελθόντι * ἐκ τοῦ ἀγροῦ. * ἐρεῖ " εὐθέως· Παρελθὼν ἀνάπεσαι;

8 Ἀλλ' * οὐχὶ" ἐρεῖ * αὐτῷ"· Ἑτοίμασον τί δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως * φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι * σύ";

9 Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ * ἐκείνῳ" ὅτι ἐποίησε τὰ διαταχθέντα * αὐτῷ"; οὐ δοκῶ.

10 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε * πάντα τὰ διαταχθέντα " ὑμῖν, λέγετε· ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν· ὅτι ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο * διὰ μέσου" Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας.

12 Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, * ἀπήντησαν αὐτῷ" δέκα λεπροὶ ἄνδρες, * οἳ" ἔστησαν πόρρωθεν.

13 Καὶ * αὐτοὶ ἦραν φωνήν, λέγοντες"· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, * ἐλέησον ἡμᾶς".

v. 14. Levit. 13. 2. & 14. 2. Matt. 8. 4. Sup. 5. 14.

14 Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς *· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς * ἱερεῦσι". Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν.

15 Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι * ἰάθη", ὑπέστρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.

16 Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον * παρὰ" τοὺς πόδας

Ib. ἄφες *Ca. v.* 6. ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς *Ca. ib.* ὡσεὶ U. 1. *ib.* † τῷ ὄρει τούτῳ, μετάβα ἐντεῦθεν ἐκεῖ, καὶ μετέβαινεν καὶ τῇ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* μεταφυτ. εἰς τὴν θάλασσαν *Ca. ib.* — *Ca. v.* 7. βοῦς V. *ib.* † αὐτῷ B. 1. *Ca.* L. N. 1. *ib.* μὴ ἐρεῖ αὐτῷ *Ca. v.* 8. — *Ca. ib.* — U. 2. *ib.* † ἂν *A. ib.* — *Ca. v.* 9. — *A. Ca. ib.* — B. 1. G. *g.* E. M. m. *v.* 10. ὅσα λέγω *Ca.* & *post* πάντα *A.* † ταῦτα *v.* 11. μέσον *Ca. v.* 12. ὅπου ἦσαν *Ca. ib.* καὶ *Ca. v.* 13. ἔκραξαν φωνῇ μεγάλῃ *Ca. ib.* βοήθησον ἡμῖν B. 1. *Ca.* L. N. 1. *v.* 14. † πεθεραπεύεσθε *Ca. ib.* ἀρχιερ. M. U. 1. *v.* 15. ἐκαθαρίσθη *Ca.* E. Go. U. 2. *v.* 16. περὶ G. πρὸς *Ca.* ἐπὶ B. 1. L. m. N. 1.

αὐτοῦ, εὐχαριστῶν αὐτῷ· * καὶ
αὐτὸς ἦν " Σαμαρείτης.
17 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰη-
σοῦς, εἶπεν· * Οὐχὶ " οἱ δέκα
* ἐκαθαρίσθησαν; οἱ * δὲ "
ἐννέα ποῦ;
18 * Οὐχ εὑρέθησαν ὑπο-
στρέψαντες δοῦναι " δόξαν τῷ
Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς
οὗτος.
v. 19. 19 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀνα-
Matt. 9. 22. στὰς πορεύου· * ἡ πίστις σου
Mar. 5. 34. σέσωκέ σε.
& 10. 52. Luc. 7. 50. 20 Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ
& 8. 48. & 18. 42. τῶν Φαρισαίων πότε ἔρχεται
ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, * ἀπε-
κρίθη αὐτοῖς, καὶ " εἶπεν·
Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ
Θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως·
v. 21. 21 Οὐδὲ ἐροῦσιν· * Ἰδοὺ "
Matt. 24. 23. ὧδε, ἤ, * ἰδοὺ " ἐκεῖ * * ἰδοὺ
Marc. 13. 21. γὰρ, ἡ " βασιλεία τοῦ Θεοῦ
Inf. 21. 8. ἐντὸς ὑμῶν ἐστιν.
22 Εἶπε * δὲ " πρὸς τοὺς
μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέ-
ραι, * ὅτε ἐπιθυμήσετε "
μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ υἱοῦ τοῦ
ἀνθρώπου * ἰδεῖν ", καὶ οὐκ
ὄψεσθε.
v. 23. 23 Καὶ * ἐροῦσιν ὑμῖν·
Matt. 24. 23. Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, * Ἰδοὺ " ἐκεῖ *.
Mar. 13. 21. Μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώ-
ξητε.

24 Ὥσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ v. 24. Matt. 24.
ἡ ἀστράπτουσα ἐκ τῆς ὑπ' οὐ- 27.
ρανὸν, εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν
λάμπει· οὕτως ἔσται καὶ ὁ
υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ αὐτοῦ.
25 Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν v. 25.
πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκι- Matt. 16. 21. & 17.
μασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύ- 22. & 20. 18.
της. Marc. 8.
26 Καὶ καθὼς ἐγένετο ἐν 31. & 9. 31. & 10.
ταῖς ἡμέραις τοῦ Νῶε, οὕτως 33.
ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ Luc. 9. 22. & 18. 31.
υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. & 24. 7. 26.
27 Ἤσθιον, ἔπινον, ἐγά- v. 26.
μουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι Matt. 24. 37, 38.
ἧς ἡμέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς 1 Pet. 3. 20.
τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κα- Gen. 6. 2.
τακλυσμὸς *, καὶ ἀπώλεσεν & 7. 7.
ἅπαντας.
28 Ὁμοίως καὶ ὡς ἐγένετο v. 28. Gen. 19.
ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ· ἤ- 14.
σθιον, ἔπινον, ἠγόραζον,
ἐπώλουν, ἐφύτευον, ᾠκοδό-
μουν·
29 Ἧ δὲ ἡμέρᾳ ἐξῆλθε v. 29. Gen. 19.
Λὼτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε 24.
πῦρ καὶ θεῖον ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ Deut. 29. 23.
ἀπώλεσεν ἅπαντας. Isa. 13. 19.
30 Κατὰ ταῦτα ἔσται Iere. 50. 40.
* ἡ " ἡμέρᾳ * ὁ υἱὸς " τοῦ Ose. 11. 8. Amos 4.
ἀνθρώπου * ἀποκαλύπτε- 11. Iudæ v. 7.
ται ".

Ib. ἦν δὲ *Ca.* *v.* 17. αὐτοῖς οὐκ *Ca. ib* † οὗτοι *A. ib.* — *Ca.* *v.* 18. ἐξ αὐτῶν οὐδεὶς εὑρέθη ὑποστρέφων ὃς δώσει *Ca.* οὐκ εὑρέθη ὑποστρέψας &c. V. *v.* 19. † ὅτι *Ca.* *v.* 20. — B. I. U. I. *v.* 21. — *bis Co. ib.* † μὴ πιστεύσητε *Ca. ib.* ἡ γὰρ M. *v.* 22. οὖν *Ca. ib.* τοῦ ἐπιθυμῆσαι ὑμᾶς *Ca. ib.* — *Ca.* *v.* 23. † ἐὰν B. I. *ib.* — *Co. ib.* † ὁ χριστὸς *W.* *v.* 27. † τοῦ ὕδατος *Ca.* *v.* 30. ἐν τῇ *Ca. ib.* τοῦ υἱοῦ *Ca. ib.* ἂν ἀποκαλυφθῇ *Ca.*

v. 31. Matt. 24. 17. 31 Ἐν ἐκείνῃ τῇ * ἡμέ-
ρᾳ", ὃς ἔσται ἐπὶ τοῦ δώμα-
τος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν
τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβάτω
ἆραι αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ,
ὁμοίως μὴ * ἐπιστρεψάτω"
εἰς τὰ ὀπίσω.
v. 32. Genes. 19. 26. 32 Μνημονεύετε τῆς γυ-
ναικὸς Λώτ.
v. 33. Sup. 9. 24. Matt. 10. 39. & 16. 25. Mar. 8. 35. Joh. 12. 25. 33 Ὃς ἐὰν * ζητήσῃ"
τὴν ψυχὴν αὐτοῦ * σῶσαι",
ἀπολέσει αὐτήν· * καὶ ὃς" ἐὰν
ἀπολέσῃ * αὐτὴν", * ζωο-
γονήσει" αὐτήν.
v. 34. Matt. 24. 40. 41. 1 Thess. 4. 17. 34 Λέγω ὑμῖν, * ταύτῃ
τῇ νυκτὶ ἔσονται δύο ἐπὶ κλί-
νης μιᾶς· ὁ εἷς παραληφ-
θήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφε-
θήσεται.
35 Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι
* ἐπὶ τὸ αὐτό"· * ἡ" μία
παραληφθήσεται, καὶ ἡ ἑτέρα
ἀφεθήσεται.
36 * Δύο ἔσονται ἐν τῷ
ἀγρῷ· ὁ εἷς παραληφθήσε-
ται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσε-
ται".
v. 37. Matt. 24. 28. Job. 39. 33. 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέ-
γουσιν αὐτῷ· Ποῦ Κύριε;
Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅπου τὸ
* σῶμα", ἐκεῖ συναχθή-
σονται * οἱ ἀετοί.

ΚΕΦ. ιη'. XVIII.

1 Ἔλεγε δὲ καὶ παραβο- v. 1. Eccl. 18.
λὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν 22.
πάντοτε προσεύχεσθαι *, καὶ Rom. 12. 12.
μὴ ἐκκακεῖν· Ephes. 6. 18.
2 Λέγων· Κριτής τις ἦν Col. 4. 2.
ἔν τινι πόλει τὸν Θεὸν μὴ φο- 1 Thess. 5.
βούμενος, καὶ ἄνθρωπον μὴ 17. Luc. 11. 5.
ἐντρεπόμενος. & 21. 36.
3 Χήρα δέ * τις " ἦν
ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο
πρὸς αὐτόν, λέγουσα· Ἐκ-
δίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
μου.
4 Καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐπὶ
χρόνον *· μετὰ δὲ ταῦτα * εἶ-
πεν ἐν ἑαυτῷ"· Εἰ καὶ τὸν
Θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄν-
θρωπον οὐκ ἐντρέπομαι·
5 Διά γε τὸ παρέχειν
μοι κόπον τὴν χήραν * ταύ-
την", ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα
μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη * ὑ-
πωπιάζῃ" με.
6 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Ἀκούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀ-
δικίας λέγει·
7 Ὁ δὲ Θεὸς οὐ μὴ ποι- v. 7. Apoc. 6.
ήσει τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκ- 10.
λεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων
πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκ-

v. 31. ὥρᾳ v. *ib.* ἐπιστραφήτω *Ca.* *v.* 33. θελήσῃ *Ca. ib.* ζωογονήσαι *Ca. ib.* ὃς δὲ B. I. L. m. N. 1. *ib.* — *Ca. sed post* αὐτην † ἕνεκεν ἐμοῦ *Go. ib.* ζωοποιήσει B. I. u. 1. *v.* 34. † ἐν *Cu.* *v.* 35. ἐπὶ ταυτό *Cu. ib.* — *Cu.* *v.* 36. — *versus totus* B. 9. *Co.* u. 1. *v.* 37. πτῶμα B. *ib.* † καὶ *g.* L. N. 1. *v.* 1. † αὐτοὺς *A.* M. *v.* 3. — B. *om.* u. 1. 2. *v.* 4. † τινὰ *Ca. ib.* ἦλθεν εἰς ἑαυτὸν καὶ λέγει, *Ca.* *v.* 5. — *Ca. ib.* ὑποπιέζῃ B. 5.

τός,

τὸς, * καὶ " μακροθυμῶν * ἐπ' αὐτοῖς" * ;

8 * Λέγω ὑμῖν, ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἆρα εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

9 Εἶπε δὲ * καὶ " πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιποὺς, * τὴν παραβολὴν ταύτην"·

10 Ανθρωποι δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς φαρισαῖος, καὶ ὁ * ἕτερος " τελώνης.

v. 11. Isai. 1. 15. & 58. 2. Apoc. 3. 17.

11 Ο φαρισαῖος σταθεὶς * πρὸς " ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο· Ο Θεὸς εὐχαριστῶ σοι, ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἅρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς * οὗτος " ὁ τελώνης.

12 Νηστεύω δὶς τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ πάντα ὅσα κτῶμαι.

13 Καὶ ὁ τελώνης * μακρόθεν ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς * εἰς " τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι· ἀλλ' ἔτυπτεν εἰς τὸ στῆθος αὐτοῦ, λέγων· Ο Θεὸς ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.

v. 14. Job. 22. 29. Prov. 29. 23. Supr. 14. 11. Matt. 23. 12. Iac. 4. 6. 10. 1 Petr. 5. 5.

14 Λέγω ὑμῖν, * κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος * εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ", ἢ ἐκεῖνος". ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· * ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται.

v. 15. Matt. 19. 13. Mar. 10. 13.

15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ * βρέφη", ἵνα αὐτῶν ἅπτηται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ * ἐπετίμησαν " αὐτοῖς.

v. 16. Matt. 18. 3. & 19. 14. 1 Cor. 14. 20. 1 Pet. 2. 2.

16 Ο δὲ Ιησοῦς * προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν"· Αφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

v. 17. Mar. 10. 15.

17 Αμὴν * λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

v. 18. Matt. 19. 16. Mar. 10. 17.

18 Καὶ ἐπηρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Διδάσκαλε ἀγαθὲ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω;

19 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ιησοῦς· Τί με λέγεις ἀγαθόν; οὐδεὶς ἀγαθὸς, εἰ μὴ * εἷς", ὁ Θεός.

v. 7. καὶ λέγω W. ib. — u. 2. ib. † ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν W. & pro μακροθ. A. leg. μακροθυμεῖ v. 8. † καὶ Co. v. 9. — Co. ib. ἀνθρώπους Ca. v. 10. εἷς Ca. v. 11. καθ' Ca. ib. — Ca. v. 13. † ἀπὸ B. 2. ib. — v. v. 14. † ὅτι u. 1. ib. — Ca. ib. ἢ γὰρ ἐκεῖνος A. B. om. παρ' ἐκεῖνον s. 2. v. μᾶλλον παρ' ἐκεῖνον τὸν φαρισαῖον Ca. ib. καὶ ὁ A. v. 15. παιδία Ca. ib. ἐπετίμων Ca. v. 16. προσεκαλεῖτο αὐτὰ, λέγων Ca. v. 17. † γὰρ Ca. v. 19. — u. 2.

v. 20. Exod. 20. 12, 13. Deut. 5. 16, 17. Rom. 13. 9. Ephes. 6. 2. Col. 3. 20.

20 Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσῃς· Μὴ φονεύσῃς· Μὴ κλέψῃς· Μὴ ψευδομαρτυρήσῃς· Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τὴν μητέρα * σου".

21 Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦτα πάντα * ἐφυλαξάμην" ἐκ νεότητός * μου".

v. 22. Matt. 6. 19. & 19. 21. 1 Tim. 6. 19.

22 Ἀκούσας δὲ * ταῦτα" ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἕν σοι λείπει· * πάντα ὅσα ἔχεις, πώλησον, καὶ * διάδος" πτωχοῖς, καὶ ἕξεις θησαυρὸν ἐν * οὐρανῷ"· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.

23 Ὁ δὲ, ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα.

v. 24. Prov. 11. 28. Matt. 19. 23. Mar. 10. 23.

24 Ἰδὼν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς * περίλυπον γενόμενον", εἶπε· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

25 Εὐκοπώτερον γάρ ἐστι, κάμηλον διὰ * τρυμαλιᾶς ῥαφίδος εἰσελθεῖν", ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ * εἰσελθεῖν".

26 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆναι;

v. 27. Job. 42. 2. Jer. 32. 17. Zach. 8. 6. Luc. 1. 37.

27 Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, δυνατά ἐστι παρὰ τῷ Θεῷ.

v. 28. Matt. 4. 20. & 19. 27. Mar. 10. 28. Sup. 5. 11.

28 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἰδοὺ, ἡμεῖς * ἀφήκαμεν πάντα, καὶ " ἠκολουθήσαμέν σοι.

v. 29. Deut. 33. 9.

29 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ὅτι" οὐδείς ἐστιν ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς, * ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ,

v. 30. Job. 42. 12.

30 * Ὃς οὐ" μὴ ἀπολάβῃ * πολλαπλασίονα" ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

v. 31. Matt. 16. 21. & 17. 22. & 20. 17. Marc. 8. 31. & 9. 31. & 10. 32. Luc. 9. 22. & 24. 7. Psal. 22. 7. Psal. 53. 7.

31 Παραλαβὼν δὲ * τοὺς δώδεκα, εἶπε * πρὸς αὐτούς"· Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσεται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν, * τῷ υἱῷ" τοῦ ἀνθρώπου.

v. 32. Matt. 27. 2. Inf. 23. 1. Joh. 18. 28. Actor. 3. 13.

32 Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ * ὑβρισθήσεται", καὶ ἐμπτυσθήσεται.

v. 20. — *A. Ca.* Co. v. 21. ἐφύλαξα *A. ib.* — *Ca.* v. 22. — *Ca. ib.* † ὕπαγε, s. 1. *ib.* δὸς *A.* B. 2. *Ca.* L. M. m. N. 1. u. 1. *ib.* τοῖς οὐρανοῖς *A. Ca.* v. 24. — Co. v. 25. τρήματος βελόνης διελθ. *Ca. ib.* διελθ. *A.* v. 28. τὰ ἴδια ἀφέντες *Ca.* v. 29. — *Ca. ib.* † ἢ ἀδελφὰς *Ca. ib.* † ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ *Ca.* v. 30. ἐὰν *Ca.* καὶ οὐ *G. ib.* ἑπταπλ. *Ca.* v. 31. † ὁ Ἰησοῦς V. *ib.* αὐτοῖς *Ca. ib.* περὶ τοῦ υἱοῦ *Ca.* Co. s. 1. V. v. 32. μαστιγωθήσεται V.

33 Καὶ

33 Καὶ μαστιγώσαντες
ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ τῇ ἡ-
μέρᾳ τῇ τρίτῃ *ἀναστήσεται".
34 Καὶ αὐτοὶ οὐδὲν τού-
των συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα
*τοῦτο" κεκρυμμένον ἀπ'
αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον
τὰ λεγόμενα.
35 Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγ-
v. 35. Matt. 20. 29. Mar. 10. 46. γίζειν *αὐτὸν" εἰς Ἱεριχὼ,
τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ
τὴν ὁδὸν *προσαιτῶν.
36 Ἀκούσας δὲ ὄχλου
διαπορευομένου, ἐπυνθά-
νετο τί εἴη τοῦτο.
37 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ,
ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος
παρέρχεται.
38 Καὶ ἐβόησε, λέγων·
*Ἰησοῦ" υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν
με.
39 *Καὶ" οἱ *προά-
γοντες" ἐπετίμων αὐτῷ ἵνα
*σιωπήσῃ"· αὐτὸς δὲ *πολ-
λῷ" μᾶλλον ἔκραζεν *· Υἱὲ
Δαβὶδ, ἐλέησόν με.
40 Σταθεὶς δὲ *ὁ Ἰη-
σοῦς" ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀ-
χθῆναι *πρὸς αὐτόν"· *ἐγ-
γίσαντος" δὲ αὐτοῦ ἐπηρώ-
τησεν αὐτὸν,
41 *Λέγων"· Τί σοι
θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπε·
Κύριε, ἵνα ἀναβλέψω.
42 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν
αὐτῷ· Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις v. 42. Sup. 17. 19.
σου σέσωκέ σε.
43 Καὶ παραχρῆμα ἀ-
νέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ
δοξάζων τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ
*λαὸς" *ἰδὼν", ἔδωκεν
*αἶνον" τῷ Θεῷ.

ΚΕΦ. ιθ'. XIX.

1 ΚΑὶ εἰσελθὼν διήρχετο
τὴν Ἱεριχώ.
2 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ *ὀνό-
ματι" *καλούμενος" Ζακ-
χαῖος· *καὶ αὐτὸς" ἦν
ἀρχιτελώνης, καὶ *οὗτος ἦν"
πλούσιος.
3 Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν τὸν Ἰη-
σοῦν τίς ἐστι· καὶ οὐκ ἠδύνατο
ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ
μικρὸς ἦν.
4 Καὶ *προδραμὼν"
ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ *συ-
κομωραίαν", ἵνα ἴδῃ αὐτόν·
ὅτι *δι" ἐκείνης ἤμελλε δι-
έρχεσθαι.
5 Καὶ *ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν
τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς
εἶδεν αὐτὸν, καὶ εἶπε πρὸς

v. 33. ἐγερθήσεται B. I. U. I. *v.* 34. — *Ca.* *v.* 35. τὸν Ἰησοῦν L. m. N. I. *v.* 38. — *A.* *at* B. I. † χριστὲ *post* Ἰησοῦ *v.* 39. δὲ *post* οἱ *Ca. ib.* παραγ. *A. ib.* σιγήσῃ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † λέγων U. 2. *v.* 40. — *Ca.* U. I. *ib.* — *Ca. ib.* προσεγ. U. I. *v.* 41. — *Co.* *v.* 43. ὄχλος S. I. *ib.* — B. I. *ib.* δόξαν *Ca.* *v.* 2. ἦν L. N. I. *ib.* — *Ca.* V. *ib.* οὗτος *Ca. ib.* — *Ca.* *v.* 4. δραμὼν B. 5. προσδραμ. U. 2. *W.* προλαβὼν *Ca. ib.* συκομωραῖον B. 8. *ib.* — *A.* B. 4. *v.* 5. ἐγένετο ἐν τῷ διέρχεσθαι, εἶδε αὐτὸν, καὶ εἶπεν αὐτῷ *Ca.*

αὐτὸν"·

αὐτὸν"· Ζακχαῖε, σπεύσας
κατάβηθι· σήμερον * γὰρ "
ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεῖ-
ναι.
6 Καὶ σπεύσας κατέβη,
καὶ ὑπεδέξατο αὐτὸν χαί-
ρων.
7 Καὶ ἰδόντες ἅπαντες
διεγόγγυζον, * λέγοντες "·
Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῷ ἀν-
δρὶ εἰσῆλθε καταλῦσαι.
v. 8. Sup. 3. 14. 8 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος
εἶπε πρὸς τὸν * Κύριον"·
Ἰδοὺ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρ-
χόντων μου, Κύριε, δίδωμι
τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι
ἐσυκοφάντησα, ἀποδίδωμι
τετραπλοῦν.
v. 9. Sup. 13. 16. 9 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ
Ἰησοῦς· * Ὅτι " σήμερον σω-
τηρία * τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐ-
γένετο, καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς
Ἀβραάμ ἐστιν.
v. 10. Matt. 10. 6. & 15. 24. & 18. 11. Act. 13. 46. 10 Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολωλός.
11 Ἀκουόντων δὲ αὐτῶν
ταῦτα, προσθεὶς εἶπε πα-
ραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐ-
τὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ, καὶ δο-
κεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα
μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
ἀναφαίνεσθαι.
v. 12. Matt. 25. 14. Marc. 13. 34. 12 Εἶπεν * οὖν "· Ἄνθρω-
πός τις εὐγενὴς ἐπορεύθη εἰς
χώραν μακρὰν, λαβεῖν * ἑ-
αυτῷ " βασιλείαν, καὶ ὑπο-
στρέψαι.
13 Καλέσας δὲ δέκα
δούλους ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐ-
τοῖς δέκα μνᾶς, καὶ εἶπε πρὸς
αὐτούς· Πραγματεύσασθε
* ἕως " ἔρχομαι.
14 Οἱ δὲ πολῖται * αὐτοῦ "
ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ * ἀπέστει-
λαν " πρεσβείαν ὀπίσω αὐ-
τοῦ, λέγοντες· Οὐ θέλομεν τοῦ-
τον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς.
15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
* ἐπανελθεῖν " αὐτὸν λαβόντα
τὴν βασιλείαν, * καὶ " εἶπε
φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δού-
λους τούτους, οἷς ἔδωκε τὸ
ἀργύριον· ἵνα γνῷ τίς διε-
πραγματεύσατο.
16 Παρεγένετο δὲ ὁ πρῶ-
τος, λέγων· Κύριε, ἡ
μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα
μνᾶς.
17 * Καὶ " εἶπεν αὐτῷ· v. 17. Lu. c. 16. 10.
* Εὖ ἀγαθὲ " δοῦλε· ὅτι ἐν
ἐλαχίστῳ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι
ἐξουσίαν ἔχων ἐπάνω δέκα
πόλεων.
18 * Καὶ ἦλθεν ὁ δεύ-
τερος, λέγων "· Κύριε, ἡ
μνᾶ σου ἐποίησε πέντε
μνᾶς.

Ib. ὅτι *ante* σημ. *Ca.* v. 7. — *Ca.* v. 8. Ἰησοῦν B. 1. E. V. v. 9. — L. N. 1. *ib.* † ἐν *A.* v. 12. δὲ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* ἐν ᾧ *A. Ca.* v. 14. — *Ca. ib.* ἔπεμψαν *Ca.* v. 15. παρελθ. N. 1. *ib.* — M. v. 17. ὁ δὲ *Ca. ib* εὖγε L. N. 1. & B. 1. *pro* εὖ v. 18. ὁ ἕτερος ἐλθὼν εἶπεν *Ca.*

19 Εἶπε

19 Εἶπε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων.

20 Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ, ἡ μνᾶ σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένην ἐν σουδαρίῳ.

21 * Ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ"· αἴρεις ὃ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις ὃ οὐκ ἔσπειρας *.

v. 22. 2 Sam. 1. 16. Matt. 12. 37. 22 Λέγει * δὲ " αὐτῷ *· Ἐκ τοῦ στόματός σου * κρινῶ" σε, πονηρὲ δοῦλε· ᾔδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός εἰμι, αἴρων ὃ οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων ὃ οὐκ ἔσπειρα *.

23 * Καὶ διατί " οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου * ἐπὶ τὴν τράπεζαν ", καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ * ἂν ἔπραξα αὐτό " ;

24 Καὶ τοῖς παρεστῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ * δότε " τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι.

25 * Καὶ εἶπον αὐτῷ·
v. 26. Sup. 8. 18. Matt. 13. 12. & 25. 29. Marc. 4. 25. Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς ".

26 Λέγω * γὰρ " ὑμῖν, ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι * δοθήσεται "· ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ * ἔχει ", ἀρθήσεται * ἀπ' αὐτοῦ ".

27 Πλὴν τοὺς ἐχθρούς μου * ἐκείνους ", τοὺς μὴ * θελήσαντάς με βασιλεῦσαι " ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε ἔμπροσθέν μου *.

28 Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο * ἔμπροσθεν ", ἀναβαίνων * εἰς Ἱεροσόλυμα. v. 28. Marc. 10. 32.

29 Καὶ * ἐγένετο " ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. v. 29. Matt. 21. 1. Marc. 11. 1.

30 Εἰπών· Ὑπάγετε εἰς τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὑρήσετε πῶλον * δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς * πώποτε " ἀνθρώπων ἐκάθισε· * λύσαντες * αὐτὸν " ἀγάγετε.

31 Καὶ ἐάν τις ὑμᾶς ἐ-

v. 21. ὅτι ἐφοβήθην σε, ἄνθρωπος γὰρ εἶ αὐστηρὸς *Ca. ib.* † καὶ συνάγεις ὅθεν οὐ διεσκόρπισας *v.* 22. — B. 1. u. 1. *ib.* † Κύριος αὐτοῦ m. *ib.* κρίνω v. *ib.* † καὶ συνάγων ὃ οὐ διεσκόρπισα m. s. 1. *v* 23. Διατί οὖν *Ca. ib.* τοῖς τραπεζίταις *ib.* αὐτὸ *post* ἂν *Cu.* & ἀνέπραξα *una voce A. v.* 24. ἀπενέγκατε *Ca. v.* 25. — *Ca. v.* 26. — G. *ib.* προστεθήσεται *Ca.* δοθήσεται καὶ περισσευθήσεται B. 1. s. 1. v. *ib.* δοκεῖ ἔχειν u. 2. *ib.* — B. 2. u. 2. *v.* 27. — G. m. M. *ib.* θέλοντάς με βασιλεύειν *Ca. ib.* † καὶ τὸν ἀχρεῖον δοῦλον ἐκβάλετε εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων *Ca. v.* 28. — *Ca. ib.* † δὲ *Ca. v.* 29. — G. *v.* 30. † τοῦ ὄνου v. *ib.* — *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* — *Ca.*

ρωτᾷ· Διὰ τί λύετε; Οὕ-
τως ἐρεῖτε * αὐτῷ"· Ὅτι
ὁ Κύριος * αὐτοῦ" χρείαν
ἔχει.
32 Ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀ-
πεσταλμένοι, εὗρον καθὼς εἶ-
πεν αὐτοῖς *.
33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν
πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐ-
τοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε
τὸν πῶλον;
34 * Οἱ δὲ εἶπον"· Ὁ
Κύριος αὐτοῦ χρείαν ἔχει.
35 Καὶ * ἤγαγον αὐτὸν — v. 35. Joh. 12. 14. 2 Reg. 9. 13.
πρὸς τὸν Ἰησοῦν"· * Καὶ ἐ-
πιρρίψαντες " ἑαυτῶν τὰ
ἱμάτια ἐπὶ * τὸν πῶλον",
ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.
36 Πορευομένου δὲ αὐτοῦ,
ὑπεστρώννυον τὰ ἱμάτια αὐ-
τῶν * ἐν τῇ ὁδῷ".
37 * Ἐγγίζοντος δὲ αὐ-
τοῦ" ἤδη πρὸς * τῇ κατα-
βάσει" τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν,
ἤρξαντο * ἅπαν τὸ πλῆθος
τῶν μαθητῶν" χαίροντες αἰ-
νεῖν τὸν Θεὸν * φωνῇ μεγά-
λῃ" περὶ * πασῶν" ὧν εἶ-
δον * δυνάμεων",
38 Λέγοντες· Εὐλογη- — v. 38. Psal. 118. 26. Luc. 2. 14. Eph. 2. 14.
μένος ὁ ἐρχόμενος * βασι-
λεὺς" ἐν ὀνόματι Κυρίου·
εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα
ἐν ὑψίστοις.
39 Καί τινες τῶν Φαρι-
σαίων ἀπὸ τοῦ ὄχλου εἶπον
πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐ-
πιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου.
40 Καὶ ἀποκριθεὶς εἶ- — v. 40. Hab. 2. 11.
πεν αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν ὅτι
ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λί-
θοι * κεκράξονται".
41 Καὶ ὡς ἤγγισεν, ἰδὼν
τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ'
* αὐτῇ",
42 Λέγων· Ὅτι εἰ ἔγνως
καὶ σὺ, * καί γε" ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ * σου" ταύτῃ, τὰ πρὸς
εἰρήνην σου· νῦν δὲ ἐκρύβη
ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου·
43 Ὅτι ἥξουσιν ἡμέραι
* ἐπί σε", καὶ * περιβα-
λοῦσιν" οἱ ἐχθροί σου χά-
ρακά * σοι", καὶ περικυ-
κλώσουσί σε, καὶ συνέξουσί σε
πάντοθεν·
44 Καὶ ἐδαφιοῦσί σε, καὶ — v. 44. 1 Reg. 9. 7, 8. Mich. 3. 12. Matt. 24. 1, 2. Mar. 13. 2. Inf. 21. 6.
τὰ τέκνα σου * ἐν σοί"· καὶ
οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον
ἐπὶ λίθῳ· ἀνθ' ὧν οὐκ ἔ-
γνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
πῆς σου.
45 * Καὶ εἰσελθὼν" εἰς — v. 45. Matt. 21. 12. Mar. 11. 11.
τὸ ἱερὸν, ἤρξατο ἐκβάλλειν

v. 31. — *Ca. ib.* μου I. v. 32. ἐστῶτα τὸν πῶλον S. I. V. v. 34. ἀπεκρίθησαν ὅτι *Ca.* v. 35. ἀγαγόντες τὸν πῶλον *Ca. ib.* ἐπιρρίψαν *Ca. ib.* αὐτὸν καὶ *Ca.* v. 36. — *Ca.* v. 37. ἐγγιζόντων δὲ αὐτῶν *Ca. ib.* τὴν κατάβασιν *Ca. ib.* πάντες οἱ ὄχλοι τῶν καταβαινόντων V. *ib.* — *Ca. ib.* πάντων *Ca. ib.* γινομένων *Ca.* v. 38. — *G.* v. 40 κράξουσι *Ca.* v. 41. αὐτὴν *A.* v. 42. — *Ca. ib.* — *A. Ca. G.* v. 43. *Ca. ponit post* περιβαλ. *ib.* βαλοῦσιν *Ca.* ἐπιβαλ. *G. ib.* — *Ca.* v. 44. — *Ca.* v. 45. ἐλθὼν δὲ *Ca.*

τοὺς πωλοῦντας * ἐν αὐτῷ"
* καὶ ἀγοράζοντας" *,
v. 46. 1 Reg. 8. 29. Esai 56.7. Jer. 7.11. Matt. 21. 13. Marc. 11. 17.
46 Λέγων αὐτοῖς· γέ-
γραπται· * Ὁ οἶκός μου, οἶ-
κος προσευχῆς * ἐστιν"· ὑ-
μεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
σπήλαιον λῃστῶν.
v. 47. Marc. 11. 8. Joh. 7.19. & 8. 37.
47 Καὶ ἦν διδάσκων τὸ
καθ' ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ
δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-
τεῖς * ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέ-
σαι", καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ·
48 Καὶ οὐχ εὕρισκον
* τὸ" τί ποιήσωσιν *· ὁ λαὸς
γὰρ ἅπας * ἐξεκρέματο αὐ-
τοῦ ἀκούων".

ΚΕΦ. κ'. XX.

v. 1. Matt. 21. 23. Mar. 11. 27. Act. 4. 7. & 7. 27.
1 ΚΑὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν
ἡμερῶν * ἐκείνων",
διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν
* ἐν τῷ ἱερῷ", καὶ εὐαγγε-
λιζομένου, ἐπέστησαν οἱ * ἀρ-
χιερεῖς" καὶ οἱ γραμματεῖς
σὺν τοῖς πρεσβυτέροις,
2 Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν,
* λέγοντες"· Εἰπὲ ἡμῖν ἐν
ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς,
* ἢ" τίς ἐστιν ὁ δοὺς σοι τὴν
ἐξουσίαν ταύτην;
3 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε
πρὸς αὐτούς· * Ἐρωτήσω"
ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον· * καὶ
εἴπατέ" μοι·
4 Τὸ βάπτισμα Ἰωάννου v. 4. Sup. 15. 18.
ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώ-
πων;
5 Οἱ δὲ * συνελογίσαν-
το" πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες·
Ὅτι ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ·
ἐρεῖ, Διατί * οὖν" οὐκ ἐπι-
στεύσατε αὐτῷ;
6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, * Ἐξ"
ἀνθρώπων· * πᾶς ὁ λαὸς
καταλιθάσει ἡμᾶς"· * πε-
πεισμένος" γάρ ἐστιν Ἰωάν-
νην προφήτην * εἶναι".
7 Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ
εἰδέναι * πόθεν.
8 Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
τοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑ-
μῖν ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα
ποιῶ.
9 * Ἤρξατο δὲ πρὸς τὸν v. 9. Matt. 21.
λαὸν λέγειν " τὴν παρα- 33.
βολὴν ταύτην· Ἄνθρωπός Mar. 12. 1. Esai. 5. 1.
* τις " ἐφύτευσεν ἀμπε- Jer 2. 21. & 12. 10.

Ib. — Go. u. 2. *ib.* — *Co. ib.* † καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεεν, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλούντων τὰς περιστεράς; *Ca.* v. 46. † ὅτι *Ca. ib.* ἔσται s. 1. κληθήσεται G. v. 47. *Ca.* v. *ponunt post* λαοῦ v. 48. — *Ca. ib.* † αὐτῷ *Ca. ib.* ἐκρέματο αὐτοῦ ἀκούειν *Ca.* v. 1. — B. 1. *Ca. Co.* L. M. N. 1. s. 3. *ib.* — B. 2. *ib.* ἱερεῖς *A.* B. *om. Ca.* Go. s. 5. u. 1. 2. *W.* v. 2. — *Ca. Co.* s. 1. *ib.* καὶ *Ca.* v. 3. ἐπερωτ. *Ca. ib.* ὃν εἶπ. *Ca.* καὶ ἀποκρίθητε *Ca.* G. V. v. 5. διελογίζοντο L. m. N. 1. *ib.* — B. 5. v. 6. ἀπὸ τῶν *Ca. ib.* λιθάσει ἡμᾶς ὁ λαὸς ἅπας *Ca. ib.* πεπιστευμένος B. 1. *ib.* γεγονέναι *Ca.* v. 7. † αὐτοὺς τὸ *Ca.* v. 9 ἔλεγε δὲ *Ca. ib.* — Ca. E. Go. G. g. L. M. N. 1. u. 1. 2.

λῶνα,

λῶνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· * καὶ " ἀπεδήμησε χρόνους ἱκανούς.

10 * Καὶ ἐν καιρῷ " ἀπέστειλε πρὸς τοὺς γεωργοὺς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος δῶσιν αὐτῷ. * οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες " αὐτὸν, ἐξαπέστειλαν κενόν.

11 Καὶ * προσέθετο πέμψαι " ἕτερον δοῦλον· οἱ δὲ κἀκεῖνον * δείραντες " καὶ ἀτιμάσαντες, ἐξαπέστειλαν κενόν.

12 Καὶ * προσέθετο πέμψαι " τρίτον· * οἱ δὲ " καὶ * τοῦτον " τραυματίσαντες * ἐξέβαλον ".

13 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος· Τί ποιήσω; πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· * ἴσως " τοῦτον * ἰδόντες " ἐντραπήσονται.

v. 14. Psal. 2. 8. Gen. 37. 18. Matt. 26. 3. & 27. 1. Joh. 11. 53. Heb. 1. 2. Psal 2. 1.

14 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν * οἱ γεωργοὶ ", διελογίζοντο πρὸς * ἑαυτοὺς ", λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· * δεῦτε ", ἀποκτείνωμεν αὐτὸν, ἵνα ἡμῶν γένηται ἡ κληρονομία.

15 Καὶ ἐκβαλόντες * αὐτὸν " ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει * αὐτοῖς " ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;

16 Ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες * δὲ " εἶπον· Μὴ γένοιτο.

v. 17. Psal. 118. 22. Esa. 8. 14. & 28. 16. Matt. 21. 42. Mar. 12. 10. Actor. 4. 11. Rom. 9. 33. 1 Pet. 2. 4, 7.

17 Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· Τί οὖν ἐστι τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας;

v. 18. Esa. 8. 5. Zach. 12. 3.

18 Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

19 Καὶ * ἐζήτησαν " οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας * ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ "· καὶ ἐφοβήθησαν * τὸν λαόν "· * ἔγνωσαν " γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην * εἶπε ".

v. 20. Matt. 22. 15. Mar. 12. 13.

20 Καὶ * παρατηρήσαντες " ἀπέστειλαν ἐγκαθέτους, ὑποκρινομένους ἑαυτοὺς δι-

Ib. αὐτὸς δὲ *Ca.* *v.* 10. καιρῷ δὲ *Ca. ib.* δείραντες δὲ *Ca.* *v.* 11. ἔπεμψεν *Ca. ib.* τύψαντες δὲ *Ca* *v.* 12. ἔπεμψε *Ca. ib.* — *Ca. ib.* κἀκεῖνον *A.* B. 1. *ib.* ἐξαπέστειλαν κενόν *Ca.* *v.* 13. τυχὸν *Ca. ib.* — *Ca. Co.* *v.* 14. — *Ca.* V. *ib.* ἀλλήλους *Ca. ib.* — *A. Go.* V. *v.* 15. — *g.* m. *ib.* — *Ca.* *v.* 16. οἱ δὲ *ante* ἀκουσ. *A.* *v.* 19 ἐζήτουν *Ca.* S. 3. V. *ib.* — B. 1. *ib.* — B. 7. *Cp.* E. *g.* L. M. m. 9 N. 1. S. 5. U. 1. 2. *ib.* ἐπεγν. U. 1. *ib.* εἴρηκε *sed ante* τὴν *Ca.* *v.* 20. ἀποχωρήσαντες *Ca.*

κρίους εἶναι· ἵνα ἐπιλάβωνται
αὐτοῦ * λόγου", εἰς τὸ πα-
ραδοῦναι αὐτὸν * τῇ ἀρχῇ
καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμό-
νος".
v. 21. Matt. 22. 16. 21 Καὶ ἐπηρώτησαν αὐ-
τὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε,
οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ
διδάσκεις, καὶ * οὐ" λαμβά-
νεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀ-
ληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ δι-
δάσκεις·
22 Ἔξεστιν * ἡμῖν" Καί-
σαρι φόρον δοῦναι, ἢ οὔ;
23 * Κατανοήσας" δὲ
αὐτῶν τὴν * πανουργίαν",
εἶπε πρὸς αὐτούς· * Τί με
πειράζετε" *;
24 * Ἐπιδείξατέ" μοι
* δηνάριον" *· τίνος ἔχει
εἰκόνα καὶ ἐπιγραφήν; * Ἀ-
ποκριθέντες" δὲ εἶπον· Καί-
σαρος.
v. 25. Matt. 17. 25. & 22. 21. Rom. 13. 7. 25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἀπόδοτε * τοίνυν" τὰ Καί-
σαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τοῦ
Θεοῦ τῷ Θεῷ.
26 Καὶ οὐκ ἴσχυσαν * ἐ-
πιλαβέσθαι αὐτοῦ ῥήματος"
ἐναντίον τοῦ λαοῦ· καὶ θαυ-
μάσαντες ἐπὶ * τῇ ἀποκρί-
σει" αὐτοῦ, ἐσίγησαν.
27 Προσελθόντες δέ τι- v. 27. Matt. 22. 23.
νες τῶν Σαδδουκαίων, (οἱ Mar. 12. 18.
* ἀντιλέγοντες" ἀνάστασιν Actor. 23. 8.
μὴ εἶναι,) ἐπηρώτησαν αὐ-
τόν,
28 Λέγοντες· Διδάσκα- v. 28. Deut. 25. 5.
λε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν·
Ἐάν τινος ἀδελφὸς ἀπο-
θάνῃ * ἔχων γυναῖκα, * καὶ
οὗτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ",
ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ
τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξανα-
στήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ
αὐτοῦ.
29 * Ἑπτὰ οὖν ἀδελφοὶ
ἦσαν"· καὶ ὁ πρῶτος, λα-
βὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄ-
τεκνος·
30 Καὶ ἔλαβεν ὁ δεύ-
τερος * τὴν γυναῖκα, καὶ
οὗτος ἀπέθανεν ἄτεκνος".
31 Καὶ ὁ τρίτος * ἔλα-
βεν αὐτήν". * ὡσαύτως"
δὲ καὶ οἱ ἑπτά· καὶ * οὐ κατέ-
λιπον τέκνα", καὶ ἀπέ-
θανον.

Ib. λόγων *Ca. W.* λόγῳ u. 1. λόγοις *W. at ib.* τῷ ἡγε-
μόνι *Ca. v.* 21. οὐδενὸς *Ca.* s. 2. *v.* 22. ἡμᾶς *A. v.* 23.
ἐπιγνοὺς *Ca. ib.* πονηρίαν *Ca. Go. ib.* — *Co. ib.* † ὑπο-
κριταί *G. v.* 24. δείξατε *A. Ca. ib.* τὸ νόμισμα *Ca.*
ib. † οἱ δὲ ἔδειξαν· καὶ εἶπε B. 2. *Ca. Co. G.* M. m. s. 4.
ib οἱ *Co. v.* 25. οὖν E. u. 2. *at* — *Ca.* & † τοῦ *post* τὰ
v. 26. δὲ αὐτοῦ ῥῆμα ἐπιλαβεῖν *Ca. ib.* τὴν ἀπόκρισιν
B. 1. *v.* 27. λέγοντες *Ca. Co. Go. v.* 28. ἄτεκνος *Ca.*
ibid. — *Ca. v.* 29. ἦσαν παρ' ἡμῖν ἑπτὰ ἀδελφ. *Ca.*
v. 30. — *Co. v.* 31. — *Co. at* ὡσαύτως *bis post* αὐτὴν
A. B. 6. u. 1. *ib.* ὁμοίως B. 1. *ib.* οὐκ ἀφῆκαν τέκνον
Ca.

32 Ὕστερον * δὲ πάντων" ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή.

33 Ἐν τῇ οὖν ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν * γίνεται" γυνή; οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα.

34 * Καὶ ἀποκριθεὶς" εἶπεν * αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς"· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου * γαμοῦσι καὶ * ἐκγαμίσκονται".

35 Οἱ δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως * τῆς ἐκ" νεκρῶν, οὔτε γαμοῦσιν, οὔτε * ἐκγαμίσκονται".

v. 36. 1 Joh. 3. 2.
36 Οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι * δύνανται"· ἰσάγγελοι γάρ εἰσι· καὶ * υἱοί εἰσι τοῦ Θεοῦ", τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ * ὄντες".

v. 37. Exod. 3. 6. Matt. 22. 32. Mar. 12. 26. Act. 7. 32. Heb. 11. 16.
37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροὶ, καὶ Μωσῆς * ἐμήνυσεν" ἐπὶ τῆς βάτου, ὡς λέγει Κύριον, τὸν Θεὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.

38 Θεὸς δὲ οὐκ ἔστι νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν.

39 Ἀποκριθέντες δέ τινες τῶν γραμματέων, εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας.

40 Οὐκ ἔτι * δὲ" ἐτόλμων ἐπερωτᾷν αὐτὸν οὐδέν.

v. 41. Matt. 22. 41. Mar. 12. 35.
41 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγουσι * τὸν Χριστὸν υἱὸν" Δαβὶδ εἶναι;

v. 42. Psal. 110. 1. Actor. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Heb. 1. 13. & 10. 13.
42 Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· * Εἶπεν ὁ" Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου,

43 Ἕως * ἂν θῶ" τοὺς ἐχθρούς σου * ὑποπόδιον" τῶν ποδῶν σου;

44 Δαβὶδ οὖν Κύριον αὐτὸν * καλεῖ", καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

45 Ἀκούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ·

v. 46. Supr. 11. 43. Matt. 23. 5, 6. Marc. 12. 38, 39.
46 Προσέχετε ἀπὸ τῶν γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις.

v. 47. Matt. 23. 14. Mar. 12. 40. 2 Tim 3 6. Tit. 1. 11.
47 Οἳ * κατεσθίουσι" τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει * μακρὰ" * προσεύχονται"· οὗτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

v. 32. — *Ca. at* — *tantum* δὲ B. 4. & *tantum* πάντων G. *at totus versus* — B. 1. *v.* 33. ἔσται *Ca.* B. 3. s. 1. v. *v.* 34 — *Ca.* *Co. ib.* πρὸς αὐτοὺς *Ca. ib.* † γεννῶνται καὶ γεννῶσι *Ca. ib.* ἐκγαμίζονται *A.* γαμοῦνται *Ca.* *v.* 35. τῶν *Ca. ib.* ἐκγαμίζονται B. 7. *v.* 36. μέλλουσι *Ca.* & — ἔτι u. 2. *ib.* τῷ Θεῷ *Ca. ib.* γεγονότες M. *v.* 37. ἐδήλωσεν *Ca.* *v.* 40. γὰρ M. *v.* 41. † τινες *A.* *v.* 42. λέγει *Ca.* *v.* 43. τιθῶ *Ca. ib.* λέγει *Ca.* *v.* 43. ὑποκάτω *Ca.* *v.* 44. λέγει *Ca.* *v.* 47. κατεσθίοντες *Ca. ib.* μακρᾷ *Ca.* *ib.* προσευχόμενοι *Ca.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. κα. XXI.

v. 1. 2 Reg. 12. 9. Mar. 12. 41.

1 ΑΝαβλέψας δὲ εἶδε
τοὺς βάλλοντας τὰ δῶ-
ρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυ-
λάκιον πλουσίους.
2 Εἶδε δὲ καί τινα χή-
ραν πενιχρὰν βάλλουσαν
* ἐκεῖ" δύο λεπτά *.

v. 3. 2 Cor. 8. 12.

3 Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς
λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα ἡ
πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων
ἔβαλεν·
4 Ἅπαντες γὰρ οὗτοι ἐκ
τοῦ * περισσεύοντος αὐτοῖς"
ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα * τοῦ
Θεοῦ"· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστε-
ρήματος αὐτῆς ἅπαντα τὸν
βίον ὃν εἶχεν * ἔβαλε" *.

v. 5. Matt. 24. 1. Marc. 13. 1.

5 Καί τινων λεγόντων
περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις κα-
λοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμη-
ται, εἶπε·

v. 6. Supr. 19. 44. 1 Reg. 9. 7, 8. Mich. 3. 12.

6 Ταῦτα * ἃ" θεωρεῖτε,
ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς
οὐκ ἀφεθήσεται * λίθος
ἐπὶ λίθῳ, * ὃς οὐ καταλυθή-
σεται.
7 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐ-
τὸν *, λέγοντες· Διδάσκα-
λε, πότε οὖν ταῦτα ἔσται; καὶ
τί τὸ σημεῖον * ὅταν μέλλῃ
ταῦτα γίνεσθαι"?

v. 8. Jer. 29. 8. Matt. 24. 4. Eph. 5. 6. 2 Thess. 2. 2, 3. Colos. 2. 18. 1 Joh. 4. 1. Jer. 14. 14. & 23. 21.

8 Ὁ δὲ εἶπε· Βλέπετε
μὴ πλανηθῆτε· * πολλοὶ γὰρ
ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί
μου, λέγοντες· Ὅτι ἐγώ εἰμι·
καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε. μὴ οὖν
πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν.
9 Ὅταν δὲ ἀκούσητε πο-
λέμους καὶ ἀκαταστασίας, μὴ
* πτοηθῆτε"· δεῖ γὰρ ταῦτα
γενέσθαι * πρῶτον"· ἀλλ' οὐκ
εὐθέως τὸ τέλος.

v. 10. Esa. 19. 2.

10 * Τότε ἔλεγεν αὐ-
τοῖς"· Ἐγερθήσεται * ἔθνος
ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν·
11 Σεισμοί τε μεγάλοι
κατὰ τόπους, καὶ λιμοί, καὶ λοι-
μοὶ ἔσονται, φόβητρά τε
* καὶ σημεῖα " ἀπ' οὐρανοῦ
μεγάλα ἔσται.

v. 12. Matt. 10. 17. & 24. 8. Marc. 13. 9. Joh. 16. 2. Apoc. 2. 10. Actor. 4. 3. & 5. 18. & 12. 4. & 16. 24. & 25. 23.

12 Πρὸ δὲ τούτων ἁπάν-
των ἐπιβαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς
τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώ-
ξουσι, παραδιδόντες εἰς συν-
αγωγὰς καὶ φυλακάς, ἀγο-
μένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγε-
μόνας, ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός
μου.
13 Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν
εἰς μαρτύριον.

v. 14. Supr. 12. 12. Matt. 10. 19. Mar. 13. 11.

14 * Θέσθε " οὖν * εἰς

v. 1. — *Ca. ib.* † ὅ ἐστι κοδράντης *Ca.* v. 4. περισσεύ-
ματος αὐτῶν *W. ib.* — *Co. ib.* κατέβαλε U. 2. *ib.* †
ταῦτα λέγων ἐφώνει, ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω B. 2.
S. 2. v. 6. — *Ca. W. ib.* † ὧδε *Co. ib.* † ἐν τοίχῳ ὧδε
Ca. v. 7. † οἱ μαθηταὶ *Ca. ib.* τῆς σῆς ἐλεύσεως *Ca.*
v. 8. † προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων B. 3. v. 9. φοβη-
θῆτε *Ca. ib.* — *Co.* v. 10. — *Ca. ib.* † γὰρ *Ca.* v. 11. —
B. 1. v. 14. θέτε *A. ib.* ἐν ταῖς *Ca.*

τὰς " καρδίας ὑμῶν, μὴ προ-
μελετᾷν ἀπολογηθῆναι.

v. 15. Exod. 4. 12. Esa. 54. 17. Actor. 6. 10.
15 Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στό-
μα καὶ σοφίαν, ᾗ οὐ δυνή-
σονται * ἀντειπεῖν, οὐδὲ " ἀν-
τιστῆναι πάντες οἱ ἀντικεί-
μενοι ὑμῖν.

v. 16. Mich. 7. 6. Actor. 7. 59. & 12. 2.
16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ
ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ
συγγενῶν, καὶ φίλων· καὶ θανα-
τώσουσιν ἐξ ὑμῶν.

v. 17. Matt. 10. 22. Mar. 13. 13.
17 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι
ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά
μου.

v. 18. Matt. 10. 30. 1 Sam. 14. 45. 2 Sam. 14. 11. 1 Reg. 1. 52.
18 Καὶ θρὶξ ἐκ τῆς κε-
φαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόλη-
ται.
19 Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑ-
μῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς
ὑμῶν.

v. 20. Matt. 24. 15. Mar. 13. 14. Dan. 9. 27.
20 Ὅταν δὲ ἴδητε κυ-
κλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων
τὴν Ἱερουσαλὴμ, τότε * γνῶ-
τε " ὅτι * ἤγγικεν " ἡ ἐρήμω-
σις αὐτῆς.
21 Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰου-
δαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ
ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς,
* ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ ἐν ταῖς
χώραις, μὴ εἰσερχέσθωσαν
εἰς αὐτήν.

v. 22. Dan. 9. 26, 27. Zach. 11. 1. Matt. 24. 15. Mar. 13. 14.
22 Ὅτι ἡμέραι ἐκδική-
σεως αὗταί εἰσι, τοῦ * πλη-
ρωθῆναι " πάντα τὰ γεγραμ-
μένα.

23 Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γα-
στρὶ ἐχούσαις, καὶ ταῖς * θηλα-
ζούσαις " ἐν ἐκείναις ταῖς ἡ-
μέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη με-
γάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴ
* ἐν " τῷ λαῷ τούτῳ.

v. 24. Rom. 11. 25.
24 Καὶ πεσοῦνται στόματι
μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτι-
σθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη·
καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατου-
μένη ὑπὸ ἐθνῶν, * ἄχρι "
πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν.

v. 25. Matt. 24. 29. Mar. 13. 24. 2 Petr. 3. 10. 12. Esai. 13. 10. Ezech. 32. 7. Joel. 2. 10. & 3. 15. Apoc. 6. 12.
25 Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν
ἡλίῳ, καὶ σελήνῃ, καὶ ἄστροις· καὶ
ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν
* ἐν ἀπορίᾳ ", ἠχούσης θα-
λάσσης καὶ σάλου·
26 Ἀποψυχόντων ἀνθρώ-
πων ἀπὸ φόβου καὶ προσδο-
κίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰ-
κουμένῃ· αἱ γὰρ δυνάμεις * τῶν
οὐρανῶν " σαλευθήσονται.

v. 27. Dan. 7. 10. Matt. 16. 27. & 24. 30. & 25. 31. & 26. 64. Marc. 13. 26. & 14. 62. Actor. 1. 11. 2 Thes. 1. 10. Apoc. 1. 7.
27 Καὶ τότε ὄψονται τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν νεφέλῃ * μετὰ δυνάμεως
καὶ δόξης πολλῆς ".

v. 28. Rom. 8. 23.
28 Ἀρχομένων δὲ τούτων
γίνεσθαι, ἀνακύψατε καὶ ἐ-
πάρατε τὰς κεφαλὰς ὑ-
μῶν· διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύ-
τρωσις ὑμῶν.

v. 29. Matt. 24. 32. Marc. 13. 28.
29 Καὶ εἶπε παραβολὴν
αὐτοῖς· Ἴδετε τὴν συκῆν καὶ
πάντα τὰ δένδρα·
30 Ὅταν προβάλωσιν

v. 15. — Ca. at ἢ *pro* οὐδὲ *A.* B. 1. *g.* N. 1. *v.* 20. γνώσεσθε *Ca. ib.* ἤγγισεν *A. v.* 21. † μὴ *Ca. v.* 22. πληρωθῆναι *A.* B. 7. u. 1. 2. *v.* 23. θηλαζομέναις *Ca. ib.* — *A. v.* 24. ἄχρις οὗ B. 2. *Ca.* L. m. N. 1. *v.* 25. καὶ ἀπορίᾳ *Ca. v.* 26. αἱ ἐν τῷ οὐρανῷ *Ca. v.* 27. καὶ δυνάμει πολλῇ καὶ δόξῃ *Ca.*

* ἤδη,

* ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυ-
τῶν" γινώσκετε * ὅτι " ἤδη
ἐγγὺς τὸ θέρος ἐστίν·
31 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώ-
σκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ.
32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν,
* ὅτι " οὐ μὴ παρέλθῃ ἡ
γενεὰ αὕτη, ἕως * ἂν "
πάντα γένηται.
v. 33. 33 Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ
Psal. 102. * παρελεύσονται", οἱ δὲ λό-
27. Esa. 51. 6. γοι μου οὐ μὴ * παρέλ-
Matt. 24. 35. θωσι".
Hebr. 1. 11. 34 Προσέχετε * δὲ" ἑαυ-
2 Petr. 3. 7. 10. τοῖς, μήποτε * βαρυνθῶσιν"
v. 34. ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραι-
Rom. 13. 13. πάλῃ, καὶ μέθῃ, καὶ μερίμναις
1 Thess. 5. 6. βιωτικαῖς, καὶ * αἰφνίδιος"
1 Pet. 4. 7. ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα
ἐκείνη·
v. 35. 35 Ὡς παγὶς γὰρ ἐπε-
1 Thess. 5. 2. λεύσεται ἐπὶ * πάντας" τοὺς
2 Pet. 3. 10. καθημένους ἐπὶ πρόσωπον
Apoc 3. 3. & 16. 15. πάσης τῆς γῆς.
36 Ἀγρυπνεῖτε * οὖν", ἐν
v. 36. Matt. 24. παντὶ καιρῷ δεόμενοι, ἵνα
42. & 25. 13. * καταξιωθῆτε " ἐκφυγεῖν
Mar. 13. 33. * ταῦτα " πάντα τὰ μέλ-
Luc. 12. λοντα γίνεσθαι, καὶ * στα-
40. & 18. 1. θῆναι" ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ
1 Thess. 5. 6. ἀνθρώπου.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας v. 37. Joh. 8. 1,
ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς 2.
δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλί-
ζετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλού-
μενον Ἐλαιῶν.
38 Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὤρ-
θριζε πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ
ἀκούειν αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κβ'. XXII.

1 ΗΓγιζε δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν v. 1. Exod. 12.
ἀζύμων, ἡ λεγομένη 15.
Πάσχα· Matt. 26. 1.
2 Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιε- Marc. 14. 1.
ρεῖς, καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, v. 2.
πῶς * ἀνέλωσιν " αὐτόν· ἐ- Psal. 2. 2. Joh. 11.
φοβοῦντο * γὰρ " τὸν λαόν. 47. Actor. 4. 27.
3 Εἰσῆλθε δὲ ὁ Σατανᾶς
εἰς Ἰούδαν τὸν * ἐπικαλού- v. 3. Matt. 26.
μενον " Ἰσκαριώτην, * ὄντα" 14. Mar. 14.
ἐκ * τοῦ ἀριθμοῦ " τῶν δώ- 10.
δεκα. Joh. 13. 27.
4 Καὶ ἀπελθὼν συνελά-
λησε τοῖς ἀρχιερεῦσι, * καὶ
τοῖς στρατηγοῖς, τὸ ", πῶς
αὐτὸν παραδῷ * αὐτοῖς".
5 Καὶ ἐχάρησαν· καὶ συνέ-
θεντο αὐτῷ * ἀργύριον " δοῦ-
ναι.
6 Καὶ * ἐξωμολόγησε"·
καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν τοῦ πα-

v. 30. τὸν καρπὸν αὐτῶν *Ca.* ἤδη ἐξ ἑαυτῶν V. *ib.* διότι *A.* *v.* 32. — G. L. N. I. *ib.* ταῦτα *Ca.* *v.* 33. σαλευθήσονται u. I. *ib.* παρελεύσονται *Ca.* *v.* 34. — *Ca.* G. *ib.* βαρηθῶσιν *A.* B. *om.* *ib.* αἰφνιδίως *Ca.* *v.* 35. — *Ca.* *v.* 36. δὲ *Ca.* *ib.* κατισχύσητε M. *W.* *ib.* — B. I. *Cp.* G. *g.* L. m. N. I. s. *om.* u. I. 2. *ib.* στήσεσθε *Ca.* *v.* 2. ἀπολέσωσιν *Ca.* *ib.* δὲ *Ca.* *v.* 3. καλούμενον *Ca.* m. *ib.* τὸν B. I. *ib.* — V. *v.* 4. — *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 25. ἀργύρια *A.* m. s. 3. *v.* 6. ὡμολόγησε *Ca.*

ραδοῦναι

ραδοῦναι αὐτὸν * αὐτοῖς" ἄ-
τερ ὄχλου.
7 Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν
v. 7. Matt. 26. ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύεσθαι
17. Marc. 14 τὸ πάσχα.
12, 13. 8 Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον
καὶ Ἰωάννην, εἰπών· Πορευ-
θέντες ἑτοιμάσατε ἡμῖν τὸ
πάσχα, ἵνα φάγωμεν.
9 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ποῦ
θέλεις ἑτοιμάσωμεν;
10 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἰδοὺ, * εἰσελθόντων" ὑμῶν
* εἰς τὴν πόλιν", * συναν-
τήσει" ὑμῖν ἄνθρωπος κε-
ράμιον ὕδατος βαστάζων·
ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν
οἰκίαν οὗ * εἰσπορεύεται).
11 Καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκο-
δεσπότῃ τῆς οἰκίας· Λέγει
* σοὶ" ὁ διδάσκαλος· Ποῦ
ἐστι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ
πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου
φάγω;
12 Κἀκεῖνος ὑμῖν δείξει
* ἀνώγεον" μέγα ἐστρωμένον·
ἐκεῖ ἑτοιμάσατε.
13 Ἀπελθόντες δὲ εὗρον
καθὼς * εἴρηκεν αὐτοῖς"· καὶ
ἡτοίμασαν τὸ πάσχα.
14 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα,
v. 14. Matt. 26. ἀνέπεσε, καὶ οἱ * δώδεκα"
20. Mar. 14. ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
17.

15 Καὶ εἶπε πρὸς αὐ-
τούς· Ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα
τοῦτο τὸ πάσχα φαγεῖν μεθ'
ὑμῶν, πρὸ τοῦ με παθεῖν.
16 Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι οὐ- v. 16. Matt. 26.
κέτι * οὐ μὴ φάγω ἐξ" αὐ- 29.
τοῦ, ἕως ὅτου * πληρωθῇ" Mar. 14.
ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ. 25.
17 Καὶ δεξάμενος * πο-
τήριον, εὐχαριστήσας εἶπε·
Λάβετε * τοῦτο", καὶ δια-
μερίσατε ἑαυτοῖς.
18 Λέγω γὰρ ὑμῖν, * ὅτι" v. 18. Matt. 26.
οὐ μὴ πίω ἀπὸ τοῦ γεννήματος 29.
τῆς ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βα- Mar. 14.
σιλεία τοῦ Θεοῦ ἔλθῃ. 25.
19 Καὶ λαβὼν ἄρτον, v. 19.
εὐχαριστήσας ἔκλασε· καὶ ἔ- Matt. 26. 26.
δωκεν αὐτοῖς, λέγων· * Τοῦ- Mar. 14.
τό ἐστι τὸ σῶμά μου, τὸ 22. 1 Cor. 11.
ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο 23, 24.
ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
μνησιν.
20 Ὡσαύτως καὶ τὸ πο-
τήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι,
λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον,
ἡ καινὴ διαθήκη * ἐν τῷ
* αἵματί" μου, τὸ ὑπὲρ
ὑμῶν * ἐκχυνόμενον".
21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ v. 21.
παραδιδόντος με * μετ' Matt. 26.
ἐμοῦ" ἐπὶ τῆς τραπέζης. 21, 23. Mar. 14.
22 * Καὶ ὁ μὲν" υἱὸς τοῦ 18. Joh. 13.
21.

v. 22. Joh. 13.
Ib. συνεξωμολόγ. M. *v.* 10 εἰσερχομένων *Ca.* *ib.* ἐν 18.
τῇ πόλει *Ca. ib.* ἀπαντήσει *Ca. ib.* † ἐὰν *A. v.* 11. — Psal. 41.
Ca. v. 12. ἀνάγαιον *A. Ca.* & *pro* μέγα *Ca. leg.* τὸ οἶ- 10. Actor. 1.
κον *v.* 13. εἰρήκει αὐτὸς *Ca v.* 14. — *Ca. v.* 16. μὴ 16.
φάγομαι ἀπ' *Ca. ib.* καινὸν βρωθῇ *Ca. v.* 17. † τὸ *A. ib.*
— *Ca. v.* 18. ἀπὸ τοῦ νῦν *Ca. sic Co. sed non* — ὅτι *v.* 19.
† λάβετε *A. v.* 20. † ἐστιν U. 2. *ib.* ὀνόματι B. 2. L. *ib.*
ἐκχυθησόμενον V. *v.* 21. — *Ca.* M. *v.* 22. ὅτι μὲν ὁ *Ca.*

ἀνθρώπου

ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ
ὡρισμένον· πλὴν οὐαὶ * τῷ
ἀνθρώπῳ" ἐκείνῳ δι' οὗ πα-
ραδίδοται.

23 Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο
συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ,
τίς ἄρα εἴη * ἐξ αὐτῶν" ὁ
τοῦτο μέλλων πράσσειν.

v. 24. Matt. 20. 24 Ἐγένετο δὲ καὶ φιλο-
25. νεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς
Mar. 10. * αὐτῶν δοκεῖ εἶναι" μεί-
42. ζων.

25 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ
βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυρι-
εύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιά-
ζοντες * αὐτῶν" εὐεργέται
καλοῦνται.

v. 26. 26 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως·
1 Pet 5.3.
Sup. 9. 48. ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν,
γενέσθω ὡς ὁ * νεώτερος"·
καὶ ὁ ἡγούμενος, ὡς ὁ δια-
κονῶν.

v. 27. 27 Τίς γὰρ μείζων, ὁ
Matt. 20. 28. ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακο-
Joh. 13. νῶν; * οὐχὶ" ὁ ἀνακείμενος;
14.
Phil. 2. 7. ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν
* ὡς ὁ διακονῶν.

28 Ὑμεῖς δέ * ἐστε οἱ
διαμεμενηκότες μεθ' ἐμοῦ
ἐν τοῖς πειρασμοῖς μου".

v. 29. Sup. 12. 32. Matt. 24. 47. 29 Κἀγὼ * διατίθεμαι"
ὑμῖν *, καθὼς διέθετό μοι ὁ
πατήρ μου, βασιλείαν·

30 Ἵνα ἐσθίητε καὶ πίνητε v. 30.
ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, * ἐν Matt. 19. 28.
τῇ βασιλείᾳ μου"· καὶ * κα- Apoc. 3.
θίσησθε" ἐπὶ * θρόνων, κρί- 21.
νοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ
Ἰσραήλ.

31 * Εἶπε δὲ ὁ Κύριος"· v. 31.
* Σίμων", Σίμων, ἰδοὺ, ὁ 1 Pet 5.8.
σατανᾶς ἐξῃτήσατο ὑμᾶς, τοῦ
σινιάσαι ὡς τὸν σῖτον·

32 Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ
σοῦ, ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πί-
στις σου· καὶ σύ * ποτε ἐπι-
στρέψας", στήριξον τοὺς ἀδελ-
φούς σου.

33 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
* Κύριε", μετὰ σοῦ ἕτοιμός
εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν καὶ εἰς
θάνατον πορεύεσθαι.

34 Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω σοι, v. 34. Matt. 26.
Πέτρε, οὐ μὴ φωνήσει σήμε- 34.
ρον ἀλέκτωρ, * πρὶν ἢ" τρὶς Mar. 14. 30.
ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναι με. Joh. 13. 38.

35 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτε v. 35.
ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βα- Matt. 10. 9.
λαντίου, καὶ πήρας, καὶ ὑποδη- Marc 6.8.
μάτων, μή τινος ὑστερήσατε; Sup. 9. 3. & 10. 4.
Οἱ δὲ εἶπον· Οὐδενός.

36 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ

Ib. — *Ca.* *v.* 23. — *Ca.* *v.* 24. ἂν εἴη *Ca.* *v.* 25.
— *Ca.* *v.* 26. μικρότερος *Ca.* *v.* 27. μᾶλλον ἢ *Ca.*
ib. † ἦλθον οὐκ ὡς ὁ ἀνακείμενος, ἀλλ' *Ca.* *v.* 28. ηὐ-
ξήθητε ἐν τῇ διακονίᾳ μου ὡς ὁ διακονῶν *Ca.* *v.* 29. δι-
ατίθημι *A.* *ib.* διαθήκην *A.* *v.* 30. — B. 6. E. M. S.
5. U. 2. *ib.* καθίζεσθε *Cu.* *ib.* † δώδεκα G. S. I. *sic Ca.*
sed leg. θρόνους *v.* 31. — *Co.* *ib.* Σίμωνι V. *v.* 32. δὲ
ἐπίστρεψον καὶ *Ca.* *v.* 33 — B. I. L. M. N. I. *v.* 34. ἕως
οὗ *Co.* S. 3. V. ἕως ὅτου *Ca.*

νοῦν,

νιῶ, ὁ ἔχων βαλάντιον, * ἀράτω", ὁμοίως καὶ πήραν· καὶ ὁ μὴ ἔχων, * πωλησάτω" τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ * ἀγορασάτω" μάχαιραν.

v. 37. Esa. 53. 12. Mar. 15. 28. 37 Λέγω γὰρ * ὑμῖν", ὅτι * ἔτι" τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι" ἐν ἐμοὶ, * τό"· Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ * γὰρ τὰ" περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει.

38 Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοὺ μάχαιραι ὧδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· * Ἱκανόν ἐστι".

v. 39. Matt. 26. 36. Mar. 14. 32. Joh. 8. 1. & 18. 1. 39 Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.

v. 40. Matt. 26. 41. Mar. 14. 38. 40 Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς· Προσεύχεσθε μὴ * εἰσελθεῖν" εἰς πειρασμόν.

v. 41. Matt. 26. 39. Mar. 14. 35. 41 * Καὶ" αὐτὸς * ἀπεσπάσθη" ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βολὴν, καὶ θεὶς τὰ γόνατα προσηύχετο,

v. 42. Joh. 6. 38. 42 Λέγων· Πάτερ, εἰ βούλει * παρενεγκεῖν" τὸ ποτήριον τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν γινέσθω *.

43 Ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος * ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν.

44 Καὶ γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος * καταβαίνοντες" ἐπὶ τὴν γῆν. v. 44. Joh. 12. 27. Hebr. 5. 7.

45 Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν * πρὸς" τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εὗρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης.

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· * Τί" καθεύδετε; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν.

47 Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ ὄχλος *, καὶ ὁ * λεγόμενος" Ἰούδας *, εἷς τῶν δώδεκα, * προήρχετο αὐτῶν", καὶ * ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι αὐτόν" *. v. 47. Matt. 26. 47. Mar. 14. 43. Joh. 18. 3.

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-

v. 36. ἀρεῖ *Ca.* s. 1. *ib.* πωλήσει & *ib.* ἀγοράσει B. 7. *Ca.* *Cp.* *g.* m. N. 1. s. 6. *v.* 37. — *Ca.* *ib.* — *Ca.* G. *ib.* πληρωθῆναι L. *ib.* ὅτι *A.* *ib.* τὸ *Ca.* *v.* 38. ἀρκεῖ *Ca.* *v.* 40. εἰσέλθητε *Ca.* *v.* 41. δὲ *post* αὐτὸς *Ca.* *ib.* ἀπεστάλη *Ca.* *v.* 42. παρελθεῖν B. 1. παρένεγκε B. 1. *Ca.* L. s. 2. v. *ib.* † καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξατο B. 1. *v.* 43. † κυρίου B. 2. N. 1. m. *v.* 44. καταβαίνοντος *Cu.* *v.* 45. ἐπὶ *Ca.* m. N. 1. *v.* 46. — *Ca.* *v.* 47. † πολὺς *Ca.* *ib.* καλούμενος *Ca.* *ib.* † Ἰσκαριώθ *Ca.* προῆγεν αὐτοὺς B. 2. *Ca.* L. *ib.* ἐγγίσας ἐφίλησε τὸν Ἰησοῦν *Ca.* *ib.* † τοῦτο γὰρ σημεῖον δεδώκει αὐτοῖς B. 4. *sic etiam* *Ca.* G. *g.* L. m. N. 1. *sed amplius addunt* ὃν ἂν φιλήσω αὐτός ἐστιν.

τῷ

τῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως;

49 Ἰδόντες δὲ οἱ περὶ αὐτὸν τὸ * ἐσόμενον", εἶπον * αὐτῷ· Κύριε", εἰ πατάξομεν ἐν μαχαίρᾳ;

v. 50. Matt. 26. 51. Mar. 14. 47. Joh. 18. 10.

50 Καὶ ἐπάταξεν εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν αὐτοῦ τὸ * οὖς" τὸ δεξιόν.

51 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν· Ἐᾶτε ἕως τούτου. Καὶ * ἁψάμενος τοῦ ὠτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν".

v. 52. Matt. 26. 55. Marc. 14. 48.

52 Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς * παραγενομένους" * ἐπ'" αὐτὸν ἀρχιερεῖς, καὶ στρατηγοὺς τοῦ * ἱεροῦ", καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λῃστὴν * ἐξεληλύθατε" μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων *;

53 Καθ' ἡμέραν ὄντος μου * μεθ' ὑμῶν" ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους.

v. 54. Matt. 26. 57. Mar. 14. 53. Joh. 18. 12, 24.

54 Συλλαβόντες δὲ αὐτὸν ἤγαγον, * καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν" εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει * μακρόθεν.

v. 55. Matt. 26. 69. Marc. 14. 54, 66. Joh. 18. 16, 25.

55 Ἁψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ * συγκαθισάντων" αὐτῶν, ἐκάθητο * ὁ Πέτρος * ἐν μέσῳ" αὐτῶν.

56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε· Καὶ οὗτος σὺν αὐτῷ ἦν.

57 Ὁ δὲ ἠρνήσατο * αὐτὸν", λέγων· * Γύναι", οὐκ οἶδα αὐτόν.

58 Καὶ μετὰ βραχὺ ἕτερος ἰδὼν αὐτὸν, * ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ". Ὁ δὲ * Πέτρος", εἶπεν· Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί.

59 Καὶ διαστάσης ὡσεὶ ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διϊσχυρίζετο, λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὗτος μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν.

v. 60. Matt. 26. 75.

60 Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα * ὃ" λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἀλέκτωρ.

v. 61. Matt. 26. 34, 75. Mar. 14. 72. Joh. 13. 38. & 18. 27.

61 * Καὶ" στραφεὶς ὁ * Κύριος" ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπεμνήσθη * ὁ

v. 49. γενόμενον *Ca.* *ib.* τῷ κυρίῳ *Ca.* v. 50. ὠτίον *Ca.* v. 51. ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτοῦ, καὶ ἀπεκατεστάθη τὸ οὖς αὐτοῦ *Ca.* v. 52. ἐλθόντας G. *ib.* λαοῦ *Ca.* *ib.* ἐξήλθατε *Ca.* ἐξήλθετε G. L. M. *ib.* † συλλαβεῖν G. v. 53. — G. v. 54. — B. I. *Ca.* G. L. M. N. I. V. *ib.* † αὐτῷ ἀπὸ *Ca.* v. 55. περικαθ. *Ca.* *ib.* † καὶ *Ca.* *ib.* μετ' *Ca.* v. 57. — *Ca.* M. *ib.* — *Ca.* v. 58. εἶπε τὸ αὐτὸ *Ca.* *ib.* — *Ca.* v. 60. τί *Ca.* v. 61. δὲ *post* στραφ. *Ca.* *ib.* Ἰησοῦς B. I. *Ca.* L. M. N. I. *ib.* — *Ca.*

Πέτρος"

Πέτρος " τοῦ λόγου τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ· * Ὅτι " πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, * ἀπαρνήσῃ με τρίς *.

62 Καὶ ἐξελθὼν ἔξω * ὁ Πέτρος " ἔκλαυσε πικρῶς.

v. 63. Matt. 26. 67. Mar. 14. 65. Job. 16. 10. Esa. 50. 6. Joh. 18. 22. & 19. 2.

63 * Καὶ " οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες * τὸν Ἰησοῦν ", ἐνέπαιζον αὐτῷ, * δέροντες ".

64 Καὶ περικαλύψαντες * αὐτὸν, ἔτυπτον " αὐτοῦ τὸ πρόσωπον· * καὶ " * ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες "· Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παίσας σε.

65 Καὶ * ἕτερα " πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλεγον εἰς αὐτόν.

v. 66. Psal. 2. 2. Matt. 27. 1. Marc. 15. 1. Joh. 18. 28.

66 Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, * ἀρχιερεῖς τε " καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον ἑαυτῶν,

67 Λέγοντες· * Εἰ " σὺ εἶ ὁ Χριστός; * εἰπὲ ἡμῖν ". * Εἶπε δὲ αὐτοῖς "· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε·

68 Ἐὰν * δὲ καὶ " ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, * ἢ ἀπολύσητε ".

69 Ἀπὸ τοῦ νῦν * ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως * τοῦ Θεοῦ ".

v. 69. Dan. 7. 9. Matt. 1 27. & 30. & 25. 31. & 26. 64. Mar. 14. 62. Actor. 1. 11. 1 Thes. 1. 10. Apoc. 1

70 Εἶπον * δὲ " πάντες· Σὺ * οὖν " εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ; Ὁ δὲ * πρὸς αὐτοὺς ἔφη "· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγώ εἰμι.

71 Οἱ δὲ εἶπον· Τί ἔτι χρείαν ἔχομεν * μαρτυρίας "; * αὐτοὶ " γὰρ * ἠκούσαμεν " ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κγʹ. XXIII.

v. 1. Matt. 27. 2. Marc. 1. 1. Joh. 18. 28.

1 ΚΑὶ * ἀναστὰν " ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, * ἤγαγον " αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον.

v. 2. Matt. 17. 25. & 22. 21. Mar. 12. 7. Luc. 20. 25. Rom. 13. 7. Actor. 17. 7.

2 Ἤρξαντο δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος *, καὶ κωλύοντα Καίσαρι * φόρους " διδόναι, λέγοντα * ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.

Ib. — *Ca. ib.* † σήμερον B. 1. *Co.* S. 3. *ib.* † μὴ εἰδέναι με *Ca. v.* 62. — B. 1. *Ca. Co. G. g.* L. m. N. 1. *v.* 63. δὲ *post* οἱ *Ca. ib.* αὐτὸν *Ca. Co. ib.* — *Ca. v.* 64. — S. 1. *ib.* — S. 1. *ib.* ἔλεγον *Ca. v.* 65. ἄλλα *Ca. v.* 66. — u. 2. *v.* 67. — *Ca. ib.* — m *ib.* καὶ εἶπεν E. U. 2. *v.* 68. — *Ca. ib.* — *Co. v.* 69 † δὲ *A. Ca. ib.* — u. 2. *v.* 70. οὖν *A. ib.* — *Ca. ib.* εἶπεν αὐτοῖς *Ca. v.* 71. μαρτύρων B. 1. *Ca. ib.* — *Ca.* αὐτὸ B. 1. *ib.* ἠκούσατε L. *v.* 1. ἀναστάντες *Ca. ib.* ἤγαγον *Ca. v.* 2. † ἡμῶν B. 1. *Ca. Co. G. g.* L. S 3. *ib.* φόρον *A. ib.* † δὲ *Ca.*

v. 3. Matt. 27. 11. Marc. 15. 2. Joh. 18. 33. 1 Tim. 6. 13.

3 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ * ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη "· Σὺ λέγεις.

4 Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὄχλους· Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ.

5 Οἱ δὲ ἐπίσχυον, λέγοντες· * Ὅτι " ἀνασείει τὸν λαὸν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε.

6 Πιλάτος δὲ ἀκούσας * Γαλιλαίαν ", ἐπηρώτησεν εἰ ὁ ἄνθρωπος * Γαλιλαῖός " ἐστι.

v. 7. Luc. 3. 1.

7 Καὶ ἐπιγνοὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστὶν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν * πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν " ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν * ταύταις " ταῖς ἡμέραις.

v. 8. Luc. 9. 7. Matt. 14. 1.

8 Ὁ δὲ Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἱκανοῦ * ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκούειν * πολλὰ " περὶ αὐτοῦ· καὶ ἤλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ * γινόμενον ".

9 * Ἐπηρώτα " δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.

10 Εἱστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως κατηγοροῦντες αὐτοῦ.

11 Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, * καὶ ἐμπαίξας ", περιβαλὼν αὐτὸν ἐσθῆτα λαμπρὰν, ἀνέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.

12 * Ἐγένοντο * δὲ " φίλοι ὅ, τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων· προϋπῆρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυτούς. v. 12. Act. 4. 27.

13 Πιλάτος δὲ, συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς, καὶ τοὺς ἄρχοντας, καὶ * τὸν λαὸν, v. 13. Matt. 27. 23. Mar. 15. 14. Joh. 18. 38. & 19. 4.

14 Εἶπε πρὸς αὐτούς· * Προσηνέγκατέ " μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν· * καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ " ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας, οὐδὲν εὗρον * ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον, ὧν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ ".

15 Ἀλλ' οὐδὲ Ἡρώδης·

v. 3. *ἀπεκρίθη αὐτῷ λέγων Ca.* v. 5. — *Ca.* v. 6. — *Co. ib.* ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας *Ca.* v. 7. τῷ Ἡρώδῃ ὄντι αὐτῷ *Ca. ib* ἐκείναις *Ca.* v. 8. † χρόνου L. *at Ca.* ἱκανῶν χρόνων *ib.* — *Co. ib.* — G. v. 9. ἐπηρώτησε *Ca.* v. 11. E. *pon. ante* σὺν v. 12. † ὄντες δὲ ἐν τῇ ἀηδίᾳ, *Ca. ib.* — *Ca.* v. 13. † πάντα *Ca* v. 14. προσηνέγκ. *Ca. ib.* κἀγὼ δὲ *Ca. ib.* αἴτιον ἐν αὐτῷ *Ca.*

ἀνέπεμψα

ἀνέπεμψα γὰρ * ὑμᾶς " πρὸς
* αὐτὸν ", καὶ * ἰδοὺ ", οὐδὲν
ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγ-
μένον * αὐτῷ.
v. 16. Matt. 27. 26. Mar. 15. 15. Joh. 19. 1. 16 Παιδεύσας οὖν αὐτὸν
ἀπολύσω.
17 Ἀνάγκην δὲ εἶχεν ἀ-
πολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν
v. 17. Matt. 27. 15. Marc. 15. 6. Joh. 18. 39. ἕνα.
18 Ἀνέκραξαν δὲ παμ-
πληθεὶ, λέγοντες· * Αἶρε τοῦ-
τον ", ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν
v. 18. Act. 3. 14. Βαραββᾶν·
19 Ὅστις ἦν διὰ στάσιν
τινὰ γενομένην ἐν τῇ πόλει,
καὶ φόνον, βεβλημένος εἰς
φυλακήν.
20 Πάλιν * οὖν " ὁ Πι-
λάτος προσεφώνησε *, θέ-
λων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν.
21 Οἱ δὲ * ἐπεφώνουν,
λέγοντες "· * Σταύρωσον,
σταύρωσον " αὐτόν.
22 Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς
αὐτούς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίη-
σεν οὗτος; * οὐδὲν αἴτιον "
θανάτου * εὗρον " ἐν αὐτῷ·
παιδεύσας οὖν * αὐτὸν " ἀπο-
λύσω.
23 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φω-
ναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι
αὐτὸν σταυρωθῆναι· καὶ κατί-
σχυον αἱ φωναὶ αὐτῶν * καὶ
τῶν ἀρχιερέων ".
24 Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέ- v. 24. Matt. 27. 26.
κρινε γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐ- Mar. 15. 15.
τῶν. Joh. 19. 16.
25 Ἀπέλυσε δὲ * αὐ-
τοῖς " τὸν * διὰ στάσιν καὶ
φόνον " βεβλημένον εἰς τὴν
φυλακὴν, ὃν ᾐτοῦντο· τὸν δὲ
Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ θελή-
ματι αὐτῶν.
26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐ- v. 26.
τὸν, * ἐπιλαβόμενοι * Σί- Matt. 27. 32.
μωνός τινος Κυρηναίου τοῦ Mar. 15. 21.
ἐρχομένου " ἀπ᾽ ἀγροῦ, ἐπέ-
θηκαν αὐτῷ τὸν σταυρὸν, φέ-
ρειν ὄπισθεν τοῦ Ἰησοῦ.
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ
* πολὺ " πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ
* γυναικῶν "· αἳ καὶ ἐκό-
πτοντο καὶ ἐθρήνουν αὐτόν.
28 Στραφεὶς δὲ πρὸς
αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Θυ-
γατέρες Ἱερουσαλὴμ, μὴ
κλαίετε * ἐπ᾽ ἐμὲ, πλὴν
ἐφ᾽ " ἑαυτὰς κλαίετε, καὶ
* ἐπὶ " τὰ τέκνα ὑμῶν·
29 Ὅτι * ἰδοὺ, ἔρχονται "

v. 15. αὐτὸν *Co.* s. 3. *ib.* ὑμᾶς *Co.* s. 3. *ib.* — *Ca.* *ib.* † ἐν u. 1. *v.* 17. *Totus hic versus subsequitur ver.* 19. *Ca.* *v.* 18. *bis Ca.* *v.* 20. δὲ *A. Ca.* *ib.* † αὐτοῖς s. 2. αὐτοὺς *Ca.* *v.* 21. ἔκραξαν *Ca.* *ib.* σταυροῦ *bis Ca.* *v.* 22. οὐδεμίαν αἰτίαν *Ca.* *sed pro* αἴτιον *Ca.* *leg.* ἄξιον *ib.* εὑρίσκω *Ca.* *ib.* — E. u. 2. *v.* 23. — *Co.* s. 1. v. *v.* 25. — *A. Ca. Co. Cp.* E. *G. g.* M. s. 3. u. 1. 2. Βαραββᾶν B. 2. L. M. N. 1. *ib.* ἕνεκα φόνου *Ca.* *v.* 26. † οἱ στρατιῶται *G.* *ib.* τινα Σίμωνα Κυρηναῖον ἐρχόμενον *Ca.* *v.* 27. — *Ca.* *ib.* γυναῖκες *Ca.* *v.* 28. ἐμὲ, μηδὲ πενθεῖτε, ἀλλ᾽ *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 29. ἐλεύσονται *Ca.*

ἡμέραι ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακά-
ριαι αἱ στεῖραι, καὶ κοιλίαι αἳ
οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἳ
οὐκ * ἐθήλασαν".
v. 30. Esa. 2. 19. 30 Τότε * ἄρξονται " λέ-
Osee. 10. 8. γειν τοῖς ὄρεσι· Πέσετε ἐφ'
Apoc. 6. ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύ-
16. & 9. 6. ψατε ἡμᾶς.
v. 31. 31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ
1 Petr. 4. 17. ξύλῳ ταῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ
Ier. 25. 29. ξηρῷ τί γένηται;
v. 32. 32 Ἤγοντο δὲ καὶ ἕτεροι
Joh. 19. 18. δύο κακοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀ-
Esa. 53. 12. ναιρεθῆναι.
v. 33. 33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ
Matt. 27. 33. τὸν τόπον τὸν * καλούμενον "
Mar. 15. 22. Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν
Joh. 19. 17. αὐτὸν, καὶ τοὺς κακούργους· ὃν
μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀ-
ριστερῶν.
v. 34. Actor. 3. 34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς * ἔλεγε"·
17. & 7. 60. * Πάτερ", ἄφες αὐτοῖς· οὐ
1 Cor. 4. 12. γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι. * Δια-
Psal. 22. 19. μεριζόμενοι" δὲ τὰ ἱμάτια
Matt. 27. 35. αὐτοῦ, * ἔβαλον" * κλῆ-
ρον".
Mar. 15. 24. 35 Καὶ εἱστήκει ὁ λαὸς
Joh. 19. 23. * θεωρῶν". * ἐξεμυκτήρι-
v. 35. Matt. 27. 39. Mar. 15. 29. ζον" δὲ * καὶ οἱ ἄρχοντες
σὺν αὐτοῖς, λέγοντες"· Ἄλ-
λους * ἔσωσε, σωσάτω ἑαυ-
τὸν, εἰ οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς
ὁ τοῦ Θεοῦ ἐκλεκτός".
36 Ἐνέπαιζον δὲ αὐτῷ
καὶ οἱ στρατιῶται, προσερχό-
μενοι, * καὶ ὄξος προσφέρον-
τες αὐτῷ",
37 Καὶ λέγοντες· * Εἰ σὺ
εἶ" ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
* σῶσον σεαυτόν".
38 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγρα- v. 38.
φὴ * γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ Matt. 27. 37.
γράμμασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Mar. 15. 26.
Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς"· Joh. 19. 19.
* ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ "
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ
ΙΟΥΔΑΙΩΝ.
39 Εἷς δὲ τῶν * κρεμα-
σθέντων" κακούργων ἐβλασ-
φήμει αὐτὸν *, λέγων· Εἰ σὺ
εἶ ὁ Χριστὸς, σῶσον σεαυτὸν
καὶ ἡμᾶς".
40 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτε-
ρος ἐπετίμα αὐτῷ, λέγων·
Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεὸν, ὅτι
ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ;
41 * Καὶ ἡμεῖς μὲν δι-
καίως· ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξα-

Ib. ἐξέθρεψαν *Ca.* *v.* 30. ἄρξωνται *A.* *v.* 33. λεγό-
μενον B. 1. L. U. 1. & *pro* κρανίον N. 1. *pon.* κρανίου
v. 34. εἶπεν *A. ib.* — *A. ib.* διεμερίζοντο *Ca. ib.* βα-
λόντες *Ca. ib.* κλήρους *A. v.* 35. ὁρῶν *Ca.* προσδεχόμενος
v. *ib.* ἐμυκτ. *Ca.* & † αὐτὸν *post* δὲ G. *ib.* καὶ ἔλεγον αὐ-
τῷ *Ca. ib.* ἔσωσας, σεαυτὸν σῶσον, εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰ
Χριστὸς εἶ ὁ ἐκλεκτὸς *Ca.* *v.* 36. ὄξος τε προσέφερον *Ca.*
v. 37. χαῖρε *Ca. ib.* περιτιθέντες αὐτῷ καὶ ἀκάνθινον στέφα-
νον *Ca.* *v.* 38. — *Co. sed pro* γεγραμμένη *A. Ca.*
leg. ἐπιγεγραμ. *ib. Ca. ponit post* Ἰουδαίων *v.* 39. — *Ca.*
ib. — *Ca.* *v.* 41. † ἴσμεν *Ca.*

μὲν

μθμ ἀπολαμβάνομθμ· οὗτος δὲ ἐδὲν * ἄτοπον" ἔπραξε.

42 Καὶ * ἔλεγε τῷ Ἰησῦ"· Μνήσθητί μυ, Κύριε, * ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ" σου.

43 * Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησῦς· Ἀμὴν λέγω σοι", σήμερον μετ' ἐμῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ.

v. 44. Matt. 27. 45. Mar. 15. 33. 44 Ἦν δὲ ὡσεὶ ὥρα ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἐννάτης.

v. 45. Matt. 27. 51. Mar. 15. 38. 45 * Καὶ " ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος, καὶ ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τῦ ναῦ μέσον.

v. 46. Psal. 31. 6. Matt. 27. 50. Mar. 15. 37. Joh. 19. 30. Act. 7. 59, 60. 46 Καὶ φωνήσας φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς σου * παραθήσομαι" τὸ πνεῦμά μου· * Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπνευσεν".

v. 47. Matt. 27. 54. Mar. 15. 39. 47 * Ἰδὼν δὲ" ὁ ἑκατόνταρχος * τὸ γενόμενον", ἐδόξασε τὸν Θεὸν, λέγων· Ὄντως ὁ ἄνθρωπος ὗτος δίκαιος ἦν.

48 Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι * ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην, θεωρῦντες " τὰ γενόμενα, τύπτοντες * ἑαυτῶν" τὰ στήθη, * ὑπέστρεφον.

49 Εἱστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτῦ * μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολυθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

50 Καὶ ἰδὺ, * ἀνὴρ" ὀνόματι Ἰωσὴφ, βυλευτὴς ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, v. 50. Matt. 27. 57. Mar. 15. 42. Joh. 19. 38.

51 (Οὗτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος τῇ βυλῇ καὶ * τῇ πράξει" αὐτῶν,) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰυδαίων· ὃς καὶ προσεδέχετο * καὶ αὐτὸς" τὴν βασιλείαν τῦ Θεῦ. v. 51. Luc. 2. 25. 38.

52 * Οὗτος" * προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο τὸ σῶμα τῦ Ἰησῦ.

53 Καὶ καθελὼν * αὐτὸ" ἐνετύλιξεν * αὐτὸ" σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι v. 53. Matt. 12. 40. & 26. 12. & 27. 59. Mar. 15. 46.

Ib. πονηρὸν *Ca.* s. 1. v. 42. καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν κύριον εἶπεν αὐτῷ *Ca. ib.* ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐλεύσεώς *Ca.* v. 43. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησῦς εἶπεν αὐτῷ ἐμπλήσαντι, θάρσει *Ca.* v. 45. δὲ *post* ἐσκοτίσθ. *Ca.* v. 46. παρατίθημι *Ca.* παρατίθεμαι *A.* s. 2. v. *ib.* — E. u. 2. v. 47. καὶ *Ca. ib.* φωνήσας *Ca.* v. 48. ἐπὶ θεωρίᾳ ὄχλοι θεωρήσαντες *Ca. sed* — θεωρῦντες τὰ γενόμενα *A. ib.* — *Ca. ib.* † καὶ τὰ μέτωπα *Ca.* v 49. † ἀπὸ *Ca.* v. 50. — *Ca.* v. 51. ταῖς πράξεσιν V. *ib.* — B. 1. *Ca.* v. 52. καὶ *Ca.* *ib.* † ὢν B. 1. v. 53. — *Ca. ib.* τὸ σῶμα τῦ Ἰησῦ ἐν *Ca.*

* λαξευτῷ", οὗ οὐκ ἦν οὐ-
δέπω οὐδεὶς κείμενος.*
v. 54. Matt. 27. 62. 54 * Καὶ ἡμέρα ἦν πα-
ρασκευὴ, καὶ σάββατον ἐπέ-
φωσκε".
v. 55. Luc. 8. 2. 55 * Κατακολουθήσα-
σαι" δὲ * καὶ " γυναῖκες,
αἵτινες ἦσαν συνεληλυθυῖαι
* αὐτῷ ἐκ" τῆς Γαλιλαί-
ας *, ἐθεάσαντο τὸ * μνη-
μεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶ-
μα" αὐτοῦ.
v. 56. Exod. 20. 10. 56 Ὑποστρέψασαι δὲ ἡ-
τοίμασαν ἀρώματα καὶ μύ-
ρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡ-
σύχασαν * κατὰ τὴν ἐντο-
λήν".

ΚΕΦ. κδʹ. XXIV.

v. 1. Matt. 28. 1. Marc. 16. 2. Joh. 20. 1. 1 ΤΗ δὲ μιᾷ * τῶν σαβ-
βάτων", ὄρθρου βα-
θέος * ἦλθον" ἐπὶ τὸ * μνῆ-
μα", φέρουσαι ἃ ἡτοίμα-
σαν * ἀρώματα". * καί τι-
νες σὺν αὐταῖς".
2 * Εὗρον δὲ" τὸν λίθον
ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ
μνημείου.
3 Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ
εὗρον τὸ σῶμα * τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ".
4 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
* διαπορεῖσθαι" αὐτὰς περὶ
* τούτου, καὶ " ἰδοὺ, δύο ἄν-
δρες ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν
* ἐσθήσεσιν ἀστραπτούσαις".
5 * Ἐμφόβων δὲ γενομέ-
νων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν
τὸ πρόσωπον" εἰς τὴν γῆν,
* εἶπον πρὸς αὐτάς· Τί ζη-
τεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νε-
κρῶν;
6 * Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' v. 6.
ἠγέρθη". μνήσθητε * ὡς " Sup. 9. 22.
ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ & 18. 32. Matt. 16.
Γαλιλαίᾳ, 21. & 17. 23. & 20. 18.
7 * Λέγων"· Ὅτι δεῖ τὸν Marc. 8.
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι 31. & 9. 31. & 10.
εἰς χεῖρας ἀνθρώπων * ἁ- 33.
μαρτωλῶν", καὶ σταυρω-
θῆναι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ
ἀναστῆναι.

Ib. λελαξευμένῳ *Ca. ib.* † καὶ προσεκύλισε λίθον μέγαν ἐπὶ τὴν θύραν τοῦ μνημείου B 1. *Co.* G. ℭ θέντος αὐτοῦ, ἐπέθηκε μνημείῳ λίθον ὃν μόγις εἴκοσι ἐκύλιον *Ca. v.* 54. ἦν δὲ ἡμέρα προσαββάτου *Ca. sed* καὶ *posterius* — B. 1. *Cp.* E. g. L. N. 1. S. *om.* u. 1. 2. & G. *pon.* ἦ δὲ *v.* 55. κατηκολούθησαν *Ca ib.* — *A. g.* m. N. 1. *ib.* ἀπὸ *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* μνῆμα *Ca v.* 56. — *Ca. v.* 1. τοῦ σαββάτου V. *ib.* ἤρχοντο *Ca. ib.* μνημεῖον B. 2. *ib.* — *Ca. ib.* — *Co. sed post* αὐταῖς † ἐλογίζοντο δὲ ἐν αὐταῖς τίς ἄρα ἀποκυλίσει τὸν λίθον *Ca. v.* 2. ἐλθοῦσαι δὲ εὗρον *Ca. v.* 3. — *Ca. v.* 4. ἀπορεῖσθαι *Ca. ib.* αὐτοῦ *Ca. ib.* ἐσθῆτι ἀστραπτούσῃ *Ca.* V. *v.* 5. ἔνφοβοι δὲ γενόμεναι ἔκλινον τὰ πρόσωπα *Ca. at pro* ἐμφόβων *Ca. pon.* ἐκφοβ. *ib.* † οἱ δὲ *Ca. v.* 6. — *Ca. ib.* δὲ ὅσα *Ca. v.* 27. — *Ca.* L. m. N. 1. *ib.* — *Ca.*

8 Καὶ

v. 8. Joh. 2.22. 8 Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥη-
μάτων αὐτοῦ.

v. 9. Matt. 28. 8. Mar. 16. 10. 9 Καὶ ὑποστρέψασαι ἀπὸ
τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν
ταῦτα πάντα τοῖς ἕνδεκα καὶ
πᾶσι τοῖς λοιποῖς.

v. 10. Luc. 8. 3. 10 Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδα-
λινὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ
Μαρία * Ἰακώβου, καὶ αἱ
λοιπαὶ, σὺν αὐταῖς, αἳ
ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους
ταῦτα.

11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώ-
πιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ
ῥήματα * αὐτῶν", καὶ ἠπί-
στουν αὐταῖς.

v. 12. Joh. 20. 3, 6. 12 Ὁ δὲ Πέτρος ἀνα-
στὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνη-
μεῖον· καὶ παρακύψας βλέ-
πει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα·
καὶ ἀπῆλθε, πρὸς ἑαυτὸν θαυ-
μάζων τὸ γεγονός.

v. 13. Marc. 16. 12. 13 Καὶ ἰδοὺ, δύο ἐξ αὐ-
τῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν
αὐτῇ τῇ * ἡμέρᾳ" εἰς κώ-
μην ἀπέχουσαν σταδίους ἑξή-
κοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, * ᾗ
ὄνομα Ἐμμαοῦς".

14 * Καὶ αὐτοὶ" ὡμί-
λουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάν-
των τῶν συμβεβηκότων τού-
των.

v. 15. Matt. 18. 20. Inf. v. 36. 15 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὁ-
μιλεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ
αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας συνε-
πορεύετο αὐτοῖς.

16 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπι-
γνῶναι αὐτόν.

17 * Εἶπε δὲ πρὸς αὐ-
τούς"· Τίνες οἱ λόγοι οὗτοι,
οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς * ἀλ-
λήλους" περιπατοῦντες, * καί
ἐστε" σκυθρωποί;

18 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς ᾧ
ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς
αὐτόν· Σὺ μόνος παροι-
κεῖς * ἐν" Ἱερουσαλὴμ,
* καὶ" οὐκ ἔγνως τὰ γενό-
μενα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέ-
ραις ταύταις;

19 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· v. 19. Matt. 21. 11.
Ποῖα; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ·
Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζω- Luc 7. 16.
ραίου, ὃς ἐγένετο ἀνὴρ προ- Joh. 4. 19. & 6. 14.
φήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ
λόγῳ * ἐναντίον" τοῦ Θεοῦ
καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ·

20 Ὅπως τε παρέδωκαν
αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρ-
χοντες ἡμῶν εἰς κρίμα θα-
νάτου, καὶ ἐσταύρωσαν αὐ-
τόν·

21 Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν v. 21. Actor. 1. 6.
ὅτι αὐτός * ἐστιν" ὁ μέλλων
λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· ἀλλά
γε σὺν πᾶσι τούτοις, τρίτην
ταύτην ἡμέραν ἄγει σήμε-
ρον ἀφ᾽ οὗ ταῦτα * ἐγένε-
το".

22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκές v. 22. Matt. 28. 8.
τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡ- Mar. 16. 10. Joh. 20. 18.

v. 10. † ἡ A. v. 11. ταῦτα Ca. v. 13. ὥρᾳ A. ib. ὀνόματι Οὐλαμμαοῦς Ca. v. 14. δὲ post ὡμίλουν Ca. v. 17. ὁ δὲ εἶπεν Ca. ib. ἑαυτοὺς Ca. ib. — Ca. at pro ἐστὲ W. leg. ἔστησαν v. 18. — A. Cu. u. 1 2. ib. — Ca. v. 19. ἐνώπιον Ca. v. 21. καὶ Ca. ib. γέγονεν Ca.

μαῖς,

μῶς, γενόμεναι * ὄρθριαι"
ἐπὶ τὸ μνημεῖον·
23 Καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ
σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον, λέ-
γουσαι καὶ ὀπτασίαν ἀγγέλων
ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐ-
τὸν ζῇν.
24 Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν
σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον,
καὶ εὗρον οὕτω καθὼς καὶ αἱ
γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ
οὐκ * εἶδον".
25 Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς
αὐτούς· Ω ἀνόητοι καὶ βρα-
δεῖς τῇ καρδίᾳ * τοῦ πι-
στεύειν" ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐλά-
λησαν οἱ προφῆται·
26 * Οὐχὶ ' ταῦτα ἔδει
παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελ-
θεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ;
27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ
Μωσέως, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
προφητῶν, διηρμήνευεν αὐ-
τοῖς ἐν * πάσαις" ταῖς γρα-
φαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ.
28 Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν
κώμην οὗ ἐπορεύοντο· καὶ αὐ-
τὸς * προσεποιεῖτο" * πορ-
ρωτέρω" πορεύεσθαι.
29 Καὶ παρεβιάσαντο
αὐτὸν, λέγοντες· Μεῖνον
μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέ-
ραν ἐστὶ, καὶ κέκλικεν ἡ ἡμέ-
ρα. * Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μεῖναι
σὺν αὐτοῖς".
30 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
κατακλιθῆναι αὐτὸν μετ'
αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐ-
λόγησε, καὶ κλάσας ἐπεδί-
δου αὐτοῖς.
31 * Αὐτῶν δὲ διηνοί-
χθησαν" οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ
ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς
ἄφαντος ἐγένετο ἀπ' αὐ-
τῶν.
32 Καὶ εἶπον πρὸς * ἀλ-
λήλους"· Οὐχὶ ἡ καρδία ἡ-
μῶν * καιομένη ἦν ἐν ἡ-
μῖν", ὡς * ἐλάλει" ἡμῖν
ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς * διήνοι-
γεν" ἡμῖν τὰς γραφάς;
33 Καὶ ἀναστάντες * αὐ-
τῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέστρεψαν εἰς
Ἱερουσαλήμ, καὶ εὗρον συνη-
θροισμένους τοὺς ἕνδεκα καὶ
τοὺς σὺν αὐτοῖς,
34 Λέγοντας· Ὅτι ἠγέρθη
ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη
Σίμωνι.
35 Καὶ αὐτοὶ ἐξηγοῦντο
τὰ ἐν τῇ ὁδῷ· καὶ * ὡς"
ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῇ κλά-
σει τοῦ ἄρτου.
36 Ταῦτα δὲ αὐτῶν λα-

v. 26. Esa. 50. 6. & 53. toto. Philipp. 2. 7. &c. Hebr. 12. 2. 1 Pet. 1. 11.
v. 27. Gen. 3. 15. & 22. 18. & 26. 4. & 49. 10. Psal. 16. 8, 9, 10. & 22. toto & 132. 11. Dan. 9. 24. &c.
v. 29. Gen. 19. 3. Act. 16. 15. Heb. 13. 2.
v. 34. 1 Cor. 15. 5.
v. 36. Marc. 16. 14. Joh. 20. 19.

v. 22. ὄρθριναι *Ca.* v. 24. εἴδομεν *Ca.* v. 25. — *Ca.*
v. 26. ὅτι *Ca.* v. 27. — *Ca. Cb.* v. 28. προσεποιήσατο
A. s. 2. *ib.* πορρώτερον *A.* v. 29. — B 1. L. M. N. 1. *at*
pro σὺν αὐτοῖς *Ca. leg.* μετ' αὐτῶν v. 31. λαβόντων δὲ
αὐτῶν τὸν ἄρτον ἀπ' αὐτοῦ, ἠνοίχθησαν *Ca.* v. 32. ἑαυτοὺς
Ca. ib. κεκαλυμμένη *Ca. sic etiam* s. 1. *sed habet* ἦν
ἐν ὑμῖν *ib.* ἐλάλησεν *A. ib.* ἤνοιγεν *Ca.* v. 33. † λυπού-
μενοι *Ca.* v. 35. ὅτι *Ca.*

λεγόντων,

λεγόντων, αὐτὸς * ὁ Ἰησοῦς
ἔστη " ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑ-
μῖν *.

37 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμ-
φοβοι γενόμενοι ἐδόκουν
* πνεῦμα " θεωρεῖν.

38 * Καὶ " εἶπεν αὐτοῖς·
Τί τεταραγμένοι ἐστὲ, καὶ
* διατί " διαλογισμοὶ ἀνα-
βαίνουσιν ἐν * ταῖς καρδίαις "
ὑμῶν;

v. 39. Joh. 20. 20, 27. 39 Ἴδετε τὰς χεῖράς μου
καὶ τοὺς πόδας μου· ὅτι αὐτὸς
ἐγώ εἰμι· ψηλαφήσατέ με
καὶ ἴδετε· * ὅτι " πνεῦμα
σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, κα-
θὼς ἐμὲ * θεωρεῖτε " ἔχον-
τα.

40 Καὶ τοῦτο εἰπὼν * ἐ-
πέδειξεν " αὐτοῖς τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας.

v. 41. Joh. 21. 10. 41 Ἔτι δὲ ἀπιστούντων
* αὐτῶν " ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ
θαυμαζόντων *, εἶπεν αὐ-
τοῖς· Ἔχετέ τι βρώσιμον ἐν-
θάδε;

42 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐ-
τῷ ἰχθύος ὀπτοῦ μέρος, * καὶ
ἀπὸ μελισσίου κηρίου ".

43 Καὶ * λαβὼν ", ἐν-
ώπιον * αὐτῶν " * ἔφα-
γεν ".

44 Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗ- v. 44.
τοι οἱ λόγοι * οὓς ἐλάλησα Matt. 16.
πρὸς ὑμᾶς * ἔτι ὢν " σὺν 21. & 17.
ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι 22. & 20.
πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ 18.
νόμῳ Μωσέως, καὶ προφή- Marc. 8.
ταις, καὶ ψαλμοῖς περὶ 31. & 9.
ἐμοῦ. 31. & 10. 33. Sup 9. 22. & 18. 31. & 24. 6.

45 Τότε διήνοιξεν αὐ-
τῶν τὸν νοῦν, τοῦ συνιέναι τὰς
γραφάς·

46 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Οὕ- v. 46.
τω γέγραπται, * καὶ οὕτως Sup. v. 26.
ἔδει " παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ Psal. 22. 7.
ἀναστῆναι * ἐκ νεκρῶν " τῇ Act. 17. 3.
τρίτῃ ἡμέρᾳ,

47 Καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ v. 47.
τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν Act. 13.
καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν * εἰς " 38.
πάντα τὰ ἔθνη, * ἀρξά- 1 Joh. 2.
μενον " ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. 12.

48 Ὑμεῖς δὲ ἐστε μάρτυ- v. 48. Joh. 15.
ρες τούτων. 27.

49 Καὶ * ἰδοὺ ", ἐγὼ ἀπο- v. 49. Joh. 14.
στέλλω τὴν ἐπαγγελίαν * τοῦ 26.
πατρός " μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑ- & 15. 26. & 16. 7.
μεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῇ πόλει Actor. 1. 4. & 2, tota.

v. 36. ἐστάθη Ca. at L. m. N. I. † καὶ ante αὐτὸς & — ὁ Ἰησοῦς ib. † ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε Co. v. 37. αὐτοὶ δὲ πτοηθ Ca. ib. φάντασμα Ca. v. 38. ὁ δὲ Ca. ib. ἱνατί Ca. ib. τῇ καρδίᾳ Ca. v. 39. τὸ Ca. ib. βλέπετε Ca. v. 40. ἔδειξεν B. I. E. L. M. N. I. at totus versus — Ca. v 41. αὐτῷ A. ib. post θαυμαζ. A. pon. ἀπὸ τῆς χαρᾶς v. 42. — A. Ca. v. 43. φαγὼν V. ib. πάντων A. ib. τὸ περίσσευον λαβὼν ἔδωκεν αὐτοῖς Co. V. v. 44. † μου Ca. ib. ἐν ᾧ ἤμεν Ca. v. 46. — Ca. ib. — Ca. v. 47. ὡς ἐπὶ Ca. ib. ἀρξαμένων Ca. v W. v. 49. — Ca. Co. ib. — Ca.

* Ἱερου-

* Ἱερουσαλὴμ", ἕως * οὗ" ἐν-
δύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.
v. 50. Act. 1. 12. 50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτοὺς
ἔξω * ἕως εἰς" Βηθανίαν· καὶ
ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ,
εὐλόγησεν αὐτούς.
v. 51. Marc. 16. 19. Actor. 1. 9. 51 Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ
εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, * δι-
έστη " ἀπ' αὐτῶν, καὶ
ἀνεφέρετο εἰς τὸν οὐρανόν.
52 Καὶ αὐτοὶ * προσ-
κυνήσαντες αὐτὸν", ὑπέστρε-
ψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χα-
ρᾶς μεγάλης.
53 Καὶ ἦσαν διαπαν-
τὸς ἐν τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες
καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.
* Ἀμήν".

ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. 1 Joh. 1. 1, 2. Apoc. 19. 13. Inf 10. 33, 36. 1 ΕΝ ἀρχῇ ἦν ὁ λό-
γος, καὶ ὁ λόγος
ἦν πρὸς τὸν Θεὸν,
καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος.
2 * Οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ
πρὸς τὸν Θεόν".
v. 3. Eph. 3. 9. Colos. 1. 17. Heb. 1. 2. Inf. 5. 26. & 8. 12. & 9. 5. & 12. 46. 1 Joh. 5. 11. 3 Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο·
καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο * οὐ-
δὲ ἓν" ὃ γέγονεν.
4 Ἐν αὐτῷ" ζωὴ * ἦν",
καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀν-
θρώπων·
v. 5. Inf. 3. 19. 5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκο-
τίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία * αὐ-
τὸ" οὐ κατέλαβεν.
6 Ἐγένετο ἄνθρωπος ἀ- v. 6. Matt. 3. 1. Marc. 1. 2. &c. Luc. 3. 3. & 7. 17. Act. 13. 24.
πεσταλμένος παρὰ Θεοῦ*,
ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης.
7 Οὗτος ἦλθεν εἰς μαρ-
τυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ
τοῦ φωτὸς, ἵνα πάντες πι-
στεύσωσι δι' αὐτοῦ.
8 Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ
περὶ τοῦ φωτός.
9 Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀλη- v. 9. Inf 3. 19. & 8. 12. & 9. 5. & 12. 46.

Ib. — *Ca. ib.* ὄντου *Ca.* *v.* 50 πρὸς *Ca.* *v.* 51. ἀπέστη *Ca.* *v.* 52. — *Ca.* *v.* 53. — *Ca. Co. subjungit ad finem g.* τέλος τοῦ κατὰ Λοῦκαν ἁγίου εὐαγγελίου. Ἐξεδόθη τοῦτο μετὰ χρόνους ιε'. τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

v. 2. — *Totus* B. I. E. U. 2. *v.* 3. & 4. οὐδὲ ἕν. ὃ γέγονεν, ἐν αὐτῷ S. I. *v.* 4. ἐστιν *Ca.* *v.* 5. αὐτὸν B. I. L. N. I. *v.* 6. † ἦν *A. Ca.*

θινόν,

θινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄν-
θρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν
κόσμον.
v. 10. 10 Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ
Heb. 1.2. ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο·
καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ
ἔγνω.
11 Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ
οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλα-
βον.
v. 12. 12 Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐ-
Rom. 8. 15. τὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν
Gal. 3. 26. τέκνα Θεοῦ γενέσθαι, τοῖς
2 Pet. 1. 4. 1 Joa. 3. 1. πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνομα αὐ-
τοῦ·
v. 13. 13 Οἳ οὐκ ἐξ αἱμάτων,
Inf. 3. 5. Jac. 1. 18. οὐδὲ ἐκ θελήματος σαρκὸς,
1 Pet. 1. 23. οὐδὲ ἐκ θελήματος ἀνδρὸς,
ἀλλ' ἐκ Θεοῦ ἐγεννήθησαν.
v. 14. 14 Καὶ ὁ λόγος σὰρξ
Matt. 1. 16. ἐγένετο· καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν,
Luc. 1. 31. & 2. 7. (καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν
Matt. 17. 2. αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς
1 Pet. 1. 17. παρὰ πατρὸς,) * πλή-
Coloss. 1. 19 & 2. 3, 9. ρης" χάριτος καὶ ἀλη-
θείας.
v. 15. 15 Ἰωάννης μαρτυρεῖ πε-
Matt. 3. 11. ρὶ αὐτοῦ, καὶ κέκραγε, λέ-
Mar. 1. 7. γων· Οὗτος ἦν ὃν εἶπον· Ὁ
Luc. 3. 16. ὀπίσω μου ἐρχόμενος,
Inf. v. 26. & seqq. ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι
& 3. 31. πρῶτός μου ἦν.
v. 16. 16 * Καὶ ἐκ τοῦ πληρώ-
Coloss. 1. 19. & 2. 9. ματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες
ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χά-
ριτος.

17 Ὅτι ὁ νόμος διὰ v. 17.
Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις καὶ Exod. 20. 1. &c.
* ἡ" ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χρι- Deut. 5. 6. &c.
στοῦ ἐγένετο.
18 Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε v. 18. Exod. 33.
πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς, ὁ 20. Deut. 4.
ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, 12. Inf. 6. 46.
ἐκεῖνος ἐξηγήσατο. 1 Joh. 4.
19 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρ- 12. 1 Tim. 6.
τυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε ἀπέ- 16.
στειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσο- Matt. 11.
λύμων ἱερεῖς καὶ Λευΐτας; * , 27. Luc. 10.
ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ 22. v. 19.
τίς εἶ; Joh. 5. 33.
20 Καὶ ὡμολόγησε, * καὶ v. 20.
οὐκ ἠρνήσατο· καὶ ὡμολόγη- Inf. 3. 28. Act. 13.
σεν"· Ὅτι οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ 25.
Χριστός.
21 Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν· v. 21. Deut. 18.
Τί οὖν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ 15.
λέγει· Οὐκ εἰμί. Ὁ προφή-
της εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη·
Οὔ.
22 * Εἶπον οὖν αὐτῷ"·
Τίς εἶ; ἵνα ἀπόκρισιν δῶ-
μεν τοῖς πέμψασιν ἡμᾶς·
* τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ";
23 Ἔφη· Ἐγὼ φωνὴ βο- v. 23. Esa. 40. 3.
ῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐ- Matt. 3. 3.
θύνατε τὴν ὁδὸν Κυρίου· Mar. 1. 3. Luc. 3. 4.
καθὼς εἶπεν Ἠσαΐας ὁ προ- Sup. v. 15.
φήτης.
24 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι,
ἦσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων·
25 Καὶ ἠρώτησαν * αὐ- v. 25. Deut. 18.
τὸν", καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί οὖν 15.

v. 14. πλήρη B. 1. *Ca.* s. 2. *v* 16. † ὅτι *Cu. at Ca. leg.* ὅτι *pro* καὶ *v.* 17. — u. 1. *v.* 19. † πρὸς αὐτὸν *A. Co. v.* 20. — u. 1. *v.* 22. — *G. ib.* — *Tr. v.* 25. — M.

βαπτίζεις,

βαπτίζεις, εἰ σὺ οὐκ εἶ ὁ Χριστὸς, οὔτε Ἠλίας, οὔτε ὁ προφήτης;

v. 26. Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16. Act. 1. 5. & 11. 16. & 19. 4.

26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· Ἐγὼ βαπτίζω * ἐν ὕδατι· μέσος δὲ ὑμῶν ἕστηκεν ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε·

27 Αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· οὗ * ἐγὼ " οὐκ εἰμὶ * ἄξιος " ἵνα λύσω αὐτοῦ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑποδήματος *.

28 Ταῦτα ἐν * Βηθαβαρᾷ " ἐγένετο πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

v. 29. Exod. 12. 3. Esa. 53. 7. Inf. v. 36. 1 Pet. 1. 19. Act. 8. 32.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει * ὁ Ἰωάννης " τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτὸν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

v. 30. Sup. v. 15.

30 Οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.

31 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων.

v. 32. Matt. 3. 16. Marc. 1. 10. Luc. 3. 21.

32 Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ὡσεὶ περιστερὰν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν.

v. 33. Matt. 3. 11. Act. 1. 5.

33 Κἀγὼ οὐκ ᾔδειν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδατι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον καὶ μένον ἐπ' αὐτὸν, οὗτός ἐστιν ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

34 Κἀγὼ ἑώρακα, καὶ μεμαρτύρηκα ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

35 Τῇ ἐπαύριον * πάλιν " εἱστήκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο.

v. 36. Sup. v. 29.

36 Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰησοῦ περιπατοῦντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ *.

37 Καὶ ἤκουσαν * αὐτοῦ " οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντος, καὶ ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ.

38 Στραφεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ θεασάμενος αὐτοὺς ἀκολουθοῦντας, λέγει αὐτοῖς·

39 Τί ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον * αὐτῷ " Ῥαββί, (ὃ λέγεται ἑρμηνευόμενον, Διδάσκαλε,) ποῦ μένεις;

40 Λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε

v. 26. + ὑμᾶς Co. s. 2. v. 27. — G. u. 1. *ib.* ἱκανὸς M. u. 1. *ib.* + ἐκεῖνος ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί s. 1. v. 28. Βηθανίᾳ *A.* B. 7. *Co.* s. *om.* u. 1. 2. *& totus versus* — *Tr.* v. 29. — B. 4. G. M. u. 1. v. 35. — u. 2. v. 36. ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου *G.* v. 37. — G. v. 39. — u. 1.

καὶ

καὶ * ἴδετε". Ηλθον * καὶ εἶ-
δον ποῦ μένει· καὶ παρ αὐτῷ
ἔμειναν τὴν ἡμέραν ἐκεί-
νην· ὥρα * δὲ " ἦν ὡς δε-
κάτη.

v. 41. 41 Ην * Ανδρέας ὁ ἀδελ-
Matt. 4. φὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς
18. ἐκ τῶν δύο τῶν ἀκουσάντων
παρὰ Ιωάννου, καὶ ἀκολουθη-
σάντων αὐτῷ.

42 Εὑρίσκει οὗτος * πρῶ-
τος ". τὸν ἀδελφὸν τὸν ἴδιον
Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ·
Εὑρήκαμεν τὸν Μεσσίαν, ὅ
ἐστι μεθερμηνευόμενον * ὁ
Χριστός ".

v 43. 43 Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν
Matt. 16. πρὸς τὸν Ιησοῦν. Εμβλέψας
18. * δὲ " αὐτῷ ὁ Ιησοῦς, εἶπε·
Σὺ εἶ Σίμων ὁ υἱὸς * Ιωνᾶ"·
σὺ κληθήσῃ Κηφᾶς, ὃ ἑρ-
μηνεύεται Πέτρος.

44 Τῇ ἐπαύριον ἠθέλη-
σεν * ὁ Ιησοῦς " ἐξελθεῖν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὑρίσκει
Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ·
Ακολούθει μοι.

v. 45. 45 Ην δὲ ὁ Φίλιππος
Joan. 12. ἀπὸ Βηθσαϊδά, ἐκ τῆς πό-
21. λεως Ανδρέου καὶ Πέτρου.

v. 46. 46 Εὑρίσκει Φίλιππος
Iaf. 21. 2. τὸν Ναθαναὴλ, καὶ λέγει αὐ-
Gen. 3. 15. & 22. 18. & 49. 10. τῷ· Ον ἔγραψε Μωσῆς ἐν
Deut. 18. 15. τῷ νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται,
2 Sam. 7. 12. Esa. 7. 14. & 9. 5. & 40. 10, 11. & 53. 1. &c.
εὑρήκαμεν, Ιησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Jer. 23.
Ιωσὴφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ. 5. & 33. 14.

47 Καὶ εἶπεν αὐτῷ Να- Ezech. 34.
θαναήλ. Εκ Ναζαρὲτ δύ- 23. & 37. 24.
ναταί τι ἀγαθὸν εἶναι; Λέγει Dan. 9. 24.
αὐτῷ Φίλιππος· Ερχου καὶ Mich. 5. 2.
ἴδε. Zach. 6. 12. & 9. 9.

48 Εἶδεν ὁ Ιησοῦς τὸν v. 47. Matt. 2.
Ναθαναὴλ ἐρχόμενον πρὸς 23.
αὐτὸν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ιδε Luc. 2. 4.
ἀληθῶς Ισραηλίτης, ἐν ᾧ δό- Inf. 7. 41, 42.
λος οὐκ ἔστι. v. 48. Psal. 32. 2.

49 Λέγει αὐτῷ Ναθα-
ναήλ· Πόθεν με * γινώσκεις ";
Απεκρίθη ὁ Ιησοῦς, καὶ εἶπεν
αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον
φωνῆσαι, ὄντα ὑπὸ τὴν συ-
κῆν, εἶδόν σε.

50 Απεκρίθη Ναθα-
ναὴλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ραββί,
σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ
βασιλεὺς τοῦ Ισραήλ.

51 Απεκρίθη Ιησοῦς, * καὶ
εἶπεν αὐτῷ "· Ο τι εἶπόν σοι·
Εἶδόν σε ὑποκάτω τῆς συκῆς,
πιστεύεις; μείζω τούτων * ὄ-
ψει ".

52 Καὶ λέγει αὐτῷ· Α- v. 52.
μὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν * Απ' Gen. 28. 12.
ἄρτι ὄψεσθε τὸν οὐρανὸν ἀνεῳ- Matt. 4.
γότα, καὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ 11. Luc. 22.
Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ κατα- 43. & 24.
βαίνοντας ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν- 4. Actor. 1.
θρώπου. 10.

v. 40. ὄψεσθε s. 1. *ib.* † οὖν Co. *ib.* — Cu. v. 41. † δὲ Co. v. 42. πρῶτον s. 2. v. *ib.* Χριστὸν *A.* v. 43. — Co. u. 1. *ib.* Ιωάννου s. 1. v. 44. — B. 1. E. *g.* L. m. N. 1. u. 1. 2. *sed in* Co. B. 1. M. *ponitur post* αὐτῷ v. 49. ἔγνως v. v. 51. — L. m. N. 1. *ib.* ὄψῃ *A.* v. 52. — Co.

ΚΕΦ. β'. II.

1 ΚΑὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρί-
τῃ γάμος ἐγένετο ἐν
Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν
ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς
καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὸν
γάμον.
3 Καὶ * ὑστερήσαντος "
οἴνου, λέγει ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ
πρὸς αὐτόν· Οἶνον οὐκ ἔ-
χουσι.
4 * Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; οὔπω
ἥκει ἡ ὥρα μου.
5 Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ
τοῖς διακόνοις· * Ὅ,τι ἂν "
λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε.
v. 6. Marc. 7. 3. 6 Ἦσαν δὲ * ἐκεῖ " ὑδρίαι
λίθιναι ἓξ, κείμεναι κατὰ τὸν
καθαρισμὸν τῶν Ἰουδαίων,
χωροῦσαι ἀνὰ μετρητὰς δύο ἢ
τρεῖς.
7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδατος.
Καὶ ἐγέμισαν αὐτὰς ἕως
ἄνω.
8 * Καὶ " λέγει αὐτοῖς·
Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε
τῷ ἀρχιτρικλίνῳ. Καὶ ἤνεγ-
καν.
9 Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρ-
χιτρίκλινος τὸ ὕδωρ οἶνον
γεγενημένον, (καὶ οὐκ ᾔδει
πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι
ᾔδεισαν οἱ * ἠντληκότες " τὸ
ὕδωρ·) φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ
ἀρχιτρίκλινος,
10 Καὶ λέγει αὐτῷ· Πᾶς
ἄνθρωπος * πρῶτον " τὸν
* καλὸν " οἶνον τίθησι, καὶ
ὅταν μεθυσθῶσι, * τότε " τὸν
ἐλάσσω· σὺ τετήρηκας τὸν κα-
λὸν οἶνον ἕως ἄρτι.
11 Ταύτην ἐποίησε τὴν
ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς
ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ
ἐφανέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ·
καὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ.
12 Μετὰ τοῦτο κατέβη εἰς
Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ
μήτηρ αὐτοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ
αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·
καὶ ἐκεῖ * ἔμειναν " οὐ πολλὰς
ἡμέρας.
13 Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πά-
σχα * τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέ-
βη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰη-
σοῦς.
14 Καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἱερῷ v. 14. Matt. 21.
τοὺς πωλοῦντας βόας καὶ πρό- 12.
βατα καὶ περιστεράς, καὶ τοὺς Mar. 11.
κερματιστὰς καθημένους. 15. Luc. 19.
15 Καὶ ποιήσας * φρα- 45.
γέλλιον ἐκ * σχοινίων ", πάν-
τας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, τά
τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ

v. 3. ὑστερήσαντες G. v. 4. † καὶ A. Co. G. v. 5. ὅ τι B 2. v. 6. — M. v. 8. — Co. v. 9. ἀντλήσαντες B. 2. v. 10. — B. 1. ib. κάλλιστον U. 1. ib. — M. v. 12. ἔμενεν A. Co. L. m. N. 1. v. 13. † ἡ ἑορτὴ Co. v. 15. † ὡς S. 1. V. ib. σχοινίου Cp. W.

τῶν

τῶν κολλυβιςῶν ἐξέχεε τὸ
κέρμα, καὶ τὰς τραπέζας
* ἀνέστρεψε·
16 Καὶ τοῖς τὰς περιστε-
ρὰς πωλοῦσιν εἶπεν· Ἄρατε
ταῦτα ἐντεῦθεν· * μὴ ποιεῖτε
τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου οἶκον
ἐμπορίου.
v. 17. Psal. 69. 10. 17 Ἐμνήσθησαν δὲ οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμ-
μένον ἐστίν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου
σου * κατέφαγέ" με.
v. 18. Matt. 12. 38. & 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 29. Joh. 6. 30. 18 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί
σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι
ταῦτα ποιεῖς;
19 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
v. 19. Matt. 26. 61. & 27. 40. Mar. 14. 58 & 15. 29. καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Λύσατε τὸν
ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡ-
μέραις ἐγερῶ αὐτόν.
20 Εἶπον * οὖν" οἱ Ἰου-
δαῖοι· Τεσσαράκοντα καὶ ἓξ
ἔτεσιν ᾠκοδομήθη ὁ ναὸς οὗ-
τος, καὶ σὺ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις ἐγερεῖς αὐτόν;
21 Ἐκεῖνος δὲ ἔλεγε
περὶ τοῦ ναοῦ τοῦ σώματος
* αὐτοῦ".
v. 22. Luc. 24. 8. 22 Ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νε-
κρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγεν
* αὐτοῖς"· καὶ ἐπίστευσαν τῇ
γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ ᾧ εἶπεν
ὁ Ἰησοῦς.
23 Ὡς δὲ ἦν ἐν * Ἱερο-
σολύμοις ἐν τῷ πάσχα ἐν
τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευ-
σαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θε-
ωροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ
ἐποίει.
24 Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς οὐκ
ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ
τὸ αὐτὸν γινώσκειν * πάν-
τας".
25 Καὶ * ὅτι" οὐ χρείαν v. 25. Inf. 6. 64. Actor 1 24.
εἶχεν ἵνα * τις" μαρτυρήσῃ Apoc. 2. 23.
περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς
γὰρ ἐγίνωσκε τί ἦν ἐν τῷ ἀν-
θρώπῳ.

ΚΕΦ. γ΄. III.

1 ΗΝ δὲ ἄνθρωπος ἐκ v. 1. Inf. 7. 50. & 19. 39.
τῶν Φαρισαίων, Νι-
κόδημος ὄνομα * αὐτῷ",
ἄρχων τῶν Ἰουδαίων·
2 Οὗτος * ἦλθε" πρὸς v. 2. Joh. 9. 16. 33. Act. 10. 38.
* τὸν Ἰησοῦν" νυκτὸς, καὶ εἶ-
πεν αὐτῷ· Ῥαββὶ, οἴδαμεν
ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας δι-
δάσκαλος· οὐδεὶς γὰρ ταῦτα
τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν ἃ
σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς
μετ' αὐτοῦ.
3 Ἀπεκρίθη * ὁ Ἰησοῦς", v. 3. Tit. 3. 5.
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, ἐὰν μή τις γεν-
νηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται
* ἰδεῖν" τὴν βασιλείαν τοῦ
Θεοῦ.

Ib. † αὐτῶν *Co.* *v.* 16. † καὶ *A.* *v.* 17. καταφάγεται *A.* B. *om.* s. 10. u. 1. *v.* 20. — *Co.* *v.* 21. — u. 1. *v.* 22. — *A.* B. 4. *Co.* u. 1. 2. *v.* 23. † τοῖς *A.* *v.* 24. πάντα B 6. *W.* *v.* 25. — *A.* *Co.* *ib.* — *Tr.* *v.* 1. — m. s. 1. *v.* 2. εἰσῆλθε u. 2 *ib.* αὐτόν E. *G.* *Tr.* u. 1. 2. *v.* 3. — L. N. 1. *ib.* εἰσελθεῖν B. 2.

4 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος * γεννηθῆναι" γέρων ὤν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ * γεννηθῆναι";

5 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· * Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι", * ἐὰν μή τις * γεννηθῇ" ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

6 Τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σάρξ ἐστι· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος, πνεῦμά ἐστι.

7 Μὴ θαυμάσῃς ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.

v. 8. Eccl. 11. 5. 1 Cor. 2. 11.

8 Τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ, καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται * καὶ" ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶ πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Πνεύματος.

v. 9. Inf. 6. 52. 60.

9 Ἀπεκρίθη Νικόδημος, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πῶς δύναται ταῦτα * γενέσθαι;

10 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα οὐ γινώσκεις;

v. 11. Joh. 7. 16. & 8. 28. & 12. 49. & 14. 24. Inf. v. 3.

11 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ὃ οἴδαμεν λαλοῦμεν, καὶ ὃ ἑωράκαμεν μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ λαμβάνετε.

12 Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ οὐ * πιστεύετε"· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια, * πιστεύσετε";

13 Καὶ οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβὰς ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ. v. 13. Inf. 6. 62. Eph. 4. 9.

14 Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου· v. 14. Num. 21. 9. 2 Reg. 18. 4. Inf. 8. 28. & 12. 32.

15 Ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων * εἰς" αὐτὸν, * μὴ ἀπόληται, ἀλλ'" ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. v. 15. Inf. v. 36. Luc. 19. 10. 1 Joh. 5. 10.

16 Οὕτω γὰρ ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. v. 16. Rom. 5. 8. & 8. 32. 1 Joh. 4. 9.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. v. 17. Inf. 9. 39. & 12. 47. Luc. 9. 56. 1 Joan. 4. 4.

18 Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. v. 18. Inf. 5. 24. & 6. 40. 47. & 20. 31.

19 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρί- v. 19. Supr. 1. 5. 10. 11.

v. 4. *utrobique* ἀναγεν. v. v. 5. — m. N. 1. *ib.* † ὅτι M. *ib.* ἀναγεν. v. v. 8. ἢ *A.* v. 9. † οὕτω L. m. N. 1. v. 12. ἐπιστεύσατε *Cu.* *ib.* πιστεύσητε *Cu.* v. 15. ἐπ' *A.* *ib.* — *Co.*

σις,

τις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα.

v. 20. Job. 24. 13. & seqq. 20 Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ *.

v. 21. Eph. 3. 5. 8. 21 Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα.

v. 22. Inf. 4. 1. 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ᾽ αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν.

v. 23. Matt. 3. 6. 16. Mar. 1. 5. Luc. 3. 7. 1 Sam. 9. 4. 23 Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνὼν, ἐγγὺς τοῦ * Σαλείμ", ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ· καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο.

v. 24. Matt. 14. 3. 24 Οὔπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης.

25 Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ * Ἰουδαίων" περὶ καθαρισμοῦ.

v. 26. Supr. 1. 7. 15. 16. 34. Matt. 3. 11. Mar. 1. 7. Luc. 3. 16. 26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββὶ, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, ᾧ σὺ μεμαρτύρηκας, ἴδε, οὗτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρχονται πρὸς αὐτόν.

27 Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶπεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν οὐδὲν ἐὰν μὴ ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ * τοῦ οὐρανοῦ '. v. 27. 1 Cor. 4. 7. Jac. 1. 17.

28 Αὐτοὶ ὑμεῖς μοι μαρτυρεῖτε ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ * ἐγὼ" ὁ Χριστὸς, ἀλλ᾽ ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. v. 28. Supr. 1. 20. 30. Mal. 3. 1. Matt. 11. 10. Mar. 1. 2. Luc. 1. 17. & 7. 27.

29 Ὁ ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται.

30 Ἐκεῖνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι.

31 Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάντων ἐστίν. ὁ * ὢν ἐκ" τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἐστι, καὶ ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ. ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐρχόμενος, * ἐπάνω πάντων ἐστί. v. 31. Joh. 8. 23. 1 Cor. 15. 47.

32 Καὶ " ὃ ἑώρακε καὶ ἤκουσε, * τοῦτο" μαρτυρεῖ· καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ οὐδεὶς λαμβάνει. v. 32. Joh. 5. 20. & 8. 26. & 12. 49. & 14. 10.

33 Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφράγισεν ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθής ἐστιν. v. 33. 1 Joh. 5. 10. Rom. 3. 4.

34 Ὃν γὰρ ἀπέστειλεν ὁ v. 34. Sup. 1. 16. Eph. 4. 7.

v. 20. † ὅτι πονηρά ἐστι *Co. W.* v. 23. Σαλλείμ *A.* Σαλήμ B. 7. v. 25. Ἰουδαίου *A.* B. 7. E. *g.* M. s. *om.* u. 2. v. 27. τῶν οὐρανῶν B. 1. L. m. N. 1. v. 28. — *Ca.* v. 31. δὲ ὢν ἀπὸ *Ca. ib. &* v. 32. — *Ca. ib.* — *Ca.*

Θεὸς, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ· οὐ γὰρ ἐκ * μέτρου" δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ πνεῦμα.

v. 35. Matt. 11. 27. & 28. 18. Luc. 10. 22. Joan. 5. 22. & 17. 2. Hebr. 2. 8.

35 Ο πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱὸν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

v. 36. Joh. 3. 15. 16. & 6. 47. 1 Joh. 5. 11.

36 * Ο πιστεύων εἰς τὸν υἱὸν, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ * μένει" ἐπ' αὐτόν.

ΚΕΦ. δʹ. IV.

v. 1. Supr. 3. 22, 26.

1 ΩΣ οὖν ἔγνω ὁ * Κύριος" ὅτι ἤκουσαν οἱ Φαρισαῖοι ὅτι Ιησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ * καὶ βαπτίζει" ἢ Ιωάννης,

2 (Καίτοι γε Ιησοῦς αὐτὸς οὐκ ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ·)

3 Αφῆκε τὴν Ιουδαίαν *, καὶ ἀπῆλθε * πάλιν" εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

4 Εδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας.

v. 5. Gen. 33. 19. & 48. 22. Jos. 24. 32.

5 Ερχεται οὖν * εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας λεγομένην * Σιχὰρ", πλησίον τοῦ χωρίου ὃ ἔδωκεν Ιακὼβ Ιωσὴφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ.

6 Ην δὲ ἐκεῖ πηγὴ τοῦ Ιακώβ. ὁ οὖν Ιησοῦς κεκοπιακὼς ἐκ τῆς ὁδοιπορίας, ἐκαθέζετο οὕτως ἐπὶ τῇ πηγῇ. ὥρα * ἦν * ὡσεὶ" ἕκτη.

7 * Ερχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρείας ἀντλῆσαι ὕδωρ. λέγει αὐτῇ ὁ Ιησοῦς· Δός μοι πιεῖν *.

8 Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθεισαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.

9 Λέγει * οὖν" αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ Ιουδαῖος ὢν παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, οὔσης γυναικὸς Σαμαρείτιδος; * οὐ γὰρ συγχρῶνται Ιουδαῖοι Σαμαρείταις". — v. 9. Luc. 9. 52, 53. Joh. 8. 48. Act. 10. 28. 2 Reg. 17. 24.

10 Απεκρίθη Ιησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· * Εἰ ᾔδεις" τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστιν ὁ λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν *· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτὸν, καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. — v. 10. Esa. 12. 3. Joan. 6. 35. & 7. 38. 39.

11 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, οὔτε ἄντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ βαθύ· πόθεν οὖν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν; — v. 11. Jerem. 2. 13.

12 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ιακὼβ, ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ

v. 34. μέρους u. 1. v. 36. † ἵνα Ca. ib. μένει M. W. v. 1. Ιησοῦς B. 1. Ca. Co. g. L. m. N. 1. V. ib. — u. 1. v. 3. † γῆν Ca. B. 5. E. ib. — A. B. om. G. g. L. M. m. Tr. u. 2. v. 5. † ὁ Ιησοῦς Tr. u. 1. ib. Συχὰρ B. om. u. 1. 2 v. 6. † δὲ V. ib. ὡς A. Ca. v. 7. † καὶ E. ib. † ὕδωρ v. 9. — B. 1. Co. L. m. N. 1. ib. — Ca. v. 10. ἢ εἰδεῖς A. ib. † ὕδωρ A.

αὐτὸς

αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ;

v. 13. Inf. 6. 58. 13 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τοῦ ὕδατος τούτου, διψήσει πάλιν·

v. 14. Inf. 6. 27. 2c. & 7. 38. 39. 14 Ὃς * δ' ἂν πίῃ " ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ * δώσω αὐτῷ, γενήσεται * ἐν " αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

15 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· * Κύριε ", δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὕπαγε, φώνησον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε.

17 Ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ, καὶ εἶπεν *· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα οὐκ * ἔχω ".

18 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔσχες· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, οὐκ ἔστι σου ἀνήρ· τοῦτο ἀληθὲς εἴρηκας.

v. 19. Inf. 6. 14. Luc. 7. 16. & 24. 19. 19 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ ὅτι προφήτης εἶ * σύ ".

v. 20. Deut. 12. 5. 11. 1 Reg. 9. 3. 2 Paral. 7. 12. 20 Οἱ πατέρες * ἡμῶν " ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ τόπος ὅπου δεῖ προσκυνεῖν.

21 Λέγει * αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, πίστευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί.

22 Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ οὐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνοῦμεν ὃ οἴδαμεν· ὅτι ἡ σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστίν. v. 22. 2 Reg. 17. 29. Esai. 2. 3. Luc. 24. 47. Rom. 3. 2. & 9. 4.

23 Ἀλλ' ἔρχεται * ὥρα ", καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνηταὶ προσκυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτους ζητεῖ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτόν.

24 Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν. v. 24. 2 Cor. 3. 17.

25 Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· * Οἶδα " ὅτι Μεσσίας ἔρχεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος, ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα.

26 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Ἐγώ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. v. 26. Inf. 9. 37.

27 Καὶ ἐπὶ τούτῳ ἦλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ * ἐ-

v. 14. δὲ πίνων *Ca. ib.* † ἐγὼ *Ca. ib.* —*Cu. v.* 15. — u. 1. *v.* 17. † αὐτῷ G. u. 1. *ib.* ἔχεις *Ca. v.* 19. — *Ca. v.* 20. ὑμῶν u. 2. *v.* 21. † οὖν u. 2. *v.* 23. — L. N. *v.* 25. οἴδαμεν Ca. s. 2. *v.* 27. ἐθαύμαζον *A.* s. 1.

θαύμα-

θαύμαζον" ὅτι μετὰ γυναι-
κὸς ἐλάλει· οὐδεὶς μέντοι εἶ-
πε*· Τί ζητεῖς; ἢ, τί λα-
λεῖς μετ' αὐτῆς;
28 Ἀφῆκεν οὖν τὴν ὑδρί-
αν αὐτῆς ἡ γυνὴ, καὶ ἀπῆλ-
θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει
* τοῖς ἀνθρώποις"·
29 Δεῦτε, ἴδετε ἄνθρω-
πον ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα
ἐποίησα· μήτι * οὗτός" ἐστιν
ὁ Χριστός;
30 Ἐξῆλθον * οὖν" ἐκ τῆς
πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς
αὐτόν.
31 Ἐν * δὲ" τῷ μεταξὺ
ἠρώτων αὐτὸν οἱ μαθηταὶ *,
λέγοντες· Ῥαββὶ, * φάγε.
32 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Ἐγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν ἣν
ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
33 Ἔλεγον * οὖν οἱ μα-
θηταὶ πρὸς ἀλλήλους"· Μή
τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν;
34 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰη-
σοῦς· Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν, ἵνα
* ποιῶ" τὸ θέλημα τοῦ πέμ-
ψαντός με, καὶ * τελειώσω"
αὐτοῦ τὸ ἔργον.
v. 35. Matt. 9. 37. Luc. 10. 2. 35 Οὐχ ὑμεῖς λέγετε ὅτι
* ἔτι" * τετράμηνόν" ἐστι,
καὶ ὁ θερισμὸς ἔρχεται;
Ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ
θεάσασθε τὰς χώρας, ὅτι
λευκαί εἰσι πρὸς θερισμὸν
ἤδη.
36 * Καὶ" ὁ θερίζων,
μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνά-
γει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον·
* ἵνα" καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ
χαίρῃ, καὶ ὁ θερίζων.
37 Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος
ἐστὶν * ὁ" ἀληθινὸς, ὅτι ἄλλος
ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ
θερίζων.
38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς
θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς * κεκο-
πιάκατε"· ἄλλοι * κεκοπι-
άκασι", καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κό-
πον αὐτῶν εἰσεληλύθατε.
39 Ἐκ δὲ τῆς πόλεως
ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς
αὐτὸν τῶν Σαμαρειτῶν, * διὰ
τὸν λόγον τῆς γυναικὸς,
* μαρτυρούσης"· Ὅτι εἶπέ
μοι πάντα ὅσα ἐποίησα.
40 Ὡς οὖν ἦλθον πρὸς
αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώ-
των αὐτὸν μεῖναι παρ' αὐ-
τοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡ-
μέρας.

Ib. † αὐτῷ *Ca.* *v.* 28. πολίταις M. *v.* 29. ἐκεῖνος *Ca.* *v.* 30. καὶ *sed ante* ἐξῆλθ. *Ca at* — G. *g.* L. m. N. 1. *Tr.* *v.* 31. — *Ca.* *ib.* † αὐτῷ *g.* m. *ib.* † ἔλεγον *Co.* *v.* 33. δὲ ἐν αὐτοῖς οἱ μαθηταὶ *Ca.* *v.* 34. ποιήσω *Ca.* *ib.* τελέσω B. 1. m. *v.* 35. — B. 7. *Ca.* *Cp.* S. 4. u. 1. 2. *ib.* τετράμηνος *A.* B. *om.* *Ca.* *Cp.* E. G. *g.* L. m. N. 1. S. *om.* u. 1. 2. *v.* 36. — *Co.* & ὁ *connectitur cum* ἤδη *ve . praeced.* *ib.* — B. 1. *v.* 37. — *Cu.* *v.* 38. ἐκοπιάσατε *Ca.* *ib.* ἐκοπίασαν *Ca.* *v.* 39. † οὖ u. 1. *ib.* — u. 1.

41 Καὶ

41 Καὶ πολλῷ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τ λόγον αὐτοῦ.

v. 42. Joan. 17. 8. 42 Τῇ * τε ″ γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι οὐκ ἔτι διὰ τὴν σὴν * λαλιὰν ″ πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου, * ὁ Χριστός ″.

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, * καὶ ἀπῆλθεν ″ εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

v. 44. Matt. 13. 57. Mar. 6.4. Luc.4.24. 44 Αὐτὸς γὰρ ὁ Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τιμὴν οὐκ ἔχει.

45 Ὅτε οὖν ἦλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, * ἐδέξαντο ″ αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἑωρακότες * ἃ ″ ἐποίησεν ἐν * Ἱεροσολύμοις ″ ἐν τῇ ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν.

v. 46. Supr.2.1, 11. 46 Ἦλθεν οὖν * ὁ Ἰησοῦς ″ πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. * Καὶ ἦν ″ τις βασιλικὸς, οὗ ὁ υἱὸς ἠσθένει ἐν Καπερναούμ.

47 Οὗτος ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἥκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν, καὶ ἠρώτα * αὐτὸν ″ ἵνα καταβῇ καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν· ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν.

48 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδητε, οὐ μὴ πιστεύσητε. v. 48. 1 Cor. 1. 22.

49 Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλικός· Κύριε, κατάβηθι πρὶν ἀποθανεῖν * τὸ παιδίον ″ μου.

50 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ * ᾧ ″ εἶπεν αὐτῷ Ἰησοῦς· καὶ ἐπορεύετο.

51 Ἤδη δὲ αὐτοῦ καταβαίνοντος, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ * ἀπήντησαν ″ αὐτῷ καὶ * ἀπήγγειλαν, λέγοντες ″· Ὅτι ὁ * παῖς ″ σου ζῇ.

52 Ἐπύθετο οὖν παρ᾽ αὐτῶν τὴν ὥραν ἐν ᾗ κομψότερον ἔσχε· καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι * χθὲς ″ ὥραν ἑβδόμην ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πυρετός.

53 Ἔγνω οὖν ὁ πατὴρ ὅτι ἐν * ἐκείνῃ ″ τῇ ὥρᾳ * ἐν ᾗ ″ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· * Ὅτι ″ ὁ υἱός σου ζῇ. καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ * ὅλη ″.

v. 42. δὲ *Ca. ib.* μαρτυρίαν *Ca. ib.* — *Co. v.* 43. — *Ca. Co. v.* 45. ἐξεδέξ. *Ca. ib.* ὅσα *A. ib.* Ἱερουσαλὴμ *Ca. v.* 46. — *Ca. G. ib.* ἦν δὲ *Ca. Co. v.* 47. — *Ca. v.* 49. τ υἱὸν *A. v.* 50. ὃν *A. v.* 51. ὑπήντ. B. 4. *Ca.* M. *ib.* ἤγγειλαν αὐτῷ *Ca. at* — καὶ ἀπήγγειλαν *Co. ib.* υἱὸς *Ca.* M. *Tr. v.* 52. ἐχθὲς *A. v.* 53. — N. 1. *ib.* † ἰάθη L. *ib.* — L. N. 1. *ib.* — U. 1.

54 Τοῦτο

54 Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Γαλιλαίαν.

ΚΕΦ. ε΄. V.

v. 1. Levit. 23. 2. Deut. 16, 1.

1 ΜΕτὰ ταῦτα ἦν * ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα.

2 * Ἔστι " δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις * ἐπὶ τῇ προβατικῇ " κολυμβήθρα, ἡ * ἐπιλεγομένη " Ἑβραϊστὶ * Βηθεσδὰ ", πέντε στοὰς ἔχουσα.

3 Ἐν ταύταις κατέκειτο πλῆθος πολὺ τῶν ἀσθενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν *, * ἐκδεχομένων " τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν.

4 Ἄγγελος γὰρ * κατὰ καιρὸν * κατέβαινεν " ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ * ἐτάρασσε " τὸ ὕδωρ· ὁ οὖν πρῶτος ἐμβὰς μετὰ τὴν ταραχὴν τοῦ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγίνετο, * ᾧ δήποτε " κατείχετο νοσήματι.

5 Ἦν δέ * τις " ἄνθρωπος ἐκεῖ τριάκοντα * ὀκτὼ ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀσθενείᾳ *.

6 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς κατακείμενον, καὶ γνοὺς ὅτι πολὺν * ἤδη " χρόνον ἔχει, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς γενέσθαι;

7 * Ἀπεκρίθη " αὐτῷ ὁ ἀσθενῶν· * Κύριε, ἄνθρωπον οὐκ ἔχω, ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, * βάλλῃ " με εἰς τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλος πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει *.

8 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἔγειραι, * ἆρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει. v. 8. Matt. 9. 6. Mar. 2. 11. Luc. 5. 24.

9 Καὶ εὐθέως " ἐγένετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος· καὶ ἦρε τὸν κράββατον * αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει ". ἦν δὲ σάββατον * ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ". v. 9. Inf. 9. 14.

10 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ· Σάββατόν ἐστιν, * οὐκ ἔξεστί σοι ἆραι τὸν κράββατον *. v. 10. Exod. 20. 10. Deut. 5. 12. Neh. 13. 19. Jer. 17. 21. &c. Matt. 12. 2. Mar. 2. 24. Luc. 6. 2.

11 * Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῆ, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἆρον τὸν

- v. 1. † ἡ u. 1. 2. v. 2. ἦν W. ib. προβατικὴ W. & ἐν pro ἐπὶ A. ib. λεγομένη Ca. ib. Βελζεθὰ Ca. Βηθσαϊδὰ Co. v. v. 3. † παραλυτικῶν Ca. s. 1. ib. ἀπεκδεχ. M. v. 4. † κυρίου A. B. 2. s. 2. v. ib. ἐλούετο A. ib. ἐταράσσετο B. 1. Cp. s. 3. u. 1. ibid. οἵῳ δήποτ' οὖν A. v. 5. — Ca. ib. † καὶ Ca. E. G. M. ib. † αὐτοῦ Ca. Co. s. 2. v. 6. — B. 1. v. 7. λέγει A. Ca. ib. ναὶ B. 2. ib. βάλῃ B. om ib. † καὶ λαμβάνει ἴασιν E. u. 2. v. 8. † καὶ A. Ca. v. 9. — Ca. ib. † ἐγερθεὶς Ca. ib. — u. 1. ib. — Ca. v. 10. † καὶ A. Ca. L. s. 4. ib. † σου Ca. G. v. v. 11. † ὁ δὲ B. 1. L.

κράββατόν σου, καὶ περιπάτει.

12 Ηρώτησαν * οὖν " αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ εἰπών σοι· Αρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπάτει;

13 Ο δὲ * ἰαθεὶς " οὐκ ᾔδει τίς * ἐστιν "· ὁ γὰρ Ιησοῦς ἐξένευσεν ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.

v. 14. Matt. 12. 45. Inf. 8. 11. 14 Μετὰ ταῦτα εὑρίσκει αὐτὸν ὁ Ιησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ιδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἁμάρτανε, ἵνα μὴ χεῖρόν τι σοί γένηται.

15 * Απῆλθεν * ὁ ἄνθρωπος, καὶ * ἀνήγγειλε " τοῖς Ιουδαίοις, ὅτι Ιησοῦς ἐστιν ὁ ποιήσας * αὐτὸν " ὑγιῆ.

16 Καὶ διὰ τοῦτο ἐδίωκον τὸν Ιησοῦν οἱ Ιουδαῖοι, * καὶ ἐζήτουν αὐτὸν ἀποκτεῖναι ", ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ *.

v. 17. Joh. 14. 10. 17 Ο δὲ Ιησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ο πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, κἀγὼ ἐργάζομαι.

v. 18. Inf. 7. 19. & 8. 38. & 9. 4. & 10. 33. Philip. 2. 6. 18 * Διὰ τοῦτο οὖν μᾶλλον ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ιουδαῖοι ἀποκτεῖναι, ὅτι οὐ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεὸν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.

19 Απεκρίνατο * οὖν " ὁ Ιησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ δύναται ὁ υἱὸς * ποιεῖν ἀφ' ἑαυτοῦ * οὐδὲν ", ἐὰν μή τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιοῦντα· ἃ γὰρ * ἂν " ἐκεῖνος * ποιῇ ", ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως ποιεῖ. v. 19. Inf. v. 30. & 8. 38.

20 Ο γὰρ πατὴρ * φιλεῖ " τὸν υἱὸν, καὶ πάντα * δείκνυσιν " αὐτῷ * ἃ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων δείξει αὐτῷ ἔργα ", ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. v. 20. Joh. 3. 35.

21 Ωσπερ γὰρ ὁ πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ, οὕτω καὶ ὁ υἱὸς οὓς θέλει ζωοποιεῖ.

22 Οὐδὲ γὰρ ὁ πατὴρ κρίνει οὐδένα, ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ. v. 22. Matt. 11. 27. & 28. 18. Joh. 3. 35. & 17. 2. Act. 17. 31.

23 Ινα πάντες τιμῶσι τὸν υἱὸν, καθὼς τιμῶσι τὸν πατέρα· ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱὸν, οὐ τιμᾷ τὸν πατέρα τὸν πέμψαντα αὐτόν. v. 23. 1 Joh. 2. 23.

24 Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώ- v. 24. Joan. 3. 18. & 6. 40. 47. & 8. 51. Rom. 8. 24. Ephes. 1. 6. 1 Joh. 3. 2. Luc. 23. 43.

v. 12. — Ca. v. 13. ἀσθενῶν Ca. ib. ἦν Ca. v. 15. † καὶ A. ib. † οὖν Ca. Co. ib. † ἀπήγγ. Ca. G. ib. μὲ Ca. v. 16. — Ca. s. 2. v. ib. † τὰ ἰάματα u. 1. v. 18. † καὶ G. v. 19. — Co. ib. † τοῦ ἀνθρώπου Ca. ib. τί sed post ποιεῖν Ca. ib. — A. ib. ποιήσῃ Ca s. 1. v. v. 20. ἀγαπᾷ Ca. ib. δείκνυσι Ca ib. — E. u. 2. ὅσα pro ἃ αὐτὸς ποιεῖ Ca. leg. ἂν αὐτὸς ποιῇ.

νιον·

νιον· καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ * μεταβέβηκεν " ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν.

v. 25. Eph. 2.1, 5. 1 Tim. 5. 6. Apoc.3.1. Rom.6.4. Gal. 2.20.

25 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστιν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται τῆς φωνῆς * τοῦ υἱοῦ " τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες * ζήσονται".

26 * Ὥσπερ" γὰρ ὁ πατὴρ * ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ·

27 Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστί.

v. 28. Dan. 12. 2. 1 Cor.15. 52. 1 Thess.4. 16.

28 Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς * αὐτοῦ"·

v. 29. Matt. 25. 46.

29 Καὶ * ἐκπορεύσονται" οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάστασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάστασιν κρίσεως.

v. 30. Sup.v.19. Inf. 6.38.

30 Οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δικαία ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με * πατρός".

31 Ἐὰν * ἐγὼ" μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου οὐκ ἔστιν ἀληθής. v. 31. Inf. 8.14.

32 Ἄλλος ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν * περὶ ἐμοῦ", καὶ * οἶδα " ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία * ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. v. 32. Esa.42.1. Matt. 3. 17. & 17. 5.

33 Ὑμεῖς ἀπεστάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύρηκε τῇ ἀληθείᾳ. v. 33. Sup.1.19.

34 Ἐγὼ δὲ οὐ παρὰ * ἀνθρώπου " τὴν μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω ἵνα ὑμεῖς σωθῆτε.

33 Ἐκεῖνος ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθελήσατε ἀγαλλιαθῆναι πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ.

36 Ἐγὼ * δὲ" ἔχω τὴν μαρτυρίαν μείζω τοῦ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα ἃ ἔδωκέ μοι ὁ πατὴρ ἵνα * τελειώσω" αὐτὰ, αὐτὰ τὰ ἔργα ἃ * ἐγὼ" ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὅτι ὁ πατήρ με * ἀπέσταλκε". v.36.37. Matt. 3. 17. & 17. 5. Mar.1.11. & 9. 7. Luc.3.22. & 9. 35. Joh.1.33. & 6.27. & 8.18. & 10.25. & 12.28. 2 Pet. 1. 17.

37 Καὶ ὁ πέμψας με πατὴρ, * αὐτὸς μεμαρτύρηκε" περὶ ἐμοῦ. οὔτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκόατε πώποτε, οὔτε εἶδος αὐτοῦ ἑωράκατε. v. 37. Exod.33. 20. Deut. 4. 12. 1 Tim. 6. 16. 1 Joh. 4. 12.

v. 24. μεταβήσεται V. v. 25. — L. m. N. 1. ib. ζήσουσιν Ca. v. 26. ὡς Ca. ib. † ὁ ζῶν Ca. v. 28. τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ V. v. 29. ἐξελεύσονται Ca. v. 30. — A. Ca. Co. s. 3. V. Tr. v. 31. γὰρ u. 1. v. 32. με E. ib. οἴδαμεν L. m. N. 1. οἴδατε Ca. ib. † αὐτοῦ Ca. Co. s. 1. v. 34. ἀνθρώπων Ca. v. 35. γὰρ L. — u. 1. ib. τελέσω m. N. 1. πληρώσω E. u. 2. ib. — Ca. ib. ἀπέστειλε Ca. L. m. N. 1.

38 Καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ οὐκ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν * ἀπέστειλεν " ἐκεῖνος, τούτῳ ὑμεῖς οὐ πιστεύετε.

v. 39. Esa. 8. 20. & 34. 16. Luc. 16. 29. Act. 17. 11. Deut. 18. 15. Luc. 24. 27. Joh. 1. 46.

39 Ἐρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν * αἰώνιον " ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ.

40 Καὶ οὐ θέλετε ἐλθεῖν πρός με, ἵνα ζωὴν * ἔχητε.

41 Δόξαν παρὰ * ἀνθρώπων " οὐ λαμβάνω·

42 Ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς.

43 Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐὰν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε.

v. 44. Infr. 12. 43. Rom. 2. 29.

44 Πῶς δύνασθε ὑμεῖς * πιστεῦσαι ", δόξαν παρὰ * ἀλλήλων " λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ * ζητεῖτε " ;

45 Μὴ δοκεῖτε ὅτι ἐγὼ κατηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατηγορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε.

v. 46. Gen. 3. 15. & 22. 18. & 49. 10. Deut. 18. 15.

46 Εἰ γὰρ ἐπιστεύετε * Μωσῇ ", ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν.

47 Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου γράμμασιν οὐ πιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι πιστεύσετε;

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

1 ΜΕτὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας * τῆς Τιβεριάδος.

2 Καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολύς, ὅτι * ἑώρων " αὐτοῦ τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀσθενούντων.

3 * Ἀνῆλθε δὲ " εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.

4 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. v. 4. Exod. 12. 18. Lev. 23. 5. Num. 28. 16. Deut. 16. 1.

5 Ἐπάρας * οὖν " ὁ Ἰησοῦς τοὺς ὀφθαλμοὺς *, καὶ θεασάμενος ὅτι πολὺς ὄχλος ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον· Πόθεν * ἀγοράσομεν " ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι; v. 5. Matt. 14. 15. Mar. 6. 35. Luc. 9. 12.

6 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει τί ἔμελλε ποιεῖν.)

7 * Ἀπεκρίθη " αὐτῷ Φίλιππος· Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι οὐκ ἀρκοῦσιν

v. 38. ἀπέσταλκε *Ca.* L. M. N. I. v. 39. — u. I. v. 40. † αἰώνιον *Ca.* v. 41. ἀνθρώπου *A.* s. 4. v. 44. πιστεύειν *A. ib.* ἀνθρώπων B. I. *g.* M. *ib.* ζητοῦντες B I. v. 46. Μωσεῖ *A.* B. *om.* v. 1. † εἰς τὰ μέρη *Ca.* v. 2. ἐθεώρουν, & — αὐτοῦ *A. Ca.* v. 3. ἀπῆλθεν οὖν *Ca.* v. 5. — u. 2. *ib.* † αὐτοῦ L. m. N. I. *ib.* ἀγοράσωμεν *A.* v. 7. ἀποκρίνεται *Ca.*

αὐτοῖς, ἵνα ἕκαστος * αὐτῶν" βραχύ * τι" λάβῃ.

8 Λέγει αὐτῷ εἷς ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ανδρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου·

v. 9. 2 Reg. 4. 43.

9 Εστι παιδάριον ἓν ὧδε ὃ ἔχει πέντε ἄρτους κριθίνους καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν εἰς τοσούτους;

10 Εἶπε * δὲ" ὁ Ιησοῦς· Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ην δὲ χόρτος πολὺς ἐν τῷ τόπῳ. Ανέπεσον οὖν οἱ * ἄνδρες τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι.

v. 11. 1 Sam. 9. 13.

11 Ελαβε * δὲ" τοὺς * ἄρτους ὁ Ιησοῦς, καὶ * εὐχαριστήσας διέδωκε" τοῖς μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ" τοῖς ἀνακειμένοις· ὁμοίως * καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων ὅσον ἤθελον.

12 Ως δὲ ἐνεπλήσθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συναγάγετε τὰ * περισσεύσαντα" * κλάσματα", ἵνα μή τι ἀπόληται *.

13 Συνήγαγον * οὖν", καὶ ἐγέμισαν δώδεκα κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κριθίνων *, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεβρωκόσιν.

14 Οἱ οὖν ἄνθρωποι * ἰδόντες" ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ιησοῦς, ἔλεγον· Οτι οὗτός ἐστιν * ἀληθῶς" ὁ προφήτης ὁ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον.

v. 14. Deut. 18. 15. Luc. 7. 16. & 24. 19. Joh. 1. 21. & 4. 19. & 7. 40.

15 Ιησοῦς οὖν γνοὺς ὅτι μέλλουσιν ἔρχεσθαι, καὶ ἁρπάζειν * αὐτὸν" ἵνα ποιήσωσιν * αὐτὸν" βασιλέα, * ἀνεχώρησε" * πάλιν" εἰς τὸ ὄρος αὐτὸς μόνος *.

16 Ως δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν.

v. 16. Matt. 14. 22. Marc. 6. 47.

17 Καὶ ἐμβάντες" εἰς τὸ πλοῖον, ἤρχοντο * πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερναούμ. * καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει", καὶ * οὐκ" ἐληλύθει πρὸς αὐτοὺς ὁ Ιησοῦς *.

18 Η τε θάλασσα, ἀνέμου μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο.

19 Εληλακότες οὖν * ὡς σταδίους" εἰκοσιπέντε ἢ τριά-

Ib. — *A.* *ib.* — *Ca.* v. 10. οὖν *Ca* *ib.* † ἄνθρωποι, *A.* v. 11. οὖν *A.* *Co.* *ib.* ηὐχαρίστησε καὶ ἔδωκε *Ca.* *ib.* — *Co.* *Go.* s. 1. v. *ib.* † δὲ *Ca.* v. 12. περισσεύοντα U. 1. 2. *ib.* τῶν κλασμάτων B. 3. *ib.* † ἐξ αὐτῶν *Co.* v. 13. δὲ *Ca.* *ib.* † καὶ ἐκ τῶν ἰχθύων V. v. 14. εἰδότες B. 1. *ib.* — *Ca.* v. 15. — *A.* B. 1. *ib.* ἔφυγε V. *ib.* — B. 7. *Co.* *Cp.* M. s. *om.* *Tr.* U. 1. 2. *ib.* † κἀκεῖ προσηύχετο *Ca.* v. 17. ἀναβάντες *A.* *ib.* † εἰς τὸ *Ca.* *ib.* ἔλαβε δὲ αὐτοὺς ἡ σκοτία *Ca.* *ib.* οὔπω *Ca.* s. 2. *ib.* † εἰς τὸ πλοῖον s. 1. v. 19. στάδια ὡσεὶ E. 1. *Ca.* *sic.* ὡσεὶ *pro* ὡς *A.*

κοντα,

κότα, θεωροῦσι τὸν Ἰησοῦν πε-
ριπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσ-
σης, καὶ ἐγγὺς τοῦ πλοίου γι-
νόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν.
20 Ὁ δὲ * λέγει αὐ-
τοῖς· Ἐγώ εἰμι· μὴ φοβεῖ-
σθε.
21 Ἤθελον οὖν λαβεῖν αὐ-
τὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως
τὸ πλοῖον * ἐγένετο" ἐπὶ τῆς
γῆς εἰς ἣν ὑπῆγον".
22 Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος
ὁ ἑστηκὼς πέραν τῆς θαλάσ-
σης, * ἰδὼν" ὅτι πλοιά-
ριον ἄλλο οὐκ ἦν ἐκεῖ εἰ μὴ
ἓν * ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ", καὶ ὅτι οὐ
συνεισῆλθε * τοῖς μαθηταῖς
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ * πλοι-
άριον", ἀλλὰ * μόνοι" οἱ
μαθηταὶ αὐτοῦ * ἀπῆλ-
θον"·
23 * Ἄλλα δὲ ἦλθε
πλοιάρια" ἐκ Τιβεριά-
δος ἐγγὺς τοῦ τόπου ὅπου ἔ-
φαγον τὸν ἄρτον, * εὐχαρι-
στήσαντος τοῦ Κυρίου".
24 Ὅτε οὖν εἶδεν ὁ ὄχλος
ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ, οὐ-
δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, * ἐνέ-
βησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ
πλοῖα", καὶ ἦλθον εἰς Κα-
περναοὺμ, ζητοῦντες * τὸν
Ἰησοῦν".
25 Καὶ εὑρόντες αὐτὸν
πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον
αὐτῷ· Ῥαββὶ, πότε ὧδε
* γέγονας";
26 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ζητεῖτέ με
οὐχ ὅτι εἴδετε σημεῖα *, ἀλλ'
ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων,
καὶ ἐχορτάσθητε.
27 Ἐργάζεσθε μὴ τὴν
βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην,
ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένου-
σαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου * ὑμῖν
δώσει"· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ
ἐσφράγισεν, ὁ Θεός.
28 Εἶπον οὖν πρὸς αὐ-
τόν· Τί * ποιῶμεν", ἵνα
* ἐργαζώμεθα" τὰ ἔργα τοῦ
Θεοῦ;
29 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς, καὶ
εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ
ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύ-
σητε" εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖ-
νος.
30 Εἶπον οὖν αὐτῷ· Τί
οὖν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα

v. 27. Joh 4. 14. & 6. 40. 54. & 1. 32. & 5. 37. & 8. 18. Matt. 3. 17. & 15. Marc. 1. 11. & 9. 7. Luc 3. 22. & 9. 35. 2 Pet. 1. 17.

v. 29. 1 Joh. 3. 23.

v. 30. Matt. 12. 38. & 16. 1. Marc. 8. 11. Luc. 11. 29. 1 Cor. 1. 22.

v. 20. † Ἰησοῦς G. ib. ἐγενήθη Ca. ib. ὑπήγοντο B. 2. v. 22. εἶδεν A. ib. — Co. s. 1. v. at tantum ἐκεῖνο Ca. & pro αὐτοῦ Ca. leg. τοῦ Ἰησοῦ ib. † ὁ Ἰησοῦς A. ib. πλοῖον A. Ca. ib. μόνον Ca. ib. — L. m. N. 1. v. 23. ἄλλων πλοιαρίων ἐλθόντων Ca. ib. εὐχαριστήσαντες τῷ Θεῷ καὶ κυρίῳ u. — Ca. v. 24. ἔλαβον ἑαυτοῖς πλοιάρια Ca. sed — tantum καὶ A. Co. Go. u. 1. 2. ib. αὐτὸν L. N. 1. v. 25. ἐλήλυθας Ca. s. 1. v. v. 26. † καὶ πέραν Ca. Go. v. 27. δίδωσιν ὑμ. Ca. v. 28. ποιοῦμεν A. B. 3. u. 2. ἐργαζώμεθα Ca. v. 29. πιστεύητε A.

ἴδωμεν καὶ πιστεύσωμέν σοι; τί ἐργάζῃ;

v. 31. Exod. 16. 4. 14. Num. 11. 7. Psal. 78. 24. Sap. 16. 20. 1 Cor. 10. 3.

31 Οἱ πατέρες ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθώς ἐστι γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς φαγεῖν.

32 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω * ὑμῖν". Οὐ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν * τὸν" ἄρτον * ἐκ" τοῦ οὐρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τὸν ἀληθινόν.

33 Ὁ γὰρ ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστιν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ζωὴν διδοὺς τῷ κόσμῳ.

34 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν· Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον.

v. 35. Eccl. 24. 29. Esa. 55. 1. Joan. 4. 14. & 7. 37.

35 Εἶπε * δὲ" αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρός με, οὐ μὴ πεινάσῃ *· καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε *.

36 Ἀλλ' εἶπον ὑμῖν ὅτι καὶ ἑωράκατέ * με", καὶ οὐ πιστεύετε.

37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατὴρ, πρὸς ἐμὲ ἥξει· καὶ τὸν ἐρχόμενον πρός με οὐ μὴ * ἐκβάλω" ἔξω.

v. 38. Matt. 26. 39. Mar. 14. 36. Luc. 22. 42. Joh. 4. 34. & 5. 30.

38 Ὅτι καταβέβηκα * ἐκ" τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα * ποιῶ" τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με *.

v. 39. Joh. 10. 28. & 17. 12. & 18. 9.

39 * Τοῦτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρὸς", ἵνα πᾶν ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω * ἐξ αὐτοῦ", ἀλλὰ * ἀναστήσω αὐτὸ * ἐν" τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

v. 40. Sup. 3. 15. 16.

40 Τοῦτο * δέ" ἐστι τὸ θέλημα τοῦ * πέμψαντός με", ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν, καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτὸν * ἐγὼ" τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

41 Ἐγόγγυζον * οὖν" οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

v. 42. Matt. 13. 55. Marc. 6. 3. Luc. 4. 22.

42 Καὶ ἔλεγον· Οὐχ * οὗτός" ἐστιν * Ἰησοῦς" ὁ υἱὸς Ἰωσὴφ, οὗ ἡμεῖς οἴδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα; Πῶς οὖν λέγει οὗτος· Ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβέβηκα;

43 Ἀπεκρίθη οὖν ὁ Ἰη-

v. 32. — u. 1. ib. αὐτὸν u. 1. ib. — B. 2. v. 35. οὐ Ca. ib. πώποτε Ca. ib. † εἰς αἰῶνα Ca. v. 36. μοι *sed post* πιστεύετε *A.* v. 37. ἐκβάλω Ca. & — ἔξω Ca. v. 38. ἀπὸ *A.* ib. ποιήσω Ca. ib. † πατρὸς Ca. S. 1. v. 39. — E. u. 1. 2. *sed A. habet* γὰρ *pro* δὲ, & — πατρὸς Co. ib. μηδὲν Ca. ib. † ἵνα Ca. ib. — u. 1. 2. v. 40. γὰρ Ca. Co. S. 3. ib. πατρός μου Ca. Co. ib. — *A.* Ca. v. 41. δὲ Ca. v. 42. — *Tr.* ib. — B. 2. L. S. 4.

σοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων.

44 Οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρός με, ἐὰν μὴ * ὁ πατὴρ″ ὁ πέμψας με ἑλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν * τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

v. 45. Esai. 54. 13. Jer. 31. 34. Heb. 8. 10. & 10. 16.

45 Ἔστι γεγραμμένον ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ. Πᾶς * οὖν ″ ὁ * ἀκούσας ″ παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ μαθὼν *, ἔρχεται πρός με.

v. 46. Matt. 11. 27. Luc. 10. 22. Sup. 1. 18.

46 Οὐχ ὅτι τὸν * πατέρα ″ τις ἑώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τοῦ Θεοῦ· οὗτος ἑώρακε τὸν πατέρα.

v. 47. Sup. 3. 16. 18. 36.

47 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον.

48 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς.

v. 49. Exod. 16. 15. Num. 11. 7. Psal. 78. 24. 1 Cor. 10. 5. Heb. 3. 16. 19.

49 Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον * τὸ μάννα ″ ἐν τῇ ἐρήμῳ *, καὶ ἀπέθανον.

50 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβαίνων *, ἵνα τις ἐξ αὐτοῦ φάγῃ καὶ μὴ ἀποθάνῃ″.

v. 51. Joh. 3. 13.

51 Ἐγώ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σάρξ μου ἐστὶν, ἣν ἐγὼ δώσω * ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς.

52 Ἐμάχοντο οὖν * πρὸς ἀλλήλους ″ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; v. 52. Sup. 3. 9.

53 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ * φάγητε ″ τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πίητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. v. 53. &c. Matt. 26. 26. 1 Cor. 11. 23. &c.

54 Ὁ τρώγων * μου ″ τὴν σάρκα, καὶ πίνων * μου ″ τὸ αἷμα, ἔχει ζωὴν αἰώνιον· * καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. v. 54. Sup. 4. 14.

55 Ἡ γὰρ σάρξ μου * ἀληθῶς ″ ἐστι βρῶσις, καὶ τὸ αἷμά μου * ἀληθῶς ″ ἐστι πόσις.

56 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ *.

57 Καθὼς * ἀπέστειλέ ″

v. 44. — *A. ib.* † ἐν *A. v. 45.* — *Ca. ib.* ἀκούων B. 4. *Ca.* E. G. *g.* L. N. I. S. 13 U. 12. *ib.* † τὴν ἀλήθειαν *A. v. 46.* θεὸν *Ca. v. 49.* τὸν ἄρτον *Ca. ib.* † τὸ μάννα *Ca. v. 50.* — G. *v. 51.* † ὑμῖν *Tr. v. 52.* — G. *v. 53.* λάβητε *Ca. v. 54. utrobique* αὐτοῦ *Ca. v. 55. utrobique* ἀληθὴς S. 3. *v. 56.* † καθὼς ἐν ἐμοὶ ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἐν τῷ πατρί. Ἀμὴν Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ λάβητε τὸ σῶμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς τὸν ἄρτον τῆς ζωῆς, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν αὐτῷ *Ca. v. 57.* ἀπέσταλκε *Ca.*

με ὁ ζῶν πατὴρ, κἀγὼ ζῶ
διὰ τὸν πατέρα· καὶ ὁ * τρώ-
γων" με, κἀκεῖνος * ζή-
σεται" δι' ἐμέ.
v. 58. Sup. 3. 13. 58 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος
ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· οὐ
καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες ὑ-
μῶν * τὸ μάννα", καὶ ἀπέ-
θανον. ὁ τρώγων * τοῦτον τὸν
ἄρτον, ζήσεται εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.
59 Ταῦτα εἶπεν ἐν συν-
αγωγῇ, διδάσκων ἐν Κα-
περναοὺμ *.
60 Πολλοὶ οὖν ἀκούσαν-
τες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
εἶπον· Σκληρός ἐστιν οὗτος
ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ
ἀκούειν;
61 * Εἰδὼς δὲ " ὁ Ἰη-
σοῦς ἐν ἑαυτῷ", ὅτι γογγύ-
ζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο
ὑμᾶς σκανδαλίζει;
v. 62. Supr. 3. 13. Mar. 16. 19. Luc. 24. 51. Act. 1. 9. Eph. 4. 8. 62 Ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν
υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαί-
νοντα * ὅπου" ἦν τὸ πρό-
τερον;
v. 63. 2Cor. 3. 6. 63 Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ
ζωοποιοῦν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠ-
φελεῖ οὐδέν. τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ * λαλῶ" ὑμῖν, πνεῦμά
ἐστι καὶ ζωή ἐστιν.
64 Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν v. 64. Sup. 2. 25. Inf. 13. 11.
τινες οἳ οὐ πιστεύουσιν. ᾔδει
γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ Ἰησοῦς, τίνες
εἰσὶν οἱ * μὴ πιστεύοντες",
καὶ τίς ἐστιν ὁ * παραδώσων"
αὐτόν.
65 Καὶ ἔλεγε· Διὰ τοῦτο v. 65. Sup. v. 44.
εἴρηκα ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς δύνα-
ται ἐλθεῖν πρός με ἐὰν μὴ
ᾖ δεδομένον αὐτῷ ἐκ τοῦ πα-
τρός * μου".
66 Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀ-
πῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ οὐκέτι μετ'
αὐτοῦ περιεπάτουν.
67 Εἶπεν * οὖν" ὁ Ἰησοῦς
τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς
* θέλετε" ὑπάγειν;
68 * Ἀπεκρίθη οὖν" v. 68. Act. 5. 20.
αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύ-
ριε, πρὸς τίνα ἀπελευσό-
μεθα; ῥήματα ζωῆς αἰωνίου
ἔχεις·
69 Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύ- v. 69. Matt. 16. 16. Mar. 8. 29. Luc. 9. 20. Inf. 11. 27.
καμεν καὶ ἐγνώκαμεν * ὅτι σὺ
εἶ ὁ * Χριστὸς ὁ υἱὸς " τοῦ
Θεοῦ * τοῦ ζῶντος".
70 Ἀπεκρίθη * αὐτοῖς" v. 70. Luc 6. 13. Inf. 8. 44.
ὁ Ἰησοῦς *· Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς

Ib. λαμβάνων *Ca.* s. 1. *ib.* ζῇ *Ca.* *v.* 58. — *Ca. ib.* † μου *Cp.* G. g. L. m. N. 1. S. 1. *v.* 59. † σαββάτῳ *Ca.* s. 1. *v.* 61. ὡς οὖν ἔγνω *Ca. ib.* ἐν ἑαυτοῖς *sed post* ὅτι *Ca. v.* 62. οὗ *Ca. v.* 63. λελάληκα *Ca.* s. 3. v. *v.* 64. οὐ πιστεύουσι *Cu. at* — μὴ u. 1. *ib.* παραδιδοὺς B. 1. *Ca.* L. *v.* 65. — *Ca. v.* 67. δὲ *Ca. ib.* βούλεσθε B. 1. *v.* 68. εἶπε δὲ *Ca. at* — οὖν *Co* & αὐτῷ B 1. *v.* 69. † σε *Ca. ib.* ὁ ἅγιος *Ca. ib.* — *Ca.* s. 1. v. *v.* 70. — *Ca. Co. ib.* † λέγων *Ca. at* — ὁ Ἰησοῦς B. 1. G. L N. 1. *Tr.*

τοὺς

τὺς δώδεκα ἐξελεξάμην, καὶ ἐξ ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν;

71 Ελεγε δὲ τὸν Ιὔδαν Σίμωνος * Ισκαριώτην ''· οὗτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν παραδιδόναι, εἷς * ὢν'' ἐκ τῶν δώδεκα.

ΚΕΦ. ζ'. VII.

1 ΚΑὶ περιεπάτει ὁ Ιησοῦς * μετὰ ταῦτα'' ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ· οὐ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ιουδαίᾳ περιπατεῖν, ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ιουδαῖοι ἀποκτεῖναι.

v. 2. Lev. 23. 34.
2 Ην δὲ ἐγγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ιουδαίων ἡ σκηνοπηγία.

v. 3. Matt. 12. 46. Mar. 3. 31. Act. 1. 14.
3 Εἶπον οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν, καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ιουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα * σου'' ἃ * ποιεῖς.

4 Οὐδεὶς γὰρ ἐν κρυπτῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παῤῥησίᾳ εἶναι. εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.

v. 5. Marc. 3. 21.
5 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ * ἐπίστευον'' εἰς αὐτόν *.

6 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Ο καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτέ ἐστιν ἕτοιμος.

7 Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα αὐτοῦ πονηρά ἐστιν. v. 7. Joh. 14. 17. & 15. 18. & 3. 19.

8 Υμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν * ταύτην''· ἐγὼ * οὔπω ἀναβαίνω'' εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην, ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς οὔπω πεπλήρωται. v. 8. Inf. 8. 20.

9 Ταῦτα * δὲ '' εἰπὼν * αὐτοῖς'', ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ.

10 Ως δὲ ἀνέβησαν * οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ'', τότε καὶ αὐτὸς ἀνέβη * εἰς τὴν ἑορτὴν'', οὐ φανερῶς, ἀλλ' * ὡς'' ἐν κρυπτῷ.

11 Οἱ οὖν Ιουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; v. 11. Inf. 11. 56.

12 Καὶ γογγυσμὸς πολὺς περὶ αὐτοῦ ἦν ἐν * τοῖς ὄχλοις''. οἱ μὲν ἔλεγον, ὅτι ἀγαθός ἐστιν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Οὔ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. v. 12. Inf. 9. 16. & 10. 19. Matt. 21. 46. Luc. 7. 16. Sup. 6. 14. Inf. v. 40.

13 Οὐδεὶς μέντοι παῤῥησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν Ιουδαίων. v. 13. Inf 9. 22. & 12. 42. & 19. 38.

14 Ηδη δὲ τῆς ἑορτῆς * μεσούσης'', ἀνέβη ὁ Ιη-

v. 71. Σκαριώθ. *Ca. ib.* — *Ca.* u. 2. v. 1. — B. 1. v. 3. σύ M. *sed post* ἃ *at* — u. 1. *ib.* † αὐτὸς u. 1. v. 5. ἐπίστευσαν *Ca. ib.* τότε *Ca.* v. 8. — *Ca. Co.* s. 3. *ib.* γὰρ οὐκ ἀναβήσομαι V. v. 9. — *Ca.* E. *ib.* αὐτὸς *Ca. Co* s. 1. v. 10. — E. u. 2. *ib.* — G. *ib.* — *Ca.* v. 12. τῷ ὄχλῳ *Ca.* s. 1. V. v. 14. μεσαζούσης *Ca*

σοῦς εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδί-
δασκε.
† 15 * Καὶ " ἐθαύμαζον
* οἱ Ἰουδαῖοι ", λέγοντες·
Πῶς οὗτος γράμματα οἶ-
δε, μὴ μεμαθηκώς;
v. 16. Inf 8. 28. & 12. 49. & 14. 10. 24. 16 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν· Ἡ ἐμὴ δι-
δαχὴ οὐκ ἔστιν ἐμὴ, ἀλλὰ
τοῦ πέμψαντός με.
17 Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ ποιεῖν, γνώσεται
περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ
τοῦ Θεοῦ ἐστιν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐ-
μαυτοῦ λαλῶ.
v. 18. Sup. 5. 41. 18 Ὁ ἀφ' ἑαυτοῦ λαλῶν,
τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ·
ὁ δὲ ζητῶν τὴν δόξαν τοῦ
πέμψαντος αὐτὸν, οὗτος
ἀληθής ἐστι, καὶ ἀδικία ἐν
αὐτῷ οὐκ ἔστιν.
v. 19. Exod. 20. 1. & 24. 3. Act. 7. 53. Matt. 12. 14. Marc 3. 6. Sup. 5. 16. 18. Inf. 10. 39. & 11. 53. 19 Οὐ Μωσῆς δέδωκεν
ὑμῖν τὸν νόμον, καὶ οὐδεὶς ἐξ
ὑμῶν ποιεῖ τὸν νόμον; τί με
ζητεῖτε ἀποκτεῖναι;
20 Ἀπεκρίθη ὁ ὄχλος,
καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς
σε ζητεῖ ἀποκτεῖναι;
v. 20. Inf. 8. 48, 52. & 10. 20. 21 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἓν ἔργον
ἐποίησα, καὶ * πάντες " θαυ-
μάζετε.
v. 22. Gen. 17. 10. Lev. 12. 3. 22 Διὰ τοῦτο Μωσῆς δέ-
δωκεν ὑμῖν τὴν περιτομὴν,
(οὐχ ὅτι ἐκ τοῦ Μωσέως
ἐστὶν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων,)
καὶ ἐν σαββάτῳ * περιτέ-
μνετε ἄνθρωπον ".
23 Εἰ * περιτομὴν λαμ-
βάνει ἄνθρωπος ἐν σαββά-
τῳ, ἵνα μὴ λυθῇ ὁ νόμος
Μωσέως, * ἐμοὶ χολᾶτε ὅτι
ὅλον ἄνθρωπον ὑγιῆ ἐποίησα
ἐν σαββάτῳ;
24 Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, v. 24. Deut. 1. 16, 17. Prov. 24. 23. Jac. 2. 1.
ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν
κρίνατε.
25 Ἔλεγον οὖν τινες ἐκ τῶν
Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ οὗτός
ἐστιν ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι;
26 Καὶ ἴδε, παῤῥησίᾳ
λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λέ-
γουσι· * μήποτε " ἀληθῶς
ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες ὅτι οὗτός
ἐστιν * ἀληθῶς " ὁ Χρι-
στός;
27 Ἀλλὰ τοῦτον οἴδαμεν v. 27. Matt. 13. 55. Mar. 6. 3. Luc. 4. 22.
πόθεν ἐστίν· ὁ δὲ Χριστὸς ὅταν
ἔρχηται, οὐδεὶς γινώσκει πό-
θεν ἐστίν.
28 Ἔκραξεν οὖν ἐν τῷ v. 28. Inf. 8. 26, 42. 55. Rom. 3. 4.
ἱερῷ διδάσκων ὁ Ἰησοῦς, καὶ
λέγων· Κἀμὲ οἴδατε, καὶ οἴ-
δατε πόθεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐ-
μαυτοῦ οὐκ ἐλήλυθα, ἀλλ'
ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με,
ὃν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε.
29 Ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτὸν, v. 29. Matt. 11. 27. Inf. 10. 15.
ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, κἀκεῖ-
νός με * ἀπέστειλεν ".
30 Ἐζήτουν οὖν αὐτὸν v. 30. Marc. 11. 18. Luc. 19. 47. & 20. 19. Sup. v. 19. Inf. 8. 20, 37.
πιάσαι· καὶ οὐδεὶς ἐπέβαλεν

v. 15. οὖν *sed post* ἐθαυμ. *Ca. ib.* ὄχλοι *Go.* v. 16. † οὖν u. 1. *sed* — αὐτοῖς *Co. Go.* v. 21. ὑμεῖς *Ca.* v. 22. περιτέμνεται ἄνθρωπος u. 1. v. 23. † οὖν *Ca.* s. 1. οὖν περ *W. ib.* † πῶς *Ca.* s. 1. v. 26. μήτι *Ca. ib.* — B. 1. *Ca. Co. Cp.* s. 3. v. u. 1.

ἐπ'

ἐπ' αὐτὸν τὴν χεῖρα, ὅτι
οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐ-
τοῦ.
v. 31. Inf. 8. 30. 31 Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ
ὄχλου ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν,
καὶ ἔλεγον· * Ὅτι " ὁ Χριστὸς
ὅταν ἔλθῃ, * μήτι " πλείονα
σημεῖα * τούτων " ποιήσει ὧν
οὗτος * ἐποίησεν ";
32 Ἤκουσαν * οἱ Φαρι-
σαῖοι τοῦ ὄχλου γογγύζοντος
περὶ αὐτοῦ * ταῦτα "· καὶ ἀ-
πέστειλαν οἱ Φαρισαῖοι καὶ
οἱ * ἀρχιερεῖς " * ὑπηρέ-
τας ", ἵνα πιάσωσιν αὐ-
τόν.
v. 33. 33 Εἶπεν οὖν * αὐτοῖς " ὁ
Infr. 13. 33. & 16. 16. Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν χρόνον
μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω
πρὸς τὸν πέμψαντά με.
v. 34. 34 Ζητήσετέ με, καὶ οὐχ
Inf. 8. 21. & 13. 33. εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ,
ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.
35 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι
πρὸς ἑαυτούς· Ποῦ οὗτος
μέλλει πορεύεσθαι, * ὅτι ἡ-
μεῖς οὐχ εὑρήσομεν αὐτόν ";
* μὴ " εἰς τὴν διασπορὰν
τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύ-
εσθαι, καὶ διδάσκειν τοὺς Ἕλ-
ληνας;

36 Τίς ἐστιν * οὗτος " ὁ
λόγος ὃν εἶπε· Ζητήσετέ με,
καὶ οὐχ εὑρήσετε· καὶ ὅπου εἰμὶ
ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλ-
θεῖν;
37 * Ἐν δὲ " τῇ ἐσχάτῃ v. 37.
ἡμέρᾳ * τῇ μεγάλῃ τῆς " Lev. 23. 36.
ἑορτῆς εἱστήκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ Esa. 55. 1.
ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις δι- Sup. 4. 14. & 6. 35.
ψᾷ, ἐρχέσθω * πρός με ", Apoc. 22. 17.
καὶ πινέτω.
38 Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, v. 38.
καθὼς εἶπεν ἡ γραφὴ, πο- Deut. 18. 15.
ταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ Esa. 12. 3. & 44. 3.
ῥεύσουσιν ὕδατος ζῶντος. Sup. 4. 14.
39 (Τοῦτο δὲ εἶπε περὶ v. 39.
τοῦ Πνεύματος οὗ ἔμελλον Joël. 2. 28.
λαμβάνειν οἱ * πιστεύοντες " Act. 2. 17.
εἰς αὐτόν· οὔπω γὰρ ἦν Πνεῦ- Inf. 16. 7.
μα ἅγιον *, ὅτι ὁ Ἰησοῦς
οὐδέπω ἐδοξάσθη.)
40 Πολλοὶ οὖν ἐκ τοῦ ὄ- v. 40.
χλου ἀκούσαντες * τὸν λόγον ", Deut. 1 15.
ἔλεγον· * Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς Matt. 21. 46.
ὁ προφήτης. Luc. 7. 16.
41 Ἄλλοι ἔλεγον· Οὗτός Sup. 1. 21.
ἐστιν * ὁ Χριστός. * ἄλλοι " & 4. 42. & 6. 14.
δὲ ἔλεγον· Μὴ γὰρ ἐκ τῆς Γα- v. 41. Sup. 1. 46.
λιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται; Inf. v. 52.
42 Οὐχὶ ἡ γραφὴ εἶπεν, v. 42. Psal. 132.
ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματος Δα- 11. Mich. 5. 2. Matt. 2. 5. Luc. 2. 4. 1 Sam. 16. 1, 4.

v. 31. — *Ca. Co. Go.* L. m. N. 1. *ib.* μὴ *Ca.* E. *ib.* — *Ca. g.* m N. 1. S. 2. *ib.* ἐποίει *Ca.* *v.* 32. — δὲ *Ca.* οὖν S. 1. *ib.* — *Ca. ib* ἱερεῖς M. ἄρχοντες L. V. *v.* 33. — *Co. Go.* S. *omn.* u. 1. 2. *v.* 35. — L. m. *ib.* μήτι *Ca.* *v.* 36. — L. m. N. 1. *v.* 37. — u. 1. *ib.* τῆς μεγάλης *Co. ib.* — *Ca.* *v.* 39. πιστεύσαντες *Cu. ib.* † ἐπ' αὐτοὺς *Ca. Go.* S. 1. at — ἅγιον *Go. sic &* V. *sed illius loco leg.* δεδομένον *v.* 40. αὐτοῦ τῶν λόγων τούτων *Ca. Co. Go.* V. τὸν λόγον τοῦ-τον B. 2. E. u. 1. τῶν λόγων S. 2. u. 1. *ib.* † ὅτι *Ca.* *v.* 41. † ἀληθῶς L. N. 1. *ib.* τινες V.

βὶδ,

Δαβίδ, καὶ ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώ-
μης * ὅπου ἦν Δαβίδ", ὁ
Χριστὸς ἔρχεται;
v. 43. Inf. 9. 16. & 10. 19. 43 Σχίσμα οὖν ἐν τῷ
ὄχλῳ " ἐγένετο δι' αὐτόν.
44 Τινὲς δὲ ἤθελον ἐξ
αὐτῶν πιάσαι αὐτόν· ἀλλ'
οὐδεὶς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτὸν
τὰς χεῖρας.
45 Ἦλθον οὖν οἱ ὑπηρέται
πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ Φαρι-
σαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖ-
νοι· Διὰ τί οὐκ ἠγάγετε αὐ-
τόν;
46 Ἀπεκρίθησαν * οἱ ὑ-
πηρέται *· Οὐδέποτε οὕτως
ἐλάλησεν ἄνθρωπος ὡς οὗτος
ὁ ἄνθρωπος *.
47 Ἀπεκρίθησαν οὖν αὐ-
τοῖς οἱ Φαρισαῖοι· Μὴ καὶ
ὑμεῖς πεπλάνησθε;
v. 48. Infr. 12. 42. 1 Cor. 1. 20. & 2. 8. Act. 6. 7. 48 Μή τις ἐκ τῶν ἀρ-
χόντων * ἐπίστευσεν " εἰς αὐ-
τόν, ἢ ἐκ τῶν Φαρισαίων;
49 Ἀλλ' ὁ ὄχλος οὗτος
ὁ μὴ γινώσκων τὸν νόμον, ἐ-
πικατάρατοί εἰσι.
v. 50. Supr. 3. 2. 50 Λέγει Νικόδημος
πρὸς αὐτούς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς
πρὸς αὐτόν, * εἷς ὢν ἐξ
αὐτῶν "·
51 Μὴ ὁ νόμος * ἡ- v. 51. Exod. 23. 1.
μῶν " κρίνει τὸν ἄνθρωπον, Levit. 19. 15.
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ * παρ' αὐτοῦ Deut. 1. 17. & 17.
πρότερον, καὶ * γνῷ τί 4. 8. & 19. 15.
ποιεῖ";
52 Ἀπεκρίθησαν, καὶ εἶ- v. 52. Esa. 9. 1, 2.
πον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῆς Matt. 4. 15.
Γαλιλαίας εἶ; ἐρεύνησον, καὶ Sup. 1. 46.
ἴδε, * ὅτι προφήτης ἐκ τῆς
Γαλιλαίας οὐκ * ἐγήγερ-
ται".
53 Καὶ * ἐπορεύθη "
ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐ-
τοῦ.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 Ἰησοῦς δὲ * ἐπορεύθη "
εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν.
2 Ὄρθρου δὲ πάλιν * παρ-
εγένετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ πᾶς
ὁ λαὸς " ἤρχετο * πρὸς αὐ-
τόν"· καὶ καθίσας ἐδίδασκεν
αὐτούς *.
3 Ἄγουσι δὲ οἱ γραμ-

v. 42. *Ca. transfert ad finem versus post* ἔρχεται *v.* 43. εἰς τὸν ὄχλον *Ca. v.* 46. † δὲ *Ca. ib.* † λέγοντες *Co. ib.* † λαλεῖ *Ca. v.* 48. πιστεύει *Ca. v.* 50. *Ca. ponit post* αὐτοὺς *v.* 51. ὑμῶν B. 1. *at* — B. 1. m. *ib.* † πρῶτον *Ca. ib.* ἐπιγνωσθῇ τί ἐποίησεν *Ca. v.* 52. † τὰς γραφὰς *Ca.* s. 1. v. *ib.* ἐγείρεται *Ca.* s. 1. v. *v.* 53. ἀπῆλθε B. 1. L. m. N. 1. ἐπορεύθησαν *Ca.* M. v. *at Totus versus* — *Tr.* u. 1. & *in multis vet. codd. una etiam cum toto cap. sequ. & primis* 11. *versibus. Historiæ adulteria* — *in Ms. Tr. Go.* u. 1. *v.* 1. ἐπορεύετο M. *v.* 2. † βαθέος B. 6. s. 2. u. 2. & *pro* παρεγένετο B. 6. ἦλθεν E. παρῆλθεν & *Ca.* παραγίνεται *ib.* ὄχλος B. 1. M. *ib.* — L. m. N. 1. *ib.* † ἐν τισι ἀντιγράφοις οὕτως B. 1.

μαθεῖς

μαθεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
* πρὸς αὐτὸν" * γυναῖκα"
ἐν μοιχείᾳ κατειλημμένην"·
καὶ στήσαντες αὐτὴν ἐν μέ-
σῳ,
4 Λέγουσιν αὐτῷ*· Δι-
δάσκαλε, * αὕτη ἡ γυνὴ
κατειλήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοι-
χευομένη"·
v. 5. Levit. 20. 10. Deut. 22. 22. 5 * Ἐν δὲ τῷ νόμῳ Μω-
σῆς ἡμῖν ἐνετείλατο" τὰς
τοιαύτας * λιθοβολεῖσθαι"·
σὺ * οὖν", τί λέγεις*;
6 * Τοῦτο δὲ ἔλεγον πει-
ράζοντες αὐτὸν, ἵνα ἔχωσι
κατηγορεῖν αὐτοῦ". Ὁ δὲ Ἰη-
σοῦς κάτω κύψας, τῷ δα-
κτύλῳ * ἔγραφεν" εἰς τὴν
γῆν*.

7 Ὡς δὲ ἐπέμενον ἐρω- v. 7. Deut. 7. 7.
τῶντες αὐτὸν, * ἀνακύψας
εἶπε πρὸς αὐτοὺς"· Ὁ ἀνα-
μάρτητος ὑμῶν, * πρῶ-
τος" τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ
βαλέτω.
8 Καὶ πάλιν * κάτω κύ-
ψας", ἔγραφεν εἰς τὴν
γῆν*.
9 * Οἱ δὲ, ἀκούσαν-
τες", * καὶ ὑπὸ τῆς συνει-
δήσεως ἐλεγχόμενοι", * ἐξ-
ήρχοντο εἷς καθεῖς", ἀρξά-
μενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
* ἕως τῶν ἐσχάτων"· καὶ κα-
τελείφθη μόνος * ὁ Ἰη-
σοῦς", καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ
* ἑστῶσα".
10 Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰη-

v. 3. — B. 1. *Ca.* E. M. S. 2. U. 1. *ib.* ἐπὶ ἁμαρτίᾳ γυναῖκα εἰλημμένην *Ca. sic pro* ἐν B. 8. U. 2. *leg.* ἐπὶ & *pro* κατειλημ. G. *pon.* καταληφθεῖσαν *v.* 4. † πειράζοντες C. S. 1. ἐκπειράζοντες αὐτὸν οἱ ἱερεῖς ἵνα ἔχωσι κατηγορίαν αὐτοῦ *Ca ib.* ταύτην εὕρομεν ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένην B. *om. Cp.* L. m. N. 1. S. 4 U. 2. & *pro* κατειλήφθη *Ca.* κατείληπ(ται) M. εἴληπται *v.* 5. Μωϋσῆς δὲ ἐν τῷ νόμῳ † ἡμῶν & — ἡμῖν B. *om. Cp.* L. M. m. N. 1. S. 4. U. 2. λιθάζειν B. *om. Ca.* E. S. 5. V. U. 2. λιθάζεσθαι *W. ib.* δὲ νῦν *Ca. ib.* † περὶ αὐτῆς B. 4. E. M S. 3. U. 2. *v.* 6. — *Ca.* & *pro* κατηγορεῖν B. *om. Cp. Cp.* E. L. M. m. N. 1. S. 4. U. 2. *leg* κατηγορίαν κατ' *ib.* κατέγραφεν *Ca.* G. κατεγέγραφεν M. *ib.* † μὴ προσποιούμενος B. 3. *Cp* S. 4. καὶ προσποιούμ. B. 1. L. N. 1. *v.* 7. ἀνέκυψε καὶ εἶπεν αὐτοῖς *Ca.* M. ἀναβλέψας εἶπεν αὐτοῖς B. 5. E. *W.* U. 2. *ib.* πρῶτον *Cu.* *v.* 8. κατακύψας τῷ δακτύλῳ *Ca. ib.* † ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας E. U. 2. *v.* 9. ἕκαστος δὲ τῶν Ἰουδαίων *Ca. ib.* — B. 3. *Ca. Cp.* M. S. 1. V. U. 2. *sed pro.* συνειδήσ. B. 2. *leg.* τοῦ συνειδότος *ib.* ἐξήρχετο *Ca. ib.* — *Cu.* S. 2. V. *ib.* — *Ca. ib.* οὖσα B. *om.* S. *om.* U. 2.

σῦς, * καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν αὐτῇ· Η γυνὴ", * ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί σου"; οὐδείς σε κατέκρινεν;

11 * Η δὲ εἶπεν"· Οὐδεὶς, Κύριε. * Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ιησοῦς"· Οὐδὲ ἐγώ σε * κατακρίνω". πορεύου, καὶ * μηκέτι" ἁμάρτανε.

v. 12. Supr. 1. 5, 9. Infr. 9. 5. & 12. 46. 12 Πάλιν οὖν ὁ Ιησοῦς * αὐτοῖς" ἐλάλησε, λέγων· Εγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ, οὐ μὴ περιπατήσῃ ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἕξει τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

13 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι· Σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἔστιν ἀληθής.

v. 14. Sup. 5. 31. 14 Απεκρίθη Ιησοῦς, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Κἂν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ, * ἀληθής" ἐστιν ἡ μαρτυρία μου· ὅτι οἶδα πόθεν ἦλθον, * καὶ " ποῦ ὑπάγω· ὑμεῖς δὲ οὐκ οἴδατε πόθεν ἔρχομαι, καὶ ποῦ ὑπάγω.

15 Υμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδένα.

16 Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ, ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ * ἀληθής" ἐστιν· ὅτι μόνος * οὐκ εἰμὶ, ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με * πατήρ".

17 Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ ὑμετέρῳ γέγραπται, ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρτυρία ἀληθής ἐστιν. v. 17. 6. & 19. 15. Matt. 18. 16. 2 Cor. 1 1. Hebr. 10. 28.

18 Εγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πατήρ.

19 Ελεγον οὖν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σου; Απεκρίθη ὁ Ιησοῦς *· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, οὔτε τὸν πατέρα μου· * εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου ᾔδειτε ἄν".

20 Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν * ὁ Ιησοῦς" ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ οὐδεὶς ἐπίασεν αὐτὸν, ὅτι οὔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα αὐτοῦ. v. 20. Supr. 7. 8. 30.

21 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς * ὁ Ιησοῦς"· Εγὼ ὑπά- v. 21. Sup. 7. 34. Inf. 13. 33.

v. 10. εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπε γύναι B. 5. U. 2. *sic Ca.* E. M. U. 2. *nisi quod* — εἶδεν αὐτὴν *sed pro* αὐτῇ, γύναι *Ca.* τῇ γυναικὶ *&* ἀ καὶ *usque* εἶπεν — *Co. ib.* — B. 4. *Ca. at* B. 1. M. U. 2. — *tantum* ἐκεῖνοι. *v.* 11. κἀκείνη εἶπεν αὐτῷ *Ca. ib.* ὁ δὲ εἶπεν *Ca. ib.* κατακρινῶ S. 1. V. *ib.* ἀπὸ τοῦ νῦν B. *om. Ca. Co. Cp.* E. L. M. m. N. 1. S. 5. U. 2. *& pro.* πορεύου *Ca. leg.* ὕπαγε *v.* 12. — m. *v.* 14. ἀληθινή *Ca. ib.* ἢ *Ca. C.p Go. g.* m. N. 1. S. 2. *v.* 16. ἀληθινὴ *Ca. ib.* † ἐγὼ *Ca. ib.* — *Ca. v.* 19. † καὶ εἶπεν αὐτοῖς *Ca. ib.* — *G. sed pro* ᾔδειτε L. m. N. 1. *utrobique leg.* οἴδατε *v.* 20. — *Ca. Co. Go. v.* 21. — *Ca.*

γω,

γω, καὶ ζητήσετέ με *, καὶ ἐν τῇ ἁμαρτίᾳ ὑμῶν ἀποθανεῖσθε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν.

22 Ελεγον οὖν οἱ Ιουδαῖοι· Μήτι ἀποκτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· Οπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν;

23 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Υμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστὲ, ἐγὼ * ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἐστὲ, ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου.

24 Εἶπον οὖν ὑμῖν ὅτι ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν· ἐὰν * γὰρ" μὴ πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀποθανεῖσθε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

25 Ελεγον οὖν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Τὴν ἀρχὴν * ὅ, τι" καὶ * λαλῶ" ὑμῖν.

v. 26. Sup. 7. 28. 26 Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν * λαλεῖν * καὶ κρίνειν"· ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθής ἐστι· κἀγὼ ἃ ἤκουσα παρ' αὐτοῦ, ταῦτα λέγω εἰς τὸν κόσμον.

27 Οὐκ ἔγνωσαν * ὅτι τὸν πατέρα * αὐτοῖς ἔλεγεν".

28 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς * ὁ Ιησοῦς· Οταν ὑψώσητε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγώ εἰμι, καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ οὐδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με ὁ πατήρ * μου", ταῦτα * λαλῶ".

29 Καὶ ὁ πέμψας με, μετ' ἐμοῦ ἐστιν. * οὐκ ἀφῆκέ με μόνον * ὁ πατὴρ", ὅτι ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε.

30 Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

31 Ελεγεν οὖν ὁ Ιησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκότας αὐτῷ Ιουδαίους· Εὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ.

32 Καὶ γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.

33 Απεκρίθησαν * αὐτῷ"· Σπέρμα Αβραάμ ἐσμεν, καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν πώποτε· πῶς σὺ λέγεις· * Οτι" ἐλεύθεροι γενήσεσθε;

34 Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν v. 34. Rom. 6. 16. 2 Pet. 2. 19.

Ib. † καὶ οὐχ εὑρήσετε B. I. M. *v.* 23. † δὲ *Ca. ib.* † μου *Ca. v.* 24. — B. I. U. 2. *v.* 25. ὅτι *Cu. ib.* λέγω U. I. *v.* 26. † καὶ G. m. N. I. *ib.* — *Tr. v.* 27. † οὖν S. I. *ib.* αὐτοῦ λέγει τὸν θεὸν *Ca.* S. I. *sic &* V. *nisi quod pro* λέγει I. ἔλεγεν *at* U. 2. *tantum* αὐτοῦ *pro* αὐτοῖς *v.* 28. † πάλιν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* λέγω U. I. *v.* 29. † καὶ *Ca. ib.* — *Ca. Co. v.* 33. πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπαν *Ca.* καὶ εἶπον αὐτῷ L. m. N. I. λέγοντες αὐτῷ *Co. ib.* — *Ca.*

ἁμαρτίαν, δοῦλός ἐστι * τῆς ἁμαρτίας".

35 Ὁ δὲ δοῦλος οὐ μένει * ἐν τῇ οἰκίᾳ" εἰς τὸν αἰῶνα· ὁ * υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὄντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.

37 Οἶδα ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐστε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.

38 Ἐγὼ * ὃ ἑώρακα παρὰ τῷ πατρί μου, * λαλῶ· καὶ ὑμεῖς οὖν * ὃ ἑωράκατε παρὰ τῷ πατρὶ" ὑμῶν, * ποιεῖτε.

39 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστι. * Λέγει" αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραὰμ ἐποιεῖτε ἄν.

40 Νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα, ἣν * ἤκουσα" παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν.

41 Ὑμεῖς * ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον οὖν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορνείας * οὐ γεγεννήμεθα"· ἕνα πατέρα ἔχομεν, τὸν Θεόν.

42 Εἶπεν * οὖν" αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε ἂν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἥκω· οὐδὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε.

43 Διατί τὴν λαλιὰν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε· ὅτι οὐ δύνασθε ἀκούειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν.

44 Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς * τοῦ διαβόλου ἐστέ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. ἐκεῖνος ἀνθρωποκτόνος ἦν ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. ὅταν λαλῇ τὸ ψεῦδος, ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ· ὅτι ψεύστης ἐστί, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ. v. 44. 1 Joh. 3. 8. Jud. v. 6.

45 Ἐγὼ * δὲ" ὅτι τὴν ἀλήθειαν * λέγω", οὐ πιστεύετέ μοι.

46 Τίς ἐξ ὑμῶν * ἐλέγχει" με περὶ ἁμαρτίας; εἰ δὲ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς οὐ πιστεύετέ μοι;

47 Ὁ ὢν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς οὐκ ἀκούετε, ὅτι ἐκ Θεοῦ οὐκ ἐστέ. v. 47. 1 Joh. 4. 6.

48 Ἀπεκρίθησαν οὖν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ v. 48. Sup. 7. 20. Inf. 10. 20.

v. 34. — Ca. v. 35. εἰς τὴν οἰκίαν Ca. ib. † δὲ Ca. v. 38. † οὖν Co. at — post ὑμεῖς ib. † ταῦτα Ca. ib. ἃ ἠκούσατε παρὰ τοῦ πατρὸς S. 3. ib. † ταῦτα Ca. v. 39. εἶπεν οὖν Ca. v. 40. ἤκουσε Ca. v. 41. † δὲ Ca. ib. οὐκ ἐγεννήθημεν Ca. v. 42. — Co. v. 44. † ὑμῶν B. 2. v. 45. — Ca. ib λαλῶ Ca. v. 46. ἐλέγξει.

καλῶς λέγομεν ἡμεῖς, ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις;

49 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω, ἀλλὰ τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς * ἀτιμάζετέ" με.

50 Ἐγὼ δὲ οὐ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔστιν ὁ ζητῶν καὶ κρίνων.

51 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ἐάν τις ' τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον οὐ μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα.

52 Εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγνώκαμεν ὅτι δαιμόνιον ἔχεις. Ἀβραὰμ ἀπέθανε, καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον μου τηρήσῃ, οὐ μὴ γεύσεται θανάτου * εἰς τὸν αἰῶνα".

53 Μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ * πατρὸς ἡμῶν" Ἀβραάμ, ὅστις ἀπέθανε; * καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον". τίνα σεαυτὸν * σὺ" ποιεῖς;

54 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· * Ἐὰν ἐγὼ δοξάζω ἐμαυτὸν, ἡ δόξα μου οὐδέν ἐστιν· ἔστιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγετε ὅτι Θεὸς * ὑμῶν" ἐστι.

55 Καὶ οὐκ ἐγνώκατε αὐτόν· ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν· καὶ ἐὰν * εἴπω ὅτι οὐκ οἶδα αὐτὸν, ἔσομαι ὅμοιος * ὑμῶν", ψεύστης. ἀλλ' οἶδα αὐτὸν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ.

56 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμήν, καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη.

57 Εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη * οὔπω" ἔχεις, καὶ Ἀβραὰμ ἑώρακας;

58 Εἶπεν * αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ * γενέσθαι", ἐγώ εἰμι.

59 * Ἦραν οὖν λίθους ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν. * Ἰησοῦς" δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ, * διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν· καὶ παρῆγεν οὕτως". v. 59. Inf. 31.

v. 49. ἠτιμάσατε s. 1. v. v. 51. ὃς ἂν *Ca.* s. 1. v. 52. — *Ca.* 53. — *Ca.* *ib.* — u. 1. *ib.* — *A.* E. 1. L. m. N. 1. s. 3. *Tr.* v. 54. † λέγων *Co.* *ib.* ἡμῶν *A.* *Co.* u. 1. 2. v. 55. † ἐγὼ L. m. N. 1. *ib.* ὑμῖν *A.* v. 57. οὐδέπω *Ca.* v. 58. † οὖν *Ca.* *ib.* — *Ca.* v. 59. † τότε *Ca.* *ib.* ὁ L. m. N. 1. *ib.* — *Ca.* v.

ΚΕΦ. θ'. IX.

1 ΚΑὶ παράγων * εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς *.

2 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ μαθηταὶ * αὐτοῦ, λέγοντες" · Ραββὶ, τίς ἥμαρτεν, οὗτος ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ;

3 Απεκρίθη ὁ Ιησοῦς· Οὔτε οὗτος ἥμαρτεν, οὔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

4 * Εμὲ" δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με ἕως ἡμέρα ἐστίν. ἔρχεται νὺξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι.

v. 5. Sup. 1. 5. 9. & 8. 12. Inf. 12. 35. 46.

5 Οταν ἐν τῷ κόσμῳ ὦ, φῶς εἰμι τοῦ κόσμου.

6 Ταῦτα εἰπὼν, ἔπτυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε πηλὸν ἐκ τοῦ πτύσματος, καὶ ἐπέχρισε * τὸν πηλὸν ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς * τοῦ τυφλοῦ".

7 Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Υπαγε, * νίψαι" εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ, (ὃ ἑρμηνεύεται, ἀπεσταλμένος.) Απῆλθεν οὖν καὶ ἐνίψατο, καὶ ἦλθε βλέπων.

8 Οἱ οὖν γείτονες καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸν τὸ πρότερον ὅτι * τυφλὸς" ἦν, ἔλεγον· Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ καθήμενος καὶ προσαιτῶν;

9 Αλλοι ἔλεγον· Οτι οὗτός ἐστιν· ἄλλοι * δέ· Οτι" ὅμοιος αὐτῷ ἐστιν. Εκεῖνος * ἔλεγεν· Οτι ἐγώ εἰμι.

10 Ελεγον οὖν αὐτῷ *· Πῶς ἀνεῴχθησάν σοι οἱ ὀφθαλμοί;

11 Απεκρίθη * ἐκεῖνος, καὶ εἶπεν· Ανθρωπος", λεγόμενος Ιησοῦς, πηλὸν ἐποίησε, καὶ * ἐπέχρισέ" μου τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπέ μοι· Υπαγε εἰς * τὴν κολυμβήθραν τοῦ" Σιλωάμ, καὶ νίψαι. Απελθὼν * δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεψα".

12 Εἶπον * οὖν" αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ἐκεῖνος; Λέγει *· Οὐκ οἶδα.

13 * Αγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς Φαρισαίους, τόν ποτε τυφλόν.

14 Ην δὲ σάββατον ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίησεν ὁ Ιησοῦς,

v. 1. † Ιησοῦς Ga. u. 1. ib. † καθήμενον Ca. s. 1. v. 2. — Ca. sic & — λέγοντες v. v. 4. ἡμᾶς Ca. v. 6. — Co. αὐτῷ τὸν πηλὸν πτύσματος Ca. ib. αὐτοῦ Ca. v. v. 7. καὶ νίψαι A. sed ponit post Σιλωάμ v. 8. προσαίτης A. Ca. Co. Go. s. 2. v. v. 9. δὲ οὐκ ἀλλ' v. ἔλεγον, οὐχὶ ἀλλ' Co. s. 1. ib. † δὲ s. 1. v. 10. † πάλιν B. 1. v. 11. ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὁ v. 1. ib. ἔχρισε B. 1. L. N. 1. ib. τὸν Ca. Co. ib. οὖν καὶ ἐνιψάμην, καὶ ἦλθον βλέπων Ca. v. 12. — A. ib. † αὐτοῖς Ca. v. 13. † καὶ Ca.

καὶ ἀνέῳξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς.

15 Πάλιν οὖν * ἠρώτων"
αὐτὸν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πῶς
ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
τοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς
ὀφθαλμούς * μου", καὶ ἐνιψά-
μην, καὶ * βλέπω".

16 Ἔλεγον οὖν ἐκ τῶν Φα-
ρισαίων τινές· Οὗτος * ὁ
ἄνθρωπος " οὐκ ἔστι παρὰ
τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ σάββατον
οὐ τηρεῖ. Ἄλλοι * ἔλεγον·
Πῶς δύναται ἄνθρωπος
ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα
ποιεῖν; Καὶ σχίσμα ἦν ἐν
αὐτοῖς.

17 Λέγουσι * τῷ τυφλῷ
* πάλιν"· Σὺ τί λέγεις
περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου τοὺς
ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· ὅτι
προφήτης ἐστίν.

18 Οὐκ ἐπίστευσαν οὖν οἱ
Ἰουδαῖοι * περὶ αὐτοῦ " * ὅτι
τυφλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν",
ἕως * ὅτου " ἐφώνησαν τοὺς
γονεῖς * αὐτοῦ " * τοῦ ἀνα-
βλέψαντος".

19 Καὶ * ἐρώτησαν" αὐ-
τούς, λέγοντες· * Οὗτός ἐστιν
ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑμεῖς λέγε-
τε ὅτι τυφλὸς ἐγεννήθη; πῶς
* οὖν" ἄρτι βλέπει;

20 Ἀπεκρίθησαν * αὐ-
τοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ, καὶ εἶπον·
Οἴδαμεν ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
ἡμῶν, καὶ ὅτι τυφλὸς ἐγεν-
νήθη·

21 Πῶς δὲ νῦν βλέπει,
* οὐκ οἴδαμεν"· ἢ τίς * ἤ-
νοιξεν" αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλ-
μούς, ἡμεῖς οὐκ οἴδαμεν·
αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν
ἐρωτήσατε· αὐτὸς περὶ * αὐ-
τοῦ" λαλήσει.

22 Ταῦτα εἶπον οἱ γο- v. 22.
νεῖς αὐτοῦ, ὅτι ἐφοβοῦντο τοὺς Infr. 12. 42.
Ἰουδαίους· ἤδη γὰρ συνετέθειν-
το οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις
αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν *,
ἀποσυνάγωγος γένηται.

23 Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς
αὐτοῦ εἶπον· * Ὅτι" ἡλικί-
αν ἔχει, * αὐτὸν * ἐρωτή-
σατε".

24 Ἐφώνησαν οὖν * ἐκ
δευτέρου τὸν ἄνθρωπον ὃς ἦν
τυφλός, καὶ εἶπον αὐτῷ·
Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς
οἴδαμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος
οὗτος ἁμαρτωλός ἐστιν.

25 Ἀπεκρίθη * οὖν"

v. 15. ἐπηρ. *Ca. ib.* — U. 2. *ib.* ἔβλεψα B. 2. v. 16. — L. m. N. 1. *ib.* † δὲ *Ca.* v. 17. οὖν *A.* S. 1. δὲ *Ca.* αὐτῷ L. N. 1. & — τῷ τυφλῷ *ib.* — *Ca.* v. 18. — L. *ib.* — *Ca. ib.* οὐ *Ca. ib.* — *Ca. ib.* — B. 1. *Co.* v. 19. ἐπηρωτ. *Ca. ib.* † εἰ *Ca. ib.* — *Co. Go.* v. 20. † δὲ *A.* v. 21. — L. N. 1. *ib.* ἠνέῳξεν *A.* B. 1. *ib.* ἑαυτοῦ *A.* v. 22. † εἶναι *Ca.* v. 23. — *Ca. ib.* † καὶ *A. ib.* ἐρωτᾶτε *Ca.* v. 24. † αὐτὸν & — τὸν ἄνθρωπον *Ca.* v. 25 — *Ce.* U. 1. 2.

ἐκεῖνος, * καὶ εἶπεν"· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστιν, οὐκ οἶδα· ἓν οἶδα, ὅτι τυφλὸς ὤν, ἄρτι βλέπω.

26 Εἶπον * δὲ " αὐτῷ πάλιν"· τί ἐποίησέ σοι *; πῶς * ἤνοιξέ " σου τοὺς ὀφθαλμούς;

27 Απεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ * οὐκ" ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐτοῦ μαθηταὶ γενέσθαι;

28 * Ελοιδόρησαν * οὖν " αὐτόν, καὶ εἶπον· Σὺ εἶ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς * δὲ" τοῦ Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί.

v. 29. Sup. 8. 14. 29 Ημεῖς οἴδαμεν ὅτι Μωσῇ * λελάληκεν " ὁ Θεός *· Τοῦτον δὲ οὐκ οἴδαμεν πόθεν ἐστίν.

30 Απεκρίθη ὁ ἄνθρωπος, καὶ εἶπεν * αὐτοῖς"· Εν γὰρ τούτῳ * θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ὑμεῖς οὐκ οἴδατε πόθεν ἐστί, καὶ ἀνέῳξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.

v. 31. Prov. 15. 29. & 28. 9. Esa. 1. 15. 31 Οἴδαμεν * δὲ " ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει· ἀλλ᾽ ἐάν τις θεοσεβὴς ᾖ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, * τούτου ἀκούει".

32 Εκ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσθη ὅτι * ἤνοιξέ " τις ὀφθαλμοὺς τυφλοῦ γεγεννημένου.

33 Εἰ μὴ ἦν οὗτος παρὰ Θεοῦ, οὐκ ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.

34 Απεκρίθησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Εν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω.

35 * Ηκουσεν ὁ Ιησοῦς ὅτι ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὑρὼν αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ * Θεοῦ";

36 Απεκρίθη ἐκεῖνος, * καὶ εἶπε"· * Τίς ἐστι, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν;

37 * Εἶπε δὲ " αὐτῷ ὁ Ιησοῦς· Καὶ ἑώρακας αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν.

38 Ο δὲ ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ * προσεκύνησεν * αὐτῷ".

39 Καὶ εἶπεν ὁ Ιησοῦς· v. 39. Sup. 3. 19.
Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον Inf. 12.
τοῦτον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ 47.
βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ βλέποντες τυφλοὶ γένωνται.

Ib. — *A. Ca.* *v.* 26. οὖν *Ca.* m. — *Co. ib.* — *Ca. Co. ib.* † καὶ *Ca. ib.* ἠνέῳξε B. 4. *v.* 27. — *Cu.* *v.* 28. † οἱ δὲ *Ca. ib.* — *A.* u. 1. 2. *ib.* — *Ca.* *v.* 29. ἐλάλησεν *A. ib.* † καὶ ὅτι θεὸς ἁμαρτωλῶν οὐκ ἀκούει *Ca.* *v.* 30. — *Ca.* G. *ib.* † οὖν & — γὰρ *Ca.* *v.* 31. — *Ca. ib.* — *Tr.* *v.* 32. ἠνέῳξε B. 1. *v.* 35. † καὶ *Ca. ib.* ἀνθρώπου *Ca.* *v.* 36. — *A. Co. ib.* † καὶ B. *om.* *Cp.* u. 1. 2. *v.* 37. ἀπεκρίθη *Ca.* *v.* 38. † πεσὼν V. *ib.* αὐτὸν *Ca.*

40 Καὶ

40 Καὶ ἤκουσαν ἐκ τῶν Φαρισαίων *. ταῦτα " οἱ ὄντες μετ' αὐτοῦ, καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοί ἐσμεν;

v. 41. Infr. 15. 22. 41 Εἶπεν * αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, οὐκ ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν· νῦν δὲ λέγετε· Οτι βλέπομεν· * ἡ οὖν ἁμαρτία ὑμῶν μένει".

ΚΕΦ. ι'. X.

1 ΑΜὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων * ἀλλαχόθεν", ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής·

2 Ο δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας, * ποιμήν ἐστι " τῶν προβάτων.

3 Τούτῳ ὁ θυρωρὸς ἀνοίγει, καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα * καλεῖ" κατ' ὄνομα, καὶ ἐξάγει αὐτά.

4 Καὶ ὅταν τὰ ἴδια * πρόβατα" ἐκβάλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβατα αὐτῷ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἴδασι τὴν φωνὴν αὐτοῦ.

5 Αλλοτρίῳ δὲ οὐ μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύξονται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι οὐκ οἴδασι τῶν ἀλλοτρίων τὴν φωνήν.

6 Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ οὐκ ἔγνωσαν τίνα ἦν ἃ ἐλάλει αὐτοῖς.

7 Εἶπεν οὖν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐγώ εἰμι ἡ θύρα τῶν προβάτων.

8 * Πάντες" ὅσοι * πρὸ ἐμοῦ " ἦλθον, κλέπται * εἰσὶ" καὶ λῃσταί· ἀλλ' οὐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρόβατα.

9 Εγώ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμοῦ ἐάν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται· καὶ εἰσελεύσεται καὶ ἐξελεύσεται, καὶ νομὴν εὑρήσει.

10 Ο κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ * ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν.

11 Εγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ * τίθησιν" ὑπὲρ τῶν προβάτων· v. 11. Esai. 40. 11. Ezech. 34. 23. & 37. 24.

12 Ο μισθωτὸς δὲ, καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφί-

v. 40. — *Ca.* v. *v.* 41. † οὖν *Ca. G. ib.* καὶ οὖν ἁμαρτίαι ὑμῶν μένουσι s. 1. & *Ca. nisi quod* — οὖν *v.* 1. — *Ca. v.* 2. αὐτός ἐστιν ὁ ποιμὴν *Ca. v.* 3. φωνεῖ *A. Ca. v.* 4. πάντα *Ca. Co. at* — *Go. v.* 7. — L. M. m. N. 1. *v.* 8. — *Ca. ib.* — B. 5. *Cp.* E. M. S. 6. *Tr.* v. u. 2. *ib.* ἦσαν S. 5. U. 1. *v.* 10. † δὲ *Ca. Co. Go. v.* 11. δίδωσιν *Ca.* S. 1. V.

καὶ

ησι τὰ πρόβατα, καὶ φεύ-
γει· καὶ ὁ λύκος ἁρπάζει
* αὐτὰ", καὶ σκορπίζει * τὰ
πρόβατα"·
13 * Ο δὲ μισθωτὸς φεύ-
γει", ὅτι μισθωτός ἐστι, καὶ
οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προ-
βάτων.
14 Εγώ εἰμι ὁ ποιμὴν
ὁ καλὸς, καὶ γινώσκω τὰ
ἐμὰ, καὶ * γινώσκομαι ὑπὸ
τῶν ἐμῶν".
15 Καθὼς γινώσκει με ὁ
πατὴρ, κἀγὼ γινώσκω τὸν
πατέρα· καὶ τὴν ψυχήν μου
* τίθημι" ὑπὲρ τῶν προ-
βάτων.
v. 16. Ezech. 37. v. 22. 16 Καὶ ἄλλα πρόβατα
ἔχω ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς
ταύτης· κἀκεῖνά με δεῖ ἀ-
γαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου ἀ-
κούσουσι· καὶ γενήσεται μία
ποίμνη, εἷς ποιμήν.
17 Διὰ τοῦτο ὁ πατήρ
με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι
τὴν ψυχήν μου, ἵνα πάλιν
λάβω αὐτήν.
18 Οὐδεὶς αἴρει αὐτὴν
ἀπ' ἐμοῦ· ἀλλ' ἐγὼ τίθημι
αὐτὴν ἀπ' ἐμαυτοῦ. ἐξουσίαν
ἔχω θεῖναι αὐτὴν, καὶ ἐξουσίαν
* ἔχω πάλιν * λαβεῖν" αὐ-
τήν. ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔ-
λαβον παρὰ τοῦ πατρός
* μου".
19 Σχίσμα οὖν * πάλιν"
ἐγένετο ἐν τοῖς Ιουδαίοις διὰ
τοὺς λόγους τούτους.
20 Ελεγον * δὲ" πολλοὶ v. 20. Sup. 7. 20. & 8. 48. 52.
ἐξ αὐτῶν· * Δαιμόνιον ἔχει,
καὶ μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀ-
κούετε;
21 Αλλοι ἔλεγον· Ταῦτα
τὰ ῥήματα οὐκ ἔστι δαιμονι-
ζομένου· μὴ * δαιμόνιον"
δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς
ἀνοίγειν;
22 Εγένετο δὲ * τὰ" ἐγ- v. 22. 1 Macc. 4. 59.
καίνια ἐν τοῖς Ιεροσολύμοις,
* καὶ" χειμὼν ἦν.
23 Καὶ * περιεπάτει"
ὁ Ιησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
στοᾷ τοῦ Σολομῶντος.
24 Εκύκλωσαν οὖν αὐτὸν
οἱ Ιουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐτῷ·
Εως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν
αἴρεις; εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, εἰ-
πὲ ἡμῖν παῤῥησίᾳ.
25 Απεκρίθη * αὐτοῖς" v. 25. Sup. 5. 36. Inf. v. 38.
ὁ Ιησοῦς· * Εἶπον" ὑμῖν, καὶ
* οὐ πιστεύετε" τὰ ἔργα ἃ
ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ
πατρός μου, * ταῦτα" μαρ-
τυρεῖ περὶ ἐμοῦ·
26 Αλλ' ὑμεῖς οὐ πιστεύ- v. 26. Sup. 8. 19.
ετε· * οὐ γάρ" ἐστε ἐκ τῶν προ-

v. 12. — Ca. ib. — Ca. Co. v. 13. — Ca. Co. v. 14. γινώσκουσί με τὰ ἐμά Ca. Co. Go. s. 2. v. v. 15 δίδωμι Ca. v. 18. — E. & — ἔχω u. 2. ib. ἆραι Ca. ib. — Ca. v. 19. — E. v. 20. οὖν Ca. ib. † ὅτι Ca. v. 22. καὶ Ca. L. N. 1. ib. — Ca. Go. v. 23. περιεπατεῖ A. v. 25. ‖ — Ca. Go. ib. λαλῶ Ca. v. ib. οὐκ ἐπιστεύσατε u. 1. quibus — μοι Ca. ib. αὐτὰ Ca. v. 26. ὅτι οὐκ Ca. M.

βάτων

ϐάτων τῶ ἐμῶν, * καθὼς εἶ-
πον ὑμῖν".

27 Τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ
τῆς φωνῆς μου ἀκούει, κἀγὼ
γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθοῦσί
μοι·

28 Κἀγὼ ζωὴν αἰώνιον
δίδωμι αὐτοῖς, καὶ οὐ μὴ ἀπό-
λωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ
* οὐχ" ἁρπάσει τις αὐτὰ ἐκ
τῆς χειρός μου.

v. 29. Inf. 14. 28. 29 Ο πατήρ μου * ὃς
δέδωκέ" μοι, μείζων πάν-
των ἐστί· καὶ οὐδεὶς δύναται
ἁρπάζειν ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πα-
τρός μου.

v. 30. Inf. 17. 11. 22. 30 Εγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἕν
ἐσμεν.

v. 31. Sup. 8. 59. 31 Εβάστασαν οὖν * πά-
λιν" λίθους οἱ Ιουδαῖοι, ἵνα
λιθάσωσιν αὐτόν.

32 Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ
Ιησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα
ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πατρός
* μου"· διὰ ποῖον αὐτῶν
* ἔργον" λιθάζετέ με;

33 Απεκρίθησαν * αὐ-
τῷ οἱ Ιουδαῖοι, * λέγοντες"·
Περὶ καλοῦ ἔργου οὐ λιθάζο-
μέν σε, ἀλλὰ περὶ βλα-
σφημίας, καὶ ὅτι * σὺ" ἄν-
θρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυτὸν
Θεόν.

34 Απεκρίθη αὐτοῖς ὁ v. 34. Psal. 82. 6.
Ιησοῦς· Οὐκ ἔστι γεγραμμένον
ἐν τῷ νόμῳ * ὑμῶν"· * Εγὼ
* εἶπα", θεοί ἐστε;

35 Εἰ ἐκείνους εἶπε θεοὺς,
πρὸς οὓς ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ
ἐγένετο, καὶ οὐ δύναται λυ-
θῆναι ἡ γραφή·

36 Ον ὁ πατὴρ * ἡγία-
σε", καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσ-
μον, ὑμεῖς λέγετε· Οτι βλα-
σφημεῖς, ὅτι εἶπον, * υἱὸς
τοῦ Θεοῦ εἰμι;

37 Εἰ οὐ ποιῶ τὰ ἔργα
τοῦ πατρός μου, μὴ πιστεύ-
ετέ μοι·

38 Εἰ δὲ ποιῶ, κἂν ἐμοὶ v. 38. Inf. 14. 10, 11. & 17. 21, 22.
μὴ * πιστεύητε", τοῖς ἔργοις
πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε * καὶ
πιστεύσητε" ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ
πατὴρ, κἀγὼ ἐν * αὐτῷ".

39 * Εζήτουν οὖν πάλιν"
αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
* τῆς χειρὸς" αὐτῶν.

40 Καὶ ἀπῆλθε * πάλιν
πέραν τοῦ Ιορδάνου, εἰς τὸν
τόπον ὅπου ἦν Ιωάννης τὸ
πρῶτον βαπτίζων· καὶ ἔμεινεν
ἐκεῖ.

Ib. — *Co.* v. *v.* 28. οὐ μὴ *Ca.* *v.* 29. ὁ δεδωκὼς *Ca.* *v.* 31. — *Ca.* *Co.* v. u. 2. *v.* 32. — *Ca.* *ib.* ἔργων *Cu.* *v.* 33. † οὖν *Ca.* *sic* L. N. 14 *sed* — αὐτῷ *ib.* — *A.* *Co.* *Go.* v. *ib.* — *Ca.* *v.* 34. — *Ca.* *ib.* † ὅτι *Ca.* s. 3. *ib.* εἶπον *A.* *Ca.* *v.* 36. ἠγάπησε B. 1. *ib.* † ὅτι u. 2. *v.* 38. θέλητε πιστεύειν *Ca.* s. 1. v. *ib.* — *Ca.* *ib.* τῷ πατρί *Ca.* v. *W.* *v* 39. † καὶ *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* τῶν χειρῶν v. *v.* 40. † οὖν *sed* — καὶ *A.* & — πάλιν u. 2.

41 Καὶ πολλοὶ ἦλθον
πρὸς αὐτὸν, * καὶ ἔλεγον"·
* Οτι" Ιωάννης * μὲν" ση-
μεῖον ἐποίησεν οὐδὲν πάντα
δὲ ὅσα εἶπεν * Ιωάννης"
περὶ τούτου, * ἀληθῆ"
ἦν.

42 Καὶ ἐπίστευσαν πολ-
λοὶ * ἐκεῖ" εἰς αὐτόν.

ΚΕΦ. ια'. XI.

1 ΗΝ δέ τις ἀσθενῶν Λά-
ζαρος * ἀπὸ Βηθα-
νίας", ἐκ τῆς κώμης Μα-
ρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς
* αὐτῆς".

2 (Ην δὲ Μαρία ἡ ἀ-
v. 2. Intr. 12. 3. Matt. 26. 7. Mar. 14. 3. λείψασα τὸν Κύριον μύρῳ,
καὶ ἐκμάξασα τοὺς πόδας
* αὐτοῦ" ταῖς θριξὶν * αὐ-
τῆς· ἧς * ὁ ἀδελφὸς Λά-
ζαρος ἠσθένει.)

3 Απέστειλαν οὖν αἱ ἀ-
δελφαὶ * πρὸς * αὐτὸν",
λέγουσαι· Κύριε, ἴδε, ὃν φι-
λεῖς, ἀσθενεῖ.

4 Ακούσας δὲ ὁ Ιησοῦς,
εἶπεν· Αὕτη ἡ ἀσθένεια * οὐκ
ἔστι πρὸς θάνατον, ἀλλ' ὑπὲρ
τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἵνα δοξα-
σθῇ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ δι' αὐ-
τῆς.

5 * Ηγάπα" δὲ ὁ Ιη-
σοῦς τὴν Μάρθαν, καὶ τὴν ἀ-
δελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λά-
ζαρον.

6 Ως οὖν ἤκουσεν ὅτι ἀ-
σθενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν
* ἐν ᾧ ἦν" τόπῳ δύο ἡ-
μέρας.

7 * Επειτα" μετὰ τοῦτο
λέγει τοῖς μαθηταῖς *. Αγω-
μεν εἰς τὴν Ιουδαίαν * πά-
λιν".

8 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα-
θηταί *· Ραββὶ, νῦν ἐζή-
τουν σε λιθάσαι οἱ Ιουδαῖοι,
καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;

9 Απεκρίθη ὁ Ιησοῦς·
Οὐχὶ δώδεκά * εἰσιν ὧραι τῆς
ἡμέρας"; ἐάν τις περιπατῇ
ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οὐ προσκόπτει·
ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου
βλέπει.

10 Εὰν δέ τις περιπατῇ
ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπτει·
ὅτι τὸ φῶς οὐκ ἔστιν ἐν αὐ-
τῷ.

11 Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ
τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζα-
ρος ὁ φίλος ἡμῶν * κε-
κοίμηται"· ἀλλὰ πορεύομαι
* ἵνα ἐξυπνίσω" αὐτόν.

12 Εἶπον οὖν * οἱ μαθη-

v. 41. λέγοντες G. ib. — Ca. G. ib. — Ca. Tr. ib. — Co. ib ἀληθῶς m. N. 1. v. 42. — V. v. 1. — L. ib. αὐτοῦ A. v. 2. — Ca. ib. † τῆς κεφαλῆς M. ib. † καὶ v. 3. αὐτοῦ Ca. sic etiam u. 1. sed — πρὸς αὐτόν. ib. τὸν Ιησοῦν Ca. v. 4. † αὐτοῦ Ca. v. 5. ἐφίλει Ca. v. 6. Ιησοῦς ἐπὶ τῷ Ca. v. 7. εἶπε Ca. ib. † αὐτοῦ A. Ca. E. u. 2. ib. πόλιν A. v. 8. † αὐτοῦ Ca. v. 9. ὥρας ἔχει ἡ ἡμέρα Ca. v. 11. κοιμᾶται Ca. ib. τοῦ ἐξυπνίσαι Ca. v. 12. αὐτῷ A. Ca.

ταὶ

ται αὐτοῦ"· Κύριε, εἰ κε-
κοίμηται, σωθήσεται.
13 Εἰρήκει δὲ ὁ Ιησοῦς
περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ· ἐκεῖ-
νοι δὲ ἔδοξαν ὅτι περὶ τῆς
κοιμήσεως τοῦ ὕπνου λέγει.
14 Τότε οὖν εἶπεν αὐτοῖς
ὁ Ιησοῦς παῤῥησίᾳ· Λάζα-
ρος * ἀπέθανε·
15 Καὶ χαίρω δι' ὑμᾶς,
(ἵνα πιστεύσητε,) ὅτι οὐκ
ἤμην ἐκεῖ· ἀλλ' ἄγωμεν πρὸς
αὐτόν.
16 Εἶπεν οὖν Θωμᾶς, ὁ
λεγόμενος Δίδυμος, τοῖς
συμμαθηταῖς· Αγωμεν καὶ
ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμεν μετ'
αὐτοῦ.
17 * Ελθὼν" οὖν ὁ Ιησοῦς*,
εὗρεν αὐτὸν τέσσαρας ἡ-
μέρας * ἤδη " ἔχοντα ἐν τῷ
μνημείῳ.
18 (Ην δὲ ἡ Βηθανία
ἐγγὺς τῶν Ιεροσολύμων, * ὡς"
ἀπὸ σταδίων δεκαπέντε.)
19 Καὶ πολλοὶ * ἐκ τῶν
Ιουδαίων" ἐληλύθεισαν πρὸς
* τὰς περὶ " Μάρθαν καὶ
Μαρίαν, ἵνα παραμυθή-
σωνται αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ
* αὐτῶν".
20 Η οὖν Μάρθα ὡς ἤ-
κουσεν ὅτι ὁ Ιησοῦς ἔρχεται,
ὑπήντησεν αὐτῷ· Μαρία
δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο.
21 Εἶπεν οὖν ἡ Μάρθα
πρὸς τὸν Ιησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς
ὧδε, ὁ ἀδελφός μου οὐκ ἂν
* ἐτεθνήκει".
22 Αλλὰ καὶ νῦν οἶδα ὅτι
ὅσα ἂν αἰτήσῃ τὸν Θεὸν, δώ-
σει σοι ὁ Θεός.
23 Λέγει αὐτῇ ὁ Ιησοῦς·
Αναστήσεται ὁ ἀδελφός σου.
24 Λέγει αὐτῷ Μάρθα· v. 24.
Οἶδα ὅτι ἀναστήσεται ἐν τῇ Sup. 5. 29.
ἀναστάσει ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡ-
μέρᾳ.
25 Εἶπεν * αὐτῇ ὁ Ιη-
σοῦς· Εγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις
καὶ ἡ ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐ-
μὲ, * κἂν ἀποθάνῃ ζήσε-
ται.
26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν καὶ v. 26.
πιστεύων εἰς ἐμὲ", οὐ μὴ Sup. 6. 35.
ἀποθάνῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πι-
στεύεις τοῦτο;
27 Λέγει * αὐτῷ"· Ναὶ v. 27.
Κύριε· ἐγὼ πεπίστευκα ὅτι Matt. 16. 16.
σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Sup. 4. 42.
Θεοῦ *, ὁ εἰς τὸν κόσμον & 6. 69.
* ἐρχόμενος".
28 Καὶ ταῦτα εἰποῦσα
ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μα-
ρίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς
* λάθρᾳ", εἰποῦσα· * Ο

v. 14. † ὁ φίλος ἡμῶν *Ca.* *v.* 17. ἦλθεν *Ca. ib.* † εἰς Βηθανίαν *A. sic Ca. at* † καὶ *ante* εὗρεν *v.* 18. — *Ca.* *v.* 19. δὲ & — καὶ *Ca. Co.* s. 1. *ib.* Ιεροσολύμων *Ca.* *ib.* τὴν *Ca.* s. 2. v. *ibid.* — *Ca.* *v.* 21. ἀπέθανεν *Ca.* *v.* 25. † οὖν Go. s. 2. *v.* 25. & 26. — n. 1. *at* — *tantum* ζῶν καὶ E. u. 2. *v.* 27. — *Ca. Co.* m. *ib.* † ζῶντος v. *ib.* ἐλθὼν v. *v.* 28. σιωπῇ *Ca. ib.* † ὅτι *Ca.*

διδά-

διδάσκαλος πάρεστι, καὶ φω-
νεῖ σε.
29 Ἐκείνη ὡς ἤκουσεν,
* ἐγείρεται" ταχὺ, καὶ ἔρχεται
πρὸς αὐτόν.
30 (* Οὔπω δὲ" ἐλη-
λύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώ-
μην· ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τόπῳ
ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ
Μάρθα.)
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι οἱ ὄν-
τες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ
καὶ παραμυθούμενοι αὐτὴν, ἰ-
δόντες τὴν Μαρίαν ὅτι τα-
χέως ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκο-
λούθησαν αὐτῇ, * λέγοντες"·
Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον,
ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
32 Ἡ οὖν Μαρία ὡς ἦλ-
θεν ὅπου ἦν ὁ * Ἰησοῦς", ἰ-
δοῦσα * αὐτὸν", ἔπεσεν
* εἰς" τοὺς πόδας αὐτοῦ,
λέγουσα * αὐτῷ"· Κύριε,
εἰ ἦς ὧδε, οὐκ ἂν ἀπέθανέ
μου ὁ ἀδελφός.
33 Ἰησοῦς οὖν, ὡς εἶδεν
αὐτὴν * κλαίουσαν", καὶ τοὺς
συνελθόντας * αὐτῇ" Ἰου-
δαίους κλαίοντας, * ἐνεβρι-
μήσατο τῷ πνεύματι, καὶ
ἐτάραξεν ἑαυτὸν"·
34 Καὶ εἶπε· Ποῦ τεθεί-
κατε αὐτόν; Λέγουσιν αὐτῷ·
* Κύριε", ἔρχου καὶ ἴδε.
35 * Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰη-
σοῦς.
36 Ἔλεγον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι·
Ἴδε πῶς ἐφίλει αὐτόν.
37 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶ- v. 37. Sup. h. 6.
πον· Οὐκ ἠδύνατο οὗτος,
ὁ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ
τυφλοῦ *, ποιῆσαι ἵνα καὶ
οὗτος μὴ ἀποθάνῃ;
38 Ἰησοῦς οὖν πάλιν" ἐμ-
βριμώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρ-
χεται * εἰς" τὸ μνημεῖον.
Ἦν δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος
ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ.
39 Λέγει ὁ Ἰησοῦς· Ἄρα-
τε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀ-
δελφὴ τοῦ * τεθνηκότος",
Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει·
τεταρταῖος * γάρ" ἐστι.
40 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
Οὐκ εἶπόν σοι ὅτι ἐὰν πι-
στεύσῃς, ὄψει" τὴν * δόξαν"
τοῦ Θεοῦ;
41 Ἦραν οὖν τὸν λίθον, * οὗ

v. 29. ἠγέρθη *Ca.* *v.* 30. οὔπω γὰρ *Ca. at Co. W. tantum pon.* γὰρ *pro* δὲ *v.* 31. δόξαντες *Ca.* s. 2. *v.* 32. Χριστός E. *ib.* — *Ca. ib.* πρὸς *Ca. ib.* — *Ca. Co.* L. m. N. I. *v.* 33. — *Ca. ib.* μετ' αὐτῆς *Ca. sed ponit post* κλαίοντας. *ib.* ἐταράχθη τῷ πνεύματι ὡς ἐμβριμώμενος *Ca. pro.* ἐνεβριμ. *A. leg.* ἐβριμήσατο *& pro* ἐτάραξ. B. I. *ponit* συνετάραξεν *v.* 34. — *G.* *v.* 35. † καὶ *Ca. Co. Go.* *v.* 37. † γεγεννημένου *Co.* V. *v.* 38. — *Co. ib.* ἐπὶ *Ca.* *v.* 39. τετελευτηκότος *A. ib.* — *Ca.* *v.* 40. ὄψῃ *A. ib.* δύναμιν B. I. *v.* 41. — *Ca.* s. 3. v. *sic A. nisi quod habet* οὗ ἦν *pro quibus* L. m. N. I. *legunt* ὅπου ἔκειτο.

ἦν

ἦν ὁ τεθνηκὼς κείμενος". Ο * δὲ " Ιησοῦς ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς * ἄνω, καὶ εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἤκουσάς μου.

42 Εγὼ * δὲ " ᾔδειν ὅτι πάντοτέ μου ἀκούεις· ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεστῶτα εἶπον, ἵνα πιστεύσωσιν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

43 Καὶ ταῦτα * εἰπὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάζαρε, δεῦρο ἔξω.

44 Καὶ * ἐξῆλθεν ὁ τεθνηκὼς, δεδεμένος τοὺς πόδας, καὶ τὰς χεῖρας * κειρίαις"· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ιησοῦς· Λύσατε αὐτὸν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν.

45 Πολλοὶ οὖν ἐκ τῶν Ιουδαίων * οἱ ἐλθόντες " πρὸς τὴν Μαρίαν *, * καὶ θεασάμενοι " * ἃ " ἐποίησεν * ὁ Ιησοῦς ", ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν.

46 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς Φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς * ἃ " ἐποίησεν ὁ Ιησοῦς.

v. 47. Matt. 26. 3. Mar. 14. 1. Luc. 22. 2. 47 Συνήγαγον οὖν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι συνέδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιοῦμεν; * ὅτι " οὗτος ὁ ἄνθρωπος * πολλὰ " σημεῖα ποιεῖ.

48 Εὰν ἀφῶμεν αὐτὸν οὕτω, πάντες πιστεύσουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται οἱ Ρωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν * καὶ " τὸν τόπον καὶ τὸ ἔθνος.

49 Εἷς δέ τις ἐξ αὐτῶν Καϊάφας *, ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Υμεῖς οὐκ οἴδατε οὐδέν·

50 Οὐδὲ * διαλογίζεσθε " ὅτι συμφέρει * ἡμῖν " ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. v. 50. Inf. 18. 14.

51 Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυτοῦ οὐκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ * ἐκείνου ", προεφήτευσεν ὅτι ἔμελλεν ὁ Ιησοῦς ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους,

52 Καὶ οὐχ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ * διεσκορπισμένα " συναγάγῃ εἰς ἕν.

53 Απ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας * συνεβουλεύσαντο " ἵνα ἀποκτείνωσιν αὐτόν.

54 Ιησοῦς οὖν οὐκ ἔτι παῤῥησίᾳ περιεπάτει ἐν τοῖς Ιουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν

Ib. καὶ *ante* ὁ *Ca. ib.* † εἰς τὸν οὐρανὸν B. I. M. *v.* 42. — *Ca. v.* 43. † εὐθὺς V. *v.* 44. † εὐθὺς *Ca.* S. I. *ib.* κηρείαις *A. v.* 45. τὰ ἐλθόντων *Ca. ib.* † καὶ Μάρθαν V. *ib.* ἑωρακότες *Ca. ib.* ὃ *A. ib.* — *A.* Co. Go. *v.* 46. ὃ *Ca.* ὅσα *A. g.* m. N. I. u. I. *v.* 47. — *Ca. ib.* τοιαῦτα *Ca. v.* 48. — u. 2. *v.* 49 † ὄνομα V. *v.* 50. λογίζεσθε *Ca. ib.* ὑμῖν *Ca.* M. V. *v.* 51. — *Ca. v.* 52. σκορπ. *Ca. v.* 53. ἐβουλεύσ. *Ca.*

* ἐκεῖθεν" εἰς τὴν χώραν
* ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς * Ἐ-
φραῒμ" λεγομένην πόλιν·
* κἀκεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μα-
θητῶν * αὐτοῦ".
55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα
τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέβησαν
* πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ
τῆς χώρας πρὸ * τοῦ πάσχα",
ἵνα ἁγνίσωσιν ἑαυτούς.
56 Ἐζήτουν οὖν * τὸν Ἰη-
σοῦν *, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλή-
λων ἐν τῷ ἱερῷ ἑστηκότες· Τί
* δοκεῖ ὑμῖν", ὅτι οὐ μὴ
ἔλθῃ εἰς τὴν ἑορτήν;
57 Δεδώκεισαν δὲ * καὶ"
οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι
ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γνῷ ποῦ
ἐστι, μηνύσῃ, ὅπως πιάσω-
σιν αὐτόν.

ΚΕΦ. ιβ'. XII.

v. 1. Matt. 26. 6. Mar. 14. 3. 1 Ὁ Οὖν Ἰησοῦς πρὸ ἓξ
ἡμερῶν τοῦ πάσχα ἦλ-
θεν εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν
Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν
ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν *.
2 * Ἐποίησαν οὖν αὐτῷ
δεῖπνον ἐκεῖ, καὶ ἡ * Μάρθα"
διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἷς
ἦν τῶν * συνανακειμένων"
αὐτῷ.
3 Ἡ οὖν Μαρία, * λα- v. 3. Inf. 11. 2.
βοῦσα" λίτραν * μύρου"
νάρδου πιστικῆς πολυτίμου,
* ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰη-
σοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς θριξὶν
αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ
οἰκία * ἐπληρώθη ἐκ τῆς
ὀσμῆς τοῦ μύρου.
4 Λέγει οὖν εἷς ἐκ τῶν
* μαθητῶν αὐτοῦ", Ἰούδας
* Σίμωνος" Ἰσκαριώτης,
* ὁ μέλλων αὐτὸν παραδι-
δόναι".
5 Διατί τοῦτο τὸ μύρον
οὐκ ἐπράθη τριακοσίων δη-
ναρίων, καὶ ἐδόθη πτωχοῖς;
6 Εἶπε δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι v. 6. Inf. 13. 29.
περὶ τῶν πτωχῶν ἔμελλεν αὐ-
τῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτης ἦν, καὶ
τὸ γλωσσόκομον * εἶχε, καὶ"
τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.
7 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς·
* Ἄφες" αὐτήν· * εἰς τὴν
ἡμέραν τοῦ ἐνταφιασμοῦ μου
* τετήρηκεν" αὐτό.

v. 54. — *Ca.* u. 2. *ib.* † Σαμφουρεὶν *Ca.* Σαμφουρείμ s. 1. *ib.* Ἐφρέμ *Cu. ib.* — M. *at — tantum* αὐτοῦ *Ca. v.* 55. † οὖν *&* — καὶ *Ca. ib.* τῆς ἑορτῆς B. 1. *& vice* πρὸ τῶν *Ca. leg.* πρὶν τὸ *v.* 56. † καὶ *Ca. ib.* Ἰουδαῖοι *Co. ib.* δοκεῖτε *Ca.* v. *v.* 57. — *A. v.* 1. † ὁ Ἰησοῦς *A. Ca. Co. Go.* s. 1. *Tr. v.* 2. † καὶ — οὖν *Ca. ib.* Μαρία u. 1. *ib.* ἀνακειμ. σὺν *A. Ca.* E. *g.* M. m. *v.* 3. λαμβάνει *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* † ὅλη B. 1. *v.* 4. δώδεκα E. u. 2. *ib.* — *Ca. Co.* v. *& pro* Ἰσκαριώτης *Ca. leg.* ἀπὸ Καρυώτου. *ib.* ὃς ἔμελλεν παραδοῦναι αὐτὸν *Ca. v.* 6. ἔχων *Ca. v.* 7. ἄφετε v. *ib.* † ἵνα *Ca. Co.* s. 1. *ib.* τηρήσῃ *Ca. Co.* s. 1.

8 * Τοὺς

v. 8. Deut. 15. 11. Matt. 26. 11. Mar. 14. 7.

8 * Τοὺς πτωχοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ οὐ πάντοτε ἔχετε".

9 * Ἔγνω οὖν ὄχλος πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ὅτι ἐκεῖ ἐστι"· καὶ ἦλθον οὐ διὰ τὸν Ἰησοῦν * μόνον", ἀλλ᾽ * ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν", ὃν ἤγειρεν * ἐκ νεκρῶν.

10 Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς ἵνα καὶ τὸν Λάζαρον ἀποκτείνωσιν·

11 Ὅτι πολλοὶ δι᾽ αὐτὸν ὑπῆγον * τῶν Ἰουδαίων", καὶ ἐπίστευον εἰς * τὸν Ἰησοῦν".

v. 12. Matt. 21. 8. Mar. 11. 7. Luc. 19. 35.

12 Τῇ ἐπαύριον ὄχλος πολὺς ὁ ἐλθὼν εἰς τὴν ἑορτήν, ἀκούσαντες ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα,

v. 13. Psal. 118. 25, 26.

13 Ἔλαβον τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον εἰς * ὑπάντησιν" αὐτῷ, καὶ * ἔκραζον"· Ὡσαννά, * εὐλογημένος" ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, * ὁ" βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ.

14 Εὑρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον, ἐκάθισεν ἐπ᾽ αὐτό, καθώς ἐστι γεγραμμένον·

v. 15. Zach. 9. 9.

15 Μὴ φοβοῦ θύγατερ Σιών· ἰδού, ὁ βασιλεύς * σου" ἔρχεται *, καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου."

16 Ταῦτα δὲ οὐκ * ἔγνωσαν" οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ᾽ ὅτε ἐδοξάσθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν ὅτι ταῦτα ἦν * ἐπ᾽ αὐτῷ" γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.

17 Ἐμαρτύρει οὖν ὁ ὄχλος ὁ ὢν μετ᾽ αὐτοῦ, * ὅτι" τὸν Λάζαρον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

18 Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ ὁ ὄχλος, ὅτι * ἤκουσε" τοῦτο αὐτὸν πεποιηκέναι τὸ σημεῖον.

19 Οἱ * οὖν" Φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς· Θεωρεῖτε ὅτι οὐκ * ὠφελεῖτε" οὐδέν; ἴδε, ὁ κόσμος * ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

20 Ἦσαν δέ τινες Ἕλληνες * ἐκ" τῶν ἀναβαινόντων ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ·

21 Οὗτοι * οὖν" προσῆλθον Φιλίππῳ τῷ ἀπὸ Βηθ-

v. 8. — *Ca.* v. 9. ὄχλος δὲ πολὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἤκουσαν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* διὰ τὸν λάζαρον ἵνα ἴδωσιν αὐτὸν Co. *ib.* † ὁ Ἰησοῦς *A. Ca.* v. 11. *Ca. ponit post* πολλοί. *ib.* αὐτὸν M. v. 13. ἀπάντ. *A.* G. *g.* L. m. N. 1. συνάντ. *Ca. ib.* ἐκραύγαζον λέγοντες *Ca.* καὶ ἔλεγον M. *at tantum* † λέγοντες *A.* B. 3. Co. *ib.* εὐλογητὸς *Ca. ib.* — U. 1. 2. v. 15. — *A. ib.* † Co. B. 1. v. 16. ἐνόησαν *Ca. ib.* περὶ αὐτοῦ *Ca.* v. 17. ὅτε U. 1. 2. ὅτε καὶ M. v. 18. ἤκουσαν *A.* v. 19. δὲ U. 1. 2. *ib.* ὠφελοῦμεν V. & — *nota interrog. post* οὐδέν *Cu. ib.* † ὅλος *Ca.* Co. S. 2. V. v. 20. — U. 2. v. 21. — *Cu.*

στηδὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἠρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν τὸν Ιησοῦν ἰδεῖν.

22 Ερχεται Φίλιππος καὶ λέγει τῷ Ανδρέᾳ· * καὶ πάλιν" Ανδρέας καὶ Φίλιππος * λέγουσι τῷ Ιησοῦ.

23 Ο δὲ Ιησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς, λέγων· Ελήλυθεν ἡ ὥρα ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου.

24 Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ ὁ κόκκος τοῦ σίτου πεσὼν εἰς τὴν γῆν ἀποθάνῃ, αὐτὸς * μόνος" μένει· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρπὸν * φέρει".

v. 25. Matt. 10. 39. & 16. 25. Mar. 8. 35. Luc. 9. 24. & 17. 33.

25 Ο φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν.

v. 26. Inf. 14. 3. & 17. 24. 1 Thess. 4. 17.

26 Εὰν ἐμοί διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθείτω· καὶ ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, * ἐκεῖ" καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ *.

27 Νῦν ἡ ψυχή μου τετάρακται. καὶ τί εἴπω; Πάτερ, σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἦλθον εἰς τὴν ὥραν ταύτην.

28 Πάτερ *, δόξασόν * σου" τὸ ὄνομα *. Ηλθεν οὖν φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ *. Καὶ ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω.

29 Ο οὖν ὄχλος ὁ * ἑστὼς" καὶ ἀκούσας, ἔλεγε * βροντὴν γεγονέναι". Αλλοι * ἔλεγον· * Αγγελος αὐτῷ λελάληκεν.

30 Απεκρίθη ὁ Ιησοῦς, καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ * γέγονεν", ἀλλὰ δι' ὑμᾶς.

31 Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου * τούτου"· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου * ἐκβληθήσεται" ἔξω. v. 31. Infr. 16. 11.

32 Κἀγὼ, ἐὰν ὑψωθῶ * ἐκ" τῆς γῆς, * πάντας" ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. v. 32. Sup. 3. 14.

33 (Τοῦτο δὲ ἔλεγε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.) v. 34. 2 Sam. 7. 13. Psal. 89. 30. 37. & 110. 4. Esa. 9. 6. 7. Ezech. 37. 25. Dan. 2. 44. & 7. 14. 27.

34 Απεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ημεῖς ἠκούσαμεν ἐκ τοῦ νόμου, * ὅτι" ὁ Χριστὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς σὺ λέγεις ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι

v. 22. ἔρχεται *A. ib.* † καὶ *A v.* 24. — U. 2. *ib.* ἐκφέρει L. M. N. I. *v.* 26. — *Ca. ib.* † μου V. *v.* 28. † ἅγιε U. I. *ib.* μου S. I. *&* *pro* τὸ ὄνομα *Co. leg.* τὸν υἱὸν *ib.* † ἐν τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον παρά σοι πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι *Ca. ib.* λέγουσα *Co.* V. *sed Ca ponit post* οὖν *v.* 29. ἑστηκὼς *Ca.* M. *&* — καὶ *Ca. ib.* ὅτι βροντὴ γέγονεν *Ca. ib.* † δὲ m. *ib.* † ὅτι *Ca. v.* 30. ἦλθεν *Ca.* S. I. V. *v.* 31. — *Ca.* S. 3. V. *ib.* βληθήσεται *Ca. v.* 32. ἀπὸ *Ca. ib.* πάντα *Ca.* L. S. I. V. *v.* 34. — E. G. *g.* m.

τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου; τίς ἐστιν οὗτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;

v. 35. Supr. 1. 9. 35 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἔτι μικρὸν * χρόνον" τὸ φῶς * μεθ' ὑμῶν" ἐστι. περιπατεῖτε * ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ * οἶδε" ποῦ ὑπάγει.

36 * Ἕως" τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱοὶ φωτὸς γένησθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτοῦ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσθεν αὐτῶν, οὐκ * ἐπίστευον" εἰς αὐτόν·

v. 38. Esa. 53. 1. Rom. 10. 16. 38 Ἵνα ὁ λόγος Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε, τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν, καὶ ὁ βραχίων Κυρίου τίνι ἀπεκαλύφθη;

39 Διὰ τοῦτο οὐκ ἠδύναντο πιστεύειν, * ὅτι πάλιν" εἶπεν Ἡσαΐας·

v. 40. Esa. 6. 9. Matt. 13. 14. Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. Act. 28. 26. Rom. 11. 8. 40 Τετύφλωκεν αὐτῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ * πεπώρωκεν" αὐτῶν τὴν καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ * νοήσωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

41 Ταῦτα * εἶπεν Ἡσαΐας ὅτε εἶδε τὴν δόξαν * αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ.

42 Ὅμως μέντοι καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν· ἀλλὰ διὰ τοὺς Φαρισαίους οὐχ ὡμολόγουν, ἵνα μὴ ἀποσυνάγωγοι γένωνται·

43 Ἠγάπησαν γὰρ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἤπερ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. v. 43. Sup. 5. 44.

44 Ἰησοῦς * δὲ" ἔκραξε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, οὐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά με. v. 44. 1 Pet. 1. 21.

45 Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.

46 Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. v. 46. Sup. 1. 5. 9 & 3. 19. & 8. 12. & 9. 5.

47 Καὶ ἐάν τις μου ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων καὶ μὴ * πιστεύσῃ", ἐγὼ οὐ κρίνω αὐτόν. Οὐ γὰρ ἦλθον ἵνα κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον. v. 47. Sup. 3. 17. Marc. 16. 16.

48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου, ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ

v. 35. — v. *ib.* ἐν ὑμῖν *Ca. Go.* s. 2. v. *ib.* † οὖν *Ca. Co.* s. 1. *&* ὡς *pro* ἕως *A. Ca. ib.* εἶδε u. 1. *v.* 36. ὡς *A. v.* 37. ἐπίστευσαν *Cu. v.* 39. καὶ γὰρ *Ca. v.* 40. ἐπώρωσεν *A.* πεπήρωκεν u. 1. *ib.* † μὴ *Ca.* v. *v.* 41. δὲ *Ca. ib.* † τοῦ θεοῦ *Ca.* s. 1. *v.* 44. οὖν *Ca. v.* 47. φυλάξῃ *A. Ca. Co.* s. 1. v. *&* — μὴ u. 1.

λόγος ὃν ἐλάλησα ἐκεῖνος κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.

v. 49. Inf. 14. 10. 49 Ὅτι ἐγὼ ἐξ ἐμαυτοῦ οὐκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πέμψας με πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν * ἔδωκε " τί εἴπω καὶ τί λαλήσω.

50 Καὶ οἶδα ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ ζωὴ αἰώνιός ἐστιν. ἃ * οὖν " λαλῶ ἐγὼ, καθὼς * εἴρηκέ " μοι ὁ πατὴρ, οὕτω λαλῶ.

ΚΕΦ. ιγ΄. XIII.

v. 1. Matt. 26. 1. Marc. 14. 1. Luc. 22. 1. 1 ΠΡὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι * ἐλήλυθεν " αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτούς.

2 Καὶ δείπνου * γενομένου ", (τοῦ * διαβόλου ἤδη βεβληκότος εἰς τὴν καρδίαν * Ἰούδα " Σίμωνος * Ἰσκαριώτου ", ἵνα αὐτὸν παραδῷ·)

v. 3. Matt. 28. 18. Sup. 3. 35. & 17. 2. 3 Εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ * πρὸς τὸν Θεὸν ὑπάγει·

4 Ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια * · καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτόν.

5 Εἶτα * βάλλει ὕδωρ εἰς τὸν νιπτῆρα, καὶ ἤρξατο νίπτειν τοὺς πόδας τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ ᾧ ἦν διεζωσμένος.

6 Ἔρχεται οὖν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σύ μου νίπτεις τοὺς πόδας;

7 Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὃ ἐγὼ ποιῶ, * σὺ " οὐκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦτα.

8 Λέγει αὐτῷ Πέτρος· * Οὐ μὴ νίψῃς τοὺς πόδας μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη * αὐτῷ " ὁ Ἰησοῦς· * Ἐὰν μὴ νίψω σε, οὐκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμοῦ.

9 Λέγει αὐτῷ * Σίμων " Πέτρος· Κύριε, μὴ τοὺς πόδας * μου " μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὴν κεφαλήν.

10 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· v. 10. Infr. 15. 3.

v. 49. δέδωκε *A.* *v.* 50. νῦν u. 1. *ib.* εἶπε u. 1. & — μοι. *v.* 1. ἦλθεν *A.* παρῆν *Ca.* & — αὐτοῦ. *v.* 2. γινομένου *Cu.* *ib.* † τε *A.* *ib.* ἵνα αὐτὸν παραδῷ Ἰούδας v. *sed* — Ἰούδα B. 1. G. L. m. N. 1. *ib.* ἀπὸ Καρυώτου *Ca.* *v.* 3. † ὅτι *Ca.* *v.* 4. † αὐτοῦ *Ca.* *v.* 5. † λαβὼν *Ca.* & ἔβαλεν [r] βάλλει v. *v.* 7. — u. 2. *v.* 8. † Κύριε *Ca.* *ib.* — *Ca.* *ib.* † Ἀμὴν, ἀμὴν *Co.* *v.* 9. — *Ca.* *ib.* — *Ca.* m.

Ο λε-

Ο λελουμένος οὐ χρείαν ἔχει * ἢ τοὺς πόδας" νίψασθαι *, ἀλλ' ἔστι * καθαρὸς ὅλος· καὶ ὑμεῖς καθαροί ἐστε, ἀλλ' οὐχὶ πάντες.

11 Ηδει γὰρ * τὸν παραδιδόντα αὐτόν· * διὰ τοῦτο εἶπεν· Οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε".

12 Οτε οὖν ἔνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, * καὶ" ἔλαβε τὰ ἱμάτια * αὐτοῦ", ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γινώσκετε τί πεποίηκα ὑμῖν;

v. 13. Matt. 23. 8. 10. 1Cor.8.6. 13 Υμεῖς φωνεῖτέ με Ο διδάσκαλος καὶ ὁ κύριος· καὶ καλῶς λέγετε· εἰμὶ γάρ.

14 Εἰ οὖν ἐγὼ ἔνιψα ὑμῶν τοὺς πόδας, ὁ κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλήλων νίπτειν τοὺς πόδας.

15 Υπόδειγμα γὰρ * ἔδωκα" ὑμῖν, ἵνα καθὼς * ἐγὼ" ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῆτε.

v. 16. Infr. 15. 20. Matt. 10. 24. Luc.6.40. 16 Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ πέμψαντος αὐτόν.

17 Εἰ ταῦτα οἴδατε, μακάριοί * ἐστε", ἐὰν ποιῆτε αὐτά.

18 Οὐ περὶ πάντων * ὑμῶν" λέγω· ἐγὼ * οἶδα οὓς ἐξελεξάμην· ἀλλ' ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ο τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον, ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτοῦ. v. 18. Psal. 41. 10.

19 Απ' ἄρτι λέγω ὑμῖν πρὸ τοῦ γενέσθαι, ἵνα ὅταν γένηται, πιστεύσητε ὅτι ἐγώ εἰμι.

20 Αμὴν ἀμὴν * λέγω ὑμῖν"· Ο λαμβάνων, * ἐάν τινα" πέμψω, ἐμὲ λαμβάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμψαντά με. v. 20. Matt. 10. 14.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ιησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύματι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. v. 21. Matt. 26. 21. Marc. 14. 18. Luc.22. 21.

22 Εβλεπον * οὖν εἰς" ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι περὶ τίνος λέγει.

23 Ην δὲ ἀνακείμενος εἷς * τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ιησοῦ, ὃν * ἠγάπα ὁ Ιησοῦς. v. 23. Inf. 21. 20.

24 Νεύει οὖν τούτῳ Σί-

v. 10. τὴν κεφαλὴν *Ca.* *ib.* † εἰ μὴ τοὺς πόδας μόνον *Ca. sed* m. εἰ μὴ ἢ *&c. ib.* † γὰρ *&* — ἀλλ' *Ca.* *v.* 11. † ὁ Ιησοῦς *Ca.* *ib.* — *Ca.* *v.* 12. *A. transfert ad* ἀναπεσών. *ib.* — *Ca.* *v.* 14. † πόσῳ μᾶλλον *Ca. &* — καὶ *sequ.* u. 2. *v.* 15. δέδωκα *Ca.* *ib.* — B. 1. g. m. *v* 17. ἔσεσθε V. *v.* 18. δὲ M. *ib.* † γὰρ *A. Co.* M. S. 2. *v.* 20. — L. *ib.* ἄν τινα *A.* *v.* 22. δὲ πρὸς B. 1. *Ca.* L. N. 1. *v.* 23. † ἐκ *A.* *ib.* † καὶ *Ca.*

μων

μων Πέτρος * πυθέσθαι τίς ἂν εἴη" περὶ οὗ λέγει.

25 Ἐπιπεσὼν * δὲ" ἐκεῖνος * ἐπὶ τὸ στῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς ἐστιν;

26 Ἀποκρίνεται * ὁ Ἰησοῦς *· Ἐκεῖνός ἐστιν ᾧ * ἐγὼ * βάψας" τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ * ἐμβάψας" τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδᾳ Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.

27 Καὶ * μετὰ τὸ ψωμίον τότε" εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ Σατανᾶς. * Λέγει οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὃ ποιεῖς, ποίησον τάχιον.

28 Τοῦτο δὲ οὐδεὶς ἔγνω τῶν ἀνακειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ.

v. 29. Sup. 12. 6. 29 Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, * ἐπεὶ" τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρείαν ἔχομεν εἰς τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῷ.

30 Λαβὼν οὖν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος, εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ *.

31 Ὅτε οὖν ἐξῆλθε, * λέγει ὁ Ἰησοῦς"· Νῦν ἐδοξάσθη ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ.

32 Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξάσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.

33 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετέ με, καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· * Ὅτι" ὅπου ὑπάγω ἐγὼ, ὑμεῖς οὐ δύνασθε ἐλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω ἄρτι. v. 33. Sup. 7. 34. & 8. 21.

34 Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· καθὼς * ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ" ὑμεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. v. 34. Intr. 15. 12. Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Gal. 6. 2. Jac. 2. 8. 1 Pet. 1. 22. 1 Joh. 3. 11. & 4. 16, [illegible]. & 4. 21.

35 Ἐν τούτῳ * γνώσονται" πάντες ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις.

36 Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, ποῦ ὑπάγεις; Ἀπεκρίθη * αὐτῷ" ὁ Ἰησοῦς· Ὅπου * ὑπάγω, οὐ δύνασαί μοι νῦν ἀκολουθῆσαι, ὕστερον δὲ * ἀκολουθήσεις μοι". v. 36. Infr. 21. 10.

37 Λέγει αὐτῷ * ὁ Πέτρος"· Κύριε, διατί οὐ

v. 24. καὶ εἶπεν αὐτῷ, τίς ἐστι V. καὶ λέγει αὐτῷ, εἰπὲ τίς ἐστι s. 1. *at* Ca. † οὗτος *post* εἴη. v. 25. οὖν Ca. ib. οὗτος M. ὁ μαθητής Co. v. 26. † αὐτῷ Ca. ib. † καὶ λέγει Ca. ib. † ἂν Ca. ib. ἐμβάψας A. Ca. ib. βάψας Ca. v. 27. — Ca. *sed* s. 8. — *tantum* τότε. ib. † καὶ & — οὖν Ca. v. 29. ὅτι Ca. v. 30. — *periodus & connectitur* νύξ *cum sequentib.* v. 31. εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς B. 1. L. *sic* † τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς m. N. 1. v. 33. — G. v. 34. † ἵνα s. 1. & — *ante* καὶ ib. ἐγώ M. κἀγώ Ca. v. 35. † γὰρ Ca. v. 36. — Go. ib. † ἐγώ B. 1. Ca. L. N. 1. ib. ἀποκολουθ. A. v. 37. — Ca.

δύνα-

δύναμαί σοι * ἀκολουθῆσαι" ἄρτι;
τὴν ψυχήν μου ὑπὲρ
σοῦ θήσω.
v. 38. Matt. 26. 34. Marc. 14. 30. Luc. 22. 34.
38 * Ἀπεκρίθη αὐτῷ" ὁ
Ἰησοῦς· Τὴν ψυχήν σου ὑ-
πὲρ ἐμοῦ θήσεις; Ἀμὴν ἀμὴν
λέγω σοι, * οὐ μὴ ἀλέκτωρ
* φωνήσει" ἕως οὗ ἀπαρνήσῃ
με τρίς.

ΚΕΦ. ιδʹ. XIV.

1 ΜΗ ταρασσέσθω ὑμῶν
ἡ καρδία. πιστεύετε εἰς
τὸν Θεὸν, καὶ εἰς ἐμὲ πι-
στεύετε.
2 Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρός
μου μοναὶ πολλαί εἰσιν· εἰ
δὲ μὴ, εἶπον ἂν ὑμῖν·
* πορεύομαι * ἑτοιμάσαι"
τόπον ὑμῖν.
v. 3. Infr. v. 18. & 17. 24. Sup. 12. 26.
3 Καὶ ἐὰν πορευθῶ, * καὶ
ἑτοιμάσω" ὑμῖν τόπον, πά-
λιν ἔρχομαι, καὶ παραλή-
ψομαι ὑμᾶς * πρὸς ἐμαυ-
τόν"· ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ
ὑμεῖς ἦτε.
4 Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω
* οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴ-
δατε".
5 Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς *·
Κύριε, οὐκ οἴδαμεν ποῦ
ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμεθα
τὴν ὁδὸν * εἰδέναι";
6 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλή-
θεια, καὶ ἡ ζωή· οὐδεὶς ἔρχε-
ται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ
δι᾽ ἐμοῦ.
7 Εἰ ἐγνώκειτέ με, καὶ
τὸν πατέρα μου * ἐγνώ-
κειτε ἄν"· καὶ ἀπ᾽ ἄρτι γι-
νώσκετε αὐτὸν, καὶ ἑωράκατε
αὐτόν.
8 Λέγει αὐτῷ Φίλιππος·
Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πα-
τέρα, καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν.
9 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· v. 9. Sup. 12. 45. Inf. v. 20. & 17. 21. 23.
* Τοσοῦτον χρόνον" μεθ᾽ ὑ-
μῶν εἰμι, καὶ οὐκ * ἔγνω-
κάς" με; Φίλιππε, ὁ * ἑω-
ρακὼς ἐμὲ, ἑώρακε" τὸν
πατέρα· καὶ πῶς σὺ λέγεις·
Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα;
10 Οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ
ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ
ἐν ἐμοί ἐστι; τὰ ῥήματα ἃ
ἐγὼ * λαλῶ" ὑμῖν, ἀπ᾽
ἐμαυτοῦ οὐ λαλῶ· ὁ δὲ πα-
τὴρ ὁ ἐν ἐμοὶ μένων, * αὐ-
τὸς" ποιεῖ τὰ ἔργα.
11 * Πιστεύετέ μοι" ὅτι
ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πα-
τὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν· εἰ δὲ μὴ,

Ib. συνακολουθ. *Ca.* & — ἄρτι B. I. L. m. N. I. *v.* 38. ἀποκρίνεται *A. ib.* † ὅτι *ib.* φωνήσῃ *A.* *v.* 1. † καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ S. I. V. *v.* 2. † ὅτι *A. Ca.* m. *ib.* καὶ ἑτοιμάσω *Cu.* *v.* 3. ἑτοιμάσαι B. 3. *Ca. Co.* S. I. *ib.* — B. I. L. N. I. *v.* 4. οἴδατε τὴν ὁδὸν *Co.* *v.* 5. † ὁ λεγόμενος Δίδυμος *Ca. ib.* οἴδαμεν *Ca.* & — δυνάμεθα. *v.* 7. γνώσεσθε V. *v.* 9. τοσούτῳ χρόνῳ *Ca. ib.* ἐγνώκατε V. *ib.* ὁρῶν ἐμὲ, ὁρᾷ καὶ V. *v.* 10. λελάληκα *Ca. ib.* — *Ca.* *v.* 11. οὐ πιστεύετε *cum interrog.* V. & — μοὶ *Ca.*

διὰ τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετέ
μοι.
12 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑ-
μῖν, ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ
ἔργα ἃ ἐγὼ ποιῶ, κἀκεῖνος
ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων
ποιήσει· ὅτι ἐγὼ πρὸς τὸν πα-
τέρα * μου" πορεύομαι.
v. 13. Infr. 15. 16. & 16. 23, 24. Matt. 7. 7. Mar. 11. 24.
13 Καὶ ὅ, τι ἂν αἰτήσητε
* ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο
ποιήσω· ἵνα δοξασθῇ ὁ πα-
τὴρ ἐν τῷ υἱῷ.
14 Ἐάν * τι" αἰτήσητε
* ἐν τῷ ὀνόματί μου * ἐγὼ"
ποιήσω.
15 Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με,
τὰς ἐντολὰς * τὰς ἐμὰς"
τηρήσατε.
16 Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν
πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλη-
τον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένῃ μεθ'
ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα·
17 Τὸ Πνεῦμα τῆς ἀλη-
θείας, ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται
λαβεῖν, ὅτι οὐ θεωρεῖ αὐτὸ,
οὐδὲ γινώσκει αὐτό· ὑμεῖς δὲ
γινώσκετε αὐτὸ, ὅτι παρ' ὑ-
μῖν μένει, καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται.
18 Οὐκ ἀφήσω ὑμᾶς ὀρ-
φανούς· ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς.
19 Ἔτι μικρὸν, καὶ ὁ κόσ-
μος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ· ὑ-
μεῖς δὲ θεωρεῖτέ με· ὅτι ἐγὼ
ζῶ, καὶ ὑμεῖς ζήσεσθε.
20 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ
γνώσεσθε * ὑμεῖς" ὅτι ἐγὼ
ἐν τῷ πατρί μου, καὶ ὑμεῖς
ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν ὑμῖν.
21 Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς
μου, καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖ-
νός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ
ἀγαπῶν με, ἀγαπηθήσεται
ὑπὸ τοῦ πατρός μου· καὶ ἐγὼ
ἀγαπήσω αὐτὸν, καὶ ἐμφα-
νίσω αὐτῷ ἐμαυτόν.
22 Λέγει αὐτῷ Ἰούδας·
(οὐχ * ὁ Ἰσκαριώτης"·)
Κύριε, * τί γέγονεν ὅτι ἡ-
μῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σε-
αυτὸν, καὶ οὐχὶ τῷ κόσμῳ;
23 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγα-
πᾷ με, * τὸν λόγον" μου
τηρήσει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀ-
γαπήσει αὐτὸν, καὶ πρὸς αὐ-
τὸν * ἐλευσόμεθα", καὶ μο-
νὴν * παρ' αὐτῷ" * ποιή-
σομεν".
24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με,
* τοὺς λόγους" μου οὐ * τηρεῖ"·
καὶ ὁ λόγος * ὃν ἀκούετε, οὐκ
ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαν-
τός με πατρός.
25 Ταῦτα λελάληκα ὑ-
μῖν παρ' ὑμῖν μένων·
26 Ὁ δὲ παράκλητος, v. 26. Luc. 24.
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, ὃ 49.
πέμψει ὁ πατὴρ * ἐν τῷ Inf. 15. 26. & 16. 7.

v. 12. — Ca. Co. Go. v. 13. † μου S. 2. v. 14. — u. 1. ib. † με Go. u. 2. ib. † τοῦτο A. v. 15. μου G. M. u. 1. v. 20. — A. v. 22. ἀπὸ Καρυώτου Ca. ib. † καὶ u. 1. 2. & ἐστιν pro γέγονεν Ca. v. 23. τὰς ἐντολὰς S. 1. ib. ἐλεύσομαι Ca. ib. πρὸς αὐτὸν Ca. ib. ποιήσομαι Ca. v. 24. τὸν λόγον L. N. 1. ib. τηρήσει Ca. ib. † ὁ ἐμός Ca. v. 26. † μου Ca.

ὀνόματί μου, ἐκεῖνος ὑμᾶς
διδάξει * πάντα", καὶ ὑπο-
μνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον
ὑμῖν.

27 Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν,
εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑ-
μῖν· οὐ καθὼς ὁ κόσμος δί-
δωσιν, ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. μὴ
ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρδία,
μηδὲ δειλιάτω.

v. 28. Supr. 10. 29. 28 Ἠκούσατε ὅτι ἐγὼ εἶ-
πον ὑμῖν· Ὑπάγω καὶ ἔρχομαι
πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγαπᾶτέ
με, ἐχάρητε ἂν ὅτι * εἶ-
πον", Πορεύομαι πρὸς τὸν
πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ * μου"
μείζων μού ἐστι.

v. 29. Sup. 13. 19. 29 Καὶ νῦν εἴρηκα ὑμῖν
πρὶν γενέσθαι· ἵνα ὅταν γένηται,
πιστεύσητε *.

v. 30. Sup. 12. 31. Inf. 16. 11. 30 Οὐκ ἔτι πολλὰ λα-
λήσω μεθ' ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ
ὁ τοῦ κόσμου * τούτου" ἄρχων,
καὶ ἐν ἐμοὶ οὐκ * ἔχει" οὐ-
δέν *.

v. 31. Sup. 10. 18. 31 Ἀλλ' ἵνα γνῷ ὁ κόσ-
μος ὅτι ἀγαπῶ τὸν πα-
τέρα, καὶ καθὼς ἐνετείλατό
μοι * ὁ πατήρ", οὕτω
ποιῶ. ἐγείρεσθε, ἄγωμεν ἐν-
τεῦθεν.

ΚΕΦ. ιε'. XV.

1 ΕΓώ εἰμι ἡ ἄμπελος ἡ
ἀληθινὴ *, καὶ ὁ πατήρ
μου ὁ γεωργός ἐστι.

2 Πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ
μὴ φέρον καρπὸν, * αἴρει"
αὐτό· καὶ πᾶν τὸ * καρπὸν
φέρον', * καθαίρει" αὐτὸ,
ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ.

3 Ἤδη ὑμεῖς καθαροί ἐστε v. 3.
διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα Sup. 13.
ὑμῖν. 10.

4 Μείνατε ἐν ἐμοὶ, κἀ-
γὼ ἐν ὑμῖν· καθὼς τὸ κλῆ-
μα οὐ δύναται καρπὸν φέρειν
ἀφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν μὴ μείνῃ
ἐν τῇ ἀμπέλῳ· οὕτως οὐδὲ
ὑμεῖς, ἐὰν μὴ ἐν ἐμοὶ μεί-
νητε.

5 Ἐγώ * εἰμι ἡ ἄμπε-
λος, ὑμεῖς τὰ κλήματα·
ὁ μένων ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν
αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν
πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύ-
νασθε ποιεῖν οὐδέν.

6 Ἐὰν μή τις * μείνῃ" v. 6.
ἐν ἐμοὶ, ἐβλήθη ἔξω ὡς τὸ Matt. 3.
κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ 10. & 7.
συνάγουσιν * αὐτὰ", καὶ εἰς 19.
πῦρ βάλλουσι, καὶ καίεται.

7 Ἐὰν * μείνητε ἐν ἐμοὶ, v. 7. Sup. 13.
καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν 13, 14. Inf. 16. 23. 1 Joh. 3. 22.

Ib. ταῦτα s. 1. *v.* 28. — *A. Ca. Co. Go. ib.* — *A Ca.* *v.* 29. † μοι *Ca.* *v.* 30. — *A. ib.* εὑρήσει s. 2. *ib.* † οὐδὲν *Ca.* *v.* 31. — *Ca.* *v.* 1. † ὑμεῖς τὰ κλήματα s. 2. *v.* 2. αἰρεῖ V. *ib.* καρποφόρον *Ca. ib.* καθαίρει *Ca.* καθαιρεῖ V. *v.* 5. † γὰρ *Ca. v.* 6. μένῃ *A. ib.* αὐτὸ B. 2. *Ca. v.* 7. † δὲ *Ca. Cc.*

μείνῃ, ὃ ἐὰν θέλητε,* αἰτήσεσθε", καὶ * γενήσεται" ὑμῖν.

8 Ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε· καὶ * γενήσεσθε" ἐμοὶ μαθηταί.

9 Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ ἐμῇ.

10 Ἐὰν τὰς ἐντολάς * μου" τηρήσητε, μενεῖτε ἐν τῇ ἀγάπῃ μου· καθὼς * ἐγὼ" τὰς ἐντολὰς τοῦ πατρός μου τετήρηκα, καὶ μένω αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ.

11 Ταῦτα * λελάληκα ὑμῖν, * ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν * μείνῃ", καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ.

v. 12. Sup. 13. 34. Eph. 5. 2. 1 Joh. 3. p 11, 16. & 4. 21. 1 Thess. 4. 9.

12 Αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς.

13 Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τίς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ.

14 Ὑμεῖς * φίλοι μου ἐστὲ, ἐὰν * ποιῆτε ὅσα" ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν.

15 Οὐκέτι ὑμᾶς * λέγω " δούλους, ὅτι ὁ δοῦλος οὐκ οἶδε τί ποιεῖ * αὐτοῦ" ὁ κύριος· ὑμᾶς δὲ εἴρηκα φίλους, ὅτι πάντα * ἃ" ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ἐγνώρισα ὑμῖν.

16 Οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς, ἵνα * ὑμεῖς " ὑπάγητε, καὶ * καρπὸν φέρετε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένῃ· ἵνα ὅ, τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, * δῷ" ὑμῖν. v. 16. Matt. 28. 19.

17 Ταῦτα ἐντέλλομαι ὑμῖν, * ἵνα" ἀγαπᾶτε ἀλλήλους.

18 Εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον * ὑμῶν " μεμίσηκεν.

19 Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι * δὲ " ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ ἐστὲ, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τοῦτο μισεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. v. 19. 1 Joh. 4. 5.

20 Μνημονεύετε * τοῦ λόγου οὗ" ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ. εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσιν. v. 20. Sup. 13. 16. Matt. 10. 24. Luc. 6. 40.

Ib. αἰτήσασθε *A. ib.* δοθήσεται S. 1. *v.* 8. γένησθε *Ca. Co.* S. 3. V. *v.* 10. τὰς ἐμὰς *A. ib.* κἀγὼ *Ca. v.* 11. † δὲ *Ca. ib.* † παρ' ὑμῖν μένων B. 1. *ib.* ᾖ *A. Ca.* S. 2. V. *v.* 14. † γὰρ *Ca. ib.* ποιήσητε ἃ *Ca. v.* 15. λέξω V. *ib.* — L. N. 1. *ib.* ὅσα *Ca. v.* 16. — L. M. N. 1. *ib* † πολὺν *A. ib.* δώῃ B. 4. U. 1. δώσῃ U. 2. *v.* 17. — *Ca. v.* 18. — *Ca. v.* 19. — *Ca.* G. *v.* 20. τοὺς λόγους οὓς *Ca.*

21 Ἀλλὰ

v. 21. 21 Ἀλλὰ ταῦτα πάντα
Inf. 16.3. ποιήσουσιν * ὑμῖν" διὰ τὸ
Matt. 24. ὄνομά μου, ὅτι οὐκ οἴδασι
9. τὸν πέμψαντά με.
v. 22. 22 Εἰ μὴ ἦλθον, καὶ ἐ-
Sup. 9. λάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν
41. οὐκ εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν
οὐκ ἔχουσι * περὶ " τῆς ἁ-
μαρτίας αὐτῶν.
23 Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν
πατέρα μου μισεῖ.
24 Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποί-
ησα ἐν αὐτοῖς, ἃ οὐδεὶς ἄλλος
* πεποίηκεν", ἁμαρτίαν οὐκ
εἶχον· νῦν δὲ καὶ ἑωράκασι *,
καὶ μεμισήκασι * καὶ ἐμὲ" καὶ
τὸν πατέρα μου.
v. 25. 25 Ἀλλ' * ἵνα" πληρωθῇ
Psal. 25. ὁ * λόγος" ὁ γεγραμμένος
19. & 69. ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐ-
5. μίσησάν με δωρεάν.
v. 26. 26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ πα-
Sup. 14. ράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω
26. ὑμῖν παρὰ τοῦ πατρὸς *,
Inf. 16.7. (τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
Luc. 24. ὃ παρὰ τοῦ πατρὸς * ἐκπο-
49. ρεύεται,) ἐκεῖνος μαρτυ-
ρήσει περὶ ἐμοῦ.
v. 27. 27 Καὶ ὑμεῖς * δὲ"
Act. 1. 21. μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς
& 5. 32. μετ' ἐμοῦ ἐστε.

ΚΕΦ. ις'. XVI.

1 ΤΑῦτα λελάληκα * ὑ-
μῖν", ἵνα μὴ σκανδα-
λισθῆτε.
2 Ἀποσυναγώγους ποιή-
σουσιν ὑμᾶς· Ἀλλ' ἔρχεται
ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
ὑμᾶς, δόξῃ λατρείαν προσ-
φέρειν τῷ * Θεῷ".
3 Καὶ ταῦτα ποιήσουσιν v. 3.
* ὑμῖν", ὅτι οὐκ ἔγνωσαν τὸν Supr. 15.
πατέρα οὐδὲ ἐμέ. 21.
4 Ἀλλὰ ταῦτα λελάλη- v. 4.
κα ὑμῖν, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἡ Matt. 9.
ὥρα *, μνημονεύητε αὐτῶν, 15.
ὅτι ἐγὼ εἶπον ὑμῖν. ταῦτα Marc. 2.
δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς οὐκ εἶπον, 19.
ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. Luc. 5. 34.
5 Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς
τὸν πέμψαντά με, καὶ οὐδεὶς
ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ ὑ-
πάγεις;
6 * Ἀλλ' " ὅτι ταῦτα
λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύπη
πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρ-
δίαν.
7 Ἀλλ' ἐγὼ τὴν ἀλήθειαν
λέγω ὑμῖν, συμφέρει ὑμῖν
ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ
* μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλη-
τος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑ-
μᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμ-
ψω αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς.

v. 21. εἰς ὑμᾶς *Ca.* *v.* 22. διὰ L. *v.* 24. ἐποίησεν *A. Ca- ib.* † L. *ib.* με *Ca.* *v.* 25. — L. N. I. *ib.* νόμος L. N. I. *v.* 26. † μου *Ca. ib.* † μου *Ca.* *v.* 27. — *Ca.* *v.* 1. — *Cu.* *v.* 2. Κυρίῳ *A.* *v.* 3. — B *Co.* E. L. M. N. I. S. *om. Tr.* U. 2. *v.* 4. † αὐτῶν *A. Go.* & — αὐτῶν *poster. Ca.* *v.* 6. — *A.* *v.* 7. † ἐγὼ *A.* B. I. G. *g.* L. M. M. N. I. *Tr.* U. I.

8 Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος, ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ * περὶ " δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως.

9 Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι * οὐ πιστεύουσιν " εἰς ἐμέ.

10 Περὶ δικαιοσύνης * δὲ ", ὅτι πρὸς τὸν πατέρα μου ὑπάγω, καὶ οὐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.

v. 11. Sap. 12. 31. 11 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου κέκριται.

12 Ετι πολλὰ ἔχω * λέγειν " ὑμῖν, ἀλλ' οὐ δύνασθε * βαστάζειν ἄρτι.

v. 13. Supr. 14. 26. & 15. 26. 13 Οταν * δὲ " ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, * ὁδηγήσει ὑμᾶς * εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν "· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα * ἂν " ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

14 Εκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ * τοῦ " ἐμοῦ * λήψεται ", καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

v. 15. S. 17. 10. 15 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατὴρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο εἶπον * ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ * λήψεται ", καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.

16 Μικρὸν, καὶ * οὐ θεωρεῖτέ " με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με, ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα.

17 Εἶπον οὖν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστι τοῦτο ὃ λέγει ἡμῖν· Μικρὸν, καὶ * οὐ θεωρεῖτέ " με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με· καὶ· Οτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς τὸν πατέρα;

18 Ελεγον οὖν· Τοῦτο τί ἐστιν ὃ λέγει, τὸ Μικρόν; οὐκ οἴδαμεν * τί λαλεῖ ".

19 Εγνω * οὖν " ὁ Ιησοῦς ὅτι ἤθελον αὐτὸν * ἐρωτᾷν ", καὶ εἶπεν * αὐτοῖς "· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι εἶπον· Μικρὸν, καὶ οὐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθέ με;

20 Αμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ὅτι " κλαύσετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται· ὑμεῖς * δὲ " λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται.

21 Η γυνὴ ὅταν τίκτῃ, λύπην ἔχει, ὅτι ἦλθεν ἡ * ὥρα " αὐτῆς· ὅταν δὲ γεννήσῃ τὸ παιδίον, οὐκ ἔτι μνημονεύει τῆς * θλίψεως ",

v. 8 — u. 2. v. 9. οὐκ ἐπίστευσαν v. W. v. 10. — B. 1. v. 12. λαλεῖν L. ib. † αὐτὰ Ca. v. 13. — B. 1. ib. † ἐκεῖνος Ca. ib. ἐν τῇ ἀληθείᾳ πάσῃ Ca. ib. ἐὰν A. v. 14. — u. 2. ib. λαμβάνει B. 6. Cp. s. 6. v. 15 † ὑμῖν B. 1. L. m. N. 1. ib. λαμβάνει u. 1. 2. v. ib. οὐκέτι ὄψεσθε v. sic οὐκέτι pro οὐ Go. s. 1. v. 17. οὐκέτι ὄψεσθε Ca. v. 18. ὁ λέγει Ca. v. 19. — Ca. ib. ἐπερωτῆσαι περὶ τούτου Ca. ib. — A. v. 20. — B. 1. L. m. N. 1. ib. — Ca. v. 21. ἡμέρα Ca. s. 1. ib. λύπης Ca. s. 1.

διὰ τὴν χαρὰν, ὅτι ἐγεννήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον.

22 Καὶ ὑμεῖς οὖν λύπην μὲν νῦν * ἔχετε"· πάλιν δὲ ὄψομαι ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἴρει ἀφ' ὑμῶν.

v. 23. Supr. 14. 13. & 15. 16. Matt 7.7. & 21.22. Mar. 11. 24. Luc. 11.9. Jac. 1. 5.

23 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν, * ὅτι ὅσα ἂν" αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν.

24 Ἕως ἄρτι οὐκ ᾐτήσατε οὐδὲν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψεσθε, ἵνα ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

25 Ταῦτα ἐν παροιμίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα ὅτε οὐκ ἔτι ἐν παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παῤῥησίᾳ περὶ τοῦ πατρὸς * ἀναγγελῶ" ὑμῖν.

26 Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ οὐ λέγω ὑμῖν ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα * περὶ ὑμῶν·

v. 27. Infr 17.8. 25.

27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πεφιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε ὅτι ἐγὼ παρὰ τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθον.

28 * Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς", καὶ * ἐλήλυθα" εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα.

29 Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Ἴδε, νῦν παῤῥησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροιμίαν οὐδεμίαν λέγεις.

30 Νῦν οἴδαμεν ὅτι οἶδας πάντα, καὶ οὐ χρείαν ἔχεις ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ. ἐν τούτῳ πιστεύομεν ὅτι * ἀπὸ" Θεοῦ ἐξῆλθες. v. 30. Infr. 7 8.

31 Ἀπεκρίθη αὐτοῖς * ὁ Ἰησοῦς"· Ἄρτι πιστεύετε;

32 Ἰδοὺ, ἔρχεται ὥρα, καὶ * νῦν" ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπισθῆτε ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε. καὶ οὐκ εἰμὶ μόνος, ὅτι ὁ πατὴρ * μετ' ἐμοῦ ἐστι. v. 32. Mat. 26. 31. Mar. 14. 27.

33 Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. ἐν τῷ κόσμῳ θλίψιν * ἕξετε"· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τὸν κόσμον.

v. 22. ἕξετε *A. Ca.* *v.* 23. ἐάν τι *Ca.* εἴ τι ἂν v. *v.* 25. ἀπαγγ. *A. Ca.* *v.* 26. † μου *Ca.* *v.* 28. — u. 1. *ib.* ἐξῆλθεν καὶ ἦλθον *Ca.* *v.* 30. παρὰ *Ca.* *v.* 31. — *Ca.* L. N. 1. *v.* 32. — *Ca. ib.* † μου m. *v.* 33. ἔχετε *A.*

ΚΕΦ. ιζ΄. XVII.

v. 1. Sup. 12. 23.

1 ΤΑῦτα ἐλάλησεν ὁ Ιησοῦς, καὶ * ἐπῆρε" τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν, * καὶ" εἶπε· Πάτερ, ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, δόξασόν σου τὸν υἱὸν, ἵνα * καὶ" ὁ υἱός * σου" δοξάσῃ σε·

v. 2. Matt. 28. 18. Sup. 5. 27.

2 Καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσίαν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν ὃ δέδωκας αὐτῷ, * δώσῃ αὐτοῖς" ζωὴν αἰώνιον.

3 Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλας Ιησοῦν Χριστόν.

4 Εγώ σε ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· * τὸ ἔργον * ἐτελείωσα" ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω·

5 Καὶ νῦν δόξασόν με σὺ πάτερ παρὰ σεαυτῷ τῇ δόξῃ ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον * εἶναι", παρὰ σοί·

6 Εφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις οὓς δέδωκάς μοι * ἐκ τοῦ κόσμου"· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τετηρήκασι.

7 Νῦν * ἔγνωκαν" ὅτι πάντα ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἐστιν·

v. 8. Supr. 16. 27, 30. Inf. v. 25.

8 Οτι τὰ ῥήματα * ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔλαβον, * καὶ ἔγνωσαν" ἀληθῶς ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλθον, καὶ ἐπίστευσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

9 Εγὼ περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· οὐ περὶ τοῦ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί * εἰσι".

v. 10. Sup. 16. 15.

10 Καὶ τὰ ἐμὰ πάντα σά ἐστι, καὶ τὰ σὰ ἐμά· καὶ δεδόξασμαι ἐν αὐτοῖς.

v. 11. Supr. 10. 30. Inf. v. 21.

11 Καὶ οὐκ ἔτι εἰμὶ ἐν * τῷ κόσμῳ, καὶ οὗτοι ἐν τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, * οὓς" δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἓν καθὼς * ἡμεῖς *.

v. 12. Inf. 18. 9. Psal. 109. 8.

12 Οτε ἤμην μετ' αὐτῶν * ἐν τῷ κόσμῳ", ἐγὼ ἐτήρουν αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου· * οὓς" δέδωκάς μοι * ἐφύλαξα, καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἀπώλετο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας· ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ.

13 Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ ταῦτα λαλῶ ἐν

v. 1. ἐπάρας *Ca. ib.* — *Ca. Tr. ib.* — *A. ib.* — B. 1. E. *v* 2. ἔχῃ *Ca. sed pro* αὐτοῖς S. 1. αὐτῷ *v.* 4. † καὶ *Ca. ib.* τελειώσας *A. v.* 5. γενέσθαι *sed post* τοῦ *Ca. v.* 6. — B. 1. *v.* 7. ἔγνωσαν B. 2. ἔγνωκα *Go.* S. 1. *v* 8. † σου *Ca. ib.* — *A. Go. v.* 9. ἦσαν B. 1. *v.* 11. † τούτῳ *Ca. ib.* ὃ *Ca. Co.* ᾧ L. N. 1. S. *om.* U. 1. 2. *ib.* † καὶ B. 2. *ib.* † ἓν ἐσμεν G. *v.* 12. — *Ca. ib.* ὃ *Co.* ᾧ *A. ib.* † καὶ *Ca.*

* τῷ

* τοῦ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς.

14 Εγὼ δέδωκα αὐτοῖς τὸν λόγον σου, καὶ ὁ κόσμος * ἐμίσησεν" αὐτοὺς, ὅτι οὐκ εἰσὶν ἐκ * τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ κόσμου.

15 Οὐκ ἐρωτῶ ἵνα ἄρῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτοὺς ἐκ τοῦ πονηροῦ.

16 Εκ * τοῦ κόσμου οὐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ τοῦ κόσμου οὐκ εἰμί.

17 Αγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ * σου". ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι.

18 Καθὼς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, κἀγὼ ἀπέστειλα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον.

19 Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἁγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὦσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ.

20 Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ
v. 21. τῶν * πιστευόντων " διὰ
Supr. 10. 38. & 14. 10. * τοῦ λόγου" αὐτῶν εἰς ἐμέ·
1Joh.1.3. 21 Ινα πάντες ἓν ὦσι,
& 3. 24. καθὼς σὺ πάτερ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν σοὶ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν * ἓν " ὦσιν· ἵνα ὁ κόσμος πιστεύσῃ ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

22 Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν ἣν δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς ἕν ἐσμεν.

23 Εγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σὺ ἐν ἐμοὶ, ἵνα ὦσι τετελειωμένοι εἰς ἓν, * καὶ " ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος ὅτι σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτοὺς, καθὼς ἐμὲ ἠγάπησας.

24 Πάτερ, οὓς δέδωκάς
μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, v. 24.
κἀκεῖνοι ὦσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα Supr 12. 26. & 14.
θεωρῶσι τὴν δόξαν * τὴν ἐ- 3.
μὴν " ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι 1Theff. 4. 17.
ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Sup. v. 5.

25 Πάτερ δίκαιε, * καὶ " ὁ κόσμος σε οὐκ * ἔγνω ", ἐγὼ δέ σε ἔγνων, καὶ οὗτοι ἔγνωσαν ὅτι σύ με ἀπέστειλας.

26 Καὶ ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα ἡ ἀγάπη ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾖ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς.

v. 13. † τούτῳ Ca. v. 14. μισεῖ Ca. u. 1. ib. † τούτου Ca. v. 16. † τούτου Ca. v. 17. — A. Ca. v. 18. † τοῦτον bis post εἰς Ca. v. 20. πεπιστευκότων B. 1. G. g. L. N. 1. πιστευόντων Cp. E. s. om. ib. τὸν λόγον u. 2. v. 21. — Ca. v. 23. σὺ ἐν ἐμοὶ, κἀγὼ ἐν αὐτοῖς Ca. ib. — Ca. v. 24. — Ca. v. 25. — Ca. ib. ἔγνωκα Ca.

ΚΕΦ. ιη'. XVIII.

v. 1. 1 ΤΑῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς
Matt. 26. 36. ἐξῆλθε σὺν τοῖς μα-
Marc. 14. θηταῖς αὐτοῦ πέραν τοῦ χει-
32. Luc. 22. μάῤῥου * τῶν Κέδρων", ὅπου
39. 2 Sam. 15. ἦν κῆπος, εἰς ὃν εἰσῆλθεν
23. αὐτὸς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐ-
τοῦ.
2 Ἤδει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ πα-
ραδιδοὺς αὐτὸν, τὸν τόπον·
ὅτι πολλάκις συνήχθη * ὁ
Ἰησοῦς ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ.
v. 3. 3 Ὁ οὖν Ἰούδας λαβὼν τὴν
Matt. 26. 47. σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων
Mar. 14. 43. καὶ Φαρισαίων ὑπηρέτας,
Luc. 22. 47. ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ
Act. 1. 16. λαμπάδων καὶ ὅπλων.
4 Ἰησοῦς οὖν εἰδὼς πάντα
τὰ * ἐρχόμενα" ἐπ' αὐτὸν,
* ἐξελθὼν εἶπεν " αὐτοῖς·
Τίνα ζητεῖτε;
5 * Ἀπεκρίθησαν αὐ-
τῷ"· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον.
Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγώ
εἰμι. Εἱστήκει δὲ καὶ Ἰούδας ὁ
παραδιδοὺς αὐτὸν, μετ' αὐ-
τῶν.
6 Ὡς οὖν εἶπεν αὐτοῖς·
Ὅτι ἐγώ εἰμι, ἀπῆλθον εἰς
τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χα-
μαί.
7 Πάλιν οὖν αὐτοὺς ἐπη-
ρώτησε *· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ
δὲ εἶπον *· Ἰησοῦν τὸν Ναζω-
ραῖον.
8 Ἀπεκρίθη * ὁ Ἰησοῦς·
Εἶπον ὑμῖν ὅτι ἐγώ εἰμι. εἰ
οὖν ἐμὲ ζητεῖτε, ἄφετε τού-
τους ὑπάγειν.
9 Ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος v. 9.
ὃν εἶπεν· Ὅτι οὓς δέδωκάς Supr. 17. 12.
μοι, * οὐκ" ἀπώλεσα ἐξ
αὐτῶν οὐδένα.
10 * Σίμων οὖν Πέτρος
ἔχων μάχαιραν, εἵλκυσεν
αὐτὴν, καὶ ἔπαισε τὸν τοῦ ἀρ-
χιερέως δοῦλον, καὶ ἀπέκο-
ψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δε-
ξιόν. ἦν δὲ ὄνομα * τῷ δού-
λῳ" Μάλχος.
11 Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς τῷ
Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαι-
ράν * σου " εἰς τὴν θή-
κην. τὸ ποτήριον ὃ δέδω-
κέ μοι ὁ πατὴρ, οὐ μὴ πίω
αὐτό;
12 Ἡ οὖν σπεῖρα καὶ ὁ χι- v. 12.
λίαρχος καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Matt. 26. 57.
Ἰουδαίων συνέλαβον τὸν Ἰη- Marc. 14. 53.
σοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν. Luc. 22. 54.
13 Καὶ * ἀπήγαγον " v. 13.
αὐτὸν πρὸς Ἄνναν πρῶτον· Luc. 3. 2.

v. 1. τοῦ Κέδρου Ca, τοῦ Κεδρῶν *A. Co.* v. 2. † καὶ u. 1. 2.
v. 4. ἐπερχ. B. 1. *ib.* ἐξῆλθε καὶ λέγει *Ca.* v. 5. ἀποκρι-
θέντες αὐτῷ εἶπον *Go.* & *pro* αὐτῷ *Co. leg.* καὶ εἶπον
v. 7. † λέγων *Ca. ib.* † αὐτῷ L. m. N. 1. † πάλιν *Ca.*
v. 8. † αὐτοῖς *Ca. sic.* B. 1. L. m. N. 1. *sed* — ὁ Ἰησοῦς
v. 9 — *Ca.* v. 10. † τότε *Ca.* & — οὖν *ib.* τοῦ δούλου
ἐκείνου *Ca.* v. 11. — B. 1. *Ca. g.* L. m. N. 1. *Tr.* v. 13.
ἤγαγον *Ca.*

14 * Ἦν

ἦν γὰρ πενθερὸς τοῦ Καϊάφα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου.

v. 14. Supr. 11. 50. 14 * Ἦν δὲ '' Καϊάφας ὁ συμβουλεύσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι συμφέρει ἕνα ἄνθρωπον * ἀπολέσθαι '' ὑπὲρ τοῦ λαοῦ *.

v. 15. Matt. 26. 58. Mar. 14. 54. Luc. 22. 54. 15 Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος, καὶ * ὁ '' ἄλλος μαθητής· ὁ δὲ μαθητὴς ἐκεῖνος ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως.

16 Ὁ δὲ Πέτρος εἱστήκει πρὸς τῇ θύρᾳ * ἔξω ''. ἐξῆλθεν οὖν ὁ μαθητὴς * ὁ ἄλλος '' ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον.

17 Λέγει οὖν ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν εἶ τοῦ ἀνθρώπου τούτου; Λέγει ἐκεῖνος· Οὐκ εἰμί.

18 Εἱστήκεισαν δὲ οἱ δοῦλοι καὶ οἱ ὑπηρέται * ἀνθρακιὰν πεποιηκότες '', ὅτι ψῦχος ἦν, καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος.

19 Ὁ οὖν ἀρχιερεὺς ἠρώτησε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ τῆς διδαχῆς αὐτοῦ.

20 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ παῤῥησίᾳ * ἐλάλησα '' τῷ κόσμῳ· ἐγὼ πάντοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ, ὅπου * πάντοθεν '' οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν.

21 Τί με ἐπερωτᾷς; ἐπερώτησον τοὺς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· ἴδε, οὗτοι οἴδασιν ἃ εἶπον ἐγώ.

22 Ταῦτα δὲ * αὐτοῦ '' εἰπόντος, εἷς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε ῥάπισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπών· Οὕτως ἀποκρίνῃ τῷ ἀρχιερεῖ;

23 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ καλῶς, τί με δέρεις;

24 Ἀπέστειλεν * οὖν '' αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδεμένον πρὸς Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. v. 24. Matt. 26. 57. Mar. 14. 53. Luc. 22. 54.

25 Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος ἑστὼς καὶ θερμαινόμενος. εἶπον οὖν αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἶ; Ἠρνήσατο * ἐκεῖνος, καὶ * εἶπεν ''· Οὐκ εἰμί. v. 25. Matt. 26. 69. Mar. 14. 66. Luc. 22. 55.

v. 14. ὧν δὲ καὶ *Ca. at* — B. 1. L. N. 1. *tantum* † καὶ *post* δὲ *ib.* ἀποθανεῖν *Ca. ib.* † καὶ μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται B. 1. v. 15. — *A.* v. 16. — U. 1. *ib.* ἐκεῖνος B. 1. L. M. N. 1. *at* — *Co.* v. 18. πρὸς τὰς ἀνθρακίας V. v. 20. λελάληκα *A. ib.* πάντες *A. Co.* M. *W.* πάντοτε U. 1. 2. v. 22. — E. U. 2. v. 24. — U. 1. 2. v. 25. † οὖν U. 1. 2. *ib.* λέγει *A.*

26 Λέγει

26 Λέγει εἷς ἐκ τῶν δούλων τοῦ ἀρχιερέως, συγγενὴς ὢν οὗ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτοῦ;

27 Πάλιν οὖν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος, καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησεν.

v. 28. Matt. 27. 1. Marc. 15. 1. Luc. 23. 1. Act. 10. 28. & 11. 3.

28 Ἄγουσιν οὖν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον. * ἦν δὲ πρωΐα ". καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, * ἀλλ' ἵνα " φάγωσι τὸ πάσχα.

29 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πιλάτος πρὸς αὐτοὺς *, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου;

30 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν οὗτος κακοποιὸς, οὐκ ἄν σοι παρεδώκαμεν αὐτόν.

31 Εἶπεν * οὖν " αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον * οὖν " αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμῖν οὐκ ἔξεστιν ἀποκτεῖναι οὐδένα.

v. 32. Matt. 20. 19. Mar. 10. 33. Luc. 18, 32.

32 Ἵνα ὁ λόγος τοῦ * Ἰησοῦ " πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων * ποίῳ " θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.

v. 33. Matt. 27. 11. Marc. 15. 2. Luc. 23. 3.

33 Εἰσῆλθεν οὖν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλάτος, καὶ ἐφώνησε * τὸν Ἰησοῦν "· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;

34 * Ἀπεκρίθη αὐτῷ " ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ' ἑαυτοῦ σὺ τοῦτο λέγεις, ἢ * ἄλλοι σοι εἶπον " περὶ ἐμοῦ;

35 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλάτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός εἰμι; τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν σε ἐμοί· τί ἐποίησας;

36 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου· εἰ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ ὑπηρέται ἂν οἱ ἐμοὶ ἠγωνίζοντο ἵνα μὴ παραδοθῶ τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐντεῦθεν.

37 Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Οὐκοῦν βασιλεὺς εἶ σύ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις * ὅτι " βασιλεύς εἰμι ἐγώ. ἐγὼ εἰς τοῦτο * γεγέννημαι, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς.

38 Λέγει αὐτῷ ὁ Πιλάτος· Τί ἐστιν ἀλήθεια; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε

v. 28. — B. 1. *sed pro* πρωΐα *A.* B. 4. πρωῒ *ib.* ἀλλὰ *A.* *v.* 29. † ἔξω B. 1. s. 1. *v.* 31. δὲ *Ca.* — *Co.* *ib.* δὲ *A.* — *Co.* *v.* 32. θεοῦ G. Κυρίου *Go.* *ib.* ποῖ *A.* *v.* 33. αὐτὸν u. 1. *v.* 34. ἀπεκρίνατο *A.* καὶ ἀπεκριν. *Ca.* *ib.* ἄλλος σοι εἶπε s. 2. *v.* 37. — u. 2. *ib.* † καὶ *A.*

πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει
αὐτοῖς· Ἐγὼ οὐδεμίαν αἰ-
τίαν * εὑρίσκω ἐν αὐτῷ.
v. 39. Matt. 27. 15. Marc. 15. 6. Luc. 23. 17. 39 Ἔστι δὲ συνήθεια ὑμῖν
ἵνα ἕνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ
πάσχα· βούλεσθε οὖν ὑμῖν
ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰου-
δαίων;
v. 40. Act. 3. 14. 40 Ἐκραύγασαν * οὖν πά-
λιν" πάντες, λέγοντες· Μὴ
τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν·
ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς λῃστής.

ΚΕΦ. ιθ'. XIX.

v. 1. Matt. 27. 26. Marc. 15. 15. 1 ΤΟτε οὖν ἔλαβεν ὁ Πι-
λάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐμαστίγωσε.
2 Καὶ οἱ στρατιῶται πλέ-
ξαντες στέφανον ἐξ ἀκανθῶν,
ἐπέθηκαν αὐτοῦ * τῇ κε-
φαλῇ", καὶ ἱμάτιον πορ-
φυροῦν περιέβαλον αὐτόν·
3 * Καὶ ἔλεγον *· Χαῖρε
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων,
καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσ-
ματα.
4 * Ἐξῆλθεν οὖν πάλιν
* ἔξω" ὁ Πιλάτος, καὶ
λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω * ὑ-
μῖν" αὐτὸν ἔξω, ἵνα γνῶτε
ὅτι ἐν αὐτῷ οὐδεμίαν αἰτίαν
εὑρίσκω.
5 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Ἰησοῦς
* ἔξω", φορῶν τὸν ἀκάνθι-
νον στέφανον, καὶ τὸ πορφυ-
ροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει * αὐ-
τοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος.
6 Ὅτε οὖν εἶδον αὐτὸν οἱ
ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται,
ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύ-
ρωσον, σταύρωσον *. Λέγει
αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε
αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε·
ἐγὼ γὰρ οὐχ εὑρίσκω ἐν αὐ-
τῷ αἰτίαν.
7 Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ
Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νόμον ἔχο-
μεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον * ἡ-
μῶν" ὀφείλει ἀποθανεῖν,
ὅτι ἑαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποί-
ησεν.
8 Ὅτε οὖν ἤκουσεν ὁ Πι-
λάτος τοῦτον τὸν λόγον,
μᾶλλον ἐφοβήθη.
9 Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ
πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει
τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἶ σύ; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν
αὐτῷ.
10 Λέγει * οὖν" αὐτῷ ὁ
Πιλάτος· Ἐμοὶ οὐ λαλεῖς;
οὐκ οἶδας ὅτι ἐξουσίαν ἔχω
σταυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
ἀπολῦσαί σε;
11 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·
Οὐκ * εἶχες" ἐξουσίαν οὐδε-
μίαν κατ' ἐμοῦ, εἰ μὴ ἦν

v. 38. † θανάτου m. v. 40. — *Co. at g.* L. m. N. I. — *tantum* πάλιν v. 2. ἐπὶ τὴν *A.* v. 3. † καὶ ἔρχοντο πρὸς αὐτὸν *Co.* s. 3. v. *ib.* † αὐτῷ M. v. 4. † καὶ *A. at* — οὖν *A. Ca. G. ib.* — B. I. *ib.* — B. I. v. 5. — v. *ib.* † ὁ Πιλάτος *Co,* E u. 2. v. 6. † αὐτόν *A.* B. *om Ca.* E. G. g. L. m. N. I. S. 6. u. 2. v. 7. — *Ca.* V. v. 10. — *A.* v. 11. ἔχεις *A. Ca.*

ὅτι

σοι δεδομένον ἄνωθεν· διὰ
τοῦτο ὁ παραδιδούς με σοὶ
μείζονα ἁμαρτίαν ἔχει.
12 Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πι-
λάτος ἀπολῦσαι αὐτόν· οἱ
δὲ Ἰουδαῖοι *ἔκραζον", λέ-
γοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσῃς,
οὐκ εἶ φίλος τοῦ Καίσαρος.
πᾶς * ὁ βασιλέα * αὐτὸν"
ποιῶν, ἀντιλέγει τῷ Καί-
σαρι.
13 Ὁ οὖν Πιλάτος ἀ-
κούσας * τοῦτον τὸν λόγον",
ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ
ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος,
εἰς τόπον λεγόμενον Λιθό-
στρωτον, Ἑβραϊστὶ * δὲ "
Γαββαθᾶ.
14 Ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ
πάσχα, ὥρα * δὲ ὡσεὶ ἕκτη"·
καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε
ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
15 Οἱ δὲ *ἐκραύγασαν"·
Ἆρον, ἆρον, σταύρωσον αὐ-
τόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλά-
τος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν
v. 16. σταυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ
Matt. 27. 35. ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν βασι-
Marc. 15. 22. λέα εἰ μὴ Καίσαρα.
Luc. 23. 33. 16 Τότε οὖν παρέδωκεν
αὐτὸν αὐτοῖς ἵνα σταυρωθῇ.
* παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν
καὶ ἀπήγαγον".
17 Καὶ βαστάζων τὸν
σταυρὸν * αὐτοῦ" ἐξῆλθεν εἰς
* τὸν " λεγόμενον Κρανίου
τόπον, * ὃς λέγεται "Ἑβραϊστὶ
Γολγοθᾶ.
18 Ὅπου αὐτὸν ἐσταύρω-
σαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους
δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν,
μέσον δὲ τὸν Ἰησοῦν.
19 Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον
ὁ Πιλάτος, καὶ * ἔθηκεν"
ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. ἦν δὲ γε-
γραμμένον· ΙΗΣΟΥΣ Ο
ΝΑΖΩΡΑΙΟΣ Ο ΒΑ-
ΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥ-
ΔΑΙΩΝ.
20 Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον
πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰου-
δαίων· ὅτι ἐγγὺς ἦν τῆς πό-
λεως ὁ τόπος ὅπου ἐσταυ-
ρώθη ὁ Ἰησοῦς. καὶ ἦν γε-
γραμμένον Ἑβραϊστί, Ἑλληνι-
στί, Ῥωμαϊστί.
21 Ἔλεγον οὖν τῷ Πιλά-
τῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων·
Μὴ γράφε· Ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος

v. 12. ἐκραύγαζον *A.* M. ἐκραύγασαν *Ca. ib.* † τὸν *Ca. ib.* ἑαυτὸν *A.* v. 13. τούτων τῶν λόγων *A.* B. 2. *Ca. Co. Cp.* S. 4. v. *ib.* — *Ca.* v. 14. ἦν ὡς ἕκτη *A.* m. ἦν ὡσεὶ τρίτη *Ca. W.* v. 15. ἐκραύγαζον *A. Ca.* v. 16. οἱ δὲ παραλαβόντες αὐτὸν ἐπέθηκαν αὐτῷ τὸν στέφανον m. *sed pro* ἀπήγαγον B. 1. *Ca. G. g.* L. M. m. N. 1. S. 5. *Tr.* v. u. 1. 2. *W.* ἤγαγον & *post* ἀπήγαγον — αὐτὸν v. 1. — εἰς τὸ πραιτώριον v. 1. *W.* — αὐτὸν εἰς τὸ σταυρῶσαι *W.* at v. 17. ἑαυτοῦ *A. ib.* τόπον B. 5 E. G. u. 2. & — *postea* — *etiam* λεγόμενον u. 1. *ib.* — v. v. 19. ἐπέθηκεν *A.*

εἶπε·

εἶπε· Βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰου-
δαίων.
22 Ἀπεκρίθη ὁ Πιλά-
τος· Ὃ γέγραφα, γέ-
γραφα.
v. 23. 23 Οἱ οὖν στρατιῶται, ὅτε
Matt. 27. ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλα-
35. Mar. 15. βον τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, * καὶ
24. ἐποίησαν " τέσσαρα μέρη,
Luc. 23. (ἑκάστῳ στρατιώτῃ μέρος,)
34. καὶ τὸν χιτῶνα· ἦν δὲ ὁ χιτὼν
ἄῤῥαφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑ-
φαντὸς δι' ὅλου.
v. 24. 24 Εἶπον * οὖν " πρὸς
Psal. 22. ἀλλήλους· Μὴ σχίσωμεν αὐ-
19. τὸν, ἀλλὰ λάχωμεν περὶ
αὐτοῦ, τίνος ἔσται. ἵνα ἡ
γραφὴ πληρωθῇ ἡ λέγουσα·
Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου
ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισ-
μόν μου ἔβαλον κλῆρον. Οἱ
μὲν οὖν στρατιῶται ταῦτα ἐ-
ποίησαν.
25 Εἱστήκεισαν δὲ παρὰ
τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ
αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ Μαρία ἡ τοῦ
Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγ-
δαληνή.
26 Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν
μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν πα-
ρεστῶτα, ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ
μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἰδοὺ ὁ
υἱός σου.
27 Εἶτα λέγει τῷ μα-
θητῇ· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου. Καὶ
ἀπ' ἐκείνης τῆς * ὥρας "
ἔλαβεν αὐτὴν ὁ μαθητὴς
* εἰς τὰ ἴδια.
28 Μετὰ * τοῦτο " * εἰ- v. 28.
δὼς " ὁ Ἰησοῦς ὅτι πάντα ἤδη Psal. 69.
* τετέλεσται ", ἵνα * τελει- 22.
ωθῇ " ἡ γραφὴ, λέγει· Δι-
ψῶ.
29 Σκεῦος οὖν ἔκειτο v. 29. Matt. 27.
ὄξους μεστόν· οἱ δὲ, πλήσαν- 48.
τες σπόγγον ὄξους *, καὶ ὑσ-
σώπῳ περιθέντες, προσήνεγ-
καν αὐτοῦ τῷ στόματι.
30 Ὅτε οὖν ἔλαβε τὸ ὄξος
ὁ Ἰησοῦς, εἶπε *· Τετέλεσται.
καὶ * κλίνας τὴν κεφαλὴν,
παρέδωκε τὸ πνεῦμα *.
31 Οἱ οὖν Ἰουδαῖοι, ἵνα
μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ
σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ,
ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν, (ἦν
γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα * ἐκεί-
νη " τοῦ σαββάτου,) ἠρώτη-
σαν τὸν Πιλάτον ἵνα κατεα-
γῶσιν αὐτῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρ-
θῶσιν.
32 Ἦλθον οὖν οἱ στρατιῶ-
ται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέ-
αξαν τὰ σκέλη, καὶ τοῦ ἄλλου
τοῦ συσταυρωθέντος αὐτῷ.
33 Ἐπὶ δὲ τὸν Ἰησοῦν ἐλ-
θόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη

v. 24. ποιήσαντες *Ca. ibid.* δὲ *Ca.* v. 27. ἡμέρας *A. ib.* † ἐκεῖνος *Cp.* s. 4. u. 2. v. 28. ταῦτα *Co. ib.* ἰδὼν B. 6. *Co. ib.* τετελείωται E. *ib.* πληρωθῇ *Ca.* v. 29. † μετὰ χολῆς m. v. 30. † περὶ αὐτοῦ s. 1. & τετελείωται *pro* τετέλεσται *Ca. ib.* † πάλιν u. 1. *ib.* † ὡς δὲ ἐξεπνεύσθη, ἐσχίσθη τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω *Tr.* v. 31. — u. 2. ἐκείνου u. 1.

τεθνηκότα, οὐ κατέαξαν αὐ-
τοῦ τὰ σκέλη·
34 Ἀλλ' εἷς τῶν στρατιωτῶν
λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν
ἔνυξε, καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν αἷμα
καὶ ὕδωρ.
35 Καὶ ὁ ἑωρακὼς με-
μαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐ-
τοῦ ἐστιν ἡ μαρτυρία· κἀ-
κεῖνος οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγει,
ἵνα * ὑμεῖς πιστεύσητε.
v. 36. Exod. 12. 46. Num. 9. 12. 36 Ἐγένετο γὰρ ταῦτα ἵνα
ἡ γραφὴ πληρωθῇ· Ὀστοῦν οὐ
συντριβήσεται * αὐτοῦ.
v. 37. Zach. 12. 10. 37 Καὶ πάλιν ἑτέρα
γραφὴ λέγει· Ὄψονται εἰς ὃν
ἐξεκέντησαν.
v. 38. Matt. 27. 57. Mar. 15. 42. Luc. 23. 50. Sup. 12. 42. 38 Μετὰ δὲ ταῦτα ἠρώ-
τησε τὸν Πιλάτον ὁ Ἰωσὴφ ὁ
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μα-
θητὴς τοῦ Ἰησοῦ, κεκρυμμένος
δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰου-
δαίων,) ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα
τοῦ Ἰησοῦ· * καὶ ἐπέτρεψεν " ὁ
Πιλάτος. ἦλθεν οὖν καὶ ἦρε
τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
v. 39. Sup. 3. 1. 39 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδη-
μος (ὁ ἐλθὼν πρὸς * τὸν
Ἰησοῦν " νυκτὸς τὸ πρῶτον,)
φέρων μίγμα * σμύρνης καὶ
ἀλόης ὡσεὶ λίτρας ἑκατόν.
40 Ἔλαβον οὖν τὸ σῶμα
τοῦ * Ἰησοῦ ", καὶ ἔδησαν αὐτὸ
* ὀθονίοις μετὰ τῶν ἀρωμάτων,
καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαί-
οις ἐνταφιάζειν.
41 Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ,
ὅπου ἐσταυρώθη, κῆπος, καὶ
ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον και-
νόν, ἐν ᾧ οὐδέπω οὐδεὶς ἐ-
τέθη.
42 Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν πα-
ρασκευὴν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι
ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθη-
καν τὸν Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. κ'. XX.

1 ΤΗ δὲ μιᾷ * τῶν σαβ- v. 1. Matt. 28. 1.
βάτων " Μαρία ἡ Marc. 16. 1.
Μαγδαληνὴ ἔρχεται πρωῒ Luc. 24. 1.
σκοτίας ἔτι οὔσης, εἰς τὸ
μνημεῖον· καὶ βλέπει τὸν
λίθον ἠρμένον ἐκ * τοῦ μνη-
μείου.
2 * Τρέχει " οὖν καὶ ἔρχεται
πρὸς Σίμωνα Πέτρον, καὶ
πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν ὃν
ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς· καὶ λέγει αὐ-
τοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ
μνημείου, καὶ οὐκ οἴδαμεν ποῦ
ἔθηκαν αὐτόν.
3 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ Πέτρος v. 3. Luc. 24. 12.
καὶ ὁ ἄλλος μαθητής, καὶ
ἤρχοντο εἰς τὸ μνημεῖον.
4 Ἔτρεχον δὲ οἱ δύο ὁ-
μοῦ, καὶ ὁ " ἄλλος μαθητὴς
προέδραμε τάχιον τοῦ Πέ-
τρου, καὶ ἦλθε πρῶτος εἰς
τὸ μνημεῖον.
5 Καὶ παρακύψας βλέ-

v. 35. † καὶ A. Ca. v. 36. † ἀπὸ B. 3. Co. G. L. m. N. I. S. I U. I. v. 38. — B. I. v. 39. αὐτὸν Ca. ib. † καὶ G. v. 40. θεοῦ θεοῦ A ib. † ἐν A B. 7. v. I. τοῦ σαββάτου v. & Μαριὰμ pro Μαρία A. ib. τῆς θύρας Co. v. 2. ἔδραμεν v. ib. † ὅτι M. v. 4. ὁ δὲ A. u. 2.

τὰ κείμενα τὰ ὀθόνια· οὐ μέντοι εἰσῆλθεν.

6 Ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα,

7 Καὶ τὸ σουδάριον ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἕνα τόπον.

8 Τότε οὖν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶδε, καὶ * ἐπίστευσεν·

9 Οὐδέπω * γὰρ" ᾔδεισαν τὴν γραφὴν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.

10 Ἀπῆλθον οὖν πάλιν πρὸς ἑαυτοὺς οἱ μαθηταί.

v. 11. Marc. 16. 5. 11 Μαρία δὲ εἱστήκει πρὸς * τὸ μνημεῖον" κλαίουσα ἔξω. ὡς οὖν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνημεῖον·

12 Καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους * ἐν λευκοῖς καθεζομένους", ἕνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἕνα πρὸς τοῖς ποσὶν, ὅπου * ἔκειτο" τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.

13 Καὶ λέγουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; * Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι ἦραν τὸν κύριόν μου, καὶ οὐκ οἶδα ποῦ ἔθηκαν αὐτόν.

14 * Καὶ" ταῦτα εἰποῦσα, ἐστράφη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἑστῶτα· καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστι. v. 14. Matt. 28. 9. Mar. 16. 9.

15 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη, δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρός ἐστι, λέγει αὐτῷ· Κύριε, εἰ σὺ * ἐβάστασας" αὐτὸν, εἰπέ μοι ποῦ αὐτὸν ἔθηκας· κἀγὼ αὐτὸν ἀρῶ.

16 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μαρία. Στραφεῖσα * ἐκείνη λέγει αὐτῷ· Ῥαββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε.

17 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μή μου ἅπτου· οὔπω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πατέρα μου· πορεύου * δὲ" πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεόν μου καὶ Θεὸν ὑμῶν. v. 17. Psal. 22. 23.

18 Ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς * ὅτι ἑώρακε τὸν κύριον, καὶ ταῦτα" εἶπεν αὐτῇ.

19 Οὔσης * οὖν" ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ * συνηγμένοι" διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν v. 19. Marc. 16. 14. Luc. 24. 36. 1 Cor. 15. 5.

v. 4. ὁ δὲ *A.* u. 2. *v.* 8. † οὐκ *Ca.* *v.* 9. δὲ *Ca.* *v.* 11. τῷ μνημείῳ *A. Ca. g.* M. s. 5. *v.* 12. — *Ca. ib.* ἔθηκαν τὸ *W.* *v.* 13. † τίνα ζητεῖς *Ca.* *v.* 14. — *A.* *v.* 15. ἦρες *Ca.* *v.* 16. † δὲ *Ca.* *v.* 17. οὖν *Ca.* — *A.* *v.* 18. † αὐτοῦ *Ca. ib.* ἃ *Ca.* *v.* 19. δὲ B. I. L. N. I *ib.* — *Ca.*

ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.

20 Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἔδειξεν * αὐτοῖς" τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν * αὐτοῦ". Ἐχάρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ * ἰδόντες τὸν Κύριον.

21 Εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατὴρ, κἀγὼ πέμπω ὑμᾶς.

22 * Καὶ " τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε *, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον.

v. 23. Matt. 16. 19. & 18. 18. 23 * Ἄν " τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, * ἀφίενται" αὐτοῖς· ἄν τινων * κρατῆτε", κεκράτηνται.

24 Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν * μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.

25 Ἔλεγον οὖν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἑωράκαμεν τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω * ἐν ταῖς χερσὶν " αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω * τὴν χεῖρά μου" εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, οὐ μὴ πιστεύσω.

26 Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν· ἔρχεται * ὁ Ἰησοῦς τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν.

27 Εἶτα λέγει τῷ Θωμᾷ· Φέρε τὸν δάκτυλόν * σου" ὧδε, καὶ ἴδε τὰς χεῖράς μου· καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος, ἀλλὰ πιστός.

28 * Καὶ " ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς, καὶ εἶπεν * αὐτῷ"· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου.

29 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· v. 29. 1 Pet. 1. 8.
Ὅτι ἑώρακάς με, * Θωμᾶ", πεπίστευκας *· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες, * καὶ" πιστεύσαντες.

30 Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα v. 30. Infr. 21. 25.
σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ.

31 Ταῦτα δὲ γέγραπται, ἵνα πιστεύσητε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστιν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πιστεύοντες ζωὴν * ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

v. 20. καὶ A. — Ca. m. ib. αὐτοῖς Ca. ib. † αὐτοῦ Ca. v. 22. — Ca. ib. † αὐτοῖς S. 1. v. 23. ἐάν A. ib. ἀφέωνται A. Ca. ib. κρατήσητε Ca. v. 24. † ἐκεῖ Ca. v. 25. † ὅτι Ca. m. ib. εἰς τὰς χεῖρας Ca. ib. τόπον A. B. 1. L. N. 1. ib. μου τὰς χεῖρας Ca. v. 26. † οὖν Ca. v. 27. — Tr. v. 28. — Ca. W. ib. — Co. v. 29. — A. B. em. Ca. Co. E. G. g. L. M. m. N. 1. Tr. u. 1. 2. ib. cum not. interrog. Cu. ib. — A. v. 31. † αἰώνιον Ca. Co. S. 2.

ΚΕΦ. κα'. XXI.

1 ΜΕΤΑ ταῦτα " ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν * πάλιν"
ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς * ἐπὶ
τῆς θαλάσσης τῆς Τιβεριάδος.
ἐφανέρωσε δὲ οὕτως·
2 Ἦσαν ὁμοῦ Σίμων Πέτρος,
καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος
Δίδυμος, καὶ Ναθαναὴλ
* ὁ" ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας,
καὶ οἱ * τοῦ "Ζεβεδαίου,
καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν
αὐτοῦ δύο.
3 Λέγει αὐτοῖς Σίμων
Πέτρος· Ὑπάγω ἁλιεύειν.
Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ
ἡμεῖς σὺν σοί. * Ἐξῆλθον *,
καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον
* εὐθὺς", καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
νυκτὶ ἐπίασαν οὐδέν.
4 Πρωΐας δὲ ἤδη * γενομένης
" ἔστη ὁ Ἰησοῦς * εἰς"
τὸν αἰγιαλόν· οὐ μέντοι ᾔδεισαν
οἱ μαθηταὶ ὅτι Ἰησοῦς
ἐστι.
5 Λέγει οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Παιδία, μή τι προσφάγιον
ἔχετε; Ἀπεκρίθησαν
αὐτῷ· Οὔ.
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς·
Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ
πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὑρήσετε.
* Ἔβαλον οὖν, καὶ οὐκ
ἔτι αὐτὸ ἑλκύσαι * ἴσχυσαν"
ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἰχθύων.
7 Λέγει οὖν ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός * ἐστι. v. 7. Supr. 13. 23.
Σίμων οὖν Πέτρος, ἀκούσας
ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην
διεζώσατο, (ἦν γὰρ
γυμνός,) καὶ * ἔβαλεν" ἑαυτὸν
εἰς τὴν θάλασσαν.
8 Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ
τῷ πλοιαρίῳ ἦλθον, (οὐ γὰρ
ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς,
ἀλλ' ὡς ἀπὸ * πηχῶν" διακοσίων)
σύροντες τὸ δίκτυον
τῶν ἰχθύων.
9 Ὡς οὖν ἀπέβησαν εἰς
τὴν γῆν, βλέπουσιν ἀνθρακιὰν
κειμένην, καὶ ὀψάριον
ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον.
10 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
Ἐνέγκατε * ἀπὸ" τῶν ὀψαρίων
ὧν ἐπιάσατε νῦν.
11 Ἀνέβη Σίμων Πέτρος,
καὶ εἵλκυσε τὸ δίκτυον
* ἐπὶ τῆς γῆς, μεστὸν" ἰχθύων
μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν·
καὶ τοσούτων ὄντων οὐκ
ἐσχίσθη τὸ δίκτυον.
12 Λέγει αὐτοῖς * ὁ Ἰησοῦς"·
Δεῦτε, ἀριστήσατε.
Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν * μαθητῶν"
ἐξετάσαι αὐτόν, Σὺ

v. 1. — E. *ib.* — B. 3. g. L. m. N. 1. *ib.* † αὐτοῦ ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν B. 1. g. m. v. 2. ὃς ἦν *Ca. ib.* υἱοὶ *Ca.* m. v. 3. † καὶ *A. ib.* † οὖν u. 1. 2. *ib.* — *Ca.* v. 4. γινομ. *A. ib.* ἐπὶ *Ca.* v. 6. † οἱ δὲ ἔβαλον *Ca.* & — οὖν *ib.* ἴσχυον s. 1. v. v. 7. † ἡμῶν *Ca. ib.* ἥλατο *Ca.* v. 8. πηχέων *A.* v. 10. ἐκ *Ca.* v. 11. μεστὸν ἐπὶ τὴν γῆν *Ca.* v. 12. — *Tr. ib.* ἀνακειμένων v.

τίς εἶ; εἰδότες ὅτι ὁ Κύριός
ἐστιν.
13 Ἔρχεται * οὖν ὁ Ἰησοῦς,
καὶ λαμβάνει" τὸν ἄρτον,
καὶ * δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ
ὀψάριον ὁμοίως.
14 Τοῦτο ἤδη τρίτον ἐ-
φανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μα-
θηταῖς αὐτοῦ, ἐγερθεὶς ἐκ
νεκρῶν.
15 Ὅτε * οὖν " ἠρίστη-
σαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέ-
τρῳ ὁ Ἰησοῦς· Σίμων * Ἰω-
νᾶ", ἀγαπᾷς με πλεῖον
τούτων; Λέγει αὐτῷ· Ναὶ
Κύριε· * σὺ" οἶδας ὅτι φιλῶ
σε. Λέγει αὐτῷ· * Βόσκε τὰ
* ἀρνία" μου.
16 Λέγει αὐτῷ πάλιν
δεύτερον *· Σίμων * Ἰωνᾶ",
ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ·
Ναὶ Κύριε· σὺ οἶδας ὅτι
φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποί-
μαινε τὰ * πρόβατα" μου.
17 Λέγει αὐτῷ τὸ τρί-
τον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς
με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος ὅτι
εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φι-
λεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύ-
ριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ
γινώσκεις ὅτι φιλῶ σε. Λέ-
γει αὐτῷ * ὁ Ἰησοῦς"· Βό-
σκε τὰ πρόβατά μου.
18 Ἀμὴν ἀμὴν λέγω v. 18. 2 Pet. 1. 14.
σοι, ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζών-
νυες σεαυτὸν, καὶ περιεπάτεις
ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηρά-
σῃς, ἐκτενεῖς τὰς χεῖράς σου,
καὶ ἄλλος σε ζώσει, καὶ οἴσει
* ὅπου οὐ θέλεις.
19 * Τοῦτο" δὲ εἶπε, ση-
μαίνων ποίῳ θανάτῳ δοξά-
σει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰ-
πὼν, λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει
μοι.
20 Ἐπιστραφεὶς * δὲ" ὁ v. 20. Supr. 13.
Πέτρος βλέπει τὸν μαθητὴν 23. & h. c. v. 7.
ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολου-
θοῦντα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ
δείπνῳ ἐπὶ τὸ στῆθος αὐτοῦ,
καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐστιν ὁ
* παραδιδοὺς" σε;
21 Τοῦτον * ἰδὼν ὁ Πέ-
τρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε,
οὗτος δὲ τί;
22 Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν * ἕως
ἔρχομαι, τί πρός σε; σὺ
ἀκολούθει μοι.
23 Ἐξῆλθεν οὖν ὁ λόγος
οὗτος εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, ὅτι
ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος οὐκ ἀ-
ποθνήσκει· καὶ οὐκ εἶπεν * αὐ-
τῷ" ὁ Ἰησοῦς * ὅτι" οὐκ ἀ-

v. 13. — Ca. ib. ἔλαβε v. *ib.* εὐχαριστήσας. *Ca.* s. 1. *& pro* δίδωσιν *Ca.* ἔδωκεν v. ἐδίδου v. 1. — u. 1. *v.* 15. Ἰωαννᾶ s. 1. Ἰωάννου *Ca. Co. ib.* — *Ca. ib.* † ὁ Ἰησοῦς *Ca. ib.* προβάτια *Ca. v.* 16. † ὁ Κύριος *&* — πάλιν *Ca. at* v. — *tantum* δεύτερον *ib.* Ἰωάννου *ut prius, sic & vers. sequ. Co. v.* 17. — *Co. v.* 18. † δὲ *A. v.* 19. ταῦτα *Ca. v.* 20. — *A. ib.* παραδιδῶν *Ca. v.* 21. οὖν *Ca. v.* 22. † οὕτως *Ca.* v. *v.* 23. † καὶ ἔδοξαν *Ca. ib.* αὐτό *Ca. ib.* — *Ca.*

πο-

ἀποθνήσκει· ἀλλ᾽· Ἐὰν αὐτὸν
θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι, τί
πρὸς σε;
24 Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς
ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων, * καὶ
γράψας ταῦτα· καὶ οἴδαμεν
ὅτι ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία
αὐτοῦ.

25 Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ v. 25. Supr. 20. 30.
ὅσα ἐποίησεν ὁ * Ἰησοῦς, ἅ-
τινα ἐὰν γράφηται καθ᾽ ἓν,
οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον
χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βι-
βλία. * Ἀμήν".

---

* ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ".

ΚΕΦ. α΄. I.

1 ΤΟΝ μὲν πρῶτον
λόγον ἐποιησάμην
περὶ πάντων, ὦ
Θεόφιλε, ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς
ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν,
2 Ἄχρι ἧς ἡμέρας ἐντει-
λάμενος * τοῖς" ἀποστόλοις
διὰ Πνεύματος ἁγίου, οὓς
ἐξελέξατο, * ἀνελήφθη".
3 Οἷς καὶ παρέστησεν ἑαυ-
τὸν ζῶντα μετὰ τὸ παθεῖν αὐ-
τὸν, ἐν πολλοῖς τεκμηρίοις,
δι᾽ ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὀ-
πτανόμενος αὐτοῖς, καὶ λέ-
γων τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
Θεοῦ.
4 Καὶ * συναλιζόμενος v. 4. Luc. 24.
* παρήγγειλεν" αὐτοῖς ἀπὸ 49.
Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, Joh. 14.
ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγ- 26 & 15.
γελίαν τοῦ πατρὸς, ἣν ἠκού- 26.
σατε * μου.

v. 24. † ὁ *Cu.* v. 25. † Χριστὸς *Ca. ib.* — *A. Ca. Co.* & *in Ms. g. hæc habentur*, τὸ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιον ἐξεδόθη μετὰ χρόνον λβ΄. τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀναλήψεως.

Historia Apost. sic inscribitur in M. Λουκᾶ εὐαγγελιστοῦ πράξεις Ἀποστόλων v. 2. — τοῖς & *interpunctio post* ἁγίου *transfertur ad* ἀποστ. *Cu. ib.* καὶ ἐκέλευσε κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον *Ca.* & *ponit* ἀνελήφθη *post* ἡμέρας. v. 4. συναυλιζόμενος m. N. 1. 2. συναλισκόμενος (*vel* συναλισγόμενος) μετ᾽ αὐτῶν *Ca. ib.* παρήγγελλεν *Cu. ib.* † (λέγει) διὰ στόματος v.

v. 5. Matt. 3. 11. Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Jo. 1. 26. Inf. 2. 4. & 11. 16. & 19. 4. 5 Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν * ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ * οὐ μετὰ πολλὰς ταύτας ἡμέρας *.

6 Οἱ μὲν οὖν συνελθόντες * ἐπηρώτων" αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, εἰ ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ * ἀποκαθιστάνεις" τὴν βασιλείαν τῷ Ἰσραήλ;

7 * Εἶπε δὲ πρὸς αὐτούς"· Οὐχ ὑμῶν ἐστι γνῶναι χρόνους ἢ καιροὺς οὓς ὁ πατὴρ ἔθετο ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ.

v. 8. Inf. 2. 2. 8 Ἀλλὰ λήψεσθε δύναμιν ἐπελθόντος τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐφ' ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθέ * μοι" μάρτυρες ἔν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ, καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

v. 9. Marc. 16. 19. Luc. 24. 51. 9 * Καὶ ταῦτα εἰπὼν", βλεπόντων αὐτῶν * ἐπήρθη, καὶ" νεφέλη ὑπέλαβεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

10 Καὶ ὡς ἀτενίζοντες ἦσαν εἰς τὸν οὐρανὸν, πορευομένου αὐτοῦ, καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες δύο παρειστήκεισαν αὐτοῖς ἐν * ἐσθῆτι λευκῇ"·

11 Οἳ καὶ εἶπον· Ἄνδρες Γαλιλαῖοι, τί ἑστήκατε ἐμβλέποντες * εἰς τὸν οὐρανόν"; οὗτος ὁ Ἰησοῦς" ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, * οὕτως" ἐλεύσεται * ὃν τρόπον ἐθεάσασθε * αὐτὸν" πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν.

12 Τότε ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπὸ ὄρους τοῦ καλουμένου Ἐλαιῶνος, ὅ ἐστιν ἐγγὺς Ἱερουσαλὴμ, σαββάτου ἔχον ὁδόν.

13 Καὶ ὅτε εἰσῆλθον, ἀνέβησαν εἰς τὸ ὑπερῷον, οὗ ἦσαν καταμένοντες, ὅ, τε Πέτρος καὶ Ἰάκωβος, καὶ * Ἰωάννης", καὶ * Ἀνδρέας", Φίλιππος καὶ Θωμᾶς, Βαρθολομαῖος καὶ Ματθαῖος, Ἰάκωβος Ἀλφαίου καὶ Σίμων ὁ Ζηλωτὴς, καὶ Ἰούδας Ἰακώβου.

14 Οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες * ὁμοθυμαδὸν" τῇ προσευχῇ * καὶ τῇ δεήσει", σὺν γυναιξὶ *, καὶ Μαριὰμ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ,

v. 5. † ἐν Ca. ib. † καὶ ὃ μέλλετε λαμβάνειν Ca. ib. † ἕως τῆς Πεντηκοστῆς Ca. v. 6. ἠρώτων A. ib. ἀποκαθιστήσεις V. v. 7. ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς B. 1. v. 8. μου Ca. v. 9. ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ Ca. ib. καὶ ἐπήρθη post αὐτόν Ca. v. 10. ἐσθήσεσι (ἐσθῆσι V.) λευκαῖς A. v. 11. — Ca. L. m. ib. οὗτος Cu. ib. † πάλιν L. N. 1. ibid. — N. 2. v. 13. post Πέτρος & A. ib. post Πέτρος B. v. 14. — N. 2. ib. — B. 1. Ca. V. ib. καὶ τέκνοις Ca.

καὶ * σὺν " τοῖς ἀδελφοῖς
αὐτοῦ.

15 * Καὶ ἐν " ταῖς ἡμέ-
ραις ταύταις ἀναστὰς Πέ-
τρος ἐν μέσῳ τῶν * μαθη-
τῶν ", εἶπεν· (ἦν τε ὄχλος
* ὀνομάτων " ἐπὶ τὸ αὐτὸ
* ὡς " ἑκατὸν εἴκοσιν·)

v. 16. Psal. 41. 10. Joh. 13. 18. & 18. 3. 16 Ἄνδρες ἀδελφοί, * ἔ-
δει " πληρωθῆναι τὴν γρα-
φὴν * ταύτην " ἣν προεῖπε
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στό-
ματος Δαβὶδ, περὶ Ἰούδα
τοῦ γενομένου ὁδηγοῦ τοῖς συλ-
λαβοῦσι τὸν Ἰησοῦν·

17 * Ὅτι " κατηριθμημη-
μένος ἦν * σὺν " ἡμῖν, καὶ ἔ-
λαχε τὸν κλῆρον τῆς διακο-
νίας ταύτης.

v. 18. Matt. 27. 5. 18 Οὗτος μὲν οὖν ἐκτή-
σατο χωρίον ἐκ τοῦ μισθοῦ τῆς
ἀδικίας *· καὶ * πρηνὴς γενό-
μενος " ἐλάκησε μέσος,
καὶ ἐξεχύθη * πάντα " τὰ
σπλάγχνα αὐτοῦ.

19 Καὶ γνωστὸν ἐγένετο
πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερου-
σαλὴμ, ὥστε κληθῆναι τὸ
χωρίον ἐκεῖνο τῇ ἰδίᾳ δια-
λέκτῳ αὐτῶν, Ἀκελδα-
μὰ, τουτέστι, χωρίον αἵ-
ματος.

20 Γέγραπται γὰρ ἐν βί- v. 20. Psal. 69.
βλῳ ψαλμῶν· Γενηθήτω ἡ 26. Psal. 109.
ἔπαυλις αὐτοῦ ἔρημος, καὶ 8.
μὴ * ἔστω " ὁ κατοικῶν ἐν
αὐτῇ. Καί· Τὴν ἐπισκο-
πὴν αὐτοῦ * λάβοι " ἕτε-
ρος.

21 Δεῖ οὖν τῶν συνελθόν-
των ἡμῖν ἀνδρῶν ἐν παντὶ
χρόνῳ, * ἐν " ᾧ εἰσῆλθε καὶ
ἐξῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ὁ Κύριος
Ἰησοῦς *,

22 Ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ
βαπτίσματος Ἰωάννου * ἕ-
ως " τῆς ἡμέρας ἧς ἀνελήφθη
ἀφ' ἡμῶν, μάρτυρα τῆς ἀ-
ναστάσεως αὐτοῦ γενέσθαι σὺν
ἡμῖν ἕνα τούτων.

23 Καὶ * ἔστησαν δύο,
* Ἰωσὴφ " τὸν καλούμενον
* Βαρσαβᾶν ", ὃς ἐπεκλήθη
Ἰοῦστος, καὶ Ματθίαν.

24 Καὶ προσευξάμενοι
εἶπον· * Σὺ " Κύριε καρδι-
ογνῶστα πάντων, ἀνάδειξον
* ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα ὃν
ἐξελέξω ",

25 Λαβεῖν τὸν * κλῆρον "

Ib. — καὶ *A.* *v.* 15. ἐν δὲ *Ca.* *ib.* ἀδελφῶν *A.* S. I. V. *ib.* ἄνδρων B. ἀνθρώπων V. *ib.* ὡσεὶ *A.* *v.* 16. δεῖ *Ca.* *ib.* — *A.* *v.* 17. ὃς V. *ib.* ἐν καὶ *A.* *Ca.* V. *v.* 18. † αὐτοῦ *Ca.* *ib.* ἀποκρεμάμενος V. *ib.* — *A.* *v.* 19 Ἀκελδαμάχ *A.* B. I. *v.* 20. ἡ *Ca.* *ib.* λαβέτω *A.* *Ca.* S. 2. V. *v.* 21. — *A.* *ib.* † Χριστὸς *A.* *v.* 22. ἄχρι *A.* *Ca.* *v.* 23. † τούτων λεχθέντων B. I. *ib.* Ἰωσῆν S. I. *ib.* Βαρσαβαβᾶν *A.* Βαρναβᾶν *Ca.* *v.* 24. — *Ca.* *ib.* ὃν ἐξελέξω ἐκ τούτων τῶν δύο ἕνα *A.* *Ca.* L. M. m. N. I. *W.* ἐκ τούτων τῶν δύο ὃν ἕνα ἐξελ. *& tollit interpunct. & tranfert ad* ἕνα *v.* 25. τόπον *A.* *Ca.* S. I. V.

τῆς διακονίας ταύτης καὶ ἀπο-
στολῆς, ἐξ ἧς παρέβη Ἰούδας,
πορευθῆναι εἰς τὸν τόπον τὸν
* ἴδιον".

26 Καὶ ἔδωκαν * κλή-
ρους αὐτῶν", καὶ ἔπεσεν ὁ
κλῆρος ἐπὶ Ματθίαν, καὶ
συγκατεψηφίσθη μετὰ τῶν * ἕν-
δεκα" ἀποστόλων.

ΚΕΦ. β'. II.

1 ΚΑὶ * ἐν τῷ" συμ-
πληροῦσθαι * τὴν ἡμέ-
ραν" τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν
* ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ
τὸ αὐτό".

2 Καὶ * ἐγένετο" ἄφνω
* ἐκ" τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ
φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ
ἐπλήρωσεν * ὅλον" τὸν οἶ-
κον οὗ ἦσαν * καθήμενοι".

3 Καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς
διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὡ-
σεὶ πυρός, * ἐκάθισέ τε"
ἐφ' ἕνα ἕκαστον αὐτῶν.

v. 4. Supr. 1. 5. 4 Καὶ ἐπλήσθησαν ἅ-
παντες Πνεύματος ἁγίου,
καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις
γλώσσαις, καθὼς τὸ Πνεῦ-
μα * ἐδίδου αὐτοῖς ἀπο-
φθέγγεσθαι".

5 Ἦσαν δὲ * ἐν" Ἱερου-
σαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι,
ἄνδρες εὐλαβεῖς, ἀπὸ παν-
τὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐ-
ρανόν.

6 Γενομένης δὲ τῆς φωνῆς
ταύτης, συνῆλθε τὸ πλῆ-
θος, καὶ συνεχύθη· * ὅτι"
ἤκουον εἷς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ
διαλέκτῳ λαλούντων" αὐ-
τῶν.

7 Ἐξίσταντο δὲ * πάν-
τες" καὶ ἐθαύμαζον, λέγον-
τες * πρὸς ἀλλήλους"· Οὐκ
ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λα-
λοῦντες Γαλιλαῖοι;

8 Καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκού-
ομεν ἕκαστος * τῇ ἰδίᾳ δια-
λέκτῳ" ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννή-
θημεν;

9 Πάρθοι καὶ Μῆδοι καὶ
Ἐλαμῖται, καὶ οἱ κατοικοῦν-
τες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰου-
δαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν,
Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν,

10 Φρυγίαν τε καὶ Παμ-
φυλίαν, Αἴγυπτον, καὶ τὰ
μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυ-

Ib. δίκαιον *A.* *v.* 26. αὐτοῖς κλῆρον S. 1. *sed A. tantum* αὐτοῖς *pro* αὐτῶν *ib.* δώδεκα *Ca.* *v.* 1. ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις τοῦ *Ca.* *ib.* τὰς ἡμέρας V. *ib.* πάντες ὁμοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό *A.* & *pro* ἦσαν ἅπαντες *Ca. leg.* ὄντων αὐτῶν πάντων *Ca.* & *post* ἅπαντες † Ἀπόστολοι L. m. *W.* *v.* 2. ἰδοὺ *Ca.* *ib.* ἀπὸ *Ca.* *ib.* πάντα *Ca.* *ib.* καθεζόμενοι *Ca.* *v.* 3. καὶ ἐκάθισαν *Ca.* *v.* 4. † τὸ ἅγιον B. 1. *v.* 5. εἰς *A.* *v.* 6. καὶ *Ca.* & ἤκουσεν *pro* ἤκουον εἷς N. 2. *ib.* λαλοῦντας ταῖς γλώσσαις *Ca.* *v.* 7. — *Ca.* N. 1. *ib.* — *A.* V. *v.* 8. τὴν διάλεκτον *Ca.*

ῥήνην,

ρῆμα, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι,

11 Κρῆτες καὶ Ἄραβες, * ἀκούομεν" λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ.

12 Ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, * ἄλλος πρὸς ἄλλον' λέγοντες· Τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;

13 Ἕτεροι δὲ * χλευάζοντες" ἔλεγον· Ὅτι * γλεύκους μεμεστωμένοι εἰσί.

14 Σταθεὶς δὲ Πέτρος σὺν τοῖς ἕνδεκα *, ἐπῆρε * τὴν φωνὴν αὐτοῦ *, καὶ * ἀπεφθέγξατο αὐτοῖς"· Ἄνδρες Ἰουδαῖοι, καὶ οἱ κατοικοῦντες Ἱερουσαλὴμ ἅπαντες, τοῦτο ὑμῖν γνωστὸν ἔστω, καὶ ἐνωτίσασθε τὰ ῥήματά μου.

15 Οὐ γὰρ, ὡς ὑμεῖς ὑπολαμβάνετε, οὗτοι μεθύουσιν· ἔστι γὰρ, ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας·

v. 16. Joel. 2. 28. 16 Ἀλλὰ τοῦτό ἐστι τὸ εἰρημένον διὰ τοῦ προφήτου * Ἰωήλ"·

17 * Καὶ" ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, (λέγει ὁ * Θεὸς,) ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα· καὶ προφητεύσουσιν οἱ υἱοὶ * ὑμῶν" καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν, καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὁράσεις ὄψονται, καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν * ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται.

18 Καί * γε" ἐπὶ τοὺς δούλους μου καὶ ἐπὶ τὰς δούλας μου * ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις" ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ Πνεύματός μου, * καὶ προφητεύσουσι".

19 Καὶ δώσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ σημεῖα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ.

20 Ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα, πρὶν * ἢ" ἐλθεῖν τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ.

21 Καὶ ἔσται, πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, σωθήσεται. v. 21. Rom. 10. 13.

22 Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, ἀκούσατε τοὺς λόγους τούτους· Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον, ἄνδρα ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀποδεδειγμένον εἰς ὑμᾶς δυνάμεσι καὶ τέρασι καὶ σημείοις οἷς ἐποίησε δι' αὐτοῦ ὁ Θεὸς ἐν μέσῳ ὑμῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ" οἴδατε, v. 22. Inf. 10. 38.

v. 11. ἠκούσαμεν V. v. 12. πρὸς ἀλλήλους V. & post ἄλλον poster. † ἐπὶ τὸ γεγονότι καὶ Ca. v. 13. διαχλευάζ. A. Ca. N. 2. ib. † οὗτοι Ca. v. 14. † Ἀποστόλοις Ca. ib. † πρῶτος Ca ib. † πρότερον B. 1. ib. εἶπε Ca. v. 16. — Ca. v. 17. — Ca. ib. † Κύριος B. L. sed Ca. ponit pro θεός ib. bis, αὐτῶν. & bis postea — Ca. ib. ἐνυπνίοις Cp. N. 1. S. 2. v. 18. τοι Cu. ib. — Ca. ib. — Ca. v. 20. — A. v. 22. ὑμεῖς πάντες B. 1. & — καὶ A. B. 1.

23 Τοῦτον

23 Τοῦτον τῇ ὡρισμένῃ
βουλῇ καὶ προγνώσει τοῦ Θεοῦ
ἔκδοτον * λαβόντες", διὰ
* χειρῶν" ἀνόμων προσπη-
ξάντες ἀνείλετε.

v. 24. Infr. v. 32. & 3. 15. & 4. 10. & 10. 40. & 13. 30. 34. & 17. 31. Rom. 4. 24. & 8. 11. 1 Cor. 6. 14. & 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Gal. 1. 1. Eph. 1. 20. Coloss. 2. 12. 1 Thess. 1. 10. Heb. 13. 20.

24 Ὃν ὁ Θεὸς ἀνέστησε *,
λύσας * τὰς ὠδῖνας τοῦ
* θανάτου", καθότι οὐκ ἦν
δυνατὸν κρατεῖσθαι αὐτὸν ὑπ'
αὐτοῦ·

v. 25. Psal. 16. 8.

25 Δαβὶδ * γὰρ λέγει εἰς
αὐτόν· Προωρώμην τὸν Κύ-
ριον * ἐνώπιόν μου διὰ
παντὸς, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου
ἐστὶν, ἵνα μὴ σαλευθῶ.
26 Διὰ τοῦτο εὐφράνθη
ἡ καρδία μου, καὶ ἠγαλλιά-
σατο ἡ γλῶσσά μου· ἔτι δὲ
καὶ ἡ σάρξ μου κατασκηνώσει
ἐπ' ἐλπίδι,
27 Ὅτι οὐκ ἐγκαταλεί-
ψεις τὴν ψυχήν μου εἰς
* ᾅδου", οὐδὲ δώσεις τὸν ὅσιόν
σου ἰδεῖν διαφθοράν.
28 Ἐγνώρισάς μοι ὁδοὺς
ζωῆς· πληρώσεις με εὐ-
φροσύνης μετὰ τοῦ προσώπου
σου.

v. 29. 1 Reg. 2. 10. Infr. 13. 36.

29 Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐξὸν
εἰπεῖν μετὰ παῤῥησίας πρὸς
ὑμᾶς περὶ τοῦ πατριάρχου
Δαβὶδ, ὅτι καὶ ἐτελεύτησε καὶ
ἐτάφη, καὶ τὸ * μνῆμα"
αὐτοῦ ἐστιν * ἐν" ἡμῖν ἄχρι
τῆς ἡμέρας ταύτης.

v. 30. 2 Sam. 7. 12. 1 Chron. 22. 10. Psal. 132. 11. Infr. 13. 34.

30 Προφήτης οὖν ὑ-
πάρχων, καὶ εἰδὼς ὅτι ὅρκῳ
ὤμοσεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, ἐκ
καρποῦ τῆς * ὀσφύος" αὐτοῦ
* τὸ κατὰ σάρκα ἀναστήσειν
τὸν Χριστὸν, καθίσαι ἐπὶ τοῦ
θρόνου αὐτοῦ",

v. 31. Psal. 16. 10. Infr. 13. 35.

31 Προϊδὼν ἐλάλησε πε-
ρὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χρι-
στοῦ, ὅτι οὐ * κατελείφθη ἡ ψυ-
χὴ αὐτοῦ" εἰς ᾅδου, οὐδὲ" ἡ
σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθο-
ράν.
32 Τοῦτον * τὸν Ἰησοῦν ἀ-
νέστησεν ὁ Θεὸς, οὗ πάντες
ἡμεῖς ἐσμεν μάρτυρες.
33 Τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ
ὑψωθεὶς, τήν τε ἐπαγγε-
λίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος
λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς,
ἐξέχεε * τοῦτο ὃ" νῦν ὑμεῖς
βλέπετε καὶ ἀκούετε.

v. 34. Psal. 110. 1.

34 Οὐ γὰρ Δαβὶδ ἀνέβη

v. 23. — *A.* V. *ib.* χειρὸς *Ca.* *v.* 24. † ἐκ νεκρῶν N. 2. *ib.* † δι' αὐτοῦ B. 1. *ib.* ᾅδου S. 1. V. *v.* 25. † μὲ B. 1. *ib.* † μου *Ca.* *v.* 27. ᾅδην *Ca.* *v.* 29. μνημεῖον *Ca.* *ib.* παρ' *Ca.* *v.* 30. καρδίας *Ca.* *ib.* καθίσαι ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ, τὸ κατὰ σάρκα ἀναστῆσαι τὸν Χριστὸν *Cu. at* — τὸ κατὰ σάρκα B. 1. & † καὶ *ante* καθίσαι B. 1. & καθίσας ἐπὶ τὸν θρόνον *A. sic* τὸν θρόνον *Ca.* N. 2 *v.* 31. οὔτε (B. 1. L. m. οὐκ) ἐγκατελείφθη *A.* B. 1. N. 2. — *etiam* ἡ ψυχὴ αὐτοῦ V. *ib.* οὔτε *A.* & ἐν *pro* εἰς *Ca.* *v.* 32. † οὖν B. 1. *sic Ca. sed* — τὸν *v.* 33. ταύτην τὴν δωρεὰν ἣν V. *at post* τοῦτο † δῶρον B. 1. & *pro* τοῦτο ὃ νῦν ὑμεῖς *Ca.* ὑμῖν ὃ καὶ & *pro* τοῦτο, ὃ V. *at* τοῦτον ὃν, & — νῦν *A.*

εἰς

εἰς τοὺς οὐρανούς· * λέγει δὲ "
αὐτός· * Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ
Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν
μου,
35 Ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐ-
χθρούς σου ὑποπόδιον τῶν πο-
δῶν σου.
36 Ἀσφαλῶς οὖν γινω-
σκέτω πᾶς οἶκος Ἰσραήλ,
ὅτι Κύριον καὶ Χριστὸν * αὐ-
τὸν " ὁ Θεὸς ἐποίησε, τοῦ-
τον τὸν Ἰησοῦν ὃν ὑμεῖς ἐσταυ-
ρώσατε.
37 * Ἀκούσαντες δὲ κα-
τενύγησαν * τῇ καρδίᾳ ",
* εἶπόν τε " πρὸς τὸν Πέτρον
καὶ τοὺς * λοιποὺς " ἀποστό-
λους· Τί * ποιήσομεν, ἄνδρες
ἀδελφοί * ;
38 Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς
αὐτούς *· Μετανοήσατε, καὶ
βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν
* ἐπὶ " τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ
Χριστοῦ * εἰς ἄφεσιν ἁμαρ-
τιῶν "· καὶ λήψεσθε τὴν δω-
ρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος.
39 * Ὑμῖν " γάρ ἐστιν ἡ
ἐπαγγελία καὶ τοῖς τέκνοις
* ὑμῶν ", καὶ πᾶσι τοῖς εἰς
μακρὰν, * ὅσους " ἂν προσ-
καλέσηται Κύριος ὁ Θεὸς
ἡμῶν.
40 Ἑτέροις τε λόγοις
πλείοσι διεμαρτύρετο, καὶ
παρεκάλει *, λέγων· Σώθητε
ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς σκολιᾶς
ταύτης.
41 Οἱ μὲν οὖν * ἀσμένως
ἀποδεξάμενοι " τὸν λόγον αὐ-
τοῦ, ἐβαπτίσθησαν· καὶ προσ-
ετέθησαν * τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
ψυχαὶ ὡσεὶ τρισχίλιαι.
42 * Ἦσαν δὲ προσκαρ-
τεροῦντες * τῇ διδαχῇ τῶν
ἀποστόλων, καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ
τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, καὶ ταῖς
προσευχαῖς.
43 Ἐγένετο δὲ πάσῃ ψυ-
χῇ φόβος· πολλά τε τέρα-
τα καὶ σημεῖα * διὰ * τῶν
ἀποστόλων ἐγίνετο *.
44 Πάντες δὲ οἱ * πι- v. 44. Inf. 4. 32.

v. 34 εἴρηκε γὰρ *Ca. ib.* λέγει *Ca.* v. 36. — *Ca. at A. ponit post* Κύριον v. 37. τότε πάντες οἱ συνελθόντες καὶ ἀκούσαντες *Ca. &* οὖν *pro* δὲ B. 1. *ib.* τὴν καρδίαν *A. ib.* καί τινες ἐξ αὐτῶν εἶπον *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † οὖν *Ca. ib.* ποιήσομαι *A. ib.* ὑποδείξατε ἡμῖν B. 1. *Ca.* v. 38. † φησι *Ca. &* — ἔφη. *at A. ponit* Φησι *post* μετάν. *ib.* ἐν *Ca. ib.* † τοῦ Κυρίου B. 1. *sic Ca. sed ante* Ἰησοῦ *ib.* τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν *A.* v. 39. ἡμῖν *& ib.* ἡμῶν *Ca. ib.* οὓς *A.* v. 40. † αὐτοὺς *A. Ca.* L. m. N. 2. v. 41. πιστεύσαντες *Ca. sed* — ἀσμένως v. *ib.* † ἐν *A.* v. 42. † καὶ & — δὲ *Ca. ib.* † ἐν *A.* & † ὁμοθυμαδὸν N. 2. v. 43. † οὐ μικρὰ B. 1. *ib.* † τῶν χειρῶν B. 1. *ib.* † ἐν Ἱερουσαλὴμ φόβος τε ἦν μέγας ἐπὶ πάντας αὐτοὺς *A.* L. m. N. 2. s. 1. v. *sed* L. N. 2. *ponunt* εἰς *pro* ἐν *& A. pro* αὐτοὺς *ponit* καὶ, *sed* B. 1. *tantum* † ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 24. πιστεύσαντες *Ca.*

ςεύοντες'' ἦσαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ εἶχον ἅπαντα κοινά.

45 Καὶ * τὰ '' κτήματα * καὶ τὰς '' ὑπάρξεις ἐπίπρασκον, καὶ * διεμέριζον'' αὐτὰ * πᾶσι, * καθότι'' ἄν τις χρείαν εἶχε.

v. 46. Inf. 10. 7. 46 * Καθ' ἡμέραν * τε προσκαρτεροῦντες * ὁμοθυμαδὸν'' ἐν τῷ ἱερῷ, * κλῶντές τε κατ' οἶκον'' ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ἀφελότητι καρδίας,

47 * Αἰνοῦντες'' τὸν Θεὸν, καὶ ἔχοντες χάριν πρὸς ὅλον τὸν * λαόν''. Ὁ δὲ Κύριος προσετίθει * τοὺς σωζομένους'' καθ' ἡμέραν * τῇ ἐκκλησίᾳ''.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 * ΕΠὶ τὸ αὐτὸ δὲ'' Πέτρος * καὶ Ἰωάννης ἀνέβαινον εἰς τὸ ἱερὸν ἐπὶ τὴν ὥραν τῆς προσευχῆς τὴν ἐννάτην.

2 Καί * τις ἀνὴρ χωλὸς ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ * ὑπάρχων'', ἐβαστάζετο· ὃν ἐτίθουν καθ' ἡμέραν πρὸς τὴν * θύραν'' τοῦ ἱεροῦ τὴν * λεγομένην'' Ὡραίαν, τοῦ * αἰτεῖν'' ἐλεημοσύνην * παρὰ τῶν'' εἰσπορευομένων εἰς τὸ ἱερόν.

3 * Ὃς'' ἰδὼν Πέτρον καὶ Ἰωάννην μέλλοντας εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν, ἠρώτα * ἐλεημοσύνην λαβεῖν *.

4 * Ἀτενίσας'' δὲ Πέτρος εἰς αὐτὸν σὺν τῷ Ἰωάννῃ, εἶπε· * Βλέψον'' εἰς ἡμᾶς.

5 Ὁ δὲ * ἐπεῖχεν'' αὐτοῖς, προσδοκῶν τι παρ' αὐτῶν λαβεῖν.

6 Εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐχ ὑπάρχει μοι· ὃ δὲ ἔχω, τοῦτό σοι δίδωμι· Ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου * ἔγειραι καὶ'' περιπάτει.

7 Καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε *· παραχρῆμα * δὲ'' ἐστερεώθησαν

v. 45. ὅσοι Ca. εἶχον, ἢ Ca. ib. ἐμέριζ. ib. † καθ' ἡμέραν Ca. ib. τοῖς Ca. v. 46. πάντες ib. — Ca. ib. καὶ κατ' οἴκους ἀν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, κλῶντές τε Ca. v. 47. συναν. V. ib. κόσμον Ca. ib. τοῖς σωζομ. N. 2. & ἐπὶ τὸ αὐτὸ pro καθ' ἡμέραν Ca. ib. — A. V. v. 1. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις Ca ib. † δὲ A. & — prius sic s. 2. & adjungit ἐπὶ τὸ αὐτὸ ver. præced. v. 2. ἰδοὺ Ca. ib. — Ca. ib. πύλην B. 1. ib. καλουμένην m. ib. λαβεῖν Ca. ib. παρ' αὐτῶν Ca. v. 3 οὗτος ἀτενίσας τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ Ca. ib. † αὐτοὺς Ca. ib. † παρ' αὐτῶν B. 1. v. 4. ἐμβλέψας Ca. ib. ἀτένισον Ca. v. 5. ἀτενίσας Ca. v. 6. — Ca. v. 7. † αὐτὸν N. 2. ib. ἐστάθη, καὶ Ca. & pro δὲ ponit καὶ ante παραχρ.

αὐτοῦ

αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά.

8 Καὶ ἐξαλλόμενος *ἔστη", καὶ περιεπάτει *· καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν, *περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος, καὶ "αἰνῶν τὸν Θεόν·

9 Καὶ εἶδεν αὐτὸν πᾶς ὁ λαὸς περιπατοῦντα καὶ αἰνοῦντα τὸν Θεόν·

10 Ἐπεγίνωσκόν * τε " αὐτὸν ὅτι * οὗτος " ἦν ὁ πρὸς τὴν ἐλεημοσύνην καθήμενος ἐπὶ τῇ Ὡραίᾳ πύλῃ τοῦ ἱεροῦ· καὶ ἐπλήσθησαν θάμβους καὶ ἐκστάσεως ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι αὐτῷ.

11 * Κρατοῦντος δὲ τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην, συνέδραμε πρὸς αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ " τῇ στοᾷ τῇ καλουμένῃ Σολομῶντος, ἔκθαμβοι.

12 * Ἰδὼν δὲ Πέτρος ἀπεκρίνατο πρὸς τὸν λαόν"· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς * ἰδίᾳ δυνάμει ἢ * εὐσεβείᾳ " πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν * αὐτόν";

13 Ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ καὶ * Ἰσαὰκ καὶ * Ἰακὼβ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἐδόξασε τὸν παῖδα αὐτοῦ Ἰησοῦν *, ὃν ὑμεῖς * παρεδώκατε *, καὶ ἠρνήσασθε * αὐτὸν " κατὰ πρόσωπον Πιλάτου, κρίναντος ἐκείνου ἀπολύειν *. v. 13. Inf. 5. 30.

14 Ὑμεῖς δὲ τὸν ἅγιον καὶ δίκαιον * ἠρνήσασθε ", καὶ * ᾐτήσασθε ἄνδρα φονέα * χαρισθῆναι ὑμῖν· v. 14. Matt. 27. 20. Mar. 15. 11. Luc. 23. 18. Joh. 18. 40.

15 Τὸν δὲ ἀρχηγὸν τῆς ζωῆς ἀπεκτείνατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, οὗ ἡμεῖς μάρτυρές ἐσμεν. v. 15. Supr. 2. 24.

16 Καὶ ἐπὶ τῇ πίστει τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, τοῦτον, ὃν θεωρεῖτε καὶ οἴδατε, * ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ· καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν.

17 Καὶ νῦν, * ἀδελφοὶ, * οἶδα " ὅτι κατὰ ἄγνοιαν

v. 8. ἀνέστη N. 1. *ib.* † χαίρων B. 1. χαιρόμενος *Ca. ib.* — *Ca. at* — *tantum* & *A.* v. 10. δὲ *A. ib.* αὐτὸς *A.* N. 2. v. 11. ἐκπορευομένου δὲ τοῦ Πέτρου καὶ Ἰωάννου συνεξεπορεύετο κρατῶν αὐτοὺς, οἱ δὲ θαμβηθέντες ἔστησαν ἐν *Ca.* & *pro* τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ *A.* B. 1. N. 2. αὐτοῦ. v. 12. ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτοὺς *Ca. ib.* † ἡμῶν τῇ *Ca. ib.* ἐξουσίᾳ V. *ib.* τοῦτον B. 1. v. 13. † Θεὸς *bis A.* *Ca.* N. 2. V. *ib.* † Χριστὸν *Ca. ib.* † μὲν *A.* B. 1. *ib.* † εἰς κριτήριον B. 1. *at Ca.* κρίναντος *ib.* — *A.* N. 2. *ib.* † αὐτὸν θέλοντος *Ca.* v. 14. ἐβαρύνατε *Ca. ib.* † μᾶλλον B. 1. *ib.* † ζῆν καὶ B. 1. v. 16. † ὅτι *Ca.* v. 17. † ἄνδρες *Ca. ib.* ἐπιστάμεθα *Ca.*

ἐπράξατε*, ὥσπερ καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν.

v. 18. Luc. 24. 44. 18 Ὁ δὲ Θεὸς * ἃ " προκατήγγειλε διὰ στόματος πάντων τῶν προφητῶν* αὐτοῦ", * παθεῖν τὸν Χριστὸν", ἐπλήρωσεν οὕτω.

19 Μετανοήσατε οὖν καὶ ἐπιστρέψατε, εἰς τὸ ἐξαλειφθῆναι ὑμῶν τὰς ἁμαρτίας· ὅπως ἂν ἔλθωσι καιροὶ ἀναψύξεως * ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου,

20 Καὶ ἀποστείλῃ τὸν * προκεκηρυγμένον " ὑμῖν Ἰησοῦν Χριστόν,

21 Ὃν δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων * ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν * ἀπ' αἰῶνος.

v. 22. Deut. 18. 15. Inf. 7. 37. 22 Μωσῆς μὲν * γὰρ " πρὸς τοὺς πατέρας * εἶπεν· Ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς·

23 Ἔσται δὲ, πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀκούσῃ τοῦ προφήτου ἐκείνου, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ*.

24 Καὶ πάντες δὲ οἱ προφῆται ἀπὸ Σαμουὴλ καὶ τῶν καθεξῆς, ὅσοι ἐλάλησαν, καὶ * προκατήγγειλαν " τὰς ἡμέρας ταύτας.

25 Ὑμεῖς * ἐστε * υἱοὶ τῶν προφητῶν καὶ τῆς διαθήκης ἧς διέθετο ὁ Θεὸς πρὸς τοὺς πατέρας * ἡμῶν ", λέγων πρὸς Ἀβραάμ· Καὶ * τῷ σπέρματί σου ἐνευλογηθήσονται πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῆς γῆς. v. 25. Gen. 12. 3. & 22. 18. & 26. 4. Rom. 15. 8.

26 Ὑμῖν πρῶτον ὁ Θεὸς, ἀναστήσας τὸν παῖδα αὐτοῦ * Ἰησοῦν ", * ἀπέστειλεν " αὐτὸν εὐλογοῦντα ὑμᾶς, ἐν τῷ ἀποστρέφειν ἕκαστον * ἀπὸ τῶν πονηριῶν * ὑμῶν ". v. 26. Infr. 13. 46.

Ib. † πονηρόν *Ca.* m. *v.* 18. ὃ *Ca. ib.* — B. 1. *Ca. ib.* — *A.* & † αὐτοῦ *post* Χριστὸν B. 1. *Ca.* N. 2. *v.* 19. † ὑμῖν B. 1. *v.* 20 προκεχειρισμένον *A.* s. *om.* *v.* 21. † πάντων *W. ib.* † τῶν B. 1. & — ἀπ' αἰῶνος *Ca.* *v.* 22. — B. 1. *Ca.* L. M. N. 2. *ib.* † ἡμῶν *Ca.* L. m. *sed* — πρὸς τοὺς πατέρας N. 2. *v.* 23. † αὐτῆς N. 2. *v.* 24. κατήγγειλαν *Ca.* M. N. 1. 2. *v.* 25. † δὲ N. 1. *ib.* † οἱ *A.* B. 1. *ib.* ὑμῶν *A. ib.* † ἐν *A.* *v.* 26. — B. 1. *Ca. ib.* ἕκαστος. *Ca. ib.* † ὑμῶν S. 1. *ib.* αὐτοῦ S. 1. *sic* & V. *sed leg.* τῶν πονηριῶν.

ΚΕΦ. δ'. IV.

1 ΛΑλούντων δὲ αὐτῶν πρὸς τὸν λαὸν*, ἐπέστησαν * αὐτοῖς" οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ καὶ οἱ Σαδδουκαῖοι,

2 Διαπονούμενοι διὰ τὸ διδάσκειν αὐτοὺς τὸν λαὸν, καὶ * καταγγέλλειν ἐν τῷ Ἰησοῦ τὴν ἀνάστασιν τὴν ἐκ" νεκρῶν.

3 Καὶ * ἐπέβαλον" αὐτοῖς τὰς χεῖρας, * καὶ" ἔθεντο * εἰς τήρησιν εἰς τὴν * αὔριον"· ἦν γὰρ ἑσπέρα ἤδη.

4 Πολλοὶ δὲ τῶν ἀκουσάντων τὸν λόγον ἐπίστευσαν· καὶ * ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὡσεὶ " χιλιάδες πέντε.

5 Ἐγένετο δὲ ἐπὶ τὴν * αὔριον συναχθῆναι αὐτῶν τοὺς ἄρχοντας καὶ πρεσβυτέρους " καὶ γραμματεῖς * εἰς" Ἱερουσαλήμ·

6 Καὶ * Ἄνναν τὸν ἀρχιερέα καὶ Καϊάφαν καὶ Ἰωάννην καὶ Ἀλέξανδρον", καὶ ὅσοι ἦσαν ἐκ γένους ἀρχιερατικοῦ.

7 Καὶ στήσαντες αὐτοὺς ἐν τῷ μέσῳ, ἐπυνθάνοντο· Ἐν ποίᾳ δυνάμει ἢ ἐν ποίῳ ὀνόματι ἐποιήσατε τοῦτο ὑμεῖς;

8 Τότε Πέτρος πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄρχοντες τοῦ λαοῦ, καὶ πρεσβύτεροι τοῦ * Ἰσραήλ*,

9 Εἰ ἡμεῖς σήμερον ἀνακρινόμεθα * ἐπὶ εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπου ἀσθενοῦς, ἐν τίνι οὗτος σέσωσται·

10 Γνωστὸν ἔστω πᾶσιν ὑμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ Ἰσραήλ, ὅτι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃν ὑμεῖς ἐσταυρώσατε, ὃν ὁ Θεὸς ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, ἐν τούτῳ οὗτος παρέστηκεν ἐνώπιον ὑμῶν * ὑγιής*. v. 10. Sup. 2. 24.

11 Οὗτός ἐστιν ὁ λίθος ὁ ἐξουθενηθεὶς ὑφ' ὑμῶν τῶν * οἰκοδομούντων", ὁ γενόμενος εἰς κεφαλὴν γωνίας· v. 11. Psal. 118. 22. Esa. 28. 16. Matt. 21. 42. Marc. 12. 10. Luc. 20. 17. Rom. 9. 33. 1 Petr. 2. 7. Matt. 1. 21.

v. 1. † ταῦτα τὰ ῥήματα B. 1. *Ca. ib.* — *Ca.* v. 2. ἀναγγέλλειν τὸν Ἰησοῦν ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν *Ca. sed pro* ἐν τῷ Ἰησοῦ v. εἰς τὸν Ἰησοῦν & τῶν *pro* τὴν ἐκ L. M. N. 1. v. 3. ἐπιβαλόντες *Ca. ib.* — *Ca. ib.* † αὐτοὺς *A.* B. 1. L. M. N. 2. *ib.* ἑσπερ. *Ca.* v. 4. ἀριθμός τε ἐγενήθη ἀνδρῶν ὡς *Ca.* & — ὡσεὶ *A.* v. 5. ἡμέραν συνήχθησαν οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πρεσβύτεροι *Ca.* & † τοὺς *ante* πρεσβ. & γραμ. *A. ib.* ἐν *A.* B. 1. v. 6. *in casu recto A. Ca.* N. 2. *sed pro* Ἰωάννην *Ca. leg.* Ἰωνάθας v. 8. † λαοῦ *Ca.* L. *ib.* † ἀκούετε v. ἀκούσατε N. 2. v. 9. † ἀφ' ὑμῶν B. 1. *Ca.* v. 10. † σημέρον B. 1. *ib.* † καὶ ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ v. 11. οἰκοδόμων *A. Ca.* N. 2.

12 Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· * οὔτε" γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον * ὑπὸ τὸν οὐρανὸν " τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις, ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς.

13 Θεωροῦντες δὲ τὴν τοῦ Πέτρου παῤῥησίαν καὶ Ἰωάννου, καὶ καταλαβόμενοι ὅτι ἄνθρωποι ἀγράμματοί εἰσι * καὶ ἰδιῶται", ἐθαύμαζον, ἐπεγίνωσκόν * τε" αὐτοὺς ὅτι σὺν τῷ Ἰησοῦ ἦσαν·

14 Τὸν * δὲ " ἄνθρωπον * βλέποντες " σὺν αὐτοῖς ἑστῶτα τὸν τεθεραπευμένον, οὐδὲν εἶχον * ἀντειπεῖν.

15 Κελεύσαντες δὲ αὐτοὺς ἔξω τοῦ συνεδρίου * ἀπελθεῖν", συνέβαλον πρὸς ἀλλήλους,

16 Λέγοντες· Τί ποιήσομεν * τοῖς ἀνθρώποις τούτοις"; ὅτι μὲν γὰρ γνωστὸν σημεῖον γέγονε δι' αὐτῶν, πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν Ἱερουσαλὴμ * φανερὸν", καὶ οὐ δυνάμεθα * ἀρνήσασθαι"·

17 Ἀλλ' ἵνα * μὴ ἐπὶ πλεῖον * διανεμηθῇ εἰς τὸν λαὸν ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα * αὐτοῖς * μηκέτι" λαλεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ μηδενὶ ἀνθρώπων.

18 * Καὶ καλέσαντες" αὐτοὺς, παρήγγειλαν * αὐτοῖς" τὸ καθόλου μὴ φθέγγεσθαι μηδὲ διδάσκειν ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ.

19 Ὁ δὲ Πέτρος καὶ Ἰωάννης ἀποκριθέντες πρὸς αὐτοὺς, εἶπον· Εἰ * δίκαιόν ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὑμῶν ἀκούειν μᾶλλον ἢ τοῦ Θεοῦ, κρίνατε· v. 19. Inf. 5. 29.

20 Οὐ δυνάμεθα γὰρ ἡμεῖς, ἃ * εἴδομεν" καὶ ἠκούσαμεν, μὴ λαλεῖν.

21 Οἱ δὲ προσαπειλησάμενοι ἀπέλυσαν αὐτοὺς, * μηδὲν" εὑρίσκοντες * τὸ πῶς κολάσωνται αὐτοὺς, * διὰ" τὸν λαόν· ὅτι πάντες ἐδόξαζον τὸν Θεὸν ἐπὶ * τῷ γεγονότι".

22 Ἐτῶν γὰρ ἦν πλειόνων τεσσαράκοντα ὁ ἄνθρωπος ἐφ' ὃν ἐγεγόνει τὸ σημεῖον * τοῦτο" τῆς ἰάσεως.

v. 12. οὐ *Ca. ib.* — M. *v.* 13. — *Ca. ib.* δὲ N. 2. *v.* 14. τε *A.* B. 1. *ib.* θεωροῦντες L. *ib.* † ποιῆσαι ἢ *Cu.* *v.* 15. ἀπαχθῆναι *Ca.* *v.* 16. — N. 2. *ib.* φανερώτερόν ἐστιν *Ca. ib.* ἀρνεῖσθαι *A. Ca.* *v.* 17. † δὲ *A. ib.* † τὰ ῥήματα πάντα B. 1. *ib.* † ἐν *Ca. ib.* μὴ *A.* *v.* 18. συγκατατιθεμένων δὲ αὐτῶν τῇ γνώμῃ, φωνήσαντες *Ca. ib.* — *A.* B. 1. & *Ca. ponit* καθ' τὸ *pro* τὸ καθόλου *v.* 19. † τοῦτο ὑμῖν φαίνεται & — ἐστιν B. 1. *v.* 20. εἴδαμεν *v.* 21. μηδὲ N. 2. μὴ *Ca. ib.* † αἰτίαν *Ca.* & — τὸ B. 1. *ib.* φοβούμενοι B. 1. *ib.* τὸ γεγονός V. *v.* 22. — *Ca.*

23 * Ἀπο-

23 * Ἀπολυθέντες δὲ *ἦλθον πρὸς τοὺς ἰδίους, καὶ ἀπήγγειλαν ὅσα πρὸς αὐτοὺς οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι εἶπον.

24 Οἱ δὲ ἀκούσαντες *, ὁμοθυμαδὸν ἦραν * φωνὴν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπον· * Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς" ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς·

v. 25. Psal. 2. 1. 25 Ὁ * διὰ" στόματος Δαβὶδ τοῦ παιδός σου εἰπών· Ἵνα τί ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά;

26 Παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ Κυρίου καὶ κατὰ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.

27 Συνήχθησαν γὰρ ἐπ' ἀληθείας * ἐπὶ τὸν ἅγιον παῖδά σου Ἰησοῦν, ὃν ἔχρισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόντιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς Ἰσραὴλ,

28 Ποιῆσαι ὅσα ἡ χείρ σου καὶ ἡ βουλή σου προώρισε γενέσθαι.

29 Καὶ τὰ νῦν Κύριε ἔπιδε ἐπὶ τὰς ἀπειλὰς αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου μετὰ παῤῥησίας * πάσης" λαλεῖν τὸν λόγον σου,

30 Ἐν τῷ τὴν χεῖρά σου ἐκτείνειν * σε" εἰς ἴασιν, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου παιδός σου Ἰησοῦ.

31 Καὶ δεηθέντων αὐτῶν ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι· καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παῤῥησίας.

32 Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία *· καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων * αὐτῷ" ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά. v. 32. Sup. 2. 44.

33 Καὶ μεγάλῃ δυνάμει ἀπεδίδουν τὸ μαρτύριον οἱ ἀπόστολοι τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ *, χάρις τε

v. 23. † ἐκεῖνοι B. 1. ib. † οἱ ἀπόστολοι Ca. L. v. 24. † καὶ ἐπιγνόντες τὴν τοῦ Θεοῦ ἐνέργειαν Ca. ib. † τὴν B. 1. ib. Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν W. at — ὁ Θεὸς A. v. 25. τοῦ πατρὸς ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου A. B. 1. πνεύματι ἁγίῳ διὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν W. sic Ca sed — στόματος. διὰ πνεύματος ἁγίου διὰ τοῦ Ca. sed † λαλήσας post στόματος & — εἰπών. ἐν πνεύματι ἁγίῳ διὰ V. v. 27. † ἐν τῇ πόλει ταύτῃ B. 1. S. 5. sic A. sed † σου post τῇ v. 29. — N. 2. πάντα τῷ θέλοντι πιστεύειν B. 1. Ca. v. 30. — A. Ca. v. 32. † καὶ οὐ διάκρισις ἐν αὐτοῖς οὐδεμία Ca. καὶ οὐκ ἦν χωρισμὸς ἐν αὐτοῖς τις B. 1. ib. — N. 2. v. 33. † Χριστοῦ A. Ca. Cp. S. 2. Χριστοῦ κυρίου ἡμῶν N. 2. V. sed — κυρίου prius.

μεγάλη ἦν ἐπὶ πάντας αὐτούς.

34 Οὐδὲ γὰρ ἐνδεής τις * ὑπῆρχεν" ἐν αὐτοῖς· ὅσοι γὰρ κτήτορες * χωρίων ἢ οἰκιῶν ὑπῆρχον, πωλοῦντες ἔφερον τὰς τιμὰς τῶν πιπρασκομένων,

35 Καὶ ἐτίθουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων· διεδίδοτο δὲ * ἑκάστῳ καθότι ἄν τις χρείαν εἶχεν.

36 * Ιωσῆς" δὲ, ὁ ἐπικληθεὶς Βαρνάβας * ὑπὸ" τῶν ἀποστόλων, (ὅ ἐστι * μεθερμηνευόμενον", υἱὸς παρακλήσεως,) * Λευΐτης, Κύπριος" τῷ γένει,

37 * Υπάρχοντος αὐτῷ ἀγροῦ", πωλήσας * ἤνεγκε τὸ χρῆμα, καὶ ἔθηκε * παρὰ" τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων.

ΚΕΦ. ε'. V.

1 ΑΝὴρ δέ τις Ανανίας ὀνόματι, σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ ἐπώλησε κτῆμα·

2 Καὶ ἐνοσφίσατο ἀπὸ τῆς τιμῆς *, συνειδυίας καὶ τῆς γυναικὸς * αὐτοῦ"· καὶ ἐνέγκας μέρος τι, παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκεν.

3 Εἶπε δὲ * Πέτρος *. Ανανία, διατί * ἐπλήρωσεν" ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ψεύσασθαί σε * τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου;

4 Οὐχὶ μένον, σοὶ ἔμενε, καὶ πραθὲν ἐν τῇ σῇ ἐξουσίᾳ ὑπῆρχε; τί ὅτι ἔθου ἐν τῇ καρδίᾳ σου τὸ * πρᾶγμα" τοῦτο; οὐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, ἀλλὰ τῷ Θεῷ.

5 * Ακούων δὲ Ανανίας τοὺς λόγους τούτους, * πεσὼν ἐξέψυξε· καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας * ταῦτα".

6 Αναστάντες δὲ * οἱ νεώτεροι συνέστειλαν * αὐτὸν", καὶ ἐξενέγκαντες ἔθαψαν.

7 Εγένετο δὲ ὡς ὡρῶν τριῶν διάστημα, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μὴ εἰδυῖα τὸ γεγονὸς εἰσῆλθεν.

v. 34. ἦν *A. ib.* † ἦσαν *Ca* v. 35. † ἑνὶ *Ca.* v. 36. Ιωσὴφ *A.* B. 1. N. 2. S. 1. V. *ib.* ἀπὸ *A. ib.* μεθερμηνευόμενος N. 1. 2. *ib. transp. Ca.* v. 37. ὑπάρχοντα αὐτῷ ἀγρόν m. [illegible] *pro* ἀγροῦ *Ca. ponit* χωρίου *ib.* ‡ αὐτὸν καὶ V. *ib.* πρὸς B. 1. N. 2. v. 2. † τοῦ χωρίου V. *ib.* — *A. Ca.* N. 2. v. 3. † πρὸς αὐτὸν B. 1. *ib.* πρὸς τὸν Ανανίαν V. *sic & Ca. sed* — Ανανία *ib.* † εἰς S. 1. v. 4. ποιῆσαι τὸ πονηρὸν *Ca.* v. 5. † ἐ εὐθέως & — δὲ B. 1. & *pro* ἀκούων *Ca. leg.* ἀκούσας *ib.* † παραχρῆμα *Ca. ib.* — *A Ca.* N. 2. v. 6. † παραχρῆμα B. 1. *ib.* — N. 2.

8 * Απι-

8 * Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῇ" ὁ Πέτρος· * Εἰπέ μοι", εἰ τοσούτου τὸ χωρίον ἀπέδοσθε; Ἡ δὲ εἶπε· Ναί, τοσούτου.

9 Ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτήν· Τί ὅτι συνεφωνήθη ὑμῖν πειράσαι τὸ Πνεῦμα Κυρίου; ἰδοὺ οἱ πόδες τῶν θαψάντων τὸν ἄνδρα σου, * ἐπὶ * τῇ θύρᾳ", καὶ ἐξοίσουσί σε.

10 Ἔπεσε δὲ παραχρῆμα * παρὰ" τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἐξέψυξεν· εἰσελθόντες δὲ οἱ νεανίσκοι εὗρον αὐτὴν νεκράν, καὶ * ἐξενέγκαντες" ἔθαψαν * πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς.

11 Καὶ ἐγένετο φόβος μέγας ἐφ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν, καὶ * ἐπὶ" πάντας τοὺς ἀκούοντας ταῦτα.

12 Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων * ἐγένετο" σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά· (καὶ ἦσαν ὁμοθυμαδὸν ἅπαντες * ἐν τῇ στοᾷ Σολομῶντος.

13 Τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς ἐτόλμα κολλᾶσθαι αὐτοῖς· ἀλλ' ἐμεγάλυνεν αὐτοὺς ὁ λαός.

14 Μᾶλλον δὲ * προσετίθεντο πιστεύοντες" τῷ Κυρίῳ, * πλήθη" ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν)

15 Ὥστε * κατὰ" τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς, * καὶ τιθέναι * ἐπὶ * κλινῶν" καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ * ἐπισκιάσῃ τινὶ αὐτῶν *.

16 * Συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἱερουσαλήμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων· * οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες".

17 * Ἀναστὰς δὲ ὁ ἀρχι-

v. 8. πρὸς ἣν ὁ Πέτρος ἔφη B. 1. & πρὸς αὐτὴν pro αὐτῇ A. Ca. N. 2. ib. ἐπερωτήσω σε Ca. ſed V. † γύναι poſt μοι v. 9. † ἑστᾶσι B. 1. ib. τῆς θύρας A. v. 10. πρὸς A. Ca. ἐπί N. 1. ſed pro παρὰ τοὺς πόδας N. 2. ponit ἐνώπιον ib. συστείλαντες ἐξήνεγκαν, καὶ Ca. ib. † αὐτὴν N. 2. v. 11. — A. v. 12. ἐγένετο Ca. ib. † ἐν τῷ ναῷ συνηγμένοι B. 1. ἐν τῷ ἱερῷ Ca. v. 14. προσετίθετο πιστευόντων V. ſed A. † οἱ ante πιστεύοντες. ib. πλῆθος V. v. 15. καὶ εἰς A. S. 3. εἰς V. καὶ ἐν B. 1. & dein ταῖς πλατείαις ib. † αὐτῶν Ca. N. 2. ib. † ἔμπροσθεν B. 1: ib. κλιναρίων A. Ca. N. 2. S. 3. V. ib. † αὐτοῦ B. 1. ib. † καὶ ῥυσθῶσιν ἀπὸ ἀσθενείας ἧς εἶχον B. 1. ἀπηλλάσσοντο γὰρ ἀπὸ πάσης ἀσθενείας, ἣν εἶχεν ἕκαστος αὐτῶν Ca. ſic & S. 1. ſed — αὐτῶν. v. 16. † διὸ B. 1. & — δὲ ib. καὶ ἰῶντο πάντες Ca. v. 17. † καὶ ταῦτα βλέπων B. 1.

ερεὺς

ερεὺς καὶ πάντες οἱ σὺν αὐτῷ, (ἡ οὖσα αἵρεσις τῶν Σαδδουκαίων,) ἐπλήσθησαν ζήλου·

18 Καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας * αὐτῶν" ἐπὶ τοὺς ἀποστόλους, καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ἐν τηρήσει δημοσίᾳ *.

19 * Ἄγγελος δὲ Κυρίου διὰ τῆς νυκτὸς ἤνοιξε" τὰς θύρας τῆς φυλακῆς· ἐξαγαγών τε αὐτοὺς, εἶπε·

20 Πορεύεσθε, καὶ σταθέντες λαλεῖτε ἐν τῷ ἱερῷ τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς ταύτης.

21 * Ἀκούσαντες δὲ εἰσῆλθον" ὑπὸ τὸν ὄρθρον εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ ἐδίδασκον. Παραγενόμενος δὲ ὁ ἀρχιερεὺς καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, * συνεκάλεσαν" τὸ συνέδριον καὶ πᾶσαν τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ· καὶ ἀπέστειλαν εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἀχθῆναι αὐτούς.

22 Οἱ δὲ ὑπηρέται παραγενόμενοι * οὐχ εὗρον αὐτοὺς * ἐν τῇ φυλακῇ"· ἀναστρέψαντες δὲ ἀπήγγειλαν,

23 Λέγοντες· Ὅτι τὸ * μὲν" δεσμωτήριον εὕρομεν κεκλεισμένον * ἐν" πάσῃ ἀσφαλείᾳ, καὶ τοὺς φύλακας * ἔξω" ἑστῶτας * πρὸ" τῶν θυρῶν· ἀνοίξαντες δὲ, ἔσω οὐδένα εὕρομεν.

24 Ὡς δὲ ἤκουσαν τοὺς λόγους τούτους * ὅ, τε ἱερεὺς καὶ" ὁ στρατηγὸς τοῦ ἱεροῦ * καὶ οἱ ἀρχιερεῖς", διηπόρουν περὶ αὐτῶν *, τί ἂν * γένοιτο" τοῦτο.

25 Παραγενόμενος δέ τις ἀπήγγειλεν αὐτοῖς, * λέγων"· Ὅτι ἰδοὺ, οἱ ἄνδρες οὓς ἔθεσθε ἐν τῇ φυλακῇ, εἰσὶν ἐν τῷ ἱερῷ ἑστῶτες, καὶ διδάσκοντες τὸν λαόν.

26 Τότε ἀπελθὼν ὁ στρατηγὸς * σὺν τοῖς ὑπηρέταις, ἤγαγεν αὐτοὺς, οὐ μετὰ βίας. (* ἐφοβοῦντο" γὰρ τὸν λαὸν * ἵνα" μὴ λιθασθῶσιν.)

27 Ἀγαγόντες δὲ αὐτοὺς ἔστησαν ἐν τῷ συνεδρίῳ· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτοὺς ὁ * ἀρχιερεὺς",

28 Λέγων· * Οὐ" πα- v. 28. Sup. 4. 18.

v. 18. — *A. Ca.* N. 2. *ib.* † ἐπορεύθη εἰς ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια *Ca.* v. 19. τότε διὰ νυκτὸς ἄγγελος κυρίου ἀνέῳξεν *Ca. Ca. sed* — τῆς *A.* & ἀνοίξας *pro* ἤνοιξε *A.* N. 2. V. v. 21. εἰσελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς B. 1. *ib.* αὐτῷ ἐγερθέντες τὸ πρωῒ, καὶ συγκαλεσάμενοι *Ca.* v. 22. † καὶ ἀνοίξαντες τὴν φυλακὴν *Ca.* S. 1. V. *ib.* ἔσω *Ca.* S. 1. v. 23. — *A. ib* ἐπὶ B. 1. *ib.* — *A. Ca.* m. s. *om. ib.* ἐπὶ *A. Ca.* N. 2. v. 24. — *A. Ca.* L. N. 2. & † τε *post* ὁ. οἱ ἱερεῖς B. 1. *ib.* ἐθαύμαζον καὶ B. 1. *ib.* † πρὸς ἑαυτούς N. 2. *ib.* θέλοι εἶναι B. 1. v. 25. — *A.* B. 1. *Ca.* L. M. m. N. 1. v. 26. † ἐν τῷ ἱερῷ L. 1. *ib.* φοβούμενοι *Ca. ib.* — *Ca.* v. 27. ἱερεὺς *Ca.* v. 28. — *A.* & — *etiam not. interrog. post* τούτῳ.

παραγγ-

παγγελίᾳ παρηγγείλαμεν ὑμῖν μὴ * διδάσκειν" ἐπὶ τῷ ὀνόματι τούτῳ; καὶ ἰδοὺ, * πεπληρώκατε" τὴν Ἱερουσαλὴμ τῆς διδαχῆς ὑμῶν, καὶ βούλεσθε ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς τὸ αἷμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

v. 29. Sup. 4. 19. 29 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος καὶ οἱ ἀπόστολοι, εἶπον· Πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις.

v. 30. Supr. 2. 24 & 3. 15. 30 * Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν * Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

v. 31. Hebr. 2. 10. Luc. 24. 47. 31 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτῆρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν *.

v. 32. Joh. 15. 26, 27. 32 Καὶ ἡμεῖς ἐσμεν * αὐτοῦ" μάρτυρες * τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα * δὲ" τὸ ἅγιον, ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ.

33 Οἱ δὲ, ἀκούσαντες * διεπρίοντο, καὶ * ἐβουλεύοντο" ἀνελεῖν αὐτούς.

34 Ἀναστὰς δέ τις * ἐν τῷ συνεδρίῳ" Φαρισαῖος, ὀνόματι Γαμαλιὴλ, νομοδιδάσκαλος, τίμιος παντὶ τῷ λαῷ, ἐκέλευσεν ἔξω βραχύ τι τοὺς * ἀποστόλους" ποιῆσαι·

35 Εἶπέ τε πρὸς * αὐτούς"· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, προσέχετε ἑαυτοῖς * ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις τούτοις", τί μέλλετε πράσσειν.

36 Πρὸ γὰρ τούτων τῶν ἡμερῶν ἀνέστη Θευδᾶς, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν *, ᾧ * προσεκολλήθη" ἀριθμὸς ἀνδρῶν * ὡσεὶ" τετρακοσίων· ὃς ἀνῃρέθη *, καὶ πάντες ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ διελύθησαν, καὶ ἐγένοντο εἰς οὐδέν.

37 Μετὰ τοῦτον ἀνέστη Ἰούδας ὁ Γαλιλαῖος, ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ἀπέστησε λαὸν * ἱκανὸν ὀπίσω αὐτοῦ· κἀκεῖνος ἀπώλετο, καὶ * πάντες" ὅσοι ἐπείθοντο αὐτῷ, διεσκορπίσθησαν.

38 Καὶ τὰ νῦν * λέγω ὑμῖν, ἀπόστητε ἀπὸ τῶν ἀν-

Ib. λαλεῖν *A. ib.* ἐπληρώσατε *A. v.* 30. † ὁ δὲ Πέτρος εἶπε πρὸς αὐτοὺς *Ca. &* † δὲ *post* ὁ *A. ib.* † τὸν παῖδα B. 1. *v.* 31. † ἐν αὐτῷ *Ca. v.* 32. — *A.* m. *ib.* † πάντων *Ca. ib.* — *A. v.* 33. † ταῦτα B. 1 *&* ἀκούοντες *pro* ἀκουσ. *Cu. ib.* ἐβούλοντο *A. v.* 34 ἐκ τοῦ συνεδρίου *Ca. sic* B. *sed addit* αὐτῶν. *ib.* ἀνθρώπους *A. &* — τι *A.* B. 1. *v.* 35. τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς συνεδρίους *Ca. ib.* ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων B. 1. — m. *v.* 36 † μέγαν *A. Cp.* s. 2. *ib.* προσεκλίθη *A.* προσεκλήθη *Ca.* L. M. m. s. *om.* V. *ib.* ὡς *A.* B. 1. *Ca.* L. m. *ib.* † αὐτὸς δὲ αὐτοῦ *Ca. v.* 37. — *A.* πολλὺν *Ca. ib.* — *Ca. v.* 38. † ἀδελφοί *Ca.*

θρώπων

ἀνθρώπων τούτων, καὶ * ἐάσατε" αὐτοὺς *· ὅτι ἐὰν ᾖ ἐξ ἀνθρώπων ἡ βουλὴ αὕτη ἢ τὸ ἔργον τοῦτο, καταλυθήσεται·

39 * Εἰ" δὲ ἐκ Θεοῦ ἐστιν, οὐ δύνασθε " καταλῦσαι * αὐτό", μήποτε καὶ θεομάχοι εὑρεθῆτε.

40 Ἐπείσθησαν δὲ αὐτῷ· καὶ προσκαλεσάμενοι τοὺς ἀποστόλους, δείραντες * παρήγγειλαν μὴ λαλεῖν * ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἀπέλυσαν αὐτούς.

v. 41. Matt. 5. 10,11,12. Rom. 5. 3. Philip. 1. 29. Jac. 1. 2. 1 Pet. 4. 13.

41 Οἱ μὲν οὖν * ἐπορεύοντο χαίροντες ἀπὸ προσώπου τοῦ συνεδρίου, ὅτι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος * αὐτοῦ" κατηξιώθησαν ἀτιμασθῆναι·

42 Πᾶσάν * τε" ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ * καὶ κατ' οἶκον" οὐκ ἐπαύοντο διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι * Ἰησοῦν τὸν Χριστόν.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

1 ΕΝ δὲ ταῖς ἡμέραις ταύταις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν, ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν Ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς Ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν *.

2 Προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον *· Οὐκ ἀρεστόν ἐστιν ἡμᾶς * καταλείψαντας" τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις.

3 * Ἐπισκέψασθε * οὖν, ἀδελφοί", ἄνδρας ἐξ ὑμῶν * μαρτυρουμένους ἑπτὰ, πλήρεις Πνεύματος * ἁγίου" καὶ σοφίας, οὓς * καταστήσωμεν" ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης.

4 Ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου * προσκαρτερήσομεν".

5 Καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος * ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους· * καὶ ἐξελέξαντο * Στέ- v. 5. Infr. 8. 4. 26. & 21. 8.

Ib. ἀφεῖτε *A.* *ib.* † μὴ μιαίνοντες τὰς χεῖρας m. & B. 1. *sed ponit* μολύνοντες *pro* μιαιν. *v.* 39. ἐὰν B. 1. *ib.* δυνήσεσθε *Ca.* L. m. N. 2. *ib.* αὐτοὺς, οὔτε ὑμεῖς, οὔτε οἱ ἄρχοντες ὑμῶν B. 1. αὐτοὺς, οὔτε ὑμεῖς, οὔτε βασιλεῖς, οὔτε τύραννοι· ἀπέχεσθε οὖν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων τούτων *Ca.* & αὐτοὺς *pro* αὐτὸ N. 2 *v.* 40. † αὐτοὺς *A.* *ib.* † τινὶ B. 1. *v.* 41. † ἀπόστολοι *Ca. ib.* — *Ca.* Ἰησοῦ L. m N. 2. *v.* 42. δὲ *Ca. ib.* † τὸν κύριον *Ca.* *v.* 1. † ἐν τῇ διακονίᾳ τῶν Ἑβραίων *Ca.* *v.* 2. † πρὸς αὐτοὺς *Ca.* *ib.* καταλείποντας B. 1. *Ca.* *v.* 3. † τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί *Ca.* *ib.* δὴ *A. ib.* † αὐτῶν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* καθιστήσομεν *Ca.* *v.* 4. προσκαρτερήσωμεν S. 2. ἐσόμεθα προσκαρτεροῦντες *Ca.* *v.* 5. † οὗτος *Ca. ib.* † τῶν μαθητῶν *Ca.* *ib.* ἄνδρα Στέφανον ὀνόματι L. m.

φανον,

φανον, ἄνδρα" πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον Ἀντιοχέα.

6 * Οὓς ἔστησαν" ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων· καὶ προσευξάμενοι ἐπέθηκαν αὐτοῖς τὰς χεῖρας.

7 Καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ" ηὔξανε, καὶ ἐπληθύνετο ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ σφόδρα· πολύς τε ὄχλος τῶν ἱερέων * ὑπήκουον τῇ πίστει".

8 Στέφανος δὲ πλήρης * πίστεως" καὶ δυνάμεως ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ *.

9 * Ἀνέστησαν δέ τινες τῶν ἐκ τῆς συναγωγῆς * τῆς λεγομένης" Λιβερτίνων, καὶ * Κυρηναίων, καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ τῶν ἀπὸ Κιλικίας καὶ Ἀσίας, συζητοῦντες τῷ Στεφάνῳ·

10 * Καὶ" οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ * καὶ τῷ Πνεύματι * ᾧ ἐλάλει *.

11 Τότε ὑπέβαλον ἄνδρας λέγοντας ὅτι ἀκηκόαμεν αὐτοῦ λαλοῦντος ῥήματα βλάσφημα εἰς * Μωσῆν" καὶ τὸν Θεόν.

12 * Συνεκίνησάν τε τὸν λαὸν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς γραμματεῖς· καὶ ἐπιστάντες συνήρπασαν αὐτὸν, καὶ ἤγαγον * εἰς τὸ Συνέδριον.

13 * Ἔστησάν τε μάρτυρας ψευδεῖς *, λέγοντας· * Ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ παύεται ῥήματα * βλάσφημα" λαλῶν κατὰ τοῦ τόπου τοῦ ἁγίου * τούτου" καὶ τοῦ νόμου.

14 Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον, καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωϋσῆς.

15 * Καὶ ἀτενίσαντες εἰς

v. 6. οὗτοι ἐστάθησαν *Ca.* v. 7. κυρίου B. 1. *Ca.* v. 8. χάριτος *A.* B. 1. L. m N. 2. s. 4. v. *ib.* † διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ *Ca.* L. s. 2. *sic* B. 1. *nisi quod leg.* ἐν τῷ ὀνόματι v. 9. † καθ' ὁ B. 1. *ib.* τῶν λεγομένων L. *ib.* † τῶν λεγομένων *A.* v. 10. οἵτινες *Ca.* *ib.* † τῇ οὔσῃ ἐν αὐτῷ B. 1. *Ca.* s. 2. *ib.* † τῷ ἁγίῳ B. 1. *Ca.* s. 2. *ib.* † διότι ἐλέγχοντο ὑπ' αὐτοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύναντο ἀντιλέγειν τῇ ἀληθείᾳ B. 1. διὰ τὸ ἐλέγχεσθαι αὐτοὺς ὑπ' αὐτοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας· μὴ δυνάμενοι οὖν ἀντοφθαλμεῖν τῇ ἀληθείᾳ *Ca.* s. 2. v. 11. Μωϋσῆν *A.* v. 12. † καὶ πάλιν εἰπόντες B. 1. & — τε v. 13. † καὶ & — τε *Ca. ib.* † κατ' αὐτοῦ *Ca. ib.* † ὅτι N. 2. *ib.* — *A.* *Ca. ib.* — *A.* *Ca.* M. N. 1. v. 15. ἠτένιζον δὲ αὐτοὶ πάντες G.

αὐτὸν

αὐτὸν ἅπαντες" οἱ καθεζόμενοι ἐν τῷ συνεδρίῳ, * εἶδον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ πρόσωπον ἀγγέλου *.

ΚΕΦ. ζ. VII.

1 ΕΙπε δὲ ὁ ἀρχιερεύς *· Εἰ * ἄρα " ταῦτα οὕτως ἔχει;

2 Ὁ δὲ ἔφη· Ἄνδρες ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, ἀκούσατε *· Ὁ Θεὸς τῆς δόξης ὤφθη τῷ πατρὶ ἡμῶν Ἀβραὰμ ὄντι ἐν τῇ Μεσοποταμίᾳ, πρὶν ἢ κατοικῆσαι αὐτὸν ἐν Χαῤῥάν·

v. 3. Gen. 12. 1. 3 Καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἔξελθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, * καὶ δεῦρο εἰς * γῆν ἣν ἄν σοι δείξω.

4 Τότε * ἐξελθὼν ἐκ γῆς Χαλδαίων, κατῴκησεν * ἐν Χαῤῥάν". Κἀκεῖθεν, μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ, μετῴκισεν αὐτὸν * εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἣν ὑμεῖς νῦν κατοικεῖτε *·

5 Καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ κληρονομίαν ἐν αὐτῇ, οὐδὲ βῆμα ποδός· * καὶ " ἐπηγγείλατο * αὐτῷ δοῦναι εἰς κατάσχεσιν αὐτὴν, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν, οὐκ ὄντος αὐτῷ τέκνου.

6 Ἐλάλησε δὲ * οὕτως " ὁ Θεός *· Ὅτι ἔσται τὸ σπέρμα * αὐτοῦ " πάροικον ἐν γῇ ἀλλοτρίᾳ, καὶ δουλώσουσιν * αὐτὸ " καὶ κακώσουσιν ἔτη τετρακόσια. v. 6. Gen. 15. 13.

7 Καὶ τὸ ἔθνος, ᾧ ἐὰν δουλεύσωσι, κρινῶ ἐγώ, * εἶπεν ὁ Θεὸς "· καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσονται *, καὶ λατρεύσουσί μοι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ.

8 Καὶ ἔδωκεν αὐτῷ διαθήκην περιτομῆς· καὶ * οὕτως " ἐγέννησε τὸν Ἰσαὰκ, καὶ περιέτεμεν αὐτὸν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ· καὶ ὁ Ἰσαὰκ * τὸν Ἰακώβ, καὶ ὁ Ἰακὼβ τοὺς δώδεκα πατριάρχας. v. 8. Gen. 17. 9. & 21. 2. & 25. 24. & 29. 32. & 30. 5. & 35. 23.

9 Καὶ οἱ πατριάρχαι ζηλώσαντες, τὸν Ἰωσὴφ ἀπέδοντο εἰς Αἴγυπτον· καὶ ἦν ὁ Θεὸς μετ' αὐτοῦ· v. 9. Gen. 37. 28.

10 Καὶ * ἐξείλετο " αὐτὸν ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χά- v. 10. Gen. 41. 37.

Ib. † καὶ *Ca. ib.* † ἑστῶτος ἐν μέσῳ αὐτῶν *Ca.* v. 1. † τῷ Στεφάνῳ B. 1. *Ca.* S. 1. *ib. A.* m. N. 2. & *pro* ταῦτα *Ca.* τοῦτο v. 2. † μου N. 2. v. 3. † καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου B. 1. *ib.* † τὴν B. 1. v. 4. † Ἀβραάμ *Ca. ib.* εἰς Χαῤῥάν N. 1. *ib.* † ὁ Θεὸς B. 1. *ib.* † καὶ πατέρες ἡμῶν B. 1. *sic Ca. sed addit* † οἱ περὶ ἡμῶν v. 5. ἀλλ' *Ca.* V. *ib.* † αὐτὴν & —*postea at Ca.* L. *W.* αὐτῷ & αὐτὴν *transponunt.* v. 6. αὐτῷ N. 1. S. 1. V. *ib.* † πρὸς αὐτὸν *Ca. ib.* σου N. 2. *W. ib.* αὐτοὺς *Ca.* S. 1. V. v. 7. λέγει ὁ Κύριος V. *ib.* † ἐκεῖθεν B. 1. v. 8. οὗτος *Cu. ib.* † ἐγέννησε B. 1. v. 10. ἐξείλατο *A.*

ειν καὶ σοφίαν ἐναντίον Φα-
ραὼ βασιλέως Αἰγύπτου, καὶ
κατέστησεν αὐτὸν ἡγούμενον
ἐπ' Αἴγυπτον καὶ * ὅλον τοῦ
οἶκον αὐτοῦ.
11 Ηλθε δὲ λιμὸς ἐφ'
* ὅλην τὴν γῆν" Αἰγύπτου
καὶ Χαναὰν, καὶ θλῖψις
μεγάλη· καὶ οὐχ εὕρισκον
χορτάσματα οἱ πατέρες ἡ-
μῶν.
v. 12. Gen. 42. 1. 12 Ακούσας δὲ Ιακὼβ
ὄντα * σῖτα ἐν Αἰγύπτῳ",
ἐξαπέστειλε τοὺς πατέρας ἡ-
μῶν πρῶτον.
v. 13. Gen. 45. 3. 13 Καὶ * ἐν" τῷ δευ-
τέρῳ * ἀνεγνωρίσθη" Ιω-
σὴφ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ,
καὶ φανερὸν * ἐγένετο" τῷ
Φαραὼ τὸ γένος * τοῦ Ιω-
σήφ".
v. 14. Gen. 46. 27. Deut. 10. 22. 14 Αποστείλας δὲ Ιωσὴφ
μετεκαλέσατο τὸν πατέρα
αὐτοῦ * Ιακὼβ", καὶ πᾶ-
σαν τὴν συγγένειαν * αὐ-
τοῦ", ἐν ψυχαῖς ἑβδομήκοντα
πέντε.
v. 15. Gen. 46. 5. & 49. 32. 15 Κατέβη δὲ Ιακὼβ
εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐτελεύτησεν
* αὐτὸς καὶ οἱ πατέρες ἡ-
μῶν.
16 Καὶ * μετετέθησαν" v. 16. Gen. 50. 13.
εἰς Συχὲμ, καὶ ἐτέθησαν ἐν
τῷ μνήματι ὃ ὠνήσατο Α- Gen. 23.
βραὰμ * τιμῆς ἀργυρίου 16. & 33. 19.
παρὰ τῶν υἱῶν * Εμμὸρ" τοῦ Jos. 24. 32.
* Συχέμ.
17 * Καθὼς" δὲ ἤγγιζεν v. 17. Exod. 1. 7, 8.
ὁ * χρόνος" τῆς ἐπαγγελίας
ἧς * ὤμοσεν" ὁ Θεὸς τῷ
Αβραὰμ, ηὔξησεν ὁ λαὸς
καὶ ἐπληθύνθη ἐν Αἰγύ-
πτῳ,
18 Αχρις οὗ ἀνέστη βα-
σιλεὺς ἕτερος * ὃς οὐκ
* ᾔδει" τὸν Ιωσήφ.
19 Οὗτος κατασοφισά-
μενος τὸ γένος ἡμῶν, ἐκά-
κωσε τοὺς πατέρας * ἡμῶν",
τοῦ ποιεῖν ἔκθετα τὰ βρέφη
αὐτῶν, εἰς τὸ μὴ * ζωο-
γονεῖσθαι".
20 Εν ᾧ καιρῷ ἐγεννήθη v. 20. Exod. 2.
Μωσῆς, καὶ ἦν ἀστεῖος τῷ 2.
Θεῷ· ὃς ἀνετράφη μῆνας Hebr. 11.
τρεῖς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς 23.
* αὐτοῦ".
21 * Εκτεθέντα δὲ αὐ- v. 21. Exod. 2. 7.

Ib. † ἐφ' *A.* *v.* 11. ὅλης τῆς γῆς *Ca.* *sed* — γῆν *A.* v. & *pro* Αἰγύπτου *ponunt* Αἴγυπτον *v.* 12. σιτία εἰς Αἴγυπτον *A.* B. 1. *v.* 13. ἐπὶ *Ca.* *ib.* ἐγνωρίσθη *A.* *ib.* ἐγεννήθη *Ca.* *ib.* ἑαυτοῦ *A.* αὐτοῦ B. 1. v. *v.* 14. — *A.* N. 2. *ib.* — *A.* L. M. N. 1. 2. *v.* 15. † ἐκεῖ B. 1. *v.* 16. μετήχθησαν *Ca.* *ib.* † ὁ πατὴρ ἡμῶν B. 1. *ib.* Εμμώρ *A.* Εμόρ *Ca.* *ib.* † ἐν *A.* B. 1. *v.* 17. ὡς *A.* *ib.* καιρὸς *A.* *ib.* ὡμολόγησεν *A.* N. 2. v. ἐπηγγείλατο *A.* B. 1. *Ca.* *v.* 18. † ἐπ' Αἴγυπτον *A.* N. 2. S. 2. v. *ib.* ἐμνήσθη B. 1. *Ca.* *v.* 19. — *Ca.* *ib.* ζωοποιεῖσθαι v. & † ἄρρενα *post* ζωογον. B. 1. *v.* 21. ἐκτεθέντος δὲ αὐτοῦ, *A.* *Ca.* N. 2. S. 2.

τὸν"*, ἀνείλετο αὐτὸν ἡ
θυγάτηρ Φαραὼ, καὶ ἀνε-
θρέψατο *αὐτὸν" ἑαυτῇ εἰς
υἱόν.
22 Καὶ ἐπαιδεύθη Μωσῆς
*πάσῃ σοφίᾳ" Αἰγυπτίων·
ἦν δὲ δυνατὸς ἐν λόγοις καὶ
ἐν ἔργοις*.
23 Ὡς δὲ *ἐπληροῦ-
το" αὐτῷ τεσσαρακονταε-
τὴς χρόνος, ἀνέβη ἐπὶ τὴν
καρδίαν αὐτοῦ *ἐπισκέ-
ψασθαι τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
τοὺς υἱοὺς Ἰσραήλ.
v. 24. Exod. 2. 11. 24 Καὶ ἰδών τινα ἀδικού-
μενον*, ἠμύνατο, καὶ ἐποί-
ησεν ἐκδίκησιν τῷ καταπο-
νουμένῳ, πατάξας τὸν Αἰ-
γύπτιον*.
25 Ἐνόμιζε δὲ συνιέναι
τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ὅτι ὁ
Θεὸς διὰ χειρὸς αὐτοῦ δί-
δωσιν αὐτοῖς σωτηρίαν· οἱ
δὲ οὐ συνῆκαν.
v. 26. Exod. 2. 13. 26 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέ-
ρᾳ ὤφθη αὐτοῖς μαχομέ-
νοις*, *καὶ συνήλασεν" αὐ-
τοὺς εἰς εἰρήνην, εἰπών·
*Ἄνδρες, ἀδελφοί ἐστε ὑ-
μεῖς· ἵνα τί ἀδικεῖτε ἀλλή-
λους;
27 Ὁ δὲ ἀδικῶν τὸν πλη-
σίον, ἀπώσατο αὐτὸν, *εἰ-
πών"· Τίς σε κατέστησεν ἄρ-
χοντα *καὶ" δικαστὴν ἐφ'
*ἡμᾶς";
28 Μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέ-
λεις, ὃν τρόπον ἀνεῖλες
χθὲς τὸν Αἰγύπτιον;
29 *Ἔφυγε δὲ Μωσῆς"
ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ, καὶ ἐ-
γένετο πάροικος ἐν γῇ Μα-
διὰμ, οὗ ἐγέννησεν υἱοὺς
δύο.
30 Καὶ *πληρωθέντων v. 30. Exod. 3. 2.
ἐτῶν τεσσαράκοντα, ὤφθη
αὐτῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ὄρους
Σινᾶ ἄγγελος Κυρίου ἐν
*φλογὶ πυρὸς" βάτου.
31 Ὁ δὲ Μωσῆς ἰδὼν,
*ἐθαύμασε" τὸ ὅραμα·
προσερχομένου δὲ αὐτοῦ κα-
τανοῆσαι, *ἐγένετο φωνὴ
Κυρίου πρὸς αὐτόν"·

Ib. † εἰς τὸν ποταμὸν B. I. παρὰ τὸν ποταμὸν *Ca.* S. I. *ib.* — L. m. *v.* 22. πᾶσαν τὴν σοφίαν *Ca. sed* † ἐν *ante* πάσῃ *A.* B. I. *ib.* † αὐτοῦ *A.* B I. *Ca.* N. 2. *v.* 23. ἐπληρώθη N. 2. *ib.* † τὸ B. I. *v.* 24. † ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ B. I. *Ca.* S. I. *ib.* † καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ *Ca.* S. I. *v.* 26. † καὶ εἶδεν αὐτοὺς ἀδικοῦντας *Ca. ib.* συνήλλασσεν *Ca.* m. *ib.* † τί ποιεῖτε *Ca. &* — ἐστε ὑμεῖς *at* — ὑμεῖς *tantum A.* *v.* 27. εἶπας *Ca. ibid.* ἡ B. I. *ibid.* ἡμῶν *A.* *v.* 29. ἐφυγάδωσε δὲ Μωϋσῆν B. I. *v.* 30. † μετὰ ταῦτα *Ca. ib.* πυρὶ φλογὸς *A.* B. I. N. 2. S. I. V. *v.* 31. ἐθαύμαζε *Cu. &* — τὸ ὅραμα *A. ib.* ὁ Κύριος εἶπεν αὐτῷ, λέγων *Ca & pro* Κυρίου B. I. *ponit* ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγοντος, *& post* αὐτὸν † λέγουσα V.

32 Ἐγὼ

32 Ἐγὼ * ὁ Θεὸς τῶν πα-
τέρων σου, ὁ Θεὸς Ἀβραὰμ,
καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ
Θεὸς Ἰακώβ. Ἔντρομος δὲ
γενόμενος Μωσῆς οὐκ ἐτόλ-
μα κατανοῆσαι.
33 * Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Κύριος". Λῦσον τὸ ὑπόδη-
μα * τῶν ποδῶν σου· ὁ γὰρ
τόπος * ἐν" ᾧ ἕστηκας, γῆ
ἁγία ἐστίν.
34 Ἰδὼν εἶδον τὴν κά-
κωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν Αἰ-
γύπτῳ, καὶ τοῦ στεναγμοῦ αὐ-
τῶν * ἤκουσα", καὶ κατέβην
ἐξελέσθαι αὐτούς· καὶ νῦν
δεῦρο, ἀποστελῶ σε εἰς Αἴ-
γυπτον.
35 Τοῦτον τὸν Μωϋσῆν ὃν
ἠρνήσαντο, εἰπόντες· Τίς σε
κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικα-
στὴν * ; τοῦτον ὁ Θεὸς * ἄρ-
χοντα καὶ λυτρωτὴν * ἀπέ-
στειλεν ἐν " χειρὶ ἀγγέλου τοῦ
ὀφθέντος αὐτῷ ἐν τῇ βάτῳ.
v. 36. Exod. 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 14. Exod. 16. 1. 36 Οὗτος ἐξήγαγεν αὐ-
τοὺς, ποιήσας τέρατα καὶ ση-
μεῖα ἐν γῇ * Αἰγύπτου", καὶ
ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, καὶ
ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτη τεσσαρά-
v. 37. Deut. 18. 15. 18. Sup. 3. 22. κοντα.
37 Οὗτός ἐστιν ὁ Μωϋσῆς
ὁ * εἰπὼν" τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ·
Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει
* Κύριος " ὁ Θεὸς ὑμῶν
ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς
ἐμέ· * αὐτοῦ ἀκούσεσθε".
38 Οὗτός ἐστιν ὁ γενό- v. 38. Exod 19. 3. 20.
μενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐν
τῇ ἐρήμῳ, μετὰ τοῦ ἀγγέλου
τοῦ λαλοῦντος αὐτῷ ἐν τῷ
ὄρει Σινᾶ, καὶ τῶν πατέρων
ἡμῶν, ὃς ἐδέξατο * λόγια"
ζῶντα, δοῦναι * ἡμῖν".
39 Ὧ οὐκ ἠθέλησαν ὑ-
πήκοοι γενέσθαι οἱ πατέρες
ἡμῶν, ἀλλ' ἀπώσαντο, καὶ
* ἐστράφησαν ταῖς καρδίαις"
αὐτῶν εἰς Αἴγυπτον,
40 Εἰπόντες τῷ Ἀαρών· v. 40. Exod. 32. 1.
Ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἳ προ-
πορεύσονται ἡμῶν· ὁ γὰρ Μωσῆς
οὗτος ὃς * ἐξήγαγεν" ἡμᾶς
ἐκ γῆς Αἰγύπτου, οὐκ οἴ-
δαμεν τί * γέγονεν" αὐτῷ.
41 Καὶ ἐμοσχοποίησαν
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, καὶ
ἀνήγαγον θυσίαν τῷ εἰδώλῳ,
καὶ εὐφραίνοντο ἐν τοῖς ἔργοις
τῶν χειρῶν αὐτῶν.
42 Ἔστρεψε δὲ ὁ Θεὸς, καὶ v. 42. ..rem 19 13.
παρέδωκεν αὐτοὺς λατρεύειν
τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, καθὼς Amos. 5.
γέγραπται ἐν βίβλῳ τῶν προ- 25.

v. 32. † εἰμι B. 1. v. 33. καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτὸν
Ca. & Θεὸς *pro* κύριος *A. ib.* † ἐκ B. 1. *ib.* ἐφ' *A. Ca.*
v. 34. ἀκήκοα *Ca.* v. 35. † ἐφ' ἡμῶν *Ca.* L. N. 2. ἐφ'
ἡμᾶς B. 1. *ib.* † καὶ m. s. 1. B. 1. *ib.* ἀπέσταλκεν σὺν *A.* B.
1. *Ca. sic* σὺν *pro* ἐν s. 2. v. v. 36. Αἰγύπτῳ *A.* v. 37.
εἶπας *A. ib.* — *A. Ca. ib.* — *A.* M. v. 38 λόγον *W.*
ib. ὑμῖν N. 2. v. 39. ἀπεστράφησαν τῇ καρδίᾳ *Ca. sic* τῇ
καρδίᾳ L. N. 1. & † ἐν *ante* ταῖς *A.* v. 40. ἐξαγαγὼν
B. 1. *ib.* ἐγένετο *A.* N. 2.

φητῶν· Μὴ σφάγια καὶ θυ-
σίας προσηνέγκατέ μοι ἔτη
τεσσαράκοντα ἐν τῇ ἐρήμῳ,
οἶκος Ἰσραήλ;
43 Καὶ ἀνελάβετε τὴν
σκηνὴν τοῦ Μολὸχ, καὶ τὸ ἄ-
στρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν * Ρεμ-
φὰν", τοὺς τύπους οὓς ἐποι-
ήσατε προσκυνεῖν αὐτοῖς·
καὶ μετοικιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα
* Βαβυλῶνος".
v. 44. Exod 25. 40. Hebr. 8. 5. 44 Ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυ-
ρίου ἦν * ἐν" τοῖς πατράσιν
ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς
διετάξατο * ὁ λαλῶν τῷ
Μωσῇ, ποιῆσαι αὐτὴν κατὰ
τὸν τύπον ὃν * ἑωράκει".
45 Ἣν καὶ εἰσήγαγον δια-
v. 45. Jos. 3. 14. δεξάμενοι οἱ πατέρες ἡμῶν
μετὰ Ἰησοῦ ἐν τῇ κατασχέσει τῶν
ἐθνῶν, ὧν * ἐξῶσεν" ὁ Θεὸς
ἀπὸ προσώπου τῶν πατέρων
ἡμῶν, ἕως τῶν ἡμερῶν Δα-
v. 46. 1 Sam. 16. 12, 13. 2 Sam. 7. 1. &c. 1 Par. 17. 12. Psal. 132. 5. βίδ.
46 Ὃς εὗρε χάριν ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ᾐτήσατο εὑ-
ρεῖν σκήνωμα τῷ * Θεῷ"
Ἰακώβ.
v. 47. 1 Reg. 6. 1. & 8. 27. Infr. 17. 24. 47 Σολομῶν δὲ ᾠκοδό-
μησεν αὐτῷ οἶκον.

48 * Ἀλλ' οὐχ ὁ ὕψιστος
ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κα-
τοικεῖ, καθὼς" ὁ προφήτης
λέγει·
49 Ὁ οὐρανός * μοι" v. 49. Esa. 66. 1.
θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπό-
διον τῶν ποδῶν μου. Ποῖον οἶ-
κον οἰκοδομήσετέ μοι, λέγει
Κύριος; * ἢ τίς" τόπος
τῆς καταπαύσεώς μου *;
50 Οὐχὶ ἡ χείρ μου ἐποί-
ησε ταῦτα πάντα;
51 Σκληροτράχηλοι, καὶ v. 51. Jer. 6. 10. & 9. 25. 26. Ezech. 44. 9.
ἀπερίτμητοι * τῇ καρδίᾳ"
καὶ τοῖς ὠσὶν, ὑμεῖς ἀεὶ τῷ
Πνεύματι τῷ ἁγίῳ ἀντιπί-
πτετε, * ὡς" οἱ πατέρες
* ὑμῶν καὶ ὑμεῖς.
52 Τίνα τῶν προφητῶν
οὐκ ἐδίωξαν * οἱ πατέρες
ὑμῶν; καὶ ἀπέκτειναν * τοὺς
προκαταγγείλαντας" περὶ τῆς
ἐλεύσεως τοῦ δικαίου *, οὗ νῦν
ὑμεῖς προδόται καὶ φονεῖς
* γεγένησθε".
53 Οἵτινες ἐλάβετε τὸν v. 53. Exod 19. 3 & seq. Gal. 3. 19.
νόμον εἰς διαταγὰς ἀγγέ-
λων, καὶ οὐκ * ἐφυλάξα-
τε".
54 * Ἀκούοντες" δὲ ταῦ-

v. 43. Ραιφάν *A.* Ρεψάν B. I. & — ὑμῶν *Ca.* N. 2. *ib.* Δαμασκοῦ *W.* v. 44. — *A.* *ib.* † αὐτοῖς ὁ θεὸς V. *ib.* ἑώρακεν B. I. v. 45. ἐξέωσεν B. I. v. 46. οἴκῳ *Ca.* v. 48. ὁ δὲ ὕψιστος οὐ κατοικεῖ ἐν χειροποιήτοις ὡς *Ca.* & — ναοῖς *A.* & διὰ προφήτου *pro* ὁ προφ. V. v. 49. μου ἐστὶν *Ca.* *ib.* ποῖος *Ca.* *ib.* † ἐστὶν *Ca.* v. 51. καρδίαις *A.* ταῖς καρδίαις V. *sic* S. I. *sed addit* ὑμῶν *ib.* καθὼς *Ca.* *ib.* † καὶ, & — καὶ ὑμεῖς *Ca.* v. 52. † ὡς B. I. *ib.* αὐτοὺς τοὺς προκαταγγέλλοντας *Ca.* *ib.* † τούτου S. I. *ib.* ἐγένεσθε *A.* B. I. *Ca.* N. 2. v. 53. ἐφυλάξασθε *A.* v. 54. ἀκούσαντες *Ca.* L. & αὐτοῦ *pro* ταῦτα *Ca.*

ταῦ

τα, διεπρίοντο ταῖς καρδί-
αις αὐτῶν, καὶ ἔβρυχον τοὺς
ὀδόντας * ἐπ' αὐτόν.
55 Ὑπάρχων δὲ * πλή-
ρης * Πνεύματος ἁγίου, ἀ-
τενίσας εἰς τὸν οὐρανὸν, εἶδε
δόξαν Θεοῦ, καὶ * Ἰησοῦν" ἑστῶ-
τα ἐκ δεξιῶν τοῦ Θεοῦ·
56 Καὶ εἶπεν· Ἰδοὺ, θεω-
ρῶ τοὺς οὐρανοὺς * ἀνεῳγ-
μένους", καὶ τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκ δεξιῶν ἑστῶτα * τοῦ
Θεοῦ.
57 * Κράξαντες " δὲ
φωνῇ μεγάλῃ, συνέσχον τὰ
ὦτα αὐτῶν, καὶ ὥρμησαν ὁ-
μοθυμαδὸν ἐπ' αὐτόν.
v. 58. Infr. 22. 20. 58 Καὶ ἐκβαλόντες * ἔξω
τῆς πόλεως, ἐλιθοβόλουν *· καὶ
οἱ μάρτυρες ἀπέθεντο τὰ ἱ-
μάτια * αὐτῶν" παρὰ τοὺς
πόδας νεανίου * καλουμένου
Σαύλου,
v. 59. Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. & 23. 34. 59 Καὶ ἐλιθοβόλουν τὸν
Στέφανον, ἐπικαλούμενον καὶ
λέγοντα· Κύριε Ἰησοῦ *, δέ-
ξαι τὸ πνεῦμά μου.
60 Θεὶς δὲ τὰ γόνατα,
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ *· Κύ-
ριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν
ἁμαρτίαν ταύτην. Καὶ τοῦτο
εἰπὼν, ἐκοιμήθη *.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 * ΣΑῦλος δὲ ἦν συνευ-
δοκῶν τῇ ἀναιρέσει v. 1. Infr. 22. 20.
αὐτοῦ". Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῃ
τῇ ἡμέρᾳ διωγμὸς μέγας
* ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν
Ἱεροσολύμοις· πάντες * τε"
διεσπάρησαν κατὰ τὰς χώρας
τῆς Ἰουδαίας καὶ Σαμαρείας",
πλὴν τῶν ἀποστόλων *.
2 Συνεκόμισαν * δὲ" τὸν
Στέφανον ἄνδρες εὐλαβεῖς,
καὶ * ἐποιήσαντο " κοπετὸν
μέγαν ἐπ' αὐτῷ.
3 Σαῦλος δὲ ἐλυμαί- v. 3.
νετο τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ Infr. 22.
τοὺς οἴκους εἰσπορευόμενος, 4. & 26.
σύρων τε ἄνδρας καὶ γυναῖ- 10, 11.
κας, παρεδίδου εἰς φυλα-
κήν.
4 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέν-
τες διῆλθον, εὐαγγελιζόμενοι
τὸν λόγον *.
5 Φίλιππος δὲ κατελ-
θὼν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας,
ἐκήρυσσεν αὐτοῖς τὸν Χριστόν.*
6 Προσεῖχόν * τε" οἱ ὄ-

Ib. † αὐτῶν B. 1. *v.* 55. † Στέφανος *Ca.* L. N. 2. *ib.* † πίστεως καὶ N. 2. S. 1. *ib.* τὸν κύριον *Ca.* *v.* 56. διηνοιγμένους *A.* *ib.* † τῆς δυνάμεως V. *v.* 57. κράζοντες *Ca.* *v.* 58. † αὐτὸν *A.* S. 1. *ib.* † αὐτὸν *Ca.* *ib.* — M. N. 1. *ib.* † πρὸς *Ca.* *v.* 59. † Χριστὲ L. m. *v.* 60. † λέγων *Ca.* V. *ib.* † ἐν κυρίῳ V. *v.* 1. *Hæc superiori clausulæ conjungit A.* *ib.* † καὶ θλίψις *Ca.* *ib.* δὲ *Ca.* N. 1. 2. S. 4. *ib.* *at* καὶ πάντες L. m. *ib.* † οἱ ἔμειναν ἐν Ἱερουσαλὴμ *Ca.* *v.* 2. τε *Ca.* *ib.* ἐποίησαν *Ca.* N. 1. 2. *v.* 4. † τοῦ θεοῦ B. 1. *v.* 5. † ὡς δὲ ἤκουον πάντες ὄχλοι *Ca.* *at* — οἱ ὄχλοι *vers. sequ.* *v.* 6. δὲ N. 1. 2. S. 3.

χλοι τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τοῦ Φιλίππου ὁμοθυμαδὸν, ἐν τῷ ἀκούειν αὐτοὺς καὶ βλέπειν τὰ σημεῖα ἃ ἐποίει.

7 * Πολλῶν " γὰρ τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα μεγάλῃ φωνῇ, * ἐξήρχετο "· πολλοὶ δὲ παραλελυμένοι καὶ χωλοὶ * ἐθεραπεύθησαν ".

8 * Καὶ ἐγένετο χαρὰ μεγάλη " ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ.

9 Ἀνὴρ δέ τις ὀνόματι Σίμων, * προϋπῆρχεν " ἐν τῇ πόλει μαγεύων καὶ * ἐξιστῶν " τὸ ἔθνος τῆς Σαμαρείας, λέγων εἶναί τινα ἑαυτὸν μέγαν.

10 Ὧ προσεῖχον * πάντες " ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ * ἡ " μεγάλη.

11 Προσεῖχον δὲ αὐτῷ, διὰ τὸ ἱκανῷ χρόνῳ ταῖς μαγείαις ἐξεστακέναι αὐτούς.

12 * Ὅτε " δὲ ἐπίστευσαν τῷ Φιλίππῳ εὐαγγελιζομένῳ τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ * τοῦ ὀνόματος " τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐβαπτίζοντο ἄνδρες τε καὶ γυναῖκες.

13 Ὁ δὲ Σίμων καὶ αὐτὸς ἐπίστευσε, καὶ βαπτισθεὶς ἦν προσκαρτερῶν τῷ Φιλίππῳ· θεωρῶν τε * σημεῖα καὶ δυνάμεις μεγάλας γινομένας ", ἐξίστατο.

14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, * ἀπέστειλαν " πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην·

15 Οἵτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, ὅπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον.

16 (* Οὔπω. " γὰρ ἦν * ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι * ὑπῆρχον " εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ *.)

17 Τότε * ἐπετίθουν " τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτοὺς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον.

18 * Θεασάμενος " δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδοται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅ-

v. 7. πολλοί *A.* B. I. *ib.* ἐξήρχοντο *A.* B. I. *ib.* ἐθεραπεύοντο *Ca.* v. 8. ἐγένετο δὲ πολλὴ χαρὰ *Ca.* v. 9. προϋπάρχων *Ca.* *ib.* ἐξιστάνων *A.* v. 10. — M. N. I. *ib.* καλουμένη B. I. *Ca.* S. 3. V. v. 12. ὡς *Ca.* L. *ib.* ἐν τῷ ὀνόματι V. v. 13. δυνάμεις καὶ σημεῖα γινόμενα M. & — μεγάλας N. I. v. 14. ἐξαπέσ. L. m. v. 16. οὐδέπω B. I. *Ca.* N. 2. *ib.* † πνεῦμα ἅγιον L. M. *ib.* ἦσαν N. 2. *ib.* † Χριστοῦ *Ca.* N. 2. v. 17. ἐπετίθησαν *A.* N. 2. v. 18. ἰδὼν *A.* B. I. *Ca.* N. 2. † παρακαλῶν καὶ *Ca.* S. I.

γίον, προσελώεγκεν αὐτοῖς χρήματα,

19 * Λέγων· Δότε κἀμοὶ τὴν ἐξουσίαν ταύτην, ἵνα ᾧ ἐὰν ἐπιθῶ τὰς χεῖρας, λαμβάνῃ Πνεῦμα ἅγιον.

20 Πέτρος δὲ εἶπε πρὸς αὐτὸν Τὸ ἀργύριόν σου σὺν σοὶ εἴη εἰς ἀπώλειαν, ὅτι τὴν δωρεὰν τοῦ Θεοῦ ἐνόμισας διὰ χρημάτων κτᾶσθαι.

21 Οὐκ ἔστι σοι μερὶς οὐδὲ κλῆρος ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ· ἡ γὰρ καρδία σου οὐκ ἔστιν εὐθεῖα * ἐνώπιον " τοῦ Θεοῦ.

22 Μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, * καὶ δεήθητι τοῦ Θεοῦ", εἰ ἄρα ἀφεθήσεταί σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου.

23 Εἰς γὰρ * χολὴν πικρίας " καὶ σύνδεσμον ἀδικίας * ὁρῶ " σε ὄντα.

24 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπε *· Δεήθητε ὑμεῖς * ὑπὲρ " ἐμοῦ πρὸς τὸν * Κύριον ", ὅπως μηδὲν ἐπέλθῃ * ἐπ' ἐμὲ " ὧν εἰρήκατε *.

25 Οἱ μὲν οὖν, διαμαρτυράμενοι, καὶ λαλήσαντες τὸν λόγον τοῦ * Κυρίου, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ ", πολλάς τε κώμας τῶν Σαμαρειτῶν * εὐηγγελίσαντο ".

26 Ἄγγελος δὲ Κυρίου ἐλάλησε πρὸς Φίλιππον, λέγων * Ἀνάστηθι καὶ πορεύου " κατὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τὴν ὁδὸν τὴν καταβαίνουσαν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Γάζαν· αὕτη ἐστὶν ἔρημος.

27 Καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ Αἰθίοψ εὐνοῦχος, δυνάστης Κανδάκης τῆς βασιλίσσης * Αἰθιόπων, ὃς ἦν ἐπὶ πάσης τῆς γάζης αὐτῆς, * ὃς " ἐληλύθει προσκυνήσων εἰς Ἱερουσαλὴμ·

28 Ἦν τε ὑποστρέφων, * καὶ " καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἅρματος αὐτοῦ, καὶ * ἀνεγίνωσκε " τὸν προφήτην Ἡσαΐαν.

29 Εἶπε δὲ τὸ Πνεῦμα τῷ Φιλίππῳ· Πρόσελθε, καὶ κολλήθητι τῷ ἅρματι τούτῳ.

30 Προσδραμὼν δὲ ὁ

v. 21. ἔναντι Ca. N. 2. v. 22. —N. 2. & pro Θεοῦ B. 1. Ca. Κυρίου v. 23. πικρίαν χολῆς Ca. ib. θεωρῶ B. 1. v. 24. † πρὸς αὐτοὺς, παρακαλῶ Ca. ib. περὶ m. ib. Θεὸν L. m. μοὶ τούτων τῶν κακῶν Ca. ib. † κακῶν B. 1. ὃς (Ca. μοι· ὃς) πολλὰ κλαίων οὐ διελίμπανεν Ca s. 1. v. 25. Θεοῦ, ὑπέστρεφον εἰς Ἱεροσόλυμα A. sic Θεοῦ L. m. & ὑπέστρεφεν Ca. N. 2. s. 1. v. ib. εὐαγγελίζοντο A. s. 1. v. 26. ἀναστὰς πορεύθητι Ca. & πρὸς pro κατὰ B. 1. v. 27. † τινὸς Ca & — τῆς post Κανδακ. ib. — A. v. v. 28. — Ca. m. ib. ἀναγινώσκων Ca. & — καὶ Cu.

Φίλιπ-

Φίλιππος ἤκουσεν αὐτοῦ ἀναγινώσκοντος τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, καὶ εἶπεν· Ἆρά γε γινώσκεις ἃ ἀναγινώσκεις;

31 Ὁ δὲ εἶπε· Πῶς * γὰρ ἂν" δυναίμην, ἐὰν μή τις ὁδηγήσῃ με; Παρεκάλεσέ τε τὸν Φίλιππον ἀναβάντα καθίσαι σὺν αὐτῷ.

v. 32. Esa. 53.7. 32 Ἡ δὲ περιοχὴ τῆς γραφῆς ἣν ἀνεγίνωσκεν, ἦν αὕτη· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη· καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωνος, οὕτως οὐκ * ἀνοίγει" τὸ στόμα αὐτοῦ.

33 Ἐν τῇ ταπεινώσει * αὐτοῦ" ἡ κρίσις αὐτοῦ * ἤρθη"· τὴν * δὲ" γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγήσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ.

34 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εὐνοῦχος τῷ Φιλίππῳ, εἶπε· Δέομαί σου, περὶ τίνος ὁ προφήτης λέγει τοῦτο; περὶ ἑαυτοῦ, ἢ περὶ * ἑτέρου" τινός;

35 Ἀνοίξας δὲ ὁ Φίλιππος τὸ στόμα αὐτοῦ, καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς γραφῆς ταύτης, εὐηγγελίσατο αὐτῷ τὸν Ἰησοῦν.

36 Ὡς δὲ ἐπορεύοντο * κατὰ τὴν ὁδὸν, ἦλθον ἐπί τι ὕδωρ· καί φησιν ὁ εὐνοῦχος· Ἰδοὺ ὕδωρ· * τί" κωλύει με βαπτισθῆναι;

37 Εἶπε δὲ * ὁ Φίλιππος"· Εἰ πιστεύεις ἐξ ὅλης τῆς καρδίας, * ἔξεστιν". Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπε· Πιστεύω * τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸν Ἰησοῦν Χριστόν.

38 Καὶ ἐκέλευσε στῆναι τὸ ἅρμα· καὶ κατέβησαν ἀμφότεροι εἰς τὸ ὕδωρ, ὅ, τε Φίλιππος καὶ ὁ εὐνοῦχος· καὶ ἐβάπτισεν αὐτόν.

39 Ὅτε δὲ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ ὕδατος, Πνεῦμα * Κυρίου ἥρπασε τὸν Φίλιππον, καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν οὐκέτι ὁ εὐνοῦχος· ἐπορεύετο γὰρ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ χαίρων.

40 Φίλιππος δὲ εὑρέθη εἰς Ἄζωτον· καὶ διερχόμενος εὐηγγελίζετο τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς Καισάρειαν.

v. 31. — γάρ B. 1. & — ἐάν *A. sed* m. εἰ *v.* 32. ἤνοιξε V. *v.* 33. — *A. ib.* ἄρθησε[τ]) V. *ib.* — *A. v.* 34. ἄλλου L. m. *v.* 36. † συζητοῦντες μετ' ἀλλήλων *W. ib.* τίς V. *v.* 37. αὐτῷ B. 1. N. 2. *ib.* σου, σωθήσῃ B. 1. *ib.* † εἰς τὸν Χριστὸν B. 1. *sed — versus totus Cp.* L. M. m. N. 1. S. 4. *v.* 39. † ἅγιον ἔπεσεν (ἐπέπεσεν N. 2.) ἐπὶ τὸν εὐνοῦχον, ἄγγελος δὲ *A.* N. 2. *W.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. θ'. IX.

v. 1. Inf. 25. 10. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13. 1 Ο Δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμ-
πνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου
εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου,
προσελθὼν τῷ ἀρχιερεῖ,
2 Ητήσατο παρ' αὐτοῦ ἐ-
πιςολὰς εἰς Δαμασκὸν πρὸς
τὰς συναγωγὰς, ὅπως ἐάν
τινας εὕρῃ τῆς ὁδοῦ ὄντας ἄν-
δρας τε καὶ γυναῖκας, δεδε-
μένους * ἀγάγῃ '' εἰς Ιερουσα-
λήμ.
v. 3. Inf. 22. 6. & 26. 12. 1 Cor. 15. 8. 2 Cor. 12. 2. 3 Εν δὲ τῷ πορεύεσθαι,
ἐγένετο αὐτὸν ἐγγίζειν τῇ
Δαμασκῷ· καὶ ἐξαίφνης πε-
ριήςραψεν αὐτὸν φῶς * ἀπὸ ''
τοῦ οὐρανοῦ.
4 Καὶ πεσὼν ἐπὶ τὴν γῆν,
ἤκουσε * φωνὴν λέγουσαν ''
αὐτῷ· Σαοὺλ Σαοὺλ, τί με
διώκεις;
5 * Εἶπε δέ· Τίς εἶ,
Κύριε; Ο δὲ * Κύριος εἶ-
πεν '' Εγώ εἰμι Ιησοῦς * ὃν
σὺ διώκεις. * σκληρόν σοι
πρὸς κέντρα λακτίζειν ''.
6 * Τρέμων τε καὶ θαμ-
βῶν εἶπε· Κύριε, τί με θέ-
λεις ποιῆσαι; Καὶ ὁ Κύριος
πρὸς αὐτόν ''· Ανάςηθι καὶ
εἴσελθε εἰς τὴν πόλιν, * καὶ ''
λαληθήσεταί σοι * τί σε δεῖ
ποιεῖν.
7 Οἱ δὲ ἄνδρες οἱ συνο- v. 7. Inf. 22. 9. & 26. 13.
δεύοντες αὐτῷ, εἱςήκεισαν
ἐννεοὶ, ἀκούοντες μὲν τῆς φω-
νῆς, μηδένα δὲ θεωροῦντες.
8 Ηγέρθη δὲ ὁ Σαῦλος
ἀπὸ τῆς γῆς· * ἀνεῳγμένων ''
δὲ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ,
* οὐδένα '' ἔβλεπε· χειραγω-
γοῦντες δὲ αὐτὸν, εἰσήγαγον
εἰς Δαμασκόν.
9 Καὶ ἦν ἡμέρας τρεῖς
μὴ βλέπων· καὶ οὐκ ἔφαγεν,
οὐδὲ ἔπιεν.
10 Ην δέ τις μαθητὴς ἐν
Δαμασκῷ ὀνόματι Ανανί-
ας, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ
Κύριος ἐν ὁράματι· Ανα-
νία. Ο δὲ εἶπεν· Ιδοὺ ἐγὼ,
Κύριε.
11 Ο δὲ Κύριος πρὸς
αὐτόν· Αναςὰς πορεύθητι
ἐπὶ τὴν ῥύμην τὴν καλου-
μένην Εὐθεῖαν, καὶ ζήτησον
ἐν οἰκίᾳ Ιούδα Σαῦλον ὀνό-
ματι, * Ταρσέα· ἰδοὺ γὰρ
προσεύχεται.
12 Καὶ εἶδεν * ἐν ὁρά-
ματι '' ἄνδρα ὀνόματι Ανα-
νίαν εἰσελθόντα, καὶ ἐπιθέντα
αὐτῷ * χεῖρα '', ὅπως ἀνα-
βλέψῃ.
13 Απεκρίθη δὲ * ὁ Α-

v. 2. εἰσαγάγῃ L. v. 3. ἐκ A. N. 2. v. 4. φωνῆς λε-
γούσης N. I. v. 5. † ὃς & — δὲ v. ib. — N. 2. ib. † ὁ Να-
ζωραῖος S. I. ib. — Cp. L M. N. I. 2. S. om. v. 6. —
B. I Cp. L. M. N I. 2. S. om. & † ἀλλ' ante ἀνάςηθι ib.
κἀκεῖ L. S. 2. ib. † ὅ, A. N. 2. v. 8. ἠνοιγμένων A. ib. οὐ-
δὲν V. v. 11. † τῷ ἐλθεῖ N. 2. v. 12. — A. V. ib. τὰς
χεῖρας B. I. v. 13. † αὐτῷ N. I.

νανίας *·

νανίας*· Κύριε, * ἀκή-
κοα " ἀπὸ πολλῶν περὶ τοῦ
ἀνδρὸς τούτου, ὅσα κακὰ ἐ-
ποίησε τοῖς ἁγίοις σου ἐν
Ἱερουσαλήμ·

14 Καὶ ὧδε ἔχει ἐξουσίαν
παρὰ τῶν ἀρχιερέων, δῆσαι
πάντας τοὺς ἐπικαλουμένους
τὸ ὄνομά σου.

15 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν
ὁ Κύριος· Πορεύου, ὅτι
σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν
οὗτος, τοῦ βαστάσαι τὸ ὄ-
νομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν *,
καὶ βασιλέων, υἱῶν τε Ἰσ-
ραήλ.

16 Ἐγὼ γὰρ ὑποδείξω
αὐτῷ ὅσα δεῖ * αὐτὸν " ὑ-
πὲρ τοῦ ὀνόματός μου πα-
θεῖν.

17 Ἀπῆλθε δὲ Ἀνανίας
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν·
καὶ ἐπιθεὶς ἐπ' αὐτὸν τὰς
χεῖρας, εἶπε· Σαοὺλ ἀδελφέ,
ὁ Κύριος ἀπέσταλκέ με
(* Ἰησοῦς " ὁ ὀφθείς σοι ἐν
τῇ ὁδῷ ᾗ ἤρχου) ὅπως ἀνα-
βλέψῃς, καὶ πλησθῇς Πνεύ-
ματος ἁγίου.

18 Καὶ εὐθέως ἀπέπε-
σεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
* ὡσεὶ " λεπίδες, ἀνέβλε-
ψέ τε * παραχρῆμα "· καὶ
ἀναστὰς ἐβαπτίσθη.

19 Καὶ λαβὼν τροφὴν
ἐνίσχυσεν. Ἐγένετο δὲ * ὁ
Σαῦλος " μετὰ τῶν * ἐν Δα-
μασκῷ μαθητῶν ἡμέρας τι-
νάς.

20 Καὶ εὐθέως * ἐν ταῖς
συναγωγαῖς " ἐκήρυσσε * τὸν
Χριστὸν ", ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ.

21 Ἐξίσταντο δὲ πάντες οἱ
ἀκούοντες, καὶ ἔλεγον· Οὐχ
οὗτός ἐστιν ὁ πορθήσας * ἐν "
Ἱερουσαλὴμ τοὺς ἐπικαλου-
μένους τὸ ὄνομα τοῦτο· καὶ ὧδε
εἰς τοῦτο * ἐληλύθει " ἵνα δε-
δεμένους αὐτοὺς * ἀγάγῃ "
ἐπὶ τοὺς ἀρχιερεῖς;

22 Σαῦλος δὲ μᾶλλον
ἐνεδυναμοῦτο *, καὶ συνέ-
χυνε τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κα-
τοικοῦντας ἐν Δαμασκῷ,
συμβιβάζων * ὅτι οὗτός ἐστιν
ὁ Χριστός.

23 Ὡς δὲ ἐπληροῦντο ἡ-
μέραι ἱκαναί, συνεβουλεύ-
σαντο οἱ Ἰουδαῖοι ἀνελεῖν αὐ-
τόν.

24 Ἐγνώσθη δὲ τῷ Σαύ- v. 24. 2 Cor. 11.
λῳ ἡ ἐπιβουλὴ αὐτῶν. * πα- 32.
ρετήρουν τε " τὰς πύλας ἡμέ-

Ib. † καὶ εἶπε B. 1. *ib.* ἤκουσα *A.* B. 1. N. 2. *v.* 15. † τε *A.* B. 1. m. *v.* 16. — N. 2. *v.* 17. — L. M. m. N. 1. S. 4. *v.* 18. ὡς *A.* *ib.* — M. N. 1. 2. S. 3. V. *v.* 19. — *A.* B. 1. L. m. V. *ib.* † ὄντων N. 1. *v.* 20. εἰσελθὼν εἰς τὰς συναγωγὰς V. *ib.* αὐτοῖς τὸν Ἰησοῦν B. 1. *v.* 21 εἰς *A.* m. *ib.* ἐλήλυθε B. 1. *ib.* ἀναγάγῃ N. 1. *v.* 22. τῷ λόγῳ B. 1. S. 1. *ib.* † καὶ λέγων B. 1. *v.* 24. παρετηροῦντο δὲ καὶ *A.* B. 1. N. 2.

ρας

ρας τε καὶ νυκτὸς, ὅπως αὐ-
τὸν * ἀνέλωσι".
25 Λαβόντες δὲ αὐτὸν οἱ
μαθηταὶ νυκτὸς, καθῆκαν
διὰ τοῦ τείχους, χαλάσαντες
ἐν σπυρίδι.
26 Παραγενόμενος δὲ
* ὁ Σαῦλος " εἰς Ἱερουσα-
λὴμ, * ἐπειρᾶτο" κολλᾶσθαι
τοῖς μαθηταῖς· καὶ πάντες
ἐφοβοῦντο αὐτὸν, μὴ πι-
στεύοντες ὅτι ἐστὶ μαθητής.
27 Βαρνάβας δὲ ἐπιλα-
βόμενος αὐτὸν, ἤγαγε πρὸς
τοὺς ἀποστόλους, καὶ διηγήσατο
αὐτοῖς πῶς ἐν τῇ ὁδῷ εἶδε
τὸν Κύριον, καὶ ὅτι ἐλάλη-
σεν αὐτῷ, καὶ πῶς ἐν Δα-
μασκῷ ἐπαῤῥησιάσατο ἐν
τῷ ὀνόματι * τοῦ Ἰησοῦ".
28 Καὶ ἦν μετ' αὐτῶν
εἰσπορευόμενος * καὶ ἐκπο-
ρευόμενος " ἐν Ἱερουσαλὴμ,
καὶ παῤῥησιαζόμενος ἐν τῷ
ὀνόματι τοῦ Κυρίου * Ἰησοῦ".
29 Ἐλάλει τε καὶ συνεζήτει
πρὸς τοὺς * Ἑλληνιστάς"· οἱ δὲ
* ἐπεχείρουν" αὐτὸν ἀνελεῖν.
30 Ἐπιγνόντες δὲ οἱ ἀ-
δελφοὶ κατήγαγον αὐτὸν εἰς
Καισάρειαν *, καὶ * ἐξα-
πέστειλαν αὐτὸν εἰς Ταρ-
σόν.
31 * Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησί-
αι" καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας καὶ
Γαλιλαίας καὶ Σαμαρείας
εἶχον εἰρήνην, οἰκοδομούμεναι
καὶ πορευόμεναι τῷ φόβῳ τοῦ
Κυρίου, καὶ τῇ παρακλήσει
τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπλη-
θύνοντο.
32 Ἐγένετο δὲ Πέτρον
διερχόμενον διὰ πάντων, κα-
τελθεῖν καὶ πρὸς τοὺς ἁγίους
τοὺς κατοικοῦντας * Λύδ-
δαν".
33 Εὗρε δὲ ἐκεῖ ἄνθρω-
πόν τινα Αἰνέαν ὀνόματι, ἐξ
ἐτῶν ὀκτὼ κατακείμενον ἐπὶ
κραββάτῳ, ὃς ἦν παρα-
λελυμένος.
34 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Πέ-
τρος· Αἰνέα, ἰᾶταί σε * Ἰη-
σοῦς ὁ Χριστός· ἀνάστηθι, καὶ
στρῶσον σεαυτῷ. Καὶ εὐθέως
ἀνέστη.
35 Καὶ εἶδον αὐτὸν πάν-
τες οἱ κατοικοῦντες * Λύδ-
δαν" καὶ τὸν * Σάρωνα", οἵ-
τινες ἐπέστρεψαν ἐπὶ τὸν Κύ-
ριον.
36 Ἐν Ἰόππῃ δέ τις ἦν

Ib. πιάσωσι *A.* *v.* 26.— ℳ*A.* Παῦλος B. L. m. & ἐν *pro* εἰς B. 1. *ib.* ἐπείρασεν *A.* *v.* 27. † Κυρίου m. N. 1. 2. *sic A. sed* — τοῦ Ἰησοῦ *v.* 28. — *A* Cp. M. S. 3. & εἰς *pro* ἐν *A.* Cp. M. S. 2. *ib.* — *A.* B. 1. *v.* 29. Ἕλληνας *A.* *ib.* ἐπετήρουν N. 2. ἐζήτουν V. *v.* 30. † διὰ νυκτὸς B. 1. *ib.* νυκτὸς S. 1. *v.* 31. ἡ μὲν οὖν ἐκκλησία *A.* N. 2. S. 2. V. (*sed* B. 1. † πᾶσαι *post* ἐκκλησίαι) *deinde quæ sequ.* εἶχε οἰκο-δομουμένη πορευομ. ἐπληθύν. *num. sing.* *v.* 32. Λύδδα ℳ*A.* *v.* 34. † ὁ Κύριος *A.* N. 2. V. *v.* 35. Νύδδα *A.* *ib.* Σαρωνᾶν *Cu.* Ἀσσάρωνα M. N. 1. S. 1.

μαθη-

μαθήτρια ὀνόματι Ταβιθά, ἣ διερμηνευομένη λέγεται Δορκάς· αὕτη ἦν πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ ἐλεημοσυνῶν ὧν ἐποίει.

37 Ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀσθενήσασαν * αὐτὴν " ἀποθανεῖν· λούσαντες δὲ αὐτὴν ἔθηκαν ἐν ὑπερῴῳ.

38 Ἐγγὺς δὲ οὔσης * Λύδδης " τῇ Ἰόππῃ, οἱ μαθηταὶ ἀκούσαντες ὅτι Πέτρος ἐστὶν ἐν αὐτῇ, ἀπέστειλαν * δύο ἄνδρας " πρὸς αὐτὸν, παρακαλοῦντες μὴ * ὀκνῆσαι " διελθεῖν ἕως * αὐτῶν ".

39 Ἀναστὰς δὲ Πέτρος * συνῆλθεν " αὐτοῖς· ὃν παραγενόμενον ἀνήγαγον εἰς τὸ ὑπερῷον· καὶ * παρέστησαν " αὐτῷ πᾶσαι αἱ χῆραι κλαίουσαι, καὶ ἐπιδεικνύμεναι χιτῶνας καὶ ἱμάτια ὅσα ἐποίει * μετ' αὐτῶν οὖσα " ἡ Δορκάς.

40 Ἐκβαλὼν δὲ ἔξω πάντας ὁ Πέτρος, * θεὶς τὰ γόνατα προσηύξατο· καὶ ἐπιστρέψας πρὸς τὸ σῶμα, εἶπε· Ταβιθά, ἀνάστηθι. Ἡ δὲ * ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· καὶ ἰδοῦσα τὸν Πέτρον, ἀνεκάθισε.

41 Δοὺς δὲ αὐτῇ χεῖρα, ἀνέστησεν αὐτήν. φωνήσας δὲ τοὺς ἁγίους καὶ τὰς χήρας, παρέστησεν αὐτὴν ζῶσαν.

42 Γνωστὸν δὲ ἐγένετο καθ' ὅλης τῆς Ἰόππης· καὶ πολλοὶ ἐπίστευσαν ἐπὶ τὸν Κύριον.

43 Ἐγένετο δὲ ἡμέρας * ἱκανὰς " μεῖναι αὐτὸν ἐν Ἰόππῃ παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ.

ΚΕΦ. ί. Χ.

1 Ἀνὴρ δέ τις * ἦν " ἐν Καισαρείᾳ ὀνόματι Κορνήλιος, ἑκατοντάρχης ἐκ σπείρης τῆς καλουμένης Ἰταλικῆς,

2 Εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, σὺν παντὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ποιῶν * τε " ἐλεημοσύνας πολλὰς τῷ λαῷ, καὶ δεόμενος τοῦ Θεοῦ διαπαντός.

3 Εἶδεν ἐν ὁράματι φανερῶς, ὡσεὶ * ὥραν ἐννάτην τῆς ἡμέρας ἄγγελον τοῦ Θεοῦ εἰσελθόντα πρὸς αὐτὸν, καὶ εἰπόντα αὐτῷ· Κορνήλιε.

4 Ὁ δὲ ἀτενίσας αὐτῷ, καὶ ἔμφοβος γενόμενος, εἶπε· Τί ἐστι Κύριε; Εἶπε δὲ αὐτῷ· Αἱ προσευχαί σου καὶ

υ. 37. — N. 2. υ. 38. Λύδδα *A. ib* — L. M. m. N. 1. S. 2. *ib.* ὀκνήσῃς *A.* ὀκνήσῃ B. 1. *ib.* ἡμῶν *A.* B. 1. V. υ. 39. συνεξῆλθεν m. *ib.* παρεῖες. V. *ib.* αὐταῖς V. υ. 40. † καὶ *A.* B. 1. *ib.* † παραχρῆμα B. 1. υ. 43. τινὰς N. 2. υ. 1. — *A.* L. m. N. 1. 2. υ. 3. † περὶ *A.* N. 2. *sic* S. 2. *sed* — ὡσεί.

αἱ

αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέβησαν εἰς μνημόσυνον * ἐνώπιον" τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ νῦν πέμψον εἰς Ἰόππην ἄνδρας, καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα * ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος".

6 Οὗτος ξενίζεται παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ, ᾧ ἐστιν οἰκία παρὰ θάλασσαν * οὗτος λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν".

7 Ὡς δὲ ἀπῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν * τῷ Κορνηλίῳ", φωνήσας δύο τῶν οἰκετῶν * αὐτοῦ", καὶ στρατιώτην εὐσεβῆ τῶν προσκαρτερούντων αὐτῷ,

8 Καὶ ἐξηγησάμενος αὐτοῖς ἅπαντα, ἀπέστειλεν αὐτοὺς εἰς τὴν Ἰόππην.

9 Τῇ δὲ ἐπαύριον ὁδοιπορούντων * ἐκείνων", καὶ τῇ πόλει ἐγγιζόντων, ἀνέβη Πέτρος ἐπὶ τὸ δῶμα προσεύξασθαι, περὶ ὥραν ἕκτην *.

10 Εγένετο δὲ πρόσπεινος, καὶ ἤθελε γεύσασθαι· παρασκευαζόντων δὲ * ἐκείνων, ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἔκστασις·

11 Καὶ θεωρεῖ τὸν οὐρανὸν ἀνεῳγμένον, καὶ καταβαῖνον * ἐπ' αὐτὸν" σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς * δεδεμένον, καὶ" καθιέμενον ἐπὶ τῆς γῆς·

12 Εν ᾧ ὑπῆρχε πάντα τὰ τετράποδα * τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετά", καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

13 Καὶ ἐγένετο φωνὴ πρὸς αὐτόν· Αναστάς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

14 Ο δὲ Πέτρος εἶπε· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι οὐδέποτε ἔφαγον πᾶν κοινὸν * ἢ" ἀκάθαρτον.

15 * Καὶ φωνὴ" πάλιν * ἐκ δευτέρου" πρὸς αὐτόν· Α ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

16 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρίς. καὶ * πάλιν ἀνελήφθη" τὸ σκεῦος εἰς τὸν οὐρανόν.

17 Ὡς δὲ ἐν ἑαυτῷ * διηπόρει ὁ Πέτρος τί ἂν εἴη τὸ ὅραμα ὃ εἶδε, καὶ ἰδού, οἱ ἄν-

υ. 4. ἔμπροσθεν *A.* N. 2. υ. 5. τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον B. 1. L. M. m. N. 1. 2. S. 1. *sed* A. † τινα *post* Σιμ. υ. 6. — *A* B. 1. L. M. m. N. 1. 2. υ. 7. αὐτῷ *A.* N. 2. v. *ib.* — *A.* υ. 9. αὐτῶν *A.* B. 1. *ib.* † τῆς ἡμέρας *A.* υ. 10. αὐτῶν, ἐγένετο *A* M. N. 1. υ. 11. — *A.* B. 1. *ib.* — *A.* B. 1. υ. 12. ✠ ἑρπετὰ τῆς γῆς *A.* v. *sic* B. 1. L. N. 2. S. 2. V. *ponunt* τῆς γῆς *post* τὰ ἑρπετὰ υ. 14. καὶ N. 2. S. 1. υ. 15. φωνήσας δὲ *Ca.* *ib.* — N. 1. υ. 16. εὐθέως ἀνελήφθη πάλιν L. m. *at* — πάλιν N. 2. & *pro* πάλιν *A.* *leg.* εὐθὺς v. εὐθέως. υ. 17. † ἐγένετο *Ca.*

δρες οἱ ἀπεσταλμένοι ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου, διερωτήσαντες * τὴν οἰκίαν Σίμωνος, ἐπέστησαν ἐπὶ τὸν πυλῶνα·

18 Καὶ φωνήσαντες ἐπυνθάνοντο εἰ Σίμων ὁ ἐπικαλούμενος Πέτρος ἐνθάδε ξενίζεται.

19 Τοῦ δὲ Πέτρου * ἐνθυμουμένου" περὶ τοῦ ὁράματος, εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα· Ἰδοὺ, ἄνδρες * τρεῖς" ζητοῦσί σε·

v. 20. Inf. 15. 7. 20 Ἀλλὰ ἀναστὰς κατάβηθι, καὶ πορεύου σὺν αὐτοῖς, μηδὲν διακρινόμενος· * διότι" ἐγὼ ἀπέσταλκα αὐτούς.

21 * Καταβὰς * δὲ" Πέτρος πρὸς τοὺς ἄνδρας * τοὺς ἀπεσταλμένους ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου πρὸς αὐτὸν", εἶπεν· Ἰδοὺ, ἐγώ εἰμι ὃν ζητεῖτε· * τίς ἡ αἰτία δι' ἣν πάρεστε;

22 Οἱ δὲ εἶπον *, Κορνήλιος * ἑκατοντάρχης, ἀνὴρ δίκαιος καὶ φοβούμενος τὸν Θεὸν, μαρτυρούμενός τε ὑπὸ ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν Ἰουδαίων, ἐχρηματίσθη ὑπὸ ἀγγέλου ἁγίου μεταπέμψασθαί σε εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, καὶ ἀκοῦσαι ῥήματα παρὰ σοῦ.

23 * Εἰσκαλεσάμενος οὖν αὐτοὺς, ἐξένισε". Τῇ δὲ ἐπαύριον * ὁ Πέτρος ἐξῆλθε σὺν αὐτοῖς, καί τινες τῶν ἀδελφῶν τῶν ἀπὸ τῆς Ἰόππης συνῆλθον αὐτῷ.

24 Καὶ τῇ * ἐπαύριον * εἰσῆλθον" εἰς τὴν Καισάρειαν· ὁ δὲ Κορνήλιος ἦν * προσδοκῶν αὐτοὺς", συγκαλεσάμενος τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀναγκαίους φίλους.

25 * Ὡς δὲ ἐγένετο εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος, πεσὼν ἐπὶ" τοὺς πόδας, προσεκύνησεν *.

Ib. † καὶ μαθόντες *Cp.* & ἐπερωτήσαντες *pro* διερωτ. *Ca.* *v.* 19. διενθυμ. *A. Ca.* L. M. m. διανοουμένου N. 2. *ib.* — *Ca.* L. M. m. N. 1. S. 4. *v.* 20. ὅτι *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. *v.* 21. † τότε B. 1. *Ca. ib.* ὁ B. *Ca. ib.* — *A.* B. 1. *Ca.* M. N. 1. 2. S. 5. V. *in aliis* — *tantum* ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου *Ca. ib.* † τί θέλετε; *Ca.* *v.* 22. † πρὸς αὐτὸν *Ca. ib.* † τις *Ca.* *v.* 23. τότε εἰσαγαγὼν ὁ Πέτρος ἐξένισεν αὐτοὺς *Ca.* S. 1. *at* V. *tantum ponit* εἰσαγαγὼν *pro* εἰσκαλ. & εἰσκαλ. οὖν B. 1. *legit* τότε προσκαλεσάμενος *ib.* † ἀναστὰς B. 1. L. N. 2. *sic A. Ca.* S. 1. V. *sed* — ὁ Πέτρος *v.* 24. † δὲ & — καὶ B. 1. *Ca. ib.* εἰσῆλθεν *Ca. ib.* προσδεχόμενος αὐτοὺς, καὶ *Ca. ib.* † περιέμενε *Ca.* *v.* 25. Προσεγγίζοντος δὲ τοῦ Πέτρου εἰς Καισάρειαν, προδραμὼν εἷς τῶν δούλων διεσάφησε παραγεγονέναι αὐτόν, ὁ δὲ Κορνήλιος ἐκπηδήσας καὶ συναντήσας αὐτῷ, πεσὼν πρὸς *Ca.* & † τοῦ *ante* εἰσελθ. *A* B. 1. *ib.* † αὐτῷ *Ca.*

26 Ὁ

26 Ο δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε, λέγων· * Ἀνάστηθι"· * κἀγὼ" αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι*.

27 Καὶ συνομιλῶν αὐτῷ, εἰσῆλθε, καὶ εὑρίσκει συνεληλυθότας πολλούς.

v. 28. Joh. 4. 9. 28 Ἔφη τε πρὸς αὐτούς· Ὑμεῖς * ἐπίστασθε ὡς ἀθέμιτόν ἐστιν ἀνδρὶ Ἰουδαίῳ κολλᾶσθαι ἢ προσέρχεσθαι * ἀλλοφύλῳ· καὶ ἐμοὶ ὁ Θεὸς * ἔδειξε " μηδένα κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον λέγειν ἄνθρωπον.

29 Διὸ καὶ ἀναντιῤῥήτως ἦλθον μεταπεμφθεὶς*. Πυνθάνομαι οὖν, τίνι * λόγῳ μετεπέμψασθέ με;

30 Καὶ ὁ Κορνήλιος ἔφη· Ἀπὸ τετάρτης ἡμέρας μέχρι * ταύτης τῆς" ὥρας ἤμην νηστεύων, καὶ τὴν ἐννάτην * ὥραν" προσευχόμενος * ἐν τῷ οἴκῳ μου· καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ἔστη ἐνώπιόν μου ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ·

31 Καί φησι· * Κορνήλιε", εἰσηκούσθη σου ἡ προσευχὴ, καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἐμνήσθησαν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

32 Πέμψον οὖν εἰς Ἰόππην *, καὶ μετακάλεσαι Σίμωνα, ὃς ἐπικαλεῖται Πέτρος· οὗτος ξενίζεται * ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως " παρὰ θάλασσαν· * ὃς παραγενόμενος λαλήσει σοι".

33 Ἐξαυτῆς οὖν ἔπεμψα πρός σε· σύ τε καλῶς ἐποίησας παραγενόμενος. νῦν οὖν πάντες ἡμεῖς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πάρεσμεν, ἀκοῦσαι * πάντα τὰ προστεταγμένα σοι * ὑπὸ τοῦ Θεοῦ".

34 Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα *, εἶπεν· Ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός· v. 34. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job. 34. 19. Sap. 6. 8. Eccl. 35. 16. Rom. 2. 11. Gal. 2. 6. Eph. 6. 9. Col. 3. 25. 1 Pet. 1. 17.

35 Ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν, καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην, δεκτὸς αὐτῷ * ἐστι".

36 Τὸν * λόγον ὃν ἀπέστειλε τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, εὐαγγελιζόμενος εἰρήνην διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗτός ἐστι πάντων * Κύριος".

v. 26. τί ποιεῖς; Ca. at S. 1. † τί ποιεῖς post ἀνάστ. ib. καὶ γὰρ ἐγὼ B. 1. L. m. S. 2. & — αὐτός Ca. ib. † ὡς καὶ σύ B. 1. Ca. v. 28. † βέλτιον Ca. ib. † ἀνδρί Ca. ib. ἐπίσ. Ca. v. 29. † ὑφ' ἡμῶν B. 1. Ca. m. S. 2. ib. † τῷ B. 1. v. 30. ἄρτι Ca. ib. — A. Ca. ib. † ἀπὸ ἕκτης ὥρας ἕως ἐννάτης B. 1. & — τὴν ἐννάτην ὥραν. v. 31. — L. m. v. 32. † ἄνδρας B. 1. ib. παρά τινι Σίμωνι βυρσεῖ N. 2. at S. 1. † πρὸς ib. — A. N. 2. at V. — tantum ὃς παραγενόμ. v. 33. † βουλόμενοι Ca. ib. παρὰ τοῦ Θεοῦ B. 1. v. 34. † αὐτοῦ A. B. 1. N. 2. v. 35. ἔσται A. v. 36. † γὰρ Ca. ib. εἰς L. m.

v. 37. 1 c. 4. 14. 37 Ὑμεῖς οἴδατε τὸ γενόμενον * ῥῆμα" καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, * ἀρξάμενον" ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, μετὰ τὸ βάπτισμα ὃ ἐκήρυξεν Ἰωάννης·

v. 38. Luc. 4. 18. 38 Ἰησοῦν τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ, ὡς ἔχρισεν αὐτὸν ὁ Θεὸς * Πνεύματι ἁγίῳ καὶ δυνάμει, * ὃς" διῆλθεν εὐεργετῶν καὶ ἰώμενος πάντας τοὺς καταδυναστευομένους ὑπὸ τοῦ * διαβόλου", ὅτι ὁ Θεὸς ἦν μετ' αὐτοῦ.

39 Καὶ ἡμεῖς * ἐσμεν" μάρτυρες * πάντων" ὧν ἐποίησεν ἔν τε τῇ χώρᾳ τῶν Ἰουδαίων καὶ ἐν Ἱερουσαλήμ· ὃν * ἀνεῖλον κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου.

v. 40. Sup. 2. 24. 40 Τοῦτον ὁ Θεὸς ἤγειρε * τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ", καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐμφανῆ γενέσθαι·

v. 41. Inf. 13. 31. 41 Οὐ παντὶ τῷ λαῷ, ἀλλὰ μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἡμῖν, οἵτινες συνεφάγομεν καὶ συνεπίομεν αὐτῷ * μετὰ τὸ ἀναστῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν *.

v. 42. Inf. 17. 31. Rom. 14. 10 2 Cor. 5. 10. 42 Καὶ * παρήγγειλεν" ἡμῖν κηρύξαι τῷ λαῷ, καὶ διαμαρτύρασθαι ὅτι * αὐτός" ἐστιν ὁ ὡρισμένος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ κριτὴς ζώντων καὶ νεκρῶν.

43 Τούτῳ * πάντες οἱ προφῆται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ * ὀνόματος" αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν. v. 43. Jer. 31. 34. Mich. 7. 18. Inf. 13. 39.

44 Ἔτι * λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον.

45 Καὶ ἐξέστησαν οἱ ἐκ περιτομῆς πιστοὶ ὅσοι συνῆλθον τῷ Πέτρῳ, ὅτι καὶ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἡ δωρεὰ * τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐκκέχυται.

46 Ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις, καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. * Τότε ἀπεκρίθη" ὁ Πέτρος·

47 * Μήτι" τὸ ὕδωρ κωλῦσαι δύναταί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι * τούτους", οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον * καθὼς" καὶ ἡμεῖς; v. 47. Inf. 15. 8.

v. 37. — *Ca. ib.* ἀρξάμενος γὰρ *Ca. sic A.* B. 1. *sed absque* γὰρ *v.* 38. ἐν B. 1. *ib.* οὗτος *Ca. ib.* συνόντα B. 1. *v.* 39. — *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. *ib.* αὐτοῦ *Ca. ib.* † καὶ *A. Ca.* L. M. m. N. 1. 2. S. 4. *v.* 40. μετὰ τὴν τρίτ. ἡμέρ. *Ca. v.* 41. † καὶ συνανεστράφημεν *Ca. ib.* † δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα B. 1. ἡμέρας μ'. *Ca. v.* 42. ἐνετείλατο *Ca. ib* οὗτος B. 1. *Ca. v.* 43. † καὶ *Ca. ib.* ἁμαρτίας N. 2. *v.* 44. † δὲ N. 1. *ib. v.* 45. † θεοῦ καὶ L. m. *v.* 46. εἶπε δὲ *Ca. v.* 47. — L. m. N. 2. *ib.* αὐτοὺς *Ca. ib.* ὡς *A.* N. 2. ὥσπερ *Ca.*

48 * Προ-

48 * Προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου". Τότε * ἠρώτησαν" αὐτὸν * ἐπιμεῖναι ἡμέρας τινάς.

ΚΕΦ. ια'. XI.

1 Ἤκουσαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀδελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν Ἰουδαίαν, ὅτι καὶ τὰ ἔθνη ἐδέξαντο τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

2 Καὶ ὅτε ἀνέβη Πέτρος εἰς Ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περιτομῆς,

3 Λέγοντες· * Ὅτι" πρὸς ἄνδρας ἀκροβυστίαν ἔχοντας * εἰσῆλθες, καὶ συνέφαγες" αὐτοῖς.

4 Ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος, ἐξετίθετο αὐτοῖς καθεξῆς, λέγων·

v. 5. Sup. 10. 9. 5 Ἐγὼ ἤμην ἐν πόλει Ἰόππῃ προσευχόμενος, καὶ εἶδον ἐν ἐκστάσει ὅραμα, καταβαῖνον σκεῦός τι ὡς ὀθόνην μεγάλην, τέσσαρσιν ἀρχαῖς καθιεμένην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἦλθεν * ἄχρις" ἐμοῦ·

6 Εἰς ἣν ἀτενίσας κατενόουν, καὶ εἶδον τὰ τετράποδα τῆς γῆς, καὶ τὰ θηρία, καὶ τὰ ἑρπετὰ, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ.

7 Ἤκουσα δὲ * φωνῆς λεγούσης μοι· Ἀναστὰς, Πέτρε, θῦσον καὶ φάγε.

8 Εἶπον δέ· Μηδαμῶς, Κύριε· ὅτι * πᾶν" κοινὸν ἢ ἀκάθαρτον οὐδέποτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ στόμα μου.

9 * Ἀπεκρίθη δέ μοι φωνὴ ἐκ δευτέρου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ" Ἃ ὁ Θεὸς ἐκαθάρισε, σὺ μὴ κοίνου.

10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ τρὶς· καὶ πάλιν ἀνεσπάσθη ἅπαντα εἰς τὸν οὐρανόν.

11 Καὶ ἰδοὺ, ἐξαυτῆς τρεῖς ἄνδρες ἐπέστησαν ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἤμην, ἀπ-

v. 48. † τότε & — τε *Ca.* *sed* δὲ *pro* τε L. m. N. 2. *ib.* Ἰησοῦ Χριστοῦ *A.* B. I. *Ca.* L. m. N. 2. *at* S. 3. † Ἰησ. Χριστ. *post* Κυρίου *ib.* παρεκάλεσαν *Ca.* † πρὸς αὐτοὺς *Ca.* παρ' αὐτοῖς V. v. 1. & 2. Ἀκουστὸν δὲ ἐγένετο τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ. Ὁ μὲν Πέτρος διὰ ἱκανοῦ χρόνου ἠθέλησεν πορευθῆναι εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ προσφωνήσας τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπιστηρίξας αὐτοὺς πολὺν λόγον ποιούμενος διὰ τῶν χωρῶν διδάσκων αὐτοὺς, ὃς καὶ κατήντησεν αὐτοῖς, καὶ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ· οἱ δὲ ἐκ περιτομῆς ἀδελφοὶ διεκρίνοντο πρὸς αὐτόν *Ca.* v. 3. — *Ca. ib.* εἰσῆλθε καὶ συνέφαγεν N. 2. S. 3. v. 5. ἕως *Ca.* v. 7 † καὶ *A.* v. 8. — *A.* *Ca.* N. 2. v. 9. ἐγένετο δὲ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πρὸς με *Ca.* & — μοι *A.* N. 2.

ἀπεσταλμένοι ἀπὸ Καισαρείας πρός με.

12 Εἶπε δέ μοι τὸ Πνεῦμα συνελθεῖν αὐτοῖς, μηδὲν * διακρινόμενον"· ἦλθον δὲ * σὺν ἐμοὶ" καὶ οἱ ἓξ ἀδελφοὶ οὗτοι, καὶ εἰσήλθομεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἀνδρός.

13 Ἀπήγγειλέ τε ἡμῖν πῶς εἶδε τὸν ἄγγελον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ σταθέντα καὶ εἰπόντα * αὐτῷ"· Ἀπόστειλον εἰς Ἰόππην * ἄνδρας", καὶ μετάπεμψαι Σίμωνα τὸν ἐπικαλούμενον Πέτρον,

14 Ὃς * λαλήσει" ῥήματα πρός σε, ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου.

v. 15. Sup. 2. 4. 15 Ἐν δὲ τῷ ἄρξασθαί με λαλεῖν *, ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ' αὐτούς, * ὥσπερ" καὶ ἐφ' ἡμᾶς ἐν ἀρχῇ.

v. 16. Sup. 1. 5. Inf. 19. 4. Matt. 3. 11. Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Joh. 1. 26. 16 * Ἐμνήσθην" δὲ τοῦ ῥήματος Κυρίου, ὡς ἔλεγεν· Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

17 Εἰ οὖν τὴν ἴσην δωρεὰν ἔδωκεν αὐτοῖς * ὁ Θεὸς" ὡς καὶ ἡμῖν, πιστεύσασιν ἐπὶ τὸν Κύριον * Ἰησοῦν Χριστόν, ἐγὼ * δὲ" τίς ἤμην * δυνατὸς" κωλῦσαι τὸν Θεόν * ;

18 Ἀκούσαντες δὲ ταῦτα, ἡσύχασαν, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγοντες· Ἄρα * γε" καὶ τοῖς ἔθνεσιν ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν ἔδωκεν εἰς ζωήν.

19 Οἱ μὲν οὖν διασπαρέντες ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης * ἐπὶ Στεφάνῳ", διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ * μόνον" Ἰουδαίοις. v. 19. Sup. 8. 1.

20 Ἦσαν δέ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες * εἰσελθόντες" εἰς Ἀντιόχειαν, ἐλάλουν * πρὸς τοὺς * Ἑλληνιστάς", εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν *.

21 Καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν *· πολύς τε ἀριθμὸς * πιστεύσας ἐπέστρεψεν * ἐπὶ" τὸν Κύριον.

22 Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς * ἐκκλησίας τῆς

v. 12. διακρίναντα *A.* διακρίνοντα B. 1. *ib.* — L. m. v. 13. — *A.* *ib.* — *A.* *Ca.* L. m. N. 2. V. v. 14. λαλήσῃ *A.* v. 15. † αὐτοῖς *Ca.* *ib.* ὡς *Ca.* v. 16. ἐμνήσθημεν *A.* v. 17. — *Ca.* *ib.* † ἡμῖν N. 2. *ib.* — *Ca.* N. 2. S. 1. *ib.* — m. *ib.* † τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς πνεῦμα ἅγιον S. 2. *sic Ca. sed insuper addit* πιστεύσασιν ἐπ' αὐτῷ v. 18. — *A.* v. 19. ἀπὸ τοῦ Στεφάνου *Ca.* *sic* Στεφάνου *A.* B. 1. *ib.* μόνοις *Ca.* v. 20. ἐλθόντες *A* B. 1. *ib.* † καὶ *A.* *ib.* Ἕλληνας *A.* *ib.* Χριστὸν *Ca.* v. 21. † τοῦ ἰᾶσθαι αὐτοὺς *Cp.* S. 1. † ὁ *A.* *ib.* πρὸς m. N. 2.

ἐν

ἐν Ἱερουσαλήμ, περὶ αὐτῶν· καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν * διελθεῖν " ἕως Ἀντιοχείας.

23 Ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ·

24 Ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως. καὶ προσετέθη ὄχλος ἱκανὸς τῷ Κυρίῳ.

25 * Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον· καὶ εὑρὼν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιόχειαν".

26 * Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ διδάξαι ὄχλον ἱκανὸν χρηματίσαι τε πρῶτον" ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς.

27 Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφῆται εἰς Ἀντιόχειαν".

28 * Ἀναστὰς δὲ " εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἄγαβος, * ἐσήμανε" διὰ τοῦ Πνεύματος, λιμὸν * μέγαν" μέλλειν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· * ὅστις καὶ" ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου * Καίσαρος".

29 * Τῶν δὲ μαθητῶν", καθὼς ηὐπορεῖτό τις, ὥρισαν ἕκαστος * αὐτῶν", εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· v. 29. Rom. 15. 25. 2Cor. 8. 9. 1Cor. 16. 1. Gal. 2. 10.

30 Ὃ καὶ ἐποίησαν, ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου. v. 30. Inf. 12. 25.

v. 22. † οὔσης B. I. *ib.* — v. v. 25. ἀκούσας δὲ ὅτι Σαῦλός ἐστιν εἰς Ταρσόν, ἐξῆλθεν ἀναζητῶν αὐτόν, καὶ ὡς συντυχὼν παρεκάλεσεν αὐτὸν ἐλθεῖν εἰς Ἀντιόχειαν. *Ca.* & — ὁ Βαρνάβας *A.* N. 2. v. & — αὐτὸν *utrob. A.* N. 2. *at* m. L. — *prius* M. N. I. *posterius.* v. 26. οἵτινες παραγενόμενοι ἐνιαυτὸν ὅλον, συναχθῆναι ὄχλον ἱκανὸν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι, καὶ τότε πρῶτον χρηματίσαι *Ca.* & *pro* αὐτοὺς *A.* αὐτοῖς B. I. αὐτοῖς καὶ & *pro* ἐν Ἀντιοχείᾳ *A.* εἰς Ἀντιόχ. v. 27. † ἦν δὲ πολλὴ ἀγαλλίασις *Ca.* v. 28. συνεστραμμένων δὲ ἡμῶν ἔφη *Ca. ib.* σημαίνων *Ca. ib.* μεγάλην *A.* B. I. & — μέλλειν m. N. I. 2. *ib.* ἥτις *A.* B. I. *ib.* — *Ca.* v. v. 29. οἱ δὲ μαθηταὶ *Ca. ib.* — L. m.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιβ. XII.

1 ΚΑτ' ἐκεῖνον * δὲ" τὸν καιρὸν ἐπέβαλεν Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς τὰς χεῖρας κακῶσαί τινας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας *.

2 Ἀνεῖλε δὲ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν Ἰωάννου, μαχαίρᾳ.

3 Καὶ ἰδὼν ὅτι ἀρεστόν ἐστι τοῖς Ἰουδαίοις *, προσέθετο * συλλαβεῖν καὶ Πέτρον· (* ἦσαν δὲ ἡμέραι τῶν ἀζύμων".)

4 * Ὃν καὶ" πιάσας ἔθετο * εἰς φυλακὴν", παραδοὺς τέσσαρσι τετραδίοις στρατιωτῶν φυλάσσειν αὐτόν· βουλόμενος μετὰ τὸ πάσχα ἀναγαγεῖν αὐτὸν τῷ λαῷ.

5 Ὁ μὲν οὖν Πέτρος ἐτηρεῖτο ἐν τῇ φυλακῇ· * προσευχὴ δὲ ἦν ἐκτενὴς γινομένη ὑπὸ " τῆς ἐκκλησίας πρὸς τὸν Θεὸν * ὑπὲρ" αὐτοῦ.

6 Ὅτε δὲ ἔμελλεν αὐτὸν * προάγειν" ὁ Ἡρώδης, τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ἦν ὁ Πέτρος κοιμώμενος μεταξὺ δύο στρατιωτῶν, δεδεμένος ἁλύσεσι δυσί, φύλακές τε * πρὸ τῆς θύρας" ἐτήρουν τὴν φυλακήν.

7 Καὶ ἰδού, ἄγγελος Κυρίου ἐπέστη, * καὶ φῶς ἔλαμψεν ἐν τῷ οἰκήματι· * πατάξας" δὲ τὴν πλευρὰν τοῦ Πέτρου, ἤγειρεν αὐτόν, λέγων· Ἀνάστα ἐν τάχει. Καὶ * ἐξέπεσον" αὐτοῦ αἱ ἁλύσεις ἐκ τῶν χειρῶν.

8 Εἶπέ τε ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτόν· * Περίζωσαι", καὶ ὑπόδησαι τὰ σανδάλιά σου. Ἐποίησε δὲ οὕτω. Καὶ λέγει αὐτῷ· Περιβαλοῦ τὸ ἱμάτιόν σου, καὶ ἀκολούθει μοι.

9 Καὶ ἐξελθὼν ἠκολούθει αὐτῷ, καὶ οὐκ ᾔδει ὅτι ἀληθές ἐστι τὸ γινόμενον * διὰ" τοῦ ἀγγέλου· ἐδόκει * δὲ" ὅραμα βλέπειν.

10 Διελθόντες δὲ πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν, ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλην τὴν σιδηρᾶν, τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν, ἥτις αὐτομάτη * ἠνοίχθη" αὐτοῖς· καὶ ἐξελ-

v. 1. — L. m. *ib.* † ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ *Ca.* v. 3. † ἡ ἐπιχείρησις αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς πιστοὺς *Ca.* *ib.* † τὸν B. 1. *ib.* — M. v. 4. τοῦτον *Ca.* & ἔβαλεν *pro* ἔθετο V. *ib.* ἐν φυλακῇ B. 1. & παραδιδοὺς *pro* παραδοὺς *A.* v. 5. πολλὴ δὲ προσευχὴ ἦν ἐν ἐκτενείᾳ περὶ αὐτοῦ ἀπὸ *Ca.* *ib.* περὶ *A.* B. 1. *Ca.* m. v. 6. προαγαγεῖν *A.* N. 2. ἄγειν L. m. προσάγειν 6. 2. *ib.* πρὸς τῇ θύρᾳ *A.* v. 7. τῷ Πέτρῳ *Ca.* *ib.* νύξας *Ca.* *io.* ἐξέπεσαν *A.* *Ca.* N. 2. v. 8. ζῶσαι *A.* *Ca.* N. 2. v. 9. ὑπὸ *A.* *ib.* τοῦ *Ca.* N. 2. v. 10. ἠνοίγη *A.*

θόντες

ϑόντες * προῆλϑον ῥύμην
μίαν· καὶ εὐϑέως * ἀπέστη"
ὁ ἄγγελος ἀπ' αὐτοῦ.
11 Καὶ ὁ Πέτρος γενόμενος ἐν ἑαυτῷ, εἶπε· Νῦν οἶδα ἀληϑῶς ὅτι ἐξαπέστειλε Κύριος τὸν ἄγγελον αὐτοῦ, καὶ * ἐξείλετό" με ἐκ χειρὸς Ἡρώδου, καὶ πάσης τῆς προσδοκίας * τοῦ λαοῦ τῶν Ἰουδαίων.
12 Συνιδών τε ἦλϑεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου, τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου, οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηϑροισμένοι * καὶ προσευχόμενοι.
13 Κρούσαντος δὲ * τοῦ Πέτρου" τὴν ϑύραν τοῦ πυλῶνος, προσῆλϑε παιδίσκη ὑπακοῦσαι, ὀνόματι Ῥόδη·
14 Καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ Πέτρου, ἀπὸ τῆς χαρᾶς οὐκ ἤνοιξε * τὸν πυλῶνα", εἰσδραμοῦσα δὲ ἀπήγγειλεν ἑστάναι τὸν Πέτρον πρὸ τοῦ πυλῶνος.
15 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὴν εἶπον· Μαίνῃ *. Ἡ δὲ διϊσχυρίζετο οὕτως ἔχειν. Οἱ δὲ ἔλεγον *· Ὁ ἄγγελος αὐτοῦ ἐστιν.
16 Ὁ δὲ Πέτρος ἐπέμενε κρούων· ἀνοίξαντες δὲ * εἶδον αὐτὸν, καὶ ἐξέστησαν.
17 * Κατασείσας δὲ αὐτοῖς" τῇ χειρὶ σιγᾷν,* διηγήσατο αὐτοῖς πῶς ὁ Κύριος αὐτὸν ἐξήγαγεν ἐκ τῆς φυλακῆς· εἶπε δέ· Ἀπαγγείλατε Ἰακώβῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα. Καὶ ἐξελϑὼν ἐπορεύϑη εἰς ἕτερον τόπον.
18 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἦν τάραχος * οὐκ ὀλίγος" ἐν τοῖς στρατιώταις, τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο.
19 Ἡρώδης δὲ ἐπιζητήσας αὐτὸν, καὶ μὴ εὑρὼν, ἀνακρίνας τοὺς φύλακας, ἐκέλευσεν ἀπαχϑῆναι· καὶ κατελϑὼν ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν Καισάρειαν, * διέτριβεν".
20 Ἦν * δὲ ὁ Ἡρώδης" ϑυμομαχῶν Τυρίοις καὶ Σιδωνίοις· * ὁμοϑυμαδὸν δὲ παρῆσαν πρὸς αὐτὸν", καὶ πείσαντες Βλάστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλέως, * ᾐ- v. 20. 1 Reg. 5. 9, 11. Ezech. 27. 17.

Ib. † κατέβησαν τοὺς ἑπτὰ βαϑμοὺς *Ca. ib.* ἀπῆλϑεν *A.* *v.* 11. ἐξείλατό *A. ib.* — *A.* *v.* 12. † ἀδελφοὶ *Cp.* *v.* 13. — L. αὐτοῦ *A. Ca.* m. *v.* 14. αὐτῷ τὴν ϑύραν B. 1. *v.* 15. *cum not. interrog. Cu. ib.* † πρὸς αὐτὴν· τυχὸν, *Ca.* *v.* 16. † τὴν ϑύραν V † καὶ & ἰδόντες *pro* εἶδον *Ca.* *v.* 17. κατασείσαντος δὲ αὐτοῦ *A. ib.* † ἐξῆλϑε καὶ *Ca.* & — αὐτοῖς *post* διηγ. L. *v.* 18. μέγας N. 2. — *Ca.* *v.* 19. διέτριψεν *A.* *v.* 20. — *A. Ca.* L. m. & οἱ *pro* δὲ *Ca. ib.* οἱ δὲ ὁμοϑυμαδὸν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν πόλεων παρῆσαν πρὸς τὸν βασιλέα *Ca.* & *ponit* αὐτοῦ *pro* τοῦ βασιλέως *ib.* ᾐτήσαντο *A.*

τοῦντο"

τοῦτο " εἰρήνην. διὰ τὸ τρέφεσθαι αὐτῶν * τὴν χώραν " ἀπὸ * τῆς βασιλικῆς ".

21 Τακτῇ δὲ ἡμέρᾳ ὁ Ἡρώδης ἐνδυσάμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν, καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐδημηγόρει πρὸς αὐτούς.

22 Ὁ δὲ δῆμος ἐπεφώνει· Θεοῦ φωνὴ, καὶ οὐκ ἀνθρώπου.

23 Παραχρῆμα δὲ ἐπάταξεν αὐτὸν ἄγγελος Κυρίου, ἀνθ' ὧν οὐκ ἔδωκε * τὴν δόξαν " τῷ Θεῷ· καὶ * γενόμενος σκωληκόβρωτος, " ἐξέψυξεν.

v. 24. Esa. 55. 11. Act. 6. 7 & 19. 20. Col. 1. 6. 24 Ὁ δὲ λόγος τοῦ Θεοῦ * ηὔξανε " καὶ ἐπληθύνετο.

v. 25. Supr. 11. 29. 25 Βαρνάβας δὲ καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν * ἐξ " Ἱερουσαλὴμ *, πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν * ἐπικληθέντα " Μάρκον.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

v. 1. Inf. 14. 26. 1 Ἦσαν δέ * τινες " ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὖσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὅ, τε " Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ * καλούμενος " Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, * Μαναήν " τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος, καὶ Σαῦλος.

2 Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων, εἶπε * τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Ἀφορίσατε δή μοι τόν τε Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. v. 2. Act. 9. 15. & 22. 21. Rom. 1. 1. Gal. 1. 15. & 2. 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11. Matt. 9. 38. Rom. 10. 15.

3 Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι, καὶ ἐπιθέντες τὰς χεῖρας αὐτοῖς, ἀπέλυσαν *. v. 3. Act. 6. 6. & 8. 15. & 14. 26.

4 * Οὗτοι " μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, * κατῆλθον " εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθέν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον.

5 Καὶ γενόμενοι ἐν * Σαλαμῖνι ", κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ * Θεοῦ " ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· * εἶχον δὲ " καὶ Ἰωάννην * ὑπηρέτην ". v. 5. Act. 12. 25.

Ib. τὰς χεῖρας *Ca.* τὴν πόλιν L. m. *ib.* αὐτοῦ V. *&* ἐκ *pro* ἀπὸ *Ca.* *v.* 23. αἶνον L. m. *ib.* καταβὰς ἀπὸ τοῦ βήματος *Ca.* *ib.* † ἐπὶ ζῶν καὶ οὕτως ἐξέψυξεν *Ca.* *v.* 24. ηὐξάνετο *A.* *v.* 25. ἀπὸ *Ca.* N. 2. εἰς L. m. N. 1. *W.* *&* ἐπέστρεψαν *pro* ὑπεστρ. *Cu.* *ib.* † εἰς Ἀντιόχειαν *Cp.* s. 1. *ib.* ἐπικαλούμενον *A.* m. *v.* 1. — *A.* *Ca.* L. *ib.* ἐν οἷς ἦν καὶ *Ca.* *ib.* ἐπικαλούμ. *Ca.* *ib.* Μαναὴλ s. 1. *v.* 2. † αὐτοῖς B. 1. *v.* 3. † αὐτοὺς B. 1. *v.* 4. οἱ *Ca.* αὐτοί N. 2. *ib.* ἀπῆλθ. *A.* καταβάντες δὲ *Ca.* *v.* 5. Σαλαμίνῃ *A.* *ib.* Κυρίου *Ca.* *ib.* ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν B. 1. *ib.* εἰς διακονίαν B. 1. ὑπηρετοῦντα αὐτοῖς *Ca.*

v. 6. Act. 8. 9.
6 * Διελθόντες δὲ '' τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου, εὗρόν * τινα '' μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον, * ᾧ ὄνομα '' Βαριησοῦς *,

7 Ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. οὗτος * προσκαλεσάμενος '' Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον, ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

v. 8. Exod. 7. 11. 2 Tim. 3. 8.
8 Ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος, (οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως *.

9 Σαῦλος δὲ (ὁ καὶ Παῦλος) πλησθεὶς Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἀτενίσας εἰς αὐτὸν,

v. 10. Matt. 13. 38. Joh. 8. 44. 1 Joh. 3. 8.
10 Εἶπεν· Ὦ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥᾳδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύσῃ διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας;

11 Καὶ νῦν ἰδοὺ, χεὶρ τοῦ Κυρίου ἐπὶ σέ· καὶ ἔσῃ τυφλὸς, μὴ βλέπων τὸν ἥλιον * ἄχρι '' καιροῦ. * Παραχρῆμα δὲ '' ἐπέπεσεν ἐπ᾽ αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος· καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς.

12 Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονὸς, * ἐπίστευσεν '', ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

13 Ἀναχθέντες δὲ ἀπὸ τῆς Πάφου οἱ περὶ τὸν Παῦλον, ἦλθον εἰς Πέργην τῆς Παμφυλίας. Ἰωάννης δὲ * ἀποχωρήσας '' ἀπ᾽ αὐτῶν, ὑπέστρεψεν εἰς Ἱεροσόλυμα. v. 13. Infr. 15. 38.

14 * Αὐτοὶ δὲ '' διελθόντες ἀπὸ τῆς Πέργης, παρεγένοντο εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Πισιδίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν συναγωγὴν * τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, ἐκάθισαν.

15 Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν, ἀπέστειλαν οἱ ἀρχισυνάγωγοι πρὸς αὐτοὺς,

v. 6. διεξελθόντες N. 2. διελθόντων δὲ αὐτῶν *Ca.* & † ὅλην *ante* τὴν *A.* B. 1. *Ca.* L. m. N. 2. S. 3. V. *ib.* † ἄνδρα *A.* B. *Ca.* L. m. V. † ἐκεῖ ἄνδρα N. 2. S. 2. *ib.* ὀνόματι καλούμενον *Ca.* ὀνόματι N. 2. & *pro* Βαριησοῦς S. 1. Βαρ Ἰησοῦν S. 2. Βαριησοῦν *ib.* † ὁ μεθερμηνεύεται Ἐλύμας B. 1. v. 7. συγκαλ. *Ca.* v. 8. † ὅτι ἡδέως αὐτῶν ἤκουεν B. 1. ἐπειδὴ ἥδιστα ἤκουεν αὐτῶν *Ca.* v. 11. ἕως *Ca.* *ib.* καὶ εὐθέως *Ca.* & *pro* ἐπέπεσεν *Ca.* ἔπεσεν *at A.* ἔπαγεν v. 12. ἐθαύμασε καὶ ἐπίστ. τῷ Θεῷ B. 1. *Ca.* & *A. ponit* ἐπίσ *post* ἐκπλησσ. v. 13. ἀναχωρήσας B. 1. L. m. ὑποχωρ. N. 1. v. 14. Παῦλος καὶ Βαρνάβας B. 1. *ib.* † τῆς Ἰουδαίας N. 2.

λέγον-

λέγοντες· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, εἰ * ἔστι λόγος * ἐν ὑμῖν παρακλήσεως * πρὸς τὸν λαὸν, λέγετε.

v. 16. Act. 12. 17. & 19. 33. & 21. 40.
16 Ἀναστὰς δὲ Παῦλος, καὶ κατασείσας τῇ χειρὶ, εἶπεν· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, καὶ οἱ φοβούμενοι τὸν Θεὸν, ἀκούσατε.

v. 17. Exod. 1. 1. & 6. 6. & 12. 31. & 13. 14.
17 Ὁ Θεὸς τοῦ λαοῦ τούτου * Ἰσραὴλ " ἐξελέξατο τοὺς πατέρας ἡμῶν, καὶ τὸν λαὸν ὕψωσεν ἐν τῇ παροικίᾳ ἐν γῇ * Αἰγύπτῳ", καὶ μετὰ βραχίονος ὑψηλοῦ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αὐτῆς.

v. 18. Exod. 16. 2. 35. Num. 14. 34. Psal. 95. 10.
18 Καὶ * ὡς" τεσσαρακονταετῆ χρόνον ἐτροποφόρησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ.

v. 19. Jos. 14. 1, 2. Jud. 2. 16. & 3. 9.
19 Καὶ καθελὼν ἔθνη ἑπτὰ ἐν γῇ Χαναὰν, * κατεκληροδότησεν" αὐτοῖς τὴν γῆν * αὐτῶν".

20 Καὶ μετὰ ταῦτα * ὡς ἔτεσι τετρακοσίοις καὶ πεντήκοντα" ἔδωκε * κριτὰς ἕως Σαμουὴλ τοῦ προφήτου.

v. 21. 1 Sam. 8. 5. & 9. 15. & 10. 1. Ose. 13. 11.
21 Κἀκεῖθεν ᾐτήσαντο βασιλέα, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς * ὁ Θεὸς" τὸν Σαοὺλ υἱὸν Κὶς, ἄνδρα ἐκ φυλῆς Βενιαμὶν, ἔτη τεσσαράκοντα.

22 Καὶ μεταστήσας αὐτὸν, ἤγειρεν αὐτοῖς τὸν Δαβὶδ εἰς βασιλέα· ᾧ καὶ εἶπε μαρτυρήσας· Εὗρον Δαβὶδ τὸν * τοῦ Ἰεσσαὶ, ἄνδρα κατὰ τὴν καρδίαν μου, ὃς ποιήσει πάντα τὰ θελήματά μου. v. 22. 1 Sam. 13. 14. & 15. 28. & 16. 14. Psal. 89. 21. Act. 7. 45.

23 * Τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος" κατ' ἐπαγγελίαν * ἤγειρε" τῷ Ἰσραὴλ * σωτῆρα Ἰησοῦν", v. 23. 2 Sam. 7. 12. Esai. 11. 1.

24 Προκηρύξαντος Ἰωάννου πρὸ προσώπου τῆς * εἰσόδου" αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας * παντὶ τῷ λαῷ" Ἰσραήλ. v. 24. Mal. 3. 1. Matt. 3. 1. Marc. 1. 2. Luc. 3. 3. Joh. 3. 23.

25 Ὡς δὲ ἐπλήρου ὁ Ἰωάννης τὸν δρόμον, ἔλεγε· * Τίνα" με ὑπονοεῖτε εἶναι; οὐκ εἰμὶ ἐγὼ *, ἀλλ' ἰδοὺ, ἔρχεται μετ' ἐμὲ, οὗ οὐκ εἰμὶ * ἄξιος" τὸ ὑπόδημα τῶν ποδῶν λῦσαι. v. 25. Joh. 1. 20, 26. 27. Matt. 3. 11. Marc. 1. 7. Luc. 3. 16.

v. 15. † τις *A.* *Ca.* N. 2. S. 2. *ib.* † σοφίας *Ca.* *ib. huc transfertur interpunct. post* λαὸν S. 2. *v.* 17. — B. 1. L. M. m. N. 1. *ib.* Αἰγύπτου *A.* *v.* 18. — B. 1. *v.* 19. κατακληρονόμησεν *A.* B. 1. *Ca.* L. M. m. N. 2. S. 3. *ib.* — N. 2. τῶν ἀλλοφύλων *Ca.* *v.* 20. ὡσεὶ μετὰ τετρακόσια καὶ πεντήκοντα ἔτη V. *& connectit cum vers. sup. sic* N. 2. *W. inde sequuntur* καὶ μετὰ ταῦτα ἔδωκε *&c. ib.* † αὐτοῖς B. 1. *v.* 21. — m. N. 1. *v.* 22. † υἱὸν *Ca.* m. *v.* 23. ὁ θεὸς οὖν ἀπὸ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ *Ca.* *ib.* ἤγαγε *A.* L. N. 1. S. 3. V. *ib.* σωτηρίαν L. m. S. 3. *&* — Ἰησοῦν N. 1. *v.* 24. παρουσίας V. *ib.* — M. N. 1. *v.* 25. τί *A.* *ib.* † ὁ Χριστός B. 1. *ib.* ἱκανός N. 2.

26 Ἄνδρες

26 Ανδρες ἀδελφοὶ, υἱοὶ
v. 26. Matt. 10 γένους Αβραὰμ, καὶ οἱ ἐν
6. Act. 3. 26. * ὑμῖν" φοβούμενοι τὸν Θεὸν,
& 13. 46. * ὑμῖν ὁ λόγος * τῆς σωτη-
ρίας ταύτης * ἀπεστάλη".
27 Οἱ γὰρ κατοικοῦντες ἐν
v. 27. Joh. 16. 3. Ἱερουσαλὴμ, καὶ οἱ ἄρχοντες
Act. 3. 17. & 15. 21. αὐτῶν, τοῦτον ἀγνοήσαντες,
1 Cor. 2. 8. καὶ τὰς * φωνὰς" τῶν προφητῶν
1 Tim. 1. 13. τὰς κατὰ πᾶν σάββατον ἀ-
v. 28. Matt. 27. ναγινωσκομένας, κρίναντες,
20. 21. 22. ἐπλήρωσαν·
Marc. 15. 11. 12. 13. 28 Καὶ μηδεμίαν αἰτί-
Luc. 23. 18. 21, αν θανάτου εὑρόντες *, ᾐτή-
22. 23. σαντο Πιλάτον ἀναιρεθῆναι
Joh. 19. 6. αὐτόν".
v. 29. Matt. 27. 29 Ὡς δὲ ἐτέλεσαν ἅ-
59. Mar. 15. παντα τὰ περὶ αὐτοῦ γε-
46. Luc. 23. γραμμένα, καθελόντες ἀπὸ
53. Joh 19. τοῦ * ξύλου", ἔθηκαν εἰς μνη-
38. μεῖον.
v. 30. Sap. 2. 24. 30 * Ὁ δὲ Θεὸς ἤγειρεν
v. 31. αὐτὸν ἐκ νεκρῶν".
Matt. 28. 2. 16. 31 * Ὃς" ὤφθη ἐπὶ ἡ-
Mar. 16. 6. 14. μέρας πλείους τοῖς συνανα-
Luc. 24. 36. βᾶσιν αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλι-
Joh. 20. 19. & 21 λαίας εἰς Ἱερουσαλὴμ, οἵτι-
1. νές * εἰσι μάρτυρες αὐτοῦ
Act. 1. 3. πρὸς τὸν λαόν.
1 Cor. 15. 5. 6.

32 Καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς εὐ- v. 32.
αγγελιζόμεθα τὴν πρὸς τοὺς Gen. 3. 15.
πατέρας * ἐπαγγελίαν γενο- & 22. 18. & 26. 4.
μένην, ὅτι ταύτην ὁ Θεὸς & 49. 10. Deut. 18.
ἐκπεπλήρωκε τοῖς τέκνοις 15. 2 Sam. 7.
* αὐτῶν ἡμῖν", ἀναστήσας 12. Psal. 132.
* Ἰησοῦν". 11.
33 Ὡς * καὶ" ἐν τῷ Esa. 4. 2. & 7. 14.
ψαλμῷ τῷ * δευτέρῳ" γέ- & 9. 5.
γραπται· Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ & 40. 10. Jer. 23. 5.
σήμερον γεγέννηκά σε *. & 33. 14. Ezec. 34.
34 Ὅτι δὲ ἀνέστησεν αὐ- 23. & 37.
τὸν * ἐκ νεκρῶν, μηκέτι 24. Dan. 9.
μέλλοντα ὑποστρέφειν εἰς δι- 24. 25.
αφθοράν, οὕτως εἴρηκεν· Ὅτι v. 33. Psal. 2. 7.
δώσω ὑμῖν τὰ ὅσια Δαβὶδ Heb. 1. 5. & 5. 5.
τὰ πιστά. v. 34.
35 * Διὸ" καὶ ἐν ἑτέρῳ Esa. 55. 3. v. 35.
λέγει· Οὐ δώσεις τὸν ὅσιόν σου Psal. 16. 10.
ἰδεῖν διαφθοράν. Sup. 2. 27. &c.
36 Δαβὶδ μὲν γὰρ ἰδίᾳ v. 36.
γενεᾷ ὑπηρετήσας τῇ τοῦ 1 Reg. 2. 10.
Θεοῦ βουλῇ, ἐκοιμήθη, καὶ Sup. 2. 29.
προσετέθη πρὸς τοὺς πατέρας
αὐτοῦ, καὶ εἶδε διαφθο-
ράν·
37 Ὃν δὲ ὁ Θεὸς ἤγει-
ρεν *, οὐκ εἶδε διαφθο-
ράν.

v. 26. ἡμῖν *utrobiq.* *A.* *ib.* † ἀκούσαντι B. 1. *ib.* † οὗτος N 2. S. 1. *ib.* ἐξαπεστ. *A. Ca.* L. m. N. 1. & — ταύτης N. 2. *v.* 27. γραφὰς B. 1. *v.* 28. † κρίναντες αὐτὸν παρέδωκαν Πιλάτῳ ἵνα εἰς ἀναίρεσιν *Ca.* *v.* 29. σταυροῦ B. 1. *v.* 30. ὃν ὁ θεὸς ἤγειρεν *Ca.* *v.* 31. οὗτος *Ca.* *ib.* † νῦν *A* L. m. N. 2. S. 3. † ἄχρι νῦν *Ca.* † ἕως τοῦ νῦν V. *v.* 32. † ἡμῶν *A. Ca.* *ib.* ἡμῶν *A. Ca.* *ib.* αὐτὸν ἐκ νεκρῶν *A.* τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν *Ca.* *v.* 33. γὰρ *Ca.* *ib.* πρώτῳ *Ca.* *ib.* † αἴτησαι παρ᾽ ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου, καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς *Ca.* *v.* 34. † ὁ θεὸς B. 1. *v.* 35. διότι *A.* *sed* διὸ & ἐν —*Ca.* *v.* 37. † ἐκ νεκρῶν N. 2. V.

v. 38. Luc. 24. 47. 1 Joh. 2. 12. Rom. 3. 24. 28. & 8. 3. Gal. 2. 16. Heb. 7. 19. & 9. 10.

38 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ἄνδρες ἀδελφοί, ὅτι διὰ * τούτου ὑμῖν ἄφεσις ἁμαρτιῶν καταγγέλλεται·

39 * Καὶ" ἀπὸ πάντων ὧν οὐκ ἠδυνήθητε ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως δικαιωθῆναι, ἐν τούτῳ * πᾶς" ὁ πιστεύων δικαιοῦται *.

v. 39. Rom. 10. 4.

40 Βλέπετε οὖν μὴ ἐπέλθῃ * ἐφ' ὑμᾶς" τὸ εἰρημένον ἐν τοῖς προφήταις·

v. 41. Esai. 28. 14. Habac. 1. 5.

41 * Ἴδετε" οἱ καταφρονηταί, καὶ θαυμάσατε, * καὶ ἀφανίσθητε· ὅτι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν, * ἔργον ᾧ" οὐ μὴ πιστεύσητε, ἐάν τις ἐκδιηγῆται ὑμῖν.

42 Ἐξιόντων δὲ * ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν Ἰουδαίων", παρεκάλουν τὰ ἔθνη * εἰς τὸ * μεταξὺ" σάββατον λαληθῆναι αὐτοῖς τὰ ῥήματα ταῦτα.

v. 43. Mat. 23. 15. Act. 11. 23. & 14. 22.

43 Λυθείσης δὲ τῆς συναγωγῆς, ἠκολούθησαν πολλοὶ τῶν Ἰουδαίων καὶ τῶν σεβομένων * προσηλύτων τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ· οἵτινες προσλαλοῦντες αὐτοῖς, ἔπειθον αὐτοὺς * ἐπιμένειν" τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ *.

44 Τῷ δὲ * ἐρχομένῳ" σαββάτῳ σχεδὸν πᾶσα ἡ πόλις συνήχθη ἀκοῦσαι * τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ".

45 Ἰδόντες δὲ οἱ Ἰουδαῖοι τοὺς ὄχλους, ἐπλήσθησαν ζήλου, καὶ ἀντέλεγον τοῖς * ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις, * ἀντιλέγοντες καὶ" βλασφημοῦντες.

v. 46. Matt. 10. 6. Act. 3. 26. & 13. 26. & 18. 6. & 28. 28. Exod. 32. 10 Deut. 32. 21. Esa. 55. 5. Matt. 8. 12. & 21. 43. Rom. 10. 19.

46 Παῤῥησιασάμενοι δὲ ὁ Παῦλος καὶ ὁ Βαρνάβας, εἶπον *· Ὑμῖν ἦν ἀναγκαῖον πρῶτον λαληθῆναι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἀπωθεῖσθε αὐτόν, καὶ οὐκ ἀξίους κρίνετε ἑαυτοὺς τῆς αἰωνίου ζωῆς, ἰδού, στρεφόμεθα εἰς τὰ ἔθνη·

v. 47. Esai. 49. 6. & 42. 6. Luc. 2. 32.

47 Οὕτω γὰρ ἐντέταλται

v. 38. τοῦτο L. m. v. 39. — A. & † μετάνοια post ἐν Ca. ib. σύμπας Ca. ib. † παρὰ τοῦ Θεοῦ Ca. v. 40. — Ca. N. 2. v. 41. ἀκούσατε B. 1. ib. † καὶ ἐπιβλέψατε Cp. s. 3. ib. ὅτι ὁ Θεὸς σταυροῦται καὶ ἀπεθνήσκει ὃ N. 1. & — ἔργον Ca. M. m. & ὃ pro ᾧ A. s. omn. v. 42. αὐτῶν A. B. Ca. L. N. 2. V. ib. † τοῦ ἔσω N. 1. & — τὰ ἔθνη B. 1. Ca. L. m. N. 2. ib. ἐσόμενον N. 1. ἑξῆς Ca. v. 43. τὸν Θεὸν B. 1. V. ib. προσμέν. A. Ca. L. m. N. 2. ib. † ἐγένετο δὲ καθ' ὅλης τῆς πόλεως διελθεῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ Ca. ἐγένετο δὲ κατὰ πᾶσαν πόλιν φημισθῆναι τὸν λόγον B. 1. v. 44. ἐχομένῳ A. B. 1. ib. † Παύλου· πολύν τε λόγον ποιησαμένου περὶ τοῦ Κυρίου Ca. s. 1. v. 45. † λόγοις τοῖς B. 1. Ca. ib. — A. 1. m. N. 2. S. 1. V. ἐναντιούμενοι καὶ B. 1. & λαλουμένοις pro λεγομ. A. B. 1. L. m. v. 46. πρὸς αὐτοὺς Ca.

ἡμῖν ὁ Κύριος· * Τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς.

48 Ακούοντα δὲ τὰ ἔθνη ἔχαιρον, καὶ * ἐδόξαζον" τὸν * λόγον τοῦ Κυρίου· καὶ ἐπίστευσαν ὅσοι ἦσαν τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον.

49 Διεφέρετο δὲ ὁ λόγος τοῦ Κυρίου * δι' " ὅλης τῆς χώρας.

v. 50. 2 Tim. 3. 11.

50 Οἱ δὲ Ἰουδαῖοι παρώτρυναν τὰς σεβομένας γυναῖκας * καὶ " τὰς εὐσχήμονας, καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, καὶ ἐπήγειραν * διωγμὸν ἐπὶ τὸν Παῦλον καὶ τὸν Βαρνάβαν, καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν.

v. 51. Matt. 10. 14. Marc. 6. 11. Luc. 9. 5. Act. 14. 6. 11. & 18. 6.

51 Οἱ δὲ ἐκτιναξάμενοι τὸν κονιορτὸν * τῶν ποδῶν αὐτῶν * ἐπ' " αὐτούς, * ἦλθον " εἰς Ἰκόνιον·

52 Οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπληροῦντο χαρᾶς καὶ Πνεύματος ἁγίου.

ΚΕΦ. ιδ'. XIV.

1 Εγένετο δὲ ἐν Ἰκονίῳ, κατὰ τὸ αὐτὸ εἰσελθεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων, καὶ λαλῆσαι * οὕτως ὥστε * πιστεῦσαι " Ἰουδαίων τε καὶ Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος *.

2 * Οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι ἐπήγειραν " καὶ ἐκάκωσαν τὰς ψυχὰς τῶν ἐθνῶν κατὰ τῶν ἀδελφῶν *.

3 Ἱκανὸν μὲν οὖν χρόνον διέτριψαν * παρρησιαζόμενοι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ τῷ μαρτυροῦντι * τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, καὶ διδόντι σημεῖα καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν. v. 3. Marc. 16. 20. Act. 19. 11. Hebr. 2. 4.

4 * Εσχίσθη δὲ " τὸ πλῆθος * τῆς πόλεως "· καὶ οἱ μὲν ἦσαν σὺν τοῖς Ἰουδαίοις, * οἱ " δὲ σὺν τοῖς ἀποστόλοις *.

5 Ως δὲ ἐγένετο ὁρμὴ τῶν ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων σὺν τοῖς v. 5. 2 Tim. 3. 11.

v. 47. † ἰδοὺ B. 1. Ca. v. 48. ἐδέξαντο Ca. ib. † θεὸν καὶ τὸν L. m. v. 49. καθ' A. L. m. v. 50. — A. Ca. L. m. N. 2. ib. † θλίψιν (μεγάλην Ca.) καὶ B. 1. Ca. v. 51. † ἀπὸ B. 1. N. 2. ib. εἰς B. 1. ib. κατήντησαν Ca. v. 1. † πρὸς αὐτοὺς B. 1. Ca. ib. θαυμάσαι B. 1. ib. † καὶ πιστεῦσαι B. 1. v. 2. οἱ δὲ ἀρχισυνάγωγοι τῶν Ἰουδαίων, καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς ἐπήγαγον αὐτοῖς διωγμὸν κατὰ τῶν δικαίων Ca. & ἀπειθήσαντες pro ἀπειθοῦντες. A. L. m. N. 2. S. 1. V. & † διωγμὸν post ἐπήγειραν B. ib. † ὁ δὲ θεὸς εἰρήνην ἐποίησεν B. 1. ὁ δὲ Κύριος ἔδωκε ταχὺ εἰρήνην Ca. v. 3. † ἐκεῖ B. 1. ib. † ἐπὶ A. v. 4. ἦν δὲ ἐσχισμένον Ca. ib. — N. 2. ib. ἄλλοι Ca. ib. † κολλώμενοι διὰ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ Ca.

ἄρχουσιν αὐτῶν, ὑβρίσαι καὶ
λιθοβολῆσαι αὐτούς,
v. 6. 6 Συνιδόντες κατέφυγον
Matt. 10. 23. εἰς τὰς πόλεις τῆς Λυκαο-
Act. 8. 1. νίας, Λύστραν καὶ Δέρβην,
καὶ τὴν περίχωρον *.
7 Κἀκεῖ ἦσαν εὐαγγελι-
ζόμενοι *.
8 Καί τις ἀνὴρ * ἐν Λυ-
v. 8. Act. 3. 2. στροις" ἀδύνατος τοῖς ποσὶν
ἐκάθητο, χωλὸς ἐκ κοιλίας
μητρὸς αὐτοῦ * ὑπάρχων",
ὃς οὐδέποτε * περιπεπα-
τήκει".
9 Οὗτος ἤκουε τοῦ Παύ-
λου λαλοῦντος *· * ὃς ἀτενί-
σας αὐτῷ", καὶ ἰδὼν ὅτι πίστιν
ἔχει τοῦ σωθῆναι,
10 Εἶπε μεγάλῃ τῇ
v. 10. Esa. 35. 6. φωνῇ *· * Ἀνάστηθι ἐπὶ τοὺς
πόδας σου ὀρθός. * Καὶ
* ἥλλετο", καὶ περιεπά-
τει",
11 Οἱ δὲ ὄχλοι ἰδόντες
v. 11. Act. 28. 6.

ὃ ἐποίησεν ὁ Παῦλος, ἐπῆ-
ραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, Λυ-
καονιστὶ λέγοντες· Οἱ θεοὶ ὁ-
μοιωθέντες ἀνθρώποις κατέ-
βησαν πρὸς ἡμᾶς.
12 Ἐκάλουν τε τὸν μὲν Βαρ-
νάβαν, Δία· τὸν δὲ Παῦλον,
Ἑρμῆν· ἐπειδὴ αὐτὸς ἦν ὁ ἡ-
γούμενος τοῦ λόγου.
13 * Ὁ δὲ ἱερεὺς" τοῦ
Διὸς τοῦ ὄντος πρὸ τῆς πόλεως
* αὐτῶν", ταύρους καὶ στέμ-
ματα ἐπὶ * τοὺς πυλῶνας"
ἐνέγκας, σὺν τοῖς ὄχλοις
* ἤθελε θύειν".
14 Ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπό- v. 14. Matt. 26.
στολοι Βαρνάβας καὶ Παῦ- 65.
λος, διαῤῥήξαντες τὰ ἱμά-
τια * αὐτῶν εἰσεπήδησαν"
εἰς τὸν ὄχλον, κράζοντες,
15 Καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, v. 15. Act. 10.
τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς 26.
ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄν- Gen. 1. 1.
θρωποι, εὐαγγελιζόμενοι * ὑ- Psal 33. 6.
& 124. 8.
& 145. 6.
Apoc. 14. 7.

v. 6. † οἱ Ἀπόστολοι L. m. *ib.* † ὅλην B. 1. *Ca.* v. 7. † τὸν λόγον τοῦ θεοῦ· καὶ ἐξεπλήσσετο πᾶσα ἡ πολυπληθία ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτῶν, ὁ δὲ Παῦλος καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Λύστροις B. 1. καὶ ἐκινήθη ὅλον τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ διδαχῇ, ὁ δὲ Παῦλος *&c. Ca.* S. 1. v. 8. — B. 1. *Ca. ib.* — B. 1. *Ca.* L. m. N. 2. *ib* περιεπάτησε *A.* v. 9. † ὑπάρχων ἐν φόβῳ *Ca.* & λέγοντος *pro* λαλοῦντος N. 1. *ib.* ἀτενίσας δὲ αὐτῷ ὁ Παῦλος *Ca.* πρὸς ὃν ἀτενίσας ὁ Παῦλος B. 1. v. 10. † σοὶ λέγω, ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, *Ca.* *Cp.* N. 2. S. 4. *ib.* † καὶ εὐθέως περιεπάτει *Ca.* & — καὶ περιεπάτει *postea ib.* παραχρῆμα ἐξήλλετο B. 1. *sic* † παραχρῆμα *Ca.* & ἥλατο *pro* ἥλλετο *A.* v. 13. οἱ δὲ ἱερεῖς *Ca. ib.* — *Ca.* L. m. N. 2. *ib.* τοῦ πυλῶνος *W.* & ἐνέγκαντες *pro* ἐνέγκας *Ca. ib.* ἤθελον ἐπιθύειν *Ca.* v. 14. ἑαυτῶν ἐξεπήδησαν *A. sic* ἐξεπήδ. B. 1. *Ca.* N. 2. v. 15. ὑμῖν τὸν θεὸν ὅπως *Ca.* & † ἵνα *post* ὑμᾶς B. 1.

μᾶς

μᾶς ἀπὸ τούτων τῶν ματαίων
* ἐπιστρέφειν" ἐπὶ τὸν Θεὸν
τὸν ζῶντα, * ὃς ἐποίησε" τὸν
οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν
θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν
αὐτοῖς·

16 Ὃς ἐν ταῖς παρῳχη-
μέναις γενεαῖς εἴασε πάντα
τὰ ἔθνη πορεύεσθαι ταῖς ὁδοῖς
αὐτῶν.

(v. 16. Psal. 81. 13. Inf. 17. 30.)

17 Καίτοι γε οὐκ ἀμάρ-
τυρον ἑαυτὸν ἀφῆκεν, * ἀ-
γαθοποιῶν", οὐρανόθεν * ἡ-
μῖν" ὑετοὺς διδοὺς καὶ καιροὺς
καρποφόρους, ἐμπιπλῶν
τροφῆς καὶ εὐφροσύνης τὰς
καρδίας * ἡμῶν".

18 Καὶ ταῦτα λέγοντες,
μόλις κατέπαυσαν τοὺς ὄ-
χλους τοῦ μὴ θύειν αὐ-
τοῖς *.

19 * Ἐπῆλθον * δὲ ἀπὸ
Ἀντιοχείας καὶ Ἰκονίου Ἰουδαῖοι,
καὶ * πείσαντες τοὺς ὄχλους",
καὶ * λιθάσαντες " τὸν Παῦ-
λον, ἔσυρον ἔξω τῆς πόλεως,
* νομίσαντες αὐτὸν τεθνά-
ναι".

(v. 19. 2 Cor. 11. 25. 2 Tim. 3. 11.)

20 Κυκλωσάντων δὲ αὐ-
τὸν τῶν μαθητῶν, ἀναστὰς εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ τῇ
ἐπαύριον ἐξῆλθε* σὺν τῷ
Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην.

21 Εὐαγγελισάμενοί τε
τὴν πόλιν ἐκείνην, * καὶ μα-
θητεύσαντες ἱκανούς, ὑπέστρε-
ψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκό-
νιον καὶ Ἀντιόχειαν·

22 Ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυ-
χὰς τῶν μαθητῶν, παρα-
καλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει,
καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων
δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

23 Χειροτονήσαντες δὲ αὐ-
τοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκ-
κλησίαν, προσευξάμενοι
μετὰ νηστειῶν, παρέθεντο αὐτοὺς
τῷ Κυρίῳ εἰς ὃν πεπιστεύ-
κεισαν.

(v. 22. Sup. 11. 23. & 13. 43. Matt. 10. 38. & 16. 24. Luc. 22. 28, 29. & 24. 26. 2 Tim 3. 12. Rom. 8. 17. v. 23. Act. 1. 26. & 11. 30. Tit. 1. 5.)

24 Καὶ διελθόντες τὴν
Πισιδίαν, ἦλθον εἰς Παμ-
φυλίαν.

25 Καὶ λαλήσαντες * ἐν
Πέργῃ " τὸν λόγον *, κατέ-
βησαν εἰς Ἀττάλειαν *.

Ib. ἐπιστρέφετε B. 1. ἐπιστρέψητε *Ca.* *ib.* τὸν ποιήσαντα *Ca.* v. 17. ἀγαθουργῶν *A.* N. 2. *ib.* ὑμῖν B. 1. *ib.* ὑμῶν B. 1. S. 2. v. 18. † ἀλλὰ πορεύεσθαι ἕκαστον εἰς τὰ ἴδια L. m. N. 2. *W.* v. 19. † διατριβόντων δὲ αὐτῶν καὶ διδασκόντων L. m. N. 2. *W.* & *Ca.* *sed* — δὲ *ib.* † τινὲς B. 1. † τινὲς Ἰουδαῖοι *Ca.* & — δὲ *Ca.* L. m. N. 2. *W.* *ib.* διαλεγομένων αὐτῶν παρρησίᾳ, ἀνέπεισαν τοὺς ὄχλους ἀποστῆναι ἀπ' αὐτῶν, λέγοντες ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγουσιν, ἀλλὰ πάντα ψεύδονται L. m. N. 2. *W.* & ἐπισείσαντες *pro* πείσαντες *Ca.* *ib.* λιθοβολήσαντες *A.* N. 2. *ib.* νομίζοντες αὐτὸν τεθνηκέναι *A.* v. 20. † ὁ Παῦλος L. m. v. 25. εἰς πέργην *A.* *ib.* † τοῦ θεοῦ *W.* † τοῦ Κυρίου *A.* L. m. *ib.* † εὐαγγελιζόμενοι αὐτούς. *Ca.*

v. 26. 26 Κἀκεῖθεν ἀπέπλευ-
Sup. 13. σαν εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ἦσαν
2. 3. παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ
Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρω-
σαν.

v. 27. 27 Παραγενόμενοι δὲ καὶ
Act. 15. 4. συναγαγόντες τὴν ἐκκλησί-
1 Cor. 16. αν, * ἀνήγγελλαν" ὅσα ἐ-
9. & 2. ποίησεν ὁ Θεὸς μετ' * αὐ-
Cor. 2. 12. τῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι
Apoc. 3. 8. θύραν πίστεως.

28 Διέτριβον δὲ * ἐκεῖ"
χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς
μαθηταῖς.

ΚΕΦ. ιε'. XV.

1 ΚΑί τινες * κατελθόν-
v. 1. τες " ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας*,
Gen. 17. 10. ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφούς·
Lev. 12. 3. Ὅτι ἐὰν μὴ * περιτέμνησθε
Gal. 5. 1, 2. τῷ ἔθει Μωϋσέως", οὐ * δύ-
Phil. 3. 2. νασθε " σωθῆναι.
Coloss. 2. 8. 11, 16.
2 Γενομένης * οὖν " στά-
v. 2. σεως καὶ * συζητήσεως" οὐκ
Gal. 2. 1. ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ
Act. 11. 30.
Βαρνάβᾳ * πρὸς αὐτοὺς",
* ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦ-
λον καὶ Βαρνάβαν καί τινας
ἄλλους ἐξ αὐτῶν" πρὸς τοὺς
ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς
Ἱερουσαλὴμ, * περὶ τοῦ ζη-
τήματος τούτου.

3 Οἱ μὲν οὖν * προπεμ-
φθέντες " ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας,
διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ
Σαμάρειαν, ἐκδιηγούμενοι
τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν· καὶ
ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι
τοῖς ἀδελφοῖς.

4 Παραγενόμενοι δὲ εἰς v. 4.
Ἱερουσαλὴμ, * ἀπεδέχθη- Act. 14. 26.
σαν " ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ
τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυ-
τέρων, * ἀνήγγειλάν τε " ὅσα
ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐ-
τῶν.

5 * Ἐξανέστησαν" δέ τι-
νες * τῶν ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν
Φαρισαίων * πεπιστευκό-
τες", λέγοντες· * Ὅτι" δεῖ
περιτέμνειν αὐτοὺς, παραγ-

v. 27. ἀνήγγειλον A. ἀπήγγειλαν B. ib. † τῶν ψυχῶν Ca. v. 28. — Ca. L. m. N. 2. v. 1. ἐξελθ. N. 1. ib. † τῶν πεπιστευκότων ἀπὸ τῆς αἱρέσεως τῶν Φαρισαίων S. 1. ib. περιτμηθῆτε, καὶ τῷ ἔθει Μωϋσέως περιπατῆτε Ca. S. 2. sic περιτμηθῆτε A. N. 2. ib. δυνήσεσθε N. 2. v. 2. δὲ Ca. L. m. N. 2. ib. ζητήσεως A. Ca. Cp. L. m. N. 1. 2. S. 4. — B. 1. V. ib. σὺν αὐτοῖς Ca. ib. ἔλεγεν γὰρ ὁ Παῦλος μένειν οὕτως καθὼς ἐπίστευσαν διϊσχυριζόμενος· οἱ δὲ ἐληλυθότες ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ παρήγγειλαν αὐτοῖς τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ καὶ τισὶν ἄλλοις ἀναβαίνειν Ca. ib. † ὅπως κριθῶσιν ἐπ' αὐτοῖς Ca. v. 3. ἐκπεμφθ. B. 1. v. 4. παρεδέχθ. A. L. m. sic Ca. & † μεγάλως ib. ἀπαγγείλαντες Ca. v. 5. οἱ δὲ παραγγείλαντες αὐτοῖς ἀναβαίνειν τοὺς πρεσβυτέρους, ἐξανέστησαν λέγοντες Ca. sed — λέγοντες postea. ib. τῶν πεπιστευκότων S. 1. ib. ὡς B. 1.

γέλλειν

γέλλειν τε τηρεῖν τὸν νόμον Μωϋσέως.

6 Συνήχθησαν δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδεῖν περὶ τοῦ * λόγου " τούτου.

v. 7. Supr. 10. 20. & 11. 1, 2.
7 Πολλῆς δὲ * συζητήσεως " γενομένης, * ἀναστὰς " Πέτρος * εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοί, ὑμεῖς ἐπίστασθε ὅτι ἀφ' ἡμερῶν ἀρχαίων ὁ Θεὸς ἐν ὑμῖν ἐξελέξατο διὰ τοῦ στόματός μου ἀκοῦσαι τὰ ἔθνη τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ πιστεῦσαι.

v. 8. 1 Par. 28. 9 & 29. 17. Psal. 7. 10. Jer. 11. 20. & 17. 10. & 20. 12. Sup. 10. 43. &c. 1 Cor. 12.
8 Καὶ ὁ καρδιογνώστης Θεὸς ἐμαρτύρησεν * αὐτοῖς, δοὺς αὐτοῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, καθὼς καὶ ἡμῖν·

v. 9. 1 Pet. 1. 22.
9 Καὶ οὐδὲν διέκρινε μεταξὺ ἡμῶν τε καὶ αὐτῶν, τῇ πίστει καθαρίσας τὰς καρδίας αὐτῶν.

v. 10. Gal. 5. 1.
10 Νῦν οὖν τί πειράζετε τὸν Θεόν, ἐπιθεῖναι ζυγὸν ἐπὶ τὸν τράχηλον τῶν μαθητῶν, ὃν οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν οὔτε ἡμεῖς ἰσχύσαμεν βαστάσαι;

v. 11. Eph. 2. 4, 8. Tit. 3. 4.
11 Ἀλλὰ * διὰ τῆς χάριτος " Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πιστεύομεν σωθῆναι, καθ' ὃν τρόπον κἀκεῖνοι.

12 * Ἐσίγησε δὲ πᾶν " τὸ πλῆθος, καὶ ἤκουον Βαρνάβα καὶ Παύλου ἐξηγουμένων ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τοῖς ἔθνεσι δι' αὐτῶν.

13 Μετὰ δὲ τὸ σιγῆσαι αὐτούς, * ἀπεκρίθη Ἰάκωβος, λέγων "· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἀκούσατέ μου· v. 13. Supr. 12. 17.

14 Συμεὼν ἐξηγήσατο καθὼς πρῶτον ὁ Θεὸς * ἐπεσκέψατο " λαβεῖν ἐξ ἐθνῶν λαὸν * ἐπὶ " τῷ ὀνόματι αὐτοῦ· v. 14. 2 Pet. 1. 1.

15 Καὶ * τούτῳ " συμφωνοῦσιν οἱ λόγοι τῶν προφητῶν· * καθὼς " γέγραπται·

16 Μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω ", καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαβὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ * κατεσκαμμένα " αὐτῆς ἀνοικοδομήσω *, καὶ ἀνορθώσω αὐτήν· ☞ v. 16. Amos 9. 11, 12.

17 Ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν * Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται

v. 6. ζητήματος B. 1. v. 7. ζητήσεως *A.* L. m. N. 2. *ib.* ἀνέστησεν ἐν πνεύματι *Ca. ib.* † καὶ *Ca. ib.* † τοῦ Κυρίου καὶ τοῦ *Ca.* L. v. 8. † ἐπ' *Ca.* & — αὐτοῖς *prius* B. 1. v. 11. τῇ χάριτι m. v. 12. συγκατατεθειμένων τῶν πρεσβυτέρων τοῖς ὑπὸ τοῦ Πέτρου εἰρημένοις *Ca.* & — καὶ *post* πλῆθος v. 13. ἀναστὰς Ἰάκωβος εἶπεν *Ca.* v. 14. ἐξελέξατο B. 1. *ib.* — *A.* B. 1. v. 15. οὕτως *Ca. ib.* ὡς L. m. v. 16. δὲ ἐπιστρέψω *Ca. ib.* ἀντεσκαμμένα B. 1. κατεστραμμένα L. m. *ib.* καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος N. 1. v. 17. Θεὸν *Ca. ib.* — *A Ca.*

τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα * πάντα".

18 * Γνωστὰ ἀπ' αἰῶνός ἐστι τῷ Θεῷ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ".

19 Διὸ ἐγὼ κρίνω μὴ παρενοχλεῖν τοῖς ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ἐπιστρέφουσιν ἐπὶ τὸν Θεόν·

v. 20. Inf. v. 29. Gen. 9. 4. Levit. 3. 17. & 17. 14. Deut. 12. 23. 1 Cor. 8. 1. 9. 10. & 10. 14. 20. 21. 1 Thess. 4. 3.

20 Ἀλλὰ ἐπιστεῖλαι αὐτοῖς τοῦ ἀπέχεσθαι * ἀπὸ" τῶν ἀλισγημάτων τῶν εἰδώλων καὶ τῆς πορνείας * καὶ τοῦ πνικτοῦ" καὶ τοῦ αἵματος *.

v. 21. Neh. 8. 1. Act. 13. 27.

21 Μωσῆς γὰρ ἐκ γενεῶν ἀρχαίων κατὰ πόλιν τοὺς κηρύσσοντας αὐτὸν ἔχει, ἐν ταῖς συναγωγαῖς κατὰ πᾶν σάββατον ἀναγινωσκόμενος.

22 Τότε ἔδοξε τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, ἐκλεξαμένους ἄνδρας * ἐξ αὐτῶν" πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβᾳ· Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαβᾶν", καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς·

23 Γράψαντες * διὰ χειρὸς αὐτῶν * τάδε"· Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι * καὶ οἱ" ἀδελφοί, τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν, ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν, χαίρειν.

24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν ἐξελθόντες * ἐτάραξαν" ὑμᾶς λόγοις, ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, * λέγοντες περιτέμνεσθαι, καὶ τηρεῖν τὸν νόμον", οἷς οὐ διεστειλάμεθα· v. 24. Gal. 2. 4. Sup. v. 1. 1 Joh. 2. 19.

25 Ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν, ἐκλεξαμένους ἄνδρας πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβᾳ καὶ Παύλῳ,

26 Ἀνθρώποις παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ *. v. 26. Act. 13. 50. & 14. 19.

27 Ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν, καὶ αὐτοὺς διὰ λόγου * ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά.

28 Ἔδοξε γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν, μηδὲν

v. 18. ἅ ἐστι γνωστὰ ἀπ' αἰῶνος αὐτῷ Cu. *sed pro* γνωστὰ *A. Ca.* v. γνωστὸν, & *pro* πάντα τὰ ἔργα, πᾶν τὸ ἔργον Cu. *sed A. Ca.* v. — πᾶν v. 20. — Ca. N. 2. *ib.* — Ca. *ib.* † καὶ ὅσα ἂν μὴ θέλουσιν ἑαυτοῖς γίνεσθαι, ἑτέροις μὴ ποιεῖν S. 2. Ca. *sed* — ἂν Ca. & *ponit* ποιεῖτε *pro* ποιεῖν v. 21. † ὅπου v. v. 22. — *A. ib.* καλούμ. Βαρσαββᾶν *A.* v. 23. † ἐπιστολὴν Ca & χειρῶν *prp* χειρὸς v. *ib.* περιέχουσαν τάδε Ca. *sed* — τάδε *A. ib.* — *A. Ca.* v. 24. ἐξετάραξ. Ca. *ib.* — *A. Ca.* v. & † δεῖ *post* περιτέμν. B. 1. v. 26. † εἰς πάντα πειρασμόν B. 1. *Ca.* v. 27. † πολλοῦ B. 1.

πλέον·

πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος
πλὴν τῶν ἐπάναγκες * τού-
των".
v. 29. Sup v. 20. Infr 16. 4. & 21. 25. 29 Ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων
καὶ αἵματος * καὶ πνικτοῦ" καὶ
πορνείας *· ἐξ ὧν διατηροῦν-
τες ἑαυτοὺς, εὖ πράξετε *·
Ἔῤῥωσθε.
30 Οἱ μὲν οὖν ἀπολυθέντες
* ἦλθον" εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ
συναγαγόντες τὸ πλῆθος,
ἐπέδωκαν τὴν ἐπιστολήν.
31 Ἀναγνόντες δὲ, ἐχά-
ρησαν ἐπὶ τῇ παρακλήσει.
32 Ἰούδας δὲ καὶ Σίλας,
καὶ αὐτοὶ προφῆται ὄντες *,
διὰ λόγου πολλοῦ παρεκάλε-
σαν τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ ἐπεστή-
ριξαν.
33 Ποιήσαντες δὲ χρόνον,
ἀπελύθησαν μετ' εἰρήνης
ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν πρὸς τοὺς
* ἀποστόλους".
34 * Ἔδοξε δὲ τῷ Σίλᾳ
ἐπιμεῖναι αὐτοῦ".
35 Παῦλος δὲ καὶ Βαρ-
νάβας διέτριβον ἐν Ἀντιο-
χείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγ-
γελιζόμενοι, μετὰ καὶ ἑτέρων
πολλῶν, τὸν λόγον τοῦ Κυ-
ρίου.
36 Μετὰ δέ τινας ἡμέ-
ρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρ-
νάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐ-
πισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς
* ἡμῶν" κατὰ πᾶσαν πό-
λιν, ἐν αἷς κατηγγείλαμεν
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔ-
χουσι.
37 Βαρνάβας δὲ * ἐβου- v. 37. Sup. 12.
λεύσατο συμπαραλαβεῖν 12, 25. &
τὸν" Ἰωάννην τὸν * καλού- 13. 5 Coloss. 4.
μενον" Μάρκον. 10. 2 Tim. 4.
38 Παῦλος δὲ * ἠξίου, τὸν 11.
ἀποστάντα" ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Phil. v. 24.
Παμφυλίας, καὶ μὴ συνελ- v. 38.
θόντα * αὐτοῖς" εἰς τὸ ἔργον, Sup. 13. 13.
* μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον.
39 Ἐγένετο * οὖν" πα-
ροξυσμὸς, ὥστε * ἀποχωρισ-

v. 28. — N. 2. *v.* 29. — *Ca. ib.* † *ut superius vers.* 20. *Ca. Cp.* s. 2. *sed pro* θέλουσιν *Ca.* s. 1. *ponit* θέλετε *ib.* † φερόμενοι ἐν τῷ ἁγίῳ πνεύματι *Ca. v.* 30. † ἐν ἡμέραις ὀλίγαις κατῆλθον *Ca. sic* κατῆλθ. *A.* L. m. N. 2. s. 3. *v.* 32. † πλήρεις πνεύματος ἁγίου *Ca.* & ὑπάρχοντες *pro* ὄντες B. 1. *v.* 33. — m. *ib.* ἀποστείλαντας αὐτοὺς *A. Ca.* N. 2. ἀπεσταλκότας αὐτοὺς V. *v.* 34. † μόνος δὲ Ἰούδας ἐπορεύθη s. 1 *sic* V. *sed* † Ἱερουσαλὴμ *post* ἐπορεύθ. *totus hic versus* — *A.* B. 1. M. m. N. 1. *v.* 36. — *A. Ca.* N. 2. s. 2. *ib.* ἐκηρύξαμεν N. 2. *v.* 37. ἐβούλετο συμπαραλαμβάνειν καὶ *A. sic* ἐβούλετο N. 2. s. 2. V. *ib.* ἐβουλεύετο *Ca. ib.* ἐπικαλούμ. *Ca.* L. m. s. 2. V. *v.* 38. οὐκ ἐβούλετο λέγων ἀποστήσαντα *Ca. ib.* — *Ca. ib.* εἰς ὃ ἐπέμφθησαν τοῦτον εἶναι σὺν αὐτοῖς *Ca. v.* 39. δὲ *A. Ca.* L. m. *ib.* ἀποχωρῆσαι B. 1. *ib.* τότε Βαρνάβας παραλαβὼν *Ca. ib.* ἔπλευσεν *Ca.*

θῆναι

θῆναι" αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων· * τόν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα" τὸν Μάρκον * ἐκπλεῦσαι" εἰς Κύπρον·

40 Παῦλος δὲ * ἐπιλεξάμενος" Σίλαν, ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ * Θεοῦ" ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν.

41 Διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ * Κιλικίαν", ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας*.

ΚΕΦ. ις'. XVI.

v. 1. Act. 14.6. & 17:14. & 19.22. & 20.4. Rom. 16.21. 1 Cor. 4.17. Phil. 2.19. 1 Thess. 3. 1 Tim. 1.2. 2 Tim. 1.

1 *Κατήντησε δὲ εἰς" Δέρβην καὶ Λύστραν· καὶ ἰδοὺ, μαθητής τις ἦν ἐκεῖ, ὀνόματι Τιμόθεος, υἱὸς γυναικός * τινος Ἰουδαίας" πιστῆς, πατρὸς δὲ Ἕλληνος·

2 Ὃς ἐμαρτυρεῖτο ὑπὸ τῶν ἐν Λύστροις καὶ Ἰκονίῳ ἀδελφῶν.

v. 2. Act. 6. 3. v. 3. 1 Cor. 9. 20. Gal. 2. 3.

3 Τοῦτον ἠθέλησεν ὁ Παῦλος σὺν αὐτῷ ἐξελθεῖν· καὶ λαβὼν περιέτεμεν αὐτὸν, διὰ τοὺς Ἰουδαίους τοὺς ὄντας ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις· ᾔδεισαν γὰρ ἅπαντες * τὸν πατέρα αὐτοῦ" ὅτι Ἕλλην ὑπῆρχεν.

4 * Ὡς δὲ διεπορεύοντο" τὰς πόλεις, * παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ" τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. v. 4. Supr. 15, 20. 29.

5 Αἱ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει, καὶ ἐπερίσσευον τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν.

6 * Διελθόντες" δὲ τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Γαλατικὴν χώραν, κωλυθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαλῆσαι τὸν λόγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ,

7 * Ἐλθόντες" κατὰ τὴν Μυσίαν, ἐπείραζον * κατὰ" τὴν Βιθυνίαν * πορεύεσθαι". καὶ οὐκ εἴασεν αὐτοὺς τὸ Πνεῦμα *.

8 * Παρελθόντες" δὲ τὴν

v. 8. Act 10.6. 2 Cor. 2. 12. 2 Tim. 4. 13.

v. 40. ἐπιδεξ. *Ca. ib.* κυρίου *Ca.* L. m. & ἀπὸ *pro* ὑπὸ *Ca.* *v.* 41. Κηλικίαν *A. ib.* † παραδιδοὺς τὰς ἐντολὰς τῶν πρεσβυτέρων *Ca.* παραγγείλας τὰς ἐντολὰς τηρεῖν V. *at pro* τηρεῖν *ponunt* φυλάσσειν τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων. *v.* 1. † διελθὼν δὲ τὰ ἔθνη ταῦτα *Ca. ib.* † καὶ N. 2. S. 3. *ib.* — B. 1. χήρας V. & — τινος *Ca.* L. m. N. 2. S. 4. *v.* 3. ὁ πατὴρ αὐτοῦ L. m. N. 2. & *ponunt post* Ἕλλην *v.* 4. διερχόμενοι δὲ *Ca. ib.* ἐκήρυσσον καὶ παρεδίδοσαν αὐτοῖς μετὰ πάσης παῤῥησίας τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, ἅμα παραδιδόντες καὶ τὰς ἐντολάς *Ca. sic* παρεδίδοσαν *pro* παρεδίδουν *A.* B. 1. *v.* 6. διῆλθον *A. Ca.* L. N. 2. *v.* 7. γενόμενοι δὲ *Ca.* & † δὲ *post* ἐλθόντ. *A.* B. 1. L. m. N. 2. S. 1. *ib.* εἰς *A.* B. 1. *Ca.* L. m. N. 2. S. 3. *ib.* πορευθῆναι *A.* B. 1. L. m. N. 2. *ib.* † τοῦ Ἰησοῦ *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. S. 3. *v.* 8. διελθόντ. *Ca. ib.* κατήντησαν *Ca.*

Μυσί-

Μυσίαν, * κατέβησαν" εἰς Τρωάδα.

9 Καὶ * ὅραμα " διὰ τ νυκτὸς ὤφθη τῷ Παύλῳ· * Ἀνήρ τις ἦν Μακεδὼν ἑςὼς *, παρακαλῶν αὐτὸν, καὶ λέγων· Διαβὰς εἰς Μακεδονίαν, βοήθησον ἡμῖν.

10 * Ὡς δὲ τὸ ὅραμα εἶδεν, εὐθέως ἐζητήσαμεν ἐξελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, συμβιβάζοντες " ὅτι προσκέκληται ἡμᾶς ὁ * Κύριος " εὐαγγελίσασθαι * αὐτούς ".

11 * Ἀναχθέντες οὖν ἀπὸ τῆς Τρωάδος, εὐθυδρομήσαμεν εἰς Σαμοθράκην, τῇ τε ἐπιούσῃ * εἰς * Νεάπολιν "·

12 * Ἐκεῖθέν τε " εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐςὶ * πρώτη τ μερίδος " τῆς Μακεδονίας πόλις, κολώνια. ἦμεν δὲ ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διατρίβοντες ἡμέρας τινάς.

13 Τῇ τε ἡμέρᾳ τ σαββάτων ἐξήλθομεν ἔξω τῆς * πόλεως " παρὰ ποταμὸν, οὗ * ἐνομίζετο προσευχὴ " εἶναι· καὶ καθίσαντες ἐλαλοῦμεν ταῖς συνελθούσαις * γυναιξί.

14 Καί τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τ Θεὸν, ἤκουεν· ἧς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν, προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου.

15 Ὡς δὲ ἐβαπτίσθη *, καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς, παρεκάλεσε, λέγουσα· Εἰ κεκρίκατέ με πιςὴν τῷ * Κυρίῳ " εἶναι, εἰσελθόντες εἰς τ οἶκόν μου, μείνατε. Καὶ παρεβιάσατο ἡμᾶς. v. 15. Gen. 19. 3. & 33. 11. Jud. 19. 21. Luc. 24. 29. Heb. 13. 2.

16 Ἐγένετο δὲ πορευομένων ἡμῶν εἰς προσευχὴν, παιδίσκην τινὰ ἔχουσαν πνεῦμα * Πύθωνος ", ἀπαντῆσαι ἡμῖν, ἥτις ἐργασίαν πολλὴν παρεῖχε τοῖς κυρίοις * αὐτῆς ", μαντευομένη. v. 16. 1 Sam. 28. 7. Act. 19. 24.

17 Αὕτη κατακολουθήσασα τῷ Παύλῳ καὶ ἡμῖν, ἔκραζε, λέγουσα· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι, δοῦλοι τ Θεοῦ τ ὑψίςου εἰσὶν, οἵτινες καταγ-

v. 9. ἐν ὁράματι Ca. ib. † ὡσεὶ Ca. s. I. & — ἦν B. I. ib. † κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ & — αὐτὸν Ca. v. 10. διεγερθεὶς οὖν διηγήσατο τὸ ὅραμα ἡμῖν καὶ ἐνοήσαμεν Ca. & ἐλθεῖν pro ἐξελθ. L. m. ib. Θεὸς A. B. I. L. m. N. 2. ib. τοὺς ἐν Μακεδονίᾳ Ca. v. 11. † τῇ δὲ ἐπαύριον Ca. & δὲ pro οὖν A. B. I. ib. † ἡμέρᾳ Ca. ib. Νέαν πόλιν A. v. 12. κἀκεῖθεν A. B. I. Ca. m. ib. κεφαλή Ca. v. 13. πύλης A. Ca. s. I. V. ib. νομίζομεν προσευχὴν A. at pro ἐνομίζετο Ca. ponit ἐδόκει ib. † ἡμῖν B. I. v. 15. † αὐτῇ B. I. ib. Θεῷ Ca. v. 16. Πύθωνα A. ib. διὰ τοῦτο Ca.

γέλλουσιν * ὑμῖν" ὁδὸν σωτηρίας.

v. 18. Marc. 16. 17. 18 Τοῦτο δὲ ἐποίει ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Διαπονηθεὶς δὲ ὁ Παῦλος, καὶ ἐπιστρέψας, τῷ πνεύματι εἶπε· Παραγγέλλω σοι ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐξελθεῖν" ἀπ' αὐτῆς. Καὶ * ἐξῆλθεν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ".

v. 19. 2Cor. 5. 6. 19 * Ἰδόντες δὲ οἱ κύριοι αὐτῆς ὅτι ἐξῆλθεν ἡ ἐλπὶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν", ἐπιλαβόμενοι τὸν Παῦλον καὶ τὸν Σίλαν, * εἵλκυσαν" εἰς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας.

v. 20. 1Reg 18. 17. Act. 17. 6. 20 Καὶ προσαγαγόντες αὐτοὺς τοῖς στρατηγοῖς, εἶπον· Οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκταράσσουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν, Ἰουδαῖοι ὑπάρχοντες·

21 Καὶ καταγγέλλουσιν * ἔθη" ἃ οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν παραδέχεσθαι, * οὐδὲ" ποιεῖν, Ῥωμαίοις * οὖσι".

v. 22. 2Cor. 11. 25. 1 Thess. 2. 2. Phil. 1. 13. 22 Καὶ * συνεπέστη ὁ ὄχλος" κατ' αὐτῶν, * καὶ" οἱ στρατηγοὶ περιρρήξαντες αὐτῶν τὰ ἱμάτια, ἐκέλευον ῥαβδίζειν.

23 Πολλάς τε ἐπιθέντες αὐτοῖς πληγὰς, ἔβαλον εἰς φυλακὴν, παραγγείλαντες τῷ δεσμοφύλακι ἀσφαλῶς * τηρεῖν" αὐτούς.

24 * Ὃς" παραγγελίαν τοιαύτην * εἰληφὼς", ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐσωτέραν φυλακὴν, καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν ἠσφαλίσατο * εἰς τὸ ξύλον".

25 Κατὰ δὲ τὸ * μεσονύκτιον" Παῦλος καὶ Σίλας προσευχόμενοι ὕμνουν τὸν Θεόν· ἐπηκροῶντο δὲ αὐτῶν οἱ δέσμιοι. v. 25. Act. 4. 31.

26 Ἄφνω δὲ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, ὥστε σαλευθῆναι τὰ θεμέλια τοῦ δεσμωτηρίου· * ἀνεῴχθησάν τε" παραχρῆμα αἱ θύραι πᾶσαι, καὶ πάντων τὰ δεσμὰ * ἀνέθη". v. 26. Act. 5. 19. & 12. 7.

27 Ἔξυπνος δὲ γενόμενος ὁ δεσμοφύλαξ, καὶ ἰδὼν ἀνεῳγμένας τὰς θύρας τῆς φυλακῆς, σπασάμενος μάχαιραν, ἔμελλεν ἑαυτὸν ἀναιρεῖν, νομίζων ἐκπεφευγέναι τοὺς δεσμίους.

28 Ἐφώνησε δὲ φωνῇ μεγάλῃ ὁ Παῦλος, λέγων· Μηδὲν * πράξῃς" σεαυτῷ

v. 17. ἡμῖν *Ca.* v. 18. ἵνα ἐξέλθῃς *Ca.* *ib.* εὐθέως ἐξῆλθεν *Ca.* v. 19. ὡς δὲ εἶδον οἱ κύριοι τῆς παιδίσκης ἀπεστερῆσθαι τῆς ἐργασίας ἧς εἶχαν δι' αὐτῆς *Ca.* *ib.* ἔσυραν B. 1. v. 21. τὰ ἔθνη *Ca.* *ib.* ἢ M. *ib.* ὑπάρχουσι *Ca.* v. 22. πολὺς ὄχλος συνεπέστησεν *Ca.* *ib.* κράζοντες, τότε *Ca.* v. 23. τηρεῖσθαι *Ca.* v. 24. ὁ δὲ *Ca.* *ib.* λαβὼν *A.* B. 1. *Ca.* λαμβάνων N. 2. *ib.* ἐν τῷ ξύλῳ *Ca.* v. 25. μέσον τῆς νυκτὸς *Ca.* v. 26. ἠνοίχθησαν δὲ *A.* B. 1. *ib.* ἀνελύθη *Ca* v. 28. ποιήσῃς B. 1.

κακόν·

κακόν· ἅπαντες γάρ ἐσμεν ἐνθάδε.

29 Αἰτήσας δὲ φῶτα εἰσεπήδησε, καὶ ἔντρομος * γενόμενος" προσέπεσε τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ *.

v. 30. Luc. 3. 10. Act. 2. 37. & 9. 6. 30 Καὶ * προαγαγὼν" αὐτοὺς ἔξω *, ἔφη· Κύριοι, τί με δεῖ ποιεῖν ἵνα σωθῶ;

Joh. 3. 16, 36. & 6. 47. 1 Joh. 5. 10. 31 Οἱ δὲ εἶπον· Πίστευσον * ἐπὶ" τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ σωθήσῃ σὺ καὶ * ὁ οἶκός σου.

32 Καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, * καὶ" πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ".

33 Καὶ παραλαβὼν αὐτοὺς ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ τῆς νυκτὸς, ἔλουσεν ἀπὸ τῶν πληγῶν· καὶ ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ * αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα.

v. 34. Luc. 5. 29. & 19. 6. 34 Ἀναγαγών τε αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, παρέθηκε * τράπεζαν, καὶ ἠγαλλιάσατο * πανοικὶ" πεπιστευκὼς * τῷ Θεῷ".

35 Ἡμέρας δὲ γενομένης * ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ τοὺς ῥαβδούχους, λέγοντες· Ἀπόλυσον τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους *.

36 * Ἀπήγγειλε δὲ ὁ δεσμοφύλαξ" τοὺς λόγους τούτους πρὸς τὸν Παῦλον· Ὅτι ἀπεστάλκασιν οἱ στρατηγοὶ, ἵνα ἀπολυθῆτε. νῦν οὖν ἐξελθόντες, πορεύεσθε ἐν εἰρήνῃ.

37 Ὁ δὲ Παῦλος ἔφη πρὸς αὐτούς· * Δείραντες ἡμᾶς δημοσίᾳ, ἀκατακρίτους, ἀνθρώπους Ῥωμαίους ὑπάρχοντας, ἔβαλον * εἰς φυλακὴν, καὶ νῦν λάθρᾳ ἡμᾶς ἐκβάλλουσιν; οὐ γάρ· ἀλλὰ ἐλθόντες αὐτοὶ ἡμᾶς ἐξαγαγέτωσαν. v. 37. Inf. 22. 25.

38 * Ἀνήγγειλαν" * δὲ τοῖς στρατηγοῖς" οἱ ῥαβδοῦχοι τὰ

v. 29. ὑπάρχων *Ca. ib.* † ἐπὶ τοὺς πόδας V. *v.* 30. προήγαγεν *Ca. ib.* † τοὺς λοιποὺς ἀσφαλιζόμενος, & εἶπεν αὐτοῖς *pro* ἔφη *Ca.* *v.* 31. εἰς B. I. *ib.* † πᾶς B. I. L. m. N. 2. *v.* 32. σὺν *A. Ca.* L. m. N. 2. *v.* 33. † οἰκεῖοι *A.* *v.* 34. † αὐτοῖς B. I. *ib.* σὺν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ *Ca.* — B. I. *ib.* ἐπὶ τὸν Θεὸν *Ca.* *v.* 35. † συνῆλθον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς τὴν ἀγορὰν, καὶ ἀναμνησθέντες τὸν σεισμὸν τὸν γεγονότα ἐφοβήθησαν, καὶ *Ca.* S. I. *ib.* † οὓς ἐχθὲς παρελάβες *Ca.* S. I. *v.* 36. καὶ εἰσελθὼν ὁ δεσμοφύλαξ ἀπήγγειλε *Ca.* *v.* 37. † ἀναιτίους *Ca. ib.* ἡμεῖς m. *v.* 38. ἀπήγγ. B. I. *Ca.* L. m. N. 2. ἤγγειλαν & — δὲ τοῖς στρατηγοῖς *W. ib. usque ad finem cap.* τὰ ῥηθέντα πρὸς τοὺς στρατηγούς. οἱ δὲ ἀκούσαντες, ὅτι Ῥωμαῖοί εἰσιν, ἐφοβήθησαν. καὶ παραγενόμενοι μετὰ φίλων πολλῶν εἰς τὴν φυλακὴν, παρεκάλεσαν αὐτοὺς ἐξελθεῖν, εἰπόντες· Ἠγνοήσαμεν τὰ καθ' ὑμᾶς, ὅτι ἐστὲ ἄνδρες δίκαιοι. Καὶ ἐξαγαγόντες παρε-

ῥήματα ταῦτα *· καὶ ἐφοβή-
θησαν ἀκούσαντες ὅτι Ῥω-
μαῖοί εἰσι.
v. 39. Matt. 8. 34. 39 Καὶ ἐλθόντες παρε-
κάλεσαν αὐτοὺς, καὶ ἐξαγα-
γόντες ἠρώτων * ἐξελθεῖν" τῆς
πόλεως.
40 Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς
φυλακῆς εἰσῆλθον εἰς τὴν
Λυδίαν. καὶ ἰδόντες τοὺς ἀ-
δελφοὺς, * παρεκάλεσαν "
αὐτοὺς, καὶ ἐξῆλθον.

ΚΕΦ. ιζ. XVII.

1* Διοδεύσαντες" δὲ τὴν
Ἀμφίπολιν καὶ Ἀπολ-
λωνίαν, * ἦλθον εἰς" Θεσσα-
λονίκην, * ὅπου" ἦν ἡ συνα-
γωγὴ τῶν Ἰουδαίων.
2 * Κατὰ δὲ τὸ εἰωθὸς
* τῷ Παύλῳ" εἰσῆλθε πρὸς
αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ σάββατα
τρία * διελέγετο " αὐτοῖς
* ἀπὸ " τῶν γραφῶν,
3 Διανοίγων καὶ παρατι- v. 3. Psal. 22. 7.
θέμενος * ὅτι τὸν Χριστὸν ἔδει Esa. 53.
παθεῖν καὶ ἀναστῆναι ἐκ νε- Matt. 16. 21.
κρῶν, καὶ ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χρι- Luc. 24.
στὸς Ἰησοῦς, ὃν ἐγὼ καταγ- 26. 46. Joh. 1. 42.
γέλλω ὑμῖν.
4 Καί τινες ἐξ αὐτῶν v. 4.
* ἐπείσθησαν", καὶ προσε- Act. 18. 24. & 17.
κληρώθησαν τῷ Παύλῳ καὶ 17.
τῷ Σίλᾳ, τῶν τε σεβομένων
* Ἑλλήνων πολὺ πλῆθος,
γυναικῶν τε τῶν πρώτων οὐκ
ὀλίγαι.
5 * Ζηλώσαντες δὲ οἱ ἀ-
πειθοῦντες Ἰουδαῖοι, καὶ προσ-
λαβόμενοι" τῶν ἀγοραίων τι-
νὰς ἄνδρας πονηροὺς, * καὶ ὀ-
χλοποιήσαντες", ἐθορύβουν
τὴν πόλιν· ἐπιστάντες τε τῇ
οἰκίᾳ Ἰάσονος, ἐζήτουν αὐ-
τοὺς * ἀγαγεῖν" εἰς τὸν δῆ-
μον.
6 Μὴ εὑρόντες δὲ αὐτοὺς, v. 6.
ἔσυρον τὸν Ἰάσονα καί τινας Act. 16.
ἀδελφοὺς ἐπὶ τοὺς πολιτάρ- 20.
χας, βοῶντες *· Ὅτι οἱ τὴν

παρεκάλεσαν αὐτοὺς, λέγοντες· Ἐκ τῆς πόλεως ταύτης ἐξέλθετε, μήποτε πάλιν συστραφῶσιν ὑμῖν, ἐπικράζοντες καθ' ἡμῶν. Ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς, ἦλθον πρὸς τὴν Λυδίαν· καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς, διηγήσαντο ὅσα ἐποίησε κύριος αὐτοῖς, παρακαλέσαντες αὐτούς. *Ca.* S. 1. v. 39 ἀπελθεῖν ἀπὸ *A.* N. 2. v. 40. *post* ἰδόντες *A.* & — αὐτούς. v. 1. διελθόντες B. 1. *ib.* † κατῆλθον εἰς τὴν *Ca. ib.* κἀκεῖθεν *Ca.* v. 2. † καὶ & — δὲ *Ca. ib.* ὁ Παῦλος *Ca. ib.* διελέξατο *A.* διελέχθη B. 1. *Ca.* N. 2. *ib.* ἐκ *Ca.* v. 3. † αὐτοῖς N. 1. v. 4. ἐπίστευσαν B. 1. *ib.* † καὶ *A.* & — Ἑλλήνων N. 2. v. 5. οἱ δὲ ἀπειθοῦντες Ἰουδαῖοι συστρέψαντες *Ca. sic* — ζηλώσαντες — M. *pro quo* S. 2. *leg.* συστρέψαντες — οἱ ἀπειθοῦντες. *A.* V. *sed* B. 1. *legit* ἀπειθήσαντες *ib.* — *Ca. ib.* προσαγαγεῖν B. 1. ἐξαγαγεῖν *Ca.* v. 6. † καὶ λέγοντες *Ca.*

* οἰκου-

* οἰκυμένλυ " ἀναςατώσαντες, οὗτοι * ἐ ἐνθάδε πάρεισιν,

v. 7. Luc. 23. 2. Joh. 19. 12. 7 Οὓς ὑποδέδεκ) Ιάσων· κὶ οὗτοι πάντες ἀπέναντι τῶ δογμάτων Καίσαρ@ πράττεσι, βασιλέα λέγοντες ἕτερον εἶναι, Ιησῦν.

8 Ἐτάραξαν δὲ * τ ὄχλον " κὴ τὺς πολιτάρχας ἀκύοντας ταῦτα·

9 Καὶ λαβόντες τὸ ἱκανὸν παρὰ τοῦ Ιάσον@ κὴ τῶν λοιπῶν, ἀπέλυσαν αὐτύς.

v. 10. Act. 9. 25. 10 Οἱ δὲ ἀδελφοὶ * εὐθέως διὰ τῆς νυκτὸς " ἐξέπεμψαν τόν τε Παῦλον κὶ τ Σίλαν εἰς Βέροιαν· οἵτινες παραγενόμενοι, εἰς τὴν συναγωγὴν τῶ Ιυδαίων * ἀπήεσαν ".

v. 11. Esa. 34. 16. Luc. 16. 29. Joh. 5. 39. 11 Οὗτοι δὲ ἦσαν * εὐγενέστεροι " τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, οἵτινες ἐδέξαντο τ λόγον * μετὰ * πάσης προθυμίας ", τὸ καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντες τὰς γραφὰς, εἰ ἔχει ταῦτα οὕτως.

12 * Πολλοὶ " μὲν οὖν ἐξ αὐτῶν ἐπίςευσαν *, κὴ τῶν Ἑλληνίδων γυναικῶν τ εὐσχημόνων, κὶ ἀνδρῶν * ὐκ ὀλίγοι ".

13 Ὡς δὲ ἔγνωσαν οἱ ἀπὸ τῆς Θεσσαλονίκης Ιυδαῖοι, ὅτι κὶ ἐν τῇ Βεροίᾳ κατηγγέλη ὑπὸ τῶ Παύλυ ὁ λόγος τῶ Θεῦ, ἦλθον κἀκεῖ, σαλεύοντες * τὺς ὄχλυς *. v. 13. 1 Thess. 2. 4.

14 * Εὐθέως δὲ τότε τ " Παῦλον ἐξαπέςειλαν οἱ ἀδελφοὶ * πορεύεσθαι ὡς " ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ὑπέμενον δὲ ὅ, τε Σίλας ἐ ὁ Τιμόθεος ἐκεῖ.

15 Οἱ δὲ * καθιςῶντες " τ Παῦλον, ἤγαγον αὐτὸν ἕως Αθηνῶν· * ἐ λαβόντες * ἐντολὴν " πρὸς τ Σίλαν κὴ Τιμόθεον, * ἵνα ὡς τάχιςα ἔλθωσι πρὸς αὐτὸν, ἐξήεσαν. v. 15. Sup. v. 4.

16 Ἐν δὲ ταῖς Αθήναις ἐκδεχομένυ αὐτὺς τῶ Παύλυ, παρωξύνετο τὸ πνεῦμα αὐτῦ ἐν αὐτῷ, * θεωρῦντι " κατείδωλον ὖσαν τὴν πόλιν.

Ib. πόλιν v. & † ἐντολὴν *post* οἰκυμ. N. 2. *ib.* † εἰσὶ *Ca.* v. 8. τὴν πόλιν B. 1. v. 10. — *A.* εἰσήεσαν B. 1. v. 11. εὐγενεῖς *Ca. ib.* † τῶ θεῶ B. 1. *ib.* παῤῥησίας B 1. v. 12. τινὲς *Ca. ib.* † τινὲς δὲ ἠπίςησαν *Ca. ib.* ἱκανοὶ ἐπίςευσαν *Ca.* v. 13. † ἐ παραμένοντες *A. Ca. Cp.* L. m. N. 2. 3. 4. v. *ib.* † ὐ διαλίμπανον *Ca.* v. 14. τ μετ' αὐτῦ *Ca. ib.* ἀπελθεῖν *Ca.* & ἕως *pro* ὡς *A.* B. 1. v. 15. καθιςάνοντες *A. ib.* † παρῆλθε δὲ τὴν Θεσσαλίαν· ἐκωλύθη γὰρ εἰς αὐτὺς κηρύξαι τ λόγον *Ca. ib.* ἐπιςολὴν ἀπ' αὐτῦ B. 1. & *post* ἐντολὴν † παρὰ Παύλυ *Ca. ib.* ὅπως ἐν τάχει *Ca.* v. 16. θεωρῦντ@ *A.* B. 1.

v. 17. Supr. 9. 4.

17 Διελέγετο μὲν οὖν ἐν τῇ συναγωγῇ τοῖς Ἰουδαίοις καὶ τοῖς σεβομένοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ κατὰ πᾶσαν ἡμέραν πρὸς τοὺς * παρατυγχάνοντας".

18 Τινὲς δὲ τῶν Ἐπικουρείων καὶ τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων συνέβαλλον αὐτῷ· καί τινες ἔλεγον· Τί ἂν θέλοι ὁ σπερμολόγος οὗτος λέγειν; Οἱ δέ· Ξένων δαιμονίων δοκεῖ καταγγελεὺς εἶναι· ὅτι τὸν Ἰησοῦν καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῖς εὐηγγελίζετο.

19 * Ἐπιλαβόμενοί τε αὐτοῦ, ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον ἤγαγον, λέγοντες· Δυνάμεθα γνῶναι τίς ἡ καινὴ αὕτη ἡ ὑπὸ σοῦ λαλουμένη διδαχή;

20 Ξενίζοντα γάρ τινα * εἰσφέρεις" εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν. βουλόμεθα οὖν γνῶναι τί ἂν θέλοι ταῦτα εἶναι.

21 (Ἀθηναῖοι δὲ πάντες καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες * ξένοι εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι * καὶ " ἀκούειν * καινότερον.)

22 Σταθεὶς δὲ ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ τοῦ Ἀρείου πάγου, ἔφη· Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ.

23 Διερχόμενος * γὰρ" καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν, εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ * ἐπεγέγραπτο"· Ἀγνώστῳ Θεῷ. * Ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε", τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν.

v. 24. Gen. 1. 1. 2 Paral. 6. 30. Psal. 53. 6. & 124. 8. & 146. 6. Esa. 56. 1. Act. 7. 48. & 14. 15. Apoc. 14. 7.

24 Ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν κόσμον καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ, οὗτος οὐρανοῦ καὶ γῆς Κύριος ὑπάρχων, οὐκ ἐν χειροποιήτοις ναοῖς κατοικεῖ·

v. 25. Gen. 2. 7. Psal. 50. 8.

25 Οὐδὲ ὑπὸ χειρῶν * ἀνθρώπων" θεραπεύεται, προσδεόμενός τινος, * αὐτὸς διδοὺς" πᾶσι ζωὴν καὶ πνοὴν * καὶ τὰ" πάντα.

v. 26. Deut. 32. 8.

26 Ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς * αἵματος" πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ * πᾶν τὸ προσώπον" τῆς γῆς, ὁρίσας * προτεταγμένους" καιρούς, καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν·

27 Ζητεῖν * τὸν Κύριον",

v. 17. παρατυγχάνοντας Ca. παρακούσαντας V. v. 19. † μετὰ δὲ ἡμέρας τινὰς Ca. ib. † πυνθανόμενοι καὶ Ca. v. 20. φέρεις ῥήματα Ca. sic φέρεις N. 1. & † ῥήματα ante εἰσφέρεις B. 1. v. 21. † εἰς αὐτοὺς Ca. ib. ἢ A ib. † τί A. v. 23. δὲ L. ib. ἦν γεγραμμένον Ca. ib. — M. & ὃ pro ὃν, sic & τοῦτο pro τοῦτον Ca. v. 25. ἀνθρωπίνων A. ib. ὅτι οὗτος ὁ δοὺς Ca. ib. κατὰ Ca. v. 26. — A. V. ib. παντὸς προσώπου A. N. 2: sed — ἐπὶ πᾶν N. 1. ib προστεταγμ. A Cp. L. M. N. 1. 2. S. 4. V. v. 27. τὸν Θεὸν A. L. N. 1. 2. τὸ θεῖόν ἐστι Ca. & † μάλιστα ante ζητεῖν.

εἰ ἄρα γε ψηλαφήσειαν αὐτὸν * καὶ'' εὕροιεν· καίτοιγε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν ὑπάρχοντα.

28 Ἐν αὐτῷ γὰρ ζῶμεν, καὶ κινούμεθα, καί ἐσμεν *· ὡς καί τινες τῶν καθ' ὑμᾶς * ποιητῶν'' εἰρήκασι· * Τοῦ'' γὰρ καὶ γένος ἐσμέν.

v. 29. Esai. 40. 18.
29 Γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ, οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν * χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ'' ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὅμοιον.

v. 30. Supr. 14. 16. Luc. 24. 47.
30 Τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας * ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς, τανῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις * πᾶσι'' πανταχοῦ μετανοεῖν.

v. 31. Sup. 2. 24. & 10. 42.
31 * Διότι'' ἔστησεν ἡμέραν * ἐν ᾗ μέλλει'' κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ, ἐν ἀνδρὶ * ᾧ ὥρισε, πίστιν * παρασχὼν'' πᾶσιν, ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν.

32 Ἀκούσαντες δὲ ἀνάστασιν νεκρῶν, οἱ μὲν ἐχλεύαζον, οἱ δὲ εἶπον· Ἀκουσόμεθά σου * πάλιν περὶ τούτου''.

33 * Καὶ'' οὕτως ὁ Παῦλος ἐξῆλθεν ἐκ μέσου αὐτῶν.

34 Τινὲς δὲ ἄνδρες κολληθέντες αὐτῷ, ἐπίστευσαν· ἐν οἷς καὶ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης, * καὶ γυνὴ ὀνόματι Δάμαρις'', καὶ ἕτεροι σὺν αὐτοῖς.

ΚΕΦ. ιη'. XVIII.

1 * ΜΕτὰ δὲ ταῦτα χωρισθεὶς ὁ Παῦλος'' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ἦλθεν εἰς Κόρινθον.

2 Καὶ εὑρών τινα Ἰουδαῖον ὀνόματι Ἀκύλαν, Ποντικὸν τῷ γένει, προσφάτως ἐληλυθότα ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ Πρίσκιλλαν γυναῖκα αὐτοῦ, (διὰ τὸ * διατεταχέναι'' Κλαύδιον χωρίζεσθαι πάντας τοὺς Ἰουδαίους * ἐκ'' τῆς Ῥώμης*,) προσῆλθεν αὐτοῖς * v. 2. Rom. 16. 3. 1 Cor. 16. 19. 2 Tim. 4. 19.

3 Καὶ διὰ τὸ ὁμότεχνον v. 3. Act. 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 9. & 12. 13. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.

Ib. ἢ *A.* v. 28. † τὸ καθ' ἡμέραν *Ca. ib.* — *Ca. ib.* τούτου *Ca.* αὐτοῦ M. v. 29. χρυσίῳ ἢ ἀργυρείῳ *A ib.* † οὔτε *post* νομίζειν *Ca.* v. 30. † ταύτης *Ca. ib.* πάντας *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. v. 31. καθότι *A.* B. 1. *Ca.* καθὸ N. 2. *ib.* — *Ca. ib.* † Ἰησοῦ *Ca. ib.* παρέχειν *Ca.* v. 32. περὶ τούτου καὶ πάλιν *A.* v. 33. — *A.* v. 34. — *Ca.* & † εὐσχήμων *post* Ἀρεοπ. *Ca.* & † τιμία *post* γυνὴ B. 1. v. 1. ἀναχωρήσας δὲ *Ca.* & ἀπὸ *pro* ἐκ *Ca.* v. 2 τεταχέναι B. 1. *Ca.* L. m. N. 1. & † δὲ *post* διὰ B. 1. *ib.* ἀπὸ *A.* B. 1. *Ca. ib.* † οἱ κατῳκήκησαν εἰς τὴν Ἀχαΐαν *Ca. ib.* † ὁ Παῦλος *Ca.*

* εἶναι", ἔμενε * παρ' αὐτοῖς", καὶ εἰργάζετο· * ἦσαν γὰρ σκηνοποιοὶ τὴν τέχνην".

4 * Διελέγετο δὲ ἐν τῇ συναγωγῇ" κατὰ πᾶν σάββατον *, ἔπειθε * τε" Ἰουδαίους * καὶ Ἕλληνας.

v. 5. Act. 17. 14, 15. 5 * Ὡς δὲ κατῆλθον" ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ὅ, τε Σίλας καὶ ὁ Τιμόθεος, συνείχετο τῷ * πνεύματι" ὁ Παῦλος, διαμαρτυρόμενος τοῖς Ἰουδαίοις * τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν *.

v. 6. Levit. 20. 9, 12. 2 Sam. 1. 16. Ezech. 3. 18, 19. Matt. 10. 14 & 27. 25. Supr. 13. 45, 51. 6 * Ἀντιτασσομένων" δὲ αὐτῶν καὶ βλασφημούντων, ἐκτιναξάμενος * τὰ ἱμάτια, εἶπε πρὸς αὐτούς· Τὸ αἷμα ὑμῶν ἐπὶ * τὴν κεφαλὴν" ὑμῶν· καθαρὸς ἐγώ, * ἀπὸ τοῦ" νῦν εἰς τὰ ἔθνη * πορεύσομαι".

7 Καὶ μεταβὰς * ἐκεῖθεν", ἦλθεν εἰς οἰκίαν τινὸς ὀνόματι * Ἰούστου," * σεβομένου" τὸν Θεόν, οὗ ἡ οἰκία ἦν συνομοροῦσα τῇ συναγωγῇ.

8 Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε * τῷ Κυρίῳ" σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ· καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον, καὶ ἐβαπτίζοντο *. v. 8. 1 Cor. 1. 14.

9 Εἶπε δὲ ὁ Κύριος * δι' ὁράματος ἐν νυκτὶ" τῷ Παύλῳ· Μὴ φοβοῦ, ἀλλὰ λάλει, καὶ μὴ σιωπήσῃς· v. 9. Act. 23. 11.

10 Διότι ἐγώ εἰμι μετὰ σοῦ, καὶ οὐδεὶς ἐπιθήσεταί * σοι" τοῦ κακῶσαί σε· διότι λαός ἐστί μοι πολὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ. v. 10. Joh. 10. 16.

11 Ἐκάθισέ τε * ἐνιαυτὸν καὶ μῆνας ἕξ, διδάσκων * ἐν αὐτοῖς " τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ.

12 Γαλλίωνος δὲ * ἀν-

v. 3 — Ca. ib. πρὸς αὐτοὺς Ca. N. 2. ib. — Ca. & τῇ τέχνῃ pro τὴν τέχνην A. B. 1. v. 4. εἰσπορευόμενος δὲ εἰς τὴν συναγωγὴν Ca. ib. † διελέγετο, καὶ ἐντιθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ V. ib. δὲ οὐ μόνον Ca. ib. † ἀλλὰ Ca. v. 5. παρεγένοντο δὲ Ca. ib. λόγῳ A. B. 1. Ca. sic V. & ponit ἐνείχετο pro συνείχετο ib. † εἶναι Ca. N. 2. S. 2. sic A. sed — τοὺς Ἰουδαίους ib. † πολλοῦ δὲ λόγου γινομένου, καὶ γραφῶν διερμηνευομένων Ca. v. 6. ἀνθισταμένων N. 2. ib. † ὁ Παῦλος Ca. ib. τὰς κεφαλάς N. 2. ib. ἀφ' ὑμῶν Ca. ib. πορεύομαι Ca. v. 7. ἀπὸ Ἀκύλας Ca. ib. † τινὸς Ca. Τίτου B. 1. S. 1. V. ib. φοβουμένου W. v. 8. εἰς τὸν Κύριον Ca. ib. † πιστεύοντες τῷ Θεῷ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ca. v. 9. ἐν ὁράματι A. v. 10. — Ca. v. 11. † ἐν Κορίνθῳ Ca. S. 1. ib. αὐτοὺς Ca. v. 12. ἀνθυπατεύοντος A. Ca. M. N. 1. S. 1. ib. συλλαλήσαντες μεθ' ἑαυτῶν ἐπὶ τὸν Παῦλον Ca.

θυπα-

θυπατεύοντος τῆς Ἀχαΐας, κατεπέστησαν ὁμοθυμαδὸν οἱ Ἰουδαῖοι * τῷ Παύλῳ", καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸ βῆμα,

13 * Λέγοντες· Ὅτι παρὰ τὸν νόμον οὗτος ἀναπείθει τοὺς ἀνθρώπους σέβεσθαι τὸν θεόν.

v. 14. Act. 25. 11. 14 Μέλλοντος δὲ τοῦ Παύλου ἀνοίγειν τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Γαλλίων πρὸς τοὺς Ἰουδαίους· * Εἰ" μὲν οὖν ἦν ἀδίκημά τι ἢ ῥᾳδιούργημα πονηρόν, ὦ * Ἰουδαῖοι, κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν·

15 Εἰ δὲ * ζήτημα" ἐστι περὶ λόγου καὶ ὀνομάτων καὶ νόμου τοῦ καθ' ὑμᾶς, ὄψεσθε αὐτοί· κριτὴς * γὰρ" ἐγὼ τούτων οὐ * βούλομαι" εἶναι.

16 Καὶ ἀπήλασεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ βήματος.

v. 17. 1 Cor. 1. 1. 17 Ἐπιλαβόμενοι δὲ πάντες * οἱ Ἕλληνες" Σωσθένην τὸν ἀρχισυνάγωγον, ἔτυπτον ἔμπροσθεν τοῦ βήματος· καὶ οὐδὲν τούτων τῷ Γαλλίωνι ἔμελεν.

v. 18. Num. 6. 18. Inf. 21. 24. 18 Ὁ δὲ Παῦλος ἔτι προσμείνας ἡμέρας ἱκανὰς, τοῖς ἀδελφοῖς ἀποταξάμενος, * ἐξέπλει" εἰς τὴν Συρίαν· καὶ σὺν αὐτῷ Πρίσκιλλα καὶ Ἀκύλας, κειράμενος τὴν κεφαλὴν ἐν Κεγχρεαῖς· εἶχε γὰρ εὐχήν.

19 * Κατήντησε" δὲ εἰς Ἔφεσον, * κἀκείνους" κατέλιπεν * αὐτοῦ"· αὐτὸς δὲ εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν, * διελέχθη" τοῖς Ἰουδαίοις.

20 Ἐρωτώντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ πλείονα χρόνον μεῖναι * παρ' αὐτοῖς", οὐκ ἐπένευσεν·

21 Ἀλλ' * ἀπετάξατο αὐτοῖς", εἰπών· * Δεῖ με πάντως τὴν ἑορτὴν τὴν ἐρχομένην ποιῆσαι εἰς Ἱεροσόλυμα"· πάλιν * δὲ" ἀνακάμψω πρὸς ὑμᾶς, τοῦ Θεοῦ θέλοντος. * Καὶ" ἀνήχθη ἀπὸ τῆς Ἐφέσου. v. 21. 1 Cor. 4. 19. Jac. 4. 15. Heb. 6. 3.

22 Καὶ κατελθὼν εἰς Καισάρειαν, ἀναβὰς, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἐκκλησίαν, κατέβη εἰς Ἀντιόχειαν.

23 Καὶ ποιήσας χρόνον

ib. † ἐπιθέντες τὰς χεῖρας *Ca.* *v.* 13. † καταβοῶντες καὶ *Ca.* *v.* 14. ἢ & — οὖν *A.* B. 1. *ib* † ἄνδρες *Ca.* V. *v.* 15. ζητήματα B. 1. S. 2. V. & ἔχετε *pro* ἐστὶ *Ca.* *ib.* — *A* *Ca.* *ib.* θέλω *Ca.* *v.* 17. — *A.* V. οἱ Ἰουδαῖοι N. 2. *v.* 18. ἔπλευσεν B. 1. *Ca.* *v.* 19. καταντήσας *Ca.* *ib.* καὶ τῷ ἐπιόντι σαββάτῳ ἐκείνους *Ca.* *ib.* ἐκεῖ B. 1. *Ca.* L. m. *ib.* διελέγετο *Ca.* διελέξατο *A.* *v.* 20. — *A.* N. 2. *v.* 21. ἀποταξάμενος αὐτοῖς, καὶ B. 1. N. 2. *sic* *A.* *Ca.* *sed* — αὐτοῖς *ib.* — *A.* B. 1. N. 2. V. & *pro* τὴν *post* ἑορτὴν *Ca.* *ponit* ἡμέραν *ib.* — *A.* *ib.* — *A.* *Ca.* N. 2.

τινὰ,

τινά, ἐξῆλθε, διερχόμενος
καθεξῆς τὴν Γαλατικὴν χώ-
ραν καὶ Φρυγίαν, * ἐπιστηρί-
ζων " πάντας τοὺς μαθη-
τάς.
v. 24. 1 Cor. 1. 12. 24 Ἰουδαῖος δέ τις Ἀ-
πολλὼς ὀνόματι, Ἀλεξαν-
δρεὺς τῷ γένει, ἀνὴρ λόγιος,
κατήντησεν * εἰς Ἔφεσον",
δυνατὸς ὢν ἐν ταῖς γρα-
φαῖς.
v. 25. Act. 19. 3. 25 Οὗτος ἦν κατηχη-
μένος * τὴν ὁδὸν" τοῦ Κυ-
ρίου· καὶ ζέων τῷ Πνεύματι,
ἐλάλει καὶ ἐδίδασκεν ἀκρι-
βῶς τὰ περὶ τοῦ Κυρίου, ἐπι-
στάμενος μόνον τὸ βάπτισ-
μα Ἰωάννου.
26 Οὗτός τε ἤρξατο παῤ-
ῥησιάζεσθαι ἐν τῇ συναγω-
γῇ. Ἀκούσαντες δὲ αὐτοῦ Ἀ-
κύλας καὶ Πρίσκιλλα, προσ-
ελάβοντο αὐτόν, καὶ ἀκρι-
βέστερον αὐτῷ ἐξέθεντο τὴν τοῦ
Θεοῦ ὁδόν.
27 * Βουλομένου" δὲ αὐ- v. 27. 1 Cor. 3. 6.
τοῦ διελθεῖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν,
προτρεψάμενοι οἱ ἀδελφοὶ
ἔγραψαν τοῖς * μαθηταῖς"
ἀποδέξασθαι αὐτόν· ὃς πα-
ραγενόμενος, συνεβάλετο
πολὺ * τοῖς πεπιστευκόσι"
* διὰ τῆς χάριτος".
28 Εὐτόνως γὰρ τοῖς Ἰου-
δαίοις * διακατηλέγχετο"
δημοσίᾳ *, ἐπιδεικνὺς διὰ
τῶν γραφῶν, εἶναι * τὸν Χριστὸν"
Ἰησοῦν.

ΚΕΦ. ιθ'. XIX.

1 * Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν v. 1. Supr. 18. 24.
Ἀπολλὼ εἶναι ἐν Κο-
ρίνθῳ, Παῦλον διελθόντα" 1 Cor. 1. 12.
τὰ ἀνωτερικὰ μέρη, * ἐλ-
θεῖν" εἰς Ἔφεσον· καὶ * εὑ-
ρὼν" τινας μαθητάς,
2 Εἶπε * πρὸς αὐτούς· Εἰ v. 2. Joh. 7. 39.
Πνεῦμα ἅγιον ἐλάβετε πι- Act. 10. 44. &c.
στεύσαντες; Οἱ δὲ εἶπον πρὸς

v. 23. στηρίζων A. καὶ — πάντας N. 2. v. 24. ἐν Ἐφέσῳ Ca. v. 25. τὸν λόγον N. 2. ἐν τῇ πατρίδι τὸν λόγον Ca. v. 27. καλουμένου m. ib. ἀδελφοῖς N. 1. ib. πλῆθος τῶν πεπιστευκότων m. ib. — v. *Totum vers. sic leg.* Ca. Ἐν δὲ τῇ Ἐφέσῳ ἐπιδημοῦντές τινες Κορίνθιοι, καὶ ἀκούσαντες αὐτοῦ, παρεκάλουν διελθεῖν σὺν αὐτοῖς τὴν πατρίδα αὐτῶν· συγκατανεύοντος δὲ αὐτοῦ, οἱ Ἐφέσιοι ἔγραψαν τοῖς ἐν Κορίνθῳ μαθηταῖς, ὅπως ἀποδέξωνται τὸν ἄνδρα, ὃς ἐπιδημήσας εἰς τὴν Ἀχαΐαν (*) πολλὴν συνεβάλλετο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. v. 28. κατηλέγχετο B. 1. ib. † καὶ κατ' οἶκον B. 1. † διαλεγόμενος καὶ Ca. ib. κύριον B. 1. v. 1. Θέλοντος δὲ τοῦ Παύλου κατὰ τὴν ἰδίαν βουλὴν πορεύεσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα, εἶπεν αὐτῷ τὸ πνεῦμα ἀποστρέφειν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀνελθὼν δὲ Ca. ib. ἔρχεται Ca. κατελθεῖν A. B. 1. L. m. ib. εὑρεῖν A. v. 2. † τε A.

αὐτόν·

αὐτόν· Ἀλλ' οὐδ' εἰ Πνεῦμα
ἅγιον * ἐστιν", ἠκούσαμεν.
3 Εἶπέ τε πρὸς αὐτούς·
Εἰς τί οὖν ἐβαπτίσθητε; Οἱ
δὲ εἶπον· Εἰς τὸ Ἰωάννου βά-
πτισμα.
v. 4. Matt. 3. 11. Marc. 1. 4. 8. Luc. 3. 16. Joh. 1. 26. Supr. 1. 5. & 11. 16.
4 Εἶπε δὲ Παῦλος· Ἰω-
άννης * μὲν " ἐβάπτισε βά-
πτισμα μετανοίας, * τῷ
λαῷ λέγων, εἰς τὸν ἐρχόμενον
μετ' αὐτὸν ἵνα πιστεύσωσι,
τουτέστιν, εἰς τὸν * Χριστὸν "
Ἰησοῦν.
5 Ἀκούσαντες δὲ * ἐβα-
πτίσθησαν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ
Κυρίου Ἰησοῦ *.
v. 6. Act. 2. 4. & 6. 6. & 8. 17. & 10. 46. & 11. 15.
6 Καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς
τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας, * ἦλ-
θε " τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
ἐπ' αὐτούς· ἐλάλουν τε γλώσ-
σαις, καὶ * προεφήτευον".
7 Ἦσαν δὲ οἱ πάντες ἄν-
δρες ὡσεὶ * δεκαδύο".
8 Εἰσελθὼν δὲ * εἰς τὴν
συναγωγὴν *, ἐπαῤῥησιά-
ζετο, ἐπὶ * μῆνας " τρεῖς
διαλεγόμενος, καὶ πείθων
τὰ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ
* Θεοῦ ".

9 Ὡς δέ τινες ἐσκληρύ- v. 9. 2 Tim. 1. 15.
νοντο καὶ ἠπείθουν, κακολο-
γοῦντες τὴν ὁδὸν * ἐνώπιον
* τοῦ πλήθους *, ἀποστὰς ἀπ'
αὐτῶν, ἀφώρισε τοὺς μα-
θητάς, καθ' ἡμέραν διαλε-
γόμενος ἐν τῇ σχολῇ Τυ-
ράννου τινός *.
10 Τοῦτο δὲ ἐγένετο ἐπὶ
ἔτη δύο· ὥστε πάντας τοὺς κα-
τοικοῦντας τὴν Ἀσίαν ἀκοῦσαι
τὸν λόγον τοῦ Κυρίου * Ἰησοῦ ",
Ἰουδαίους τε καὶ Ἕλληνας.
11 Δυνάμεις τε οὐ τὰς v. 11. Marc. 16. 20. Act. 14. 3.
τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ
τῶν χειρῶν Παύλου·
12 Ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθε- v. 12. Act. 5. 15.
νοῦντας * ἐπιφέρεσθαι " ἀπὸ τοῦ
χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια * ἢ
σιμικίνθια ", καὶ ἀπαλλάσ-
σεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νό-
σους, τά τε πνεύματα τὰ πο-
νηρὰ * ἐξέρχεσθαι " ἀπ' αὐ-
τῶν.
13 Ἐπεχείρησαν δέ τινες
* ἀπὸ " τῶν περιερχομένων
Ἰουδαίων ἐξορκιστῶν ὀνομάζειν
ἐπὶ τοὺς ἔχοντας τὰ πνεύματα
τὰ πονηρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-

Ib. λαμβάνουσί τινες *Ca.* & — εἰ *v.* 4. *A. ib.* † παντί s. 2. *ib.* — *A.* B. 1. & — Ἰησοῦν *Ca. v.* 5. † τοῦ *Ca. ib.* † Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν *Ca. sic* s. 1. *sed* — Χριστοῦ *v.* 6. εὐθέως ἐπέπεσε *Ca. ib.* ἐπροφήτευον *A. v.* 7. δώδεκα *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. *v.* 8. † ὁ Παῦλος *Ca. ib.* † ἐν δυνάμει μεγάλῃ *Ca. ib.* ἡμέρας N. 1. *ib.* Κυρίου *Ca. v.* 9. † τοῦ Κυρίου B. 1. V. τοῦ Θεοῦ s. 2. *ib.* † παντός N. 1. *ib.* † τῶν ἐθνῶν *Ca. ib.* † ἀπὸ ὥρας πέμπτης ἕως δεκάτης *Ca.* s. 1. *v.* 10. — *A* B. 1. *Ca.* N. 2. *v.* 12. ἀποφέρεσθαι *A.* B. 1. *ib.* τὰ σημικίνθια *Cu. sic* καὶ *pro* ἢ *Ca.* s. 4. *ib.* ἐκπορεύεσθαι *A.* B. 1. *Ca.* & — ἀπ' αὐτῶν *A.* B. 1. *v.* 13. καὶ *A.* B. 1.

ρίου

ρίου Ἰησοῦ, λέγοντες· * Ὁρκί-
ζομεν'' ὑμᾶς * τὸν Ἰησοῦν ὃν ὁ
Παῦλος κηρύσσει.

14 Ἦσαν δέ τινες υἱοὶ
* Σκευᾶ'' Ἰουδαίου ἀρχιερέως
ἑπτὰ, * οἱ'' τοῦτο ποιοῦν-
τες.

15 * Ἀποκριθὲν δὲ '' τὸ
πνεῦμα τὸ πονηρὸν, εἶπε·
Τὸν Ἰησοῦν γινώσκω, καὶ τὸν
Παῦλον ἐπίσταμαι· ὑμεῖς δὲ
τίνες ἐστέ;

16 Καὶ ἐφαλλόμενος ἐπ᾽
αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ἐν ᾧ ἦν
τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν, καὶ
* κατακυριεύσας '' αὐτῶν,
ἴσχυσε κατ᾽ αὐτῶν, ὥστε γυμ-
νοὺς καὶ τετραυματισμένους
ἐκφυγεῖν ἐκ τοῦ οἴκου ἐ-
κείνου.

17 Τοῦτο δὲ ἐγένετο γνω-
στὸν πᾶσιν Ἰουδαίοις τε καὶ
Ἕλλησι τοῖς κατοικοῦσι τὴν
Ἔφεσον· καὶ ἐπέπεσε φόβος
ἐπὶ πάντας αὐτοὺς, καὶ ἐμε-
γαλύνετο τὸ ὄνομα τοῦ Κυ-
ρίου Ἰησοῦ.

18 Πολλοί τε τῶν * πεπι- v. 18.
στευκότων'' ἤρχοντο, ἐξομο- Matt. 3. 6.
λογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες
τὰς πράξεις αὐτῶν.

19 Ἱκανοὶ δὲ τῶν τὰ πε-
ρίεργα πραξάντων, συνε-
νέγκαντες τὰς βίβλους, κα-
τέκαιον ἐνώπιον πάντων· καὶ
* συνεψήφισαν '' τὰς τι-
μὰς αὐτῶν, καὶ εὗρον * ἀρ-
γυρίου'' μυριάδας πέντε.

20 Οὕτω κατὰ κράτος v. 20.
* ὁ λόγος τοῦ Κυρίου ηὔξανε Esai. 55. 11.
καὶ ἴσχυεν''. Act. 6. 7. & 12. 24.

21 * Ὡς δὲ ἐπληρώθη v. 21.
ταῦτα'', ἔθετο ὁ Παῦλος Act. 18. 21.
ἐν τῷ Πνεύματι, * διελθὼν'' Rom. 15. 25.
τὴν Μακεδονίαν καὶ Ἀχαΐαν, Gal. 2. 1.
πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλὴμ,
εἰπών· Ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι
με ἐκεῖ, δεῖ με καὶ Ῥώμην
ἰδεῖν.

22 Ἀποστείλας δὲ εἰς τὴν v. 22.
Μακεδονίαν δύο τῶν διακο- Act. 13. 5. Rom. 16.
νούντων αὐτῷ, Τιμόθεον καὶ 23. 2 Tim. 4.
Ἔραστον, αὐτὸς ἐπέσχε χρόνον 20.
* εἰς τὴν Ἀσίαν''.

Ib. ἐξορκίζομεν N. 2. ὁρκίζω *A* B. 1. *Ca.* v. *ib.* † διὰ S. 1. V. *v.* 14. Σκευᾶ *A. ib.* υἱοὶ *sed — antea. Totum vers. sic leg. Ca.* Ἐν οἷς καὶ υἱοὶ Σκευᾶ τοῦ Ἱερέως ἠθέλησαν τὸ αὐτὸ ποιῆσαι, ἔθος εἶχαν τοὺς τοιούτους ἐξορκίζειν, καὶ εἰσελθόντες πρὸς τὸν δαιμονιζόμενον, ἤρξαντο ἐπικαλεῖσθαι τὸ ὄνομα, λέγοντες, παραγγέλλομέν σοι ἐν Ἰησοῦ ὃν Παῦλος (*) ἐξελθεῖν κηρύσσει. *v.* 15. τότε ἀπεκρίθη *Ca. v.* 16. κυριεύσας *Ca.* κατακυριεύσαν *A. Cp.* S. 4. κρατήσας N. 2. *&* ἀμφοτέρων *pro* αὐτῶν *A. Ca.* N. 2. S. 3. V. *sed* — B. 1. *v.* 18. πιστευσάντων B. 1. πιστευόντων *Ca. v.* 19. συγκατεψήφ. B. 1. *ib.* χρυσίου N. 1. *&* † αὐτῶν *post* ἀργυρίου L. *v.* 20. ἴσχυε, καὶ ἡ πίστις τοῦ θεοῦ ηὔξανε καὶ ἐπληθύνετο *Ca. v.* 21. τότε *Ca. ib.* διελθεῖν *A.* B. 1. *v.* 22 ὀλίγον ἐν τῇ Ἀσίᾳ *Ca.*

23 Ἐγένετο

v. 23. 1 Cor. 1. 8. 23 Εγένετο δὲ κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον τάραχος ὐκ ὀλίγος περὶ τῆς ὁδῦ *.

v. 24. Act. 16. 16. 24 Δημήτριος γάρ τις ὀνόματι, ἀργυροκόπος, ποιῶν ναὺς ἀργυρῦς * Αρτέμιδος, παρείχετο τοῖς τεχνίταις ἐργασίαν ὐκ ὀλίγην.

25 *Ος" συναθροίσας, καὶ τὺς περὶ τὰ τοιαῦτα * ἐργάτας, εἶπεν· Ανδρες", ἐπίςασθε ὅτι ἐκ ταύτης τῆς ἐργασίας ἡ εὐπορία * ἡμῶν" ἐςι·

v. 26. Psal. 115. Jer. 10. 3. 26 Καὶ θεωρεῖτε καὶ ἀκύετε ὅτι ὐ μόνον * Εφέσυ, ἀλλὰ * σχεδὸν πάσης τῆς Ασίας ὁ Παῦλος * ὗτος " πείσας * μετέςησεν" ἱκανὸν ὄχλον, λέγων ὅτι * ὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν * γινόμενοι.

27 Οὐ μόνον δὲ τοῦτο κινδυνεύει * ἡμῖν" τὸ μέρος εἰς ἀπελεγμὸν ἐλθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς μεγάλης θεᾶς Αρτέμιδος ἱερὸν εἰς ὐδὲν * λογισθῆναι, μέλλειν τε καὶ καθαιρεῖσθαι" * τὴν μεγαλειότητα" αὐτῆς, ἣν ὅλη ἡ Ασία καὶ ἡ οἰκυμένη σέβεται.

28 Ακύσαντες δὲ, καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμῦ *, ἔκραζον, λέγοντες· Μεγάλη ἡ Αρτεμις Εφεσίων.

29 Καὶ ἐπλήσθη ἡ πόλις * ὅλη " συγχύσεως· ὥρμησάν τε ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸ θέατρον, συναρπάσαντες Γάϊον καὶ Αρίςαρχον Μακεδόνας, συνεκδήμυς τῦ Παύλου. v. 29. Act. 20. 4. & 27. 2. Coloss. 4. 10.

30 Τῦ δὲ Παύλυ βυλομένυ εἰσελθεῖν εἰς τὸν δῆμον, * ὐκ εἴων αὐτὸν οἱ μαθηταί".

31 Τινὲς δὲ καὶ τῶν Ασιαρχῶν * ὄντες" αὐτῷ φίλοι, πέμψαντες πρὸς αὐτὸν, παρεκάλυν μὴ δῦναι ἑαυτὸν εἰς τὸ θέατρον.

32 Αλλοι μὲν ὖν ἄλλο τι ἔκραζον· ἦν γὰρ ἡ ἐκκλησία συγκεχυμένη, καὶ οἱ * πλείυς" ὐκ ᾔδεισαν τίνος ἕνεκεν συνεληλύθεισαν.

33 Εκ δὲ τῦ ὄχλυ * προεβίβασαν " Αλέξανδρον, * προβαλλόντων" αὐτὸν τῶν v. 33. Act. 12. 17. & 13. 16. & 21. 40.

v. 23. † τῦ Κυρίυ v. v. 24. † ἴσως σκιβώρια μικρὰ L. m. v. 25. ὗτος Ca. & — καὶ ib. τεχνίτας, ἔφη πρὸς αὐτὺς, ἄνδρες συντεχνῖται Ca. ib. ἡμῖν A B. I. N. I. v. 26. † ἕως Ca. ib. † καὶ A. Ca. ib. τις τότε Ca. ib. † ὗτοι Ca. ib. † ἀνθρώπων L. m. v. 27. ἡμῶν Ca. ib. λογισθήσεται, καὶ καθαιρεῖσθαι μέλλει Ca. ib. τῆς μεγαλειότητος A. B I. S. 3. v. 28. † δραμόντες εἰς ἄμφοδον Ca. S. I. v. 29. τῆς A. v. 30. οἱ μαθηταὶ ἐκώλυον Ca. v. 31. ὑπάρχοντες Ca. v. 32. πλεῖςοι Ca. v. 33. συνεβίβασαν A. B. I. ib. προβαλόντων Ca.

Ιυδαίων·

Ἰουδαίων· ὁ * δὲ" Ἀλέξανδρος κατασείσας * τὴν χεῖρα", ἤθελεν ἀπολογεῖσθαι τῷ δήμῳ".

34 * Ἐπιγνόντων" δὲ ὅτι Ἰουδαῖός ἐστι, φωνὴ ἐγένετο μία ἐκ πάντων, * ὡς ἐπὶ" ὥρας δύο κραζόντων· Μεγάλη ἡ Ἄρτεμις Ἐφεσίων.

35 * Καταστείλας" δὲ ὁ γραμματεὺς τὸν ὄχλον, φησίν· Ἄνδρες Ἐφέσιοι, τίς γάρ ἐστιν * ἄνθρωπος" ὃς οὐ γινώσκει τὴν * Ἐφεσίων" πόλιν νεωκόρον οὖσαν τῆς μεγάλης * θεᾶς" Ἀρτέμιδος, καὶ * τοῦ" Διοπετοῦς;

36 Ἀναντιῤῥήτων οὖν ὄντων τούτων, δέον ἐστὶν ὑμᾶς κατεσταλμένους ὑπάρχειν, καὶ μηδὲν προπετὲς πράττειν.

37 Ἠγάγετε γὰρ τοὺς ἄνδρας τούτους *, οὔτε ἱεροσύλους, οὔτε βλασφημοῦντας τὴν θεὰν ὑμῶν.

38 Εἰ μὲν οὖν Δημήτριος * καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τεχνῖται * πρός τινα λόγον ἔχουσιν", ἀγοραῖοι ἄγονται, καὶ ἀνθύπατοί εἰσιν, ἐγκαλείτωσαν ἀλλήλοις.

39 Εἰ δέ τι * περὶ ἑτέρων" ἐπιζητεῖτε, ἐν τῇ ἐννόμῳ ἐκκλησίᾳ ἐπιλυθήσεται.

40 Καὶ γὰρ κινδυνεύομεν * ἐγκαλεῖσθαι στάσεως περὶ τῆς σήμερον, μηδενὸς αἰτίου * ὑπάρχοντος" περὶ οὗ * δυνησόμεθα ἀποδοῦναι λόγον * τῆς συστροφῆς ταύτης. Καὶ ταῦτα εἰπών, ἀπέλυσε τὴν ἐκκλησίαν.

ΚΕΦ. κ'. XX.

1 Μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τὸν θόρυβον * προσκαλεσάμενος" ὁ Παῦλος τοὺς μαθητάς, * καὶ ἀσπασάμενος, ἐξῆλθε * πορευθῆναι" εἰς τὴν Μακεδονίαν. 1. 1. 1 Tim. 1. 3.

2 Διελθὼν δὲ * τὰ μέρη ἐκεῖνα, καὶ παρακαλέσας * αὐτοὺς" λόγῳ πολλῷ, ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

3 Ποιήσας τε μῆνας

Ib. οὖν *A. ib.* τῇ χειρὶ *Ca* s. 2. v. *ib.* λαῷ B. 1. *v.* 34. ἐπιγνόντες *A. Cp.* s. *om. ib.* ὡσεὶ περὶ L. m. *v.* 33. κατασείσας B. 1. *Ca. ib.* ἀνθρώπων *A. ib.* ἡμετέραν *Ca. ib.* — *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. *ib.* τὸν v. *v.* 37. † ἐνθάδε *Ca. v.* 38. † οὗτος *Ca. ib.* ἔχουσι πρὸς αὐτούς τινα λόγον *Ca. v.* 39. περὶ ἑτέρου v. περαιτέρω N. 2. s. 1. *v.* 40. † σήμερον *Ca. ib.* ὄντος *Ca. ib.* † οὐ *A.* L. M. m. N. 1. *ib.* περὶ *A.* B. 1. L. N. 2. *v.* 1. μεταπεμψάμενος B. 1. N. 2. *ib.* † παρακαλέσας *A.* B 1. L. m. N. 2. s. 3. πολλὰ παρακαλ. *Ca. ib.* πορεύεσθαι *Ca.* L m. N. 2. — *Ca. v.* 2. † πάντα *Ca. ib.* — *Ca.*

τρεῖς,

τρεῖς, * γενομένης " αὐτῷ ἐπιβουλῆς ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων * μέλλοντι ἀνάγεσθαι " εἰς τὴν Συρίαν, * ἐγένετο γνώμη τοῦ " ὑποστρέφειν διὰ Μακεδονίας.

v. 4. Act. 16. 1. & 19. 29. & 21. 29. & 27. 2. Coloss. 4. 7, 10. 1 Cor. 1. 14. Eph. 6. 21. 2 Tim. 4. 12, 20. Tit. 3. 12.

4 * Συνείπετο δὲ αὐτῷ " ἄχρι τῆς Ἀσίας Σώπατρος * Βεροιαῖος· Θεσσαλονικέων δὲ, Ἀρίσταρχος καὶ Σεκοῦνδος· καὶ Γάϊος * Δερβαῖος " καὶ Τιμόθεος· * Ἀσιανοὶ " δὲ, Τυχικὸς καὶ Τρόφιμος.

5 Οὗτοι * προελθόντες " ἔμενον * ἡμᾶς " ἐν Τρωάδι.

6 Ἡμεῖς δὲ ἐξεπλεύσαμεν μετὰ τὰς ἡμέρας τῶν Ἀζύμων ἀπὸ Φιλίππων, καὶ ἤλθομεν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν Τρωάδα * ἄχρις ἡμερῶν πέντε ", οὗ διετρίψαμεν ἡμέρας ἑπτά.

v. 7. Sup. 2. 42, 46. 1 Cor. 10. 16. & 11. 20. &c.

7 Ἐν δὲ τῇ μιᾷ * τῶν σαββάτων, συνηγμένων * τῶν μαθητῶν " τοῦ κλάσαι ἄρτον, ὁ Παῦλος διελέγετο αὐτοῖς, μέλλων ἐξιέναι τῇ ἐπαύριον· παρέτεινέ τε τὸν λόγον μέχρι μεσονυκτίου.

8 Ἦσαν δὲ * λαμπάδες " ἱκαναὶ ἐν τῷ ὑπερῴῳ οὗ * ἦσαν " συνηγμένοι.

9 * Καθήμενος " δέ τις νεανίας ὀνόματι Εὔτυχος ἐπὶ * τῆς θυρίδος, καταφερόμενος " ὕπνῳ βαθεῖ, διαλεγομένου τοῦ Παύλου ἐπὶ πλεῖον, κατενεχθεὶς * ἀπὸ " τοῦ ὕπνου, ἔπεσεν ἀπὸ τοῦ τριστέγου κάτω· καὶ * ἤρθη " νεκρός.

10 Καταβὰς δὲ ὁ Παῦλος ἐπέπεσεν αὐτῷ, καὶ συμπεριλαβὼν εἶπε· Μὴ θορυβεῖσθε· ἡ γὰρ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν. v. 10. 1 Reg. 17. 21. 2 Reg. 4. 34.

11 Ἀναβὰς δὲ, καὶ κλάσας ἄρτον καὶ γευσάμενος, ἐφ' ἱκανόν τε ὁμιλήσας ἄχρις αὐγῆς, οὕτως ἐξῆλθεν.

12 * Ἤγαγον δὲ τὸν παῖ-

v. 3. γενηθείσης Ca. ib. μέλλων ἀνάγεσθαι B. I. ἠθέλησαν ἀναχθῆναι Ca. ib. εἶπε δὲ τὸ πνεῦμα αὐτῷ Ca. & γνώμης pro γνώμη B. I. v. 4. μέλλοντος οὖν ἐξιέναι αὐτοῦ Ca. ib. † Πύῤῥου A. Ca. Cp. N. 2. s. 3. v. & Σωσίπατρος pro Σώπατρος s. 3. v. sic Βεῤῥοιαῖος pro Βεροιαῖος Cu. ib. Δουβέριος Ca. ib. Ἐφέσιοι Ca. v. 5. προσελθόντες Cu. ib. αὐτὸν Ca. v. 6. πεμπταῖοι Ca. & ἀπὸ pro ἄχρις B. I. pro οὗ B. I. ponit ὅπου & Ca. ἐν ᾗ καὶ v. 7. † πρώτῃ Ca. ib. ἡμῶν A B. I. Ca. N. 2. s. 2. v. v. 8. ὑπολαμπάδες Ca. ib. ἦμεν A. Cp. s. omn. & — συνηγμ. B. I. v. 9. καθεζόμενος A. Ca. N. 2. ib. τῇ θυρίδι, καταπεχόμενος Ca. ib. ὑπὸ Ca. N. I. ib. ἐπήρθη Ca. v. 12. ἀσπαζομένων δὲ αὐτῶν ἤγαγε τὸν νεανίσκον Ca.

τα" ζῶντα, καὶ παρεκλήθησαν οὐ μετρίως.

13 Ἡμεῖς δὲ * προελθόντες ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀνήχθημεν * εἰς " τὴν * Ἄσσον", ἐκεῖθεν μέλλοντες ἀναλαμβάνειν τὸν Παῦλον· οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, * μέλλων αὐτὸς πεζεύειν.

14 Ὡς δὲ συνέβαλεν ἡμῖν εἰς τὴν * Ἄσσον", ἀναλαβόντες αὐτὸν ἤλθομεν εἰς Μιτυλήνην.

15 Κἀκεῖθεν ἀποπλεύσαντες, τῇ ἐπιούσῃ κατηντήσαμεν ἀντικρὺ Χίου· τῇ δὲ ἑτέρᾳ παρεβάλομεν εἰς Σάμον· * καὶ μείναντες ἐν Τρωγυλλίῳ", τῇ ἐχομένῃ ἤλθομεν εἰς Μίλητον.

v. 16. Act. 21. 4, 12.

16 Ἔκρινε γὰρ ὁ Παῦλος παραπλεῦσαι τὴν Ἔφεσον, ὅπως μὴ γένηται αὐτῷ χρονοτριβῆσαι" ἐν τῇ Ἀσίᾳ· ἔσπευδε γὰρ, * εἰ δυνατὸν ἦν αὐτῷ", τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς γενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα.

17 Ἀπὸ δὲ τῆς Μιλήτου πέμψας εἰς Ἔφεσον, * μετεκαλέσατο" τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας.

18 Ὡς δὲ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν *, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐπίστασθε *, ἀπὸ πρώτης ἡμέρας ἀφ' ἧς ἐπέβην εἰς τὴν Ἀσίαν, * πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην·

v. 18. Supr. 19. 10.

19 Δουλεύων τῷ Κυρίῳ * μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης, καὶ * πολλῶν" δακρύων καὶ πειρασμῶν, τῶν συμβάντων μοι ἐν ταῖς ἐπιβουλαῖς τῶν Ἰουδαίων.

20 Ὡς οὐδὲν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων, τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς δημοσίᾳ καὶ κατ' οἴκους·

21 Διαμαρτυρόμενος Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι τὴν εἰς τὸν Θεὸν μετάνοιαν, καὶ * πίστιν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν".

v. 21. Marc. 1. 15. Luc. 24. 47.

22 Καὶ νῦν ἰδοὺ, ἐγὼ δεδεμένος τῷ πνεύματι, πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, τὰ ἐν αὐτῇ συναντήσοντά μοι μὴ * εἰδώς"·

v. 13. προσελθ. *A.* κατελθ. *Ca.* & εἰς *pro* ἐπὶ *ib.* ἐπὶ B. 1. *ib.* Νῆσον N. 2. *ib.* † ὡς *Ca.* N. 2. *v.* 14. Νῆσον N. 2. *v.* 15. — *A.* B. 1. & † δὲ *post* τῇ *v.* 16. μήποτε γενηθῇ αὐτῷ κατάσχεσίς τις *Ca. ib.* — *Ca.* & εἴη *pro* ἦν *A.* B. 1. *v.* 17. μετεπέμψατο *Ca. v.* 18. ὁμοῦ ὄντων αὐτῶν *A. Ca.* ὁμόσε ὄντων S. 1. V. ὁμοθυμαδὸν B. 1. S. 1. *ib.* † ἀδελφοί *Ca.* S. 2. *ib.* † ὡς τριετίαν καὶ πλεῖον *Ca. v.* 19. μεθ' ὑμῶν N. 2. *ib.* — *A.* B. 1. *Ca. v.* 21. διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ *Ca.* & ἐπὶ *pro* εἰς B. 1. *v.* 22. γινώσκων *Ca.*

23 Πλὴν

v. 23. Act. 21. 4. 11.

23 Πλὴν ὅτι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατὰ * πόλιν" * διαμαρτύρεται", λέγον ὅτι δεσμά με καὶ θλίψεις μένουσιν *.

v. 24. Act. 21. 13. Gal. 1. 1. Tit. 1. 3.

24 Ἀλλ' * οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι", οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχήν μου * τιμίαν ἐμαυτῷ", ὡς τελειῶσαι τὸν δρόμον μου * μετὰ χαρᾶς", καὶ τὴν διακονίαν * ἣν ἔλαβον παρὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, διαμαρτύρασθαι * τὸ εὐαγγέλιον τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

25 Καὶ νῦν * ἰδοὺ", ἐγὼ οἶδα ὅτι οὐκέτι ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ὑμεῖς πάντες, ἐν οἷς διῆλθον κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ * Θεοῦ".

26 Διὸ μαρτύρομαι ὑμῖν ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὅτι καθαρὸς * ἐγὼ" ἀπὸ τοῦ αἵματος πάντων *.

v. 27. Luc. 7. 30. Ephes. 1. 11.

27 Οὐ γὰρ ὑπεστειλάμην τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ.

v. 28. 1 Pet. 5. 2. 1 Tim. 3. 1. 2. & 4. 16.

28 Προσέχετε οὖν ἑαυτοῖς, καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ὑμᾶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους, ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν * τοῦ Θεοῦ", ἣν περιεποιήσατο διὰ * τοῦ ἰδίου" αἵματος". — Phil. 1. 1. Eph. 1. 7. Coloss. 1. 14. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 5. 9.

v. 29. 2 Pet. 2. 1. Matt. 7. 15.

29 Ἐγὼ γὰρ οἶδα * τοῦτο", ὅτι εἰσελεύσονται μετὰ τὴν ἄφιξίν μου λύκοι * βαρεῖς" εἰς ὑμᾶς, μὴ φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου·

v. 30. Psal. 41. 10. Matt. 26. 21. Act. 1. 17. 1 Joan. 2. 19.

30 Καὶ ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἀναστήσονται ἄνδρες λαλοῦντες διεστραμμένα, τοῦ * ἀποσπᾷν" τοὺς μαθητὰς ὀπίσω αὐτῶν.

v. 31. Act. 19. 10.

31 Διὸ γρηγορεῖτε, μνημονεύοντες ὅτι τριετίαν νύκτα καὶ ἡμέραν οὐκ ἐπαυσάμην μετὰ δακρύων νουθετῶν ἕνα ἕκαστον *.

v. 32. Act. 9. 31. Ephes. 1. 18.

32 Καὶ τανῦν παρατίθεμαι ὑμᾶς, ἀδελφοί, τῷ Θεῷ καὶ τῷ λόγῳ τῆς χάριτος αὐτοῦ, τῷ δυναμένῳ * ἐποικοδομῆσαι", καὶ δοῦναι * ὑμῖν" κληρονομίαν ἐν τοῖς ἡγιασμένοις * πᾶσιν".

v. 23. πᾶσαν πόλιν Ca. πάσας πόλεις V. ib. διαμαρτύρεταί μοι A sic † μοι Ca. N. 2. S. 3. ib. † εἰς ἐν Ἱεροσολύμοις Ca. S. 1. V. v. 24. οὐδὲν τούτων φροντίζω V. & A. sequ. sic transp. ἔχω οὐδὲ ποιοῦμαι ib. τιμιωτέραν ἐμαυτοῦ V. ib. — Ca. V. ib. τοῦ λόγου Ca. V. & παρέλ. pro ἔλαβον Ca. N. 2. ib. † Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι Ca. S. 2. v. 25. — B. 1. ib. Ἰησοῦ Ca. — N. 2. v. 26. εἰμι B. 1. Ca. N. 2. ib. ὑμῶν L. m. S. 2. v. 28. τοῦ Κυρίου B. 1. Ca. N. 2. τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ Cp. L. M. m. S. 4. ib. τοῦ αἵματος A. v. 29. — Ca. N. 2. ib. ἅρπαγες V. v. 30. ἀποστρέφειν Ca. v. 31. † ὑμῶν B. 1. Ca. S. 3. v. 32. οἰκοδομῆσαι B. 1. Ca. ib. τὴν B. 1. ib. τῶν πάντων Ca.

v. 33. 1 Sam. 12. 3. 1 Cor. 9. 12. 2 Cor. 11. 9. & 12. 13.

33 Ἀργυρίου ἢ χρυσίου ἢ ἱματισμοῦ οὐδενὸς * ἐπεθύμησα.

v. 34. Sup. 18. 3. 2 Cor. 4. 12. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.

34 Αὐτοὶ * δὲ γινώσκετε" ὅτι ταῖς χρείαις μου καὶ τοῖς οὖσι μετ' ἐμοῦ ὑπηρέτησαν αἱ χεῖρες * αὗται".

v. 35. 1 Cor. 9. 12.

35 Πάντα ὑπέδειξα ὑμῖν, ὅτι οὕτω κοπιῶντας δεῖ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν ἀσθενούντων, μνημονεύειν τε * τῶν λόγων" τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· Μακάριόν ἐστι διδόναι μᾶλλον ἢ λαμβάνειν.

v. 36. Act. 21. 5.

36 Καὶ ταῦτα εἰπὼν, θεὶς τὰ γόνατα αὐτοῦ, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο.

37 Ἱκανὸς δὲ ἐγένετο κλαυθμὸς πάντων· καὶ ἐπιπεσόντες ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ Παύλου, κατεφίλουν αὐτόν·

38 Ὀδυνώμενοι μάλιστα ἐπὶ τῷ λόγῳ * ᾧ εἰρήκει", ὅτι οὐκέτι μέλλουσι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ θεωρεῖν· προέπεμπον δὲ αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον.

ΚΕΦ. κα'. XXI.

1 ΩΣ δὲ ἐγένετο ἀναχθῆναι * ἡμᾶς" ἀποσπασθέντας ἀπ' αὐτῶν, εὐθυδρομήσαντες * ἤλθομεν" εἰς τὴν * Κῶν", τῇ δὲ * ἑξῆς" εἰς τὴν Ῥόδον, κἀκεῖθεν εἰς Πάταρα * ·

2 Καὶ εὑρόντες πλοῖον διαπερῶν εἰς Φοινίκην, ἐπιβάντες ἀνήχθημεν.

3 * Ἀναφανέντες" δὲ τὴν Κύπρον, καὶ καταλιπόντες αὐτὴν εὐώνυμον, ἐπλέομεν εἰς Συρίαν, καὶ * κατήχθημεν" εἰς Τύρον· ἐκεῖσε γὰρ ἦν τὸ πλοῖον ἀποφορτιζόμενον τὸν γόμον.

4 Καὶ ἀνευρόντες τοὺς μαθητὰς, ἐπεμείναμεν * αὐτοῦ" ἡμέρας ἑπτά· οἵτινες τῷ Παύλῳ ἔλεγον διὰ τοῦ Πνεύματος, μὴ * ἀναβαίνειν" εἰς Ἱερουσαλήμ. v. 4. Act. 20. 23. & 21. 12.

5 Ὅτε δὲ ἐγένετο ἡμᾶς ἐξαρτίσαι τὰς ἡμέρας, * ἐξελθόντες" ἐπορευόμεθα, προπεμπόντων ἡμᾶς πάντων σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, ἕως ἔξω τῆς πόλεως· καὶ θέντες τὰ γόνατα ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, * προσηυξάμεθα. v. 5. Act. 20. 36.

6 Καὶ ἀσπασάμενοι * ἀλλήλους", ἐπέβημεν εἰς τὸ πλοῖον. ἐκεῖνοι δὲ ὑπέστρεψαν εἰς τὰ ἴδια.

7 Ἡμεῖς δὲ τὸν πλοῦν διανύσαντες, ἀπὸ Τύρου

v. 33. † ὑμῶν *Ca.* B. 1. v. 34. οἴδατε *A. ib.* μου *Ca.* v. 35. τοῦ λόγου V. v. 38. — *Ca.* v. 1. — L. N. 1. 2. *ib.* ἤκομεν *Ca. ib.* Κῶ *Ca. ib.* ἐπιούσῃ *Ca. ib.* † καὶ Μύρα *Ca.* v. 3. ἀναφήναντες B. 1. *ib.* κατήλθομεν B. 1. L. v. 4. αὐτοῖς *A.* B. 1. *ib.* ἑπτά. *A.* N. 2. v. 5. — *A. ib.* & v. 6. προσευξάμενοι ἀπησπασάμεθα ἀλλήλους, καὶ *A. sic* B. 1. N. 2. *sed leg.* ἠσπασάμεθα.

* κα-

* κατηντήσαμεν" εἰς Πτολεμαΐδα· καὶ ἀσπασάμενοι τοὺς ἀδελφοὺς * ἐμείναμεν" ἡμέραν μίαν παρ' αὐτοῖς.

v. 8. Act. 6. 5. & 8. 26, 40. Eph. 4. 11.
8 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐξελθόντες * οἱ περὶ τὸν Παῦλον", ἤλθομεν εἰς Καισάρειαν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν οἶκον Φιλίππου τοῦ εὐαγγελιστοῦ, (τοῦ ὄντος * ἐκ τῶν ἑπτὰ) ἐμείναμεν παρ' αὐτῷ.

v. 9. Joel. 2. 28. Act. 2. 17.
9 Τούτῳ δὲ ἦσαν θυγατέρες παρθένοι τέσσαρες προφητεύουσαι.

v. 10. Supr. 11. 28.
10 Ἐπιμενόντων δὲ ἡμῶν ἡμέρας πλείους, κατῆλθέ τις ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας προφήτης ὀνόματι Ἄγαβος.

v. 11. Act. 20. 23. & 21. 33.
11 Καὶ ἐλθὼν πρὸς ἡμᾶς, καὶ ἄρας τὴν ζώνην τοῦ Παύλου, δήσας τε αὐτοῦ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, εἶπε· * Τάδε λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον"· Τὸν ἄνδρα, οὗ ἐστιν ἡ ζώνη αὕτη, οὕτω δήσουσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ παραδώσουσιν εἰς χεῖρας ἐθνῶν.

12 Ὡς δὲ ἠκούσαμεν ταῦτα, παρεκαλοῦμεν ἡμεῖς * τε καὶ οἱ ἐντόπιοι", τοῦ μὴ * ἀναβαίνειν" αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ.

13 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος *· Τί ποιεῖτε, κλαίοντες καὶ * συνθρύπτοντές" μου τὴν καρδίαν; ἐγὼ γὰρ οὐ μόνον δεθῆναι *, ἀλλὰ καὶ ἀποθανεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ ἑτοίμως ἔχω ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ *. v. 13. Act. 20. 24.

14 Μὴ πειθομένου δὲ αὐτοῦ, ἡσυχάσαμεν, εἰπόντες *· Τὸ θέλημα τοῦ * Κυρίου" γινέσθω. v. 14. Matt. 6. 10. Luc. 11. 2. & 22. 42.

15 Μετὰ δὲ * τὰς ἡμέρας ταύτας" ἀποσκευασάμενοι * ἀνεβαίνομεν" εἰς Ἱερουσαλήμ.

16 Συνῆλθον δὲ καὶ * τῶν μαθητῶν ἀπὸ Καισαρείας σὺν ἡμῖν, * ἄγοντες" παρ' ᾧ ξενισθῶμεν, Μνάσωνί τινι Κυπρίῳ, ἀρχαίῳ μαθητῇ.

17 Γενομένων δὲ ἡμῶν

v. 7. κατέβημεν *A*. B. 1. κατέβημεν *Ca. ib.* ἐπιμεῖν. *A*. v. 8. — *A. Ca. Cp.* N. 2. S. 2. V. *&* *ponunt* ἦλθον *pro* ἤλθομεν *quod* *&* L. *ib.* † ἑνός V. v. 11. — N. 2. v. 12. τὸν Παῦλον *Ca. ib.* ἐπιβ. *Ca.* v. 13. † καὶ εἶπε *A*. L. m S. 1. *ib.* θορυβοῦντες *Ca. ib.* † βούλομαι *Ca. ib.* † Χριστοῦ *Ca.* v. 14. † πρὸς ἀλλήλους *Ca. ib.* Θεοῦ *Ca.* v. 15. τινὰς ἡμέρας *Ca.* *&* ἀποσκευασάμενοι *A. Cp.* L. m N. 1. 2. S. 4. ἐπισκευασάμ. παρασκευασ. S. 1. V. ἀποταξάμενοι *Ca. ib.* ἀνέβημεν m. v. 16. † ἐκ B. 1. † τινες S. 2. *ib.* οὗτοι δὲ ἤγαγον ἡμᾶς *Ca.* *&* † ἡμᾶς *post* ἄγοντες B. 1. *ib.* † καὶ παραγενόμενοι εἰς τινα κώμην, ἐγενόμεθα παρὰ *Ca.* *&* Ἰάσονι *pro* Μνάσωνι V.

εἰς Ἱεροσόλυμα, * ἀσμένως" ἐδέξαντο ἡμᾶς οἱ ἀδελφοί.

v. 18. Act. 15. 13. Gal. 1. 19.
18 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ *εἰσήει" ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον· πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι *.

19 Καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς, * ἐξηγεῖτο" καθ' ἓν ἕκαστον ὧν ἐποίησεν ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ.

v. 20. Rom. 10. 2. Gal. 1. 14.
20 Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐδόξαζον τὸν Κύριον· * εἶπόν τε αὐτῷ"· Θεωρεῖς ἀδελφὲ, πόσαι μυριάδες εἰσὶν * Ἰουδαίων" τῶν πεπιστευκότων· καὶ πάντες ζηλωταὶ τοῦ νόμου ὑπάρχουσι.

21 * Κατηχήθησαν" δὲ περὶ σοῦ, ὅτι ἀποστασίαν διδάσκεις ἀπὸ Μωσέως τοὺς κατὰ τὰ ἔθνη * πάντας" Ἰουδαίους, λέγων μὴ περιτέμνειν αὐτοὺς τὰ τέκνα, μηδὲ τοῖς ἔθεσι * περιπατεῖν.

22 Τί οὖν ἐστι; πάντως δεῖ πλῆθος συνελθεῖν· ἀκούσονται γὰρ ὅτι ἐλήλυθας.

v. 23. 24. Act. 18. 18. Num. 6. 2. 13, 18.
23 Τοῦτο οὖν ποίησον * ὅ" σοι λέγομεν· Εἰσὶν * ἡμῖν" ἄνδρες τέσσαρες εὐχὴν ἔχοντες ἐφ' ἑαυτῶν.

24 Τούτους παραλαβὼν, ἁγνίσθητι σὺν αὐτοῖς", καὶ δαπάνησον *ἐπ' αὐτοῖς", ἵνα ξυρήσωνται τὴν κεφαλὴν· καὶ * γνῶσι" πάντες ὅτι ὧν κατήχηνται περὶ σοῦ οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ * στοιχεῖς καὶ αὐτὸς τὸν νόμον φυλάσσων.

v. 25. Supr. 15. 20, 29.
25 Περὶ δὲ τῶν πεπιστευκότων ἐθνῶν * ἡμεῖς" ἐπεστείλαμεν, κρίναντες * μηδὲν τοιοῦτον τηρεῖν αὐτοὺς, εἰ μὴ" *φυλάσσεσθαι αὐτοὺς τό, τε εἰδωλόθυτον, καὶ τὸ αἷμα, καὶ πνικτὸν, καὶ πορνείαν".

v. 26. Num. 6. 13. Inf. 24. 18.
26 Τότε ὁ Παῦλος παραλαβὼν τοὺς ἄνδρας, τῇ * ἐχομένῃ" ἡμέρᾳ σὺν αὐτοῖς ἁγνισθεὶς * εἰσήει" εἰς τὸ ἱερὸν, διαγγέλλων τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁ-

v. 17. ἀσπασάμενοι S. 4. & ἀπεδέξαντο pro ἐδέξ. Ca. v. 18. εἰσῆλθε m. ib. † συνηγμένοι m v. 19. διηγεῖτο Ca. v. 20. εἴποντες Ca. ib. ἐν τοῖς Ἰουδαίοις A. m. ἐν τοῖς Ἰουδαίων B. 1. ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ Ca. v. 21. κατήχησαν Ca. ib. ὄντας Ca. — A. B. 1. ib. † αὐτοῦ Ca. † πατρῴοις & πορεύεσθαι pro περιπατεῖν S. 1. & † ὀφείλειν ante περιτέμνειν B. 1. v. 23. ὅπερ B. 1. ib. † ἐν Ca. v. 24. εἰς αὐτοὺς Ca. ib. γνώσονται A. B. 1. Ca. L. N. 2. ib. † καὶ A. v. 25. οὐδὲν ἔχουσι λέγειν πρὸς σέ, ἡμεῖς γὰρ Ca. ib. — A. V. ib. ἀπέχεσθαι ἑαυτοὺς εἰδωλοθύτου, καὶ αἵματος &c. V. φυλάσσεσθαι αὐτοὺς ἀπὸ εἰδωλοθύτου, καὶ &c. B. 1. & — καὶ πνικτὸν Ca. at — tantum καὶ N. 2. v. 26. ἐπιούσῃ Ca. ib. εἰσῆλθε Ca.

γνισμοῦ, ἕως οὗ προσηνέχθη ὑπὲρ ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν ἡ προσφορά.

27 * Ὡς δὲ ἔμελλον αἱ ἑπτὰ ἡμέραι συντελεῖσθαι", οἱ ἀπὸ τῆς Ἀσίας Ἰουδαῖοι * θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, * συνέχεον πάντα" τὸν ὄχλον, καὶ ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτόν·

28 Κράζοντες· Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, * βοηθεῖτε"· οὗτός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ νόμου καὶ τοῦ τόπου * τούτου πάντας πανταχοῦ διδάσκων· ἔτι τε καὶ Ἕλληνας εἰσήγαγεν εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ * κεκοίνωκε" τὸν ἅγιον τόπον τοῦτον.

v. 29. Act. 20. 4. 2 Tim. 4. 20. 29 (Ἦσαν γὰρ * προεωρακότες" Τρόφιμον τὸν Ἐφέσιον ἐν τῇ πόλει σὺν αὐτῷ, ὃν * ἐνόμιζον" ὅτι εἰς τὸ ἱερὸν εἰσήγαγεν ὁ Παῦλος.)

v. 30. Infr. 26. 21. 30 Ἐκινήθη τε ἡ πόλις ὅλη, καὶ ἐγένετο συνδρομὴ * τοῦ λαοῦ"· καὶ ἐπιλαβόμενοι τοῦ Παύλου, εἷλκον αὐτὸν ἔξω τοῦ ἱεροῦ· καὶ εὐθέως ἐκλείσθησαν αἱ θύραι.

31 Ζητούντων δὲ αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἀνέβη φάσις τῷ χιλιάρχῳ τῆς σπείρης, ὅτι ὅλη συγκέχυται Ἱερουσαλήμ.

32 Ὃς ἐξαυτῆς παραλαβὼν στρατιώτας καὶ ἑκατοντάρχους, κατέδραμεν ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες τὸν χιλίαρχον καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐπαύσαντο τύπτοντες τὸν Παῦλον.

33 Τότε ἐγγίσας * ὁ χιλίαρχος ἐπελάβετο αὐτοῦ, καὶ ἐκέλευσε δεθῆναι ἁλύσεσι δυσί· καὶ ἐπυνθάνετο τίς ἂν εἴη, καὶ τί ἐστι πεποιηκώς. v. 33. Act. 21. 11.

34 Ἄλλοι δὲ ἄλλο τι * ἐβόων" ἐν τῷ ὄχλῳ· μὴ * δυνάμενος δὲ" γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς διὰ τὸν θόρυβον, ἐκέλευσεν ἄγεσθαι αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολήν.

35 Ὅτε δὲ ἐγένετο * ἐπὶ" τοὺς ἀναβαθμοὺς, συνέβη * βαστάζεσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν διὰ τὴν βίαν τοῦ * ὄχλου"·

36 Ἠκολούθει γὰρ τὸ πλῆθος * τοῦ λαοῦ", κράζον· * Αἶρε" αὐτόν. v. 36. Luc. 23. 18. Joh. 19. 15. Act. 22. 22.

v. 27. συντελλομένης δὲ τῆς ἑβδόμης ἡμέρας *Ca.* & συμπληροῦσθαι *pro* συντελεῖσθαι N. 2. *ib.* ἐληλυθότες *Ca.* *ib* συνεκινήσαντο B. 1. *v.* 28. βοηθήσατε B. 1. *ib.* † τοῦ ἁγίου *A. ib.* ἐκοινώνησε *Ca.* *v.* 29. ἑωρακότες L. M. m. N. 1. *W. ib.* ἐνομίσαμεν *Ca.* *v.* 30. — N. 2. *v.* 33. † δὲ & — τότε L. M. m. N. 1. *v.* 34. ἐπεφώνουν *A.* B. 1. *Ca.* N. 2. *ib.* δυναμένου δὲ αὐτοῦ *A.* B. 1. *Ca.* *v.* 35. εἰς *Ca. ib.* † τὸν Παῦλον & — αὐτὸν *Ca. ib.* λαοῦ *Ca.* *v.* 36. — *Ca. ib.* αἱρεῖσθαι *Ca.*

37 Μέλ-

37 Μέλλων τε εἰσάγεσθαι
εἰς τὴν παρεμβολὴν ὁ Παῦ-
λος, λέγει τῷ χιλιάρχῳ·
Εἰ ἔξεστί μοι * εἰπεῖν τι " πρὸς
σε; Ὁ δὲ ἔφη· Ἑλληνιστὶ γι-
νώσκεις;
38 * Οὐκ ἄρα " σὺ εἶ ὁ
Αἰγύπτιος ὁ πρὸ τούτων τῶν
ἡμερῶν ἀναστατώσας καὶ ἐξα-
γαγὼν εἰς τὴν ἔρημον τοὺς
τετρακισχιλίους * ἄνδρας " τῶν
σικαρίων;
v. 39. Act. 9. 11. 30. & 22. 3. 39 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος·
Ἐγὼ ἄνθρωπος μέν εἰμι Ἰου-
δαῖος * Ταρσεὺς ", τῆς Κι-
λικίας * οὐκ ἀσήμου πόλεως
πολίτης ". δέομαι δέ σου,
* ἐπίτρεψόν " μοι λαλῆσαι
πρὸς τὸν λαόν.
v. 40. Act. 12. 17. & 13. 16. & 19. 33. 40 Ἐπιτρέψαντος δὲ
* αὐτοῦ ", ὁ Παῦλος ἑστὼς
ἐπὶ τῶν ἀναβαθμῶν * κατέ-
σεισε " τῇ χειρὶ * τῷ λαῷ "·
πολλῆς * δὲ σιγῆς " γενο-
μένης, προσεφώνησε τῇ
* Ἑβραΐδι " διαλέκτῳ, λέ-
γων·

ΚΕΦ. κβ΄. XXII.

1 ΑΝδρες ἀδελφοὶ καὶ πα-
τέρες, ἀκούσατέ μου
τῆς πρὸς ὑμᾶς νυνὶ ἀπολο-
γίας·
2 (Ἀκούσαντες δὲ ὅτι τῇ
Ἑβραΐδι διαλέκτῳ * προσε-
φώνει " αὐτοῖς, μᾶλλον
* παρέσχον ἡσυχίαν ". καί
φησιν·)
3 Ἐγὼ μέν εἰμι ἀνὴρ Ἰου- v. 3. Act. 9. 11. & 21. 39. 2 Cor. 11. 22. Act. 5. 34. Gal. 1. 14. Rom. 10. 2.
δαῖος, γεγεννημένος ἐν
Ταρσῷ τῆς Κιλικίας, ἀνα-
τεθραμμένος δὲ ἐν τῇ πό-
λει ταύτῃ παρὰ τοὺς πόδας
Γαμαλιήλ, * πεπαιδευ-
μένος " κατὰ ἀκρίβειαν τοῦ
πατρῴου νόμου, ζηλωτὴς
* ὑπάρχων " τοῦ * Θεοῦ ",
καθὼς πάντες ὑμεῖς ἐστε σή-
μερον·
4 * Ὃς " ταύτην τὴν ὁδὸν v. 4. Act. 8. 3. & 9. 1. & 26. 9. 1 Cor. 15. 9. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.
ἐδίωξα * ἄχρι " θανάτου,
δεσμεύων καὶ παραδιδοὺς εἰς
* φυλακὰς " ἄνδρας τε καὶ
γυναῖκας.
5 Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς v. 5. Sup. 9. 2. & 26. 12.
* μαρτυρεῖ " μοι, καὶ * πᾶν "
τὸ πρεσβυτέριον· παρ' ὧν
καὶ ἐπιστολὰς δεξάμενος πρὸς
τοὺς ἀδελφοὺς, εἰς Δαμα-
σκὸν ἐπορευόμην, ἄξων καὶ
τοὺς ἐκεῖσε ὄντας, δεδεμένους
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ἵνα τιμω-
ρηθῶσιν.
6 Ἐγένετο δέ μοι πορευ- v. 6. Act. 9. 3. & 26. 12. 1 Cor. 15. 8. 2 Cor. 12. 2.
ομένῳ καὶ ἐγγίζοντι τῇ Δα-
μασκῷ περὶ μεσημβρίαν,

v. 37. λαλῆσαι Ca. v. 38. οὐ Ca. ib. — N. 2. v. 39. ἐν Ταρσῷ δὲ Ca. ib. γεγεννημένος Ca. ib. συγχώρησαι Ca. v. 40. τοῦ χιλιάρχου Ca. ib. κατασεισάσης Ca. ib. πρὸς αὐτοὺς Ca. ib τε ἡσυχίας Ca. ib. ἰδίᾳ A. v. 2. προσεφώνησε N. 2. ib. ἡσύχασαν Ca. v. 3. παιδευόμενος Ca. ib. — Ca. ib. νόμου V. v. 4. καὶ Ca. ib. μέχρι Ca. L. m. ib. φυλακὴν Ca. v. 5. μαρτυρήσει Ca. ib. ὅλον Ca.

ἐξαίφνης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ περι-
αστράψαι φῶς ἱκανὸν περὶ
ἐμέ·
v. 7. Infr. 26. 14. 15. 7 Ἔπεσόν τε εἰς τὸ ἔ-
δαφος, καὶ ἤκουσα φωνῆς
λεγούσης μοι· Σαοὺλ, Σαοὺλ,
τί με διώκεις *;
8 Ἐγὼ δὲ ἀπεκρίθην·
Τίς εἶ Κύριε; Εἶπέ τε πρός
με· Ἐγώ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Να-
ζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις.
v. 9. Supr. 9. 7. Dan. 10. 7. 9 Οἱ δὲ σὺν ἐμοὶ ὄντες
τὸ μὲν φῶς ἐθεάσαντο, * καὶ
ἔμφοβοι ἐγένοντο"· τὴν δὲ
φωνὴν οὐκ ἤκουσαν τοῦ λα-
λοῦντός μοι.
10 Εἶπον δέ· Τί ποιήσω,
Κύριε; Ὁ δὲ Κύριος εἶπε
πρός με· Ἀναστὰς πορεύου
εἰς Δαμασκόν· κἀκεῖ σοι
λαληθήσεται * περὶ πάν-
των ὧν τέτακταί σοι" ποιῆ-
σαι.
11 Ὡς δὲ οὐκ ἐνέβλε-
πον, ἀπὸ τῆς δόξης τοῦ φωτὸς
ἐκείνου, χειραγωγούμενος ὑπὸ
τῶν συνόντων μοι, ἦλθεν εἰς
Δαμασκόν·
v. 12. Act. 9. 17. 12 Ἀνανίας δέ τις, ἀνὴρ
* εὐσεβὴς" κατὰ τὸν νόμον,
μαρτυρούμενος ὑπὸ πάντων
τῶν κατοικούντων * Ἰου-
δαίων,
13 Ἐλθὼν πρός με, καὶ
ἐπιστὰς εἶπέ μοι· Σαοὺλ ἀ-
δελφὲ, ἀνάβλεψον. Κἀγὼ
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἀνέβλεψα εἰς
αὐτόν.
14 Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ Θεὸς v. 14. Act. 26. 16. & 3. 14. & 7. 52. 1 Joh. 2. 1.
τῶν πατέρων ἡμῶν * προε-
χειρίσατό" σε γνῶναι τὸ θέ-
λημα αὐτοῦ, καὶ ἰδεῖν τὸν δί-
καιον, καὶ ἀκοῦσαι φωνὴν ἐκ
τοῦ στόματος αὐτοῦ.
15 Ὅτι ἔσῃ μάρτυς αὐ-
τῷ πρὸς πάντας ἀνθρώπους,
ὧν ἑώρακας καὶ ἤκουσας.
16 Καὶ νῦν τί μέλλεις; v. 16. Matt. 3. 11. Marc. 1. 4. Luc. 3. 3.
ἀναστὰς βάπτισαι, καὶ ἀπό-
λουσαι τὰς ἁμαρτίας σου, ἐ-
πικαλεσάμενος τὸ ὄνομα
* τοῦ Κυρίου".
17 Ἐγένετο δέ μοι ὑπο- v. 17. Act. 9. 26.
στρέψαντι εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ
προσευχομένου μου ἐν τῷ
ἱερῷ, γενέσθαι με ἐν ἐκ-
στάσει,
18 Καὶ ἰδεῖν αὐτὸν λέ-
γοντά μοι· Σπεῦσον, καὶ ἔξ-
ελθε ἐν τάχει ἐξ Ἱερουσαλήμ·
διότι οὐ παραδέξονταί σου τὴν
μαρτυρίαν περὶ ἐμοῦ.
19 Κἀγὼ εἶπον· Κύριε, v. 19. Act. 22. 4.
αὐτοὶ ἐπίστανται ὅτι ἐγὼ ἤ-
μην φυλακίζων καὶ δέρων
κατὰ τὰς συναγωγὰς τοὺς
* πιστεύοντας" ἐπὶ σέ.
20 Καὶ ὅτε * ἐξεχεῖτο" v. 20. Sup. 7. 58. & 8. 1.

v. 7. † σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν B. I. v. 9. — A. L. V. v. 10. τί σε δεῖ m. & δεῖ σε pro τέτακταί σοι V. v. 12. — A. V. εὐλαβὴς Cp. L. m. N. I. 2. S. omn. ib. † ἐν Δαμασκῷ A. Cp. L. N. I. 2. S. om. v. 14. προεχειρήσατο A. v. 16. αὐτοῦ A. B. I. N. 2. V. v. 19. πεπιστευκότας B. I. v. 20. ἐξεχύνετο A. B. I. N. 2.

τὸ

τὸ αἷμα Στεφάνου τοῦ * μάρτυρός" σου, καὶ αὐτὸς ἤμην ἐφεστὼς, καὶ συνευδοκῶν * τῇ ἀναιρέσει αὐτοῦ", καὶ φυλάσσων τὰ ἱμάτια τῶν ἀναιρούντων αὐτόν·

v. 21. Act. 9. 15. & 13. 2. Gal. 1. 15. & 2. 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11.
21 Καὶ εἶπε πρός με· Πορεύου· ὅτι ἐγὼ εἰς ἔθνη μακρὰν ἐξαποστελῶ σε.

v. 22. Act. 21. 36.
22 Ηκουον δὲ αὐτοῦ ἄχρι τούτου τοῦ λόγου, καὶ ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν, λέγοντες· Αἶρε ἀπὸ τῆς γῆς τὸν τοιοῦτον· οὐ γὰρ * καθῆκον" αὐτὸν ζῆν.

23 * Κραυγαζόντων" δὲ αὐτῶν *, καὶ ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, καὶ κονιορτὸν βαλλόντων εἰς * τὸν * ἀέρα",

24 Εκέλευσεν αὐτὸν ὁ χιλίαρχος * ἄγεσθαι" εἰς τὴν παρεμβολὴν, εἰπὼν μάστιξιν ἀνετάζεσθαι αὐτόν· ἵνα ἐπιγνῷ δι' ἣν αἰτίαν οὕτως * ἐπεφώνουν αὐτῷ".

v. 25. Act. 16. 37.
25 Ως δὲ * προέτεινεν" αὐτὸν * τοῖς" ἱμᾶσιν, εἶπε πρὸς τὸν * ἑστῶτα" ἑκατόνταρχον ὁ Παῦλος· Εἰ ἄνθρωπον Ρωμαῖον καὶ ἀκατάκριτον ἔξεστιν ὑμῖν μαστίζειν;

26 * Ακούσας δὲ ὁ ἑκατόνταρχος *, προσελθὼν ἀπήγγειλε τῷ χιλιάρχῳ, λέγων· * Ορα" τί μέλλεις ποιεῖν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος οὗτος Ρωμαῖός ἐστι.

27 Προσελθὼν δὲ ὁ χιλίαρχος * εἶπεν αὐτῷ"· Λέγε μοι, * εἰ" σὺ Ρωμαῖος εἶ; Ο δὲ * ἔφη· Ναί".

28 Απεκρίθη τε ὁ χιλίαρχος· Εγὼ * πολλοῦ" κεφαλαίου τὴν * πολιτείαν" ταύτην ἐκτησάμην. Ο δὲ Παῦλος ἔφη· Εγὼ δὲ καὶ γεγέννημαι.

29 * Εὐθέως οὖν" ἀπέστησαν ἀπ' αὐτοῦ οἱ μέλλοντες αὐτὸν ἀνετάζειν. καὶ ὁ χιλίαρχος δὲ ἐφοβήθη ἐπιγνοὺς ὅτι * Ρωμαῖός ἐστι, καὶ ὅτι ἦν αὐτὸν δεδεκώς.

30 Τῇ δὲ ἐπαύριον βουλόμενος γνῶναι τὸ ἀσφαλὲς, τὸ, τί * κατηγορεῖται" παρὰ τῶν Ιουδαίων, ἔλυσεν αὐτὸν * ἀπὸ τῶν δεσμῶν",

Ib. πρωτομάρτυρος *Cp.* s. 1. πρώτου μάρτυρος *Cu* πρῶτον μάρτυρος s. *om. ib.* — *A.* B. 1. *v.* 22. καθῆκεν *A.* καθήκει *Cu.* *v.* 23. κραζόντων *Cu.* *ib.* † ἐπιπλεῖον s. 1. *ib.* οὐρανὸν *Ca.* *v.* 24. εἰσάγεσθαι B. 1. *Ca.* N. 2. *ib.* κατεφώνουν περὶ αὐτοῦ *Ca.* *v.* 25. προσέτειναν *Cp.* s. 2. *ib.* τοῖς *Cu.* *ib.* ἐφεστῶτα s. 1. v. *v.* 26. † τοῦτον & — δὲ *Ca.* *ib.* † ὅτι Ρωμαῖον αὐτὸν λέγει *Ca.* *ib.* — *A.* *Ca.* *v.* 27. ἐπηρώτησεν αὐτὸν *Ca.* *ib.* — *A.* *Ca.* L. m. N. 1. 2. s. 2. *ib.* εἶπεν, εἰμί *Ca.* *v.* 28. οἶδα πόσου *Ca.* *ib.* πόλιν v. *v.* 29. τότε *Ca.* *ib.* † πολίτης B. 1. *v.* 30. κατηγορεῖτο *Cu.* & ὑπὸ pro παρὰ B. 1.

καὶ

καὶ ἐκέλευσεν * ἐλθεῖν″ τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ * ὅλον″ τὸ συνέδριον * αὐτῶν″· καὶ καταγαγὼν τὸν Παῦλον, ἔστησεν εἰς αὐτούς.

ΚΕΦ. κγʹ. XXIII.

v. 1. Act. 24. 16. 2 Tim. 1. 3.
1 ΑΤενίσας δὲ ὁ Παῦλος τῷ συνεδρίῳ, εἶπεν· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ πάσῃ συνειδήσει ἀγαθῇ πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἄχρι ταύτης τῆς * ἡμέρας″.

v. 2. 1 Reg. 22. 24. Jer. 20. 2. Joan. 18. 22.
2 Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς Ἀνανίας * ἐπέταξε″ τοῖς παρεστῶσιν αὐτῷ, τύπτειν αὐτοῦ τὸ στόμα.

v. 3. Lev. 19. 35. Deut. 17. 4. 9. & 25. 12.
3 Τότε ὁ Παῦλος πρὸς αὐτὸν εἶπε· Τύπτειν σε μέλλει ὁ Θεός, τοῖχε κεκονιαμένε· καὶ σὺ * κάθῃ κρίνων″ με κατὰ τὸν νόμον, καὶ παρανομῶν κελεύεις με τύπτεσθαι;

4 Οἱ δὲ παρεστῶτες εἶπον· Τὸν ἀρχιερέα τοῦ Θεοῦ λοιδορεῖς;

v. 5. Exod. 22. 28.
5 Ἔφη τε ὁ Παῦλος· Οὐκ ᾔδειν, ἀδελφοί, ὅτι ἐστὶν ἀρχιερεύς· γέγραπται γάρ· * Ἄρχοντα τοῦ λαοῦ * σου″ οὐκ ἐρεῖς κακῶς.

6 Γνοὺς δὲ ὁ Παῦλος ὅτι τὸ ἓν μέρος ἐστὶ Σαδδουκαίων, τὸ δὲ ἕτερον Φαρισαίων, ἔκραξεν ἐν τῷ συνεδρίῳ· Ἄνδρες ἀδελφοί, ἐγὼ Φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς * Φαρισαίου″· περὶ ἐλπίδος καὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι. v. 6. Infr. 24. 15, 21. & 26. 5, 6. Phil. 3. 5.

7 Τοῦτο δὲ αὐτοῦ * λαλήσαντος″, ἐγένετο στάσις τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Σαδδουκαίων″· καὶ * ἐσχίσθη″ τὸ πλῆθος.

8 Σαδδουκαῖοι μὲν γὰρ λέγουσι μὴ εἶναι ἀνάστασιν, μηδὲ ἄγγελον, μήτε πνεῦμα· Φαρισαῖοι δὲ ὁμολογοῦσι τὰ ἀμφότερα. v. 8. Matt. 22. 23. Marc. 12. 18. Luc. 20. 27.

9 Ἐγένετο δὲ κραυγὴ μεγάλη. καὶ ἀναστάντες * οἱ γραμματεῖς τοῦ μέρους τῶν Φαρισαίων″ διεμάχοντο, λέγοντες· Οὐδὲν κακὸν εὑρίσκομεν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ· * εἰ δὲ″ πνεῦμα ἐλάλησεν αὐτῷ, ἢ ἄγγελος, * μὴ θεομαχῶμεν″. v. 9. Act. 5. 39. & 22. 7, 17, 18. & 25. 25. & 26. 31.

10 Πολλῆς δὲ γενομένης στάσεως, * εὐλαβηθεὶς″ ὁ χιλίαρχος μὴ διασπασθῇ ὁ Παῦλος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐκέλευσε τὸ στράτευμα * κα-

Ib. — B. I. N. 2. V. *ib.* συνελθεῖν N. 2. V. *ib.* πᾶν B. I. N. 2. *ib.* — B. I. N. 2. *v.* 1. ὥρας S. I. *v.* 2. ἐκέλευσε N. 2. *v.* 3. καθήμενος κρίνεις V. *v.* 5. † ὅτι N. I. *ib.* — L. *v.* 6. Φαρισαίων *A.* N. 2. V. *W.* *v.* 7. εἰπόντος *A.* B. I. *ib.* — M. *ib.* ἐλύθη V. *v.* 9. τινὲς τῶν Φαρισαίων *A.* B. I. τινὲς τῶν γραμματέων N. 2. S. 3. *ib.* τί εἰ V. *ib.* — V. *v.* 10. φοβηθεὶς B. I. N. 2. *ib.* καταβῆναι M. N. I.

ταβὰν″

ζαβὼν" ἁρπάσαι αὐτὸν ἐκ μέσου αὐτῶν, * ἀγαγεῖν" τε εἰς τὴν παρεμβολήν.

v. 11. Act. 18. 9. 11 Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ ἐπιστὰς αὐτῷ ὁ Κύριος εἶπε· Θάρσει Παῦλε· ὡς γὰρ διεμαρτύρω τὰ περὶ ἐμοῦ εἰς Ἱερουσαλὴμ, οὕτω σε δεῖ καὶ εἰς Ῥώμην μαρτυρῆσαι.

v. 12. Inf. v. 20. 30. Matt. 26. 74. 12 Γενομένης δὲ ἡμέρας, ποιήσαντές τινες τῶν Ἰουδαίων συστροφὴν, ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς, λέγοντες μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ * ἀποκτείνωσι" τὸν Παῦλον.

13 Ἦσαν δὲ πλείους τεσσαράκοντα οἱ ταύτην τὴν συνωμοσίαν * πεποιηκότες".

14 Οἵτινες προσελθόντες τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, εἶπον· * Ἀναθέματι" ἀνεθεματίσαμεν ἑαυτοὺς, μηδενὸς γεύσασθαι ἕως οὗ ἀποκτείνωμεν τὸν Παῦλον.

15 Νῦν οὖν ὑμεῖς ἐμφανίσατε τῷ χιλιάρχῳ * σὺν" τῷ συνεδρίῳ ὅπως * αὔριον" αὐτὸν καταγάγῃ πρὸς ὑμᾶς, ὡς μέλλοντας διαγινώσκειν ἀκριβέστερον τὰ περὶ αὐτοῦ· ἡμεῖς δὲ, πρὸ τοῦ ἐγγίσαι αὐτὸν, ἕτοιμοί ἐσμεν τοῦ ἀνελεῖν αὐτόν.

16 Ἀκούσας δὲ ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς Παύλου * τὴν ἐνέδραν", παραγενόμενος καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν * παρεμβολὴν", ἀπήγγειλε τῷ Παύλῳ.

17 Προσκαλεσάμενος δὲ ὁ Παῦλος ἕνα τῶν ἑκατοντάρχων, ἔφη· Τὸν νεανίαν τοῦτον * ἀπάγαγε" πρὸς τὸν χιλίαρχον· ἔχει γάρ τι ἀπαγγεῖλαι αὐτῷ.

18 Ὁ μὲν οὖν παραλαβὼν αὐτὸν ἤγαγε πρὸς τὸν χιλίαρχον, καί φησιν· Ὁ δέσμιος Παῦλος * προσκαλεσάμενός" με, ἠρώτησε τοῦτον τὸν * νεανίαν" ἀγαγεῖν πρὸς σὲ, ἔχοντά τι λαλῆσαί σοι.

19 Ἐπιλαβόμενος δὲ τῆς χειρὸς αὐτοῦ ὁ χιλίαρχος, καὶ ἀναχωρήσας * κατ' ἰδίαν", ἐπυνθάνετο· Τί ἐστιν ὃ ἔχεις ἀπαγγεῖλαί μοι;

20 Εἶπε δὲ· Ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι συνέθεντο τοῦ ἐρωτῆσαί σε ὅπως αὔριον εἰς τὸ συνέδριον καταγάγῃς τὸν Παῦλον, ὡς μέλλοντές τι ἀκριβέστερον πυνθάνεσθαι περὶ αὐτοῦ. v. 20. Sup. v. 12.

Ib. ἀπάγειν *A.* v. 12. ἀνέλωσι *A.* v. 13. ποιησάμενοι *A.* N. 2. v. 14. — L. v. 15. καὶ S. 1. *ib.* — *A.* B. 1. N. 2. V. v. 16. τὸ ἔνεδρον Cu. *ib.* συναγωγὴν *A.* v. 17. ἐπάναγαγε L. ἄπαγε N. 1. v. 18. — V. *ib.* νεανίσκον *A.* B. 1. v. 19. *A. ponit post* ἐπυνθάνετο *pro quo* V. *legit* ἐπύθετο αὐτόν.

21 Σὺ οὖν μὴ πεισθῇς αὐτοῖς· ἐνεδρεύουσι γὰρ αὐτὸν ἐξ αὐτῶν ἄνδρες πλείους τεσσαράκοντα, οἵτινες ἀνεθεμάτισαν ἑαυτοὺς μήτε φαγεῖν μήτε πιεῖν ἕως οὗ ἀνέλωσιν αὐτόν· καὶ νῦν ἕτοιμοί εἰσι, προσδεχόμενοι τὴν ἀπὸ σοῦ ἐπαγγελίαν.

22 Ὁ μὲν οὖν χιλίαρχος ἀπέλυσε τὸν * νεανίαν", παραγγείλας μηδενὶ ἐκλαλῆσαι ὅτι ταῦτα ἐνεφάνισας πρός με.

23 Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τινὰς τῶν ἑκατοντάρχων, εἶπεν· Ἑτοιμάσατε στρατιώτας * διακοσίους, ὅπως πορευθῶσιν ἕως Καισαρείας, καὶ ἱππεῖς ἑβδομήκοντα, καὶ * δεξιολάβους" διακοσίους, ἀπὸ τρίτης ὥρας τῆς νυκτός.

24 Κτήνη τε παραστῆσαι, * ἵνα" ἐπιβιβάσαντες τὸν Παῦλον διασώσωσι πρὸς Φήλικα τὸν ἡγεμόνα·

25 Γράψας ἐπιστολὴν * περιέχουσαν" τὸν τύπον τοῦτον·

26 Κλαύδιος Λυσίας τῷ κρατίστῳ ἡγεμόνι Φήλικι χαίρειν.

27 Τὸν ἄνδρα τοῦτον συλληφθέντα ὑπὸ τῶν Ἰου- v. 27. Act. 11. 33.
δαίων, καὶ μέλλοντα ἀναιρεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐπιστὰς σὺν τῷ στρατεύματι * ἐξειλόμην" αὐτόν, μαθὼν ὅτι Ῥωμαῖός ἐστι.

28 Βουλόμενος δὲ * γνῶναι" τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἐνεκάλουν αὐτῷ, κατήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν.

29 Ὃν εὗρον ἐγκαλούμενον περὶ ζητημάτων τοῦ νόμου αὐτῶν, μηδὲν δὲ ἄξιον θανάτου ἢ δεσμῶν ἔγκλημα ἔχοντα.

30 Μηνυθείσης δέ μοι ἐπιβουλῆς εἰς τὸν ἄνδρα * μέλλειν ἔσεσθαι ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων, ἐξαυτῆς" ἔπεμψα * πρός σε· παραγγείλας καὶ τοῖς κατηγόροις λέγειν * τὰ πρὸς αὐτὸν" ἐπὶ σοῦ. * Ἔρρωσο".

31 Οἱ μὲν οὖν στρατιῶται κατὰ τὸ διατεταγμένον αὐτοῖς, ἀναλαβόντες τὸν Παῦλον, ἤγαγον διὰ τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀντιπατρίδα.

32 Τῇ δὲ ἐπαύριον ἐάσαντες τοὺς ἱππεῖς * πορεύεσθαι" σὺν αὐτῷ, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν παρεμβολήν.

33 Οἵτινες * εἰσελθόντες"

v. 22. νεανίσκον *A* B. I. *v.* 23. † ἐνόπλους S. 2. *ib.* δεξιοβόλους *A.* *v.* 24. ὅπως N. 2. *v.* 25. ἔχουσαν B. I. *v.* 27. ἐξειλάμην B I. *v.* 28. ἐπιγνῶναι *A.* N. 2. *v.* 30. ἔσεσθαι ἐξ αὐτῶν *A.* B. I. & *pro* εἰς τὸν *usque ad* Ἰουδαίων N. 2. *ponit tantum* ἔσεσθαι, *at pro iisdem* V. *ponit* ἣν ἑτοίμασαν αὐτῷ *ib.* † αὐτὸν & — ἐξαυτῆς V. *ib.* αὐτοὺς *A.* *ib.* ἔρρωσθε L. N. I. *v.* 32. ἀπέρχεσθαι *A.* B. I. *v.* 33. ἐλθόντες. N. 2. V.

εἰς τὴν Καισάρειαν, καὶ ἀναδόντες τὴν ἐπιστολὴν τῷ ἡγεμόνι, παρέστησαν καὶ τὸν Παῦλον αὐτῷ.

34 Αναγνοὺς δὲ * ὁ ἡγεμὼν", καὶ ἐπερωτήσας ἐκ ποίας ἐπαρχίας ἐστὶ, καὶ πυθόμενος ὅτι ἀπὸ Κιλικίας.

35 Διακούσομαί σου, ἔφη, ὅταν * καὶ " οἱ κατήγοροί σου παραγένωνται. Εκέλευσέ τε αὐτὸν" ἐν τῷ πραιτωρίῳ τοῦ Ηρώδου φυλάσσεσθαι.

ΚΕΦ. κδ΄. XXIV.

v. 1. Act. 23.2. ΜΕτὰ δὲ * πέντε " ἡμέρας κατέβη ὁ ἀρχιερεὺς Ανανίας μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, καὶ * ῥήτορος" Τερτύλλου τινὸς, οἵτινες ἐνεφάνισαν τῷ ἡγεμόνι κατὰ τοῦ Παύλου.

2 Κληθέντος δὲ αὐτοῦ, ἤρξατο κατηγορεῖν ὁ Τέρτυλλος, λέγων·

3 Πολλῆς εἰρήνης τυγχάνοντες διὰ σοῦ, καὶ * κατορθωμάτων " γινομένων τῷ ἔθνει τούτῳ διὰ τῆς σῆς προνοίας, * πάντη τε " καὶ πανταχοῦ ἀποδεχόμεθα, κράτιστε Φῆλιξ, μετὰ πάσης εὐχαριστίας.

4 Ινα δὲ μὴ ἐπὶ πλεῖόν σε ἐγκόπτω, παρακαλῶ ἀκοῦσαί * σε " ἡμῶν συντόμως τῇ σῇ ἐπιεικείᾳ.

5 Εὑρόντες γὰρ τὸν ἄνδρα τοῦτον * λοιμὸν", καὶ κινοῦντα * στάσιν" πᾶσι τοῖς Ιουδαίοις τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην, πρωτοστάτην τε τῆς τῶν Ναζωραίων αἱρέσεως·

6 Ος καὶ τὸ ἱερὸν ἐπείρασε βεβηλῶσαι, ὃν καὶ ἐκρατήσαμεν, * καὶ κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον ἠθελήσαμεν κρίνειν. v. 6. Act. 21. 28.

7 Παρελθὼν δὲ Λυσίας ὁ χιλίαρχος, μετὰ πολλῆς βίας ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν * ἀπήγαγε",

8 * Κελεύσας " τοὺς κατηγόρους αὐτοῦ ἔρχεσθαι ἐπί σε· παρ' * οὗ " δυνήσῃ αὐτὸς ἀνακρίνας περὶ πάντων τούτων ἐπιγνῶναι ὧν ἡμεῖς κατηγοροῦμεν αὐτοῦ.

9 * Συνέθεντο " δὲ καὶ οἱ Ιουδαῖοι, φάσκοντες ταῦτα οὕτως ἔχειν.

v. 34. — A. B. 1. N. 2. V. v. 35. — N. 2. ib. κελεύσας & † αὐτὸν *post* φυλάσσεσθαι A. B. 1. v. 1. τινάς Cu. ib. † τινῶν & — τῶν A. B. 1. N. 2. S. 4. ib. — Cu. v. 3. διορθωμάτων A. B. 1. διορθωμ. πολλῶν N. 2. ib. πάντοτε Cu. v. 4. — B. 1. v. 5. — L. ib. στάσεις A. B. 1. N. 2. S. 3. V. v. 6. καὶ κατὰ *usque ad* παρ' οὗ *vers.* 8. — L. M. N. 1. v. 7. ἀφείλετο Cp. ἀφείλ. αὐτὸν V. ἀφείλ. καὶ πρὸς σὲ ἀπέστειλε S. 1. v. 8. κελεύων Cu. ib. ὧν S. 1. v. 9. συνεπέθεντο A. S. *om.*

10 Απε-

10 Ἀπεκρίθη δὲ ὁ Παῦλος, νεύσαντος αὐτῷ τοῦ ἡγεμόνος λέγειν· Ἐκ πολλῶν * ἐτῶν " ὄντα σε κριτὴν * τῷ ἔθνει τούτῳ ἐπιστάμενος, * εὐθυμότερον " τὰ περὶ ἐμαυτοῦ ἀπολογοῦμαι·

11 Δυναμένου σου * γνῶναι " ὅτι οὐ πλείους εἰσί μοι ἡμέραι ἢ δεκαδύο, ἀφ' ἧς ἀνέβην * προσκυνήσων " ἐν Ἱερουσαλήμ.

v. 12. Act. 25. 8. & 28. 17. 12 Καὶ οὔτε ἐν τῷ ἱερῷ εὗρόν με πρός τινα διαλεγόμενον, ἢ * ἐπισύστασιν " ποιοῦντα ὄχλου, οὔτε ἐν ταῖς συναγωγαῖς, οὔτε κατὰ τὴν πόλιν·

13 Οὔτε παραστῆσαι * δύνανταί * περὶ ὧν νῦν κατηγοροῦσί μου.

14 Ὁμολογῶ δὲ τοῦτό σοι, ὅτι κατὰ τὴν ὁδὸν ἣν λέγουσιν αἵρεσιν, οὕτω λατρεύω τῷ * πατρῴῳ Θεῷ ", πιστεύων πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ * ἐν τοῖς προφήταις " γεγραμμένοις·

v. 15. Dan. 12. 2. Joh. 5. 28, 29. 15 Ἐλπίδα ἔχων εἰς τὸν Θεὸν, ἣν καὶ αὐτοὶ οὗτοι προσδέχονται, ἀνάστασιν μέλλειν ἔσεσθαι * νεκρῶν ", δικαίων τε καὶ ἀδίκων.

16 Ἐν τούτῳ δὲ * αὐτὸς ἀσκῶ, ἀπρόσκοπον συνείδησιν * ἔχειν " πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ἀνθρώπους * διαπαντός ". v. 16. Act. 23. 1.

17 Δι' ἐτῶν δὲ πλειόνων παρεγενόμην ἐλεημοσύνας ποιήσων εἰς τὸ ἔθνος μου καὶ προσφοράς *. v. 17. Supr. 11. 29. Gal. 2. 10. Rom. 15. 25.

18 Ἐν * οἷς " εὗρόν με ἡγνισμένον ἐν τῷ ἱερῷ, οὐ μετὰ ὄχλου, οὐδὲ μετὰ θορύβου, τινὲς * ἀπὸ " τῆς Ἀσίας * Ἰουδαῖοι ". v. 18. Supr. 21. 26, 27.

19 Οὓς * ἔδει " ἐπὶ σοῦ παρεῖναι, καὶ κατηγορεῖν εἴ τι ἔχοιεν πρός με.

20 Ἢ αὐτοὶ οὗτοι εἰπάτωσαν * εἴ " τι εὗρον ἐν ἐμοὶ ἀδίκημα, στάντος μου ἐπὶ τοῦ συνεδρίου,

21 Ἢ περὶ μιᾶς ταύτης φωνῆς, ἧς ἔκραξα ἑστὼς ἐν αὐτοῖς· Ὅτι περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν ἐγὼ κρίνομαι σήμερον * ὑφ' " ὑμῶν. v. 21. Act. 23. 6. & 28. 20.

v. 10. ἐνιαυτῶν B. 1. ib. † δίκαιον B. 1. N. 2. S. 4. ib. εὐθύμως A. B. 1. N. 2. S. 2. V. v. 11. ἐπιγνῶναι B. 1. L. S. 1. ib. προσκυνῆσαι B. 1. v. 12. ἐπίστασιν A. B. 1. v. 13. † με Cu. ib. † σοι A. N. 2. S. 2. sic W. sed ponit δυνήσονται) pro δύνανται. v. 14. τῷ πατρὶ καὶ τῷ Θεῷ μου V. ib. τοὺς προφήτας Cu. & — τοῖς post ἐν N. 2. S. 3. v. 15. — A. v. 16. † καὶ Cu. sed καὶ pro δὲ B. 1. ib. ἔχων Cp. L. N. 1. 2. S. 3. ib. — B. 1. v. 17. † ἐν εὐχαῖς V. v. 18. αἷς A. B. 1. ib. τῆς A. B. 1. N. 2. ib Ἰουδαίων A. B. 1. N. 2. v. 19. δεῖ Cu. v. 20. A. B. 1. Cp. L. N. 1. 2. S. om. v. 21. ἐφ' A.

22 Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ
Φῆλιξ ἀνεβάλετο αὐτοὺς, ἀ-
κριβέστερον εἰδὼς τὰ περὶ τῆς
ὁδοῦ, εἰπών· Ὅταν Λυσίας ὁ
χιλίαρχος καταβῇ, * δια-
γνώσομαι τὰ καθ' ὑμᾶς".
v. 23. Act 27. 3. & 28. 16. 23 Διαταξάμενός τε τῷ
ἑκατοντάρχῃ τηρεῖσθαι τὸν Παῦ-
λον, ἔχειν τε ἄνεσιν, καὶ μη-
δένα κωλύειν τῶν ἰδίων αὐτοῦ
ὑπηρετεῖν, * ἢ προσέρχεσθαι
αὐτῷ".
24 Μετὰ δὲ ἡμέρας τι-
νὰς παραγενόμενος ὁ Φῆλιξ
σὺν Δρουσίλλῃ τῇ * γυναικὶ
αὐτοῦ οὔσῃ Ἰουδαίᾳ, μετε-
πέμψατο τὸν Παῦλον, καὶ ἤ-
κουσεν αὐτοῦ περὶ τῆς εἰς
Χριστὸν * πίστεως.
25 Διαλεγομένου δὲ αὐ-
τοῦ περὶ δικαιοσύνης καὶ ἐγ-
κρατείας καὶ τοῦ κρίματος τοῦ
μέλλοντος * ἔσεσθαι", ἔμ-
φοβος * γενόμενος ὁ Φῆλιξ
ἀπεκρίθη· Τὸ νῦν ἔχον πο-
ρεύου· * καιρὸν δὲ μεταλα-
βὼν" μετακαλέσομαί σε·
26 Ἅμα δὲ καὶ ἐλπίζων
ὅτι χρήματα δοθήσεται αὐτῷ
ὑπὸ τοῦ Παύλου, * ὅπως λύσῃ
αὐτόν"· διὸ καὶ πυκνότερον
αὐτὸν μεταπεμπόμενος, * ὡ-
μίλει" αὐτῷ.
27 Διετίας δὲ πληρω- v. 27. Act. 25. 14.
θείσης ἔλαβε διάδοχον ὁ
Φῆλιξ Πόρκιον Φῆστον· θέλων
* τε χάριτας" καταθέσθαι τοῖς
Ἰουδαίοις ὁ Φῆλιξ, κατέλι-
πε τὸν Παῦλον δεδεμένον.

ΚΕΦ. κε'. XXV.

1 Φῆστος οὖν ἐπιβὰς τῇ ἐ-
παρχίᾳ, μετὰ τρεῖς ἡμέ-
ρας ἀνέβη εἰς Ἱεροσόλυμα
ἀπὸ Καισαρείας.
2 * Ἐνεφάνισαν δὲ" αὐ-
τῷ * ὁ ἀρχιερεὺς" καὶ οἱ
πρῶτοι τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ
Παύλου, καὶ παρεκάλουν αὐ-
τόν,
3 Αἰτούμενοι χάριν * κατ'"
αὐτοῦ, ὅπως μεταπέμψηται
αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἐνέ-
δραν ποιοῦντες ἀνελεῖν αὐτὸν
κατὰ τὴν ὁδόν.
4 Ὁ μὲν οὖν Φῆστος ἀπε-
κρίθη τηρεῖσθαι τὸν Παῦλον
* ἐν Καισαρείᾳ", ἑαυτὸν δὲ
* μέλλειν" ἐν τάχει ἐκπορεύ-
εσθαι.
5 Οἱ οὖν δυνατοὶ ἐν ὑμῖν,
φησὶ, συγκαταβάντες, εἴ τι

v. 22. ἀκούσομαι ὑμῶν V. & † ἀκριβέστερον ante διαγ. V. S. 1. v. 23. — B. 1. v. 24. † ἰδίᾳ A. N. 2. & — αὐτοῦ L. N. 1. 2. ib. † Ἰησοῦν L. N. 2. S. 3. v. 25. — A. B. 1. N. 2. ib. † δὲ A. ib. καιρῷ ἐπιτηδείῳ B. 1. & pro μεταλαβὼν A. παραλαβ. v. 26. — καὶ A. B. 1. ἵνα ἀπολύσῃ N. 1. ib. διελέγετο N. 2. v. 27. χάριτα A. δὲ χάριν B. 1. S. 2. V. v. 2. ἐνετύχησάν τε V. ib. οἱ ἀρχιερεῖς N. 2. R. 2. S. 2. V. v. 3. παρ' N. 2. S. 1. v. 4 εἰς Καισάρειαν A B. 1. ib. — B. 1. & — ἐν τάχει L.

ἐστὶν

ἐστιν* ἐν τῷ ἀνδρὶ" τούτῳ, κατηγορείτωσαν αὐτοῦ.

6 Διατρίψας δὲ ἐν αὐτοῖς ἡμέρας * πλείους " ἢ δέκα, καταβὰς εἰς Καισάρειαν, * τῇ ἐπαύριον καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσε τὸν Παῦλον ἀχθῆναι.

7 Παραγενομένου δὲ αὐτοῦ, περιέστησαν * οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβεβηκότες Ἰουδαῖοι, πολλὰ καὶ βαρέα * αἰτιάματα φέροντες κατὰ τοῦ Παύλου", ἃ οὐκ ἴσχυον ἀποδεῖξαι·

v. 8. Act. 14. 12. & 28. 17. 8 * Ἀπολογουμένου αὐτοῦ· Ὅτι οὔτε εἰς τὸν νόμον τῶν Ἰουδαίων, οὔτε εἰς τὸ ἱερὸν, οὔτε εἰς Καίσαρά * τι " ἥμαρτον.

9 Ὁ Φῆστος * δὲ " τοῖς Ἰουδαίοις θέλων χάριν καταθέσθαι, ἀποκριθεὶς τῷ Παύλῳ εἶπε· Θέλεις εἰς Ἱεροσόλυμα ἀναβὰς, ἐκεῖ περὶ τούτων * κρίνεσθαι " ἐπ' ἐμοῦ;

10 Εἶπε δὲ ὁ Παῦλος· Ἐπὶ τοῦ βήματος Καίσαρος ἑστώς εἰμι, οὗ με δεῖ κρίνεσθαι· Ἰουδαίους οὐδὲν ἠδίκησα, ὡς καὶ σὺ κάλλιον ἐπιγινώσκεις.

11 Εἰ μὲν * γὰρ " ἀδικῶ, * καὶ " ἄξιον θανάτου πέπραχά τι, οὐ παραιτοῦμαι τὸ ἀποθανεῖν· εἰ δὲ οὐδέν ἐστιν ὧν οὗτοι κατηγοροῦσί μου, οὐδείς με δύναται αὐτοῖς χαρίσασθαι. Καίσαρα ἐπικαλοῦμαι. v. 11. Act. 18. 14.

12 Τότε ὁ Φῆστος συλλαλήσας μετὰ τοῦ συμβουλίου, ἀπεκρίθη· Καίσαρα ἐπικέκλησαι; ἐπὶ Καίσαρα πορεύσῃ.

13 Ἡμερῶν δὲ διαγενομένων τινῶν, Ἀγρίππας ὁ βασιλεὺς καὶ Βερνίκη κατήντησαν εἰς Καισάρειαν, ἀσπασόμενοι τὸν Φῆστον.

14 Ὡς δὲ πλείους ἡμέρας * διέτριβον " ἐκεῖ, ὁ Φῆστος τῷ βασιλεῖ ἀνέθετο τὰ κατὰ τὸν Παῦλον, λέγων· Ἀνήρ τις ἐστι καταλελειμμένος ὑπὸ Φήλικος δέσμιος, v. 14. Act. 24. 27.

15 Περὶ οὗ, γενομένου μου εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνεφάνισαν * οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰουδαίων, αἰτούμενοι κατ' αὐτοῦ * δίκην ".

16 Πρὸς οὓς ἀπεκρίθην, ὅτι οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις + v. 16. Deut. 17.

v. 5. † ἄτοπον *Cp.* s. 3. † ἔγκλημα v. *sed* ἄτοπον *pro* τούτῳ *A.* B 1. R. 2. & † ἄτοπον *post* τούτῳ N. 2. *v.* 6. οὐ πλείους ὀκτὼ *A.* B. 1. N. 2. R. 2. S. 2. *ib.* † καὶ *A.* *v.* 7. † αὐτὸν *A.* N. 2. R. 2. S. 2. αὐτῷ B. 1. *ib.* αἰτιώματα καταφέροντες *A.* *v.* 8. † τοῦ δὲ Παύλου & — αὐτοῦ B. 1 R. 1. *ib.* — R. 1. *v.* 9. οὖν *A* *ib.* κριθῆναι *A.* *v.* 11. οὖν A. B. 1. N. 2. *v.* 14. διέτριβεν *Cp.* s. 2. *v.* 15. † μου B. 1. *ib.* καταδίκην *A.* R 2. S 2

χαρίζεσθαί * τινα" ἄνθρωπον * εἰς ἀπώλειαν", πρὶν ἢ ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος.

17 Συνελθόντων οὖν * αὐτῶν" ἐνθάδε, ἀναβολὴν μηδεμίαν ποιησάμενος, τῇ ἑξῆς καθίσας ἐπὶ τοῦ βήματος, ἐκέλευσα ἀχθῆναι τὸν ἄνδρα.

18 Περὶ οὗ σταθέντες οἱ κατήγοροι οὐδεμίαν αἰτίαν ἐπέφερον ὧν ὑπενόουν ἐγὼ *.

19 Ζητήματα δέ τινα περὶ τῆς ἰδίας δεισιδαιμονίας εἶχον πρὸς αὐτὸν, καὶ περί τινος Ἰησοῦ τεθνηκότος, ὃν ἔφασκεν ὁ Παῦλος ζῆν.

20 Απορούμενος δὲ ἐγὼ * εἰς" τὴν περὶ * τούτου" ζήτησιν, ἔλεγον εἰ βούλοιτο πορεύεσθαι * εἰς" Ἱερουσαλὴμ, κἀκεῖ κρίνεσθαι περὶ τούτων.

21 Τοῦ δὲ Παύλου ἐπικαλεσαμένου τηρηθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τοῦ Σεβαστοῦ διάγνωσιν, ἐκέλευσα τηρεῖσθαι αὐτὸν, ἕως οὗ πέμψω" αὐτὸν πρὸς Καίσαρα.

22 Αγρίππας δὲ πρὸς τὸν Φῆστον ἔφη· Εβουλόμην καὶ αὐτὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀκοῦσαι. * Ο δέ"· Αὔριον, φησὶν, ἀκούσῃ αὐτοῦ.

23 Τῇ οὖν ἐπαύριον ἐλθόντος τοῦ Αγρίππα καὶ τῆς Βερνίκης μετὰ πολλῆς φαντασίας, καὶ εἰσελθόντων εἰς τὸ ἀκροατήριον σύν τε τοῖς χιλιάρχοις, καὶ ἀνδράσι τοῖς κατ' ἐξοχὴν * οὖσι" τῆς πόλεως, * καὶ" κελεύσαντος τοῦ Φήστου, ἤχθη ὁ Παῦλος.

24 Καί φησιν ὁ Φῆστος· Αγρίππα βασιλεῦ, καὶ πάντες οἱ συμπαρόντες ἡμῖν ἄνδρες, θεωρεῖτε * τοῦτον περὶ οὗ πᾶν" τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἐνέτυχόν μοι ἔν τε Ἱεροσολύμοις καὶ ἐνθάδε, ἐπιβοῶντες μὴ δεῖν ζῆν αὐτὸν μηκέτι.

25 Εγὼ δὲ * καταλαβόμενος" μηδὲν ἄξιον θανάτου αὐτὸν πεπραχέναι, * καὶ" αὐτοῦ δὲ τούτου ἐπικαλεσαμένου τὸν Σεβαστὸν, ἔκρινα πέμπειν * αὐτόν". v. 25. Act. 23. 9. & 26. 31.

v. 16. τινα A τινι ἀνθρώπῳ S. 1. ib. — A. B. 1. S. 1. v. 17. — R. 2. v. 18 πονηράν A. N. 2. R. 2. S. 3. ib. τὸ πονηρὸν V. πονηρῶν B. 1. R. 2. v. 20. — A ib. τούτων A. N. 2. R. P. S. 1. ib. — Cu. v. 21. ἀνεπέμψω A. B. 1. S. 4. v. 22. — R. 1. v. 23. — A. ib. — Cu. v. 24. τοῦτον; περὶ τούτου ἅπαν. S. 1. & † τὸν ἄνθρωπον post τοῦτον V. v. 25. καταλαβόμενον A. R. 2. S. 1. ib — A. ib. † Καίσαρα L. ib. — N. 2, R. 2.

26 Περὶ οὗ ἀσφαλές τι γράψαι τῷ Κυρίῳ * οὐκ ἔχω. διὸ * προήγαγον" αὐτὸν ἐφ' ὑμῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ σοῦ, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὅπως τῆς ἀνακρίσεως γενομένης σχῶ τι * γράψαι".

27 Ἄλογον γάρ μοι δοκεῖ, πέμποντα δέσμιον, μὴ καὶ τὰς κατ' αὐτοῦ αἰτίας σημᾶναι.

ΚΕΦ. κϛ'. XXVI.

1 Ἀγρίππας δὲ πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· * Ἐπιτρέπεταί" σοι ὑπὲρ σεαυτοῦ λέγειν. Τότε ὁ Παῦλος ἀπελογεῖτο, ἐκτείνας τὴν χεῖρα *.

2 Περὶ πάντων ὧν ἐγκαλοῦμαι ὑπὸ Ἰουδαίων, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ἥγημαι ἐμαυτὸν μακάριον μέλλων ἀπολογεῖσθαι ἐπὶ σοῦ σήμερον·

3 Μάλιστα * γνώστην ὄντα σε * πάντων τῶν κατὰ Ἰουδαίους ἐθῶν τε καὶ ζητημάτων. διὸ δέομαί σου, μακροθύμως ἀκοῦσαί μου.

4 Τὴν μὲν οὖν βίωσίν μου τὴν ἐκ νεότητος, τὴν ἀπ' ἀρχῆς γενομένην ἐν τῷ ἔθνει μου ἐν Ἱεροσολύμοις, ἴσασι πάντες οἱ Ἰουδαῖοι·

5 Προγινώσκοντές με ἄνωθεν, (ἐὰν θέλωσι μαρτυρεῖν,) ὅτι κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος.

6 Καὶ νῦν ἐπ' ἐλπίδι τῆς πρὸς τοὺς πατέρας * ἐπαγγελίας γενομένης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, ἕστηκα κρινόμενος·

7 * Εἰς ἣν τὸ δωδεκάφυλον ἡμῶν ἐν ἐκτενείᾳ νύκτα καὶ ἡμέραν λατρεῦον ἐλπίζει καταντῆσαι· περὶ ἧς ἐλπίδος ἐγκαλοῦμαι, βασιλεῦ Ἀγρίππα, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων.

8 Τί; ἄπιστον κρίνεται παρ' ὑμῖν εἰ ὁ Θεὸς νεκροὺς ἐγείρει;

9 Ἐγὼ μὲν οὖν ἔδοξα ἐμαυτῷ πρὸς τὸ ὄνομα Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου δεῖν πολλὰ ἐναντία πρᾶξαι.

10 Ὃ καὶ ἐποίησα ἐν Ἱεροσολύμοις· καὶ πολλοὺς * τῶν ἁγίων ἐγὼ φυλακαῖς κατέκλεισα, τὴν παρὰ τῶν ἀρχιερέων ἐξουσίαν λαβών· ἀναιρουμένων τε αὐτῶν κατήνεγκα ψῆφον.

11 Καὶ κατὰ πάσας τὰς

v. 5. Act. 23. 6. Phil. 3. 5.
v. 6. Gen. 3. 15. & 22. 18. & 26. 4. & 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Esa. 4. 2. & 7. 14. & 9. 5. & 40. 10. Jer. 23. 5. & 33. 14. Ezec. 34. 23. & 37. 24. Dan. 9. 24. Mich. 7. 20 Act. 24. 15, 21.
v. 9. Act. 8. 3. & 9. 1. & 22. 4. 1 Cor. 15. 9. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.
v. 10. Sup. 8. 3.

v. 26. † μου N. 2. S. 3. *ib.* ἐπηγάγον *A. ib.* γράψω *A.* S. 2. V. v. 1. ἐπιτέτραπται S. 2. & περὶ *pro* ὑπὲρ *A.* N. 2. S. 2. *ib.* † οὕτως N. 2. v. 3. † ἐπιστάμενος N. 2. *sic A.* R. 1. *sed post* ζητημάτων *ib.* † εἰδὼς S. 1. ἐπιστάμενος S. 1. *al.* v. 6. † ἡμῶν B. 1. N. 2. R. 4. S. 3 v. 7. ἐν ᾗ V. v. 10. † τε *A.*

συνα-

συναγωγὰς πολλάκις τιμω-
ρῶν αὐτοὺς, ἠνάγκαζον βλασ-
φημεῖν· περισσῶς τε ἐμ-
μαινόμενος αὐτοῖς, ἐδίω-
κον ἕως καὶ εἰς τὰς ἔξω πό-
λεις.
v. 12. Sup. 9. 2. & 22. 6. 12 Ἐν οἷς * καὶ" πορευ-
όμενος εἰς τὴν Δαμασκὸν
μετ' ἐξουσίας καὶ ἐπιτροπῆς
* τῆς παρὰ" τῶν ἀρχιε-
ρέων,
v. 13. Act. 9. 3. 13 Ἡμέρας μέσης, κατὰ
τὴν ὁδὸν εἶδον, βασιλεῦ, οὐ-
ρανόθεν ὑπὲρ τὴν λαμπρό-
τητα τοῦ ἡλίου, περιλάμψαν
με φῶς καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ
πορευομένους.
14 Πάντων δὲ καταπε-
σόντων ἡμῶν εἰς τὴν γῆν, ἤ-
κουσα * φωνὴν λαλοῦσαν"
πρός με, * καὶ λέγουσαν"
τῇ Ἑβραΐδι διαλέκτῳ· Σα-
οὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;
σκληρόν σοι πρὸς κέντρα λα-
κτίζειν.
15 Ἐγὼ δὲ εἶπον· Τίς εἶ
Κύριε; Ὁ δὲ * εἶπεν *· Ἐγώ
εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις.
16 Ἀλλὰ ἀνάστηθι, καὶ
στῆθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου· εἰς
τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, προ-
χειρίσασθαί σε ὑπηρέτην καὶ
μάρτυρα ὧν τε εἶδες, ὧν τε
ὀφθήσομαί σοι·
17 Ἐξαιρούμενός σε ἐκ τοῦ
λαοῦ * καὶ τῶν ἐθνῶν, εἰς οὓς
νῦν σε * ἀποστέλλω",
18 Ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς v. 18.
* αὐτῶν", τοῦ * ἐπιστρέψαι" Esa. 35. 5.
ἀπὸ σκότους εἰς φῶς, καὶ τῆς & 42. 7. & 60. 1.
ἐξουσίας τοῦ Σατανᾶ ἐπὶ τὸν Eph. 1. 18.
Θεὸν, τοῦ λαβεῖν αὐτοὺς ἀ- Colossi. 1. 13.
φεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ κλῆρον 1 Pet. 2, 25.
ἐν τοῖς ἡγιασμένοις *, πίστει
τῇ εἰς ἐμέ.
19 Ὅθεν, βασιλεῦ Ἀ-
γρίππα, οὐκ ἐγενόμην ἀ-
πειθὴς τῇ οὐρανίῳ ὀπτασίᾳ·
20 Ἀλλὰ τοῖς ἐν Δα- v. 20.
μασκῷ πρῶτον καὶ Ἱεροσο- Sup. 9. 20, 28. & 13.
λύμοις, εἰς πᾶσάν τε τὴν 14. & 22.
χώραν τῆς Ἰουδαίας, καὶ τοῖς 17, 21. Matt. 3. 8.
ἔθνεσιν, * ἀπήγγελλον" με-
τανοεῖν, καὶ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τὸν
* Θεὸν, ἄξια τῆς μετανοίας
ἔργα πράσσοντας.
21 Ἕνεκα τούτων με οἱ v. 21.
Ἰουδαῖοι συλλαβόμενοι * ἐν Supr. 21, 30.
τῷ ἱερῷ, ἐπειρῶντο διαχει-
ρίσασθαι.
22 Ἐπικουρίας οὖν τυχὼν
τῆς * παρὰ" τοῦ Θεοῦ, ἄχρι
τῆς ἡμέρας ταύτης ἕστηκα,
μαρτυρούμενος μικρῷ τε καὶ

v. 12. — R. 1. ib. — B. 1. v. 14. φωνῆς λαλούσης B. 1. ib. — A. M. N. 2. & λέγουσαν pro λαλοῦσαν A. N. 2. v. 17. † Κύριος A. B. 1. R. 3. ib. πρός με B 1. v. 17. † τῶν Ἰουδαίων S. 2. ib. ἐξαποστελῶ N. 2. S. 2. v. 18. τυφλῶν B. 1. ib. ἀποστρέψαι A. ib. † πᾶσι B 1. v. 20. ἀπαγγέλλων Cu. ἀπαγγέλλω R. 5. κατήγγελλον S. 1 ib. † ζῶντα N. 2. S. 3. v. 21. † ὄντα B. 1. N. 2. R. 1. v. 22. ἀπὸ A. B. 1. N. 2.

μεγά-

μεγάλῳ, οὐδὲν ἐκτὸς λέγων ὧν τε οἱ προφῆται ἐλάλησαν μελλόντων γίνεσθαι, καὶ Μωσῆς·

v. 23. Sup v. 18. 1Cor. 15. 20. Coloss. 1. 18. Apoc 1. 5. Luc. 2. 32.

23 Εἰ παθητὸς ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν φῶς μέλλει καταγγέλλειν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἔθνεσι.

24 Ταῦτα δὲ * αὐτοῦ" * ἀπολογουμένου, ὁ Φῆστος μεγάλῃ τῇ φωνῇ ἔφη· Μαίνῃ Παῦλε· τὰ πολλά σε γράμματα εἰς μανίαν περιτρέπει.

25 Ο δὲ *· Οὐ μαίνομαι, φησὶ, κράτιστε Φῆστε, ἀλλ᾽ ἀληθείας καὶ σωφροσύνης ῥήματα ἀποφθέγγομαι.

v. 26. Joh. 18. 20.

26 Επίσταται γὰρ περὶ τούτων ὁ βασιλεὺς, πρὸς ὃν καὶ παῤῥησιαζόμενος λαλῶ· λανθάνειν γὰρ αὐτόν τι τούτων οὐ πείθομαι οὐδέν· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γωνίᾳ πεπραγμένον τοῦτο.

27 Πιστεύεις βασιλεῦ Αγρίππα τοῖς προφήταις; οἶδα ὅτι πιστεύεις.

28 Ο δὲ Αγρίππας πρὸς τὸν Παῦλον ἔφη· Εν ὀλίγῳ με * πείθεις" Χριστιανὸν * γενέσθαι".

v. 29. 1Cor. 7. 7.

29 Ο δὲ Παῦλος * εἶπεν"· Εὐξαίμην ἂν τῷ Θεῷ καὶ * ἐν" ὀλίγῳ καὶ ἐν * πολλῷ" οὐ μόνον σὲ, ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἀκούοντάς μου σήμερον, γενέσθαι τοιούτους ὁποῖος κἀγώ εἰμι, παρεκτὸς τῶν δεσμῶν τούτων.

30 Καὶ * ταῦτα εἰπόντος αὐτοῦ", ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ ἡγεμὼν, ἥτε Βερνίκη, καὶ οἱ συγκαθήμενοι αὐτοῖς.

31 Καὶ ἀναχωρήσαντες ἐλάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Οτι οὐδὲν θανάτου ἄξιον ἢ δεσμῶν * πράσσει' ὁ ἄνθρωπος οὗτος. v. 31. Act. 23. 9. & 25. 25.

32 Αγρίππας δὲ τῷ Φήστῳ ἔφη· Απολελύσθαι ἐδύνατο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, εἰ μὴ ἐπεκέκλητο Καίσαρα.

ΚΕΦ. κζ. XXVII.

1 ΩΣ δὲ ἐκρίθη τοῦ ἀποπλεῖν * ἡμᾶς " εἰς τὴν Ιταλίαν, * παρεδίδουν" τόν τε Παῦλον καί τινας ἑτέρους δεσμώτας ἑκατοντάρχῃ, ὀνόματι Ιουλίῳ, σπείρης Σεβαστῆς. v. 1. Act. 25. 12.

v. 24. † λαλοῦντος B. 1. V. ib. † καὶ B. 1. V. v. 25. † Παῦλος A. B. 1. N. 2. R. 2. v. 28. πείθῃ A. ib. ποιῆσαι A. v. 29. ἔφη L. N. 2. — R. 1. ib. — ἐν utrobique Cu. ib. μεγάλῳ A. R. 1. S. 1 V. v. 30. — A. R. 1. v. 31. ἔπραξεν V. & † τι post δεσμῶν A. v. 1. αὐτὸν V. τοὺς περὶ τὸν Παῦλον L. S. 1. ib. παρεδίδου A. S. 2. καὶ παραδίδοσθαι V.

* Αδρα-

v. 2. 2 Cor. 11. 25. Act. 19. 29. & 20. 4. Coloss. 4. 9.

2 Ἐπιβάντες δὲ πλοίῳ * Ἀδραμυττηνῷ", * μέλλοντες" πλεῖν * τοὺς κατὰ τὴν Ἀσίαν τόπους, ἀνήχθημεν, ὄντος σὺν ἡμῖν Ἀριστάρχου Μακεδόνος Θεσσαλονικέως.

v. 3. Act. 24. 23. & 28. 16.

3 Τῇ * τε" ἑτέρᾳ κατήχθημεν εἰς Σιδῶνα. φιλανθρώπως τε ὁ * Ἰούλιος" τῷ Παύλῳ χρησάμενος, ἐπέτρεψε πρὸς τοὺς φίλους * πορευθέντα" ἐπιμελείας τυχεῖν.

4 Κἀκεῖθεν ἀναχθέντες ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κύπρον, διὰ τὸ τοὺς ἀνέμους εἶναι ἐναντίους.

5 Τό, τε πέλαγος τὸ κατὰ τὴν Κιλικίαν καὶ Παμφυλίαν διαπλεύσαντες, * κατήλθομεν" εἰς * Μύρα" τῆς Λυκίας.

6 Κἀκεῖ εὑρὼν ὁ ἑκατόνταρχος πλοῖον * Ἀλεξανδρῖνον" πλέον εἰς τὴν Ἰταλίαν, * ἐνεβίβασεν" ἡμᾶς εἰς αὐτό.

7 Ἐν ἱκαναῖς δὲ ἡμέραις βραδυπλοοῦντες, καὶ μόλις γενόμενοι κατὰ τὴν Κνίδον, μὴ προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τὴν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην·

8 Μόλις τε παραλεγόμενοι αὐτήν, ἤλθομεν εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις * Λασαία".

9 Ἱκανοῦ δὲ χρόνου διαγενομένου, καὶ ὄντος ἤδη ἐπισφαλοῦς τοῦ πλοός, διὰ τὸ καὶ τὴν νηστείαν ἤδη παρεληλυθέναι, * παρῄνει" ὁ Παῦλος,

10 Λέγων αὐτοῖς· Ἄνδρες, θεωρῶ ὅτι μετὰ ὕβρεως καὶ πολλῆς ζημίας οὐ μόνον τοῦ * φόρτου" καὶ τοῦ πλοίου, ἀλλὰ καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν μέλλειν ἔσεσθαι τὸν πλοῦν.

11 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος τῷ κυβερνήτῃ καὶ τῷ ναυκλήρῳ ἐπείθετο μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὸ τοῦ Παύλου λεγομένοις.

12 Ἀνευθέτου δὲ τοῦ λιμένος ὑπάρχοντος πρὸς παραχειμασίαν, οἱ * πλείους" ἔθεντο βουλὴν ἀναχθῆναι κἀκεῖθεν, εἴ πως δύναιντο καταντήσαντες εἰς Φοίνικα παραχειμάσαι, λιμένα τῆς Κρήτης βλέποντα κατὰ Λίβα καὶ κατὰ Χῶρον.

13 Ὑποπνεύσαντος δὲ Νότου, δόξαντες τῆς προθέσεως κεκρατηκέναι, ἄραντες

v. 2. Ἀδραμυττηνῷ A. Ἀδραμμυττηνῷ Cu. Ἀτραμυττηνῷ R. 5. ib. μέλλοντι A. N. 2. R. 3. S. 2. V. ib. † ἐπὶ A. N. 2. S. 2. V. v. 3. δὲ Cu. ib. Ἰουλιανὸς A ib. πορευθέντι A. v. 5. κατήχθημεν Cp. S. 1. ib. Λύστραν V. v. 6. Ἀλεξανδρινὸν Cu. ib. ἀνεβίβασεν Ca. v. 8. Ἀλασσα A. v. 9. παρεκάλει αὐτοὺς V. v. 10. φορτίου A. v. 12. πλείονες A.

ἆσσον

ἆσσον παρελέγοντο τὴν Κρήτην.

14 Μετ' οὐ πολὺ δὲ ἔβαλε κατ' αὐτῆς ἄνεμος τυφωνικὸς, ὁ καλούμενος * Εὐροκλύδων".

15 Συναρπασθέντος δὲ τοῦ πλοίου, καὶ μὴ δυναμένου ἀντοφθαλμεῖν τῷ ἀνέμῳ, ἐπιδόντες ἐφερόμεθα.

16 Νησίον δέ τι ὑποδραμόντες καλούμενον * Κλαύδην", μόλις ἰσχύσαμεν περικρατεῖς γενέσθαι τῆς σκάφης.

17 Ην ἄραντες, βοηθείαις ἐχρῶντο, ὑποζωννύντες τὸ πλοῖον· φοβούμενοί τε * μὴ" εἰς τὴν Σύρτιν ἐκπέσωσι, χαλάσαντες * τὸ σκεῦος", οὕτως * ἐφέροντο".

18 Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο·

19 Καὶ τῇ τρίτῃ αὐτόχειρες τὴν σκευὴν τοῦ πλοίου * ἐῤῥίψαμεν".

20 Μήτε δὲ ἡλίου, μήτε ἄστρων ἐπιφαινόντων ἐπὶ πλείονας ἡμέρας, χειμῶνός τε * οὐκ ὀλίγου" ἐπικειμένου, λοιπὸν περιῃρεῖτο πᾶσα ἐλπὶς τοῦ σώζεσθαι ἡμᾶς.

21 Πολλῆς δὲ ἀσιτίας ὑπαρχούσης, * τότε" σταθεὶς ὁ Παῦλος ἐν μέσῳ αὐτῶν, εἶπεν· Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες, πειθαρχήσαντάς μοι, μὴ ἀνάγεσθαι ἀπὸ τῆς Κρήτης, κερδῆσαί τε τὴν ὕβριν ταύτην καὶ τὴν ζημίαν.

22 Καὶ τανῦν παραινῶ ὑμᾶς εὐθυμεῖν· ἀποβολὴ γὰρ ψυχῆς * οὐδεμία" ἔσται ἐξ ὑμῶν, πλὴν τοῦ πλοίου.

23 Παρέστη γάρ μοι τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἄγγελος τοῦ Θεοῦ οὗ * εἰμι, ᾧ καὶ" λατρεύω,

24 Λέγων· Μὴ φοβοῦ Παῦλε· Καίσαρί σε δεῖ παραστῆναι· καὶ ἰδοὺ, κεχάρισταί σοι ὁ Θεὸς πάντας τοὺς πλέοντας μετὰ σοῦ.

25 Διὸ εὐθυμεῖτε ἄνδρες· πιστεύω γὰρ τῷ Θεῷ ὅτι οὕτως ἔσται καθ' ὃν τρόπον λελάληταί μοι.

26 Εἰς νῆσον δέ τινα δεῖ ἡμᾶς ἐκπεσεῖν. v. 26. Act. 28. 1.

27 Ὡς δὲ τεσσαρεσκαιδεκάτη νὺξ * ἐγένετο", διαφερομένων ἡμῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ, κατὰ μέσον τῆς νυκτὸς ὑπενόουν οἱ ναῦται * προσάγειν" τινὰ αὐτοῖς χώραν.

28 Καὶ βολίσαντες, εὗ-

v. 14. Ευρακύλων *A.* Ευροκύδων *Cu.* v. 16. Καύδην *W.* & — καλούμ. N. 2. v. 17. μήπως S. 2. *ib.* τὰ ἱστία N. 1. *ib.* ἐφερόμεθα N. 2. v. 19. ἔῤῥιψαν *A.* N. 2. S. 2. v. 20. πολλοῦ M. v. 21. — *A.* v. 22. οὐδεμιᾶς N. 2. S. 1. V. v. 23. ἐγὼ N. 2. v. 27. ἐπεγένετο *A.* *ib.* προσανέχειν R. 1.

ρον ὀργυιὰς εἴκοσι· βραχὺ δὲ * διαστήσαντες, καὶ πάλιν βολίσαντες, εὗρον ὀργυιὰς δεκαπέντε.

29 Φοβούμενοί τε * μήπως εἰς " τραχεῖς τόπους * ἐκπέσωσιν", ἐκ πρύμνης ῥίψαντες ἀγκύρας * τέσσαρας", ηὔχοντο ἡμέραν γενέσθαι.

30 Τῶν δὲ ναυτῶν ζητούντων * φυγεῖν " ἐκ τοῦ πλοίου, καὶ χαλασάντων τὴν σκάφην εἰς τὴν θάλασσαν, προφάσει ὡς ἐκ πρώρας μελλόντων ἀγκύρας ἐκτείνειν,

31 Εἶπεν ὁ Παῦλος τῷ ἑκατοντάρχῃ καὶ τοῖς στρατιώταις· Ἐὰν μὴ οὗτοι μείνωσιν ἐν τῷ πλοίῳ, ὑμεῖς σωθῆναι οὐ δύνασθε.

32 Τότε οἱ στρατιῶται ἀπέκοψαν τὰ σχοινία τῆς σκάφης, καὶ εἴασαν αὐτὴν ἐκπεσεῖν.

33 Ἄχρι δὲ οὗ ἔμελλεν ἡμέρα γίνεσθαι, παρεκάλει ὁ Παῦλος ἅπαντας μεταλαβεῖν * τροφῆς, λέγων· Τεσσαρεσκαιδεκάτην σήμερον ἡμέραν * προσδοκῶντες, ἄσιτοι διατελεῖτε", μηδὲν προσλαβόμενοι·

34 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς * προσλαβεῖν " τροφῆς· τοῦτο γὰρ πρὸς τῆς ὑμετέρας σωτηρίας ὑπάρχει· οὐδενὸς γὰρ ὑμῶν θρὶξ ἐκ τῆς κεφαλῆς * πεσεῖται".

v. 34. Matt. 10. 30. Luc. 12. 7. & 21. 18.

35 Εἰπὼν δὲ ταῦτα, καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαρίστησε τῷ Θεῷ ἐνώπιον πάντων, καὶ * κλάσας " ἤρξατο ἐσθίειν.

v. 35. 1 Sam. 9. 13. Joh. 6. 11. 1 Tim. 3. 3.

36 Εὔθυμοι δὲ γενόμενοι πάντες, καὶ αὐτοὶ * προσελάβοντο" τροφῆς.

37 * Ἦμεν " δὲ ἐν τῷ πλοίῳ αἱ πᾶσαι ψυχαὶ, διακόσιαι ἑβδομηκοντα* ἕξ".

v. 37. Act. 2. 41. & 7. 14. Rom. 13. 1. 1 Pet. 3. 20.

38 Κορεσθέντες δὲ τροφῆς, ἐκούφιζον τὸ πλοῖον, ἐκβαλλόμενοι τὸν σῖτον εἰς τὴν θάλασσαν.

39 Ὅτε δὲ ἡμέρα ἐγένετο, τὴν γῆν οὐκ ἐπεγίνωσκον· κόλπον δέ τινα κατενόουν ἔχοντα αἰγιαλὸν, εἰς ὃν * ἐβουλεύσαντο", εἰ * δύναιντο", ἐξῶσαι τὸ πλοῖον.

40 Καὶ τὰς ἀγκύρας περιελόντες εἴων εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα ἀνέντες τὰς ζευκτηρίας τῶν πηδαλίων· καὶ ἐπάραντες τὸν ἀρτέμονα τῇ πνεούσῃ, κατεῖχον εἰς τὸν αἰγιαλόν.

v. 28. † ἐκεῖθεν V. *v.* 26. μήπω κατὰ *A.* *ib.* ἐκπέσωμεν L. S. 5. *W.* *ib.* — N. 1. *v.* 30. ἐκφυγεῖν *A.* *v.* 33. τινος S. 2. *ib.* ἐπιτελεῖτε προσδοκῶντες καὶ ἄσιτοι διαμένετε N. 2. *v.* 34. μεταλαβεῖν *A.* N. 2. R. 8. *ib.* ἀπολεῖται *A.* L. N. 2. *v.* 35. — L. *v.* 36. προσέλαβον *A.* *v.* 37. ἤμεθα *A.* *ib.* πέντε *A.* *v.* 39. ἐβούλοντο *A.* ἐβουλεύοντο R. 1. & πρὸς pro εἰς *A.* *ib.* δυνατὸν L. N. 1. 2.

41 Περι-

v. 41. 2 Cor. 11. 25. 41 Περιπεσόντες δὲ εἰς τόπον διθάλασσον, ἐπώκειλαν τὴν ναῦν· καὶ ἡ μὲν πρῷρα ἐρείσασα ἔμεινεν ἀσάλευτος, ἡ δὲ πρύμνα ἐλύετο ὑπὸ τῆς βίας * τῶν κυμάτων".

42 Τῶν δὲ στρατιωτῶν βουλὴ ἐγένετο ἵνα τοὺς δεσμώτας ἀποκτείνωσι, μήτις ἐκκολυμβήσας * διαφύγοι".

43 Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος, βουλόμενος διασῶσαι τὸν Παῦλον, ἐκώλυσεν αὐτοὺς τοῦ βουλήματος, ἐκέλευσέ τε τοὺς δυναμένους κολυμβᾶν, ἀπορρίψαντας πρώτους ἐπὶ τὴν γῆν ἐξιέναι·

44 Καὶ τοὺς λοιπούς, οὓς μὲν ἐπὶ σανίσιν, οὓς δὲ ἐπί τινων τῶν ἀπὸ τοῦ πλοίου. καὶ οὕτως ἐγένετο πάντας διασωθῆναι ἐπὶ τὴν γῆν.

ΚΕΦ. κη'. XXVIII.

v. 1. Act. 27. 26. 1 Καὶ διασωθέντες *, τότε * ἐπέγνωσαν" ὅτι * Μελίτη" ἡ νῆσος καλεῖται.

v. 2. Rom. 1. 14. 1 Cor. 14. 11. Coloss. 3. 11. 2 Οἱ δὲ βάρβαροι παρεῖχον οὐ τὴν τυχοῦσαν φιλανθρωπίαν ἡμῖν· ἀνάψαντες γὰρ πυράν, προσελάβοντο πάντας ἡμᾶς, διὰ τὸν ὑετὸν τὸν ἐφεστῶτα, καὶ διὰ τὸ ψῦχος.

3 Συστρέψαντος δὲ τοῦ Παύλου φρυγάνων * πλῆθος, καὶ ἐπιθέντος ἐπὶ τὴν πυράν, ἔχιδνα ἐκ τῆς θέρμης * ἐξελθοῦσα" * καθῆψε" τῆς χειρὸς αὐτοῦ.

4 Ὡς δὲ εἶδον οἱ βάρβαροι κρεμάμενον τὸ θηρίον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Πάντως φονεύς ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὃν διασωθέντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῇν οὐκ εἴασεν.

5 Ὁ μὲν οὖν, * ἀποτινάξας" τὸ θηρίον εἰς τὸ πῦρ, ἔπαθεν οὐδὲν κακόν· v. 5. Marc. 16. 18. Luc. 10. 19.

6 Οἱ δὲ προσεδόκων αὐτὸν μέλλειν πίμπρασθαι, ἢ καταπίπτειν ἄφνω * νεκρόν". v. 6. Act. 14. 11. Ἐπὶ πολὺ δὲ αὐτῶν προσδοκώντων, καὶ θεωρούντων μηδὲν ἄτοπον εἰς αὐτὸν γινόμενον, μεταβαλλόμενοι ἔλεγον Θεὸν αὐτὸν εἶναι.

7 Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ὑπῆρχε χωρία τῷ πρώτῳ τῆς νήσου, ὀνόματι * Ποπλίῳ", ὃς ἀναδεξά-

v. 41. τοῦ σάλου V. v. 42. διαφύγῃ A. v. 1. † οἱ περὶ τὸν Παῦλον &c — τότε N. 1. οἱ περὶ τὸν Παῦλον ἐκ τοῦ πλοὸς S 2. ib. ἀπέγνωμεν A. R. 1. ib. Μιτυλήνη V. v. 3. † τι A. R. 1. ib. διεξελθ. &c ἀπὸ pro ἐκ A. Cp. S. 2. ib. καθήψατο R. 4. v. 5. ἀποτιναξάμενος A. N. 1. 2. v. 6. καὶ ἀποθανεῖν V. v. 7. Πουπλίῳ Cu.

μενος ἡμᾶς, τρεῖς ἡμέρας φιλοφρόνως ἐξένισεν.

v. 8. Jac. 5. 14, 15. 8 Ἐγένετο δὲ τὸν πατέρα τοῦ * Ποπλίου" πυρετοῖς καὶ δυσεντερίᾳ συνεχόμενον κατακεῖσθαι· πρὸς ὃν ὁ Παῦλος εἰσελθὼν, καὶ προσευξάμενος, * ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἰάσατο αὐτόν.

9 Τούτου * οὖν" γενομένου, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ ἔχοντες ἀσθενείας ἐν τῇ νήσῳ, προσήρχοντο καὶ ἐθεραπεύοντο.

10 Οἳ καὶ πολλαῖς τιμαῖς ἐτίμησαν ἡμᾶς, καὶ ἀναγομένοις ἐπέθεντο τὰ πρὸς * τὴν χρείαν".

11 Μετὰ δὲ τρεῖς μῆνας * ἀνήχθημεν" ἐν πλοίῳ παρακεχειμακότι ἐν τῇ νήσῳ, Ἀλεξανδρίνῳ, παρασήμῳ Διοσκούροις.

12 Καὶ καταχθέντες εἰς Συρακούσας, ἐπεμείναμεν ἡμέρας τρεῖς.

13 Ὅθεν περιελθόντες κατηντήσαμεν εἰς Ῥήγιον, καὶ μετὰ μίαν ἡμέραν ἐπιγενομένου νότου, δευτεραῖοι ἤλθομεν εἰς Ποτιόλους.

14 Οὗ εὑρόντες ἀδελφοὺς, παρεκλήθημεν * ἐπ᾽ αὐτοῖς * ἐπιμεῖναι" ἡμέρας ἑπτά· καὶ οὕτως εἰς τὴν Ῥώμην ἤλθομεν.

15 Κἀκεῖθεν οἱ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες τὰ περὶ ἡμῶν, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν ἡμῖν ἄχρις Ἀππίου φόρου καὶ Τριῶν ταβερνῶν· οὓς ἰδὼν ὁ Παῦλος, εὐχαριστήσας τῷ Θεῷ, ἔλαβε θάρσος.

16 Ὅτε δὲ * ἤλθομεν" εἰς Ῥώμην, * ὁ ἑκατόνταρχος παρέδωκε τοὺς δεσμίους τῷ στρατοπεδάρχῃ· τῷ δὲ" Παύλῳ ἐπετράπη μένειν καθ᾽ ἑαυτὸν, σὺν τῷ φυλάσσοντι αὐτὸν στρατιώτῃ. v. 16. Act. 24. 23. & 27. 3.

17 Ἐγένετο δὲ μετὰ ἡμέρας τρεῖς συγκαλέσασθαι τὸν Παῦλον τοὺς ὄντας τῶν Ἰουδαίων πρώτους· συνελθόντων δὲ αὐτῶν, ἔλεγε πρὸς αὐτούς· Ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἐγὼ οὐδὲν ἐναντίον ποιήσας τῷ * λαῷ ἢ τοῖς ἔθεσι τοῖς πατρῴοις", δέσμιος ἐξ Ἱεροσολύμων παρεδόθην εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων· v. 17. Act. 21. 33. & 24. 12, 13, 14. & 25. 8.

18 Οἵτινες ἀνακρίναντές με ἐβούλοντο ἀπολῦσαι, διὰ τὸ μηδεμίαν αἰτίαν θανάτου ὑπάρχειν ἐν ἐμοί. v. 18. Act. 22. 24. & 24. 10. & 25. 8. & 26. 31.

19 Ἀντιλεγόντων δὲ τῶν Ἰουδαίων, ἠναγκάσθην ἐπικαλέσασθαι Καίσαρα· * οὐχ v. 19. Act. 25. 11.

v. 8. Πουπλίου Cu. ib. † καὶ R. 1. v. 9. δὲ A. v. 10. τὰς χρείας A. v. 11. ἤχθημεν N. 1. S. 3. v. 14. † οὐ μετρίως S. 1. & παρ᾽ pro ἐπ᾽ N. 2. S. 1. ib. ἐπιμείναντες L. v. 16. εἰσήλθομεν A. S. 3. ib. — A. R. 1. V. v. 17. νόμῳ ἢ τῷ ἔθει τῷ πατρῴῳ V. v. 19. — L. & κατηγορεῖν pro κατηγορῆσαι A.

ὡς τοῦ ἔθνους μου ἔχων τι κατηγορῆσαι".

v. 20. Act. 23. 6. & 24. 21. & 26. 6. 7. 29. Eph. 6. 20. 2 Tim. 1. 16.

20 Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν παρεκάλεσα ὑμᾶς ἰδεῖν καὶ προσλαλῆσαι· ἕνεκεν γὰρ τῆς ἐλπίδος τοῦ Ἰσραὴλ τὴν ἅλυσιν ταύτην περίκειμαι.

21 Οἱ δὲ πρὸς αὐτὸν εἶπον· Ἡμεῖς οὔτε γράμματα περὶ σοῦ ἐδεξάμεθα ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας· οὔτε παραγενόμενός τις τῶν ἀδελφῶν ἀπήγγειλεν ἢ ἐλάλησέ τι περὶ σοῦ πονηρόν.

v. 22. Act. 24. 5. 14.

22 Ἀξιοῦμεν δὲ παρὰ σοῦ ἀκοῦσαι ἃ φρονεῖς. περὶ μὲν γὰρ τῆς αἱρέσεως ταύτης γνωστόν ἐστιν ἡμῖν ὅτι πανταχοῦ ἀντιλέγεται.

v. 23. Vid. Act. 26. 6.

23 Ταξάμενοι δὲ * αὐτῷ" ἡμέραν, * ἧκον" πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν ξενίαν πλείονες· οἷς ἐξετίθετο * διαμαρτυρόμενος" τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, πείθων τε αὐτοὺς * τὰ" περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπό τε τοῦ νόμου Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν, ἀπὸ πρωῒ ἕως ἑσπέρας.

v. 24. Act. 17. 4.

24 Καὶ οἱ μὲν * ἐπείθοντο τοῖς λεγομένοις *, οἱ δὲ ἠπίστουν.

25 Ἀσύμφωνοι δὲ ὄντες πρὸς ἀλλήλους, ἀπελύοντο, εἰπόντος τοῦ Παύλου ῥῆμα ἕν, ὅτι καλῶς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐλάλησε διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν,

26 Λέγον· Πορεύθητι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ εἰπέ· Ἀκοῇ ἀκούσετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδητε·

v. 26. Esai. 6. 9. Ezec. 12. 2. Matt. 13. 14. Marc. 4. 12. Luc. 8. 10. Joh. 12. 40. Rom. 11. 8.

27 Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν· μήποτε ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ τῇ καρδίᾳ συνῶσι, καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσωμαι αὐτούς.

v. 28. Act. 13. 14. 46. & 18. 6. Luc. 24. 47.

28 Γνωστὸν οὖν ἔστω ὑμῖν, ὅτι τοῖς ἔθνεσιν ἀπεστάλη * τὸ σωτήριον τοῦ Θεοῦ, αὐτοὶ καὶ ἀκούσονται.

29 * Καὶ ταῦτα αὐτοῦ εἰπόντος, ἀπῆλθον οἱ Ἰουδαῖοι, πολλὴν ἔχοντες ἐν ἑαυτοῖς συζήτησιν".

30 Ἔμεινε δὲ ὁ Παῦλος διετίαν ὅλην ἐν ἰδίῳ μισθώματι· καὶ ἀπεδέχετο πάντας τοὺς εἰσπορευομένους πρὸς αὐτόν,

31 Κηρύσσων τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διδάσκων τὰ περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάσης παῤῥησίας, ἀκωλύτως.

v. 23. — N. 2. *ib.* ἦλθον *A.* N. 1. *ib.* παρατιθέμενος *A. ib.* — *A.* R. 2. *v.* 24. † αὐτῶν N. 2. *ib.* † ὑπὸ τοῦ Παύλου L. *v.* 28. † τοῦτο *A.* N. 2. R. 1. *v.* 29. — B. 1.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος Ἰησοῦ Χριστοῦ, κλητὸς ἀπόστολος, ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον Θεοῦ,

2 (Ὃ προεπηγγείλατο διὰ τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἐν γραφαῖς ἁγίαις,)

3 Περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, (τοῦ γενομένου *ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα·

4 Τοῦ *ὁρισθέντος" υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει, κατὰ πνεῦμα ἁγιωσύνης, ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν,) Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν

5 (Δι' οὗ ἐλάβομεν χάριν καὶ ἀποστολὴν εἰς ὑπακοὴν πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν, ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ·

6 Ἐν οἷς ἐστε καὶ ὑμεῖς, κλητοὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ.)

7 Πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν Ῥώμῃ, ἀγαπητοῖς Θεοῦ, κλητοῖς ἁγίοις· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Πρῶτον μὲν εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ *ὑπὲρ" πάντων ὑμῶν, ὅτι ἡ πίστις ὑμῶν καταγγέλλεται ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ.

9 Μάρτυς γάρ *μου" ἐστὶν ὁ Θεὸς, ᾧ λατρεύω ἐν τῷ πνεύματί μου, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὡς ἀδιαλείπτως μνείαν ὑμῶν ποιοῦμαι·

10 *Πάντοτε" ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου δεόμενος, εἴπως ἤδη ποτὲ εὐοδωθήσομαι ἐν τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς.

11 Ἐπιποθῶ γὰρ ἰδεῖν ὑμᾶς, ἵνα τι μεταδῶ χάρισμα ὑμῖν πνευματικὸν, εἰς τὸ στηριχθῆναι ὑμᾶς·

v. 3. αὐτοῦ V. v. 4. προορισθέντος R. I. v. 8. περὶ A. v. 9. μοι S. I. V. & *post* ποιοῦμαι *Cu. ponit periodum* v. 10. — *Chr. W. sic Cu. al. & conjungit hunc vers. cum superiori.*

v. 1. Act. 9. 15. & 13. 2. 9. Gal. 1. 15. v. 2. Tit. 1. 2. Gen 3. 15. & 22. 18. & 26. 4. & 49. 10. Deut. 18. 15. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Esa. 4. 2. & 7. 14. & 9. 5. & 40. 10. Jer. 23. 5. & 33. 14. Ezec. 34. 23. & 37. 24. Dan. 9. 24. Mich. 7. 20. v. 3. 2 Sam. 7. 12. Psal. 132. 11. Matt. 1. 1. &c. Luc. 1. 32. & 3. 23, 31. Act. 2. 30. & 13. 23. 2 Tim. 2. 8. v. 4. Joh. 10. 30, &c. Act. 13. 33, 35. Hebr. 1. 5. & 5. 5, 6. v. 5. Rom. 12. 3 & 15. 15. 1 Cor. 15. 10. Eph. 3. 8. Rom. 16. 26. v. 7. 1 Cor. 1. 2. Eph. 1. 1. 1 Thess. 4. 7.

v. 8. Eph. 5. 20. Heb. 13. 15. 1 Pet. 2. 5. 1 Thess. 1. 8. v. 9. Rom. 9. 1. & 15. 23, 29. 2 Cor. 1. 23. & 11. 31. Gal. 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5, 17. & 3. 10. 2 Tim. 1. 3. v. 10. Inf. 15. 23. 32. 1 Thess. 3. 10. v. 11. Inf. 15. 29.

12 Τοῦ

v. 12. Inf. 15. 32. 12 Τοῦτο δέ ἐστι, συμπαρακληθῆναι ἐν ὑμῖν διὰ τῆς ἐν ἀλλήλοις πίστεως, ὑμῶν τε καὶ ἐμοῦ.

v. 13. Infr. 15. 23. 1 Thess. 2. 18. 13 * Οὐ θέλω" δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι πολλάκις προεθέμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, (καὶ ἐκωλύθην ἄχρι τοῦ δεῦρο,) ἵνα καρπόν * τινα" σχῶ καὶ ἐν ὑμῖν, καθὼς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν.

v. 14. 1 Cor. 9. 16. 2 Cor. 11. 28. 14 Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις ὀφειλέτης εἰμί·

15 Οὕτω τὸ κατ' ἐμὲ πρόθυμον καὶ * ὑμῖν τοῖς ἐν Ῥώμῃ εὐαγγελίσασθαι.

v. 16. Psal. 40. 10. 2 Tim. 1. 8. 1 Cor. 1. 18. & 15. 2. 16 Οὐ γὰρ ἐπαισχύνομαι τὸ εὐαγγέλιον * τοῦ Χριστοῦ"· δύναμις γὰρ Θεοῦ ἐστιν εἰς σωτηρίαν παντὶ τῷ πιστεύοντι, Ἰουδαίῳ τε * πρῶτον" καὶ Ἕλληνι.

v. 17. Habac. 2. 4. Joh. 3. 36. Inf. 3. 21. Gal. 3. 11. Phil. 3. 9. Heb. 10. 38. 17 Δικαιοσύνη * γὰρ" Θεοῦ ἐν αὐτῷ ἀποκαλύπτεται ἐκ πίστεως εἰς πίστιν· καθὼς γέγραπται· Ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως * ζήσεται".

18 Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ Θεοῦ ἀπ' οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν * ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν * ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων·

v. 19. Act. 14. 14. &c. & 17. 24. &c. 19 * Διότι" τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ, φανερόν ἐστιν ἐν αὐτοῖς· ὁ γὰρ Θεὸς αὐτοῖς ἐφανέρωσε.

20 Τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου, τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται, ἥ τε ἀΐδιος αὐτοῦ δύναμις καὶ θειότης· εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους. v. 20. Psal. 19. 2. &c. & 148. 3. &c.

21 Διότι γνόντες τὸν Θεὸν, οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν, ἢ εὐχαρίστησαν· ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδία. v. 21. Deut. 28. 28. 29. Eph. 4. 17.

22 Φάσκοντες εἶναι σοφοὶ, ἐμωράνθησαν,

23 Καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου Θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνος φθαρτοῦ ἀνθρώπου, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν. v. 23. Deut. 4. 15. &c. 2 Reg. 17. 29. Psal. 106. 20. Sap. 12. 23 &c. Jer. 2. 11. Esa. 40. 17, 18 Act. 17. 29.

24 Διὸ * καὶ" παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν, τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς· Psal. 81. 13. Act. 14. 16. 2 Thess. 2. 11.

25 Οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν.

26 Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας· αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐ- v. 26. Levit. 18. 22, 23. Eph. 5. 11, 12.

v. 13. οὐκ οἴομαι *Cu. ib.* — M. 2. *v.* 15. † ἐν *Cu.* *v.* 16. — *A* R. 1. V. *ib.* — R. 1. *v.* 17 δὲ *A. ib.* ζῇ V. *v.* 18. † τῶν *Cu. ib.* † τοῦ Θεοῦ V. *v.* 19. ὅτι *Cu.* *v.* 24. — *Cu.*

των μετήλλαξαν τὴν φυσι-
κὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύ-
σιν *.

27 Ὁμοίως * τε " καὶ οἱ
ἄῤῥενες ἀφέντες τὴν φυσι-
κὴν χρῆσιν τῆς θηλείας, ἐξε-
καύθησαν * ἐν τῇ ὀρέξει αὐ-
τῶν " εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες
ἐν ἄρσεσι τὴν ἀσχημοσύνην
κατεργαζόμενοι, καὶ τὴν ἀν-
τιμισθίαν ἣν ἔδει, τῆς πλάνης
αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμ-
βάνοντες.

28 Καὶ καθὼς οὐκ ἐδο-
κίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν
ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς
ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν,
ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα·

29 Πεπληρωμένους πάσῃ
ἀδικίᾳ, * πορνείᾳ ", * πο-
νηρίᾳ ", πλεονεξίᾳ, κακίᾳ·
μεστοὺς φθόνου, φόνου, ἔριδος,
* δόλου ", κακοηθείας·

30 Ψιθυριστὰς, * κατα-
λάλους ", θεοστυγεῖς, ὑβρι-
στὰς, ὑπερηφάνους, ἀλαζό-
νας, ἐφευρετὰς κακῶν, γο-
νεῦσιν ἀπειθεῖς,

31 Ἀσυνέτους, ἀσυνθέ-
τους, ἀστόργους, * ἀσπόν-
δους ", ἀνελεήμονας.

v. 32. Hos 7. 3. 32 Οἵτινες τὸ δικαίωμα
τοῦ Θεοῦ ἐπιγνόντες, (* ὅτι
οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες
ἄξιοι θανάτου εἰσὶν) οὐ μό-
νον * αὐτὰ ποιοῦσιν, ἀλλὰ
* καὶ " συνευδοκοῦσι τοῖς
πράσσουσι.

ΚΕΦ. Β. II.

1 Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὦ v. 1. 2 Sam 12.
ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· 5.
ἐν ᾧ γὰρ * κρίνεις τὸν ἕτερον, Matt 7.1.
σεαυτὸν κατακρίνεις· τὰ γὰρ 1 Cor 4.5.
αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων.

2 Οἴδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρί-
μα τοῦ Θεοῦ ἐστι κατὰ ἀλή-
θειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα
πράσσοντας.

3 Λογίζῃ δὲ τοῦτο, ὦ
ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοι-
αῦτα πράσσοντας, καὶ ποιῶν
αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφεύξῃ τὸ
κρίμα τοῦ Θεοῦ;

4 Ἢ τοῦ πλούτου τῆς χρη- v. 4. Esa. 30.
στότητος αὐτοῦ, καὶ τῆς ἀνοχῆς, 18
καὶ τῆς μακροθυμίας κατα- 2 Petri 3.
φρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρη- 9, 15.
στὸν τοῦ Θεοῦ εἰς μετάνοιάν σε v. 5. Deut 32.
ἄγει; 34.

5 Κατὰ δὲ τὴν σκληρό- Rom. 9. 22.
τητά σου καὶ ἀμετανόητον καρ- Jac. 5. 3.
δίαν, θησαυρίζεις σεαυτῷ v. 6. Job 34.
ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ 11.
* ἀποκαλύψεως " δικαιο- Psal. 62. 12
κρισίας τοῦ Θεοῦ, Jer 17.10. & 32. 19.

6 Ὃς ἀποδώσει ἑκάστῳ κα- Matt. 16. 27.
τὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· Rom 14. 12

7 Τοῖς μὲν καθ' ὑπομο- 1 Cor 3.8. 2 Cor, 5. 10. Apoc, 22. 12.

v. 26. † χρῆσιν Cu. v. 27. δὲ A. ib. — E. v. 29. — A. ib. — Cu. ib. — A. v. 30. καταλάλους Cu. v. 31. — A. v. 32. † οὐκ ἐνόησαν Cl. & ἐπιγινώσκοντες pro ἐπιγνόντες R. 2. ib. † οἱ v. ib. οἱ v. v. 1. † κρίματι Cp. v. 5. ἀνταποδώσεως A. & † καὶ ante δικαιοκρ. Cu.

τὴν ἔργου ἀγαθοῦ, δόξαν καὶ
τιμὴν καὶ ἀφθαρσίαν ζητοῦσι,
ζωὴν αἰώνιον·
v. 8. Job. 24. 13. Ose. 4. 4. 1Thess. 1. 8. 8 Τοῖς δὲ ἐξ ἐριθείας,
καὶ ἀπειθοῦσι μὲν τῇ ἀληθείᾳ,
πειθομένοις δὲ τῇ ἀδικίᾳ,
θυμὸς καὶ ὀργή.
9 Θλίψις καὶ στενοχωρία
ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου
τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακόν,
Ἰουδαίου τε πρῶτον καὶ Ἕλ-
ληνος.
10 Δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ
εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ
τὸ ἀγαθόν, Ἰουδαίῳ τε πρῶ-
τον καὶ Ἕλληνι.
v. 11. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job. 34. 19. Act. 10. 34. Gal. 2. 6. Eph. 6. 9. Col 3. 25. 1 Pet 1. 17. 11 Οὐ γάρ ἐστι προσωπο-
ληψία παρὰ τῷ Θεῷ.
12 Ὅσοι γὰρ ἀνόμως ἥ-
μαρτον, ἀνόμως καὶ ἀπολοῦν-
ται· καὶ ὅσοι ἐν νόμῳ ἥμαρ-
τον, διὰ νόμου κριθήσον-
ται,
v. 13. Matt. 7. 21. Jac. 1. 23, 25. 1Joh. 3. 7. 13 (Οὐ γὰρ οἱ ἀκροαταὶ
τοῦ νόμου δίκαιοι παρὰ τῷ
Θεῷ, ἀλλ᾽ οἱ ποιηταὶ τοῦ νό-
μου δικαιωθήσονται).
14 Ὅταν γὰρ ἔθνη τὰ μὴ
νόμον ἔχοντα, φύσει τὰ τοῦ
νόμου ποιῇ, οὗτοι νόμον μὴ
ἔχοντες, ἑαυτοῖς εἰσι νόμος·
15 Οἵτινες ἐνδείκνυνται
τὸ ἔργον τοῦ νόμου γραπτὸν
ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν,
συμμαρτυρούσης αὐτῶν τῆς
συνειδήσεως, καὶ μεταξὺ ἀλ-
λήλων τῶν λογισμῶν κατηγο-
ρούντων, ἢ καὶ ἀπολογου-
μένων,)
16 Ἐν ἡμέρᾳ * ὅτε " κρι- v. 16. Matt. 25. 31. Act. 17. 31. 2Cor. 4. 5.
νεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῶν
ἀνθρώπων, * κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιόν μου ", διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ *.
17 * Ἴδε ", σὺ Ἰουδαῖος v. 17. Rom. 9. 4. Joh. 8. 33, 41.
ἐπονομάζῃ, καὶ ἐπαναπαύῃ
τῷ νόμῳ, καὶ καυχᾶσαι ἐν
Θεῷ,
18 Καὶ γινώσκεις τὸ θέ- v. 18. Phil 1. 10.
λημα *, καὶ δοκιμάζεις τὰ
διαφέροντα, κατηχούμενος
ἐκ τοῦ νόμου·
19 Πέποιθάς τε σεαυτὸν
ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν
ἐν σκότει,
20 Παιδευτὴν ἀφρό-
νων, διδάσκαλον νηπίων,
ἔχοντα τὴν μόρφωσιν τῆς γνώ-
σεως καὶ τῆς ἀληθείας ἐν τῷ
νόμῳ.
21 Ὁ οὖν διδάσκων ἕτ- v. 21. Psal. 50. 16, &c. Matt. 23: toto.
ερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις; ὁ
κηρύσσων μὴ κλέπτειν, κλέ-
πτεις;
22 Ὁ λέγων μὴ μοι-
χεύειν, μοιχεύεις; ὁ βδε-
λυσσόμενος τὰ εἴδωλα, ἱε-
ροσυλεῖς;
23 Ὃς ἐν νόμῳ καυχᾶ- v. 23. Rom. 9. 4.
σαι, διὰ τῆς παραβάσεως
* τοῦ νόμου " τὸν Θεὸν ἀ-
τιμάζεις;
24 Τὸ γὰρ ὄνομα τοῦ Θεοῦ v. 24. 2Sam. 12. 14. Esai 52. 5. Ezec. 36. 20, 23.
δι᾽ ὑμᾶς βλασφημεῖται ἐν

v. 16. ἧ A. ib. — M. N. 1. ib. † τοῦ Κυρίου ἡμῶν Cu. v. 17. εἰ δὲ Cp. K. 2. S. 2. V. v. 18. † αὐτοῦ V. v. 23. — M.

τοῖς ἔθνεσι, καθὼς γέγραπται.

25 Περιτομὴ μὲν γὰρ ὠφελεῖ, ἐὰν νόμον * πράσσῃς". ἐὰν δὲ παραβάτης νόμου ᾖς, ἡ περιτομή σου ἀκροβυστία γέγονεν.

26 Ἐὰν οὖν ἡ ἀκροβυστία τὰ δικαιώματα τοῦ νόμου φυλάσσῃ, οὐχὶ ἡ ἀκροβυστία αὐτοῦ εἰς περιτομὴν * λογισθήσεται";

27 Καὶ κρινεῖ ἡ ἐκ φύσεως ἀκροβυστία τὸν νόμον τελοῦσα, σὲ τὸν διὰ γράμματος καὶ περιτομῆς παραβάτην νόμου;

v. 28. Joh. 8. 39. Rom. 9. 7.

28 Οὐ γὰρ ὁ ἐν τῷ φανερῷ, Ἰουδαῖός ἐστιν· οὐδὲ ἡ ἐν τῷ φανερῷ, ἐν σαρκὶ, περιτομή·

v. 29. Deut. 10. 16. & 30. 6. Jer. 4. 4. Col. 2. 11. Phil. 3. 2, 3. 1 Pet. 3. 4. 2 Cor. 4. 5. 1 Thess. 2. 4.

29 Ἀλλ' ὁ ἐν τῷ κρυπτῷ, Ἰουδαῖος, καὶ περιτομὴ καρδίας, ἐν πνεύματι, οὐ γράμματι· οὗ ὁ ἔπαινος οὐκ ἐξ ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Θεοῦ *.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 ΤΙ οὖν τὸ περισσὸν τοῦ Ἰουδαίου, ἢ τίς ἡ ὠφέλεια τῆς περιτομῆς;

v. 2. Deut. 4. 7, 8. Psal. 147. 8, 9. Sup. 2. 18. Inf. 9. 4.

2 * Πολὺ", κατὰ πάντα τρόπον. Πρῶτον μὲν γὰρ ὅτι * ἐπιστεύθησαν" τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ.

v. 3. Num. 23. 19. Rom. 9. 6. 2 Tim. 2, 13. Heb. 4. 2.

3 Τί γὰρ, εἰ * ἠπίστησάν" τινες; μὴ ἡ ἀπιστία αὐτῶν τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ καταργήσει;

v. 4. Psal. 51. 6. & 62. 10. & 116. 11. Joh. 3. 33.

4 Μὴ γένοιτο· γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθὴς, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης· καθὼς γέγραπται· Ὅπως ἂν δικαιωθῇς ἐν τοῖς λόγοις σου, καὶ * νικήσῃς" ἐν τῷ κρίνεσθαί σε.

5 Εἰ δὲ ἡ ἀδικία ἡμῶν Θεοῦ δικαιοσύνην συνίστησι, τί ἐροῦμεν; μὴ ἄδικος ὁ Θεὸς ὁ ἐπιφέρων τὴν ὀργήν; (κατὰ ἄνθρωπον λέγω,)

v. 6. Gen. 18. 25. Job. 8. 3. & 34. 17.

6 Μὴ γένοιτο· ἐπεὶ πῶς κρινεῖ ὁ Θεὸς * τὸν κόσμον;

7 Εἰ * γὰρ" ἡ ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἐμῷ ψεύσματι ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ, τί ἔτι κἀγὼ ὡς ἁμαρτωλὸς κρίνομαι;

8 Καὶ μὴ (καθὼς βλασφημούμεθα, καὶ καθώς φασί τινες ἡμᾶς λέγειν) ὅτι ποιήσωμεν τὰ κακὰ ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθά; ὧν τὸ κρίμα ἔνδικόν ἐστι.

v. 9. Gal. 3. 22.

9 * Τί οὖν; προεχόμεθα; Οὐ πάντως". * προῃτιασάμεθα γὰρ" Ἰουδαίους τε

v. 25. φυλάσσῃς Ca. v. 26. τραπήσεται W. v. 29. † ἐστιν Cu. v. 2. πολλή W. ib. ἐπίστευσαν M. R. 2. v. 3. ἠπείθησαν A. v. 4. νικήσεις Cu. v. 6. † τοῦτον V. v. 7. δὲ A. v. 9. τί οὖν προκατέχομεν; περισσόν Cu. & προεχόμεθα pro προεχόμ. A. ib. ᾐτιασάμεθα V.

*ε

* καὶ Ἕλληνας πάντας ὑφ' ἁμαρτίαν εἶναι·

v. 10. Psal. 14. 3. & 53. 4. 10 Καθὼς γέγραπται· * Ὅτι" οὐκ ἔστι δίκαιος οὐδὲ εἷς·

11 Οὐκ ἔστιν ὁ συνιῶν, * οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὸν Θεόν"·

12 Πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν· οὐκ ἔστι * ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός.

v. 13. Psal. 5. 10. & 140. 3. 13 Τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν· ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν· ἰὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χείλη αὐτῶν.

v. 14. Psal. 10. 7. 14 Ὧν τὸ στόμα ἀρᾶς καὶ πικρίας γέμει.

v. 15. Prov. 1. 16. Esa. 59. 7. 15 Ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέαι αἷμα.

16 Σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν.

17 Καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν.

v. 18. Psal. 36. 1. 18 Οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

v. 19. Ezec. 16. 63. 19 Οἴδαμεν δὲ ὅτι ὅσα ὁ νόμος λέγει, τοῖς * ἐν τῷ νόμῳ" λαλεῖ· ἵνα πᾶν στόμα φραγῇ, καὶ ὑπόδικος γένηται πᾶς ὁ κόσμος τῷ Θεῷ.

20 Διότι ἐξ ἔργων νόμου οὐ * δικαιωθήσεται" πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον αὐτοῦ· διὰ γὰρ νόμου ἐπίγνωσις ἁμαρτίας. v. 20. Infr. 7. 7. Gal. 2. 16.

21 Νυνὶ δὲ χωρὶς νόμου δικαιοσύνη Θεοῦ πεφανέρωται, μαρτυρουμένη ὑπὸ τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητῶν. v. 21. Joh. 5. 46. Act. 15. 11. & 26. 22. Rom. 1. 17.

22 Δικαιοσύνη δὲ Θεοῦ διὰ πίστεως * Ἰησοῦ Χριστοῦ", εἰς πάντας * καὶ ἐπὶ πάντας" τοὺς πιστεύοντας· οὐ γάρ ἐστι διαστολή. v. 22. Rom. 10. 12. Gal. 3. 28. Col. 3. 11.

23 Πάντες γὰρ ἥμαρτον, καὶ ὑστεροῦνται τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ· v. 23. Rom. 11. 32. Gal. 3. 22.

24 Δικαιούμενοι δωρεὰν τῇ αὐτοῦ χάριτι, διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· v. 24. Matt. 20. 28. Eph. 1. 7. & 2. 8. 1 Tim. 2. 6. Tit. 3. 5. 7. 1 Pet. 1. 18.

25 Ὃν προέθετο ὁ Θεὸς ἱλαστήριον * διὰ τῆς πίστεως" ἐν τῷ αὐτοῦ αἵματι, εἰς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, διὰ τὴν πάρεσιν τῶν προγεγονότων ἁμαρτημάτων· v. 25. Act. 13. 38, 39. & 17. 30. 2 Cor. 5. 19. Col. 1. 20. 1 Joh. 2. 2. & 4. 10.

26 Ἐν τῇ ἀνοχῇ τοῦ Θεοῦ, πρὸς ἔνδειξιν τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ, ἐν τῷ νῦν καιρῷ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν δίκαιον, καὶ δικαιοῦντα τὸν ἐκ πίστεως * Ἰησοῦ".

27 Ποῦ οὖν ἡ καύχησις; ἐξεκλείσθη· Διὰ ποίου νόμου;

Ib. † προῦχον *A.* v. 10. — *Cp.* M. 2. N. 1. S. 1. v. 11. — E. v. 12. † ὁ *Cu.* v. 19. ὑπὸ νόμον S. 1. & λέγει *pro* λαλεῖ *Cu.* v. 20. δικαιοδοθήσεται *Cu.* v. 22. ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *A.* *ib.* — *A.* v. 25. — *A.* v. 26. Ἰησοῦν *Cp.* S. 1. Ἰησοῦ Χριστοῦ v. Θεοῦ *Cu.*

τῶν ἔργων; Οὐχί· ἀλλὰ διὰ νόμου πίστεως.

v. 28. Act. 13. 38. Gal. 2. 16. 28 Λογιζόμεθα * οὖν", πίστει δικαιοῦσθαι ἄνθρωπον, χωρὶς ἔργων νόμου.

29 Ἢ Ἰουδαίων ὁ Θεὸς * μόνον"; οὐχὶ * δὲ" καὶ ἐθνῶν; Ναὶ καὶ ἐθνῶν.

30 * Ἐπείπερ" εἷς ὁ Θεὸς, ὃς * δικαιώσει" περιτομὴν ἐκ πίστεως, καὶ ἀκροβυστίαν διὰ τῆς πίστεως.

31 Νόμον οὖν καταργοῦμεν διὰ τῆς πίστεως; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ νόμον * ἱστῶμεν".

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Esa. 51. 2. 1 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν * Ἀβραὰμ τὸν πατέρα ἡμῶν εὑρηκέναι" κατὰ σάρκα;

2 Εἰ γὰρ Ἀβραὰμ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἔχει καύχημα, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν Θεόν.

v. 3. Gen. 15. 6. Gal. 3. 6. Jac. 2. 23. 3 Τί γὰρ ἡ γραφὴ λέγει; Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

v. 4. Inf. 11. 6. 4 Τῷ δὲ ἐργαζομένῳ ὁ μισθὸς οὐ λογίζεται κατὰ χάριν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ὀφείλημα·

5 Τῷ δὲ μὴ ἐργαζομένῳ, πιστεύοντι δὲ ἐπὶ τὸν δικαιοῦντα τὸν ἀσεβῆ, λογίζεται ἡ πίστις αὐτοῦ εἰς δικαιοσύνην *.

6 Καθάπερ καὶ Δαβὶδ λέγει τὸν μακαρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ὁ Θεὸς λογίζεται δικαιοσύνην χωρὶς ἔργων· v. 6. Psal. 32. 1. 2.

7 Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι, καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτίαι.

8 Μακάριος ἀνὴρ ᾧ οὐ μὴ λογίσηται Κύριος ἁμαρτίαν.

9 Ὁ μακαρισμὸς οὖν οὗτος, ἐπὶ τὴν περιτομὴν *, ἢ καὶ ἐπὶ τὴν ἀκροβυστίαν; Λέγομεν γὰρ ὅτι ἐλογίσθη τῷ Ἀβραὰμ ἡ πίστις εἰς δικαιοσύνην.

10 Πῶς οὖν ἐλογίσθη; ἐν περιτομῇ ὄντι, ἢ ἐν ἀκροβυστίᾳ; Οὐκ ἐν περιτομῇ, ἀλλ' ἐν ἀκροβυστίᾳ.

11 Καὶ σημεῖον ἔλαβε * περιτομῆς", σφραγῖδα τῆς v. 11. Gen. 17. 11.
δικαιοσύνης τῆς πίστεως τῆς ἐν Gal. 3. 7.
τῇ ἀκροβυστίᾳ· εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πατέρα πάντων τῶν πιστευόντων δι' ἀκροβυστίας, εἰς τὸ λογισθῆναι * καὶ" αὐτοῖς τὴν δικαιοσύνην·

v. 28. γάρ *A.* R. 1. s. 2. v. 29. μόνος *Cu. ib.* — *A.* v. 30. εἴπερ *A.* s. 2. *ib.* δικαιοῖ v. v. 31. ἱστάνομεν *A.* συνιστάνομεν s. 1. ἱστῶμεν v. v. 1. εὑρηκέναι Ἀβραὰμ τὸν προπάτορα ἡμῶν *A.* & — εὑρηκέναι *Cu.* v. 5. † κατὰ πρόθεσιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ v. v. 9. † μόνον *Cl.* μένει v. v. 11. περιτομήν *A.* s. 2. *ib.* — *A.*

12 Καὶ πατέρα περιτομῆς, τοῖς οὐκ ἐκ περιτομῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς στοιχοῦσι τοῖς ἴχνεσι τῆς ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ πίστεως τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβραάμ.

v. 13. Gen. 15. 6. & 17. 2, &c. Gal. 3. 18.

13 Οὐ γὰρ διὰ νόμου ἡ ἐπαγγελία τῷ Ἀβραὰμ, ἢ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, τὸ κληρονόμον αὐτὸν εἶναι τοῦ κόσμου, ἀλλὰ διὰ δικαιοσύνης πίστεως.

14 Εἰ γὰρ οἱ ἐκ νόμου κληρονόμοι, κεκένωται ἡ πίστις, καὶ κατήργηται ἡ ἐπαγγελία·

v. 15. Rom. 3. 20 & 5. 13, 20. & 7. 8, 10. Joh. 15. 22. 1 Cor. 15. 56. 2 Cor. 3. 7, 9.

15 Ὁ * γὰρ " νόμος ὀργὴν κατεργάζεται· οὗ γὰρ οὐκ ἔστι νόμος, οὐδὲ παράβασις.

v. 16. Gal. 3. 16, 18, 30.

16 Διὰ τοῦτο ἐκ πίστεως *, ἵνα * κατὰ χάριν, εἰς τὸ εἶναι βεβαίαν τὴν ἐπαγγελίαν παντὶ τῷ σπέρματι, οὐ τῷ ἐκ τοῦ νόμου * μόνον ", ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκ πίστεως Ἀβραὰμ, ὅς ἐστι πατὴρ πάντων ἡμῶν,

v. 17. Gen. 17. 5.

17 (Καθὼς γέγραπται· Ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε,) κατέναντι οὗ ἐπίστευσε, Θεοῦ, τοῦ ζωοποιοῦντος τοὺς νεκροὺς, καὶ καλοῦντος τὰ μὴ ὄντα * ὡς " ὄντα·

v. 18. Gen. 15. 4, 5. Heb. 11. 12.

18 Ὃς παρ' ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἐπίστευσεν, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸν πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον· Οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου *.

v. 19. Gen. 17. 17. & 18. 11. Heb. 11. 11, 12.

19 Καὶ μὴ ἀσθενήσας τῇ πίστει, * οὐ " κατενόησε τὸ ἑαυτοῦ σῶμα * ἤδη " νενεκρωμένον, ἑκατονταέτης που ὑπάρχων, καὶ τὴν νέκρωσιν τῆς μήτρας Σάῤῥας.

v. 20. Hebr. 11. 18.

20 Εἰς δὲ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Θεοῦ οὐ διεκρίθη τῇ ἀπιστίᾳ, ἀλλ' ἐνεδυναμώθη τῇ πίστει, δοὺς δόξαν τῷ Θεῷ·

v. 21. Psal. 115. 3. Esa. 57. 19. Luc. 1. 37.

21 Καὶ πληροφορηθεὶς ὅτι ὃ ἐπήγγελται, δυνατός ἐστι καὶ ποιῆσαι.

22 Διὸ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.

v. 23. Infr. 15. 4. 1 Cor. 10. 6, 11.

23 Οὐκ ἐγράφη δὲ δι' αὐτὸν μόνον, ὅτι ἐλογίσθη αὐτῷ·

v. 24. Act. 2. 24.

24 Ἀλλὰ καὶ δι' ἡμᾶς, οἷς μέλλει λογίζεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν ἐπὶ τὸν ἐγείραντα Ἰησοῦν τὸν Κύριον ἡμῶν ἐκ νεκρῶν,

v. 25. 1 Joh. 1. 7. & 2. 2. Rom. 8. 32. 1 Cor. 15. 17.

25 Ὃς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν, καὶ ἠγέρθη διὰ τὴν * δικαίωσιν " ἡμῶν.

v. 15. δὲ *A.* S. 1. *v.* 16. † Ἰησοῦ *Cu. ib.* † ἡ *A. ib.* — M. 1. *v.* 17. εἰς L. *v.* 18. † ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἄμμος τῆς θαλάσσης V. *v.* 19. — *A.* B. 1. *v.* 25. δικαιοσύνην S. 1.

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. Eph. 2. 13. 1 ΔΙκαιωθέντες οὖν ἐκ πί-
σεως, εἰρήνην * ἔχο-
μεν" πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ·
v. 2. Joh. 10. 9. & 14. 6. 1 Cor. 15. 1. Eph. 2. 18. & 3. 12. Heb. 3. 6. & 10. 19. 2 Δι' οὗ καὶ τὴν προσα-
γωγὴν ἐσχήκαμεν * τῇ πίστει
εἰς τὴν * χάριν" ταύτην ἐν
ᾗ ἑστήκαμεν, καὶ καυχώμεθα
ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης * τοῦ
Θεοῦ.
v. 3. Phil. 1. 29. Jac. 1. 3. 3 Οὐ μόνον δέ *, ἀλλὰ
καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλί-
ψεσιν· εἰδότες ὅτι ἡ θλίψις
ὑπομονὴν κατεργάζεται·
v. 4. Jac. 1. 3. 4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκι-
μήν, ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπί-
δα.
5 Ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καται-
σχύνει, ὅτι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ
ἐκκέχυται ἐν ταῖς καρδίαις
ἡμῶν διὰ πνεύματος ἁγίου
τοῦ δοθέντος ἡμῖν.
v. 6. Eph. 2. 1. Col. 2. 13. Heb. 9. 15. 1 Pet. 3. 18. 6 * Ἔτι" γὰρ Χριστὸς ὄν-
των ἡμῶν ἀσθενῶν *, κατὰ
καιρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέ-
θανε.
7 Μόλις γὰρ ὑπὲρ δικαίου
τὶς ἀποθανεῖται· ὑπὲρ γὰρ τοῦ
ἀγαθοῦ τάχα τὶς καὶ τολμᾷ
ἀποθανεῖν.
v. 8. Joh. 15. 13. Heb 9. 15. 1 Pet. 3. 18. 8 Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός,
ὅτι ἔτι ἁμαρτωλῶν ὄντων ἡ-
μῶν Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀ-
πέθανε.
9 Πολλῷ οὖν μᾶλλον, δι-
καιωθέντες νῦν ἐν τῷ αἵ-
ματι αὐτοῦ, σωθησόμεθα δι'
αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀργῆς.
10 Εἰ γὰρ ἐχθροὶ ὄντες v. 10. 2 Cor. 5. 18. Coloss. 1. 21, 22.
κατηλλάγημεν * τῷ Θεῷ"
διὰ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, πολλῷ μᾶλλον καταλλα-
γέντες σωθησόμεθα ἐν τῇ
ζωῇ αὐτοῦ.
11 Οὐ μόνον δὲ *, ἀλλὰ
καὶ * καυχώμενοι" ἐν τῷ
Θεῷ διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ νῦν τὴν
καταλλαγὴν ἐλάβομεν.
12 Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' v. 12. Gen. 2. 17. & 3. 6. Rom. 6. 23. 1 Cor. 15. 21.
ἑνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς
τὸν κόσμον εἰσῆλθε, καὶ διὰ
τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ
οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ
θάνατος διῆλθεν, ἐφ' ᾧ πάν-
τες ἥμαρτον.
13 Ἄχρι γὰρ νόμου ἁ- v. 13. Rom. 4. 15.
μαρτία ἦν ἐν κόσμῳ· ἁ-
μαρτία δὲ οὐκ * ἐλλογεῖται"
μὴ ὄντος νόμου.
14 Ἀλλ' ἐβασίλευσεν ὁ v. 14. 1 Cor. 15. 21. 22. 45.
θάνατος ἀπὸ Ἀδὰμ μέχρι
Μωσέως, καὶ ἐπὶ τοὺς μὴ ἁ-
μαρτήσαντας ἐπὶ τῷ ὁμοιώ-
ματι τῆς παραβάσεως Ἀ-

v. 1. ἔχωμεν *A.* *v. 2.* † ἐν *A. ib.* χαρὰν *A. ib.* † τῶν υἱῶν V. & — τῇ πίστει *post* ἐσχήκ. R. 1. *v. 3.* † τοῦτο *Cu.* *v. 6.* εἰς τί V. & εἴγε *pro* ἔτι γὰρ S. 1 *ib.* † ἔτι *A. Cl.* *v. 10.* — L. *v. 11.* † τοῦτο *Cu. ib.* καυχώμεθα S. 1. *v. 13.* ἐλλογεῖτο *Cu.* ἐνελογεῖτο V.

δάμ, ὅς ἐστι τύπος τοῦ μέλλοντος.

15 Ἀλλ' οὐχ ὡς τὸ παράπτωμα, οὕτω καὶ τὸ χάρισμα. εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἑνὸς παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον, πολλῷ * μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε.

16 Καὶ οὐχ ὡς δι' ἑνὸς * ἁμαρτήσαντος", τὸ δώρημα· τὸ μὲν γὰρ κρίμα ἐξ ἑνὸς εἰς κατάκριμα· τὸ δὲ χάρισμα ἐκ πολλῶν παραπτωμάτων εἰς δικαίωμα *.

17 Εἰ γὰρ * τῷ τοῦ ἑνὸς" παραπτώματι ὁ θάνατος ἐβασίλευσε διὰ τοῦ ἑνός, πολλῷ μᾶλλον οἱ τὴν περισσείαν τῆς χάριτος καὶ * τῆς δωρεᾶς" τῆς δικαιοσύνης λαμβάνοντες, ἐν ζωῇ βασιλεύσουσι διὰ τοῦ ἑνὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ.

18 Ἄρα οὖν ὡς δι' ἑνὸς παραπτώματος, εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς κατάκριμα· οὕτω καὶ δι' ἑνὸς * δικαιώματος", εἰς πάντας ἀνθρώπους, εἰς δικαίωσιν ζωῆς.

19 Ὥσπερ γὰρ διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἑνὸς ἀνθρώπου ἁμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὕτω καὶ διὰ τῆς ὑπακοῆς τοῦ ἑνὸς * δίκαιοι κατασταθήσονται οἱ πολλοί.

20 Νόμος δὲ παρεισῆλθεν ἵνα πλεονάσῃ τὸ παράπτωμα. οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις· v. 20. Luc. 7. 47. Rom 4. 15. & 7. Gal. 3. 19, 23.

21 Ἵνα ὥσπερ ἐβασίλευσεν ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θανάτῳ, οὕτω καὶ ἡ χάρις βασιλεύσῃ διὰ δικαιοσύνης εἰς ζωὴν αἰώνιον, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

1 ΤΙ οὖν ἐροῦμεν; * ἐπιμενοῦμεν" τῇ ἁμαρτίᾳ, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσῃ;

2 Μὴ γένοιτο. οἵτινες ἀπεθάνομεν τῇ ἁμαρτίᾳ, πῶς ἔτι ζήσομεν ἐν αὐτῇ; v. 2. Gal. 6. 14.

3 Ἢ ἀγνοεῖτε * ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; v. 3. Gal. 3. 27.

4 Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον· ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρός, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν. v. 4. 1 Cor. 6. 14. Eph. 4. 22, 23, 24. Col. 2. 12. & 3. 10. Heb. 12. 1. 1 Pet. 2. 1. & 4. 1. 2. & 5. Rom. 8. 11. Phil. 3. 10, 11.

5 Εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγό-

v. 15. † οὐ A. v. 16. ἁμαρτήματος V. ib. † ζωῆς Cu. v. 17. ἐν ἑνὶ A. ἐν τῷ ἑνὶ Ca. ib. τὴν δωρεὰν S. 2. v. 18. τὸ δικαίωμα Cl. v. 19. † ἀνθρώπου Cu. v. 1. ἐπιμένωμεν A. ἐπιμείνωμεν Cu. v. 3. † ἀδελφοί L. S. 1. V.

ναμεν τῷ ὁμοιώματι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα.

v. 6. Gal. 2. 20. & 5. 24. 6 Τοῦτο γινώσκοντες, ὅτι ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη, ἵνα * καταργηθῇ" τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας, τοῦ μηκέτι δουλεύειν ἡμᾶς τῇ ἁμαρτίᾳ.

v. 7. 1 Pet. 4. 1. 7 Ὁ γὰρ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας.

v. 8. 2 Tim. 2. 11. 8 Εἰ δὲ ἀπεθάνομεν σὺν Χριστῷ, πιστεύομεν ὅτι καὶ συζήσομεν αὐτῷ *.

v. 9. Apoc. 1. 18. 9 Εἰδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, οὐκέτι ἀποθνήσκει· θάνατος αὐτοῦ οὐκ ἔτι κυριεύει.

v. 10. Luc. 20. 38. Heb. 9. 27, 28. 1 Pet. 2. 24. 10 Ὃ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ.

v. 11. Gal. 2. 19. 11 Οὕτω καὶ ὑμεῖς λογίζεσθε, ἑαυτοὺς νεκροὺς μὲν * εἶναι" τῇ ἁμαρτίᾳ, ζῶντας δὲ τῷ Θεῷ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ * τῷ Κυρίῳ ἡμῶν".

12 Μὴ οὖν βασιλευέτω ἡ ἁμαρτία ἐν τῷ θνητῷ ὑμῶν σώματι, εἰς τὸ ὑπακούειν * αὐτῇ ἐν" ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ.

v. 13. Luc. 1. 74. Rom. 12. 1. Gal. 2. 20. Heb. 9. 14. 1 Pet. 4. 2. 13 Μηδὲ παριστάνετε τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα ἀδικίας τῇ ἁμαρτίᾳ· ἀλλὰ παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ, * ὡς" ἐκ νεκρῶν ζῶντας, καὶ τὰ μέλη ὑμῶν ὅπλα δικαιοσύνης τῷ Θεῷ.

14 Ἁμαρτία γὰρ ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν.

15 Τί οὖν *; ἁμαρτήσομεν, ὅτι οὐκ ἐσμὲν ὑπὸ νόμον, ἀλλ' ὑπὸ χάριν; Μὴ γένοιτο. v. 15. 1 Cor. 9. 21. Gal. 2. 18, 19

16 * Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παριστάνετε ἑαυτοὺς δούλους εἰς ὑπακοήν, δοῦλοί ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἁμαρτίας * εἰς θάνατον", ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην; v. 16. Joh. 8. 34. 2 Pet. 2. 19.

17 * Χάρις" δὲ τῷ Θεῷ, ὅτι ἦτε δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας, ὑπηκούσατε δὲ ἐκ * καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς.

18 Ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. v. 18. Joh. 8. 32. 1 Pet. 2. 16.

19 Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν. ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν· οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν * δοῦλα" τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν.

v. 6. καταργήσῃ *A* v. 8. τῷ Χριστῷ *Cu.* v. 11. — *A. ib.* — *A.* v. 12. — *A.* L. R. 2. *W.* & αὐτῷ *pro* αὐτῇ s. 2. *sed* — ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις αὐτοῦ *Cu.* v. 13. ὡσεὶ *A.* v. 15. † ἐροῦμεν s. 1. & ἁμαρτήσωμεν *pro* ἁμαρτ. *Cu.* v. 16. † ἢ *Cu. ib.* — *Cu.* v. 17. χάριτες v. *ib.* † καθαρᾶς *A.* v. 19. ὅπλα *A.*

v. 20. Joh.8.34. 20 Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς
ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ
δικαιοσύνῃ.
21 Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε
τότε *, ἐφ' οἷς νῦν ἐπαισχύ-
νεσθε; * τὸ γὰρ " τέλος ἐκεί-
νων, θάνατος.
22 Νυνὶ δὲ ἐλευθερω-
θέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, δου-
λωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε
τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασ-
μόν· τὸ δὲ τέλος, ζωὴν αἰ-
ώνιον.
v. 23, Gen 2 17. Rom. 5. 12. 1Cor. 15. 21. Jac. 1.15. 1Pet.1.3. 23 Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁ-
μαρτίας, θάνατος· τὸ δὲ
χάρισμα τοῦ Θεοῦ, ζωὴ αἰώ-
νιος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυ-
ρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. ζ. VII.

1 Ἢ ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί,
(γινώσκουσι γὰρ νόμον
λαλῶ) ὅτι ὁ νόμος κυρι-
εύει τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ὅσον
χρόνον ζῇ;
v. 2. 1Cor.7.2, 10, 39. 2 Ἡ γὰρ ὕπανδρος γυνὴ
τῷ ζῶντι ἀνδρὶ δέδεται
νόμῳ· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ
ἀνήρ, κατήργηται ἀπὸ * τοῦ
νόμου " τοῦ ἀνδρός.
v. 3. Matt. 5. 32. 3 Ἄρα οὖν ζῶντος τοῦ ἀν-
δρὸς μοιχαλὶς χρηματίσει *,
ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ· ἐὰν
δὲ ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐλευ-
θέρα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νόμου *· τοῦ
μὴ εἶναι αὐτὴν μοιχαλίδα,
γενομένην ἀνδρὶ ἑτέρῳ.
4 Ὥστε, ἀδελφοί μου, καὶ v. 4. Rom.8.2. Gal. 2.19, 20, & 5. 18, 22.
ὑμεῖς ἐθανατώθητε τῷ νόμῳ
διὰ τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ·
εἰς τὸ γενέσθαι ὑμᾶς ἑτέρῳ
* τῷ ἐκ νεκρῶν ἐγερθέντι,
ἵνα * καρποφορήσωμεν " τῷ
Θεῷ.
5 Ὅτε γὰρ ἦμεν ἐν τῇ v. 5. Rom 6. 21. Gal 3.19.
σαρκί, τὰ παθήματα τῶν ἁ-
μαρτιῶν τὰ διὰ τοῦ νόμου
ἐνηργεῖτο ἐν τοῖς μέλεσιν ἡ-
μῶν, εἰς τὸ καρποφορῆσαι
τῷ θανάτῳ.
6 Νυνὶ δὲ κατηργήθημεν v. 6 Rom 2. 29 & 6.2. 2 Cor. 3. 6, 7.
ἀπὸ τοῦ * νόμου ", * ἀποθα-
νόντος " ἐν ᾧ κατειχόμεθα·
ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν και-
νότητι πνεύματος, καὶ οὐ πα-
λαιότητι γράμματος.
7 Τί οὖν ἐροῦμεν; * Ὁ v. 7. Exod 20. 17. Deut 5. 21. Sup 3.20.
νόμος ἁμαρτία; Μὴ γένοιτο.
ἀλλὰ τὴν ἁμαρτίαν οὐκ ἔ-
γνων εἰ μὴ διὰ νόμου. τήν τε
γὰρ ἐπιθυμίαν οὐκ ᾔδειν, εἰ
μὴ ὁ νόμος ἔλεγεν, Οὐκ ἐπι-
θυμήσεις.
8 Ἀφορμὴν δὲ λαβοῦσα v. 8. Joh. 15. 22. Rom 4. 15. & 5. 20. Gal 3.19.
ἡ ἁμαρτία, διὰ τῆς ἐντολῆς,
* κατειργάσατο " ἐν ἐμοὶ
πᾶσαν ἐπιθυμίαν. χωρὶς γὰρ
νόμου ἁμαρτία νεκρά.
9 Ἐγὼ δὲ ἔζων χωρὶς
νόμου ποτέ· ἐλθούσης δὲ τῆς

v. 21. † ἐν ἐκείνοις V. *sed* — εἴχετε τότε L. *ib.* — *Cu.* v. 2. — *Ca.* v. 3. † ἡ γυνή *A. ib.* † τοῦ ἀνδρὸς V. v. 4. † ἀνδρὶ *Cp.* N. 1. *ib.* καρποφορήσηται V. v. 6. θανάτου *Cl.* V. *sed Cu. ponit* θανάτου *pro* νόμου ἀποθανόντες *Cu.* v. 7. † ὅτι *Cu.* v. 8. κατειργάσατο L.

ἐντολῆς, ἡ ἁμαρτία ἀνέζησεν.

v. 10. Lev. 18. 5. Ezec. 20. 11, 13. 10 Ἐγὼ δὲ ἀπέθανον· καὶ εὑρέθη μοι ἡ ἐντολὴ ἡ εἰς ζωὴν, αὕτη εἰς θάνατον.

11 Ἡ γὰρ ἁμαρτία ἀφορμὴν λαβοῦσα, διὰ τῆς ἐντολῆς ἐξηπάτησέ με, καὶ δι' αὐτῆς ἀπέκτεινεν.

v. 12. 1 Tim. 1. 8. 12 Ὥστε ὁ μὲν νόμος ἅγιος, καὶ ἡ ἐντολὴ ἁγία καὶ δικαία καὶ ἀγαθή.

13 Τὸ οὖν ἀγαθὸν, ἐμοὶ * γέγονε" θάνατος; Μὴ γένοιτο· ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία, ἵνα φανῇ ἁμαρτία, διὰ τοῦ ἀγαθοῦ μοι κατεργαζομένη θάνατον, ἵνα γένηται καθ' ὑπερβολὴν ἁμαρτωλὸς ἡ ἁμαρτία διὰ τῆς ἐντολῆς.

v. 14. 1 Reg. 21. 20, 25. Esa. 50. 1. 1 Mac. 1. 16. 14 Οἴδαμεν * γὰρ" ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστιν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν.

v. 15. Gal. 5. 17. 15 Ὃ γὰρ κατεργάζομαι, οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὃ θέλω *, τοῦτο πράσσω· ἀλλ' ὃ μισῶ *, τοῦτο ποιῶ.

16 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω, τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός.

17 Νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

v. 18. Gen. 6. 5. & 8. 21. 18 Οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεῖ ἐν ἐμοὶ (τοῦτ' ἔστιν ἐν τῇ σαρκί μου) ἀγαθόν. τὸ γὰρ θέλειν παράκειταί μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν * οὐχ εὑρίσκω".

19 Οὐ γὰρ, ὃ θέλω, ποιῶ ἀγαθόν· ἀλλ' ὃ οὐ θέλω κακὸν, τοῦτο πράσσω.

20 Εἰ δὲ ὃ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία.

21 Εὑρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλὸν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται.

22 Συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ * τοῦ Θεοῦ" κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον· v. 22. Psal. 1. 2. 2 Cor. 4. 16. Eph. 3. 16.

23 Βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον * τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου, καὶ αἰχμαλωτίζοντά με * τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς μέλεσί μου.

24 Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; v. 23. Gal. 5. 17.

25 * Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ" διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ * μὲν νοῒ" δουλεύω νόμῳ Θεοῦ· τῇ δὲ σαρκὶ, νόμῳ ἁμαρτίας.

v. 13. ἐγένετο *A.* v. 14. δὲ *A.* v. 15. † ἀγαθὸν V. *ib.* κακὸν V. v. 18. οὐ *A*· v. 22. τοῦ νοὸς R. 1. v. 23. † ἐν *utrobique Cu.* v. 25. ἡ χάρις τοῦ θεοῦ *Cl.* V. χάρις δὲ τῷ θεῷ R. 1. S. 1. *ib.* νοΐ μου S. 1.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 ΟΥδὲν ἄρα νῦν κατάκριμα τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, * μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα".

v. 2. Joh. 8. 36. Rom. 6. 18, 22. Gal. 5. 1.
2 Ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου.

v. 3. 2 Cor. 5. 21. Eph. 2. 14, 15. Gal. 3. 13. Heb. 7. 18, 19.
3 Τὸ γὰρ ἀδύνατον τοῦ νόμου, ἐν ᾧ ἠσθένει διὰ τῆς σαρκὸς, ὁ Θεὸς τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν πέμψας ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἁμαρτίας, καὶ περὶ ἁμαρτίας, κατέκρινε τὴν ἁμαρτίαν ἐν τῇ σαρκί·

4 Ἵνα τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου πληρωθῇ ἐν ἡμῖν τοῖς μὴ κατὰ σάρκα περιπατοῦσιν, ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα.

v. 5. 1 Cor. 2. 14.
5 Οἱ γὰρ κατὰ σάρκα ὄντες, τὰ τῆς σαρκὸς φρονοῦσιν· οἱ δὲ κατὰ πνεῦμα, τὰ τοῦ πνεύματος *.

v. 6. Rom. 6. 21. Gal. 6. 8.
6 Τὸ γὰρ φρόνημα τῆς σαρκὸς, θάνατος· τὸ δὲ φρόνημα τοῦ πνεύματος, ζωὴ καὶ εἰρήνη.

7 Διότι τὸ φρόνημα τῆς σαρκὸς, * ἔχθρα εἰς Θεόν"· τῷ γὰρ νόμῳ τοῦ Θεοῦ οὐχ ὑποτάσσεται· οὐδὲ γὰρ δύναται.

8 Οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες, Θεῷ ἀρέσαι οὐ δύνανται. v. 8. 1 Cor. 2. 14

9 Ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκὶ, * ἀλλ' ἐν πνεύματι", εἴπερ πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν. εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. v. 9. 1 Cor. 3. 16. Gal. 4. 6. Phil. 1. 19. 1 Pet. 1. 11.

10 Εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν· τὸ δὲ πνεῦμα * ζωὴ" διὰ δικαιοσύνην.

11 Εἰ δὲ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐγείραντος Ἰησοῦν ἐκ νεκρῶν οἰκεῖ ἐν ὑμῖν, ὁ ἐγείρας τὸν Χριστὸν * ἐκ νεκρῶν, ζωοποιήσει * καὶ" τὰ θνητὰ σώματα ὑμῶν, διὰ * τοῦ ἐνοικοῦντος αὐτοῦ πνεύματος " ἐν ὑμῖν. v. 11. Act. 2. 24. Rom 6. 4, 5. 1 Cor. 6. 14. 2 Cor. 4. 14. Eph. 2. 5. Col. 2. 13.

12 Ἄρα οὖν, ἀδελφοὶ, ὀφειλέται ἐσμὲν οὐ τῇ σαρκὶ, τοῦ κατὰ σάρκα ζῆν. v. 12. Rom. 6. 7, 18.

13 Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα ζῆτε, μέλλετε ἀποθνήσκειν· εἰ δὲ πνεύματι τὰς πράξεις * τοῦ σώματος" θανατοῦτε, ζήσεσθε. v. 13. Eph. 4. 22. & 5. 3. &c. Col. 3. 5, 6.

14 Ὅσοι γὰρ πνεύματι Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ. v. 14. Gal. 5. 18.

15 Οὐ γὰρ ἐλάβετε πνεῦμα δουλείας * πάλιν" εἰς v. 15. 1 Cor. 2. 12. 2 Tim. 1. 7. Gal. 3. 26. & 4. 5, 6. Marc. 14. 36.

v. 1. — *Cl. Cu. at — tantum* ἀλλὰ κατὰ πνεῦμα *A.* V. *v.* 5. φρονοῦσι V. *v.* 7. ἐχθρὸν τῷ Θεῷ V. *v.* 9. — L. *v.* 10. ζῇ V. *v.* 11. † Ἰησοῦν *A. ib.* — *A. ib.* τὸ ἐνοικοῦν αὐτοῦ πνεῦμα R. 7. *v.* 13. τῆς σαρκὸς *Cl. v.* 15. — L.

φόβον, ἀλλ' ἐλάβετε πνεῦμα υἱοθεσίας, ἐν ᾧ κράζομεν, Ἀββᾶ ὁ πατήρ.

v. 16. 2 Cor. 1. 22. & 5. 5. Eph. 1. 13. & 4. 30.

16 * Αὐτὸ τὸ" πνεῦμα συμμαρτυρεῖ τῷ πνεύματι ἡμῶν ὅτι ἐσμὲν τέκνα Θεοῦ.

v. 17. Act. 14. 22. 2 Tim. 2. 11, 12.

17 Εἰ δὲ τέκνα, καὶ * κληρονόμοι" κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ· εἴπερ συμπάσχομεν, ἵνα καὶ συνδοξασθῶμεν.

v. 18. Matt. 5. 12. 2 Cor. 4. 17. Phil. 3. 10, 21. 1 Pet 1. 6. & 4. 13. 1 Joh 3. 1, 2.

18 Λογίζομαι * γὰρ " ὅτι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς.

19 Ἡ γὰρ ἀποκαραδοκία τῆς κτίσεως τὴν ἀποκάλυψιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ ἀπεκδέχεται.

20 Τῇ γὰρ ματαιότητι ἡ κτίσις ὑπετάγη, οὐχ ἑκοῦσα, ἀλλὰ διὰ τὸν ὑποτάξαντα *.

21 Ἐπ' ἐλπίδι, * ὅτι" καὶ αὐτὴ ἡ κτίσις ἐλευθερωθήσεται ἀπὸ τῆς δουλείας τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἐλευθερίαν * τῆς δόξης" τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ.

v. 22. Joh. 16. 21.

22 Οἴδαμεν * γὰρ ὅτι πᾶσα ἡ κτίσις συστενάζει καὶ συνωδίνει ἄχρι τοῦ νῦν.

v. 23. Luc. 21. 28. 1 Joh. 3. 2. 2 Cor. 5. 2, 4.

23 Οὐ μόνον δὲ*, ἀλλὰ καὶ * αὐτοὶ τὴν ἀπαρχὴν * τοῦ Πνεύματος" ἔχοντες, * καὶ ἡμεῖς" αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς * στενάζομεν", υἱοθεσίαν * ἀπεκδεχόμενοι, τὴν ἀπολύτρωσιν τοῦ σώματος ἡμῶν.

v. 24. 2 Cor 5. 7.

24 Τῇ γὰρ ἐλπίδι ἐσώθημεν. ἐλπὶς δὲ βλεπομένη, οὐκ ἔστιν ἐλπίς· ὃ γὰρ βλέπει τις, τί καὶ * ἐλπίζει";

v. 25. 2 Cor. 4. 18. Heb. 11. 1.

25 Εἰ δὲ ὃ οὐ βλέπομεν, * ἐλπίζομεν", δι' ὑπομονῆς ἀπεκδεχόμεθα.

v. 26. Zach. 12. 10. Matt. 20. 22. Jac. 4. 3.

26 Ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Πνεῦμα συναντιλαμβάνεται * ταῖς ἀσθενείαις" ἡμῶν· τὸ γὰρ τί * προσευξόμεθα" καθὸ δεῖ, οὐκ οἴδαμεν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα ὑπερεντυγχάνει * ὑπὲρ ἡμῶν" στεναγμοῖς ἀλαλήτοις.

v. 27. 1 Par. 28. 9. Psal 7. 10. Jer. 11. 20. & 17. 10.

27 Ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας, οἶδε τί τὸ φρόνημα τοῦ Πνεύματος, ὅτι κατὰ Θεὸν ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἁγίων.

28 Οἴδαμεν * δὲ" ὅτι τοῖς ἀγαπῶσι τὸν Θεὸν πάντα συνεργεῖ * εἰς ἀγαθόν, τοῖς κατὰ πρόθεσιν κλητοῖς οὖσιν *.

v. 29. Joh. 3. 21 &c. Eph. 1. 5, 11. Phil. 3. 21. Col. 1. 18.

29 Ὅτι οὓς προέγνω, καὶ

v. 16. τὸ αὐτὸ Cu. ὥστε αὐτὸ al. Cu. v. 17. συγκληρονόμοι S. 1. v. 18. δὲ A. S. 1. v. 20. † αὐτὴν V. v. 21. διότι Cu. ib. — M. 1. v. 22. δὲ A. v. 23. † ἐκεῖνα V. ib. † ἡμεῖς Cu. ib. — M. 1. ib. ἡμεῖς καὶ A. Cu. & — ἡμεῖς R. 1. ib. συστενάζομεν R. 1. ib. † τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ V. & — υἱοθεσίαν Cu. v. 24. ὑπομένει A. & — καὶ Cu. v. 25. — M. 1. v. 26. τῇ ἀσθενείᾳ A. R. S. 2. V. ib. προσευξώμεθα Cu. ib. — Cu. v. 28. γὰρ S. 2. ib. † ὁ Θεὸς R. 1. ib. † ἁγίοις V.

προώρισε συμμόρφους * τ' εἰκόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι αὐτὸν πρωτότοκον ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς.

30 Οὓς δὲ * προώρισε", τούτους καὶ ἐκάλεσε· καὶ οὓς ἐκάλεσε, τούτους καὶ ἐδικαίωσεν· οὓς δὲ ἐδικαίωσε, τούτους καὶ ἐδόξασε.

v. 31. Num. 14. 8. Psal. 56. 12 & 118. 6.

31 Τί οὖν ἐροῦμεν πρὸς ταῦτα; εἰ ὁ Θεὸς ὑπὲρ ἡμῶν, τίς καθ' ἡμῶν;

v. 32. Gen. 22. 12. Esa. 53. 5. Joh. 3. 16. Rom. 4. 25. & 5. 6, 9.

32 * Ὅς γε" τοῦ ἰδίου υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν, πῶς οὐχὶ καὶ σὺν αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν * χαρίσεται";

v. 33. Esai. 50. 8, 9.

33 Τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαιῶν.

v. 34. Psal. 110. 1. Marc. 16. 19. Heb. 1. 3. & 8. 1. & 12. 2. 1 Pet. 3. 22. 1 Joh. 2. 1. Job. 34. 29. & 7. 25. & 9. 24. & 12. 24.

34 Τίς ὁ κατακρίνων; Χριστὸς * ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ * καὶ" ἐγερθείς, ὃς * καὶ" ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν.

35 Τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τ' ἀγάπης τοῦ * Χριστοῦ"; Θλῖψις, ἢ στενοχωρία, ἢ διωγμός, ἢ λιμός, ἢ γυμνότης, ἢ κίνδυνος, ἢ μάχαιρα;

v. 36. Psal. 44. 23. 1 Cor. 4. 9. 2 Cor. 4. 11. & 11. 31.

36 (Καθὼς γέγραπται· Ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν· ἐλογίσθημεν ὡς πρόβατα σφαγῆς.)

v. 37. 1 Cor. 15. 57. 2 Cor. 2. 14. 1 Joh. 4. 4. & 5. 4, 5. Apoc. 12. 11.

37 Ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν ὑπερνικῶμεν διὰ * τοῦ ἀγαπήσαντος" ἡμᾶς *.

v. 38. Eph. 1. 21. & 6. 12. Col. 2. 15. 1 Pet. 3. 22.

38 Πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος, οὔτε ζωή, οὔτε * ἄγγελοι", οὔτε ἀρχαί, * οὔτε δυνάμεις, οὔτε ἐνεστῶτα, οὔτε μέλλοντα *,

39 * Οὔτε ὕψωμα, οὔτε βάθος, οὔτε * τις" κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τ' ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τ' ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

ΚΕΦ. Θ'. IX.

v. 1. Rom. 1. 9. 2 Cor. 1. 23. Gal. 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5. & 5. 27.

1 Ἀλήθειαν λέγω ἐν Χριστῷ *, οὐ ψεύδομαι, (συμμαρτυρούσης μοι τ' συνειδήσεώς μου ἐν Πνεύματι ἁγίῳ,)

v. 2. Rom. 10. 1.

2 Ὅτι λύπη μοι ἐστὶ μεγάλη, καὶ ἀδιάλειπτος ὀδύνη τῇ καρδίᾳ μου.

v. 3. Exod. 32. 32.

3 Ηὐχόμην γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι * ἀπὸ" τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου, τ' συγγενῶν μου κατὰ σάρκα·

v. 29. † γενέσθαι V. v. 30. προέγνω *A*. v. 32. ὃς οὐδὲ *Cu*. *ib*. χαρίσηται *Cu*. v. 34. † Ἰησοῦς *A*. R. 1. *ib*. — *A*. R. 1. *ib*. — *A*. R. 1. v. 35. Θεοῦ M. 1. v. 37. τ' ἀγαπήσαντα *Cu*. *ib*. † Χριστοῦ S. 2. v. 38. ἄγγελος, οὔτε ἐξουσία *Cu*. *ib*. † οὔτε ἐξουσίαι E. *ib*. † οὔτε ἰσχύς V. v. 39. † οὔτε δύναμις *Cl*. *ib*. — *A*. v. 1. † Ἰησοῦ V. v. 3. ὑπὸ *Cu*.

4 Ὅτι-

v. 4. Exod. 4. 22. 4 Οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλῖ-
ται, ὧν ἡ υἱοθεσία καὶ ἡ δόξα
Deut. 7.6. καὶ * αἱ διαθῆκαι" καὶ νομο-
Psal. 147. 19. θεσία, καὶ ἡ λατρεία καὶ * αἱ
Jer. 31.9. Sup. 2.17. ἐπαγγελίαι".
& 3. 2. Eph. 2. 12. 5 Ὧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ
ὧν ὁ Χριστὸς, τὸ κατὰ σάρ-
v. 5. Matt. 1.1, &c. κα, ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς
Luc. 3.23, &c. εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας.
ἀμήν.
Joh. 1. 1. Heb. 1. 8, 9. 6 Οὐχ οἷον δὲ ὅτι ἐκ-
πέπτωκεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ·
v. 6. Num. 23. 19. οὐ γὰρ πάντες οἱ ἐξ Ἰσραὴλ,
οὗτοι * Ἰσραήλ".
Joh. 8. 39. Rom. 2. 28 & 3. 3. 7 Οὐδ᾽ * ὅτι" εἰσὶ σπέρ-
Gal 6.16. μα Ἀβραὰμ, πάντες τέ-
2 Tim. 2. 13. κνα· ἀλλ᾽ ἐν Ἰσαὰκ κληθή-
v. 7. σεταί σοι σπέρμα.
Gen. 21. 12. 8 Τουτέστιν, οὐ τὰ τέκνα τῆς
Gal. 4.23. σαρκὸς, ταῦτα τέκνα τοῦ
Heb. 11. 18. Θεοῦ· ἀλλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐπαγ-
18. v. 8. γελίας, λογίζεται εἰς σπέρμα·
Gal. 4.28. 9 Ἐπαγγελίας γὰρ ὁ λό-
v. 9. Gen. 18. γος, οὗτος· Κατὰ τὸν και-
10. ρὸν τοῦτον ἐλεύσομαι, καὶ
ἔσται τῇ Σάρρᾳ υἱός.
v. 10. 10 Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ
Gen. 25. 23. Ῥεβέκκα, ἐξ ἑνὸς * κοίτην"
ἔχουσα, Ἰσαὰκ τοῦ πατρὸς
ἡμῶν.
11 Μήπω * γὰρ" γεννη-
θέντων*, μηδὲ πραξάντων
τι ἀγαθὸν ἢ * κακὸν", ἵνα
ἡ κατ᾽ ἐκλογὴν τοῦ Θεοῦ
πρόθεσιν μένῃ, οὐκ ἐξ ἔργων,
ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ καλοῦντος,

12 Ἐῤῥήθη αὐτῇ· Ὅτι ὁ v. 12. Gen. 25.
μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσ- 23.
σονι.
13 Καθὼς γέγραπται· Τὸν v. 13.
Ἰακὼβ ἠγάπησα, τὸν δὲ Ἠ- Mal. 1. 2.
σαῦ ἐμίσησα.
14 Τί οὖν ἐροῦμεν; μὴ v. 14. Deut. 32.
ἀδικία παρὰ τῷ Θεῷ; Μὴ 4. 2 Par. 19.
γένοιτο. 7.
15 Τῷ γὰρ Μωσῇ λέγει· Job. 8. 3. & 34. 10.
Ἐλεήσω ὃν ἂν ἐλεῶ, καὶ οἰκτει- v. 15 Exod. 33.
ρήσω ὃν ἂν οἰκτείρω. 19.
16 Ἄρα οὖν οὐ τοῦ θέλον-
τος, οὐδὲ τοῦ τρέχοντος,
ἀλλὰ τοῦ ἐλεοῦντος Θεοῦ.
17 Λέγει γὰρ ἡ γραφὴ v. 17. Exod. 9.
τῷ Φαραώ· Ὅτι εἰς αὐτὸ 16.
τοῦτο ἐξήγειρά σε, ὅπως ἐν-
δείξωμαι ἐν σοὶ τὴν δύνα-
μίν μου, καὶ ὅπως διαγγελῇ
τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ
γῇ.
18 Ἄρα οὖν ὃν θέλει, * ἐ-
λεεῖ ὃν δὲ θέλει, σκλη-
ρύνει.
19 Ἐρεῖς οὖν μοι· Τί ἔτι
μέμφεται; τῷ βουλήματι αὐ-
τοῦ τίς ἀνθέστηκε;
20 * Μενοῦνγε", ὦ ἄν- v. 20. Esa. 45.9.
θρωπε, σὺ τίς εἶ ὁ ἀνταπο- & 64. 8.
κρινόμενος τῷ Θεῷ; Μὴ ἐρεῖ Jer. 18.6.
τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι· Sap. 15.7.
Τί με * ἐποίησας" οὕτως;
21 Ἢ οὐκ ἔχει ἐξουσίαν ὁ v. 21. 2 Tim. 2.
κεραμεὺς τοῦ πηλοῦ, ἐκ τοῦ 20.
αὐτοῦ φυράματος ποιῆσαι,

v. 4. ἡ διαθήκη R. 1. V. *ib.* ἡ ἐπαγγελία *Cu.* v. 6. Ἰσραηλῖται *Cu.* v. 7. οἱ V. v. 10. κοίτου V. v. 11. — L. *ib.* † αὐτῶν S. 1. *ib.* φαῦλον *A.* v. 18. † ὁ θεός *Cu.* v. 20. — V. *ib.* ἔπλασας *Cu.*

ὃ μὲν

ὃ μὲν εἰς τιμὴν σκεῦος, ὃ δὲ εἰς ἀτιμίαν;

v. 22 Supr. 2. 4. 22 Εἰ δὲ θέλων ὁ Θεὸς ἐνδείξασθαι τὴν ὀργὴν, καὶ γνωρίσαι τὸ δυνατὸν αὐτοῦ, ἤνεγκεν ἐν πολλῇ μακροθυμίᾳ σκεύη ὀργῆς κατηρτισμένα εἰς ἀπώλειαν;

23 * Καὶ " ἵνα γνωρίσῃ τὸν πλοῦτον τῆς δόξης αὐτοῦ ἐπὶ σκεύη ἐλέους, ἃ προητοίμασεν εἰς δόξαν;

24 Οὓς καὶ ἐκάλεσεν ἡμᾶς, οὐ μόνον ἐξ Ἰουδαίων, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐθνῶν·

v. 25. Ose. 2. 23. 24. 1 Pet. 2. 10. 25 Ὡς καὶ ἐν τῷ Ὠσηὲ λέγει· Καλέσω τὸν οὐ λαόν μου, λαόν μου· καὶ τὴν οὐκ ἠγαπημένην, ἠγαπημένην *.

v. 26. Ose. 1. 10. 26 Καὶ ἔσται, ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρήθη αὐτοῖς· Οὐ λαός μου ὑμεῖς, ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ Θεοῦ ζῶντος.

v. 27. Esai. 10. 22. Rom. 11. 5. 27 Ἡσαΐας δὲ κράζει ὑπὲρ τοῦ Ἰσραήλ· Ἐὰν ᾖ ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης, τὸ * κατάλειμμα " σωθήσεται.

28 Λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων * ἐν δικαιοσύνῃ, ὅτι λόγον συντετμημένον " ποιήσει Κύριος ἐπὶ τῆς γῆς.

v. 29. Gen. 19. 24. Esa. 1. 9. & 13. 19. Jer. 50. 40. Lament. 3. 22. Ezec. 16. 46. 29 Καὶ καθὼς προείρηκεν Ἡσαΐας· Εἰ μὴ Κύριος Σαβαὼθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα, ὡς Σόδομα ἂν ἐγενήθημεν, καὶ ὡς Γόμορρα ἂν ὡμοιώθημεν.

30 Τί οὖν ἐροῦμεν; ὅτι ἔθνη τὰ μὴ διώκοντα δικαιοσύνην, κατέλαβε δικαιοσύνην, δικαιοσύνην δὲ τὴν ἐκ πίστεως·

31 Ἰσραὴλ δὲ διώκων νόμον δικαιοσύνης, εἰς νόμον * δικαιοσύνης " οὐκ ἔφθασε; v. 31. Rom. 10. 2. & 11. 7.

32 Διατί; Ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως, ἀλλ' ὡς ἐξ ἔργων * νόμου ". προσέκοψαν γὰρ τῷ λίθῳ τοῦ προσκόμματος. v. 32. 1 Cor. 1. 23.

33 Καθὼς γέγραπται· Ἰδοὺ, τίθημι ἐν Σιὼν λίθον προσκόμματος, καὶ πέτραν σκανδάλου· καὶ * πᾶς " ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ * καταισχυνθήσεται ". v. 33. Esa. 8. 14. & 28. 16. Psal. 2. 12. & 118 22. Matt. 21. 42. Luc. 2. 34. 1 Pet. 2. 7.

ΚΕΦ. ι'. X.

1 Ἀδελφοὶ, ἡ μὲν εὐδοκία τῆς ἐμῆς καρδίας, καὶ ἡ δέησις * ἡ " πρὸς τὸν Θεὸν, ὑπὲρ * τοῦ Ἰσραήλ " ἐστιν εἰς σωτηρίαν.

2 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. v. 2. Act. 21. 20. & 22. 3. Rom. 9. 31. Gal 1. 14.

3 Ἀγνοοῦντες * γὰρ " τὴν τοῦ Θεοῦ δικαιοσύνην, καὶ τὴν v. 3. Rom. 9. 30.

v. 23. — S. I. v. 25. καὶ τὴν οὐκ ἠλεημένην, ἠλεημένην V. v. 27. ὑπόλειμμα A. v. 28. — Cu. v 32. — A. R. I. S. 2. V. v. 33. — A. ib. κατηχύνθη Cu. v. 1. — Cu. ib. αὐτῶν A. Cl. R. I. S. 2. V. v. 3. δὲ A.

ἰδίαν * δικαιοσύνην" ζητοῦν-
τες στῆσαι, τῇ δικαιοσύνῃ τοῦ
Θεοῦ οὐχ ὑπετάγησαν.
v. 4. 4 Τέλος γὰρ νόμου Χρι-
Matt. 5. στὸς, εἰς δικαιοσύνην παντὶ
17. Act. 13. τῷ πιστεύοντι.
39. 2 Cor. 3. 5 Μωσῆς γὰρ * γράφει"
13. τὴν δικαιοσύνην * τὴν" ἐκ
Gal. 3. 24. v. 5. τοῦ νόμου· Ὅτι ὁ ποιήσας
Lev. 18. 5. * αὐτὰ" ἄνθρωπος, ζήσεται
Ezec. 20. 11. ἐν * αὐτοῖς".
Gal. 3. 12. 6 Ἡ δὲ ἐκ πίστεως δικαιο-
v. 6. Deut 30. σύνη οὕτω λέγει· Μὴ εἴπῃς ἐν
11, 12. τῇ καρδίᾳ σου· Τίς ἀναβήσεται
εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἔστι Χρι-
στὸν καταγαγεῖν.
7 Ἤ· Τίς καταβήσεται
εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἔστι
Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγα-
γεῖν.
v. 8. 8 Ἀλλὰ τί λέγει *; Ἐγγύς
Deut. 30. 14. σου τὸ ῥῆμά ἐστιν * ἐν τῷ στό-
ματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ
σου, τοῦτ' ἔστι τὸ ῥῆμα τῆς πί-
στεως ὃ κηρύσσομεν·
v. 9. 9 Ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς
Matt. 10. ἐν τῷ στόματί σου Κύριον
32. Ἰησοῦν *, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ
καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐ-
τὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σω-
θήσῃ.
10 Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται
εἰς δικαιοσύνην· στόματι δὲ
v. 11. ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.
Esai. 28. 16. 11 Λέγει γὰρ ἡ γραφή·
Rom. 9. 33.
Πᾶς ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ, οὐ
καταισχυνθήσεται.
12 Οὐ γάρ ἐστι διαστολὴ v. 12.
* Ἰουδαίου τε καὶ Ἕλληνος". ὁ Act. 10.
γὰρ αὐτὸς Κύριος πάντων, 34, 35. & 15. 9.
πλουτῶν εἰς πάντας τοὺς ἐπι- Rom. 3. 22. 29.
καλουμένους αὐτόν. 1 Tim. 2. 5.
13 Πᾶς γὰρ ὃς ἂν ἐπι- Eph. 1. 7. & 2. 4, 7.
καλέσηται τὸ ὄνομα Κυρίου, v. 13.
σωθήσεται. Joël. 2. 32.
14 Πῶς οὖν ἐπικαλέσον- Act. 2. 21.
ται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν;
Πῶς δὲ πιστεύσουσιν οὗ οὐκ
ἤκουσαν; Πῶς δὲ * ἀκού-
σουσι " χωρὶς κηρύσσον-
τος;
15 Πῶς δὲ * κηρύξουσιν" v. 15.
ἐὰν μὴ ἀποσταλῶσι; Καθὼς Esa. 52. 7. Nah. 1.
γέγραπται· Ὡς ὡραῖοι οἱ πό- 15.
δες τῶν εὐαγγελιζομένων εἰ-
ρήνην, τῶν εὐαγγελιζομένων
τὰ ἀγαθά.
16 Ἀλλ' οὐ πάντες ὑπή- v. 16.
κουσαν τῷ εὐαγγελίῳ· Ἠσαΐ- Esa. 53. 1.
ας γὰρ λέγει· Κύριε, τίς ἐπί- Joh. 12. 38.
στευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν;
17 Ἄρα ἡ πίστις ἐξ ἀ-
κοῆς· ἡ δὲ ἀκοὴ διὰ ῥήματος
* Θεοῦ".
18 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ v. 18.
ἤκουσαν; Μενοῦνγε εἰς πᾶσαν Psal. 19. 5.
τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος
αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς
οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐ-
τῶν.

Ib. — *A. Cl.* R. 1. *v.* 5. ἔγραψα v. & † ὅτι *ante* τὴν v. *ib.* — *Cu. ib.* — *Cl.* S. 1. v. *ib.* αὐτῇ R. 1. *v.* 8. † ἡ γραφή *Cl.* L. R. 1. S. 2. v. *ib.* † σφόδρα S. 1. *v.* 9. † Χριστόν *A.* *v.* 12. Ἰουδαίῳ τε καὶ Ἕλληνι *Cu.* *v.* 14. ἀκούσωσι *A.* *v.* 15. κηρύξωσιν *A.* *v.* 17. Χριστοῦ R. 1. S. 3.

19 Ἀλλὰ

v. 19. 19 Ἀλλὰ λέγω· Μὴ οὐκ
Deut. 32. ἔγνω Ἰσραήλ; Πρῶτος Μω-
21. σῆς λέγει· Ἐγὼ παραζηλώ-
σω ὑμᾶς ἐπ' οὐκ ἔθνει, ἐπὶ
ἔθνει ἀσυνέτῳ παροργιῶ ὑ-
μᾶς.
20 Ἡσαΐας δὲ ἀποτολ-
μᾷ, καὶ λέγει· Εὑρέθην τοῖς
ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς
ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπε-
ρωτῶσι.
v. 21. 21 Πρὸς δὲ τὸν Ἰσραὴλ
Esai. 65. 2. λέγει· Ὅλην τὴν ἡμέραν
ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου
πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀν-
τιλέγοντα *.

ΚΕΦ. ια'. XI.

v. 1. Λέγω οὖν· Μὴ ἀπώ-
Jer. 31. σατο ὁ Θεὸς τὸν
37. 2 Cor. 11. λαὸν αὐτοῦ *; Μὴ γένοιτο.
22. Phil. 3. 5. Καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλίτης εἰμί,
ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ,
φυλῆς Βενιαμίν.
2 Οὐκ ἀπώσατο ὁ Θεὸς
τὸν λαὸν αὐτοῦ, ὃν προέγνω.
Ἢ οὐκ οἴδατε ἐν Ἠλίᾳ τί
λέγει ἡ γραφή; ὡς ἐντυγ-
χάνει τῷ Θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσρα-
ήλ, * λέγων"·
v. 3. 3 Κύριε, τοὺς προφήτας
1Reg. 19. σου ἀπέκτειναν, καὶ τὰ θυσι-
10. αστήριά σου κατέσκαψαν·
κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος,
καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχήν
μου *.
4 Ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ v. 4.
χρηματισμός; Κατέλιπον 1Reg. 19. 18.
ἐμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄν-
δρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν
γόνυ τῇ Βάαλ.
5 Οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν v. 5. Rom. 9.
καιρῷ λεῖμμα κατ' ἐκλο- 27.
γὴν χάριτος * γέγονεν.
6 Εἰ δὲ χάριτι, οὐκ ἔτι v. 6.
ἐξ ἔργων· ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκ Deut. 9. 4. Sup. 4.
ἔτι γίνεται χάρις. * εἰ δὲ ἐξ 4. 5.
ἔργων, οὐκ ἔτι ἐστὶ χάρις·
ἐπεὶ τὸ ἔργον οὐκ ἔτι ἐστὶν
ἔργον".
7 Τί οὖν; Ὃ * ἐπιζητεῖ" v. 7. Rom. 9.
Ἰσραήλ, τούτου οὐκ ἐπέτυχεν· 31.
ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν, οἱ δὲ
λοιποὶ ἐπωρώθησαν.
8 (Καθὼς γέγραπται· v. 8.
Ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ Θεὸς πνεῦ- Esai. 6. 9.
μα κατανύξεως, ὀφθαλμοὺς & 29. 10.
τοῦ μὴ βλέπειν, καὶ ὦτα τοῦ μὴ Matt. 13. 14.
ἀκούειν) ἕως τῆς σήμερον ἡ- Joh. 12. 40.
μέρας. Act. 28. 26.
9 Καὶ Δαβὶδ λέγει· Γε- v. 9.
νηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν Psal. 69. 23.
* εἰς παγίδα, καὶ εἰς θήραν,
καὶ εἰς σκάνδαλον, καὶ εἰς ἀν-
ταπόδομα αὐτοῖς.
10 Σκοτισθήτωσαν οἱ ὀ-
φθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέ-
πειν· καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ-
παντὸς σύγκαμψον.
11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπται- v. 11. Act. 13. 46.

v. 21. † μοι V. v. 1. † ὃν προέγνω A. v. 2. — Cl. R. 1. v. 3. † λαβεῖν αὐτήν E. v. 5. † θεοῦ σωζόμενον V. v. 6. — Cl. v. 7. ἐπεζήτει S. 1. V. v. 9. † ἐνώπιον αὐτῶν V.

σαν

σαν, ἵνα πέσωσι; Μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν, εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτούς.

12 Εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμου, καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἐθνῶν, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν;

v. 13. Act. 9. 15. & 13. 2. & 22. 21. Rom. 15. 16. Gal. 1. 16. & 2. 2, 8. Eph. 3. 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11.

13 Ὑμῖν * γὰρ" λέγω τοῖς ἔθνεσιν, ἐφ' ὅσον * μέν" εἰμι * ἐγὼ" ἐθνῶν ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω·

14 Εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα, καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.

15 Εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν, καταλλαγὴ κόσμου· τίς ἡ πρόσληψις, εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;

16 Εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.

v. 17. Jer 11. 16.

17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς, καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης καὶ τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας * ἐγένου",

18 Μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων. εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι, οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις, ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.

19 Ἐρεῖς οὖν· Ἐξεκλάσθησαν οἱ κλάδοι, ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.

20 Καλῶς· τῇ ἀπιστίᾳ * ἐξεκλάσθησαν", σὺ δὲ τῇ πίστει ἕστηκας· μὴ ὑψηλοφρόνει, ἀλλὰ φοβοῦ.

v. 20. Prov. 28. 14. Esa. 66. 2. Rom. 12. 16. Phil. 2. 12.

21 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, * μή πως" οὐδὲ σοῦ * φείσηται".

22 Ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν Θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας, ἀποτομίαν· ἐπὶ δὲ σε, χρηστότητα, ἐὰν ἐπιμείνῃς τῇ χρηστότητι· ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.

v. 22. Joh. 15. 2. 1 Cor. 15. 2. Heb. 3. 6, 14.

23 Καὶ ἐκεῖνοι δὲ, ἐὰν μὴ ἐπιμείνωσι τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρισθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς.

v. 23. 2 Cor. 3. 16.

24 Εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου, καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσῳ μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν, ἐγκεντρισθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ;

25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, (ἵνα μὴ ἦτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι) ὅτι πώρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν, ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ.

v. 25. Luc. 21. 24.

26 Καὶ οὕτω πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται. καθὼς γέγραπται· Ἥξει ἐκ Σιὼν ὁ ῥυό-

v. 26. Esai. 59. 20.

v. 13. δὲ S. 1. *ib.* — Cu. *ib.* — E. v. 17. *post* συγκοινωνός Cu. v. 20. ἐκλάσθ. Cu. v. 21. — S. 1. *ib.* φείσεται Cu.

μενος,

μβμ@, ἐ ἀποςρέψει ἀσεβεί-
ας ἀπὸ Ιακώβ.
v. 27. Psal. 14.7. Esa. 27.9. Jer. 31. 33, &c. 2 Cor. 3. 16. Hebr 8.8. & 10, 16.
27 Καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ
παρ' ἐμοῦ διαθήκη, ὅταν
ἀφέλωμαι τὰς ἁμαρτίας
αὐτῶν.
28 Κατὰ μὲν * τὸ εὐαγγέ-
λιον, ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς· κατὰ
δὲ τὴν ἐκλογὴν, ἀγαπη-
τοὶ διὰ τοὺς πατέρας.
29 Αμεταμέλητα γὰρ τὰ
χαρίσματα ἐ ἡ κλῆσις τοῦ
Θεοῦ.
30 Ωσπερ γὰρ * καὶ " ὑμεῖς
ποτε ἠπειθήσατε τῷ Θεῷ,
νυῦ δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων
ἀπειθείᾳ·
31 Οὕτω καὶ * οὗτοι " νυῦ
ἠπείθησαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει,
ἵνα καὶ αὐτοὶ * ἐλεηθῶσι.
v. 32. Rom. 3 9. Gal. 3 22.
32 Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς
* τοὺς πάντας " εἰς ἀπείθειαν,
ἵνα * τοὺς πάντας " ἐλε-
ήσῃ.
v. 33. Job. 11.7. Psal. 36. 7.
33 Ω βάθος πλούτου καὶ
σοφίας καὶ γνώσεως Θεοῦ· ὡς
ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα
αὐτοῦ, καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ
ὁδοὶ αὐτοῦ.
v. 34. Psal. 92.6. Esai 40. 13. Jer. 23. 18. Sap. 9. 13. Job. 36. 22. 1 Cor. 2. 16.
34 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν
* Κυρίου " ; ἢ τίς σύμβου-
λος αὐτοῦ ἐγένετο ;
35 Η τίς προέδωκεν αὐ-
τῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται
αὐτῷ ;
v. 35. Job. 41.2.
36 Οτι ἐξ αὐτοῦ, ἐ δι'
αὐτοῦ, ἐ εἰς αὐτὸν τὰ πάν- v. 36. Prov. 16.
τα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰ- 4.
ῶνας. ἀμήν. 1 Cor. 8.6. Col. 1. 16.

ΚΕΦ. ιβ΄. XII.

1 ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, ἀ- v. 1.
δελφοὶ, διὰ τῶν οἰ- Rom. 6.
κτιρμῶν τοῦ Θεοῦ, παραστῆσαι 13, 16. 1 Pet. 2. 5.
τὰ σώματα ὑμῶν θυσίαν ζῶ-
σαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ
Θεῷ, τὴν λογικὴν λατρείαν
ὑμῶν·
2 Καὶ μὴ * συσχηματίζε- v. 2.
σθε " τῷ αἰῶνι τούτῳ· ἀλλὰ Eph. 1.
* μεταμορφοῦσθε " τῇ ἀνα- 18. & 4.
καινώσει τοῦ νοὸς ὑμῶν, εἰς 23. & 5. 10. 17.
τὸ δοκιμάζειν ὑμᾶς τί τὸ 1 Th. 4. 3.
θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν ἐ Col. 1. 21, 22. & 3. 10.
εὐάρεστον καὶ τέλειον. 1 Joh. 2. 15.
3 Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάρι- v. 3.
τος * τῆς δοθείσης μοι, Deut. 29. 29.
* παντὶ τῷ ὄντι " ἐν ὑμῖν, Prov. 25. 27.
μὴ ὑπερφρονεῖν, παρ' ὃ Eccl. 7. 16.
δεῖ φρονεῖν· ἀλλὰ φρονεῖν Rom. 1. 5.
εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἑκάστῳ ὡς 1 Cor. 3. 10. & 12.
ὁ Θεὸς ἐμέρισε μέτρον 7, 11.
* πίστεως ". Eph. 4. 7.
4 * Καθάπερ " γὰρ ἐν ἑνὶ v. 4.
σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, 1 Cor. 12. 17, &c.
τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν Eph. 4. 16.
αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν· v. 5.
5 Οὕτως οἱ πολλοὶ ἓν 1 Cor. 12. 27.
σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ Eph. 1. 23. & 4. 16. & 5.
δὲ καθ' εἷς, ἀλλήλων μέλη. 23. Col. 1. 24.

v. 28. † οὖν Cu. v. 30. — Cu. v. 31. αὐτοί Cu. ib. † ὕστερον s. 1. v. 32. τὰ πάντα utrobiq. v. v. 34. Θεοῦ Cu. v. 2. συσχηματίζεσθαι L. s. 2. ib. μεταμορφοῦσθαι L. s. 2. v. 3. † τοῦ Θεοῦ s. 2. ib. πᾶσι τοῖς οὖσι v. παντὶ τῷ πιστεύοντι N. 1. ib. χάριτος s. 1. v. 4. ὥσπερ Cu.

v. 6. 6 Ἔχοντες δὲ χαρίσματα
1 Cor. 12. 4, &c. κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖ-
ib. 12. 10. σαν ἡμῖν διάφορα, εἴτε
2 Cor. 10. 13. προφητείαν, κατὰ τὴν ἀνα-
1 Pet. 4. 10. λογίαν τῆς πίστεως·
v. 7. 7 Εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ
1 Cor. 12. 28. διακονίᾳ· εἴτε * ὁ διδά-
Eph. 4. 11. σκων", ἐν τῇ διδασκα-
1 Pet. 4. 10, 11. λίᾳ·
v. 8. 8 Εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν
Deut. 15. τῇ παρακλήσει· ὁ μεταδιδοὺς,
Matt. 6. ἐν ἁπλότητι· ὁ προϊστά-
1, 2, 3. μενος, ἐν σπουδῇ· ὁ ἐλεῶν,
Act. 20. 28. ἐν ἱλαρότητι.
2 Cor. 9. 7. 9 Ἡ ἀγάπη, ἀνυπόκρι-
1 Pet. 5. 2. 1 Tim. 5. τος. Ἀποστυγοῦντες τὸ πονη-
17. v. 9. ρὸν, κολλώμενοι τῷ ἀγα-
Psal. 36. 5. θῷ.
& 97. 10. & 139. 21. 10 Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς
Amos 5. 15. ἀλλήλους φιλόστοργοι. Τῇ τι-
1 Tim. 1. 5. μῇ ἀλλήλους προηγούμενοι.
1 Pet. 1. 11 Τῇ σπουδῇ μὴ ὀκνη-
22 & 4. 8. ροί. Τῷ πνεύματι ζέοντες.
v. 10. Eph. 4. 3. Τῷ * Κυρίῳ" δουλεύον-
Heb. 13. 1. Phil. 2. 3. τες.
1 Pet. 1. 22. & 2. 12 Τῇ ἐλπίδι χαίροντες.
17. Τῇ θλίψει ὑπομένοντες. Τῇ
2 Pet. 1. 7. προσευχῇ προσκαρτεροῦν-
v. 11. Apoc. 3. τες.
15. v. 12. 13 Ταῖς * χρείαις" τῶν
Luc. 10. ἁγίων κοινωνοῦντες. Τὴν φι-
20 & 18. 1, &c. λοξενίαν διώκοντες.
Rom. 15. 12. 14 Εὐλογεῖτε τοὺς διώ-
Eph. 6. 18.

κοντας ὑμᾶς· εὐλογεῖτε, καὶ
μὴ καταρᾶσθε.
15 Χαίρειν μετὰ χαιρόν-
των, καὶ κλαίειν μετὰ κλαιόν-
των.
16 Τὸ αὐτὸ εἰς ἀλλήλους v. 16. Prov. 3. 7.
φρονοῦντες. Μὴ τὰ ὑψηλὰ Psal. 131. 1.
φρονοῦντες, ἀλλὰ τοῖς ταπει- Esa. 5. 21.
νοῖς συναπαγόμενοι. Μὴ γί- Jer. 45. 5. Rom. 11.
νεσθε φρόνιμοι παρ' ἑαυ- 25. & 15. 5.
τοῖς. 1 Cor. 1.
17 Μηδενὶ κακὸν ἀντὶ 10. Phil. 2. 2.
κακοῦ ἀποδιδόντες. Προνο- & 3. 16.
ούμενοι καλὰ * ἐνώπιον 1 Pet. 3. 8. 20. 22.
* πάντων ἀνθρώπων. Matt. 5. 39.
18 Εἰ δυνατὸν, τὸ ἐξ ὑ- 1 Cor. 6. 7.
μῶν, μετὰ πάντων ἀνθρώπων 2 Cor. 8. 21.
εἰρηνεύοντες. 1 Thess. 5. 15.
19 Μὴ ἑαυτοὺς * ἐκδι- 1 Pet. 3. 9.
κοῦντες", ἀγαπητοί· ἀλλὰ v. 18. Marc. 9.
δότε τόπον τῇ ὀργῇ· γέγρα- 50. Heb. 12.
πται γάρ· Ἐμοὶ ἐκδίκησις· 14.
* ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει v. 19. Lev. 19.
Κύριος. 18.
20 * Ἐὰν οὖν" πεινᾷ ὁ Deut. 32. 35.
ἐχθρός σου, ψώμιζε αὐτόν· Eccl. 28. 1.
ἐὰν διψᾷ, πότιζε αὐτόν. τοῦ- Matt. 5.
το γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυ- 39. Luc. 6.
ρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφα- 29. Heb. 10.
λὴν αὐτοῦ. 30.
21 Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· v. 20. Prov. 25.
ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ 21. Matt. 5.
κακόν. 44.

1 Thess. 5. 16, 17. Col. 4. 2. Heb. 10. 36. & 12. 1. Jac. 5. 7. v. 13. 1 Cor. 16. 1. Heb. 13. 2, 16. 1 Pet. 4. 9. v. 14. Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. 1 Cor. 4. 12. 1 Pet. 3. 9.

v. 7. διδασκαλίαν A. v. 11. καιρῷ Cu. v. 13. μνείαις Cu. v. 17. [illegible] μένον v. ib. † τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνώπιον A. [illegible] sed post καλὰ pro καὶ v. 19. ἐκδικοῦντες. v. ib. † [illegible] v. 20. ἀλλὰ ἐὰν A. R. I. S. 3. V.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

v. 1. Prov. 8. 1 * ΠΑσα ψυχὴ " ἐξου-
15, 16. σίαις ὑπερεχούσαις
Dan. 4. * ὑποτασσέσθω ". οὐ γάρ ἐστιν
32. Sap. 6. 4. ἐξουσία εἰ μὴ * ἀπὸ " Θεοῦ· αἱ
Joh. 19. 11. δὲ οὖσαι * ἐξουσίαι ", ὑπὸ τοῦ
Tit. 3. 1. 1 Pet. 2. 13. Θεοῦ τεταγμέναι εἰσίν.
2 Ὥστε ὁ ἀντιτασσόμενος
τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ τοῦ Θεοῦ διατα-
γῇ ἀνθέστηκεν· οἱ δὲ ἀν-
θεστηκότες, ἑαυτοῖς κρίμα
λήψονται.
v. 3. 1 Pet. 2. 14. 3 Οἱ γὰρ ἄρχοντες οὐκ εἰσὶ
φόβος * τῶν ἀγαθῶν ἔργων,
ἀλλὰ τῶν κακῶν ". Θέλεις δὲ
μὴ φοβεῖσθαι τὴν ἐξουσίαν;
τὸ ἀγαθὸν ποίει· καὶ ἕξεις ἔ-
παινον * ἐξ αὐτῆς ".
4 Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστί
σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Ἐὰν δὲ
τὸ κακὸν ποιῇς, φοβοῦ· οὐ γὰρ
εἰκῇ τὴν μάχαιραν φορεῖ.
Θεοῦ γὰρ διάκονός ἐστιν, ἔκδι-
κος * εἰς ὀργὴν " τῷ τὸ κα-
κὸν πράσσοντι.
5 Διὸ * ἀνάγκη ὑπο-
τάσσεσθαι ", οὐ μόνον διὰ τὴν
ὀργήν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν συν-
είδησιν.
6 Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ φόρους
τελεῖτε· λειτουργοὶ γὰρ Θεοῦ
εἰσιν, εἰς αὐτὸ τοῦτο προσ-
καρτεροῦντες.
7 Ἀπόδοτε οὖν πᾶσι τὰς v. 7. Matt. 22.
ὀφειλάς· τῷ τὸν φόρον, τὸν φό- 21
ρον· τῷ τὸ τέλος, τὸ τέλος· Marc 12.
τῷ τὸν φόβον, τὸν φόβον· τῷ 17. Luc. 20.
τὴν τιμήν, τὴν τιμήν. 25.
8 Μηδενὶ μηδὲν ὀφεί- v. 8.
λετε, εἰ μὴ τὸ ἀγαπᾷν ἀλ- Gal. 5. 14.
λήλους· ὁ γὰρ ἀγαπῶν τὸν ἕτε- 1 Tim. 1. 5.
ρον, νόμον πεπλήρωκε.
9 Τὸ γάρ· Οὐ μοιχεύ- v. 9
σεις· Οὐ φονεύσεις· Οὐ κλέ- Exod. 20. 14.
ψεις· Οὐ ψευδομαρτυρήσεις· Lev. 19. 18.
Οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις Deut. 5.
ἑτέρα ἐντολή, ἐν τούτῳ τῷ 18. Matt. 19.
λόγῳ ἀνακεφαλαιοῦται, ἐν 18. & 22.
τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον 39.
σου ὡς * ἑαυτόν ".
10 Ἡ ἀγάπη * τῷ " πλη- v. 10.
σίον κακὸν οὐκ * ἐργάζε- Matt. 22.
ται ". πλήρωμα * οὖν " νόμου 40. Mar. 12.
ἡ ἀγάπη. 31 Gal. 5. 14.
11 Καὶ τοῦτο, εἰδότες τὸν Jac. 2. 8. 1 Tim. 1.
καιρόν, ὅτι ὥρα * ἡμᾶς ἤ- 5.
δη " ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν v. 11. 1 Cor. 15.
γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτη- 34. Eph. 5.
ρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. 14
12 Ἡ νὺξ προέκοψεν, ἡ 1 Thess. 5. 6
δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. * ἀποθώ- v. 12. Eph. 5.
μεθα " οὖν τὰ * ἔργα " τοῦ 11. & 6.
σκότους, καὶ ἐνδυσώμεθα * τὰ 13, 14. 1 Thess. 5.
ὅπλα " τοῦ φωτός. 5, &c. Col. 3. 8.

v. 1. πάσαις *Cu.* *ib.* ὑποτάσσεσθε *Cu.* *ib.* ὑπὸ *A.* *ib.* — *Cl.* R. 1. v. *v.* 3. τοῦ ἀγαθοῦ ἔργου, ἀλλὰ τοῦ κακοῦ v. τῷ ἀγαθῷ ἔργῳ, ἀλλὰ τῷ κακῷ *A.* *Cl.* R. 1. S. 1. *ib* —*Cu.* *v.* 4. —*Cu.* *v.* 5. ὑποτάσσεσθε *Cu.* *v.* 9. σεαυτὸν *A.* *v.* 10. τοῦ *Cp.* v. *ib.* καὶ ἐργάζ. R. 1. *ib.* δὲ *Cu.* *v.* 11. ἤδη ὑμᾶς *A.* *v.* 12 ἀποβαλώμεθα *Cu.* *ib.* ὅπλα *Cu.* *ib.* δὲ τὰ ἔργα *A.*

13 Ὡς

v. 13. Luc. 21. 34. 1 Cor. 6. 10. Eph. 5.5. Gal. 5.21. Phil. 4.8. 1 Thess. 4. 12. & 5.6. Jac. 3.14. 1 Pet. 4.3.

13 Ὡς ἐν ἡμέρᾳ, εὐσχημόνως περιπατήσωμεν· μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ·

v. 14. Prov. 23. 20. Gal. 3.17. & 5. 16. 1 Pet. 2. 11. 1 Joh. 2. 16. Apoc. 16. 15.

14 Ἀλλ' ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας.

ΚΕΦ. ιδ'. XIV.

v. 1. Rom. 15. 1, 7. 1 Cor. 8. 9, 11. & 9. 22.

Τὸν δὲ ἀσθενοῦντα τῇ πίστει, προσλαμβάνεσθε, μὴ εἰς διακρίσεις διαλογισμῶν.

2 Ὃς μὲν πιστεύει φαγεῖν πάντα, ὁ δὲ ἀσθενῶν λάχανα * ἐσθίει".

v. 3. Col. 2.16.

3 Ὁ ἐσθίων, τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ * ἐξουθενείτω· καὶ ὁ" μὴ ἐσθίων, τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω· ὁ Θεὸς γὰρ αὐτὸν προσελάβετο.

v. 4. Jac. 4.12.

4 Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην; Τῷ ἰδίῳ κυρίῳ στήκει ἢ πίπτει· σταθήσεται δέ· * δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς" στῆσαι αὐτόν.

v. 5. Gal. 4.10. Col. 2.16.

5 Ὃς μὲν * κρίνει ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ὃς δὲ κρίνει πᾶσαν ἡμέραν. ἕκαστος * ἐν" τῷ ἰδίῳ νοῒ πληροφορείσθω.

6 Ὁ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ φρονεῖ· καὶ * ὁ μὴ φρονῶν τὴν ἡμέραν, Κυρίῳ οὐ φρονεῖ". ὁ ἐσθίων, Κυρίῳ ἐσθίει· * εὐχαριστεῖ γὰρ τῷ Θεῷ· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων, Κυρίῳ οὐκ ἐσθίει, καὶ εὐχαριστεῖ τῷ * Θεῷ". v. 6. 1 Cor. 10. 31. 1 Tim. 4. 3.

7 Οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει. v. 7. 2 Cor. 5. 15. Gal. 2.20. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4.2.

8 Ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν· ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκομεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν.

9 Εἰς τοῦτο γὰρ Χριστὸς καὶ ἀπέθανε καὶ ἀνέστη καὶ * ἀνέζησεν", ἵνα καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων κυριεύσῃ. v. 9. Act. 10. 42. 2 Cor. 5. 15.

10 Σὺ δὲ τί κρίνεις τὸν ἀδελφόν σου; ἢ καὶ σὺ τί ἐξουθενεῖς τὸν ἀδελφόν σου *; πάντες γὰρ παραστησόμεθα τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ. v. 10. Matt. 25. 31. 2 Cor. 5. 10.

11 Γέγραπται γάρ· Ζῶ ἐγὼ, λέγει Κύριος· ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ *, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται τῷ Θεῷ. v. 11. Esai. 45. 23. Phil. 2. 10.

12 Ἄρα * οὖν" ἕκαστος ἡμῶν περὶ ἑαυτοῦ λόγον δώσει τῷ Θεῷ. v. 12. Matt. 12. 36. 1 Cor 3.8. 2 Cor. 5. 10. Gal. 6. 5.

v. 2. ἐσθιέτω V. v. 3. κρινέτω· ὁ δὲ *A.* v. 4. δυνατεῖ γὰρ ὁ Κύριος *A.* v. 5. † γὰρ *A.* L. *ib.* — *A.* v. 6. — *Cl.* R. I. V. *ib.* † καὶ — γὰρ N. I. *ib.* Κυρίῳ *A.* v. 9. ἔζησεν *Cp.* E. L. M. I. 2. S. *om.* V. *sic A sed* — καὶ ἀνέστη v. 10. † ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν *Cu.* v. 11. † ἐπουρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων *Cp.* v. 12. — *Cu.*

v. 13. Matt. 18. 7, 8, 9. 1 Cor. 10. 32. 2 Cor. 6. 3.

13 Μηκέτι οὖν ἀλλήλους κρίνωμεν· ἀλλὰ τοῦτο κρίνατε μᾶλλον, τὸ μὴ τιθέναι πρόσκομμα τῷ ἀδελφῷ, * ἢ" σκάνδαλον.

v. 14. Matt. 15. 11. Act. 10. 15. 1 Cor. 8. 4, 7, 10. 1 Tim. 4. 4. Tit. 1. 15.

14 Οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ· εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν.

v. 15. 1 Cor. 8. 11.

15 Εἰ * δὲ" διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς. μὴ τῷ βρώματί σου ἐκεῖνον * ἀπόλλυε " ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανε.

16 Μὴ βλασφημείσθω οὖν ὑμῶν τὸ ἀγαθόν.

v. 17. 1 Cor. 8. 8.

17 Οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις, ἀλλὰ δικαιοσύνη, καὶ εἰρήνη, καὶ χαρὰ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

18 Ὁ γὰρ ἐν * τούτοις" δουλεύων τῷ Χριστῷ, εὐάρεστος τῷ Θεῷ, καὶ δόκιμος τοῖς ἀνθρώποις.

19 Ἄρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν, καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους *.

v. 20. Matt. 15, 11. Act. 10. 15. Tit. 1. 15.

20 Μὴ ἕνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ. πάντα μὲν καθαρά· ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίοντι.

v. 21. 1 Cor. 8. 13.

21 Καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα, μηδὲ πιεῖν οἶνον, μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει * ἢ σκανδαλίζεται ἢ ἀσθενεῖ".

22 Σὺ πίστιν ἔχεις *· κατὰ σεαυτὸν ἔχε * ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ". Μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει.

23 Ὁ δὲ διακρινόμενος, ἐὰν φάγῃ, κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστίν. *

ΚΕΦ. ιε'. XV.

v. 1. 1 Cor. 9. 22. Gal. 6. 1.

1 Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς οἱ δυνατοὶ τὰ ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν, καὶ μὴ ἑαυτοῖς ἀρέσκειν.

v. 2. 1 Cor. 9. 19. & 10. 24, 33. & 13. 5. Phil. 2. 4, 5.

2 Ἕκαστος * γὰρ " ἡμῶν τῷ πλησίον ἀρεσκέτω εἰς τὸ ἀγαθὸν πρὸς οἰκοδομήν.

v. 3. Psal. 69. 10.

3 Καὶ γὰρ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτῷ ἤρεσεν, ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν

v. 13. εἰς R. I. v. 15. γὰρ *A.* R. I. S. 3. *ib.* ἀπόλυε *Cu.* κατάλυε E. v. 18. τούτῳ *A.* L. R. I. S. 2. V. v. 19. † φυλάξωμεν *Cu.* τηρῶμεν V. v. 21 — *A.* v. 22 *cum not. interrog. Cu. ib* — M. 2. v. 23. † τῷ δὲ δυναμένῳ ὑμᾶς στηρίξαι *&c. sc. adduntur tres ult. vers. cap.* 16. *A. Cp.* E. L. M. 2. N. 1. S. *om.* v. 2. δὲ S. 1. — *A. Cp.* E. L. M. 1. N. 1.

ὀνειδιζόντων σε, ἐπέπεσον ἐπ' ἐμέ.

v. 4. Rom. 4. 23, 24. 1 Cor. 10. 11. 2 Tim. 3. 16. 4 Ὅσα γὰρ * προεγράφη", εἰς τὴν ἡμετέραν διδασκαλίαν * προεγράφη". ἵνα διὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως τῶν γραφῶν, τὴν ἐλπίδα ἔχωμεν.

v. 5. Rom. 12. 16. 1 Cor. 1. 10. Phil. 2. 2. & 3. 15, 16. 5 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς παρακλήσεως δῴη ὑμῖν τὸ αὐτὸ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν·

6 Ἵνα ὁμοθυμαδὸν ἐν ἑνὶ στόματι δοξάζητε τὸν Θεὸν καὶ πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 7. Rom. 14. 1, 3. 7 Διὸ προσλαμβάνεσθε ἀλλήλους, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς προσελάβετο * ἡμᾶς" εἰς δόξαν Θεοῦ.

v. 8. Matt. 15. 24. Act. 3. 25, 26. 8 Λέγω * δὲ", Ἰησοῦν Χριστὸν διάκονον γεγενῆσθαι περιτομῆς ὑπὲρ ἀληθείας Θεοῦ, εἰς τὸ βεβαιῶσαι τὰς ἐπαγγελίας τῶν πατέρων·

v. 9. 2 Sam. 22. 50. Psal. 18. 50. Rom. 11. 30. 9 Τὰ δὲ ἔθνη ὑπὲρ ἐλέους δοξάσαι τὸν Θεόν· καθὼς γέγραπται· Διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἔθνεσι *, καὶ τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ.

v. 10. Deut. 32. 43. Psal. 67. 5. 10 Καὶ πάλιν λέγει· Εὐφράνθητε ἔθνη, μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ.

11 Καὶ πάλιν· Αἰνεῖτε τὸν Κύριον πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ἐπαινέσατε αὐτὸν πάντες οἱ λαοί. v. 11. Psal. 117. 1.

12 Καὶ πάλιν Ἡσαΐας λέγει· Ἔσται ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαὶ, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν, ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιοῦσιν. v. 12. Esai. 11. 1, 10. Apoc. 5. 5. & 22. 16.

13 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς ἐλπίδος πληρώσαι ὑμᾶς πάσης χαρᾶς καὶ εἰρήνης * ἐν τῷ πιστεύειν", εἰς τὸ περισσεύειν ὑμᾶς ἐν τῇ ἐλπίδι, ἐν δυνάμει Πνεύματος ἁγίου.

14 * Πέπεισμαι δὲ, * ἀδελφοί μου", καὶ αὐτὸς ἐγὼ περὶ ὑμῶν, ὅτι * καὶ αὐτοὶ" μεστοί ἐστε * ἀγαθωσύνης", πεπληρωμένοι πάσης γνώσεως, δυνάμενοι καὶ * ἀλλήλους" νουθετεῖν. v. 14. 2 Pet. 1. 12. 1 Joh. 2. 21.

15 * Τολμηρότερον" δὲ ἔγραψα ὑμῖν, ἀδελφοὶ, ἀπὸ μέρους, ὡς ἐπαναμιμνήσκων ὑμᾶς, διὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, v. 15. Rom. 1. 5. & 12. 3.

16 Εἰς τὸ εἶναί με λειτουργὸν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς * τὰ ἔθνη, ἱερουργοῦντα τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ, ἵνα γένηται ἡ προσφορὰ τῶν ἐθνῶν εὐπρόσδεκτος, ἡγιασμένη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. v. 16. Act. 9. 15. & 13. 2. Rom. 11. 13. Gal. 2. 7, 8. 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11 & 4. 6. Phil. 2. 17.

17 Ἔχω οὖν καύχησιν

v. 4. ἐγράφη utrobiq. Cu. sic R. 1. & † πάντα ante εἰς v. 7. ὑμᾶς A. v. 8. γὰρ L. R. 1. S. 1. v. 9. † Κύριε Cp. S. 2. V. v. 13. — Cu. v. 14. Cu. ponit post ὑμῶν ib. — Cu. ib. ἀγάπης V. ib. ἄλλους Cp. E. N. 1. S. 2. v. 15. τολμηροτέρως A. v. 16. † πάντα S. 1.

ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τὰ πρὸς Θεόν.

v. 18. Rom 1. 5. & 16. 26.

18 Οὐ γὰρ * τολμήσω " * λαλεῖν τι " ὧν οὐ * κατειργάσατο " Χριστὸς δι' ἐμοῦ, εἰς ὑπακοὴν ἐθνῶν, λόγῳ καὶ ἔργῳ,

19 Ἐν δυνάμει * σημείων καὶ τεράτων, ἐν δυνάμει Πνεύματος * Θεοῦ "· ὥστε με ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ * πεπληρωκέναι " τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.

v. 20. 2 Cor. 10. 15, 16.

20 Οὕτω δὲ * φιλοτιμούμενον εὐαγγελίζεσθαι ", οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστὸς, ἵνα μὴ ἐπ' ἀλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ·

v. 21. Esai. 52. 15.

21 Ἀλλὰ, καθὼς γέγραπται· Οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ, ὄψονται· καὶ οἳ οὐκ ἀκηκόασι, συνήσουσι.

v. 22. Rom. 1. 13. 1 Thess. 2. 18.

22 Διὸ καὶ ἐνεκοπτόμην * τὰ πολλὰ " τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς *.

v. 23. Rom. 1. 10. & 15. 32. 1 Thess. 3. 10. 2 Tim. 1. 4.

23 Νυνὶ δὲ μηκέτι τόπον ἔχων ἐν τοῖς κλίμασι τούτοις, ἐπιποθίαν δὲ ἔχων τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν·

24 Ὡς ἐὰν πορεύωμαι εἰς τὴν Σπανίαν, * ἐλεύσομαι πρὸς ὑμᾶς "· ἐλπίζω γὰρ * διαπορευόμενος " θεάσασθαι ὑμᾶς, καὶ * ὑφ' " ὑμῶν προπεμφθῆναι ἐκεῖ, ἐὰν ὑμῶν πρῶτον ἀπὸ μέρους ἐμπλησθῶ.

v. 25. Act. 19. 21. & 24. 17.

25 Νυνὶ δὲ πορεύομαι εἰς Ἱερουσαλὴμ, * διακονῶν " τοῖς ἁγίοις.

v. 26. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 1, &c. & 9. 2, 12. Gal. 2. 9, 10.

26 Εὐδόκησαν γὰρ Μακεδονία καὶ Ἀχαΐα κοινωνίαν τινὰ ποιήσασθαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἁγίων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ.

v. 27. Rom. 11. 17. 1 Cor. 9. 11. Gal. 6. 6.

27 * Εὐδόκησαν γὰρ, καὶ " ὀφειλέται αὐτῶν εἰσιν. εἰ γὰρ τοῖς πνευματικοῖς αὐτῶν ἐκοινώνησαν τὰ ἔθνη, ὀφείλουσι καὶ ἐν τοῖς σαρκικοῖς λειτουργῆσαι αὐτοῖς.

28 Τοῦτο οὖν ἐπιτελέσας, καὶ σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον, ἀπελεύσομαι δι' * ὑμῶν " εἰς τὴν Σπανίαν.

v. 29. Rom. 1. 11.

29 Οἶδα δὲ ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς, ἐν * πληρώματι " εὐλογίας * τοῦ εὐαγγελίου τοῦ " Χριστοῦ ἐλεύσομαι.

v. 30. 2 Cor. 1. 11. Phil. 2. 1. Col. 4. 12.

30 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς,

v. 18. τολμῶ R. 8. v. *ib.* τι εἰπεῖν *Cu. ib.* κατεργάζεται v. *v.* 19. † αὐτοῦ *Cu. ib.* ἁγίου *A.* s. 1· Θεοῦ ἁγίου v. — R. 1. *ib.* πεπληρῶσθαι *Cu.* *v.* 20. ἐκήρυξα τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο v. & φιλοτιμοῦμαι pro φιλοτιμούμενον R. 1. *v.* 22. πολλάκις *Cu. ib.* † καὶ ἐκωλύθην μέχρι τοῦ v. *v.* 24. — *A. Cl.* R. 1. *ib.* πορευόμενος *A. ib.* ἀφ' *Cu.* *v.* 25. διακονῆσαι *Cu.* *v.* 27. — *Cu.* *v.* 28. ἐμοῦ M. 1. *v.* 29. πληροφορίᾳ *Cu. ib.* — *A.* R. 1.

ἀδελ-

ἀδελφοί, διὰ τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ διὰ τῆς
ἀγάπης τοῦ Πνεύματος *,
συναγωνίσασθαί μοι ἐν ταῖς
προσευχαῖς * ὑπὲρ ἐμοῦ
πρὸς τὸν Θεόν·
v. 31. 2 Thess. 3. 2. 31 Ἵνα ῥυσθῶ ἀπὸ τῶν ἀ-
πειθούντων ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ· καὶ
ἵνα ἡ * διακονία " μου ἡ εἰς
Ἱερουσαλὴμ εὐπρόσδεκτος
γένηται τοῖς ἁγίοις·
v. 32. Act. 18. 21. Rom. 1. 10. & 15. 23. 1 Cor. 4. 19. Jac. 4. 15. 32 Ἵνα ἐν χαρᾷ * ἔλθω "
πρὸς ὑμᾶς διὰ θελήματος
* Θεοῦ ", καὶ * συναναπαύ-
σωμαι ὑμῖν ".
33 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης
* μετὰ πάντων ὑμῶν. * ἀ-
μήν ".

v. 33. Rom. 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11. Phil. 4. 9. 1 Thess. 5. 23. 2 Thess. 3. 16. Heb. 13. 20.

ΚΕΦ. ις'. XVI.

1 Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοί-
βην τὴν ἀδελφὴν ἡ-
μῶν, οὖσαν διάκονον τῆς ἐκ-
κλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς·
v. 2. 3 Joh. v. 6. 2 Ἵνα αὐτὴν προσδέξη-
σθε ἐν Κυρίῳ ἀξίως τῶν ἁ-
γίων, καὶ παραστῆτε αὐτῇ ἐν
ᾧ ἂν ὑμῶν χρῄζῃ πράγ-
ματι· καὶ γὰρ αὕτη * προστά-
τις πολλῶν ἐγενήθη, καὶ αὐτοῦ
ἐμοῦ ".
3 Ἀσπάσασθε * Πρίσ-
κιλλαν " καὶ Ἀκύλαν τοὺς v. 3. Act. 18. 2, 26. 2 Tim. 4. 19.
συνεργούς μου ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ *.
4 (Οἵτινες ὑπὲρ τῆς ψυ-
χῆς μου τὸν ἑαυτῶν τράχηλον
ὑπέθηκαν· οἷς οὐκ ἐγὼ μό-
νος εὐχαριστῶ, ἀλλὰ καὶ
πᾶσαι αἱ ἐκκλησίαι τῶν ἐ-
θνῶν.)
5 Καὶ τὴν κατ' οἶκον
αὐτῶν ἐκκλησίαν. Ἀσπά-
σασθε Ἐπαίνετον τὸν ἀγαπη-
τόν μου, ὅς ἐστιν ἀπαρχὴ τῆς
* Ἀχαΐας " * εἰς Χρι-
στόν ".
6 Ἀσπάσασθε Μαριάμ,
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν * εἰς
ἡμᾶς ".
7 Ἀσπάσασθε Ἀνδρόνι-
κον καὶ Ἰουνίαν τοὺς συγγενεῖς
μου, καὶ συναιχμαλώτους
μου· οἵτινές εἰσιν ἐπίσημοι ἐν
τοῖς ἀποστόλοις, * οἳ καὶ
πρὸ ἐμοῦ γεγόνασιν ἐν Χρι-
στῷ ".
8 Ἀσπάσασθε * Ἀμ-
πλίαν " τὸν ἀγαπητόν μου ἐν
Κυρίῳ.
9 Ἀσπάσασθε Οὐρβανὸν
τὸν συνεργὸν ἡμῶν ἐν Χριστῷ,
καὶ Στάχυν τὸν ἀγαπητόν
μου.
10 Ἀσπάσασθε Ἀπελλῆν,

v. 30. † ἁγίου V. *ib.* † ὑμῶν *Cl.* *v.* 31. δωροφορία *Cu.* *v.* 32. ἐλθὼν &c — ἐ *A.* *ib.* Χριστοῦ Ἰησοῦ *Cu.* *ib.* ἀναψύξω μεθ' ὑμῶν *A.* *v.* 33. † ἤτω *Cu.* *ib.* — *A.* *v.* 2. καὶ ἐμοῦ καὶ ἄλλων προστάτις ἐγένετο *Cu.* *v.* 3. Πρίσκαν *A.* *Cl.* E. L. M. I. 2. S 4. V. *ib.* † καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίαν &c — *in* v. *sequ.* *Cu.* *v.* 5. Ἀσίας *A.* B. I. ἐκκλησίας τῆς Ἀσίας V. *ib.* ἐν Χριστῷ S. I. *v.* 6. ἐν ὑμῖν *Cu.* *v.* 7. τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *Cu.* *v.* 8. Ἀμπλιατον *A.* *W.*

τὸν

τὸν δόκιμον ἐν Χριστῷ. Α-
σπάσασθε τοὺς ἐκ τῶν Αριστο-
βούλου.
11 Ασπάσασθε Ηρωδί-
ωνα τὸν συγγενῆ μου. Ασπά-
σασθε τοὺς ἐκ τῶν Ναρκίσσου,
τοὺς ὄντας ἐν Κυρίῳ.
12 Ασπάσασθε Τρύφαι-
ναν καὶ Τρυφῶσαν τὰς κοπι-
ώσας ἐν Κυρίῳ. Ασπάσα-
σθε Περσίδα τὴν ἀγαπητὴν,
ἥτις πολλὰ ἐκοπίασεν ἐν Κυ-
ρίῳ.
13 Ασπάσασθε Ροῦφον
τὸν ἐκλεκτὸν ἐν Κυρίῳ, καὶ
τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐ-
μοῦ.
14 Ασπάσασθε Ασύγ-
κριτον, Φλέγοντα, Ερμᾶν,
Πατρόβαν, Ερμῆν, καὶ τοὺς
σὺν αὐτοῖς ἀδελφούς.
v. 16. 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Thess. 3. 26 1 Pet. 5. 14.
15 Ασπάσασθε Φιλόλο-
γον καὶ * Ιουλίαν", * Νηρέα"
καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ, καὶ
Ολυμπᾶν, καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς
πάντας ἁγίους.
16 Ασπάσασθε ἀλλήλους
ἐν φιλήματι ἁγίῳ. Ασπά-
ζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι * τοῦ
* Χριστοῦ".
v. 17. Matt. 18. 8, 17. 1 Cor. 5. 9, 11. Col. 2. 8. 2 Thess. 3. 6. 14. 1 Tim. 3. 2, 5, 6. Tit. 3. 10. 2 Joh. 10.
17 * Παρακαλῶ" δὲ ὑ-
μᾶς, ἀδελφοί, * σκοπεῖν"
τοὺς τὰς διχοστασίας καὶ τὰ
σκάνδαλα, παρὰ τὴν δι-
δαχὴν ἣν ὑμεῖς ἐμάθετε,
ποιοῦντας· καὶ ἐκκλίνατε ἀπ'
αὐτῶν.
18 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι τῷ v. 18. Ezec. 13.
Κυρίῳ ἡμῶν * Ιησοῦ" Χρι- 18. Phil. 3.
στῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ 18, 19.
ἑαυτῶν κοιλίᾳ· καὶ διὰ τῆς 2 Pet. 2. 3.
χρηστολογίας * καὶ εὐλογίας"
ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν
ἀκάκων.
19 Η γὰρ ὑμῶν ὑπακοὴ v. 19.
εἰς * πάντας " ἀφίκετο. Matt. 10.
* Χαίρω οὖν τὸ ἐφ' ὑμῖν". 16. Rom. 1. 8.
θέλω δὲ ὑμᾶς σοφοὺς μὲν εἶναι 1 Cor. 14. 20.
εἰς τὸ ἀγαθὸν, ἀκεραίους δὲ
εἰς τὸ κακόν.
20 Ο δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης v. 20. Gen. 3.
συντρίψει τὸν Σατανᾶν ὑπὸ 15.
τοὺς πόδας * ὑμῶν" ἐν τά-
χει. * Η χάρις τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ιησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑ-
μῶν". Αμήν.
21 Ασπάζονται ὑμᾶς Τι- v. 21. Act. 13.
μόθεος ὁ συνεργός μου, καὶ & 16. 1.
Λούκιος καὶ Ιάσων καὶ Σωσί- & 17. 5. & 20. 4.
πατρος, οἱ συγγενεῖς μου *. Phil. 2. 19.
22 Ασπάζομαι ὑμᾶς Col. 1. 1.
ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν 1 Thess. 3. 2.
ἐπιστολὴν ἐν Κυρίῳ. 1 Tim. 1. 2.
23 Ασπάζεται ὑμᾶς v. 23.
Γάϊος ὁ ξένος μου καὶ * τῆς Act. 19. 22.
ἐκκλησίας ὅλης". Ασπά- 1 Cor. 1. 15 2 Tim. 4. 20.

v. 15. Ιουνίαν S. 1. *ib*. Νιρέαν *Cu*. *v*. 16. † πᾶσαι *A*. L. R. 2. S. 3. *ib*. θεοῦ M. 2. *v* 17. ἐρωτῶ *Cu*. *ib*. ἀσφαλῶς σκοπεῖτε *Cu*. *v*. 18. — N. 1. *ib*. καὶ κοινῆς ἀ-πάτης M. 2. — *Cu*. *v*. 19. πάντα τόπον V. *ib*. ἐφ' ὑμῖν οὖν χαίρω *A*. *v*. 20. — N. 1. *ib*. — *Cu*. & — ἀμήν *al*. *Cu*. *v*. 21. † καὶ αἱ ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ *Cu*. *v*. 23. ὅλη ἐκκλησία V.

ζεται

ζεται ὑμᾶς Ἔραστος ὁ οἰ-
κονόμος τῆς πόλεως, καὶ Κού-
αρτος ὁ ἀδελφός.
24 * Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάν-
των ὑμῶν. Ἀμήν".
v. 25. Rom. 1. 5. & 15. 18. Eph. 1. 9. & 3. 9, 20. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 10. Tit. 1. 2. 1 Pet. 1. 20. Jud. v. 24. 25 Τῷ δὲ δυναμένῳ ὑ-
μᾶς στηρίξαι κατὰ τὸ εὐαγ-
γέλιόν μου καὶ τὸ κήρυγμα
Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ ἀποκά-
λυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰω-
νίοις σεσιγημένου·
v. 26. 1 Joh. 1. 1. 26 Φανερωθέντος δὲ νῦν
διά τε γραφῶν προφητι-
κῶν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ αἰω-
νίου Θεοῦ, εἰς ὑπακοὴν πί-
στεως, εἰς πάντα τὰ ἔθνη
γνωρισθέντος·
27 Μόνῳ σοφῷ Θεῷ, v. 27. Heb. 13. 15. 1 Tim. 1. 17. Jud v. 25.
διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, * ᾧ ἡ"
δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας *· Ἀ-
μήν.

* Πρὸς Ῥωμαίους ἐγράφη
ἀπὸ Κορίνθου διὰ Φοίβης
τῆς διακόνου τῆς ἐν Κεγχρε-
αῖς ἐκκλησίας".

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Act. 18. 17. 1 ΠΑΥΛΟΣ * κλη-
τὸς" ἀπόστολος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, διὰ θελή-
v. 2. Joan. 17. 19. Act. 9. 14, 21. & 15. 9. & 22. 16. ματος Θεοῦ, καὶ Σωσθένης ὁ
ἀδελφός·
2 Τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ
τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, ἡγι-
ασμένοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Rom. 1. 7. Eph. 1. 1. 1 Thess. 4. 7. 2 Tim. 1. 9. & 2. 22. Jud. v. 1.
κλητοῖς * ἁγίοις, σὺν πᾶσι"
τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνο-
μα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ ἐν παντὶ τόπῳ, αὐ-
τῶν τε καὶ ἡμῶν·
3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη v. 3. Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

v. 24. — *hic, in quibus* † *vers.* 20. *sic etiam* — *vers.* 25. 26. 27. *in iis Ms. quibus* † *Cap.* 14. *post vers.* 23. *v.* 27. εἴη N. 1. & — ᾧ *Cp. ib.* † τῶν αἰώνων *A.* 5. 4. *ib.* — *A. Cl.*

v. 1. — *A. v.* 2. ἁγίοις σύμπασι *W.*

ἀπὸ

ἀπὸ Θεοῦ, πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 4. Rom. 1. 8. 4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἐπὶ τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ τῇ δοθείσῃ ὑμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

v. 5. 1 Cor. 12. 8. 2 Cor. 8. 7. Col. 1. 9. 5 Ὅτι ἐν παντὶ ἐπλουτίσθητε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ λόγῳ καὶ πάσῃ γνώσει·

6 Καθὼς τὸ * μαρτύριον" τοῦ * Χριστοῦ" ἐβεβαιώθη ἐν ὑμῖν·

v. 7. Phil. 3. 20. Tit. 2. 13. 7 Ὥστε ὑμᾶς μὴ ὑστερεῖσθαι ἐν μηδενὶ χαρίσματι, ἀπεκδεχομένους τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 8. 1 Thess. 3. 13. & 5. 23. Col 1. 22. 8 Ὃς καὶ βεβαιώσει ὑμᾶς * ἕως " τέλους ἀνεγκλήτους ἐν τῇ ἡμέρᾳ * τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 9. Joh. 15. 5. 1 Cor. 10. 13. 1 Thess. 5. 24. 2 Thess. 3. 3. 9 Πιστὸς ὁ Θεὸς, δι' οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

Gal. 2. 20. 1 Joh. 1. 3. v. 10. Rom. 12. 16. & 15. 5. Phil. 2. 2. & 3. 15, 16. 1 Pet. 3. 8. 10 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἦτε δὲ κατηρτισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ ἐν τῇ αὐτῇ * γνώμῃ".

11 Ἐδηλώθη γάρ μοι περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί μου, ὑπὸ τῶν Χλόης, ὅτι ἔριδες ἐν ὑμῖν εἰσι.

12 Λέγω δὲ τοῦτο, ὅτι ἕκαστος ὑμῶν λέγει· Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλὼ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ. v. 12. Joh. 1. 42. Act. 18. 24. 1 Cor. 3. 4. & 16. 12.

13 * Μεμέρισται ὁ Χριστός; μὴ Παῦλος ἐσταυρώθη * ὑπὲρ" ὑμῶν, ἢ εἰς τὸ ὄνομα Παύλου ἐβαπτίσθητε;

14 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ * ὅτι οὐδένα ὑμῶν ἐβάπτισα, εἰ μὴ Κρίσπον καὶ Γάϊον· v. 14. Act. 18. 8. Rom. 16. 23.

15 Ἵνα μή τις εἴπῃ ὅτι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα * ἐβάπτισα".

16 Ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον· λοιπὸν οὐκ οἶδα εἴ τινα ἄλλον ἐβάπτισα. v. 16. 1 Cor. 16. 15, 17.

17 Οὐ γὰρ ἀπέστειλέ με Χριστὸς βαπτίζειν, ἀλλ' εὐαγγελίζεσθαι· οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου, ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ. v. 17. Inf. 2. 1, 4, 13. 2 Pet. 1. 16.

18 Ὁ λόγος * γὰρ "ὁ τοῦ σταυροῦ τοῖς μὲν ἀπολλυμένοις μωρία ἐστὶ, τοῖς δὲ σωζομένοις ἡμῖν δύναμις Θεοῦ ἐστι. v. 18. Rom. 1. 16.

19 Γέγραπται γάρ· Ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω. v. 19. Esai. 29. 14 Job 5. 12.

20 Ποῦ σοφός; Ποῦ γραμματεύς; Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; Οὐχὶ ἐμώ- v. 20. Esai. 33. 18. Job. 12. 17. & 20. 24.

v. 6. κήρυγμα S. 1. *ib.* Θεοῦ E. *v. 8.* ἄχρι Cu. *ib.* τῆς παρουσίας V. *sed Cl. ponit* παρουσίᾳ *pro* ἡμέρᾳ *v. 10.* γνώσει V. *v. 13.* † μὴ S. 1. *ib.* περὶ Cu. *v. 14.* † μου *A v. 15.* ἐβαπτίσθητε *A.* S. 2. V. ἐβαπτίσθη S. 1. *v. 18.* — L.

ρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ
κόσμου * τούτου";
v. 21. 21 Ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῇ σο-
Matt 11. φίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ
25. Luc. 10. κόσμος διὰ τῆς σοφίας τὸν
21. Rom. 1. Θεὸν, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς διὰ
21, 28. τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος
σῶσαι τοὺς πιστεύοντας.
v. 22. Matt. 12. 22 Ἐπειδὴ καὶ Ἰουδαῖοι
38. & 16. 1. * σημεῖον" * αἰτοῦσι", καὶ
Joh. 4 48. Ἕλληνες σοφίαν ζητοῦσιν·
v. 23. 23 Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν
Matt. 11. Χριστὸν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαί-
6. Joh. 6. 60, οις μὲν σκάνδαλον, * Ἕλλησι"
66. 1 Cor. 2. δὲ μωρίαν·
14. v. 24. 24 Αὐτοῖς δὲ τοῖς κλη-
Rom. 1. τοῖς Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι
16. Col. 2. 3. Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ
σοφίαν.
25 Ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ
Θεοῦ, σοφώτερον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστί· καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ
Θεοῦ, ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώ-
πων ἐστί.
v. 26, 27. Joh. 7. 48. 26 Βλέπετε * γὰρ" τὴν
Jac. 2. 5. κλῆσιν ὑμῶν, ἀδελφοί, ὅτι
οὐ πολλοὶ σοφοὶ κατὰ σάρκα,
* οὐ" πολλοὶ δυνατοί, * οὐ"
πολλοὶ εὐγενεῖς·
27 Ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ
κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς,
ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ,
καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξε-
λέξατο ὁ Θεὸς, ἵνα καται-
σχύνῃ τὰ ἰσχυρά·

28 Καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ
κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα
ἐξελέξατο ὁ Θεὸς, * καὶ" τὰ
μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταρ-
γήσῃ·
29 Ὅπως μὴ καυχήσηται v. 29. Rom. 3.
πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον * αὐ- 27.
τοῦ". Eph. 2. 9.
30 Ἐξ αὐτοῦ δὲ ὑμεῖς ἐστε v. 30.
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς ἐγενήθη Joh. 17.
ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαι- 19. Rom. 4.
οσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀ- 25. Eph 1. 17.
πολύτρωσις· Col. 2. 3.
31 Ἵνα, καθὼς γέγραπται· v. 31. Esai. 65.
Ὁ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ 16.
καυχάσθω. Jer. 9. 23, 24. 2 Cor. 10. 17.

ΚΕΦ. β'. II.

1 Κἀγὼ ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς, v. 1.
ἀδελφοί, ἦλθον οὐ καθ' 1 Cor. 1.
ὑπεροχὴν λόγου ἢ σοφίας, 17. & 2. 4, 13.
καταγγέλλων ὑμῖν τὸ * μαρ- 2 Pet. 1.
τύριον τοῦ Θεοῦ". 16.
2 Οὐ γὰρ ἔκρινα * τοῦ" v. 2.
εἰδέναι τι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰη- Gal. 6. 14.
σοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυ-
ρωμένον.
3 Καὶ ἐγὼ ἐν ἀσθενείᾳ καὶ v. 3.
ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ πολλῷ Act. 18. 1, 3.
ἐγενόμην πρὸς ὑμᾶς. 2 Cor. 10.
4 Καὶ ὁ λόγος μου καὶ τὸ 10. & 11. 30. & 12.
κήρυγμά μου οὐκ ἐν * πει- 5. 9. Gal 4 13.
θοῖς" ἀνθρωπίνης σοφίας λό- v. 4. 1 Cor. 1.
17. & 2. 13. 1 Pet. 1. 16.

v. 20. σημεῖα A. R. 2. v. v. 22. ἐπιζητοῦσι A. v. 23.
ἔθνεσι A. Cl. s. 2. v. v. 26. οὐ Cu. ib. οὐδὲ utrobiq. Cu.
v. 28. — A. v. 29. τοῦ Θεοῦ E. M. 2. s. om. W. v. 1. μυ-
στήριον τοῦ Χριστοῦ s. 1. sic μυστήρ. pro μαρτυρ. A. E. R. 2.
s. 1. v. 2. — A. v. 4. πειθοῖ R. 4. & — ἀνθρωπίνες Cu.

γοις, ἀλλ᾽ ἐν ἀποδείξει πνεύ-
ματος καὶ δυνάμεως·
5 Ινα ἡ πίστις ὑμῶν μὴ
ᾖ ἐν σοφίᾳ ἀνθρώπων, ἀλλ᾽
ἐν δυνάμει Θεοῦ.
6 Σοφίαν δὲ λαλοῦμεν
ἐν τοῖς τελείοις· σοφίαν δὲ
οὐ τοῦ αἰῶνος τούτου, οὐδὲ τῶν
ἀρχόντων τοῦ αἰῶνος τούτου
τῶν καταργουμένων·
7 Αλλὰ λαλοῦμεν σοφίαν
Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, τὴν ἀπο-
κεκρυμμένην, ἣν προώ-
ρισεν ὁ Θεὸς πρὸ τῶν αἰώνων
εἰς δόξαν ἡμῶν·
v. 8 8 Ην οὐδεὶς τῶν ἀρχόντων
Matt. 11. τοῦ αἰῶνος τούτου ἔγνωκεν· εἰ
25. Joh. 7. 48 γὰρ ἔγνωσαν, οὐκ ἂν τὸν Κύ-
& 16. 3. Act. 3. 17. ριον τῆς δόξης ἐσταύρωσαν.
& 13. 27. 9 * Αλλὰ " καθὼς γέ-
1 Cor. 3. 14 γραπται· Α ὀφθαλμὸς οὐκ
1 Tim. 1. εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ
13. ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ
v. 9. Esa. 64. 4. ἀνέβη, * ἃ " ἡτοίμασεν ὁ
Inf. v. 14. Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐ-
τόν·
v. 10. 10 Ημῖν δὲ ὁ Θεὸς ἀπε-
Matt. 13. 11. & 16. κάλυψε διὰ τοῦ Πνεύματος
17. αὐτοῦ. τὸ γὰρ Πνεῦμα πάν-
2 Cor. 3. 18. τα ἐρευνᾷ, καὶ τὰ βάθη τοῦ
1 Joh. 2. 27. Θεοῦ.

11 Τίς γὰρ οἶδεν * ἀν- v. 11.
θρώπων " τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ Prov. 20. 27. & 27.
μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου 19. Jer. 17. 9.
τὸ ἐν αὐτῷ; Οὕτω καὶ τὰ τοῦ
Θεοῦ οὐδεὶς * οἶδεν ", εἰ μὴ
τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ.
12 Ημεῖς δὲ οὐ τὸ πνεῦ- v. 12.
μα τοῦ κόσμου * ἐλάβομεν, Rom. 8. 15.
ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τὸ ἐκ τοῦ
Θεοῦ, ἵνα εἰδῶμεν τὰ ὑπὸ τοῦ
Θεοῦ χαρισθέντα ὑμῖν.
13 Α καὶ λαλοῦμεν, οὐκ v. 13.
ἐν * διδακτοῖς " ἀνθρωπίνης 1 Cor. 1. 17 & 2 4
σοφίας λόγοις, ἀλλ᾽ ἐν * δι- 2 Pet. 1.
δακτοῖς " Πνεύματος ἁγίου· 16.
* πνευματικοῖς " πνευμα-
τικὰ συγκρίνοντες.
14 Ψυχικὸς δὲ ἄνθρω- v. 14.
πος οὐ δέχεται τὰ τοῦ Πνεύ- Rom. 8. 7.
ματος τοῦ Θεοῦ· μωρία γὰρ
αὐτῷ ἐστι, καὶ οὐ δύναται γνῶ-
ναι, ὅτι πνευματικῶς ἀνα-
κρίνεται.
15 Ο δὲ πνευματικὸς ἀ- v. 15.
νακρίνει * μὲν " πάντα, αὐ- Prov. 27. 19. & 28.
τὸς δὲ ὑπ᾽ οὐδενὸς ἀνακρί- 5. 1 Thess. 5.
νεται. 21.
16 Τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυ- 1 Joh. 4. 1. v. 16.
ρίου, * ὃς συμβιβάσει αὐτόν; Job 15. 8. Esai. 40.
Ημεῖς δὲ νοῦν Χριστοῦ ἔχο- 13. Jer. 23.
μεν. 18. Sap. 9. 13. Rom. 11. 34.

v. 9. — A. ib. ὅσα *A.* R. 1. *v.* 11. — *A. ib.* ἔγνω *C11.* ἔγνωκεν *A.* R. 2. *v.* 12. † τούτου *C11. v.* 13. διδαχῇ s. 1. v. διδακτικοῖς *utrobiq.* R. 1. *ib.* πνευματικῶς *pro* πνευματικοῖς R. 1. & — ἁγίου *A. v.* 15. τὰ *A. v.* 16. † ἢ V.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 ΚΑὶ * ἐγὼ, ἀδελφοὶ,
οὐκ ἠδυνήθην λαλῆ-
σαι ὑμῖν ὡς πνευματικοῖς,
ἀλλ' ὡς σαρκικοῖς, ὡς νη-
πίοις ἐν Χριστῷ.
2 Γάλα ὑμᾶς ἐπότισα,
v. 2. * καὶ" οὐ βρῶμα· οὔπω γὰρ
Heb 5. 12, 13. ἠδύνασθε· ἀλλ' οὔτε ἔτι νῦν
1 Pet. 2.2. δύνασθε.
3 Ἔτι γὰρ σαρκικοί ἐστε.
v. 3. 1 Cor. 1. ὅπου γὰρ ἐν ὑμῖν ζῆλος καὶ
11. ἔρις * καὶ διχοστασίαι", οὐχὶ
Gal 5.19, 20. σαρκικοί ἐστε, καὶ κατὰ ἄν-
Jac. 3.16. θρωπον περιπατεῖτε;
4 Ὅταν γὰρ λέγῃ τις·
v 4. Ἐγὼ μέν εἰμι Παύλου· * ἕ-
1 Cor. 1. 12. τερος δέ"· Ἐγὼ Ἀπολλώ·
οὐχὶ * σαρκικοί" ἐστε;
v. 5. 5 * Τίς" οὖν ἐστι Παῦ-
Act. 18. 24. λος, * τίς" δὲ Ἀπολλὼς,
1 Cor. 1: 12 & 16. 12. ἀλλ' ἢ διάκονοι * δι' ὧν" ἐ-
πιστεύσατε, καὶ ἑκάστῳ ὡς ὁ
Κύριος ἔδωκεν;
v. 6. 6 Ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολ-
Act. 18. 26 & 19. 1. λὼς ἐπότισεν· ἀλλ' ὁ Θεὸς
ηὔξανεν.
7 Ὥστε οὔτε ὁ φυτεύων ἐστί
τι, οὔτε ὁ ποτίζων, ἀλλ' ὁ
v. 8. Psal. 62. αὐξάνων Θεός.
13. 8 Ὁ φυτεύων δὲ καὶ ὁ πο-
Jer. 17 10 & 32. τίζων ἕν εἰσιν· ἕκαστος δὲ τὸν
19. Matt. 16. ἴδιον μισθὸν λήψεται κατὰ τὸν
27 ἴδιον κόπον.
Rom. 2 6. Gal. 6 5. Apoc. 2. 23 & 22. 12.

9 Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνερ- v. 9. 2 Cor 6.1.
γοί· Θεοῦ γεώργιον *, Θεοῦ Eph. 2.20
οἰκοδομή ἐστε. Col 2 7. 1 Pet. 2.5.
10 Κατὰ τὴν χάριν τοῦ Heb. 3.3, 4.
Θεοῦ τὴν δοθεῖσάν μοι, ὡς v. 10.
σοφὸς ἀρχιτέκτων θεμέλιον Rom. 1.5.
* τέθεικα", ἄλλος δὲ ἐποι- & 12. 3. & 15. 20.
κοδομεῖ· ἕκαστος δὲ βλε- Apoc. 21. 14.
πέτω πῶς ἐποικοδομεῖ.
11 Θεμέλιον γὰρ ἄλλον v. 11.
οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ Esai. 28. 16.
τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς ὁ Matt. 16. 18.
Χριστός. Eph. 2. 20.
12 Εἰ δέ τις ἐποικοδο-
μεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον * τοῦ-
τον", χρυσὸν, ἄργυρον, λί-
θους τιμίους, ξύλα, χόρτον,
καλάμην·
13 * Ἑκάστου τὸ ἔργον v. 13.
φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡ- Esa. 8.20. & 48. 10.
μέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ Jer 23. 29.
* ἀποκαλύπτεται"· καὶ ἑκάστου 1 Cor. 4.5.
τὸ ἔργον ὁποῖόν ἐστι, τὸ πῦρ 1 Pet. 1.7. & 4. 12.
* δοκιμάσει. 2 Pet 1. 19.
14 Εἴ τινος τὸ ἔργον
μένει ὃ ἐπῳκοδόμησε, μισθὸν
λήψεται·
15 Εἴ τινος τὸ ἔργον κα-
τακαήσεται, ζημιωθήσεται·
αὐτὸς δὲ σωθήσεται, οὕτως
δὲ ὡς διὰ πυρός. v 16.
16 Οὐκ οἴδατε ὅτι ναὸς 1 Cor. 6. 19
Θεοῦ ἐστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ 2 Cor. 6. 16.
Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; Eph. 2. 21, 22.
17 Εἴ τις τὸν ναὸν τοῦ Heb 3. 6. 1 Pet. 2.5.

v. 1. † γὰρ N. 1. v. 2. — S. 3. v. 3. — *A.* R. 1 V. v. 4. — *A. ib.* ἄνθρωποι *A.* R. 1. V. v. 5. τί *utrobiq.* R. 1. V. *ib.* αὐτοῦ ὦ V. v. 9. † ἐστε *W.* v. 10. ἔθηκα *A.* v. 12. — *A.* v. 13. † ὁποῖον *Cu. ib.* ἀποκαλυφθήσεται V. *ib.* † αὐτὸ *A.*

Θεοῦ φθείρει, φθερεῖ * τοῦτον" ὁ Θεός· ὁ γὰρ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἅγιός ἐστιν, * οἵτινες" ἐστε ὑμεῖς.

v. 18. Prov 3.7. Esa 5.21. 18 Μηδεὶς ἑαυτὸν ἐξαπατάτω *· εἴ τις δοκεῖ σοφὸς εἶναι ἐν ὑμῖν ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, μωρὸς γενέσθω, ἵνα γένηται σοφός.

v. 19. Job. 5.13 19 Η γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου, μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστι. γέγραπται γάρ· Ο δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν.

v. 20. Psal. 94. 11. 20 Καὶ πάλιν· Κύριος γινώσκει τοὺς διαλογισμοὺς τῶν σοφῶν, ὅτι εἰσὶ μάταιοι.

21 Ωστε μηδεὶς καυχάσθω ἐν ἀνθρώποις· πάντα γὰρ * ὑμῶν" ἐστιν·

v. 22. 1 Cor. 11. 3. 22 Εἴτε Παῦλος, εἴτε Απολλὼς, εἴτε Κηφᾶς, εἴτε κόσμος, εἴτε ζωὴ, εἴτε θάνατος, εἴτε ἐνεστῶτα, εἴτε μέλλοντα· πάντα ὑμῶν * ἐστιν".

23 * Υμεῖς" δὲ, Χριστοῦ· Χριστὸς δὲ, Θεοῦ.

ΚΕΦ. δ΄. IV.

v. 1. Matt. 24. 45. 1 Cor. 4. 5. & 6. 4. Col. 1. 25. Tit. 1. 7. 1 Pet. 4. 10. 1 ΟΥτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωπος, ὡς ὑπηρέτας Χριστοῦ, καὶ οἰκονόμους μυστηρίων Θεοῦ.

v. 2. Luc. 12. 42. 2 Ο δὲ λοιπὸν, * ζητεῖται" ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα πιστός τις εὑρεθῇ.

3 Εμοὶ δὲ εἰς ἐλάχιστόν ἐστιν ἵνα ὑφ᾽ ὑμῶν ἀνακριθῶ, ἢ ὑπὸ ἀνθρωπίνης ἡμέρας· ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἀνακρίνω.

v. 4 Exod 34. 7 Psal 130. 3 & 143. 2. Job. 9. 2. Rom. 3. 20. & 4. 2. 1 Joh. 3. 20, 21. 4 Οὐδὲν γὰρ ἐμαυτῷ σύνοιδα· ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι· ὁ δὲ ἀνακρίνων με, Κύριός ἐστιν.

v. 5. Dan 7. 10. Matt. 7. 1. Rom 2. 1, 16, 29. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 20. 12. 5 Ωστε μὴ πρὸ καιροῦ τι κρίνετε, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ Κύριος· ὃς καὶ φωτίσει τὰ κρυπτὰ τοῦ σκότους, καὶ φανερώσει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν· καὶ τότε ὁ ἔπαινος γενήσεται ἑκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.

v. 6. Prov. 3. 7. Rom. 12. 3. 6 Ταῦτα δὲ, ἀδελφοὶ, μετεσχημάτισα εἰς ἐμαυτὸν καὶ Απολλὼ, δι᾽ ὑμᾶς· ἵνα ἐν * ἡμῖν" μάθητε τὸ μὴ ὑπὲρ * ὃ" γέγραπται φρονεῖν, ἵνα μὴ εἷς ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς * φυσιοῦσθε" κατὰ τοῦ ἑτέρου.

v. 7. Joh. 3. 27 Rom. 12. 6. Jac 1. 17. 1 Pet. 4. 10. 7 Τίς γάρ σε διακρίνει; Τί δὲ ἔχεις ὃ οὐκ ἔλαβες; Εἰ δὲ καὶ ἔλαβες, τί καυχᾶσαι ὡς μὴ λαβών;

8 Ηδη κεκορεσμένοι ἐστὲ, ἤδη ἐπλουτήσατε, χωρὶς ἡμῶν * ἐβασιλεύσατε"· καὶ ὄφελόν γε * ἐβασιλεύσατε". ἵνα καὶ ἡμεῖς ὑμῖν συμβασιλεύσωμεν.

v. 17. ἑαυτὸν *A. ib.* ὃς V. *v.* 18. † κενοῖς λόγοις *Cu.* & —αυτὸν L. *v.* 21. ἡμῶν N. 1. *v.* 22. — *A.* *v.* 23. ἡμεῖς N. 1. *v.* 2. ζητεῖτε L. S. 3. *v.* 6. ὑμῖν *W. ib.* ἃ *A.* R. 1. *ib.* φυσιοῦσθω V. *v.* 8. βασιλεύετε *utrobiq.* V.

v. 9. Psal. 44. 22. Rom. 8. 36. 1 Cor. 15. 8, 9, 10. 2 Cor. 4. 11. & 11. 5. Eph. 3. 8. Heb. 10. 33.

9 Δοκῶ γὰρ ὅτι ὁ Θεὸς ἡμᾶς τοὺς ἀποστόλους ἐσχάτους ἀπέδειξεν ὡς ἐπιθανατίους, * ὅτι" θέατρον ἐγενήθημεν τῷ κόσμῳ καὶ ἀγγέλοις καὶ ἀνθρώποις.

v. 10. 1 Cor. 2. 3. 2 Cor. 13. 9.

10 Ἡμεῖς μωροὶ διὰ Χριστὸν, ὑμεῖς δὲ φρόνιμοι ἐν Χριστῷ· ἡμεῖς ἀσθενεῖς, ὑμεῖς δὲ ἰσχυροί· ὑμεῖς ἔνδοξοι, ἡμεῖς δὲ ἄτιμοι.

v. 11. Act. 23. 2. 2 Cor. 4. 8. & 11. 23.

11 Ἄχρι τῆς ἄρτι ὥρας καὶ πεινῶμεν, καὶ διψῶμεν, καὶ γυμνητεύομεν, καὶ κολαφιζόμεθα, καὶ ἀστατοῦμεν·

v. 12. Matt. 5. 44. Luc. 6. 28. & 23. 34. Act. 7. 60. & 18. 3. & 20. 34. Rom. 12. 14. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.

12 Καὶ κοπιῶμεν, ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσί· λοιδορούμενοι, εὐλογοῦμεν· διωκόμενοι, ἀνεχόμεθα·

v. 13. Lamen. 3. 45.

13 * Βλασφημούμενοι", παρακαλοῦμεν· ὡς περικαθάρματα τοῦ κόσμου ἐγενήθημεν, πάντων περίψημα ἕως ἄρτι.

v. 14. 1 Thess. 2. 11.

14 Οὐκ ἐντρέπων ὑμᾶς γράφω ταῦτα, ἀλλ' ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ * νουθετῶ".

v. 15. Act. 18. 11. Gal. 4. 19. Phil. v 10. Jac. 1. 18.

15 Ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ πολλοὺς πατέρας. ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα.

v. 16. 1 Cor. 11. 1. Phil. 3. 17. 1 Thess. 1. 6. 2 Thess. 3. 9.

16 Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, μιμηταί μου γίνεσθε *.

v. 17. 1 Tim. 1. 2. 2 Tim. 1. 2.

17 Διὰ τοῦτο * ἔπεμψα ὑμῖν Τιμόθεον, ὅς ἐστι τέκνον μου ἀγαπητὸν καὶ πιστὸν ἐν Κυρίῳ, ὃς ὑμᾶς ἀναμνήσει τὰς ὁδούς μου τὰς ἐν Χριστῷ *, καθὼς πανταχοῦ ἐν πάσῃ ἐκκλησίᾳ διδάσκω.

18 Ὡς μὴ ἐρχομένου δέ μου πρὸς ὑμᾶς ἐφυσιώθησάν τινες.

v. 19. Act. 18. 21. Rom. 15. 32. Jac 4. 15. Heb. 6. 3.

19 Ἐλεύσομαι δὲ ταχέως πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ γνώσομαι οὐ τὸν λόγον τῶν πεφυσιωμένων, ἀλλὰ τὴν δύναμιν.

v. 20. 1 Cor. 2. 4. 1 Thess. 1. 5. 2 Pet. 1. 16.

20 Οὐ γὰρ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ἐν δυνάμει.

v. 21. 2 Cor. 10. 2. & 13. 10.

21 Τί θέλετε; Ἐν ῥάβδῳ ἔλθω πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐν ἀγάπῃ, πνεύματί τε * πρᾳότητος";

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. Lev. 18. 8. Deut. 27. 20.

1 Ὅλως ἀκούεται ἐν ὑμῖν πορνεία, καὶ τοιαύτη πορνεία, ἥτις οὐδὲ ἐν τοῖς ἔθνεσιν * ὀνομάζεται", ὥστε γυναῖκά τινα τοῦ πατρὸς ἔχειν.

2 Καὶ ὑμεῖς πεφυσιωμένοι ἐστὲ, καὶ οὐχὶ μᾶλλον ἐπενθήσατε, ἵνα * ἐξαρθῇ" ἐκ μέσου ὑμῶν ὁ τὸ ἔργον τοῦτο * ποιήσας";

v. 9. — *Cu.* v. 13. δυσφημούμενοι *A.* v. 14. νουθετῶν *A.* s. 2. v. 16. † καθὼς ἐγὼ Χριστοῦ s. 1. καθὼς καὶ ἐγὼ v. καθὼς ἐγὼ *W.* v. 17. † αὐτὸ *A. ib.* † Ἰησοῦ R. 2. s. 3. v. 21. πραΰτητος *A.* v. 1. — *A.* R. 1. s. 1. v. v. 2. ἀρθῇ *A.* L. R. 2. *ib.* πράξας *A.* L.

3 Ἐγὼ

v. 3. Col. 2. 5. 3 Εγὼ μὲν γὰρ * ὡς" ἀπὼν τῷ σώματι, παρὼν δὲ τῷ πνεύματι, ἤδη κέκρικα ὡς παρὼν, τὸν οὕτω τοῦτο κατεργασάμενον,

v. 4. Matt. 16. 19. & 18. 18. Joh. 20. 23. 4 Εν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ, συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος, σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ιησοῦ Χριστοῦ *,

v. 5. 1 Tim. 1. 20. 5 Παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκὸς, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου * Ιησοῦ *.

v. 6. Gal. 5. 9. Jac. 4 16. 6 Οὐ καλὸν τὸ καύχημα ὑμῶν. οὐκ οἴδατε ὅτι μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ φύραμα * ζυμοῖ";

v. 7. Esa. 53. 7. Joh. 1. 29. 1 Cor. 15. 3. 1 Pet. 1. 19. 7 Εκκαθάρατε * οὖν" τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα, καθώς ἐστε ἄζυμοι· καὶ γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν * ὑπὲρ ἡμῶν" ἐτύθη, Χριστός.

v. 8. Exod. 12. 3. 15. Deut. 16. 3. 8 Ωστε ἑορτάζωμεν, μὴ ἐν ζύμῃ παλαιᾷ, μηδὲ ἐν ζύμῃ κακίας καὶ πονηρίας, ἀλλ' ἐν ἀζύμοις εἰλικρινείας καὶ ἀληθείας.

9 Εγραψα ὑμῖν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, μὴ συναναμίγνυσθαι πόρνοις. v. 9. Matt. 18. 17. Sup. v. 2. 7. 2 Cor. 6. 14. Eph. 5. 11. 2 Thess. 3. 14.

10 * Καὶ" οὐ πάντως τοῖς πόρνοις τοῦ κόσμου τούτου, ἢ τοῖς πλεονέκταις, * ἢ" ἅρπαξιν, ἢ εἰδωλολάτραις· ἐπεὶ ὀφείλετε ἄρα ἐκ τοῦ κόσμου ἐξελθεῖν.

11 Νυνὶ δὲ ἔγραψα ὑμῖν μὴ συναναμίγνυσθαι, * ἐάν τις" ἀδελφὸς ὀνομαζόμενος, * ἢ" πόρνος, ἢ πλεονέκτης, ἢ εἰδωλολάτρης, ἢ λοίδορος, ἢ μέθυσος, ἢ ἅρπαξ· τῷ τοιούτῳ μηδὲ συνεσθίειν. v. 11. Matt. 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Thess. 3. 6, 14. 2 Joh. v. 10.

12 Τί γάρ μοι * καὶ" τοὺς ἔξω κρίνειν; Οὐχὶ τοὺς ἔσω ὑμεῖς κρίνετε; v. 12. Marc. 4. 11. Coll. 4. 4. 1 Thess. 4. 12. 1 Tim. 3. 7.

13 Τοὺς δὲ ἔξω ὁ Θεὸς * κρινεῖ". Καὶ ἐξαρεῖτε" τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν. v. 13. Deut. 13. 5. & 22. 21. 22, 24.

v. 3. — A. & — γὰρ R. 1. v. 4. † συναχθέντων & — prius A. v. 5. † ἡμῶν A. S. 1. ib. † Χριστοῦ A. S. 1. v. 6. δολοῖ Cu. v. 7. — A. M. 1. R. 1. S. 4. ib. — A. v. 10. — A. R. 1. ib. καὶ A. v. 11. αὐτὸς ὁ V. ib ἢ S. 2. v. 12. — A. R. 1. v. 13. κρινεῖ R. 8. S. 4. ib. ἐξαίρετε S. 2. ἐξάρατε A. R. 2. V.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

1 ΤΟλμᾷ τις * ὑμῶν, πρᾶγμα ἔχων πρὸς τὸν ἕτερον, κρίνεσθαι ἐπὶ τῶν ἀδίκων, καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν ἁγίων;

v. 2. Matt. 19. 28. Luc. 22. 30.
2 * Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ ἅγιοι τὸν κόσμον * κρινοῦσι"; Καὶ * εἰ" ἐν ὑμῖν * κρίνεται" ὁ κόσμος, ἀνάξιοί ἐστε κριτηρίων ἐλαχίστων;

3 Οὐκ οἴδατε ὅτι ἀγγέλους κρινοῦμεν; μήτι γε βιωτικά;

4 Βιωτικὰ μὲν οὖν κριτήρια ἐὰν ἔχητε, τοὺς ἐξουθενημένους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, τούτους καθίζετε *.

5 Πρὸς ἐντροπὴν * ὑμῖν" λέγω. οὕτως οὐκ * ἔστιν" ἐν ὑμῖν σοφὸς * οὐδὲ εἷς", ὃς δυνήσεται * διακρῖναι" ἀνὰ μέσον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ;

6 Ἀλλὰ * ἀδελφὸς μετὰ ἀδελφοῦ κρίνεται, καὶ τοῦτο * ἐπὶ" ἀπίστων;

v. 7. Prov. 20. 22. Matt. 5. 39. Luc. 6. 29. Rom. 12. 17. 19. 1 Thess. 4. 6. & 5 15. 1 Pet. 3. 9.
7 Ἤδη μὲν * οὖν ὅλως" ἥττημα * ἐν" ὑμῖν ἐστιν, ὅτι κρίματα ἔχετε μεθ᾽ ἑαυτῶν. Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀδικεῖσθε; Διατί οὐχὶ μᾶλλον ἀποστερεῖσθε;

8 Ἀλλὰ ὑμεῖς ἀδικεῖτε καὶ ἀποστερεῖτε, καὶ * ταῦτα" ἀδελφούς.

v. 9. 10. Gal. 5. 19. Eph. 5 5. 1 Thess. 4. 6. 1 Tim. 1. 9. Heb. 12. 14. Apoc. 22. 14.
9 Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ἄδικοι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι; Μὴ πλανᾶσθε, οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε μαλακοὶ, οὔτε ἀρσενοκοῖται,

10 Οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὔτε μέθυσοι, οὐ λοίδοροι, οὐχ ἅρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι.

v. 11. Eph. 2. 1, 2, 3. & 5. 8. Col. 3. 7. Tit. 3. 3. Heb. 10. 22.
11 Καὶ ταῦτά τινες ἦτε· ἀλλὰ ἀπελούσασθε, ἀλλὰ ἡγιάσθητε, ἀλλ᾽ ἐδικαιώθητε ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν τῷ Πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἡμῶν.

v. 12. Inf. 10. 23.
12 Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐ πάντα συμφέρει· πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐγὼ ἐξουσιασθήσομαι ὑπό τινος.

v. 13. Matt. 15. 17. Rom. 14. 17. 1 Cor. 15. 10. & 6. 19. 20. Col. 2. 22. 22. 1 Thess. 4. 3.
13 Τὰ βρώματα τῇ κοιλίᾳ, καὶ ἡ κοιλία τοῖς βρώμασιν· ὁ δὲ Θεὸς καὶ ταύτην καὶ ταῦτα καταργήσει. τὸ δὲ σῶμα οὐ τῇ πορνείᾳ, ἀλλὰ τῷ Κυρίῳ, καὶ ὁ Κύριος τῷ σώματι.

v. 14. Act. 2. 24. Rom. 6 5. 8. & 8 11. 2 Cor. 4 14.
14 Ὁ δὲ Θεὸς καὶ τὸν Κύριον ἤγειρε, καὶ * ὑμᾶς" ἐξεγερεῖ διὰ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.

v. 15. Eph. 4. 12. 15. 16. & 5. 30. 1 Cor. 12. 27.
15 Οὐκ οἴδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ

v. 1. † ἐξ A. v. 2. † ἢ A. R. 2. S. 2. ib. κρίνουσι R. 2. ib. — Cu. ib. κριθήσεται V. v. 4. † κριτὰς V. v. 5. ὑμῶν R. 1. ib. ἔνι Cu. ib. — Cu. ib. ἀνακρῖναι E. L. v. 6. † καὶ Cu. ib. μετὰ Cu. v. 7. — Cu. ib. — Cu. v. 8. τοῦτο A. R. 3. v. 14. ἡμᾶς R. 1.

ἐστιν;

ἐστιν; Ἄρας οὖν τὰ μέλη τοῦ
Χριστοῦ, ποιήσω πόρνης μέλη;
Μὴ γένοιτο.
v. 16. Gen. 2. 24. Matt. 19. 5. Marc. 10. 8. Eph. 5. 31.
16 Ἢ οὐκ οἴδατε ὅτι ὁ
κολλώμενος τῇ πόρνῃ, ἓν
σῶμά ἐστιν; Ἔσονται γάρ,
* φησιν", οἱ δύο εἰς σάρκα
μίαν.
v. 17. Joh. 17. 21,22,23. Eph. 4. 4. & 5. 30.
17 Ὁ δὲ κολλώμενος τῷ
Κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι.
18 Φεύγετε τὴν πορνεί-
αν. πᾶν ἁμάρτημα ὃ ἐὰν
ποιήσῃ ἄνθρωπος, ἐκτὸς
τοῦ σώματός ἐστιν· ὁ δὲ πορ-
νεύων, εἰς τὸ ἴδιον σῶμα
ἁμαρτάνει.
v. 19. Sup. 3. 16. 2 Cor. 6. 16. Eph. 2. 21. Heb. 3. 6. 1 Pet. 2. 5.
19 Ἢ οὐκ οἴδατε, ὅτι
* τὸ σῶμα" ὑμῶν, ναὸς τοῦ
ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματός ἐ-
στιν, οὗ ἔχετε ἀπὸ Θεοῦ, καὶ οὐκ
ἐστὲ ἑαυτῶν;
v. 20. Inf. 7. 23. Gal. 3. 13. Heb. 9. 12. 1 Pet. 1. 18. 2 Pet. 2. 1.
20 Ἠγοράσθητε γὰρ τι-
μῆς· δοξάσατε * δὴ τὸν Θεὸν
ἐν τῷ σώματι ὑμῶν, * καὶ
ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν, ἅ-
τινά ἐστι τοῦ Θεοῦ".

ΚΕΦ. ζ'. VII.

1 ΠΕρὶ δὲ ὧν ἐγράψατέ
* μοι", καλὸν ἀνθρώ-
πῳ γυναικὸς μὴ ἅπτε-
σθαι.
2 Διὰ δὲ τὰς πορνείας
ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα
ἐχέτω, καὶ ἑκάστη τὸν ἴδιον ἄν-
δρα ἐχέτω.
3 Τῇ * γυναικὶ ὁ ἀνὴρ v. 3. 1 Pet. 3. 7.
τὴν * ὀφειλομένην εὔνοιαν"
ἀποδιδότω· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ
γυνὴ τῷ ἀνδρί.
4 Ἡ γυνὴ τοῦ ἰδίου σώμα-
τος οὐκ ἐξουσιάζει, ἀλλ' ὁ
ἀνήρ· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀνὴρ τοῦ
ἰδίου σώματος οὐκ ἐξουσιάζει,
ἀλλ' ἡ γυνή.
5 Μὴ ἀποστερεῖτε ἀλλή- v. 5. Joel. 2.
λους, εἰ μή τι ἂν ἐκ συμ- 16.
φώνου πρὸς καιρὸν, ἵνα σχο-
λάζητε * τῇ νηστείᾳ καὶ" τῇ
προσευχῇ· καὶ πάλιν ἐπὶ τὸ
αὐτὸ * συνέρχεσθε", ἵνα μὴ
πειράζῃ ὑμᾶς ὁ σατανᾶς
διὰ τὴν ἀκρασίαν ὑμῶν.
6 Τοῦτο δὲ λέγω κατὰ
συγγνώμην, οὐ κατ' ἐπιτα-
γήν.
7 Θέλω * γὰρ" πάντας v. 7. Matt. 19.
ἀνθρώπους εἶναι ὡς καὶ ἐμαυ- 12.
τόν· ἀλλ' ἕκαστος ἴδιον χά- Act. 26.
ρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν 29. 1 Cor. 12.
οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. 11.
8 Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις
καὶ ταῖς χήραις, * καλὸν αὐ-
τοῖς ἐστιν ἐὰν * μείνωσιν" ὡς
κἀγώ.
9 Εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύ- v. 9. 1 Tim. 5.
ονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσ- 14.

v. 16. — *A.* v. 19. τὰ σώματα *A.* E. L. S. 3. τὰ μέλη V. v. 20. † καὶ βαστάσατε V. *ib.* — *A. Cl.* R. 1. V. v. 1. — L. v. 3. † δὲ L. *ib.* ὀφειλὴν *A.* R. 1. S. 1. & τιμὴν *pro* εὔνοιαν *Cu.* v. 5. — *A. Cl.* S. 2. & σχολάσητε *pro* σχολάζητε *Cu.* *ib.* ἦτε *A.* R. 1. v. 7. δὲ *A.* L. v. 8. † ὅτι *A.* *ib.* διαμεῖν. V.

σον γάρ ἐστι * γαμῆσαι" ἢ πυροῦσθαι.

v. 10. Mal. 2. 14. Matt. 5. 32. & 19. 6. 9. Marc. 10. 11, 12. Luc. 16. 18.

10 Τοῖς δὲ γεγαμηκόσι παραγγέλλω, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ Κύριος, γυναῖκα ἀπὸ ἀνδρὸς μὴ * χωρισθῆναι".

11 Ἐὰν δὲ καὶ χωρισθῇ, μενέτω ἄγαμος, ἢ τῷ ἀνδρὶ καταλλαγήτω· καὶ ἄνδρα γυναῖκα μὴ ἀφιέναι.

12 Τοῖς δὲ λοιποῖς ἐγὼ λέγω, οὐχ ὁ Κύριος· Εἴ τις ἀδελφὸς γυναῖκα ἔχει ἄπιστον, καὶ αὐτὴ συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτοῦ, μὴ ἀφιέτω αὐτήν.

13 Καὶ γυνὴ ἥτις ἔχει ἄνδρα ἄπιστον, καὶ * αὐτὸς" συνευδοκεῖ οἰκεῖν μετ' αὐτῆς, μὴ ἀφιέτω * αὐτόν".

14 Ἡγίασται γὰρ ὁ ἀνὴρ ὁ ἄπιστος ἐν τῇ γυναικί *· καὶ ἡγίασται ἡ γυνὴ ἡ ἄπιστος ἐν τῷ * ἀνδρί"· ἐπεὶ ἄρα τὰ τέκνα ὑμῶν ἀκάθαρτά ἐστι, νῦν δὲ ἅγιά ἐστιν.

15 Εἰ δὲ ὁ ἄπιστος χωρίζεται, χωριζέσθω. οὐ δεδούλωται ὁ ἀδελφὸς ἢ ἡ ἀδελφὴ * ἐν" τοῖς τοιούτοις· ἐν δὲ εἰρήνῃ κέκληκεν ἡμᾶς ὁ Θεός.

v. 16. 1 Pet. 3. 1.

16 Τί γὰρ οἶδας, γύναι, εἰ τὸν ἄνδρα σώσεις; Ἢ τί οἶδας, ἄνερ, εἰ τὴν γυναῖκα σώσεις;

17 Εἰ μὴ ἑκάστῳ ὡς ἐμέρισεν ὁ Θεὸς, ἕκαστον ὡς κέκληκεν ὁ Κύριος, οὕτω περιπατείτω. καὶ οὕτως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις πάσαις * διατάσσομαι".

18 Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; Μὴ ἐπισπάσθω. ἐν ἀκροβυστίᾳ * τις ἐκλήθη"; Μὴ περιτεμνέσθω.

19 Ἡ περιτομὴ οὐδέν ἐστι, καὶ ἡ ἀκροβυστία οὐδέν ἐστιν, ἀλλὰ τήρησις ἐντολῶν Θεοῦ.

v. 19. Gal. 5. 6. & 6. 15.

20 Ἕκαστος * ἐν τῇ κλήσει ᾗ ἐκλήθη, ἐν ταύτῃ μενέτω.

v. 20. Eph. 4. 1. Phil. 1. 27. Col. 1. 10. 1 Thess. 2. 12.

21 Δοῦλος ἐκλήθης; Μή σοι μελέτω· ἀλλ' εἰ καὶ δύνασαι ἐλεύθερος γενέσθαι, μᾶλλον χρῆσαι.

22 Ὁ γὰρ ἐν Κυρίῳ κληθεὶς δοῦλος, ἀπελεύθερος Κυρίου ἐστίν· ὁμοίως * καὶ" ὁ ἐλεύθερος κληθεὶς, δοῦλός ἐστι Χριστοῦ.

v. 22. Joh. 8. 36. Rom. 6. 18, 22. 1 Cor. 9. 21. Gal. 5. 13. Eph. 6. 6. 1 Pet. 2. 16.

23 Τιμῆς ἠγοράσθητε· μὴ γίνεσθε δοῦλοι ἀνθρώπων.

v. 23. Sup. 6. 20. Heb. 9. 12. 1 Pet. 1. 18, 19. 2 Pet. 2. 1.

24 Ἕκαστος ἐν ᾧ ἐκλήθη, ἀδελφοί, ἐν τούτῳ μενέτω παρὰ τῷ Θεῷ.

v. 9. γαμεῖν *A.* *v.* 10. χωρίζεσθαι *A.* *v.* 13. οὗτος L. *ib.* τὸν ἄνδρα *A* v. *v.* 14. † πιστῇ *Cl.* v. *W.* *ib.* ἀδελφῷ R. 1. & † πιστῷ *post* ἀνδρί v. *W.* *v.* 15. — *Cu.* *v.* 17. διδάσκω *Cu.* *v.* 18. κέκληταί τις *A.* *v.* 20. † δὲ E. *v.* 22. — *A.*

25 Περ

25 Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω· γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἠλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι.

26 Νομίζω οὖν, τοῦτο καλὸν ὑπάρχειν διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην, ὅτι καλὸν ἀνθρώπῳ τὸ οὕτως εἶναι.

27 Δέδεσαι γυναικί; Μὴ ζήτει λύσιν. λέλυσαι ἀπὸ γυναικός; Μὴ ζήτει γυναῖκα.

28 Εὰν δὲ καὶ * γήμῃς", οὐχ ἥμαρτες· καὶ ἐὰν γήμῃ ἡ παρθένος, οὐχ ἥμαρτε· θλίψιν δὲ * τῇ σαρκὶ ἕξουσιν οἱ τοιοῦτοι. ἐγὼ δὲ ὑμῶν φείδομαι.

v. 29. Rom. 13. 11. 1 Pet. 4. 7. 2 Pet. 3. 8, 9.

29 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, * ὅτι " ὁ καιρὸς συνεσταλμένος τὸ λοιπόν ἐστιν· ἵνα καὶ οἱ ἔχοντες γυναῖκας, ὡς μὴ ἔχοντες ὦσι·

30 Καὶ οἱ κλαίοντες, ὡς μὴ κλαίοντες· καὶ οἱ χαίροντες, ὡς μὴ χαίροντες· καὶ οἱ ἀγοράζοντες, ὡς μὴ κατέχοντες·

v. 31. Psal. 39. 7. Esa. 40. 6. Jac. 1. 10. & 4. 14. 1 Pet. 1. 24. 1 Joh. 2. 17.

31 Καὶ οἱ χρώμενοι τῷ κόσμῳ τούτῳ, ὡς μὴ καταχρώμενοι. παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου.

v. 32. 1 Tim. 5. 5.

32 Θέλω δὲ ὑμᾶς ἀμερίμνους εἶναι. ὁ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, πῶς * ἀρέσει " τῷ Κυρίῳ·

33 Ο δὲ γαμήσας μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς * ἀρέσει " τῇ γυναικί *.

34 Μεμέρισται * ἡ γυνὴ " καὶ ἡ παρθένος. ἡ ἄγαμος μεριμνᾷ τὰ τοῦ Κυρίου, ἵνα ᾖ ἁγία καὶ σώματι καὶ πνεύματι· ἡ δὲ γαμήσασα μεριμνᾷ τὰ τοῦ κόσμου, πῶς ἀρέσει τῷ ἀνδρί.

35 Τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ὑμῶν αὐτῶν * συμφέρον " λέγω· οὐχ ἵνα βρόχον ὑμῖν ἐπιβάλω, ἀλλὰ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ * εὐπρόσεδρον " τῷ Κυρίῳ ἀπερισπάστως.

36 Εἰ δέ τις ἀσχημονεῖν ἐπὶ τὴν παρθένον αὐτοῦ νομίζει, ἐὰν ᾖ ὑπέρακμος, καὶ * οὕτως " ὀφείλει γίνεσθαι· ὃ θέλει ποιείτω, οὐχ ἁμαρτάνει· γαμείτωσαν.

37 Ος δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, μὴ ἔχων ἀνάγκην, ἐξουσίαν δὲ ἔχει περὶ τοῦ ἰδίου θελήματος, καὶ τοῦτο κέκρικεν ἐν τῇ * καρδίᾳ αὐτοῦ, τοῦ τηρεῖν τὴν ἑ-

v. 28. γαμήσῃ *A.* λάβῃς γυναῖκα *Cu.* *ib.* † ἐν *Cu.* *v.* 29. —*Cu.* *puncto distinctionis posito post* συνεσταλμ. *v.* 32. ἀρέσῃ *A* *v.* 33. ἀρέσῃ *A.* *ib.* † καὶ μεμέρισται R. 1 S 2. V. & — μεμέρις. *vers. seq.* *v.* 34. καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἄγαμος S. 2. V. & — ἡ ἄγαμος *ante* μεριμνᾷ *v.* 35. σύμφορον *A.* *ib.* εὐπάρεδρον *A.* Cp. L. S. 2 εὐπρόσδεκτον S. 2. *v.* 36. τοῦτο *A.* *v.* 37. † ἰδίᾳ *A.* L. & — αὐτοῦ *A.* *quod* & L. *ponit supra post* καρδίᾳ.

αὐτοῦ

αὐτοῦ παρθένον, καλῶς * ποιεῖ".

38 Ὥστε καὶ ὁ * ἐκγαμίζων", καλῶς ποιεῖ· ὁ δὲ μὴ * ἐκγαμίζων", κρεῖσσον ποιεῖ.

v. 39. Rom. 7. 1, 2.

39 Γυνὴ δέδεται * νόμῳ" ἐφ' ὅσον χρόνον ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς· ἐὰν δὲ * κοιμηθῇ" ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, ἐλευθέρα ἐστὶν ᾧ θέλει γαμηθῆναι· μόνον ἐν Κυρίῳ.

v. 40. 1 Thess. 4. 8.

40 Μακαριωτέρα δέ * ἐστιν" ἐὰν οὕτω μείνῃ, κατὰ τὴν ἐμὴν γνώμην· δοκῶ * δὲ" κἀγὼ Πνεῦμα Θεοῦ ἔχειν.

ΚΕΦ. η'. VIII.

v. 1. Actor. 15. 20, 29. Rom 14. 3, 10, 14, 22.

1 ΠΕρὶ δὲ τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι πάντες γνῶσιν ἔχομεν. ἡ γνῶσις φυσιοῖ, ἡ δὲ ἀγάπη οἰκοδομεῖ.

v. 2. Gal 6. 3. 1 Tim. 6. 4.

2 Εἰ δέ τις δοκεῖ * εἰδέναι" τι, * οὐδέπω οὐδὲν ἔγνωκε" καθὼς δεῖ γνῶναι.

3 Εἰ δέ τις ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν, οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ.

v. 4. Deut. 4. 39. & 6. 4. Mar. 1. 2. 29. Rom. 14. 14. 1 Cor. 10. 19. Eph. 4. 6. 1 Tim. 2. 5.

4 Περὶ τῆς βρώσεως * οὖν" τῶν εἰδωλοθύτων, οἴδαμεν ὅτι οὐδὲν εἴδωλον ἐν κόσμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς Θεὸς * ἕτερος" εἰ μὴ εἷς.

5 Καὶ γὰρ εἴπερ εἰσὶ λεγόμενοι θεοὶ * εἴτε ἐν οὐρανῷ", εἴτε ἐπὶ τῆς γῆς· (ὥσπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ, καὶ κύριοι πολλοί·)

v. 6. Mal. 2. 10. Joh. 13. 13. Act. 17. 28. Rom. 11. 36. 1 Cor. 12. 3. Eph. 4. 5. Phil. 2. 11.

6 Ἀλλ' ἡμῖν * εἷς Θεὸς ὁ πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν· καὶ εἷς Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα, καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ.

v. 7. Rom 14. 14, 23. 1 Cor. 10. 28.

7 Ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσιν ἡ γνῶσις. τινὲς δὲ τῇ * συνειδήσει" τοῦ εἰδώλου ἕως ἄρτι ὡς εἰδωλόθυτον ἐσθίουσι, καὶ συνείδησις αὐτῶν ἀσθενὴς οὖσα μολύνεται.

v. 8. Rom. 14. 17.

8 Βρῶμα δὲ ἡμᾶς οὐ * παρίστησι" τῷ Θεῷ· οὔτε γὰρ ἐὰν * φάγωμεν, περισσεύομεν· οὔτε ἐὰν * μὴ" φάγωμεν, ὑστερούμεθα.

v. 9. Rom. 14. 13, 20. Gal. 5. 13.

9 Βλέπετε δὲ μήπως ἡ ἐξουσία ὑμῶν αὕτη πρόσκομμα γένηται τοῖς * ἀσθενοῦσιν".

Ib. ποιήσει S. 1. *v.* 38. γαμίζων *bis A.* R. 1. & † παρθένον *post prius* γαμίζων *A. Cl.* R. 1. & ποιήσει *bis pro* ποιεῖ *A.* R. 1. S. 1. *v.* 39. — *A.* R. 1. *ib.* ἀποθάνῃ *A.* & — αὐτῆς *v.* 40. ἔσεται V. *ib.* γὰρ R. 2. *v.* 2. εἶναι L. ἐγνωμέναι *A. ib.* οὔπω ἔγνω *A. v.* 4. — *Cu. ib.* — *A. Cl.* L. R. 1. *v.* 5. † καὶ κύριοι *Cu. v.* 6. † δὲ & — ἀλλ' V. *v.* 7. συνηθείᾳ *A.* R. 2. & γὰρ *pro* δὲ R. 1. *v.* 8. παραστήσει *A.* S. 2. *ib.* † μὴ & — γὰρ *A. ib.* — *A. v.* 9. ἀσθενέσιν *A.* S. 2.

10 Ἐὰν γάρ τις ἴδῃ σε, τὸν
ἔχοντα γνῶσιν, ἐν εἰδωλείῳ
κατακείμενον, οὐχὶ ἡ συνεί-
δησις αὐτοῦ ἀσθενοῦς ὄντος
οἰκοδομηθήσεται εἰς τὸ τὰ εἰ-
δωλόθυτα ἐσθίειν;
v. 11. Rom. 14. 15, 20. 11 * Καὶ ἀπολεῖται ὁ
ἀσθενῶν ἀδελφὸς ἐπὶ τῇ σῇ
γνώσει", δι' ὃν Χριστὸς ἀπέ-
θανεν.
v. 12. Rom. 14. 18. 12 Οὕτω δὲ ἁμαρτάνον-
τες εἰς τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ
τύπτοντες αὐτῶν τὴν συνεί-
δησιν ἀσθενοῦσαν, εἰς Χριστὸν
ἁμαρτάνετε.
v. 13. Rom. 14. 21. 2 Cor. 11. 29. 13 Διόπερ εἰ βρῶμα
σκανδαλίζει τὸν ἀδελφόν μου,
οὐ μὴ φάγω κρέα εἰς τὸν αἰ-
ῶνα, ἵνα μὴ τὸν ἀδελφόν
μου σκανδαλίσω.

ΚΕΦ. θ'. IX.

v. 1. Act. 9. 3. 17 & 22. 14, 17, 18. & 23. 11. 1 Cor. 4. 15. & 15. 8. 2 Cor. 12. 2. 1 ΟΥκ εἰμὶ * ἀπόστολος"; Οὐκ εἰμὶ * ἐλεύθε-
ρος"; Οὐχὶ Ἰησοῦν Χριστὸν
τὸν Κύριον ἡμῶν ἑώρακα;
Οὐ τὸ ἔργον μου ὑμεῖς ἐστε ἐν
Κυρίῳ;
2 Εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ ἀ-
πόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι·
ἡ γὰρ σφραγὶς τῆς ἐμῆς * ἀ-
ποστολῆς" ὑμεῖς ἐστε ἐν Κυ-
ρίῳ.

3 Ἡ ἐμὴ ἀπολογία τοῖς
ἐμὲ ἀνακρίνουσιν, αὕτη
ἐστί.
4 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν v. 4. 1 Cor. 9.
φαγεῖν καὶ πιεῖν; 14.
5 Μὴ οὐκ ἔχομεν ἐξουσί- 1 Thess. 2. 7.
αν ἀδελφὴν γυναῖκα περι- 2 Thess. 3.
άγειν, ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἀπό- 9. v. 5.
στολοι, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυ- Matt. 8. 14. & 12.
ρίου, καὶ Κηφᾶς; 46.
6 Ἢ μόνος ἐγὼ καὶ Βαρ- Marc. 6. 3. Gal. 1. 19.
νάβας οὐκ ἔχομεν ἐξουσίαν v. 6. 3 Thess. 3.
τοῦ μὴ ἐργάζεσθαι; 9.
7 Τίς στρατεύεται ἰδίοις v. 7.
ὀψωνίοις ποτέ; Τίς φυτεύει Joh. 21. 15.
ἀμπελῶνα, καὶ * ἐκ τοῦ καρ- 1 Cor. 5. 6, 7, 8.
ποῦ" αὐτοῦ οὐκ ἐσθίει *; Ἢ 2 Cor. 10.
τίς ποιμαίνει ποίμνην, καὶ ἐκ 4. 2 Pet. 5. 2.
τοῦ γάλακτος τῆς ποίμνης οὐκ
ἐσθίει;
8 Μὴ κατὰ ἄνθρωπον
ταῦτα * λαλῶ"; Ἢ οὐχὶ καὶ
ὁ νόμος * ταῦτα" λέγει;
9 Ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νό- v. 9. Deut. 25.
μῳ γέγραπται· Οὐ φιμώ- 4.
σεις βοῦν ἀλοῶντα. Μὴ * τῶν 1 Tim. 5. 18.
βοῶν μέλει τῷ Θεῷ;
10 Ἢ δι' ἡμᾶς πάντως v. 10.
λέγει; Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγράφη, 2 Tim. 2. 6.
ὅτι ἐπ' ἐλπίδι ὀφείλει ὁ ἀρο-
τριῶν ἀροτριᾷν· καὶ ὁ ἀλοῶν,
* τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ μετέχειν
ἐπ' ἐλπίδι".
11 Εἰ ἡμεῖς ὑμῖν τὰ v. 11. Rom. 15.
πνευματικὰ ἐσπείραμεν, μέ- 27. Gal. 6. 6.

v. 11. ἀπόλλυται οὖν ὁ ἀσθενῶν ἐν τῇ γνώσει ὁ ἀδελφός *A.* *v.* 1. *has duas voces transponunt A.* S. 2. V. *v.* 2. ἐπιστολῆς *Cu.* *v.* 7. τὸν καρπὸν *A.* & — ἐκ *utrobiq. Cu. ib.* † καὶ πίνει *Cu.* *v.* 8. λέγω *Cu. ib.* — M. 1. *v.* 9. † περὶ L. *v.* 10. ἐπ' ἐλπίδι τοῦ μετέχειν *A.* R. 1. S. 1. V.

γα

γα εἰ ἡμεῖς ὑμῶν τὰ σαρκι-
κὰ * θερίσομεν'' ;
v. 12. Act. 20. 33. 2 Cor. 11. 9, 12. & 12. 13. 1 Thess. 2. 7.
12 Εἰ ἄλλοι τῆς ἐξουσίας
ὑμῶν μετέχουσιν, οὐ μᾶλλον
ἡμεῖς ; Ἀλλ' οὐκ * ἐχρησά-
μεθα '' τῇ ἐξουσίᾳ ταύτῃ·
ἀλλὰ πάντα στέγομεν, ἵνα μὴ
ἐγκοπήν τινα δῶμεν τῷ εὐ-
αγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
v. 13. Num. 18. 8. Deut. 18. 1.
13 Οὐκ οἴδατε ὅτι οἱ τὰ
ἱερὰ ἐργαζόμενοι, * ἐκ τοῦ
ἱεροῦ ἐσθίουσιν ; Οἱ τῷ θυσια-
στηρίῳ * προσεδρεύοντες '',
τῷ θυσιαστηρίῳ συμμερίζον-
ται ;
v. 14. Lev. 19. 13. Deut. 24. 14. & 25. 4. Matt. 10. 10. Luc. 10. 7. 1 Tim. 5. 18.
14 Οὕτω καὶ ὁ Κύριος
διέταξε τοῖς τὸ εὐαγγέλιον
καταγγέλλουσιν, ἐκ τοῦ εὐαγγε-
λίου ζῆν.
v. 15. Act. 18. 3. & 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 10. 1 Thess. 2. 9. 2 Thess. 3. 8.
15 Ἐγὼ δὲ * οὐδενὶ ἐχρη-
σάμην '' τούτων. Οὐκ ἔγρα-
ψα δὲ ταῦτα, ἵνα οὕτω γένη-
ται ἐν ἐμοί· καλὸν γάρ μοι
μᾶλλον ἀποθανεῖν, ἢ τὸ καύ-
χημά μου ἵνα τις κενώ-
σῃ.
v. 16. Rom. 1. 14.
16 Ἐὰν γὰρ * εὐαγγελί-
ζωμαι'', οὐκ ἔστι μοι καύ-
χημα· ἀνάγκη γάρ μοι ἐ-
πίκειται. οὐαὶ * δὲ '' μοί
ἐστιν ἐὰν μὴ * εὐαγγελίζω-
μαι ''.
v. 17. 1 Cor. 4. 1.
17 Εἰ γὰρ ἑκὼν τοῦτο
πράσσω, μισθὸν ἔχω· εἰ δὲ
ἄκων, οἰκονομίαν πεπίστευ-
μαι.
18 Τίς οὖν * μοί '' ἐστιν
ὁ μισθός ; Ἵνα εὐαγγελιζό-
μενος ἀδάπανον θήσω τὸ
εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸ
μὴ καταχρήσασθαι τῇ ἐξουσίᾳ
μου ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.
19 Ἐλεύθερος γὰρ ὢν ἐκ v. 19. Matt. 18.
πάντων, * πᾶσιν ἐμαυτὸν 15. Rom. 11.
ἐδούλωσα, ἵνα τοὺς πλείονας 14.
κερδήσω. 1 Pet. 3. 1.
20 Καὶ ἐγενόμην τοῖς v. 20.
Ἰουδαίοις ὡς Ἰουδαῖος, ἵνα Act. 6. 3.
Ἰουδαίους κερδήσω· τοῖς ὑπὸ & 18. 18.
νόμον ὡς ὑπὸ νόμον *, ἵνα & 21. 23. &c.
τοὺς ὑπὸ νόμον κερδήσω· v. 21.
21 Τοῖς ἀνόμοις ὡς ἄνο- 1 Cor. 7. 22.
μος, (μὴ ὢν ἄνομος Gal. 2. 3.
* Θεῷ '', ἀλλ' ἔννομος
* Χριστῷ '') ἵνα * κερδήσω''
ἀνόμους. v. 22.
22 Ἐγενόμην τοῖς ἀσθε- Rom. 11. 14 & 15. 1.
νέσιν * ὡς '' ἀσθενής, ἵνα τοὺς 1 Cor. 10.
ἀσθενεῖς κερδήσω. τοῖς πᾶσι 33.
γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάν- 2 Cor. 11. 9.
τως τινὰς σώσω. Gal. 6. 1.
23 * Τοῦτο '' δὲ ποιῶ v. 24.
διὰ τὸ εὐαγγέλιον *, ἵνα Gal. 2. 2. & 5. 7.
συγκοινωνὸς αὐτοῦ γένωμαι. Phil. 2. 16. & 3.
24 Οὐκ οἴδατε, ὅτι οἱ 14. 2 Tim. 4.
ἐν σταδίῳ τρέχοντες, πάντες 7. Heb. 6. 18.

v. 11. θερίσωμεν *Cu.* v. 12. ἐχρησάμην M. 1. ἐχρή-
μεθα *A.* v. 13. † τὰ R. 1. *ib.* παρεδρεύοντες *A.* v. 15.
οὐ κέχρημαι *Cu. sic A. sed retinet* οὐδενί. v. 16. εὐαγγε-
λίσωμαι *utrobiq. Cu. ib.* γὰρ L. S. 3. v. 18. μου *A.* v. 19.
† ἐν *Cu.* v. 20. † μὴ ὢν αὐτὸς ὑπὸ νόμον *A* R. 1. S. 1.
v. 21. Θεοῦ. & Χριστοῦ *A. W. ib.* κερδανῶ *A.* v. 22. —
A. v. 23. πάντα *A. Cl.* R. 2. V. *ib.* † τοῦ Θεοῦ S. 1.

μὲν τρέχουσιν, εἷς δὲ λαμ-
βάνει τὸ βραβεῖον; Οὕτω
τρέχετε, ἵνα καταλάβητε.

v. 25. Eph. 6. 12. 1 Tim. 6. 12. 2 Tim. 2. 4 & 4. 7, 8. 1 Pet. 1. 4. & 5. 4. Jac. 1. 12. Apoc. 2. 10. & 3. 11.

25 Πᾶς δὲ ὁ ἀγωνιζό-
μενος, πάντα ἐγκρατεύεται.
ἐκεῖνοι μὲν * οὖν " ἵνα φθαρ-
τὸν στέφανον λάβωσιν· ἡμεῖς
δὲ, ἄφθαρτον.

26 Ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέ-
χω, ὡς οὐκ ἀδήλως· οὕτω
πυκτεύω, ὡς οὐκ ἀέρα δέ-
ρων.

v. 26. 2 Tim. 2. 5. & 4. 8. v. 27. Rom. 6. 18, 19. & 8. 13. Col. 3. 5.

27 Ἀλλ' * ὑπωπιάζω "
μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ,
μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐ-
τὸς ἀδόκιμος γένωμαι.

ΚΕΦ. ί. X.

v. 1. Exod 13. 21. & 14. 22. Num. 9. 18. Deut. 1. 33. Psal. 78. 13, 14. & 105. 39. Jos. 4. 23. v. 3. Exod 16. 14. &c. Psal. 105. 41. v. 4. Exod. 17. 6. Num. 20 10. & 11. 16. Psal. 78. 15. Esa. 43. 20.

1 ΟΥ θέλω * δὲ " ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, ὅτι
οἱ πατέρες ἡμῶν πάντες ὑπὸ
τὴν νεφέλην ἦσαν καὶ πάν-
τες διὰ τῆς θαλάσσης δι-
ῆλθον·

2 Καὶ πάντες εἰς τὸν Μω-
σῆν * ἐβαπτίσαντο " ἐν τῇ
νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσ-
σῃ·

3 Καὶ πάντες τὸ * αὐτὸ "
βρῶμα πνευματικὸν ἔφα-
γον·

4 Καὶ πάντες τὸ * αὐτὸ "
πόμα πνευματικὸν ἔπιον·
ἔπινον γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀ-
κολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέ-
τρα ἦν ὁ Χριστός.

5 Ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς πλεί-
οσιν αὐτῶν εὐδόκησεν ὁ
Θεός. κατεστρώθησαν γὰρ ἐν τῇ
ἐρήμῳ.

v. 5. Num. 14. 23, 27 & 26. 64, 65.

6 Ταῦτα δὲ τύποι ἡμῶν
ἐγενήθησαν, εἰς τὸ μὴ εἶναι
ἡμᾶς ἐπιθυμητὰς κακῶν,
καθὼς κἀκεῖνοι ἐπεθύμη-
σαν.

v. 6. Num. 11. 4, 33. Psal. 78. 20. & 106. 14.

7 Μηδὲ εἰδωλολάτραι
γίνεσθε, καθώς τινες * αὐτῶν "
ὡς γέγραπται· Ἐκάθισεν ὁ
λαὸς φαγεῖν καὶ πιεῖν, καὶ ἀνέ-
στησαν παίζειν.

v. 7. Exod. 32. 6.

8 Μηδὲ πορνεύωμεν, κα-
θώς τινες αὐτῶν ἐπόρνευσαν,
καὶ ἔπεσον ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰ-
κοσιτρεῖς χιλιάδες.

v. 8. Num. 25. 1, 9. Psal. 106. 28.

9 Μηδὲ ἐκπειράζωμεν
τὸν * Χριστὸν ", καθὼς καί τινες
αὐτῶν ἐπείρασαν, καὶ ὑπὸ τῶν
ὄφεων ἀπώλοντο.

v. 9. Exod 17. 2, 7. Num. 21. 6. Psal. 78. 18. 56. & 95. 9. & 106. 14.

10 Μηδὲ * γογγύζετε ",
καθὼς καί τινες αὐτῶν ἐγόγ-
γυσαν, καὶ ἀπώλοντο ὑπὸ τοῦ
ὀλοθρευτοῦ.

v. 10. Exod. 16. 2. & 17. 2. Num. 14. 2, 29, 36. Psal. 106. 25.

11 Ταῦτα δὲ πάντα * τύ-
ποι " συνέβαινον ἐκείνοις·
ἐγράφη δὲ πρὸς νουθεσίαν
ἡμῶν, εἰς οὓς τὰ τέλη τῶν αἰ-
ώνων κατήντησεν.

v. 11. Rom. 15. 4. 1 Cor. 9. 10. Phil. 4. 5. Heb. 10. 25.

12 Ὥστε ὁ δοκῶν ἑστάναι,
βλεπέτω μὴ πέσῃ.

v. 12. Rom. 11. 20.

v. 25. — s. 1. v. 27. ὑποπιάζω *Cu.* v. 1. γὰρ *A.* L. s. 1. v. 2. ἐβαπτίσθησαν *A.* L. v. 3. & 4. — *A.* v. 7. † ἐξ *A.* v. 9. θεόν *A.* Κύριον L. & — καὶ *post* καθὼς *A.* v. 10. γογγύζωμεν *Cu.* & — καὶ *post* καθὼς *A.* v. 11. τυπικῶς *A.* s. 2.

v. 13. Psal. 125. 3. Jer 29. 11. 1 Cor. 1. 8. 1 Thess. 5. 24. 2 Pet. 2. 9. 13 Πειρασμὸς ὑμᾶς οὐκ * εἴληφεν " εἰ μὴ ἀνθρώπινος· * πιστὸς " δὲ ὁ Θεὸς, ὃς οὐκ * ἐάσει " ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε, ἀλλὰ ποιήσει σὺν τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἔκβασιν, τοῦ δύνασθαι * ὑμᾶς " ὑπενεγκεῖν.

v. 14. 2 Cor 6. 17. 1 Joh. 5. 21. 14 * Διόπερ, ἀγαπητοί μου ", φεύγετε ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρείας.

15 Ὡς φρονίμοις λέγω· κρίνατε ὑμεῖς ὅ φημι.

v. 16. Matt. 26. 26. 16 Τὸ ποτήριον τῆς * εὐλογίας " ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστι; * Τὸν ἄρτον " ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος * τοῦ Χριστοῦ " ἐστιν;

v. 17. Rom. 12. 5. 1 Cor. 12. 27. 17 Ὅτι εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα, οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου * μετέχομεν

v. 18. Lev. 3. 3. & 7. 15. 18 Βλέπετε τὸν Ἰσραὴλ κατὰ σάρκα· οὐχὶ οἱ ἐσθίοντες τὰς θυσίας, κοινωνοὶ τοῦ θυσιαστηρίου εἰσί;

v. 19. 1 Cor. 8. 4. 19 Τί οὖν φημι; ὅτι * εἴδωλον " τί ἐστιν, ἢ ὅτι * εἰδωλόθυτον " τί ἐστιν;

20 Ἀλλ' ὅτι ἃ θύει τὰ ἔθνη, δαιμονίοις θύει, καὶ οὐ Θεῷ. οὐ θέλω δὲ ὑμᾶς κοινωνοὺς τῶν δαιμονίων γίνεσθαι. v. 20. Lev. 17. 7. Deut. 32. 17. Psal. 106. 37. Apoc. 9. 20.

21 Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων. οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν, καὶ τραπέζης δαιμονίων. v. 21. Deut 32. 18. 2 Cor. 6. 15.

22 Ἢ παραζηλοῦμεν τὸν Κύριον; Μὴ ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐσμεν; v. 22. Deut. 32. 21.

23 Πάντα * μοι " ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει· πάντα * μοι " ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα οἰκοδομεῖ. v. 23. Sup. 6. 12.

24 Μηδεὶς * τὸ " ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ * τὸ " τοῦ ἑτέρου * ἕκαστος ". v. 24. Rom. 15. 1, 2. 1 Cor. 13. 5. Phil. 2. 4.

25 Πᾶν τὸ ἐν μακέλλῳ πωλούμενον ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν.

26 Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. v. 26. Exod. 19. 5. Psal 24. 1. & 50. 12. Inf. v. 28.

27 Εἰ * δέ " τις καλεῖ ὑμᾶς τῶν ἀπίστων, καὶ θέλετε πορεύεσθαι, * πᾶν τὸ παρατιθέμενον " ὑμῖν ἐσθίετε, μηδὲν ἀνακρίνοντες διὰ τὴν συνείδησιν. v. 27. Luc. 10. 7. 1 Cor. 8. 7.

v. 13. εἰληφέτω V. *ib.* δυνατοὺς R. 3. *ib.* ἀφήσει *Cu.* *ib.* — *A.* E. v. 14. διὸ ἀδελφοί μου ἀγαπητοί *Cp.* v. 16. εὐχαριστίας R 1. *ib.* ὁ ἄρτος S. 1. V. & — τοῦ αἵματος R. 1. *ib.* αὐτοῦ E. & — τοῦ σώματος R 1. v. 17. † καὶ τοῦ ποτηρίου *Cu.* καὶ ἐκ τοῦ ἑνὸς ποτηρίου V. v. 19. *hæ voces transponuntur Cl.* R. 1. v. 23. — *utrobiq.* *A.* v. 24. τὰ *utrobiq.* *A. ib.* — V. v. 27. — *Cu.* *ib.* πάντα τὰ παρατιθέμενα *A.*

28 Ἐὰν

v. 28. 1 Cor. 8. 10, 11 & 10. 26. 28 Ἐὰν δέ τις ὑμῖν εἴπῃ· Τοῦτο * εἰδωλόθυτόν" ἐστι, μὴ ἐσθίετε, δι' ἐκεῖνον τὸν μηνύσαντα, καὶ τὴν συνείδησιν. * Τοῦ γὰρ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς".

v. 29. Rom. 14. 16. 29 Συνείδησιν δὲ λέγω, οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὴν τοῦ ἑτέρου. ἵνα τί γὰρ ἡ ἐλευθερία μου κρίνεται ὑπὸ * ἄλλης" συνειδήσεως;

v. 30. Rom. 14. 6. 1 Tim. 4. 4. 30 Εἰ * δὲ" ἐγὼ χάριτι μετέχω, τί βλασφημοῦμαι ὑπὲρ οὗ ἐγὼ εὐχαριστῶ;

v. 31. Col. 3. 17. 31 Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε.

v. 32. Rom 14. 13. 32 Ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ Ἰουδαίοις καὶ Ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ.

v. 33. Rom 15. 2. 1 Cor. 9. 19, 22. 33 Καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσι.

ΚΕΦ. ια'. XI.

v. 1. 1 Cor. 4. 16. Eph. 5. 1. Phil. 3. 17. 1 Thess. 1. 6. 2 Thess. 3. 9. 1 Μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

2 Ἐπαινῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε, καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν, τὰς παραδόσεις κατέχετε.

3 Θέλω δὲ ὑμᾶς εἰδέναι ὅτι παντὸς ἀνδρὸς ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστός ἐστι· κεφαλὴ δὲ γυναικὸς ὁ ἀνήρ· κεφαλὴ δὲ Χριστοῦ, ὁ Θεός. v. 3. Joh. 14. 28. 1 Cor. 3. 23 & 15. 27, 28. Eph. 5. 23. Phil. 2. 7, 8, 9.

4 Πᾶς ἀνὴρ προσευχόμενος ἢ προφητεύων * κατὰ κεφαλῆς ἔχων, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

5 Πᾶσα δὲ γυνὴ προσευχομένη ἢ προφητεύουσα ἀκατακαλύπτῳ τῇ κεφαλῇ, καταισχύνει τὴν κεφαλὴν ἑαυτῆς· ἓν γάρ ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ τῇ ἐξυρημένῃ.

6 Εἰ γὰρ οὐ κατακαλύπτεται γυνή, * καὶ" κειράσθω. εἰ δὲ αἰσχρὸν γυναικὶ τὸ κείρασθαι ἢ ξυρᾶσθαι, κατακαλυπτέσθω. v. 6. Num 5. 18. Deut. 22. 5.

7 Ἀνὴρ μὲν γὰρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλήν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων· * γυνὴ δὲ δόξα ἀνδρός ἐστιν. v. 7. Gen. 1. 26, 27. & 5. 1. & 9. 6.

8 Οὐ γάρ ἐστιν ἀνὴρ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ γυνὴ ἐξ ἀνδρός. v. 8. 9. Gen 2. 18, 21.

9 Καὶ γὰρ οὐκ ἐκτίσθη ἀνὴρ διὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ γυνὴ διὰ τὸν ἄνδρα.

10 Διὰ τοῦτο ὀφείλει ἡ γυνὴ * ἐξουσίαν" ἔχειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς *, διὰ τοὺς ἀγγέλους.

v. 28. ἱερόθυτον *A.* R. 1. *ib.* — *A. Cl.* R. 1. S. 1. V. *v.* 29. ἀλλοτρίας V. *v.* 30. — R. 8. *v.* 4. † κάλυμμα R. 1. *v.* 6. — *Cu.* *v.* 27. † ἡ *A.* *v.* 10. περιβόλαιον V. *ib.* † ἑαυτῆς V.

11 Πλὴν οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, ἐν Κυρίῳ.

12 Ὥσπερ γὰρ ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς, οὕτω καὶ ὁ ἀνὴρ διὰ τῆς γυναικός· τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ.

13 * Ἐν ὑμῖν αὐτοῖς " κρίνατε, πρέπον ἐστὶ γυναῖκα ἀκατακάλυπτον τῷ Θεῷ προσεύχεσθαι;

14 * Ἢ " οὐδὲ αὐτὴ ἡ φύσις διδάσκει ὑμᾶς, ὅτι ἀνὴρ μὲν ἐὰν κομᾷ, ἀτιμία αὐτῷ ἐστι;

15 Γυνὴ δὲ ἐὰν κομᾷ, δόξα αὐτῇ ἐστιν, ὅτι ἡ κόμη ἀντὶ περιβολαίου δέδοται αὐτῇ.

v. 16. 1 Tim 6. 4. 16 Εἰ δέ τις δοκεῖ φιλόνεικος εἶναι, ἡμεῖς τοιαύτην συνήθειαν οὐκ ἔχομεν, οὐδὲ * αἱ ἐκκλησίαι " τοῦ Θεοῦ.

17 Τοῦτο δὲ * παραγγέλλων οὐκ ἐπαινῶ ", ὅτι οὐκ εἰς τὸ κρεῖττον, ἀλλ᾽ εἰς τὸ ἧττον συνέρχεσθε.

v. 18. 1 Cor. 1. 10, 11, 12. 18 Πρῶτον μὲν γὰρ συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀκούω σχίσματα ἐν ὑμῖν ὑπάρχειν· καὶ μέρος τι πιστεύω.

v. 19. Matt. 18. 7. Luc. 2. 35. & 17. 1. Act. 20. 30. 1 Joh. 2. 19. 19 Δεῖ γὰρ καὶ αἱρέσεις * ἐν ὑμῖν " εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν.

20 Συνερχομένων οὖν ὑμῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ οὐκ ἔστι Κυριακὸν δεῖπνον φαγεῖν.

21 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον δεῖπνον * προλαμβάνει " ἐν τῷ φαγεῖν, καὶ ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει.

22 Μὴ γὰρ οἰκίας οὐκ ἔχετε εἰς τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν; Ἢ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ καταφρονεῖτε, καὶ καταισχύνετε τοὺς μὴ ἔχοντας; Τί ὑμῖν εἴπω; * ἐπαινέσω ὑμᾶς; Ἐν τούτῳ " οὐκ ἐπαινῶ. v. 22. Jac. 2. 6.

23 Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον * ἀπὸ " τοῦ Κυρίου ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς * ἐν τῇ νυκτὶ ᾗ παρεδίδοτο, ἔλαβεν ἄρτον· v. 23. 1 Cor 15. 3. Matt. 26. 26. Marc. 14. 22. Luc. 22. 19.

24 Καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε, καὶ εἶπε· * Λάβετε, φάγετε "· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν * κλώμενον "· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

25 Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον, ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ * αἵματι ". τοῦτο ποιεῖτε ὁσάκις ἂν πίνητε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.

v. 13. ὑμεῖς αὐτοὶ *Cl.* v. 14. — *A.* R. 1. v. 16. ἡ ἐκκλησία V. v. 17. παραγγέλλω οὐκ ἐπαινῶν *A.* L. S. 2. v. 19. — *Cu.* v. 21. προσλαμβάνει *A.* v. 22. ἐπαινῶ ὑμᾶς ἐν τούτῳ; R. 1. v. 23. παρὰ *Cu.* *ib.* † Χριστὸς M. 2. N. 1. v. 24. — *Cu.* *ib.* — *A.* παραδοθησόμενον V. v. 25. ὀνόματι N. 1.

v. 26. Joh. 14. 3. Act. 1. 11.
26 Ὁσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον, καὶ τὸ ποτήριον * τοῦτο" πίνητε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ * ἂν" ἔλθῃ.

v. 27. Num. 9. 13. Joh. 6. 51, 63, 64. & 13. 27. 1Cor. 10. 21.
27 Ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον * τοῦτον, ἢ" πίνῃ τὸ ποτήριον * τοῦ Κυρίου," ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου.

v. 28. Gal. 6. 4. 2Cor. 13. 5.
28 Δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτὸν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω, καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω.

29 Ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως, κρίμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου.

30 Διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι, καὶ κοιμῶνται ἱκανοί.¦

v. 31. Psal. 32. 5. Prov. 18. 17.
31 Εἰ * γὰρ" ἑαυτοὺς διεκρίνομεν, οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα.

v. 32. Heb. 12. 5, 10.
32 Κρινόμενοι δὲ, ὑπὸ Κυρίου παιδευόμεθα, ἵνα μὴ σὺν τῷ κόσμῳ κατακριθῶμεν.

33 Ὥστε, ἀδελφοί μου, συνερχόμενοι εἰς τὸ φαγεῖν, ἀλλήλους ἐκδέχεσθε.

34 Εἰ * δέ" τις πεινᾷ, ἐν οἴκῳ ἐσθιέτω, ἵνα μὴ εἰς κρίμα συνέρχησθε. Τὰ δὲ λοιπὰ, ὡς ἂν ἔλθω, διατάξομαι.

ΚΕΦ. ιβ'. XII.

1 ΠΕρὶ δὲ τῶν πνευματικῶν, ἀδελφοὶ, οὐ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν.

2 Οἴδατε ὅτι * ἔθνη ἦτε, πρὸς τὰ εἴδωλα τὰ ἄφωνα, ὡς ἂν ἤγεσθε, ἀπαγόμενοι. v. 2. Sup. 6. 11. Eph. 2. 11, 12. 1Thess. 1. 9.

3 Διὸ γνωρίζω ὑμῖν ὅτι οὐδεὶς, ἐν Πνεύματι Θεοῦ * λαλῶν", λέγει ἀνάθεμα * Ἰησοῦν", καὶ οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν * Κύριον Ἰησοῦν", εἰ μὴ ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. v. 3. Marc. 9. 39. Joh. 13. 13. 1Cor. 8. 6. 2Cor. 3. 5.

4 Διαιρέσεις δὲ χαρισμάτων εἰσὶ, τὸ δὲ αὐτὸ Πνεῦμα. v. 4. Rom. 12. 6. Eph. 4. 4. Heb. 2. 4. 1Pet. 4. 10.

5 Καὶ διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, * καὶ ὁ" αὐτὸς Κύριος. v. 5. Rom. 12. 6, 7, 8. Eph. 4. 11.

6 Καὶ διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσὶν, ὁ δὲ * αὐτός" ἐστι Θεὸς, ὁ ἐνεργῶν τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. v. 6. Eph. 1. 23.

7 Ἑκάστῳ δὲ δίδοται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος πρὸς τὸ συμφέρον.

8 Ὧι μὲν γὰρ διὰ τοῦ Πνεύματος δίδοται λόγος σοφίας, ἄλλῳ δὲ λόγος γνώ-

v. 26. — *A.* *ib.* — *A.* *v.* 27. καὶ *ponitur post* ἀναξίως L. M. I. N. I. S. 3. *v.* 31. δὲ *A.* R. I. *v.* 34. — *A.* *v.* 2 † ὅτι *A.* *Cp.* s. 2. *v.* 3. — *Cu.* *ib.* Ἰησοῦς *A.* R. I. *ib.* Κύριος Ἰησοῦς *A.* R. I. S. I. V. *v.* 5. ὁ δὲ M. I. *v.* 6. —¦ *A.*

σεως, καθὰ τὸ αὐτὸ Πνεῦ-
μα·
9 Ἑτέρῳ δὲ πίστις, ἐν τῷ
αὐτῷ Πνεύματι· ἄλλῳ δὲ
χαρίσματα ἰαμάτων, ἐν τῷ
* αὐτῷ" Πνεύματι·
v. 10. 10 Ἄλλῳ δὲ * ἐνεργή-
Act. 2.4. & 10. 46. ματα" δυνάμεων, ἄλλῳ
δὲ προφητεία, ἄλλῳ δὲ δια-
κρίσεις πνευμάτων, ἑτέρῳ δὲ
γένη γλωσσῶν, ἄλλῳ δὲ
* ἑρμηνεία" γλωσσῶν.
v. 11. 11 Πάντα δὲ ταῦτα ἐν-
Joh. 3.8. εργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ Πνεῦ-
Rom. 12. 3, 6. μα, διαιροῦν * ἰδίᾳ" ἑκάστῳ
1Cor. 7.7. καθὼς βούλεται.
2Cor. 10. 13. 12 Καθάπερ γὰρ τὸ σῶ-
Eph. 4.7. Heb. 2. 4. μα ἕν ἐστι, καὶ μέλη ἔχει πολ-
v. 12. λὰ, πάντα δὲ τὰ μέλη τοῦ
Rom. 12. 4, 5. σώματος * τοῦ ἑνὸς", πολ-
Eph. 4.4. 16. λὰ ὄντα, ἕν * ἐστι * σῶμα".
v. 13. οὕτω καὶ ὁ Χριστός.
Joh. 6.63. 13 Καὶ γὰρ ἐν ἑνὶ Πνεύματι
Rom. 6.5. ἡμεῖς πάντες * εἰς ἓν * σῶ-
Eph. 2. 14, 15, 16. μα ἐβαπτίσθημεν· εἴτε Ἰου-
Gal. 3. 28 δαῖοι, εἴτε Ἕλληνες, εἴτε δοῦ-
Col. 3. 11. λοι, εἴτε ἐλεύθεροι· καὶ πάν-
τες εἰς ἓν Πνεῦμα ἐποτίσθη-
μεν".
14 Καὶ γὰρ τὸ σῶμα
οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ
πολλά.
15 Ἐὰν εἴπῃ ὁ πούς· Ὅτι
οὐκ εἰμὶ χείρ, οὐκ εἰμὶ ἐκ
τοῦ σώματος· οὐ παρὰ τοῦ-
το οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σώμα-
τος;
16 Καὶ ἐὰν εἴπῃ τὸ οὖς·
Ὅτι οὐκ εἰμὶ ὀφθαλμὸς,
οὐκ εἰμὶ ἐκ τοῦ σώματος·
οὐ παρὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐκ
τοῦ σώματος;
17 Εἰ ὅλον τὸ σῶμα
ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; Εἰ
ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρη-
σις;
18 Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο
τὰ μέλη, ἓν ἕκαστον αὐτῶν
ἐν τῷ σώματι, καθὼς ἠθέ-
λησεν.
19 Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα
ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα;
20 Νῦν δὲ πολλὰ μὲν
μέλη, ἓν δὲ σῶμα.
21 Οὐ δύναται * δὲ"
ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρί·
Χρείαν σου οὐκ ἔχω· ἢ πάλιν
ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσί· Χρείαν
ὑμῶν οὐκ ἔχω.
22 Ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον,
τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώ-
ματος ἀσθενέστερα ὑπάρ-
χειν, ἀναγκαῖά ἐστι.
23 Καὶ ἃ δοκοῦμεν ἀτι-
μότερα εἶναι * τοῦ σώμα-
τος, τούτοις τιμὴν περισσο-

v. 9. ἑνί *A.* R. I. v. 10. ἐνέργημα V. *ib.* διερμηνεία *A.* v. 11. — V. v. 12. — *A.* S. 2. V. *ib.* — V. v. 13. † εἷς ἐσμέν *Cu.* *ib.* πόμα ἐποτίσθημεν, εἰς ἓν πνεῦμα *W.* & εις *posterius* — R. I. & *pro* πνεῦμα M. I. 2. N. I *leg.* πόμα & *pro* ἐποτισθ. L. *leg.* ἐφωτίσθημεν & *pro* εἰς ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν *A.* *leg.* ἓν σῶμα ἐσμέν. v. 21. ὁ *A.* v. 23. † μέλη *Cl.*

τέραν περιτίθεμεν· καὶ τὰ ἀσχήμονα ἡμῶν εὐσχημοσύνην περισσοτέραν ἔχει.

24 Τὰ δὲ εὐσχήμονα ἡμῶν, οὐ χρείαν ἔχει *. ἀλλ' ὁ Θεὸς συνεκέρασε τὸ σῶμα, τῷ * ὑστεροῦντι" περισσοτέραν δοὺς τιμήν·

25 Ινα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη.

26 Καὶ εἴτε πάσχει * ἓν" μέλος, * συμπάσχει" πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται * ἓν" μέλος, * συγχαίρει" πάντα τὰ μέλη.

v. 27. Rom. 12. 5. Eph 1. 23 & 4. 11. & 5. 23, 30. Col 1. 24.

27 Υμεῖς δέ ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ * μέρους".

v. 28. Rom. 12. 8 Eph. 4. 11. & 2. 20. 1 Tim. 5 17. Heb. 13. 17, 24.

28 Καὶ οὓς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεύτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, * εἶτα" χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν *.

29 Μὴ πάντες, ἀπόστολοι; μὴ πάντες, προφῆται; μὴ πάντες, διδάσκαλοι; μὴ πάντες, δυνάμεις;

30 Μὴ πάντες χαρίσματα ἔχουσιν ἰαμάτων; μὴ πάντες γλώσσαις λαλοῦσι; μὴ πάντες διερμηνεύουσι;

31 Ζηλοῦτε δὲ τὰ χαρίσματα τὰ * κρείττονα". καὶ * ἔτι" καθ' ὑπερβολὴν * ὁδὸν" ὑμῖν δείκνυμι. v. 31. 1 Cor. 14. 1.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

1 ΕΑν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, γέγονα χαλκὸς ἠχῶν, ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον.

2 Καὶ ἐὰν ἔχω προφητείαν, καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν * εἰμι".

v. 2. Matt. 7. 22. & 17. 20. & 21. 21. Marc. 11. 23. Luc. 17. 6. Rom. 12. 7. 1 Cor. 12 8, 9.

3 Καὶ ἐὰν ψωμίζω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα * καυθήσωμαι", ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι.

4 Η ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ. * ἡ ἀγάπη" οὐ περπερεύεται, οὐ φυσιοῦται,

v. 4. Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.

5 Οὐκ * ἀσχημονεῖ", οὐ ζητεῖ * τὰ" ἑαυτῆς, οὐ πα-

v. 5. 1 Cor. 10. 24. Phil. 2. 4.

v. 24. † τιμῆς Cu. ib. ὑστερουμένῳ A. *sic* R. 1. & *deinde*, τῇ περισσότερον v. 26. — *utrobiq.* A. *ib.* συμπάσχῃ Cu. *ib.* συγχαίρῃ Cu. v. 27. μέλους V. v. 28. ἔπειτα A. *ib.* † ἑρμηνείας γλωσσῶν V. W. v. 31. μείζονα A. L. R. 1. S. 3. *ib.* ἔτι Cu. *ib.* ὅλον Cu. v. 2. ὠφελοῦμαι A. v. 3. καυχήσομαι W. v. 4. — R. 1. V. v. 5. φιλοτιμεῖ V. *ib.* τὸ R. 7. τὸ μὴ R. 1.

ροξύνεται,

παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ
κακόν,
v. 6. Psal. 10. 3 & 15.4. & 49.19. Rom. 1. 32. 2 Joh. v. 4.
6 Οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδι-
κίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀλη-
θείᾳ·
7 Πάντα στέγει, πάντα πι-
στεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα
ὑπομένει.
v. 7. Prov. 10. 12.
8 Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε
* ἐκπίπτει". εἴτε δὲ προφη-
τεῖαι, καταργηθήσονται· εἴτε
γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε
* γνῶσις, καταργηθήσε-
ται".
9 Ἐκ μέρους * γὰρ" γινώ-
σκομεν, καὶ ἐκ μέρους προφη-
τεύομεν·
12 Ὅταν δὲ ἔλθῃ τὸ τέ-
λειον, * τότε" τὸ ἐκ μέρους
καταργηθήσεται.
11 Ὅτε ἤμην νήπιος,
ὡς νήπιος ἐλάλουν, ὡς νή-
πιος ἐφρόνουν, ὡς νήπιος
ἐλογιζόμην· ὅτε δὲ γέγονα
ἀνήρ, κατήργηκα τὰ τοῦ νη-
πίου.
v. 12. 2 Cor. 3. 18. & 5.7. Phil. 3. 12. 1 Joh. 3.2.
12 Βλέπομεν * γὰρ" ἄρτι
* δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι,
τότε δὲ πρόσωπον πρὸς πρό-
σωπον· ἄρτι γινώσκω ἐκ μέ-
ρους, τότε δὲ ἐπιγνώσομαι
καθὼς καὶ ἐπεγνώσθην.
13 Νυνὶ δὲ μένει πίστις,
ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦ-
τα· μείζων δὲ * τούτων" ἡ
ἀγάπη.

ΚΕΦ. ιδ'. XIV.

1 Διώκετε τὴν ἀγάπην, v. 1. 1 Cor. 12. 31.
ζηλοῦτε δὲ τὰ πνευμα-
τικά· μᾶλλον δὲ ἵνα προφη-
τεύητε.
2 Ὁ γὰρ λαλῶν * γλώσ- v. 2. Act. 2. 4. & 10.46.
σῃ" οὐκ ἀνθρώποις λαλεῖ,
ἀλλὰ τῷ Θεῷ. οὐδεὶς γὰρ ἀ-
κούει *, πνεύματι δὲ λαλεῖ
μυστήρια.
3 Ὁ δὲ προφητεύων, ἀν-
θρώποις λαλεῖ * οἰκοδομὴν
καὶ παράκλησιν καὶ παραμυ-
θίαν.
4 Ὁ λαλῶν γλώσσῃ,
ἑαυτὸν οἰκοδομεῖ· ὁ δὲ προ-
φητεύων, ἐκκλησίαν οἰκο-
δομεῖ.
5 Θέλω δὲ πάντας ὑμᾶς
λαλεῖν γλώσσαις, μᾶλλον
δὲ ἵνα προφητεύητε. μείζων
* γὰρ" ὁ προφητεύων ἢ ὁ λα-
λῶν γλώσσαις, ἐκτὸς εἰ μὴ
διερμηνεύῃ, ἵνα ἡ ἐκκλη-
σία οἰκοδομὴν λάβῃ.
6 Νυνὶ δέ, ἀδελφοί,
ἐὰν ἔλθω πρὸς ὑμᾶς γλώσ-
σαις λαλῶν, τί ὑμᾶς ὠφε-
λήσω, ἐὰν μὴ ὑμῖν λαλήσω
ἢ ἐν ἀποκαλύψει, ἢ ἐν γνώ-
σει, ἢ ἐν προφητείᾳ, ἢ ἐν
διδαχῇ;
7 Ὅμως τὰ ἄψυχα φω-

v. 8. πίπτει *A. ib.* γνώσεις καταργηθήσονται *A. v.* 9. δὲ *Cp.* N. 1. S. 4. *v.* 10. — *A.* R. 1. *v.* 12. — *Cu. ib.* † ὡς R. 1. S. 2. *ib.* † ὡς S. 2. *v.* 13. πάντων *W. v.* 2. γλώσσαις S. 1. *ib.* † αὐτοῦ S. 1. *v.* 3. † πρὸς V.

τὴν

νὴν διδόντα, εἴτε αὐλὸς, εἴτε κιθάρα, ἐὰν διαστολὴν * τοῖς φθόγγοις " μὴ δῷ, πῶς γνωσθήσεται τὸ αὐλούμενον ἢ τὸ κιθαριζόμενον;

8 Καὶ γὰρ ἐὰν ἄδηλον φωνὴν σάλπιγξ * δῷ ", τίς παρασκευάσεται εἰς πόλεμον;

9 Οὕτω καὶ ὑμεῖς διὰ τῆς γλώσσης ἐὰν μὴ εὔσημον λόγον δῶτε, πῶς γνωσθήσεται τὸ λαλούμενον; ἔσεσθε γὰρ εἰς ἀέρα λαλοῦντες.

10 Τοσαῦτα, εἰ τύχοι, γένη * φωνῶν " ἐστιν ἐν κόσμῳ, καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἄφωνον *.

11 Ἐὰν οὖν μὴ εἰδῶ τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς, ἔσομαι τῷ λαλοῦντι βάρβαρος· καὶ ὁ λαλῶν, * ἐν " ἐμοὶ βάρβαρος.

12 Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ἐπεὶ ζηλωταί ἐστε πνευμάτων, πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας ζητεῖτε ἵνα * περισσεύητε ".

13 * Διόπερ " ὁ λαλῶν γλώσσῃ, προσευχέσθω ἵνα διερμηνεύῃ.

14 Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσσῃ, τὸ πνεῦμά μου προσεύχεται· ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι.

15 Τί οὖν ἐστι; προσεύξομαι τῷ πνεύματι, προσεύξομαι δὲ καὶ τῷ νοΐ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοΐ. v. 15. Eph. 5. 19. Col. 3. 16.

16 Ἐπεὶ ἐὰν * εὐλογήσῃς τῷ " πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ἰδιώτου, πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ, ἐπειδὴ τί λέγεις οὐκ οἶδε.

17 Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται.

18 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ * μου ", πάντων ὑμῶν μᾶλλον γλώσσαις λαλῶν.

19 Ἀλλ' ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους * διὰ τοῦ νοός " μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ.

20 Ἀδελφοί, μὴ παιδία γίνεσθε ταῖς φρεσίν· ἀλλὰ τῇ κακίᾳ νηπιάζετε, ταῖς δὲ φρεσὶ τέλειοι γίνεσθε. v. 20. Psal. 131. 2. Matt. 11. 25. & 18. 3. & 19. 14. Eph. 4. 14. Heb. 5. 12. 1 Pet. 2. 2.

21 Ἐν τῷ νόμῳ γέγραπται· Ὅτι ἐν ἑτερογλώσσοις, καὶ ἐν χείλεσιν * ἑτέροις ", λαλήσω τῷ λαῷ τούτῳ, καὶ οὐδ' οὕτως εἰσακούσονταί μου, λέγει Κύριος. v. 21. Deut. 28. 49. Esai. 28. 11, 12.

22 Ὥστε αἱ γλῶσσαι εἰς σημεῖόν εἰσιν, οὐ τοῖς πιστεύουσιν, ἀλλὰ τοῖς ἀπίστοις·

v. 7. φθόγγου R. I. *v.* 8. δώῃ *Cu.* *v.* 10. γλωσσῶν V. *ib.* † ἐστι *Cu.* & — αὐτῶν *A.* R. I. *W.* *v.* 11. — *Cu.* *v.* 12. προφητεύητε *A.* *v.* 13. διό *A.* *v.* 16. εὐλόγῃς. *A.* *v.* 18. — *A.* *v.* 19. τῷ νοΐ *A. Cl.* s. 3. *v.* 21. ἑτέρων *A.* R. I.

* ἡ δὲ

* ἡ δὲ προφητεία" ἐ τοῖς ἀπίστοις, ἀλλὰ τοῖς πιστεύουσιν.

23 Ἐὰν οὖν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπὶ τὸ αὐτὸ, καὶ πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δὲ ἰδιῶται, ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;

24 Ἐὰν δὲ πάντες προφητεύωσιν, εἰσέλθῃ δέ τις ἄπιστος, ἢ ἰδιώτης, ἐλέγχεται ὑπὸ πάντων, ἀνακρίνεται ὑπὸ πάντων·

v. 25. Zachar. 8. 23.

25 * Καὶ οὕτω" τὰ κρυπτὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ φανερὰ γίνεται· καὶ οὕτω πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, προσκυνήσει τῷ Θεῷ, * ἀπαγγέλλων" ὅτι ὁ Θεὸς ὄντως ἐν ὑμῖν ἐστι.

v. 26. 1 Cor. 12. 8, 9, 10.

26 Τί οὖν ἐστιν, ἀδελφοί; Ὅταν συνέρχησθε, ἕκαστος ὑμῶν ψαλμὸν ἔχει, διδαχὴν ἔχει, γλῶσσαν ἔχει, ἀποκάλυψιν ἔχει, ἑρμηνείαν ἔχει· πάντα πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω.

27 Εἴτε γλώσσῃ τις λαλεῖ, κατὰ δύο, ἢ τὸ πλεῖστον τρεῖς, καὶ ἀνὰ μέρος· καὶ εἷς διερμηνευέτω.

28 Ἐὰν δὲ μὴ ᾖ διερμηνευτὴς, σιγάτω ἐν ἐκκλησίᾳ· ἑαυτῷ δὲ λαλείτω καὶ τῷ Θεῷ.

29 Προφῆται δὲ δύο ἢ τρεῖς λαλείτωσαν, καὶ οἱ ἄλλοι διακρινέτωσαν.

30 Ἐὰν δὲ ἄλλῳ ἀποκαλυφθῇ καθημένῳ, ὁ πρῶτος σιγάτω.

31 Δύνασθε γὰρ καθ' ἕνα πάντες προφητεύειν, ἵνα πάντες μανθάνωσι, καὶ * πάντες" παρακαλῶνται.

32 Καὶ * πνεύματα" προφητῶν προφήταις ὑποτάσσεται.

33 Οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης, ὡς ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις τῶν ἁγίων *. v. 31. 1 Cor. 11. 16.

34 Αἱ γυναῖκες * ὑμῶν" ἐν ταῖς ἐκκλησίαις σιγάτωσαν. οὐ γὰρ * ἐπιτέτραπται" αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' * ὑποτάσσεσθαι", καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. v. 34. Gen 3. 16. 16. 1 Cor. 11. 3. Eph. 5. 22. Col. 3. 18. 1 Tim 2. 11, 12. Tit. 2. 5. 1 Pet 3. 1.

35 Εἰ δέ τι * μαθεῖν" θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν. αἰσχρὸν γάρ ἐστι * γυναιξὶν" ἐν ἐκκλησίᾳ λαλεῖν.

36 Ἢ ἀφ' ὑμῶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐξῆλθεν; ἢ εἰς ὑμᾶς μόνους κατήντησεν;

v. 22. αἱ δὲ προφητεῖαι V. *v. 25. — A.* R. 2. S. 2. *ib. ἀναγγέλλων Cu. versus hic cum duobus præcedentib. sequuntur v. 40. sive ult. hujus Cap. Cu. v. 31. ἕκαστοι* S. 1. *v. 32. πνεῦμα* R. 1. *v. 33.* † *διδάσκω* L. S. 1. V. *v. 34. —* R. 2. S. 1. *ib ἐπιτρέπεται A.* L. S. 2. *ib. ὑποτασσέσθωσαν τοῖς ἀνδράσιν A. v. 35. μανθάνειν A. ib. γυναικὶ A.*

37 Εἰ

v. 37. 1 Cor. 10. 7. 1 Joh. 4. 6.
37 Εἴ τις δοκεῖ προφή-
της εἶναι ἢ πνευματικὸς, ἐ-
πιγινωσκέτω ἃ γράφω ὑ-
μῖν, ὅτι τοῦ * Κυρίου εἰσὶν ἐν-
τολαί ".
38 Εἰ δέ τις ἀγνοεῖ, * ἀ-
γνοείτω ".
39 Ὥστε, ἀδελφοὶ *, ζη-
λοῦτε τὸ προφητεύειν, καὶ τὸ
λαλεῖν γλώσσαις μὴ κω-
λύετε.
40 Πάντα * εὐσχημόνως
καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω.

ΚΕΦ. ιε'. XV.

v. 1. Gal. 1. 11, 12.
1 ΓΝωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀ-
δελφοὶ, τὸ εὐαγγέλιον
v. 2. Rom. 1. 16. 1 Cor. 1. 21. Gal. 3. 4.
ὃ εὐηγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καὶ
παρελάβετε, ἐν ᾧ καὶ ἑστή-
κατε·
2 Δι' οὗ καὶ σώζεσθε, τίνι
v. 3. Psal. 22. 16, 17. Esa. 53. 5. Dan. 9. 24. Hos. 6. 2. Zach. 13. 7. 1 Cor. 1. 23. & 5. 7. & 15. 1. 1 Pet. 2. 24.
λόγῳ εὐηγγελισάμην ὑμῖν
εἰ * κατέχετε "· ἐκτὸς εἰ μὴ
εἰκῇ ἐπιστεύσατε.
3 Παρέδωκα γὰρ ὑμῖν ἐν
πρώτοις ὃ καὶ παρέλαβον,
ὅτι Χριστὸς ἀπέθανεν ὑπὲρ τῶν
ἁμαρτιῶν ἡμῶν, κατὰ τὰς
γραφάς·
4 Καὶ ὅτι ἐτάφη, καὶ ὅτι
v. 4. Psal. 16. 10. Esa. 53. 9. Jon. 2. 1. Matt. 12. 40.
ἐγήγερται τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ,
κατὰ τὰς γραφάς·
5 Καὶ ὅτι ὤφθη Κηφᾷ,
εἶτα τοῖς * δώδεκα ".
v. 5. Marc. 16. 14. Luc. 24. 34. Joh. 20. 19. Act. 10. 41.

6 Ἔπειτα ὤφθη ἐπάνω
πεντακοσίοις ἀδελφοῖς ἐφά-
παξ, ἐξ ὧν οἱ * πλείους "
μένουσιν ἕως ἄρτι, τινὲς δὲ
* καὶ " ἐκοιμήθησαν.
7 Ἔπειτα ὤφθη Ἰακώβῳ· v. 7. Luc. 24. 50.
εἶτα τοῖς ἀποστόλοις πᾶσιν.
8 Ἔσχατον δὲ πάντων, v. 8. Act. 9. 3, 17. & 23. 11. 1 Cor. 9. 1. 2 Cor. 12. 2.
ὡσπερεὶ τῷ ἐκτρώματι, ὤ-
φθη κἀμοί.
9 Ἐγὼ γάρ εἰμι ὁ ἐλά-
χιστος τῶν ἀποστόλων· ὃς οὐκ v. 9. Act. 8. 3. & 9. 1. & 22. 4. & 26. 9. 1 Cor. 4. 9. Eph. 3. 7, 8.
εἰμὶ ἱκανὸς καλεῖσθαι ἀπόστο-
λος, διότι ἐδίωξα τὴν ἐκ-
κλησίαν τοῦ Θεοῦ.
10 Χάριτι δὲ Θεοῦ εἰμι
ὅ εἰμι· καὶ ἡ χάρις αὐτοῦ ἡ Gal. 1. 13. 1 Tim. 1. 13.
εἰς ἐμὲ, * οὐ κενὴ " ἐγενήθη,
ἀλλὰ περισσότερον αὐτῶν v. 10. Rom. 15. 18, 19. 2 Cor. 11. 23. & 12. 11.
πάντων ἐκοπίασα· οὐκ ἐγὼ
δὲ, ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ * ἡ "
σὺν ἐμοί.
11 Εἴτε οὖν ἐγὼ, εἴτε ἐ-
κεῖνοι, οὕτω κηρύσσομεν, καὶ
οὕτως * ἐπιστεύσατε ".
12 Εἰ δὲ Χριστὸς κηρύσ-
σεται ὅτι ἐκ νεκρῶν ἐγήγερ-
ται, πῶς λέγουσί τινες ἐν
ὑμῖν, ὅτι ἀνάστασις νεκρῶν
οὐκ ἔστιν;
13 Εἰ δὲ ἀνάστασις νε-
κρῶν οὐκ ἔστιν, οὐδὲ Χριστὸς
ἐγήγερται.
14 * Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ
ἐγήγερται ", κενὸν ἄρα * τὸ

v. 37. Θεοῦ ἐστιν ἐντολή *A*. v. 38. ἀγνοηθήσεται V. v. 39. † μου *A*. L. M. 2. N. I. S. 3. v. 40. † δὲ *A*. R. I. S. 2. v. 2. ὀφείλετε κατέχειν *Cu*. v. 5. ἕνδεκα *Cl*. V. v. 6. πλείονες *A*. *ib*. — R. I. v. 10. πτωχὴ οὐκ *Cu*. *ib*. R. I. v. 11. ἐπιστεύσαμεν S. I. v. 14. — *Cu*. *ib*. † καὶ *A*.

κήρυγμα

κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν.

v. 15. Act. 2. 24. 32.

15 Εὑρισκόμεθα δὲ καὶ ψευδομάρτυρες τοῦ Θεοῦ· ὅτι ἐμαρτυρήσαμεν κατὰ τοῦ Θεοῦ ὅτι ἤγειρεν τὸν Χριστόν· ὃν οὐκ ἤγειρεν, * εἴπερ ἄρα νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται ".

16 Εἰ γὰρ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται.

17 Εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, ματαία ἡ πίστις ὑμῶν· ἔτι ἐστὲ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν.

18 Ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ, ἀπώλοντο.

19 Εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν.

v. 20. Act. 26. 23. Inf. v. 23. Col 1. 18. 1 Pet. 1. 3. Apoc. 1. 5.

20 Νυνὶ δὲ, Χριστὸς ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν· ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων * ἐγένετο ".

v. 21. Gen. 2. 17. & 3. 6. Rom. 5. 12, 18. & 6. 23.

21 Ἐπειδὴ γὰρ δι' ἀνθρώπου ὁ θάνατος, καὶ δι' ἀνθρώπου ἀνάστασις νεκρῶν.

22 Ὥσπερ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται.

v. 23. Sup. v. 20. 1 Thess. 4. 15, 16, 17.

23 Ἕκαστος δὲ ἐν τῷ ἰδίῳ τάγματι· ἀπαρχὴ Χριστὸς, ἔπειτα οἱ τοῦ Χριστοῦ, * ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ ".

v. 24. 1 Cor. 2. 6.

24 Εἶτα τὸ τέλος, ὅταν * παραδῷ " τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί· ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν.

v. 25. Psal. 110. 1. Act. 2. 34. Eph. 1. 20. Col 3. 1. Heb. 1. 13. & 10. 13.

25 Δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεύειν ἄχρις οὗ * ἂν " θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς * ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

26 * Ἔσχατος " ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος.

v. 27. Psal. 8. 7. & 110. 1. Matt. 11. 27. & 28. 18. Eph. 1. 22. Heb. 1. 13. & 2. 8. & 10. 13.

27 Πάντα γὰρ ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δῆλον ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα.

v. 28. 1 Cor. 3. 23. & 11. 3.

28 Ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε * καὶ " αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσι.

29 Ἐπεὶ τί ποιήσουσιν οἱ βαπτιζόμενοι ὑπὲρ τῶν νεκρῶν, εἰ ὅλως νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; τί καὶ βαπτίζονται ὑπὲρ * τῶν νεκρῶν " ;

v. 30. Rom. 8. 36.

30 Τί καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν πᾶσαν ὥραν;

v. 31. Rom. 8. 36. 1 Cor. 4. 9. 2 Cor. 4. 9. 2 Cor. 4. 10, 11. 1 Thess. 2. 19.

31 Καθ' ἡμέραν * ἀποθνήσκω ", νὴ τὴν * ὑμετέραν " καύχησιν *, ἣν ἔχω ἐν

v. 15. — Cu. v. 20. — A. R. 1. v. 23. οἱ εἰς τὴν παρουσίαν αὐτοῦ ἐπίστευσαν V. v. 24. παραδιδῷ A. v. 25. — A. ib. † αὐτοῦ A. S. 1. v. 26. ἐσχάτως V. v. 28. — Cu. v. 29. αὐτῶν A. R. 2. S. 3. *sed* † αὐτῶν *ante* τῶν V. v. 31. ἀποθνήσκοντες L. *ib.* ἡμετέραν Cu. *ib.* † ἀδελφοὶ R. 2. S. 1. *sic* L. *sed post* ἔχω.

Χριστῷ

Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

v. 32. Esai. 22. 13. & 56. 12. Sap. 2. 6. 32 Εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ, τί μοι τὸ ὄφελος, εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται; Φάγωμεν καὶ πίωμεν· αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν.

33 Μὴ πλανᾶσθε. Φθείρουσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί.

v. 34. Rom. 13. 11. 1Cor. 6. 5. Eph. 5. 14. 34 Ἐκνήψατε * δικαίως", καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ἀγνωσίαν γὰρ Θεοῦ τινες ἔχουσι. πρὸς ἐντροπὴν * ὑμῖν" λέγω.

v. 35. Ezec. 37. 3. 35 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Πῶς ἐγείρονται οἱ νεκροί; ποίῳ δὲ σώματι ἔρχονται;

v. 36. Joh. 12. 24. 36 Ἄφρον, σὺ ὃ σπείρεις, οὐ * ζωοποιεῖται", ἐὰν μὴ ἀποθάνῃ *.

37 Καὶ ὃ σπείρεις, οὐ τὸ σῶμα τὸ γενησόμενον σπείρεις, ἀλλὰ γυμνὸν κόκκον, εἰ τύχοι, σίτου, ἤ τινος τῶν λοιπῶν.

38 Ὁ δὲ Θεὸς αὐτῷ δίδωσι σῶμα καθὼς * ἠθέλησε", καὶ ἑκάστῳ τῶν σπερμάτων τὸ ἴδιον σῶμα.

39 Οὐ πᾶσα σὰρξ, ἡ αὐτὴ σάρξ· ἀλλὰ ἄλλη μὲν * σὰρξ" ἀνθρώπων, ἄλλη δὲ * σὰρξ" κτηνῶν, ἄλλη δὲ ἰχθύων, ἄλλη δὲ πτηνῶν.

40 Καὶ σώματα ἐπουράνια, καὶ σώματα ἐπίγεια· ἀλλ' ἑτέρα μὲν ἡ τῶν ἐπουρανίων δόξα, ἑτέρα δὲ ἡ τῶν ἐπιγείων.

41 Ἄλλη δόξα ἡλίου, καὶ ἄλλη δόξα σελήνης, καὶ ἄλλη δόξα ἀστέρων· ἀστὴρ γὰρ ἀστέρος διαφέρει ἐν δόξῃ.

42 Οὕτω καὶ ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν· σπείρεται ἐν φθορᾷ, ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ·

43 Σπείρεται ἐν ἀτιμίᾳ, ἐγείρεται ἐν δόξῃ· σπείρεται ἐν ἀσθενείᾳ, ἐγείρεται ἐν δυνάμει· v. 43. Phil. 3. 20.

44 Σπείρεται σῶμα ψυχικόν, ἐγείρεται σῶμα πνευματικόν. * ἔστι σῶμα ψυχικόν, * καὶ ἔστι" σῶμα πνευματικόν.

45 Οὕτω καὶ γέγραπται· Ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιοῦν. v. 45. Gen. 2. 7. Rom 5. 14.

46 Ἀλλ' οὐ πρῶτον τὸ πνευματικόν, ἀλλὰ τὸ ψυχικόν, ἔπειτα τὸ πνευματικόν. v. 47. Joh. 3. 13, 31.

47 Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς, χοϊκός· ὁ δεύτερος ἄνθρωπος, ὁ Κύριος ἐξ οὐρανοῦ *.

48 Οἷος ὁ χοϊκός, τοιοῦ-

v. 34. δίκαιοι v. *ib.* ὑμῶν R. 2. *v.* 36. ζωογονεῖται *A.* *ib.* † πρῶτον *Cl.* *v.* 38. θέλει v. *v.* 39. — *A. Cu.* L. M. 2. N. I. V. *v.* 44. † εἰ *A.* L. R. I. S. 2. *ib.* ἔστι καὶ *A.* R. I. *v.* 47. † ἐπουράνιος v. & — ὁ Κύριος R. I.

τοι καὶ οἱ χοϊκοί· καὶ οἷος ὁ ἐπουράνιος, τοιοῦτοι καὶ οἱ ἐπουράνιοι.

v. 49. Gen. 5. 3. Joh. 3. 31. Rom. 8. 29. 2 Cor. 3. 18. & 4. 11. Phil. 3. 21. 1 Joh. 3. 2.

49 Καὶ καθὼς ἐφορέσαμεν τὴν εἰκόνα τοῦ χοϊκοῦ, * φορέσομεν" καὶ τὴν εἰκόνα τοῦ ἐπουρανίου.

v. 50. Matt. 16. 17. Joh. 1. 13. 1 Cor. 6. 13. Gal. 1. 16.

50 Τοῦτο δέ φημι, ἀδελφοί, ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα βασιλείαν Θεοῦ * κληρονομῆσαι οὐ δύναται", οὐδὲ ἡ φθορὰ τὴν ἀφθαρσίαν κληρονομεῖ.

v. 51. 1 Thess. 4. 15, 16, 17.

51 Ἰδοὺ, μυστήριον ὑμῖν λέγω· Πάντες * μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα", πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα·

v. 52. Matt. 24. 31. 1 Thess. 4. 16.

52 Ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι, (σαλπίσει γὰρ *,) καὶ οἱ νεκροὶ * ἐγερθήσονται" ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα.

v. 53. 2 Cor. 5. 4.

53 Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν.

v. 54. Esa. 25. 8. Hos. 13. 14. Heb. 2. 14.

54 Ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσηται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· Κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος.

55 Ποῦ σου, θάνατε, τὸ * κέντρον"; Ποῦ σου, * ᾅδη", * τὸ νῖκος";

v. 56. Rom. 4. 15. & 5. 13. & 7. 5, 13.

56 Τὸ δὲ κέντρον τοῦ θανάτου, ἡ ἁμαρτία· ἡ δὲ δύναμις τῆς ἁμαρτίας, ὁ νόμος.

v. 57. 1 Joh. 5. 5.

57 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ * διδόντι" ἡμῖν τὸ νῖκος διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

58 Ὥστε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοὶ, ἑδραῖοι γίνεσθε, * ἀμετακίνητοι, περισσεύοντες ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ Κυρίου πάντοτε, εἰδότες ὅτι ὁ κόπος ὑμῶν οὐκ ἔστι κενὸς ἐν Κυρίῳ.

ΚΕΦ. ιϛ΄. XVI.

v. 1, 2. Act. 11. 29. Rom. 12. 13. 2 Cor. 8. 4. & 9. 1.

1 Περὶ δὲ τῆς λογίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, ὥσπερ διέταξα ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας, οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιήσατε.

v. 2. Act. 20. 7. Apoc. 1. 10.

2 Κατὰ μίαν * σαββάτων" ἕκαστος ὑμῶν παρ' ἑαυτῷ τιθέτω, θησαυρίζων ὅ, τι ἂν * εὐοδῶται"· ἵνα μὴ

v. 49. φορέσωμεν *A. Cp. Cl.* R. 7. S. 3. *v.* 50. οὐ κληρονομήσουσιν M. 2. *v.* 51. ἀναστησόμεθα [*Cu.* ἀναβιώσομεν V. & † οἱ *ante* πάντες *prius A.* & † οὐ *ante* πάντες *posterius A sed* † ἀλλ' οὐ V. *v.* 52. † σάλπιγξ. V. *ib.* ἀναστήσονται *A.* *v.* 55. νῖκος *Cl.* R. 1. V. *ib.* θάνατε R. 1. *ib.* κέντρον *Cl.* R. 1. V. *v.* 57. δόντι *Cu.* *v.* 58. † καὶ *A.* *v.* 2. σαββάτου *A.* R. 1. & † τὴν κυριακὴν *post* σαββάτων *W.* *ib.* εὐοδωθῇ *A.* R. 1.

ὅταν

ὅταν ἔλθω, τότε λογίαι γί-
νωνται.
v. 3. 3 Ὅταν δὲ παραγένω-
2 Cor. 8. μαι *, οὓς ἐὰν δοκιμάσητε
16, 19. δι' ἐπιστολῶν, τούτους πέμψω
ἀπενεγκεῖν τὴν χάριν ὑμῶν
εἰς Ἱερουσαλήμ.
4 Ἐὰν δὲ ᾖ ἄξιον τοῦ
κἀμὲ πορεύεσθαι, σὺν ἐμοὶ
πορεύσονται.
v. 5. 5 Ἐλεύσομαι δὲ πρὸς
Actor. 19. 21. ὑμᾶς ὅταν * Μακεδονίαν"
2 Cor. 1. 16. διέλθω· (Μακεδονίαν γὰρ δι-
έρχομαι.)
v. 6. 6 Πρὸς ὑμᾶς δὲ τυχὸν
2 Cor. 1. 15. παραμενῶ, ἢ καὶ παραχει-
μάσω, ἵνα ὑμεῖς με προ-
πέμψητε οὗ ἐὰν πορεύω-
μαι.
v. 7. 7 Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἄρτι
Actor 18. 21. ἐν παρόδῳ ἰδεῖν· ἐλπίζω
1 Cor. 4. 19. * δὲ" χρόνον τινὰ ἐπιμεῖ-
Jac 4. 15. ναι πρὸς ὑμᾶς, ἐὰν ὁ Κύ-
ριος * ἐπιτρέπῃ".
8 Ἐπιμενῶ δὲ ἐν Ἐφέσῳ
ἕως τῆς πεντηκοστῆς.
9 Θύρα γάρ μοι ἀνέῳγε
μεγάλη καὶ ἐνεργής, καὶ ἀν-
τικείμενοι πολλοί.
v. 10. 10 Ἐὰν δὲ ἔλθῃ Τιμό-
1 Cor. 4. 17. θεος, βλέπετε ἵνα ἀφόβως
Phil. 2. 19, 22. γένηται πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ ἔρ-
1 Thess. 3. 2. γον Κυρίου ἐργάζεται ὡς καὶ
ἐγώ.
v. 11. 1 Tim. 4. 12. 11 Μή τις οὖν αὐτὸν ἐξου-
θενήσῃ· προπέμψατε δὲ αὐ-
τὸν ἐν εἰρήνῃ, ἵνα ἔλθῃ πρός
με· ἐκδέχομαι γὰρ αὐτὸν
μετὰ τῶν ἀδελφῶν.
12 Περὶ δὲ Ἀπολλὼ τοῦ
ἀδελφοῦ *, πολλὰ παρεκά-
λεσα αὐτὸν ἵνα ἔλθῃ πρὸς
ὑμᾶς μετὰ τῶν ἀδελφῶν· καὶ
πάντως οὐκ ἦν θέλημα ἵνα
νῦν ἔλθῃ· ἐλεύσεται δὲ ὅταν
εὐκαιρήσῃ.
13 Γρηγορεῖτε, στήκετε ἐν v. 13.
τῇ πίστει, ἀνδρίζεσθε, κρα- Eph. 6. 10.
ταιοῦσθε. Col. 1. 11
14 Πάντα ὑμῶν ἐν ἀγά-
πῃ γινέσθω.
15 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, v. 15.
ἀδελφοί· οἴδατε τὴν οἰκίαν Rom. 16. 5.
Στεφανᾶ, * ὅτι * ἐστὶν" ἀ- 1 Cor. 1. 16.
παρχὴ τῆς Ἀχαΐας, καὶ εἰς δι-
ακονίαν τοῖς ἁγίοις ἔταξαν
ἑαυτούς·
16 Ἵνα καὶ ὑμεῖς ὑποτάσ- v. 16.
σησθε τοῖς τοιούτοις, καὶ παντὶ Phil. 2. 9.
τῷ συνεργοῦντι καὶ κοπι- 1 Thess. 5. 12.
ῶντι. 1 Tim. 5. 17.
17 Χαίρω δὲ ἐπὶ τῇ πα- Heb. 13. 17.
ρουσίᾳ Στεφανᾶ καὶ * Φορ-
τουνάτου" καὶ Ἀχαϊκοῦ, ὅτι τὸ
ὑμῶν ὑστέρημα * οὗτοι" ἀνε-
πλήρωσαν·
18 Ἀνέπαυσαν γὰρ τὸ ἐ- v. 18.
μὸν πνεῦμα καὶ τὸ ὑμῶν. ἐ- 1 Thess. 12.
πιγινώσκετε οὖν τοὺς τοιού-
τους.

v. 3. † πρὸς ὑμᾶς R. 1. *v. 5.* Μακεδωνίαν *bis Cu.* *v. 7.* † γὰρ *A.* R. 1. *ib.* ἐπιτρέψῃ *A.* *v. 9.* ἐνάργης V. *v. 12.* † δηλῶ ὑμῖν ὅτι *Cl.* γνωρίζω ὑμῖν ὅτι V. *v. 15.* † καὶ Φορτουνάτου *Cl.* L. S. I. *sic* V. *& insuper* † Ἀχαϊκοῦ *ib.* εἰσιν *Cu.* *v. 17.* Φορτυνάτου *A. ib.* αὐτοὶ *A.*

v. 19. Rom. 16. 5. 19 Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τῆς Ἀσίας· Ἀσπάζονται ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ πολλὰ Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, σὺν τῇ κατ' οἶκον αὐτῶν ἐκκλησίᾳ*.

v. 20. Rom. 16. 16. 2 Cor. 13. 12. 1 Thess. 5. 26. 1 Pet. 5. 14. 20 Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀδελφοὶ πάντες. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

21 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου.

v. 21. Col. 4. 18. 2 Thess. 3. 17. 22 Εἴ τις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον * Ἰησοῦν Χριστὸν, ἤτω ἀνάθεμα, μαρὰν ἀθά.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου * Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν.

24 Ἡ ἀγάπη * μου" μετὰ πάντων ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Ἀμήν.

* Πρὸς Κορινθίους πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων διὰ Στεφανᾶ, καὶ Φουρτουνάτου, καὶ Ἀχαϊκοῦ, καὶ Τιμοθέου".

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Phil. 1. 1. 1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Κορίνθῳ, σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσι τοῖς οὖσιν ἐν ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ·

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. v. 2. Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ v. 3. Eph. 1. 3. 1 Pet. 1. 3.

v. 19. † παρὰ οἷς (παρ' οἷς Cl.) καὶ ξενίζομαι V. v. 22. † ἡμῶν R. 3. v. 23. † ἡμῶν A. M. 2. R. 1. v. 24. — *A. Quae sequuntur post* v. 24. — *A. Epistola secunda sic inscribitur* Πρὸς Κορινθίους β'.

πατὴρ

πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῶν οἰκτιρ-
μῶν, καὶ Θεὸς πάσης παρα-
κλήσεως·
v. 4. 2 Cor. 7. 6. 4 Ὁ παρακαλῶν ἡμᾶς
* ἐπὶ " πάσῃ τῇ θλίψει ἡ-
μῶν, εἰς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς
παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ
θλίψει, διὰ τῆς παρακλή-
σεως ἧς παρακαλούμεθα αὐ-
τοὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ.
v. 5. Psal. 34. 20. & 94. 19 Act. 9. 4. 2 Cor. 4. 10. Col. 1. 24. 5 Ὅτι καθὼς περισσεύει
τὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ εἰς
ἡμᾶς, οὕτω διὰ Χριστοῦ πε-
ρισσεύει καὶ ἡ παράκλησις ἡ-
μῶν.
v. 6. 2 Cor. 4. 15, 17. 6 Εἴτε * δὲ " θλιβόμε-
θα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν παρα-
κλήσεως, καὶ σωτηρίας, τῆς ἐν-
εργουμένης ἐν ὑπομονῇ * τῶν
αὐτῶν παθημάτων ὧν καὶ
ἡμεῖς πάσχομεν· * εἴτε πα-
ρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
παρακλήσεως " καὶ σωτηρί-
ας· * καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν βε-
βαία ὑπὲρ ὑμῶν ".
v. 7. 2 Thess. 2. 13. Heb. 6. 9. 10. 7 Εἰδότες ὅτι * ὥσπερ "
κοινωνοί ἐστε τῶν παθημάτων,
οὕτω καὶ τῆς παρακλήσεως.
v. 8. Actor. 19. 23, &c. 1 Cor. 15. 32. 8 Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, * ὑπὲρ "
τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενο-
μένης * ἡμῖν " ἐν τῇ Ἀσίᾳ,
ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐβαρή-
θημεν * ὑπὲρ " δύναμιν,
ὥστε ἐξαπορηθῆναι ἡμᾶς καὶ
τοῦ ζῆν.
9 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς v. 9. Jer. 17. 5. 7.
τὸ ἀπόκριμα τοῦ θανάτου ἐ-
σχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθό-
τες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς, ἀλλ'
ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ ἐγείροντι
τοὺς νεκρούς·
10 Ὃς ἐκ * τηλικούτου v. 10. 1 Cor. 15. 31.
θανάτου " ἐρρύσατο ἡμᾶς,
* καὶ ῥύεται " εἰς ὃν ἠλπίκα-
μεν ὅτι καὶ ἔτι ῥύσεται·
11 Συνυπουργούντων καὶ v. 11. Rom. 15. 30 Philip. 1. 19. Philem v. 22. 2 Cor. 4. 15.
* ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν " τῇ δε-
ήσει, ἵνα ἐκ πολλῶν προσώ-
πων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα
διὰ πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑ-
πὲρ * ἡμῶν ".
12 Ἡ γὰρ καύχησις ἡμῶν v. 12. 1 Cor. 2. 4, 13.
αὕτη ἐστί, τὸ μαρτύριον τῆς
συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν
* ἁπλότητι " καὶ εἰλικρινείᾳ
Θεοῦ, * οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρ-
κικῇ, ἀλλ' ἐν χάριτι Θεοῦ
ἀνεστράφημεν ἐν τῷ κόσμῳ,
περισσοτέρως δὲ πρὸς ὑ-
μᾶς.
13 Οὐ γὰρ ἄλλα γράφο-
μεν ὑμῖν ἀλλ' * ἢ ἃ " ἀνα-

v. 4. ἐν E. L. N. 1. *v.* 6. — *Cu. ib.* † πολλῇ S. 1. *ib.* V. *ponit ante* τῆς ἐνεργουμ. *sic A. sed* — καὶ σωτηρίας *posterius ib. Hæc ponuntur ante* εἴτε παρακαλούμ. *Cp.* E. L. M. 1. 2. N. 1. S. 5. *v.* 7. ὡς *A.* *v.* 8. περὶ *A. ib.* — *A.* R. 1. *ib.* παρὰ *Cu.* *v.* 10. τηλικούτων κινδύνων V. *ib.* — *A.* *v.* 11. *A. transponit ib.* ὑμῶν *Cp.* E. N. 1. S. 4. *v.* 12. ἁγιότητι *A. ib.* † καὶ R. 1. *v.* 13. — *Cu. at* — *tantum* ἢ *A.*

γινώσκετε, * ἢ '' καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι * καὶ '' ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε.

v. 14. 2 Cor. 5. 12. Phil. 2. 16. & 4. 1. 1 Thess. 2. 19, 20.

14 Καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα ὑμῶν ἐσμεν, καθάπερ καὶ ὑμεῖς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου * Ἰησοῦ ''.

v. 15. Rom. 1. 11. 1 Cor. 16 5.

15 Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει ἐβουλόμην πρὸς ὑμᾶς ἐλθεῖν πρότερον, ἵνα * δευτέραν χάριν ἔχητε·

16 Καὶ δι' ὑμῶν διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν, καὶ πάλιν ἀπὸ Μακεδονίας ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ * ὑφ' '' ὑμῶν προπεμφθῆναι εἰς τὴν Ἰουδαίαν.

17 Τοῦτο οὖν * βουλόμενος '', μήτι ἄρα τῇ ἐλαφρίᾳ ἐχρησάμην; ἢ ἃ βουλεύομαι, κατὰ σάρκα βουλεύομαι, ἵνα ᾖ παρ' ἐμοὶ * τὸ ναὶ '' ναὶ, καὶ * τὸ οὒ '' οὔ;

v. 18. Matt. 5. 37. Jac. 5. 12.

18 Πιστὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ * ἐγένετο '' ναὶ καὶ οὔ.

19 Ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ καὶ Τιμοθέου οὐκ ἐγένετο ναὶ καὶ οὒ, ἀλλὰ ναὶ ἐν αὐτῷ γέγονεν,

20 (Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι Θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ ναὶ, * καὶ ἐν αὐτῷ '' τὸ ἀμὴν) τῷ Θεῷ πρὸς δόξαν δι' ἡμῶν.

21 Ὁ δὲ βεβαιῶν ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν, καὶ χρίσας ἡμᾶς, Θεός· v. 21. 2 Cor 5, 5. 1 Joh. 2. 20, 27.

22 Ὁ * καὶ '' σφραγισάμενος ἡμᾶς, καὶ δοὺς τὸν ἀῤῥαβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν. v. 22. Rom. 8. 16. 2 Cor. 5, 5. Eph. 1. 13. & 4. 30. Apoc. 2. 17.

23 Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν Θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος ὑμῶν, οὐκέτι ἦλθον εἰς Κόρινθον· v. 23. Rom. 1. 9. & 9. 1 2 Cor 11. 31. Gal 1. 20. Phil 1. 8. 1 Thess. 2. 5. 1 Tim 5. 21. 2 Tim 4. 1.

24 Οὐχ ὅτι κυριεύομεν ὑμῶν τῆς πίστεως, ἀλλὰ συνεργοί ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν. τῇ γὰρ πίστει ἑστήκατε.

1 Cor 4. 21. 2 Cor. 2. 5. & 12. 20. & 13. 2. 10.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 24. Rom. 11. 20. 1 Cor. 3 5. 1 Pet. 5. 3.

1 Ἔκρινα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐλθεῖν ἐν λύπῃ πρὸς ὑμᾶς.

2 Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστιν ὁ εὐφραίνων με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος ἐξ ἐμοῦ;

3 Καὶ ἔγραψα * ὑμῖν '' τοῦτο αὐτὸ, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπην * ἔχω ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν· πεποιθὼς ἐπὶ πάν- v. 3. 2 Cor. 1. 22. & 12. 21. Gal. 5. 10.

Ib. — ἐ A. v. 14. ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Cu. v. 15. † καὶ R. 1. v. 16. ἀφ' Cu. v. 17. βουλόμενος K. 2. & δὲ pro οὖν A. ib. — v. W. v. 18. ἐστι A. R. 1. & — ἡμῶν N. 1. v. 20. διὸ καὶ δι' αὐτοῦ A. v. 3. — A. ib. † ἐπὶ λύπῃ Cp. L. S. 1. V. & σχῶ pro ἔχω L.

τας ὑμᾶς, ὅτι ἡ ἐμὴ χαρὰ
πάντων ὑμῶν ἐστιν.
4 Ἐκ γὰρ πολλῆς θλί-
ψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔ-
γραψα ὑμῖν διὰ πολλῶν
δακρύων, οὐχ ἵνα λυπηθῆτε,
ἀλλὰ τὴν ἀγάπην ἵνα γνῶτε
ἣν ἔχω περισσοτέρως εἰς ὑ-
μᾶς.
v. 5. 5 Εἰ δέ τις λελύπηκεν,
1Cor.5.1. οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν, ἀλλ᾽ ἀπὸ
μέρους, ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ
πάντας ὑμᾶς.
v. 6. 6 Ἱκανὸν τῷ τοιούτῳ ἡ ἐ-
1Cor.5.5. πιτιμία αὕτη ἡ ὑπὸ τῶν
πλειόνων.
7 Ὥστε τοὐναντίον * μᾶλ-
λον" ὑμᾶς χαρίσασθαι, καὶ
παρακαλέσαι, μήπως τῇ
περισσοτέρᾳ λύπῃ καταπο-
θῇ ὁ τοιοῦτος.
8 Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς
κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην.
9 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγρα-
ψα, ἵνα γνῶ τὴν δοκιμὴν
ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί
ἐστε.
10 Ὧ δέ τι * χαρίζε-
σθε", καὶ ἐγώ· καὶ γὰρ * ἐγὼ
εἴ τι" κεχάρισμαι, * ᾧ"
κεχάρισμαι, δι᾽ ὑμᾶς, ἐν
προσώπῳ Χριστοῦ, ἵνα μὴ
πλεονεκτηθῶμεν ὑπὸ τοῦ Σα-
τανᾶ·

11 Οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ νοή-
ματα ἀγνοοῦμεν.
12 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν v. 12.
Τρωάδα εἰς τὸ εὐαγγέλιον Act.16.8.
τοῦ Χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀν- 1 Cor.16.
εῳγμένης ἐν Κυρίῳ, οὐκ ἔ- 9.
σχηκα ἄνεσιν * τῷ πνεύματί
μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με Τίτον
τὸν ἀδελφόν μου·
13 Ἀλλὰ ἀποταξάμενος v. 13.
αὐτοῖς, ἐξῆλθον εἰς Μακεδο- 2Cor.7.5.
νίαν.
14 Τῷ δὲ Θεῷ χάρις τῷ v. 14.
πάντοτε θριαμβεύοντι ἡμᾶς Col 1,27.
ἐν τῷ Χριστῷ, καὶ τὴν ὀ-
σμὴν τῆς γνώσεως αὐτοῦ φα-
νεροῦντι δι᾽ ἡμῶν ἐν παντὶ τό-
πῳ.
15 Ὅτι Χριστοῦ εὐωδία v. 15.
ἐσμὲν τῷ Θεῷ ἐν τοῖς σω- 1 Cor. 1.
ζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυ- 18.
μένοις·
16 Οἷς μὲν, ὀσμὴ * θανά- v. 16.
του" εἰς θάνατον· οἷς δὲ, ὀσ- Luc. 2.
μὴ * ζωῆς εἰς ζωήν· καὶ πρὸς 34.
ταῦτα τίς ἱκανός; 2 Cor. 3. 5, 6.
17 Οὐ γάρ ἐσμεν, ὡς οἱ v. 17.
* πολλοὶ", καπηλεύοντες τὸν 2Cor.4.2.
λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ὡς ἐξ εἰ-
λικρινείας, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ Θεοῦ,
* κατενώπιον" τοῦ Θεοῦ, ἐν
Χριστῷ λαλοῦμεν.

v. 7. — A. v. 10. ἐχαρίσασθε v. ib. ὃ A. ib. εἴ τι A. & — εἴ τι Cu. v. 12. † ἐν Cu. v. 16. † ἐκ bis A. R. 2. S. 1. v. 17. λοιποί E. L. S. 2. ib. κατέναντι A.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. 2 Cor. 5. 12. & 10. 8.

1 ΑΡχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν; * Εἰ" μὴ χρήζομεν, * ὥς" τινες, συστατικῶν ἐπιστολῶν πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ ὑμῶν * συστατικῶν";

v. 2. 1 Cor. 9. 2, 3.

2 Η ἐπιστολὴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστε, ἐγγεγραμμένη ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων:

v. 3. Exod. 24. 12. & 34. 1. Jer. 31. 33. Ezec. 11. 19. & 36. 26. Heb. 8. 10.

3 Φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ Χριστοῦ διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, * ἐγγεγραμμένη" οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις.

4 Πεποίθησιν δὲ τοιαύτην * ἔχομεν" διὰ τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεόν·

v. 5. 2 Cor. 2. 16. Phil. 2. 13.

5 Οὐχ ὅτι ἱκανοί ἐσμεν ἀφ' ἑαυτῶν λογίσασθαί τι, ὡς ἐξ ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης ἡμῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ·

v. 6. Jer. 31. 31. Rom. 2. 27, 29. & 7. 6. 2 Cor. 5. 18. Heb. 8. 6, 8.

6 Ος καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ * γράμματος", ἀλλὰ * Πνεύματος"· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ Πνεῦμα ζωοποιεῖ.

v. 7. Exod. 24. 12. & 34. 1, 29, &c. Deut. 10. 1.

7 Εἰ δὲ ἡ διακονία τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν, ἐντετυπωμένη * ἐν" λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωσέως, διὰ τὴν δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην·

8 Πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ Πνεύματος ἔσται ἐν δόξῃ;

v. 9. Rom. 1. 17. & 3. 21.

9 Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς * κατακρίσεως", δόξα *, πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης ἐν δόξῃ.

10 Καὶ γὰρ * οὐδὲ" δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον, ἐν τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν τῆς ὑπερβαλλούσης δόξης.

11 Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον, διὰ δόξης· πολλῷ μᾶλλον τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

v. 12. Eph. 6. 19.

12 Εχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παῤῥησίᾳ χρώμεθα·

v. 13. Exod. 34. 33, &c. Rom. 10. 4.

13 Καὶ οὐ καθάπερ Μωσῆς ἐτίθει κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι τοὺς υἱοὺς Ισραὴλ εἰς τὸ * τέλος" τοῦ καταργουμένου.

v. 14. Esa. 6. 10. Ezec. 12. 2. Matt. 13. 11. Act. 28. 26. Rom. 11. 8.

14 Αλλ' ἐπωρώθη τὰ νοήματα αὐτῶν. ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον * τὸ αὐτὸ κάλυμμα ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τῆς παλαιᾶς διαθήκης μένει, μὴ

v. 1. ἢ S. 1. v. ib. ὥσπερ A. ib. — A. R. 2. v. v. 3. † καὶ R. 1. v. 4. ἔχω A. v. 6. γράμματι, πνεύματι v. v. 9. κρίσεως N. 1. ib. † ἐστι Cu. v. 10. οὐ Cp. E. S. 2. v. 13. πρόσωπον A. V. v. 14. † ἡμέρας A. L. R. 1.

ἀνακα-

ἀνακαλυπτόμενον, ὅ, τι ἐν
Χριστῷ καταργεῖται.
15 Ἀλλ' ἕως σήμερον, ἡ-
νίκα * ἀναγινώσκεται" Μω-
σῆς, κάλυμμα ἐπὶ τὴν καρ-
δίαν αὐτῶν κεῖται.
v. 16. 16 Ἡνίκα δ' ἂν ἐπιστρέ-
Matt. 13. 11. ψῃ πρὸς Κύριον, περιαιρεῖ-
Rom. 11. 23, 26. ται τὸ κάλυμμα.
1 Cor. 2. 10. 17 Ὁ δὲ Κύριος τὸ
v. 17. Πνεῦμά ἐστιν· οὗ δὲ τὸ Πνεῦ-
Joh. 4. 24. μα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθε-
ρία.
v. 18. 18 Ἡμεῖς δὲ πάντες ἀ-
1 Cor. 3. 12. νακεκαλυμμένῳ προσώπῳ
2 Cor. 5. 7. τὴν δόξαν Κυρίου κατοπτρι-
ζόμενοι, τὴν αὐτὴν εἰκόνα
μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης
εἰς δόξαν, καθάπερ ἀπὸ Κυ-
ρίου πνεύματος.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. 1 Cor. 7. 25. 1 ΔΙὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν δι-
ακονίαν ταύτην, κα-
θὼς ἠλεήθημεν, οὐκ ἐκκακοῦ-
μεν·
v. 2. 2 Ἀλλ' ἀπειπάμεθα τὰ
Rom. 1. 16. κρυπτὰ τῆς αἰσχύνης, μὴ πε-
2 Cor. 2. 17. & 5. ριπατοῦντες ἐν πανουργίᾳ,
11. & 6. 4. μηδὲ δολοῦντες τὸν λόγον τοῦ
1 Thess. 2. 3, 5. Θεοῦ, ἀλλὰ τῇ φανερώσει τῆς
ἀληθείας συνιστῶντες ἑαυτοὺς
v. 3. πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀν-
1 Cor. 1. 18. θρώπων, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.
2 Cor. 2. 15. 3 Εἰ δὲ καὶ ἔστι κεκαλυμ-
2 Thess. 2. 10.
μένον τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν,
ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶ κε-
καλυμμένον·
4 Ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶ- v. 4.
νος τούτου ἐτύφλωσε τὰ νο- Esa. 6. 10.
ήματα τῶν ἀπίστων, εἰς τὸ μὴ Matt. 11. 27.
* αὐγάσαι αὐτοῖς" τὸν φω- Joh. 1. 18.
τισμὸν τοῦ εὐαγγελίου τῆς δόξης & 12. 31, 40, 45.
τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ & 14. 9, 30.
Θεοῦ *. 2 Cor. 3. 18.
5 Οὐ γὰρ ἑαυτοὺς κηρύσσο- Eph. 6. 12.
μεν, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν Κύ- Phil. 2. 6.
ριον· ἑαυτοὺς δὲ, δούλους ὑ- Col. 1. 15. Heb. 1. 3.
μῶν διὰ * Ἰησοῦν". v. 5. 2 Cor. 1. 24.
6 Ὅτι ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ v. 6.
σκότους φῶς * λάμψαι", Gen. 1. 3.
ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδί- 2 Pet. 1. 19.
αις ἡμῶν, πρὸς φωτισμὸν τῆς
γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ
* ἐν προσώπῳ" Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ.
7 Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν v. 7. 1 Cor. 2. 5.
τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύε- 2 Cor. 5. 1.
σιν, ἵνα ἡ ὑπερβολὴ τῆς δυ-
νάμεως ᾖ * τοῦ Θεοῦ, καὶ μὴ ἐξ
ἡμῶν·
8 Ἐν * παντὶ" θλιβό-
μενοι, ἀλλ' οὐ στενοχωρούμενοι·
ἀπορούμενοι, ἀλλ' οὐκ ἐξα-
πορούμενοι·
9 Διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ v. 9.
ἐγκαταλειπόμενοι· καταβαλ- Psal. 37. 24.
λόμενοι, ἀλλ' οὐκ ἀπολλύ- v. 10. Rom. 8.
μενοι· 17.
10 Πάντοτε τὴν νέκρωσιν Gal. 6. 17. Phil. 3. 10.
τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ * σώ- 2 Tim. 2. 11, 12.
1 Pet. 4. 13.
2 Cor. 1. 5.

v. 15. † ἂν A. v. 4. διαυγάσαι A. L. S. I. καταυ-
γάσαι Cu. ib. † τοῦ ἀοράτου Cp. S. 2. v. 5. Χριστοῦ S. I.
v. 6. λάμψειν A. & — ὃς Cu. ib. διὰ τῆς παρουσίας S. I.
v. 7. † ἐκ Cu. v. 8. πᾶσι V. v. 10. σώμασι L. V.

ματι",

ματι περιφέροντες, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ.

11 Ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες, εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ σαρκὶ ἡμῶν.

12 Ὥστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται, ἡ δὲ ζωὴ ἐν ὑμῖν.

13 Ἔχοντες δὲ τὸ αὐτὸ Πνεῦμα τῆς πίστεως, κατὰ τὸ γεγραμμένον· Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα· καὶ ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν.

14 Εἰδότες ὅτι ὁ ἐγείρας τὸν Κύριον Ἰησοῦν, καὶ ἡμᾶς * διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ, καὶ * παραστήσει σὺν ὑμῖν.

15 Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα ἡ χάρις πλεονάσασα, διὰ τῶν πλειόνων τὴν εὐχαριστίαν περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

16 Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν· ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος διαφθείρεται, ἀλλ' ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ.

17 Τὸ γὰρ παραυτίκα * ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν, αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν·

18 Μὴ σκοπούντων ἡμῶν τὰ βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα. τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα· τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια.

v. 11. Psal. 44. 23. Matt. 5. 11. Rom. 8. 36. 1 Cor 4. 9. & 15. 31, 49. Col. 3. 4. v. 12. 2 Cor. 13. 9. v. 13. Psal. 116. 10. v. 14. Rom. 8. 11. 1 Cor. 6. 14. Vid. Act. 2. 24. v. 15. 2 Cor. 1. 6. 11. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10. v. 16. Rom. 7. 22. Eph. 3. 16. Col. 3. 10. 1 Pet. 3. 4. v. 17. Psal. 30. 6. Matt. 5. 12. Rom. 8. 18. 1 Pet. 1. 6. 1 Joh. 3. 2. v. 18. Rom. 8. 24.

ΚΕΦ. ε'. V.

1 Οἴδαμεν γὰρ, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐπίγειος ἡμῶν οἰκία τοῦ σκήνους καταλυθῇ, * οἰκοδομὴν ἐκ Θεοῦ ἔχομεν, οἰκίαν ἀχειροποίητον, αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

2 Καὶ γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν, τὸ οἰκητήριον ἡμῶν τὸ ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι ἐπιποθοῦντες.

3 Εἴ γε καὶ * ἐνδυσάμενοι, οὐ γυμνοὶ * εὑρεθησόμεθα.

4 Καὶ γὰρ οἱ ὄντες ἐν τῷ σκήνει * στενάζομεν βαρούμενοι· * ἐφ' ᾧ οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι, ἀλλ' ἐπενδύσασθαι, ἵνα καταποθῇ τὸ θνητὸν ὑπὸ τῆς ζωῆς.

5 Ὁ δὲ κατεργασάμενος ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, Θεὸς *, ὁ καὶ δοὺς ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος.

6 Θαρροῦντες οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες ἐν τῷ σώματι, ἐκδημοῦμεν ἀπὸ τοῦ Κυρίου·

7 (Διὰ πίστεως γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἴδους·)

v. 1. 2 Cor. 4. 7. 2 Pet. 1. 13, 14. v. 2. Rom. 8. 23. v. 3. Matt. 22. 11. Gal. 3. 27. Apoc. 3. 18. & 16. 15. v. 4. Rom. 8. 11. 1 Cor. 15. 53. 54. 55. v. 5. Rom. 8. 16. 2 Cor. 1. 22. Eph. 1. 13. & 4. 30. v. 6. 1 Chron. 29. 15. Psal. 39. 13. & 119. 19. Heb. 11. 13. v. 7. Rom. 8. 24, 25. 1 Cor. 13. 12. 2 Cor 3. 18. Heb. 11. 1.

v. 14. σὺν L. S. I. V. ib. στήσει Cu. v. 17. † πρόσκαιρον καὶ V. v. 1. † ὅτι V. v. 3. ἐκδυσάμ. Cu. ib. εὑρεθῶμεν V. v. 4. † τούτῳ Cu. ib. ἐπειδὴ Cu. v. 5. † χρίσας ἡμᾶς S. I. ὁ — καὶ R.

8 Θαρ-

v. 8. Phil. 1. 23.

8 Θαῤῥοῦμεν δὲ, καὶ εὐδοκοῦμεν μᾶλλον ἐκδημῆσαι ἐκ τοῦ σώματος, καὶ ἐνδημῆσαι πρὸς τὸν Κύριον.

9 Διὸ καὶ φιλοτιμούμεθα, εἴτε ἐνδημοῦντες, εἴτε ἐκδημοῦντες, εὐάρεστοι αὐτῷ εἶναι.

v. 10. Matt. 25. 31. Rom. 14. 10. Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. & 32. 19. Matt. 16. 27. Rom. 2. 6, 7. & 14. 12. 1 Cor. 3. 8. & 4. 5. Gal. 6. 5. Col. 3. 24, 25. Apoc. 2. 23. & 22. 12.

10 Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, * πρὸς ἃ ἔπραξεν", εἴτε ἀγαθὸν, εἴτε * κακόν".

11 Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ἀνθρώπους πείθομεν, Θεῷ δὲ πεφανερώμεθα· * ἐλπίζω" δὲ καὶ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι.

v. 11. Job 31. 23. 2 Cor. 4. 2. Jud v. 23.

12 Οὐ * γὰρ" πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνομεν ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν διδόντες ὑμῖν * καυχήματος" ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς * τοὺς" ἐν προσώπῳ καυχωμένους, καὶ * οὐ" καρδίᾳ.

v. 12. 2 Cor. 1. 14. & 3. 1. & 10. 8. v. 13. 2 Cor 11. 1, 16, 17. & 12. 6, 11.

13 Εἴτε γὰρ ἐξέστημεν, Θεῷ· εἴτε σωφρονοῦμεν, ὑμῖν.

14 Ἡ γὰρ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ συνέχει ἡμᾶς·

v. 15. Rom. 5. 15. & 6. 11, 12. & 14. 7. 1 Cor. 6. 19. Gal. 2. 20. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4. 2.

15 Κρίναντας τοῦτο, ὅτι εἰ εἷς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες ἀπέθανον· καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ ζῶντες μηκέτι ἑαυτοῖς ζῶσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ * αὐτῶν" ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι.

v. 16. Matt. 12. 50. Joh. 15. 14. Gal. 5. 6. & 6. 15. Col. 3. 11.

16 Ὥστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν οὐδένα οἴδαμεν κατὰ σάρκα· * εἰ δὲ" καὶ ἐγνώκαμεν κατὰ σάρκα Χριστὸν, ἀλλὰ νῦν οὐκ ἔτι γινώσκομεν *.

v. 17. Esai. 43. 18, 19. Rom. 8. 10. Gal. 6. 15. Apoc. 21. 5.

17 Ὥστε εἴ τις ἐν Χριστῷ, καινὴ κτίσις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ * τὰ πάντα".

v. 18. Rom. 5. 10. Col. 1. 20. 1 Joh. 2. 2. & 4. 10.

18 Τὰ δὲ πάντα ἐκ τοῦ Θεοῦ τοῦ καταλλάξαντος ἡμᾶς ἑαυτῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς καταλλαγῆς·

v. 19. Rom. 3. 24, 25. Col. 1. 20.

19 * Ὡς " ὅτι Θεὸς ἦν ἐν Χριστῷ κόσμον καταλλάσσων ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ παραπτώματα αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον τῆς καταλλαγῆς.

v. 20. 2 Cor. 3. 6.

20 * Ὑπὲρ Χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν, ὡς τοῦ Θεοῦ παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν· δεόμεθα ὑπὲρ Χριστοῦ, * καταλλάγητε" τῷ Θεῷ.

v. 21. Esai 53. 6, 9, 12.

21 Τὸν * γὰρ" μὴ γνόντα

v. 10. — E. G. M. 1. *sed* — *tantum* πρὸς ἃ *Cu. ib.* φαῦλον L. v. 11. ἐλπίζομεν S. 1. v. 12. — *Cu.* καυχήσεως E. *ib.* αὐτοὺς *Cu. ib.* οὐκ ἐν *Cu.* v. 15. πάντων E. M. 1. R. 2. *ib.* πάντων αὐτῶν M. 2. R 1. v. 16. — *Cu. ib.* † κατὰ σάρκα *Cu.* v. 17. — *Cu.* v. 19. — S. 1. v. 20. † οὖν *Cu. ib.* καταλλαγῆναι *Cu.* v. 21. — *Cu.*

ἁμαρ-

Rom. 5. 19. & 8 3. Gal 3.13. 1 Joh. 3.5. 1 Pet. 2. 22.
ἁμαρτίαν, ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γινώμεθα δικαιοσύνη Θεοῦ ἐν αὐτῷ.

ΚΕΦ. ς'. VI.

v. 1. 1 Cor. 3.9. Heb. 12. 15.
1 Συνεργοῦντες δὲ καὶ * παρακαλοῦμεν " μὴ εἰς κενὸν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς.

v. 2. Esa. 49.8.
2 Λέγει γάρ· Καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι. ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας.

v. 3. Rom. 14. 13. 1 Cor. 10. 32.
3 Μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες προσκοπήν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία *.

v. 4. 1 Cor. 4. 1. 2 Cor. 4 2. & 12. 23.
4 Ἀλλ' ἐν παντὶ συνιστῶντες ἑαυτοὺς ὡς Θεοῦ διάκονοι· ἐν ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν στενοχωρίαις·

v. 5. 2 Cor. 11. 23.
5 Ἐν πληγαῖς, ἐν φυλακαῖς, ἐν ἀκαταστασίαις, ἐν κόποις, ἐν ἀγρυπνίαις, ἐν νηστείαις·

6 Ἐν ἁγνότητι, ἐν γνώσει, ἐν μακροθυμίᾳ, ἐν χρηστότητι, ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ·

v. 7. 1 Cor 2.4. 2 Cor. 10. 4. Eph. 6. 11. 13. 2 Tim. 4. 7.
7 Ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει Θεοῦ, διὰ τῶν ὅπλων τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν·

8 Διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας, διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας· ὡς πλάνοι, καὶ ἀληθεῖς·

v. 9. Psal 118. 18. Esa. 16. 19. 2 Cor. 4. 2, 10, 11.
9 Ὡς ἀγνοούμενοι, καὶ * ἐπιγινωσκόμενοι· ὡς ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ ζῶμεν· ὡς παιδευόμενοι, καὶ μὴ θανατούμενοι·

10 Ὡς λυπούμενοι, ἀεὶ δὲ χαίροντες· ὡς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες, ὡς μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.

11 Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέῳγε πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι, ἡ * καρδία ἡμῶν πεπλάτυνται.

v. 12. 2 Cor. 7. 2, 3.
12 Οὐ στενοχωρεῖσθε ἐν ἡμῖν· στενοχωρεῖσθε δὲ ἐν τοῖς σπλάγχνοις ὑμῶν.

v. 13. 1 Cor. 4. 14.
13 Τὴν δὲ αὐτὴν * ἀντιμισθίαν, ὡς τέκνοις λέγω· Πλατύνθητε καὶ ὑμεῖς.

v. 14. Deut. 7. 2. 1 Sam. 5. 1, 2. 1 Reg. 18. 21. Eccl. 13. 21. 1 Cor. 5. 9. & 10, 21. Eph. 5. 11.
14 Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες ἀπίστοις. Τίς γὰρ μετοχὴ * δικαιοσύνῃ καὶ ἀνομίᾳ"; * Τίς δὲ κοινωνία * φωτὶ" πρὸς σκότος;

15 Τίς δὲ συμφώνησις Χριστῷ πρὸς * Βελίαλ"; Ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;

v. 1. παρακαλοῦντες Cu. & — καὶ R. 2. v. 3. † ἡμῶν Cu. v. 9. † μὴ M. 1. v. 11. † γὰρ R. 1. v. 13. † ἔχοντες V. v. 14. δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας Cu. & ἀτιμία pro ἀνομία N. 1. ib. † ἢ & — δὲ L. R. 1. ib. φωτὸς Cu. v. 15. Βελίαρ E. L. M. 2. N. 1.

v. 16. Lev. 26. 12. Eccl. 29. 45. Ezec. 37. 26. 1 Cor. 3. 16. & 6. 19. & 10. 14. Ep. 2. 21. Heb. 3. 6. 1 Pet 2. 5.

16 Τίς δὲ συγκατάθεσις ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; * ὑμεῖς" γὰρ ναὸς Θεοῦ * ἐστε" ζῶντος· καθὼς εἶπεν ὁ Θεός· Ὅτι ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω· καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεὸς, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι λαός.

v. 17. Esai. 52. 11. Apoc. 18. 4.

17 Διὸ ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν, καὶ ἀφορίσθητε, λέγει Κύριος· καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς·

v. 18. Jer. 31. 1. 9. 23. Apoc. 21. 7.

18 Καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας, λέγει Κύριος παντοκράτωρ.

ΚΕΦ. ζ. VII.

v. 1. 1 Tim. 4. 8. 1 Joh. 3. 3.

1 Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, * ἀγαπητοί", καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ σαρκὸς καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες * ἁγιωσύνην" ἐν φόβῳ Θεοῦ.

v. 2. Actor. 20. 33. 2 Cor. 12. 17.

2 Χωρήσατε ἡμᾶς· οὐδένα ἠδικήσαμεν, οὐδένα * ἐφθείραμεν", οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.

v. 3. 2 Cor. 6. 11, 12, 13.

3 Οὐ πρὸς κατάκρισιν λέγω· προείρηκα γὰρ ὅτι ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν ἐστε εἰς τὸ συναποθανεῖν καὶ συζῆν.

v. 4. Matt. 5. 12. Act. 5. 41. Phil. 2. 17. Col. 1. 24.

4 Πολλή μοι παῤῥησία πρὸς ὑμᾶς*, πολλή μοι καύχησις ὑπὲρ ὑμῶν· πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει, ὑπερπερισσεύομαι τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

v. 5. Deut. 32. 25. Act. 16. 19. 23. 2 Cor. 2. 13.

5 Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν, οὐδεμίαν ἔσχηκεν ἄνεσιν ἡ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ θλιβόμενοι· ἔξωθεν μάχαι, ἔσωθεν φόβοι.

v. 6. 2 Cor. 1. 4.

6 Ἀλλ' ὁ παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς, ἐν τῇ παρουσίᾳ Τίτου.

7 Οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει ᾗ παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων ἡμῖν τὴν ὑμῶν ἐπιπόθησιν, τὸν ὑμῶν ὀδυρμὸν, τὸν ὑμῶν ζῆλον ὑπὲρ ἐμοῦ· ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι.

v. 8. 2 Cor. 2. 4.

8 Ὅτι εἰ καὶ ἐλύπησα ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ*, οὐ μεταμέλομαι, εἰ * καὶ μετεμελόμην. βλέπω * γὰρ" ὅτι ἡ ἐπιστολὴ ἐκείνη, εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν ὑμᾶς·

9 * Νῦν" χαίρω, οὐχ ὅτι ἐλυπήθητε, ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε εἰς μετάνοιαν. ἐ-

υ. 16. ἡμεῖς ... ἐσμὲν L. S. 3. υ. 1. ἀδελφοὶ L. ib. δικαιοσύνην N. 1. υ. 2. διεφθείραμεν N. 1. υ. 4. † ἐστὶ Cu. υ. 8. † μου Cu. ib. † δὲ R. 1. ib. — Cu. υ. 9. — Cu.

λυπήθητε γὰρ κατὰ Θεὸν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε ἐξ ἡμῶν.

v. 10. 2 Sam. 12. 13 Matt. 26. 75. Luc. 18. 13 1 Pet. 2. 19.

10 Ἡ γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν * ἀμεταμέλητον " κατεργάζεται· ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον * κατεργάζεται ".

11 Ἰδοὺ γὰρ αὐτὸ τοῦτο τὸ κατὰ Θεὸν λυπηθῆναι ὑμᾶς, πόσην κατειργάσατο * ὑμῖν σπουδὴν; ἀλλὰ ἀπολογίαν, ἀλλὰ ἀγανάκτησιν, ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν, ἀλλὰ ζῆλον, ἀλλ' ἐκδίκησιν. Ἐν παντὶ συνεστήσατε ἑαυτοὺς ἁγνοὺς εἶναι ἐν τῷ πράγματι.

12 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ * ἕνεκεν " τοῦ ἀδικήσαντος, οὐδὲ ἕνεκεν τοῦ ἀδικηθέντος· ἀλλ' ἕνεκεν τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν * ἡμῶν " τὴν ὑπὲρ * ὑμῶν " πρὸς ὑμᾶς, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

13 Διὰ τοῦτο * παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν· περισσοτέρως δὲ μᾶλλον " ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου, ὅτι ἀναπέπαυται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν·

14 Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατῃσχύνθην· ἀλλ' ὡς πάντα ἐν ἀληθείᾳ ἐλαλήσαμεν ὑμῖν, οὕτω καὶ ἡ καύχησις ἡμῶν ἡ * ἐπὶ Τίτου ", ἀλήθεια ἐγενήθη.

15 Καὶ τὰ σπλάγχνα αὐτοῦ περισσοτέρως εἰς ὑμᾶς ἐστιν, ἀναμιμνησκομένου τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν· ὡς μετὰ φόβου καὶ τρόμου ἐδέξασθε αὐτόν.

16 Χαίρω * οὖν " ὅτι ἐν * παντὶ " θαῤῥῶ ἐν ὑμῖν. v. 16. 2 Cor. 2. 9. Phil. 2. 12. 2 Thess. 4 Philem. 8. 21.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ τὴν δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας· v. 1. Rom. 15. 26. Gal. 3. 14.

2 Ὅτι ἐν πολλῇ δοκιμῇ θλίψεως ἡ περισσεία τῆς χαρᾶς αὐτῶν, καὶ ἡ κατὰ βάθους πτωχεία αὐτῶν ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον τῆς ἁπλότητος αὐτῶν.

3 Ὅτι κατὰ δύναμιν (μαρτυρῶ) καὶ ὑπὲρ δύναμιν αὐθαίρετοι· v. 4. Act. 11. 29. Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 9. 1.

4 Μετὰ πολλῆς παρα-

v. 10. ἀμετανόητον M. 1. ἀμετακίνητον V. ib. ἐπιφέρει M. 2. v. 11. † ἐν Cu. v. 12. ἕνεκεν ter Cu. ib. *transponuntur* Cp. E. L. M. 1. 2. N. 1. V. & — πρὸς ὑμᾶς R. 1. v. 13. παρακεκλήμεθα ἐπὶ τῇ παρακλήσει ὑμῶν, περισσοτέρως μᾶλλον L. S. 3. V. & ἡμῶν *pro* ὑμῶν V. v. 14 πρὸς Τίτον Cu. & † ἐν *ante* ἀληθείᾳ v. 16. — Cu. *ib.* πᾶσι V.

κλήσεως

κλήσεως δεόμενοι ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν τῆς * διακονίας" τῆς εἰς τοὺς ἁγίους, * δέξασθαι ἡμᾶς".

5 Καὶ οὐ καθὼς ἠλπίσαμεν, ἀλλ' ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ Κυρίῳ καὶ ἡμῖν, διὰ θελήματος Θεοῦ·

6 Εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον, ἵνα καθὼς προενήρξατο, οὕτω καὶ ἐπιτελέσῃ εἰς ὑμᾶς καὶ τὴν χάριν ταύτην.

v. 7. 1Cor. 1. 5. 7 Ἀλλ' ὥσπερ ἐν * παντὶ" περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει, καὶ πάσῃ σπουδῇ, καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε.

8 Οὐ κατ' ἐπιταγὴν λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἑτέρων σπουδῆς, καὶ τὸ τῆς * ὑμετέρας" ἀγάπης γνήσιον δοκιμάζων.

v. 9. Luc. 9. 58. 9 Γινώσκετε γὰρ τὴν χάριν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι δι' ὑμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὤν· ἵνα * ὑμεῖς" τῇ ἐκείνου πτωχείᾳ * πλουτήσητε".

v. 10. 1 Cor. 7. 7. 25. Prov. 19. 17. Matt. 10. 42. 10 Καὶ γνώμην ἐν τούτῳ δίδωμι. τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει, οἵτινες οὐ μόνον τὸ ποιῆσαι, ἀλλὰ καὶ τὸ θέλειν προενήρξασθε ἀπὸ πέρυσι.

11 Νυνὶ δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε· ὅπως καθάπερ ἡ προθυμία τοῦ θέλειν, οὕτω καὶ τὸ ἐπιτελέσαι ἐκ τοῦ ἔχειν.

12 Εἰ γὰρ ἡ προθυμία πρόκειται, καθὸ ἐὰν ἔχῃ * τις", εὐπρόσδεκτος, οὐ καθὸ οὐκ ἔχει. v. 12. Prov. 3. 28. Marc. 12. 43. Luc. 21. 2. 1 Pet. 4. 10.

13 Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις· ἀλλ' ἐξ ἰσότητος, ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα·

14 Ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης·

15 Καθὼς γέγραπται· * Ὁ" τὸ πολὺ, οὐκ ἐπλεόνασε· καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἠλαττόνησε. v. 15. Exod 16. 18.

16 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ τῷ * διδόντι" * τὴν αὐτὴν" σπουδὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου,

17 Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν ἐδέξατο· σπουδαιότερος δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος ἐξῆλθε πρὸς ὑμᾶς.

18 Συνεπέμψαμεν δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν ἀδελφὸν, * οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν·

v. 4. δυσκολίας N. 1. *ib.* — E. L. M. 1. 2. N. 1. R. 3. S. 4 V. v. 7. παντὶ V. v. 8. ἡμετέρας Cu. v. 9. ἡμεῖς M. 1. *ib.* πλουτήσωμεν M. 1. v. 12. — R. 1. S. 2. V. v. 15. ὦ *bis* Cu. v. 16. δόντι Cu. *ib.* τοιαύτην W. & τοιαύτην *pro* αὐτὴν Cu. v. 18. † ὑμῶν S. 1.

19 (Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος ἡμῶν *, σὺν τῇ χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν * αὐτοῦ" τοῦ Κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν * ὑμῶν"·)

20 Στελλόμενοι τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσηται ἐν τῇ ἁδρότητι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν·

v. 21. Rom. 12. 17. Phil. 4. 8. 1 Pet. 2. 12.

21 * Προνοούμενοι" καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον Κυρίου, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων.

22 Συνεπέμψαμεν δὲ αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν ἐν πολλοῖς * πολλάκις" σπουδαῖον ὄντα, νυνὶ δὲ πολὺ σπουδαιότερον, πεποιθήσει * πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς·

23 Εἴτε ὑπὲρ Τίτου, κοινωνὸς ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός· εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, * δόξα" Χριστοῦ.

24 Τὴν οὖν ἔνδειξιν τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ ἡμῶν καυχήσεως ὑπὲρ ὑμῶν, * εἰς αὐτοὺς" ἐνδείξασθε, * καὶ" εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

ΚΕΦ. θ'. IX.

1 Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους περισσόν μοί ἐστι τὸ γράφειν ὑμῖν. v. 1. Actor. 11. 29. Rom. 15. 26. 1 Cor. 16. 1. 2 Cor. 8. 4.

2 Οἶδα γὰρ τὴν προθυμίαν ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι Μακεδόσιν, ὅτι Ἀχαΐα παρεσκεύασται ἀπὸ πέρυσι· καὶ ὁ * ἐξ" ὑμῶν ζῆλος ἠρέθισε τοὺς πλείονας.

3 Ἔπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα μὴ τὸ καύχημα ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ ἐν τῷ μέρει τούτῳ· ἵνα (καθὼς ἔλεγον) παρεσκευασμένοι ἦτε·

4 Μή πως ἐὰν ἔλθωσι σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες, καὶ εὕρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους, καταισχυνθῶμεν ἡμεῖς (ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς) ἐν τῇ ὑποστάσει ταύτῃ * τῆς καυχήσεως".

5 Ἀναγκαῖον οὖν ἡγησάμην παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφοὺς, ἵνα προέλθωσιν εἰς ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσι τὴν * προκατηγγελμένην" εὐλογίαν ὑμῶν, ταύτην ἑτοίμην εἶναι οὕτως ὡς εὐλογίαν, καὶ μὴ * ὥσπερ" πλεονεξίαν.

v. 6. Prov. 11. 24. & 22. 9. Gal. 6. 8.

6 Τοῦτο δὲ *, ὁ σπείρων φειδομένως, φειδομένως

v. 19. † ἐχειροτονήθη Cu. & ἐν pro σὺν L. M. 2. R. 1. S. 2. V. ἐπὶ pro σὺν Cu. ib. αὐτὴν N. 1. S. 1. — L. ib. ἡμῶν Cu. v. 21. προνοοῦμεν γὰρ R. 1. S. 2. v. 22. — N. 1. ib. † δὲ R. 1. v. 23. δόξης V. v. 24. — R. 1. ib. — Cp. G. L. M. 1. 2. N. 1. R. 1. S. omn. v. 2. — Cu. v. 4. — Cl. R. 1. V. v. 5. προεπηγγελμένην R. 1. v. 6. † λέγω V.

καὶ

καὶ θερίσει· καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις καὶ θερίσει.

v. 7. Exod 25. 2& 35.5. Deut. 15. 7. Eccl. 35. 11. Rom. 12. 8. 7 Ἕκαστος καθὼς προαιρεῖται τῇ καρδίᾳ· μὴ ἐκ λύπης, ἢ ἐξ ἀνάγκης. ἱλαρὸν γὰρ δότην ἀγαπᾷ ὁ Θεός.

8 Δυνατὸς δὲ ὁ Θεὸς πᾶσαν χάριν περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς· ἵνα ἐν παντὶ * πάντοτε" πᾶσαν αὐτάρκειαν ἔχοντες, περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν·

v. 9. Psal. 112. 9. 9 (Καθὼς γέγραπται· Ἐσκόρπισεν, ἔδωκε τοῖς πένησιν· ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα *.

v. 10. Esa. 55. 10. 10 Ὁ δὲ ἐπιχορηγῶν σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν * χορηγήσαι", καὶ * πληθύναι τὸν σπόρον ὑμῶν, καὶ * αὐξήσαι" * τὰ γεννήματα" τῆς * δικαιοσύνης" ὑμῶν·)

v. 11. 2 Cor. 1. 11. & 4. 15. 11 * Ἐν παντὶ" πλουτιζόμενοι εἰς πᾶσαν ἁπλότητα, ἥτις κατεργάζεται δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν τῷ Θεῷ·

12 Ὅτι ἡ διακονία τῆς λειτουργίας ταύτης οὐ μόνον ἐστὶ προσαναπληροῦσα τὰ ὑστερήματα τῶν ἁγίων, ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν τῷ Θεῷ,

13 (Διὰ τῆς δοκιμῆς τῆς διακονίας ταύτης δοξάζοντες τὸν Θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ τῆς ὁμολογίας ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἁπλότητι τῆς * κοινωνίας" εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας,)

14 Καὶ αὐτῶν δεήσει ὑπὲρ ὑμῶν, ἐπιποθούντων ὑμᾶς διὰ τὴν ὑπερβάλλουσαν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμῖν.

15 Χάρις δὲ τῷ Θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγήτῳ αὐτοῦ δωρεᾷ.

ΚΕΦ. ι'. X.

1 Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς πρᾳότητος καὶ ἐπιεικείας τοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ πρόσωπον μὲν ταπεινὸς ἐν ὑμῖν, ἀπὼν δὲ θαρρῶ εἰς ὑμᾶς.

2 Δέομαι δὲ τὸ μὴ παρὼν θαρρῆσαι τῇ πεποιθήσει ᾗ λογίζομαι τολμῆσαι ἐπί τινας τοὺς λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας.

3 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα στρατευόμεθα·

4 (Τὰ γὰρ ὅπλα τῆς στρατείας ἡμῶν οὐ σαρκικά, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων·) v. 4. Jer 1 10. Eph. 6. 13, &c.

v. 8. — *Cu.* & πᾶσι *pro* παντὶ V. v. 9. † τοῦ αἰῶνος L. S. I. V. v. 10. χορηγήσει, πληθυνεῖ, αὐξήσει L. R. I. S. I. V. *ib.* τὴν αὔξησιν τῶν γεννημάτων V. *ib.* διακονίας L. v. 11. ἵνα ἐν πᾶσι V. v. 13. διακονίας N. I.

5 Λογισμοὺς καθαιροῦν-
τες, καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρό-
μενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ
Θεοῦ, καὶ * αἰχμαλωτίζον-
τες " πᾶν νόημα εἰς τὴν
ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ·
6 Καὶ ἐν ἑτοίμῳ ἔχοντες
ἐκδικῆσαι πᾶσαν * παρα-
κοήν, ὅταν πληρωθῇ * ὑ-
μῶν ἡ ὑπακοή.
v. 7. 7 Τὰ κατὰ πρόσωπον
1 Cor. 14. βλέπετε· Εἴ τις * πέποιθεν"
37. 1 Joh. 4. 6. ἑαυτῷ Χριστοῦ * εἶναι, τοῦτο
λογιζέσθω πάλιν * ἀφ' " ἑ-
αυτοῦ, ὅτι καθὼς αὐτὸς * Χρι-
στοῦ ", οὕτω καὶ ἡμεῖς Χρι-
στοῦ.
v. 8. 8 Ἐάν τε γὰρ * καὶ " πε-
2 Cor. 12. 6. & 13. 10. ρισσότερόν τι καυχήσωμαι πε-
ρὶ τῆς ἐξουσίας ἡμῶν, ἧς ἔ-
δωκεν ὁ * Κύριος " ἡμῖν εἰς
οἰκοδομήν, καὶ οὐκ εἰς κα-
θαίρεσιν ὑμῶν, * οὐκ αἰ-
σχυνθήσομαι·
9 Ἵνα * μὴ δόξω ὡς ἂν
ἐκφοβεῖν ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπι-
στολῶν.
10 Ὅτι αἱ μὲν ἐπιστολαί,
φησί, βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί· ἡ
δὲ * παρουσία " τοῦ σώματος
ἀσθενής, καὶ ὁ λόγος ἐξουθε-
νημένος.
11 Τοῦτο λογιζέσθω ὁ
τοιοῦτος, ὅτι οἷοί ἐσμεν τῷ
λόγῳ δι' ἐπιστολῶν ἀπόντες,
τοιοῦτοι καὶ παρόντες τῷ
ἔργῳ.
12 Οὐ γὰρ τολμῶμεν ἐγ- v. 12.
κρῖναι ἢ συγκρῖναι ἑαυτούς 2 Cor. 3. 1. & 5. 12.
τισι τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων·
ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς
μετροῦντες, καὶ συγκρίνοντες
ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς οὐ * συνιοῦ-
σιν".
13 Ἡμεῖς δὲ οὐχὶ εἰς τὰ v. 13.
ἄμετρα καυχησόμεθα, ἀλλὰ 1 Cor. 12. 11.
κατὰ τὸ μέτρον τοῦ κανόνος 2 Cor. 11. 18.
οὗ ἐμέρισεν ἡμῖν ὁ Θεὸς μέ- & 12. 5. 6.
τρου, ἐφικέσθαι ἄχρι καὶ ὑ- Eph. 4. 7.
μῶν.
14 Οὐ γὰρ ὡς μὴ ἐφι-
κνούμενοι εἰς ὑμᾶς, ὑπερ-
εκτείνομεν ἑαυτούς· ἄχρι γὰρ
καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν ἐν τῷ
εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ.
15 Οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα v. 15.
καυχώμενοι ἐν ἀλλοτρίοις Rom. 15. 20.
κόποις, ἐλπίδα δὲ ἔχοντες,
αὐξανομένης τῆς πίστεως ὑ-
μῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι
κατὰ τὸν κανόνα ἡμῶν εἰς πε-
ρισσείαν *·
16 Εἰς τὰ * ὑπερέκεινα"
ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν
ἀλλοτρίῳ κανόνι εἰς τὰ ἕτοι-
μα καυχήσασθαι. v. 17.
17 Ὁ δὲ καυχώμενος, Esai. 65. 16.
ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Jer. 9. 23, 24. 1 Cor. 1. 31.

v. 5 αἰχμαλωτεύοντες L. v. 6. † παραβάσιν καὶ S. I. ib. † πρότερον L. v. 7. δοκεῖ πεποιθέναι R I. ib. † δοῦλος Cu. ib. ἐφ' R I. ib. — Cu. v. 8. — Cu. ib. Θεός L. ib. καταισχυνθήσομαι M. 2. v 9. † δὲ R. I. v. 10. παρρησία Cu. v. 12 συνιᾶσιν Cu. v. 15. † ἔτι V. v. 16. ὑπερέκεινα Cu.

v. 18. 18 Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνι-
Prov. 27. 2. στῶν, ἐκεῖνός ἐστι δόκιμος,
Rom. 2. 29. ἀλλ' ὃν ὁ Κύριος συνίστη-
1 Cor. 4. 5. σιν.

ΚΕΦ. ια'. XI.

v. 1. 1 Ὄφελον ἠνείχεσθέ μου
2 Cor. 5. 13. & 11. μικρὸν * τι τῆς ἀφρο-
16. & 12. 6. σύνης *· ἀλλὰ καὶ ἀνέχεσθέ
μου.
v. 2. 2 Ζηλῶ γὰρ ὑμᾶς Θεοῦ
Lev. 21. 31. ζήλῳ. ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς
ἑνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἁγνὴν
παραστῆσαι, τῷ Χριστῷ.
v. 3. 3 Φοβοῦμαι δὲ μήπως
Gen. 3. 4. ὡς ὁ ὄφις Εὔαν ἐξηπάτησεν
Joh. 8. 44. ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτοῦ, οὕτω
φθαρῇ τὰ νοήματα ὑμῶν
* ἀπὸ" τῆς ἁπλότητος τῆς
εἰς τὸν Χριστόν.
v. 4. 4 Εἰ μὲν γὰρ ὁ ἐρχόμενος
Gal. 1. 8. ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ
ἐκηρύξαμεν, ἢ Πνεῦμα ἕτε-
ρον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλά-
βετε, ἢ εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ
οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἠνεί-
χεσθε.
v. 5. 5 Λογίζομαι γὰρ μηδὲν
1 Cor 15. 10. ὑστερηκέναι τῶν ὑπὲρ λίαν ἀ-
2 Cor. 12. 11. ποστόλων.
Gal. 2. 6. 6 Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης τῷ
v. 6. 1 Cor. 1. λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ γνώσει· ἀλλ'
17. & 2. 1, 13. ἐν * παντὶ φανερωθέντες ἐν
Eph. 3. 4. 2 Cor 4. 2. & 5. 11. & 12. 12. πᾶσιν εἰς ὑμᾶς".

7 Ἢ ἁμαρτίαν ἐποίησα, v. 7. 1 Cor 9.
ἐμαυτὸν ταπεινῶν ἵνα ὑμεῖς 6. 12.
ὑψωθῆτε; ὅτι δωρεὰν τὸ τοῦ
Θεοῦ εὐαγγέλιον εὐηγγελισά-
μην ὑμῖν;
8 Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύ- v. 8, 9. Act. 20.
λησα, λαβὼν ὀψώνιον, πρὸς 33.
τὴν ὑμῶν διακονίαν· καὶ 2 Cor. 12. 13.
παρὼν πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερη- 1 Thess. 2. 9.
θεὶς, οὐ κατενάρκησα οὐδε- 2 Thess. 3. 8.
νός. Phil. 4.
9 Τὸ γὰρ ὑστέρημά μου 10, 15.
προσανεπλήρωσαν οἱ ἀδελ-
φοὶ * ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδο-
νίας· καὶ ἐν παντὶ ἀβαρῆ ὑ-
μῖν ἐμαυτὸν ἐτήρησα, καὶ τη-
ρήσω.
10 Ἔστιν ἀλήθεια Χριστοῦ v. 10. Rom. 9. 1.
ἐν ἐμοὶ, ὅτι ἡ καύχησις αὕ- 1 Cor. 9.
τη οὐ * φραγήσεται" εἰς ἐμὲ 15.
ἐν τοῖς κλίμασι τῆς Ἀχαΐ-
ας.
11 Διατί; ὅτι οὐκ ἀγα-
πῶ ὑμᾶς; * Ὁ Θεὸς οἶ-
δεν".
12 Ὃ δὲ ποιῶ, καὶ ποι-
ήσω, ἵνα ἐκκόψω τὴν ἀφορ-
μὴν τῶν θελόντων ἀφορμὴν,
ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὑρεθῶ-
σι καθὼς καὶ ἡμεῖς.
13 Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευ-
δαπόστολοι, ἐργάται δόλιοι,
μετασχηματιζόμενοι εἰς ἀπο-
στόλους Χριστοῦ.
14 Καὶ οὐ * θαυμαστόν"·

v. 1. — Cu. ib. † μου V. v. 3. καὶ ἐκπολέσωσιν ἐν V. v. 6. παντὶ δὲ φανερωθέντες ὑμῖν vel παντὶ δὲ φανερωθεὶς ὑμῖν V. & φανερώσαντες pro φανερωθέντες R. 1. v. 9. † μου S. 1. v. 10. κατασφραγήσεται V. v. 11. — Cu. v. 14. θαῦμα L.

αὐτὸς

αὐτὸς γὰρ ὁ Σατανᾶς μετασχηματίζεται εἰς ἄγγελον φωτός.

v. 15. Phil. 3. 19.

15 Οὐ μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται ὡς διάκονοι δικαιοσύνης· ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

v. 16. 2 Cor. 12. 6.

16 Πάλιν λέγω, μή τις με δόξῃ ἄφρονα εἶναι· εἰ δὲ μή γε, κἂν ὡς ἄφρονα δέξασθέ με, ἵνα μικρόν τι κἀγὼ καυχήσωμαι.

17 Ὃ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ * Κύριον", ἀλλ᾽ ὡς ἐν ἀφροσύνῃ, ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει τῆς καυχήσεως.

v. 18. 2 Cor. 10. 13. & 12. 5, 6. Phil. 3. 3. 4.

18 Ἐπεὶ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι.

19 Ἡδέως γὰρ ἀνέχεσθε τῶν ἀφρόνων, φρόνιμοι ὄντες.

20 Ἀνέχεσθε γάρ, εἴ τις ὑμᾶς καταδουλοῖ, εἴ τις κατεσθίει, εἴ τις λαμβάνει, εἴ τις ἐπαίρεται, εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.

v. 21. 2 Cor. 10. 10. Phil. 3. 4, 5.

21 Κατὰ ἀτιμίαν λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἠσθενήσαμεν *. ἐν ᾧ δ᾽ ἄν τις τολμᾷ, (ἐν ἀφροσύνῃ λέγω) τολμῶ κἀγώ.

v. 22. Act. 22. 3. Rom. 11. 2.

22 Ἑβραῖοί * εἰσι"; κἀγώ· Ἰσραηλῖταί εἰσι; κἀγώ· σπέρμα Ἀβραάμ εἰσι; κἀγώ·

v. 23. Act. 9. 16. & 21. 11. 1 Cor. 15. 10, 31. 2 Cor. 1. 10 & 4. 11. & 6. 4.

23 Διάκονοι Χριστοῦ εἰσι; (παραφρονῶν λαλῶ) ὑπὲρ ἐγώ· ἐν κόποις περισσοτέρως, ἐν πληγαῖς ὑπερβαλλόντως, ἐν φυλακαῖς περισσοτέρως, ἐν θανάτοις πολλάκις.

v. 24. Deut. 25. 3.

24 Ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

v. 25. Act. 14. 19. & 16. 22. & 27. 41.

25 Τρὶς ἐρραβδίσθην, ἅπαξ ἐλιθάσθην, τρὶς ἐναυάγησα, νυχθήμερον ἐν τῷ βυθῷ πεποίηκα·

26 Ὁδοιπορίαις πολλάκις, κινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐκ γένους, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν πόλει, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις·

27 Ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις * πολλάκις", ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἐν νηστείαις * πολλάκις", ἐν ψύχει καὶ γυμνότητι.

v. 28. Act. 20. 18, &c.

28 Χωρὶς τῶν παρεκτός, ἡ ἐπισύστασίς μου ἡ καθ᾽ ἡμέραν, ἡ μέριμνα πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

v. 29. 1 Cor. 8. 13. & 9. 22.

29 Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται, καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;

v. 30. 2 Cor. 12. 5.

30 Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας μου καυχήσομαι.

v. 17. Χριστὸν L. *v.* 21. † ἐν τούτῳ τῷ μέρει *Cl. v.* *v.* 22. & 23. *post* εἰσι *utrobiq. — nt. interrog. Cu.* *v.* 27. πολλαῖς *utrobiq. Cu.*

v. 31. Rom. 1. 9. & 9. 1. 2 Cor. 1. 23. Gal 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5.

31 Ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ Κυρίου * ἡμῶν" Ἰησοῦ Χριστοῦ οἶδεν, ὁ ὢν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ ψεύδομαι.

v. 32. Act. 9. 24.

32 Ἐν Δαμασκῷ ὁ ἐθνάρχης Ἀρέτα τοῦ βασιλέως ἐφρούρει τὴν Δαμασκηνῶν πόλιν, πιάσαι με * θέλων".

33 Καὶ διὰ θυρίδος ἐν σαργάνῃ ἐχαλάσθην διὰ τοῦ τείχους, καὶ * ἐξέφυγον τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

ΚΕΦ. ιβ'. XII.

1 * Καυχᾶσθαι δή " οὐ * συμφέρει μοι. ἐλεύσομαι γὰρ" εἰς ὀπτασίας καὶ ἀποκαλύψεις Κυρίου.

v. 2. Actor. 9. 3. & 22. 17. 1 Cor. 15. 8.

2 Οἶδα ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων (εἴτε ἐν σώματι, οὐκ οἶδα· εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·) ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον * ἕως τρίτου οὐρανοῦ.

3 Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον, (εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα· ὁ Θεὸς οἶδεν·)

4 Ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καὶ ἤκουσεν ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι.

v. 5. 2 Cor. 11. 30.

5 Ὑπὲρ τοῦ τοιούτου καυχήσομαι· ὑπὲρ δὲ ἐμαυτοῦ οὐ καυχήσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου.

v. 6. 2 Cor. 10. 8. & 11. 16.

6 Ἐὰν γὰρ θελήσω καυχήσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων· ἀλήθειαν γὰρ ἐρῶ. φείδομαι δὲ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ.

v. 7. Job. 2. 6.

7 Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων * ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι", ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκὶ, ἄγγελος Σατᾶν, ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.

8 Ὑπὲρ τούτου τρὶς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποστῇ ἀπ' ἐμοῦ.

9 Καὶ εἴρηκέ μοι· Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται. * Ἥδιστα οὖν μᾶλλον" καυχήσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ ἐπ' ἐμὲ ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ.

10 Διὸ εὐδοκῶ ἐν ἀσθενείαις, ἐν ὕβρεσιν, ἐν ἀνάγκαις, ἐν διωγμοῖς, * ἐν " στενοχωρίαις ὑπὲρ Χριστοῦ· * ὅταν γὰρ ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι".

v. 31. — N. 1. *v.* 32. — *Cl.* R. 1. *v.* 33. † οὕτως V. *v.* 1. εἰ καυχᾶσθαι δεῖ L. V. *sed* V. *pro* μοι *leg.* δὲ *ib.* συμφέρει μὲν, ἐλεύσομαι δὲ καὶ R. 1. *v.* 2. † ἄνθρωπον M. 1. *sed — in vers. seq.* *v.* 7. — *A.* V. *v.* 9. ἡδέως οὖν V. *v.* 10. καὶ L *ib.* — *Cu.*

11 Γέγονα

v. 11. 1 Cor. 4. 9. & 15. 8, 9, 10. 2 Cor. 11. 1. 5.

11 Γέγονα ἄφρων * καυχώμενος''· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε· ἐγὼ γὰρ ὤφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι· οὐδὲν γὰρ ὑστέρησα τῶν * ὑπὲρ λίαν'' ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδέν εἰμι.

v. 12. 1 Cor. 9. 2. 2 Cor. 4. 2. & 6. 4. & 11. 6.

12 Τὰ μὲν σημεῖα * τοῦ ἀποστόλου'' κατειργάσθη * ἐν ὑμῖν'' ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσι.

v. 13. 1 Cor. 9. 12. 2 Cor. 11. 9.

13 Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε ὑπὲρ τὰς λοιπὰς ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα ὑμῶν; Χαρίσασθέ μοι τὴν ἀδικίαν ταύτην.

v. 14. Act. 20. 33. 2 Cor. 13. 1.

14 Ἰδοὺ, τρίτον * ἑτοίμως ἔχω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ καταναρκήσω * ὑμῶν''. οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλ' ὑμᾶς. οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσι θησαυρίζειν, ἀλλ' οἱ γονεῖς τοῖς τέκνοις.

v. 15. 2 Cor. 1. 6. & 6. 12, 13. Col. 1. 24. 2 Tim. 2. 10.

15 Ἐγὼ δὲ ἥδιστα δαπανήσω καὶ ἐκδαπανηθήσομαι ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν· * εἰ καὶ'' περισσοτέρως ὑμᾶς ἀγαπῶν, ἧττον ἀγαπῶμαι.

16 Ἔστω δὲ, ἐγὼ οὐ * κατεβάρησα'' ὑμᾶς· ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος, δόλῳ ὑμᾶς ἔλαβον.

v. 17. 2 Cor 7. 2.

17 Μή * τινα'' ὧν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ ἐπλεονέκτησα ὑμᾶς;

v. 18. 2 Cor. 8. 6, 16, 18, 22.

18 Παρεκάλεσα Τίτον, καὶ συναπέστειλα τὸν ἀδελφόν· μή τι ἐπλεονέκτησεν ὑμᾶς Τίτος; οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν; οὐ τοῖς αὐτοῖς ἴχνεσι;

v. 19. 2 Cor. 5. 12.

19 * Πάλιν'' δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα; * κατενώπιον'' τοῦ Θεοῦ, ἐν Χριστῷ λαλοῦμεν· τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοὶ, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.

v. 20. 1 Cor. 4. 21. 2 Cor 10. 2 Cor 10. 2 & 13. 2, 10.

20 Φοβοῦμαι γὰρ, μή πως ἐλθὼν οὐχ οἵους θέλω εὕρω ὑμᾶς, κἀγὼ εὑρεθῶ ὑμῖν οἷον οὐ θέλετε· μή πως ἔρεις, ζῆλοι, θυμοὶ, ἐριθεῖαι, καταλαλιαὶ, ψιθυρισμοὶ, φυσιώσεις, ἀκαταστασίαι *.

v. 21. 2 Cor. 13. 2.

21 Μὴ πάλιν * ἐλθόντα με'' ταπεινώσῃ ὁ Θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω πολλοὺς τῶν προημαρτηκότων, καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ πορνείᾳ, καὶ ἀσελγείᾳ ᾗ ἔπραξαν.

v. 11. — A. Cl. R. 1. S. 2. V. *ib.* ὑπερλίαν *Cu.* *v.* 12. τῆς ἀποστολῆς μου V. & κατειργάσθην pro κατειργάσθη *Cu. ib.* ἐφ' ὑμᾶς V. *v.* 14. † τρίτον *A. Cp.* L. S. 3. *ib.* — *A. v.* 15. — εἰ *Cu.* — καὶ *A. v.* 16. κατενάρκησα L. *v.* 17. διά τινος V. *v.* 19. πάλαι *A. ib.* κατέναντι *A.* *v.* 20. † ἐν ὑμῖν ὅτι V. *v.* 21. ἐλθόντος μου *A.* L.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

v. 1. Num. 35. 30. Deut. 17. 6. & 19. 15. Matt. 18. 16. Joh. 8. 17. 2 Cor. 12. 14. Heb. 10. 28.

1 *Τρίτον τοῦτο * ἔρχομαι" πρὸς ὑμᾶς. ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα.

v. 2. 2 Cor. 12. 21.

2 Προείρηκα καὶ προλέγω, * ὡς" παρὼν τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὼν νῦν * γράφω" τοῖς προημαρτηκόσι καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι·

v. 3. Matt. 10. 20.

3 Ἐπεὶ δοκιμὴν ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος Χριστοῦ, ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ ἐν ὑμῖν.

v. 4. Phil. 2. 7, 8. 1 Pet. 3. 18.

4 Καὶ * γὰρ" εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ. καὶ γὰρ καὶ ἡμεῖς ἀσθενοῦμεν * ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ * ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως Θεοῦ * εἰς ὑμᾶς".

v. 5. 1 Cor. 11. 28.

5 Ἑαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, * ἑαυτοὺς δοκιμάζετε". ἢ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτοὺς, ὅτι Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστιν; εἰ μήτι ἀδόκιμοί ἐστε.

6 Ἐλπίζω δὲ ὅτι * γνώσεσθε" ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἀδόκιμοι.

v. 7. 2 Cor. 6. 9.

7 * Εὔχομαι" δὲ πρὸς τὸν Θεὸν μὴ ποιῆσαι ὑμᾶς κακὸν μηδέν· οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι φανῶμεν, ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῆτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι ὦμεν.

8 Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας.

v. 9. 2 Cor. 11. 30. & 12. 5. 9. 10.

9 Χαίρομεν γὰρ * ὅταν" ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ἦτε. τοῦτο * δὲ" καὶ εὐχόμεθα, τὴν ὑμῶν * κατάρτισιν".

v. 10. 1 Cor. 4. 21. 2 Cor. 2. 3. & 10. 2, 8. & 12. 20, 21.

10 Διὰ τοῦτο ταῦτα ἀπὼν γράφω, ἵνα παρὼν μὴ ἀποτόμως χρήσωμαι, κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέ μοι ὁ Κύριος εἰς οἰκοδομὴν, καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.

v. 11. Rom. 12. 16. 18. & 15. 5. 1 Cor. 1. 10. Phil. 2. 2. & 3. 15, 16. 1 Pet. 3. 8. Heb. 12. 14.

11 Λοιπὸν, ἀδελφοὶ, χαίρετε, καταρτίζεσθε, παρακαλεῖσθε, * τὸ αὐτὸ φρονεῖτε", εἰρηνεύετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν.

v. 12. Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20. 1 Thess. 5. 26. 1 Pet. 5. 14.

12 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες.

13 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου

v. 1. † *ἰδοὺ A. Cp.* L. S. 3. V. *&* — τοῦτο R. 4. *ib.* τρίτως ἔχω ἐλθεῖν *A.* *v.* 2. — *Cl.* V. *&* † ὑμῖν *post* δεύτερον V. *ib.* — R. 1. *v.* 4. — S. 1. *ib.* σὺν *A.* *ib.* ζῶμεν V. ζήσομεν L. *&* — καὶ *ante* ἡμεῖς *Cu.* *ib.* — R. 1. *v.* 5. — *A.* *v.* 6. γινώσκετε V. *v.* 7. εὐχόμεθα *A.* S. 1. V. *v.* 9. ὅτι R. 1. V. *ib.* — *A.* *ib.* καταρτισιν *Cu.* *v.* 11. — *A.*

* Ἰησοῦ

* Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Κορινθίους δευτέρα ἐγράφη ἀπὸ Φιλίππων τῆς Μακεδονίας, διὰ Τίτου καὶ Λουκᾶ.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Gal. 1. 11. 12. Tit. 1. 3. Act. 2. 24, 32. & 3. 15 & 4. 10. & 10. 40. & 13. 30, 35. & 17. 31. Rom. 4. 24. & 8. 11. 1 Cor. 6. 14. & 15. 15. 2 Cor. 4. 14. Eph. 1. 20. Col. 2. 12. 1 Thess. 1. 10. Heb. 13. 20.
v. 3. Rom. 1. 7. 1 Cor. 1. 3. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστο-
λος (οὐκ ἀπ' ἀν-
θρώπων, οὐδὲ δι' ἀν-
θρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ
ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νε-
κρῶν)
2 Καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάν-
τες ἀδελφοὶ, ταῖς ἐκκλησί-
αις τῆς Γαλατίας·
3 Χάρις * ὑμῖν" καὶ εἰ-
ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς * καὶ
Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στοῦ,
4 Τοῦ δόντος ἑαυτὸν * ὑ-
πὲρ" τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν,
ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐν-
εστῶτος * αἰῶνος" πονηροῦ,
κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ
πατρὸς ἡμῶν·
5 Ὧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶ-
νας * τῶν αἰώνων". ἀμήν.
6 Θαυμάζω ὅτι οὕτω
ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ
καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι
* Χριστοῦ", εἰς ἕτερον εὐ-
αγγέλιον·
7 Ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο· εἰ
μή τινές εἰσιν οἱ ταράσσον-
τες ὑμᾶς, καὶ θέλοντες με-
ταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ
Χριστοῦ.
8 Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ
ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ * εὐαγγε-

v. 4. Matt. 20. 28. Gal. 2. 20. Eph. 5. 2. Tit. 2. 14. Heb. 9. 14.
v. 7. Act. 15. 1. 2 Cor. 11. 4. Gal. 5. 10.
v. 8. 1 Cor. 16. 22. 2 Cor. 11. 14.

v. 13. † ἡμῶν A. S. 3. V.

v. 13. † ἡμῶν A. S. 3. V. v. 3. ἡμῖν E. L. N. I. ib. † ἡμῶν A. V. v. 4. περὶ A. E. G. M. 1. ib. τοῦ αἰῶνος post ἐκ A. v. 5. — L. v. 6. Ἰησοῦ N. I. W. Ἰησοῦ Χριστοῦ L

λίζη-

λίζηται" ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγ-
γελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα
ἔστω.
v. 9. Deut. 4. 2. & 12. 32. Prov. 30. 6. Apoc. 22. 18.
9 Ως προειρήκαμεν, καὶ
ἄρτι πάλιν λέγω, εἴ τις ὑ-
μᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ
παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.
v. 10. 1 Thess. 2. 4. Jac. 4. 4.
10 Αρτι γὰρ ἀνθρώπους
πείθω ἢ τὸν Θεόν; Η ζητῶ
ἀνθρώποις ἀρέσκειν; εἰ * γὰρ"
ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χρι-
στοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἤμην.
v. 11. 1 Cor. 15. 1. 3. Gal. 1. 1.
11 Γνωρίζω * δὲ" ὑμῖν,
ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ
εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ, ὅτι
οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον.
v. 12. Eph. 3. 3.
12 Οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ
ἀνθρώπου παρέλαβον αὐ-
τό, οὔτε ἐδιδάχθην· ἀλλὰ
δι' ἀποκαλύψεως Ιησοῦ Χρι-
στοῦ.
v. 13. Act. 8. 3. & 9. 1. & 22. 4. & 26. 9. Phil. 3. 6. 1 Tim. 1. 13.
13 Ηκούσατε γὰρ τὴν ἐ-
μὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ
Ιουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερ-
βολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλη-
σίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπόρθουν αὐ-
τήν.
14 Καὶ προέκοπτον ἐν
τῷ Ιουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς
συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει
μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς
ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου
παραδόσεων.
v. 15. Act. 9. 15. & 13. 2. Rom. 1. 1. Jer. 1. 5.
15 Οτε δὲ εὐδόκησεν * ὁ
Θεὸς" ὁ ἀφορίσας με ἐκ
κοιλίας μητρός μου, καὶ κα-
λέσας * διὰ τῆς χάριτος αὐ-
τοῦ,
16 Αποκαλύψαι τὸν υἱὸν v. 16. Matt. 16. 17.
αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγε- 2 Cor. 4. 6.
λίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνε- Gal. 2. 8.
σιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην Eph. 3. 8.
σαρκὶ καὶ αἵματι·
17 Οὐδὲ * ἀνῆλθον" εἰς
Ιεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ
ἐμοῦ ἀποστόλους· ἀλλ' ἀπῆλ-
θον εἰς Αραβίαν, καὶ πάλιν
ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.
18 Επειτα μετὰ ἔτη τρία v. 18. Act. 9. 26.
ἀνῆλθον εἰς Ιεροσόλυμα ἱστο-
ρῆσαι * Πέτρον"· καὶ ἐπέ-
μεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας
δεκαπέντε.
19 Ετερον δὲ τῶν ἀποστό- v. 19. Marc. 6. 3.
λων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ιάκω-
βον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.
20 Α δὲ γράφω ὑμῖν, v. 20. Rom. 9.
ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι οὐ & 9. 1. 2 Cor 1. 23. & 11.
ψεύδομαι. 31. 1 Thess. 2. 5.
21 * Επειτα" ἦλθον εἰς τὰ
κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κι- 1 Tim 5. 21.
λικίας.
22 Ημην δὲ ἀγνοούμενος 2 Tim. 4. 1.
τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλη- v. 21.
σίαις τῆς Ιουδαίας ταῖς ἐν Act. 9. 30.
Χριστῷ·
23 Μόνον δὲ ἀκούοντες ἦ-
σαν· Οτι ὁ διώκων ἡμᾶς
ποτε, νῦν εὐαγγελίζεται τὴν
πίστιν ἥν ποτε ἐπόρθει·
24 Καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ
τὸν Θεόν.

v. 10. — *A.* R. 1. *v.* 11. γὰρ R. 1. *v.* 15. — R. 1. *ib.* † με N. 1. *v.* 17. ἀπῆλθον R. 1. *v.* 18. Κηφᾶν *A.* R. 1. *v.* 21. ὅτι R. 1.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Actor. 15. 2.
1 Ἔπειτα διὰ δεκατεσσά-
ρων ἐτῶν πάλιν ἀνέ-
βην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ
Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν
καὶ Τίτον.

v. 2. Actor. 19. 21 Phil. 2. 16.
2 Ἀνέβην δὲ κατὰ ἀπο-
κάλυψιν, καὶ ἀνεθέμην αὐ-
τοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὃ κηρύσσω
ἐν τοῖς ἔθνεσι· κατ' ἰδίαν δὲ
τοῖς δοκοῦσι *, μή πως εἰς
κενὸν τρέχω, ἢ ἔδραμον.

v. 3. Actor. 16 3. 1 Cor. 9. 21.
3 Ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν
ἐμοὶ, Ἕλλην ὤν, ἠναγκάσθη
περιτμηθῆναι.

v. 4. Actor. 15 24.
4 Διὰ δὲ τοὺς παρεισάκ-
τους ψευδαδέλφους, οἵτινες
παρεισῆλθον κατασκοπῆσαι
τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔ-
χομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα
ἡμᾶς * καταδουλώσωνται".

5 * Οἷς οὐδὲ " πρὸς ὥ-
ραν εἴξαμεν τῇ ὑποταγῇ,
ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγε-
λίου * διαμείνῃ " πρὸς ὑ-
μᾶς.

v. 6. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job. 34. 19. Sap. 6. 8. Eccl. 35. 15. Act. 10. 34. Rom. 2. 11. Eph. 6. 9. Col. 3. 25. 1 Pet. 1. 17.
6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων
εἶναί τι, ὁποῖοί * ποτε " ἦ-
σαν, οὐδέν μοι διαφέρει·
πρόσωπον Θεὸς ἀνθρώπου οὐ
* λαμβάνει ". ἐμοὶ γὰρ * οἱ
δοκοῦντες ", οὐδὲν προσανέ-
θεντο.

7 Ἀλλὰ τοὐναντίον, ἰδόν-
τες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐ-
αγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας, καθ-
ὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·

v. 7. Actor. 13. 46 Rom. 11. 13 1 Tim. 2. 7. 2 Tim. 1. 11.

8 (Ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέ-
τρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτο-
μῆς, ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς
τὰ ἔθνη·)

v. 8. Actor. 9. 15 & 13. 2. & 22. 21. Gal. 1. 16. Eph. 3. 8.

9 Καὶ γνόντες τὴν χάριν
τὴν δοθεῖσάν μοι * Ἰάκω-
βος καὶ Κηφᾶς " καὶ Ἰωάν-
νης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι,
δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρ-
νάβᾳ κοινωνίας· ἵνα ἡμεῖς *
εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν
περιτομήν.

v. 10. Act. 11. 30. & 24. 17. Rom. 15. 25. 1 Cor 16. 1. 2 Cor 8. 1. & 9. 1.
10 Μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα
μνημονεύωμεν· ὃ καὶ ἐσπού-
δασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.

11 Ὅτε δὲ ἦλθε * Πέ-
τρος " εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ
πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην,
ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 Πρὸ τοῦ γὰρ ἐλθεῖν τι-
νας ἀπὸ Ἰακώβου, μετὰ τῶν ἐ-
θνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον,
ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυ-
τὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ πε-
ριτομῆς.

13 Καὶ συνυπεκρίθησαν
αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι·
ὥστε καὶ * Βαρνάβας συναπ-
ήχθη " * αὐτῶν τῇ ὑπο-
κρίσει ".

14 Ἀλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ
v. 14. Act. 15. 25.

v. 2. + εἶναί τι V. v. 4. καταδουλώσηται A. v. 5. — Cu. ib. διαμένῃ A. v. 6. τι Cu. ib. συλλαμβ. Cu. ib. — Cu. sed + εἶναί τι post δοκοῦντες V. v. 9. Πέτρος καὶ Ἰάκωβος Cl. ib. + μὲν A. v. 11. Κηφᾶς A. R. 2. S. 1. V. v. 12. Βαρνάβαν συναπαχθῆναι S. 2. ib. ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ὑπόκρισιν V.

ὀρθο-

ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλή-
θειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ
* Πέτρῳ" ἔμπροσθεν πάντων·
Εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων,
ἐθνικῶς ζῇς, καὶ οὐκ Ἰουδαϊ-
κῶς, * τί" τὰ ἔθνη ἀναγκά-
ζεις Ἰουδαΐζειν;

[v. 15. Act. 15. 10. 11. Eph. 2. 12.]
15 Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι,
καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτω-
λοί·

[v. 16. Phil. 3. 9. Act. 13. 39. Rom. 1. 17 & 3. 20. 28. & 8. 3. Gal. 3. 11. Heb. 7. 18. 19.]
16 Εἰδότες * ὅτι οὐ δι-
καιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων
νόμου, ἐὰν μὴ διὰ πίστεως
Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ἡμεῖς εἰς
Χριστὸν Ἰησοῦν * ἐπιστεύσα-
μεν", ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ
πίστεως Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἐξ ἔρ-
γων νόμου· * διότι" οὐ δικαι-
ωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα
σάρξ.

[v. 17. Rom. 5. 19. 20. & 5. 1. 1 Joh. 3. 8, 9.]
17 Εἰ δὲ ζητοῦντες δι-
καιωθῆναι ἐν Χριστῷ, εὑρέ-
θημεν καὶ αὐτοὶ ἁμαρτωλοί,
ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διά-
κονος; Μὴ γένοιτο.
18 Εἰ γὰρ ἃ κατέλυσα,
ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ,
παραβάτην ἐμαυτὸν * συνί-
στημι".

[v. 19. Rom. 6. 11, 14. & 7. 4, 6. & 8. 2 & 14. 7. &c. 2 Cor. 5. 15. 1 Thess. 5. 10. 1 Pet. 4. 2. Heb. 9. 14.]
19 Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ
ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.

[v. 20. Rom. 6. 6.]
20 Χριστῷ συνεσταύρω-
μαι. ζῶ δέ, οὐκέτι ἐγώ,
ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὃ δὲ
νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει

[Gal. 1. 4. & 5. 24 & 6. 14. Eph. 5. 2. Tit. 2. 14.]
ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγα-
πήσαντός με, καὶ παραδόν-
τος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.

[v. 21. Heb. 7. 11.]
21 Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν
τοῦ Θεοῦ. εἰ γὰρ διὰ νόμου δι-
καιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δω-
ρεὰν ἀπέθανεν.

ΚΕΦ. γ'. III.

[v. 1. Gal. 5. 7.]
1 Ὦ Ἀνόητοι Γαλάται, τίς
ὑμᾶς ἐβάσκανε * τῇ
ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι"; οἷς
κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χρι-
στὸς * προεγράφη, ἐν ὑμῖν
ἐσταυρωμένος".

[v. 2. Actor. 2. 38. & 8. 15. & 15. 8. Eph. 1. 13.]
2 Τοῦτο μόνον θέλω μα-
θεῖν ἀφ' ὑμῶν, ἐξ ἔργων νόμου
τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε, ἢ ἐξ ἀ-
κοῆς πίστεως;
3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε;
ἐναρξάμενοι πνεύματι, νῦν
σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;

[v. 4. 2 Joh v. 8.]
4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰ-
κῇ; εἴ γε καὶ εἰκῇ.
5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν
τὸ Πνεῦμα, καὶ ἐνεργῶν δυ-
νάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νό-
μου * ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

[v. 6. Gen. 15. 6. Rom 4. 3 Jac. 2. 23]
6 Καθὼς * Ἀβραὰμ ἐ-
πίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐ-
λογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιο-
σύνην.

[v. 7. Rom. 4. 11, 12, 16.]
7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ

v. 14. Κηφᾶ *A.* R. 1. S. 1. V. *ib.* πῶς *A.* v. 16. † δὲ R. 1. S. 2. *ib.* πιστεύομεν V. *ib.* ὅτι *A.* v. 18. συνιστάνω *A.* v. 1. — *Cu.* & ἐδάσκηνε *pro* ἐβάσκ. R. 3. *ib.* ἐσταυρωμ. προεγρ. *A.* & — ἐν ὑμῖν N. 1. v. 5. † τὸ πνεῦμα ἐλάβετε *A.* v. 6. † γέγραπται V.

ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.

v. 8. Gen. 12. 3 & 18. 18. & 22. 18. & 26. 4. Eccl. 44. 20. Act. 3. 25.

8 Προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφὴ ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς, προευηγγελίσατο τῷ Ἀβραάμ· Ὅτι * εὐλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.

9 Ὥστε οἱ ἐκ πίστεως, * εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

v. 10. Deut. 27. 26.

10 Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν, ὑπὸ κατάραν εἰσί. γέγραπται γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου, τοῦ ποιῆσαι αὐτά.

v. 11. Hab. 2. 4. Rom. 1. 17. & 3. 20. Gal. 2. 16. Heb. 10. 38.

11 Ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιοῦται παρὰ τῷ Θεῷ, δῆλον· * ὅτι ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται.

v. 12. Lev. 18. 5. Ezec. 20. 11. Rom. 4. 4. 5. & 10. 5. 6. & 11. 6.

12 Ὁ δὲ νόμος οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως· ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος, * ζήσεται ἐν αὐτοῖς.

v. 13. Deut. 21. 23. Rom. 8. 3. 2 Cor. 5. 21.

13 Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρας τοῦ νόμου, * γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρα. γέγραπται γάρ· Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου.

14 Ἵνα εἰς τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραὰμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως.

v. 15. Heb. 9. 17.

15 * Ἀδελφοὶ, κατὰ ἄνθρωπον λέγω. ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.

v. 16. Gen. 12. 7. & 15. 5. & 17. 7. & 22. 18. Gal. 3. 8.

16 Τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρήθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ. οὐ λέγει· * Καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός· Καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός.

v. 17. Gen. 15. 13. 16. Exod. 12. 40. 41. Actor. 7. 6.

17 Τοῦτο δὲ λέγω, διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ * εἰς Χριστὸν, ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονὼς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

v. 18. Rom. 4. 13. 14. & 8. 17.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκ ἔτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραὰμ * δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

v. 19. Exod. 19. 3. 20. Deut. 5. 5. Joh. 1. 17. & 15. 22. Act. 7. 38. 53. Rom. 4. 15. & 5. 20. & 7. 8.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; * Τῶν παραβάσεων χάριν * προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεὶς δι' ἀγγέλων, ἐν χειρὶ μεσίτου.

20 Ὁ δὲ μεσίτης, ἑνὸς οὐκ ἔστιν· ὁ δὲ Θεὸς, εἷς ἐστιν.

v. 8. ἐνευλογ. *Cu.* v. 9. εὐλογηθήσονται V. v. 11. † γέγραπται γὰρ *Cu.* v. 12. ζῆ V. & — ἄνθρωπ. *Cl.* R. 1. v. 13. γενόμενος *Cu.* v. 15. — L. v. 16. — *Ca.* v. 17. — *A.* R 2. v. 18. ἐξ N. 1. v. 19. τῆς παραβάσεως V. *ib.* ἐτέθη R. 1.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν
ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ
γένοιτο. εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος
ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι,
ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δι-
καιοσύνη.

v. 22. Rom. 3. 9. & 11. 32.

22 Ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ
γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁ-
μαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία
ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ
τοῖς πιστεύουσι.
23 Πρὸ τοῦ δὲ ἐλθεῖν τὴν
πίστιν, ὑπὸ νόμον ἐφρουρού-
μεθα, * συγκεκλεισμένοι"
εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀπο-
καλυφθῆναι.

v. 24. Matt. 5. 17. Act. 13. 38. Rom. 10. 4.

24 Ὥστε ὁ νόμος παιδα-
γωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χρι-
στόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιω-
θῶμεν.
25 Ἐλθούσης δὲ τῆς πί-
στεως, οὐκέτι ὑπὸ παιδαγω-
γόν ἐσμεν.

v. 26. Esa. 56. 5. Joh. 1. 12. Rom. 8. 15. Gal. 4. 5.

26 Πάντες * γὰρ" υἱοὶ
Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ.

v. 27. Rom. 6. 3. & 13. 14.

27 Ὅσοι γὰρ * εἰς Χριστὸν"
ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύ-
σασθε.

v. 28. Joh. 17. 21. Rom. 10. 12. 1 Cor. 12. 13. Eph. 2. 14, 15. Col. 3. 11.

28 Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος,
οὐδὲ Ἕλλην· οὐκ ἔνι δοῦλος,
οὐδὲ ἐλεύθερος· οὐκ ἔνι ἄρ-
σεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑ-
μεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.

v. 29. Gen. 12. 3. Rom. 9. 7. Heb. 11. 18.

29 Εἰ δὲ ὑμεῖς * Χρι-
στοῦ", ἄρα τοῦ Ἀβραὰμ
σπέρμα ἐστέ, * καὶ" κατ' ἐ-
παγγελίαν κληρονόμοι.

ΚΕΦ. δ'. IV.

1 ΛΕγω δὲ, ἐφ' ὅσον
χρόνον ὁ κληρονό-
μος νήπιός ἐστιν, οὐδὲν δια-
φέρει δούλου, κύριος πάν-
των ὤν·
2 Ἀλλὰ ὑπὸ ἐπιτρόπους
ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς
προθεσμίας τοῦ πατρός.

v. 3. Col. 2. 20.

3 Οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε
ἦμεν νήπιοι, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα
τοῦ κόσμου ἦμεν δεδουλω-
μένοι·

v. 4. Gen. 49. 10. Dan. 9. 24. Matt. 5. 18. Eph. 1. 10.

4 Ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλή-
ρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστει-
λεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
* γενόμενον" ἐκ γυναικός,
γενόμενον ὑπὸ νόμον·

v. 5. Joh. 1. 12. Gal. 3. 26.

5 Ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξ-
αγοράσῃ, ἵνα τὴν υἱοθεσίαν
ἀπολάβωμεν.

v. 6. Rom. 8. 15.

6 Ὅτι δέ ἐστε υἱοὶ *, ἐξα-
πέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας
* ὑμῶν", κρᾶζον, Ἀββᾶ,
ὁ πατήρ.

v. 7. Rom. 8. 16, 17.

7 Ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος,
ἀλλ' υἱός· εἰ δὲ υἱός, καὶ κλη-
ρονόμος * Θεοῦ διὰ Χρι-
στοῦ".

v. 23. συγκλειόμενοι *A*. v. 26. — *Cu*. v. 27. — *Cu*. v. 29. εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ *Cu*. ἐν τῷ *pro* ὑμεῖς *Cu. al.* *ib.* — *A*. v. 4. γεννώμενον s. 4. v. 6. † Θεοῦ *Cu*. *ib.* ἡμῶν *Cu*. v. 7. διὰ Θεοῦ *A* s. 1.

v. 8. 1 Cor. 8. 4. & 12. 2. Eph. 2. 11, 12.
8 Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς·

v. 9. 1 Cor. 8. 3. & 13. 12. Col. 2. 20. Phil. 3. 4. Heb. 7. 18.
9 Νῦν δὲ, γνόντες Θεὸν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;

v. 10. Rom. 14. 5. Col. 2. 16.
10 Ἡμέρας παρατηρεῖσθε, καὶ μῆνας, καὶ καιροὺς, καὶ ἐνιαυτούς.

11 Φοβοῦμαι ὑμᾶς, μή πως εἰκῇ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.

v. 12. 2 Cor. 2. 5.
12 Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι κἀγὼ ὡς ὑμεῖς· ἀδελφοὶ, δέομαι ὑμῶν. οὐδέν με ἠδικήσατε.

v. 13. 1 Cor. 2. 3. 2 Cor. 11. 30.
13 Οἴδατε δὲ ὅτι δι᾽ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον·

v. 14. Mal. 2. 7. Mat. 10. 40. Joh. 13. 20.
14 Καὶ τὸν πειρασμόν * μου" τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε, οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ᾽ ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.

15 * Τίς" οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι, εἰ δυνατὸν, * τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.

16 Ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;

v. 17. Rom. 10. 2. 2 Cor. 11. 2.
17 Ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι * ἡμᾶς" θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 Καλὸν δὲ * τὸ" ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε, καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναί με πρὸς ὑμᾶς.

v. 19. 1 Cor. 4. 15. Phile. v. 10. Jac. 1. 18.
19 Τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῇ Χριστὸς ἐν ὑμῖν.

20 Ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι, καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου· ὅτι * ἀποροῦμαι" ἐν ὑμῖν.

21 Λέγετέ μοι οἱ ὑπὸ νόμον θέλοντες εἶναι, τὸν νόμον οὐκ * ἀκούετε";

v. 22. Gen. 16. 15. & 21. 2. Actor. 7. 8. Heb. 11. 11.
22 Γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραὰμ δύο υἱοὺς ἔσχεν· ἕνα ἐκ τῆς παιδίσκης, καὶ ἕνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.

v. 23. Joh. 8. 39. Rom. 9. 7, 8.
23 Ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης, κατὰ σάρκα γεγέννηται· ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας, διὰ τῆς ἐπαγγελίας.

24 Ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα· * αὗται" γάρ εἰσιν * αἱ" δύο διαθῆκαι· μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ.

25 Τὸ * γὰρ" Ἄγαρ, Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ * δὲ" τῇ νῦν

v. 14. ὑμῶν R. 1. at — A. L. v. 15. ποῦ A R. 1. S. 2. V. sic A. Ca. A. Ca. sed — ἦν ib. † καὶ Ca. v. 17. ὑμᾶς Ca. v. 18. — A. v. 20. ἀποροῦ N. 1. v. 21. ἀναγινώσκετε S. 1. V. v. 24. ποῖαι V. ib. — R. 8. v. 25. δὴ A. R. 3. ib. — Ca.

Ἱερου-

Ιερουσαλὴμ, δουλεύει * δὲ"
μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς.
v. 26. 26 Η δὲ ἄνω Ιερουσα-
Esai. 2.2. λὴμ, ἐλευθέρα ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ
Heb. 12. 22. μήτηρ * πάντων" ἡμῶν.
Apoc. 3. 27 Γέγραπται γάρ· Εὐ-
12. & 21. φράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα·
2,10. &c. v. 27. Esa. 54.1. ῥῆξον καὶ βόησον ἡ οὐκ ὠδί-
νουσα, ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς
ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης
τὸν ἄνδρα.
v. 28. 28 * Ημεῖς" δὲ, ἀδελ-
Rom. 9. 7, 8. φοὶ, κατὰ Ισαὰκ, ἐπαγγε-
λίας τέκνα * ἐσμέν".
v. 29. 29 Αλλ' ὥσπερ τότε ὁ
Gen. 19.9. κατὰ σάρκα γεννηθεὶς, ἐδί-
ωκε τὸν κατὰ πνεῦμα· οὕτω
καὶ νῦν.
v. 30. Gen. 21. 30 Αλλὰ τί λέγει ἡ γρα-
10, 12. φή; Εκβαλε τὴν παιδίσκην
Joh. 8.35. * καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ γὰρ μὴ
κληρονομήσῃ ὁ υἱὸς τῆς παι-
δίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευ-
θέρας.
31 * Αρα", ἀδελφοὶ,
οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα,
ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. 1 * ΤΗ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ
Esa. 9. 3. Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευ-
Joh. 8.32. Act. 15. θέρωσε", στήκετε, καὶ μὴ πά-
10. Rom. 6. λιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχε-
18. 1 Pet. 2. 16. σθε.

2 Ιδὲ, ἐγὼ Παῦλος λέγω v. 2. Actor. 15.
ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, 1.
Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελή-
σει.
3 Μαρτύρομαι δὲ * πά-
λιν" παντὶ ἀνθρώπῳ περι-
τεμνομένῳ, ὅτι ὀφειλέτης ἐ-
στὶν ὅλον τὸν νόμον * ποιῆ-
σαι".
4 Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ
Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δι-
καιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξε-
πέσατε.
5 Ημεῖς γὰρ πνεύματι ἐκ v. 5. 2 Tim. 4.
πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης 8.
ἀπεκδεχόμεθα·
6 Εν γὰρ Χριστῷ Ιησοῦ οὔτε v. 6.
περιτομή τι ἰσχύει, οὔτε ἀ- Matt. 12. 50.
κροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' Joh. 15. 14.
ἀγάπης ἐνεργουμένη. 1 Cor. 7. 19.
7 Ετρέχετε καλῶς· τίς 2 Cor. 5.
ὑμᾶς * ἀνέκοψε" τῇ ἀλη- 16.
θείᾳ μὴ πείθεσθαι; Gal. 6.15. Col 3 11.
8 Η πεισμονὴ * οὐκ" ἐκ 1 Thess. 1.
τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. 3. v. 7.
9 Μικρὰ ζύμη ὅλον τὸ 1 Cor. 9. 24.
φύραμα * ζυμοῖ". Gal. 3. 1.
10 Εγὼ πέποιθα εἰς ὑ- v. 8. Gal. 1. 6.
μᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν v. 9. 1 Cor 5.6.
ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ τα- v. 10.
ράσσων ὑμᾶς βαστάσει τὸ 2 Cor. 2. 3. & 8. 22.
κρίμα, ὅς τις ἂν ᾖ. Gal. 1. 7.
11 Εγὼ δὲ, ἀδελφοὶ *, v. 11.
εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, 1 Cor. 15. 23.
τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κα-

Ib. γὰρ *A.* v. 26. — R 1. S. 2. v. 28. ὑμεῖς … ἐστέ S. 1. v. 30. † ταύτην *A.* v. 31. ἡμεῖς δὲ *A.* v. 1. *Hæc omnia cum ult. versu Cap.* 4 *connectunt* S. 3. *& ponunt* οὖν *post* στήκετε, *sic & A* v. 3 — *Cu. ib.* ποιῆσαι *Cu.* πληρῶσαι R. 1. v. 7. ἐνέκοψε E. L. M. 1. S. *om.* v. 8. — *Cu.* v. 9. δολοῖ *Cu.* v. 11. † μου L.

τήργη-

πέργηται) τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ *.

v. 12. Deut. 13. 6. & 17. 7. Jos. 7. 25. 1 Cor. 5. 13.

12 Ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.

v. 13. 1 Cor. 8. 9. & 9. 19. Gal. 6. 2. 1 Pet. 2. 16. 2 Pet. 2. 19. Jud. v. 4.

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' * ἐλευθερίᾳ" ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῇ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης * δουλεύετε ἀλλήλοις.

v. 14. Lev. 19. 18. Matt. 7. 12. & 22. 39. Marc. 12. 31. Rom. 13. 9. Jac. 2. 8.

14 Ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἑνὶ λόγῳ * πληροῦται, ἐν τῷ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς * ἑαυτόν".

15 Εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπὸ ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

v. 15. 2 Cor. 12. 2 Cor. 12. 20.

16 Λέγω δέ· Πνεύματι περιπατεῖτε, καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.

v. 16. Rom. 6. 12. & 8. 1. & 13. 12. & 13. 14. 1 Pet. 2. 11.

17 Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος· τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα * δὲ" ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ * ἃ ἂν" θέλητε, ταῦτα ποιῆτε.

v. 17. Rom. 7. 15. &c.

18 Εἰ * δὲ" πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ * ὑπὸ νόμον".

v. 18. Rom. 6. 14. & 8. 2.

19 Φανερὰ δέ ἐστι τὰ ἔργα τῆς σαρκός· ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

v. 19. 1 Cor. 3. 3. & 6. 9. Eph. 5. 3. 5. Col. 3. 5. Jac. 3. 14.

20 Εἰδωλολατρεία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἱρέσεις,

21 Φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι, καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν, καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. v. 21. 1 Cor. 6. 9. 10. Eph. 5. 5. Col. 3. 6. Apoc. 22. 15.

22 Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, * μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πρᾳότης, * ἐγκράτεια *. v. 22. Eph. 5. 8. Col. 3. 11.

23 Κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος. v. 23. 1 Tim. 1. 9.

24 Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ *, τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις. v. 24. Rom. 6. 6. & 13. 14. Gal. 2. 20. 1 Pet. 2. 11.

25 Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν. v. 25. Rom. 8. 5.

26 Μὴ * γινώμεθα" κενόδοξοι, ἀλλήλους * προκαλούμενοι", ἀλλήλοις φθονοῦντες. v. 26. Phil. 2. 3.

Ib. + τοῦ Χριστοῦ *A.* L. v. 13. ἐλευθερίαν *Cu.* ib. + πνεύματος V. v. 14 πεπλήρωται *A* L *ib.* σεαυτὸν R. I. v. 17. γὰρ *Cu.* *ib.* ἀντίκειται V. v. 18. καὶ L. N. 1. *ib.* ὑπὸ νόμου *Cu.* v. 22. † ἀνοχή ... † ἐπιείκεια ... † ἁγνεία V. v. 24. † Ἰησοῦ *A.* v. 26. γινώμ. *Cu.* *ib.* προσκαλ. *Cu.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ϛʹ. VI.

v. 1. Rom. 14. 1. & 15. 1. 1 Cor. 2. 15. & 3. 1. & 9. 22.

1 Ἀδελφοί, ἐὰν καὶ * προληφθῇ" ἄνθρωπος * ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος· σκοπῶν σεαυτόν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς.

v. 2. Matt. 11. 29. Joh. 13. 14. 34. & 15. 12. Rom. 14. 1. & 15. 1. 1 Thess. 5. 14. 1 Joh. 4. 21.

2 Ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

v. 3. 1 Cor. 8. 2.

3 Εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναί τι, μηδὲν ὤν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.

v. 4. 1 Cor. 11. 28. 2 Cor. 13. 5.

4 Τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἕξει, καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον.

v. 5. Psal. 62. 12. Jer. 17. 10. & 32. 19. Matt. 16. 27. Rom. 2. 6. & 14. 12. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Apoc. 2. 23. & 22. 12.

5 Ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.

v. 6. 1 Cor. 9. 11, 14.

6 Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι, ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.

v. 7. Luc. 16. 25. Rom. 2. 6. 1 Cor. 7. 10.

7 Μὴ πλανᾶσθε· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὃ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει.

v. 8. 2 Cor. 9. 6.

8 Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν· ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα, ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.

v. 9. 2 Thess. 3. 13.

9 Τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν, μὴ ἐκλυόμενοι.

10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. v. 10. Eph. 2. 10. 1 Tim. 5. 8.

11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρί.

12 Ὅσοι * θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται. v. 12. Phil. 3. 18.

13 Οὐδὲ γὰρ οἱ * περιτεμνόμενοι " αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν· ἀλλὰ * θέλουσιν" ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχήσωνται.

14 Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο * καυχᾶσθαι" εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, κἀγὼ τῷ κόσμῳ. v. 14. Rom. 6. 6. Gal. 2. 20.

15 Ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι * ἰσχύει", οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις. v. 15. Matt. 12. 50. Joh. 15. 14. 1 Cor. 7. 19. 2 Cor. 5. 16. Gal. 5. 6. Col. 3. 11.

16 Καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ * στοιχήσουσιν", εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ. v. 16. Psal. 125. 5. Rom. 2. 29. & 4. Gal. 3. 29.

v. 1. προσληφθῇ L. *ib.* † ἐξ ὑμῶν S. 1. *v.* 12. † γὰρ V. *v.* 13. περιτετμημένοι *Cp.* M. 1. N. 1. S. 2. *ib.* βούλονται *A.* *v.* 14. καυχήσασθαι *A.* *v.* 15. ἐστὶν *A.* *v.* 16. στοιχοῦσιν *A.*

17 Τοῦ

v. 17. 2 Cor. 4. 10.

17 Τοῦ λοιποῦ, κόπους
μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ
γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βα-
στάζω.
18 Η χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί.
Ἀμήν.

Πρὸς Γαλάτας ἐγράφη
ἀπὸ Ῥώμης.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Rom 1. 7. 1 Cor 1. 1. 2 Cor. 1. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος
Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θε-
λήματος Θεοῦ, τοῖς
ἁγίοις * τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέ-
σῳ, καὶ πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.

v. 2. Gal 1. 3. 1 Pet. 1. 2.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 3. 2 Cor 1. 3. 1 Pet. 1. 3.

3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ
πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ εὐλογήσας ἡμᾶς
ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευμα-
τικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις * ἐν″
Χριστῷ·

v. 4. Luc 1. 75. Rom 8. 29. 30. Eph. 5. 27. Col 1. 22. 2 Thess. 2. 13. 2 Tim. 1. 9. & 2. 10. Tit 1. 9. & 2. 10. Tit 2. 12. Jac. 2. 5. 1 Pet. 1. 2.

4 Καθὼς ἐξελέξατο ἡμᾶς
ἐν αὐτῷ πρὸ καταβολῆς κό-
σμου, εἶναι ἡμᾶς ἁγίους καὶ
ἀμώμους κατενώπιον αὐτοῦ
* ἐν ἀγάπῃ.

v. 5. Rom. 8. 15. 29. 30. Gal 4. 5.

5 Προορίσας ἡμᾶς εἰς
υἱοθεσίαν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ
εἰς αὐτὸν, κατὰ τὴν εὐδοκί-
αν τοῦ θελήματος αὐτοῦ,

v. 6. Matt. 3. 17. & 17. 5.

6 Εἰς ἔπαινον δόξης τῆς
χάριτος αὐτοῦ, * ἐν ᾗ″ ἐχα-
ρίτωσεν ἡμᾶς ἐν τῷ ἠγαπη-
μένῳ *·

v. 7. Actor 20. 28. Rom 3. 24. & 9. 23. Eph. 2. 7. & 3. 8. 16. Col. 1. 14. Phil. 4. 19. 1 Pet. 1. 18. 19. Heb. 9. 12.

7 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπο-
λύτρωσιν διὰ τοῦ αἵματος
αὐτοῦ, τὴν ἄφεσιν τῶν παρα-
πτωμάτων, κατὰ τὸν πλοῦτον
τῆς χάριτος αὐτοῦ·
8 Ἧς ἐπερίσσευσεν εἰς ἡ-
μᾶς ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ φρο-
νήσει.

v. 1. † πᾶσι *A.* R 1. *s.* 1. *v.* 3. — *Cu.* *v.* 4. *Cu.* *hic ponit punct. & connectit* ἐν ἀγάπῃ *cum vers. seq.* *v.* 6. ἧς *A.* R. 1. *s.* 2. *ib.* † υἱῷ αὐτοῦ *Cl.*

9 Γιν-

v. 9. Rom. 16. 25. Eph. 3. 9. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 9. Tit. 1. 2. 1 Pet. 1. 20.

9 Γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ κατὰ τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ, ἣν προέθετο ἐν αὐτῷ·

v. 10. Gen. 49. 10. Dan. 9. 24. Gal. 4. 4. Col. 1. 20.

10 * Εἰς οἰκονομίαν " τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τά * τε ἐν " τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς·

v. 11. Act. 26. 18. Rom. 8. 17. Col. 1. 12.

11 Ἐν αὐτῷ, ἐν ᾧ καὶ * ἐκληρώθημεν ", προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν * τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ θελήματος αὐτοῦ·

12 Εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον * τῆς δόξης αὐτοῦ ", τοὺς προηλπικότας ἐν τῷ Χριστῷ·

v. 13. Rom. 8. 15, 16. 2 Cor. 1. 22 & 5. 5. Eph. 4. 30.

13 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς, ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν· ἐν ᾧ * καὶ " πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ·

v. 14. Exod. 19. 5. Deut. 7. 6 & 14. 2. & 26. 18. Rom. 8. 23. 2 Cor. 1. 22 & 5. 5. 1 Pet. 2. 9.

14 * Ὅς " ἐστιν ἀῤῥαβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως *, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ.

v. 15. Phil. 1. 3. Col. 1. 3. 1 Thess. 1. 2. 2 Thess. 1. 3.

15 Διὰ τοῦτο κἀγὼ, ἀκούσας τὴν καθ' ὑμᾶς πίστιν ἐν τῷ Κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ τὴν ἀγάπην τὴν εἰς πάντας τοὺς ἁγίους,

v. 16. Rom. 1. 9. Phil. 1. 3, 4. 1 Thess. 1. 2. 2 Thess. 1. 3.

16 * Οὐ παύομαι " εὐχαριστῶν ὑπὲρ ὑμῶν, μνείαν ὑμῶν ποιούμενος * ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου·

17 Ἵνα ὁ Θεὸς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατὴρ τῆς δόξης, δώῃ ὑμῖν Πνεῦμα σοφίας καὶ ἀποκαλύψεως, * ἐν ἐπιγνώσει " αὐτοῦ·

18 Πεφωτισμένους τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς * διανοίας " ὑμῶν, εἰς τὸ εἰδέναι ὑμᾶς τίς ἐστιν ἡ ἐλπὶς τῆς κλήσεως αὐτοῦ, καὶ τίς ὁ πλοῦτος τῆς δόξης τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν τοῖς ἁγίοις·

v. 19. 20. Col. 2. 12.

19 Καὶ τί τὸ ὑπερβάλλον μέγεθος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ εἰς * ἡμᾶς " τοὺς πιστεύοντας κατὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ κράτους τῆς ἰσχύος αὐτοῦ,

v. 20. Psal. 110. 1. Act. 2. 24. 1 Cor. 15. 25. Col. 3. 1. Phil. 2. 9. Heb. 1. 3. & 10. 12. 1 Pet. 3. 22.

20 Ἣν ἐνήργησεν ἐν τῷ Χριστῷ, ἐγείρας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· καὶ * ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ " αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις,

v. 21. Phil. 2. 9. Col. 2. 10.

21 Ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως

v. 10. εἰκονομίᾳ V. & κατὰ τὴν pro εἰς A. ib. ἐπὶ E. M. 1. N. 1. v. 11. ἐκλήθημεν A. ib. + τοῦ Θεοῦ S 1. v. 12. δόξης Cu. v. 13. — Cu. v. 14. ὃ A ib. + ἡμῶν N. 1. v. 16. ἀδελφοί, οὐ παύσομαι S 1. ib. + πάντοτε Cu v. 17. εἰς ἐπίγνωσιν V. v. 18. καρδίας A. Cp. E. L. M. 1. N. 1. S. om. V. 20. καθίσας αὐτὸν ἐκ δεξιῶν A. *sic* καθίσας pro ἐκάθ. R. 2. S. 2. V. W.

καὶ

καὶ κυριότητος, καὶ παντὸς ὀ-
νόματος ὀνομαζομένου οὐ μό-
νον ἐν τῷ αἰῶνι τούτῳ, ἀλλὰ
καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

v. 22, 23. Psal. 8. 7. 8. 2 Matt. 28. 18. 1 Cor. 15. 27. Heb. 2. 8. Rom. 12. 5. 1 Cor. 12. 6. 27. Eph. 4. 12, 15, 16 & 5. 23, 30. Col. 1. 18. & 3. 11,

22 Καὶ πάντα ὑπέταξεν
ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ· καὶ
αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ
* πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ",
23 Ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα
αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ
* πάντα ἐν πᾶσι πληρου-
μένου.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Col. 2. 13.

1 ΚΑὶ ὑμᾶς ὄντας νεκροὺς
τοῖς παραπτώμασι καὶ
ταῖς ἁμαρτίαις *.

v. 2. Joh. 12. 31 & 14. 30 & 16. 11. 1 Cor. 6. 11. Eph. 5. 6. & 6. 12. Col. 3. 6, 7. Tit. 3. 3.

2 Ἐν αἷς ποτὲ περιεπα-
τήσατε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦ κό-
σμου τούτου, κατὰ τὸν ἄρχοντα
τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, τοῦ
πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦν-
τος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπει-
θείας,

v. 3. Col. 3. 7. Tit. 3. 3.

3 Ἐν οἷς καὶ ἡμεῖς πάντες
ἀνεστράφημέν ποτε ἐν ταῖς
ἐπιθυμίαις τῆς σαρκὸς ἡμῶν,
ποιοῦντες * τὰ θελήματα"
τῆς σαρκὸς καὶ τῶν * δια-
νοιῶν"· καὶ ἦμεν τέκνα φύσει
ὀργῆς, ὡς καὶ οἱ λοιποί·

v. 4. Rom. 10. 12.

4 Ὁ δὲ Θεὸς, πλούσιος
ὢν ἐν ἐλέει, * διὰ" τὴν πολ-
λὴν * ἀγάπην" αὐτοῦ ἣν ἠ-
γάπησεν ἡμᾶς,

v. 5. Rom. 5. 6, 8, 10 & 6. 4, 5, 8. & 8. 11. Col. 2. 12, 13. & 3. 1. 3. Act. 15. 11. Tit. 3. 5.

5 Καὶ ὄντας ἡμᾶς νεκροὺς
τοῖς παραπτώμασι, συνεζω-
οποίησε τῷ Χριστῷ· (* χά-
ριτί ἐστε σεσωσμένοι·)
6 Καὶ συνήγειρε, καὶ συνε-
κάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρανίοις
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·
7 Ἵνα ἐνδείξηται ἐν τοῖς
αἰῶσι τοῖς ἐπερχομένοις * τὸν
ὑπερβάλλοντα πλοῦτον" τῆς
χάριτος αὐτοῦ, ἐν χρηστό-
τητι ἐφ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ·

v. 8. Matt. 16. 17. Rom. 3. 24. & 4. 16. Phil. 1. 29. Tit. 3. 5.

8 Τῇ γὰρ * χάριτί ἐστε σε-
σωσμένοι * διὰ τῆς πίστεως·
καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν· Θεοῦ
τὸ δῶρον·

v. 9. Rom. 3. 20, 27. & 4. 2. & 9. 11. & 11. 6. 1 Cor. 1. 29, 30. 2 Tim. 1. 9. Tit. 3. 5.

9 Οὐκ ἐξ ἔργων, ἵνα μή
τις καυχήσηται.

v. 10. Psal. 100. 3. Esa. 29. 23. 2 Cor. 5. 17. Eph. 1. 4. & 4. 24. Tit. 2. 14.

10 Αὐτοῦ γάρ ἐσμεν ποί-
ημα, κτισθέντες ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς,
οἷς προητοίμασεν ὁ Θεὸς,
ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσω-
μεν.

v. 11. 1 Cor. 12. 2. Eph. 5. 8. Col. 1. 21.

11 Διὸ μνημονεύετε ὅτι
ὑμεῖς ποτὲ * τὰ ἔθνη ἐν σαρ-
κὶ, οἱ λεγόμενοι ἀκροβυστία
ὑπὸ τῆς λεγομένης περιτομῆς
ἐν σαρκὶ χειροποιήτου·

v. 22. πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν V. v. 23. † τὰ A. v. 1. † ὑμῶν *A. Cl.* s. 1. & ἐπιθυμίαις *pro* ἁμαρτίαις R. 1. v. 3. τὸ θέλημα V. *ib.* ἐπιθυμιῶν N. 1. v. 4. κατὰ L. *ib.* εὐσπλαγχνίαν E. G. & — αὐτοῦ Cu. v. 5. † ȣ τῇ *Cl.* V. v. 7. τὸ ὑπερβάλλον πλοῦτος *A.* & ὑπερχομένοις *pro* ἐπερχομ. *Cu.* v. 8. † αὐτοῦ *Cu.* *ib.* † ἐσμὲν & — ἐστὲ *Cu.* v. 11. † οἱ ποτὲ V.

12 * Οὐ

v. 12. Rom. 9. 4.

12 * Ὅτι ἦτε ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ χωρὶς Χριστοῦ, ἀπηλλοτριωμένοι τῆς πολιτείας τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ ξένοι τῶν * διαθηκῶν τῆς ἐπαγγελίας", ἐλπίδα μὴ ἔχοντες, καὶ ἄθεοι ἐν τῷ κόσμῳ·

13 Νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν, ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ.

v. 14. Esa. 9. 5, 6. Mich. 5. 5. Joh. 10. 16. & 16. 33. Act. 10. 36. Rom. 5. 1. Col. 1. 20. Gal. 3. 29.

14 Αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἓν, καὶ τὸ μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας·

v. 15. 2 Cor. 5. 17. Gal. 6. 15. Col. 2. 14.

15 * Τὴν ἔχθραν" ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ, τὸν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας· ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἕνα καινὸν ἄνθρωπον, ποιῶν εἰρήνην,

v. 16. Rom. 6. 6. & 8. 3. Col. 1. 20. & 2. 14.

16 Καὶ ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἑνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τὴν ἔχθραν ἐν αὐτῷ.

v. 17. Psal. 148. 14. Esa. 57. 19.

17 Καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν, καὶ * τοῖς ἐγγύς.

v. 18. Joh. 10. 9. & 14. 6. Rom. 5. 2. Eph. 3. 12. Heb. 4. 16. & 10. 19, 20.

18 Ὅτι δι' αὐτοῦ ἔχομεν τὴν * προσαγωγὴν" οἱ ἀμφότεροι ἐν ἑνὶ Πνεύματι πρὸς τὸν πατέρα.

19 Ἄρα οὖν οὐκέτι ἐστὲ ξένοι καὶ πάροικοι, ἀλλὰ * συμπολῖται τῶν ἁγίων καὶ οἰκεῖοι τοῦ Θεοῦ. v. 19. Gal. 6. 10. Phil. 3. 20. Heb. 12. 22, 23.

20 Ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου * αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· v. 20. Psal. 118. 22. Esa. 28. 16. Matt. 16. 18. 1 Cor. 3. 9, 10. 1 Pet. 2. 4, 5. Apoc. 21. 14.

21 Ἐν ᾧ πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ συναρμολογουμένη αὔξει εἰς ναὸν ἅγιον ἐν Κυρίῳ·

22 Ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς συνοικοδομεῖσθε εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι *. v. 21. 1 Cor. 3. 17. & 6. 19. 2 Cor. 6. 16. Eph. 4. 16. v. 22. 1 Pet. 2. 5.

ΚΕΦ. γ΄. III.

1 Τούτου χάριν ἐγὼ Παῦλος ὁ δέσμιος τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ ὑπὲρ ὑμῶν τῶν ἐθνῶν *. v. 1. Actor 21. 33. Eph. 4. 1. Phil. 1. 7, 13, 14, 16. Col. 1. 24. & 4. 3. 2 Tim. 1. 8. & 2. 10.

2 Εἴγε * ἠκούσατε τὴν οἰκονομίαν τῆς χάριτος * τοῦ Θεοῦ" τῆς δοθείσης μοι εἰς ὑμᾶς· Phil. v. 1. v. 2. Act. 9. 15. & 13. 2. Rom. 1. 5. 1 Cor. 4. 1. Gal. 1. 16. Eph. 3. 8.

3 Ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν * ἐγνώρισέ" μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ· v. 3. Actor 22. 17, 21. & 26. 16, 17. Rom. 16. 25. Gal. 1. 12.

4 Πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνε- Eph. 1. 9, 10. Col. 1. 26.

v. 12. οἱ V. *ib.* ἐπαγγελιῶν τῆς διαθήκης R. I. v. 15. τὰς ἔχθρας V. *sic etiam vers. seq.* v. 17. † εἰρήνην *Cl.* R. I. v. 18 εἰρήνη *Cu.* v. 19. † ἐστε *A.* R. I. & πολῖται *pro* συμπολ. V. v. 20. † λίθου *Cl.* v. 21. † ἁγίῳ V. v. 1. † πρεσβεύω S. I. κεκαύχημαι S. *al.* & πάντων *pro* ἐθνῶν R. S. v. 2. † καὶ *Cu.* *ib.* αὐτοῦ *A.* v. 3. ἐγνωρίσθη *A.* S. 3. V.

σίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ
Χριστοῦ·
5 Ὃ * ἐν " ἑτέραις γενε-
v. 5. Act. 10. 28. αῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς
τῶν ἀνθρώπων, ὡς νῦν ἀπε-
καλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστό-
λοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν
Πνεύματι *.
v. 6. 6 Εἶναι τὰ ἔθνη συγκλη-
Gal. 3. 29. 20. ρονόμα καὶ σύσσωμα, καὶ
& 3. 14. συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας
Eph. 2. αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ, διὰ τοῦ
15, 16. εὐαγγελίου·
v. 7. 7 Οὗ * ἐγενόμην " διά-
Rom. 1. 5. Col. [illegible] κονος κατὰ τὴν δωρεὰν τῆς
χάριτος τοῦ Θεοῦ * τὴν δο-
θεῖσάν " μοι κατὰ τὴν ἐνέρ-
γειαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
v. 8. 8 Ἐμοὶ τῷ ἐλαχιστοτέρῳ
Act. 9. 15. πάντων * τῶν ἁγίων " ἐδόθη
& 13. 2. ἡ χάρις αὕτη, * ἐν " τοῖς
& 22. 21. & 26. 17. ἔθνεσιν εὐαγγελίσασθαι τὸν ἀ-
1 Cor. 15. 9. νεξιχνίαστον πλοῦτον τοῦ Χρι-
Gal. 1. 16. & 2. 8. στοῦ,
1 Tim. 1. 13. 15. 9 Καὶ φωτίσαι * πάν-
& 2. 7. τας " τίς ἡ * κοινωνία " τοῦ
2 Tim. 1. 11. μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου
v. 9. Joh. 1. 3. ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ, τῷ
Rom. 16. 25. τὰ πάντα κτίσαντι * διὰ Ἰη-
Eph. 1. 9. σοῦ Χριστοῦ ".
Col. 1. 16. 26. 10 Ἵνα γνωρισθῇ νῦν ταῖς
2 Tim. 1. 10. ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν
Tit. 1. 2, 3. τοῖς ἐπουρανίοις, διὰ τῆς ἐκ-
Heb. 1. 2. κλησίας, ἡ πολυποίκιλος
1 Pet. 1. 20. σοφία τοῦ Θεοῦ·
v. 10. 1 Pet. 1. 12.

11 Κατὰ πρόθεσιν τῶν αἰ-
ώνων, ἣν ἐποίησεν ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.
12 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παῤ- v. 12.
ῥησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν Joh. 10. 9. & 14. 6.
ἐν * πεποιθήσει " διὰ τῆς πί- Rom. 5. 2. Eph. 2.
στεως αὐτοῦ. 18. Heb. 10.
13 Διὸ αἰτοῦμαι μὴ ἐκ- 19.
κακεῖν ἐν ταῖς θλίψεσί μου v. 13. Sup. v. 1.
ὑπὲρ ὑμῶν, ἥτις ἐστὶ δόξα Phil. 1.
ὑμῶν. 14. 1 Thess. 3.
14 Τούτου χάριν κάμπτω 3. Col. 1. 24.
τὰ γόνατά μου πρὸς τὸν πα-
τέρα * τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ ",
15 Ἐξ οὗ πᾶσα πατριὰ
ἐν * οὐρανοῖς " καὶ ἐπὶ γῆς ὀ-
νομάζεται·
16 Ἵνα δῴη ὑμῖν κατὰ v. 16.
* τὸν πλοῦτον " τῆς δόξης αὐτοῦ, 2 Cor. 4. 16
δυνάμει κραταιωθῆναι διὰ Eph. 6.
τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ εἰς τὸν 10.
ἔσω ἄνθρωπον·
17 Κατοικῆσαι τὸν Χριστὸν v. 17.
διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρ- Col. 2. 7.
δίαις ὑμῶν·
18 Ἐν ἀγάπῃ ἐῤῥιζω-
μένοι καὶ τεθεμελιωμένοι·
ἵνα ἐξισχύσητε καταλαβέσθαι
σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις, τί τὸ
πλάτος, καὶ μῆκος, καὶ βά-
θος, καὶ ὕψος·
19 Γνῶναί τε τὴν ὑπερ-
βάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀ-
γάπην τοῦ Χριστοῦ· ἵνα

v. 5. — v. *ib.* † ἁγίῳ *Cp.* *v.* 7. ἐγενήθην *A.* *ib.* τῆς δοθείσης *A.* L. S. 2. v. *v.* 8. — *Cu.* *ib.* — *A.* *v.* 9. — *A.* *ib.* οἰκονομία *Cp.* E. L. M. I. N. I. S. *om.* v. *ib.* — *A.* *Cl.* *v.* 12. ἐλευθερία *Cu.* *v.* 14. — *A.* *ib.* οὐρανῷ R. 2. *v.* 16. τὸ πλοῦτος *A.*

* πλη-

* πληρωθῆτε" εἰς πᾶν τὸ
πλήρωμα τοῦ Θεοῦ.
v. 20. 20 Τῷ δὲ δυναμένῳ
Rom. 16. * ὑπὲρ" πάντα ποιῆσαι ὑ-
25. Jud. v. 24. πὲρ ἐκ περισσοῦ ὧν αἰτούμε-
θα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύ-
ναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν
* ἡμῖν",
21 Αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ
ἐκκλησίᾳ * ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,
εἰς πάσας τὰς γενεὰς τοῦ
αἰῶνος τῶν αἰώνων. ἀμήν.

ΚΕΦ. δʹ. IV.

v. 1. Gen. 17. 1 ΠΑρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ
1. ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ,
1 Cor. 7. ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλή-
20. Vid. Eph. σεως ἧς ἐκλήθητε,
2. 1. Phil. 1. 2 Μετὰ πάσης ταπεινο-
27. φροσύνης καὶ πρᾳότητος, μετὰ
Col. 1. 10. 1 Thess. 2. μακροθυμίας, ἀνεχόμενοι
12. ἀλλήλων ἐν ἀγάπῃ·
v. 2. Col. 3. 12. 3 Σπουδάζοντες τηρεῖν
& 3. 12. τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος
1 Thess. 5. 14. ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰ-
v. 4. Rom. 12. ρήνης.
5. 1 Cor. 12. 4 Ἓν σῶμα καὶ ἓν Πνεῦ-
4. 11. μα, καθὼς * καὶ" ἐκλήθητε
Eph. 2. 16. ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως
v. 5. 6. * ὑμῶν".
1 Cor. 8. 5 Εἷς Κύριος, μία πί-
4. 6. & 12. 5. στις, ἓν βάπτισμα·
v. 6. Mal. 2. 6 Εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ
10. 1 Cor. 12. 6.

πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ
διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν * ὑ-
μῖν".
7 Ἑνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐ- v. 7. Rom. 12.
δόθη ἡ χάρις * κατὰ τὸ μέ- 3. 6.
τρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. 1 Cor. 12. 11.
8 Διὸ λέγει· Ἀναβὰς εἰς v. 8. Psal. 68.
ὕψος, * ᾐχμαλώτευσεν αἰ- 19.
χμαλωσίαν, καὶ" ἔδωκε δό- Col. 2. 15.
ματα τοῖς ἀνθρώποις.
9 Τὸ δὲ, ἀνέβη, τί ἐστιν v. 9. Joh. 3. 13.
εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη * πρῶ- & 6. 62.
τον" εἰς τὰ κατώτερα * μέ-
ρη" τῆς γῆς;
10 Ὁ καταβὰς, αὐτός v. 10. Act. 2. 33.
ἐστι καὶ ὁ ἀναβὰς ὑπεράνω
πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πλη-
ρώσῃ τὰ πάντα.
11 Καὶ αὐτὸς ἔδωκε, τοὺς v. 11. Act. 21. 8.
μὲν, ἀποστόλους· τοὺς δὲ, προ- Rom. 12.
φήτας· τοὺς δὲ, εὐαγγελι- 7. 1 Cor. 12.
στάς· τοὺς δὲ, ποιμένας καὶ 28. 2 Tim. 4.
διδασκάλους, 5.
12 Πρὸς τὸν καταρτισμὸν v. 12. Rom. 12.
τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον † δια- 5. 1 Cor. 12.
κονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ 27.
σώματος τοῦ Χριστοῦ· Eph. 1.
13 Μέχρι καταντήσωμεν 23. & 5. 23.
* οἱ" πάντες εἰς τὴν ἑνότητα Col. 1.
τῆς πίστεως, καὶ τῆς ἐπιγνώσεως 24.
τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα
τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας
τοῦ πληρώματος τοῦ Χρι-
στοῦ·

v. 19. πληρωθῇ R. 1. v. 20. — *Cl.* *ib.* ὑμῖν *Cu.* v. 21. † καὶ *A.* R. 2. v. 4. — R. 1. *ib.* ἡμῶν N. 1. v. 6. ἡμῖν Cp. L. N. 1. S. 2. *at* — *A.* & — καὶ *ante* ἐν R. 1. v. 7. † αὕτη S. 1. & — ἡ R. 1. v. 8. αἰχμαλωτεύσας αἰχμαλωσίαν *A.* v. 9. — *A.* *ib.* — *Cu.* v. 12. † τῆς *Cu.* v. 13. — *Cu.*

v. 14. Esa. 28. 9. Matt. 11. 7. 1 Cor. 14. 20. Heb. 13. 9.

14 Ινα μηκέτι ὦμεν νήπιοι, κλυδωνιζόμενοι καὶ περιφερόμενοι παντὶ ἀνέμῳ τῆς διδασκαλίας, ἐν τῇ κυβείᾳ τῶν ἀνθρώπων, ἐν πανουργίᾳ πρὸς * τὴν μεθοδείαν" τῆς πλάνης *.

v. 15. Eph. 1. 22. & 2. 21. & 5. 23. Col. 1. 18.

15 Αληθεύοντες δὲ ἐν ἀγάπῃ, αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ, ὁ Χριστός·

v. 16. Rom. 12. 5. 1 Cor. 12. 27. Eph. 2. 21.

16 Ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου * μέρους" τὴν αὔξησιν τοῦ σώματος ποιεῖται, εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ.

v. 17. Rom. 1. 21. 1 Pet. 4. 3.

17 Τοῦτο οὖν λέγω, καὶ μαρτύρομαι ἐν Κυρίῳ, μηκέτι ὑμᾶς περιπατεῖν, καθὼς καὶ τὰ * λοιπὰ" ἔθνη περιπατεῖ, ἐν ματαιότητι τοῦ νοὸς αὐτῶν,

v. 18. Eph. 2. 12. 1 Thess. 4. 5.

18 * Ἐσκοτισμένοι" τῇ διανοίᾳ, ὄντες ἀπηλλοτριωμένοι τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ἄγνοιαν τὴν οὖσαν ἐν αὐτοῖς, διὰ τὴν πώρωσιν τῆς καρδίας αὐτῶν·

v. 19. Rom. 1. 24. 26.

19 Οἵτινες * ἀπηλγηκότες" ἑαυτοὺς παρέδωκαν τῇ ἀσελγείᾳ, εἰς ἐργασίαν ἀκαθαρσίας πάσης * ἐν πλεονεξίᾳ".

20 Ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως ἐμάθετε τὸν Χριστόν·

21 Εἴ γε αὐτὸν ἠκούσατε, καὶ ἐν αὐτῷ ἐδιδάχθητε, καθώς ἐστιν ἀλήθεια ἐν τῷ Ἰησοῦ·

22 Ἀποθέσθαι ὑμᾶς, κατὰ τὴν προτέραν ἀναστροφὴν, τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον τὸν φθειρόμενον κατὰ * τὰς ἐπιθυμίας" τῆς ἀπάτης·

v. 22. Rom. 6. 6. Eph. 2. 2. 3. Col. 2. 11 & 3. 9. &c. Heb. 12. 1. 1 Pet. 2. 1. & 4. 2.

23 * Ἀνανεοῦσθαι" δὲ τῷ πνεύματι τοῦ νοὸς ὑμῶν,

v. 23. 24. Rom. 6. 4. & 12. 2. 2 Cor. 5. 17. Col. 3. 10.

24 Καὶ * ἐνδύσασθαι" τὸν καινὸν ἄνθρωπον, τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι * τῆς ἀληθείας".

v. 25. Zach. 8. 16. Rom. 12. 5.

25 Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος, λαλεῖτε ἀλήθειαν, ἕκαστος μετὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ· ὅτι ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη.

v. 26. Psal. 4. 5.

26 Ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἁμαρτάνετε· ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδυέτω ἐπὶ τῷ παροργισμῷ ὑμῶν·

v. 27. Jac. 4. 7. 1 Pet. 5. 9.

27 Μήτε δίδοτε τόπον τῷ διαβόλῳ.

v. 28. Act. 20. 34. 1 Thess. 4. 11. 2 Thess. 3. 8. 12.

28 Ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, μᾶλλον δὲ κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς * χερσὶν, ἵνα

v. 14. τὰς μεθοδείας A. ib. † διαβόλου A. v. 16. μέλους A. v. 17. — A. Cl. W. v. 18. ἐσκοτωμένοι A. v. 19. ἀπηλπικότες Cl. ib. καὶ πλεονεξίας Cu. v. 22. τὴν ἐπιθυμίαν Cu. v. 23. ἀνανεοῦσθε Cu. v. 24. ἐνδύσασθε Cu. ib. καὶ ἀληθείᾳ Cu. v. 28. † ἰδίαις A. Cp. R. 1. S. 2. V.

ἔχῃ μεταδιδόναι τῷ χρείαν ἔχοντι.

v. 29. Matt. 12. 36. Eph. 5. 3. 4. Col. 3. 16.

29 Πᾶς λόγος σαπρὸς ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν μὴ ἐκπορευέσθω· ἀλλ᾽ εἴ τις ἀγαθὸς πρὸς οἰκοδομὴν * τῆς χρείας", ἵνα δῷ χάριν τοῖς ἀκούουσι.

v. 30. Esa. 7. 13. & 63. 10. Luc. 21. 28. Rom. 8. 18, 23. 2 Cor. 1. 22 & 5. 5. Eph. 1. 13, 14.

30 Καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ ἐσφραγίσθητε * εἰς ἡμέραν" ἀπολυτρώσεως.

v. 31. Col. 3. 19.

31 Πᾶσα πικρία, καὶ θυμὸς, καὶ ὀργὴ, καὶ κραυγὴ, καὶ βλασφημία, ἀρθήτω ἀφ᾽ ὑμῶν, σὺν πάσῃ κακίᾳ.

v. 32. Matt. 6. 14. Marc. 11. 25. Phil. 2. 1. Col. 3. 12, 13.

32 Γίνεσθε * δὲ" εἰς ἀλλήλους χρηστοὶ, εὔσπλαγχνοι, χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, καθὼς καὶ * ὁ Θεὸς ἐν Χριστῷ" ἐχαρίσατο * ὑμῖν".

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. Matt. 5. 45, 48. Luc. 6. 36. v. 2. Joh. 13. 34. & 15. 12. Gal. 2. 20. 1 Thess. 4. 9. Tit. 2. 14. Heb. 8. 3. & 9. 14. 1 Pet. 3. 18. 1 Joh. 3. 11, 23. & 4. 21.

1 Γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ Θεοῦ, ὡς τέκνα ἀγαπητά·

2 Καὶ περιπατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ, εἰς ὀσμὴν εὐωδίας.

v. 3. Sup. 4. 19. Marc. 7. 21. Gal. 5. 19. Col. 3. 5.

3 Πορνεία δὲ καὶ πᾶσα ἀκαθαρσία ἢ πλεονεξία μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν, καθὼς πρέπει ἁγίοις·

v. 4. Eph. 4. 29.

4 * Καὶ" αἰσχρότης, * καὶ" μωρολογία, ἢ εὐτραπελία, * τὰ οὐκ ἀνήκοντα", ἀλλὰ * μᾶλλον" εὐχαριστία.

v. 5. 1 Cor. 6. 10. Gal. 5. 19. Col. 3. 5. Apoc. 22. 15.

5 Τοῦτο γάρ * ἐστε" γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος, ἢ ἀκάθαρτος, ἢ πλεονέκτης, * ὅς ἐστιν εἰδωλολάτρης", οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ.

v. 6. Jer. 29. 8. Matt. 24. 4. Marc. 13. 5. Luc. 21. 8. Rom. 1. 18. Eph. 2. 2. Col. 3. 6. 2 Thess. 2. 3.

6 Μηδεὶς ὑμᾶς ἀπατάτω κενοῖς λόγοις· διὰ ταῦτα γὰρ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Μὴ οὖν γίνεσθε συμμέτοχοι αὐτῶν.

v. 8. Luc. 16. 8. Joh. 12. 36. 2 Cor. 3. 18. 1 Thess. 1. 9. & 5. 5.

8 Ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε·

v. 9. Gal. 5. 22.

9 (Ὁ γὰρ καρπὸς τοῦ * Πνεύματος" ἐν πάσῃ ἀγαθωσύνῃ καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ)

v. 10. Rom. 12. 2.

10 Δοκιμάζοντες τί ἐστιν εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ.

v. 11. Matt. 18. 17. Rom. 6. 21. & 13. 12. 1 Cor. 5. 8. & 10. 20. 2 Cor. 6. 14. 2 Thess. 3. 14. Heb. 9. 14.

11 Καὶ μὴ συγκοινωνεῖτε τοῖς ἔργοις τοῖς ἀκάρποις τοῦ σκότους, μᾶλλον δὲ καὶ ἐλέγχετε.

v. 29. πίστεως *Cl.* v. v. 30. ἐν ἡμέρᾳ v. v. 32. — *Cu. ib.* Χριστὸς *Cp.* Θεὸς s. 1. *ib.* ἡμῖν *Ca.* v. 4. ἢ *bis pro* καὶ *A. ib.* ἀνήκ. ἀνῆκεν *A.* v. *ib.* μόνον s. 1. v. 5. ἴστε *A.* R. 3. *ib.* ὃ ἐστιν εἰδωλολατρεία v. v. 9. φωτὸς *A. Cl.* S. 2. V.

12 Τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν, αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν.

v. 13. John 3. 20. 21. Heb. 4. 13.

13 Τὰ δὲ πάντα ἐλεγχόμενα, ὑπὸ τοῦ φωτὸς φανεροῦται. πᾶν γὰρ τὸ φανερούμενον, φῶς ἐστι.

v. 14. Esa. 26. 19. & 60. 1. Joh 5. 25. Rom. 6. 4. 5. & 13. 11. 1 Cor. 15. 34. Eph. 2. 5. Col. 3. 1. 1 Thess. 5. 5.

14 Διὸ λέγει· Ἔγειραι ὁ καθεύδων, καὶ ἀνάστα ἐκ τῶν νεκρῶν, καὶ * ἐπιφαύσει σοι ὁ Χριστός".

15 Βλέπετε οὖν * πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε· μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοί·

v. 15. 16. Col 4. 5.

16 Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι.

v. 17. Rom. 12. 2. 1 Thess. 4. 3.

17 Διὰ τοῦτο μὴ γίνεσθε ἄφρονες, ἀλλὰ * συνιέντες" τί τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου.

v. 18. Prov. 20. 1. & 23. 20. &c. Esa. 5. 11, 22. Luc. 21. 34.

18 Καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνῳ, ἐν ᾧ ἐστιν ἀσωτία, ἀλλὰ * πληροῦσθε * ἐν Πνεύματι".

v. 19. Col. 3. 16.

19 Λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς *· ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν * τῇ καρδίᾳ" ὑμῶν τῷ Κυρίῳ·

v. 20. Col. 3. 17. 1 Thess. 5. 18. Heb. 13. 15. 1 Pet. 2. 5.

20 Εὐχαριστοῦντες πάντοτε ὑπὲρ πάντων, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῷ Θεῷ καὶ πατρί·

v. 21. 1 Pet. 5. 5.

21 Ὑποτασσόμενοι ἀλλήλοις ἐν φόβῳ * Θεοῦ".

v. 22. Gen. 3. 16. 1 Cor. 14. 34. Col. 3. 18. Tit. 2. 5. 1 Pet. 3. 1.

22 Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν * ὑποτάσσεσθε", ὡς τῷ Κυρίῳ·

v. 23. Rom. 12. 5. 1 Cor. 11. 3. & 12. 27. Eph. 1. 22, 23. & 4. 12, 15. Col. 1. 18, 24.

23 Ὅτι ὁ ἀνήρ ἐστι κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας· * καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος".

24 Ἀλλ' ὥσπερ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί.

v. 25. Gal. 1. 4. Eph. 5. 2. Col. 3. 19. 1 Pet. 3. 7.

25 Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας * ἑαυτῶν", καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς·

v. 26. Joh. 3. 5. & 15. 3. & 17. 17. Tit. 3. 5. 1 Pet. 3. 21.

26 Ἵνα αὐτὴν ἁγιάσῃ, καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι·

v. 27. Cant. 4. 7. Eph. 1. 4. Col. 1. 22.

27 Ἵνα παραστήσῃ * αὐτὴν" ἑαυτῷ ἔνδοξον, τὴν ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν σπίλον, ἢ ῥυτίδα", ἤ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ᾖ ἁγία καὶ ἄμωμος.

28 Οὕτως ὀφείλουσιν * οἱ

v. 14. ἐπιψαύσῃς τοῦ Χριστοῦ Cu. v. 15. † ἀδελφοί A. v. v. 17. συνιέντες A. v. 18. † μᾶλλον s. 1. ib. τοῦ πνεύματος ἁγίου v. v. 19. † ἐν χάριτι A. ib. ταῖς καρδίαις A Cl. v. v. 21. Χριστοῦ Cp. s. 3. Χριστοῦ Ἰησοῦ Cu. v. 22. ὑποτασσέσθωσαν A. s. 3. v. v. 23. αὐτὸς σωτὴρ τοῦ σώματος R. 1. & ὁ pro ἐστὶ A. v. 25. — A. v. 27. αὐτὸς A. Cl. s. 2. v. v. 28. † καὶ A.

ἄνδρες

ἄνδρες ἀγαπᾷν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς * τὰ ἑαυτῶν σώματα". ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.

29 Οὐδεὶς γάρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ * Κύριος" τὴν ἐκκλησίαν·

v. 30. Rom. 12. 5. 1 Cor. 6. 15. & 12. 27. 30 Ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, * ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ".

v. 31. Gen. 2. 24. Matt. 19. 5. Marc. 10. 7. 1 Cor. 6. 16. 31 Ἀντὶ τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσεται * πρὸς τὴν γυναῖκα" αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν.

32 Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν· ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστόν, καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

33 Πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἕνα, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα *.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

v. 1. Col. 3. 20. 1 ΤΑ τέκνα ὑπακούετε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν ἐν Κυρίῳ· τοῦτο γάρ ἐστι δίκαιον.

2 Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα· (ἥτις ἐστὶν ἐντολὴ πρώτη ἐν ἐπαγγελίᾳ·)

3 Ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἔσῃ μακροχρόνιος ἐπὶ τῆς γῆς. v. 2. Exod. 20. 12. Deut. 5. 16. Eccl. 3. 9. Matt. 15. 4. Matt. 7. 10.

4 Καὶ οἱ πατέρες μὴ παροργίζετε τὰ τέκνα ὑμῶν, ἀλλ' ἐκτρέφετε αὐτὰ ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου. v. 4. Deut. 6. 7. 20. Psal. 78. 4. Prov. 19. 8. & 29. 17. Col. 3. 21.

5 Οἱ δοῦλοι ὑπακούετε τοῖς κυρίοις κατὰ σάρκα, μετὰ φόβου καὶ τρόμου, ἐν ἁπλότητι τῆς καρδίας ὑμῶν, ὡς * τῷ Χριστῷ". v. 5. Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. 2 Pet. 2. 18.

6 Μὴ κατ' ὀφθαλμοδουλείαν ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ὡς δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ, ποιοῦντες τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκ ψυχῆς,

7 Μετ' εὐνοίας δουλεύοντες * τῷ Κυρίῳ, καὶ οὐκ ἀνθρώποις·

8 * Εἰδότες ὅτι ὃ ἐάν τι ἕκαστος ποιήσῃ" ἀγαθόν, τοῦτο * κομιεῖται" παρὰ τοῦ Κυρίου, εἴτε δοῦλος, εἴτε ἐλεύθερος. v. 8. Rom. 2. 6. 2 Cor. 5. 10.

9 Καὶ οἱ κύριοι τὰ αὐτὰ ποιεῖτε πρὸς αὐτούς, ἀνιέντες τὴν ἀπειλήν· εἰδότες v. 9. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Job. 34. 19. Sap. 6. 8.

Ib. τὸ σῶμα *Cu.* v. 29. Χριστὸς R. 2. S. I. v. 30. — *Cu.* v. 31. τῇ γυναικὶ *A* v. 23. † αὐτῆς V. v. 5. τῷ Κυρίῳ *A.* τοῦ Χριστοῦ *Cu* v. 7. † ὡς *A.* *Cp.* N. 1. S. 3. v. 8. εἰδότες ὅτι ἕκαστος ὃ ἂν ποιήσῃ *Cl. ib.* κομίσεται *A.*

ὅτι

Eccl. 35. 16. Act. 10. 34. Rom. 2. 11. Gal. 2. 6. Col. 3. 25. 26. & 4. 1. 1 Pet. 1. 17.

ὅτι καὶ * ὑμῶν αὐτῶν " ὁ Κύριός ἐστιν ἐν οὐρανοῖς, καὶ προσωποληψία οὐκ ἔστι παρ' αὐτῷ.

10 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ, καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.

v. 11. Rom 13. 12. 2 Cor. 6. 7. Col. 2. 11. 1 Thess. 5. 8.

11 Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, * πρὸς " τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδείας τοῦ διαβόλου.

v. 12. Luc. 22. 53. Joh. 12. 31. & 14. 30. Eph. 2. 2. Col. 1. 13.

12 Ὅτι οὐκ ἔστιν * ἡμῖν " ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους * τοῦ αἰῶνος " τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

v. 13. 2 Cor. 10. 4.

13 Διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ, καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι.

v. 14. Esa. 11. 5. & 59. 17. Luc. 12. 35. 2 Cor. 6. 7. 1 Thess. 5. 8. 1 Pet. 1. 13.

14 * Στῆτε οὖν " περιζωσάμενοι τὴν ὀσφὺν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης,

15 Καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἑτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης·

16 * Ἐπὶ " πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνήσεσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι·

v. 17. Esa. 59. 17. 1 Thess. 5. 8. Heb. 4. 12. Apoc. 1. 16. & 2. 16. & 19. 15.

17 Καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ πνεύματος, ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ·

v. 18. Matt. 24. 42. & 25. 13. Marc. 13. 33. Luc. 18. 1. Rom. 12. 12. Col. 4. 2. 1 Thess. 5. 17.

18 Διὰ πάσης προσευχῆς καὶ δεήσεως προσευχόμενοι ἐν παντὶ καιρῷ * ἐν Πνεύματι ", καὶ εἰς * αὐτὸ τοῦτο " ἀγρυπνοῦντες ἐν πάσῃ * προσκαρτερήσει καὶ " δεήσει περὶ πάντων τῶν ἁγίων,

v. 19. Act. 4. 29. Col. 4. 3. 2 Thess. 3. 1.

19 Καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα μοι * δοθείη " λόγος ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματός μου ἐν παρρησίᾳ, γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου,

v. 20. Act. 28. 20. 2 Cor. 5. 20.

20 Ὑπὲρ οὗ πρεσβεύω ἐν ἁλύσει, ἵνα ἐν αὐτῷ παρρησιάσωμαι, ὡς δεῖ με λαλῆσαι.

v. 21. Act. 20. 4. Col. 4. 7. 2 Tim. 4. 12. Tit. 3. 12.

21 Ἵνα δὲ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς τὰ κατ' ἐμὲ, τί πράσσω, * πάντα " ὑμῖν γνωρίσει Τυχικὸς ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ πιστὸς διάκονος ἐν Κυρίῳ·

v. 22. 2 Tim. 4. 12.

22 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα γνῶτε τὰ περὶ ἡμῶν, καὶ παρακαλέσῃ τὰς καρδίας ὑμῶν.

v. 9. καὶ αὐτῶν καὶ ὑμῶν *A.* & † καὶ ante αὐτῶν N. 1. R. 1. v. 11. εἰς *Cu.* v. 12. ὑμῖν *Cu. ib.* — *Cl.* V. v. 14. — *Cu.* v. 16. ἐν R. 1. v. 18. — N. 1. *ib.* αὐτῷ *A.* αὐτὸν *Cl. ib.* — *Cu.* v. 19. δοθῇ *A.* E. L. N. 1. v. 21. — *Cu.*

23 Εἰρήνη τοῖς ἀδελφοῖς καὶ * ἀγάπη '' μετὰ πίστεως ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.
24 Ἡ χάρις μετὰ πάντων τῶν ἀγαπώντων τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν ἀφθαρσίᾳ. Ἀμήν.

Πρὸς Ἐφεσίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. 1Cor. 1. 2. 1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ Τιμόθεος δοῦλοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τοῖς οὖσιν ἐν Φιλίπποις, σὺν ἐπισκόποις καὶ διακόνοις.

v. 2. Rom. 1. 7. 1Pet. 1. 2. 2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 3. Rom. 1. 9, 10. 1Cor. 1. 4. Eph. 1. 15. Col. 1. 3 1Thess. 1. 2. 2Thess 1. 3. 3 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου ἐπὶ πάσῃ τῇ μνείᾳ ὑμῶν,

4 (Πάντοτε ἐν πάσῃ δεήσει μου ὑπὲρ πάντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς τὴν δέησιν ποιούμενος,)

5 Ἐπὶ τῇ κοινωνίᾳ ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον, ἀπὸ * πρώτης ἡμέρας ἄχρι τοῦ νῦν·

v. 6. Joh. 6. 29. 1Thess. 1. 3. 6 Πεποιθὼς αὐτὸ τοῦτο, ὅτι ὁ ἐναρξάμενος ἐν ὑμῖν ἔργον ἀγαθὸν, ἐπιτελέσει * ἄχρις '' ἡμέρας Ἰησοῦ Χριστοῦ·

v. 7. Eph 3. 1. & 4. 1. Col. 4. 3. 18. 2 Tim. 1. 8. Heb. 13. 3. 7 Καθὼς ἐστι δίκαιον ἐμοὶ τοῦτο φρονεῖν ὑπὲρ πάντων ὑμῶν, διὰ τὸ ἔχειν με ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμᾶς, ἔν τε τοῖς δεσμοῖς μου, καὶ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, καὶ βεβαιώσει τοῦ εὐαγγελίου, συγκοινωνούς μου

v. 23. ἔλεος A.
v. 5. † τῆς & — ἡμέρας A. v. 6. ἄχρι τῆς A

τῆς χάριτος πάντας ὑμᾶς
ὄντας.
v. 8. Rom. 1. 9. & 9. 1. 2 Cor. 1. 23. & 11. 31. Gal. 1. 20. 1 Thess. 2. 5. 1 Tim. 5. 21. 2 Tim. 4. 1.
8 Μάρτυς γάρ μου ἐστὶν
ὁ Θεὸς, ὡς ἐπιποθῶ πάντας
ὑμᾶς * ἐν σπλάγχνοις Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
9 Καὶ τοῦτο προσεύχομαι,
ἵνα ἡ ἀγάπη ὑμῶν ἔτι μᾶλ-
λον καὶ μᾶλλον περισσεύῃ
ἐν ἐπιγνώσει καὶ πάσῃ αἰ-
σθήσει·
v. 10. Rom. 2. 18.
10 Εἰς τὸ δοκιμάζειν ὑ-
μᾶς τὰ διαφέροντα, ἵνα
ἦτε εἰλικρινεῖς καὶ ἀπρόσκο-
ποι εἰς ἡμέραν Χριστοῦ·
v. 11. Joh. 15. 4, 5, 8. Eph. 1. 12, 20. & 2. 10.
11 Πεπληρωμένοι * καρ-
πῶν " δικαιοσύνης τῶν διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἰς δόξαν καὶ
ἔπαινον Θεοῦ.
12 Γινώσκειν δὲ ὑμᾶς
βούλομαι, ἀδελφοὶ, ὅτι τὰ
κατ' ἐμὲ μᾶλλον εἰς προκο-
πὴν τοῦ εὐαγγελίου ἐλήλυ-
θεν·
13 Ὥστε τοὺς δεσμούς μου
φανεροὺς ἐν Χριστῷ γενέσθαι
ἐν ὅλῳ τῷ πραιτωρίῳ καὶ τοῖς
λοιποῖς πᾶσι.
v. 14. Eph. 3. 13. 1 Thess. 3. 3.
14 Καὶ τοὺς πλείονας τῶν
ἀδελφῶν ἐν Κυρίῳ, πεποι-
θότας τοῖς δεσμοῖς μου, πε-
ρισσοτέρως τολμᾷν ἀφόβως
τὸν λόγον * λαλεῖν.
15 Τινὲς μὲν καὶ διὰ φθό-
νον καὶ ἔριν· τινὲς δὲ καὶ δι'
εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσ-
σουσιν.
15 Οἱ * μὲν " ἐξ ἐριθείας
τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν οὐχ
ἁγνῶς, οἰόμενοι θλῖψιν * ἐ-
πιφέρειν " τοῖς δεσμοῖς μου·
17 * Οἱ δὲ, ἐξ ἀγάπης,
εἰδότες ὅτι εἰς ἀπολογίαν τοῦ
εὐαγγελίου κεῖμαι ".
18 Τί γάρ; πλὴν * παν-
τὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει,
εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς κα-
ταγγέλλεται· καὶ ἐν τούτῳ χαί-
ρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι.
19 Οἶδα γὰρ ὅτι τοῦτό v. 19. 2 Cor. 1. 11.
μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρί-
αν διὰ τῆς ὑμῶν δεήσεως, καὶ
ἐπιχορηγίας τοῦ πνεύματος
Ἰησοῦ Χριστοῦ·
20 Κατὰ τὴν ἀποκαραδο- v. 20. Rom. 5. 5.
κίαν καὶ ἐλπίδα μου, ὅτι ἐν
οὐδενὶ αἰσχυνθήσομαι, ἀλλ'
ἐν πάσῃ παρρησίᾳ, ὡς πάν-
τοτε, καὶ νῦν μεγαλυνθήσε-
ται Χριστὸς ἐν τῷ σώματί
μου, εἴτε διὰ ζωῆς, εἴτε διὰ
θανάτου.
21 Ἐμοὶ γὰρ τὸ ζῆν, Χρι-
στός· καὶ τὸ * ἀποθανεῖν ",
κέρδος.
22 Εἰ δὲ τὸ ζῆν ἐν σαρ-
κὶ, * τοῦτό " μοι καρπὸς
ἔργου, καὶ τί αἱρήσομαι, οὐ γνω-
ρίζω.
23 Συνέχομαι * γὰρ " ἐκ v. 23. 2 Cor. 5. 8.

v. 8. † εἶναι V. & μοι pro μου R. 2. v. 11. καρπὸν τὸν A. & — τῶν V. 1. v. 14. † τοῦ Θεοῦ A. Cl. S. 2. v. 15. δὲ Cu. ib. ἐγείρειν A. Cl. v. 17. versus hic & praecedens transponuntur A. Cl. V. v. 18. † ὅτι Cu. v. 21. θανεῖν L. v. 22. οὗτος V. v. 23. δὲ Cp. E. S. om.

τῶν

τῶν δύο, τὴν ἐπιθυμίαν ἔχων
* εἰς" τὸ ἀναλῦσαι, καὶ σὺν
Χριστῷ εἶναι· * πολλῷ γὰρ"
μᾶλλον κρεῖσσον·
24 Τὸ δὲ ἐπιμένειν * ἐν"
τῇ σαρκὶ, ἀναγκαιότερον δι'
ὑμᾶς.
v. 25. Phil. 2. 24. 25 Καὶ τοῦτο πεποιθὼς
οἶδα, ὅτι μενῶ καὶ * συμπα-
ραμενῶ" πᾶσιν ὑμῖν, εἰς τὴν
ὑμῶν προκοπὴν καὶ χαρὰν τῆς
πίστεως,
v. 26. 2 Cor. 1. 14. & 5. 12. 26 Ινα τὸ καύχημα ὑ-
μῶν * περισσεύῃ" ἐν Χρι-
στῷ Ιησοῦ ἐν ἐμοὶ, διὰ τῆς ἐ-
μῆς παρουσίας πάλιν πρὸς
ὑμᾶς.
v. 27. Gen. 17. 1. 27 Μόνον ἀξίως τοῦ εὐαγ-
γελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε,
1 Cor 7. 20. ἵνα εἴτε ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ὑμᾶς,
Eph. 4. 1. εἴτε ἀπὼν, ἀκούσω τὰ περὶ
Col. 1. 10. 1 Thess. 2. 12. & 4. 1. ὑμῶν, ὅτι στήκετε ἐν ἑνὶ
πνεύματι, μιᾷ ψυχῇ συνα-
θλοῦντες τῇ πίστει τοῦ εὐαγγε-
λίου·
v. 28. Rom. 8. 17. 28 Καὶ μὴ πτυρόμενοι
ἐν μηδενὶ ὑπὸ τῶν ἀντικει-
2 Thess. 1. 5. μένων· ἥτις αὐτοῖς μέν ἐστιν
2 Tim. 2. 11. ἔνδειξις ἀπωλείας, ὑμῖν
δὲ σωτηρίας· καὶ τοῦτο ἀπὸ
Θεοῦ.
v. 29. Act. 5. 41. 29 Οτι ὑμῖν ἐχαρίσθη
Rom. 5. 3. τὸ ὑπὲρ Χριστοῦ, οὐ μόνον τὸ
εἰς αὐτὸν πιστεύειν, ἀλλὰ καὶ
τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ πάσχειν·
30 Τὸν αὐτὸν ἀγῶνα ἔ-
χοντες οἷον * ἴδετε" ἐν ἐμοὶ,
καὶ νῦν * ἀκούετε ἐν ἐμοί".

ΚΕΦ. β'. II.

1 ΕΙ τις οὖν παράκλησις v. 2. Rom. 12.
ἐν Χριστῷ, εἴ * τι πα- 10. 16.
ραμύθιον" ἀγάπης, εἴ τις & 15. 5. 1 Cor. 1.
κοινωνία Πνεύματος, εἴ τινα 10.
σπλάγχνα καὶ οἰκτιρμοὶ, Phil 3. 16.
2 Πληρώσατέ μου τὴν 1 Pet. 3. 8. v. 3.
χαρὰν, ἵνα τὸ αὐτὸ φρο- Rom 12.
νῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔ- 10. 1 Pet 5. 5.
χοντες, σύμψυχοι, τὸ * ἓν" v. 4.
φρονοῦντες· 1 Cor. 10. 24. & 13.
3 Μηδὲν κατὰ ἐριθείαν, 5. v. 5.
ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ τα- Matt. 11.
πεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡ- 29. Joh. 13.
γούμενοι ὑπερέχοντας ἑαυ- 15. 1 Pet. 2.
τῶν. 21.
4 Μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος 1 Joh. 2. 6. v. 6.
* σκοπεῖτε", ἀλλὰ καὶ τὰ ἑ- Joh. 1. 1. 2 & 17. 5.
τέρων * ἕκαστος. 2 Col 4. 4.
5 Τοῦτο γὰρ * φρονείσθω" Col. 1. 15.
ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Heb. 1. 3. v. 7.
Ιησοῦ· Psal. 22. 7. Esa. 42. 1.
6 Ος ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑ- & 49. 3. 6. & 52. 13.
πάρχων, οὐχ ἁρπαγμὸν ἡ- & 53. 3. 11.
γήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ· Ezec. 34. 23. 24.
7 Αλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, Dan. 9. 26. Zach. 3. 8.

Ib. — *Cu. ib.* πόσῳ & — μᾶλλον R. 1. *v.* 24. — *A.* *v.* 25. παραμενῶ *A* & — μενῶ καὶ *Cu.* *v.* 26. περισσεύσῃ R 2. *v.* 30. εἴδετε *Cu. ib.* ἠκούσατε περὶ ἐμοῦ V. *v.* 1. τις παραμυθία *Cu.* *v.* 2. αὐτὸ *A.* *v.* 4. σκοποῦντες *A.* R. 1. S. 1. V. *ib.* & *v.* 5. ἕκαστοι τοῦτο φρονεῖτε *A.* — ἕκαστος *post* ἑτέρων V. & *pro* φρονείσθω *Cl.* φρονεῖσθε R. 1. φρονεῖτε.

μορφὴν

Matt. 20. μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁ-
28. Marc. 9. μοιώματι ἀνθρώπων γενό-
12. Luc. 22. μενος,
27. 8 Καὶ σχήματι εὑρεθεὶς
Joh. 13. 14. ὡς ἄνθρωπος, ἐταπείνωσεν
Rom. 1. 4. ἑαυτὸν, γενόμενος ὑπήκοος,
& 15 3, 8. Gal. 4. 4. μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ
v. 8. Matt. 26. σταυροῦ.
39. 42. 9 Διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν
Joh. 10. 18. ὑπερύψωσε, καὶ ἐχαρίσατο
Heb. 2. 9, αὐτῷ * ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν
14, 17. & 4. 15. & 5. ὄνομα·
8. & 12. 2.
v. 9. 10 Ινα ἐν τῷ ὀνόματι
Psal. 110. * Ιησοῦ" πᾶν γόνυ κάμψῃ
7. Esa. 53. ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ κα-
13. Joh. 10. ταχθονίων·
17. & 17. 11 Καὶ πᾶσα γλῶσσα
1. 2. 5. Act 2. 33. ἐξομολογήσηται ὅτι Κύριος
Eph. 1. Ιησοῦς Χριστὸς, εἰς δόξαν Θεοῦ
21. Heb. 1 4. πατρός.
& 2. 9. v. 10. 21 Ωστε, * ἀγαπητοί"
Esa. 45. μου, καθὼς πάντοτε ὑπηκού-
23. Rom. 14. σατε *, μὴ * ὡς" ἐν τῇ πα-
11. ρουσίᾳ μου μόνον, ἀλλὰ νῦν
Apoc. 5. * πολλῷ" μᾶλλον ἐν τῇ ἀ-
13. Act. 2 36. Rom. 14. πουσίᾳ μου, μετὰ φόβου καὶ
9, 11. τρόμου τὴν ἑαυτῶν σωτηρί-
1 Cor. 8. 6. & 12. 3. αν κατεργάζεσθε.
v. 13. 13 Ο Θεὸς γάρ ἐστιν ὁ ἐν-
2 Cor 3 5. ἐργῶν * ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν
Heb. 13. 21. καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὑπὲρ τῆς εὐδο-
κίας.
v. 14. 14 Πάντα ποιεῖτε χω-
Rom. 12. 17. ρὶς * γογγυσμῶν" καὶ διαλο-
1 Pet. 2. 12. & 4. 9. γισμῶν·

15 Ινα * γένησθε" ἄμεμ- v. 15. Prov. 4.
πτοι καὶ ἀκέραιοι, τέκνα 18. Matt 5.
Θεοῦ * ἀμώμητα ἐν μέσῳ" 14, 45.
γενεᾶς σκολιᾶς καὶ διεστραμ-
μένης· ἐν οἷς φαίνεσθε ὡς
φωστῆρες ἐν κόσμῳ,
16 Λόγον ζωῆς ἐπέχον- v. 16. 2 Cor. 1.
τες· εἰς καύχημα ἐμοὶ εἰς 14. Gal. 2. 2.
ἡμέραν Χριστοῦ, ὅτι οὐκ εἰς 1 Thess. 2.
κενὸν ἔδραμον, οὐδὲ εἰς κενὸν 19. & 3. 5.
ἐκοπίασα,
17 Αλλ' εἰ καὶ σπένδομαι v. 17. 2 Cor 7. 4.
ἐπὶ τῇ θυσίᾳ καὶ λειτουργίᾳ τῆς 2 Tim. 4. 6.
πίστεως ὑμῶν, χαίρω καὶ συγ-
χαίρω πᾶσιν ὑμῖν.
18 Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὑ-
μεῖς χαίρετε, καὶ συγχαίρετέ
μοι.
19 Ελπίζω δὲ ἐν Κυρίῳ v. 19. Act. 16. 1.
Ιησοῦ, Τιμόθεον ταχέως πέμ- Rom. 16. 21.
ψαι ὑμῖν, ἵνα κἀγὼ εὐ- 1 Thess. 3.
ψυχῶ, γνοὺς τὰ περὶ ὑ- 2.
μῶν *.
20 Οὐδένα γὰρ ἔχω ἰσό-
ψυχον, ὅστις γνησίως τὰ περὶ
ὑμῶν μεριμνήσει.
21 Οἱ πάντες γὰρ τὰ ἑ- v. 21. 1 Cor 10.
αυτῶν ζητοῦσιν, οὐ τὰ τοῦ 24. & 13. 5.
Χριστοῦ Ιησοῦ. 2 Tim 4.
22 Τὴν δὲ δοκιμὴν αὐ- 10, 16.
τοῦ γινώσκετε, ὅτι ὡς πα-
τρὶ τέκνον, σὺν ἐμοὶ ἐ-
δούλευσεν * εἰς τὸ εὐαγγέ-
λιον *.
23 Τοῦτον μὲν οὖν ἐλπίζω

v. 9. † τὸ A. v. 10. αὐτοῦ N. I. v. 12. ἀδελφοί A. ib. † μου Cu. ib. — Cu. ib. — N. I. v. 13. † δυνάμεως A. v. 14. ὀργῆς Cp. v. 15. ἦτε A. ib. ἀμώμητα μέσον A. v. 19. † ταχέως M. v. 22. † Τιμόθεος L. ib. † τοῦ Χριστοῦ S. I.

πέμψαι

πέμψαι*, ὡς ἂν ἀπίδω τὰ περὶ ἐμὲ, ἐξαυτῆς.

v. 24. Phil. 1. 25. Philem. v. 22.

24 Πέποιθα δὲ ἐν Κυρίῳ, ὅτι καὶ αὐτὸς ταχέως ἐλεύσομαι*.

v. 25. Phil. 4. 18 Philem. v. 2.

25 Ἀναγκαῖον δὲ ἡγησάμην Ἐπαφρόδιτον τὸν ἀδελφὸν * καὶ συνεργὸν″ καὶ συστρατιώτην μου, ὑμῶν δὲ ἀπόστολον, καὶ λειτουργὸν τῆς χρείας μου, πέμψαι πρὸς ὑμᾶς.

26 Ἐπειδὴ ἐπιποθῶν ἦν πάντας ὑμᾶς*, καὶ ἀδημονῶν, διότι ἠκούσατε* ὅτι ἠσθένησε″.

27 Καὶ γὰρ ἠσθένησε παραπλήσιον θανάτῳ· ἀλλ' ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠλέησεν· οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμὲ, ἵνα μὴ λύπην ἐπὶ * λύπῃ σχῶ″.

28 Σπουδαιοτέρως οὖν ἔπεμψα αὐτὸν*, ἵνα ἰδόντες αὐτὸν πάλιν, χαρῆτε, κἀγὼ ἀλυπότερος ὦ.

v. 29. 1 Cor. 9. 14. & 16. 18. Gal. 6. 6. 1 Thess. 5. 12. 1 Tim. 5. 17. Heb. 13. 17.

29 Προσδέχεσθε οὖν αὐτὸν ἐν Κυρίῳ μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ τοὺς τοιούτους ἐντίμους ἔχετε·

v. 30. 1 Cor. 16. 17.

30 Ὅτι διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, * παραβουλευσάμενος τῇ ψυχῇ″, ἵνα ἀναπληρώσῃ τὸ ὑμῶν ὑστέρημα τῆς πρός με λειτουργίας.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. 2 Cor. 13. 11. Phil. 4. 4. 1 Thess. 5. 16. Jac. 1. 2. 1 Pet. 4. 13.

1 ΤΟ λοιπὸν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρὸν, ὑμῖν δὲ * ἀσφαλές″.

v. 2. Esa. 56. 10. 2 Cor. 11. 13.

2 Βλέπετε τοὺς κύνας, βλέπετε τοὺς κακοὺς ἐργάτας, βλέπετε τὴν κατατομήν.

v. 3. Deut. 10. 16. & 30. 6. Jer. 4. 4. Joh. 4. 24. Rom. 2. 29. & 4. 11.

3 Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν ἡ περιτομὴ, οἱ πνεύματι * Θεῷ″ λατρεύοντες, καὶ καυχώμενοι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ οὐκ ἐν σαρκὶ πεποιθότες·

v. 4. 2 Cor. 11. 18.

4 Καίπερ ἐγὼ ἔχων πεποίθησιν καὶ ἐν σαρκί. Εἴ τις δοκεῖ ἄλλος πεποιθέναι ἐν σαρκὶ, ἐγὼ μᾶλλον·

v. 4. 5. Gen. 49. 27. Act. 23. 6. & 26. 4. 5. Rom. 11. 1. 2 Cor. 11. 18. 21. 22.

v. 5. Gen. 17. 12.

5 Περιτομῇ ὀκταήμερος, ἐκ γένους Ἰσραὴλ, φυλῆς Βενιαμὶν, Ἑβραῖος ἐξ Ἑβραίων, κατὰ νόμον Φαρισαῖος,

v. 6. Act. 8. 3. & 9. 1. & 22. 4. Gal. 1. 13. 1 Tim. 1.

6 Κατὰ ζῆλον διώκων τὴν ἐκκλησίαν, κατὰ δικαιοσύνην τὴν ἐν νόμῳ γενόμενος ἄμεμπτος.

v. 23. † πρὸς ὑμᾶς V. v. 24. † πρὸς ὑμᾶς *A.* v. 25. — *Cu.* v. 26. † ἰδεῖν *A.* E. L. M. R. 3. S. 2. *ib.* αὐτὸν ἠσθενηκέναι *Cl.* v. 27. λύπην ἔχω *A.* v. 28. Ἐπαφρόδιτον L. v. 30. παραδιδοὺς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ V. & παραβολευσάμ. *vel* παραβολησάμ. *pro* παραβουλευσάμ. *Cu.* v. 1. ἀναγκαῖον V. v. 3. Θεοῦ *A. Cp.* E. L. N. 1. S. 2.

v. 7. Matt. 13. 44.

7 * Ἀλλ'" ἅτινα ἦν μοι
κέρδη, ταῦτα ἥγημαι διὰ
τὸν Χριστὸν ζημίαν.

v. 8. Esa. 53. 11. Jer. 9. 23. Joh. 17. 3. Col. 2. 2.

8 Ἀλλὰ * μενοῦνγε " καὶ
ἡγοῦμαι πάντα ζημίαν εἶναι
διὰ τὸ ὑπερέχον τῆς γνώσεως
Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου * μου",
δι' ὃν τὰ πάντα ἐζημιώθην,
καὶ ἡγοῦμαι σκύβαλα εἶναι,
ἵνα * Χριστὸν " κερδήσω,

v. 9. Rom. 1. 17. & 3. 21, 22. & 9. 30. & 10. 3, &c.

9 Καὶ εὑρεθῶ ἐν αὐτῷ,
μὴ ἔχων ἐμὴν δικαιοσύνην
τὴν ἐκ νόμου, ἀλλὰ τὴν διὰ
πίστεως Χριστοῦ, τὴν ἐκ Θεοῦ
δικαιοσύνην ἐπὶ τῇ πίστει·

v. 10. Rom. 6. 3, 4, 5. & 8. 17. 2 Cor. 4. 10, 11. 2 Tim. 2. 11, 12. 1 Pet. 4. 13.

10 Τοῦ γνῶναι αὐτόν, καὶ
τὴν δύναμιν τῆς ἀναστάσεως
αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν τῶν
παθημάτων αὐτοῦ, * συμ-
μορφούμενος " τῷ θανάτῳ
αὐτοῦ·

11 Εἴ πως καταντήσω εἰς
τὴν ἐξανάστασιν * τῶν " νε-
κρῶν.

v. 12. 1 Tim. 6. 12. Heb. 12. 23.

12 Οὐχ ὅτι ἤδη ἔλαβον,
ἢ ἤδη τετελείωμαι· διώκω δὲ
εἰ καὶ καταλάβω, ἐφ' ᾧ καὶ
κατελήφθην * ὑπὸ " τοῦ Χριστοῦ
Ἰησοῦ.

v. 13. Luc. 9. 62.

13 Ἀδελφοί, ἐγὼ ἐμαυ-
τὸν * οὐ " λογίζομαι κατει-
ληφέναι·

v. 14. Psal. 45. 11. Luc. 9. 62. 1 Cor. 9. 24. 2 Tim. 4. 7. Heb. 3. 1.

14 Ἓν δέ, τὰ μὲν ὀπίσω
ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ
ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος,
κατὰ σκοπὸν διώκω * ἐπὶ "
τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλή-
σεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰη-
σοῦ.

v. 15. Rom. 14. 5. 4. 1 Cor. 2. 6. & 14. 20.

15 Ὅσοι οὖν τέλειοι, τοῦτο
φρονῶμεν· καὶ εἴ τι ἑτέρως
φρονεῖτε, καὶ τοῦτο ὁ Θεὸς ὑ-
μῖν * ἀποκαλύψει ".

v. 16. Rom. 12. 16. & 15. 5. 7. 1 Cor. 1. 10. Gal. 6. 16. Phil. 2. 2. 1 Pet. 3. 8.

16 Πλὴν εἰς ὃ ἐφθάσα-
μεν, τῷ αὐτῷ στοιχεῖν * κα-
νόνι ", τὸ αὐτὸ φρονεῖν.

v. 17. 1 Cor. 4. 16. & 11. 1. 1 Thess. 1. 6. 2 Thess. 3. 9. 1 Pet. 5. 3.

17 Συμμιμηταί μου γί-
νεσθε, ἀδελφοί, καὶ σκοπεῖτε
τοὺς οὕτω περιπατοῦντας, κα-
θὼς ἔχετε τύπον * ἡμᾶς ".

v. 18. Rom. 16. 17. Gal. 6. 12.

18 Πολλοὶ γὰρ περιπα-
τοῦσιν, οὓς πολλάκις ἔλεγον
ὑμῖν, νῦν δὲ καὶ κλαίων λέ-
γω, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ
Χριστοῦ·

v. 19. Hos. 4. 7. Rom. 8. 5. & 16. 18. 2 Cor. 11. 12, 15. Gal. 6. 13.

19 Ὧν τὸ τέλος ἀπώ-
λεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ
δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν,
οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες.

v. 20. 1 Cor. 1. 7. Eph. 2. 6. Col. 3. 3. 1 Thess. 1. 10. Tit. 2. 13. Heb. 13. 14.

20 Ἡμῶν γὰρ τὸ πολί-
τευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει,
ἐξ οὗ καὶ σωτῆρα ἀπεκδεχό-
μεθα Κύριον Ἰησοῦν Χρι-
στόν·

v. 21. 1 Cor. 15. 26. 43. 48. 51. Col. 3. 4. 1 Joh. 3. 2.

21 Ὃς μετασχηματίσει τὸ
σῶμα τῆς ταπεινώσεως ἡ-
μῶν *, εἰς τὸ γενέσθαι αὐτὸ "
σύμμορφον τῷ σώματι τῆς
δόξης αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐνέρ-
γειαν τοῦ δύνασθαι αὐτὸν καὶ
ὑποτάξαι * ἑαυτῷ " τὰ
πάντα.

v. 7. — A. v. 8. οὖν Cn. ib. ἡμῶν A. ib. Χριστῷ Cn.
v. 10. συμμορφιζόμενος A. v. 11. τὴν ἐκ A. R. 2.
v. 12. ὑπὲρ R. 7. v. 13. οὔπω A. R. 5. S. 1. v. 14. εἰς
A. v. 15. ἀποκαλύψει V. 16. — A. v. 17. ἡμῶν V.
v. 21. — A. Cl. ib. αὐτῷ A.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. δ΄. IV.

v. 1. 2 Cor. 2. 14. Phil. 2. 16. 1 Thess. 2. 19, 20.
1 Ὥστε, ἀδελφοί μου
ἀγαπητοὶ καὶ ἐπιπόθη-
τοι, χαρὰ καὶ στέφανός μου,
οὕτω στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγα-
πητοί.

2 Εὐοδίαν παρακαλῶ, καὶ
Συντύχην παρακαλῶ τὸ
αὐτὸ φρονεῖν ἐν Κυρίῳ.

v. 3. Exod 32. 32. Psal. 69. 29. Dan. 12. 1. Luc. 10. 20. Phil. 1. 27. Apoc. 3. 5. & 13. 8. & 20. 12. & 21. 27.
3 * Καὶ" ἐρωτῶ καὶ σε
σύζυγε γνήσιε, συλλαμβάνου
αὐταῖς, αἵτινες ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ συνήθλησάν μοι, μετὰ
καὶ Κλήμεντος καὶ τῶν λοιπῶν
συνεργῶν μου, ὧν τὰ ὀνό-
ματα ἐν βίβλῳ ζωῆς.

v. 4. 1 Thess. 5. 16. Phil. 3. 1.
4 Χαίρετε ἐν Κυρίῳ πάν-
τοτε· πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

v. 5. 1 Cor. 10. 11. Heb. 10. 25. 2 Pet. 3. 8, 9.
5 Τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν γνω-
σθήτω πᾶσιν ἀνθρώποις· ὁ
Κύριος ἐγγύς.

v. 6. 25. 1 Tim. 6. 8, 17. 1 Pet. 5. 7.
6 Μηδὲν μεριμνᾶτε· ἀλλ'
ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ
τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ
αἰτήματα ὑμῶν γνωριζέσθω
πρὸς τὸν Θεόν·

v. 7. Joh. 14. 27. Rom. 5. 1. Eph. 2. 14.
7 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ * Θεοῦ"
ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν,
φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν
καὶ τὰ νοήματα ὑμῶν ἐν Χρι-
στῷ Ἰησοῦ.

v. 8. Rom. 12. 17. & 13. 13. 1 Thess. 4. 3, 4, 5.
8 Τὸ λοιπὸν, ἀδελφοί,
ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ,
ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνὰ,
ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφη-
μα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις
ἔπαινος *, ταῦτα λογίζε-
σθε·

9 Ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρ- v. 9. Rom. 15. 33.
ελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴ- 2 Cor. 13. 11.
δετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσ-
σετε, καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔ-
σται μεθ' ὑμῶν.

10 Ἐχάρην δὲ ἐν Κυρίῳ v. 10. 2 Cor. 11. 9.
μεγάλως, ὅτι ἤδη ποτὲ ἀ-
νεθάλετε τὸ ὑπὲρ ἐμοῦ φρο-
νεῖν· ἐφ' ᾧ καὶ ἐφρονεῖτε, ἠ-
καιρεῖσθε δέ.

11 Οὐχ ὅτι καθ' ὑστέρη- v. 11. 1 Tim. 6. 8, 9.
σιν λέγω· ἐγὼ γὰρ ἔμαθον,
ἐν οἷς εἰμι, αὐτάρκης εἶ-
ναι.

12 Οἶδα δὲ ταπεινοῦσθαι, v. 12. 1 Cor. 4. 11.
οἶδα καὶ περισσεύειν· ἐν παντὶ 2 Cor. 11. 27.
καὶ ἐν πᾶσι μεμύημαι καὶ
χορτάζεσθαι, καὶ πεινᾷν, * καὶ"
περισσεύειν καὶ ὑστερεῖσθαι.

13 Πάντα ἰσχύω ἐν τῷ
ἐνδυναμοῦντί με * Χρι-
στῷ".

14 Πλὴν καλῶς ἐποιή- v. 14. Phil. 1. 7.
σατε, συγκοινωνήσαντές μου
τῇ θλίψει.

15 Οἴδατε δὲ καὶ ὑμεῖς, v. 15. 2 Cor. 11. 8, 9.
Φιλιππήσιοι, ὅτι ἐν ἀρχῇ
τοῦ εὐαγγελίου, ὅτε ἐξῆλθον ἀπὸ
Μακεδονίας, * οὐδεμία μοι
ἐκκλησία ἐκοινώνησεν εἰς
λόγον δόσεως καὶ λήψεως, εἰ
μὴ ὑμεῖς μόνοι·

16 Ὅτι καὶ * ἐν Θεσσα-
λονίκῃ" καὶ ἅπαξ καὶ δὶς

v. 3. καὶ A. Cl. E. L N. I. R. S. v. 7. Χριστοῦ A.
v. 8. † τῆς παιδείας V. † ἐπιστήμης Cl. v. 12. — A.
v. 13. — A. R. I. v. 15. † ὅτι Cu. v. 16. εἰς Θεσσαλο-
νίκην V.

* εἰς" τὴν χρείαν * μοι" ἐπέμψατε.

v. 17. Rom. 15. 28. Tit. 3. 14. 17 Οὐχ ὅτι ἐπιζητῶ τὸ δόμα, ἀλλ' ἐπιζητῶ τὸν καρπὸν τὸν πλεονάζοντα εἰς λόγον ὑμῶν.

v. 18. 2 Cor. 9. 12. Heb. 13. 16. 18 Ἀπέχω δὲ πάντα, καὶ περισσεύω· πεπλήρωμαι, δεξάμενος * παρὰ Ἐπαφροδίτου" τὰ παρ' ὑμῶν *, ὀσμὴν εὐωδίας, θυσίαν δεκτήν, εὐάρεστον τῷ * Θεῷ".

v. 19. 2 Cor. 9. 8. 19 Ὁ δὲ Θεός μου * πληρώσει πᾶσαν χρείαν" ὑμῶν κατὰ * τὸν πλοῦτον" αὐτοῦ, ἐν δόξῃ, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

20 Τῷ δὲ Θεῷ καὶ πατρὶ ἡμῶν ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

21 Ἀσπάσασθε πάντα ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ σὺν ἐμοὶ ἀδελφοί.

22 Ἀσπάζονται ὑμᾶς * πάντες" οἱ ἅγιοι, μάλιστα δὲ οἱ ἐκ τῆς Καίσαρος οἰκίας.

23 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ * πάντων" ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Φιλιππησίους ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ἐπαφροδίτου.

Ib. — *A. ib.* μου *Cu.* v. 18. — *A. ib.* † πεμφθέντα *Cu. ib.* Κυρίῳ L. v. 19. πληρώσῃ πᾶσαν ἐπιθυμίαν V. *ib.* τὸ πλοῦτος *A.* v. 22. — N. 1. v. 23. τοῦ πνεύματος *A. Cl.* R. 1. S. 1. V.

ΠΑΥ-

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΚΟΛΟΣΣΑΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

ΚΕΦ. α΄. I.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ
διὰ θελήματος Θεοῦ,
καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς,
v. 2. 2 Τοῖς ἐν * Κολοσσαῖς"
Rom. 1. 7. ἁγίοις καὶ πιστοῖς ἀδελφοῖς
Gal. 1. 3. ἐν Χριστῷ· Χάρις ὑμῖν καὶ εἰ-
Eph. 1. 2. ρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡ-
1 Pet. 1. 2. μῶν, * καὶ Κυρίου Ἰησοῦ
Χριστοῦ".
v. 3. 3 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ
Eph. 1. 15. καὶ πατρὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Phil. 1. 3. Ἰησοῦ Χριστοῦ, πάντοτε περὶ
1 Thess. 1. 2. ὑμῶν προσευχόμενοι·
2 Thess. 1. 3. 4 Ἀκούσαντες τὴν πίστιν
v. 4. ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, καὶ
Eph. 1. 15. τὴν ἀγάπην * τὴν" εἰς
Philem. v. 5. πάντας τοὺς ἁγίους,
v. 5. 5 Διὰ τὴν ἐλπίδα τὴν
1 Pet. 1. 4. ἀποκειμένην ὑμῖν ἐν τοῖς οὐ-
v. 6. ρανοῖς, ἣν προηκούσατε ἐν τῷ
Matt. 24. 8. λόγῳ τῆς ἀληθείας τοῦ εὐαγ-
Joh. 15. 15. γελίου,
Act. 6. 7. & 12. 24. & 19. 20. 6 Τοῦ παρόντος εἰς ὑ-
μᾶς, καθὼς καὶ ἐν παντὶ τῷ
κόσμῳ *· καὶ ἔστι καρποφορού-
μενον *, καθὼς καὶ ἐν ὑμῖν,
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠκούσατε καὶ
ἐπέγνωτε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐν
ἀληθείᾳ·
7 Καθὼς * καὶ " ἐμάθετε v. 7.
ἀπὸ Ἐπαφρᾶ τοῦ ἀγαπητοῦ Col. 4. 12.
συνδούλου ἡμῶν, ὅς ἐστι πιστὸς Philem. v. 23.
ὑπὲρ ὑμῶν διάκονος τοῦ
Χριστοῦ·
8 Ὁ καὶ δηλώσας ἡμῖν
τὴν ὑμῶν ἀγάπην ἐν πνεύ-
ματι.
9 Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς ἀφ' v. 9.
ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυ- Rom. 12. 2.
όμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευ- 1 Cor. 1. 5.
χόμενοι, καὶ αἰτούμενοι ἵνα Eph. 1. 15. & 5.
πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ 10, 17.
θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ v. 10. Gen. 17. 1.
σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματ- Joh. 15. 16.
ικῇ· 1 Cor. 7. 20.
10 Περιπατῆσαι * ὑμᾶς" Eph. 4. 1.
ἀξίως τοῦ Κυρίου εἰς πᾶσαν Phil. 1. 27.
1 Thess. 2. 12.

v. 2. Κολοσσαῖς *Cu. ib.* — *Cu.* v. 4. ἣν ἔχετε *A.* L.
v. 6. † ἐστι *A.* v. *ib.* † καὶ αὐξανόμενον *A. Cp.* S. 2. v. &
— καὶ *ante* ἐστι *Cx.* v. 7. — *A.* R. 1. v. 10. — *Cu.*

ἀρέσκειαν, ἐν παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ καρποφοροῦντες καὶ αὐξανόμενοι * εἰς τὴν ἐπίγνωσιν" τοῦ Θεοῦ,

11 Ἐν πάσῃ δυνάμει δυναμούμενοι κατὰ τὸ κράτος τῆς δόξης αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν μετὰ χαρᾶς·

12 Εὐχαριστοῦντες τῷ * πατρὶ τῷ * ἱκανώσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί·

13 Ὃς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, καὶ μετέστησεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ·

14 Ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν * διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ", τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν·

15 Ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης * κτίσεως·

16 Ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, εἴτε θρόνοι, εἴτε κυριότητες, εἴτε ἀρχαί, εἴτε ἐξουσίαι· τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἔκτισται·

17 Καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε·

v. 12. Act. 26. 18.
v. 13. Matt 3. 17. & 17. 5. Eph. 1. 4 & c. 6 12. 1 Thess. 2. 12. Heb. 2. 14. 1 Pet. 2. 9. 2 Pet. 1. 17.
v. 14 Act. 26. 18. Eph. 1. 7. Heb. 9. 14. 1 Pet. 1. 19
v. 15. Joh. 1. 9. 2 Cor. 4. 4. Phil. 2. 6. Heb. 1. 3. Apoc. 3. 14.
v. 16. Joh. 1. 3. Rom. 8. 38. & 11. 36. 1 Cor. 8. 6. Eph. 1. 21. & 3. 9. Col. 2. 15. Heb. 1. 2. 1 Pet. 3. 22.
v. 18. Act. 26. 23.

18 Καὶ αὐτός ἐστιν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας, ὅς ἐστιν ἀρχή, πρωτότοκος ἐκ τῶν νεκρῶν, ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων·

19 Ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησε πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι·

20 Καὶ δι' αὐτοῦ * ἀποκαταλλάξαι" τὰ πάντα εἰς αὐτόν, εἰρηνοποιήσας διὰ * τοῦ αἵματος" τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, * δι' αὐτοῦ", εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

21 Καὶ ὑμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῇ διανοίᾳ ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς πονηροῖς, νυνὶ δὲ ἀποκατήλλαξεν,

22 Ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, διὰ τοῦ θανάτου *, παραστῆσαι ὑμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ·

23 Εἴ γε ἐπιμένετε τῇ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἑδραῖοι, καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε, τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπὸ τὸν οὐρανόν· οὗ ἐγενόμην ἐγὼ Παῦλος διάκονος *.

1 Cor. 15. 20. 23. Eph. 1. 22. & 4. 15. & 5. 23. Apoc. 1. 5.
v. 19. 19. Joh 1. 16. & 3. 34. 35. Col. 2. 9.
v. 20. Esa. 9. 5. 6. Joh. 6. 33. Act. 10. 36. Rom. 5. 1. 10. 2 Cor. 5. 18. Eph. 1. 10 & 2. 14. 16. 1 Joh. 4. 10.
v. 21. Eph. 2. 1, 2, 12.
v. 22. Luc. 1. 75. Eph. 1. 4. & 2. 15. & 5. 26. 27. 2 Tim. 1. 9. Heb. 5. 7. Tit. 2. 14.
v. 23. Joh. 15. 6.

Ib. τῇ ἐπιγνώσει *A.* R. 5. *sic* S. 2. V. *& praeponunt* ἐν v. 12. † Θεῷ καὶ *Cp.* S. 3. V. *ib.* † καλέσαντι καὶ R. 1. *&* καλέσαντι *pro* ἱκανώσαντι R. *al.* v. 14. — *Cp.* E. L. M. S. 5. V. v. 15. † τῆς R. 1. v. 20. ἀποκαταλλάξῃ *A. ib.* — S. *om. ib.* — S. 2. v. 22. † αὐτοῦ *A.* L. S. 2. v. 23. † κήρυξ καὶ ἀπόστολος *A.*

v. 24. Rom. 12. 5. 1 Cor. 12. 27. 2 Cor. 1. 5, 6. & 4. 10, 11. & 7. 4. Eph. 1. 23. & 3. 1, 13. & 4. 12. & 5. 23. Phil. 1. 17. & 3. 10. 2 Tim. 1. 8, 10.

24 * Νῦν " χαίρω ἐν τοῖς παθήμασί μου ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ ἀνταναπληρῶ τὰ ὑστερήματα τῶν θλίψεων τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκί μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἡ ἐκκλησία·

v. 25. Eph. 3. 2.

25 Ἧς ἐγενόμην ἐγὼ διάκονος κατὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν δοθεῖσάν μοι εἰς ὑμᾶς, πληρῶσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ·

v. 26. Matt. 13. 11. Rom. 16. 25. Eph. 1. 9. & 3. 9. 2 Tim. 1. 10. Tit. 1. 3. 1 Pet. 1. 20.

26 Τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν, * νυνὶ δὲ " * ἐφανερώθη " τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ·

v. 27. Rom. 9. 23. 2 Cor. 2. 14. Eph. 1. 7. & 3. 8. 1 Tim. 1. 1.

27 Οἷς ἠθέλησεν ὁ Θεὸς γνωρίσαι, τίς * ὁ " πλοῦτος τῆς δόξης τοῦ μυστηρίου τούτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν, ὅς ἐστι Χριστὸς * ἐν ὑμῖν ", ἡ ἐλπὶς τῆς δόξης·

v. 28. 2 Cor. 11. 2. Eph. 5. 27.

28 Ὃν ἡμεῖς καταγγέλλομεν, νουθετοῦντες * πάντα ἄνθρωπον ", καὶ διδάσκοντες πάντα ἄνθρωπον ἐν πάσῃ σοφίᾳ, ἵνα παραστήσωμεν * πάντα ἄνθρωπον " τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·

29 Εἰς ὃ καὶ κοπιῶ, ἀγωνιζόμενος κατὰ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἐμοὶ ἐν δυνάμει.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Phil. 1. 30. 1 Thess. 2. 2.

1 Θέλω * γὰρ " ὑμᾶς εἰδέναι ἡλίκον ἀγῶνα ἔχω * περὶ " ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ *, καὶ ὅσοι οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου ἐν σαρκί·

v. 2. Esa. 53. 11. Jer. 9. 23. Joh. 17. 3. 2 Cor. 1. 6. Phil. 3. 8.

2 Ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, * συμβιβασθέντων " ἐν ἀγάπῃ, καὶ εἰς * πάντα πλοῦτον " τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ * καὶ " πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ·

v. 3. 1 Cor. 1. 24.

3 Ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι.

v. 4. Eph. 5. 6. Col. 2. 18.

4 Τοῦτο δὲ λέγω ἵνα μή τις ὑμᾶς παραλογίζηται ἐν πιθανολογίᾳ.

v. 5. 1 Cor. 5. 3. & 14. 40.

5 Εἰ γὰρ καὶ τῇ σαρκὶ ἄπειμι, ἀλλὰ τῷ πνεύματι σὺν ὑμῖν εἰμι, χαίρων καὶ βλέπων ὑμῶν τὴν τάξιν, καὶ τὸ στερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως ὑμῶν.

v. 6. 1 Thess. 4. 1. Jud. v. 3.

6 Ὡς οὖν παρελάβετε τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν Κύριον, ἐν αὐτῷ περιπατεῖτε·

v. 7. 1 Cor. 1. 5. Eph. 2. 21, 22. & 2. 3, 18. & 3. 17.

7 Ἐῤῥιζωμένοι καὶ ἐποικοδομούμενοι ἐν αὐτῷ, καὶ βε-

v. 24. ὅς *Cl.* v. *W.* *v.* 26. ὁ νῦν R. S. 2. *ib.* φανερωθὲν *Cu.* *v.* 27 τὸ *A.* *ib.* εἰς ὑμᾶς *W.* *v.* 28. — L. *ib.* — *Cp.* N. I. V. & — τέλειον *Cu.* *v.* 1. δὲ S. 1. *ib.* ὑπὲρ *A.* *ib.* † καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει S. I. *v.* 2. συμβιβασθέντες *A.* R. I. S. 3. V. *ib.* πᾶν τὸ πλοῦτος *A.* *ib.* — *ante* & *post* πατρὸς *A.* *sed tantum* & *prius* — M. R. I.

βαιού-

βεβαιούμενοι ἐν τῇ πίστει, καθὼς ἐδιδάχθητε, περισσεύοντες * ἐν αὐτῇ" ἐν εὐχαριστίᾳ.

8 Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

9 Ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς·

10 Καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφα"λὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας"·

11 Ἐν ᾧ καὶ περιετμήθητε περιτομῇ ἀχειροποιήτῳ, ἐν τῇ ἀπεκδύσει τοῦ σώματος * τῶν ἁμαρτιῶν" τῆς σαρκός, * ἐν τῇ περιτομῇ τοῦ Χριστοῦ·

12 Συνταφέντες αὐτῷ ἐν τῷ βαπτίσματι, ἐν ᾧ καὶ συνηγέρθητε διὰ τῆς πίστεως τῆς ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ τῶν νεκρῶν.

13 Καὶ ὑμᾶς νεκροὺς ὄντας * ἐν" τοῖς παραπτώμασι καὶ τῇ ἀκροβυστίᾳ τῆς σαρκὸς ὑμῶν, συνεζωοποίησε σὺν αὐτῷ, χαρισάμενος * ὑμῖν" πάντα τὰ παραπτώματα,

14 Ἐξαλείψας τὸ καθ' ἡμῶν χειρόγραφον * τοῖς δόγμασιν", ὃ ἦν ὑπεναντίον ἡμῖν, καὶ αὐτὸ ἦρκεν ἐκ τοῦ μέσου, προσηλώσας αὐτὸ τῷ σταυρῷ,

15 Ἀπεκδυσάμενος τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας ἐδειγμάτισεν ἐν παρρησίᾳ, θριαμβεύσας αὐτοὺς * ἐν" αὐτῷ.

16 Μὴ οὖν τις ὑμᾶς κρινέτω ἐν βρώσει ἢ ἐν πόσει, ἢ ἐν μέρει ἑορτῆς ἢ νουμηνίας, ἢ * σαββάτων"·

17 Ἅ ἐστι σκιὰ τῶν μελλόντων, τὸ δὲ σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

18 Μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω θέλων ἐν ταπεινοφροσύνῃ καὶ θρησκείᾳ τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἑώρακεν * ἐμβατεύων", εἰκῆ φυσιούμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ,

19 Καὶ οὐ κρατῶν τὴν κεφαλήν, ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα διὰ τῶν ἁφῶν καὶ συνδέσμων ἐπιχορηγούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, αὔξει τὴν αὔξησιν τοῦ Θεοῦ.

20 Εἰ * οὖν" ἀπεθάνετε σὺν τῷ Χριστῷ ἀπὸ τῶν στοι-

v. 8. Matt. 15. 2. Rom. 16. 17. Gal. 4. 3, 9. Inf v. 20. Heb. 13. 9.
v. 9. Joh. 1. 14. Sup 1. 19.
v. 10. Joh. 1. 16. Rom. 8. 38. Eph. 1. 21.
v. 11. Deut. 10. 16. & 30. 6. Jer. 4. 4. Rom 2. 29. & 6. 6. Eph. 4. 22. Col. 3. 8, 9. Phil. 3. 3.
v. 12. Rom. 6. 3, 4. Eph. 1. 19. & 3. 7. Gal 3. 27.
v. 13. Eph. 2. 1, 11.
v. 15. Gen. 3. 15. Psal. 68. 19.

v. 14. Eph. 2. 15. Esa. 53. 12. Matt. 12. 29. Luc. 11. 22. Joh. 12. 31. & 16. 11. Eph. 4. 8. & 6. 12. Heb. 2. 14.
v. 16. Lev. 11. 2. & 23. 2, &c. Rom. 14. 2, &c. Gal 4. 10.
v. 17. Heb. 8. 5. & 10. 1.
v. 18. Jer. 29. 8. Ezec. 13. 3. Matt. 24. 4. Eph. 5. 6. 2 Thess. 2. 3. 1 Joh. 4. 1.
v. 19. Eph. 4. 15. 16.
v. 20. Rom. 6. 3, 5. & 7. 4. 6. Gal. 2. 19. & 4. 9. Col. 2. 8.

v. 7. — A. ἐν αὐτῷ pro αὐτῇ Cu. v. 11. — A. Cl. R 1. V. ib † ἁμαρτ. V. v. 13. — Cu. ib. ἡμῖν A. v. 14. τοῦ δόγματος V. v. 15. — Cu. v. 16. σαββάτου Cu. v. 18. κατεμβατεύων Cu. v. 20. — A. ib. διά τι πάλιν Cu.

χείων

χείων τοῦ κόσμου, * τί" ὡς ζῶντες ἐν κόσμῳ * δογματίζεσθε;

21 Μὴ ἅψῃ, μηδὲ γεύσῃ, μηδὲ θίγῃς"·

22 Ἅ ἐστι πάντα εἰς φθορὰν τῇ * ἀποχρήσει", κατὰ τὰ ἐντάλματα καὶ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων·

23 Ἅτινά ἐστι λόγον μὲν ἔχοντα σοφίας ἐν ἐθελοθρησκείᾳ καὶ ταπεινοφροσύνῃ καὶ ἀφειδίᾳ σώματος, οὐκ ἐν τιμῇ τινι πρὸς πλησμονὴν τῆς σαρκός.

v. 22. Esa. 29. 13 Matt. 15. 9. Tit. 1. 14.
v. 23. Col. 2. 18. 1 Tim. 4. 8. & 5. 23.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 Εἰ οὖν συνηγέρθητε τῷ Χριστῷ, τὰ ἄνω ζητεῖτε, οὗ ὁ Χριστός ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος.

2 Τὰ ἄνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς.

3 Ἀπεθάνετε γάρ, καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κέκρυπται σὺν τῷ * Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ".

4 Ὅταν ὁ Χριστὸς φανερωθῇ, ἡ ζωὴ * ἡμῶν", τότε καὶ ὑμεῖς * σὺν αὐτῷ" φανερωθήσεσθε ἐν δόξῃ.

5 Νεκρώσατε οὖν τὰ μέλη ὑμῶν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακήν, καὶ τὴν πλεονεξίαν, ἥτις ἐστὶν εἰδωλολατρεία·

v. 1. Psal. 110. 1. Rom 6. 5. Eph. 1. 20. & 2. 6. Col. 2. 12.
v. 3. Rom 6. 2, &c. & 8. 24. 2 Cor. 5. 7. Gal. 2. 20.
v. 4. 1 Cor. 15. 43. Phil. 3. 21. 1 Joh. 3. 2.
v. 5. Rom. 6. 13. & 7. 5, 23. & 8. 13. Eph. 4. 22. & 5. 3. 5. 1 Thess. 4. 5.

6 Δι' ἃ ἔρχεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας.

7 Ἐν οἷς καὶ ὑμεῖς περιεπατήσατέ ποτε, ὅτε ἐζῆτε ἐν * αὐτοῖς".

8 Νυνὶ δὲ ἀπόθεσθε καὶ ὑμεῖς τὰ πάντα, ὀργήν, θυμόν, κακίαν, βλασφημίαν, αἰσχρολογίαν, ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν.

9 Μὴ ψεύδεσθε εἰς ἀλλήλους, ἀπεκδυσάμενοι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν ταῖς πράξεσιν αὐτοῦ·

10 Καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον, τὸν ἀνακαινούμενον εἰς ἐπίγνωσιν κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν·

11 Ὅπου οὐκ ἔνι * Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος· περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία· βάρβαρος, * Σκύθης· δοῦλος, * ἐλεύθερος· ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός.

12 Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ ἅγιοι καὶ ἠγαπημένοι, σπλάγχνα * οἰκτιρμῶν", χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πρᾳότητα, μακροθυμίαν·

v. 6. 1 Cor. 6. 10. Eph. 5. 5. 6. Gal. 5. 19. Apoc. 22. 15.
v. 7. Rom. 6. 19, 20. & 7. 5. 1 Cor. 6. 11. Eph. 2. 1. Tit. 3. 3.
v. 8. Rom. 6. 4. Eph. 4. 22. Heb 12. 1. 1 Pet 2. 1. Jac. 1. 21.
v. 9. Eph 4. 22, 25, 29. & 5. 4.
v. 10. Gen. 1. 26. Rom 6. 4. Eph. 2. 10. & 4. 24.
v. 11. Rom. 10. 12. 1 Cor. 7. 21, 22. & 12. 13. Gal. 3. 28. & 5. 6. & 6. 15.
v. 12. Eph. 4. 32. & 6. 1. Gal 5 22. 1 Thess. 1. 4.

Ib. & v. 21. δογματίζετε; μὴ ἅψησθε, μηδὲ γεύσησθε, μηδὲ θίγητε V. *v.* 22. ἀποκρίσει *vel* ἀποχωρήσει *Cu. v.* 3. Θεῷ ἐν Χριστῷ L. *v.* 4. ὑμῶν *Cu. ib.* — *A. v.* 7. τούτοις *A. v.* 11. † ἄρσεν καὶ θῆλυ *Cu. ib.* † καὶ *utrobiq. Cu. v.* 12. οἰκτιρμοῦ *A. Cp.* E. S. 4. V. καὶ οἰκτιρμὸν *Cu.*

13 Ἀνεχό-

13 Ανεχόμενοι ἀλλήλων,
καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐὰν
τις πρός τινα ἔχῃ * μομ-
φήν" · καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἐ-
χαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑ-
μεῖς *.
14 Επὶ πᾶσι δὲ τούτοις
τὴν ἀγάπην, * ἥτις " ἐστὶ
σύνδεσμος τῆς * τελειότη-
τος ".
15 Καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ
* Θεοῦ" βραβευέτω ἐν ταῖς
καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ
ἐκλήθητε ἐν ἑνὶ σώματι, καὶ
εὐχάριστοι γίνεσθε.
16 Ο λόγος τοῦ * Χρι-
στοῦ " ἐνοικείτω ἐν ὑμῖν
πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ·
διδάσκοντες καὶ νουθετοῦν-
τες * ἑαυτοὺς", ψαλ-
μοῖς, * καὶ" ὕμνοις, * καὶ" ᾠ-
δαῖς πνευματικαῖς, ἐν * χά-
ριτι ᾄδοντες * ἐν * τῇ καρ-
δίᾳ" ὑμῶν τῷ * Κυρίῳ".
17 * Καὶ" πᾶν ὅ, τι ἂν
ποιῆτε, ἐν λόγῳ, ἢ ἐν ἔργῳ,
πάντα ἐν ὀνόματι * Κυρίου
Ιησοῦ", εὐχαριστοῦντες τῷ
Θεῷ * καὶ" πατρὶ δι' αὐτοῦ.
18 Αἱ γυναῖκες, ὑπο-
τάσσεσθε τοῖς * ἰδίοις" ἀν-
δράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυ-
ρίῳ.
19 Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε
τὰς γυναῖκας *, καὶ μὴ
* πικραίνεσθε" πρὸς αὐτάς.
20 Τὰ τέκνα, ὑπακούετε
τοῖς γονεῦσι κατὰ πάντα·
τοῦτο γάρ ἐστιν εὐάρεστον * τῷ
Κυρίῳ.
21 Οἱ πατέρες, μὴ * ἐ-
ρεθίζετε" τὰ τέκνα ὑμῶν,
ἵνα μὴ ἀθυμῶσιν.
22 Οἱ δοῦλοι, ὑπακούετε
κατὰ πάντα τοῖς κατὰ σάρ-
κα κυρίοις, μὴ ἐν ὀφθαλ-
μοδουλείαις ὡς ἀνθρωπάρε-
σκοι, ἀλλ' ἐν ἁπλότητι καρ-
δίας, φοβούμενοι * τὸν
Θεόν".
23 * Καὶ πᾶν ὅ, τι" ἐὰν
ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζε-
σθε, ὡς τῷ Κυρίῳ, * καὶ οὐκ
ἀνθρώποις·
24 Εἰδότες ὅτι ἀπὸ Κυ-
ρίου ἀπολήψεσθε τὴν ἀντα-
πόδοσιν τῆς κληρονομίας· τῷ
* γὰρ" Κυρίῳ Χριστῷ δου-
λεύετε.
25 Ο * δὲ" ἀδικῶν κο-
μιεῖται ὃ ἠδίκησε· καὶ οὐκ ἔστι
προσωποληψία *.

v. 13. Matt. 6. 14. Marc. 11. 25. Eph. 4. 32.
v. 14. Joh. 3. 34. & 15. 12. Eph. 4. 3. & 5. 2. Col. 2. 2. 1 Thess. 4. 9. 1 Joh. 3. 23 & 4. 21.
v. 15. Eph. 4. 4. Phil. 4. 7.
v. 16. 1 Cor. 14. 26. Eph. 5. 19.
v. 17. Rom. 1. 8. 1 Cor. 10. 31. Eph. 5. 20. 1 Thess. 5. 18. Heb. 13. 15.
v. 18. Gen. 3. 16. 1 Cor. 14. 34. Eph. 5. 22. 1 Pet. 3. 1.
v. 19. Eph. 5. 25. 1 Pet. 3. 7.
v. 20. Eph. 6. 1.
v. 21. Eph. 6. 4.
v. 22. Eph. 6. 5. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9. 1 Pet. 2. 18.
v. 25. Act. 10. 34. Rom. 2. 11. 1 Pet. 1. 17.

v. 13. μέμψιν Cu. ib. † ποιεῖτε Cu. v. 14. ὁ A. & † ἔχετε post ἀγάπην V. ib. ἑνότητος Cl. v. 15. Χριστοῦ A. R. 1. S. 1. v. 16. Θεοῦ A. ib. — Cu. ib. — A. ib. — Cu. ib. † τῇ Cu. ib. † καὶ ψάλλοντες L. ib. ταῖς καρδίαις A. Cl L. R. 1. V. ib. Θεῷ A. Cl. v. 17. — Cu. ib. Ιησοῦ Χριστοῦ A. ib. — A v. 18. — A. & † αὐτῶν Cu. v. 19. † ὑμῶν Cu. ib. παραπικρ. S. 1. v. 20. † ἐν A. v. 21. παροργίζετε A. L. R. 1. S. 1. V. v. 22. Κύριον A. L. v. 23. ὃ A. ib. † δουλεύοντες A. v. 24. — A. v. 25. γὰρ A. ib. † παρὰ τῷ Θεῷ V.

ΚΕΦ. δʹ. IV.

v. 1. Eph. 6. 9. 1 ΟΙ κύριοι τὸ δίκαιον καὶ
τὴν ἰσότητα τοῖς δού-
λοις παρέχεσθε, εἰδότες ὅτι
καὶ ὑμεῖς ἔχετε Κύριον ἐν
* οὐρανοῖς".

v. 2. 2 Τῇ προσευχῇ προσ-
Luc. 18. καρτερεῖτε, γρηγοροῦντες ἐν
1. Rom. 12. αὐτῇ * ἐν εὐχαριστίᾳ".
12. Eph. 6. 3 Προσευχόμενοι ἅμα
1 Thess. 5. καὶ περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ Θεὸς
17. v. 3. ἀνοίξῃ ἡμῖν θύραν τοῦ λό-
Matt. 13. γου *, λαλῆσαι τὸ μυστή-
11. 1 Cor. 4. 1. ριον τοῦ * Χριστοῦ", δι' ὃ καὶ δέ-
& 19. 9. δεμαι·
2 Cor. 2. 12. 4 Ἵνα * φανερώσω αὐτὸ,
Eph. 6. ὡς δεῖ με λαλῆσαι.
19. 2 Thess. 3. 5 Ἐν σοφίᾳ περιπατεῖτε
1. Col. 1. 26. πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξ-
& 2. 2. αγοραζόμενοι.
v. 5. Eph. 5. 6 Ὁ λόγος ὑμῶν πάν-
15, 16. 1 Thess. 4. τοτε ἐν χάριτι, ἅλατι ἠρτυ-
12. μένος, εἰδέναι πῶς δεῖ ὑ-
v. 6. Marc. 9. μᾶς ἑνὶ ἑκάστῳ ἀποκρίνε-
50. Col. 3. 16. σθαι.
v. 7. 7 Τὰ κατ' ἐμὲ πάντα
Actor 20. γνωρίσει * ὑμῖν" Τυχικὸς ὁ
4. Eph. 6. ἀγαπητὸς ἀδελφὸς, καὶ πιστὸς
21. 2 Tim. 4. διάκονος, καὶ σύνδουλος ἐν
12. Κυρίῳ·

8 Ὃν ἔπεμψα πρὸς ὑ-
μᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο, ἵνα
* γνῷ" τὰ περὶ ὑμῶν, καὶ
παρακαλέσῃ τὰς καρδίας
ὑμῶν·

9 Σὺν Ὀνησίμῳ τῷ πι- v. 9. Philem. v.
στῷ καὶ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, ὅς 10.
ἐστιν ἐξ ὑμῶν· * πάντα ὑμῖν
* γνωριοῦσι" τὰ ὧδε.

10 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀ- v. 10. Act. 15.
ρίσταρχος ὁ συναιχμάλωτός 37. & 19.
μου, καὶ Μάρκος ὁ ἀνεψιὸς 29. & 27. 2.
Βαρνάβα, περὶ οὗ ἐλάβετε 2 Tim. 4.
ἐντολάς· ἐὰν ἔλθῃ πρὸς ὑ- 11. Philem.
μᾶς, δέξασθε αὐτόν· v. 24.

11 Καὶ * Ἰησοῦς ὁ λεγό-
μενος Ἰοῦστος, οἱ ὄντες ἐκ
περιτομῆς· οὗτοι μόνοι συν-
εργοὶ * εἰς τὴν βασιλείαν
τοῦ Θεοῦ, οἵτινες ἐγενήθησάν
μοι παρηγορία.

12 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἐ- v. 12. Rom. 15.
παφρᾶς ὁ ἐξ ὑμῶν δοῦλος 30.
Χριστοῦ *, πάντοτε ἀγωνιζό- Col. 1. 7. Philem.
μενος ὑπὲρ ὑμῶν ἐν ταῖς v. 23.
προσευχαῖς, ἵνα στῆτε τέλειοι
καὶ * πεπληρωμένοι" ἐν παν-
τὶ θελήματι τοῦ * Θεοῦ".

13 Μαρτυρῶ γὰρ αὐτῷ
ὅτι ἔχει * ζῆλον" πολὺν ὑ-
πὲρ ὑμῶν, καὶ τῶν ἐν Λαοδι-
κείᾳ, καὶ τῶν ἐν Ἱεραπόλει.

14 Ἀσπάζεται ὑμᾶς Λου- v. 14. 2 Tim. 4.
κᾶς ὁ ἰατρὸς ὁ ἀγαπητὸς, καὶ 10, 11.
Δημᾶς. Philem. v. 24.

v. 1. οὐρανῷ *A.* L. R. I. v. 2. — *Cu.* v. 3. † ἐν παρ-
ρησίᾳ *A. ib.* Θεοῦ M. v. 4. † καὶ *Cu.* v. 7. — L. v. 8. γνῶ-
τε *A.* S. I. & ἡμῶν *pro* ὑμῶν *post* περὶ v. 9. † οἱ V.
ib. γνωρίσουσι *Cu.* v. 11. † ὁ *Cu. ib.* † μου *Cl.* v. 12.
† Ἰησοῦ *A.* L. *ib.* πεπληροφορημένοι *A.* R. I. S. I. *ib.*
Χριστοῦ *Cu.* v. 13. πόνον *A.* κόπον *Cl.* πόθον S. I. ἀγῶνα
S. *al.* V.

15 Ἀσπά-

v. 15. Rom. 16. 5. 1 Cor. 16. 19.
15 Ἀσπάσασθε τοὺς ἐν
Λαοδικείᾳ ἀδελφοὺς, καὶ
Νυμφᾶν καὶ τὴν κατ' οἶκον
* αὐτοῦ " ἐκκλησίαν.
v. 16. 1 Thess. 5. 27.
16 Καὶ ὅταν ἀναγνωσθῇ
παρ' ὑμῖν ἡ ἐπιστολὴ, ποιή-
σατε ἵνα καὶ ἐν τῇ Λαοδικέων
ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσθῇ· καὶ
* τὴν ἐκ Λαοδικείας ἵνα καὶ
ὑμεῖς ἀναγνῶτε ".
v. 17. Philem. v. 2.
17 Καὶ εἴπατε Ἀρχίπ-
πῳ· Βλέπε τὴν διακονίαν
ἣν παρέλαβες ἐν Κυρίῳ, ἵνα
αὐτὴν πληροῖς.
18 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ v. 18. 1 Cor. 16. 21.
χειρὶ Παύλου. Μνημονεύετέ 2 Thess. 3. 17.
μου τῶν δεσμῶν. Ἡ χάρις * Heb. 13. 3.
μεθ' ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Κολοσσαεῖς ἐγράφη
ἀπὸ Ῥώμης διὰ Τυχικοῦ
καὶ Ὀνησίμου.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Rom. 1. 6. 2 Cor. 1. 19. Eph. 1. 2. 1 Pet. 1. 2. & 5. 12.
1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ * Σι-
λουανὸς " καὶ Τιμό-
θεος τῇ ἐκκλησίᾳ
Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πα-
τρὶ *, καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χρι-
στῷ ", χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
* ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ ".
2 Εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ v. 2.
πάντοτε περὶ πάντων ὑμῶν, Rom. 1.
μνείαν ὑμῶν ποιούμενοι ἐπὶ 8. 9. Eph. 1.
τῶν προσευχῶν ἡμῶν· 16. 2 Thess. 1.
3 Ἀδιαλείπτως μνημο- Phil. 1. 3.
νεύοντες * ὑμῶν " τοῦ ἔργου v. 3. Joh. 6. 29.
τῆς πίστεως *, καὶ τοῦ κόπου
* τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ὑπο-

v. 15. αὐτῶν *A.* L. S. 2. v. 16. ἡ ἐκ Λαοδικείας ὑμῶν ἀναγινώσκεται V. v. 18. † τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ V.

v. 1. Σιλβανός *Cu.* *ib.* ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ *A.* *ib.* — V. v. 3. — *Cu.* *ib.* † ἡμῶν *Cu.* *ib.* † καὶ V.

μονῆς

μονῆς * τῆς ἐλπίδος " τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν.

v. 4. 1 Thess. 2. 13.
4 Εἰδότες, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὑπὸ Θεοῦ τὴν ἐκλογὴν ὑμῶν·

v. 5. 1 Cor. 2. 4. & 4. 20. 2 Cor. 6. 6. 1 Thess. 2. 1.
5 Ὅτι τὸ εὐαγγέλιον ἡμῶν οὐκ ἐγενήθη * εἰς " ὑμᾶς ἐν λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν δυνάμει, καὶ * ἐν " Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ ἐν πληροφορίᾳ πολλῇ· καθὼς οἴδατε οἷοι ἐγενήθημεν * ἐν " ὑμῖν δι' ὑμᾶς.

v. 6. Act. 5. 41. 1 Cor. 4. 16. & 11. 1. Phil. 3. 17. 2 Thess. 3. 9. Heb. 10. 34.
6 Καὶ ὑμεῖς μιμηταὶ ἡμῶν ἐγενήθητε καὶ τοῦ * Κυρίου ", δεξάμενοι τὸν λόγον ἐν θλίψει πολλῇ, μετὰ χαρᾶς Πνεύματος ἁγίου·

7 Ὥστε γενέσθαι ὑμᾶς * τύπους " πᾶσι τοῖς πιστεύουσιν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ * τῇ Ἀχαΐᾳ.

v. 8. Rom. 1. 8.
8 Ἀφ' ὑμῶν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τοῦ Κυρίου οὐ μόνον ἐν τῇ Μακεδονίᾳ καὶ Ἀχαΐᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν παντὶ τόπῳ ἡ πίστις ὑμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξελήλυθεν, ὥστε μὴ χρείαν ἡμᾶς ἔχειν λαλεῖν τι·

v. 9. 1 Cor. 12. 2.
9 Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ἀπαγγέλλουσιν ὁποίαν εἴσοδον * ἔχομεν " πρὸς ὑμᾶς, καὶ πῶς ἐπεστρέψατε πρὸς τὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν εἰδώλων, δουλεύειν Θεῷ ζῶντι καὶ ἀληθινῷ·

v. 10. Matt. 3. 7. Act. 1. 11. & 2. 24. Rom. 5. 9. Phil. 3. 20. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.
10 Καὶ ἀναμένειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐκ τῶν οὐρανῶν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, Ἰησοῦν τὸν * ῥυόμενον " ἡμᾶς * ἀπὸ " τῆς ὀργῆς τῆς ἐρχομένης.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. 1 Thess. 1. 5, 9.
1 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε, ἀδελφοί, τὴν εἴσοδον ἡμῶν τὴν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι οὐ κενὴ γέγονεν·

v. 2. Act 16. 22, &c. & 17. 1. Phil. 1. 30. Col. 2. 1.
2 Ἀλλὰ * καὶ " προπαθόντες καὶ ὑβρισθέντες, καθὼς οἴδατε, ἐν Φιλίπποις, ἐπαρρησιασάμεθα ἐν τῷ Θεῷ ἡμῶν λαλῆσαι πρὸς ὑμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Θεοῦ ἐν πολλῷ ἀγῶνι.

v. 3. 2 Cor. 7. 2.
3 Ἡ γὰρ παράκλησις ἡμῶν οὐκ ἐκ πλάνης, οὐδὲ ἐξ ἀκαθαρσίας, οὔτε ἐν δόλῳ·

v. 4. Gal. 1. 10. & 2. 7. 1 Tim. 1. 11, 12. Tit. 1. 3.
4 Ἀλλὰ καθὼς δεδοκιμάσμεθα ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πιστευθῆναι τὸ εὐαγγέλιον, οὕτω λαλοῦμεν, οὐχ ὡς ἀνθρώποις ἀρέσκοντες, ἀλλὰ τῷ Θεῷ τῷ δοκιμάζοντι τὰς καρδίας ἡμῶν.

v. 5. Act. 20. 33. Rom. 1. 9. & 9. 1. 2 Cor. 1. 23. & 2. 17. & 4. 2. & 7. 2. & 11. 31. & 12. 17.
5 Οὔτε γάρ ποτε ἐν λόγῳ κολακείας ἐγενήθημεν, * καθὼς οἴδατε ", οὔτε ἐν

Ib — *A.* *v.* 5. πρὸς *A.* *ib.* — *Cu.* *ib.* — *A.* *v.* 6. Θεοῦ *A.* Χριστοῦ L. S. I. *v.* 7. τύπον S. 2. V. *ib.* † ἐν R. 5. *v.* 9. ἔσχομεν *A.* *v.* 10. ῥυσάμενον V. *ib.* ἐκ *A.* *v.* 2. — *A.* *v.* 5. — L.

Gal. 1. 10. Phil. 1. 8. 1 Tim. 5. 21. 2 Tim. 4. 1.

προφάσει πλεονεξίας· Θεὸς
μάρτυς.

v. 6. Joh 5. 41, 44. & 12. 43.

6 Οὔτε ζητοῦντες ἐξ ἀν-
θρώπων δόξαν, οὔτε ἀφ' * ὑ-
μῶν", οὔτε ἀπ' ἄλλων· δυ-
νάμενοι ἐν βάρει εἶναι, ὡς
Χριστοῦ ἀπόστολοι·

v. 7. 1 Cor. 2. 3 & 9. 1, &c. 2 Cor. 10. 1, 2, 10, 11. & 13. 4. 1 Thess. 3. 9.

7 Ἀλλ' ἐγενήθημεν * ἤ-
πιοι" ἐν μέσῳ ὑμῶν, ὡς
ἂν τροφὸς θάλπῃ τὰ ἑαυτῆς
τέκνα·

v. 8. 2 Cor 12. 15.

8 Οὕτως ἱμειρόμενοι ὑ-
μῶν, εὐδοκοῦμεν μεταδοῦναι
ὑμῖν οὐ μόνον τὸ εὐαγγέλιον
τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυ-
τῶν ψυχὰς, διότι ἀγαπητοὶ
ἡμῖν * γεγένησθε".

v. 9. Actor. 18. 3. & 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 9. & 12. 13. 2 Thess. 3. 8.

9 Μνημονεύετε γὰρ, ἀδελ-
φοὶ, τὸν κόπον ἡμῶν καὶ τὸν
μόχθον· νυκτὸς * γὰρ" καὶ ἡ-
μέρας ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ
μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν,
ἐκηρύξαμεν εἰς ὑμᾶς τὸ εὐ-
αγγέλιον τοῦ Θεοῦ.
10 Ὑμεῖς μάρτυρες καὶ ὁ
Θεὸς, ὡς ὁσίως καὶ δικαίως
καὶ ἀμέμπτως ὑμῖν τοῖς πι-
στεύουσιν ἐγενήθημεν.
11 Καθάπερ οἴδατε * ὡς
ἕνα ἕκαστον ὑμῶν", ὡς πα-
τὴρ τέκνα ἑαυτοῦ, παρακα-
λοῦντες ὑμᾶς καὶ παραμυθού-
μενοι,

v. 12. Gen. 17. 1. 1 Cor. 7. 20. Eph. 4 1. Phil. 1. 27. Col. 1. 10.

12 * Καὶ μαρτυρούμενοι",
εἰς τὸ * περιπατῆσαι" ὑμᾶς
ἀξίως τοῦ * Θεοῦ" τοῦ * κα-
λοῦντος" ὑμᾶς εἰς τὴν ἑαυ-
τοῦ βασιλείαν καὶ δόξαν.

v. 13. Matt. 10. 40. Gal. 4. 14. 2 Pet. 3. 2.

13 * Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς
εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ ἀδια-
λείπτως, ὅτι παραλαβόν-
τες λόγον ἀκοῆς παρ' ἡ-
μῶν, τοῦ Θεοῦ, ἐδέξασθε οὐ
λόγον ἀνθρώπων, ἀλλὰ (κα-
θώς ἐστιν ἀληθῶς) λόγον
Θεοῦ, ὃς καὶ ἐνεργεῖται ἐν ὑ-
μῖν τοῖς πιστεύουσιν.

v. 14. Act. 17. 5, 13. Heb. 10. 34.

14 Ὑμεῖς γὰρ μιμηταὶ
ἐγενήθητε, ἀδελφοί, τῶν ἐκ-
κλησιῶν τοῦ Θεοῦ τῶν οὐσῶν
ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ὅτι ταὐτὰ ἐπάθετε
καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἰδίων συμ-
φυλετῶν, καθὼς καὶ αὐτοὶ
ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων·

v. 15. Matt. 23. 34, 37. Luc. 13. 33. Act. 7. 52.

15 Τῶν καὶ τὸν Κύριον ἀ-
ποκτεινάντων Ἰησοῦν καὶ τοὺς
* ἰδίους" προφήτας, καὶ ἡμᾶς
ἐκδιωξάντων, καὶ Θεῷ μὴ
ἀρεσκόντων, καὶ πᾶσιν ἀν-
θρώποις * ἐναντίων".

v. 16. Matt. 23. 32. Act. 13. 50. & 14. 5, 19. & 17. 5, 13. & 18. 12. & 19. 9. & 22. 21, 22.

16 Κωλυόντων ἡμᾶς τοῖς
ἔθνεσι λαλῆσαι ἵνα σωθῶσιν,
εἰς τὸ ἀναπληρῶσαι αὐτῶν
τὰς ἁμαρτίας πάντοτε· ἔ-
φθασε δὲ ἐπ' αὐτοὺς ἡ ὀργὴ
* εἰς τέλος.
17 Ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί,
ἀπορφανισθέντες ἀφ' ὑμῶν
πρὸς καιρὸν ὥρας, προσώ-

v. 6. ἡμῶν A. v. 7. νήπιοι Cl. L. S. 2. V. v. 8 ἐγενή-
θητε A. v. 9. — A. v. 11. — M. v. 12. — A. ib. πε-
ριπατεῖν A R. 3. ib. Χριστοῦ N. 1. ib. καλέσαντος A L.
S. 1. V. v. 13. † καὶ A. v. 15. — A. Cl. ἡμᾶς V. ib.
ἐναντιουμένων R. 1. v. 16. † τοῦ Θεοῦ Cl.

πρὸ.

πῳ, οὐ καρδίᾳ, περισσοτέ-
ρως ἐσπουδάσαμεν τὸ πρό-
σωπον ὑμῶν ἰδεῖν ἐν πολλῇ
ἐπιθυμίᾳ.
v. 18. Rom. 1. 13. & 15. 22. 18 * Διὸ " ἠθελήσαμεν
ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς (ἐγὼ μὲν
Παῦλος) καὶ ἅπαξ καὶ δίς,
* καὶ " ἐνέκοψεν ἡμᾶς ὁ
Σατανᾶς.
v. 19. 1 Cor. 1. 14. Phil. 2. 16. & 4. 1. 19 Τίς γὰρ ἡμῶν ἐλπὶς,
ἢ χαρὰ, ἢ στέφανος * καυ-
χήσεως " ; ἢ οὐχὶ καὶ ὑμεῖς
ἔμπροσθεν τοῦ Κυρίου ἡμῶν
Ἰησοῦ Χριστοῦ *, ἐν τῇ αὐτοῦ
παρουσίᾳ;
20 Ὑμεῖς γάρ ἐστε ἡ δόξα
ἡμῶν καὶ ἡ χαρά.

ΚΕΦ. γʹ. III.

1 ΔΙὸ μηκέτι στέγοντες, εὐ-
δοκήσαμεν καταλει-
φθῆναι ἐν Ἀθήναις μόνοι,
v. 2. Actor. 16. 1. Rom. 16. 21. Phil. 2. 19. 2 Καὶ ἐπέμψαμεν Τι-
μόθεον τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν
* καὶ διάκονον τοῦ Θεοῦ " * καὶ
συνεργὸν ἡμῶν " ἐν τῷ εὐαγ-
γελίῳ τοῦ * Χριστοῦ ", εἰς τὸ
στηρίξαι ὑμᾶς καὶ παρακα-
v. 3. Actor. 14. 22. Eph. 3. 13. Phil. 1. 14. 1 Tim. 3. 12. λέσαι ὑμᾶς * περὶ " τῆς πί-
στεως * ὑμῶν ".
3 * Τῷ " μηδένα * σαί-
νεσθαι " ἐν ταῖς θλίψεσι
ταύταις· αὐτοὶ γὰρ οἴδατε ὅτι
εἰς τοῦτο κείμεθα.
4 Καὶ γὰρ ὅτε πρὸς ὑμᾶς
ἦμεν, * προελέγομεν " ὑμῖν
ὅτι μέλλομεν θλίβεσθαι, κα-
θὼς καὶ ἐγένετο, καὶ οἴδατε.
5 Διὰ τοῦτο κἀγὼ μη- v. 5. Phil. 2. 16.
κέτι στέγων, ἔπεμψα εἰς τὸ
γνῶναι τὴν πίστιν ὑμῶν· μή-
πως ἐπείρασεν ὑμᾶς ὁ πει-
ράζων, καὶ εἰς κενὸν γένηται
ὁ κόπος ἡμῶν.
6 Ἄρτι δὲ ἐλθόντος Τι-
μοθέου πρὸς ἡμᾶς ἀφ' ὑ-
μῶν, καὶ εὐαγγελισαμένου ἡ-
μῖν τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγά-
πην ὑμῶν, καὶ ὅτι ἔχετε μνεί-
αν ἡμῶν ἀγαθὴν πάντοτε,
ἐπιποθοῦντες ἡμᾶς ἰδεῖν, κα-
θάπερ καὶ ἡμεῖς ὑμᾶς·
7 Διὰ τοῦτο * παρεκλή-
θημεν ", ἀδελφοί, ἐφ' ὑμῖν,
ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει καὶ ἀ-
νάγκῃ ἡμῶν, * διὰ " τῆς ὑμῶν
πίστεως·
8 Ὅτι νῦν ζῶμεν, ἐὰν
ὑμεῖς στήκητε ἐν Κυρίῳ.
9 Τίνα γὰρ εὐχαριστίαν
δυνάμεθα τῷ * Θεῷ " ἀν-
ταποδοῦναι περὶ ὑμῶν, ἐπὶ
πάσῃ τῇ χαρᾷ ᾗ * χαίρο-
μεν " δι' ὑμᾶς ἔμπροσθεν τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν,
10 Νυκτὸς καὶ ἡμέρας ὑ- v. 10. Rom. 1. 10, 11. & 15. 23.

v. 18. διότι *A. ib.* ἀλλ' N. 1. v. 19. ἀγαλλιάσεως *A. ib.* † ἐστε v. & — Χριστοῦ M. N. 1. v. 2. — *Cu. ib.* — *A.* v. *ib.* Θεοῦ *Cu. ib.* ὑπὲρ *A. ib.* ἡμῶν S. 1. v. 3. τὸ *A.* τοῦ R. 1. *ib.* κινεῖσθαι *Cu.* v. 4. προσελέγ. *Cu.* v. 7. παρακεκλήμεθα *A. ib.* † καὶ *A.* v. 9. Χριστῷ *Cu. ib.* ἐχαίρ. *Cu.*

ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον, καὶ καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν;

11 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν, καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς * Χριστὸς" κατευθύναι τὴν ὁδὸν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

v. 12. 1 Thess. 5. 15.

12 Ὑμᾶς δὲ ὁ * Κύριος" πλεονάσαι καὶ περισσεύσαι * τῇ ἀγάπῃ" εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας, καθάπερ καὶ ἡμεῖς εἰς ὑμᾶς·

v. 13. 1 Cor. 1. 8. Phil. 1. 10. 1 Thess. 5. 23. 2 Thess. 2. 17.

13 Εἰς τὸ στηρίξαι ὑμῶν τὰς καρδίας ἀμέμπτους ἐν * ἁγιωσύνῃ", ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν, ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ * Χριστοῦ" μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ *.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Phil. 1. 27. 1 Thess. 2. 12.

1 * ΤΟ" λοιπὸν οὖν, ἀδελφοί, ἐρωτῶμεν ὑμᾶς καὶ παρακαλοῦμεν ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ, καθὼς παρελάβετε παρ' ἡμῶν τὸ πῶς δεῖ ὑμᾶς περιπατεῖν καὶ ἀρέσκειν Θεῷ *, ἵνα περισσεύητε μᾶλλον.

2 Οἴδατε γὰρ τίνας παραγγελίας * ἐδώκαμεν" ὑμῖν διὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

v. 3. Rom. 12. 2. Eph. 5. 17. 17. Phil. 4.

3 Τοῦτο γάρ ἐστι * θέλημα τοῦ Θεοῦ, ὁ ἁγιασμὸς ὑμῶν, ἀπέχεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς πορνείας·

4 Εἰδέναι ἕκαστον ὑμῶν τὸ ἑαυτοῦ σκεῦος κτᾶσθαι ἐν ἁγιασμῷ καὶ τιμῇ·

v. 5. 1 Cor. 15. 34. Eph. 4. 17. 18.

5 Μὴ ἐν πάθει ἐπιθυμίας, καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν.

v. 6. 1 Cor. 6. 8.

6 Τὸ μὴ ὑπερβαίνειν καὶ πλεονεκτεῖν ἐν τῷ πράγματι τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ· διότι ἔκδικος ὁ Κύριος περὶ πάντων τούτων, καθὼς * καὶ προείπαμεν" ὑμῖν, καὶ διεμαρτυράμεθα.

v. 7. Lev. 11. 44. & 19. 2. Joh. 17. 19. 1 Cor. 1. 2.

7 Οὐ γὰρ ἐκάλεσεν ἡμᾶς ὁ Θεὸς ἐπὶ ἀκαθαρσίᾳ, ἀλλ' ἐν ἁγιασμῷ.

v. 8. Luc. 10. 16. 1 Cor. 7. 40.

8 * Τοιγαροῦν" ὁ ἀθετῶν, οὐκ ἄνθρωπον ἀθετεῖ, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν καὶ * δόντα" τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ τὸ ἅγιον εἰς * ἡμᾶς".

v. 9. Lev. 19. 18. Jer. 31. 34. Matt. 22. 39. Joh. 6. 45. & 13. 34. & 14. 26. & 15. 12. Eph. 5. 2. 1 Pet. 4. 8. 1 Joh. 3. 11, 23. & 4. 21.

9 Περὶ δὲ τῆς φιλαδελφίας οὐ χρείαν * ἔχετε" γράφειν ὑμῖν· αὐτοὶ γὰρ ὑμεῖς θεοδίδακτοί ἐστε εἰς τὸ ἀγαπᾷν ἀλλήλους.

10 Καὶ γὰρ ποιεῖτε αὐτὸ

v. 11. — *Cu.* v. 12. Θεὸς *A.* Κύριος Ἰησοῦς *Cu. ib.* τὴν ἀγάπην ἡμῶν V. v. 13. δικαιοσύνῃ *A.* S. I. *ib.* — *A. ib.* † Ἀμήν *A.* N. I. V. v. 1. — *A. ib.* † καθὼς καὶ περιπατεῖτε *A. Cl.* L. S. I. V. v. 2. παρεδώκ. *Cu.* v. 3. † τὸ *A.* v. 6. προείπομεν *A.* v. 8. — *Cu. ib.* διδόντα *Cu.* & — καὶ *A. ib.* ὑμᾶς S. *om.* v. 9. ἔχομεν R. I. S. I. V.

εἰς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς
ἐν ὅλῃ τῇ Μακεδονίᾳ· πα-
ρακαλοῦμεν δὲ ὑμᾶς, * ἀ-
δελφοί", περισσεύειν μᾶλ-
λον·
v. 11. Act. 20. 34. Eph. 4. 28. 2 Thess. 3. 7. 12. 1 Pet. 4. 15. 11 Καὶ φιλοτιμεῖσθαι ἡ-
συχάζειν, καὶ πράσσειν τὰ ἴ-
δια, καὶ ἐργάζεσθαι ταῖς
* ἰδίαις" χερσὶν ὑμῶν, κα-
θὼς ὑμῖν παρηγγείλαμεν·
12 Ἵνα περιπατῆτε εὐσχη-
μόνως πρὸς τοὺς ἔξω, καὶ μη-
δενὸς χρείαν ἔχητε.
v. 13. Lev. 19. 28. Deut. 14. 1. 2 Sam. 12. 20. 13 Οὐ * θέλω" δὲ ὑμᾶς
ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν
* κεκοιμημένων", * ἵνα μὴ
λυπῆσθε", καθὼς καὶ οἱ λοι-
ποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπί-
δα.
v. 14. 1 Cor. 15. 13, 18. 14 Εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι
Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω
καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας
διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐ-
τῷ.
v. 15. 1 Cor. 15. 22, 51. 15 Τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγο-
μεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι
ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλει-
πόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν
τοῦ Κυρίου, οὐ μὴ φθάσωμεν
τοὺς κοιμηθέντας.
v. 16. Matt. 24. 31. 1 Cor. 15. 52. 2 Thess. 1. 7. 16 Ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος
ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ
ἀρχαγγέλου, καὶ ἐν σάλπιγγι
Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ,
καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ, ἀνα-
στήσονται πρῶτον·
17 Ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶν- v. 17. Joh. 12. 26. & 14. 3. & 17. 24. Act. 1. 9. Apoc. 11. 12.
τες οἱ περιλειπόμενοι, ἅμα
σὺν αὐτοῖς ἁρπαγησόμεθα
ἐν νεφέλαις εἰς * ἀπάντησιν
τοῦ Κυρίου" εἰς ἀέρα· καὶ
οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσό-
μεθα.
18 Ὥστε παρακαλεῖτε
ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τού-
τοις *.

ΚΕΦ. ε'. V.

1 ΠΕρὶ δὲ τῶν χρόνων καὶ v. 1. Matt. 24. 3, 36.
τῶν καιρῶν, ἀδελφοί,
οὐ χρείαν ἔχετε ὑμῖν γρά-
φεσθαι·
2 Αὐτοὶ γὰρ ἀκριβῶς οἴ- v. 2. Matt. 24. 42, 43. Mar. 13. 34. Luc. 21. 34. 2 Pet 3. 9. Apoc. 3. 3. & 16. 15.
δατε ὅτι ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς
κλέπτης ἐν νυκτί, οὕτως ἔρ-
χεται.
3 Ὅταν * γὰρ" λέγωσιν·
Εἰρήνη καὶ ἀσφάλεια, τότε v. 3. Luc. 21. 34, 35. 2 Thess. 1. 9.
αἰφνίδιος αὐτοῖς ἐφίσταται
ὄλεθρος, ὥσπερ ἡ ὠδὶν * τῇ"
ἐν γαστρὶ * ἐχούσῃ"· καὶ οὐ μὴ
ἐκφύγωσιν.
4 Ὑμεῖς * δὲ", ἀδελ- v. 4. Eph. 5. 8.
φοί, οὐκ ἐστὲ ἐν σκότει, ἵνα v. 5. Luc. 16. 8. Rom. 13. 12. Eph. 5. 8.
ἡ ἡμέρα * ὑμᾶς ὡς * κλέ-
πτης" καταλάβῃ.
5 Πάντες * ἡμεῖς υἱοὶ

v. 10. ἀγαπητοί *A*. *v*. 11. — *Cl*. R. 2. *v*. 13. θέ-
λομεν *A*. *Cp*. E. L. M. N. I. S. 4. V. *ib*. κοιμωμένων *A*.
E. L. M. R. 2. S. I. V. *ib*. — N. I. *v*. 17. ὑπάντησιν τῷ
Χριστῷ *Cu*. *v*. 18. † τοῦ πνεύματος N. I. R. I. *v*. 3. δὲ
Cu. *ib*. τῇ ἐχούσης V. *v*. 4. γὰρ N. I. *ib*. † ἐκείνη V. *ib*.
κλέπτας *Cu*. *v*. 5. † γὰρ *A*. L. R. 2.

φωτός ἐστε, καὶ * υἱοὶ" ἡμέρας· οὐκ * ἐσμὲν" νυκτὸς, οὐδὲ σκότους.

6 Ἄρα οὖν μὴ καθεύδωμεν ὡς * καὶ" οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ γρηγορῶμεν καὶ νήφωμεν.

7 Οἱ γὰρ καθεύδοντες, νυκτὸς καθεύδουσι· καὶ οἱ μεθυσκόμενοι, νυκτὸς μεθύουσιν.

8 Ἡμεῖς δὲ ἡμέρας ὄντες, νήφωμεν, ἐνδυσάμενοι θώρακα πίστεως καὶ ἀγάπης, καὶ περικεφαλαίαν, ἐλπίδα σωτηρίας.

9 Ὅτι οὐκ ἔθετο ἡμᾶς ὁ Θεὸς εἰς ὀργὴν, ἀλλ' εἰς περιποίησιν σωτηρίας διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

10 Τοῦ ἀποθανόντος ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα εἴτε γρηγορῶμεν, εἴτε καθεύδωμεν, ἅμα σὺν αὐτῷ * ζήσωμεν".

11 Διὸ παρακαλεῖτε ἀλλήλους, καὶ οἰκοδομεῖτε εἷς τὸν ἕνα, καθὼς καὶ ποιεῖτε.

12 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, εἰδέναι τοὺς κοπιῶντας ἐν ὑμῖν, καὶ * προϊσταμένους" ὑμῶν ἐν Κυρίῳ, καὶ νουθετοῦντας ὑμᾶς·

13 Καὶ ἡγεῖσθαι αὐτοὺς ὑπὲρ ἐκπερισσοῦ ἐν ἀγάπῃ, διὰ τὸ ἔργον αὐτῶν. εἰρηνεύετε ἐν ἑαυτοῖς.

14 Παρακαλοῦμεν δὲ * ὑμᾶς", ἀδελφοὶ, νουθετεῖτε τοὺς ἀτάκτους, παραμυθεῖσθε τοὺς ὀλιγοψύχους, ἀντέχεσθε τῶν ἀσθενῶν, μακροθυμεῖτε πρὸς πάντας.

15 Ὁρᾶτε μή τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τινι ἀποδῷ· ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε * καὶ" εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας.

16 Πάντοτε χαίρετε.

17 Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε.

18 Ἐν παντὶ εὐχαριστεῖτε· τοῦτο γὰρ * θέλημα Θεοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εἰς * ὑμᾶς.

19 Τὸ Πνεῦμα μὴ σβέννυτε.

20 Προφητείας μὴ ἐξουθενεῖτε.

21 Πάντα * δοκιμάζετε· τὸ καλὸν κατέχετε.

22 Ἀπὸ παντὸς εἴδους πονηροῦ ἀπέχεσθε.

23 Αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἁγιάσαι ὑμᾶς ὁλοτελεῖς, καὶ ὁλόκληρον ὑμῶν τὸ πνεῦμα, καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ σῶμα ἀμέμπτως ἐν τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τηρηθείη.

24 Πιστὸς ὁ καλῶν ὑμᾶς, ὃς καὶ ποιήσει *.

Ib. — M *ib.* ἐστὲ *Cu.* v. 6. — *A.* v. 10. ζῶμεν *Cu.* v. 12. προϊσαμένους *A.* v. 14. — *Cu.* v. 15. — *A.* K. 1. v. 18 † ἐστὶ *A. b.* † πάντας V. v. 21. † δὲ R 5. & κιμάζοντες *pro* δοκιμάζ. N. 1. v. 24. † τὴν ἐλπίδα ὑμῶν βεβαίαν *Cp.*

25 Ἀδελ-

v. 26. Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Pet. 5. 14.

25 Ἀδελφοὶ, προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν.

26 Ἀσπάσασθε τοὺς ἀδελφοὺς πάντας ἐν φιλήματι ἁγίῳ.

v. 27. Col. 4. 16.

27 * Ὁρκίζω " ὑμᾶς τὸν Κύριον, ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολὴν * πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀδελφοῖς.

28 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μεθ' ὑμῶν. Ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Ἀθηνῶν.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Ἐπιστολὴ Δευτέρα.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. 1 Thess. 1. 1.

1 ΠΑΥΛΟΣ καὶ * Σιλουανὸς " καὶ Τιμόθεος τῇ ἐκκλησίᾳ Θεσσαλονικέων, ἐν Θεῷ πατρὶ ἡμῶν καὶ Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

v. 2. 1 Cor. 1. 3. 1 Thess. 1. 1. 1 Pet. 1. 2.

2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς * ἡμῶν ", καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 3. Eph. 1. 15. Phil. 1. 3. Col. 1. 3. 1 Thess. 1. 2.

3 Εὐχαριστεῖν ὀφείλομεν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοί, καθὼς ἄξιόν ἐστιν, ὅτι ὑπεραυξάνει ἡ πίστις ὑμῶν, καὶ πλεονάζει ἡ ἀγάπη ἑνὸς ἑκάστου πάντων ὑμῶν εἰς ἀλλήλους·

v. 4. 2 Cor. 7. 14. & 9. 2. 1 Thess. 2. 19.

4 Ὥστε ἡμᾶς αὐτοὺς ἐν ὑμῖν * καυχᾶσθαι " ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ τῆς ὑπομονῆς ὑμῶν, καὶ πίστεως ἐν πᾶσι τοῖς διωγμοῖς ὑμῶν, καὶ ταῖς θλίψεσιν αἷς ἀνέχεσθε·

v. 5. Phil. 1. 28. 1 Thess. 2. 14. Jud. v. 6.

5 * Ἔνδειγμα " τῆς δικαίας κρίσεως τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναι ὑμᾶς * τῆς βασιλείας " τοῦ Θεοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ πάσχετε·

v. 6. Zach. 2. 8.

6 Εἴπερ δίκαιον παρὰ Θεῷ ἀνταποδοῦναι τοῖς θλίβουσιν ὑμᾶς * θλίψιν "·

v. 7. 1 Thess. 4. 16.

7 Καὶ ὑμῖν τοῖς θλιβο-

v. 27. ἐνορκίζω A. ib. † ταύτην v.

v. 1. Σιλβανὸς Cu. v. 2. — Cu. v. 4 ἐγκαυχᾶσθαι A. v. 5. ἐνδείγματι E. ib. ἐν τῇ βασιλείᾳ v. v. 6. ἀνταποδῶσιν v.

μένοις

μένοις ἄνεσιν μεθ' ἡμῶν, ἐν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ * ἀπ' οὐρανοῦ μετ' ἀγγέλων δυνάμεως αὐτοῦ,

v. 8. Rom.2.8. 2Pet.3.7.

8 Ἐν * πυρὶ φλογὸς", διδόντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσι Θεὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ * Χριστοῦ".

v. 9. Esa.2.19.

9 Οἵτινες δίκην τίσουσιν, ὄλεθρον αἰώνιον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου *, καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ·

v. 10. Act.1.11. 1Thess.1.10 Apoc.1.7.

10 Ὅταν ἔλθῃ ἐνδοξασθῆναι ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ θαυμασθῆναι ἐν πᾶσι τοῖς * πιστεύουσιν", (ὅτι ἐπιστεύθη τὸ μαρτύριον ἡμῶν ἐφ' ὑμᾶς) ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ.

11 Εἰς ὃ καὶ προσευχόμεθα πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἵνα ὑμᾶς ἀξιώσῃ τῆς κλήσεως ὁ Θεὸς * ἡμῶν", καὶ πληρώσῃ πᾶσαν εὐδοκίαν ἀγαθωσύνης, καὶ ἔργον πίστεως ἐν δυνάμει·

12 Ὅπως ἐνδοξασθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ * Χριστοῦ" ἐν ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ἐν αὐτῷ, κατὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΚΕΦ. β'. II.

1 Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτὸν,

v. 2. Jer 29.8. Matt 24.4. Eph 5.6. Col.2.18. 1Joh.4.1.

2 Εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς *, μήτε θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ * Χριστοῦ".

v. 3. Matt 24.23. Eph. 5.6. 1 Tim.4.1. 1 Joh. 2.18. Apoc 13.11.

3 Μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον, καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς * ἁμαρτίας", ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας,

v. 4. Dan. 11.36.

4 Ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ * πάντα" λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ * ὡς Θεὸν" καθίσαι, * ἀποδεικνύντα" ἑαυτὸν * ὅτι ἐστὶ" Θεός.

5 Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι * ὢν" πρὸς ὑμᾶς, ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν;

6 Καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ·

v. 7. † Χριστοῦ *Cp.* *v.* 8. φλογὶ πυρὸς *Cl.* R. 1. V. & διδοὺς *pro* διδόντος *Cu. ib.* — E. *v.* 9. † Θεοῦ L. *v.* 10. πιστεύσασιν *A. Cp.* E. L. M. S. 4. V. *v.* 11. ὑμῶν *Cu.* *v.* 12. — E. N. 1. *v.* 2. † ὑμῶν *Cl.* N. 1. *ib.* Κυρίου R. 2. *v.* 3. ἀνομίας L. S. 2. *v.* 4. πᾶν τὸ V. *W. ib.* — *A.* R. 3. S. 1. *ib.* ἀποδεικνύοντα *Cu. ib.* ὡς ἂν ᾖ V. *v.* 5. μου ὄντος *Cu.*

7 Τὸ

v. 7. Actor. 20. 29.

7 Τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται.

v. 8. Job. 4. 9. Esa. 11. 4 Apoc. 19. 15, 20, 21.

8 Καὶ τότε ἀποκαλυφθήσεται ὁ ἄνομος, ὃν ὁ Κύριος * ἀναλώσει " τῷ Πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ καταργήσει τῇ ἐπιφανείᾳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ·

v. 9. Deut. 13. 1. Matt. 24. 24. Joh. 8. 41. 2Cor. 4. 4. Eph. 2. 2. Apoc. 13. 13. &c.

9 Οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ Σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις, καὶ τέρασι ψεύδους,

v. 10. 2 Cor 2. 15. & 4. 3.

10 Καὶ ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας * ἐν " τοῖς ἀπολλυμένοις· ἀνθ' ὧν τὴν ἀγάπην τῆς ἀληθείας * οὐκ ἐδέξαντο εἰς τὸ σωθῆναι αὐτούς·

v. 11. Rom. 1. 24. &c. 1 Tim. 4.

11 * Καὶ " διὰ τοῦτο * πέμψει " αὐτοῖς ὁ Θεὸς ἐνέργειαν πλάνης, εἰς τὸ πιστεῦσαι αὐτοὺς τῷ ψεύδει·

12 Ἵνα κριθῶσι πάντες οἱ μὴ πιστεύσαντες τῇ ἀληθείᾳ, ἀλλ' εὐδοκήσαντες * ἐν " τῇ ἀδικίᾳ.

v. 13. 1Thess. 1. 4. 2Thess. 1. 3.

13 Ἡμεῖς δὲ ὀφείλομεν εὐχαριστεῖν τῷ Θεῷ πάντοτε περὶ ὑμῶν, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι ὑπὸ * Κυρίου ", ὅτι * εἵλετο " ὑμᾶς ὁ Θεὸς * ἀπ' ἀρχῆς " εἰς σωτηρίαν ἐν ἁγιασμῷ Πνεύματος, καὶ πίστει ἀληθείας·

14 Εἰς ὃ ἐκάλεσεν * ὑμᾶς " διὰ τοῦ εὐαγγελίου ἡμῶν, εἰς περιποίησιν δόξης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 15. 2Thess. 3. 6.

15 Ἄρα οὖν, ἀδελφοί, στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου, εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἡμῶν ὁ ἀγαπήσας ἡμᾶς, καὶ δοὺς παράκλησιν αἰωνίαν καὶ ἐλπίδα ἀγαθὴν ἐν χάριτι,

v. 17. 1Thess. 3. 13.

17 Παρακαλέσαι ὑμῶν τὰς καρδίας, καὶ στηρίξαι * ὑμᾶς " ἐν παντὶ * λόγῳ καὶ ἔργῳ " ἀγαθῷ.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. Matt. 9. 38. Eph. 6. 19 Col. 4. 3.

1 Τὸ λοιπὸν προσεύχεσθε, ἀδελφοί, περὶ ἡμῶν, ἵνα ὁ λόγος τοῦ Κυρίου τρέχῃ, καὶ δοξάζηται καθὼς καὶ πρὸς ὑμᾶς·

v. 2. Joh. 6. 44. Rom. 15. 31.

2 Καὶ ἵνα ῥυσθῶμεν ἀπὸ τῶν ἀτόπων καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων· οὐ γὰρ πάντων ἡ πίστις.

v. 8. Ἰησοῦς ἀνελεῖ *A.* v. 10. — *A. ib.* † Χριστοῦ *Cu.* v. 11. — *Cu. ib.* πέμπει *A.* v. 12. — *Cu.* v. 13. Θεοῦ *Cu. ib.* εἵλατο *A.* & ἡμᾶς *pro* ὑμᾶς *V. ib.* ἀπαρχὴν *L.* ἀπαρχὰς *V.* v. 14. ἡμᾶς *Cu.* v. 17. — *Cu. ib.* ἔργῳ καὶ λόγῳ *A.*

3 Πιστὸς

v. 3. Joh. 17. 15. 1 Cor. 1. 9. & 10. 13. 1 Thess. 5. 24.

3 Πιστὸς δέ ἐστιν ὁ * Κύριος", ὃς * στηρίξει ὑμᾶς καὶ φυλάξει ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

v. 4. 2 Cor. 7. 16.

4 Πεποίθαμεν δὲ ἐν Κυρίῳ ἐφ' ὑμᾶς, ὅτι ἃ * παραγγέλλομεν" ὑμῖν, καὶ ποιεῖτε * καὶ ποιήσετε".

5 Ὁ δὲ * Κύριος" κατευθύναι ὑμῶν τὰς καρδίας εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ εἰς τὴν ὑπομονὴν τοῦ Χριστοῦ.

v. 6. Rom. 16. 17. 1 Cor. 5. 11, 15. 1 Thess. 4. 11. & 5. 14. 2 Thess. 3. 14, 15. Tit. 3. 10. 2 Joh. v. 10.

6 Παραγγέλλομεν δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, στέλλεσθαι ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς ἀδελφοῦ ἀτάκτως περιπατοῦντος, καὶ μὴ κατὰ τὴν παράδοσιν ἣν * παρέλαβε" παρ' ἡμῶν.

v. 7. 1 Cor. 4. 16. & 11. 1. 1 Thess. 1. 6. & 2. 10. & 4. 11.

7 Αὐτοὶ γὰρ οἴδατε πῶς δεῖ μιμεῖσθαι ἡμᾶς· ὅτι οὐκ ἠτακτήσαμεν ἐν ὑμῖν·

v. 8. Act. 18. 3. & 20. 34. 1 Cor. 4. 12. 2 Cor. 11. 9. & 12. 13. 1 Thess. 2. 9.

8 Οὐδὲ δωρεὰν ἄρτον * ἐφάγομεν" παρά τινος· ἀλλ' ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, νύκτα καὶ ἡμέραν ἐργαζόμενοι, πρὸς τὸ μὴ ἐπιβαρῆσαί τινα ὑμῶν.

v. 9. Matt. 10. 10. 1 Cor. 4. 16. & 9. 3, 6. & 11. 1. 1 Thess. 1. 6. & 2. 6. Phil. 3. 17. 1 Tim. 5. 18.

9 Οὐχ * ὅτι" οὐκ * ἔχομεν" ἐξουσίαν, ἀλλ' ἵνα ἑαυτοὺς τύπον δῶμεν ὑμῖν εἰς τὸ μιμεῖσθαι ἡμᾶς.

v. 10. Gen. 3. 19.

10 Καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω.

11 * Ἀκούομεν" γάρ τινας περιπατοῦντας ἐν ὑμῖν ἀτάκτως, μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους.

v. 12. Eph. 4. 28. 1 Thess. 4. 11.

12 Τοῖς δὲ τοιούτοις παραγγέλλομεν, καὶ παρακαλοῦμεν * διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ", ἵνα μετὰ ἡσυχίας ἐργαζόμενοι, τὸν ἑαυτῶν ἄρτον ἐσθίωσιν.

v. 13. Gal. 6. 9.

13 Ὑμεῖς δέ, ἀδελφοί, μὴ ἐκκακήσητε καλοποιοῦντες.

v. 14. Matt. 18. 17. 1 Cor. 5. 9, 11. 2 Thess. 3. 6.

14 Εἰ δέ τις οὐχ ὑπακούει τῷ λόγῳ * ἡμῶν" διὰ τῆς ἐπιστολῆς, τοῦτον σημειοῦσθε· καὶ μὴ συναναμίγνυσθε αὐτῷ, ἵνα ἐντραπῇ.

15 Καὶ μὴ ὡς ἐχθρὸν ἡγεῖσθε, ἀλλὰ νουθετεῖτε ὡς ἀδελφόν.

v. 16. Rom. 15. 33. & 16. 20. 1 Cor. 14. 33. 2 Cor. 13. 11. Phil. 4. 9. 1 Thess. 5. 23.

16 Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος τῆς εἰρήνης δῴη ὑμῖν τὴν εἰρήνην διὰ παντὸς ἐν παντὶ * τρόπῳ"· ὁ Κύριος μετὰ πάντων ὑμῶν.

v. 17. 1 Cor. 16. 21. Col. 4. 18.

17 Ὁ ἀσπασμὸς τῇ ἐμῇ χειρὶ Παύλου, ὅ ἐστι σημεῖον ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ· οὕτω γράφω.

v. 3. Θεὸς *A. Cl. ib.* † καὶ *A.* *v.* 4. παρηγγείλαμεν V. & — ἡμῖν καὶ *Cu. ib.* E. M. & ἐποιήσατε *pro* ποιεῖτε K. I. *v.* 5. Θεὸς N. I. *v.* 6. παρελάβοσαν *A.* παρελάβετε N. I. παρέλαβον *Cp.* E. L. S. 5. V. *v.* 8. ἐλάβομεν E. M. *v.* 9. ὡς ἔχομεν V. *v.* 11. ἠκούσαμεν V. *v.* 12. ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ *A.* *v.* 14. ὑμῶν *Cu.* *v.* 16. τόπῳ *Cl. W.*

18 Η χάρις τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων
ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Θεσσαλονικεῖς δεύ-
τερα ἐγράφη ἀπὸ Α-
θηνῶν.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟ-
ΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Επιστολὴ Πρώτη.

ΚΕΦ. α΄. I.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ
κατ᾽ ἐπιταγὴν * Θεοῦ
* σωτῆρος ἡμῶν καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος
ἡμῶν,
2 Τιμοθέῳ * γνησίῳ "
τέκνῳ ἐν πίστει, χάρις, ἔ-
λεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα-
τρὸς * ἡμῶν", καὶ Χριστοῦ Ἰη-
σοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.
3 Καθὼς παρεκάλεσά σε
* προσμεῖναι" ἐν Ἐφέσῳ,
πορευόμενος εἰς Μακεδο-
νίαν, ἵνα παραγγείλῃς τισὶ
μὴ ἑτεροδιδασκαλεῖν·
4 Μηδὲ προσέχειν μύ-
θοις καὶ γενεαλογίαις ἀπε-
ράντοις, αἵτινες * ζητήσεις"
παρέχουσι μᾶλλον ἢ οἰκο-
δομίαν Θεοῦ τὴν ἐν πίστει.
5 Τὸ δὲ τέλος τῆς πα-
ραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη ἐκ κα-
θαρᾶς καρδίας, καὶ συνειδή-
σεως ἀγαθῆς, καὶ πίστεως ἀ-
νυποκρίτου·
6 Ὧν τινες ἀστοχήσαντες,
ἐξετράπησαν εἰς ματαιολο-
γίαν·
7 Θέλοντες εἶναι νομοδι-
δάσκαλοι, μὴ νοοῦντες μήτε
ἃ λέγουσι, μήτε περὶ τίνων
διαβεβαιοῦνται.
8 Οἴδαμεν δὲ ὅτι καλὸς
ὁ νόμος, ἐάν τις αὐτῷ νο-
μίμως * χρῆται".
9 * Εἰδὼς" τοῦτο, ὅτι δι-
καίῳ νόμος οὐ κεῖται, ἀνό-

v. 1. Act. 9. 15. Col. 1. 27. Gal. 1. 1.
v. 2. Actor 16. 1. 1 Cor. 4. 17. 1 Thess. 3. 2. Gal. 1. 3. 1 Pet. 1. 2.
v. 3. Act. 20. 1, 3. Gal. 1. 6, 7.
v. 4. 1 Tim. 4. 7. & 6. 4, 20. 2 Tim. 2. 15. Tit. 1. 14. & 3. 9.
v. 5. Rom 13. 8, &c. Gal. 5. 14.
v. 6. 1 Tim. 6. 4, 20.
v. 8. Rom. 7. 12.
v. 9. Gal. 3. 19. & 5. 23.

v. 1. † τοῦ πατρὸς ἡμῶν & — σωτῆρος & Χριστοῦ S. 1. ib. † πατρὸς καὶ Cp. & — καὶ κυρίου Cp. N. 1. v. 2. ἀγαπητῷ v. ib. — A. R. 2. v. 3. προσμεμεῖναι Cu. v. 4. ἐκζητήσεις A. v. 8. χρήσηται A. v. 9. εἰδότες V.

μοις

μοις δὲ καὶ ἀνυποτάκτοις,
* ἀσεβέσι καὶ ἁμαρτωλοῖς,
ἀνοσίοις καὶ βεβήλοις, * πα-
τραλῴαις καὶ μητραλῴαις",
ἀνδροφόνοις,

10 Πόρνοις, ἀρσενοκοί-
ταις, ἀνδραποδισταῖς, ψεύ-
σταις, ἐπιόρκοις, καὶ εἴ τι ἕ-
τερον τῇ ὑγιαινούσῃ διδα-
σκαλίᾳ ἀντίκειται·

v. 11. 11 * Κατὰ τὸ εὐαγγέλιον
1 Thess 2. τῆς δόξης τοῦ μακαρίου Θεοῦ,
4. 1 Tim. 6. ὃ ἐπιστεύθην ἐγώ.
15.

12 Καὶ χάριν ἔχω τῷ * ἐν-
δυναμώσαντί" με * Χρι-
στῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν,
ὅτι πιστόν με ἡγήσατο, θέ-
μενος εἰς διακονίαν·

v. 13. 13 * Τὸν" πρότερον ὄν-
Joh. 9. τα βλάσφημον καὶ διώκτην
39, 41. καὶ ὑβριστήν· ἀλλ' * ἠλεή-
Act. 3. 17. θην *, ὅτι ἀγνοῶν ἐποίησα
& 8. 3. ἐν ἀπιστίᾳ·
& 9. 1.
& 22. 4.
& 26. 9. 14 Ὑπερεπλεόνασε δὲ ἡ
1 Cor. 15. χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν μετὰ
9. πίστεως καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χρι-
Gal. 1. 13. στῷ Ἰησοῦ.
Phil. 3. 6.
v. 15. 15 Πιστὸς ὁ λόγος, καὶ
Matt. 9. πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι
13.
Marc. 2.
17.
Luc. 5.
32.
& 19. 10.
1 Joh. 3. 5.

Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν
κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι,
ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ.

16 Ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἠλε-
ήθην, ἵνα ἐν ἐμοὶ * πρώ-
τῳ" ἐνδείξηται Ἰησοῦς Χριστὸς
τὴν πᾶσαν μακροθυμίαν,
πρὸς ὑποτύπωσιν τῶν μελλόν-
των πιστεύειν ἐπ' αὐτῷ εἰς
ζωὴν αἰώνιον.

17 Τῷ δὲ βασιλεῖ τῶν v. 17. Rom. 16.
αἰώνων * ἀφθάρτῳ", ἀο- 27. 1 Tim. 6.
ράτῳ, μόνῳ * σοφῷ" Θεῷ 16.
τιμὴ καὶ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας
τῶν αἰώνων. ἀμήν.

18 Ταύτην τὴν παραγ- v. 18. 1 Tim. 6.
γελίαν παρατίθεμαί σοι, τέ- 12.
κνον Τιμόθεε, κατὰ τὰς προ- 2 Tim. 4. 7.
αγούσας ἐπὶ σὲ προφητείας,
ἵνα στρατεύῃ ἐν αὐταῖς τὴν
καλὴν στρατείαν,

19 Ἔχων * πίστιν" καὶ ἀ- v. 19. Inf. 3. 9.
γαθὴν συνείδησιν, ἥν τινες
ἀπωσάμενοι, περὶ τὴν πίστιν
ἐναυάγησαν·

20 Ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ v. 20. 1 Cor. 5. 5.
Ἀλέξανδρος· οὓς παρέδωκα 2 Tim. 2.
τῷ Σατανᾷ, ἵνα παιδευθῶσι 17. & 4.
μὴ βλασφημεῖν. 14.

Ib. † καὶ *Cu. ib.* πατρολοίαις καὶ μητρολοίαις R. 6. πατρολῴαις καὶ μητρολῴαις *A.* *v.* 11. † τῇ *Cu.* † ἣ ἐστ V. *v.* 12. ἐνδυναμοῦντι S. 1. *ib.* † ἐν *Cu.* *v.* 13. τὸ *Cu. ib.* † διὰ τοῦτο *Cu. ib.* † ὑπὸ Θεοῦ V. *v.* 16. — *Cu.* *v.* 17. ἀθανάτῳ *Cu. ib.* — *A.* V. *v.* 19. πίστιν *Cu.*

ΚΕΦ. β΄. II.

1 *Παρακαλῶ" οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεύξεις, εὐχαριστίας ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων·

2 Ὑπὲρ βασιλέων, καὶ πάντων τῶν ἐν ὑπεροχῇ ὄντων· ἵνα ἤρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν *πάσῃ" εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι.

3 Τοῦτο *γὰρ" καλὸν καὶ ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ·

4 Ὃς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν.

5 Εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς·

6 Ὁ δοὺς ἑαυτὸν *ἀντίλυτρον" ὑπὲρ πάντων, *τὸ μαρτύριον" καιροῖς ἰδίοις*.

7 Εἰς ὃ *ἐτέθην" ἐγὼ κῆρυξ καὶ ἀπόστολος, (ἀλήθειαν λέγω *ἐν Χριστῷ", οὐ ψεύδομαι) διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν *πίστει" καὶ ἀληθείᾳ.

v. 2. Jer. 29. 7. v. 4. Ezec. 18. 23. 2 Pet. 3. 9. v. 5. Joh. 17. 3. Rom. 3. 30. & 10. 12. Gal. 3. 19. Heb. 9. 15. v. 6. Matt. 20. 28. 1 Cor. 1. 6. Eph. 1. 7. Col. 1. 14. 1 Thess. 1. 10. v. 7. Act. 9. 15. & 13. 2. & 22. 21. Rom. 1. 9. & 9. 1. & 11. 13. & 15. 16. Eph. 3. 8. Gal. 1. 16. & 2. 8. 2 Tim. 1. 11.

8 Βούλομαι οὖν προσεύχεσθαι τοὺς ἄνδρας ἐν παντὶ τόπῳ, ἐπαίροντας ὁσίους χεῖρας χωρὶς ὀργῆς καὶ διαλογισμοῦ.

9 Ὡσαύτως *καὶ τὰς" γυναῖκας ἐν καταστολῇ κοσμίῳ, μετὰ αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης κοσμεῖν ἑαυτάς, μὴ ἐν *πλέγμασιν, ἢ χρυσῷ", ἢ μαργαρίταις, ἢ ἱματισμῷ πολυτελεῖ·

10 Ἀλλ' (ὃ πρέπει γυναιξὶν ἐπαγγελλομέναις θεοσέβειαν) δι' ἔργων ἀγαθῶν.

11 Γυνὴ ἐν ἡσυχίᾳ μανθανέτω ἐν πάσῃ ὑποταγῇ·

12 Γυναικὶ δὲ διδάσκειν οὐκ ἐπιτρέπω, οὐδὲ αὐθεντεῖν ἀνδρός, ἀλλ' εἶναι ἐν ἡσυχίᾳ.

13 Ἀδὰμ γὰρ *πρῶτος" ἐπλάσθη, εἶτα Εὔα.

14 Καὶ Ἀδὰμ οὐκ ἠπατήθη· ἡ δὲ γυνὴ *ἀπατηθεῖσα", ἐν παραβάσει γέγονε·

15 Σωθήσεται δὲ διὰ τῆς τεκνογονίας, ἐὰν *μείνωσιν" ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ καὶ ἁγιασμῷ μετὰ σωφροσύνης.

v. 8. Psal. 134. 2. Esa. 1. 15. Mal. 1. 11. Joh. 4. 21. v. 9. Tit. 2. 3. 1 Pet. 3. 3. v. 11, 12. Gen. 3. 16. 1 Cor. 14. 34. Eph. 5. 24. v. 13. Gen. 1. 27. & 2. 18, 22. 1 Cor. 11. 8, 9. v. 14. Gen. 3. 6. 2 Cor. 11. 3.

v. 1. παρακαλεῖ *Cu.* *v.* 2. — *Cu.* *v.* 3. — *A.* *v.* 6. — *A. ib.* — *Cu.* τὸ μυστήριον S. 1. & + οὗ *ante* τὸ V. *ib.* + ἐδόθη *Cu.* ἐβεβαιώθη V. *v.* 7. ἐπιστεύθην *A. ib* — *A. Cl.* E. G. M. S. 3. *ib.* πνεύματι *A.* *v.* 9. — *A. ib.* καταπλέγμασι καὶ χρυσίῳ *A.* & ποιίᾳ *pro* κοσμίῳ N. 1. *v.* 13. πρῶτον S. 1. *v.* 14. ἐξαπατηθεῖσα *A.* *v.* 15. μείνῃ V.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. Actor. 20. 28. Phil. 1. 1.
1 * Πιστὸς" ὁ λόγος· Εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται, καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ.

v. 2. Tit. 1. 6.
2 Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, μιᾶς γυναικὸς ἄνδρα, νηφάλεον, σώφρονα, κόσμιον*, φιλόξενον, διδακτικόν·

v. 3. 2 Tim. 2. 24.
3 Μὴ πάροινον, μὴ πλήκτην, * μὴ αἰσχροκερδῆ"· ἀλλ' * ἐπιεικῆ", ἄμαχον, * ἀφιλάργυρον"·

4 Τοῦ ἰδίου οἴκου καλῶς προϊστάμενον, τέκνα ἔχοντα ἐν ὑποταγῇ μετὰ πάσης σεμνότητος·

5 (Εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται;)

6 Μὴ νεόφυτον· ἵνα μὴ τυφωθεὶς, εἰς κρῖμα ἐμπέσῃ τοῦ διαβόλου.

v. 7. 1 Cor. 5. 12.
7 Δεῖ δὲ αὐτὸν καὶ μαρτυρίαν καλὴν ἔχειν ἀπὸ τῶν ἔξωθεν· ἵνα μὴ εἰς ὀνειδισμὸν ἐμπέσῃ καὶ * παγίδα τοῦ διαβόλου.

v. 8. Act. 6. 3.
8 Διακόνους ὡσαύτως σεμνοὺς, μὴ διλόγους, μὴ οἴνῳ πολλῷ προσέχοντας, μὴ αἰσχροκερδεῖς·

v. 9. Sup. 1. 19.
9 Ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει·

10 Καὶ οὗτοι δὲ δοκιμαζέσθωσαν πρῶτον, * εἶτα" διακονείτωσαν, ἀνέγκλητοι ὄντες.

11 Γυναῖκας ὡσαύτως σεμνὰς, μὴ διαβόλους, νηφαλέους, πιστὰς ἐν πᾶσι.

12 Διάκονοι ἔστωσαν μιᾶς γυναικὸς ἄνδρες, τέκνων * καλῶς προϊστάμενοι καὶ τῶν ἰδίων οἴκων·

13 Οἱ γὰρ καλῶς διακονήσαντες, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται, καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. v. 13. Matt. 25. 21.

14 Ταῦτά σοι γράφω*, ἐλπίζων * ἐλθεῖν πρὸς σε * τάχιον".

15 Ἐὰν δὲ βραδύνω, ἵνα εἰδῇς πῶς δεῖ * ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστὶν ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας. v. 15. 2 Tim. 2. 20.

16 Καὶ * ὁμολογουμένως" μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· * Θεὸς" ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ, ἐδικαιώθη ἐν πνεύματι, ὤφθη * ἀγγέλοις", ἐκηρύχθη ἐν ἔθνεσιν, ἐπιστεύθη ἐν κόσμῳ, ἀνελήφθη ἐν δόξῃ. v. 16. Marc. 16. 17, 18. Joh. 1. 14. Eph. 3. 5, 6. 1 Joh. 1. 1 et. 3. 18.

v. 1. ἀνθρώπινος *Cl.* *v.* 2. † σεμνόν, V. *v.* 3. — *A.* *Cl.* E. M. S. 5. *ib.* — *Cu.* *ib.* ἀφιλόνεικον N. 1. *v.* 7. † εἰς *Cu.* *v.* 10. οὕτω *Cl.* *v.* 14. † τέκνον Τιμόθεε V. *ib.* † με V. *ib.* ἐν τάχει *A.* *v.* 15. † σε *v.* 16. ὁμολογοῦμεν ὡς *Cu.* *ib.* ὃ *Cl.* L. *ib.* ἀνθρώποις S. I.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Matt 24. 11. 2 Thess. 2. 3. 1 Tim. 3. 1. 2 Pet. 3. 3. Jud. v. 18. 1 Joh. 2. 18.

1 ΤΟ δὲ Πνεῦμα ῥητῶς λέγει, ὅτι ἐν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονταί τινες τῆς πίστεως, * προσέχοντες πνεύμασι * πλάνοις", καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων,

2 Ἐν ὑποκρίσει ψευδολόγων, * κεκαυτηριασμένων " τὴν ἰδίαν συνείδησιν,

v. 3. Gen. 9. 3. Rom. 14. 6. 1 Cor. 10. 30.

3 Κωλυόντων γαμεῖν, ἀπέχεσθαι βρωμάτων ἃ ὁ Θεὸς ἔκτισεν εἰς μετάληψιν μετὰ εὐχαριστίας τοῖς πιστοῖς καὶ ἐπεγνωκόσι τὴν ἀλήθειαν *.

v. 4. Gen. 1. 31. Act. 10. 15. Rom. 14. 14. 20. 1 Cor. 10. 25. Tit. 1. 15.

4 Ὅτι πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν, καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον, μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον.

5 Ἁγιάζεται γὰρ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως.

v. 6. 2 Tim. 1. 5. & 3. 14, 15.

6 Ταῦτα ὑποτιθέμενος τοῖς ἀδελφοῖς, καλὸς ἔσῃ διάκονος Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐντρεφόμενος τοῖς λόγοις τῆς πίστεως, καὶ τῆς καλῆς διδασκαλίας, * ᾗ" παρηκολούθηκας.

v. 7. Sup. 1. 4. & 6. 20. 2 Tim. 2. 16. 23. Tit 1. 14. & 3. 9.

7 Τοὺς δὲ βεβήλους καὶ γραώδεις μύθους παραιτοῦ· γύμναζε δὲ σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν.

v. 8. Col. 2. 23. 1 Tim. 6. 6.

8 Ἡ γὰρ σωματικὴ γυμνασία πρὸς ὀλίγον ἐστὶν ὠφέλιμος· ἡ δὲ εὐσέβεια πρὸς πάντα ὠφέλιμός ἐστιν, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης.

v. 9. 1 Tim. 1. 15.

9 Πιστὸς ὁ λόγος καὶ πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος.

v. 10. Psal. 36. 7. & 107. 2, 10, &c.

10 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ κοπιῶμεν καὶ * ὀνειδιζόμεθα", ὅτι * ἠλπίκαμεν" ἐπὶ * Θεῷ ζῶντι", ὅς ἐστι * σωτὴρ" πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

11 Παράγγελλε ταῦτα καὶ δίδασκε.

v. 12. 1 Cor. 16. 10, 11. Tit. 2. 7. 1 Pet. 5. 3.

12 Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος * γίνου" τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ.

13 Ἕως ἔρχομαι πρόσεχε τῇ ἀναγνώσει, τῇ παρακλήσει, τῇ διδασκαλίᾳ.

v. 14. Act. 6. 6. & 8. 17. & 13. 3. & 19. 6. 1 Tim. 1. 18. & 5. 22. 2 Tim. 1. 6.

14 Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας, μετὰ ἐπιθέσεως * τῶν χειρῶν " τοῦ πρεσβυτερίου.

15 Ταῦτα μελέτα, ἐν τούτοις ἴσθι· ἵνα σου ἡ προ-

v. 1 † ἔσονται γὰρ νεκροῖς λατρεύοντες, ὡς καὶ ἐν Ἰσραὴλ ἐσεβάσθησαν *W. ib.* πλάνης Cp. s. 4. v. v. 2. κεκαυσηρ. *A.* v. 3. † αὐτοῦ *Cu.* v. 6. ἧς *A.* οἷς *Cu.* v. 10. ἀγωνιζόμεθα *A.* L. *ib.* ἐλπίζομεν v. *ib.* Θεὸν ζῶντα *Cu. ib.* πατὴρ & — ἀνθρώπων N. I. v. 12. γίνου *Cu. ib.* — *A. Cl.* v. 14. — L.

κοπὴ φανερὰ ᾖ * ἐν πᾶσιν.

16 * Ἔπεχε " σεαυτῷ, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ· ἐπίμενε * αὐτοῖς. τοῦτο γὰρ ποιῶν, καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου.

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. Lev. 19. 32. 1 Πρεσβυτέρῳ μὴ ἐπιπλήξῃς, ἀλλὰ παρακάλει ὡς πατέρα· νεωτέρους, ὡς ἀδελφούς·

2 Πρεσβυτέρας, ὡς μητέρας· νεωτέρας, ὡς ἀδελφάς, ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ.

3 Χήρας τίμα τὰς ὄντως χήρας.

v. 4. Gen. 45. 16. &c. Matt. 15. 4. Marc. 7. 10, &c. Eph. 6. 1, 2. 4 Εἰ δέ τις χήρα τέκνα ἢ ἔκγονα ἔχει, * μανθανέτωσαν " πρῶτον * τὸν ἴδιον οἶκον " εὐσεβεῖν, καὶ ἀμοιβὰς ἀποδιδόναι τοῖς προγόνοις. τοῦτο γάρ ἐστι * καλὸν, καὶ " ἀπόδεκτον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

v. 5. Luc. 2. 36 & 18. 1. 5 Ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη * ἤλπικεν " ἐπὶ τὸν Θεὸν, καὶ * προσμένει " ταῖς δεήσεσι καὶ ταῖς προσευχαῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας.

6 Ἡ δὲ σπαταλῶσα, ζῶσα τέθνηκε.

7 Καὶ * ταῦτα " παράγγελλε, ἵνα ἀνεπίληπτοι ὦσιν.

8 Εἰ δέ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. v. 8. Gal 6. 10. 2 Tim 3. 5. Tit. 1. 16.

9 Χήρα καταλεγέσθω μὴ ἔλαττον ἐτῶν ἑξήκοντα, γεγονυῖα ἑνὸς ἀνδρὸς γυνή·

10 Ἐν ἔργοις καλοῖς μαρτυρουμένη, εἰ ἐτεκνοτρόφησεν, εἰ ἐξενοδόχησεν, εἰ ἁγίων πόδας ἔνιψεν, εἰ θλιβομένοις ἐπήρκεσεν, εἰ παντὶ ἔργῳ ἀγαθῷ ἐπηκολούθησε. v. 10. Gen. 18. 4. & 19. 2. Luc. 7. 38, 44. 1 Pet. 4. 9.

11 Νεωτέρας δὲ χήρας παραιτοῦ· ὅταν γὰρ καταστρηνιάσωσι τοῦ Χριστοῦ, γαμεῖν θέλουσιν·

12 Ἔχουσαι κρῖμα, ὅτι τὴν πρώτην πίστιν ἠθέτησαν.

13 Ἅμα δὲ καὶ ἀργαὶ μανθάνουσι περιερχόμεναι τὰς οἰκίας· οὐ μόνον δὲ ἀργαὶ, ἀλλὰ καὶ φλύαροι, καὶ περίεργοι, λαλοῦσαι τὰ μὴ δέοντα. v. 13. Tit. 2. 3.

14 Βούλομαι οὖν * νεωτέρας * γαμεῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ ἀντικειμένῳ λοιδορίας χάριν. v. 14. 1 Cor. 7. 9.

v. 15. — *A.* v. 16. προσεχε R. 1. S. 1. V. *ib.* † ἐν *Cu.* v. 4 μαθέτωσαν *Cu.* μανθανέτω V. *ib.* τῷ ἰδίῳ οἴκῳ *Cu.* *ib.* — *A.* E. L. M. N. 1. R. 5. S. 5. v. 5. ἐλπιζέτω. προσμενέτω V. & Κύριον *pro* Θεὸν *Cu.* v. 7. τοῦτο V. v. 14. † τὰς *Cu.* *ib.* † χήρας L. N. 1. & δὲ *pro* οὖν R. 6.

15 Ἤδη

15 Ἤδη γάρ τινες ἐξε-
τράπησαν ὀπίσω τοῦ Σα-
τανᾶ.
(v. 16. Sup. v. 3.) 16 Εἴ τις * πιστὸς ἢ ″
πιστὴ ἔχει χήρας, ἐπαρκείτω
αὐταῖς, * καὶ ″ μὴ βαρείσθω
(v. 17. Rom. 12. 8. & 15. 27. 1 Cor. 9. 11. & 12. 28. Gal. 6. 6. Phil. 2. 29. 1 Thess. 5. 12. Heb. 13. 17.) ἡ ἐκκλησία, ἵνα ταῖς ὄντως
χήραις ἐπαρκέσῃ.
17 Οἱ καλῶς προεστῶ-
τες πρεσβύτεροι διπλῆς τι-
μῆς ἀξιούσθωσαν· μάλιστα οἱ
κοπιῶντες ἐν λόγῳ καὶ διδα-
σκαλίᾳ.
18 Λέγει γὰρ ἡ γραφή·
(v. 18 Deut. 24. 14. & 25. 4. Lev. 19. 13. Matt. 10. 10. Luc. 10. 7. 1 Cor. 9. 9.) Βοῦν ἀλοῶντα οὐ * φιμώ-
σεις″. Καί· Ἄξιος ὁ ἐργά-
της τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ.
19 Κατὰ πρεσβυτέρου κα-
τηγορίαν μὴ παραδέχου,
ἐκτὸς εἰ μὴ ἐπὶ δύο ἢ τριῶν
μαρτύρων.
(v. 19. Deut. 19. 15.) 20 Τοὺς * ἁμαρτάνοντας,
ἐνώπιον πάντων ἔλεγχε, ἵνα
καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσι.
(v. 21. Deut. 17. 4. & 19. 18. Inf. 6. 13. Gal. 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5 & 5. 27.) 21 Διαμαρτύρομαι * ἐ-
νώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ Κυρίου
Ἰησοῦ * Χριστοῦ″, καὶ τῶν ἐκ-
λεκτῶν * ἀγγέλων, ἵνα ταῦ-
τα φυλάξῃς χωρὶς προκρί-
ματος, μηδὲν ποιῶν κατὰ
(v. 22. Act. 6. 6. & 8. 17. & 13. 3. & 19. 6. 1 Tim. 4. 14. 2 Tim. 1. 6.) * πρόσκλισιν″.
22 Χεῖρας ταχέως μηδενὶ
ἐπιτίθει, μηδὲ κοινώνει ἁ-
μαρτίαις ἀλλοτρίαις. σεαυ-
τὸν ἁγνὸν τήρει.
(v. 23. Psal. 104. 15.) 23 Μηκέτι ὑδροπότει,
ἀλλ' οἴνῳ ὀλίγῳ χρῶ διὰ τὸν
στόμαχόν σου, καὶ τὰς πυκνάς
σου ἀσθενείας.
24 Τινῶν ἀνθρώπων αἱ (v. 24. Gal. 5. 19.)
ἁμαρτίαι πρόδηλοί εἰσι,
προάγουσαι εἰς κρίσιν· τισὶ
δὲ καὶ ἐπακολουθοῦσιν·
25 Ὡσαύτως καὶ τὰ καλὰ
ἔργα πρόδηλά ἐστι· καὶ τὰ ἄλ-
λως ἔχοντα, κρυβῆναι οὐ δύ-
ναται.

ΚΕΦ. ς'. VI.

1 Ὅσοι εἰσὶν ὑπὸ ζυγὸν (v. 1. Eph 6. 5. Col. 3. 22. Tit. 2. 9. 1 Pet. 2. 18.)
δοῦλοι, τοὺς ἰδίους δε-
σπότας πάσης τιμῆς ἀξίους
ἡγείσθωσαν· ἵνα μὴ τὸ ὄνο-
μα τοῦ * Θεοῦ ″ καὶ ἡ διδα-
σκαλία βλασφημῆται.
2 Οἱ δὲ πιστοὺς ἔχοντες δε-
σπότας, μὴ καταφρονείτω-
σαν, * ὅτι ἀδελφοί εἰσιν·
ἀλλὰ μᾶλλον δουλευέτω-
σαν″, ὅτι πιστοί εἰσιν καὶ ἀ-
γαπητοί, οἱ τῆς εὐεργεσίας
ἀντιλαμβανόμενοι. Ταῦτα
δίδασκε, καὶ παρακάλει.
3 Εἴ τις ἑτεροδιδασκα- (v. 3. Gal. 1. 6. 7. 1 Tim. 1. 3. 4.)
λεῖ, καὶ μὴ προσέρχεται ὑγι-
αίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ
κατ' εὐσέβειαν * διδασκα-
λίᾳ,
4 Τετύφωται, μηδὲν ἐ- (v. 4. 1 Cor. 8. 2. Sup. 1. 4. 2 Tim. 2. 23. Tit. 3. 9.)
πιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν

v. 16. — A. & — ἡ πιστὴ V. ib. ἵνα V. v. 18. κη-
μώσεις Cu. v. 20. † δὲ A v. 21. † δὲ M. ib. — Cu.
ib. † αὐτοῦ N. 1. ib. πρόσκλησιν E. L. N. 1. S. 5. προσκλη-
σιν Cu. v. 1. Κυρίου Cl. v. 2. — E. v. 3. † οὖσῃ Cu.

περὶ ζητήσεις καὶ λογομαχίας·
ἐξ ὧν * γίνεται" φθόνος,
ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοι-
αι πονηραί,
5 * Παραδιατριβαί" δι-
εφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν νοῦν,
καὶ * ἀπεστερημένων" τῆς ἀλη-
θείας, νομιζόντων * πορι-
σμὸν" εἶναι τὴν εὐσέβειαν·
* ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιού-
των".
6 Ἔστι δὲ πορισμὸς μέ-
γας ἡ εὐσέβεια μετὰ αὐταρ-
κείας.
7 Οὐδὲν γὰρ εἰσηνέγκα-
μεν εἰς τὸν κόσμον, * δῆλον"
ὅτι οὐδὲ ἐξενεγκεῖν τι δυνά-
μεθα.
8 Ἔχοντες δὲ διατροφὰς
καὶ σκεπάσματα, τούτοις
* ἀρκεσθησόμεθα".
9 Οἱ δὲ βουλόμενοι πλου-
τεῖν, ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασ-
μὸν καὶ παγίδα *, καὶ ἐπιθυ-
μίας πολλὰς * ἀνοήτους" καὶ
βλαβεράς, αἵτινες βυθίζουσι
τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καὶ
ἀπώλειαν.
10 Ῥίζα γὰρ πάντων τῶν
κακῶν ἐστιν ἡ φιλαργυρία·
ἧς τινες ὀρεγόμενοι ἀπεπλα-
νήθησαν ἀπὸ τῆς πίστεως, καὶ ἑ-
αυτοὺς περιέπειραν ὀδύναις
πολλαῖς.

v. 5. Rom. 16. 17. 1 Cor. 11. 16 2 Tim. 3. 5. 8. Tit. 1. 1. & 2. 10. 2 Pet. 2. 3. 2 Joh. v. 10.
v. 6. Prov. 15. 16. 1 Tim. 4. 8. Heb. 13. 5.
v. 7. Job. 1. 21. & 27. 19. Psal. 49. 18. Prov. 27. 26. Eccl. 5. 14, 15.
v. 8. Psal. 55. 23. Eccl. 29. 28. Matt. 6. 25. Heb. 13. 5. 1 Pet. 5. 7.
v. 9. Prov. 11. 28. & 20. 21. & 28. 20. Matt. 13. 22. Marc. 4. 19. Jac. 5. 1.
v. 10. Exod 23. 8. Deut. 16. 19. Prov. 15. 16.

11 Σὺ δέ, ὦ ἄνθρωπε τοῦ
Θεοῦ, ταῦτα φεῦγε· δίωκε
δὲ δικαιοσύνην, εὐσέβειαν,
πίστιν, ἀγάπην, ὑπομονήν,
* πρᾳότητα".
12 Ἀγωνίζου τὸν καλὸν ἀ-
γῶνα τῆς πίστεως, ἐπιλαβοῦ
τῆς αἰωνίου ζωῆς, εἰς ἣν * καὶ"
ἐκλήθης, καὶ ὡμολόγησας τὴν
καλὴν ὁμολογίαν ἐνώπιον
πολλῶν μαρτύρων.
13 Παραγγέλλω σοι ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ τοῦ * ζωοποι-
οῦντος" τὰ πάντα, καὶ Χρι-
στοῦ Ἰησοῦ τοῦ μαρτυρήσαντος
ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τὴν κα-
λὴν ὁμολογίαν·
14 Τηρῆσαί * σε" τὴν
ἐντολὴν ἄσπιλον, * ἀνεπί-
ληπτον, μέχρι τῆς ἐπιφανεί-
ας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·
15 Ἣν καιροῖς ἰδίοις
δείξει * ὁ μακάριος καὶ μό-
νος δυνάστης, ὁ βασιλεὺς
τῶν βασιλευόντων, καὶ Κύριος
τῶν κυριευόντων,
16 Ὁ μόνος ἔχων ἀθα-
νασίαν, * φῶς οἰκῶν ἀπρόσ-
ιτον, ὃν εἶδεν οὐδεὶς ἀνθρώ-
πων, οὐδὲ ἰδεῖν δύναται· ᾧ
τιμὴ καὶ κράτος αἰώνιον.
ἀμήν.
17 Τοῖς πλουσίοις * ἐν

v. 11. 2 Tim. 2. 22.
v. 12. 1 Cor. 9. 25, 26. Phil. 3. 12, 14. 1 Tim. 1. 18. & 6. 19. 2 Tim. 4. 7.
v. 13. Deut. 32. 39. 1 Sam. 2. 6. Matt. 27. 11. Joh. 18. 37. Sup. 5. 21.
v. 15. 1 Tim. 1. 11, 17. & 5. 11. Apoc. 17. 14. & 19. 16.
v. 16. Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. Joh. 1. 18. 1 Joh. 4. 12, 20.
v. 17. Job. 31. 24. Psal. 62. 11. Marc. 4. 18. & 10. 24. Luc. 8. 14. & 12. 15.

v. 4. γινῶνται *Cl.* *v.* 5. διαπαρατριβαί *A.* s. *om.* *ib.* ἀπεστραμμένων *Cu.* *ib.* διαπορισμὸν *Cu.* *ib.* — *A.* *Cl.* *v.* 7. — *A.* *v.* 8. ἀρκεσθησώμ. *Cu.* *v.* 9. † τοῦ διαβόλου *Cl.* v. *ib.* ἀνονήτους *Cu.* *v.* 11. πραϋπάθειαν *A.* πραΰτητα *Cu.* *v.* 12. — *Cu.* *v.* 13. ζωογονοῦντος *A.* *v.* 14. — *Cu.* *ib.* † καὶ *Cu.* *v.* 15. † ἡμῖν s. I. & δείξῃ *pro* δείξει *Cu.* *v.* 16. † καὶ *Cu.* *v.* 17. τοῦ νῦν αἰῶνος *Cl.*

τοῖς

τῷ νῦν αἰῶνι", παράγγελλε μὴ ὑψηλοφρονεῖν, μηδὲ ἠλπικέναι ἐπὶ πλούτου ἀδηλότητι, ἀλλ' * ἐν" * τῷ" Θεῷ * ζῶντι, τῷ παρέχοντι ἡμῖν πλουσίως πάντα εἰς ἀπόλαυσιν·

v. 18. Luc. 12. 21. Jac. 2. 5.

18 Ἀγαθοεργεῖν, πλουτεῖν ἐν ἔργοις καλοῖς, εὐμεταδότους εἶναι, κοινωνικούς·

v. 19: Matt. 6. 20. Luc. 12. 18, 32. & 16. 9. Sup. v 12.

19 * Ἀποθησαυρίζοντας" ἑαυτοῖς θεμέλιον καλὸν εἰς τὸ μέλλον, ἵνα ἐπιλάβωνται τῆς * αἰωνίου" ζωῆς.

20 Ω Τιμόθεε, τὴν * παρακαταθήκην" φύλαξον, ἐκτρεπόμενος τὰς βεβήλους κενοφωνίας, καὶ ἀντιθέσεις τῆς ψευδωνύμου γνώσεως·

v. 20. Sup. 1. 4. & 4. 7. 2 Tim. 1. 14. & 2. 14, 16. Tit. 1. 14. & 3. 9. Apoc. 3. 3.

21 Ἥν τινες ἐπαγγελλόμενοι, περὶ τὴν πίστιν ἠστόχησαν. Ἡ χάρις * μετὰ σοῦ". Ἀμήν.

v. 21. 2 Tim. 2. 18.

Πρὸς Τιμόθεον πρώτη ἐγράφη ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

Ἐπιστολὴ Δευτέρα.

ΚΕΦ. α'. I.

1 ΠΑΥΛΟΣ ἀπόστολος Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ θελήματος Θεοῦ κατ' ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ,

v. 2. Gal. 1. 3. 1 Tim. 1. 2. 2 Pet. 1. 2.

2 Τιμοθέῳ ἀγαπητῷ τέκνῳ, χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς *, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν.

3 Χάριν ἔχω τῷ Θεῷ *, ᾧ λατρεύω ἀπὸ προγόνων ἐν καθαρᾷ συνειδήσει, ὡς ἀδιάλειπτον ἔχω τὴν περὶ σοῦ μνείαν ἐν ταῖς δεήσεσί μου νύκτας καὶ ἡμέρας.

v. 3. Actor. 22. 3. & 23. 1. & 24. 14. Rom. 1. 8, 9. Eph. 1. 16. 1 Thess. 1. 2. & 3. 10.

Ib. ἐπὶ *Cu. ibi — utrobique Cu. & —* τῷ ζῶντι *A.* v. 19. ἀποθησαυρίζειν *Cu. ib.* ὄντως *A.* v. 20. παραθήκην *A.* v. 21. μεθ' ὑμῶν *A.*

v. 2. † ἡμῶν M. 1. v. 3. † μου *Cu.*

4 Ἐπι-

4 Ἐπιποθῶν σε ἰδεῖν, μεμνημένος σου τῶν δακρύων, ἵνα χαρᾶς πληρωθῶ·

5 Ὑπόμνησιν * λαμβάνων" τῆς ἐν σοὶ ἀνυποκρίτου πίστεως, ἥτις ἐνῴκησε πρῶτον ἐν τῇ μάμμῃ σου Λωΐδι, καὶ τῇ μητρί σου Εὐνίκῃ· πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ ἐν σοί.

v. 5. Actor. 16. 1.

6 Δι᾽ ἣν αἰτίαν * ἀναμιμνήσκω" σε ἀναζωπυρεῖν τὸ χάρισμα τοῦ * Θεοῦ", ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς * ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου.

v. 6. Act. 6. 6. & 8. 17. & 13. 3. & 19. 6. 1 Tim. 4. 14. & 5. 22.

7 Οὐ γὰρ ἔδωκεν ἡμῖν ὁ Θεὸς Πνεῦμα δειλίας, ἀλλὰ δυνάμεως καὶ ἀγάπης καὶ σωφρονισμοῦ.

v. 7. Rom. 8. 15.

8 Μὴ οὖν ἐπαισχυνθῇς τὸ μαρτύριον τοῦ Κυρίου ἡμῶν, μηδὲ ἐμὲ τὸν δέσμιον αὐτοῦ· ἀλλὰ συγκακοπάθησον τῷ εὐαγγελίῳ κατὰ δύναμιν Θεοῦ·

v. 8. Actor. 21. 33. Rom. 1. 16. Eph 3. 1. & 4. 1. Col 4. 18. Phil. 1. 7. & 4. 14. 1 Tim. 2. 6. 2 Tim 2. 3. Philem. v. 1, 9, 13.

9 Τοῦ σώσαντος ἡμᾶς, καὶ καλέσαντος κλήσει * ἁγίᾳ· οὐ κατὰ τὰ ἔργα ἡμῶν, ἀλλὰ κατ᾽ ἰδίαν πρόθεσιν, καὶ χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πρὸ χρόνων αἰωνίων·

v. 9. Rom. 8. 29 & 9. 11. Eph. 1. 4. & 2. 8. & 3. 11. Tit. 3. 4, 5, 6.

10 Φανερωθεῖσαν δὲ νῦν διὰ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καταργήσαντος μὲν τὸν θάνατον, φωτίσαντος δὲ ζωὴν καὶ ἀφθαρσίαν διὰ τοῦ εὐαγγελίου·

v. 10. Esa. 5. 8. Rom. 16 25. 1 Cor. 15. 54, 55. Eph 1. 9 & 3. 9. Col. 1. 26. Tit. 1. 2. Heb. 2. 14. 2 Pet. 1. 20.

11 Εἰς ὃ ἐτέθην ἐγὼ κήρυξ καὶ ἀπόστολος καὶ διδάσκαλος * ἐθνῶν".

v. 11. Act. 9. 15. & 13. 2. & 22. 21. Eph. 3. 8. Gal. 1. 15. & 2. 8. 1 Tim. 2. 7.

12 Δι᾽ ἣν αἰτίαν καὶ ταῦτα πάσχω· ἀλλ᾽ οὐκ ἐπαισχύνομαι. οἶδα γὰρ ᾧ πεπίστευκα, καὶ πέπεισμαι ὅτι δυνατός ἐστι τὴν * παραθήκην" μου φυλάξαι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

v. 12. Eph. 3. 1.

13 Ὑποτύπωσιν ἔχε ὑγιαινόντων λόγων, ὧν παρ᾽ ἐμοῦ ἤκουσας ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

v. 13. 2 Tim. 3. 14.

14 Τὴν καλὴν * παρακαταθήκην" φύλαξον διὰ Πνεύματος ἁγίου τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν ἡμῖν.

v. 14. 1 Tim. 6. 20.

15 * Οἶδας" τοῦτο, ὅτι ἀπεστράφησάν με πάντες οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὧν ἐστι * Φύγελλος" καὶ Ἑρμογένης.

v. 15. Act. 19. 10. 2 Tim. 4. 10, 16.

16 Δῴη ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ· ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπαισχύνθη·

v. 16. Act. 28. 20. Eph. 6. 20. 2 Tim. 4. 19.

17 Ἀλλὰ γενόμενος ἐν Ῥώμῃ, * σπουδαιότερον" ἐζήτησέ με, καὶ εὗρε.

18 Δῴη αὐτῷ ὁ Κύ-

v. 5. λαβὼν *A.* λάβω *Cu.* v. 6. ὑπομιμν. *Cu. ib.* Χριστοῦ *A. ib.* † πίστεως καὶ S. I. v. 9. † αὐτοῦ V. v. 11. — *A.* v. 12. παρακαταθήκην *Cp.* N. I. S. I. & † καλὴν *ante* παραθήκην E. v. 14. παραθήκην *A.* v 15. οἶδα E. N. I. *ib.* Φίλητος V. v. 17. σπουδαίως *Cl.* σπουδαιοτέρως *A.*

ριος

ριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ
* Κυρίου" ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ-
μέρᾳ· καὶ ὅσα ἐν Ἐφέσῳ δι-
ηκόνησε, βέλτιον σὺ γινώ-
σκεις.

ΚΕΦ. β΄. II.

1 ΣΥ οὖν, τέκνον μου, ἐν-
δυναμοῦ ἐν τῇ χάριτι
τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
v. 2. 2 Καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐ-
1 Tim. 3. μοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων,
2, &c. Tit. 1. 5, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀν-
&c. θρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται
καὶ ἑτέρους διδάξαι.
v. 3. 3 * Σὺ οὖν κακοπάθησον"
2 Tim. 1. 8. & 4. 5. ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ
Χριστοῦ.
v. 4, 5. 4 Οὐδεὶς στρατευόμενος
1 Cor. 9. 25. ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου
πραγματείαις, ἵνα τῷ στρα-
τολογήσαντι ἀρέσῃ.
5 Ἐὰν * δὲ" καὶ ἀθλῇ
τις, οὐ * στεφανοῦται" ἐὰν
μὴ νομίμως ἀθλήσῃ.
v. 6. 1 Cor. 9. 6 Τὸν κοπιῶντα γεωργὸν
10. δεῖ πρῶτον τῶν καρπῶν με-
ταλαμβάνειν.
7 Νόει * ἃ" λέγω·
v. 8. * δῴη" γάρ σοι ὁ Κύριος
2 Sam. 7. 12. σύνεσιν ἐν πᾶσι.
Psal. 132. 11. 8 Μνημόνευε Ἰησοῦν Χρι-
Esa. 11. 1. στὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν,
Matt. 1. 1. &c. ἐκ σπέρματος Δαβίδ, κατὰ
Act. 2. 30. & 13. 23. Rom 1. 3. τὸ εὐαγγέλιόν μου·

9 Ἐν ᾧ κακοπαθῶ μέχρι v. 9. Eph 3. 1.
δεσμῶν, ὡς κακοῦργος· 13 & 4. 1.
ἀλλ' ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ οὐ δέ- Col. 1. 24. & 4. 3. 18.
δεται. Phil. 1. 7. 2 Tim. 1.
10 Διὰ τοῦτο πάντα ὑ- 18.
πομένω διὰ τοὺς ἐκλεκτούς, v. 10. Col. 1.
ἵνα καὶ αὐτοὶ σωτηρίας τύ- 24.
χωσι τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, μετὰ
δόξης * αἰωνίου".
11 Πιστὸς ὁ λόγος· εἰ γὰρ v. 11. Rom. 6.
συναπεθάνομεν, καὶ συζήσο- 5, &c.
μεν· & 8. 17. 2 Cor. 4.
12 Εἰ ὑπομένομεν, καὶ 10.
συμβασιλεύσομεν· εἰ ἀρνού- 1 Pet. 4. 13.
μεθα, κἀκεῖνος ἀρνήσεται v. 12. Matt. 10.
ἡμᾶς· 33.
13 Εἰ ἀπιστοῦμεν, ἐκεῖ- Marc. 8. 38.
νος πιστὸς μένει· ἀρνήσασθαι Luc. 9. 26.
* ἑαυτὸν οὐ δύναται". & 12. 9. Rom. 8.
14 Ταῦτα ὑπομίμνη- 17.
σκε, διαμαρτυρόμενος ἐνώ- 2 Cor. 4. 10.
πιον τοῦ * Κυρίου" μὴ * λο- Phil. 3. 10.
γομαχεῖν, εἰς" οὐδὲν χρήσι- 1 Pet. 4. 13.
μον, ἐπὶ καταστροφῇ τῶν ἀκου- v. 13.
όντων. Num. 23. 19.
15 Σπούδασον σεαυτὸν Rom 3.
δόκιμον παραστῆσαι τῷ 3. & 9. 6. v. 14.
* Θεῷ", ἐργάτην ἀνεπαί- 1 Tim. 6.
σχυντον, ὀρθοτομοῦντα τὸν λό- 4. v. 16.
γον τῆς ἀληθείας. 1 Tim 1.
16 Τὰς δὲ βεβήλους κε- 4. & 4. 7. & 6. 20.
νοφωνίας περιΐστασο· ἐπὶ Tit. 1. 14.
πλεῖον γὰρ * προκόψουσιν" & 3. 9.
* ἀσεβείας".
17 Καὶ ὁ λόγος αὐτῶν v. 17. 1 Tim. 1. 20.

v. 18. Θεῷ *Cu.* *v.* 3. συγκακοπάθησον *A.* & — σὺ οὖν *Cl.* *v.* 5. — *A.* *ib.* στεφανωθήσεται V. *v.* 7. ὃ *A.* *ib.* δώσει *A.* V. *v.* 10. οὐρανίου V. *v.* 13. † γὰρ L. S. I. *v.* 14. Θεοῦ N. I. R. I. *ib.* λογομάχει ἐπ' *A.* *v.* 15. Χριστῷ *A.* *v.* 16. προσκόπτουσιν V. *ib.* ἀσεβείᾳ *Cu.*

ὡς γάγγραινα νομὴν * ἕξει ''. ὧν ἐστιν Ὑμέναιος καὶ Φιλητός·

v. 18. 1 Tim. 6. 21.
18 Οἵτινες περὶ τὴν ἀλήθειαν ἠστόχησαν, λέγοντες τὴν ἀνάστασιν ἤδη γεγονέναι· καὶ ἀνατρέπουσι τήν τινων πίστιν.

v. 19. Joh. 10. 14.
19 Ὁ μέντοι στερεὸς θεμέλιος τοῦ Θεοῦ ἕστηκεν, ἔχων τὴν σφραγῖδα ταύτην· Ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ· καί· Ἀποστήτω ἀπὸ ἀδικίας πᾶς ὁ ὀνομάζων τὸ ὄνομα * Χριστοῦ ''.

v. 20. Rom. 9. 21.
20 Ἐν μεγάλῃ δὲ οἰκίᾳ οὐκ ἔστι μόνον σκεύη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ, ἀλλὰ καὶ ξύλινα καὶ ὀστράκινα· καὶ ἃ μὲν εἰς τιμήν, ἃ δὲ εἰς ἀτιμίαν.

v. 21. 2 Tim. 3. 17.
21 Ἐὰν οὖν τις ἐκκαθάρῃ ἑαυτὸν ἀπὸ τούτων, ἔσται σκεῦος εἰς τιμήν, ἡγιασμένον * καὶ εὔχρηστον τῷ δεσπότῃ, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἡτοιμασμένον.

v. 22. 1 Cor. 1. 2. 1 Tim. 6. 11.
22 Τὰς δὲ νεωτερικὰς ἐπιθυμίας φεῦγε· δίωκε δὲ δικαιοσύνην, πίστιν, ἀγάπην, εἰρήνην μετὰ τῶν * ἐπικαλουμένων '' τὸν Κύριον ἐκ καθαρᾶς καρδίας.

v. 23. 1 Tim. 1. 4. & 4. 7. & 6. 4. Tit. 3. 9.
23 Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτοῦ, εἰδὼς ὅτι γεννῶσι μάχας·

v. 24. 1 Tim. 3. 2. Tit. 1. 9.
24 Δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικόν, ἀνεξίκακον·

v. 25. Act. 8. 22. Gal. 6. 1.
25 Ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους *· μήποτε δῷ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετάνοιαν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας *.

26 Καὶ ἀνανήψωσιν ἐκ * τῆς '' τοῦ διαβόλου * παγίδος '', ἐζωγρημένοι ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὸ ἐκείνου θέλημα.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. 1 Tim. 4. 1. 2 Pet. 2. 1. & 3. 3. Jud. v. 18.
1 Τοῦτο δὲ γίνωσκε, ὅτι ἐν ἐσχάταις ἡμέραις ἐνστήσονται καιροὶ χαλεποί·

2 Ἔσονται * γὰρ '' οἱ ἄνθρωποι φίλαυτοι, φιλάργυροι, ἀλαζόνες, ὑπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ἀχάριστοι, ἀνόσιοι,

v. 5. Matt. 7. 15. & 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Thess. 3. 6. 1 Tim. 5. 8. 2 Tim. 2. 16, 23. Tit. 1. 16. & 3. 10. 2 Joh. v. 10.
3 Ἄστοργοι, ἄσπονδοι, διάβολοι, ἀκρατεῖς, ἀνήμεροι, ἀφιλάγαθοι,

4 Προδόται, προπετεῖς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μᾶλλον ἢ φιλόθεοι·

5 Ἔχοντες μόρφωσιν εὐσεβείας, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. καὶ τούτους ἀποτρέπου.

v. 6. Matt. 23. 14. Tit. 1. 11.
6 Ἐκ τούτων γάρ εἰσιν οἱ ἐνδύνοντες εἰς τὰς οἰκί-

v. 17. ἕξει V. *v.* 19. Κυρίου *Cp.* E. L. N. I. S. 3. *v.* 21. — *A.* *v.* 22. πάντων τῶν ἀγαπώντων *A. sic* † πάντων *post* μετὰ S. 1. *v.* 25. † τῇ ἀληθείᾳ V. *ib.* † ἐλθεῖν *A.* *v.* 26. τῶν παγίδων V. *v.* 2. — N. 1.

ας

ας, καὶ αἰχμαλωτεύοντες τὰ
γυναικάρια σεσωρευμένα ἁ-
μαρτίαις, ἀγόμενα ἐπιθυμί-
αις * ποικίλαις·
7 Πάντοτε μανθάνοντα,
καὶ μηδέποτε εἰς * ἐπίγνω-
σιν" ἀληθείας ἐλθεῖν * δυ-
νάμενα".
v. 8. Exod 7. 11. 1 Tim. 6. 5. Tit. 1. 16.
8 Ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς
καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μω-
ϋσεῖ, οὕτως καὶ οὗτοι ἀνθίστανται
τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατε-
φθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι
περὶ τὴν πίστιν.
9 Ἀλλ' οὐ προκόψουσιν
* ἐπὶ πλεῖον"· ἡ γὰρ * ἄ-
νοια" αὐτῶν ἔκδηλος ἔσται
πᾶσιν, ὡς καὶ ἐκείνων ἐγέ-
νετο.
v. 10. 1 Tim. 4. 6.
10 Σὺ δὲ παρηκολούθηκάς
* μου" τῇ διδασκαλίᾳ, τῇ
* ἀγωγῇ", τῇ προθέσει, τῇ
πίστει, τῇ μακροθυμίᾳ, τῇ
ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ·
v. 11. Psal. 34. 10. Act. 13. 50. & 14. 2, 19, 22. 2 Cor. 1. 10.
11 Τοῖς διωγμοῖς, τοῖς
παθήμασιν, οἷά μοι ἐγένε-
το ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Ἰκονίῳ,
ἐν Λύστροις· οἵους διωγμοὺς
ὑπήνεγκα, καὶ ἐκ πάντων
με ἐρρύσατο ὁ Κύριος.
v. 12. Matt. 16. 24. Luc. 14. 26. Joh. 17. 14 Act. 14. 22. 1 Thess. 3. 3.
12 Καὶ πάντες δὲ οἱ θέ-
λοντες εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χρι-
στῷ * Ἰησοῦ", διωχθήσον-
ται.

13 Πονηροὶ δὲ ἄνθρωποι
καὶ γόητες προκόψουσιν ἐπὶ
τὸ χεῖρον, πλανῶντες καὶ
πλανώμενοι.
14 Σὺ δὲ μένε ἐν οἷς ἔ- v. 14. 2 Tim. 1. 2.
μαθες καὶ * ἐπιστώθης", εἰ-
δὼς παρὰ * τίνος" ἔμα-
θες·
15 Καὶ ὅτι ἀπὸ βρέφους
τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδας,
τὰ δυνάμενά σε σοφίσαι εἰς
σωτηρίαν, διὰ πίστεως τῆς
ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.
16 Πᾶσα γραφὴ, θεό- v. 16. Rom. 15. 4. 2 Pet. 1. 19, 20.
πνευστος, * καὶ" ὠφέλιμος
πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔ-
λεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν,
πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαι-
οσύνῃ·
17 Ἵνα * ἄρτιος" ᾖ ὁ
τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς
πᾶν ἔργον ἀγαθὸν * ἐξηρτισ-
μένος".

ΚΕΦ. δ'. IV.

1 Διαμαρτύρομαι * οὖν v. 1. Rom. 1. 9. & 9. 1. 2 Cor. 1. 23. & 11. 31. Gal. 1. 20. Phil. 1. 8. 1 Thess. 2. 5. 1 Tim. 5. 21. & 6. 13.
ἐγὼ" ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ,
καὶ * τοῦ Κυρίου" Ἰησοῦ Χριστοῦ
τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας
καὶ νεκροὺς κατὰ τὴν ἐπιφά-
νειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν
αὐτοῦ·
2 Κήρυξον τὸν λόγον *, ἔ-

v. 6. † καὶ ἡδοναῖς *A*. v. 7. γνῶσιν E. *ib.* ἔφθασαν V. v. 9. τὸ πλεῖστον N. 1. *ib.* διάνοια *A*. v. 10. μοι *Cu.* *ib.* ἀγάπη *Cu.* v. 12. — L. v. 14. οἷς ἐπιστεύθης R. 2. *ib.* τινων *A*. v. 16. ἐστιν R. 1. v. 17. τέλειος *Cu.* *ib.* ἐξηρτυσμένος R. 5. v. 1. — *A. Cl. at* L. S. 2. — *tantum* οὖν *ib.* — *Cu.* v. 2. † τοῦ Θεοῦ S. 2.

πίστηθι

πίστηθι εὐκαίρως, ἀκαίρως· ἔλεγξον, ἐπιτίμησον, παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ διδαχῇ.

3 Ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς ὑγιαινούσης * διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται· ἀλλὰ * κατὰ " τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους, κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν·

v. 4. 1 Tim. 1. 4. & 4. 7.

4 Καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται.

v. 5. Actor 21. 8. Eph. 4. 11. 2 Tim. 1. 8. & 2. 3.

5 Σὺ δὲ νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον *, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου * πληροφόρησον ".

v. 6. Phil 1. 23. & 2. 17. 2 Pet. 1. 14.

6 Ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε.

v. 7. 1 Cor. 9. 24, 25. Phil. 3. 14. 1 Tim 6. 12. Heb. 12. 1.

7 Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα.

v. 8. 1 Cor. 9. 25. 1 Pet. 5. 4. Jac. 1. 12.

8 Λοιπὸν, ἀπόκειταί μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει μοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής· οὐ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ * πᾶσι " τοῖς ἠγαπηκόσι τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ.

9 Σπούδασον ἐλθεῖν πρός με ταχέως·

v. 10, 11. Col. 4. 14.

10 Δημᾶς γάρ με * ἐγκατέλιπεν ", ἀγαπήσας τὸν νῦν αἰῶνα, καὶ ἐπορεύθη εἰς Θεσσαλονίκην· Κρήσκης εἰς Γαλατίαν, Τίτος εἰς * Δαλματίαν ".

v. 11. Act. 15. 27. Col. 4. 10 Philem. 24.

11 Λουκᾶς ἐστι μόνος * μετ' ἐμοῦ ". Μάρκον ἀναλαβὼν, ἄγε μετὰ σεαυτοῦ· ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος εἰς διακονίαν.

v. 12. Act. 20. 4 Eph. 6. 21. Col. 4. 7. Tit 3. 12

12 Τυχικὸν δὲ ἀπέστειλα εἰς Ἔφεσον.

13 Τὸν * φελόνην " ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ, ἐρχόμενος φέρε *, καὶ τὰ βιβλία, μάλιστα * τὰς μεμβράνας.

v. 14. 1 Tim. 1. 20.

14 Ἀλέξανδρος ὁ χαλκεὺς πολλά μοι κακὰ ἐνεδείξατο· * ἀποδώῃ " αὐτῷ ὁ Κύριος κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ·

15 Ὃν καὶ σὺ φυλάσσου· λίαν γὰρ * ἀνθέστηκε " τοῖς ἡμετέροις λόγοις.

16 Ἐν τῇ πρώτῃ μου ἀπολογίᾳ οὐδείς μοι * συμπαρεγένετο ", ἀλλὰ πάντες με ἐγκατέλιπον· (μὴ αὐτοῖς λογισθείη·)

17 Ὁ δὲ Κύριός μοι πα-

v. 3. † πίστεως καὶ s. 1. *ib.* πρὸς *Cu.* v. 5. † ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ *A.* *ib* σωφρόνησον v. v. 8.— *Cl.* v. 10. καταλέλιπεν *Cu.* *ib.* Δερματίαν *A.* v. 11. σὺν ἐμοὶ *A.* v. 13 φαιλώνην *Cu.* *ib.* † μετὰ σοῦ v. *ib.* † δὲ R. 2. v. 14. ἀποδώσει *A.* s. 1. v. v. 15. ἀντέστη *A.* v. 16. παρεγένετο *A.*

ρέσθη, καὶ ἐνεδυνάμωσέ με, ἵνα δι᾽ ἐμοῦ τὸ κήρυγμα πληροφορηθῇ, καὶ * ἀκούσῃ " πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἐῤῥύσθην ἐκ στόματος λέοντος.

18 Καὶ * ῥύσεταί με ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς ἔργου πονηροῦ, καὶ σώσει εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον· * ᾧ " ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

v. 19. Act. 18. 2. Rom. 16. 3. 2 Tim. 1. 16.

19 Ἄσπασαι * Πρίσκαν " καὶ Ἀκύλαν, καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον.

v. 20. Act. 19. 22. & 20. 4. & 21. 29.

20 Ἔραστος ἔμεινεν ἐν Κορίνθῳ. Τρόφιμον δὲ ἀπέλιπον ἐν * Μιλήτῳ " ἀσθενοῦντα.

21 Σπούδασον πρὸ χειμῶνος ἐλθεῖν. * Ἀσπάζεταί " σε Εὔβουλος, καὶ Πούδης, καὶ Λίνος, καὶ Κλαυδία, καὶ οἱ ἀδελφοὶ πάντες.

22 Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μετὰ τοῦ * πνεύματός σου. * ἡ χάρις μεθ᾽ ὑμῶν ". ἀμήν.

Πρὸς Τιμόθεον δεύτερα * τῆς Ἐφεσίων ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα ", ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης, ὅτε ἐκ δευτέρου παρέστη Παῦλος τῷ Καίσαρι Νέρωνι.

v. 17. ἀκούσωσιν *A.* v. 18. ἐῤῥύσατο v. & — καὶ *ante* ῥύσεται *A. ib.* αὐτῷ *A.* v. 19. Πρίσκιλλαν *Cp.* N. 1. v. v. 20. Μηλώτῳ *A.* v. 21. ἀσπάζονται v. v. 22. ἔῤῥωσο ἐν εἰρήνῃ *Cl. In ſubſcriptione — Cu.*

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Ἐπιστολή.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. 1 ΠΑΥΛΟΣ δοῦλος
1 Tim. 3. Θεοῦ, ἀπόστολος δὲ
16. & 6. 3. Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ
v. 2. Num. 23. πίστιν ἐκλεκτῶν Θεοῦ, καὶ ἐπί-
19. γνωσιν ἀληθείας τῆς κατ' εὐ-
Rom. 1 2. & 16. 25. σέβειαν·
Eph. 1. 9. & 3. 9. 2 Ἐπ' ἐλπίδι ζωῆς αἰω-
Col. 1 26. νίου, ἣν ἐπηγγείλατο ὁ ἀ-
2 Tim. 1. 9. 10 & ψευδὴς Θεὸς πρὸ χρόνων αἰ-
2. 13. 1 Pet. 1. ωνίων,
20. v. 3. 3 Ἐφανέρωσε δὲ καιροῖς
Actor. 20. ἰδίοις τὸν λόγον αὐτοῦ, ἐν
24. 2 Cor. 2. κηρύγματι ὃ ἐπιστεύθην ἐγὼ
12. & 7. 14. & 8. κατ' ἐπιταγὴν τοῦ σωτῆρος
6. 16. ἡμῶν Θεοῦ·
Gal. 1. 1. 4 Τίτῳ * γνησίῳ" τέκνῳ
& 2. 3. 1 Thess. 2. κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις *,
4. v. 4. ἔλεος", εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πα-
Eph. 1. 2. τρὸς, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
Col. 1. 2. 1 Tim 1. τοῦ σωτῆρος ἡμῶν.
2. 5 Τούτου χάριν * κατέλι-
2 Tim 1. πόν" σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ
2. 1 Pet. 1. 2. λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ
v. 5. Actor. 14. καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρε-
23. 2 Tim. 2. σβυτέρους, ὡς ἐγώ σοι διε-
2. ταξάμην·

6 Εἴ τις ἐστὶν ἀνέγκλη- v. 6.
τος, μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ, 1 Tim. 3.
τέκνα ἔχων πιστὰ, μὴ ἐν κα- 2.
τηγορίᾳ ἀσωτίας ἢ ἀνυπό-
τακτα.
7 Δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον v. 7.
ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰ- Lev 10. 9.
κονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ Matt. 24. 45.
ὀργίλον, μὴ πάροινον, μὴ 1 Cor. 4. 1.
πλήκτην, μὴ * αἰσχρο- Eph. 5.
κερδῆ"· 18. 1 Tim. 3.
8 Ἀλλὰ φιλόξενον, φι- 3. 15. 1 Pet. 5. 1.
λάγαθον, σώφρονα, δίκαιον, v. 8.
ὅσιον, ἐγκρατῆ· 1 Tim. 3. 2.
9 Ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ v. 9.
τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, 1 Tim. 1. 10. & 5. 3.
ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακα- 2 Tim. 1. 13 & 4. 3.
λεῖν * ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ Tit. 2. 1.
ὑγιαινούσῃ", καὶ τοὺς ἀντιλέ-
γοντας * ἐλέγχειν".
10 Εἰσὶ γὰρ πολλοὶ * καὶ" v. 10.
ἀνυπότακτοι, ματαιολόγοι καὶ Act. 15. 1.
φρεναπάται, μάλιστα οἱ ἐκ 1 Tim 1. 6.
περιτομῆς· v. 11. Matt. 23.
11 Οὓς δεῖ ἐπιστομίζειν· 23. 1 Tim. 6.
οἵτινες ὅλους οἴκους ἀνατρέ- 5. 2 Tim. 3. 6.

v. 4. ἀγαπητῷ v. ib. —Cl. v. v. 5. ἀπέλιπον A. v. 7. αἰσχρολόγον S. I. v. 9. τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει A. ib. διελέγχειν M. v. 10. —A. R. 2.

πουσι

πῦσι, διδάσκοντες ἃ μὴ δεῖ, αἰσχρῦ κέρδες χάριν.

12 Εἶπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσαι, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί.

13 Ἡ μαρτυρία αὕτη ἐστὶν ἀληθής. δι' ἣν αἰτίαν ἔλεγχε αὐτοὺς ἀποτόμως, ἵνα ὑγιαίνωσιν ἐν τῇ πίστει·

v. 14. Esa. 29. 13 Matt. 15. 9. Col 2 22. 1 Tim 1. 4. & 4 7. & 6. 20. v. 15. Matt. 15. 11. Luc. 11. 39. 41. Act. 10. 15. Rom. 14. 14. 20. 1 Cor. 6. 12 & 10. 23. 25. 1 Tim. 4. 3. 4. v. 16. 2 Tim. 3. 5. Jud. v. 4.

14 Μὴ προσέχοντες Ἰουδαϊκοῖς μύθοις, καὶ ἐντολαῖς ἀνθρώπων ἀποστρεφομένων τὴν ἀλήθειαν.

15 Πάντα * μὲν" καθαρὰ τοῖς καθαροῖς· τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρόν, ἀλλὰ μεμίανται αὐτῶν καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ συνείδησις.

16 Θεὸν ὁμολογοῦσιν εἰδέναι, τοῖς δὲ ἔργοις ἀρνοῦνται, βδελυκτοὶ ὄντες καὶ ἀπειθεῖς, καὶ πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδόκιμοι.

ΚΕΦ. β'. II.

1 ΣΥ δὲ λάλει ἃ πρέπει τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ.

2 Πρεσβύτας νηφαλίους εἶναι, σεμνούς, σώφρονας, ὑγιαίνοντας τῇ πίστει, τῇ ἀγάπῃ, τῇ ὑπομονῇ.

3 Πρεσβύτιδας ὡσαύτως ἐν καταστήματι ἱεροπρεπεῖς, μὴ διαβόλους, μὴ οἴνῳ πολλῷ δεδουλωμένας, καλοδιδασκάλους,

v. 3. 1 Tim. 2. 9. & 3. 13. 1 Pet. 3. 3.

4 Ἵνα σωφρονίζωσι τὰς νέας, φιλάνδρους εἶναι, φιλοτέκνους,

5 Σώφρονας, ἁγνάς, * οἰκουρούς, ἀγαθάς, ὑποτασσομένας τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα μὴ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ * βλασφημῆται.

v. 5. Gen. 3. 16. 1 Cor. 14. 34. Eph 5. 22. C. l. 3. 18. 1 Tim 6. 1. 1 Pet. 3 1.

6 Τοὺς νεωτέρους ὡσαύτως παρακάλει σωφρονεῖν,

7 Περὶ πάντα σεαυτὸν παρεχόμενος τύπον καλῶν ἔργων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ * ἀδιαφθορίαν, σεμνότητα",

v. 7. 1 Tim. 4. 12. 1 Pet. 5. 3.

8 Λόγον ὑγιῆ, ἀκατάγνωστον, ἵνα ὁ ἐξ ἐναντίας ἐντραπῇ, μηδὲν ἔχων περὶ * ὑμῶν" λέγειν φαῦλον.

v. 8. 1 Tim 5. 14. 1 Pet 2. 12. 15. & 3. 16.

9 Δούλους ἰδίοις δεσπόταις ὑποτάσσεσθαι, ἐν πᾶσιν εὐαρέστους εἶναι, μὴ ἀντιλέγοντας·

v. 9. Eph. 6. 5. Col 3. 22. 1 Tim. 6. 1, 2. 1 Pet. 2. 18.

10 Μὴ νοσφιζομένους, ἀλλὰ πίστιν πᾶσαν ἐνδεικνυμένους ἀγαθήν· ἵνα τὴν διδασκαλίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ κοσμῶσιν ἐν πᾶσιν".

11 Ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις

v. 11. 1 Tim. 2. 4. Tit. 3. 4.

v. 15. — *A.* *v.* 5. † νηφαλίους V. & οἰκουργοὺς *pro* οἰκουροὺς *A.* *ib.* † καὶ διδασκαλίᾳ s. 4. *v.* 7. ἐν τῇ ἀδιαφθορίᾳ, ἐν τῇ σεμνότητι V. & ἀφθορίαν *pro* ἀδιαφθ. *A.* *v.* 8. ἡμῶν Cu. *v.* 10. † ἀνθρώποις s. 2.

τοῦ Θεοῦ * ἡ σωτήριος" πᾶ-
σιν ἀνθρώποις:

v. 12. Eph. 1. 4. Col. 1. 22. 2 Tim. 1. 9. 1 Joh. 2. 16.

12 Παιδεύουσα ἡμᾶς,
ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέ-
βειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπι-
θυμίας, σωφρόνως καὶ δι-
καίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν
ἐν τῷ νῦν αἰῶνι·

v. 13. 1 Cor. 1. 7. Phil. 3. 20.

13 Προσδεχόμενοι τὴν
μακαρίαν ἐλπίδα, καὶ ἐπι-
φάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου
Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·

v. 14. Exod 19. 5. Eph. 2. 10. & 5. 2. Gal. 1. 4. & 2. 20. Heb. 9. 14.

14 Ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑ-
πὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας,
καὶ καθαρίσῃ ἑαυτῷ λαὸν
περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν
ἔργων.

v. 15. 1 Cor. 16. 11. 1 Tim. 4. 12.

15 Ταῦτα * λάλει", καὶ
παρακάλει, καὶ ἔλεγχε μετὰ
πάσης ἐπιταγῆς. μηδείς σου
* περιφρονείτω".

ΚΕΦ. γʹ. III.

v. 1. Rom. 13. 1, &c. 1 Pet. 2. 13.

1 Υπομίμνησκε * αὐτοὺς
ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑ-
ποτάσσεσθαι, πειθαρχεῖν,
* πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἑ-
τοίμους εἶναι·

v. 2. Phil. 4. 5. 2 Tim. 2. 24, 25.

2 Μηδένα βλασφημεῖν,
ἀμάχους εἶναι, ἐπιεικεῖς,
πᾶσαν ἐνδεικνυμένους πρα-
ότητα πρὸς πάντας ἀνθρώ-
πους.

v. 3. 1 Cor. 6. 11. Eph. 2. 1, &c. & 5. 8. Col. 3. 7. 1 Pet. 4. 3.

3 Ἦμεν γάρ ποτε καὶ ἡ-
μεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλα-
νώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυ-
μίαις καὶ ἡδοναῖς ποικίλαις,
ἐν κακίᾳ καὶ φθόνῳ διάγον-
τες, * στυγητοὶ", μισοῦντες
ἀλλήλους·

v. 4. Tit. 2. 11.

4 Ὅτε δὲ ἡ * χρηστότης"
καὶ ἡ φιλανθρωπία ἐπεφάνη
τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ,

v. 5. Joh. 3. 3. 5. Act. 15. 11. Rom. 3. 20, 28. & 4. 2, 6. & 9. 11. & 11. 6. Eph. 1. 4. & 2. 4, 9. & 5. 26. Gal. 2. 16. 2 Tim. 1. 9.

5 Οὐκ ἐξ ἔργων τῶν ἐν δι-
καιοσύνῃ * ὧν" ἐποιήσαμεν
ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ * τὸ αὐ-
τοῦ ἔλεον" ἔσωσεν ἡμᾶς,
διὰ * λουτροῦ παλιγγενεσίας,
καὶ * ἀνακαινώσεως Πνεύμα-
τος ἁγίου·

v. 6. Ezec. 36. 25. Joël. 2. 28. Act. 2. 33. Rom. 5. 5.

6 * Οὗ" ἐξέχεεν ἐφ' ἡ-
μᾶς πλουσίως, διὰ Ἰησοῦ
Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν·

v. 7. Rom. 8. 23, 24.

7 Ἵνα δικαιωθέντες τῇ
ἐκείνου χάριτι, κληρονόμοι
* γενώμεθα" κατ' ἐλπίδα
ζωῆς αἰωνίου.

8 Πιστὸς ὁ λόγος· καὶ πε-
ρὶ * τούτων" βούλομαί σε
διαβεβαιοῦσθαι, ἵνα φροντί-
ζωσι καλῶν ἔργων προΐστασθαι
οἱ * πεπιστευκότες" τῷ Θεῷ·
ταῦτά ἐστι τὰ καλὰ καὶ ὠφέ-
λιμα τοῖς ἀνθρώποις.

v. 9. 1 Tim. 1. 4. & 4. 7. & 6. 20. 2 Tim. 2. 23. Tit. 1. 14.

9 Μωρὰς δὲ ζητήσεις, καὶ
γενεαλογίας, καὶ * ἔρεις", καὶ

v. 11. τοῦ σωτῆρος ἡμῶν V. v. 15. δίδασκε *A. ib.* κα-
ταφρονείτω N. 1. S. 1. v. 1. † δὲ & — καὶ *A. ib.* † καὶ
A. v. 3. μισοῦντες *Cu.* v. 4. Χριστότης *Cu.* v. 5. ἃ *A. ib.*
τὸ αὐτοῦ ἔλεος *Cu. ib.* † τοῦ *A. ib.* † διὰ *Cu.* v. 6. ὃ *Cu.*
v. 7. γενηθῶμεν *A.* v. 8. τοῦτο S. 1. *Ib.* πιστεύοντες V.
v. 9. ἔριν *Cu.*

μάχας

μάχας νομικὰς * περιΐστασο''. εἰσὶ γὰρ ἀνωφελεῖς καὶ μάταιοι.

v. 10. Matt. 18. 17. Rom. 16. 17. 2 Thess 3. 6. 2 Tim. 3. 5. 2 Joh. v. 10.

10 Αἱρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ * δευτέραν νουθεσίαν'' παραιτοῦ·

11 Εἰδὼς ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, καὶ ἁμαρτάνει ὢν αὐτοκατάκριτος.

v. 12. Act. 20. 4. Eph. 6. 21. Col. 4. 6. 2 Tim. 4. 12.

12 Ὅταν πέμψω Ἀρτεμᾶν πρός σε ἢ Τυχικὸν, σπούδασον ἐλθεῖν πρός με εἰς Νικόπολιν· ἐκεῖ γὰρ κέκρικα παραχειμάσαι.

v. 13. Act. 18. 1 Cor. 1. 12.

13 Ζηνᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλὼ σπουδαίως πρόπεμψον, ἵνα μηδὲν αὐτοῖς λείπῃ.

14 Μανθανέτωσαν δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι καλῶν ἔργων προΐστασθαι εἰς τὰς ἀναγκαίας χρείας, ἵνα μὴ ὦσιν ἄκαρποι.

15 Ἀσπάζονταί σε οἱ μετ' ἐμοῦ πάντες. * ἄσπασαι'' τοὺς φιλοῦντας ἡμᾶς ἐν πίστει. ἡ χάρις * μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

Πρὸς Τίτον τῆς Κρητῶν ἐκκλησίας πρῶτον ἐπίσκοπον χειροτονηθέντα, ἐγράφη ἀπὸ Νικοπόλεως τῆς Μακεδονίας.

ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Η ΠΡΟΣ ΦΙΛΗΜΟΝΑ

Ἐπιστολή.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Eph. 3. 1. & 4. 1. 2 Tim. 1. 8. v. 2. Rom. 16. 5. 1 Cor. 16. 19. Col. 4. 15, 17. Phil. 2. 25.

1 ΠΑΥΛΟΣ * δέσμιος'' Χριστοῦ Ἰησοῦ, καὶ Τιμόθεος ὁ ἀδελφὸς, Φιλήμονι τῷ ἀγαπητῷ * καὶ συνεργῷ ἡμῶν,

2 Καὶ Ἀπφίᾳ τῇ * ἀγαπητῇ'', καὶ Ἀρχίππῳ τῷ συστρατιώτῃ ἡμῶν, καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου ἐκκλησίᾳ·

3 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ib. περίστασο Cu. v. 10. δύο νουθεσίας Cu. v. 15. ἀσπάζεσθε A. *ib.* † τοῦ Κυρίου. Cl.

v. 1. ἀπόστολος Cu. *ib.* † ἀδελφῷ Cu. v. 2. ἀδελφῇ A. — Cl.

v. 4. 1 Thess. 1. 2. 2 Thess. 1. 3.
4 Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ μου, πάντοτε μνείαν σου ποιούμενος ἐπὶ τῶν προσευχῶν μου,

v. 5. Eph. 1. 15. Col. 1. 4.
5 Ἀκούων σου τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν πίστιν ἣν ἔχεις * πρὸς" τὸν Κύριον Ἰησοῦν * καὶ εἰς πάντας τοὺς ἁγίους·

6 Ὅπως ἡ κοινωνία τῆς πίστεώς σου ἐνεργὴς γένηται ἐν ἐπιγνώσει παντὸς * ἀγαθοῦ τοῦ ἐν * ὑμῖν" εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν.

7 * Χάριν" γὰρ ἔχομεν πολλὴν * καὶ παράκλησιν * ἐπὶ" τῇ ἀγάπῃ σου, ὅτι τὰ σπλάγχνα τῶν ἁγίων ἀναπέπαυται διὰ σοῦ, ἀδελφέ.

v. 8. 1 Thess. 2. 6.
8 Διὸ πολλὴν ἐν Χριστῷ παῤῥησίαν ἔχων ἐπιτάσσειν σοι τὸ ἀνῆκον·

9 Διὰ τὴν ἀγάπην μᾶλλον παρακαλῶ, τοιοῦτος ὢν ὡς Παῦλος πρεσβύτης, νυνὶ δὲ καὶ δέσμιος Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 10. 1 Cor. 4. 15. Gal. 4. 19. Col. 4. 9.
10 Παρακαλῶ σε περὶ τοῦ ἐμοῦ τέκνου, ὃν ἐγέννησα ἐν τοῖς δεσμοῖς * μου", Ὀνήσιμον·

11 Τόν ποτέ σοι ἄχρηστον, νυνὶ δὲ * σοὶ καὶ ἐμοὶ εὔχρηστον, ὃν * ἀνέπεμψα"·

12 Σὺ δὲ αὐτὸν, * τουτέστι", τὰ ἐμὰ σπλάγχνα, προσλαβοῦ·

13 Ὃν ἐγὼ ἐβουλόμην πρὸς ἐμαυτὸν κατέχειν, ἵνα ὑπὲρ σοῦ διακονῇ μοι ἐν τοῖς δεσμοῖς τοῦ εὐαγγελίου·

14 Χωρὶς δὲ τῆς σῆς γνώμης οὐδὲν ἠθέλησα ποιῆσαι· ἵνα μὴ ὡς κατὰ ἀνάγκην τὸ ἀγαθόν σου ᾖ, ἀλλὰ κατὰ ἑκούσιον. v. 14. 2 Cor. 9. 7.

15 Τάχα γὰρ διὰ τοῦτο ἐχωρίσθη πρὸς ὥραν *, ἵνα αἰώνιον αὐτὸν ἀπέχῃς·

16 Οὐκέτι ὡς δοῦλον, ἀλλ' ὑπὲρ δοῦλον, ἀδελφὸν ἀγαπητὸν, μάλιστα ἐμοὶ, πόσῳ δὲ μᾶλλόν σοι καὶ ἐν σαρκὶ καὶ ἐν Κυρίῳ;

17 Εἰ οὖν ἐμὲ ἔχεις κοινωνὸν, προσλαβοῦ αὐτὸν ὡς ἐμέ.

18 Εἰ δέ τι ἠδίκησέ σε, ἢ ὀφείλει, τοῦτο ἐμοὶ ἐλλόγει.

19 Ἐγὼ Παῦλος ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ, ἐγὼ * ἀποτίσω"· ἵνα μὴ λέγω σοι ὅτι καὶ σεαυτόν μοι προσοφείλεις.

20 Ναὶ, ἀδελφὲ, ἐγώ σου ὀναίμην ἐν Κυρίῳ· ἀνάπαυσόν μου τὰ σπλάγχνα ἐν * Κυρίῳ".

21 Πεποιθὼς τῇ ὑπα- v. 21. 2 Cor. 7. 16.

v. 5. εἰς *A. ib.* † Χριστῷ *Cu.* v. 6. † ἔργου *Cu. ib.* ἡμῖν *Cu.* v. 7. χαρὰν R. 1. V. *W. ib.* † ἔχομεν & — ἔχομεν *A. ib.* ἐν *Cu.* v. 10. — *A.* v. 11. † καὶ R. 1. *ib.* ἔπεμψα σοι *Cu.* v. 12. ὡς V. v. 15. † ἀπὸ σοῦ V. v. 19. ἀποδώσω *Cl.* v. 20. Χριστῷ S. 1.

κοῇ σου ἔγραψά σοι, εἰδὼς
ὅτι καὶ ὑπὲρ ὃ λέγω ποι-
ήσεις.

22 Ἅμα δὲ καὶ ἑτοίμαζέ
μοι ξενίαν· ἐλπίζω γὰρ ὅτι
διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν χα-
ρισθήσομαι ὑμῖν.

v. 22. 1 Cor. 1. 11. Phil. 1. 25. & 2. 24. Heb. 13. 2.

23 Ἀσπάζονταί σε, Ἐ-
παφρᾶς, (ὁ συναιχμάλωτός
μου ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, Μάρ-
κος,

v. 23. Cor. 1. 7. & 4. 12.

24 Ἀρίσταρχος, Δη-
μᾶς, Λουκᾶς, οἱ συνεργοί
μου.

v. 24. Act. 12. 12, 25. & 15. 37. & 19. 29. & 20. 4. & 27. 2. Col. 4. 10, 14. 2 Tim. 4. 10, 11. 1 Pet. 5. 13.

25 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ
πνεύματος ὑμῶν. ἀμήν.

* Πρὸς Φιλήμονα ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου οἰκέτου".

---

* Η ΠΡΟΣ ΕΒΡΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ".

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Num. 12. 6, 8. v. 2. Psal. 2. 8. Matt. 21. 38. Joh. 1. 3. Eph. 1. 10. & 3. 9. Gal. 4. 4. Col. 1. 16. v. 3. Psal. 110. 1. Sap. 7. 26. Joh. 1. 4. & 14. 9. 2 Cor. 4. 4. Col. 1. 15, 17.

1 ΠΟΛΥΜΕΡΩΣ καὶ
πολυτρόπως πάλαι
ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς
πατράσιν ἐν τοῖς προφή-
ταις, ἐπ' * ἐσχάτου" τῶν ἡ-
μερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν
ἐν υἱῷ,
2 Ὃν ἔθηκε κληρονόμον
πάντων, δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας
ἐποίησεν·
3 Ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς
δόξης, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑπο-
στάσεως αὐτοῦ, φέρων τε τὰ
πάντα τῷ ῥήματι τῆς δυνά-
μεως αὐτοῦ, * δι' ἑαυτοῦ"
καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν
ἁμαρτιῶν * ἡμῶν", ἐκάθι-
σεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλω-
σύνης ἐν ὑψηλοῖς·
4 Τοσούτῳ κρείττων γενό-
μενος τῶν ἀγγέλων, ὅσῳ δια-
φορώτερον παρ' αὐτοὺς κε-
κληρονόμηκεν ὄνομα.
5 Τίνι γὰρ εἶπέ ποτε τῶν

Phil. 2. 6. Heb. 8. 1. & 9. 12, &c. & 12. 2. Apoc. 4. 11. v. 4. Eph. 1. 21. Phil. 2. 9, 10. v. 5. 2 Sam. 7. 14. 2 Par. 22. 10. & 28. 6. Psal. 2. 7. Act. 13. 33. Heb. 5. 5.

Subscriptio in L. *ita se habet.* Ἐπιστολὴ πρὸς Φιλήμονα καὶ Ἀπφίαν δεσπότας τοῦ Ὀνησίμου, καὶ πρὸς Ἄρχιππον τὸν διάκονον τῆς ἐν Κολοσσαῖς ἐκκλησίας. Ἐγράφη ἀπὸ Ῥώμης διὰ Ὀνησίμου τοῦ οἰκέτου. *In quibusdam MSS. Epistola sic inscribitur,* Παύλου τοῦ Ἀποστόλου ἡ πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή Cu.

v. 1. ἐσχάτου *A. Cp.* E. L. R. 7-8. 4. V. v. 3. — *A. ib.* — *A.* V. *&* καθαρίζει *pro* ἐκάθισεν V.

ἀγγέ-

ἀγγέλων· Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ
σήμερον γεγέννηκά σε; Καὶ
πάλιν· Ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς
πατέρα, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι
εἰς υἱόν;
v. 6. Psal. 97 8. 6 Ὅταν δὲ πάλιν εἰσα-
Rom. 8. 29. γάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν
Col. 1. 18. οἰκουμένην, λέγει· Καὶ προσ-
κυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες
ἄγγελοι Θεοῦ.
v. 7. Psal. 104. 4. 7 Καὶ πρὸς μὲν τοὺς ἀγ-
γέλους * λέγει· Ὁ ποιῶν τοὺς
ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα, καὶ
τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πυρὸς
φλόγα.
v. 8, 9. Psal. 45. 7. 8 Πρὸς δὲ τὸν υἱόν· Ὁ
θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν
αἰῶνα τοῦ αἰῶνος· * ῥάβδος
* εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς
βασιλείας σου.
v. 9. Actor. 10. 38. 9 Ἠγάπησας δικαιοσύ-
νην, καὶ ἐμίσησας * ἀνο-
μίαν"· διὰ τοῦτο ἔχρισέ
σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου ἔλαιον
ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς με-
τόχους σου.
v. 10, 11. Psal. 103. 26. 10 Καί· Σὺ κατ᾽ ἀρχὰς,
Κύριε, τὴν γῆν ἐθεμελίω-
σας, καὶ ἔργα τῶν χειρῶν σου εἰ-
σὶν οἱ οὐρανοί·
v. 11. Esa. 51. 6. 2 Pet. 3. 7, 10. 11 Αὐτοὶ ἀπολοῦνται, σὺ
δὲ * διαμένεις"· καὶ πάντες
ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσον-
ται·
12 Καὶ * ὡσεὶ" περι-
βόλαιον * ἑλίξεις" αὐτοὺς,
καὶ ἀλλαγήσονται· σὺ δὲ ὁ αὐ-
τὸς εἶ, καὶ τὰ ἔτη σου οὐκ
ἐκλείψουσι.
13 Πρὸς τίνα δὲ τῶν ἀγ- v. 13. Psal. 110.
γέλων εἴρηκέ ποτε· Κάθου 1.
ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ Matt. 22. 44.
τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν Marc. 12. 36.
ποδῶν σου; Luc. 20. 42.
14 Οὐχὶ πάντες εἰσὶ λει- Act. 2. 34.
τουργικὰ πνεύματα, εἰς δια- 1 Cor. 15. 25.
κονίαν ἀποστελλόμενα διὰ τοὺς Eph. 1. 20.
μέλλοντας κληρονομεῖν σω- Heb. 10.
τηρίαν; 12. & 12. 2. v. 14. Psal. 34. 8. & 91. 11.

ΚΕΦ. Β'. II.

1 Διὰ τοῦτο δεῖ περισσο-
τέρως ἡμᾶς προσέχειν
τοῖς ἀκουσθεῖσι, μή ποτε
παραρρυῶμεν.
2 Εἰ γὰρ ὁ δι᾽ ἀγγέλων v. 2. Deut. 27.
λαληθεὶς λόγος ἐγένετο βέ- 26.
βαιος, καὶ πᾶσα παράβα- Act. 7. 38, 53.
σις καὶ παρακοὴ ἔλαβεν ἔν- Gal. 3 19.
δικον μισθαποδοσίαν·
3 Πῶς ἡμεῖς ἐκφευξό- v. 3. Matt. 4.
μεθα τηλικαύτης ἀμελή- 17.
σαντες σωτηρίας; ἥτις ἀρ- Marc. 1. 14
χὴν λαβοῦσα λαλεῖσθαι διὰ Heb. 12.
τοῦ Κυρίου, ὑπὸ τῶν ἀκουσάν- 25.
των εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη·
4 Συνεπιμαρτυροῦντος v. 4. Marc. 16.
τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέ- 20.
ρασι, καὶ ποικίλαις δυνά- Actor. 2. 22. & 14.
μεσι, καὶ Πνεύματος ἁγίου 3. & 19. 11.
μερισμοῖς, κατὰ τὴν * αὐ- 1 Cor. 12.
τοῦ" θέλησιν. 4, 7, 11.

v. 7. † αὐτοῦ *Cu.* *v. 8.* † καὶ ἡ *A. ib.* † τῆς *A.* *v. 9.* ἀδικίαν *A.* N. I. *v. 11.* διαμενεῖς *Cu.* *v. 12.* ὡς *Cu.* *ib.* ἀλλάξεις N. I. V. & ἱμάτιον *pro* περιβόλαιον *A.* *v. 4.* Θεοῦ *Cu.*

v. 5. 5 Οὐ γὰρ ἀγγέλοις ὑπέ-
Heb. 1.2, 4.8. & 6. ταξε τὴν οἰκουμένην τὴν
5. 1 Pet. 3. μέλλουσαν, περὶ ἧς λαλοῦ-
13. μεν.
v. 6. 6 Διεμαρτύρατο δέ πού
Psal. 8.5. τις, λέγων· Τί ἐστιν ἄνθρω-
& 144.3. πος, ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; ἢ
υἱὸς ἀνθρώπου, ὅτι ἐπισκέπτῃ
αὐτόν;
7 Ἠλάττωσας αὐτὸν βρα-
χύ τι παρ' ἀγγέλους· δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν, * καὶ
κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα
τῶν χειρῶν σου".
v. 8. 8 Πάντα ὑπέταξας ὑ-
Psal. 8.7. ποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐν
Matt. 28. 18. γὰρ τῷ ὑποτάξαι αὐτῷ τὰ
1 Cor. 15. πάντα, οὐδὲν ἀφῆκεν αὐτῷ
25. 27. Eph. 1. ἀνυπότακτον· νῦν δὲ οὔπω
22. ὁρῶμεν αὐτῷ τὰ πάντα ὑπο-
τεταγμένα.
v. 9. 9 Τὸν δὲ βραχύ τι παρ'
Act. 2.33. ἀγγέλους ἠλαττωμένον βλέ-
Phil. 2.7, 8. πομεν Ἰησοῦν, διὰ τὸ πά-
θημα τοῦ θανάτου, δόξῃ καὶ
τιμῇ ἐστεφανωμένον· ὅπως
χάριτι Θεοῦ ὑπὲρ παντὸς
γεύσηται θανάτου.
v. 10. 10 Ἔπρεπε γὰρ αὐτῷ δι'
Luc. 24. ὃν τὰ πάντα καὶ δι' οὗ τὰ πάν-
26. 46. Act. 3.15. τα, πολλοὺς υἱοὺς εἰς δόξαν ἀ-
& 5. 31 Rom. 11. γαγόντα, τὸν ἀρχηγὸν τῆς σω-
36. Phil. 2.9. τηρίας αὐτῶν διὰ * παθη-
Heb. 5.9. & 12. 2. μάτων τελειῶσαι".
v. 11. 11 Ὅ, τε γὰρ ἁγιάζων καὶ
Act. 17. 26. οἱ ἁγιαζόμενοι, ἐξ ἑνὸς πάν-
Heb. 10. 10, 14. τες· δι' ἣν αἰτίαν οὐκ ἐπαι-
σχύνεται ἀδελφοὺς αὐτοὺς κα-
λεῖν,
12 Λέγων· Ἀπαγγελῶ τὸ v. 12. Psal. 22.
ὄνομά σου τοῖς ἀδελφοῖς 23, 26.
μου, ἐν μέσῳ ἐκκλησίας ὑ-
μνήσω σε.
13 Καὶ πάλιν· Ἐγὼ ἔσο- v. 13. 2 Sam. 22.
μαι πεποιθὼς ἐπ' αὐτῷ· Καὶ 3. Psal. 18.
πάλιν· Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παι- 3. Esa. 8. 18.
δία ἅ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός. Joh. 10.
14 Ἐπεὶ οὖν τὰ παιδία 29. & 17.
κεκοινώνηκε σαρκὸς καὶ αἵ- 6, 9, 11,
ματος, καὶ αὐτὸς παρα- 12. v. 14.
πλησίως μετέσχε τῶν αὐτῶν, Esa. 25. 8.
ἵνα διὰ τοῦ θανάτου * καταρ- Ose. 13.
γήσῃ τὸν τὸ κράτος ἔχοντα 14. Ioh. 1. 14.
τοῦ θανάτου, τουτέστι τὸν διά- 1 Cor. 15. 54, 55.
βολον· Phil. 2.7. 2 Tim. 1. 10.
15 Καὶ * ἀπαλλάξῃ" v. 15. Luc. 1.
τούτους ὅσοι φόβῳ θανάτου 74.
διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦ- Rom. 8, 15.
σαν δουλείας.
16 Οὐ γὰρ δήπου ἀγγέλων
ἐπιλαμβάνεται, ἀλλὰ σπέρ-
ματος Ἀβραὰμ ἐπιλαμ-
βάνεται.
17 Ὅθεν ὤφειλε κατὰ v. 17. Phil. 2.7.
πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοι- Heb. 4.
ωθῆναι, ἵνα ἐλεήμων γένηται 15. & 5. 2.
καὶ πιστὸς ἀρχιερεὺς τὰ πρὸς
τὸν Θεόν, εἰς τὸ ἱλάσκεσθαι
* τὰς ἁμαρτίας" τοῦ λαοῦ·
18 Ἐν ᾧ γὰρ πέπονθεν v. 18. Heb. 4.
αὐτὸς πειρασθεὶς, δύναται 15, 16.
τοῖς πειραζομένοις βοηθῆ-
σαι.

v. 7. — E. L. M. N. I. R. 7. v. 10 παθήματος αὐτοῦ τελειῶσθαι V. v. 14. † θάνατον Cu. v. 15. ἀποκαταλλάξῃ A. v. 17. ταῖς ἁμαρτίαις A.

ΚΕΦ.

Κεφ. γ'. III.

v. 1. Rom. 15. 8. Phil. 3. 14. Heb. 4. 14. & 6. 20. & 8. 1. & 9. 11.

1 Ὅθεν, ἀδελφοὶ ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι, κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν * Χριστὸν" Ἰησοῦν·

v. 2. Num. 12. 7. Inf. v. 5.

2 Πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν, ὡς καὶ Μωσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

v. 3. Zach. 6. 12. Matt. 16. 18.

3 Πλείονος γὰρ δόξης οὗτος παρὰ * Μωσῆν" ἠξίωται, καθ' ὅσον πλείονα τιμὴν ἔχει τοῦ οἴκου ὁ κατασκευάσας αὐτόν·

v. 4. 2 Cor. 5. 17. Eph. 2. 10.

4 Πᾶς γὰρ οἶκος κατασκευάζεται ὑπό τινος· ὁ δὲ τὰ πάντα κατασκευάσας, Θεός.

v. 5. Deut. 18. 15, 18. Sup. v. 2.

5 Καὶ * Μωσῆς" μὲν πιστὸς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, ὡς θεράπων, εἰς μαρτύριον τῶν λαληθησομένων·

v. 6. Matt. 24. 13. 1 Cor. 3. 16. & 6. 19. 2 Cor. 6. 16. Eph. 2. 21, 22. 1 Tim. 3. 15. 1 Pet. 2. 5.

6 Χριστὸς δέ, ὡς υἱὸς ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ· * οὗ" οἶκός ἐσμεν ἡμεῖς, ἐάνπερ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὸ καύχημα τῆς ἐλπίδος μέχρι τέλους * βεβαίαν" κατάσχωμεν.

v. 7. Psal. 95. 7. Inf. v. 15. & 4. 7.

7 Διό, καθὼς λέγει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· Σήμερον, ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,

8 Μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ, κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ· v. 8. Exod 17. 2. Num. 20. 13.

9 * Οὗ" ἐπείρασάν * με" οἱ πατέρες ὑμῶν, * ἐδοκίμασάν με", καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου * τεσσαράκοντα ἔτη.

10 Διὸ προσώχθισα" τῇ γενεᾷ * ἐκείνῃ", καὶ εἶπον· Ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὰς ὁδούς μου.

11 * Ὡς" ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου. v. 11. Num. 14. 21. Deut. 1. 34.

12 Βλέπετε, ἀδελφοί *, μή ποτε ἔσται ἔν τινι ὑμῶν καρδία πονηρὰ ἀπιστίας, ἐν τῷ ἀποστῆναι ἀπὸ Θεοῦ ζῶντος·

13 Ἀλλὰ παρακαλεῖτε ἑαυτοὺς καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἄχρις οὗ τὸ σήμερον καλεῖται· ἵνα μὴ σκληρυνθῇ τις ἐξ ὑμῶν ἀπάτῃ * τῆς" ἁμαρτίας·

14 Μέτοχοι γὰρ γεγόναμεν τοῦ Χριστοῦ, ἐάνπερ τὴν ἀρχὴν v. 14. Rom. 8. 17.

v. 1. — *Cl.* *v.* 3. Μωύσεως *Cu.* *v.* 5. Μωϋσῆς *Cu.* *v.* 6. ὅς s. 1. *ib.* βέβαια *Cu.* *v.* 9. ὅπου *Cu.* *ib.* — *Cu.* *ib.* ἐν δοκιμασίᾳ *Cu.* & — με *Cl.* *ib.* & *v.* 10. *distinctio post* ἔτη *retrahitur ad* μου, & *sublato* διὸ *ante* προσώχθ. *connectitur hic versus cum sequenti* s. 4. *v.* 10. ταύτῃ *A.* s. 2. *v.* 11. οἷς V. *v.* 12. † μου N. 1. *v.* 13. — *Cu.*

τῆς ὑποστάσεως * μέχρι τέ-
λους βεβαίαν κατάσχωμεν·
v. 15. Sup. v. 7. 15 Ἐν τῷ λέγεσθαι· Σή-
μερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
ἀκούσητε, μὴ σκληρύνητε τὰς
καρδίας ὑμῶν, ὡς ἐν τῷ πα-
ραπικρασμῷ.

16 Τινὲς γὰρ ἀκούσαντες
παρεπίκραναν, ἀλλ᾽ οὐ πάν-
τες οἱ ἐξελθόντες ἐξ Αἰγύπτου
διὰ Μωσέως.

v. 17. Num. 14. 22, 37. & 26. 65. Psal. 106. 26. 1 Cor. 10 5. &c. Jud. v. 5. 17 Τίσι δὲ * προσώχθι-
σε τεσσαράκοντα ἔτη; Οὐχὶ
τοῖς * ἁμαρτήσασιν", ὧν
τὰ * κῶλα" ἔπεσεν ἐν τῇ
ἐρήμῳ;

v. 18. Num. 14 30. Deut. 1. 34. 18 Τίσι δὲ ὤμοσε μὴ εἰσ-
ελεύσεσθαι * εἰς τὴν κα-
τάπαυσιν αὐτοῦ", εἰ μὴ τοῖς
ἀπειθήσασι;

19 Καὶ βλέπομεν ὅτι οὐκ
ἠδυνήθησαν εἰσελθεῖν δι᾽ ἀ-
πιστίαν.

ΚΕΦ. δ'. IV.

1 Φοβηθῶμεν οὖν μή ποτε
καταλειπομένης ἐπαγ-
γελίας εἰσελθεῖν εἰς τὴν κα-
τάπαυσιν αὐτοῦ, δοκῇ τις
ἐξ * ὑμῶν" ὑστερηκέναι.

2 Καὶ γάρ ἐσμεν εὐηγ-
γελισμένοι, καθάπερ κἀκεῖ-
νοι· ἀλλ᾽ οὐκ ὠφέλησεν ὁ
λόγος τῆς ἀκοῆς ἐκείνους,
μὴ * συγκεκραμένος" τῇ
πίστει τοῖς * ἀκούσασιν".

3 * Εἰσερχόμεθα" γὰρ εἰς
τὴν κατάπαυσιν οἱ πιστεύ- v. 3. Psal. 95.
σαντες, καθὼς εἴρηκεν· Ὡς 11.
ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου· εἰ εἰσ-
ελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυ-
σίν μου· καίτοι τῶν ἔργων ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου γενηθέν-
των.

4 Εἴρηκε γάρ που περὶ τῆς v. 4.
ἑβδόμης οὕτω· Καὶ κατέ- Gen. 2. 2.
παυσεν ὁ Θεὸς * ἐν τῇ ἡ- Exod 20. 11. & 31. 17.
μέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ" ἀπὸ πάν-
των τῶν ἔργων αὐτοῦ.

5 Καὶ ἐν τούτῳ πάλιν·
Εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κα-
τάπαυσίν μου.

6 Ἐπεὶ οὖν ἀπολείπεται
τινὰς εἰσελθεῖν εἰς αὐτήν,
καὶ οἱ πρότερον εὐαγγελι-
σθέντες οὐκ εἰσῆλθον δι᾽ ἀπεί-
θειαν·

7 Πάλιν τινὰ ὁρίζει ἡ- v. 7.
μέραν, σήμερον, ἐν Δαβὶδ Psal. 95. 7.
λέγων, μετὰ τοσοῦτον χρόνον· Sup. 3. 7.
(καθὼς * εἴρηται") Σήμερον 15.
ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε,
μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας
ὑμῶν *.

8 Εἰ γὰρ αὐτοὺς" Ἰησοῦς

v. 14. † αὐτοῦ *A.* v. 17. † καὶ *A.* *ib.* ἀπειθήσασιν *A.* *ib.* πτώματα V. v. 18. — V. v 1. ἡμῶν S. 1. V. v. 2. συγκεκραμένους *Cp.* E. L. N. 1. S. 5. συγκεκρασμένους *A.* *ib.* ἠκουσμένοις V. v. 3. εἰσερχώμεθα *A.* & οὖν *pro* γὰρ *A.* v. 7. προείρηκεν R. 2. προείρηται *A.* L. *ib.* † ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ S. 1. & — καθὼς εἴρηται N. 1. v. 8. αὐτοῖς S. 2.

κατέ-

κατέπαυσεν, οὐκ ἂν περὶ ἄλλης ἐλάλει μετὰ ταῦτα ἡμέρας·

9 Ἄρα ἀπολείπεται σαββατισμὸς τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ.

10 Ὁ γὰρ εἰσελθὼν εἰς τὴν κατάπαυσιν αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς κατέπαυσεν ἀπὸ * τῶν ἔργων αὐτοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῶν ἰδίων ὁ Θεός.

11 Σπουδάσωμεν οὖν εἰσελθεῖν * εἰς ἐκείνην τὴν κατάπαυσιν· ἵνα μὴ ἐν τῷ αὐτῷ τις ὑποδείγματι πέσῃ τῆς * ἀπειθείας".

v. 12. Eccl. 12. 11. Esa. 49. 2. Jer. 23. 29. 1 Cor. 14. 24. 2 Cor. 10. 4, 5. Eph. 6. 17.

12 Ζῶν γὰρ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐνεργής, καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ * διϊκνούμενος " ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας·

v. 13. Psal. 33, 13, 14, 15. & 34. 16. & 90. 8. & 139. 11, 12. Eccl. 15. 20.

13 Καὶ οὐκ * ἔστι " κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ· πάντα δὲ γυμνὰ καὶ τετραχηλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ λόγος.

v. 14. Heb. 3. 1. & 6. 20. & 7. 26. & 8. 1. & 9. 11, 24. & 10. 23.

14 Ἔχοντες οὖν ἀρχιερέα μέγαν, διεληλυθότα τοὺς οὐρανοὺς, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν * τῆς ὁμολογίας ".

15 Οὐ γὰρ ἔχομεν ἀρχιερέα μὴ δυνάμενον συμπαθῆσαι * ταῖς ἀσθενείαις ἡμῶν, πεπειρασμένον δὲ κατὰ πάντα καθ' ὁμοιότητα, χωρὶς ἁμαρτίας.

v. 15. Esa. 53. 9. Luc. 22. 28. 2 Cor. 5. 21. Phil. 2. 7. Heb. 2. 17. 1 Pet. 2. 22. 1 Joh. 3. 5.

16 Προσερχώμεθα οὖν μετὰ παῤῥησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος *, ἵνα λάβωμεν * ἔλεον", καὶ χάριν εὕρωμεν εἰς εὔκαιρον βοήθειαν.

v. 16. Rom. 3. 25. Eph. 2. 18. & 3. 12. Heb. 10. 19, &c.

ΚΕΦ. ε'. V.

1 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς ἐξ ἀνθρώπων λαμβανόμενος, ὑπὲρ ἀνθρώπων καθίσταται τὰ πρὸς τὸν Θεὸν, ἵνα προσφέρῃ δῶρά τε καὶ θυσίας ὑπὲρ ἁμαρτιῶν.

v. 1. Heb. 2. 17. & 8. 3.

2 Μετριοπαθεῖν δυνάμενος τοῖς ἀγνοοῦσι καὶ πλανωμένοις· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περίκειται ἀσθένειαν·

v. 2. Heb. 2. 18. & 4. 15. & 7. 28.

3 Καὶ διὰ * ταύτην " ὀφείλει, καθὼς περὶ τοῦ λαοῦ, οὕτω καὶ περὶ ἑαυτοῦ προσφέρειν * ὑπὲρ " ἁμαρτιῶν.

v. 3. Lev. 9. 7. & 16. 3, &c. Heb. 7. 26.

4 Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ * ὁ " καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ ὁ Ἀαρών·

v. 4. Exod. 28. 1. 1 Par. 23. 13. 2 Par. 26. 16, &c.

5 Οὕτω καὶ ὁ Χριστὸς οὐχ ἑαυτὸν ἐδόξασε * γενηθῆναι " ἀρχιερέα, ἀλλ' ὁ λαλήσας

v. 5. Psal. 2. 7. Joh. 8. 54. Act. 13. 33. Sup. 1. 5.

v. 10. † πάντων Cu. v. 11. † ἀδελφοί Cu. ib. ἀληθείας Cu. v. 12. διϊκνύμ. Cu. v. 13. ἔσται Cu. v. 14. τῆς ἐλπίδος ἡμῶν V. v. 15. † ἡμῖν N. I. v. 16. † αὐτοῦ V. ib. ἔλεος A. v. 3. αὐτὴν A. ταῦτα S. I. V. ib. περὶ Cu. v. 4. — A. v. 5. γενέσθαι A.

πρὸς

πρὸς αὐτόν· Υἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε.

v. 6. Psal. 110. 4. Inf. 7. 17.

6 Καθὼς καὶ ἐν ἑτέρῳ * λέγει· Σὺ * ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

v. 7. Matt. 26. 38, &c. & 27. 46, 50. Marc. 14. 33, 36 & 15. 34, 37. Luc. 22. 42. & 23. 46. Joh. 12. 27. & 17. 1.

7 Ὃς ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, δεήσεις τε καὶ ἱκετηρίας πρὸς τὸν δυνάμενον σώζειν αὐτὸν ἐκ θανάτου, μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς καὶ δακρύων προσενέγκας, καὶ εἰσακουσθεὶς ἀπὸ τῆς εὐλαβείας,

v. 8. Phil. 2. 6.

8 Καίπερ ὢν υἱὸς *, ἔμαθεν ἀφ' ὧν ἔπαθε τὴν ὑπακοήν·

v. 9. Heb. 2. 10.

9 Καὶ τελειωθεὶς ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου.

10 Προσαγορευθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἀρχιερεὺς κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

11 Περὶ οὗ πολὺς ἡμῖν ὁ λόγος καὶ δυσερμήνευτος λέγειν· ἐπεὶ νωθροὶ γεγόνατε ταῖς ἀκοαῖς.

v. 12. 1 Cor. 3. 1, 2, 3. 1 Pet 2. 2.

12 Καὶ γὰρ ὀφείλοντες εἶναι διδάσκαλοι διὰ τὸν χρόνον, πάλιν χρείαν ἔχετε τοῦ διδάσκειν ὑμᾶς, τίνα τὰ στοιχεῖα τῆς ἀρχῆς τῶν * λογίων" τοῦ Θεοῦ· καὶ γεγόνατε χρείαν ἔχοντες γάλακτος, * καὶ" οὐ στερεᾶς τροφῆς.

v. 13. 1 Cor 3. 2. & 14. 20. Eph. 4. 14.

13 Πᾶς γὰρ ὁ μετέχων γάλακτος, ἄπειρος λόγου δικαιοσύνης *· (νήπιος γάρ * ἐστι.)

14 Τελείων δέ ἐστιν ἡ στερεὰ τροφή, τῶν διὰ τὴν ἕξιν τὰ αἰσθητήρια γεγυμνασμένα ἐχόντων πρὸς διάκρισιν καλοῦ τε καὶ κακοῦ.

ΚΕΦ. ϛ'. VI.

1 Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον, ἐπὶ τὴν τελειότητα φερώμεθα· μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ Θεόν,

2 * Βαπτισμῶν" διδαχῆς, ἐπιθέσεώς τε χειρῶν, ἀναστάσεώς τε νεκρῶν, καὶ κρίματος αἰωνίου.

3 Καὶ τοῦτο * ποιήσομεν", ἐάνπερ ἐπιτρέπῃ ὁ Θεός. — v. 3. Actor 18. 21. 1 Cor. 4. 19. Jac. 4. 15.

4 Ἀδύνατον γὰρ τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, γευσαμένους τε τῆς δωρεᾶς τῆς ἐπουρανίου, καὶ μετόχους γενηθέντας Πνεύματος ἁγίου, — v. 4. Matt 12. 31, 45. Inf 10. 26. 2 Pet. 2. 20. 1 Joh. 4. 10 & 5. 16.

5 Καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, δυνάμεις τε μέλλοντος αἰῶνος,

6 Καὶ παραπεσόντας, πάλιν ἀνακαινίζειν εἰς μετάνοιαν, ἀνασταυροῦντας ἑαυτοῖς

v. 6. † πάλιν Cu. ib. † εἶ N. 1. v. 8. † τοῦ Θεοῦ V. v. 12. λόγων S. 2. V. ib. — R. 1. v. 13. † ἐστί Cu. ib. † ἀκμὴν Cu. v. 2. βαπτισμὸν Cu. v. 3. ποιήσωμεν A.

τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καὶ παραδειγματίζοντας.

7 Γῆ γὰρ ἡ πιοῦσα τὸν ἐπ' * αὐτῆς" πολλάκις ἐρχόμενον ὑετὸν, καὶ τίκτουσα βοτάνην εὔθετον ἐκείνοις δι' οὓς καὶ γεωργεῖται, μεταλαμβάνει εὐλογίας ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

8 Ἐκφέρουσα δὲ ἀκάνθας καὶ τριβόλους, ἀδόκιμος καὶ κατάρας ἐγγὺς, ἧς τὸ τέλος εἰς καῦσιν.

9 Πεπείσμεθα δὲ περὶ ὑμῶν, ἀγαπητοὶ, τὰ κρείττονα καὶ ἐχόμενα σωτηρίας, εἰ καὶ οὕτω λαλοῦμεν.

v. 10. Prov. 14. 31. Matt. 10. 42. & 25. 40. Marc. 9. 41. Joh. 13. 20. Rom. 3. 4. 1 Thess. 1. 3. 2 Thess. 1. 6, 7.

10 Οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν, καὶ τοῦ κόπου * τῆς ἀγάπης ἧς ἐνεδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ * διακονοῦντες".

11 Ἐπιθυμοῦμεν δὲ ἕκαστον ὑμῶν τὴν αὐτὴν ἐνδείκνυσθαι σπουδὴν πρὸς τὴν πληροφορίαν τῆς ἐλπίδος ἄχρι τέλους·

12 Ἵνα μὴ νωθροὶ γένησθε, μιμηταὶ δὲ τῶν διὰ πίστεως καὶ μακροθυμίας * κληρονομούντων" τὰς ἐπαγγελίας.

v. 13, 14. Gen. 12. 3. & 17. 4. & 22. 17. Psal. 105. 9. Luc 1. 73.

13 Τῷ γὰρ Ἀβραὰμ ἐπαγγειλάμενος ὁ Θεὸς, ἐπεὶ κατ' οὐδενὸς εἶχε μείζονος ὀμόσαι, ὤμοσε καθ' ἑαυτοῦ,

14 Λέγων· Ἦ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε, καὶ πληθύνων πληθυνῶ σε.

15 Καὶ οὕτω μακροθυμήσας ἐπέτυχε τῆς ἐπαγγελίας.

16 Ἄνθρωποι μὲν γὰρ κατὰ τοῦ μείζονος ὀμνύουσι, καὶ πάσης αὐτοῖς ἀντιλογίας πέρας εἰς βεβαίωσιν ὁ ὅρκος. v. 16. Exod. 22. 11.

17 Ἐν ᾧ περισσότερον βουλόμενος ὁ Θεὸς * ἐπιδεῖξαι" τοῖς κληρονόμοις τῆς ἐπαγγελίας τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, ἐμεσίτευσεν ὅρκῳ·

18 Ἵνα διὰ δύο πραγμάτων ἀμεταθέτων, ἐν οἷς ἀδύνατον ψεύσασθαι Θεὸν, ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν οἱ καταφυγόντες κρατῆσαι τῆς προκειμένης * ἐλπίδος·

19 Ἣν ὡς ἄγκυραν ἔχομεν * τῆς ψυχῆς" ἀσφαλῆ τε καὶ βεβαίαν, καὶ εἰσερχομένην εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος.

20 Ὅπου πρόδρομος ὑπὲρ ἡμῶν εἰσῆλθεν Ἰησοῦς, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἀρχιερεὺς γενόμενος εἰς τὸν αἰῶνα. v. 20. Heb. 3. 1. & 4. 14. & 8. 1. & 9. 11.

v. 7. αὐτὴν R. 2. v. 10. † καὶ N. 1. & — τοῦ κόπου A. Cl. s. 1. v. ib. διακονοῦντες Cu. v. 12. κληρονομησάντων V. v. 17. ἐπιδείξασθαι A. v. 18. † ἡμῖν N. 1. v. 19. τῆς ἐλπίδος N. 1.

ΚΕΦ

ΚΕΦ. ζ'. VII.

v. 1. Gen. 14. 18, &c. 1 ΟΥτος γὰρ ὁ Μελχισεδὲκ, βασιλεὺς Σαλὴμ, ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ * ὑψίστου, ὁ συναντήσας Ἀβραὰμ ὑποστρέφοντι ἀπὸ τῆς κοπῆς τῶν βασιλέων, καὶ εὐλογήσας αὐτόν *·

2 Ὧ καὶ δεκάτην ἀπὸ πάντων ἐμέρισεν * Ἀβραάμ"· πρῶτον μὲν ἑρμηνευόμενος βασιλεὺς δικαιοσύνης, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλεὺς Σαλήμ· ὅ * ἐστι " βασιλεὺς εἰρήνης·

3 Ἀπάτωρ, ἀμήτωρ, ἀγενεαλόγητος· μήτε ἀρχὴν ἡμερῶν, μήτε ζωῆς τέλος ἔχων· ἀφωμοιωμένος δὲ τῷ υἱῷ τοῦ Θεοῦ, μένει ἱερεὺς εἰς τὸ διηνεκές *.

v. 4. Gen. 14. 20. 4 Θεωρεῖτε δὲ πηλίκος οὗτος, ᾧ καὶ δεκάτην Ἀβραὰμ "ἔδωκεν ἐκ τῶν * ἀκροθινίων " ὁ πατριάρχης.

v. 5. Num. 18. 21, 26. Deut. 18. 1. Jos. 4. 14 2 Par. 31. 5. 5 Καὶ οἱ μὲν ἐκ τῶν υἱῶν Λευῒ τὴν ἱερατείαν λαμβάνοντες, ἐντολὴν ἔχουσιν ἀποδεκατοῦν τὸν λαὸν κατὰ τὸν νόμον, τουτέστι, τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν, καίπερ ἐξεληλυθότας ἐκ τῆς ὀσφύος Ἀβραάμ.

6 Ὁ δὲ μὴ γενεαλογούμενος ἐξ αὐτῶν, δεδεκάτωκε τὸν Ἀβραὰμ, καὶ τὸν ἔχοντα τὰς ἐπαγγελίας * εὐλόγηκε". v. 6. Gen. 14. 20. Rom. 4. 13. Gal. 3. 16.

7 Χωρὶς δὲ πάσης ἀντιλογίας, τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ κρείττονος εὐλογεῖται.

8 Καὶ ὧδε μὲν δεκάτας ἀποθνήσκοντες ἄνθρωποι λαμβάνουσιν· ἐκεῖ δὲ, μαρτυρούμενος ὅτι ζῇ.

9 Καὶ (ὡς ἔπος εἰπεῖν) διὰ Ἀβραὰμ καὶ Λευῒ ὁ δεκάτας * λαμβάνων " δεδεκάτωται·

10 Ἔτι γὰρ ἐν τῇ ὀσφύϊ τοῦ πατρὸς ἦν, ὅτε συνήντησεν αὐτῷ ὁ Μελχισεδέκ. v. 10. Gen. 14. 20.

11 Εἰ μὲν οὖν τελείωσις διὰ τῆς Λευϊτικῆς ἱερωσύνης ἦν (ὁ λαὸς γὰρ ἐπ' * αὐτῇ νενομοθέτητο") τίς ἔτι χρεία, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδὲκ ἕτερον ἀνίστασθαι ἱερέα, καὶ οὐ κατὰ τὴν τάξιν Ἀαρὼν λέγεσθαι; v. 11. Gal. 2. 21. Inf. v 18, 19.

12 Μετατιθεμένης γὰρ τῆς ἱερωσύνης, ἐξ ἀνάγκης καὶ νόμου μετάθεσις γίνεται.

13 Ἐφ' ὃν γὰρ λέγεται ταῦτα, φυλῆς ἑτέρας μετέσχηκεν, ἀφ' ἧς οὐδεὶς * προσέσχηκε " τῷ θυσιαστηρίῳ.

v. 1. † τοῦ R. 8. *ib.* † καὶ Ἀβραὰμ εὐλογηθεὶς ὑπ' αὐτοῦ *Cu.* v. 2. — *Cu. ib.* — *Cu.* v. 3. † ἐν ᾧ ὅτι καὶ Ἀβραὰμ προεκλήθη *Cu.* v. 4. ἀκροθινίῳ *A.* v. 6. ηὐλόγησεν *A.* & εὐλογίας *pro* ἐπαγγ. N. 1. v. 9. λαβὼν V. ἀπολαμβάνων E. v. 11. ἐννενομοθέτηται *A.* αὐτῆς νενομοθέτηται *Cu.* v. 13. προσέχειν *A.*

v. 14. Esa. 11. 1. Matt. 1. 2, &c. Luc. 3. 33.

14 Πρόδηλον γὰρ ὅτι ἐξ Ἰούδα ἀνατέταλκεν ὁ Κύριος ἡμῶν· εἰς ἣν φυλὴν οὐδὲν περὶ * ἱερωσύνης" Μωσῆς ἐλάλησε.

15 Καὶ περισσότερον ἔτι κατάδηλόν ἐστιν, εἰ κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδὲκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος,

16 Ὃς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς * σαρκικῆς" γέγονεν, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν ζωῆς ἀκαταλύτου.

v. 17. Psal 110. 4. Sup. 5. 6.

17 * Μαρτυρεῖ" γάρ· Οὐ σὺ * ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.

v. 18. Gal. 4. 9.

18 Ἀθέτησις μὲν γὰρ γίνεται προαγούσης ἐντολῆς, διὰ τὸ αὐτῆς ἀσθενὲς καὶ ἀνωφελές·

v. 19. Joh. 1. 17. Act. 13. 39. Rom. 3. 21, 28. & 8. 3. Eph. 2. 18. & 3. 12. Gal 2. 16. Heb 4. 16.

19 Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ.

20 Καὶ καθ' ὅσον οὐ χωρὶς ὁρκωμοσίας,

v. 21. Psal. 110. 4

21 (Οἱ μὲν γὰρ χωρὶς ὁρκωμοσίας εἰσὶν ἱερεῖς γεγονότες· ὁ δὲ μετὰ ὁρκωμοσίας, διὰ τοῦ λέγοντος πρὸς αὐτόν· Ὤμοσε Κύριος, καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· Σὺ * ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.)

v. 22. Heb. 8. 6.

22 Κατὰ * τοσοῦτον" κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς.

23 Καὶ οἱ μὲν πλείονες εἰσὶ γεγονότες ἱερεῖς, διὰ τὸ θανάτῳ κωλύεσθαι παραμένειν·

24 Ὁ δὲ, διὰ τὸ μένειν αὐτὸν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀπαράβατον ἔχει τὴν ἱερωσύνην·

v. 25. Rom. 8. 34. 1 Tim. 2. 5. Heb. 9. 24. 1 Joh. 2. 1.

25 Ὅθεν καὶ σώζειν εἰς τὸ * παντελὲς" δύναται * τοὺς προσερχομένους" δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ * ἐντυγχάνειν ὑπὲρ " αὐτῶν.

v. 26. Rom. 8. 34. Heb. 4. 14, 15. & 9. 24. 1 Joh. 2. 1.

26 Τοιοῦτος γὰρ ἡμῖν * ἔπρεπεν ἀρχιερεὺς, ὅσιος, ἄκακος, ἀμίαντος, κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν, καὶ ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος·

v. 27. Lev 9. 7. & 16. 6, 11. Heb. 5. 3. & 9. 12, 28. & 10. 12.

27 Ὃς οὐκ ἔχει καθ' ἡμέραν ἀνάγκην, ὥσπερ οἱ ἀρχιερεῖς, πρότερον ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἁμαρτιῶν θυσίας ἀναφέρειν, ἔπειτα * τῶν τοῦ λαοῦ· τοῦτο γὰρ ἐποίησεν ἐφάπαξ, ἑαυτὸν * ἀνενέγκας".

v. 28. Heb 2. 10. & 5. 1, 2, 9.

28 Ὁ νόμος γὰρ ἀνθρώπους καθίστησιν ἀρχιερεῖς, ἔχοντας ἀσθένειαν· ὁ λόγος δὲ τῆς ὁρκωμοσίας τῆς μετὰ τὸν νόμον, υἱὸν εἰς τὸν αἰῶνα τετελειωμένον.

v. 14. ἱερέων *A. Cl.* v. v. 16. σαρκίνης *A.* v. 17. μαρτυρεῖται *A.* R. 2. *ib.* † εἶ N. 1. v. 21. † εἶ L. N. 1. v. 22. τοσοῦτο *A.* v. 25. διηνεκὲς v. *ib.* προσερχόμενος v. *ib.* ὑπερεντυγχάνειν *Cu.* & ἡμῶν *pro* αὐτῶν v. v. 26. † καὶ *A.* v. 27. † δὲ L. *ib.* προσενέγκας *A.* R. 1.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. η'. VIII.

v. 1. Eph. 1. 20. Col. 3. 1. Heb. 1. 3, 13. & 3. 1. & 4. 14. & 6. 20. & 9. 11. & 12. 2.

1 ΚΕφάλαιον δὲ * ἐπὶ " τοῖς λεγομένοις, τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς,

v. 2. Heb. 9. 8, 11, 24. & 10. 21.

2 Τῶν ἁγίων λειτουργὸς, καὶ τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς, ἣν ἔπηξεν ὁ * Κύριος ", καὶ οὐκ ἄνθρωπος.

v. 3. Eph. 5. 2. Heb. 5. 1.

3 Πᾶς γὰρ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ προσφέρειν δῶρά τε καὶ θυσίας καθίσταται· ὅθεν ἀναγκαῖον ἔχειν τι καὶ τοῦτον ὃ προσενέγκῃ.

4 Εἰ μὲν * γὰρ " ἦν ἐπὶ γῆς, οὐδ' ἂν ἦν ἱερεὺς, ὄντων * τῶν ἱερέων " τῶν προσφερόντων * κατὰ τὸν νόμον " τὰ δῶρα·

v. 5. Exod. 25. 40. Act. 7. 44. Col 2. 17. Heb. 10. 1.

5 Οἵτινες ὑποδείγματι καὶ σκιᾷ λατρεύουσι τῶν ἐπουρανίων, καθὼς κεχρημάτισται Μωσῆς, μέλλων ἐπιτελεῖν τὴν σκηνήν· Ὅρα γὰρ, φησὶ, ποιήσῃς πάντα κατὰ τὸν τύπον τὸν δειχθέντα σοι ἐν τῷ ὄρει.

v. 6. 2 Cor. 3. 6. Heb. 7. 22.

6 Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ * καὶ " κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἥτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται.

7 Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος.

8 Μεμφόμενος γὰρ αὐτοῖς λέγει· Ἰδοὺ, ἡμέραι ἔρχονται, λέγει Κύριος, καὶ συντελέσω ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰούδα διαθήκην καινήν·

v. 8. Jer. 31. 31, &c.

9 Οὐ κατὰ τὴν διαθήκην ἣν ἐποίησα τοῖς πατράσιν αὐτῶν, ἐν ἡμέρᾳ ἐπιλαβομένου μου τῆς χειρὸς αὐτῶν, ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ὅτι αὐτοὶ οὐκ ἐνέμειναν ἐν τῇ διαθήκῃ μου, κἀγὼ ἠμέλησα αὐτῶν, λέγει Κύριος.

10 Ὅτι αὕτη ἡ διαθήκη * ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ μετὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει Κύριος, διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς· καὶ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς Θεὸν, καὶ αὐτοὶ ἔσονταί μοι εἰς λαόν.

v. 10. Jer. 31. 33, &c. Zach. 8. 8.

11 Καὶ οὐ μὴ διδάξωσιν ἕκαστος τὸν * πλησίον " αὐτοῦ, καὶ * ἕκαστος " τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, λέγων· Γνῶθι τὸν Κύριον· ὅτι πάντες εἰδήσουσί με, ἀπὸ μικροῦ * αὐτῶν " ἕως μεγάλου αὐτῶν·

v. 11. Joh. 6. 45. 65. Heb. 10. 16. 1 Joh. 2. 27.

12 Ὅτι ἵλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν * καὶ τῶν ἀ-

v. 12. Rom. 11. 27.

v. 1. ἐν *A.* v. 2. Θεὸς v. v. 4. ἦν *A. ib.* — *Cl. ib.* — M. v. 6. — *Cu.* v. 10. †μου *A.* v. 11. πολίτην *A. ib.* — L. v. 12. — R. 1. V.

νομιῶν αὐτῶν" οὐ μὴ μνησθῶ
ἔτι.
13 Ἐν τῷ λέγειν καινήν,
πεπαλαίωκε τὴν πρώτην·
τὸ δὲ παλαιούμενον καὶ γη-
ράσκον ἐγγὺς ἀφανισμοῦ.

ΚΕΦ. θ΄. IX.

v. 1. Exod. 25. 8. & 36. 8. 1 Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη
* σκηνὴ" δικαιώματα
* λατρείας, τό τε ἅγιον
κοσμικόν.
v. 2 Exod. 25. 30. & 26. 1, &c. & 36. 1, &c. Lev. 24. 5, &c. 2 Σκηνὴ γὰρ κατεσκευ-
άσθη ἡ πρώτη, ἐν ᾗ ἥτε
λυχνία καὶ ἡ τράπεζα, καὶ ἡ
πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἥτις λέ-
γεται ἅγια *.
3 Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον
καταπέτασμα σκηνὴ, ἡ λε-
γομένη * ἅγια" ἁγίων·
v. 4. Exod. 16. 33. & 25. 10, 21. & 26. 33. & 34. 29. Num. 17. 10. 1 Reg. 8. 9. 2 Par. 5. 10. 4 Χρυσοῦν ἔχουσα θυμι-
ατήριον, καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς
διαθήκης περικεκαλυμμέ-
νην πάντοθεν χρυσίῳ· ἐν ᾗ
στάμνος χρυσῆ ἔχουσα τὸ
μάννα, καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν
ἡ βλαστήσασα, καὶ αἱ πλάκες
τῆς διαθήκης.
v. 5. Exod 25. 18. 5 * Ὑπεράνω" δὲ αὐτῆς
Χερουβὶμ * δόξης, * κατα-
σκιάζοντα" τὸ ἱλαστήριον·
περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν
κατὰ μέρος.

6 Τούτων δὲ οὕτω κατε- v. 6. Num. 28. 3.
σκευασμένων, εἰς μὲν τὴν
πρώτην σκηνὴν διαπαντὸς
εἰσίασιν οἱ ἱερεῖς τὰς λα-
τρείας ἐπιτελοῦντες·
7 Εἰς δὲ τὴν δευτέραν v. 7. Exod. 30. 10. Lev. 16. 2, 15, 34. Inf. v. 25.
ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ
ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος,
ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ
καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημά-
των.
8 Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύ- v. 8. Joh. 14. 6. Heb. 10. 19, 20.
ματος τοῦ ἁγίου, μήπω πε-
φανερῶσθαι τὴν τῶν ἁγίων ὁ-
δὸν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς
ἐχούσης στάσιν·
9 Ἥτις * παραβολὴ * εἰς v. 9. Actor. 13. 39. Gal. 3. 21.
τὸν καιρὸν τὸν ἐνεστηκότα",
καθ' * ὃν" δῶρά τε καὶ θυσίαι
προσφέρονται, μὴ δυνά-
μεναι κατὰ συνείδησιν τελει-
ῶσαι τὸν λατρεύοντα,
10 Μόνον ἐπὶ βρώμασι v. 10. Lev. 11. 2. Numer. 19. 7. &c.
καὶ πόμασι, καὶ διαφόροις
βαπτισμοῖς, * καὶ δικαιώ-
μασι" σαρκὸς, μέχρι και-
ροῦ διορθώσεως * ἐπικεί-
μενα".
11 Χριστὸς δὲ παραγενό- v. 11. Heb. 3. 1. & 4. 14. & 6. 20. & 8. 1.
μενος ἀρχιερεὺς τῶν * μελ-
λόντων " ἀγαθῶν, διὰ τῆς
μείζονος καὶ τελειοτέρας σκη-
νῆς, οὐ χειροποιήτου, τουτέστιν,
οὐ ταύτης τῆς κτίσεως,

v. 1. — *A. Cl.* E. M. N. I. R. 2. διαθήκη R. I. *ib.* † καὶ *Cu.* v. 2. † ἁγίων *Cu.* v. 3. τὰ ἅγια τῶν *A.* S. 2. v. 5. ὑπὲρ *Cu.* *ib.* † τὸ *Cu.* *ib.* κατασκιάζον *A.* v. 6. εἴσισιν V. v. 9. † πρώτη *Cu.* *ib.* ἐστὶ τοῦ καιροῦ ἐνεστηκότος V. & † καθέστηκε *post* ἐνεστηκότα S. I. *ib.* ἣν ℮*A.* V. v. 10. δικαιώματα *A.* *ib.* ἐπικειμένοις V. v. 11. γινομένων R. I.

12 Οὐδὲ

v. 12. Act. 20. 28. Eph 1.7. Col. 1.14. Heb. 10. 10. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 1.5. & 5. 9.

12 Οὐδὲ δι' αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἐφάπαξ εἰς τὰ ἅγια, αἰωνίαν λύτρωσιν εὑράμενος.

v. 13. Lev. 16. 14, 16. Num. 19. 2, 4. Heb. 10. 4.

13 Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράγων, καὶ σποδὸς δαμάλεως ῥαντίζουσα τοὺς κεκοινωμένους, ἁγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα·

v. 14. Luc. 1. 75. Rom. 6. 13. Eph. 5.1. Gal. 1. 4. & 2. 20. Tit. 1.14. Heb. 6.1. 1 Pet. 1. 19. & 3. 18. & 4. 2. 1 Joh. 1.7. Apoc. 1. 5.

14 Πόσῳ μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος * αἰωνίου " ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον τῷ Θεῷ, * καθαριεῖ " τὴν συνείδησιν * ὑμῶν " ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, εἰς τὸ λατρεύειν * Θεῷ ζῶντι * ;

v. 15. Act. 13. 39. Rom. 3. 25. & 5. 6. 1 Tim. 2. 5. Heb. 12. 24. 1 Pet. 3. 18.

15 Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν, ὅπως θανάτου γενομένου, εἰς ἀπολύτρωσιν τῶν ἐπὶ τῇ πρώτῃ διαθήκῃ παραβάσεων, τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ * κεκλημένοι " τῆς αἰωνίου * κληρονομίας ".

16 Ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου.

v. 17. Gal. 3. 15.

17 Διαθήκη γὰρ ἐπὶ νεκροῖς βεβαία, ἐπεὶ μή * ποτε " ἰσχύει ὅτε ζῇ ὁ διαθέμενος.

18 Ὅθεν οὐδ' ἡ πρώτη * χωρὶς αἵματος ἐγκεκαίνισται.

v. 19. Exod. 24. 5, 6. Lev. 16. 14. 15, 18.

19 Λαληθείσης γὰρ πάσης ἐντολῆς κατὰ * νόμον ὑπὸ Μωϋσέως παντὶ τῷ λαῷ, λαβὼν τὸ αἷμα τῶν μόσχων καὶ τράγων μετὰ ὕδατος καὶ ἐρίου κοκκίνου καὶ ὑσσώπου, αὐτό τε τὸ βιβλίον καὶ πάντα τὸν λαὸν ἐρράντισε,

v. 20. Exod. 24. 8. Matt. 26. 28.

20 Λέγων· Τοῦτο τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἧς ἐνετείλατο πρὸς ὑμᾶς ὁ Θεός.

v. 21. Exod. 29. 36. Lev. 8. 15, 19. & 16. 14.

21 Καὶ τὴν σκηνὴν δὲ καὶ πάντα τὰ σκεύη τῆς λειτουργίας τῷ αἵματι ὁμοίως ἐρράντισε.

v. 22. Lev. 17. 11.

22 Καὶ σχεδὸν ἐν αἵματι πάντα καθαρίζεται κατὰ τὸν νόμον, καὶ χωρὶς αἱματεκχυσίας οὐ γίνεται ἄφεσις.

23 Ἀνάγκη οὖν τὰ μὲν ὑποδείγματα τῶν ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τούτοις καθαρίζεσθαι· αὐτὰ δὲ τὰ ἐπουράνια κρείττοσι θυσίαις παρὰ * ταύτας ".

v. 24. Rom. 8. 34. Heb. 7. 25. 1 Joh. 2. 2.

24 Οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ' εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν·

v. 25. Exod. 30. 10. Lev. 16. 2, 34. Heb. 9. 7.

25 Οὐδ' ἵνα πολλάκις

v. 14. ἁγίου *Cl.* L. R. 4. v. *ib.* ὃς ἐκαθάρισε v. *ib.* ἡμῶν *A. ib.* † τῷ ἀληθινῷ *Cu. ib.* † καὶ ἀληθινῷ *A.* & *Cu. al.* pro Θεῷ. *leg.* τῷ Θεῷ τῷ. *v.* 15. κληρονόμοι S. 1. *ib.* ζωῆς S. 1. *v.* 17. τότε *Cu.* *v.* 18. † διαθήκη *Cu.* *v.* 19. † τοῦ *A.* *v.* 23. ταύτης *Cu.*

προσφέρῃ

προσφέρῃ ἑαυτὸν, ὥσπερ ὁ ἀρχιερεὺς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἅγια κατ' ἐνιαυτὸν ἐν αἵματι ἀλλοτρίῳ·

v. 26. 1 Cor. 10. 11. Eph. 1. 10. Gal. 4. 4.
26 (Ἐπεὶ ἔδει αὐτὸν * πολλάκις" παθεῖν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου) νῦν δὲ ἅπαξ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, εἰς ἀθέτησιν * ἁμαρτίας, διὰ τῆς θυσίας αὐτοῦ πεφανέρωται.

27 Καὶ καθ' * ὅσον" ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις·

v. 28. Matt. 26. 28. Rom. 5. 6, 8, 15. & 6. 10. 1 Pet. 3. 18.
28 Οὕτως * ὁ Χριστὸς ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας, ἐκ δευτέρου χωρὶς ἁμαρτίας ὀφθήσεται τοῖς αὐτὸν ἀπεκδεχομένοις εἰς σωτηρίαν *.

ΚΕΦ. ι'. X.

v. 1. Col. 2. 17. Heb. 8. 5. & 9. 9.
1 Σκίαν γὰρ ἔχων ὁ νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, κατ' ἐνιαυτὸν ταῖς αὐταῖς θυσίαις ἃς * προσφέρουσιν" εἰς τὸ διηνεκὲς, * οὐδέποτε * δύναται" τοὺς προσερχομένους * τελειῶσαι".

2 Ἐπεὶ * ἂν ἐπαύσαντο προσφερόμεναι, διὰ τὸ μηδεμίαν ἔχειν ἔτι συνείδησιν ἁμαρτιῶν τοὺς λατρεύοντας, ἅπαξ * κεκαθαρμένους"·

3 Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ἀνάμνησις ἁμαρτιῶν κατ' ἐνιαυτὸν *.

4 Ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἁμαρτίας· v. 4. Lev. 16. 14. Num. 19. 4. Heb. 9. 13.

5 Διὸ εἰσερχόμενος εἰς τὸν κόσμον, λέγει· Θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας, * σῶμα" δὲ κατηρτίσω μοι. v. 5. Psal. 40. 7. & 50. 8. &c. Esa. 1. 11. Jer. 6. 20. Amos 5. 21.

6 Ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ * εὐδόκησας".

7 Τότε εἶπον· Ἰδοὺ ἥκω (ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ) τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς, * τὸ θέλημά σου·

8 Ἀνώτερον λέγων· Ὅτι * θυσίαν καὶ προσφορὰν" καὶ ὁλοκαυτώματα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἠθέλησας, οὐδὲ εὐδόκησας (αἵτινες κατὰ τὸν νόμον προσφέρονται.)

9 Τότε εἴρηκεν· Ἰδοὺ ἥκω τοῦ ποιῆσαι, ὁ Θεὸς *, τὸ θέλημά σου. Ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον, ἵνα τὸ δεύτερον στήσῃ.

10 Ἐν ᾧ θελήματι ἡγι- v. 10. Heb. 9. 12.

v. 26. πολλὰ *Cu. ib.* † τῆς *A. v.* 27. ὁ *W. v.* 28. † καὶ *A. ib.* † διὰ πίστεως *A.* R. 2. *v.* 1. προσφέρει N. 1. *ib.* † αἱ *A. ib.* δύνανται *A. ib.* καθαρίσαι *Cu. v.* 2. οὐκ *Cu.* ἂν R. 1. *ib.* κεκαθαρισμένους *A. v.* 3. † γίνεται *Cu. v.* 5. ὦτα *Cu. v.* 6. ἐζήτησας S. 1. *v.* 7. † μου, ἐβουλήθην N. 1. *v.* 8. θυσίας καὶ προσφορᾶς *A Cl. v.* 9. † μου N. 1.

ασμένοι

κασμένοι ἐσμὲν * διὰ τῆς
προσφορᾶς τοῦ * σώματος"
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφά-
παξ.
11 Καὶ πᾶς μὲν * ἱερεὺς"
ἕστηκε καθ' ἡμέραν λειτουρ-
γῶν, καὶ τὰς αὐτὰς πολλάκις
προσφέρων θυσίας, αἵτινες
οὐδέποτε δύνανται περιελεῖν
ἁμαρτίας.
v. 12, 13. Psal. 110. 1. Act. 2. 34. 1 Cor. 15. 25. Eph. 1. 20. Col. 3. 1. Heb. 1. 3, 13. & 8. 1. 12 * Αὐτὸς" δὲ μίαν
ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας
θυσίαν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐ-
κάθισεν * ἐν δεξιᾷ" τοῦ
Θεοῦ·
13 Τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμε-
νος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ
αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν
αὐτοῦ.
14 Μιᾷ γὰρ προσφορᾷ
τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς
τοὺς ἁγιαζομένους.
13 Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῖν καὶ
τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον· μετὰ γὰρ
τὸ * προειρηκέναι"·
v. 16. Jer. 31. 31, &c. Rom 11. 27. Heb. 8. 8. 16 Αὕτη ἡ διαθήκη ἣν
διαθήσομαι πρὸς αὐτοὺς μετὰ
τὰς ἡμέρας ἐκείνας, λέγει
Κύριος, * Διδοὺς" νόμους
μου ἐπὶ καρδίας αὐτῶν, καὶ
ἐπὶ * τῶν διανοιῶν" αὐτῶν
ἐπιγράψω αὐτούς·
17 * Καὶ τῶν ἁμαρτιῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐ-
τῶν οὐ μὴ * μνησθῶ" ἔτι.
18 Ὅπου δὲ ἄφεσις
* τούτων", οὐκ ἔτι προσ-
φορὰ περὶ ἁμαρτίας.
19 Ἔχοντες οὖν, ἀδελφοί, v. 19. Joh 10 9. & 14. 1. Rom. 5. 2. Eph. 2. 13, 18. & 3. 12. Heb. 9. 8. 12.
παῤῥησίαν εἰς τὴν εἴσοδον
τῶν ἁγίων ἐν τῷ αἵματι
Ἰησοῦ,
20 Ἣν ἐνεκαίνισεν ἡμῖν
ὁδὸν * πρόσφατον καὶ" ζῶ-
σαν, διὰ τοῦ καταπετάσμα-
τος, τουτέστι, * τῆς σαρκὸς
αὐτοῦ·
21 Καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ v. 21. Heb. 4. 14, 16.
τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ·
22 Προσερχώμεθα μετὰ v. 22. Ezec. 36. 25. Eph. 3. 12. Jac. 1. 6.
ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληρο-
φορίᾳ πίστεως, ἐῤῥαντισμέ-
νοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδή-
σεως πονηρᾶς·
23 Καὶ λελουμένοι τὸ v. 23. 1 Cor. 1. 9. 1 Thess. 5. 24. Heb. 4. 14.
σῶμα ὕδατι καθαρῷ, κατέ-
χωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς
* ἐλπίδος" ἀκλινῆ, (πι-
στὸς γὰρ ὁ ἐπαγγειλάμε-
νος·)
24 Καὶ κατανοῶμεν ἀλ-
λήλους εἰς παροξυσμὸν ἀ-
γάπης καὶ καλῶν ἔργων·
25 Μὴ * ἐγκαταλείπον- v. 25. Rom. 13. 11. 2 Pet 3. 9, 11, 14.
τες" τὴν * ἐπισυναγωγὴν"
ἑαυτῶν, καθὼς ἔθος τισίν,

v. 10. † οἱ *Cu.* *ib.* αἵματος *Cu.* *v.* 11. ἀρχιερεὺς *Cp.* S. 1. *v.* 12. οὗτος *A.* *ib.* ἐκ δεξιῶν *A.* *v.* 15. εἰρη-κέναι *A.* *v.* 16. δώσω v. *ib.* τὴν διάνοιαν *A.* *v.* 17. † τότε εἴρηκε S. 1. ὕστερον λέγει R. 3. *ib.* μνησθήσομαι *A.* *v.* 18. αὐτῶν *Cu.* *v.* 20. — *Cu.* *ib.* † διὰ *Cu.* *v.* 23. πίστεως R. 1. *v.* 25. καταλείπ. *Cu.* *ib.* συναγωγὴν R. 1. *ib.* † ἔστι *Cu.*

ἀλλὰ

ἀλλὰ παρακαλοῦντες· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ βλέπετε ἐγγίζουσαν τὴν ἡμέραν.

v. 26. Num. 15. 30. Matt. 12. 31. Heb. 6. 4. 2 Pet. 2. 20, 21. 1 Joh. 5. 16.

26 Ἑκουσίως γὰρ ἁμαρτανόντων ἡμῶν μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐκ ἔτι περὶ * ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία"·

v. 27. Ezec. 36. 5. Sophon. 1. 18. & 3. 8.

27 Φοβερὰ δέ τις ἐκδοχὴ κρίσεως, καὶ πυρὸς ζῆλος, ἐσθίειν * μέλλοντος" τοὺς ὑπεναντίους.

v. 28. Num. 35. 30. Deut. 17. 6. & 19. 15. Matt. 18. 16. Joh. 8. 17. 2 Cor. 13. 1.

28 Ἀθετήσας τις νόμον Μωσέως, χωρὶς οἰκτιρμῶν ἐπὶ δυσὶν ἢ τρισὶ μάρτυσιν ἀποθνήσκει·

v. 29. 1 Cor. 11. 29.

29 Πόσῳ (δοκεῖτε) χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας ὁ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ καταπατήσας, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης κοινὸν ἡγησάμενος * ἐν ᾧ ἡγιάσθη", καὶ τὸ Πνεῦμα τῆς χάριτος ἐνυβρίσας;

v. 30. Deut. 32. 35, 36. Rom. 12. 19.

30 Οἴδαμεν γὰρ τὸν εἰπόντα· Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, * λέγει Κύριος". Καὶ πάλιν· * Κύριος κρινεῖ τὸν λαὸν αὐτοῦ.

31 Φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος.

v. 32. Gal. 3. 4. Phil. 1. 29, 30. Col. 2. 1.

32 Ἀναμιμνήσκεσθε δὲ τὰς πρότερον ἡμέρας, ἐν αἷς φωτισθέντες, πολλὴν ἄθλησιν ὑπεμείνατε παθημάτων·

v. 33. Phil 1. 7. & 4. 14.

33 Τοῦτο μὲν, ὀνειδισμοῖς τε καὶ θλίψεσι * θεατριζόμενοι"· τοῦτο δὲ, κοινωνοὶ τῶν οὕτως ἀναστρεφομένων γενηθέντες.

v. 34. Matt 5. 12 & 6. 20. & 19. 21. Luc. 12. 33. Act. 5. 41. & 21. 13. 1 Thess. 2. 14. 1 Tim. 6. 19 Jac. 1. 2.

34 Καὶ γὰρ τοῖς * δεσμοῖς" μου συνεπαθήσατε, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τῶν ὑπαρχόντων ὑμῶν μετὰ χαρᾶς προσεδέξασθε, γινώσκοντες ἔχειν * ἐν ἑαυτοῖς" κρείττονα ὕπαρξιν * οὐρανοῖς" καὶ μένουσαν.

v. 35. Matt. 10. 32.

35 Μὴ * ἀποβάλητε" οὖν τὴν παρρησίαν ὑμῶν, ἥτις ἔχει μισθαποδοσίαν μεγάλην.

v. 36. v. 37, 38. Hab. 2. 3, 4. Agg. 2. 7. Luc. 18. 8 Rom. 1. 17. Gal. 3. 11. 1 Pet. 1. 6. & 5. 10. 1 Pet. 3. 8.

36 Ὑπομονῆς γὰρ ἔχετε χρείαν· ἵνα τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ποιήσαντες, κομίσησθε τὴν ἐπαγγελίαν.

37 Ἔτι γὰρ μικρὸν ὅσον * ὅσον, ὁ" ἐρχόμενος ἥξει, καὶ οὐ χρονιεῖ.

38 Ὁ δὲ δίκαιος * ἐκ πίστεως * ζήσεται· * καὶ" ἐὰν ὑποστείληται, οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχή μου ἐν αὐτῷ.

39 Ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐσμὲν ὑποστολῆς εἰς ἀπώλειαν, ἀλλὰ πίστεως εἰς περιποίησιν ψυχῆς.

v. 26. ἁμαρτίας περιλείπεται θυσίαν προσενέγκειν Cu. v. 27. μέλλων s. 1. v. ib. ὑπεναντίους Cu. v. 30. — Cl. ib. † ὅτι Cl. v. 33. ὀνειδιζόμενοι Cu. v. 34. δεσμίοις A. s. 2. v. ib. ἑαυτοῖς Cu. ἑαυτοὺς A. s. 2. ὑμᾶς v. ib. — Cl. v. v. 35. ἀπολῆτε Cl. v. 37. — Cu. v. 38. † μου bis Cu. & ζῆ pro ζήσεται v. ib. — Cu.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ια'. XI.

v. 1. 1 Ἔστι δὲ πίστις, ἐλπιζο-
Rom. 8. 24. μένων ὑπόστασις, πραγ-
1 Cor. 2. μάτων ἔλεγχος οὐ βλεπο-
18. μένων.
2 Ἐν ταύτῃ γὰρ ἐμαρ-
τυρήθησαν οἱ πρεσβύτε-
ροι.
v. 3. 3 Πίστει, νοοῦμεν κατηρτίσθαι
Gen. 1. 1. τοὺς αἰῶνας ῥήματι Θεοῦ,
Psal. 33. 6. εἰς τὸ μὴ * ἐκ φαινομέ-
Rom. 4. 17. νων" * τὰ βλεπόμενα" γε-
2 Pet. 3. 5. γονέναι.
v. 4. 4 Πίστει, πλείονα θυσίαν
Gen. 4. 4, 10. Ἄβελ παρὰ Κάϊν προσήνεγ-
Matt. 23. 35. κε τῷ Θεῷ, δι' ἧς ἐμαρτυ-
Heb. 12. 24. ρήθη εἶναι δίκαιος, μαρτυ-
ροῦντος ἐπὶ τοῖς δώροις αὐ-
τοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ * δι' αὐτῆς"
ἀποθανὼν ἔτι * λαλεῖται".
v. 5. 5 Πίστει, Ἐνὼχ μετετέθη
Gen. 5. 24. τοῦ μὴ ἰδεῖν θάνατον· καὶ οὐχ
Eccl. 44. 16. & 49. 16. * εὑρίσκετο", διότι μετέθη-
κεν αὐτὸν ὁ Θεός· πρὸ γὰρ
* τῆς μεταθέσεως αὐτοῦ" με-
μαρτύρηται εὐηρεστηκέναι τῷ
Θεῷ.
6 Χωρὶς δὲ πίστεως ἀ-
δύνατον εὐαρεστῆσαι· πιστεῦ-
σαι γὰρ δεῖ * τὸν προσερχό-
μενον τῷ Θεῷ, ὅτι ἐστὶ, καὶ
τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθα-
ποδότης γίνεται.

7 Πίστει, χρηματισθεὶς v. 7. Gen. 6.
Νῶε περὶ τῶν μηδέπω βλε- 13.
πομένων, εὐλαβηθεὶς κα- Eccl. 44. 17.
τεσκεύασε κιβωτὸν εἰς σωτη- Rom. 3. 22.
ρίαν τοῦ οἴκου αὐτοῦ· δι' ἧς Phil. 3. 9.
κατέκρινε τὸν κόσμον, καὶ τῆς
κατὰ πίστιν δικαιοσύνης ἐ-
γένετο κληρονόμος.
8 Πίστει, * καλούμενος v. 8.
Ἀβραὰμ ὑπήκουσεν * ἐξελ- Gen. 12. 1, 4.
θεῖν" εἰς τὸν τόπον ὃν ἤμελλε Act. 7. 2.
λαμβάνειν εἰς κληρονομίαν,
καὶ ἐξῆλθε, μὴ ἐπιστάμενος
ποῦ ἔρχεται.
9 Πίστει, παρῴκησεν εἰς
τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας ὡς
ἀλλοτρίαν, ἐν σκηναῖς κα-
τοικήσας μετὰ Ἰσαὰκ καὶ Ἰα-
κὼβ τῶν συγκληρονόμων τῆς ἐ-
παγγελίας τῆς αὐτῆς·
10 Ἐξεδέχετο γὰρ τὴν τοὺς v. 10.
θεμελίους ἔχουσαν πόλιν, ἧς Heb. 3. 4. & 12. 22.
τεχνίτης καὶ δημιουργὸς ὁ & 13. 14. Apoc. 21.
Θεός. 2.
11 Πίστει, καὶ αὐτὴ Σάῤῥα v. 11.
* δύναμιν εἰς καταβολὴν Gen. 17. 19. & 21.
σπέρματος ἔλαβε, * καὶ" 2.
παρὰ καιρὸν ἡλικίας * ἔτε- Luc. 1. 36.
κεν", ἐπεὶ πιστὸν * ἡγήσατο" Rom. 4. 19.
τὸν ἐπαγγειλάμενον.
12 Διὸ καὶ ἀφ' ἑνὸς ἐγεν- v. 12.
νήθησαν, καὶ * ταῦτα" νενε- Gen. 15.
κρωμένου, καθὼς τὰ ἄστρα τοῦ 5. & 22. 17.
οὐρανοῦ τῷ πλήθει, καὶ ὡσεὶ Rom. 4.
ἄμμος * ἡ παρὰ τὸ χεῖ- 18.

v. 3. ἐκφαινομ. *Cu. ib.* τὸ βλεπόμενον *A.* & ἐποίη-
σε pro γεγονέναι *Cu. al.* v. 4 διὰ ταύτης *Cu. ib.* λαλεῖ
A. R. 1. s. 2. v. 5. εὑρίσκετο) *Cu. ib.* — *Cu.* v. 6. †
πρῶτον L. v. 8. † ὁ *A. ib.* ἐξελθὼν *Cu.* v. 11. † στεῖρα *Cl.*
V. † στεῖρα οὖσα *Cp.* S. 1. *ib.* † εἰς τὸ τεκνῶσαι *Cu. ib.* —
A. ib. — *Cu.* v. 12. τούτου V. *ib.* — *Cu.*

λος" τῆς θαλάσσης ἡ ἀναρίθμητος.

v. 13. Gen. 23. 4. & 47. 9. 2 Par. 29. 15. Psal. 39. 13. & 119. 19. Joh. 8. 33.

13 Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ * λαβόντες" τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόῤῥωθεν αὐτὰς ἰδόντες, * καὶ πεισθέντες", καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες ὅτι ξένοι * καὶ παρεπίδημοί εἰσιν ἐπὶ τῆς γῆς.

14 Οἱ γὰρ τοιαῦτα λέγοντες, ἐμφανίζουσιν ὅτι πατρίδα * ἐπιζητοῦσι".

15 Καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐμνημόνευον ἀφ' ἧς * ἐξῆλθον", εἶχον * ἂν" καιρὸν ἀνακάμψαι.

v. 16. Exod. 3. 6. Matt. 22. 32. Act. 7. 32.

16 Νυνὶ δὲ κρείττονος ὀρέγονται, τουτέστιν, ἐπουρανίου· διὸ οὐκ ἐπαισχύνεται αὐτοὺς ὁ Θεὸς, Θεὸς ἐπικαλεῖσθαι αὐτῶν· ἡτοίμασε γὰρ αὐτοῖς πόλιν.

v. 17. Gen. 22. 2, &c. Eccl. 44. 21.

17 Πίστει, προσενήνοχεν Ἀβραὰμ τὸν Ἰσαὰκ πειραζόμενος, καὶ τὸν μονογενῆ προσέφερεν ὁ τὰς ἐπαγγελίας ἀναδεξάμενος·

v. 18. Gen. 21. 12. Rom. 9. 7. Gal. 3. 29.

18 Πρὸς ὃν ἐλαλήθη· Ὅτι ἐν Ἰσαὰκ κληθήσεταί σοι σπέρμα·

19 Λογισάμενος ὅτι καὶ ἐκ νεκρῶν ἐγείρειν δυνατὸς ὁ Θεός· ὅθεν αὐτὸν καὶ ἐν παραβολῇ ἐκομίσατο.

v. 20. Gen. 27. 27. 39.

20 Πίστει, * περὶ μελλόντων εὐλόγησεν Ἰσαὰκ τὸν Ἰακὼβ καὶ τὸν Ἠσαῦ.

v. 21. Gen. 48. 5, 15, 16, 20. & 47. 31.

21 Πίστει, Ἰακὼβ ἀποθνήσκων ἕκαστον τῶν υἱῶν Ἰωσὴφ εὐλόγησε· καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου * αὐτοῦ".

v. 22. Gen. 50. 24.

22 Πίστει, Ἰωσὴφ, τελευτῶν περὶ τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐμνημόνευσε, καὶ περὶ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἐνετείλατο.

v. 23. Exod. 1. 16. & 2. 2, 11. Act. 7. 20.

23 Πίστει, Μωσῆς γεννηθεὶς ἐκρύβη τρίμηνον ὑπὸ τῶν πατέρων αὐτοῦ, διότι εἶδον ἀστεῖον τὸ παιδίον· καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ διάταγμα τοῦ βασιλέως *.

v. 24. Exod. 2. 10, 11. Psal. 84. 11.

24 Πίστει, Μωσῆς μέγας γενόμενος ἠρνήσατο λέγεσθαι υἱὸς θυγατρὸς Φαραώ·

25 Μᾶλλον ἑλόμενος συγκακουχεῖσθαι τῷ λαῷ τοῦ Θεοῦ, ἢ * πρόσκαιρον" ἔχειν ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν·

26 Μείζονα πλοῦτον ἡγησάμενος τῶν * ἐν Αἰγύπτῳ" θησαυρῶν τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Χριστοῦ· ἀπέβλεπε γὰρ εἰς τὴν μισθαποδοσίαν.

v. 13. προσδεξάμενοι *A.* λογισάμενοι L. *ib.* — *A.* E. L. M. N. I. V. *ib.* † καὶ πάροικοι *Cu.* v. 14. ζητοῦσι *Cu.* v. 15. ἐξέβησαν *A.* ἐξήεσαν *Cu.* *ib.* — *Cu.* v. 20. † καὶ *A.* v. 21. — N. I. v. 23. † Πίστει μέγας γενόμενος Μωϋσῆς ἀνεῖλετο τὸν Αἰγύπτιον, κατανοῶν τὴν ταπείνωσιν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ *Cu.* v. 25. πρόσκαιρος V. v. 26. Αἰγύπτου *Cu.*

27 Πίστει

v. 27. Exod. 10. 28, 29. & 12. 31, &c. & 13. 17, &c. 27 Πίστει, κατέλιπεν Αἴγυπτον, μὴ φοβηθεὶς τὸν θυμὸν τοῦ βασιλέως· τὸν γὰρ ἀόρατον ὡς ὁρῶν ἐκαρτέρησε.

v. 28. Exod 12. 3, &c. & 21. 22. 28 Πίστει, πεποίηκε τὸ πάσχα καὶ τὴν * πρόσχυσιν" τοῦ αἵματος, ἵνα μὴ ὁ * ὀλοθρεύων " τὰ πρωτότοκα, θίγῃ αὐτῶν.

v. 29. Exod. 14. 21, 22. 29 Πίστει, διέβησαν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ὡς διὰ ξηρᾶς *· ἧς πεῖραν λαβόντες οἱ Αἰγύπτιοι * κατεπόθησαν".

v. 30. Jos. 6 20. 30 Πίστει, τὰ τείχη Ἱεριχὼ * ἔπεσε", κυκλωθέντα ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας.

v. 31. Jos. 2. 1. & 6 23. Jac. 2 25. 31 Πίστει Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐ συναπώλετο τοῖς ἀπειθήσασι, δεξαμένη τοὺς κατασκόπους μετ' εἰρήνης.

v. 32. Jud. 4. 6. & 6. 11. & 11. 1. & 12. 7. & 13. 24. 1 Sam. 1. 17, &c. & 13. 14. & 17. 45. 32 Καὶ τί ἔτι λέγω; Ἐπιλείψει γάρ με διηγούμενον ὁ χρόνος περὶ Γεδεὼν, Βαράκ τε καὶ Σαμψὼν, καὶ Ἰεφθάε, Δαβίδ τε καὶ Σαμουὴλ, καὶ τῶν προφητῶν·

v. 33. Jud. 14. 6. 1 Sam. 17. 34. 2 Sam. 8. 1 & 10. 19. & 12. 29. Dan. 6. 22. 33 Οἳ διὰ πίστεως κατηγωνίσαντο βασιλείας, εἰργάσαντο δικαιοσύνην, ἐπέτυχον ἐπαγγελιῶν, ἔφραξαν στόματα λεόντων,

v. 34. Jud 7. 21. & 15. 15. 1 Sam. 14. 1, &c. & 20. 1. 2 Sam. 7. 12. 1 Reg. 9. 4. & 19. 1, &c. 2 Reg. 6. 16. & 20. 7. 1 Chron. 22. 9. Job. 42. 10. Psal. 6. 9. & 89. 20, &c. Esa. 38. 21. Dan. 3. 25. 34 Ἔσβεσαν δύναμιν πυρὸς, * ἔφυγον " στόματα μαχαίρας, ἐνεδυναμώθησαν ἀπὸ ἀσθενείας, ἐγενήθησαν ἰσχυροὶ ἐν πολέμῳ, παρεμβολὰς ἔκλιναν ἀλλοτρίων·

35 Ἔλαβον γυναῖκες ἐξ ἀναστάσεως τοὺς νεκροὺς αὐτῶν· ἄλλοι δὲ ἐτυμπανίσθησαν, οὐ προσδεξάμενοι τὴν ἀπολύτρωσιν, ἵνα κρείττονος ἀναστάσεως τύχωσιν· v. 35. 1 Reg. 17. 22. 2 Reg. 4. 36. 2 Mach. 6. 19, 28. & 7. Act. 22. 25.

36 Ἕτεροι δὲ ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς. v. 36. Jer. 20. 2.

37 Ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, * ἐπειράσθησαν", ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀπέθανον· περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν· ὑστερούμενοι, θλιβόμενοι, κακουχούμενοι· v. 37. 1 Reg. 21. 13. 2 Reg. 1. 8. Matt. 3. 4.

38 (Ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος) * ἐν" ἐρημίαις πλανώμενοι καὶ ὄρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ταῖς ὀπαῖς τῆς γῆς.

39 Καὶ * οὗτοι" πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως, οὐκ ἐκομίσαντο * τὴν ἐπαγγελίαν"· v. 39. Heb. 11. 2.

40 Τοῦ Θεοῦ περὶ ἡμῶν κρεῖττόν τι προβλεψαμένου, ἵνα μὴ χωρὶς ἡμῶν τελειωθῶσι.

v. 28. προσχυσιν *Cu. ib.* ὀλεθρεύων *A.* *v.* 29. † γῆς *A. Cl. ib.* κατεποντίσθησαν R. 1. S. 1. *v.* 30. καὶ ἔπεσε P. 1. *v.* 34. ἐτρέποντο V. *v.* 37. — N. 1. *v.* 38. ἐπὶ *A.* *v.* 39. — *Cu. ib.* τὰς ἐπαγγελίας *A.* R. 1.

Κεφ. ιβ'. XII.

v. 1. Rom. 6. 4. & 12. 12. 1 Cor. 9. 24. 2 Cor. 7. 1. Eph. 4. 22. Phil. 3. 13, 14. Col. 3. 8. 1 Pet. 2. 1. & 4. 2. Heb. 10. 36.

1 ΤΟιγαροῦν καὶ ἡμεῖς τοσοῦτον ἔχοντες * περικείμενον" ἡμῖν νέφος μαρτύρων, ὄγκον ἀποθέμενοι πάντα, καὶ τὴν * εὐπερίστατον" ἁμαρτίαν, δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα·

v. 2. Luc. 24. 26, 46. Act. 3. 15. & 5. 31. Phil. 2. 8, &c. 1 Pet. 1. 3. Heb. 1. 3. 13. & 2. 10. & 8. 1.

2 Ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὃς ἀντὶ τῆς προκειμένης αὐτῷ χαρᾶς, ὑπέμεινε σταυρὸν, αἰσχύνης καταφρονήσας, ἐν δεξιᾷ τε τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ * ἐκάθισεν".

3 Ἀναλογίσασθε * γὰρ" τὸν τοιαύτην ὑπομεμενηκότα ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς * αὐτὸν" ἀντιλογίαν, ἵνα μὴ κάμητε, ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν * ἐκλυόμενοι".

v. 4. 1 Cor. 10. 13.

4 Οὔπω * μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε, πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι·

v. 5. Job. 5. 17. Prov. 3. 11, 12. Apoc. 3. 19.

5 Καὶ ἐκλέλησθε τῆς παρακλήσεως, ἥτις ὑμῖν ὡς υἱοῖς * διαλέγεται"· Υἱέ μου, μὴ ὀλιγώρει παιδείας Κυρίου, μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος·

6 Ὃν γὰρ ἀγαπᾷ Κύριος, παιδεύει· μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται *.

7 * Εἰ παιδείαν" ὑπομένετε, ὡς υἱοῖς ὑμῖν προσφέρεται ὁ Θεός· τίς γάρ ἐστιν υἱὸς ὃν οὐ παιδεύει πατήρ;

8 Εἰ δὲ χωρίς ἐστε παιδείας, ἧς μέτοχοι γεγόνασι πάντες, ἄρα νόθοι ἐστὲ καὶ οὐχ υἱοί.

v. 9. Num. 16. 22. & 27. 16. Eccl. 12. 1, 7. Esa. 57. 16. Zach. 12. 1.

9 Εἰ δὲ τοὺς μὲν τῆς σαρκὸς ἡμῶν πατέρας; εἴχομεν παιδευτὰς, καὶ ἐνετρεπόμεθα· οὐ * πολλῷ" μᾶλλον ὑποταγησόμεθα τῷ πατρὶ τῶν * πνευμάτων" καὶ ζήσομεν;

10 Οἱ μὲν γὰρ πρὸς ὀλίγας ἡμέρας, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, ἐπαίδευον *· ὁ δὲ ἐπὶ τὸ συμφέρον, εἰς τὸ μεταλαβεῖν τῆς ἁγιότητος αὐτοῦ.

11 Πᾶσα * δὲ" παιδεία πρὸς μὲν τὸ παρὸν οὐ δοκεῖ χαρᾶς εἶναι, ἀλλὰ λύπης· ὕστερον δὲ καρπὸν εἰρηνικὸν τοῖς δι' αὐτῆς γεγυμνασμένοις * ἀποδίδωσι" δικαιοσύνης.

v. 12. Esa. 35. 3.

12 Διὸ τὰς παρειμένας χεῖρας καὶ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἀνορθώσατε·

v. 1. κείμενον V. ib. ἀπερίς. Cp. v. 2. κεκάθικε A. L. N. I. καθίζει V. & πατρὸς pro Θεοῦ N. I. v. 3. οὖν Cp. ib. εἰς ἑαυτοὺς Cu. ib. ἐκλελυμένοι Cu. v. 4. † γὰρ Cu. v. 5. λαλεῖ, λέγων V. v. 6. † εἰς παιδείαν Cu. v. 7. — Cu. εἰς παιδείαν Cl. R. 2. ἐν παιδείᾳ V. & ὑπεμείνατε pro ὑπομέν. Cu. v. 9. πολὺ A. ib. πατέρων N. I. v. 10. † ἡμᾶς Cl. v. 11. — Cu. ib. ἀποδώσει V.

13 Καὶ

13 Καὶ * τροχιὰς" ὀρθὰς ποιήσατε τοῖς ποσὶν ὑμῶν, ἵνα μὴ τὸ χωλὸν ἐκτραπῇ, ἰαθῇ δὲ μᾶλλον.

v. 14. Matt. 5. 8. Rom 12. 18. 2 Tim. 2. 22.
14 Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμὸν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον·

v. 15. Deut. 29. 18. Act. 17. 13. 2 Cor. 6. 1. Gal. 5. 12. Heb. 3. 12.
15 Επισκοποῦντες * μή τις ὑστερῶν ἀπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ· μή τις ῥίζα πικρίας ἄνω φύουσα ἐνοχλῇ, καὶ διὰ * ταύτης" μιανθῶσι * πολλοί.

v. 16. Gen. 25. 33. Eph 5. 3. Col. 3. 5. 1 Thess. 4. 3.
16 Μή τις πόρνος, ἢ βέβηλος, ὡς Ησαῦ, ὃς ἀντὶ βρώσεως μιᾶς ἀπέδοτο τὰ πρωτοτόκια αὐτοῦ.

v. 17. Gen. 27. 34, &c.
17 Ιστε γὰρ ὅτι καὶ μετέπειτα θέλων κληρονομῆσαι τὴν εὐλογίαν, ἀπεδοκιμάσθη· μετανοίας γὰρ τόπον οὐχ εὗρε, καίπερ μετὰ δακρύων ἐκζητήσας αὐτήν.

v. 18. Exod 19. 10, &c. & 20. 19 Deut 5. 22.
18 Οὐ γὰρ προσεληλύθατε ψηλαφωμένῳ * ὄρει", καὶ * κεκαυμένῳ" πυρὶ, καὶ γνόφῳ, καὶ * σκότῳ", καὶ θυέλλῃ,

v. 19. Exod 20. 19. Deut 5. 5, 24 & 18. 16.
19 Καὶ σάλπιγγος ἤχῳ, καὶ φωνῇ ῥημάτων, ἧς οἱ ἀκούσαντες παρῃτήσαντο μὴ * προστεθῆναι" αὐτοῖς λόγον.

v. 20. Exod 19. 13.
20 (Οὐκ ἔφερον γὰρ τὸ διαστελλόμενον· Κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, λιθοβοληθήσεται, * ἢ βολίδι κατατοξευθήσεται".

21 Καὶ, οὕτω φοβερὸν ἦν τὸ φανταζόμενον, Μωσῆς εἶπεν· Εκφοβός εἰμι καὶ ἔντρομος.)

v. 22. Gal 4. 26. Apoc. 3. 12. & 21. 2, 10.
22 Αλλὰ προσεληλύθατε Σιὼν ὄρει, καὶ πόλει Θεοῦ ζῶντος, Ιερουσαλὴμ ἐπουρανίῳ, καὶ μυριάσιν ἀγγέλων,

v. 23. Luc. 10. 20.
23 Πανηγύρει καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων, καὶ κριτῇ Θεῷ πάντων, καὶ πνεύμασι δικαίων * τετελειωμένων",

v. 24. Gen 4. 10. Exod. 24. 8. 1 Tim. 2. 5. Heb. 8. 6. & 9. 15. & 10. 22. & 11. 4. 1 Pet. 1. 2.
24 Καὶ διαθήκης νέας μεσίτῃ Ιησοῦ, καὶ αἵματι ῥαντισμοῦ, * κρείττονα" λαλοῦντι παρὰ * τὸν" Αβελ.

v. 25. Heb. 2. 3. & 10. 28.
25 Βλέπετε μὴ παραιτήσησθε τὸν λαλοῦντα *. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι οὐκ * ἔφυγον", τὸν ἐπὶ τῆς γῆς παραιτησάμενοι χρηματίζοντα, * πολλῷ" μᾶλλον ἡμεῖς οἱ τὸν ἀπ' οὐρανῶν * ἀποστρεφόμενοι,

v. 26. Agg. 2. 7. Sup. v. 19.
26 Οὗ ἡ φωνὴ τὴν γῆν ἐσάλευσε τότε· νῦν δὲ ἐπήγγελται, λέγων· Ετι ἅπαξ ἐγὼ * σείω" οὐ μόνον τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸν οὐρανόν.

v. 13. τραχιὰς *Cu.* *v.* 15. + ἵνα *Cu.* *ib.* αὐτῆς *A.* *ib.* ζόφῳ *A* R 1. *v.* 19. προστεθῆναι *A.* & — μὴ *Cp.* *v.* 20. — *A.* G. L. N. 1. *v.* 23. τεθεμελιωμένων *Cu.* *v.* 24. κρεῖττον *Cp.* s. 5. *ib.* τὸ P. 1. *v.* 25. + ὑμῖν *Cu.* *ib.* ἐξέφ & — *not. distinct. post* ἔφυγον, & *ponit* τὸν *ante* χρηματίζ. *Cu.* *ib.* πολὺ *A.* *ib.* + χρηματίζοντα ὑμῖν V. & ἀναστρεφ. *pro* ἀποστρεφ. P. 1. *v.* 26. σείσω *A* S. 1. V.

v. 27. Psal. 102. 27. Matt. 24. 35. 2 Pet. 3. 10.

27 Τὸ δὲ, ἔτι ἅπαξ, δηλοῖ τῶν σαλευομένων τὴν μετάθεσιν, ὡς πεποιημένων, ἵνα μείνῃ τὰ μὴ σαλευόμενα.

v. 28. 1 Pet. 2. 5.

28 Διὸ βασιλείαν ἀσάλευτον παραλαμβάνοντες, * ἔχωμεν " χάριν, δι' ἧς * λατρεύωμεν " εὐαρέστως τῷ Θεῷ, * μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας ".

v. 29. Deut. 4. 24. & 9. 3.

29 Καὶ γὰρ ὁ Θεὸς ἡμῶν πῦρ καταναλίσκον.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

v. 1. Rom. 12. 10. Eph. 4. 3. 1 Pet. 1. 22. & 2. 17. & 3. 8. & 4. 8.

1 Η Φιλαδελφία μενέτω.

2 Τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους.

v. 2. Gen. 18. 1. & 19. 1. Rom. 12. 13. 1 Pet. 4. 9.

3 Μιμνήσκεσθε τῶν δεσμίων, ὡς συνδεδεμένοι· τῶν κακουχουμένων, ὡς καὶ αὐτοὶ ὄντες ἐν σώματι.

v. 3. Matt. 25. 36. Rom. 12. 15. Col. 4. 18. 1 Pet. 3. 8.

4 Τίμιος ὁ γάμος * ἐν πᾶσι ", καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος· πόρνους * δὲ " καὶ μοιχοὺς κρινεῖ ὁ Θεός.

v. 5. Exod. 23. 8. Deut. 16. 19. & 3. 6, 8. 1 Chron. 28. 20. Jos. 1. 5. Prov. 15. 16. Matt. 6. 25, 34. Phil. 4. 11. 1 Tim. 6. 6, &c.

5 Ἀφιλάργυρος ὁ τρόπος· ἀρκούμενοι τοῖς παροῦσιν· αὐτὸς γὰρ εἴρηκεν Οὐ μή σε ἀνῶ, οὐδ' οὐ μή σε ἐγκαταλίπω·

6 Ὥστε θαῤῥοῦντας ἡμᾶς λέγειν· Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς, καὶ οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

v. 6. Psal. 56. 5, 12. & 118. 6.

7 Μνημονεύετε τῶν * ἡγουμένων " ὑμῶν, οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ὧν ἀναθεωροῦντες τὴν ἔκβασιν τῆς ἀναστροφῆς, μιμεῖσθε τὴν πίστιν.

v. 7. Inf. v. 17.

8 Ἰησοῦς Χριστὸς * χθὲς " καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

9 Διδαχαῖς ποικίλαις καὶ ξέναις μὴ * περιφέρεσθε ". καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν, οὐ βρώμασιν, ἐν οἷς οὐκ ὠφελήθησαν οἱ * περιπατήσαντες ".

v. 9. Jer. 29. 8. Matt. 24. 4. Joh. 6. 27. Rom. 14. 17. & 16. 17. Eph. 4. 14. & 5. 6. Col. 2. 8, 16. 2 Thess. 2. 2. 1 Tim. 4. 3. 1 Joh. 4. 1.

10 Ἔχομεν θυσιαστήριον, ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες.

11 Ὧν γὰρ εἰσφέρεται ζώων τὸ αἷμα * περὶ ἁμαρτίας " εἰς τὰ ἅγια διὰ τοῦ ἀρχιερέως, τούτων τὰ σώματα κατακαίεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς.

v. 11. Exod. 29. 14. Lev. 4. 11, 21. & 6. 30. & 16. 27. Num. 19. 3.

12 Διὸ καὶ Ἰησοῦς, ἵνα ἁγιάσῃ διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὸν λαὸν, ἔξω τῆς * πύλης " ἔπαθε.

v. 12. Joh. 19. 18.

13 Τοίνυν ἐξερχώμεθα

v. 28. ἔχομεν *Cu.* *ib.* λατρεύομεν *Cp.* s. 4. *ib.* μετὰ εὐλαβείας καὶ δέους *A.* v. 4. — P. 1. *ib.* γὰρ *Cl.* v. 7. προηγουμ. *Cu.* v. 8. ἐχθὲς *A.* v. 9. παραφέρεσθε *A.* P. 3. R. 7. *ib.* περιπατοῦντες *A.* v. 11. — *A.* v. 12. πόλεως R. 1.

πρὸς

ρὸς αὐτὸν ἔξω τῆς παρεμβολῆς, τὸν ὀνειδισμὸν αὐτοῦ φέροντες.

14 Οὐ γὰρ * ἔχομεν" ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν.

15 Δι' αὐτοῦ οὖν * ἀναφέρωμεν" θυσίαν αἰνέσεως διαπαντὸς τῷ Θεῷ, * τουτέστι" καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

16 Τῆς δὲ εὐποιΐας καὶ κοινωνίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός.

17 Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν, καὶ ὑπείκετε· αὐτοὶ γὰρ ἀγρυπνοῦσιν * ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν", ὡς λόγον ἀποδώσοντες *· ἵνα μετὰ χαρᾶς τοῦτο ποιῶσι, καὶ μὴ στενάζοντες· ἀλυσιτελὲς γὰρ ὑμῖν τοῦτο.

18 Προσεύχεσθε περὶ ἡμῶν· * πεποίθαμεν" γὰρ ὅτι καλὴν συνείδησιν ἔχομεν, ἐν πᾶσι καλῶς θέλοντες ἀναστρέφεσθαι·

19 Περισσοτέρως δὲ * παρακαλῶ τοῦτο ποιῆσαι", ἵνα τάχιον ἀποκατασταθῶ ὑμῖν.

v. 14. Mich. 2. 10. Phil. 3. 20. Heb. 11. 10, 16. v. 15. Lev. 7. 12. Psal. 50. 23 & 51. 19. Ose. 14. 3. Eph. 5. 20. 1 Pet. 2. 5. v. 16. 2 Cor. 9. 12. Phil. 4. 18. v. 17. Ezech. 3. 18. & 33. 2, 8. Phil. 2. 29. 1 Thess. 5. 12. 1 Tim. 5. 17. Sup. v. 7. 1 Pet. 5. 5.

20 Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, ὁ ἀναγαγὼν ἐκ * νεκρῶν" τὸν ποιμένα τῶν προβάτων τὸν μέγαν ἐν αἵματι διαθήκης αἰωνίου, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν,

21 Καταρτίσαι ὑμᾶς ἐν παντὶ * ἔργῳ ἀγαθῷ, εἰς τὸ ποιῆσαι * τὸ θέλημα αὐτοῦ, ποιῶν ἐν ὑμῖν τὸ εὐάρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ· ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας * τῶν αἰώνων". ἀμήν.

22 Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ἀνέχεσθε τοῦ λόγου τῆς παρακλήσεως· καὶ γὰρ διὰ βραχέων * ἐπέστειλα " ὑμῖν.

23 Γινώσκετε τὸν ἀδελφὸν * Τιμόθεον ἀπολελυμένον, μεθ' οὗ (ἐὰν τάχιον ἔρχηται) ὄψομαι ὑμᾶς.

24 Ἀσπάσασθε πάντας τοὺς ἡγουμένους ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ἁγίους. Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἀπὸ τῆς Ἰταλίας *.

25 Ἡ χάρις μετὰ πάντων ὑμῶν". ἀμήν.

v. 20. Esa. 40. 11. Ezec. 34. 23. Zach. 9. 11. Joh. 10. 11. Act. 2. 24. 1 Pet. 2. 25. & 5. 4. v. 21. 2 Cor. 3. 5. Phil. 2. 13.

Πρὸς Ἑβραίους ἐγράφη ἀπὸ * τῆς Ἰταλίας διὰ Τιμοθέου".

v. 14. — S. 1. v. 15. ἀναφέρομεν P. 1. ib. — N. 1. v. 17. *A. ponit post* ἀποδώσοντες *ib.* † περὶ ὑμῶν *Cu.* v. 18. πειθόμεθα *A.* v. 19. — P. 1. v. 20. γῆς P. 1. v. 21. † λόγῳ καὶ *A.* & — ἔργῳ *Cl. ib.* † ὑμᾶς *Cu. ib.* — *Cu.* v. 22. ἀπέστειλα P. 1. v. 23. † ἡμῶν *Cl.* v. 24. † ἀδελφοί V. v. 25. τῶν ἁγίων *Cu. In subscript.* Ῥώμης *A.*

ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Joh. 7.35. Act. 8.1, 4. 1 Pet. 1.1.

1 ΙΑΚΩΒΟΣ Θεοῦ καὶ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ
δοῦλος, ταῖς δώδεκα
φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ δια-
σπορᾷ, χαίρειν.

v. 2. Matt. 5. 11, 12. Act. 5 41. Rom 5.3. Heb. 10. 34. 1 Pet. 1.6.

2 Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσα-
σθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πει-
ρασμοῖς περιπέσητε ποικί-
λοις·
3 Γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκί-
μιον ὑμῶν τῆς * πίστεως" κα-
τεργάζεται ὑπομονήν.

v. 4. Rom. 5.3. 1 Pet. 1.7.

4 Ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον
τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε τέλειοι
καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ
λειπόμενοι.

v. 5, 6. Prov. 2.3. Jer. 29. 12. Matt. 7.7. & 21.22. Marc. 11. 24. Luc. 11 9. Joh. 14. 13 & 15. 7. & 16. 23. 1 Joh. 3. 22. & 5. 14.

5 Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπε-
ται σοφίας, αἰτείτω παρὰ
* τοῦ διδόντος Θεοῦ" πᾶσιν
* ἁπλῶς", καὶ μὴ ὀνειδίζον-
τος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ.
6 Αἰτείτω δὲ ἐν πίστει,
μηδὲν διακρινόμενος· ὁ γὰρ
διακρινόμενος ἔοικε κλύ-
δωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ
καὶ ῥιπιζομένῳ.
7 Μὴ γὰρ οἰέσθω ὁ ἄν-
θρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψε-
ταί τι παρὰ τοῦ Κυρίου.
8 Ἀνὴρ * δίψυχος, ἀ-
κατάστατος ἐν πάσαις ταῖς
ὁδοῖς αὐτοῦ.
9 Καυχάσθω δὲ ὁ ἀ-
δελφὸς ὁ ταπεινὸς ἐν * τῷ
ὕψει" αὐτοῦ·
10 Ὁ δὲ πλούσιος, ἐν
τῇ ταπεινώσει αὐτοῦ, ὅτι ὡς
ἄνθος χόρτου παρελεύσεται.
11 Ἀνέτειλε γὰρ ὁ ἥλιος
σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανε
τὸν χόρτον, καὶ τὸ ἄνθος αὐ-
τοῦ ἐξέπεσε, καὶ ἡ εὐπρέπεια
τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο·
οὕτω καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς
πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται.
12 Μακάριος * ἀνὴρ"
ὃς ὑπομένει πειρασμόν· ὅτι
δόκιμος γενόμενος λήψεται

v. 10, 11. Job. 14.2. Psal 103. 15. & 102. 12. & 103. 15. Eccl. 14. 18. Esa. 40 6. 1 Cor. 7. 31. Jac. 4.14. 1 Pet. 1. 24. 1 Joh. 2. 17.

v. 12. Job. 5.17. Prov. 3 11. Matt. 10. 22 & 19. 28, 29. 2 Tim 4. 8.

v. 3. — R. I. v. 5. Θεοῦ τοῦ διδόντος A. ib. ἀθρόως V. & — πᾶσιν N. I. v. 8. † γὰρ L. v. 9. τῇ ὑψώσει V. v. 12. ἄνθρωπος A.

τὸν

Heb. 12. τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὃν ἐ-
5. 1 Pet. 3. ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος τοῖς
14. & 5. 4. ἀγαπῶσιν αὐτόν.
Apoc. 2. 10. & 3. 19. 13 Μηδεὶς πειραζόμενος
λεγέτω, Ὅτι ἀπὸ τοῦ Θεοῦ
* πειράζομαι"· ὁ γὰρ Θεὸς
ἀπείραστός ἐστι κακῶν, πειρά-
ζει δὲ αὐτὸς οὐδένα.
14 Ἕκαστος δὲ πειράζε-
ται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας
ἐξελκόμενος καὶ δελεαζό-
μενος.
15 Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλ-
λαβοῦσα τίκτει ἁμαρτίαν· ἡ
δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα
ἀποκύει θάνατον.
16 Μὴ πλανᾶσθε, ἀ-
δελφοί μου ἀγαπητοί.
17 Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ,
v. 17. Prov 2. 6. καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνω-
Esa. 14. 27. & 46. 10. θέν ἐστι, καταβαῖνον * ἀπὸ"
τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ'
Mal. 3. 6. Joh. 3. 27. ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, ἢ τρο-
Rom. 11. 29. πῆς ἀποσκίασμα.
1 Cor 4. 7. 18 * Βουληθεὶς * ἀπεκύ-
v. 18. Joh. 1. 13. ησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας,
& 3. 3. εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν
1 Cor. 4. 15. τινα * τῶν αὐτοῦ κτισμά-
Gal 4. 19. των".
1 Pet. 1. 23. 19 * Ὥστε", ἀδελφοί μου
v. 19. Prov. 17. 27. ἀγαπητοί, * ἔστω πᾶς ἄνθρω-
πος ταχὺς εἰς τὸ ἀκοῦσαι,
Eccl. 5. 1, 2. βραδὺς εἰς τὸ λαλῆσαι,
βραδὺς εἰς ὀργήν.

20 Ὀργὴ γὰρ ἀνδρὸς, δι- v. 20. Eccl. 7.
καιοσύνην Θεοῦ οὐ κατεργά- 10.
ζεται.
21 Διὸ ἀποθέμενοι πᾶ- v. 21.
σαν ῥυπαρίαν καὶ * περισ- Rom. 13. 12.
σείαν" κακίας, ἐν πραΰτητι Col. 3. 8.
δέξασθε τὸν ἔμφυτον λόγον, 1 Pet. 2. 1.
τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυ-
χὰς ὑμῶν.
22 Γίνεσθε δὲ ποιηταὶ v. 22. Matt. 7.
* λόγου" |, καὶ μὴ μόνον ἀ- 21. Luc. 11.
κροαταὶ, παραλογιζόμενοι 28.
ἑαυτούς. Rom. 2. 13.
23 * Ὅτι" εἴ τις ἀκροα- 1 Joh. 3. 7.
τὴς * λόγου" ἐστὶ καὶ οὐ ποιη- v. 23. Luc. 6.
τὴς, οὗτος ἔοικεν ἀνδρὶ κα- 47.
τανοοῦντι τὸ πρόσωπον τῆς
γενέσεως αὐτοῦ * ἐν ἐσό-
πτρῳ·
24 Κατενόησε γὰρ ἑαυτὸν,
καὶ ἀπελήλυθε, καὶ εὐθέως ἐπε-
λάθετο ὁποῖος ἦν.
25 Ὁ δὲ παρακύψας v. 25.
εἰς νόμον * τέλειον τὸν" τῆς ἐ- Matt. 5.
λευθερίας, καὶ παραμείνας, 19. Joh. 13.
* οὗτος " οὐκ ἀκροατὴς 17. Jac. 2. 12.
* ἐπιλησμονῆς" γενόμενος,
ἀλλὰ ποιητὴς ἔργου, οὗτος
μακάριος ἐν τῇ ποιήσει αὐ-
τοῦ ἔσται.
26 Εἴ τις δοκεῖ θρῆσκος v. 26.
εἶναι * ἐν ὑμῖν", μὴ χαλι- Psal. 34.
ναγωγῶν γλῶσσαν αὐτοῦ, 14. Jac. 3. 6.
ἀλλ' ἀπατῶν καρδίαν αὐ- 1 Pet. 3. 10.

v. 13. πειράζεται V. *v.* 17. παρὰ N. 1. *v.* 18. † αὐτὸς γὰρ P. 1. *ib.* † γὰρ S. 1. *ib.* τοῦ κτίσματος αὐτοῦ V. *v.* 19. ἴστε *A.* R. 2. V. *ib.* † καὶ *A.* & † δὲ *post* ἔστω R. 1. *v.* 21. περισσεύματα *A.* *v.* 22. νόμου S. 1. & οὖν *pro* δὲ S. 1. λόγων N. 2. *v.* 23. — *A.* *ib.* νόμου R. 4. *ib.* † ὡς S. 1. *v.* 25. τελείας V. *ib.* — *A.* R. 1. *ib.* ἐπιλησμονῆς S. 1. *v.* 26. — *A.* R. 2.

τοῦ, τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

27 Θρησκεία * καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ * πατρὶ, αὕτη ἐστὶν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανοὺς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Lev. 19. 15. Deut. 1. 17. & 16. 19. Prov. 24. 23. Eccl. 42. 2. Matt. 22. 16.

1 ΑΔελφοί μου, μὴ ἐν * προσωποληψίαις" ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς δόξης.

2 Ἐὰν γὰρ εἰσέλθῃ εἰς τὴν συναγωγὴν ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος ἐν ἐσθῆτι λαμπρᾷ, εἰσέλθῃ δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾷ ἐσθῆτι,

3 Καὶ ἐπιβλέψητε ἐπὶ τὸν φοροῦντα τὴν ἐσθῆτα τὴν λαμπρὰν, καὶ εἴπητε * αὐτῷ"· Σὺ κάθου * ὧδε" καλῶς· καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε· Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον * μου·

v. 4. Exod. 20. 6. 1 Sam. 2. 30. Prov. 8. 17.

4 * Καὶ οὐ διεκρίθητε" ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταὶ διαλογισμῶν πονηρῶν;

5 Ἀκούσατε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου * τούτου", πλουσίους ἐν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς * βασιλείας" ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;

Matt. 5. 3. Luc. 12. 31. Joh. 7. 48. 1 Cor. 1. 26. &c. 1 Tim. 6. 18, 19.

6 Ὑμεῖς δὲ ἠτιμάσατε τὸν πτωχόν. οὐχ οἱ πλούσιοι καταδυναστεύουσιν * ὑμῶν", καὶ αὐτοὶ ἕλκουσιν * ὑμᾶς" εἰς κριτήρια;

v. 6. 1 Cor. 11. 22.

7 * Οὐκ" αὐτοὶ βλασφημοῦσι τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς;

8 Εἰ μέντοι νόμον τελεῖτε βασιλικὸν, κατὰ τὴν γραφήν· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν, καλῶς ποιεῖτε·

v. 8. Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Marc. 12. 31. Rom. 13. 8, 9. Eph. 5. 2. 1 Thess. 4. 9. Gal 5. 14.

9 Εἰ δὲ προσωποληπτεῖτε, ἁμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.

v. 9. Lev. 19. 15. Deut. 1. 17. & 1. 19.

10 Ὅστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον * τηρήσει, πταίσει" δὲ ἐν ἑνὶ, γέγονε πάντων ἔνοχος.

v. 10. Deut. 27. 26. Matt. 5. 19, 27. Gal. 3. 10.

11 Ὁ γὰρ * εἰπών"· Μὴ μοιχεύσῃς, εἶπε καί· Μὴ φονεύσῃς. εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, φονεύσεις δὲ, * γέγονας παραβάτης" νόμου.

v. 11. Exod. 20. 13, 14. Deut. 5. 17.

12 Οὕτω λαλεῖτε καὶ οὕτω ποιεῖτε, ὡς διὰ νόμου ἐλευ-

v. 12. Jac. 1. 25.

v. 27. † γὰρ A. v. 1. προσωποληψία N. 1. v. 3. — Cu. ib. — Cu. ib. † τῶν ποδῶν A. & — ὧδε poster. v. 4. ὁ διεκρίνετε V. & — καὶ prius A. R. 6. v. 5. — A. M. N. 2. ib. ἐπαγγελίας A. v. 6. ὑμᾶς A. ib. ἡμᾶς P. 3. v. 7. καὶ A. v. 10. πληρώσει, πταίση A. & τελέσει pro τηρήσει R. 1. v. 11. εἶπας A. ib. ἐγένου ἀποστάτης A.

θερίας

θρείας μέλλοντες κρίνεσθαι.

v. 13. Matt. 6. 15. & 18. 35. & 25. 41, 42. Marc. 11. 25. Luc. 6. 35. 1 Joh. 4. 17, 18.
13 Ἡ γὰρ κρίσις ἀνίλεως τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος· * καὶ κατακαυχᾶται" ἔλεος κρίσεως.

v. 14. Matt. 7. 26. Jac. 1. 23.
14 Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγῃ τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχῃ; μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν;

v. 15. Luc. 3. 11. 1 Joh. 3. 17.
15 Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ γυμνοὶ ὑπάρχωσι, * καὶ " λειπόμενοι ὦσι τῆς ἐφημέρου τροφῆς,

v. 16. 1 Joh. 3. 18.
16 Εἴπῃ δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν· Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ, θερμαίνεσθε * καὶ χορτάζεσθε"· μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος;

17 Οὕτω καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχῃ, νεκρά ἐστι καθ' ἑαυτήν.

18 Ἀλλ' ἐρεῖ τις· Σὺ πίστιν ἔχεις, κἀγὼ ἔργα ἔχω· δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου * ἐκ " τῶν ἔργων σου, κἀγὼ δείξω σοι * ἐκ " τῶν ἔργων μου τὴν πίστιν μου.

v. 19. Marc. 1. 24.
19 Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ Θεὸς εἷς ἐστι· καλῶς ποιεῖς· καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι, καὶ φρίσσουσι.

20 Θέλεις δὲ γνῶναι, ὦ ἄνθρωπε κενὲ, ὅτι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν;

21 Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; v. 21. Gen 22. 9, 12.

22 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; v. 22. Heb. 11. 17.

23 Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· Ἐπίστευσε δὲ Ἀβραὰμ τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος Θεοῦ ἐκλήθη. v. 23. Gen. 15. 6. 2 Chron. 20. 7. Esa 41. 8. Rom. 4. 3. Gal. 3. 6.

24 * Ὁρᾶτε τοίνυν " ὅτι ἐξ ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον;

25 Ὁμοίως δὲ καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη τοὺς ἀγγέλους *, καὶ ἑτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; v. 25. Jos. 2. 1. & 6. 23. Heb. 11. 31.

26 Ὥσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτω καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστι.

v. 13. κατακαυχάσθω δὲ *A.* — καὶ & † δὲ *ante* ἔλεος R. 1. v. 15. — ἢ *A.* v. 16. — L. v. 18. χωρὶς *A.* R. 1. S. 1. ἐκ τῶν V. *ib.* χωρὶς *Cu.* v. 24. ὁρᾶται *A.* & — τοίνυν N. 2. R. 2. v. 25. † τοῦ Ἰσραὴλ L. N. 2. & κατασκόπους S. 1.

Κεφ.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. Matt. 7. 1. & 23. 8. Luc. 6. 37. Rom. 2. 20, 21.

1 Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, ἀδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα * ληψόμεθα".

v. 2. Eccl. 7. 20. Psal. 34. 14. Prov. 20. 9. Syr. 14. 1. & 19. 16. & 25. 11. Matt. 12. 37. Jac. 1. 26. 1 Pet. 3. 10. 1 Joh. 1. 8.

2 Πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες. εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, οὗτος τέλειος ἀνὴρ, * δυνατὸς" χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.

3 * Ἰδοὺ" τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν.

v. 3. Psal. 32. 9.

4 Ἰδοὺ, καὶ τὰ πλοῖα τηλικαῦτα ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν ἀνέμων ἐλαυνόμενα, μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου, ὅπου ἂν ἡ ὁρμὴ τοῦ εὐθύνοντος βούληται.

v. 5. Psal. 12. 4. & 73. 8, 9. Prov. 12. 18. & 15. 2.

5 * Οὕτω" καὶ ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, καὶ μεγαλαυχεῖ. ἰδοὺ, * ὀλίγον" πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.

v. 6. Matt. 15. 11, 18, 19. Marc 7. 15, 20, 23.

6 * Καὶ" ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας· * οὕτως" ἡ γλῶσσα καθίσταται ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν, ἡ σπιλοῦσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ φλογίζουσα τὸν τροχὸν τῆς γενέσεως *, καὶ φλογιζομένη ὑπὸ τῆς γεέννης.

7 Πᾶσα γὰρ φύσις θηρίων τε καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων, δαμάζεται καὶ δεδάμασται τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·

8 Τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται ἀνθρώπων δαμάσαι, * ἀκατάσχετον" κακόν· μεστὴ ἰοῦ θανατηφόρου.

9 Ἐν αὐτῇ εὐλογοῦμεν τὸν * Θεὸν" καὶ πατέρα, καὶ ἐν αὐτῇ καταρώμεθα τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ * γεγονότας". v. 9. Gen. 1. 27. & 9. 6.

10 Ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα. Οὐ χρὴ, ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτω γίνεσθαι.

11 Μήτι ἡ πηγὴ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀπῆς βρύει τὸ γλυκὺ καὶ τὸ πικρόν;

12 Μὴ δύναται, ἀδελφοί μου, συκῆ * ἐλαίας" ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος σῦκα; * Οὕτως οὐδεμία πηγὴ" ἁλυκὸν καὶ γλυκὺ ποιῆσαι ὕδωρ.

13 * Τίς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. v. 13. Eph. 5. 8.

v. 1. λαμβάνετε V. v. 2. δυνάμενος P. 1. R. 3. v. 3. εἴδε A. ἴδε P. 1. v. 5. ὡσαύτως A ib. ἡλίκον A. R. 1. V. v. 6. — Cu. ib. — A. R. 2. ib. † ἡμῶν S. 1. v. 8. ἀκατάστατον A S. 1. V. v. 9. Κύριον A. ib. γεγενημένους A. v. 12. σταφυλὰς V. ib. — A. v. 13. † εἰ & — ἐν ὑμῖν Cp. S. 1.

v. 14. Rom. 13. 13. 14 Εἰ δὲ * ζῆλον πικρὸν ἔχετε καὶ ἐριθείαν ἐν * τῇ καρδίᾳ " ὑμῶν, μὴ * κατακαυχᾶσθε" καὶ ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας.

v. 15. 1 Cor. 2. 6, 7. 15 Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης.

v. 16. 1 Cor. 3. 3. Gal. 5. 20. 16 Ὅπου γὰρ ζῆλος καὶ ἐριθεία, ἐκεῖ * ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα.

17 Ἡ δὲ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἁγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, * μεστὴ ἐλέους καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καὶ ἀνυπόκριτος.

18 Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Rom 7. 23. 1 Pet. 2. 11. 1 Πόθεν πόλεμοι * καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν"; Οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν;

2 Ἐπιθυμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε * φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, οὐκ ἔχετε δὲ", διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς.

3 Αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι κακῶς αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ἡδοναῖς ὑμῶν δαπανήσητε.

4 * Μοιχοὶ καὶ " μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστιν; ὃς ἂν οὖν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται.

5 Ἢ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει· Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ * κατῴκησεν ἐν ἡμῖν";

6 Μείζονα δὲ δίδωσι χάριν, * διὸ λέγει· Ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν".

7 Ὑποτάγητε οὖν τῷ Θεῷ, ἀντίστητε * τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται ἀφ' ὑμῶν.

8 Ἐγγίσατε τῷ Θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν· καθαρίσατε χεῖρας, ἁμαρτωλοί, καὶ ἁγνίσατε καρδίας, δίψυχοι.

9 Ταλαιπωρήσατε καὶ πενθήσατε * καὶ κλαύσατε". ὁ γέλως ὑμῶν εἰς πένθος μεταστραφήτω, καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν.

10 † Ταπεινώθητε ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ὑψώσει ὑμᾶς.

v. 3. Job 27. 9. & 35. 12. Psal. 18. 42. & 66. 18. Prov. 1. 28. Esa. 1. 15. Jer. 11. 11. & 14. 12. Ezech. 8. 18. Zach. 7. 13. Mich. 3. 4. Matt. 20. 22. Rom. 8. 26. 1 Joh. 3. 22. & 5. 14.
v. 4. Joh. 15. 19. & 17. 14. Rom. 8. 8. Gal. 1. 10. 1 Joh. 2. 15.
v. 5. Gen. 6. 5. & 8. 21. Num. 11. 29.
v. 6. Job. 22. 29. Prov. 3. 34. & 29. 23. Matt. 23. 12. Luc. 1. 52. & 14. 11. & 18. 14. 1 Pet. 5. 5.
v. 7. Eph. 4. 27. 1 Pet. 5. 9.
v. 8. Esa. 1. 15. Jac. 1. 8.
v. 9. Matt. 5. 4.
v. 10. Job 22. 29. Prov 29. 23. Matt. 23. 12. Luc. 14. 11 & 18. 14. 1 Pet. 5. 6.

v. 14. † ἄρα A. ib. ταῖς καρδίαις V. ib. καυχᾶσθε A. N. 1. v. 16. † καὶ A. v. 17. † τοῖς ἀγαθοῖς συμβουλεύουσα V. v. 1. ἐν ὑμῖν, καὶ πόθεν μάχαι A. v. 2. — Cu. v. 4. — A. & — καὶ μοιχαλ. V. v. 5. κατῴκησεν ἐν ὑμῖν V. v. 6. — Cu. v. 7. † δὲ N. 1. P. 3. v. 9. — N. 2.

v. 11. 11 Μὴ καταλαλεῖτε ἀλ-
Matt 7. 1. λήλων, ἀδελφοί· ὁ κατα-
Luc. 6. 37. λαλῶν ἀδελφοῦ, * καὶ" κρί-
Rom. 2. 1. 2 Cor. 4. 5. νων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, κα-
v. 12. Rom. 14. 4. ταλαλεῖ νόμου, καὶ κρίνει νό-
μον· εἰ δὲ νόμον κρίνεις,
* οὐκ" εἶ ποιητὴς νόμου,
ἀλλὰ κριτής.
12 Εἷς ἐστιν ὁ νομοθέτης
* ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀ-
πολέσαι· σὺ * τίς εἶ ὃς κρί-
νεις τὸν ἕτερον";
v. 13. 13 Ἄγε νῦν οἱ λέγοντες·
Prov. 27. 1. Σήμερον * ἢ" αὔριον * πο-
Luc. 12. 18. ρευσόμεθα" εἰς τήνδε τὴν
πόλιν, καὶ ποιήσομεν ἐκεῖ
ἐνιαυτὸν ἕνα, καὶ ἐμπορευ-
σόμεθα, καὶ κερδήσομεν.
v. 14. 14 Οἵτινες οὐκ ἐπίστασθε
Esa. 40. 6. * τὸ" τῆς αὔριον· ποία γὰρ
1 Cor. 7. 31. ἡ ζωὴ ὑμῶν; ἀτμὶς γάρ
Jac. 1. 20. ἐστιν ἡ πρὸς ὀλίγον φαινο-
1 Pet. 1. 24. μένη, ἔπειτα δὲ ἀφανιζο-
1 Joh. 2. μένη.
v. 15. 15 Ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς,
Act. 18. Ἐὰν ὁ Κύριος θελήσῃ, καὶ
21. 1 Cor. 4. * ζήσωμεν", καὶ ποιήσωμεν
19. Heb. 6. 3. τοῦτο ἢ ἐκεῖνο.
16 Νῦν δὲ * καυχᾶσθε"
v. 16. 1 Cor. 5. 6. ἐν ταῖς ἀλαζονείαις ὑμῶν·
πᾶσα καύχησις τοιαύτη
πονηρά ἐστιν.
17 Εἰδότι οὖν * καλὸν v. 17. Luc. 12.
ποιεῖν, καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρ- 47. Joh. 9. 41.
τία αὐτῷ ἐστιν. Rom. 1. 20, 21, 32. & 2. 17, 18, 23.

ΚΕΦ. ε΄. V.

1 ΑΓε νῦν οἱ πλούσιοι, v. 1. Prov. 11.
κλαύσατε ὀλολύζον- 28.
τες ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις Amos 6. 1.
ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις *. Luc. 6.
2 Ὁ πλοῦτος ὑμῶν * σέ- 24. 1 Tim. 6.
σηπε", καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν 9.
σητόβρωτα γέγονεν. v. 2. Matt 6.
3 Ὁ χρυσὸς ὑμῶν καὶ ὁ 19. 20.
ἄργυρος κατίωται, καὶ ὁ ἰὸς v. 3. Rom. 2.
αὐτῶν εἰς μαρτύριον ὑμῖν 5.
ἔσται, καὶ φάγεται τὰς σάρκας
ὑμῶν * ὡς πῦρ· ἐθησαυρί-
σατε * ἐν ἐσχάταις ἡμέ-
ραις.
4 Ἰδοὺ, ὁ μισθὸς τῶν ἐρ- v. 4. Lev. 19.
γατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς 13.
χώρας ὑμῶν, * ὁ ἀπεστερη- Deut. 24. 14.
μένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει· καὶ Iod 24. 10, 11.
* αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων" εἰς
τὰ ὦτα Κυρίου σαβαὼθ εἰσε-
ληλύθασιν.
5 Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς v. 5. Iob. 21. 13. Luc. 16. 19, 25.

v. 11. ἢ *A.* R. 2. S. 3. *ib.* οὐκέτι N. 1. S. 2. *v.* 12. † καὶ κριτὴς *A.* L. N. 1. R. 4. S. 3. *ib.* δὲ τίς εἶ ὁ κρίνων τὸν πλησίον *A.* S. 3. *sic* πλησίον *pro* ἕτερον R. 2. V. *&* *post* ἕτερον † ὅτι οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἐν Θεῷ τὰ διαβήματα ἀνθρώπων κατευθύνεται N. 1. *v.* 13. καὶ R. 2. S. 2. V. *ib.* πορευσώμεθα, *sic* ποιήσ. ἐμπορ. κερδήσ. *per* ω *A.* P. 2. *v.* 14. τὰ *A.* *v.* 15. ζήσ. *&* ποιήσ. *per* ο *A.* *v.* 16. κατακαυχᾶσθε S. 1. *v.* 17. † τὸ *Cu.* *v.* 1. † ὑμῖν *Cu.* *v.* 2. σέσηπται P. 1. *v.* 3. † ὁ ἰὸς *A.* *&* *not. distinc. post* πῦρ *retrahitur ad* ὑμῶν *Cp.* L. N. 1. S. 1. *ib.* † ὑμῖν ὀργὴν V. *v.* 4. — R. 8. *ib.* ἡ βοὴ αὐτῶν V.

γῆς, καὶ ἐσπαταλήσατε· ἐθρέ-
ψατε τὰς * καρδίας" ὑμῶν
ὡς ἐν * ἡμέρᾳ" σφαγῆς·
6 * Κατεδικάσατε", ἐ-
φονεύσατε τὸν δίκαιον· οὐκ
* ἀντιτάσσεται" ὑμῖν.
v. 7. Deut. 11. 14. 7 Μακροθυμήσατε οὖν,
ἀδελφοί *, ἕως τῆς παρου-
σίας τοῦ Κυρίου. ἰδοὺ, ὁ * γε-
ωργὸς" ἐκδέχεται τὸν τίμιον
καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν
ἐπ' * αὐτῷ", ἕως ἂν λάβῃ
* ὑετὸν" πρόϊμον καὶ ὄψι-
μον.
8 Μακροθυμήσατε * καὶ
ὑμεῖς, στηρίξατε τὰς καρδί-
ας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ
Κυρίου ἤγγικε.
v. 9. Matt. 24. 33. 9 Μὴ στενάζετε κατ' ἀλ-
λήλων, * ἀδελφοί", ἵνα μὴ
* κατακριθῆτε"· ἰδοὺ, * κρι-
τὴς πρὸ τῶν θυρῶν ἕστη-
κεν.
v. 10. Matt. 5. 12. 10 Ὑπόδειγμα λάβετε
* τῆς κακοπαθείας, ἀδελφοί
μου, καὶ τῆς μακροθυμίας",
* τοὺς προφήτας οἳ ἐλάλη-
σαν * τῷ ὀνόματι Κυρίου.
v. 11. Num. 14. 18. Job. 1. 21, 22. & 42. 10. Psal. 103. 8. Matt. 5. 11. 11 Ἰδοὺ, μακαρίζομεν
τοὺς * ὑπομένοντας". τὴν ὑ-
πομονὴν Ἰὼβ ἠκούσατε, καὶ τὸ
τέλος Κυρίου εἴδετε, ὅτι
* πολύσπλαγχνός" ἐστιν * ὁ
Κύριος" καὶ οἰκτίρμων.
12 Πρὸ πάντων δὲ, ἀ- v. 12. Matt. 5. 34. &c. 2 Cor. 1. 17, 18.
δελφοί μου, μὴ ὀμνύετε μή-
τε τὸν οὐρανὸν, μήτε τὴν γῆν,
μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον· ἤτω
δὲ * ὑμῶν τὸ ναὶ, ναὶ, καὶ τὸ
οὔ, οὔ· ἵνα μὴ * ὑπὸ κρίσιν"
πέσητε.
13 Κακοπαθεῖ τις ἐν ὑ- v. 13. Eph. 5. 19. Col 3. 16.
μῖν; προσευχέσθω· εὐθυμεῖ
τις; ψαλλέτω.
14 Ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; v. 14. Marc. 6. 13 & 16. 18.
προσκαλεσάσθω τοὺς πρε-
σβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ
προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐ-
τὸν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐ-
λαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυ-
ρίου.
15 Καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως
σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ
αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρ-
τίας ᾖ πεποιηκὼς, * ἀφεθή-
σεται" αὐτῷ.
16 Ἐξομολογεῖσθε * ἀλ-
λήλοις * τὰ παραπτώμα-
τα", καὶ * εὔχεσθε" ὑπὲρ
ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. πολὺ

v. 5. σάρκας R. 1. *ib.* ἡμέραις *A.* & — ὡς *A.* R. 1. v. 6. ἠγάπετε V. *ib.* ἀντετάξατο V. ἀντιτασσόμενον S. 1. v. 7. † μου S. 1. *ib.* — N. 1. *ib.* αὐτὸν P. 2. *ib.* — S. 1. V. v. 8. † οὖν *Cu.* v. 9. — N. 2. *ib.* κριθῆτε *A.* S. *om.* *ib.* † ὁ P. 2. v. 10. ἀδελφοὶ τοῦ κακοεξόδου, καὶ τῆς μακροθυμίας, καὶ τῆς κακοπαθείας, καὶ τῆς ὑπομονῆς V. *ib.* † ἔχετε & — λάβετε *A.* *ib.* † ἐπὶ P. 1. ἐν R. 5. v. 11. ὑπομείναντας P. 1. *ib.* πολυεύσπλαγχνος *Cp.* L. N. 1. S. 1. *ib.* — N. 1. P. 2. v. 12. † ὁ λόγος S. 1. *ib* εἰς ὑπόκρισιν S. 1. V. v. 15. ἀφεθήσονται R 1. S. 1. V. v. 16. † οὖν N. 1. S. 1. *ib.* τὰς ἁμαρτίας *A.* *ib.* προσεύχ. *A.*

ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργου-
μένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁ-
μοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ
προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι *.
καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς
ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ.
18 Καὶ πάλιν προσηύ-
ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔ-
δωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν
καρπὸν αὐτῆς.

v. 17. 1 Reg. 17. 1. & 18. 42, 45. Luc. 4. 25. Act. 14. 15. v. 18. 1 Reg. 18. 4, &c.

19 Ἀδελφοί *, ἐάν τις ἐν
ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ * τῆς ἀ-
ληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις
αὐτόν,
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐ-
πιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ
πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει
ψυχὴν * ἐκ θανάτου, καὶ
* καλύψει" πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν.

v. 19. Matt. 18. 15. v. 20. Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟ-ΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

1 ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐκλεκτοῖς παρεπι-
δήμοις διασπορᾶς Πόντου,
Γαλατίας, Καππαδοκίας,
Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας·
2 Κατὰ * πρόγνωσιν"
Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ
Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν
καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ
Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ

v. 1. 1 Joh. 7. 35. Act. 8. 1, 4. Jac. 1. 1. v. 2. Rom. 1. 7. & 8. 29. 1 Cor. 1. 3. Gal. 1. 3. Eph. 1. 2. Heb. 12. 24. 2 Pet 1. 2. Jud. v. 2. v. 3. Joh. 3. 3, 5. Rom 6. 23. 1 Cor. 15. 20. 2 Cor. 1. 3.

πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ κατὰ * τὸ πολὺ"
αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡ-
μᾶς εἰς ἐλπίδα * ζῶσαν" δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ
νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν ἄ-
φθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀ-
μάραντον, τετηρημένην ἐν οὐ-
ρανοῖς εἰς * ἡμᾶς".
5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς
σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκα-

v. 4. Col. 1 5. 2 Tim. 1. 12.

v. 17. † ὑετὸν S. 3. v. 19. † μου A. R. 2. S. 3. ib. † τῆς ὁδοῦ N. 1. S. 2. v. 20. † αὐτοῦ A. R. 2. S. 3. ib. καλύπτει V.

v. 2. πρόθεσιν S. 1. v. 3. μέγα V. ib. ζωῆς S. 1. v. 4. ὑμᾶς A.

λυφθῆναι

λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

6 Ἐν ᾧ * ἀγαλλιᾶσθε", ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον ἐστὶ) * λυπηθέντες" ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·

7 Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὃν οὐκ * εἰδότες" ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες *, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ·

9 Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν *.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες·

11 Ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, * προμαρτυρόμενον" τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

12 Οἷς ἀπεκαλύφθη * ὅτι" οὐχ ἑαυτοῖς, * ἡμῖν" δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς * ἐν" Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς * ἃ" ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·

15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε.

16 Διότι γέγραπται· Ἅγιοι * γένεσθε", ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου·

19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ·

v. 6. Rom 5. 3. 2 Cor. 4. 17. Heb. 10. 37. Jac 1. 2. 1 Pet. 5. 10.
v. 7. Prov 17. 3. Esa. 48. 10. 1 Cor 3. 13. Jac. 1. 3. 1 Pet 4. 12.
v. 8. Joh 20. 19. 2 Cor. 5. 7. Heb 11. 1, 27. 1 Joh. 4. 20.
v. 10. Gen. 49. 10. Dan. 2. 44. & 9. 24. Agg. 2. 8. Zach. 6. 12. Matt. 13. 17. Luc. 10. 24.
v. 11. Psal. 22. 7. Esa. 53. 3, &c. Dan 9. 24. Luc. 24. 26. 2 Pet. 1. 21.
v. 12. Dan. 12. 9, 13. Act. 2. 4. Eph. 3. 10. Heb 11. 13, 39.
v. 13. Luc. 12. 35 & 21. 34. Rom. 13. 13. Eph. 6. 14. 1 Thess. 5. 6.
v. 14. Act. 17. 30.
v. 15. Lev. 11. 44. & 19. 2. & 20. 7. Luc 1. 74, 75. 2 Cor. 7. 1.
v. 16. Lev. 11. 44. & 19. 2 & 20. 7.
v. 17. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Iob 34. 19. Act. 10. 34, 35. Rom. 2. 11. 2 Cor. 5. 6. & 7. 1. Eph. 6. 9. Gal. 2. 6. Col. 3. 25. Phil. 2. 12. Heb. 11. 13.
v. 18. 1 Cor. 6. 20. & 7. 23.
v. 19. Ioh. 1. 29, 36. Act. 20. 28. 1 Cor 5. 7. Heb. 9. 12, 14. 1 Ioh. 1. 7. Apoc. 1. 5. & 5. 9.

v. 6. ἀγαλλιάσεσθε V. *ib.* λυπηθέντας L. N. 1. S. 2. λυπεῖσθαι V. *v.* 8. ἰδόντες S. 1. *ib.* πιστεύετε V. *v.* 9. † ὑμῶν V. *v.* 11. προμαρτυρούμενον *A.* *v.* 12. — *Cu.* *ib.* ὑμῖν M. N. 2. S. 4. V. *ib.* — *A.* R. 2. *ib.* ὂν V. *v.* 16. ἔσεσθε *A.* N. 1. R. 1. S. 1. V.

ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργου-
μένη.
17 Ἠλίας ἄνθρωπος ἦν ὁ-
v. 17. 1 Reg. 17. 1. & 18. 42, 45. Luc. 4. 25. Act. 14. 15. μοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ προσευχῇ
προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι*·
καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς
ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἕξ·
18 Καὶ πάλιν προσηύ-
v. 18. 1 Reg. 18. 4, &c. ξατο, καὶ ὁ οὐρανὸς ὑετὸν ἔ-
δωκε, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησε τὸν
καρπὸν αὐτῆς.

19 Ἀδελφοί*, ἐάν τις ἐν v. 19: Matt. 18. 15.
ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ * τῆς ἀ-
ληθείας, καὶ ἐπιστρέψῃ τις
αὐτόν,
20 Γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐ- v. 20. Prov. 10. 12. 1 Pet. 4. 8.
πιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ
πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ, σώσει
ψυχὴν * ἐκ θανάτου, καὶ
* καλύψει" πλῆθος ἁμαρ-
τιῶν.

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. 1 Joh. 7. 35. Act. 8. 1, 4. Jac. 1. 1. 1 ΠΕΤΡΟΣ ἀπόστο-
λος Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἐκλεκτοῖς παρεπι-
δήμοις διασπορᾶς Πόντου,
v. 2. Rom. 1. 7. & 8. 29. 1 Cor. 1. 3. Gal. 1. 3. Eph. 1. 2. Heb. 12. 24. 2 Pet 1. 2. Jud. v. 2. Γαλατίας, Καππαδοκίας,
Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας·
2 Κατὰ * πρόγνωσιν"
Θεοῦ πατρὸς ἐν ἁγιασμῷ
Πνεύματος, εἰς ὑπακοὴν
καὶ ῥαντισμὸν αἵματος Ἰησοῦ
v. 3. Joh. 3. 3, 5. Rom 6. 23. 1 Cor. 15. 20. 2 Cor. 1. 3. Χριστοῦ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
πληθυνθείη.
3 Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ
πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ, ὁ κατὰ * τὸ πολὺ"
αὐτοῦ ἔλεος ἀναγεννήσας ἡ-
μᾶς εἰς ἐλπίδα * ζῶσαν" δι'
ἀναστάσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκ
νεκρῶν,
4 Εἰς κληρονομίαν ἄ- v. 4.
φθαρτον καὶ ἀμίαντον καὶ ἀ- Col. 1. 5.
μάραντον, τετηρημένην ἐν οὐ- 2 Tim. 1. 12.
ρανοῖς εἰς * ἡμᾶς".
5 Τοὺς ἐν δυνάμει Θεοῦ
φρουρουμένους διὰ πίστεως, εἰς
σωτηρίαν ἑτοίμην ἀποκα-

v. 17. † ὑετὸν s. 3. v. 19. † μου A. R. 2. s. 3. ib. † τῆς ὁδοῦ N. 1. s. 2. v. 20. † αὐτοῦ A. R. 2. s. 3. ib. καλύπτει V.

v. 2. πρόθεσιν s. 1. v. 3. μέγα V. ib. ζωῆς s. 1. v. 4. ὑμᾶς A.

λυφθῆναι

λυφθῆναι ἐν καιρῷ ἐσχάτῳ.

6 Ἐν ᾧ * ἀγαλλιᾶσθε", ὀλίγον ἄρτι (εἰ δέον ἐστὶ) * λυπηθέντες" ἐν ποικίλοις πειρασμοῖς·

7 Ἵνα τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως πολὺ τιμιώτερον χρυσίου, τοῦ ἀπολλυμένου, διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εὑρεθῇ εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν, ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

8 Ὃν οὐκ * εἰδότες" ἀγαπᾶτε, εἰς ὃν ἄρτι μὴ ὁρῶντες *, πιστεύοντες δὲ, ἀγαλλιᾶσθε χαρᾷ ἀνεκλαλήτῳ καὶ δεδοξασμένῃ·

9 Κομιζόμενοι τὸ τέλος τῆς πίστεως ὑμῶν, σωτηρίαν ψυχῶν *.

10 Περὶ ἧς σωτηρίας ἐξεζήτησαν καὶ ἐξηρεύνησαν προφῆται οἱ περὶ τῆς εἰς ὑμᾶς χάριτος προφητεύσαντες·

11 Ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ, * προμαρτυρόμενον" τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας·

12 Οἷς ἀπεκαλύφθη * ὅτι" οὐχ ἑαυτοῖς, * ἡμῖν" δὲ διηκόνουν αὐτὰ, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισαμένων ὑμᾶς * ἐν" Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ' οὐρανοῦ, εἰς * ἃ" ἐπιθυμοῦσιν ἄγγελοι παρακύψαι.

13 Διὸ ἀναζωσάμενοι τὰς ὀσφύας τῆς διανοίας ὑμῶν, νήφοντες, τελείως ἐλπίσατε ἐπὶ τὴν φερομένην ὑμῖν χάριν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

14 Ὡς τέκνα ὑπακοῆς, μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνοίᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις·

15 Ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον, καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε.

16 Διότι γέγραπται· Ἅγιοι * γένεσθε", ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι.

17 Καὶ εἰ πατέρα ἐπικαλεῖσθε τὸν ἀπροσωπολήπτως κρίνοντα κατὰ τὸ ἑκάστου ἔργον, ἐν φόβῳ τὸν τῆς παροικίας ὑμῶν χρόνον ἀναστράφητε·

18 Εἰδότες ὅτι οὐ φθαρτοῖς, ἀργυρίῳ ἢ χρυσίῳ ἐλυτρώθητε ἐκ τῆς ματαίας ὑμῶν ἀναστροφῆς πατροπαραδότου·

19 Ἀλλὰ τιμίῳ αἵματι ὡς ἀμνοῦ ἀμώμου καὶ ἀσπίλου Χριστοῦ·

v. 6. Rom 5. 3. 2 Cor. 4. 17. Heb. 10. 37. Jac 1. 2. 1 Pet. 5. 10. v. 7. Prov 17 3. Esa. 48. 10. 1 Cor 3. 13. Jac. 1. 3. 1 Pet 4. 12. v. 8. Joh 20. 19. 2 Cor. 5. 7. Heb 11 1. 27. 1 Joh. 4. 20. v. 10. Gen. 49. 10. Dan. 2. 44. & 9. 24. Agg. 2. 8. Zach. 6. 12. Matt. 13. 17. Luc. 10. 24. v. 11. Psal. 22. 7. Esa. 53. 3, &c. Dan 9. 24. Luc. 24 26. 2 Pet. 1. 21. v. 12. Dan. 12. 9, 13. Act. 2. 4 Eph. 3. 10. Heb 11. 13, 39.

v. 13. Luc. 12. 35 & 21. 34. Rom. 13. 13. Eph. 6. 14. 1 Thess. 5. 6. v. 14. Act. 17. 30. v. 15. Lev. 11. 44. & 1. 2. &20. 7. Luc 1. 74, 75. 2 Cor. 7. 1. v. 16. Lev. 11. 44. & 19. 2 &20. 7. v. 17. Deut. 10. 17. 2 Par. 19. 7. Iob 34. 19. Act. 10. 24, 35. Rom. 2. 10, 11. 2 Cor. 5. 6. & 7. 1. Eph. 6. 9. Gal. 2. 6. Col. 3. 25. Phil. 2. 12. Heb. 11. 13. v. 18. 1 Cor. 6. 20. & 7. 23. v. 19. Ioh. 1. 29, 36. Act. 20. 28. 1 Cor 5. 7. Heb. 9. 12, 14. 1 Ioh. 1. 7. Apoc. 1. 5. & 5. 9.

v. 6. ἀγαλλιάσασθε V. *ib.* λυπηθέντας L. N. 1. S. 2. λυπηθῆναι V. v. 8. ἰδόντες S. 1. *ib.* πιστεύετε V. v. 9. † ὑμῶν V. v. 11. προμαρτυρόμενον *A.* v. 12. — *Cu.* *ib.* ὑμῖν M. N. 2. S. 4. V. *ib.* — *A.* R. 2. *ib.* ἐν V. v. 16. ἔσεσθε *A.* N. 1. R. 1. S. 1. V.

20 Προ-

v. 20. Act. 2. 24. Rom. 3. 25. & 16. 25. Eph. 1. 9. & 3. 9. Gal. 4. 4. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. [illegible] Tit. 1. 2. Heb. 1. 2. Apoc. 13. 8. v. 21. Act. 2. 33. Phil. 2. 9. v. 22. Act. 15. 9. Rom. 12. 10. Eph. 4. 3. 1 Tim. 1. 5. Heb. 13. 1. 1 Pet. 2. 17. v. 23. Joh. 1. 13. & 3. 3, 5. Iac. 1. 18. 1 Joh. 3. 9. v. 24. Psal. 102. 22, & 103. 15. Eccl. 14. 18. Esa. 40. 6. 1 Cor. 7. 31. Iac. 1. 10. & 4. 14. 1 Ioh. 2. 17.

20 Προεγνωσμένου μὲν πρὸ καταβολῆς κόσμου, φανερωθέντος δὲ ἐπ' * ἐσχάτων " τῶν χρόνων δι' * ὑμᾶς ",

21 Τοὺς δι' αὐτοῦ * πιστεύοντας " εἰς Θεὸν τὸν ἐγείραντα αὐτὸν ἐκ νεκρῶν, καὶ δόξαν αὐτῷ δόντα, ὥστε τὴν πίστιν ὑμῶν καὶ ἐλπίδα εἶναι εἰς Θεόν.

22 Τὰς ψυχὰς ὑμῶν * ἡγνικότες " ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς * ἀληθείας " * διὰ Πνεύματος ", εἰς φιλαδελφίαν * ἀνυπόκριτον ", ἐκ * καθαρᾶς " καρδίας ἀλλήλους ἀγαπήσατε ἐκτενῶς·

23 Ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος * Θεοῦ " καὶ μένοντος * εἰς τὸν αἰῶνα ".

24 Διότι πᾶσα σὰρξ ὡς χόρτος, καὶ πᾶσα δόξα * ἀνθρώπου " ὡς * ἄνθος χόρτου ". ἐξηράνθη ὁ χόρτος, καὶ τὸ ἄνθος * αὐτοῦ " ἐξέπεσε·

25 Τὸ δὲ ῥῆμα Κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα· τοῦτο δέ ἐστι * τὸ ῥῆμα τὸ " εὐαγγελισθὲν εἰς ὑμᾶς.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Matt. 18. 3. Rom. 6. 4. 1 Cor. 14. 20. Eph. 4. 22, 25. Col. 3. 8. Heb. 12. 1. v. 3. Psal. 34. 9. v. 4. Psal. 118. 22. Eph. 2. 20. v. 5. Esa. 61. 6. & 66. 21. Hose. 14. 2. Mal. 1. 11. Rom. 12. 1. Eph. 2. 21, 22. Phil. 4. 18. Heb. 3. 6. & 12. 28. & 13. 15. Apoc. 1. 6. & 5. 10. v. 6. Esai. 28. 16. Rom. 9. 33. v. 7. Psal. 118. 22. Esa. 8. 14. Matt. 21. 42. Luc. 2. 34. Act. 4. 11. Rom. 9. 33.

1 Ἀποθέμενοι οὖν πᾶσαν κακίαν καὶ πάντα δόλον καὶ ὑποκρίσεις καὶ φθόνους καὶ * πάσας " καταλαλιάς,

2 Ὡς ἀρτιγέννητα βρέφη, * τὸ λογικὸν ἄδολον " γάλα ἐπιποθήσατε, ἵνα ἐν αὐτῷ αὐξηθῆτε *·

3 Εἴπερ ἐγεύσασθε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος·

4 Πρὸς ὃν προσερχόμενοι, λίθον ζῶντα, ὑπὸ ἀνθρώπων μὲν ἀποδεδοκιμασμένον, παρὰ δὲ Θεῷ ἐκλεκτόν, ἔντιμον·

5 Καὶ αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες * οἰκοδομεῖσθε ", οἶκος πνευματικός, * ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας, εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6 * Διὸ καὶ " περιέχει * ἐν τῇ γραφῇ "· Ἰδοὺ τίθημι ἐν Σιὼν λίθον ἀκρογωνιαῖον, ἐκλεκτόν, ἔντιμον· καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ καταισχυνθῇ.

7 Ὑμῖν οὖν ἡ τιμὴ τοῖς πιστεύουσιν· ἀπειθοῦσι δέ,

v. 20. ἐσχάτου *A.* N. 1. *ib.* ἡμᾶς *A.* v. 21. πιστοὺς *A.* S. 1. V. v. 22. ἁγνίζοντες V. *ib.* ἀγάπης V. *ib.* — *A.* R. 2. V. *ib.* — V. *ib.* — *A.* v. 23. — N 1. *ib.* — *A.* v 24. αὐτῆς *A.* N. 1. R. 2. S. 1. V. *ib.* χόρτος L. *ib.* — *A.* v. 25. — *A.* v. 1. — *A* v. 2. λογικοὶ καὶ ἄδολοι V. *ib.* † εἰς σωτηρίαν *A* L. N. 2. R. 7. S. 4. V. v. 5. ἐνοικοδ. *A.* ἐποικοδ. L. N. 1. *ib.* † εἰς *A.* N. 1. R. 5. S. 2. v. 6. διότι *A.* L. M. N. 2. R. 5. *W.* *ib.* ἡ γραφὴ R. 5. V

* λίθον "

* λίθον" ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ
οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη
εἰς κεφαλὴν γωνίας, καὶ λί-
θος προσκόμματος, καὶ
πέτρα σκανδάλου·
8 * Οἳ" προσκόπτουσι
τῷ * λόγῳ", ἀπειθοῦντες, εἰς
ὃ καὶ ἐτέθησαν.
9 Ὑμεῖς δὲ, γένος ἐκ-
λεκτὸν, βασίλειον ἱεράτευ-
μα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς
* εἰς περιποίησιν"· ὅπως τὰς
ἀρετὰς * ἐξαγγείλητε" τοῦ ἐκ
σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς
τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς.
10 Οἵ ποτε οὐ λαὸς, νῦν
δὲ λαὸς Θεοῦ· οἱ οὐκ ἠλεη-
μένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες.
11 * Ἀγαπητοί", παρα-
καλῶ * ὡς παροίκους καὶ
παρεπιδήμους, ἀπέχεσθαι * τῶν
σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν, αἵτινες
στρατεύονται κατὰ τῆς ψυ-
χῆς·
12 Τὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν
ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἔχοντες καλήν·
ἵνα ἐν ᾧ καταλαλοῦσιν ὑμῶν
ὡς κακοποιῶν, ἐκ τῶν κα-
λῶν ἔργων ἐποπτεύσαντες,
δοξάσωσι τὸν Θεὸν ἐν ἡμέρᾳ
ἐπισκοπῆς.
13 Ὑποτάγητε * οὖν"
πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει διὰ

v. 9. Exod. 19. 5, 6. Deut. 7. 6 & 14. 2. & 26. 18. Eph. 1. 14. & 5. 8. Col. 1. 13. Apoc. 1. 9. & 5. 10.
v. 10. Ose. 1. 10. & 2. 23. Rom. 9. 25.
v. 11. 1 Chr. 29. 15. Psal. 39. 13. & 119. 19. Rom. 13. 14. Gal. 5. 16, 24. Heb. 11. 13. Iac. 4. 1. 1 Pet. 1. 17.
v. 12. Matt. 5. 16. Luc. 1. 68. & 19. 44. Rom. 12. 17. 2 Cor. 8. 21. Phil. 2. 15. Tit. 2. 8. 1 Pet. 3. 16.
v. 13. Rom. 13. 1. Tit. 3. 1.

τὸν Κύριον· εἴτε βασιλεῖ, ὡς
ὑπερέχοντι·
14 Εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι'
αὐτοῦ πεμπομένοις εἰς ἐκδί-
κησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον
δὲ ἀγαθοποιῶν·
15 Ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλη-
μα τοῦ Θεοῦ, ἀγαθοποιοῦντας
* φιμοῦν τὴν * τῶν ἀφρόνων"
ἀνθρώπων ἀγνωσίαν·
16 Ὡς ἐλεύθεροι, καὶ μὴ
ὡς ἐπικάλυμμα ἔχοντες τῆς
κακίας τὴν ἐλευθερίαν, ἀλλ'
ὡς δοῦλοι Θεοῦ.
17 Πάντας τιμήσατε· τὴν
ἀδελφότητα * ἀγαπᾶτε"·
τὸν Θεὸν φοβεῖσθε· τὸν βασι-
λέα τιμᾶτε.
18 Οἱ οἰκέται, ὑπο-
τασσόμενοι ἐν παντὶ φόβῳ
τοῖς δεσπόταις, οὐ μόνον τοῖς
ἀγαθοῖς καὶ ἐπιεικέσιν, ἀλλὰ
καὶ τοῖς σκολιοῖς.
19 Τοῦτο γὰρ χάρις *, εἰ
διὰ συνείδησιν * Θεοῦ" ὑπο-
φέρει τις λύπας, πάσχων ἀ-
δίκως.
20 * Ποῖον γὰρ κλέος",
εἰ ἁμαρτάνοντες καὶ * κολα-
φιζόμενοι ὑπομενεῖτε"; ἀλλ'
εἰ ἀγαθοποιοῦντες καὶ πάσχον-
τες ὑπομενεῖτε, * τοῦτο"
χάρις παρὰ Θεῷ.

v. 14. Rom. 13. 3, 4.
v. 15. Tit. 2. 8.
v. 16. Ioh. 8. 32. Rom. 6. 18. 1 Cor. 7. 22. Gal. 5. 1, 13. 2 Pet. 2. 19.
v. 17. Matt. 22. 21. Rom. 12. 10. Eph. 4. 3. Phil. 2. 3. Heb. 13. 1. 1 Pet. 1. 22. & 5. 5. 2 Pet. 1. 7.
v. 18. Eph. 6. 5. Col. 3. 22. 1 Tim. 6. 1. Tit. 2. 9.
v. 19. Matt. 5. 10. 2 Cor. 7. 10.
v. 20. 1 Pet. 3. 14. & 4. 14, 15.

v. 7. λίθος *A.* S. 1. V. v. 8. ὅσοι N. 1. *ib* λίθῳ N. 1. v. 9. τῆς περιποιήσεως V. *ib.* ἐξαγγέλλητε R. 2. v. 11. ἀδελφοὶ S. 1. *ib.* † ὑμᾶς *bis* V. v. 13. — *A.* v. 15. † ὑμᾶς S. 1. *ib.* — L. v. 17. ἀγαπήσατε R. 8. v. 19. † τῷ Θεῷ *A.* S. 1. παρὰ τῷ Θεῷ N. 1. R. 1. S. 1. Θεοῦ S. 1. *ib.* ἀγαθὴν R. 1. N. 1. v. 20. ποία γὰρ χάρις V. *ib.* κολαζόμενοι ὑπομένετε S. 2. *ib.* μακροθύμως, αὐτὴ ἡ V.

v. 21. Matt. 16. 24. Joh. 13. 15. 1 Thess. 3. 3. Phil. 2. 5. 1 Pet. 3. 17, 18. 1 Joh. 2. 6.

21 Εἰς τοῦτο γὰρ * ἐκλήθητε, ὅτι καὶ Χριστὸς * ἔπαθεν " ὑπὲρ ὑμῶν, ὑμῖν " ὑπολιμπάνων ὑπογραμμὸν, ἵνα ἐπακολουθήσητε τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ·

v. 22. Esa 53 9. 2 Cor. 5. 21. 1 Joh. 3. 5.

22 Ὃς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, οὐδὲ εὑρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ·

v. 23. Matt. 27. 39. Joh. 8. 48, 49

23 Ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει· παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι * δικαίως·

v. 24. Esa. 53. 4, 5. Matt. 8. 17. Rom 6. 2, 11. & 7. 6.

24 Ὃς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον· ἵνα ταῖς ἁμαρτίαις * ἀπογενόμενοι, τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὗ τῷ μώλωπι * αὐτοῦ " ἰάθητε.

v. 25. Esa. 53. 6. Ezec. 34. 6. 23. & 37. 24. Luc. 15. 4. Joh. 10. 11. Heb. 13. 20.

25 Ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα * πλανώμενα "· ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. Gen. 3. 16. 1 Cor. 7. 16. & 14. 34. Eph. 5. 22. Col 3. 18. Tit. 2. 5.

1 ΟΜοίως αἱ γυναῖκες, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τινες ἀπειθοῦσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου κερδηθήσωνται·

2 Ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ * ἁγνὴν " ἀναστροφὴν ὑμῶν.

v. 3. Esa 3 18. 1 Tim. 2. 9. Tit. 2. 3.

3 Ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἔξωθεν * ἐμπλοκῆς " τριχῶν, καὶ * περιθέσεως " χρυσίων, ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος·

v. 4. Psal. 45. 14. Rom 2. 29 & 7. 22. 2 Cor. 4. 16.

4 Ἀλλ' ὁ κρυπτὸς τῆς καρδίας ἄνθρωπος, ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέος καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὅ ἐστιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελές.

5 Οὕτω γάρ ποτε καὶ αἱ ἅγιαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι * ἐπὶ τὸν " Θεὸν, ἐκόσμουν ἑαυτὰς, ὑποτασσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν·

v. 6. Gen. 18. 12.

6 Ὡς Σάῤῥα * ὑπήκουσε " τῷ Ἀβραὰμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα, ἧς ἐγενήθητε τέκνα, ἀγαθοποιοῦσαι, καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν.

v. 7. 1 Cor. 7. 3. & 11. 23. Eph 2. 25, &c. Col. 3. 19.

7 Οἱ ἄνδρες ὁμοίως, συνοικοῦντες κατὰ γνῶσιν, ὡς ἀσθενεστέρῳ σκεύει τῷ γυναικείῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ * συγκληρονόμοι " * χάριτος * ζωῆς ", εἰς τὸ μὴ * ἐκκόπτεσθαι " τὰς προσευχὰς ὑμῶν.

v. 21. † καὶ R. 5. *ib.* ἐπέθανεν N. 1. S. 2. & περὶ *pro* ὑπὲρ *A. ib.* ἡμῶν, ἡμῖν *Cu.* v. 23. † ἑαυτὸν V. v. 24. † ἡμῶν *A. ib.* — N. 2. R. 2. S. 2. v. 25. πλανώμενοι *A.* v. 2. ἁγίαν V. v. 3. ἐμπλοκὴ V. ἐκ πλοκῆς *Cu. ib.* περιθέσεις V. v. 5. εἰς *A.* v. 6. ὑπήκουε R. 1. v. 7. συγκληρονόμοι S. 2. V. *ib* † ποικίλης *A. sic* S. 2. *sed post* χάριτος *ib.* ζώσης *Cp.* L. N. 1. *ib.* ἐγκόπτεσθαι *Cp.* L. N. 1. R. 5. S. 4. V.

v. 8. Rom 12. 16. & 15. 5. 1 Cor. 1. 10. Phil. 2. 2. & 3. 16.

8 * Τὸ δὲ τέλος", πάντες ὁμόφρονες, συμπαθεῖς, φιλάδελφοι, εὔσπλαγχνοι, φιλόφρονες".

v. 9. Lev. 19. 18. Prov. 17. 13. & 20. 22. & 24. 29. Matt. 5. 39. & 25. 34. Rom. 12. 17. 1 Cor. 6. 7. 1 Thess. 5. 15. 1 Tim 4. 8.

9 Μὴ ἀποδιδόντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ, ἢ λοιδορίαν ἀντὶ λοιδορίας· τοὐναντίον δὲ, εὐλογοῦντες· * εἰδότες" ὅτι εἰς τοῦτο * ἐκλήθητε", ἵνα * εὐλογίαν" κληρονομήσητε.

v. 10. Psal. 34. 13, &c. Jac. 1. 26.

10 Ὁ γὰρ θέλων ζωὴν ἀγαπᾶν, καὶ ἰδεῖν ἡμέρας ἀγαθὰς, παυσάτω τὴν γλῶσσαν * αὐτοῦ " ἀπὸ κακοῦ, καὶ χείλη * αὐτοῦ " τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον.

v. 11. Psal. 37. 27. Esa. 1 16. 3 Joh. v. 11.

11 Ἐκκλινάτω * ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποιησάτω ἀγαθόν· ζητησάτω εἰρήνην, καὶ διωξάτω αὐτήν.

12 Ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους, καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν· πρόσωπον δὲ * Κυρίου " ἐπὶ ποιοῦντας κακά *.

v. 14. Esa. 8. 12, 13. Jer. 1. 8. Matt 5. 10. & 10. 28. 1 Pet. 2. 20. & 4. 14.

13 Καὶ τίς ὁ κακώσων ὑμᾶς, ἐὰν τοῦ ἀγαθοῦ * μιμηταὶ " γένησθε;

14 * Ἀλλ' εἰ " καὶ πάσχοιτε διὰ δικαιοσύνην, μακάριοι· τὸν δὲ φόβον αὐτῶν μὴ φοβηθῆτε, μηδὲ ταραχθῆτε.

15 Κύριον δὲ τὸν * Θεὸν" ἁγιάσατε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν. ἕτοιμοι δὲ ἀεὶ πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ * αἰτοῦντι " ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος, * μετὰ πρᾳύτητος καὶ φόβου· — v. 5. Job 1 21. Psal. 119. 46. Actor. 4. 8.

16 Συνείδησιν ἔχοντες * ἀγαθήν "· ἵνα ἐν ᾧ καταλαλῶσιν ὑμῶν * ὡς κακοποιῶν ", καταισχυνθῶσιν οἱ ἐπηρεάζοντες ὑμῶν * τὴν ἀγαθὴν ἐν Χριστῷ ἀναστροφήν ". — v. 16. Tit. 2. 8. 1 Pet. 2. 12, 15, 19.

17 Κρεῖττον γὰρ ἀγαθοποιοῦντας, εἰ * θέλει " τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, πάσχειν, ἢ κακοποιοῦντας·

18 Ὅτι καὶ Χριστὸς ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν * ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· ἵνα ἡμᾶς προσαγάγῃ τῷ Θεῷ, * θανατωθεὶς " μὲν σαρκὶ, * ζωοποιηθεὶς " δὲ τῷ Πνεύματι· — v. 18. Rom 1. 4. & 5. 6. 2 Cor. 13. 4. Heb. 9. 15, 28.

19 Ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυ- — v. 19. Eph. 2. 17. 1 Pet 4. 6.

v. 8. ἐν τῇ πίστει δὲ *ib.* ταπεινόφρονες *A.* L. S. 4. φιλοταπεινόφρονες V. v. 9. — *A.* *ib.* ἐκληρώθητε S. 1. *ib.* εὐλογίας R. 1. v. 10. — *utrobiq.* *A.* v. 11. † δὲ *A.* v. 12. — N. 1. *ib.* † τοῦ ἐξολοθρεῦσαι αὐτοὺς ἐκ γῆς *Cu.* v. 13. ζηλωταί *A.* S. 2. V. v. 14. εἰ δὲ *A.* S. 2. v. 15. Χριστὸν *A.* S. 1. *ib.* ἀπαιτοῦντι *A.* & — ἀεὶ *A.* *ib.* † ἀλλὰ *A.* R. 1. S. 2. v. 16. ἁγνὴν S. 1. *ib.* — v. *ib.* τῇ ἀγαθῇ ἐν Χριστῷ ἀναστροφῇ R. 2. v. 17. θέλοι *A.* v. 18. † ὑμῶν S. 3. ὑπὲρ ὑμῶν *A.* N. 1. & ἀπέθανε *pro* ἔπαθε *A.* & — ἅπαξ *Cu.* *ib.* θανατωθέντας V.

λακῇ

λακῇ * πνεύμασι πορευθεὶς
ἐκήρυξεν,

v. 20. Gen. 6. 3, 5, 14. & 7. 7. & 8. 18. Matt. 24. 38. Luc. 17. 26. Rom 2. 4. 2 Pet. 2. 5.

20 Απειθήσασί ποτε, ὅτε
* ἅπαξ ἐξεδέχετο" ἡ τοῦ Θεοῦ
μακροθυμία ἐν ἡμέραις
Νῶε, κατασκευαζομένης κι-
βωτοῦ, εἰς ἣν * ὀλίγαι"
(τουτέστιν ὀκτὼ) ψυχαὶ διε-
σώθησαν δι᾽ ὕδατος.

v. 21. Eph. 5. 26.

21 * Ω καὶ ἡμᾶς ἀντίτυ-
πον νῦν σώζει" βάπτισμα,
(οὐ σαρκὸς ἀπόθεσις ῥύπου,
ἀλλὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς
ἐπερώτημα εἰς Θεὸν) δι᾽ ἀνα-
στάσεως Ιησοῦ Χριστοῦ,

v. 22. Psal. 110. 1. Rom. 8. 38. Eph. 1. 20. Col. 3. 1.

22 Ος ἐστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ
Θεοῦ *, πορευθεὶς εἰς οὐρα-
νὸν, ὑποταγέντων αὐτῷ ἀγ-
γέλων καὶ ἐξουσιῶν καὶ δυνά-
μεων.

ΚΕΦ. δ'. IV.

v. 1. Rom. 6. 8. Heb. 12. 1.

1 Χριστοῦ οὖν παθόντος * ὑ-
πὲρ ἡμῶν" σαρκὶ, καὶ
ὑμεῖς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ὁ-
πλίσασθε, ὅτι ὁ παθὼν ἐν
σαρκὶ, πέπαυται ἁμαρ-
τίας,

v. 2. Rom. 14. 7. 2 Cor. 5. 15. Eph. 4. 24. Gal. 2. 20. 1 Thess. 5. 10. Heb. 9. 14.

2 Εἰς τὸ μηκέτι ἀνθρώ-
πων ἐπιθυμίαις *, ἀλλὰ θε-
λήματι Θεοῦ τὸν ἐπίλοιπον
ἐν * σαρκὶ " βιῶσαι χρό-
νον.

v. 3. Eph. 4. 17.

3 Αρκετὸς γὰρ * ἡμῖν" ὁ
παρεληλυθὼς χρόνος * τοῦ
βίου τὸ * θέλημα" τῶν ἐθνῶν
κατεργάσασθαι, * πεπορευ-
μένους" ἐν ἀσελγείαις, * ἐ-
πιθυμίαις", οἰνοφλυγίαις,
κώμοις, πότοις, καὶ ἀθεμί-
τοις εἰδωλολατρείαις·

4 Εν ᾧ ξενίζονται, μὴ
συντρεχόντων ὑμῶν εἰς τὴν
αὐτὴν τῆς ἀσωτίας ἀνάχυσιν,
βλασφημοῦντες·

v. 5. Act. 10. 42. 1 Cor 15. 51, 52.

5 Οἳ ἀποδώσουσι λόγον
τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι
ζῶντας καὶ νεκρούς·

v. 6. Joh. 5. 25. 1 Pet 3. 19.

6 Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ νεκροῖς
εὐηγγελίσθη, ἵνα κριθῶσιν
μὲν κατὰ * ἀνθρώπους" σαρκὶ,
ζῶσι δὲ κατὰ Θεὸν πνεύ-
ματι.

v. 7. Matt. 26. 41. Luc. 21. 34. &c. Rom. 13. 12. Phil. 4. 5. Col 4. 2. 1 Pet. 5. 8. 2 Pet. 3. 9, 11. 1 Joh. 2. 18.

7 Πάντων δὲ τὸ τέλος
* ἤγγικε". σωφρονήσατε οὖν
καὶ νήψατε εἰς τὰς προσευ-
χάς.

v. 8. Prov. 10. 12. Jac. 5. 20.

8 Πρὸ πάντων δὲ τὴν εἰς
ἑαυτοὺς ἀγάπην ἐκτενῆ ἔχον-
τες· ὅτι ἡ ἀγάπη * καλύ-
ψει" πλῆθος ἁμαρτιῶν.

v. 19. κατακεκλεισμένοις S. 1. & πνεύματι *pro* πνεύμασι S. 1. V. v. 20. ἀπεξεδέχετο *A. Cp.* N. 2. S. 4. *ib.* ὀλίγοι *A.* S. 2. V. v. 21. ὃ ἀντίτυπον νῦν καὶ ἡμᾶς σώζει *Cp.* R. 8. *sed* — ᾧ R. 1. *& connectit hunc vers. cum superiore* v. 22. † καταπιὼν τὸν θάνατον ἵνα τῆς αἰωνίου ζωῆς κληρονόμοι γενώμεθα V. v. 1. — V. v. 2. † ἄρξασθαι N. 1. *ib.* Χριστῷ L. v. 3. — *A.* R. 3. V. *ib.* βούλημα N. 1. *ib.* πορευομ. *Cu. ib.* — N. 1. v. 6. ἄνθρωπον N. 1. R. 1. v. 7. ἤγγισε V. v. 8. καλύπτει *A.* L. N. 2. R. 8.] S. 4. V.

9 Φιλό-

v. 10. Prov. 5. 9 Φιλόξενοι εἰς ἀλλήλους,
18. Matt. 25. ἄνευ * γογγυσμῶν".
14. Luc. 12. 10 Ἕκαστος καθὼς ἔλαβε
42. Rom. 12. χάρισμα, εἰς ἑαυτοὺς αὐτὸ
6. 1Cor. 4. 1, διακονοῦντες, ὡς καλοὶ * οἰ-
2 & 12. 4. κονόμοι" ποικίλης χάριτος
2 Cor. 8. Θεοῦ.
11. Eph. 4. 11 * Εἴ " τις λαλεῖ ὡς
11. λόγια Θεοῦ· * εἴ " τις δια-
Tit. 1. 7. κονεῖ, ὡς ἐξ ἰσχύος ἧς χορη-
v. 11. Jer. 23. γεῖ ὁ Θεός· ἵνα ἐν πᾶσι
22. Rom. 12. δοξάζηται ὁ Θεὸς διὰ Ἰησοῦ
6, 7, 8. Χριστοῦ, ᾧ ἐστιν ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας * τῶν
v. 12. αἰώνων". ἀμήν.
Esa. 48. 10. 12 Ἀγαπητοί, μὴ ξενί-
1 Cor. 3. 13. ζεσθε τῇ ἐν ὑμῖν πυρώσει
1 Pet 1. 7. πρὸς πειρασμὸν ὑμῖν γινο-
μένῃ, ὡς ξένου ὑμῖν συμ-
v. 13. βαίνοντος·
2 Cor. 4. 10. 13 Ἀλλὰ * καθὼς κοινω-
Phil. 3. 10. νεῖτε" τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθή-
Col 1. 24. μασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ
2 Tim 2. 10. ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ
Apoc. 1. 9. χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι.
v. 14. 14 Εἰ ὀνειδίζεσθε ἐν ὀνό-
Matt. 5. 10, 11. ματι Χριστοῦ, μακάριοι·
1 Pet 2. ὅτι τὸ * τῆς δόξης καὶ τὸ" τοῦ
20. & 3. 14. Θεοῦ Πνεῦμα ἐφ' ὑμᾶς * ἀ-
ναπαύεται". * κατὰ μὲν αὐ-
τοὺς βλασφημεῖται, κατὰ δὲ
ὑμᾶς δοξάζεται".

15 Μὴ * γάρ " τις ὑμῶν v. 15. 1 Pet. 2.
πασχέτω ὡς φονεύς, ἢ κλέ- 20.
πτης, ἢ * κακοποιός", ἢ ὡς
ἀλλοτριοεπίσκοπος·
16 Εἰ δὲ ὡς Χριστιανός,
μὴ αἰσχυνέσθω, δοξαζέτω
δὲ τὸν Θεὸν * ἐν τῷ * μέρει"
τούτῳ.
17 Ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ ἄρ- v. 17. Esa. 10.
ξασθαι τὸ κρίμα ἀπὸ τοῦ 12.
οἴκου τοῦ Θεοῦ. εἰ δὲ πρῶτον Jer. 25.
ἀφ' * ἡμῶν", τί τὸ τέλος 29 & 49. 12.
τῶν ἀπειθούντων τῷ τοῦ Θεοῦ Mal. 3. 5.
εὐαγγελίῳ; Luc 23. 31. & 10. 12.
18 Καὶ εἰ ὁ δίκαιος μό- v. 18. Prov. 11.
λις * σώζεται", ὁ ἀσεβὴς 31.
καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖ-
ται;
19 Ὥστε καὶ οἱ πάσχοντες v. 19. Psal. 31.
κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, 6.
* ὡς" πιστῷ κτίστῃ παρατι- Luc. 23.
θέσθωσαν τὰς ψυχὰς ἑαυ- 46.
τῶν ἐν * ἀγαθοποιΐᾳ".

ΚΕΦ. ε'. V.

1 ΠΡεσβυτέρους * τοὺς ἐν v. 1. Luc 24. 48.
ὑμῖν παρακαλῶ * ὁ " Rom. 8. 17. 18.
συμπρεσβύτερος καὶ μάρτυς Philem. v. 9.
τῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, Apoc. 1. 9.
ὁ καὶ τῆς μελλούσης * ἀποκα-

v. 9. γογγυσμοῦ *A.* s. 2. v. v. 10. κληρονόμοι s. 1. v. 11. ἢ *utrobiq; ib.* — N. 1. v. 13. κοινωνοῦντες v. v. 14. τῆς τιμῆς τῆς δόξης τῆς δυνάμεως v. *sic* † τῆς δυνάμεως *post* δόξης N. R. 2 s. 3. *&* αὐτοῦ *pro* τοῦ Θεοῦ v. *ib.* ἀναπαύεται *Cp.* N. 1. s. 1. v. *ib.* — v. v. 15. δὲ v. *ib.* κακοῦργος N. 1. s. 1. v. 16. † καὶ *Cu. ib.* ὀνόματι *A.* R. 2. s. 1. v. v. 17. ὑμῶν *A.* v. 18. σωθήσεται v. v. 19. — *A.* s. 1. *ib.* ἀγαθοποιΐαις *A.* L. R. 1. s. 2. v. v. 1. † οὖν *A.* s. 2. *ib.* ὡς *Cp. ib.* — L.

λύπτεσθαι

λύπτεσθαι " δόξης κοινωνός,

2 Ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' * ἑκουσίως *· μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως·

3 Μηδ' ὡς κατακυριεύοντες * τῶν κλήρων ", ἀλλὰ * τύποι " γινόμενοι τοῦ ποιμνίου *.

4 Καὶ φανερωθέντος τοῦ ἀρχιποίμενος, κομιεῖσθε τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον.

5 Ὁμοίως * νεώτεροι ὑποτάγητε πρεσβυτέροις· πάντες δὲ ἀλλήλοις * ὑποτασσόμενοι ", τὴν ταπεινοφροσύνην * ἐγκομβώσασθε ", ὅτι ὁ Θεὸς ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν.

6 Ταπεινώθητε οὖν ὑπὸ τὴν κραταιὰν χεῖρα τοῦ Θεοῦ, ἵνα ὑμᾶς ὑψώσῃ ἐν καιρῷ *·

7 Πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιῤῥίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν.

8 Νήψατε, γρηγορήσατε, * ὅτι " ὁ ἀντίδικος ὑμῶν διάβολος, ὡς λέων ὠρυόμενος, * περιπατεῖ ", ζητῶν τίνα * καταπίῃ ".

9 Ὧ ἀντίστητε στερεοὶ τῇ πίστει, εἰδότες τὰ αὐτὰ τῶν παθημάτων τῇ ἐν κόσμῳ ὑμῶν ἀδελφότητι * ἐπιτελεῖσθαι ".

10 Ὁ δὲ Θεὸς πάσης χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὀλίγον παθόντας, αὐτὸς * καταρτίσαι " ὑμᾶς, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι.

11 Αὐτῷ ἡ δόξα, καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας * τῶν αἰώνων ". ἀμήν.

12 Διὰ Σιλουανοῦ ὑμῖν τοῦ πιστοῦ ἀδελφοῦ (ὡς λογίζομαι) δι' ὀλίγων ἔγραψα, παρακαλῶν καὶ ἐπιμαρτυρῶν ταύτην εἶναι ἀληθῆ χάριν τοῦ Θεοῦ * εἰς ἣν " * ἑστήκατε ".

13 Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἐν Βαβυλῶνι συνεκλεκτή, καὶ Μάρκος ὁ υἱός μου.

14 Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι * ἀγάπης ". Εἰρήνη ὑμῖν πᾶσι τοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ἀμήν.

v. 2. Act. 20. 28. 1 Tim 3. 3. Tit. 1. 7. v. 3. 1 Cor. 3. 5. 2 Cor. 1. 24. Phil. 2. 17. 2 Thess. 3. 9. 1 Tim. 4. 12 Tit. 2. 7. v. 4. Esa 40. 11. Ezec. 34. 23. Joh. 10. 11. 1 Cor. 9. 25. 2 Tim. 4. 8. Heb. 13. 20. Jac. 1. 12. 1 Pet. 1. 4 & 2. 25. v. 5. Prov. 3. 34. Rom. 12. 10. 16. Eph. 5. 21. Phil. 2. 3. Jac. 4. 6. v. 6. Job. 22. 29. Prov 29. 23. Matt. 23. 12. Luc. 1. 52. & 14. 11. & 18. 14. Jac. 4 10. v. 7. Psal. 55. 5. & 55. 23. Matt. 6. 25. 26. Luc. 12. 22. 1 Cor. 9. 9. Phil 4. 6. 1 Tim 6. 8. Heb 13. 5. v. 8. Job. 1. 7.

Luc 21. 16. & 22. 31 1 Thess. 5. 6. 1 Pet. 1. 13 & 4. 7. v. 9. Eph. 4. 27. & 6. 11. 13. Iac. 4. 7. v. 10. 2 Cor. 4. 17. Heb 10. 37. & 13. 21. 1 Pet. 1. 6. v. 11. Heb. 13. 21. v. 13. Act. 12. 12. 25. v. 14. Rom. 16. 16. 1 Cor. 16. 20. 2 Cor. 13. 12. 1 Thess 5. 26.

v. 2. † κατὰ Θεὸν S. 2. V. *v.* 3. τοῦ κλήρου L. *ib.* τύπος V. *ib.* † ἀνυποκρίτως V. *v.* 5. † δὲ οἱ N. 2. *ib.* ὑποτάσσεσθε S. 1. V. — *A*. R. 1. *ib.* ἐγκομβώσατε *Cu.* *v.* 6 † ἐπισκοπῆς *A*. S. 1. V. *v.* 8. — L. N. 2. *ib.* περιέρχεται R. 4 *ib.* καταπιεῖν L. R. 4. S. 4. *v.* 9. — *Cu.* *v.* 10. καταρτίσει, στηρίξει, σθενώσει, θεμελιώσει L. N. 2. S. 3. V. *sed* — ὑμᾶς *A*. & θεμελιώσαι *A*. V. *v.* 11. — N. 1. *v.* 12. ἐν ᾗ *Cu.* *ib.* στῆτε *A*. R. 2. S. 3. ἑστατε V. *v.* 14. ἁγίῳ N. 1. R. 1. S. 1. V.

ΠΕ-

ΠΕΤΡΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Καθολικὴ δευτέρα.

ΚΕΦ. α'. I.

1 * ΣΥΜΕΩΝ" Πέ-
τρος, δοῦλος καὶ ἀπό-
στολος Ιησοῦ Χριστοῦ,
τοῖς ἰσότιμον ἡμῖν λαχοῦσι
πίστιν ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ * Θεοῦ
ἡμῶν καὶ σωτῆρος" ἡμῶν
Ιησοῦ Χριστοῦ·
v. 2. 2 Χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
Joh. 17. 3. Rom 1. 7. 1Pet 1. 2 Jud. v. 2. * πληθυνθείη" ἐν ἐπιγνώσει
τοῦ Θεοῦ, καὶ * Ιησοῦ τοῦ Κυρίου"
ἡμῶν.
v. 3. Joh. 17 3. 3 Ως πάντα ἡμῖν τῆς θείας
δυνάμεως αὐτοῦ τὰ πρὸς
ζωὴν * καὶ εὐσέβειαν * δεδω-
v. 4. Esa. 56. 5. Joh. 1 1. Rom. 8. 15. 2 Cor. 3. 18. Eph. 4. 24. Gal. 3. 26. Heb. 12. 10. 1 Joh. 3. 2. ρημένης", διὰ τῆς ἐπιγνώσεως
τοῦ καλέσαντος ἡμᾶς * διὰ
δόξης καὶ ἀρετῆς"·
4 Δι' * ὧν" τὰ μέγιστα
ἡμῖν καὶ τίμια ἐπαγγέλματα
δεδώρηται, ἵνα διὰ τούτων
γένησθε θείας κοινωνοὶ φύ-
σεως, ἀποφυγόντες τῆς ἐν
κόσμῳ * ἐν ἐπιθυμίᾳ" φθο-
ρᾶς.
5 * Καὶ αὐτὸ τοῦτο" δὲ
σπουδὴν πᾶσαν παρεισενέγ-
καντες, ἐπιχορηγήσατε * ἐν"
τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετήν,
ἐν δὲ τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶ-
σιν,
6 Εν δὲ τῇ γνώσει τὴν
ἐγκράτειαν, ἐν δὲ τῇ ἐγκρα-
τείᾳ τὴν ὑπομονήν, ἐν δὲ
τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσέβει-
αν,
7 Εν δὲ τῇ εὐσεβείᾳ τὴν
φιλαδελφίαν, ἐν δὲ τῇ φι-
λαδελφίᾳ τὴν ἀγάπην.
8 Ταῦτα γὰρ * ὑμῖν" ὑ- v. 8. Tit. 3. 14.
πάρχοντα, καὶ πλεονάζοντα,
οὐκ ἀργοὺς οὐδὲ ἀκάρπους
καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ Κυρίου

v. 1. Σίμων *Cp.* s. 1. *ib.* Κυρίου s. 1. *v.* 2. πληρω-
θείη v; *ib.* Χριστοῦ Ιησοῦ N. 2. s. 2. σωτῆρος *Cu. ib.* —
ἡμῶν *v.* 3. † εἰρήνην s. 1. *ib.* δεδωρημένα v. *ib.* ἰδίᾳ
δόξῃ καὶ ἀρετῇ *A.* N. 1. v. *v.* 4. ὃν s. 1. *ib.* ἐπιθυμίαις καὶ
s. 1. *v.* 5. καὶ αὐτοὶ *A.* s. 1. ὑμεῖς v. & δὲ *ante* τοῦτο
A. K. 4. s. 1. *v.* 8. εἰ μὴ ὑμῶν v. & παρόντα *pro* ὑ-
πάρχοντα *A.* s. 3. v.

ἡμῶν

ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπίγνωσιν.

v. 9. Esa. 59. 10. Soph. 1. 17. 1 Joh. 2. 9, 11.

9 Ὧ γὰρ μὴ πάρεστι ταῦτα, τυφλός ἐστι, μυωπάζων, λήθην λαβὼν τοῦ καθαρισμοῦ τῶν πάλαι αὐτοῦ * ἁμαρτιῶν".

v. 10. 1 Joh. 3. 19.

10 Διὸ μᾶλλον, ἀδελφοί, σπουδάσατε * βεβαίαν * ὑμῶν τὴν κλῆσιν" καὶ ἐκλογὴν * ποιεῖσθαι". ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητέ * ποτε".

11 Οὕτω γὰρ πλουσίως ἐπιχορηγηθήσεται ὑμῖν ἡ εἴσοδος εἰς τὴν * αἰώνιον" βασιλείαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν * καὶ σωτῆρος" Ἰησοῦ Χριστοῦ.

12 * Διὸ οὐκ ἀμελήσω" ὑμᾶς ἀεὶ ὑπομιμνήσκειν περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας, καὶ ἐστηριγμένους ἐν τῇ παρούσῃ ἀληθείᾳ.

v. 13. 2 Pet. 3. 1.

13 Δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει·

v. 14. Joh. 21. 18, 19. 2 Tim. 4. 6.

14 Εἰδὼς ὅτι * ταχινή" ἐστιν ἡ ἀπόθεσις τοῦ * σκηνώματός" μου, καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι.

15 * Σπουδάσω" δὲ καὶ ἑκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἔξοδον, τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι.

v. 16. Matt. 17. 1. Ioh. 1. 14. 1 Cor. 1. 17. & 2. 1, 4, 13. & 4. 20. 1 Ioh. 1. 1. & 4. 14.

16 Οὐ γὰρ * σεσοφισμένοις" μύθοις ἐξακολουθήσαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ δύναμιν καὶ * παρουσίαν", ἀλλ' * ἐπόπται" γενηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος.

v. 17. Matt. 3. 17. & 17. 5. Marc. 1. 11. & 9. 7. Luc. 3. 22. & 9. 35. Col. 1. 13.

17 Λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν, φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιᾶσδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητὸς, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα *.

18 Καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθεῖσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ.

v. 19. Psal. 119. 105. 1 Joh. 5. 35. 2 Cor. 4. 6. Apoc. 22. 16.

19 Καὶ ἔχομεν βεβαιότερον * τὸν προφητικὸν λόγον", ᾧ καλῶς ποιεῖτε προσέχοντες, ὡς λύχνῳ φαίνοντι ἐν αὐχμηρῷ τόπῳ, ἕως οὗ ἡμέρα διαυγάσῃ, καὶ φωσφόρος ἀνατείλῃ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν.

v. 20. Rom. 12. 6.

20 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι πᾶσα προφη-

v. 9. ἁμαρτημάτων *A.* N. 2. v. 10 † ἵνα διὰ τῶν καλῶν ἔργων *A.* R. 1. S. 3. V. *ib.* παράκλησιν *A.* *ib.* ποιεῖσθε S. 3. *ib.* — *A.* v. 11. οὐράνιον *Cu.* ἐπουράνιον S. 1. *ib.* — *Cu.* v. 12. διὸ μελήσω *Cu.* δι' ὃ μελλήσω S. 1. δι' ὃ ἄρξομαι V. & — οὐκ *A.* v. 14. ταχεῖα N. 1. *ib.* σώματος N. 1. v. 15. σπουδάσατε N. 1. v. 16. ἀδιδάκτοις V. *ib.* πρόγνωσιν V. *ib.* αὐτόπται R. 1. v. 17. † αὐτοῦ ἀκούετε V. v. 19. τῶν προφητικῶν λόγων S. 1.

τεία γραφῆς, ἰδίας * ἐπι-
λύσεως" ἐ γίνε).
v. 21. 2 Tim 3. 16. 1 Pet. 1. 11. 21 Οὐ γὰρ θελήματι ἀν-
θρώπε ἠνέχθη ποτὲ προφη-
τεία, ἀλλ' ὑπὸ Πνεύματος
ἁγίε φερόμενοι ἐλάλησαν
* οἱ ἅγιοι" Θεοῦ ἄνθρω-
ποι.

ΚΕΦ. Β'. II.

v. 1. Deut. 13. 1. Matt. 24. 11. Act. 20. 29. 1Cor. 11. 19 1 Tim. 4. 1 2 Tim. 3. 1, 5. Jud. v. 4, 18. 1 ΕΓένοντο δὲ καὶ ψευδο-
προφῆται * ἐν τῷ
λαῷ", ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσον-
ται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵ-
τινες παρεισάξεσιν αἱρέσεις ἀ-
πωλείας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα
αὐτὲς δεσπότην ἀρνέμενοι,
ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν
ἀπώλειαν.

2 Καὶ πολλοὶ ἐξακολε-
θήσεσιν αὐτῶν ταῖς * ἀπω-
λείαις", δι' * ὃς" ἡ * ὁδὸς"
τῆς ἀληθείας βλασφημηθή-
σεται.

v. 3. Deut. 32. 35. 1 Tim. 6. 5. Tit 1. 11. Jud. v. 4. 3 Καὶ ἐν πλεονεξίᾳ
πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμ-
πορεύσονται· οἷς τὸ κρῖμα
ἔκπαλαι ἐκ ἀργεῖ, καὶ ἡ ἀ-
v. 4. Job. 4. 18 Luc. 8. 31 Joh. 8. 44. 1 Joh 3. 8. Jud v. 6. Apoc. 20. 2. πώλεια αὐτῶν οὐ * νυστά-
ζει".

4 Εἰ γὰρ ὁ Θεὸς ἀγγέλων
ἁμαρτησάντων ἐκ ἐφείσατο,
ἀλλὰ σειραῖς * ζόφε" ταρ-
ταρώσας, παρέδωκεν * εἰς
κρίσιν * τετηρημένες".

5 Καὶ ἀρχαίε κόσμε ἐκ v. 5. Gen. 7. 7.
ἐφείσατο, ἀλλ' ὄγδοον Νῶε 21
δικαιοσύνης κήρυκα ἐφύ- 1 Pet. 3. 19, 20.
λαξε, κατακλυσμὸν κόσμῳ
ἀσεβῶν ἐπάξας·

6 Καὶ πόλεις Σοδόμων v. 6.
καὶ * Γομόῤῥας" τεφρώσας Gen. 19. 24.
καταστροφῇ κατέκρινεν, ὑπό- Num. 26. 10.
δειγμα * μελλόντων ἀσεβεῖν" Deut. 29. 23.
τεθεικώς· Esa. 13. 19.

7 Καὶ δίκαιον Λὼτ κα- Jer. 50. 40.
ταπονέμενον ὑπὸ τῆς τῶν ἀ- Ezec. 16. 49.
θέσμων * ἐν ἀσελγείᾳ ἀνα- Hos. 11. 8.
στροφῆς ἐρρύσατο. Amos 4. 11.

8 (Βλέμματι γὰρ καὶ ἀ- Jud v. 7.
κοῇ ὁ δίκαιος, ἐγκατοικῶν v. 7.
ἐν αὐτοῖς, ἡμέραν ἐξ ἡμέρας Gen. 19.
ψυχὴν δικαίαν * ἀνόμοις" 7, 8, 15.
ἔργοις ἐβασάνιζεν.) v. 8. Psal. 119. 158.

9 Οἶδε Κύριος εὐσεβεῖς Ezec. 9. 4.
ἐκ πειρασμῦ ῥύεσθαι, ἀδίκες v. 9.
δὲ εἰς ἡμέραν κρίσεως κο- 1 Cor. 10. 13.
λαζομένες τηρεῖν·

10 Μάλιστα δὲ τὲς ὀπί- v. 10.
σω σαρκὸς ἐν * ἐπιθυμίᾳ" Jud. v. 4. 7, 8, 10,
μιασμῦ πορευομένες, καὶ 16.
* κυριότητος" καταφρονῦν-
τας· τολμηταὶ, αὐθάδεις,
δόξας ἐ τρέμεσι * βλασφη-
μῦντες·

v. 20. διαλύσεως S. 1. v. 21. ἀπὸ R. 1. v. 1. — S. 1.
v. 2. ἀσελγείαις A. Cp. L. M. N. 2. S. 6. V. ib. ἃς R. 4.
ib. δόξα S. 1. v. 3. νυστάξει R. 5. v. 4. ᾅδε V. ib. † κο-
λαζομένες V. ib. τηρεμένες Cp. N. 2. S. 3. κολαζομένες
τηρεῖν A. L. R. 1. S. 3. v. 6. Γομόῤῥων Cu. ib. — L.
v. 7. † ἀδίκως καὶ V. v. 8. ἀθέσμοις S. 2. v. 10. ἐπιθυ-
μίαις Cu. ib. κυριότητας Cu. ib. † παρεισάγοντες V.

v. 11. Jud. v. 9. 11 Ὅπου ἄγγελοι ἰσχύϊ καὶ δυνάμει μείζονες ὄντες, οὐ φέρουσι κατ' αὐτῶν * παρὰ Κυρίῳ " βλάσφημον κρίσιν.

v. 12. Jer 12. 3. Jud. v. 10. 12 Οὗτοι δὲ, ὡς ἄλογα ζῶα * φυσικὰ ", γεγεννημένα εἰς ἅλωσιν καὶ φθορὰν, ἐν οἷς ἀγνοοῦσι βλασφημοῦντες, ἐν τῇ φθορᾷ αὐτῶν * καταφθαρήσονται ".

v. 13. Jud. v. 12. 13 Κομιούμενοι μισθὸν ἀδικίας, ἡδονὴν ἡγούμενοι τὴν ἐν ἡμέρᾳ τρυφὴν, σπίλοι καὶ μῶμοι, ἐντρυφῶντες ἐν ταῖς * ἀπάταις " αὐτῶν, συνευωχούμενοι ὑμῖν,

14 Ὀφθαλμοὺς ἔχοντες μεστοὺς * μοιχαλίδος ", καὶ * ἀκαταπαύστους " ἁμαρτίας, δελεάζοντες ψυχὰς ἀστηρίκτους, καρδίαν γεγυμνασμένην * πλεονεξίαις " ἔχοντες, κατάρας τέκνα·

v. 15, 16. Num. 22. 7, 21. Jud. v. 11. 15 Καταλιπόντες τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἐπλανήθησαν, ἐξακολουθήσαντες τῇ ὁδῷ τοῦ Βαλαὰμ * τοῦ Βοσὸρ ", ὃς μισθὸν ἀδικίας ἠγάπησεν·

16 Ἔλεγξιν δὲ ἔσχεν ἰδίας * παρανομίας "· ὑποζύγιον ἄφωνον *, ἐν ἀνθρώπου φωνῇ φθεγξάμενον, ἐκώλυσε τὴν τοῦ προφήτου * παραφρονίαν ".

17 Οὗτοί εἰσι πηγαὶ ἄνυδροι, * νεφέλαι " ὑπὸ * λαίλαπος " ἐλαυνόμεναι, οἷς ὁ ζόφος τοῦ σκότους εἰς * αἰῶνα " τετήρηται. v. 17. Jud. v. 12.

18 Ὑπέρογκα γὰρ ματαιότητος * φθεγγόμενοι " δελεάζουσιν ἐν ἐπιθυμίαις σαρκὸς, * ἐν ἀσελγείαις ", τοὺς * ὄντως " ἀποφυγόντας τοὺς ἐν πλάνῃ ἀναστρεφομένους. v. 18. Act. 2. 40. Jud. v. 16.

19 Ἐλευθερίαν αὐτοῖς ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι * ὑπάρχοντες " τῆς φθορᾶς· ᾧ γάρ τις ἥττηται, τούτῳ καὶ δεδούλωται. v. 19. Ioh 8. 34. Rom. 6. 16. Gal. 5. 13. 1 Pet. 2. 16. Iud. v. 4.

20 Εἰ γὰρ ἀποφυγόντες τὰ μιάσματα τοῦ κόσμου ἐν ἐπιγνώσει τοῦ Κυρίου * καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τούτοις δὲ πάλιν ἐμπλακέντες ἡττῶνται, γέγονεν αὐτοῖς τὰ ἔσχατα χείρονα τῶν πρώτων. v. 20. Matt. 12. 43, &c. Heb. 6. 4. & 10. 26.

21 Κρεῖττον γὰρ ἦν αὐτοῖς v. 21. Luc. 12. 47, 48.

v. 11. Κυρίου S. I. — A. S. I. V. v. 12. — N. I. & — γεγεννημ. S. I. V. ib. καὶ φθαρήσονται A. v. 13. ἀγάπαις A. R. I. v. 14. μοιχείας V. ib. ἀκαταπαύστου R. I. ib. πλεονεξίας A. v. 15. ἐκ Βοσὸρ V. τοῦ Βεὼρ R. 2. v. 16. παραφρονίας V. ib. † ζῶον V. ib. παραφροσύνην L. S. 2. v. 17. καὶ ὁμίχλαι A. L. R. 2. S. 4. ib. λαιλάπων V. ib. αἰῶνας R. 3. & — εἰς αἰῶνα R. I. v. 18. φθεγξάμενοι Cu. ib. ἀσελγείας R. 5. ὀλίγως A. S. 2. ὀλίγον Cp. ὀλίγους V. & ἀποφεύγοντας pro ἀποφυγ. A. R. I. v. 19. ὄντες A. v. 20. † ἡμῶν A.

μὴ

μὴ ἐπεγνωκέναι τὴν ὁδὸν τῆς * δικαιοσύνης", ἢ ἐπιγνοῦσιν * ἐπιστρέψαι ἐκ" τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς ἁγίας ἐντολῆς.

v. 22. Prov. 26. 11.

22 Συμβέβηκε δὲ αὐτοῖς τὸ τῆς ἀληθοῦς παροιμίας· Κύων ἐπιστρέψας ἐπὶ τὸ ἴδιον ἐξέραμα· καί· Ὗς λουσαμένη, εἰς κύλισμα βορβόρου.

ΚΕΦ. γ'. III.

v. 1. 2 Pet. 1. 13.

1 Ταύτην * ἤδη", ἀγαπητοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινῆ διάνοιαν·

2 Μνησθῆναι τῶν προειρημένων ῥημάτων ὑπὸ τῶν * ἁγίων" προφητῶν, καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων * ἡμῶν" ἐντολῆς, τοῦ Κυρίου * καὶ σωτῆρος".

v. 3. 1 Tim. 4. 1. 2 Tim. 3. 1. Iud. v. 18.

3 Τοῦτο πρῶτον γινώσκοντες, ὅτι ἐλεύσονται ἐπ' * ἐσχάτου" τῶν ἡμερῶν * ἐμπαῖκται", κατὰ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι·

v. 4. Esa. 5. 19. Jer. 17. 15. Ezec. 12. 22.

4 Καὶ λέγοντες· Ποῦ ἐστιν ἡ ἐπαγγελία τῆς παρουσίας αὐτοῦ; ἀφ' ἧς γὰρ οἱ πατέρες ἐκοιμήθησαν, πάντα οὕτω διαμένει ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως.

v. 5. Gen. 1. 6, 9. Psal. 24, 2. & 33. 6. & 136. 6.

5 Λανθάνει γὰρ αὐτοὺς τοῦτο θέλοντας, ὅτι οὐρανοὶ ἦσαν ἔκπαλαι, καὶ γῆ ἐξ ὕδατος καὶ δι' ὕδατος συνεστῶσα, τῷ τοῦ Θεοῦ λόγῳ.

v. 6. Gen. 7. 10, 21.

6 Δι' ὧν ὁ τότε κόσμος ὕδατι κατακλυσθεὶς ἀπώλετο.

v. 7. Psal. 102. 27. Esa. 51. 6. Heb. 1. 11. 2 Thess. 1. 8. 2 Pet. 3. 10.

7 Οἱ δὲ νῦν οὐρανοὶ καὶ ἡ γῆ * τῷ αὐτῷ" λόγῳ τεθησαυρισμένοι * εἰσὶ", πυρὶ τηρούμενοι εἰς ἡμέραν κρίσεως καὶ ἀπωλείας τῶν ἀσεβῶν ἀνθρώπων.

v. 8. Psal. 90. 4.

8 Ἓν δὲ τοῦτο μὴ λανθανέτω ὑμᾶς, * ἀγαπητοὶ", ὅτι μία ἡμέρα παρὰ Κυρίῳ ὡς χίλια ἔτη, καὶ χίλια ἔτη ὡς ἡμέρα μία.

v. 9. Esa. 30. 18. Ezec. 18. 23. 32. & 33. 11. Hab. 2. 3. Rom. 2. 4. 1 Tim. 2. 4. Inf. v. 15. Heb. 10. 37. 1 Pet. 3. 20. & 2 Pet. 3. 15.

9 Οὐ βραδύνει ὁ Κύριος τῆς ἐπαγγελίας, (ὥς τινες βραδυτῆτα ἡγοῦνται) ἀλλὰ μακροθυμεῖ * εἰς ἡμᾶς", μὴ βουλόμενός τινας ἀπολέσθαι, ἀλλὰ πάντας εἰς μετάνοιαν χωρῆσαι.

v. 10. Psal. 102. 27. Esa. 51. 6. Matt. 24. 35, 43, 44. 1 Thess. 5. 2. Apoc. 3. 3. & 16. 15. & 20. 11. & 21. 1.

10 Ἥξει δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτης * ἐν νυκτὶ", ἐν ᾗ οἱ οὐρανοὶ * ῥοιζηδὸν παρελεύσονται", στοιχεῖα δὲ καυσούμενα * λυθήσονται", καὶ

v. 21. ἀληθείας S. 4. ib. εἰς τὰ ὀπίσω ἀνακάμψαι ἀπὸ A. S. 2. εἰς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψαι S. 1. V. v. 1. ἰδοὺ V. v. 2. — N. 1. ib. ὑμῶν A. ib. Ἰησοῦ Χριστοῦ N. 1. v. 3. ἐσχάτων A. S. 2. V. ib. † ἐν ἐμπαιγμονῇ A. R. 2. S. 4. ἐν ἀπάτῃ V. v. 7. αὐτοῦ Cu. τῷ αὐτοῦ L. N. 2. ib. εἰσὶ ἐν Cu. v. 8. ἀδελφοὶ S. 2. v. 9. δι' ὑμᾶς A. S. 1. V. v. 10. — A. ib. † ἡ Cu. ib τήκεται R. 8.

γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται).

11 Τούτων * οὖν " πάντων λυομένων, ποταποὺς δεῖ ὑπάρχειν ὑμᾶς ἐν ἁγίαις ἀναστροφαῖς καὶ εὐσεβείαις·

v. 12. Psal. 50. 3. 2 Thess. 1. 8.

12 Προσδοκῶντας καὶ σπεύδοντας τὴν παρουσίαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἡμέρας, δι' ἣν οὐρανοὶ πυρούμενοι λυθήσονται, καὶ στοιχεῖα καυσούμενα * τήκεται " ;

v. 13. Esa. 65. 17. & 66. 22. Apoc. 21. 1.

13 Καινοὺς δὲ οὐρανοὺς καὶ γῆν καινὴν κατὰ * τὸ ἐπάγγελμα " αὐτοῦ προσδοκῶμεν, ἐν οἷς δικαιοσύνη * κατοικεῖ ".

v. 14. 1 Cor. 1. 8. Phil. 1. 10. 1 Thess. 3. 13. & 5. 23.

14 Διὸ, ἀγαπητοὶ, ταῦτα προσδοκῶντες, σπουδάσατε ἄσπιλοι καὶ * ἀμώμητοι " αὐτῷ εὑρεθῆναι ἐν εἰρήνῃ·

v. 15. Rom. 2. 4. Sup. v. 9.

15 Καὶ τὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν * μακροθυμίαν, σωτηρίαν ἡγεῖσθε· καθὼς καὶ ὁ ἀγαπητὸς ἡμῶν ἀδελφὸς Παῦλος κατὰ τὴν αὐτῷ δοθεῖσαν σοφίαν ἔγραψεν ὑμῖν,

v. 16. Rom. 8. 19. 1 Cor. 15. 24. 1 Thess. 4. 15.

16 Ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπιστολαῖς, λαλῶν ἐν * αὐταῖς " περὶ τούτων, ἐν * οἷς " ἐστι δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς, πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν.

v. 17. Marc. 13. 23.

17 Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοὶ *, προγινώσκοντες, φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες, ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ.

18 Αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ *. αὐτῷ ἡ δόξα καὶ * νῦν καὶ * εἰς ἡμέραν αἰῶνος ". Ἀμήν.

v. 11. δὲ S. 1: οὕτως S. 2. v. 12. τακήσεται) Cp. N. 1. S. 1. V. v. 13. τὰ ἐπαγγέλματα A. S. 1. V. ib. ἐνοικεῖ A. v. 14. ἀμώμητοι A. v. 15. † Ἰησοῦ Χριστοῦ V. & — ἡμῶν N. 1. v. 16. αὐταῖς ℭA. ib. αἷς A. R. 2. v. 17. † ἀδελφοί S. 1. V. v. 18. † καὶ Θεοῦ πατρὸς S. 1. ib. † τὸ κράτος L. ib. † ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων S. 1.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΠΡΩΤΗ.

ΚΕΦ. α'. I.

v. 1. Luc. 24. 39. Joh. 1. 1, 14. & 20, 27. 2 Pet. 1. 16.

1 Ὃ Ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἑωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα, καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς·

v. 2. Joh. 1. 1, 2. Rom 16 26. Col. 1. 26. 2 Tim. 1. 10. Tit. 1. 2.

2 (Καὶ ἡ ζωὴ ἐφανερώθη, καὶ ἑωράκαμεν, καὶ μαρτυροῦμεν, καὶ * ἀπαγγέλλομεν " ὑμῖν τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον, ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα, καὶ ἐφανερώθη * ἡμῖν.)

v. 3. Joh. 17. 21. 1 Cor. 1. 9.

3 Ὃ ἑωράκαμεν καὶ ἀκηκόαμεν, ἀπαγγέλλομεν * ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν· καὶ ἡ κοινωνία δὲ ἡ ἡμετέρα μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

v. 4. 2 Joh. v. 12.

4 Καὶ ταῦτα γράφομεν ὑμῖν, ἵνα * ἡ χαρὰ ὑμῶν ᾖ πεπληρωμένη.

v. 5. Joh. 1. 9. & 8. 12. & 9. 5. & 12. 35 36.

5 Καὶ * αὕτη ἐστὶν " ἡ * ἐπαγγελία " ἣν ἀκηκόαμεν ἀπ' αὐτοῦ, καὶ ἀναγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι ὁ Θεὸς φῶς ἐστι, καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία.

6 Ἐὰν * εἴπωμεν ὅτι κοινωνίαν ἔχομεν μετ' αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ σκότει περιπατῶμεν, ψευδόμεθα, καὶ οὐ ποιοῦμεν τὴν ἀλήθειαν·

v. 7. Heb. 9. 14. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 1. 5.

7 Ἐὰν δὲ ἐν τῷ φωτὶ περιπατῶμεν, ὡς αὐτός ἐστιν ἐν τῷ φωτί, κοινωνίαν ἔχομεν μετ' * ἀλλήλων", καὶ τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ * καθαρίζει " ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας.

v. 8. 1 Reg. 8. 46. 2 Par. 6. 36. Job 9. 2. Prov. 20. 9. Eccl. 7. 20. Iac. 3. 2.

8 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ἁμαρτίαν οὐκ ἔχομεν, ἑαυτοὺς πλανῶμεν, καὶ ἡ ἀλήθεια οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

v. 9. Psal. 32. 5. Prov. 28. 13.

9 Ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστι

v. 2. καθαγγ. *Cu.* *ib.* † ἐν *Cu.* v. 3. † καὶ *A.* & — δὲ R. 1. v. 4. † χαρῆτε καὶ V. v. 5. ἔστιν αὕτη R. 7. *ib.* ἀγγελία *A.* E. L. M. N. 2. S. 3. V. v. 6. † γὰρ *A.* v. 7. αὐτοῦ *Cu.* *ib.* καθαρίσει S. 1. καθαριεῖ S. 2.

καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν
τὰς ἁμαρτίας, καὶ καθαρίσῃ
ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας.
10 Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι οὐχ
ἡμαρτήκαμεν, ψεύστην ποι-
οῦμεν αὐτὸν, καὶ ὁ λόγος αὐ-
τοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

ΚΕΦ. β'. II.

v. 1. Rom. 8. 34. 1 Tim. 2. 5. Heb. 7. 24, 25. & 9. 24.

1 Τεκνία μου, ταῦτα
γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ
ἁμάρτητε· καὶ ἐάν τις ἁμάρ-
τῃ, παράκλητον ἔχομεν
πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χρι-
στὸν δίκαιον.

v. 2. Ioh 4. 42. Rom. 3. 25. 2 Cor. 5. 18 Col. 1. 20. 1 Ioh 4. 10. 14.

2 Καὶ αὐτὸς ἱλασμός
ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν·
οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μό-
νον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ
κόσμου.
3 Καὶ ἐν τούτῳ γινώσκο-
μεν ὅτι ἐγνώκαμεν * αὐτὸν",
ἐὰν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶ-
μεν.

v. 4. 1 Ioh 1. 6. & 4. 20.

4 Ὁ λέγων, * Ἔγνωκα αὐ-
τὸν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ
μὴ * τηρῶν", ψεύστης ἐστὶ,
καὶ ἐν τούτῳ ἡ ἀλήθεια * οὐκ
ἔστιν.

v. 5. Ioh. 13. 35. & 14. 21, 23. 1 Ioh. 4. 12, 13.

5 Ὃς δ' ἂν τηρῇ αὐτοῦ
τὸν λόγον, ἀληθῶς ἐν τούτῳ ἡ
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τετελείωται.
ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν
αὐτῷ ἐσμεν.

v. 6. Ioh. 15. 4, 5. 1 Pet. 2. 21.

6 Ὁ λέγων ἐν αὐτῷ μένειν,
ὀφείλει, καθὼς ἐκεῖνος περι-
επάτησε, καὶ αὐτὸς * οὕτως"
περιπατεῖν.

v. 7. 1 Ioh. 3. 11. 2 Ioh. v. 5.

7 * Ἀδελφοὶ", οὐκ ἐν-
τολὴν καινὴν γράφω ὑμῖν,
ἀλλ' ἐντολὴν παλαιὰν, ἣν
εἴχετε ἀπ' ἀρχῆς. ἡ ἐντολὴ ἡ
παλαιά ἐστιν ὁ λόγος ὃν ἠ-
κούσατε * ἀπ' ἀρχῆς".

v. 8. Ioh. 1. 9. & 8. 12. & 13. 34. & 15. 12. Rom. 13. 12. 1 Thess. 5. 5, 8.

8 Πάλιν ἐντολὴν καινὴν
γράφω ὑμῖν, ὅ ἐστιν ἀληθὲς
ἐν αὐτῷ, καὶ ἐν * ὑμῖν". ὅτι
ἡ * σκοτία" παράγεται, καὶ
τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν ἤδη
φαίνει.

v. 9. 1 Cor. 13. 2. 2 Pet. 1. 19. 1 Ioh. 3. 14, 15.

9 Ὁ λέγων ἐν τῷ φωτὶ εἶ-
ναι, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
μισῶν, ἐν * τῇ σκοτίᾳ" ἐστὶν
ἕως ἄρτι.

v. 10. Ioh. 12. 35. 2 Pet. 1. 10.

10 Ὁ ἀγαπῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ φωτὶ μένει,
καὶ σκάνδαλον ἐν αὐτῷ οὐκ
ἔστιν.

v. 11. 1 Ioh. 3. 14.

11 Ὁ δὲ μισῶν τὸν ἀδελ-
φὸν αὐτοῦ, ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐστὶ,
καὶ ἐν τῇ σκοτίᾳ περιπατεῖ,
καὶ οὐκ οἶδε ποῦ ὑπάγει, ὅτι
ἡ σκοτία ἐτύφλωσε τοὺς ὀ-
φθαλμοὺς αὐτοῦ.

v. 12. Luc. 24. 47 Act. 4. 12. & 13. 38.

12 * Γράφω ὑμῖν, τε-
κνία", ὅτι ἀφέωνται ὑμῖν
αἱ ἁμαρτίαι διὰ τὸ ὄνομα
αὐτοῦ.
13 * Γράφω" ὑμῖν, πα-

v. 3. τὸν Θεὸν V. v. 4. † ὅτι A. ib. ποιῶν L. ib. τοῦ Θεοῦ S. 4. v. 6. — A. R. 2. v. 7. ἀγαπητοὶ A. N. 1. R. 2. S. 4. V. ib. — A. R. 2. v. 8. ἡμῖν A. ib. σκιὰ A. v. 9. τῷ σκότει M. v. 12. ἔγραψα ὑμῖν, παιδία R. 3 sic παιδία pro τεκνία S. 2. v. 13. ἔγραψα A. R. 8. S. 1.

πατέρες:

πέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς. γράφω ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι νενικήκατε τὸν πονηρόν. * γράφω" ὑμῖν, παιδία, ὅτι ἐγνώκατε τὸν πατέρα.

v. 14. Eph. 6. 10.

14 * Ἔγραψα ὑμῖν, πατέρες, ὅτι ἐγνώκατε τὸν ἀπ' ἀρχῆς". ἔγραψα ὑμῖν, νεανίσκοι, ὅτι ἰσχυροί ἐστε, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἐν ὑμῖν μένει, καὶ νενικήκατε τὸν πονηρόν.

v. 15. Matt. 6. 24. Rom. 12. 2. Gal. 1. 10. Jac. 4. 4.

15 Μὴ ἀγαπᾶτε τὸν κόσμον, μηδὲ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ. ἐάν τις ἀγαπᾷ τὸν κόσμον, οὐκ ἔστιν ἡ ἀγάπη * τοῦ" πατρὸς ἐν αὐτῷ.

16 Ὅτι πᾶν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς, καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ * πατρὸς", ἀλλ' ἐκ τοῦ κόσμου ἐστί.

v. 17. Psal. 90. 10. Esa. 40. 6. 1 Cor. 7. 31. Jac. 1. 10. & 4. 14. 1 Pet. 1. 24.

17 Καὶ ὁ κόσμος παράγεται, καὶ ἡ ἐπιθυμία * αὐτοῦ"· ὁ δὲ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, μένει εἰς τὸν αἰῶνα.

v. 18. Matt. 24. 5, 24. Act. 20. 29. 2 Thess. 2. 3. 2 Ioh. v. 7.

18 Παιδία, ἐσχάτη ὥρα ἐστί· καὶ καθὼς ἠκούσατε * ὅτι" ὁ ἀντίχριστος ἔρχεται, καὶ νῦν ἀντίχριστοι πολλοὶ γεγόνασιν· ὅθεν * γινώσκομεν" ὅτι ἐσχάτη ὥρα ἐστίν.

19 Ἐξ ἡμῶν ἐξῆλθον, ἀλλ' οὐκ ἦσαν ἐξ ἡμῶν· εἰ γὰρ ἦσαν ἐξ ἡμῶν, μεμενήκεισαν ἂν μεθ' ἡμῶν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῶσιν ὅτι οὐκ εἰσὶ πάντες ἐξ ἡμῶν.

v. 19. Psal. 41. 10. Act. 20. 30. 1 Cor. 11. 19.

20 Καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε * πάντα".

v. 20. Psal 45. 8. & 133. 2. Joh. 14. 26. & 16. 13. Heb. 1. 9.

21 Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἴδατε τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἴδατε αὐτὴν, καὶ ὅτι πᾶν ψεῦδος ἐκ τῆς ἀληθείας οὐκ ἔστι.

22 Τίς ἐστιν ὁ ψεύστης, εἰ μὴ ὁ ἀρνούμενος ὅτι Ἰησοῦς οὐκ ἔστιν ὁ Χριστός; οὗτός ἐστιν ὁ ἀντίχριστος, ὁ ἀρνούμενος τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν.

v. 22. 1 Ioh. 4. 3. 2 Ioh. v. 7.

23 Πᾶς ὁ ἀρνούμενος τὸν υἱὸν, οὐδὲ τὸν πατέρα ἔχει *.

v. 23. Luc. 12. 9. Ioh. 15. 23. 2 Tim. 2. 12. 1 Ioh. 4. 15.

24 Ὑμεῖς * οὖν" ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ υἱῷ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε.

25 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐπαγγελία, ἣν αὐτὸς ἐπηγγείλατο ἡμῖν, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον.

26 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν περὶ τῶν πλανώντων ὑμᾶς.

v. 27. Ier. 31. 33, 34. Ioh. 14. 26. & 16. 13 Heb. 8. 10, 11.

27 Καὶ ὑμεῖς τὸ χρίσ-

Ib. ἔγραψα R. 8. *v.* 14. — *Cp.* v. *v.* 15. Θεοῦ καὶ N. 1. *v.* 16. πατρὸς *A.* *v.* 17. — *A.* *v.* 18. — *A. ib.* γινώσκωμεν *A.* *v.* 20. πάντες S. 1. *v.* 23. † ὁ ὁμολογῶν τὸν υἱὸν, καὶ τὸν πατέρα ἔχει *A.* L. N. 1. R. 2. S. 4. *v.* 24. — *A.* R. 2.

μα

μα ὃ ἐλάβετε ἀπ᾽ αὐτοῦ, ἐν
ὑμῖν * μένει", καὶ οὐ χρείαν
ἔχετε ἵνα τις διδάσκῃ ὑμᾶς·
ἀλλ᾽ ὡς τὸ * αὐτὸ" χρίσμα
διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων,
καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ οὐκ ἔστι ψεῦ-
δος· καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑ-
μᾶς, * μενεῖτε" ἐν αὐτῷ.
v. 28. Marc. 8. 38. 1 Ioh. 3. 2. 28 Καὶ νῦν, τεκνία, μέ-
νετε ἐν αὐτῷ· ἵνα * ὅταν"
φανερωθῇ, ἔχωμεν παῤῥησί-
αν, καὶ μὴ αἰσχυνθῶμεν ἀπ᾽
αὐτοῦ, ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐ-
τοῦ.
v. 29. 1 Ioh. 3. 7, 10. 29 Ἐὰν εἰδῆτε ὅτι δίκαιός
ἐστι, γινώσκετε ὅτι * πᾶς ὁ
ποιῶν τὴν δικαιοσύνην, ἐξ
αὐτοῦ γεγέννηται.

ΚΕΦ. γ΄. III.

v. 1. Ioh. 1. 12. & 16. 3. & 17. 25. 1 Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην
δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατὴρ,
ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν *.
διὰ τοῦτο ὁ κόσμος οὐ γι-
νώσκει ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἔγνω
αὐτόν.
v. 2. Esa. 56. 5. Matt. 5. 12. Ioh. 1. 12. Rom. 8. 15, 18, 29. 1 Cor. 13. 12. & 15. 49. 2 Cor. 4. 17. & 5. 7. Gal. 3. 26. & 4. 6. Phil. 3. 21. Col. 3. 4. 2 Pet. 1. 4. 2 Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὔπω ἐφανε-
ρώθη * τί ἐσόμεθα. οἴδαμεν
δὲ ὅτι * ἐὰν " φανερωθῇ,
ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα· ὅτι
ὀψόμεθα αὐτὸν καθώς ἐστι.
3 Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν
ἐλπίδα ταύτην ἐπ᾽ * αὐ-
τῷ", ἁγνίζει ἑαυτὸν καθὼς
ἐκεῖνος ἁγνός ἐστι.
4 Πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁ- v. 4. 1 Ioh. 5.
μαρτίαν, καὶ τὴν ἀνομίαν 17.
ποιεῖ· καὶ ἡ ἁμαρτία ἐστὶν ἡ
ἀνομία.
5 Καὶ οἴδατε * ὅτι" ἐκεῖ- v. 5. Esa. 53.
νος ἐφανερώθη, ἵνα τὰς ἁ- 4, 9. 2 Cor. 5.
μαρτίας * ἡμῶν" ἄρῃ καὶ ἁ- 21. 1 Tim. 1.
μαρτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστι. 15.
6 Πᾶς ὁ ἐν αὐτῷ μένων, 1 Pet. 2.
οὐχ ἁμαρτάνει· πᾶς ὁ ἁ- 22, 24. v. 6.
μαρτάνων, οὐχ ἑώρακεν αὐ- 1 Ioh. 2. 4. & 4. 8.
τὸν, οὐδὲ ἔγνωκεν αὐτόν. 3 Ioh. v. 11.
7 * Τεκνία, μηδεὶς" v. 7.
πλανάτω ὑμᾶς· ὁ ποιῶν 1 Ioh. 2.
τὴν δικαιοσύνην, δίκαιός 29. & 3, 10.
ἐστι, καθὼς ἐκεῖνος δίκαιός
ἐστιν.
8 Ὁ * ποιῶν τὴν ἁ- v. 8. Gen. 3.
μαρτίαν, ἐκ τοῦ διαβόλου 15.
ἐστίν· ὅτι ἀπ᾽ ἀρχῆς ὁ διά- Matt. 13. 38.
βολος ἁμαρτάνει. εἰς τοῦτο Ioh. 8. 44.
ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ δια-
βόλου.
9 Πᾶς ὁ γεγεννημένος v. 9. 1 Pet. 1.
ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἁμαρτίαν οὐ 23.
ποιεῖ, ὅτι σπέρμα αὐτοῦ ἐν 1 Ioh. 5.
αὐτῷ μένει· καὶ οὐ δύναται ἁ- 18.
μαρτάνειν, ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ
γεγέννηται.
10 Ἐν τούτῳ φανερά ἐστι v. 10. 1 Ioh. 4. 8.

v. 27. μενέτω R. 1. S. 4. V. ib. αὐτοῦ R. 1. N. 1. S. 4. & πνεῦμα pro χρίσμα R. al. ib. μένετε A. R. 2. S. 3. V. v. 28. ἐὰν A. v. 29. † καὶ A. v. 1. † καὶ ἐσμὲν A. N. 1. R. 2. S. 4. v. 2. † ὃ Cu. & — δὲ A. ib. ὅταν Cu. v. 3. αὐτὸν Cu. v. 5. ὅτι Cu. ib. — A. R. 2. v. 7. παιδία, μήτις A. v. 8. † δὲ A.

τὰ

τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ καὶ τὰ τέ-
κνα τοῦ διαβόλου. πᾶς ὁ μὴ
* ποιῶν δικαιοσύνην", οὐκ
ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ μὴ ἀ-
γαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ·
v. 11. 11 Ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ * ἀγ-
Joh. 13. 34 & 15. 12. γελία" ἣν ἠκούσατε ἀπ' ἀρ-
Joh. 1. 5. & 2. 7. & 3. 23. χῆς, ἵνα * ἀγαπῶμεν" ἀλ-
λήλους·
v. 12. 12 Οὐ καθὼς Κάϊν ἐκ τοῦ
Gen. 4. 8. Heb. 11. 4. πονηροῦ ἦν, καὶ ἔσφαξε τὸν ἀ-
δελφὸν αὐτοῦ. καὶ χάριν τί-
νος ἔσφαξεν αὐτόν; ὅτι τὰ
ἔργα αὐτοῦ πονηρὰ ἦν, τὰ
δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, δί-
καια.
v. 13. 13 Μὴ θαυμάζετε, ἀ-
Joh. 15. 18, 19. δελφοί * μου", εἰ μισεῖ ὑ-
& 17. 14. μᾶς ὁ κόσμος.
v. 14. 14 Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι
Lev. 19. 17 μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θα-
1 Joh. 2. 9, 10, 11. νάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀ-
γαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς. ὁ
μὴ ἀγαπῶν * τὸν ἀδελφόν",
μένει ἐν τῷ θανάτῳ.
v. 15. 15 Πᾶς ὁ μισῶν τὸν ἀ-
Matt. 5. 21, 22. δελφὸν αὐτοῦ, ἀνθρωποκτό-
Gal 5. 21. νος ἐστί· καὶ οἴδατε ὅτι πᾶς
ἀνθρωποκτόνος οὐκ ἔχει ζωὴν
v. 16. αἰώνιον ἐν αὐτῷ μένουσαν.
Joh 3. 16. & 15. 13. 16 * Ἐν τούτῳ * ἐγνώκα-
Rom. 5. 8. Eph. 5. 2, 25. 1 Joh. 4. 9. μεν" τὴν ἀγάπην *, ὅτι ἐ-
κεῖνος ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ψυ-
χὴν αὐτοῦ ἔθηκε· καὶ ἡμεῖς
ὀφείλομεν ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν
τὰς ψυχὰς * τιθέναι".
17 Ὃς δ' ἂν ἔχῃ τὸν βίον v. 17. Deut. 15.
τοῦ κόσμου, καὶ θεωρῇ τὸν ἀ- 7.
δελφὸν αὐτοῦ χρείαν ἔχοντα, Luc. 3. 11.
καὶ κλείσῃ τὰ σπλάγχνα αὐ- Jac. 2. 15.
τοῦ * ἀπ' αὐτοῦ", πῶς ἡ 1 Joh. 4.
ἀγάπη τοῦ Θεοῦ μένει * ἐν" 20. & 5. 1.
αὐτῷ;
18 Τεκνία * μου", μὴ v. 18.
ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ Jac. 2. 15.
γλώσσῃ, ἀλλ' * ἔργῳ καὶ ἀ-
ληθείᾳ.
19 * Καὶ" ἐν τούτῳ * γι-
νώσκομεν" ὅτι ἐκ τῆς ἀλη-
θείας ἐσμέν, καὶ ἔμπροσθεν
αὐτοῦ πείσομεν τὰς καρδίας
ἡμῶν.
20 Ὅτι ἐὰν καταγινώσκῃ
ἡμῶν ἡ καρδία, * ὅτι " μεί-
ζων ἐστὶν ὁ Θεὸς τῆς καρ- v. 22. Psal. 10.
δίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει 17. & 34.
πάντα. 16. & 145. 18.
21 Ἀγαπητοί, ἐὰν ἡ καρ- Prov. 15.
δία * ἡμῶν" μὴ καταγι- 29. & 28. 9.
νώσκῃ ἡμῶν, παῤῥησίαν ἔχο- Jer. 29. 12.
μεν πρὸς τὸν Θεόν· Matt. 7. 8.
22 Καὶ ὃ ἐὰν αἰτῶμεν, & 21. 22. Marc. 11. 24.
* λαμβάνομεν παρ'" αὐτοῦ, Luc. 11. 9.
ὅτι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ * τη- Joh. 9. 31.

& 14. 13. & 15. 7. & 16. 23. Jac. 1. 5. & 5. 16. 1 Joh. 5. 14.

v. 10. ὢν δίκαιος V. v. 11. ἐπαγγελία S. 2. ib. ἀγαπᾶτε V. v. 13. — A. N. 2. v. 14. τοὺς ἀδελφοὺς Cn. — A. R. 1. v. 16. † καὶ S. 1. ib. γινώσκομεν L. ib. † τοῦ Θεοῦ Cp. ib. θεῖναι A. v. 17. — M. N. 1. ib. ἐπ' Cu. v. 18. — A. N. 1. ib. † ἐν A. v. 19. — A. ib. γνωσόμεθα A L. N. 1. S. 2. γινωσκόμεθα S. 1. v. 20. — A. v. 21. — A. v. 22. λαμβάνωμεν ἀπ' A. & ληψόμεθα pro λαμβάν. V. ib. τηρῶμεν A.

ροῦμεν",

ρουμεν", καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιον αὐτοῦ ποιοῦμεν.

v. 23. Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Ioh. 6. 29. & 13. 34. & 15. 12. & 17. 3. Eph. 5. 2. 1 Thess. 4. 9. 1 Pet. 4. 8. 1 Ioh. 4. 12. Sup. v 11.

23 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ, ἵνα * πιστεύσωμεν" τῷ * ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ", καὶ ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, καθὼς ἔδωκεν ἐντολὴν * ἡμῖν".

v. 24. Ioh. 14. 23. & 15. 10. Rom. 8. 9. 1 Ioh. 4. 12.

24 Καὶ ὁ τηρῶν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν αὐτῷ· καὶ ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι μένει ἐν ἡμῖν, ἐκ τοῦ Πνεύματος οὗ ἡμῖν ἔδωκεν.

ΚΕΦ. δ΄. IV.

v. 1. Ier. 29. 8. Matt. 7. 15, 16. & 24, 4, 5, 24. 1 Cor. 14. 29. Eph 5. 6. Col 2. 18. 1 Thess. 5. 21. 2 Pet. 2. 1. 2 Ioh v 7. Apoc. 2. 2.

1 Ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα, εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὅτι πολλοὶ ψευδοπροφῆται ἐξεληλύθασιν εἰς τὸν κόσμον.

v. 2. 1 Cor. 12. 3. 1 Ioh. 2. 22. & 5. 1. 2 Ioh. v. 7.

2 Ἐν τούτῳ * γινώσκετε" τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ· πᾶν πνεῦμα ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ * ἐληλυθότα", ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι.

v. 3. 2 Thess. 2. 7. 1 Ioh. 2. 18, 22.

3 Καὶ πᾶν πνεῦμα ὃ * μὴ ὁμολογεῖ τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθότα", ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστι· καὶ τοῦτό ἐστι * τὸ τοῦ ἀντιχρίστου", * ὃ ἀκηκόατε" ὅτι ἔρχεται, καὶ νῦν ἐν τῷ κόσμῳ ἐστὶν ἤδη.

4 Ὑμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστε, τεκνία, καὶ νενικήκατε * αὐτούς"· ὅτι μείζων ἐστὶν ὁ ἐν ὑμῖν ἢ ὁ ἐν τῷ κόσμῳ.

5 Αὐτοὶ ἐκ τοῦ κόσμου εἰσί, διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ κόσμου λαλοῦσι, καὶ ὁ κόσμος αὐτῶν ἀκούει. v. 5. Ioh 3. 31. & 15. 19.

6 Ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεόν, ἀκούει ἡμῶν· ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐκ ἀκούει ἡμῶν. * ἐκ τούτου" γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης. v. 6. Ioh. 8 47. & 10. 27.

7 Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν *, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται, καὶ γινώσκει τὸν Θεόν.

8 Ὁ μὴ ἀγαπῶν, * οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν"· ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν. v. 8. 1 Ioh. 2. 4. & 3. 6. & 4. 16.

9 * Ἐν τούτῳ ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐν ἡμῖν, ὅτι τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἀπέσταλκεν * ὁ Θεὸς" εἰς τὸν κόσμον, ἵνα ζήσωμεν δι' αὐτοῦ. v. 9. Ioh 3. 16. Rom 5. 8. & 8. 32. 1 Ioh. 3. 16.

v. 23. πιστεύωμεν *A.* R. I. *ib.* τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ N. I. R. I. *&* — τοῦ υἱοῦ *A. ib.* — N. I. *v. 2.* γινώσκομεν S. I. γινώσκεται M. S. I. V. *ib.* ἐληλυθέναι *sic & vers. seq. Cu. v. 3.* καλύει τὸν Ἰησοῦν V. *&* — Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλ. *A ib.* ὁ ἀντίχριστος V. *ib.* ὅτι ἀκηκόαμεν S. I. *&* περὶ οὗ *pro* ὃ V. *v. 4.* αὐτὸν V. *v. 6.* ἐν τούτῳ R. I. *v. 7.* † τὸν Θεὸν *A. v. 8.* ἐκ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν S. I. *&* γινώσκει *pro* ἔγνω *A.* S. I. *v. 9.* † ὅτι S. I. *ib.* — N. I.

v. 10. Joh. 15. 16. Rom. 3. 24, 25. & 5. 8, 10. 1 Cor. 5. 19. Col. 1. 19. 1 Joh. 2. 2.
10 Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν, ἀλλ' ὅτι * αὐτὸς * ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἱλασμὸν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν.

v. 11. Matt. 18. 33. Ioh. 15. 12, 13.
11 Ἀγαπητοὶ, εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾷν.

v. 12. Exod. 33. 20. Deut. 4. 12. Ioh. 1. 18. 1 Tim. 1. 17. & 6. 16. 1 Ioh. 2. 5. & 3. 24.
12 Θεὸν οὐδεὶς πώποτε τεθέαται. ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν μένει, καὶ ἡ ἀγάπη αὐτοῦ τετελειωμένη ἐστὶν ἐν ἡμῖν.

v. 13. Ioh. 14. 20. & 17. 21. 1 Ioh. 3. 24.
13 Ἐν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἐν αὐτῷ μένομεν, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, ὅτι ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ δέδωκεν ἡμῖν.

v. 14. Ioh. 1. 14. 1 Ioh. 1. 1.
14 Καὶ ἡμεῖς * τεθεάμεθα", καὶ μαρτυροῦμεν ὅτι ὁ πατὴρ ἀπέσταλκε τὸν υἱὸν σωτῆρα τοῦ κόσμου.

15 Ὃς ἂν * ὁμολογήσῃ" ὅτι Ἰησοῦς ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ μένει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Θεῷ.

v. 16. Sup. v. 8, 12.
16 Καὶ ἡμεῖς ἐγνώκαμεν καὶ * πεπιστεύκαμεν" τὴν ἀγάπην ἣν ἔχει ὁ Θεὸς ἐν ἡμῖν. ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστὶ, καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ*.

v. 17. Iac. 2. 13. 1 Pet. 1. 15. 1 Ioh. 3. 3, 19, 21.
17 Ἐν τούτῳ τετελείωται ἡ ἀγάπη μεθ' ἡμῶν, ἵνα παῤῥησίαν ἔχωμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ὅτι καθὼς ἐκεῖνός ἐστι, καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

18 Φόβος οὐκ ἔστιν ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἡ τελεία ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον· ὅτι ὁ φόβος κόλασιν ἔχει· ὁ δὲ φοβούμενος οὐ τετελείωται ἐν τῇ ἀγάπῃ.

19 Ἡμεῖς * ἀγαπῶμεν * αὐτὸν", ὅτι * αὐτὸς πρῶτος" ἠγάπησεν ἡμᾶς.

v. 20. 1 Ioh. 2. 4. & 3. 17.
20 Ἐάν τις εἴπῃ· Ὅτι ἀγαπῶ τὸν Θεὸν, καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισῇ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾷν;

v. 21. Lev. 19. 18. Matt. 22. 39. Ioh. 13. 34. & 15. 12. Eph. 5. 2. 1 Thess. 4. 9. 1 Pet. 4. 8. 1 Ioh. 3. 11, 23.
21 Καὶ ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔχομεν * ἀπ' αὐτοῦ", ἵνα ὁ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ.

v. 10. † πρῶτος v. & ἐκεῖνος *pro* αὐτὸς *A.* v. 14. ἐθεασάμεθα *A.* v. 15. ὁμολογῇ *A.* v. 16. πιστεύομεν *A. ib.* † μένει M. N. 2. v. 19. † οὖν *A.* S. 2. *ib.* τὸν Θεὸν L. R. 1. *ib.* ὁ Θεὸς *A.* ὁ Θεὸς πρῶτος R. 1. *sic* S. 2. *sed* πρῶτον *pro* πρῶτος. v. 21. ἀπὸ Θεοῦ *A.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ε'. V.

v. 1. Ioh. 1. 12, 13. 1 Ioh. 2 22, 23. & 4. 2, 15.

1 ΠΑς ὁ πιςεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐςιν ὁ Χριςὸς, ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται· καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν τὸν γεννήσαντα, ἀγαπᾷ καὶ τὸν γεγεννημένον ἐξ αὐτοῦ.

2 Εν τούτῳ γινώσκομεν ὅτι ἀγαπῶμεν τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ, ὅταν τὸν Θεὸν ἀγαπῶμεν, καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ * τηρῶμεν".

v. 3. Matt. 11. 29, 30. Ioh. 14. 15, 21, 23. & 15. 10. 2 Ioh. v. 6.

3 Αὕτη γάρ ἐςιν ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ τηρῶμεν· καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσίν.

v. 4. Ioh. 16. 33.

4 Οτι * πᾶν τὸ γεγεννημένον" ἐκ τοῦ Θεοῦ νικᾷ τὸν κόσμον· καὶ αὕτη ἐςὶν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίςις ἡμῶν.

v. 5. 1 Cor. 15. 57. Ioh. 4. 4, 15.

5 Τίς * ἐςιν ὁ νικῶν τὸν κόσμον, εἰ μὴ ὁ πιςεύων ὅτι Ἰησοῦς ἐςιν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ;

v. 6. Ioh. 19. 34.

6 Οὗτός ἐςιν ὁ ἐλθὼν δι' ὕδατος * καὶ αἵματος *, Ἰησοῦς ὁ Χριςός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ' * ἐν τῷ ὕδατι" καὶ τῷ * αἵματι"· καὶ τὸ πνεῦμά ἐςι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι * τὸ πνεῦμά" ἐςιν ἡ ἀλήθεια.

v. 7. Matt. 28. 19. Ioh. 1. 1. 1 Cor. 12. 4, 5, 6. Apoc. 19. 13.

7 Οτι τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες * ἐν τῷ οὐρανῷ", ὁ Πατὴρ, ὁ Λόγος, καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα· καὶ οὗτοι οἱ τρεῖς * ἕν εἰσι.

8 Καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες * ἐν τῇ γῇ", τὸ Πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ, καὶ τὸ αἷμα· * καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἕν εἰσιν".

v. 9. Ioh. 5. 37. & 8. 17. 18.

9 Εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐςίν· ὅτι αὕτη ἐςὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ * ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

v. 10. Ioh. 3. 16. 33. Rom. 8. 16. Gal. 4. 6.

10 Ο πιςεύων εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἔχει τὴν μαρτυρίαν * ἐν ἑαυτῷ· ὁ μὴ πιςεύων * τῷ Θεῷ", ψεύςην πεποίηκεν αὐτόν, ὅτι * οὐ πεπίςευκεν" εἰς τὴν μαρτυρίαν ἣν μεμαρτύρηκεν ὁ Θεὸς περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

v. 2. ποιῶμεν R. I. V. *ib.* — αὐτοῦ N. I. v. 4. πᾶς ὁ γεγεννημένος S. I. v. 5. † δὲ N. I. R. I. S. 2. v. 6. † καὶ πνεύματος S. 3. *ib.* † καὶ πνεύματος *A. sic* L. N. I. *sed* L. *addit* ἁγίου. v. 6. καὶ ἐν τῷ πνεύματι S. 2. *ib.* πνεύματι *A. ib.* ὁ Χριςός V. v. 7. — R. 8. S. 7. *ib.* † εἰς τὸ Cp. R. 8. *sed — versus totus* M. R. 8. & — *verba* v. 7. & 8. *uncinulis inclusa A.* L. N. 2. v. 8. — M. *ib.* — Cu. v. 9. † μείζων ἐςιν, V. & ὅτι *pro* ἣν *A.* S. 2. V. v. 10. † τοῦ Θεοῦ *A.* S. 3. *ib.* υἱῷ *A.* S. 2. V. *ib.* οὐκ ἐπίςευσεν *A.*

11 Καὶ

v. 11. Ioh. 1. 4. 11 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρ-
τυρία, ὅτι ζωὴν αἰώνιον ἔ-
δωκεν ἡμῖν ὁ Θεός· καὶ * αὕ-
τη ἡ ζωὴ" ἐν τῷ υἱῷ αὐτοῦ
ἐστιν.
v. 12. Ioh 3. 36. & 5. 24. 12 Ὁ ἔχων τὸν υἱὸν *, ἔχει
τὴν ζωήν· ὁ μὴ ἔχων τὸν
υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὴν ζωὴν οὐκ
ἔχει.
v. 13. Joh. 20. 31. 13 Ταῦτα ἔγραψα ὑμῖν
* τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ ὄνο-
μα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ"· ἵνα εἰ-
δῆτε ὅτι ζωὴν ἔχετε αἰώνιον,
* καὶ ἵνα πιστεύητε" εἰς τὸ ὄ-
νομα τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ.
v. 14. Jer. 29. 12. Matt. 7. 7. & 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11. 9. Ioh 14. 13. & 15. 7. & 16. 24. Jac. 1. 5. 1 Joh. 3. 22. 14 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ παρ-
ῥησία ἣν * ἔχομεν" πρὸς
αὐτόν, ὅτι ἐάν τι αἰτώμεθα
κατὰ τὸ * θέλημα" αὐτοῦ,
ἀκούει ἡμῶν.
15 * Καὶ ἐὰν οἴδαμεν
ὅτι ἀκούει ἡμῶν", ὃ ἂν αἰτώ-
μεθα, οἴδαμεν ὅτι ἔχομεν
τὰ αἰτήματα ἃ * ἠτήκαμεν"
παρ' αὐτοῦ.
v. 16. Num. 15. 30. 1 Sam. 2. 25. Matt. 12. 31. Marc 3. 29. Luc. 12. 10. Heb 6. 4. & 10. 26. 2 Pet. 2. 20. 16 * Ἐάν τις ἴδῃ" τὸν
ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα
ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον,
* αἰτήσει, καὶ δώσει" αὐτῷ
ζωήν, τοῖς * ἁμαρτάνουσι
μή" πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁ-
μαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ
ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ.
17 Πᾶσα ἀδικία ἁμαρ- v. 17. 1 Ioh. 3. 4.
τία ἐστί· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ
πρὸς θάνατον.
18 Οἴδαμεν ὅτι πᾶς ὁ v. 18. 1 Ioh. 3. 9.
γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, οὐχ
ἁμαρτάνει· ἀλλ' * ὁ γεννη-
θεὶς ἐκ" τοῦ Θεοῦ, τηρεῖ ἑαυ-
τόν, καὶ ὁ πονηρὸς οὐχ ἅπτε-
ται αὐτοῦ.
19 Οἴδαμεν ὅτι ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐσμεν, καὶ ὁ κόσμος
ὅλος ἐν τῷ πονηρῷ κεῖ-
ται.
20 * Οἴδαμεν δὲ" ὅτι ὁ v. 20. Luc. 24. 45. Joh. 17. 3.
υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἥκει, καὶ δέδω-
κεν ἡμῖν διάνοιαν, ἵνα γι-
νώσκομεν τὸν ἀληθινόν *· καί
* ἐσμεν" ἐν τῷ ἀληθινῷ,
* ἐν τῷ" υἱῷ αὐτοῦ * Ἰησοῦ
Χριστῷ"· οὗτός ἐστιν ὁ ἀλη-
θινὸς Θεός, καὶ ἡ ζωὴ * αἰ-
ώνιος".
21 Τεκνία *, φυλάξατε v. 21. 1 Cor. 10. 14.
* ἑαυτοὺς" ἀπὸ τῶν εἰδώλων.
Ἀμήν.

v. 11. ἡ αὕτη ἡ ζωὴ *A.* *v.* 12. † τοῦ Θεοῦ S. 1. V. *v.* 13. — R. 2. S. 2. V. *ib.* οἱ πιστεύοντες *A.* S. 2. V. *v.* 14. ἔχωμεν. & — τὶ *A.* *ib.* ὄνομα *A.* *v.* 15. — *A.* *ib.* αἰτοῦμεν V. *v.* 16. ὅστις οἶδεν V. *ib.* αἰτήσω, καὶ δοθήσεται V. *ib.* μὴ ἁμαρτάνουσι τὴν ἁμαρτίαν *A.* *v.* 18. γεννήσεως V. *v.* 20. καὶ οἴδαμεν *A.* L. N. 1. S. 2. *ib.* † Θεὸν *A.* L. R. 1. S. 4. V. *ib.* ὦμεν V. *ib.* — V. *ib.* — *A.* V. *ib.* — *A.* & † ἡ *post* ζωὴ R. 8. *v.* 21. † μου S. 1. *ib.* ἑαυτὰ N. 1 S. 3.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΔΕΥΤΕΡΑ.

1 Ο Πρεσβύτερος ἐκ-
λεκτῇ κυρίᾳ, καὶ
τοῖς τέκνοις αὐτῆς,
οὓς ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀληθείᾳ,
καὶ οὐκ ἐγὼ * μόνος, ἀλλὰ
καὶ πάντες οἱ ἐγνωκότες τὴν
ἀλήθειαν·
2 * Διὰ τὴν ἀλήθειαν"
τὴν * μένουσαν" ἐν ἡμῖν, καὶ
μεθ' ἡμῶν ἔσται εἰς τὸν αἰ-
ῶνα.
3 * Ἔσται μεθ' ὑμῶν"
χάρις, ἔλεος, εἰρήνη * πα-
ρὰ" Θεοῦ πατρὸς, καὶ παρὰ
Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ
τοῦ πατρὸς, ἐν ἀληθείᾳ καὶ
ἀγάπῃ.
4 Ἐχάρην λίαν ὅτι εὕ-
ρηκα ἐκ τῶν τέκνων σου περι-
πατοῦντας ἐν ἀληθείᾳ, καθὼς
ἐντολὴν ἐλάβομεν * παρὰ"
τοῦ πατρός.
5 Καὶ νῦν ἐρωτῶ σε, κυ- v. 5. Joh. 13.
ρία, οὐχ ὡς ἐντολὴν * γρά- 34. & 15.
φων" σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν 12. Eph 5.2.
* εἴχομεν" ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα 1 Thess. 4. 9.
ἀγαπῶμεν ἀλλήλους. 1 Pet. 4.8.
6 Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀγά- 1 Joh. 2.7. 8. & 3.
πη, ἵνα περιπατῶμεν κατὰ 11, 23. & 4. 21.
τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ. αὕτη ἐστὶν v. 6.
ἡ ἐντολὴ, * καθὼς ἠκούσατε Joh. 15. 10.
ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἐν αὐτῇ 1 Joh. 2. 24.
περιπατῆτε.
7 Ὅτι πολλοὶ πλάνοι v. 7. Matt 24.
* εἰσῆλθον" εἰς τὸν κόσμον, 5, 24. 2 Pet. 2.1.
οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν 1 Joh. 2.
Χριστὸν * ἐρχόμενον" ἐν σαρ- 18. 22.
κί· * οὗτός ἐστιν ὁ πλάνος καὶ & 4. 1,3. 3.
ὁ ἀντίχριστος.
8 Βλέπετε ἑαυτοὺς, ἵνα μὴ v. 8. Gal. 3. 4.

v. 1. † δὲ Cu. v. 2. — N. 1. & *connectitur hic versus cum superiore. ib.* οἰκοῦσαν Cu. v. 3. — Cu. *sed* εἴη *pro* ἔσται V. & † δὲ *post* ἔσται N. 1. & καθ' *pro* μεθ' Cu. *al. ib.* ἀπὸ Cu. v. 4. ἀπὸ *A.* v. 5. γράφω *A. ib.* ἔχομεν S 1 v. 6. † ἵνα *A.* L. N. 2. S. 3. V. & — *postea* v. 7. ἐξῆλθον N. 1. R. 3. V. *ib.* ἐλθόντα V. *ib.* † εἴ τις οὐχ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκί S. 1.

* ἀπ-

* ἀπολέσωμεν" ἃ * εἰργα-
σάμεθα", ἀλλὰ μισθὸν
πλήρη * ἀπολάβωμεν".
v. 9. 1 Joh. 2. 23. 9 Πᾶς ὁ * παραβαί-
νων", καὶ μὴ μένων ἐν τῇ δι-
δαχῇ τοῦ Χριστοῦ, Θεὸν οὐκ
ἔχει· ὁ μένων ἐν τῇ διδαχῇ
τοῦ Χριστοῦ, οὗτος καὶ τὸν πα-
τέρα καὶ τὸν υἱὸν ἔχει.
v. 10. Rom. 16. 17. 1 Cor. 5. 11. & 16. 22. Gal. 1. 8. 9. 2 Tim. 3. 5. Tit. 3. 10. 10 Εἴ τις ἔρχεται πρὸς ὑ-
μᾶς, καὶ ταύτην τὴν διδα-
χὴν οὐ φέρει, μὴ λαμβά-
νετε αὐτὸν εἰς οἰκίαν, καὶ
χαίρειν αὐτῷ μὴ λέγετε·
11 Ὁ γὰρ λέγων αὐτῷ χαί-
ρειν, κοινωνεῖ τοῖς ἔργοις αὐ-
τοῦ τοῖς πονηροῖς *.
12 Πολλὰ ἔχων ὑμῖν v. 12. Ioh 17. 13. 1 Ioh. 1. 4. 3 Ioh. v. 13.
* γράφειν", οὐκ ἠβουλήθην
διὰ χάρτου καὶ μέλανος·
* ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν" πρὸς
ὑμᾶς, καὶ στόμα πρὸς στόμα
λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ * ἡ-
μῶν" ᾖ πεπληρωμένη.
13 Ἀσπάζεταί σε τὰ τέ-
κνα τῆς ἀδελφῆς σου τῆς ἐκ-
λεκτῆς. Ἀμήν.

ΙΟΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Καθολικὴ τρίτη.

1 Ὁ Πρεσβύτερος Γαΐῳ
τῷ ἀγαπητῷ, ὃν
ἐγὼ ἀγαπῶ ἐν ἀ-
ληθείᾳ.
2 Ἀγαπητέ, περὶ πάντων
εὔχομαί σε εὐοδοῦσθαι καὶ ὑ-
γιαίνειν, καθὼς εὐοδοῦταί σου
ἡ ψυχή.
3 Ἐχάρην * γὰρ" λίαν v. 3. 2 Ioh. v. 4.
ἐρχομένων ἀδελφῶν, καὶ μαρ-
τυρούντων σου τῇ ἀληθείᾳ,
καθὼς * σὺ" ἐν ἀληθείᾳ πε-
ριπατεῖς.
4 Μειζοτέραν * τού-
των" οὐκ ἔχω * χαρὰν",
ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα

v. 8. ἀπολέσητε. εἰργάσασθε. ἀπολάβητε. *A.* L. N. I. R. 2. S. 4. V. v. 9. προάγων *A.* v. 11. † ἰδοὺ προεῖπον ὑμῖν, ἵνα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου μὴ αἰσχυνθῆτε V. v. 12. γράψαι *A.* *ib.* ἐλπίζω γὰρ γίνεσθαι *vel* γενέσθαι *A.* S. 3. *ib.* ὑμῶν *A.* R. I. S. 2. V. — L. N. I.

v. 3. γ— S. 2. *ib.* — *A.* v. 4. ταύτης R. I. S. I. *ib.* χάριν S. I. V.

ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα.

5 Ἀγαπητὲ, * πιστὸν" ποιεῖς ὃ ἐὰν ἐργάσῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ * εἰς τοὺς" ξένους,

6 Οἳ ἐμαρτύρησάν σου τῇ ἀγάπῃ ἐνώπιον ἐκκλησίας· οὓς καλῶς * ποιήσεις" προπέμψας ἀξίως τοῦ Θεοῦ.

7 Ὑπὲρ γὰρ τοῦ ὀνόματος * αὐτοῦ" ἐξῆλθον, μηδὲν * λαμβάνοντες" ἀπὸ τῶν * ἐθνῶν".

8 Ἡμεῖς οὖν ὀφείλομεν * ἀπολαμβάνειν" τοὺς τοιούτους, ἵνα συνεργοὶ γινώμεθα * τῇ ἀληθείᾳ".

9 Ἔγραψα * τῇ ἐκκλησίᾳ· ἀλλ' ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρεφὴς οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς.

10 Διὰ τοῦτο, ἐὰν ἔλθω, ὑπομνήσω αὐτοῦ τὰ ἔργα ἃ ποιεῖ, λόγοις πονηροῖς φλυαρῶν ἡμᾶς· καὶ μὴ * ἀρκούμενος ἐπὶ τούτοις, οὔτε αὐτὸς ἐπιδέχεται τοὺς ἀδελφοὺς, καὶ τοὺς * βουλομένους" κωλύει, καὶ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλει.

11 Ἀγαπητὲ, μὴ μιμοῦ τὸ κακὸν, ἀλλὰ τὸ ἀγαθόν· ὁ ἀγαθοποιῶν, ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστιν· ὁ δὲ κακοποιῶν, οὐχ * ἑώρακε" τὸν Θεόν. v. 11. Psal. 37. 27. Esa 1. 16. 1 Pet. 3. 11. 1 Ioh. 3. 6. 9.

12 Δημητρίῳ μεμαρτύρηται ὑπὸ πάντων, καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας· καὶ ἡμεῖς δὲ μαρτυροῦμεν, καὶ * οἴδατε" ὅτι ἡ μαρτυρία ἡμῶν ἀληθής ἐστι.

13 Πολλὰ εἶχον * γράφειν", ἀλλ' * οὐ θέλω" διὰ μέλανος καὶ καλάμου σοι * γράψαι". v. 13. 2 Ioh. v. 12.

14 Ἐλπίζω δὲ εὐθέως ἰδεῖν σε, καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλήσομεν.

15 Εἰρήνη σοι. ἀσπάζονταί σε οἱ * φίλοι". Ἀσπάζου τοὺς * φίλους" κατ' ὄνομα.

v. 5. μισθὸν R. 1. *ib.* τοῦτο *A.* L. R. 2. *sic* V. *sed habet* εἰς τοὺς ταῦτα *Cu.* *v.* 6. ποιεῖς *Cu.* *v.* 7. — L. M. N. 2. *W. ib.* λαβόντες S. 2. *ib.* ἐθνικῶν *A.* L. R. 1. S. 1. & παρὰ *pro* ἀπὸ L. R. 1. *v.* 8. ὑπολαμβ. *A. ib.* τῆς ἀληθείας S. 2. V. τῇ ἐκκλησίᾳ *A.* *v.* 9. † τι *A.* S. 1. *v.* 10. † ὡς V. *ib.* δεχομένους V. ἐπιδεχ. S. 2. *v.* 11. ὁρᾷ V. *v.* 12. οἶδας *A.* L. N. 1. R. 3. S. 3. V. οἴδαμεν R. 1. *v.* 13. γράψαι σοι *A. ib.* οὐκ ἐβουλήθην *A. ib.* γράφειν *A.* *v.* 15. ἀδελφοί *A. ib.* ἀδελφοὺς K. 1.

ΙΟΥΔΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΑΘΟΛΙΚΗ.

v. 1. 1 ΙΟΥΔΑΣ Ἰησοῦ Χρι-
Luc. 6. 16. στοῦ δοῦλος, ἀδελφὸς
Ioh. 17. 1. δὲ Ἰακώβου, τοῖς ἐν
Act. 1. 13 Θεῷ πατρὶ * ἡγιασμένοις",
1 Pet. 1. 5. καὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τετηρημένοις
κλητοῖς·
2 Ἔλεος ὑμῖν καὶ εἰ-
ρήνη καὶ ἀγάπη * πληθυν-
θείη".
v. 3. 3 Ἀγαπητοί, πᾶσαν
Phil. 1. 27. σπουδὴν ποιούμενος γράφειν
1 Tim. 1. ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς * σω-
18. & 6. 12. τηρίας, ἀνάγκην ἔσχον γρά-
2 Tim. 4. ψαι ὑμῖν, παρακαλῶν,
7. ἐπαγωνίζεσθαι τῇ ἅπαξ
παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις
πίστει.
v. 4. 4 Παρεισέδυσαν γάρ τινες
Rom. 9. ἄνθρωποι οἱ πάλαι προγε-
21, 22. Tit. 1. 16. γραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρί-
1 Pet. 2. 8. μα, ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ Θεοῦ
2 Pet. 2. ἡμῶν χάριν μετατιθέντες
1, 3, 9. εἰς ἀσέλγειαν, καὶ τὸν μόνον
* δεσπότην Θεὸν καὶ Κύριον
ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνού-
μενοι.
5 Ὑπομνῆσαι δὲ ὑμᾶς v. 5.
βούλομαι, εἰδότας * ὑμᾶς ἅ- Num. 14.
παξ τοῦτο", ὅτι * ὁ Κύριος" 29, &c. & 26. 64,
λαὸν ἐκ γῆς Αἰγύπτου σώσας, 65. Psal. 106.
τὸ δεύτερον τοὺς μὴ πιστεύ- 26. 1 Cor. 10.
σαντας ἀπώλεσεν. 5.
6 Ἀγγέλους τε τοὺς μὴ τη- Heb. 3. 18, 19.
ρήσαντας τὴν ἑαυτῶν ἀρχήν, v. 6. Ioh 8. 44.
ἀλλὰ ἀπολιπόντας τὸ ἴδιον 2 Pet 2. 4.
οἰκητήριον, εἰς κρίσιν με- v. 7. Gen. 19.
γάλης ἡμέρας, δεσμοῖς 24.
ἀϊδίοις ὑπὸ ζόφον τετήρη- Deut. 29. 23.
κεν. Esa. 13. 19.
7 Ὡς Σόδομα καὶ Γό- Ier. 20.
μορρα, καὶ αἱ περὶ αὐτὰς πό- 16. & 50. 40.
λεις τὸν ὅμοιον τούτοις τρό- Thren 4.
πον ἐκπορνεύσασαι, καὶ ἀ- 6. Ezec. 16.
πελθοῦσαι ὀπίσω σαρκὸς ἑτέ- 49. Hos 11. 8.
ρας, πρόκεινται δεῖγμα, πυ- Amos 4.
ρὸς αἰωνίου δίκην * ὑπέχου- 11. Luc. 17.
σαι". 29.
8 * Ὁμοίως" μέντοι καὶ 2 Pet. 2 6. v. 8. 2 Pet. 2. 10, 11.

v. 1. ἠγαπημένοις A. R 2. S. 2. V. v. 2. πληρωθείη V. v. 3. † ἡμῶν A. L. N. 1. R. 2. S. 2. ὑμῶν S. 2. v. 4. † Θεὸν καὶ Cp. & — Θεὸν A. N. 2. R. 3. v. 5. πάντα R. 1. S. 2. V. *sed* — *tantum* ὑμᾶς A. N. 1. R. 1. S. 2. V. *ib.* Ἰησοῦς A. R. 1. S. 2. Θεὸς S. 2. v. 7. ὑπερέχουσαι A. v. 8. ὅμως A.

οὗτοι ἐνυπνιαζόμενοι, σάρκα
μὲν μιαίνουσι, κυριότητα δὲ
ἀθετοῦσι, δόξας δὲ βλασφη-
μοῦσιν.

v. 9. Dan. 10. 13. & 12. 1. Zach. 3. 2. 2 Pet. 2. 11. Apoc. 12. 7.

9 * Ὁ δὲ " Μιχαὴλ ὁ
ἀρχάγγελος, ὅτε τῷ διαβό-
λῳ διακρινόμενος διελέ-
γετο περὶ τοῦ Μωσέως σώμα-
τος, οὐκ ἐτόλμησε κρίσιν
ἐπενεγκεῖν βλασφημίας,
ἀλλ' εἶπεν· * Ἐπιτιμήσαι "
σοι Κύριος.

v. 10. 2 Pet. 2. 12.

10 Οὗτοι δὲ ὅσα μὲν οὐκ
οἴδασι βλασφημοῦσιν· ὅσα
δὲ φυσικῶς, ὡς τὰ ἄλογα
ζῶα, ἐπίστανται, ἐν τούτοις
φθείρονται.

v. 11. Gen. 4. 8. Num. 16. 1. & 22. 7. 21. 2 Pet. 2. 15. 1 Ioh. 3. 12.

11 Οὐαὶ αὐτοῖς· * ὅτι "
τῇ ὁδῷ τοῦ Κάϊν ἐπορεύθη-
σαν, καὶ τῇ πλάνῃ τοῦ Βα-
λαὰμ μισθοῦ ἐξεχύθησαν,
καὶ τῇ ἀντιλογίᾳ τοῦ Κορὲ ἀ-
πώλοντο.

v. 12. Prov. 25. 14. 2 Pet. 2. 13, 17.

12 Οὗτοί εἰσιν * ἐν ταῖς
* ἀγάπαις " ὑμῶν * σπιλά-
δες ", συνευωχούμενοι *, ἀ-
φόβως ἑαυτοὺς ποιμαίνοντες·
νεφέλαι ἄνυδροι, ὑπὸ ἀνέ-
μων * περιφερόμεναι ", δέν-
δρα φθινοπωρινὰ, ἄκαρπα,
δὶς ἀποθανόντα, ἐκριζω-
θέντα·

v. 13. Esa. 57. 20.

13 Κύματα ἄγρια θα-
λάσσης, * ἐπαφρίζοντα "
τὰς ἑαυτῶν αἰσχύνας· ἀστέρες
πλανῆται, οἷς ὁ ζόφος τοῦ
σκότους εἰς τὸν αἰῶνα τετήρη-
ται.

v. 14. Gen. 5. 18. Dan. 7. 10. Act. 1. 11. 1 Thess. 1. 10. 2 Thess. 1. 10. Apoc. 1. 7.

14 Προεφήτευσε δὲ καὶ
τούτοις ἕβδομος ἀπὸ Ἀδὰμ
Ἐνὼχ, λέγων· Ἰδοὺ, ἦλθε
Κύριος ἐν μυριάσιν * ἁγί-
αις " αὐτοῦ,

v. 15. Zach. 14. 5. Matt. 12. 36. & 25. 31. 2 Thess. 1. 7.

15 Ποιῆσαι κρίσιν κατὰ
πάντων, καὶ ἐξελέγξαι πάν-
τας τοὺς ἀσεβεῖς * αὐτῶν "
περὶ πάντων τῶν ἔργων * ἀσε-
βείας αὐτῶν " ὧν ἠσέβησαν,
καὶ περὶ πάντων τῶν σκλη-
ρῶν * ὧν ἐλάλησαν κατ' αὐ-
τοῦ ἁμαρτωλοὶ ἀσεβεῖς.

v. 16. Psal. 15. 10. 2 Pet. 2. 18.

16 Οὗτοί εἰσι γογγυσταὶ,
μεμψίμοιροι, κατὰ τὰς ἐ-
πιθυμίας αὐτῶν πορευόμε-
νοι *· καὶ τὸ στόμα αὐτῶν
λαλεῖ * ὑπέρογκα ", θαυ-
μάζοντες πρόσωπα, ὠφε-
λείας χάριν.

17 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ,
μνήσθητε τῶν ῥημάτων τῶν
προειρημένων ὑπὸ τῶν ἀποστό-
λων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ·

v. 18. Act. 20. 29. 1 Tim. 4. 1. 2 Tim. 3. 1. & 4. 3. 2 Pet. 2. 1. & 3. 3.

18 * Ὅτι " ἔλεγον ὑμῖν,

v. 9. ὅτε R. 1. & —*post* ἀρχαγγ. *ib.* ἐπιτιμήσει S. 2. *v.* 11. οἱ ἐν V. *v.* 12. † οἱ *A.* *ib.* εὐωχίαις S. 1. & αὐτῶν *pro* ὑμῶν V. *ib.* σπίλοι V. *ib.* † ὑμῖν *Cp.* S. 2. *ib.* παραφερόμ. *A.* *v.* 13. ἀπαφρίζ. *Cu.* *v.* 14. ἁγίαις ἀγγέλων L. ἁγίων ἀγγέλων S. 1. & — αὐτοῦ *A.* *v.* 15. — *A.* R. 3. *ib.* — S. 2. *sed* — *tantum* ἀσεβείας N. 1. *ib.* † λέγων S 2. *v.* 16. † τῇ ἀσηβείᾳ καὶ τῇ παρανομίᾳ *Cp.* *ib.* τὴν ἀλαζονείαν V. *v.* 18. οἱ V.

ὅτι

ὅτι * ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ ἔσονται" ἐμπαῖκται, κατὰ τὰς ἑαυτῶν ἐπιθυμίας πορευόμενοι τῶν ἀσεβειῶν.

v. 19. Prov. 18. 1. Ezec. 14. 7. Hos. 4. 14. & 9. 10. 1 Cor. 2. 14.

19 Οὗτοί εἰσιν οἱ ἀποδιορίζοντες ἑαυτοὺς, ψυχικοὶ, πνεῦμα μὴ ἔχοντες.

20 Ὑμεῖς δὲ, ἀγαπητοὶ, * τῇ ἁγιωτάτῃ * ὑμῶν" πίστει" ἐποικοδομοῦντες ἑαυτοὺς, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ προσευχόμενοι,

21 Ἑαυτοὺς ἐν ἀγάπῃ Θεοῦ τηρήσατε, προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον *.

22 Καὶ οὓς μὲν * ἐλεεῖτε διακρινόμενοι ".

23 Οὓς δὲ * ἐν φόβῳ" σώζετε, ἐκ τοῦ πυρὸς ἁρπάζοντες *, μισοῦντες καὶ τὸν ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἐσπιλωμένον χιτῶνα. v. 23. Apoc. 3. 4.

24 Τῷ δὲ δυναμένῳ φυλάξαι * ὑμᾶς" ἀπταίστους, καὶ * στῆσαι κατενώπιον τῆς δόξης αὐτοῦ * ἀμώμους" ἐν ἀγαλλιάσει *, v. 24. Rom. 16. 25. Eph. 3. 20.

25 Μόνῳ * σοφῷ" Θεῷ σωτῆρι ἡμῶν * δόξα καὶ * μεγαλωσύνη", κράτος καὶ ἐξουσία, * καὶ νῦν καὶ εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας". Ἀμήν. v. 25. Rom 16. 27. 1 Tim. 1. 17.

Ib. ἐπ' ἐσχάτου χρόνου ἐλεύσονται) *A* R. 2. S. 2. *sed pro* ἐν ἐσχάτῳ χρόνῳ V. *leg.* ἐσχάτοις χρόνοις & N. 1. S. 2. ἐπ' ἐσχάτου τῶν χρόνων. *v.* 20. — *Cu.* & ἡμῶν *pro* ὑμῶν *Cp.* S. 2. V. *v.* 21. † τῇ ἁγιωτάτῃ ὑμῶν πίστει *Cu.* *v.* 22. ἐλέγχετε διακρινομένους *A.* L. R. 1. S. 3. V. *v.* 23. — *A.* L. N. 1. R. 4. V. *ib.* † οὓς δὲ ἐλεεῖτε ἐν φόβῳ *A.* L. N. 2. R. 2. S. 2. V. *sic* S. *al. sed* ἐλέγχετε *pro* ἐλεεῖτε. *v.* 24. ἡμᾶς *A.* αὐτοὺς *Cu.* *ib.* † ἀσπίλους N. 1. S. 1. *ib.* ἀμέμπτους *A.* *ib.* † ἐν τῇ παρουσίᾳ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ V. *v.* 25. — *A.* S. 2. V. *ib.* † διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν *A.* R. 2. S. 2. V. διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ L. N. 2. *ib.* μεγαλοπρέπεια R. 1. *ib.* πρὸ παντὸς αἰῶνος *A.* L. N. 1. S. 2. *sed* — πάντας N. 1. & † τῶν αἰώνων *post* αἰῶνας V.

ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ.

ΚΕΦ. α'. I.

1 ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει· καὶ ἐσήμανεν ἀποστείλας διὰ τοῦ ἀγγέλου αὐτοῦ τῷ δούλῳ αὐτοῦ Ἰωάννῃ·

v. 2. 1 Ioh. 1. 1.
2 Ὃς ἐμαρτύρησε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅσα τε εἶδε *.

v. 3. Rom. 13. 11. Iac 5. 8. 1 Pet. 4. 7. Apoc. 12. 7, 10.
3 Μακάριος ὁ ἀναγινώσκων, καὶ * οἱ ἀκούοντες" τοὺς λόγους τῆς προφητείας, καὶ τηροῦντες τὰ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα· ὁ γὰρ καιρὸς ἐγγύς.

v. 4. Exod. 3. 14. Apoc. 1. 8. & 3. 1. & 4. 5, 8. & 5. 6. & 11. 17. & 16. 5.
4 Ἰωάννης ταῖς ἑπτὰ ἐκκλησίαις ταῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ * ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος· καὶ ἀπὸ τῶν ἑπτὰ πνευμάτων * ἅ ἐστιν ἐνώπιον" τοῦ θρόνου αὐτοῦ·

v. 5. Psal. 89. 38. Esa. 55. 4. Ioh. 8. 14. Act. 20. 28. 1 Cor. 15. 20. Col. 1. 18. Heb. 9. 12, 14. 1 Pet. 1. 19. 1 Ioh. 1. 7, 9. Apoc. 3. 14. & 5. 9. & 17. 14. & 19. 16.
5 Καὶ ἀπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς, ὁ πρωτότοκος * ἐκ" τῶν νεκρῶν, καὶ ὁ ἄρχων τῶν βασιλέων τῆς γῆς· τῷ * ἀγαπήσαντι" ἡμᾶς, καὶ λούσαντι ἡμᾶς * ἀπὸ" τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ἐν τῷ αἵματι αὐτοῦ·

v. 6. Rom. 12. 1. Heb. 9. 14. 1 Pet. 1. 19. & 2. 5, 9. 1 Ioh. 1. 7. Apoc. 5. 10. & 20. 6.
6 Καὶ ἐποίησεν * ἡμᾶς βασιλεῖς" καὶ ἱερεῖς τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὐτοῦ· αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

v. 7. Esa. 3. 13. 14. Dan. 7. 13. Zach. 12. 10. Matt. 24. 30. & 25. 31. & 26. 64. Ioh. 19. 37. Act. 1. 11. 1 Thess. 1. 10. 2 Thess. 1. 10. Iud. v. 14.
7 Ἰδοὺ, ἔρχεται μετὰ τῶν νεφελῶν, καὶ ὄψεται * αὐτὸν" πᾶς ὀφθαλμὸς, καὶ οἵτινες αὐτὸν ἐξεκέντησαν· καὶ κόψονται * ἐπ' αὐτὸν" πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς. ναὶ, ἀμήν.

v. 8. Esa. 41. 4. & 44. 6. & 48. 12. Apoc. 1. 4. & 21. 6. & 22. 13.
8 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, * ἀρχὴ καὶ τέλος", λέγει ὁ Κύριος *, ὁ ὢν καὶ ὁ ἦν καὶ ὁ ἐρχόμενος, ὁ παντοκράτωρ.

v. 2. † καὶ ἅ τινά εἰσι, καὶ ἃ χρὴ γενέσθαι μετὰ ταῦτα Cp. v. 3. ἀκούων R. I. v. 4. † Θεοῦ s. 1. ib. τῶν ἐνώπιον A v. 5. — A. ib. ἀγαπῶντι A. ib. ἐκ A. v. 6. ἡμῖν βασιλείαν A. sic βασιλείαν pro βασιλεῖς Cp. s. 1. v. & — καὶ ἱερεῖς Cu. v. 7. — Cu. ib. — Cu. v. 8. — Cu. ib. † ὁ Θεὸς A. Cp. s. 1.

9 Ἐγὼ

v. 9. Rom. 8. 17. Phil. 1. 7. & 4. 14. 2 Tim. 1. 8. & 2. 12.

9 Εγὼ Ιωάννης ὁ * καὶ" ἀδελφὸς ὑμῶν, καὶ * συγκοινωνὸς" ἐν τῇ θλίψει καὶ ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ ὑπομονῇ * Ιησοῦ Χριστοῦ", ἐγενόμην ἐν τῇ νήσῳ * τῇ καλουμένῃ" Πάτμῳ, διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν Ιησοῦ Χριστοῦ.

v. 10. Apoc. 4. 2.

10 Εγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ κυριακῇ ἡμέρᾳ· καὶ ἤκουσα ὀπίσω μου φωνὴν μεγάλην ὡς σάλπιγγος,

v. 11. Apoc. 2. 8. & 22. 13.

11 Λεγούσης· * Εγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος· καὶ"· Ο βλέπεις γράψον εἰς βιβλίον, καὶ πέμψον ταῖς * ἐκκλησίαις * ταῖς ἐν Ασίᾳ", εἰς Εφεσον, καὶ εἰς Σμύρναν, καὶ εἰς Πέργαμον, καὶ εἰς Θυάτειρα, καὶ εἰς Σάρδεις, καὶ εἰς Φιλαδέλφειαν, καὶ εἰς Λαοδίκειαν.

12 Καὶ * ἐπέστρεψα βλέπειν τὴν φωνὴν ἥτις * ἐλάλησε" μετ' ἐμοῦ· καὶ ἐπιστρέψας εἶδον ἑπτὰ λυχνίας χρυσᾶς·

v. 13. Ezec. 1. 26. Dan 7. 13. Apoc. 2. 1. & 14. 14. & 15. 6.

13 Καὶ ἐν μέσῳ τῶν * ἑπτὰ λυχνιῶν ὅμοιον υἱῷ" ἀνθρώπου, ἐνδεδυμένον ποδήρη, καὶ περιεζωσμένον πρὸς τοῖς * μαστοῖς" ζώνην χρυσῆν.

v. 14. Dan 7. 9. Apoc. 19. 12.

14 Η δὲ κεφαλὴ αὐτοῦ καὶ αἱ τρίχες λευκαὶ ὡσεὶ ἔριον λευκὸν, ὡς χιών· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς φλὸξ πυρός·

v. 15. Apoc. 14. 2.

15 Καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι χαλκολιβάνῳ, ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένοι· καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ὡς φωνὴ ὑδάτων πολλῶν·

v. 16. Esa. 49. 2. Eph. 6. 17. Heb 4. 12. Apoc. 1. 20. & 2. 1, & 12. 3, 1. & 19. 15, 21.

16 Καὶ * ἔχων" ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ χειρὶ ἀστέρας ἑπτά· καὶ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ῥομφαία δίστομος ὀξεῖα ἐκπορευομένη· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος φαίνει ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ.

v. 17. Esa. 41. 4. & 44. 6. & 48. 12. Dan 8. 18. & 10. 10. Sup. v. 11. & Inf. 2. 8.

17 Καὶ ὅτε εἶδον αὐτὸν, ἔπεσα πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός· καὶ * ἐπέθηκε" τὴν δεξιὰν αὐτοῦ * χεῖρα" ἐπ' ἐμὲ, λέγων μοι· Μὴ φοβοῦ· ἐγώ εἰμι ὁ * πρῶτος" καὶ ὁ ἔσχατος·

v. 18. Iob 12. 14. Psal. 68. 21. Esa. 2. 22. Rom. 6. 9. Apoc. 3. 7. & 20. 1.

18 Καὶ ὁ ζῶν, καὶ ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· * ἀμήν". καὶ ἔχω τὰς κλεῖς τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ θανάτου.

19 Γράψον * ἃ εἶδες, καὶ

v. 9. — *A. ib.* κοινωνὸς *Cp.* s. 2. v. *ib.* ἐν Χριστῷ *A.* ἐν Χριστῷ Ιησοῦ *Cp.* s. 1. *ib.* — *Cu.* *v.* 11. — *Cp.* s. 1. *ib.* † ἑπτὰ *A. Cp* s. 2. v. *ib.* — *A.* *v.* 12. † ἐκεῖ *Cp.* s. 1. *ib.* λαλεῖ *A.* ἐλάλει *Cp.* s. 1. *v.* 13. λύχνων ὁμοίωμα υἱοῦ *A. ib.* μαζοῖς *A.* *v.* 16. — *Cu.* *v.* 17. ἔθηκε *A. ib.* — *A. ib.* πρωτότοκος *A.* *v.* 18. — *A.* *v.* 19. † οὖν *A. Cp.* s. 2.

ἅ εἰσι,

ἃ εἰσι, καὶ ἃ μέλλει γίνεσθαι μετὰ
ταῦτα.

v. 20. Mal. 2. 7 Sup. v. 16. & Inf. 2. 1.

20 Τὸ μυστήριον τῶν ἑπτὰ
ἀστέρων * ὧν εἶδες ἐπὶ τῆς δεξι-
ᾶς " μου, καὶ τὰς ἑπτὰ λυ-
χνίας τὰς χρυσᾶς. οἱ ἑπτὰ
ἀστέρες, ἄγγελοι τῶν ἑπτὰ ἐκ-
κλησιῶν εἰσι· καὶ αἱ ἑπτὰ λυ-
χνίαι ἃς εἶδες, ἑπτὰ ἐκκλη-
σίαι εἰσί.

Κεφ. β'. II.

v. 1. Apoc. 1. 13, 16. 20.

1 ΤΩ ἀγγέλῳ τῆς * Ἐφεσί-
νης" ἐκκλησίας γρά-
ψον· Τάδε λέγει ὁ κρατῶν
τοὺς ἑπτὰ ἀστέρας ἐν τῇ δε-
ξιᾷ αὐτοῦ, ὁ περιπατῶν ἐν
μέσῳ τῶν ἑπτὰ λυχνιῶν τῶν
χρυσῶν·

v. 2. 1 Ioh. 4. 2. Inf. v. 9. 13, 19.

2 Οἶδα τὰ ἔργα σου, καὶ
τὸν κόπον σου, καὶ τὴν ὑπομο-
νήν σου, * καὶ " ὅτι οὐ δύνῃ
βαστάσαι * κακούς"· καὶ * ἐ-
πείρασω τοὺς φάσκοντας " εἶ-
ναι ἀποστόλους, καὶ οὐκ εἰσί·
καὶ εὗρες αὐτοὺς ψευδεῖς·

3 * Καὶ ἐβάστασας, καὶ
ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ διὰ τὸ
ὄνομά μου κεκοπίακας, καὶ οὐ
κέκμηκας".

4 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ *,
ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν
πρώτην ἀφῆκας.

5 Μνημόνευε οὖν πόθεν
* ἐκπέπτωκας", καὶ μετα-
νόησον, καὶ τὰ πρῶτα ἔργα
ποίησον· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί
σοι * ταχὺ", καὶ κινήσω τὴν
λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐ-
τῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσῃς.

6 Ἀλλὰ τοῦτο ἔχεις, ὅτι | v. 6. Matt. 11.
μισεῖς τὰ ἔργα τῶν Νικολαϊ- | 15. & 13.
τῶν, * ἃ" κἀγὼ μισῶ. | 9. Inf. v. 15.

7 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω | v. 7.
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς | Gen. 2. 9.
* ἐκκλησίαις· Τῷ νικῶντι | Apoc. 22. 2.
δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἐκ τοῦ
ξύλου τῆς ζωῆς, ὅ ἐστιν ἐν
* μέσῳ τοῦ παραδείσου τοῦ
Θεοῦ".

8 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς | v. 8.
* ἐκκλησίας Σμυρναίων" | Esa. 41. 4.
γράψον· Τάδε λέγει ὁ | & 44. 6.
* πρῶτος" καὶ ὁ ἔσχατος, | Apoc. 1. 8, 11, 17, 18.
ὃς ἐγένετο νεκρός, καὶ ἔζη-
σεν·

9 Οἶδά σου * τὰ ἔργα | v. 9.
καὶ" τὴν θλίψιν καὶ τὴν πτω- | Sup. v. 2.
χείαν, (πλούσιος δὲ εἶ) καὶ | Inf. v. 13, 19.
τὴν βλασφημίαν * τῶν λε-
γόντων Ἰουδαίους εἶναι ἑαυτούς,

v. 20. οὓς εἶδες ἐν τῇ δεξιᾷ A. v. 1. ἐν Ἐφέσῳ A. Cp. R. 4. S. 1. v. 2. — A. ib. — Cu. ib. ἐπείρασας τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς A. v. 3. καὶ ὑπομονὴν ἔχεις, καὶ ἐβάστασας διὰ τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἐκοπίασας A. S. 2. — V. v. 4. † ὀλίγα, A. v. 5. πέπτωκας A. ib. — A. V. v. 6. — A. & μεμίσηκας pro μισεῖς V. v. 7. † ἑπτὰ A. ib. τῷ παραδείσῳ τοῦ Θεοῦ μου R. 1. S. 1. V. sic A. sed — μου. v. 8. ἐν Σμυρνῇ ἐκκλησίας A. ib. πρωτότοκος A. v. 9. — A. ib. † ἐκ A. R. 2.

καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συνα-
γωγὴ τοῦ σατανᾶ.
v. 10. 1 Cor. 9. 25. 2 Tim. 2. 5. & 4. 7, 8. Iac. 1. 12.
10 Μηδὲν φοβοῦ ἃ μέλ-
λεις πάσχειν· ἰδοὺ, μέλλει βα-
λεῖν ἐξ ὑμῶν ὁ διάβολος
εἰς φυλακὴν, ἵνα πειρασθῆ-
τε· καὶ * ἕξετε " θλίψιν ἡμε-
ρῶν δέκα· γίνου πιστὸς ἄχρι
θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέ-
φανον τῆς ζωῆς.
v. 11. Matt. 13. 9. Sup. v. 7. Apoc. 20. 14. & 21. 8.
11 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσά-
τω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις· Ὁ νικῶν οὐ μὴ
ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ
δευτέρου.
v. 12. Apoc. 1. 16. & 2. 15.
12 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν
Περγάμῳ ἐκκλησίας γρά-
ψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν
ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν
ὀξεῖαν·
13 Οἶδα * τὰ ἔργα σου,
καὶ " ποῦ κατοικεῖς, ὅπου ὁ
θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρα-
τεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὴν πίστιν μου, * καὶ
ἐν " ταῖς ἡμέραις * ἐν " αἷς
Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πι-
στὸς, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑ-
μῖν, ὅπου κατοικεῖ ὁ σατα-
νᾶς·
v. 14. Num. 22. & 23. & 24. 14. & 25. 1. & 31. 16.
14 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ ὀλί-
γα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας
τὴν διδαχὴν Βαλαὰμ, ὃς
ἐδίδασκε * τὸν " Βαλὰκ
* βαλεῖν " σκάνδαλον ἐνώ-
πιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, φα-
γεῖν εἰδωλόθυτα, καὶ πορ-
νεῦσαι.
15 Οὕτως ἔχεις καὶ σὺ
κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν
Νικολαϊτῶν * ὃ μισῶ ".
16 Μετανόησον *. εἰ δὲ v. 16. Esa 11. 4. & 49. 2. Eph. 6. 17. 2 Thess. 2. 8. Heb. 4. 12. Apoc. 1. 16. & 19. 15, 21.
μὴ, ἔρχομαί σοι ταχὺ, καὶ
πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν
τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός
μου.
17 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω v. 17. Matt. 13. 9. Sup. v. 7. 11. Apoc. 3. 12.
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις· Τῷ νικῶντι δώσω
αὐτῷ * φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα
τοῦ κεκρυμμένου ", καὶ δώσω
αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ
τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γε-
γραμμένον, ὃ οὐδεὶς * ἔγνω "
εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.
18 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ * τῆς " v. 18. Apoc. 1. 14, 15.
ἐν Θυατείροις ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ υἱὸς
τοῦ Θεοῦ, ὁ ἔχων τοὺς ὀφθαλ-
μοὺς αὐτοῦ ὡς φλόγα πυρὸς,
καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὅμοιοι
χαλκολιβάνῳ·
19 Οἶδά σου τὰ ἔργα,
καὶ τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν διακο-
νίαν, * καὶ τὴν πίστιν ", καὶ
τὴν ὑπομονήν σου, * καὶ " τὰ
ἔργα σου, * τὰ ἔσχατα "
πλείονα τῶν πρώτων.

v. 10. ἔχητε *A.* v. 13. — *A. ib.* — *Cp.* s. 1. — *tantum* καὶ *Cu. ib.* — *Cu.* v. 14. ἐν τῷ *A. ib.* βασιλεῖ *A* v. 15. ὁμοίως *A.* R. 2. s. 1. *sic Cu. ponit ad initium vers. seq.* v. 16. † οὖν *A.* R. 1. v. 17. τὸ μάννα τὸ κεκρυμμένον *A.* v. *sed* — *tantum* φαγεῖν ἀπὸ s. 1. R. 1. *ib.* οἶδεν *A.* R. 4. v. 18. τῷ *A.* & — ἐκκλησίας v. 19. — *Cu. ib.* — *Cp.* s. 1. v. *sed* — *tantum* καὶ *A.*

20 Ἀλλ'

v. 20. 1 Reg. 16. 31. 2 Reg. 9. 7. Act. 15. 20. 1 Cor. 10. 19, 20.

20 Ἀλλ' ἔχω κατὰ σοῦ
* ὀλίγα", ὅτι * ἐᾷς " τὴν
γυναῖκα Ιεζαβὴλ, * τὴν
λέγουσαν" ἑαυτὴν προφῆτιν,
* διδάσκειν καὶ πλανᾶσθαι"
ἐμοὺς δούλους, πορνεῦσαι καὶ
εἰδωλόθυτα φαγεῖν.
21 Καὶ ἔδωκα αὐτῇ χρό-
νον ἵνα μετανοήσῃ ἐκ τῆς πορ-
νείας αὐτῆς, καὶ οὐ * μετενό-
ησεν ".
22 Ιδοὺ, ἐγὼ βάλλω αὐ-
τὴν εἰς * κλίνην", καὶ τοὺς
μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς εἰς
θλίψιν μεγάλην, ἐὰν μὴ
μετανοήσωσιν ἐκ τῶν ἔργων
* αὐτῶν".

v. 23. 1 Sam. 16. 7. 1 Chr. 28. 9. & 29. 17. Psal. 7. 10. & 32. 19. & 62. 13. Ier. 11. 20. & 17. 10. Matt. 16. 27. Ioh. 2. 24, 25. Act 1. 24. Rom. 2. 6. & 14. 12. 2 Cor. 5. 10. Gal. 6. 5. Apoc. 20. 12.

23 * Καὶ" τὰ τέκνα αὐ-
τῆς ἀποκτενῶ ἐν θανάτῳ, καὶ
γνώσονται πᾶσαι αἱ ἐκκλη-
σίαι ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ἐρευνῶν
νεφροὺς καὶ καρδίας· καὶ δώσω
ὑμῖν ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα
ὑμῶν.
24 Υμῖν δὲ λέγω, * καὶ "
λοιποῖς τοῖς ἐν Θυατείροις,
ὅσοι οὐκ ἔχουσι τὴν διδαχὴν
ταύτην, * καὶ " οἵτινες οὐκ
ἔγνωσαν * τὰ βάθη " τοῦ
σατανᾶ, ὡς λέγουσιν· οὐ βα-
λῶ ἐφ' ὑμᾶς ἄλλο βάρος.

25 Πλὴν ὃ ἔχετε, κρατή- v. 25. Apoc. 3. 11.
σατε ἄχρις οὗ * ἂν ἥξω".
26 Καὶ ὁ νικῶν, καὶ ὁ v. 26. Psal. 2. 8. Matt. 19. 28. Luc. 22. 29. 1 Cor 6. 3. Apoc. 3. 21.
τηρῶν ἄχρι τέλους τὰ ἔργα
μου, δώσω αὐτῷ ἐξουσίαν
ἐπὶ τῶν ἐθνῶν·
27 Καὶ ποιμανεῖ αὐτοὺς
ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· ὡς τὰ
σκεύη τὰ κεραμικὰ * συν- v. 27. Psal. 2. 8, 9 & 49. 15.
τρίβεται", ὡς κἀγὼ εἴληφα
παρὰ τοῦ πατρός μου·
28 Καὶ δώσω αὐτῷ τὸν
ἀστέρα τὸν πρωϊνόν.
29 Ο ἔχων οὖς, ἀκουσάτω v. 29. Sup. v. 7, 11, 17.
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς
ἐκκλησίαις.

ΚΕΦ. γ'. III.

1 ΚΑὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν v. 1. Apoc. 1. 4, 16, 20. & 2. 1. & 4. 5. & 5. 6.
Σάρδεσιν ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἔχων
τὰ * ἑπτὰ" πνεύματα τοῦ
Θεοῦ, καὶ τοὺς ἑπτὰ ἀστέ-
ρας· Οἶδά σου τὰ ἔργα, ὅτι
τὸ ὄνομα ἔχεις * ὅτι " ζῇς,
καὶ νεκρὸς εἶ.
2 Γίνου γρηγορῶν, καὶ στή-
ριξον τὰ λοιπὰ * ἃ μέλλει
ἀποθανεῖν"· οὐ γὰρ εὕρηκά σου

v. 20. πολὺ R. 1. — A. ib. ἀφεὶς A. Cp. s. 1. ib. ἣ λέγει A. Cp. s. 1. ib. διδάσκει καὶ πλανᾷ τοὺς A. Cp. s. 1. v. 21. θέλει μετανοῆσαι A. Cp. s. 1. *illa autem verba* ἐκ τῆς πορνείας αὐτῆς *claudunt versum* A. v. 22. φυλακὴν A. ib. αὐτῆς Cp. s. 2. v. 23. — A. v. 24. — A. τοῖς Cu. ib. — A. ib. τὸ βάθος V. v. 25. ἀνοίξω R. 1. & ἕως *pro* ἄχρις A. v. 27. συντριβήσεται Cp. s. 2. v. 1. — Cu. ib. καὶ W. v. 2. ἔμελλον ἀποθ. Cu. ἔμελλες ἀποβάλλειν W.

τὰ

τὰ ἔργα πεπληρωμένα ἐνώ-
πιον τοῦ Θεοῦ*.
v. 3. Inf. v. 19. Matt. 24. 42, 43. Luc. 12. 39, 40. 1 Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 16. 15
3 Μνημόνευε οὖν πῶς εἴ-
ληφας * καὶ ἤκουσας, καὶ
τήρει", καὶ μετανόησον. Ἐὰν
οὖν μὴ γρηγορήσῃς, ἥξω * ἐπί
σε" ὡς κλέπτης, καὶ οὐ μὴ
γνῷς ποίαν ὥραν ἥξω ἐπὶ σε.
v. 4. Apoc. 4. 4 & 6. 11. & 7. 9, 13.
4 * Ἔχεις ὀλίγα ὀνόματα
* καὶ" ἐν Σάρδεσιν, * ἃ" οὐκ
ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν,
καὶ περιπατήσουσι μετ' ἐμοῦ
ἐν λευκοῖς· ὅτι ἄξιοί εἰσιν.
v. 5. Exod 32. 32. Psal 69. 29. Matt. 10. 32. Luc. 12. 8. Phil. 4. 3. Apoc. 13. 8. & 20. 12. & 21. 27.
5 Ὁ νικῶν, * οὗτος "
περιβαλεῖται ἐν ἱματίοις
λευκοῖς· καὶ οὐ μὴ ἐξαλείψω
τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς βίβλου
τῆς ζωῆς, καὶ * ἐξομολογή-
σομαι" τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐνώ-
πιον τοῦ πατρός μου, καὶ ἐνώ-
πιον τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ.
6 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.
v. 7. Inf. v. 14. Job. 12. 14. Esa. 22. 22. Apoc. 1. 18.
7 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
ἐν Φιλαδελφείᾳ ἐκκλησίας
γράψον· Τάδε λέγει ὁ ἅ-
γιος, ὁ ἀληθινός, ὁ ἔχων τὴν
* κλεῖδα" τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀ-
νοίγων, καὶ οὐδεὶς * κλείει· καὶ
κλείει, καὶ οὐδεὶς ἀνοίγει"·
8 Οἶδά σου τὰ ἔργα· ἰδοὺ
δέδωκα ἐνώπιόν σου θύραν
ἀνεῳγμένην, * καὶ" οὐδεὶς
δύναται κλεῖσαι αὐτήν· ὅτι
μικρὰν ἔχεις δύναμιν, καὶ
ἐτήρησάς μου τὸν λόγον, καὶ οὐκ
ἠρνήσω τὸ ὄνομά μου.
9 Ἰδοὺ, * δίδωμι" ἐκ τῆς
συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν
λεγόντων ἑαυτοὺς Ἰουδαίους εἶ- v. 9. Apoc. 2. 9.
ναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύ-
δονται· ἰδοὺ, ποιήσω αὐτοὺς
ἵνα ἥξωσι καὶ προσκυνήσωσιν
ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου, καὶ
γνῶσιν ὅτι ἐγὼ ἠγάπησά σε.
10 * Ὅτι" ἐτήρησας τὸν
λόγον τῆς ὑπομονῆς μου, κἀγώ
σε τηρήσω ἐκ τῆς ὥρας τοῦ πει-
ρασμοῦ τῆς μελλούσης ἔρχεσθαι
ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πει-
ράσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ
τῆς γῆς.
11 * Ἰδοὺ", ἔρχομαι ταχύ· v. 11. Phil 4. 5. Apoc. 1. 3. & 2. 25. & 22. 7, 12.
κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς
λάβῃ τὸν στέφανόν σου.
12 Ὁ νικῶν, ποιήσω αὐ-
τὸν στύλον ἐν τῷ * λαῷ" τοῦ v. 12. 1 Reg. 17. 21. Gal 4. 26. Heb. 12. 22. Apoc. 2. 17 & 21. 2, 10. & 22. 4.
Θεοῦ μου, καὶ ἔξω οὐ μὴ ἐξ-
έλθῃ ἔτι· καὶ γράψω ἐπ'
* αὐτὸν" τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ
μου, καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως
τοῦ Θεοῦ μου τῆς καινῆς Ἱερου-
σαλὴμ, ἡ * καταβαίνει ἐκ"
τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ μου,
καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ καινόν.

Ib. † μου *A. Cp.* s. 1. *v.* 3. — *Cp. ib.* — *A. v.* 4. † ἀλλ' *A. Cp.* s. 2. *ib.* — *A. ib.* οἳ R. 1. *v.* 5. οὕτως *Cu. ib.* ὁμολογήσω *Cp.* s. 2. *v.* 7. κλεῖν *A. ib.* κλείσει· καὶ ὁ κλείων, καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει R. 1. κλείσει αὐτήν, εἰ μὴ ὁ ἀνοίγων· καὶ οὐδεὶς ἀνοίξει *Cp.* R. *al.* s. 2. *v.* 8. ἰδοὺ *A. Cp.* s. 2. *v.* 9. διδῶ *A.* δώσω V. *v.* 10. καὶ *A. v.* 11. — *Cp.* s. 1. *v.* 12. ναῷ *A. ib.* αὐτοῦ *Cu. ib.* καταβαίνουσα ἀπὸ *Cu.* & ἀπὸ *pro* ἐκ *Cp.* s. 2.

13 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ-
κλησίαις.

v. 14. Col. 1. 15. 14 Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς
Apoc. 1. * ἐκκλησίας Λαοδικέων"
5, 6. & 3. γράψον· Τάδε λέγει ὁ Ἀ-
7. μὴν, ὁ μάρτυς ὁ πιστὸς καὶ ἀ-
ληθινὸς, ἡ ἀρχὴ τῆς κτίσεως
τοῦ Θεοῦ·

15 Οἶδά σου τὰ ἔργα,
ὅτι οὔτε ψυχρὸς εἶ, οὔτε ζε-
στός· ὄφελον ψυχρὸς εἴης ἢ
ζεστός.

16 Οὕτως, ὅτι χλιαρὸς
εἶ, καὶ οὔτε ψυχρὸς οὔτε ζεστὸς,
μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στό-
ματός μου·

v. 17. 17 Ὅτι λέγεις· * Ὅτι"
1 Cor. 4. πλούσιός εἰμι, καὶ πεπλούτη-
8. κα, καὶ οὐδενὸς χρείαν ἔχω.
Καὶ οὐκ οἶδας ὅτι σὺ εἶ ὁ
ταλαίπωρος, καὶ ἐλεεινὸς, καὶ
πτωχὸς, καὶ τυφλὸς, καὶ γυ-
μνός.

v. 18. 18 Συμβουλεύω σοι ἀ-
2 Cor. 5. 3. γοράσαι παρ' ἐμοῦ χρυσίον
Apoc. 7. πεπυρωμένον ἐκ πυρὸς, ἵνα
13. & 16. 15. & 19. πλουτήσῃς· καὶ ἱμάτια λευ-
8. κὰ, ἵνα περιβάλῃ, * καὶ"
μὴ φανερωθῇ ἡ αἰσχύνη τῆς
γυμνότητός σου· καὶ κολλούριον
* ἔγχρισον" τοὺς ὀφθαλμούς
v. 19. σου, ἵνα βλέπῃς.

Iob 5. 17. 19 Ἐγὼ ὅσους ἐὰν φιλῶ,
Prov. 3. 11, 12. ἐλέγχω καὶ παιδεύω· * ζήλω-
Heb. 12. 5, 6. σον" οὖν καὶ μετανόησον.
Iac. 1. 12.

20 Ἰδοὺ, ἕστηκα ἐπὶ τὴν v. 20. Cant. 5. 2.
θύραν, καὶ κρούω· ἐάν τις ἀ- Ioh. 14.
κούσῃ τῆς φωνῆς μου, καὶ ἀ- 21, &c.
νοίξῃ τὴν θύραν, εἰσελεύσο-
μαι πρὸς αὐτὸν, καὶ δειπνή-
σω μετ' αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς μετ'
ἐμοῦ.

21 Ὁ νικῶν, δώσω αὐτῷ v. 21.
καθίσαι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ Matt. 19. 28.
θρόνῳ μου, ὡς κἀγὼ ἐνίκη- Luc. 22. 30.
σα, καὶ ἐκάθισα μετὰ τοῦ πα- 1 Cor 6. 2.
τρός μου ἐν τῷ θρόνῳ αὐ- 2 Tim. 2. 12.
τοῦ. Apoc. 2. 26, 27.

22 Ὁ ἔχων οὖς, ἀκουσάτω v. 22.
τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκ- Apoc. 2. 7, 11, 17.
κλησίαις. & 3. 6, 13.

ΚΕΦ. δ'. IV.

1 ΜΕτὰ ταῦτα εἶδον, καὶ v. 1.
ἰδοὺ θύρα ἠνεῳγ- Apoc. 1. 10.
μένη ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἡ φωνὴ
ἡ πρώτη ἣν ἤκουσα ὡς σάλ-
πιγγος λαλούσης μετ' ἐμοῦ,
λέγουσα· * Ἀνάβα" ὧδε, καὶ
δείξω σοι * ἃ" δεῖ γενέσθαι
μετὰ ταῦτα.

2 Καὶ εὐθέως ἐγενόμην v. 2.
ἐν πνεύματι· καὶ ἰδοὺ, θρόνος Ezec. 1. 26 & 10. 1.
ἔκειτο ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τοῦ Apoc. 1.
θρόνου καθήμενος. 10.

3 * Καὶ ὁ καθήμενος
ἦν" ὅμοιος ὁράσει λίθῳ ἰα-
σπιδι καὶ * σαρδίνῳ"· καὶ ἶρις
κυκλόθεν τοῦ θρόνου ὁμοία
* ὁράσει σμαραγδίνῳ".

v. 14 ἐν Λαοδικείᾳ ἐκκλησίας Cp. S. I. v. 17. — Cp.
S. I. v. 18. — Cu. ib. ἔγχρισαι· ἵνα ἐγχρίσῃς R. 2. S. I.
v. 19. ζήλευε A. v. 1. ἀνάβηθι A. ib. ὅσα A. v. 3.
— Cp. & — ἦν A. ib σαρδίῳ A. ib. ὅρασις σμα-
ραγδίνων R. 1. & ὅμοιος pro ὁμοία Cu.

4 Καὶ

4 Καὶ κυκλόθεν τοῦ θρόνου θρόνοι εἴκοσι καὶ τέσσαρες· καὶ ἐπὶ τοὺς θρόνους εἶδον * τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας" πρεσβυτέρους καθημένους, περιβεβλημένους * ἐν" ἱματίοις λευκοῖς· καὶ * ἔχον" ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν στεφάνους χρυσοῦς.

v. 5. Apoc. 1. 4. & 3. 1. & 5. 6.

5 Καὶ ἐκ τοῦ θρόνου ἐκπορεύονται ἀστραπαὶ καὶ βρονταὶ καὶ φωναί· καὶ ἑπτὰ λαμπάδες πυρὸς καιόμεναι ἐνώπιον τοῦ θρόνου, αἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ πνεύματα τοῦ Θεοῦ.

v. 6. Apoc. 15. 2.

6 Καὶ ἐνώπιον τοῦ θρόνου * θάλασσα * ὑαλίνη", ὁμοία κρυστάλλῳ· καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν.

7 Καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι, καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς * ἄνθρωπος", καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετωμένῳ.

v. 8. Esa. 6. 2, 3. Apoc. 1. 4. 8. & 11. 17. & 16. 5.

8 Καὶ τέσσαρα ζῶα, ἓν καθ' * ἑαυτὸ", εἶχον ἀνὰ πτέρυγας ἓξ κυκλόθεν, καὶ ἔσωθεν * γέμοντα" ὀφθαλμῶν· καὶ ἀνάπαυσιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς, λέγοντα· * Ἅγιος", ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος.

9 Καὶ ὅταν * δώσουσι" τὰ ζῶα δόξαν καὶ τιμὴν καὶ * εὐχαριστίαν" τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,

10 * Πεσοῦνται" οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι ἐνώπιον τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ * προσκυνήσουσι" τῷ ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων, καὶ * βαλοῦσι" τοὺς στεφάνους αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ θρόνου, λέγοντες·

v. 11. Apoc. 5. 12.

11 Ἄξιος εἶ * Κύριε" λαβεῖν τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δύναμιν· ὅτι σὺ ἔκτισας τὰ πάντα, καὶ διὰ τὸ θέλημά σου * εἰσὶ", καὶ ἐκτίσθησαν.

v. 4. — *A. ib.* — *A. ib.* — *A. Cp.* s. 1. v. 6. † ὡς *A. Cp. ib.* ὑελίνη *Cu.* v. 7. ἀνθρώπου *A. sic* R. 2. & — ὡς. v. 8. ἐν αὐτῶν *A ib.* γέμουσι *A. ib. sexies ponitur Cp.* s. *ib. & novies Cu.* v. 9. δῶσι *Cu.* εὐλογίαν V. v. 10. προσέπιπτον V. *ib.* προσκυνοῦσι *Cu.* προσεκύνουν V. *ib.* βάλλουσιν *Cu.* ἔβαλλον V. v. 11. ὁ Κύριος († καὶ *Cu.*) ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ ἅγιος *Cp.* s. 2. *sic A. sed* — ὁ ἅγιος *ib.* ἦσαν *A.*

ΚΕΦ. ε΄. V.

v. 1. Ezech. 2. 9, 10. 1 ΚΑὶ εἶδον ἐπὶ τὴν δε-
ξιὰν τοῦ καθημένου ἐπὶ
τοῦ θρόνου βιβλίον γεγραμ-
μένον ἔσωθεν καὶ * ὄπισθεν",
κατεσφραγισμένον σφραγῖ-
σιν ἑπτά.
2 Καὶ εἶδον ἄγγελον ἰσχυ-
ρὸν κηρύσσοντα * φωνῇ με-
γάλῃ· Τίς ἐστιν ἄξιος ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, καὶ λῦσαι τὰς
σφραγῖδας αὐτοῦ;
v. 3. Phil. 2. 10. Apoc. 5. 13. 3 Καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο ἐν
τῷ οὐρανῷ, οὐδὲ ἐπὶ τῆς γῆς,
οὐδὲ ὑποκάτω τῆς γῆς, ἀνοῖ-
ξαι τὸ βιβλίον, οὐδὲ βλέπειν
αὐτό.
4 Καὶ ἐγὼ ἔκλαιον * πολ-
λὰ", ὅτι οὐδεὶς ἄξιος εὑ-
ρέθη ἀνοῖξαι * καὶ ἀναγνῶ-
ναι" τὸ βιβλίον, οὔτε βλέ-
πειν αὐτό.
v. 5. Gen. 49. 9, 10. Esa. 11. 1, 10. Rom. 15. 12. Apoc. 22. 16. 5 Καὶ εἷς ἐκ τῶν πρεσβυ-
τέρων * λέγει" μοι· Μὴ
κλαῖε· ἰδοὺ ἐνίκησεν ὁ λέων
ὁ * ὢν" ἐκ τῆς φυλῆς Ἰούδα,
ἡ ῥίζα Δαβίδ, * ἀνοῖξαι"
τὸ βιβλίον, καὶ * λῦσαι" τὰς
v. 6. Zach. 3. 9. & 4. 10. Ioh. 1. 29, 36. 1 Pet. 1. 19. Apoc. 1. 4. & 3. 1. & 4. 5. ἑπτὰ σφραγῖδας αὐτοῦ.
6 * Καὶ εἶδον", καὶ ἰδοὺ
ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν
τεσσάρων ζώων, καὶ ἐν μέσῳ
τῶν πρεσβυτέρων, ἀρνίον ἑ-
στηκὸς ὡς ἐσφαγμένον, ἔχον
κέρατα ἑπτὰ, καὶ ὀφθαλμοὺς
ἑπτά· οἵ εἰσι τὰ ἑπτὰ τοῦ
Θεοῦ πνεύματα τὰ * ἀπε-
σταλμένα" εἰς πᾶσαν τὴν
γῆν.
7 Καὶ ἦλθε καὶ εἴληφε τὸ
βιβλίον ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ κα-
θημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου.
8 Καὶ ὅτε * ἔλαβε" τὸ v. 8.
βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα Psal. 141. 2.
καὶ οἱ εἰκοσιτέσσαρες πρεσ- Apoc. 8.
βύτεροι ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ 3, 4 & 14. 1.
ἀρνίου, ἔχοντες ἕκαστος * κι-
θάρας" καὶ φιάλας χρυσᾶς,
γεμούσας θυμιαμάτων, αἵ
εἰσιν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁ-
γίων.
9 Καὶ ᾄδουσιν ᾠδὴν και- v. 9. Act. 20.
νὴν, λέγοντες· Ἄξιος εἶ 28. 1 Cor. 6.
* λαβεῖν τὸ βιβλίον, καὶ ἀ- 20. & 7.
νοῖξαι τὰς σφραγῖδας αὐ- 23. Eph. 1. 7.
τοῦ, ὅτι ἐσφάγης, καὶ ἠγό- Col. 1. 14. Heb. 9.
ρασας τῷ Θεῷ ἡμᾶς ἐν τῷ 12. & 10.
αἵματί * σου", ἐκ πάσης 10. 1 Pet. 1.
φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ 18, 19. 2 Pet. 2. 1.
καὶ ἔθνους· 1 Ioh. 1. 7.
10 Καὶ ἐποίησας * ἡ- Apoc. 4. 11. & 14.
μᾶς" τῷ Θεῷ ἡμῶν * βα- 3.
σιλεῖς" καὶ ἱερεῖς· καὶ * βα- v. 10. Exod. 19.
σιλεύσομεν" ἐπὶ τῆς γῆς. 6. 1 Pet. 2. 5,
11 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα 9.
φωνὴν ἀγγέλων πολλῶν * κυ- Apoc. 1. 6. & 5. 6.

v. 11. Dan. 7. 10.

v. 12. Apoc. 4. 11.

v. 13. Phil. 2. 10.

v. 1. ἔξωθεν Cp. V. v. 2. † ἐν R. 2. v. 4. πολὺ Cu. ib. — S. 1. V. v. 5. εἶπε V. ib. — A. Cp. S. 1. ib. ὁ ἀνοίγων R. 2. ib. — A. R. 2. v. 6. — A. & — καὶ ἰδοὺ R. 4. ib. ἃ Cu. ib. ἀποστελλόμενα Cu. v. 8. ἤνοιξε V. ib. κιθάραν A. v. 9. † Κύριε V. ib. — Cu. v. 10. αὐτοὺς A. Cp. S. 1. ib. βασιλείαν A. ib. βασιλεύσουσιν A. v. 11. κύκλῳ.

κλῶ[illegible] " τῦ θρόνε καὶ τῶν ζώων καὶ τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μυριάδες μυριάδων, καὶ χιλιάδες χιλιάδων·

v. 12. Apoc. 4. 11. 12 Λέγοντες φωνῇ μεγάλῃ· Ἄξιόν ἐστι τὸ ἀρνίον τὸ ἐσφαγμένον λαβεῖν τὴν δύναμιν καὶ * πλοῦτον " καὶ σοφίαν καὶ ἰσχὺν καὶ τιμὴν καὶ δόξαν καὶ εὐλογίαν·

v. 13. Phil. 2. 10. 13 Καὶ πᾶν κτίσμα ὃ ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ * ἐν τῇ γῇ ", καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς, καὶ * ἐπὶ τῆς θαλάσσης " ἅ ἐστι, καὶ * τὰ ἐν αὐτοῖς πάντα ", ἤκουσα * λέγοντας " · Τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ τῷ ἀρνίῳ ἡ εὐλογία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων *.

14 Καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα * ἔλεγον " · Ἀμήν· καὶ οἱ * εἰκοσιτέσσαρες " πρεσβύτεροι ἔπεσαν *, καὶ προσεκύνησαν * ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ".

ΚΕΦ. ϛ΄. VI.

1 ΚΑὶ εἶδον * ὅτι " ἤνοιξε τὸ ἀρνίον μίαν ἐκ τῶν * σφραγίδων, καὶ ἤκουσα ἑνὸς ἐκ τῶν τεσσάρων ζώων λέγοντος, ὡς φωνῆς βροντῆς· Ἔρχου καὶ * βλέπε ".

2 * Καὶ εἶδον ", καὶ ἰδοὺ ἵππος λευκός· καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' * αὐτῷ ", ἔχων τόξον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ στέφανος, καὶ ἐξῆλθε νικῶν, καὶ ἵνα νικήσῃ.

3 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν δευτέραν σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ δευτέρου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ * βλέπε ".

4 Καὶ ἐξῆλθεν ἄλλος ἵππος πυῤῥός· καὶ τῷ καθημένῳ * ἐπ' αὐτῷ " ἐδόθη * αὐτῷ " λαβεῖν τὴν εἰρήνην * ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ " ἵνα ἀλλήλους σφάξωσι· καὶ ἐδόθη αὐτῷ μάχαιρα μεγάλη.

5 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν τρίτην σφραγῖδα, ἤκουσα τοῦ τρίτου ζώου λέγοντος· Ἔρχου καὶ * βλέπε. Καὶ εἶδον ", καὶ ἰδοὺ, ἵππος μέλας, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ' αὐτῷ, ἔχων ζυγὸν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ.

v. 12. θεότητα V. *v.* 13. ἐπὶ τῆς γῆς *A. Cp.* s. 1. v. *ib.* ἐν τῇ θαλάσσῃ V. *ib.* πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, πάντας R. 1. *ib.* λέγοντα *Cu. ib.* † Ἀμὴν *Cp.* s. 1. *v.* 14. λέγοντα τὸ *Cp.* s. 2. *ib.* — *A. ib.* † ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν V. *ib.* — *Cp.* s. 1. *v.* 1. ὅτι *Cp.* s. 1. V. *ib.* † ἑπτὰ *Cp.* V. *ib.* ἴδε R. 2. — *Cu. v.* 2. — R. 2. *ib.* αὐτὸν *Cu. v.* 3. ἴδε R. 1. — *Cu. v.* 4. ἐπ' αὐτὸν *Cu. ib.* — *Cu. ib.* τῆς γῆς, *Cu. v.* 5. ἴδε R. 2.

6 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐν μέσῳ τῶν τεσσάρων ζώων * λέγουσαν". Χοῖνιξ σίτου δηναρίου, καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῆς δηναρίου· καὶ τὸ ἔλαιον καὶ τὸν οἶνον μὴ ἀδικήσῃς.

7 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν τετάρτην, ἤκουσα φωνὴν τοῦ τετάρτου ζώου * λέγουσαν". Ἔρχου * καὶ βλέπε".

8 * Καὶ εἶδον", καὶ ἰδοὺ ἵππος χλωρὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπάνω αὐτοῦ ὄνομα αὐτῷ ὁ Θάνατος· καὶ ὁ ᾅδης * ἀκολουθεῖ μετ᾽ αὐτοῦ". καὶ ἐδόθη * αὐτοῖς ἐξουσία ἀποκτεῖναι ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς, ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ, καὶ * ὑπὸ" τῶν θηρίων τῆς γῆς.

v. 9. Apoc. 1. 9. & 8. 3. & 9. 13. & 14. 18. & 19. 10. & 20. 4.

9 Καὶ ὅτε ἤνοιξε τὴν πέμπτην σφραγῖδα, εἶδον ὑποκάτω τοῦ θυσιαστηρίου τὰς ψυχὰς τῶν ἐσφαγμένων διὰ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν * ἣν εἶχον·

10 Καὶ * ἔκραζον" φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Ἕως πότε ὁ δεσπότης ὁ ἅγιος καὶ ὁ ἀληθινὸς οὐ κρίνεις καὶ ἐκδικεῖς τὸ αἷμα ἡμῶν * ἀπὸ" τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς γῆς;

11 Καὶ * ἐδόθησαν ἑκάστοις στολαὶ λευκαὶ", καὶ ἐρρήθη αὐτοῖς ἵνα ἀναπαύσωνται ἔτι χρόνον * μικρὸν", ἕως οὗ * πληρώσονται" καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν, οἱ μέλλοντες ἀποκτείνεσθαι ὡς καὶ αὐτοί. v. 11. Apoc. 3. 5. & 7. 9, 14.

12 Καὶ εἶδον ὅτε ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἕκτην, καὶ ἰδοὺ σεισμὸς μέγας ἐγένετο, καὶ ὁ ἥλιος ἐγένετο μέλας ὡς σάκκος τρίχινος, καὶ ἡ σελήνη * ἐγένετο ὡς αἷμα. v. 12. Joël. 2. 10, 31 & 3. 15. Matt. 24. 29. Act. 2. 20.

13 Καὶ οἱ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν ὡς συκῆ βάλλει τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς, ὑπὸ μεγάλου ἀνέμου * σειομένη".

14 Καὶ * οὐρανὸς ἀπεχωρίσθη ὡς βιβλίον * εἱλισσόμενον", καὶ πᾶν ὄρος καὶ νῆσος ἐκ τῶν τόπων αὐτῶν * ἐκινήθησαν". v. 14. Psal. 102. 27. Esa. 34. 4. Heb. 1. 12. Apoc. 16. 20.

v. 6. λεγόντων V. *v.* 7. λέγοντος *Cp.* V. *ib.* — *Cu.* *ib.* ἴδε R. 2. *v.* 8. — R. 2. *ib.* ἠκολούθει αὐτῷ R. 2. S. 1. V. *ib.* αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς γῆς ἀποκτεῖναι *A.* *ib.* τὸ τέταρτον *A* & τοῖς θηρίοις *pro* ὑπὸ τῶν θηρίων V. *v.* 9. † τοῦ ἀρνίου *Cp.* S. 1. *v.* 10. ἔκραξαν *A.* *ib.* ἐκ *A.* *v.* 11. ἐδόθη αὐτοῖς ἑκάστῳ στολὴ λευκὴ *A.* R. 4. S. 1. *ib.* — *Cp.* R. 4. S. 1. *ib.* πληρωθῶσι *A.* *Cp.* V. πληρώσωσι R. 4. S. 1. *v.* 12. † ὅλη *A.* *Cp.* S. 2. *v.* 13. σαλευομένη *A.* *v.* 14. † ὁ *Cu.* *ib.* ἑλισσόμενος *Cu.* *ib.* ἀπεκίνησαν *A.*

15 Καὶ

v. 15. Esa. 2. 19. 15 Καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς
γῆς, καὶ οἱ μεγιστᾶνες, καὶ
οἱ πλούσιοι, καὶ οἱ χιλίαρχοι,
καὶ οἱ * δυνατοὶ", καὶ πᾶς
δοῦλος καὶ πᾶς ἐλεύθερος
ἔκρυψαν ἑαυτοὺς εἰς τὰ σπή-
λαια καὶ εἰς τὰς πέτρας τῶν
ὀρέων·
v. 16. Esa. 2. 19. Ose 10. 8. Luc. 23. 30. Apoc. 19. 6. 16 Καὶ λέγουσι τοῖς ὄρεσι
καὶ ταῖς πέτραις· Πέσετε ἐφ'
ἡμᾶς, καὶ κρύψατε ἡμᾶς ἀπὸ
προσώπου τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
θρόνου, καὶ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ
ἀρνίου·
17 Ὅτι ἦλθεν ἡ ἡμέρα ἡ
μεγάλη τῆς ὀργῆς αὐτοῦ· καὶ
τίς δύναται σταθῆναι;

ΚΕΦ. ζ. VII.

1 ΚΑὶ μετὰ * ταῦτα" εἶδον
τέσσαρας ἀγγέλους ἑ-
στῶτας ἐπὶ τὰς τέσσαρας γω-
νίας τῆς γῆς, κρατοῦντας τοὺς
τέσσαρας ἀνέμους τῆς γῆς,
ἵνα μὴ * πνέῃ ἄνεμος "
* ἐπὶ τῆς γῆς", μήτε ἐπὶ τῆς
θαλάσσης, μήτε ἐπὶ * πᾶν"
δένδρον.
v. 2. Apoc. 14. 1. 2 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγε-
λον * ἀναβάντα" ἀπὸ * ἀ-
νατολῆς" ἡλίου, ἔχοντα σφρα-
γῖδα Θεοῦ ζῶντος· καὶ ἔ-
κραξε φωνῇ μεγάλῃ τοῖς
τέσσαρσιν ἀγγέλοις οἷς ἐδόθη
αὐτοῖς ἀδικῆσαι τὴν γῆν καὶ
τὴν θάλασσαν,
3 Λέγων· Μὴ ἀδικήσητε v. 3. Ezec. 9. 4. Apoc. 9. 4.
τὴν γῆν, μήτε τὴν θά-
λασσαν, μήτε τὰ δένδρα,
ἄχρις οὗ * σφραγίσωμεν"
τοὺς δούλους τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἐπὶ
τῶν μετώπων αὐτῶν *.
4 Καὶ ἤκουσα τὸν ἀριθμὸν v. 4. Apoc. 14. 1.
τῶν ἐσφραγισμένων· ρμδ'.
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι ἐκ
πάσης φυλῆς υἱῶν Ισραήλ.
5 Ἐκ φυλῆς Ἰούδα, ιβ'.
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ
φυλῆς * Ρουβὴν", ιβ'· χιλι-
άδες * ἐσφραγισμένοι "·
ἐκ φυλῆς Γάδ, ιβ'. χιλιά-
δες ἐσφραγισμένοι·
6 Ἐκ φυλῆς Ἀσήρ, ιβ'.
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ
φυλῆς Νεφθαλείμ, ιβ'. χι-
λιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ
φυλῆς Μανασσῆ, ιβ'. χι-
λιάδες ἐσφραγισμένοι·
7 Ἐκ φυλῆς Συμεών,
ιβ'. χιλιάδες ἐσφραγισμέ-
νοι· ἐκ φυλῆς Λευΐ, ιβ'.
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ
φυλῆς Ισαχάρ, ιβ'. χιλιά-
δες ἐσφραγισμένοι·
8 Ἐκ φυλῆς Ζαβουλών,
ιβ'. χιλιάδες ἐσφραγισμέ-
νοι· ἐκ φυλῆς Ιωσήφ, ιβ'.
χιλιάδες ἐσφραγισμένοι· ἐκ

v. 15. ἰσχυροὶ *A. Cp.* s. 1. *v. 1.* τοῦτο *A.* R. 4. *ib.* πνέωσιν V. *ib.* — *A. ib.* τι *Cp.* R 2. V. — *A.* & δένδρου *pro* δένδρον. *v. 2.* ἀναβαίνοντα *A. ib.* ἀνατολῶν *A. v. 3.* σφραγίζωμεν *Cu. ib.* † ρμδ'. χιλιάδες *A. v. 5.* Ρουβέν *Cu. ib.* — & *in* 3. *vers. seqq. A. W.*

φυλῆς

φυλῆς Βενιαμὶν, ιβ'. χιλιάδες ἐσφραγισμένοι.

v. 9. Apoc. 3. 5, 18. & 6. 11. & 7. 14.

9 Μετὰ ταῦτα εἶδον, * καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν " ἀριθμῆσαι αὐτὸν οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες * ἐνώπιον " τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, * περιβεβλημένοι " στολὰς λευκὰς· καὶ * φοίνικες " ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν·

v. 10. Psal. 3. 9. Esa. 43. 11. Jer. 3. 23. Hos. 13. 4.

10 Καὶ * κράζοντες " φωνῇ μεγάλῃ, λέγοντες· Η σωτηρία τῷ Θεῷ ἡμῶν τῷ καθημένῳ ἐπὶ τοῦ θρόνου, καὶ τῷ ἀρνίῳ.

11 Καὶ πάντες οἱ ἄγγελοι * ἑστήκεσαν " κύκλῳ τοῦ θρόνου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν τεσσάρων ζώων, καὶ ἔπεσον ἐνώπιον τοῦ θρόνου * ἐπὶ * πρόσωπον " αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

12 Λέγοντες· Αμήν· ἡ εὐλογία καὶ ἡ δόξα καὶ ἡ σοφία καὶ ἡ εὐχαριστία καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ ἰσχὺς τῷ Θεῷ ἡμῶν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

13 Καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τῶν πρεσβυτέρων, * λέγων " μοι· Οὗτοι οἱ περιβεβλημένοι τὰς στολὰς τὰς λευκὰς, τίνες εἰσὶ, καὶ πόθεν ἦλθον;

14 Καὶ εἴρηκα αὐτῷ· Κύριε, σὺ οἶδας. Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης· καὶ * ἔπλυναν " τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν * στολὰς αὐτῶν " ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου.

v. 14. Esa. 1. 18. Heb. 9. 14. 1 Joh. 1. 7. Apoc. 1. 5.

15 Διὰ τοῦτό εἰσιν ἐνώπιον τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ, καὶ λατρεύουσιν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ * τοῦ θρόνου ", σκηνώσει ἐπ' αὐτούς.

v. 15. Esa. 4. 5. 6.

16 Οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ * διψήσουσιν ἔτι, οὐδὲ * μὴ " πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος, οὐδὲ πᾶν καῦμα·

v. 16. Psal. 121. 6. Esa. 49. 10.

17 Οτι τὸ ἀρνίον τὸ ἀνὰ μέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτοὺς, καὶ * ὁδηγήσει " αὐτοὺς ἐπὶ * ζώσας " πηγὰς ὑδάτων· καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον * ἀπὸ " τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

v. 17. Psal. 23. 1. Esa. 25. 8. Joh. 10. 11. Apoc. 21. 4.

v. 9. ὄχλον πολὺν, καὶ A. ib. ἐπὶ A. περιβεβλημένους A sic R. 2. & — καὶ ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου. ib. φοίνικας R. 4. v. 10. κράζουσι A. v. 11. εἱστήκεσαν Cu. ib. † αὐτοῦ Cp. s. 2. ib. πρόσωπα Cp. s. 2. v. v. 13. καὶ ἔλεγε v. v. 14. † μου Cp. s. 2. ib. ἐπλάτυναν Cu. ib. αὐτὰς A. v. 15. τῷ θρόνῳ Cu. v. 16. † μὴ A. ib. οὐ Cu. v. 17. ὁδηγεῖ R. 4. ib. ζωῆς A. s. 1. v. ib. ἐκ A.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. η'. VIII.

1 ΚΑὶ * ὅτε " ἤνοιξε τὴν σφραγῖδα τὴν ἑβδόμην, ἐγένετο σιγὴ ἐν τῷ οὐρανῷ ὡς ἡμιώριον.

2 Καὶ εἶδον τοὺς ἑπτὰ ἀγγέλους, οἳ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἑστήκασι· καὶ ἐδόθησαν αὐτοῖς ἑπτὰ σάλπιγγες.

v. 3. Apoc 5.8 & 6 9 & 9 13. & 14. 18. 3 Καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε, καὶ ἐστάθη ἐπὶ * τὸ θυσιαστήριον", ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν· καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλά, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων, ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου *.

v. 4. Psal 141. 2. 4 Καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιαμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων, ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

5 Καὶ εἴληφεν ὁ ἄγγελος * τὸν " λιβανωτὸν *, καὶ ἐγέμισεν * αὐτὸν " ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ θυσιαστηρίου, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν γῆν· καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ σεισμός.

6 Καὶ οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι * ἔχοντες τὰς ἑπτὰ σάλπιγγας, ἡτοίμασαν ἑαυτοὺς ἵνα σαλπίσωσι.

7 Καὶ ὁ πρῶτος * ἄγγελος " ἐσάλπισε, καὶ ἐγένετο χάλαζα καὶ πῦρ μεμιγμένα * αἵματι, καὶ ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν· καὶ τὸ τρίτον * τῶν δένδρων κατεκάη, καὶ πᾶς χόρτος χλωρὸς κατεκάη.

8 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ὡς ὄρος μέγα * πυρὶ " καιόμενον ἐβλήθη εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ ἐγένετο τὸ τρίτον τῆς θαλάσσης, αἷμα.

9 Καὶ ἀπέθανε τὸ τρίτον * τῶν κτισμάτων τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ, τὰ ἔχοντα ψυχάς "· καὶ τὸ τρίτον τῶν πλοίων διεφθάρη.

10 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀστὴρ μέγας καιόμενος ὡς λαμπάς, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὸ τρίτον τῶν ποταμῶν, * καὶ ἐπὶ τὰς πηγὰς ὑδάτων ".

11 Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἀστέρος λέγεται Ἄψινθος· καὶ γίνεται τὸ τρίτον * τῶν ὑδάτων " εἰς ἄψινθον, καὶ πολλοὶ ἀνθρώπων ἀπέθανον * ἐκ " τῶν ὑδάτων, ὅτι ἐπικράνθησαν.

v. 1. ὅταν *A.* v. 3. τοῦ θυσιαστηρίου *Cu.* *ib.* † τοῦ Θεοῦ V. v. 5. τὸ *Cu.* *ib.* † χρυσοῦν V. *ib.* αὐτὸ *Cu.* v. 6. † οἱ *A.* v. 7. — *A.* *ib.* † ἐν *ib.* † τῆς γῆς κατεκάη, καὶ τὸ τρίτον *A.* s. 1. v. 8. — *Cp.* s. 1. v. 9. τοῦ κτίσματος τῶν ἐχόντων ψυχὰς ἐν τῇ θαλάσσῃ V. & — τῶν *ante* ἐν *Cu.* v. 10. — *A.* v. 11. — *A.* *ib.* ἐπὶ *A.*

12 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ ἐπλήγη τὸ τρίτον τοῦ ἡλίου, καὶ τὸ τρίτον τῆς σελήνης, καὶ τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων· ἵνα * σκοτισθῇ " τὸ τρίτον αὐτῶν, καὶ * ἡ ἡμέρα μὴ φαίνῃ τὸ τρίτον αὐτῆς ", καὶ ἡ νὺξ ὁμοίως.

13 Καὶ εἶδον, καὶ ἤκουσα ἑνὸς * ἀγγέλου " πετωμένου * ἐν μεσουρανήματι ", λέγοντος φωνῇ μεγάλῃ· Οὐαὶ οὐαὶ οὐαὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκ τῶν λοιπῶν φωνῶν * τῆς σάλπιγγος " τῶν τριῶν ἀγγέλων τῶν μελλόντων σαλπίζειν.

ΚΕΦ. Θʹ. IX.

v. 1. Luc. 8. 31. Apoc. 17. 8. 1 ΚΑὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐσάλπισε, καὶ εἶδον ἀστέρα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεπτωκότα εἰς τὴν γῆν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἡ κλεὶς τοῦ φρέατος τῆς ἀβύσσου.

2 Καὶ ἤνοιξε τὸ φρέαρ τῆς ἀβύσσου· καὶ ἀνέβη καπνὸς * ἐκ τοῦ φρέατος ὡς καπνὸς καμίνου * μεγάλης "· καὶ * ἐσκοτίσθη " ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἐκ τοῦ καπνοῦ τοῦ φρέατος.

3 Καὶ ἐκ τοῦ καπνοῦ * ἐξῆλθον ἀκρίδες εἰς τὴν γῆν. καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἐξουσία ὡς ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ σκορπίοι τῆς γῆς.

4 Καὶ * ἐρρέθη " αὐταῖς ἵνα μὴ ἀδικήσωσι τὸν χόρτον τῆς γῆς, οὐδὲ πᾶν χλωρὸν, οὐδὲ πᾶν δένδρον· εἰ μὴ τοὺς ἀνθρώπους * μόνους " οἵτινες οὐκ ἔχουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν. v. 4. Ezec. 9. 4. Apoc. 5. 6. & 7. 3.

5 Καὶ ἐδόθη αὐταῖς ἵνα μὴ ἀποκτείνωσιν αὐτοὺς, ἀλλ' ἵνα * βασανισθῶσι " μῆνας πέντε· καὶ ὁ βασανισμὸς αὐτῶν ὡς βασανισμὸς σκορπίου, ὅταν παίσῃ ἄνθρωπον.

6 Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ζητήσουσιν οἱ ἄνθρωποι τὸν θάνατον, καὶ * οὐχ εὑρήσουσιν " αὐτόν· καὶ ἐπιθυμήσουσιν ἀποθανεῖν, καὶ * φεύξεται " ὁ θάνατος ἀπ' αὐτῶν. v. 6. Esa. 2. 19. Jer. 8. 3. Osee. 10. 8. Luc. 23. 30. Apoc. 6. 16.

7 Καὶ τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀκρίδων ὅμοια ἵπποις ἡτοιμασμένοις εἰς πόλεμον· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὡς στέφανοι * ὅμοιοι χρυσῷ ", καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὡς πρόσωπα ἀνθρώπων. v. 7. Exod. 10. 4. Sap. 16. 9. Joel. 2. 4.

v. 12. μὴ φαίνῃ Cu. ib. τὸ τρίτον αὐτῶν μὴ φανῇ, ἡ ἡμέρα R. 2. v. 13. ἀετοῦ A. Cp. v. ib. — R. 1. ib. — v. v. 2. † καμίνου μεγάλης Cu. ib. καιομένης Cp. s. 1. ib. ἐσκοτίσθη A. v. 3. τοῦ φρέατος v. v. 4. παρηγγέλη v. ib. — A. v. 5. βασανισθήσονται A. βασανίσωσι Cu. v. 6. οὐ μὴ εὑρήσωσιν A. ib. φύγῃ A. v. 7. χρυσοῦ Cp. s. 1.

v. 8. Joel. 1. 6. 8 Καὶ εἶχον τρίχας ὡς
τρίχας γυναικῶν, ϗ οἱ ὀ-
δόντες αὐτῶν ὡς λεόντων ἦ-
σαν.

9 Καὶ εἶχον θώρακας ὡς
θώρακας σιδηρᾶς· ϗ ἡ φωνὴ
τῶν πτερύγων αὐτῶν ὡς φω-
νὴ ἁρμάτων, ἵππων πολ-
λῶν τρεχόντων εἰς πόλεμον.

10 Καὶ ἔχουσιν οὐρὰς ὁ-
μοίας σκορπίοις, ϗ κέντρα
* ἦν ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν·
ϗ ἡ ἐξουσία αὐτῶν" ἀδικῆ-
σαι τοὺς ἀνθρώπους μῆνας
πέντε.

v. 11. Apoc. 9. 1. 11 Καὶ * ἔχουσιν " ἐφ'
αὐτῶν βασιλέα * * τὸν ἄγγε-
λον τῆς ἀβύσσου ". ὄνομα αὐ-
τῷ Ἑβραϊστὶ, Ἀβαδδὼν, * ϗ
ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὄνομα ἔχει
Ἀπολλύων ".

v. 12. Apoc. 8. 13. 12 Ἡ οὐαὶ ἡ μία ἀπῆλ-
θεν, ἰδοὺ ἔρχονται ἔτι δύο οὐαὶ
μετὰ ταῦτα.

13 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος
ἐσάλπισε, ϗ ἤκουσα φω-
νὴν μίαν ἐκ τῶν * τεσσά-
ρων" κεράτων τοῦ θυσιαστη-
ρίου τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνώπιον
τοῦ Θεοῦ,

v. 14. Apoc. 7. 1. 14 Λέγουσαν τῷ ἕκτῳ
ἀγγέλῳ * ὃς εἶχε " τὴν σάλ-
πιγγα· Λῦσον τοὺς τέσσαρας
ἀγγέλους τοὺς δεδεμένους * ἐ-
πὶ" τῷ ποταμῷ τῷ μεγά-
λῳ Εὐφράτῃ.

15 Καὶ ἐλύθησαν οἱ τέσ-
σαρες ἄγγελοι οἱ ἡτοιμασ-
μένοι εἰς τὴν ὥραν ϗ ἡμέ-
ραν ϗ μῆνα ϗ ἐνιαυτὸν, ἵνα
ἀποκτείνωσι τὸ τρίτον τῶν
ἀνθρώπων.

16 Καὶ ὁ ἀριθμὸς v. 16. Psal. 68.
* στρατευμάτων" * τοῦ ἱπ- 18.
πικοῦ, δύο" μυριάδες μυ- Dan. 7. 10.
ριάδων· * ϗ" ἤκουσα τὸν ἀ-
ριθμὸν αὐτῶν.

17 Καὶ οὕτως εἶδον τοὺς
ἵππους ἐν τῇ ὁράσει, ϗ τοὺς
καθημένους ἐπ' αὐτῶν, ἔχον-
τας θώρακας πυρίνους ϗ ὑα-
κινθίνους ϗ θειώδεις· καὶ αἱ
κεφαλαὶ τῶν ἵππων ὡς κε-
φαλαὶ λεόντων, ϗ ἐκ τῶν
στομάτων αὐτῶν ἐκπορεύεται
πῦρ ϗ καπνὸς ϗ θεῖον.

18 * Ὑπὸ τῶν τριῶν
* τούτων ἀπεκτάνθησαν τὸ
τρίτον τῶν ἀνθρώπων, ἐκ τοῦ
πυρὸς ϗ ἐκ τοῦ καπνοῦ ϗ ἐκ
τοῦ θείου τοῦ ἐκπορευομένου
ἐκ τῶν στομάτων αὐτῶν.

v. 10. ϗ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἀδικῆσαι *A.* ϗ ἐν ταῖς οὐραῖς ἐξουσίαν ἔχουσι τοῦ ἀδικῆσαι *Cp.* s. 1. ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν ἐξουσίαν ἔχουσι R. 1. *v.* 12. ἔχουσαι *Cp.* *ib.* τὸν ἄρχοντα τῆς ἀβύσσου τὸν ἄγγελον *A.* *ib.* ἑλληνιστὶ δὲ Ἀπολλύων, ῥωμαϊστὶ ἔχων ὄνομα ἐξτέρμινανς. V. *v.* 13. — *A.* *v.* 14. ὁ ἔχων *A.* *ib.* ἐν R. 1. *v.* 16. τοῦ στρατεύματος V. *ib.* τοῦ ἵππου s. 1. τῶν ἵππων s. *al.* & δὶς *pro* δύο *A.* *ib.* — *Cu.* *v.* 18 † ϗ V. & ἀπὸ *pro* ὑπὸ *A* *Cp.* s. 2. *ib.* † πληγῶν *A.* *Cp.* s. 2.

19 * Αἱ γὰρ ἐξουσίαι αὐ-
τῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εἰ-
σιν"· αἱ γὰρ οὐραὶ αὐτῶν ὅ-
μοιαι ὄφεσιν, ἔχουσαι κε-
φαλάς· καὶ ἐν αὐταῖς ἀδι-
κοῦσι.
v. 20. Lev. 17. 7. Deut 31. 17. Psal. 106. 37. & 115. 5. &c. & 135. 5.
20 Καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀν-
θρώπων οἱ οὐκ ἀπεκτάνθη-
σαν ἐν ταῖς πληγαῖς ταύ-
ταις, οὔτε μετενόησαν ἐκ τῶν
ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἵνα
μὴ προσκυνήσωσι τὰ δαι-
μόνια, καὶ εἴδωλα τὰ χρυσᾶ
καὶ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χαλκᾶ
καὶ τὰ λίθινα καὶ τὰ ξύλινα,
ἃ οὔτε βλέπειν δύναται, οὔτε
ἀκούειν, οὔτε περιπατεῖν.
21 Καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ
τῶν φόνων αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῶν φαρμακειῶν αὐτῶν, οὔτε
ἐκ τῆς πορνείας αὐτῶν, οὔτε ἐκ
τῶν κλεμμάτων αὐτῶν.

ΚΕΦ. ι΄. X.

v. 1. Matt. 17. 2. Apoc. 1. 15.
1 ΚΑὶ εἶδον * ἄλλον" ἄγ-
γελον ἰσχυρὸν κατα-
βαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, περι-
βεβλημένον νεφέλην· καὶ
* ἶρις ἐπὶ * τῆς κεφαλῆς"·
καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ
ἥλιος, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς
* στύλοι" πυρός.
2 Καὶ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ
αὐτοῦ * βιβλαρίδιον" ἀνε-
ῳγμένον· καὶ ἔθηκε τὸν πόδα
αὐτοῦ τὸν δεξιὸν ἐπὶ * τὴν
θάλασσαν", τὸν δὲ εὐώνυ-
μον ἐπὶ * τὴν γῆν"·
3 Καὶ ἔκραξε φωνῇ με-
γάλῃ ὥσπερ λέων μυκᾶται·
καὶ ὅτε ἔκραξεν, ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ βρονταὶ τὰς ἑαυτῶν
φωνάς.
4 Καὶ ὅτε ἐλάλησαν αἱ v. 4. Dan. 8.
ἑπτὰ βρονταὶ * τὰς φωνὰς 26. & 12.
ἑαυτῶν", ἔμελλον γράφειν· 4. 9.
καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ τοῦ οὐ-
ρανοῦ λέγουσάν * μοι"·
Σφράγισον ἃ ἐλάλησαν αἱ
ἑπτὰ βρονταί, καὶ μὴ * ταῦ-
τα" γράψῃς.
5 Καὶ ὁ ἄγγελος ὃν εἶ- v. 5.
δον ἑστῶτα ἐπὶ τῆς θαλάσσης Dan 12.
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς, ἦρε τὴν χεῖ- 7.
ρα αὐτοῦ * εἰς τὸν οὐρανὸν,
6 Καὶ ὤμοσεν ἐν τῷ
ζῶντι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰ-
ώνων, ὃς ἔκτισε τὸν οὐρανὸν καὶ
τὰ ἐν αὐτῷ, * καὶ τὴν γῆν
καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, καὶ τὴν θά-
λασσαν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ",
ὅτι χρόνος οὐκ ἔσται ἔτι·
7 Ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις v. 7. Apoc 11.
τῆς φωνῆς τοῦ ἑβδόμου ἀγγέ- 15.
λου, ὅταν μέλλῃ σαλπίζειν,
καὶ * τελεσθῇ" τὸ μυστήριον τοῦ

v. 19. ἡ γὰρ ἐξουσία τῶν ἵππων ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἐστὶ, καὶ ἐν ταῖς οὐραῖς αὐτῶν A. Cp. s. 2. v. v. 21. πονηρείας A. v 1. — Cp. s. 1. ib. † ἡ R. 4. ib. τὴν κεφαλὴν A. ib. στύλος v. v. 2. βιβλιδάριον Cp. βιβλίον s. 2. ib. τῆς θαλάσσης ... τῆς γῆς A. Cp. s. 2. v. 4. — A. ib. — Cp. s 2. ib. αὐτὰ A. R. 2 v. 5. † δεξιὰν Cp. s. 2. v. 6. — Cu. v. 7. ἐτελέσθη R. 2. τελεσθήσεται v. & — καὶ Cu.

Θεοῦ, ὡς εὐηγγέλισε * τοῖς
ἑαυτοῦ δούλοις τοῖς προφή-
ταις".
v. 8. Sup. v. 4. 8 Καὶ * ἡ φωνὴ ἣν ἤ-
κουσα" ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, πάλιν
* λαλοῦσα" μετ' ἐμοῦ, καὶ
* λέγουσα"· Ὕπαγε, λάβε
τὸ * βιβλαρίδιον" τὸ ἠνεῳ-
γμένον * ἐν τῇ χειρὶ" ἀγγέλου
τοῦ ἑστῶτος ἐπὶ τῆς θαλάσσης
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς.
v. 9. Ezec. 2. 1, 2, 3. 9 Καὶ ἀπῆλθον πρὸς τὸν
ἄγγελον, λέγων αὐτῷ· * Δός
μοι τὸ βιβλαρίδιον". Καὶ
λέγει μοι· Λάβε καὶ κατά-
φαγε αὐτό· καὶ πικρανεῖ σου
τὴν * κοιλίαν", ἀλλ' ἐν τῷ
στόματί σου ἔσται γλυκὺ ὡς
μέλι.
10 Καὶ ἔλαβον τὸ * βι-
βλαρίδιον" ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ
ἀγγέλου, καὶ κατέφαγον αὐτό·
καὶ ἦν ἐν τῷ στόματί μου ὡς
μέλι, γλυκύ· καὶ ὅτε ἔφα-
γον αὐτό, ἐπικράνθη ἡ κοι-
λία μου.
11 Καὶ * λέγει" μοι· Δεῖ
σε πάλιν προφητεῦσαι ἐπὶ
λαοῖς καὶ ἔθνεσι καὶ γλώσσαις
καὶ βασιλεῦσι πολλοῖς.

ΚΕΦ. ια'. XI.

1 ΚΑὶ ἐδόθη μοι κάλα- v. 1.
μος ὅμοιος ῥάβδῳ· Ezec. 40.
* καὶ ὁ ἄγγελος εἱστήκει", λέ- & 41. & 42. & 43.
γων· Ἔγειραι, καὶ μέτρησον τὸν
ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὸ θυσι-
αστήριον, καὶ τοὺς προσκυ-
νοῦντας ἐν αὐτῷ.
2 Καὶ τὴν αὐλὴν τὴν v. 2.
* ἔξωθεν" τοῦ ναοῦ ἔκβαλε Ezec. 4.
ἔξω, καὶ μὴ αὐτὴν μετρή- 17, 19, 20.
σῃς, ὅτι ἐδόθη τοῖς ἔθνεσι· καὶ Apoc. 13. 5.
τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν πα-
τήσουσι μῆνας τεσσαράκοντα
δύο.
3 Καὶ δώσω τοῖς δυσὶ v. 3.
μάρτυσί μου, καὶ προφητεύ- Apoc. 12. 6.
σουσιν ἡμέρας χιλίας δια-
κοσίας ἑξήκοντα, περιβεβλη-
μένοι σάκκους.
4 Οὗτοί εἰσιν αἱ δύο ἐ- v. 4.
λαῖαι, καὶ δύο λυχνίαι αἱ ἐν- Zach. 4. 2, 3, 11, 14.
ώπιον τοῦ * Θεοῦ " τῆς γῆς ἑ-
στῶσαι.
5 Καὶ εἴ τις αὐτοὺς θέλῃ
ἀδικῆσαι, πῦρ ἐκπορεύεται
ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν, καὶ
κατεσθίει τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν·
καὶ εἴ τις αὐτοὺς * θέλῃ" ἀ-
δικῆσαι, * οὕτω" δεῖ αὐτὸν v. 6. Exod 7.
ἀποκτανθῆναι. & 8. & 9. & 10.
6 Οὗτοι ἔχουσιν ἐξουσίαν & 12. 1 Reg. 7. 1.

Ib. τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφήτας *A. Cp.* s. 1. *v.* 8. ἤκουσα φωνῆς v. *ib.* λαλούσης .. λεγούσης v. *ib.* βιβλίον *A.* βιβλιδάριον *Cu.* *ib.* ἐκ τῆς χειρὸς v. *v.* 9. δοῦναι μοι τὸ (βιβλίον R. 2.) βιβλιδάριον *A* R. 2. *ib.* καρδίαν *A.* *v.* 10. βιβλίον R. 2. *v.* 11. λέγουσι *A.* *v.* 1. — *Cp.* R. 2. *v* 2. ἔσωθεν *A.* *v.* 4. Κυρίου *A. Cp.* s. 1. v. *v.* 5. θελήσῃ *A.* *ib.* — *A.*

κλεῖσαι τὸν οὐρανὸν, ἵνα μὴ
βρέχῃ ὑετὸς * ἐν ἡμέραις
αὐτῶν τῆς προφητείας"· καὶ
ἐξουσίαν ἔχουσιν ἐπὶ τῶν ὑδά-
των, στρέφειν αὐτὰ εἰς αἷ-
μα, καὶ πατάξαι τὴν γῆν
* πάσῃ πληγῇ, ὁσάκις
ἐὰν θελήσωσι.
v. 7. Dan. 7. 21. Apoc. 13. 1, 7, 11. & 17. 8. 7 Καὶ ὅταν τελέσωσι τὴν
μαρτυρίαν αὐτῶν, τὸ θη-
ρίον τὸ * ἀναβαῖνον ἐκ τῆς
ἀβύσσου ποιήσει πόλεμον μετ'
αὐτῶν, καὶ νικήσει αὐτοὺς, καὶ
ἀποκτενεῖ αὐτούς·
v. 8. Apoc. 17. 2. 5. & 18. 10. 8 Καὶ τὰ * πτώματα"
αὐτῶν * ἐπὶ τῆς πλατείας
πόλεως τῆς μεγάλης, ἥτις
καλεῖται πνευματικῶς * Σό-
δομα" καὶ Αἴγυπτος, ὅπου
καὶ ὁ Κύριος * ἡμῶν" ἐσταυ-
ρώθη.
2 Καὶ * βλέψουσιν" ἐκ
τῶν λαῶν καὶ φυλῶν καὶ
γλωσσῶν καὶ ἐθνῶν τὰ πτώ-
ματα αὐτῶν ἡμέρας τρεῖς
καὶ ἥμισυ, καὶ τὰ πτώματα
αὐτῶν οὐκ ἀφήσουσι τεθῆναι
εἰς * μνήματα".
10 Καὶ οἱ κατοικοῦντες
ἐπὶ τῆς γῆς χαροῦσιν ἐπ' αὐ-
τοῖς, καὶ εὐφρανθήσονται· καὶ
δῶρα πέμψουσιν ἀλλήλοις,
ὅτι οὗτοι οἱ δύο προφῆται
ἐβασάνισαν τοὺς κατοικοῦντας
ἐπὶ τῆς γῆς.
11 Καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡ-
μέρας καὶ ἥμισυ, πνεῦμα
ζωῆς ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσῆλθεν
* ἐπ' αὐτούς"· καὶ ἔστησαν
ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ
φόβος μέγας * ἔπεσεν" ἐπὶ
τοὺς θεωροῦντας αὐτούς.
12 Καὶ ἤκουσαν φωνὴν
μεγάλην ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέ-
γουσαν αὐτοῖς· Ἀνάβητε ὧδε.
Καὶ ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανὸν
ἐν τῇ νεφέλῃ· καὶ ἐθεώρησαν
αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν.
13 Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ
* ὥρᾳ" ἐγένετο σεισμὸς μέ-
γας, καὶ τὸ δέκατον τῆς πό-
λεως ἔπεσε, καὶ ἀπεκτάνθησαν
ἐν τῷ σεισμῷ ὀνόματα ἀν-
θρώπων χιλιάδες ἑπτά· καὶ
οἱ λοιποὶ ἔμφοβοι ἐγένοντο,
καὶ ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τοῦ
οὐρανοῦ.
14 Ἡ οὐαὶ ἡ δευτέρα ἀ- v. 14. Apoc. 8.
πῆλθεν, ἰδοὺ ἡ οὐαὶ ἡ τρίτη 13. & 9.
ἔρχεται ταχύ. 12. & 15. 1.
15 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγ- v. 15. Apoc. 16.
γελος ἐσάλπισε, καὶ ἐγένοντο 7.
φωναὶ μεγάλαι ἐν τῷ οὐρα-
νῷ, λέγουσαι· * Ἐγένοντο αἱ
βασιλεῖαι" τοῦ κόσμου *,
τοῦ Κυρίου ἡμῶν, καὶ τοῦ

v. 6. τὰς ἡμέρας τῆς προφητείας αὐτῶν *A.* *Cp.* s. 1. v. *ib.* † ἐν *A* v. 7. † τέταρτον *A.* *sic* *Cu.* *sed* — ἀναβαῖνον v. 8. σώματα v. *ib.* † ἐάσει R. 1. *ib* Σώδομα *Cu.* *ib.* αὐτῶν *A.* v. 9. βλέπουσιν *Cp.* s. 1. *ib.* μνῆμα *Cp.* v. 11. ἐν αὐτοῖς *A.* *ib.* ἐπέπεσεν *Cu.* v. 13. ἡμέρα *Cp.* s. 2. v. 15. ἐγένετο ἡ βασιλεία *A.* *Cp.* s. 2. v. *ib.* † τούτου V.

Χριστοῦ

Χριστοῦ αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων *.

v. 16. Apoc 4. 4. 10. & 5. 8. 16 Καὶ οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες πρεσβύτεροι οἱ ἐνώπιον τοῦ * Θεοῦ καθήμενοι" ἐπὶ τοὺς θρόνους αὐτῶν, ἔπεσαν ἐπὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν τῷ Θεῷ,

v. 17. Apoc. 1. 4. 8. & 4. 8 & 16. 5 & 19. 6. 17 Λέγοντες· Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, * καὶ ὁ ἐρχόμενος"· ὅτι εἴληφας τὴν δύναμίν σου τὴν μεγάλην, καὶ ἐβασίλευσας·

18 Καὶ τὰ ἔθνη ὠργίσθησαν, καὶ ἦλθεν ἡ ὀργή σου· καὶ ὁ καιρὸς τῶν νεκρῶν, κριθῆναι, καὶ δοῦναι τὸν μισθὸν τοῖς δούλοις σου τοῖς προφήταις, καὶ τοῖς ἁγίοις καὶ τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου, τοῖς μικροῖς καὶ τοῖς μεγάλοις· καὶ διαφθεῖραι τοὺς διαφθείροντας τὴν γῆν.

v. 19. Apoc. 15. 5. 19 Καὶ ἠνοίγη ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὤφθη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης * αὐτοῦ" ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ· καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταὶ * καὶ σεισμὸς" καὶ χάλαζα μεγάλη.

ΚΕΦ. ιβʹ. XII.

1 ΚΑὶ σημεῖον μέγα ὤφθη ἐν τῷ οὐρανῷ· γυνὴ περιβεβλημένη τὸν ἥλιον, καὶ ἡ σελήνη ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς στέφανος ἀστέρων δώδεκα·

2 Καὶ ἐν γαστρὶ ἔχουσα, * κράζει" ὠδίνουσα, καὶ βασανιζομένη τεκεῖν.

3 Καὶ ὤφθη ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ἰδοὺ δράκων μέγας πυῤῥὸς, ἔχων κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ διαδήματα ἑπτά.

4 Καὶ ἡ οὐρὰ αὐτοῦ * σύρει" τὸ τρίτον τῶν ἀστέρων * τοῦ οὐρανοῦ", καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν· καὶ ὁ δράκων ἕστηκεν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς τῆς μελλούσης * τεκεῖν", ἵνα ὅταν τέκῃ, τὸ τέκνον αὐτῆς * καταφάγῃ".

5 Καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἄῤῥενα, ὃς μέλλει * ποιμαίνειν" πάντα τὰ ἔθνη ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ· καὶ ἡρπάσθη τὸ τέκνον αὐτῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ. v. 5. Psal. 2. Apoc. 9. 27. & 19. 15.

6 Καὶ ἡ γυνὴ ἔφυγεν εἰς τὴν ἔρημον, ὅπου * ἔχει" v. 6. Apoc. 11. 3.

Ib. † Ἀμὴν v. *v.* 16. θρόνου τοῦ Θεοῦ κάθηνται *Cu.* *v.* 17. — *A.* *v.* 19. τοῦ Κυρίου *Cu.* *ib.* — *Cu.* *v.* 2. ἔκραζεν *Cp.* s. 2. v. *v.* 4. ἔσυρε v. *ib.* — *Cu.* *ib.* τίκτειν *Cu.* *ib.* φάγῃ *Cu.* *v.* 5. ποιμαίνειν *Cu.* *v.* 6. εἶχε v.

τόπον ἡτοιμασμένον ἀπὸ τοῦ
Θεοῦ, ἵνα ἐκεῖ * τρέφωσιν"
αὐτὴν ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἑξήκοντα.

v. 7. 7 Καὶ ἐγένετο πόλεμος
Dan 10. ἐν τῷ οὐρανῷ· ὁ Μιχαὴλ καὶ
13. 21. οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ * ἐπολέ-
& 12. 1. μησαν κατὰ" τοῦ δράκοντος,
Jud. v. 9. καὶ ὁ δράκων ἐπολέμησε, καὶ
οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ·

v. 8. 8 Καὶ οὐκ * ἴσχυσαν",
Dan. 2. οὔτε τόπος εὑρέθη * αὐτῶν"
35. ἔτι ἐν τῷ οὐρανῷ.

v. 9. 9 Καὶ ἐβλήθη ὁ δράκων
Gen. 3. 1. ὁ μέγας, ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος,
4. ὁ καλούμενος διάβολος, καὶ
Luc. 10. ὁ σατανᾶς, ὁ πλανῶν τὴν
18. οἰκουμένην ὅλην, ἐβλήθη εἰς
Joh. 12. τὴν γῆν· καὶ οἱ ἄγγελοι αὐ-
31. τοῦ ἐβλήθησαν.
1 Cor. 11.
3.
Apoc. 20.
2.

v. 10. 10 Καὶ ἤκουσα φωνὴν
Job. 1. 9. μεγάλην λέγουσαν ἐν τῷ οὐ-
& 2. 5. ρανῷ· Ἄρτι ἐγένετο ἡ σωτη-
Zach. 3. 1. ρία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ βα-
Apoc. 11. σιλεία τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ ἡ
15. ἐξουσία τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ· ὅτι
* κατεβλήθη" ὁ κατήγορος
τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, ὁ κατη-
γορῶν * αὐτῶν" ἐνώπιον τοῦ
Θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυ-
κτός.

v. 11. 11 Καὶ αὐτοὶ ἐνίκησαν
Rom. 8. αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἀρ-
33. 34. 37. νίου, καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρ-
& 16. 20. τυρίας * αὐτῶν". καὶ οὐκ ἠ-
γάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν
ἄχρι θανάτου.

12 Διὰ τοῦτο εὐφραίνε- v. 12.
σθε οἱ οὐρανοὶ καὶ οἱ ἐν αὐ- Psal. 96.
τοῖς σκηνοῦντες· Οὐαὶ * τοῖς 11.
κατοικοῦσι τὴν γῆν καὶ τὴν Esa. 49.
θάλασσαν", ὅτι κατέβη ὁ 13.
διάβολος πρὸς ὑμᾶς ἔχων Apoc. 8.
θυμὸν μέγαν, εἰδὼς ὅτι ὀλί- 13.
γον καιρὸν ἔχει.

13 Καὶ ὅτε εἶδεν ὁ δρά-
κων ὅτι ἐβλήθη εἰς τὴν γῆν,
ἐδίωξε τὴν γυναῖκα ἥτις ἔ-
τεκε τὸν ἄρρενα.

14 Καὶ ἐδόθησαν τῇ γυ- v. 14.
ναικὶ δύο πτέρυγες τοῦ ἀετοῦ Dan 7.
τοῦ μεγάλου, ἵνα πέτηται εἰς 25. & 12.
τὴν ἔρημον εἰς τὸν τόπον αὐ- 7.
τῆς, * ὅπου τρέφεται" ἐκεῖ Apoc. 12.
καιρὸν καὶ καιροὺς, καὶ ἥμισυ 6.
καιροῦ, ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄ-
φεως.

15 Καὶ ἔβαλεν ὁ ὄφις
ὀπίσω τῆς γυναικὸς ἐκ τοῦ
στόματος αὐτοῦ ὕδωρ ὡς πο-
ταμόν· ἵνα * ταύτην" ποτα-
μοφόρητον ποιήσῃ.

16 Καὶ ἐβοήθησεν ἡ γῆ
τῇ γυναικὶ, καὶ ἤνοιξεν ἡ
γῆ τὸ στόμα αὐτῆς, καὶ κατέ-
πιε * τὸν ποταμὸν ὃν" ἔβαλεν
ὁ δράκων ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ.

17 Καὶ ὠργίσθη ὁ δρά- v. 17.
κων ἐπὶ τῇ γυναικὶ, καὶ ἀ- 1 Joh. 5.
10.

Ib. ἐκτρέφ. *Cu.* τρέφη v. *v.* 7. τοῦ πολεμῆσαι μετὰ *A.*
v 8. ἴσχυσεν *A.* *Cp.* s. 1. *ib.* αὐτῷ *Cp.* s. 1. *v.* 10.
ἐβλήθη R. 2. *ib.* αὐτοὺς *A.* *v.* 11. αὐτοῦ R. 1. *v.* 12. τῇ
γῇ καὶ τῇ θαλάσσῃ *Cp.* s. 1. v. *v.* 14. ὅπως τρέφηται *Cu.*
v. 15. αὐτὴν *A.* *v.* 16. τό ὕδωρ ὃ *A.*

πῆλθε ποιῆσαι πόλεμον μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ σπέρματος αὐτῆς, τῶν τηρούντων τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ιησοῦ * Χριστοῦ".

18 Καὶ ἐστάθην ἐπὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης.

ΚΕΦ. ιγ'. XIII.

v. 1. Dan 7 7. Apoc. 17. 3, 9, 12.

1 ΚΑὶ εἶδον ἐκ τῆς θαλάσσης θηρίον ἀναβαῖνον, ἔχον κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα δέκα· καὶ ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ δέκα διαδήματα, καὶ ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτοῦ * ὄνομα" βλασφημίας.

v. 2. Apoc. 12. 9.

2 Καὶ τὸ θηρίον ὃ εἶδον ἦν ὅμοιον παρδάλει, καὶ οἱ πόδες αὐτοῦ ὡς * ἄρκτου, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ὡς στόμα λέοντος, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ δράκων τὴν δύναμιν αὐτοῦ, * καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ", καὶ ἐξουσίαν μεγάλην.

v. 3. Apoc 17. 8.

3 Καὶ εἶδον μίαν * τῶν κεφαλῶν αὐτοῦ * ὡς" ἐσφαγμένην εἰς θάνατον· καὶ ἡ πληγὴ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἐθεραπεύθη, καὶ * ἐθαύμασεν ὅλη ἡ γῆ" ὀπίσω τοῦ θηρίου.

v. 4. Apoc. 18. 18.

4 Καὶ προσεκύνησαν * τὸν δράκοντα ὃς ἔδωκεν" ἐξουσίαν τῷ θηρίῳ, καὶ προσεκύνησαν * τὸ θηρίον", λέγοντες· Τίς ὅμοιος τῷ θηρίῳ; * τίς δύναται" πολεμῆσαι μετ' αὐτοῦ;

v. 5. Dan 7. 8, 11. & 11. 36. Apoc. 11. 2, 9.

5 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ * βλασφημίας", καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία * πόλεμον" ποιῆσαι μῆνας τεσσαράκοντα δύο.

6 Καὶ ἤνοιξε τὸ στόμα αὐτοῦ εἰς * βλασφημίαν" πρὸς τὸν Θεὸν, βλασφημῆσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἐν τῷ οὐρανῷ σκηνοῦντας.

v. 7. Dan. 7. 21. Apoc 11. 7.

7 * Καὶ ἐδόθη αὐτῷ πόλεμον ποιῆσαι μετὰ τῶν ἁγίων, καὶ νικῆσαι αὐτοὺς"· καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία ἐπὶ πᾶσαν φυλὴν * καὶ γλῶσσαν καὶ ἔθνος.

v. 8. Exod. 32. 33. Phil. 4. 3. Apoc 3. 5. & 17. 8. & 20. 12. & 21. 27.

8 Καὶ * προσκυνήσουσιν" αὐτῷ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς, ὧν οὐ γέ-

v. 17. — Cp. s. 1. v. 1. ὀνόματα A. Cp. s. 1 v. v. 2. † πόδες A. v. ib. — v. v. 3. † ἐκ Cu. ib. ὡσεὶ Cu. ib. ἐθαυμάσθη ἐν ὅλῃ τῇ γῇ A. v. 4. τῷ δράκοντι τῷ δεδωκότι Cu. sic τῷ δράκοντι pro τὸν δράκοντα A. & ὅτι pro ὃς Cu. al. ib. τῷ θηρίῳ Cu. ib. καὶ τίς δυνήσεται v. τίς δυνατὸς Cp. s. 2. v. 5. βλάσφημα A. βλασφημίαν Cu. ib. — Cu. v. 6. βλασφημίας A. v. 7. — Cu & † ἐξουσία ante πόλεμον Cp. W. il. † καὶ λαὸν A. R. 2. s. 1. v. v. 8. προσεκύνησαν v.

γέγραπται * τὰ ὀνόματα ἐν τῇ
βίβλῳ" τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου
* ἐσφαγμένου ἀπὸ καταβολῆς
κόσμου.
v. 9. Apoc. 2. 7. 9 Εἴ τις ἔχει οὖς, ἀκου-
σάτω.
v. 10. 10 * Εἴ τις" αἰχμαλω-
Gen. 9. 6. Esa. 33. 1. σίαν συνάγει, εἰς αἰχμα-
Matt. 26. 52. λωσίαν ὑπάγει· εἴ τις ἐν μα-
Apoc. 14. 1. χαίρᾳ ἀποκτενεῖ, δεῖ αὐτὸν
ἐν μαχαίρᾳ ἀποκτανθῆναι.
ὧδέ ἐστιν ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ
πίστις τῶν ἁγίων.
v. 11. Apoc. 11. 7. 11 Καὶ εἶδον ἄλλο θη-
ρίον ἀναβαῖνον ἐκ τῆς γῆς,
καὶ εἶχε κέρατα * δύο" ὅμοια
* ἀρνίῳ"· καὶ ἐλάλει ὡς δρά-
κων.
v. 12. Apoc. 13. 3. & 19. 20. 12 Καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ
πρώτου θηρίου πᾶσαν ποιεῖ
ἐνώπιον αὐτοῦ, καὶ * ποιεῖ"
τὴν γῆν καὶ τοὺς κατοικοῦντας
ἐν αὐτῇ ἵνα προσκυνήσωσι
τὸ θηρίον τὸ πρῶτον, οὗ ἐθε-
ραπεύθη ἡ πληγὴ τοῦ θανά-
του αὐτοῦ.
v. 13. Matt. 24. 24. 13 Καὶ ποιεῖ σημεῖα με-
γάλα, ἵνα καὶ πῦρ * ποιῇ
2 Thess. 2. 9. καταβαίνειν" ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
Apoc. 16. 14. εἰς τὴν γῆν, ἐνώπιον τῶν ἀν-
θρώπων.
v. 14. Deut. 13. 1. 14 Καὶ * πλανᾷ" τοὺς
Matt. 24. 24. Apoc. 16. 14. & 19. 20. * κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς,
διὰ τὰ σημεῖα ἃ ἐδόθη αὐ-
τῷ ποιῆσαι ἐνώπιον τοῦ θηρίου·
λέγων τοῖς κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς
γῆς, ποιῆσαι εἰκόνα τῷ θηρίῳ
ὃ * ἔχει" τὴν πληγὴν * τῆς
μαχαίρας, καὶ ἔζησε".
15 Καὶ ἐδόθη αὐτῷ δοῦ- v. 15. Apoc. 19.
ναι πνεῦμα τῇ εἰκόνι τοῦ θη- 20.
ρίου, ἵνα καὶ λαλήσῃ ἡ εἰ-
κὼν τοῦ θηρίου, καὶ ποιήσῃ,
ὅσοι ἂν μὴ προσκυνήσωσι
* τὴν εἰκόνα" τοῦ θηρίου, ἵνα
ἀποκτανθῶσι.
16 Καὶ ποιεῖ πάντας, τοὺς v. 16. Apoc. 19.
μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους, 20.
καὶ τοὺς πλουσίους καὶ τοὺς πτω-
χοὺς, καὶ τοὺς ἐλευθέρους καὶ
τοὺς δούλους, * ἵνα δώσῃ αὐ-
τοῖς" * χάραγμα" ἐπὶ τῆς
χειρὸς αὐτῶν τῆς δεξιᾶς, ἢ
ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.
17 Καὶ ἵνα μή τις δύνη- v. 17. Apoc. 14.
ται ἀγοράσαι ἢ πωλῆσαι, εἰ 11.
μὴ ὁ ἔχων τὸ χάραγμα,
* ἢ τὸ ὄνομα" τοῦ θηρίου, ἢ
τὸν ἀριθμὸν τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ.
18 Ὧδε ἡ σοφία ἐστίν. ὁ v. 18. Apoc. 15.
ἔχων τὸν νοῦν, ψηφισάτω τὸν 2. & 17.
ἀριθμὸν τοῦ θηρίου· ἀριθμὸς
γὰρ ἀνθρώπου ἐστί,* καὶ" ὁ ἀ-
ριθμὸς αὐτοῦ χξϛ΄.

Ib. τὸ ὄνομα ἐν τῷ βιβλίῳ *A.* *Cp.* s. 1. *ib.* † τοῦ *Cu.* *v.* 10. ὅστις εἰς V. *v.* 11. — *Cp.* s. 1. *ib.* ἀρνίου *Cu.* *v.* 12. ἐποιεῖ *Cp.* *W.* ἐποίησε V. *v.* 13. καταβαίνῃ *Cp.* s. 2. *v.* 14. ἐπλάνησε V. *ib.* † ἐμοὺς τοὺς *Cp.* s. 2. *ib.* εἶχεν *Cp.* s. 2. *ib.* καὶ ἔζησεν ἀπὸ μαχαίρας s. 2. *v.* 15. τῇ εἰκόνι R. 4. *v.* 16. ἔχειν V. & *pro* δώσῃ *Cp.* δώσιν s. 2. δώσωσιν. *b.* χαράγματα *Cp.* s. 2. *v.* 17. — R. 1. & — ἢ *ante* τὸ *A* R. 3. *v.* 18. — *Cu.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιδʹ. XIV.

v. 1. Apoc. 7. 1 ΚΑὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ * ἀρ-
4. νίον ἑστηκὸς ἐπὶ τὸ ὄρος
Σιὼν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν
τεσσαρακοντατέσσαρες χιλι-
άδες, ἔχουσαι τὸ ὄνομα * τοῦ
πατρὸς αὐτοῦ * γεγραμ-
μένον" ἐπὶ τῶν μετώπων αὐ-
τῶν.
v. 2. 2 Καὶ ἤκουσα φωνὴν ἐκ
Apoc. 1. 15. & 5 8. τοῦ οὐρανοῦ ὡς φωνὴν ὑδάτων
& 19. 6. πολλῶν, καὶ ὡς φωνὴν βροντῆς
μεγάλης· καὶ * φωνὴν
ἤκουσα" κιθαρῳδῶν κιθαρι-
ζόντων ἐν ταῖς κιθάραις αὐ-
τῶν.
v. 3. 3 Καὶ * ᾄδουσιν" ὡς ᾠ-
Apoc. 5. 9. δὴν καινὴν ἐνώπιον τοῦ θρόνου,
καὶ ἐνώπιον τῶν τεσσάρων
ζώων, καὶ τῶν πρεσβυτέρων·
καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο μαθεῖν
τὴν ᾠδὴν εἰ μὴ αἱ ἑκατὸν τεσ-
σαρακοντατέσσαρες χιλιά-
δες, οἱ ἠγορασμένοι ἀπὸ τῆς
γῆς.
v 4. 4 * Οὗτοί εἰσιν " οἳ μετὰ
1 Cor 6. 20. γυναικῶν οὐκ ἐμολύνθη-
2 Cor. 11. 2. σαν· παρθένοι γάρ εἰσιν· οὗ-
Jac 1.18. τοί εἰσιν οἱ ἀκολουθοῦντες τῷ
Apoc. 3. 4. & 5. 9. ἀρνίῳ ὅπου ἂν ὑπάγῃ. οὗτοι
* ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῶν ἀν-
θρώπων, ἀπαρχὴ τῷ Θεῷ καὶ
τῷ ἀρνίῳ·
5 Καὶ ἐν τῷ στόματι αὐ- v. 5. Psal 32. 2.
τῶν οὐχ εὑρέθη * δόλος". Soph. 3. 13
ἄμωμοι γάρ εἰσιν * ἐνώπιον Eph. 5.
τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ". 27.
6 Καὶ εἶδον ἄλλον ἄγγε-
λον πετώμενον ἐν μεσουρα-
νήματι, ἔχοντα εὐαγγέλιον
αἰώνιον, εὐαγγελίσαι * τοὺς
* καθημένους" ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ
* πᾶν" ἔθνος καὶ φυλὴν καὶ
γλῶσσαν καὶ λαόν·
7 * Λέγοντα" ἐν φωνῇ v. 7.
μεγάλῃ· Φοβήθητε τὸν Gen. 1. 1. Psal. 33.
* Θεὸν", καὶ δότε αὐτῷ 6.
δόξαν, ὅτι ἦλθεν ἡ ὥρα τῆς & 124. 8. & 146. 6.
κρίσεως αὐτοῦ· καὶ προσκυ- Act. 14. 14. & 17.
νήσατε τῷ ποιήσαντι τὸν οὐ- 24.
ρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ θάλασ-
σαν * καὶ πηγὰς ὑδάτων".
8 Καὶ ἄλλος ἄγγελος v. 8.
* ἠκολούθησε, λέγων· Ἔπεσεν Esa. 21. 9. Jer. 51. 8.
ἔπεσε Βαβυλὼν * ἡ πόλις" Apoc. 18.
ἡ μεγάλη, * ὅτι " ἐκ τοῦ 2, 3, 10, 21. & 16.
οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς πορνείας 19. & 17. 2, 5.
αὐτῆς πεπότικε πάντα ἔθνη.
9 Καὶ * τρίτος ἄγγε-
λος" ἠκολούθησεν * αὐτοῖς",
λέγων ἐν φωνῇ μεγάλῃ· Εἴ
τις * τὸ θηρίον" προσκυνεῖ

v 1. † τὸ R. 2. *ib.* αὐτοῦ καὶ ὄνομα *A. Cp.* s. 1. *ib.* καθήμενον *Cu.* v. 2. ἡ φωνὴ ἣν ἤκουσα ὡς *A. Cp.* s. 1. v. v. 3. ᾖδον v. v. 4. — *A. ib.* † ὑπὸ Ἰησοῦ *Cp.* s. 1. v. 5. ψεῦδος *A. Cp.* s. 1. v. *ib.* — *A.* v. 6. † ἐπὶ *A. ib.* καθημένους *Cp.* s. 1. v. v. 7. λέγων *A. Cp.* s. 1. v. *ib.* Κύριον *Cp* R. 2. s. 1. *ib.* καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς v. v. 8. † δεύτερος *A. Cp.* s. 1. *ib.* — *Cp.* s. 1. *ib.* ἡ *A.* — *Cp.* s. 1. v. 9. ἄλλος ἄγγ. τρίτ. *A. Cp.* s. 1. *ib.* τῷ θηρίῳ *Cu.*

καὶ

καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ, καὶ
* λαμβάνει" χάραγμα ἐπὶ
τοῦ μετώπου αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τὴν
v. 10. χεῖρα αὐτοῦ,
Psal. 75. 9. 10 Καὶ αὐτὸς πίεται ἐκ
Esa. 51. 17. τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ,
Jer. 25. 15. τοῦ κεκερασμένου ἀκράτου
* ἐν τῷ ποτηρίῳ" τῆς ὀργῆς
Apoc 16. 19. & 19. αὐτοῦ· καὶ βασανισθήσεται
20. & 20. 10. ἐν πυρὶ καὶ θείῳ ἐνώπιον τῶν
ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἐνώπιον τοῦ
ἀρνίου.
v. 11. Esa. 34. 10. 11 Καὶ ὁ καπνὸς * τοῦ
βασανισμοῦ" αὐτῶν ἀνα-
Apoc. 19. 3. βαίνει εἰς αἰῶνας αἰώνων· καὶ
οὐκ ἔχουσιν ἀνάπαυσιν ἡμέ-
ρας καὶ νυκτὸς οἱ προσκυνοῦν-
τες τὸ θηρίον καὶ τὴν εἰκόνα
αὐτοῦ, καὶ εἴ τις λαμβάνει
τὸ χάραγμα τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ.
v. 12. Apoc. 13. 10. 12 * Ὧδε" ὑπομονὴ τῶν
ἁγίων ἐστίν· * ὧδε" οἱ τηροῦν-
τες τὰς ἐντολὰς * τοῦ Θεοῦ",
καὶ τὴν πίστιν Ἰησοῦ.
v. 13. 1 Cor. 15. 18. 13 Καὶ ἤκουσα φωνῆς ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ, λεγούσης μοι, Γρά-
1 Thess. 4. 14. ψον· Μακάριοι οἱ νεκροὶ
οἱ ἐν Κυρίῳ * ἀποθνήσκον-
τες ἀπάρτι. Ναί, λέγει" τὸ
Πνεῦμα, ἵνα * ἀναπαύσων-
ται" ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν· τὰ
* δὲ" ἔργα αὐτῶν ἀκολου-
θεῖ μετ' αὐτῶν.

14 Καὶ εἶδον, καὶ ἰδοὺ νε- v. 14. Ezech. 1. 26.
φέλη λευκή, καὶ ἐπὶ τὴν νε-
φέλην καθήμενος ὅμοιος Dan. 7. 13.
υἱῷ ἀνθρώπου, ἔχων ἐπὶ τῆς Apoc. 1. 13.
κεφαλῆς αὐτοῦ στέφανον χρυ-
σοῦν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
δρέπανον ὀξύ.
15 Καὶ ἄλλος ἄγγελος v. 15. Joel 3. 13.
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ, κράζων Matt. 13. 39.
ἐν μεγάλῃ φωνῇ τῷ καθη-
μένῳ ἐπὶ τῆς νεφέλης· Πέμ-
ψον τὸ δρέπανόν σου, καὶ θέ-
ρισον· ὅτι ἦλθέ * σοι" ἡ ὥ-
ρα τοῦ θερίσαι· ὅτι ἐξηράνθη
ὁ θερισμὸς τῆς γῆς.
16 Καὶ ἔβαλεν ὁ καθή-
μενος ἐπὶ τὴν νεφέλην τὸ
δρέπανον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν·
καὶ ἐθερίσθη ἡ γῆ.
17 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν τῷ
οὐρανῷ, ἔχων καὶ αὐτὸς δρέ-
πανον ὀξύ.
18 Καὶ ἄλλος ἄγγελος
* ἐξῆλθεν" ἐκ τοῦ θυσιαστη-
ρίου, ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ
πυρός· καὶ ἐφώνησε * κραυ-
γῇ" μεγάλῃ τῷ ἔχοντι τὸ
δρέπανον τὸ ὀξύ, λέγων·
Πέμψον σου τὸ δρέπανον τὸ
ὀξύ, καὶ τρύγησον τοὺς βό-
τρυας τῆς ἀμπέλου * τῆς γῆς",
ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφυλαὶ
αὐτῆς.

Ib. λάβη V. *v.* 10. ἐκ τοῦ ποτηρίου *A.* *v.* 11. τῶν βασανισμῶν V. *v.* 12. — *Cu.* & + ὧ *ante* ὑπομ. *A. ib.* — *A.* R. 2. *ib.* — *Cu.* *v.* 13 ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι λέγει, καὶ *Cu.* & ἤδη *pro* καὶ V. *ib.* ἀναπαήσονται *A. ib.* γὰρ *A.* *v.* 15. — *A.* *Cp.* s. 1. *v.* 18. — *A. ib.* φωνῇ *A. ib.* — *Cu.*

19 Καὶ

v. 19. Apoc 19. 15. 19 Καὶ ἔβαλεν ὁ ἄγγελος τὸ δρέπανον αὐτοῦ * εἰς τὴν γῆν", καὶ ἐτρύγησε τὴν ἄμπελον τῆς γῆς, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν ληνὸν τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τὴν μεγάλην.

v. 20. Esa. 63. 3. Lam. 1. 15. 20 Καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς ληνοῦ ἄχρι τῶν χαλινῶν τῶν ἵππων, ἀπὸ σταδίων χιλίων ἑξακοσίων.

ΚΕΦ. ιε΄. XV.

v. 1. Apoc. 11. 14. 1 Καὶ εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μέγα καὶ θαυμαστὸν, ἀγγέλους ἑπτὰ, ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας, ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ Θεοῦ.

v. 2. Apoc. 4. 6. & 5. 8. & 14. 2. 2 Καὶ εἶδον ὡς θάλασσαν ὑαλίνην μεμιγμένην πυρί· καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ * ἐκ τοῦ χαράγματος αὐτοῦ", ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ * τοῦ ὀνόματος" αὐτοῦ, ἑστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑαλίνην, ἔχοντας κιθάρας τοῦ Θεοῦ·

v. 3. Exod. 15. 1. Psal. 111. 2. & 139. 14 & 145. 17. 3 Καὶ ᾄδουσι τὴν ᾠδὴν Μωσέως δούλου τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου, λέγοντες· Μεγάλα καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου, Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ· δίκαιαι καὶ ἀληθιναὶ αἱ ὁδοί σου, ὁ βασιλεὺς τῶν * ἁγίων".

4 Τίς οὐ μὴ φοβηθῇ * σε", Κύριε, καὶ δοξάσῃ τὸ ὄνομά σου; ὅτι μόνος * ὅσιος"· ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἥξουσι καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου *· ὅτι τὰ δικαιώματά σου ἐφανερώθησαν. v. 4. Esa. 66. 23. Jer. 10. 7.

5 Καὶ μετὰ ταῦτα εἶδον, καὶ * ἰδοὺ" ἠνοίγη ὁ ναὸς τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ. v. 5. Num 1. 50. Apoc. 11. 19.

6 Καὶ ἐξῆλθον οἱ ἑπτὰ ἄγγελοι ἔχοντες τὰς ἑπτὰ πληγὰς, ἐκ τοῦ * ναοῦ", ἐνδεδυμένοι * λίνον" καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, καὶ περιεζωσμένοι περὶ τὰ στήθη ζώνας χρυσᾶς. v. 6. Apoc. 1. 13.

7 Καὶ ἓν * ἐκ" τῶν τεσσάρων ζώων ἔδωκε τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσᾶς, γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

8 Καὶ ἐγεμίσθη ὁ ναὸς καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ· καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν, ἄχρι τελεσθῶσιν αἱ ἑπτὰ πληγαὶ * τῶν ἑπτὰ" ἀγγέλων. v. 8. Exod. 40. 34. 1 Reg. 8. 10. Esa. 6. 4.

v. 19. τὸ ὀξὺ v. *v.* 2. — *A.* v. & — καὶ *post* αὐτοῦ *Cu. ib.* τῶν ὀνομάτων s. 1. *v.* 3. ἐθνῶν *A. Cp.* s. 1. αἰώνων v. *v.* 4. — *A. ib.* ἅγιος *Cp.* s. 1. *ib.* † Κύριε *A.* *v.* 5. — *A. Cp.* s. 1. *v.* 6. οὐρανοῦ, οἱ ἦσαν *Cu. ib.* λίθον *A.* v. *v.* 7. — *Cu.* *v.* 8. — *Cu.*

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. ιϛ'. XVI.

1 ΚΑὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ ναοῦ, λεγούσης τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις· Ὑπάγετε καὶ ἐκχέατε τὰς * φιάλας τοῦ θυμοῦ τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν γῆν.

v. 2. Exod. 9. 9. 10, 11. Apoc. 13. 14, 16, 17.

2 Καὶ ἀπῆλθεν ὁ πρῶτος, καὶ ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ ἐγένετο ἕλκος κακὸν καὶ πονηρὸν * εἰς " τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἔχοντας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου, καὶ τοὺς * τῇ εἰκόνι " αὐτοῦ προσκυνοῦντας.

v. 3. Exod. 7. 17, 20.

3 Καὶ ὁ δεύτερος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐγένετο αἷμα ὡς νεκροῦ· καὶ πᾶσα ψυχὴ * ζῶσα " ἀπέθανεν ἐν τῇ θαλάσσῃ.

4 Καὶ ὁ τρίτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τοὺς ποταμοὺς καὶ εἰς τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων· καὶ * ἐγένετο " αἷμα.

v. 5. Apoc. 1. 4, 8. & 4. 8. & 11. 17.

5 Καὶ ἤκουσα τοῦ ἀγγέλου * τῶν ὑδάτων " λέγοντος· Δίκαιος, * Κύριε ", εἶ, ὁ ὢν, καὶ ὁ ἦν, καὶ ὁ ὅσιος, * ὅτι " ταῦτα ἔκρινας·

v. 6 Matt. 23. 34.

6 Ὅτι αἷμα ἁγίων καὶ προφητῶν ἐξέχεαν, καὶ αἷμα αὐτοῖς ἔδωκας πιεῖν· ἄξιοι γάρ εἰσι.

v. 7. Apoc. 9. 13 & 15. 3.

7 Καὶ ἤκουσα ἄλλου * ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου " λέγοντος· Ναὶ Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ἀληθιναὶ καὶ δίκαιαι αἱ κρίσεις σου.

8 Καὶ ὁ τέταρτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἥλιον· καὶ ἐδόθη αὐτῷ καυματίσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐν πυρί.

v. 9. Inf. v. 11. 21.

9 Καὶ ἐκαυματίσθησαν * οἱ ἄνθρωποι " καῦμα μέγα, καὶ ἐβλασφήμησαν * τὸ ὄνομα " τοῦ Θεοῦ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν ἐπὶ τὰς πληγὰς ταύτας· καὶ οὐ μετενόησαν δοῦναι αὐτῷ δόξαν.

10 Καὶ ὁ πέμπτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ θηρίου· καὶ ἐγένετο ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἐσκοτωμένη· καὶ ἐμασῶντο τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐκ τοῦ πόνου.

11 Καὶ ἐβλασφήμησαν τὸν Θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐκ τῶν πόνων αὐτῶν καὶ ἐκ τῶν ἑλκῶν αὐτῶν· καὶ οὐ μετενόησαν ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν.

12 Καὶ ὁ ἕκτος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν μέγαν τὸν Εὐφράτην· καὶ ἐξηράνθη τὸ ὕδωρ αὐτοῦ, ἵνα ἑτοιμασθῇ ἡ ὁδὸς τῶν βασιλέων τῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου.

v. 13. Apoc. 12. 9. & 19. 20 & 20. 10.

13 Καὶ εἶδον ἐκ τοῦ στό-

v. 1. † ἑπτὰ A. Cp. v. ib. ἐπὶ A. ib. τὴν εἰκόνα Cu. v. 3. — R. 2. v. 4. ἐγένοντο A. v. 5. — Cu. ib. — Cp. s. 1. ib. ὃς v. v. 7. — v. ὅ — ἄλλου A. v. 9. — Cu. ib. ἐνώπιον A.

ματος

ματος τοῦ δράκοντος καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τοῦ στόματος τοῦ ψευδοπροφήτου * πνεύματα * τρία" ἀκάθαρτα * ὅμοια βατράχοις".

[v. 14. Matt. 24. 42, 43. Luc. 12. 39. 1Thess. 5. 2. 2Thess. 2. 9. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 2. 10. & 13. 13. & 17. 14. & 19. 19, 20. & 20. 9.]
14 Εἰσὶ γὰρ πνεύματα * δαιμόνων," ποιοῦντα σημεῖα, * ἃ ἐκπορεύεται" ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς * τῆς γῆς καὶ" τῆς οἰκουμένης ὅλης, συναγαγεῖν αὐτοὺς εἰς πόλεμον τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς μεγάλης τοῦ Θεοῦ τοῦ παντοκράτορος.

[v. 15. Matt. 24. 44. Luc. 12. 39. 2Cor. 5. 3. 1Thess. 5. 2. 2 Pet. 3. 10. Apoc. 3. 3. 4. 18.]
15 Ἰδοὺ, ἔρχομαι ὡς κλέπτης. Μακάριος ὁ γρηγορῶν, καὶ τηρῶν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἵνα μὴ γυμνὸς περιπατῇ, καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ.

16 Καὶ * συνήγαγεν" αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον τὸν καλούμενον Ἑβραϊστὶ * Ἀρμαγεδδών".

[v. 17. Apoc 21. 6.]
17 Καὶ ὁ ἕβδομος ἄγγελος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ εἰς τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ τοῦ ναοῦ * τοῦ οὐρανοῦ", ἀπὸ τοῦ θρόνου, λέγουσα· Γέγονε.

[v. 18. Apoc. 4. 5. & 8. 5.]
18 Καὶ ἐγένοντο φωναὶ καὶ βρονταὶ καὶ ἀστραπαί· καὶ σεισμὸς ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ' οὗ * οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο" ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικοῦτος σεισμὸς οὕτω μέγας.

[v. 19. Esa. 51. 22, 23. Jer. 25. 15, 6. Apoc. 14. 8, 10. & 18. 5.]
19 Καὶ ἐγένετο ἡ πόλις ἡ μεγάλη εἰς τρία μέρη, καὶ αἱ πόλεις τῶν ἐθνῶν ἔπεσον· καὶ Βαβυλὼν ἡ μεγάλη ἐμνήσθη ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, δοῦναι αὐτῇ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ.

[v. 20. Apoc. 6. 14.]
20 Καὶ πᾶσα νῆσος ἔφυγε, καὶ ὄρη οὐχ εὑρέθησαν.

[v. 21. Apoc. 11. 19. & 16. 9, 11.]
21 Καὶ χάλαζα μεγάλη ὡς ταλαντιαία καταβαίνει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· καὶ ἐβλασφήμησαν οἱ ἄνθρωποι τὸν Θεὸν ἐκ τῆς πληγῆς τῆς χαλάζης· ὅτι μεγάλη * ἐστὶν ἡ πληγὴ * αὐτῆς" σφόδρα.

ΚΕΦ. ιζ. XVII.

[v. 1. Jer. 51. 13. Nah. 3. 4.]
1 ΚΑὶ * ἦλθεν" εἷς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας, καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων μοι· Δεῦρο, δείξω σοι τὸ κρίμα τῆς πόρνης τῆς μεγάλης, τῆς καθημένης ἐπὶ τῶν ὑδάτων τῶν πολλῶν·

[v. 2. Jer. 51. 7. Apoc 14. 8. & 18. 3.]
2 Μεθ' ἧς ἐπόρνευσαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ ἐμεθύσθησαν ἐκ τοῦ οἴνου τῆς πορ-

v. 13. † ἐξελθεῖν v. ib. — Cu. ib. ὡς βάτραχοι A. Cp. s. 1. v. 14. δαιμονίων A. R. 2. ib. — Cp. s. 1. v. v. 16. συνάξει v. ib. Μαγεδδὼν R. 1. v. 17. — A. v. v. 18. ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο A. v. 21. † ταλαντιαία R. 1. ib. αὐτὴ s. 2. v. 1. ἐξῆλθεν A.

νείας αὐτῆς οἱ κατοικοῦντες
τὴν γῆν.
v. 3. Apoc. 13. 1. Inf. v. 7. 8. 3 Καὶ ἀπήνεγκέ με εἰς
ἔρημον ἐν πνεύματι· καὶ εἶ-
δον γυναῖκα καθημένην ἐπὶ
θηρίον κόκκινον, γέμον ὀνο-
μάτων βλασφημίας, ἔχον
κεφαλὰς ἑπτὰ καὶ κέρατα
δέκα.
v. 4. Apoc. 18. 16. 4 Καὶ ἡ γυνὴ, * ἡ" πε-
ριβεβλημένη * πορφύρα καὶ
κοκκίνῳ", καὶ κεχρυσωμένη
χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ
μαργαρίταις, ἔχουσα χρυ-
σοῦν ποτήριον ἐν τῇ χειρὶ
αὐτῆς, γέμον βδελυγμά-
των καὶ * ἀκαθάρτητος"
πορνείας αὐτῆς·
v. 5. 2 Thess. 2. 7. 5 Καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον
αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον·
Μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ με-
γάλη, ἡ μήτηρ τῶν * πορνῶν"
καὶ τῶν βδελυγμάτων τῆς
γῆς.
v. 6. Apoc. 18. 24. 6 Καὶ εἶδον τὴν γυναῖ-
κα μεθύουσαν ἐκ τοῦ αἵμα-
τος τῶν ἁγίων, καὶ ἐκ τοῦ
αἵματος τῶν μαρτύρων Ἰησοῦ·
καὶ ἐθαύμασα, ἰδὼν αὐτὴν,
θαῦμα μέγα·
7 Καὶ εἶπέ μοι ὁ ἄγγε-
λος· Διατί ἐθαύμασας;
ἐγώ σοι ἐρῶ τὸ μυστήριον τῆς
γυναικὸς καὶ τοῦ θηρίου τοῦ
βαστάζοντος αὐτὴν, τοῦ ἔ-
χοντος τὰς ἑπτὰ κεφαλὰς
καὶ τὰ δέκα κέρατα.
8 Θηρίον ὃ εἶδες, ἦν, καὶ v. 8. Exod. 32. 32. Phil. 4. 3. Apoc. 3. 5. & 13. 1, 3, 8. 10. & 10. 12. & 21. 27.
οὐκ ἔστι· καὶ μέλλει ἀναβαίνειν
ἐκ τῆς ἀβύσσου, καὶ εἰς ἀ-
πώλειαν * ὑπάγειν"· καὶ
* θαυμάσονται" οἱ κατοι-
κοῦντες * ἐπὶ τῆς γῆς", (ὧν
οὐ γέγραπται τὰ ὀνόματα ἐπὶ
τὸ βιβλίον τῆς ζωῆς ἀπὸ
καταβολῆς κόσμου) βλέ-
ποντες * τὸ θηρίον ὅ, τι
ἦν", καὶ οὐκ ἔστι, * καίπερ
ἐστιν".
9 Ὧδε ὁ νοῦς ὁ ἔχων σο- v. 9. Apoc. 13. 1, 18.
φίαν. Αἱ ἑπτὰ κεφαλαὶ,
ὄρη εἰσὶν ἑπτὰ, * ὅπου" ἡ
γυνὴ κάθηται ἐπ' αὐτῶν.
10 Καὶ βασιλεῖς ἑπτά
εἰσιν· οἱ πέντε ἔπεσαν, * καὶ"
ὁ εἷς ἔστιν, ὁ ἄλλος οὔπω
ἦλθε· καὶ ὅταν ἔλθῃ, ὀλίγον
αὐτὸν δεῖ μεῖναι.
11 Καὶ τὸ θηρίον ὃ ἦν,
καὶ οὐκ ἔστι, καὶ * αὐτὸς ὄγ-
δοός" ἐστι, καὶ ἐκ τῶν ἑπτά
ἐστι, καὶ εἰς ἀπώλειαν ὑ-
πάγει.
12 Καὶ τὰ δέκα κέρατα v. 12. Dan. 7. 20. Apoc. 13. 1.
ἃ εἶδες, δέκα βασιλεῖς εἰ-
σιν, οἵτινες βασιλείαν οὔπω

v. 4. ἦν A. V ib. πορφύραν καὶ κόκκινον A. ib. τὰ ἀκάθαρτα τῆς A. Cp. s. 1. v. 5. πόρνων Cp. s. 1. πορνῶν V. v. 8. ὑπάγει A. ib. θαυμασθήσονται A ib. τὴν γῆν R. 1. ib. ὅτι ἦν τὸ θηρίον Cu. βλεπόντων pro βλέποντες A. & — τι V. ib. καὶ πάρεστι A. καὶ παρέσται R. 1. — V. v. 9. ἐφ' ὧν V. v. 10. — A. v. 11. αὐτὸ ὄγδοον V. & τοῦτο pro αὐτὸς R. 1.

ἔλαβον,

ἔλαβον, ἀλλ᾽ ἐξουσίαν ὡς
βασιλεῖς μίαν ὥραν * λαμ-
βάνουσι μετὰ τοῦ θηρίου".
13 Οὗτοι μίαν γνώμην
ἔχουσι, καὶ τὴν δύναμιν καὶ
τὴν ἐξουσίαν ἑαυτῶν τῷ θη-
ρίῳ * διαδιδώσουσιν".
v. 14. 1 Tim. 6. 15. Apoc. 16. 14. & 19. 16. 14 Οὗτοι μετὰ τοῦ ἀρνίου
πολεμήσουσι, καὶ τὸ ἀρνίον
νικήσει αὐτούς, ὅτι Κύριος
κυρίων ἐστὶ καὶ βασιλεὺς βα-
σιλέων· καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ,
κλητοὶ καὶ ἐκλεκτοὶ καὶ πι-
στοί.
v. 15. Esa. 8. 7. 15 Καὶ λέγει μοι, τὰ
ὕδατα ἃ εἶδες, οὗ ἡ πόρνη κά-
θηται, λαοὶ * καὶ ὄχλοι"
εἰσί, καὶ ἔθνη καὶ γλῶσσαι.
v. 16. Apoc. 18. 8. 16 Καὶ τὰ δέκα κέρατα
ἃ εἶδες * ἐπὶ" τὸ θηρίον,
οὗτοι μισήσουσι τὴν πόρνην,
καὶ ἠρημωμένην ποιήσουσιν
αὐτὴν καὶ γυμνήν, καὶ τὰς
σάρκας αὐτῆς φάγονται,
καὶ αὐτὴν κατακαύσουσιν ἐν
πυρί.
17 Ὁ γὰρ Θεὸς ἔδωκεν εἰς
τὰς καρδίας αὐτῶν * ποιῆ-
σαι" τὴν γνώμην αὐτοῦ,
* καὶ ποιῆσαι μίαν γνώ-
μην", καὶ δοῦναι τὴν βασι-
λείαν αὐτῶν τῷ θηρίῳ, ἄχρι
* πλεσθῇ τὰ ῥήματα τοῦ"
Θεοῦ.

18 Καὶ ἡ γυνὴ ἣν εἶδες, v. 18. Apoc. 13.
ἐστὶν ἡ πόλις ἡ μεγάλη ἡ ἔ- 19.
χουσα βασιλείαν ἐπὶ τῶν βα-
σιλέων τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ιη'. XVIII.

1 ΚΑὶ μετὰ ταῦτα εἶδον
* ἄγγελον καταβαίνον-
τα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχοντα ἐξου-
σίαν μεγάλην· καὶ ἡ γῆ ἐ-
φωτίσθη ἐκ τῆς δόξης αὐ-
τοῦ.
2 Καὶ ἔκραξεν * ἐν ἰσχύϊ, v. 2. Esa. 13.
φωνῇ μεγάλῃ", λέγων· Ἔ- 21 & 21.
πεσεν ἔπεσε Βαβυλὼν ἡ με- 9. & 34.
γάλη, καὶ ἐγένετο κατοικητή- 11, 14. Jer. 50.
ριον * δαιμόνων", καὶ φυλα- 39 & 51. 8, 37.
κὴ παντὸς πνεύματος ἀκα- Apoc. 14.
θάρτου, καὶ φυλακὴ παντὸς 8.
ὀρνέου ἀκαθάρτου * καὶ με-
μισημένου".
3 Ὅτι ἐκ τοῦ οἴνου τοῦ θυ- v. 3.
μοῦ τῆς πορνείας αὐτῆς * πέ- Apoc. 14. 8. & 17.
πωκε" πάντα τὰ ἔθνη· καὶ οἱ 2.
βασιλεῖς τῆς γῆς μετ᾽ αὐτῆς
ἐπόρνευσαν, καὶ οἱ ἔμποροι
τῆς γῆς ἐκ τῆς δυνάμεως
τοῦ στρήνους αὐτῆς ἐπλούτη-
σαν. v. 4. Gen. 19.
4 Καὶ ἤκουσα ἄλλην φω- 12. Esa. 48.
νὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγουσαν· 20. & 52.
Ἐξέλθετε ἐξ αὐτῆς ὁ λαός 11. Jer. 50. 8.
μου, ἵνα μὴ συγκοινωνήσητε & 51. 6, 45. 2 Cor. 6. 17.

v. 12. λήψονται μετὰ τὸ θηρίον v. v. 13. διαδώσουσι A. Cp. s. 1. v. 15. — v. v. 16. καὶ A. Cp. s. 1. v. 17. καὶ ποιῆσαι μίαν v. ib. — A. v. ib. πλεσθήσονται οἱ λόγοι A. πλεσθῶσιν οἱ λόγοι R. 2. v. 1. † ἄλλον A. Cp s. 1. v. v. 2. ἰσχυρᾷ φωνῇ A. Cp. s. 1. & — φωνῇ μεγάλῃ v. ib. δαιμονίων A. ib. A. ponit post prius ἀκαθάρτου. v. 3. πέποτικε Cu.

ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ
ἵνα μὴ λάβητε ἐκ τῶν πλη-
γῶν αὐτῆς·
v. 5. Apoc. 16. 19. 5 Ὅτι * ἠκολούθησαν"
αὐτῆς αἱ ἁμαρτίαι ἄχρι τοῦ
οὐρανοῦ, καὶ ἐμνημόνευσεν ὁ
Θεὸς τὰ ἀδικήματα αὐ-
τῆς.
v. 6. Psal. 137. 8. Jer. 50. 15. Apoc. 14. 10. 6 Ἀπόδοτε αὐτῇ ὡς καὶ
αὐτὴ ἀπέδωκεν * ὑμῖν", καὶ
διπλώσατε * αὐτῇ διπλᾶ"
κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς· ἐν τῷ
ποτηρίῳ ᾧ ἐκέρασε, κερά-
σατε αὐτῇ διπλοῦν.
v. 7. Esa. 47. 8. 7 Ὅσα ἐδόξασεν ἑαυτὴν,
καὶ ἐστρηνίασε, τοσοῦτον δότε
αὐτῇ βασανισμὸν καὶ πένθος·
ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς λέ-
γει· Κάθημαι βασίλισσα,
καὶ χήρα οὐκ εἰμὶ, καὶ πένθος
οὐ μὴ ἴδω.
v. 8. 2 Thess. 2. 8. Apoc. 17. 16. 8 Διὰ τοῦτο ἐν μιᾷ ἡμέ-
ρᾳ ἥξουσιν αἱ πληγαὶ αὐτῆς,
θάνατος καὶ πένθος καὶ λι-
μός· καὶ ἐν πυρὶ κατακαυ-
θήσεται, ὅτι ἰσχυρὸς Κύριος
ὁ Θεὸς ὁ * κρίνων" αὐ-
τήν.
v. 9. Ezec. 26. 16. Apoc. 17. 2. & 18. 3. 18. 9 Καὶ * κλαύσονται" αὐ-
τὴν καὶ κόψονται * ἐπ' * αὐ-
τῇ" οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς, οἱ
μετ' αὐτῆς πορνεύσαντες καὶ
στρηνιάσαντες, ὅταν βλέπωσι
τὸν καπνὸν τῆς πυρώσεως αὐ-
τῆς·
10 Ἀπὸ μακρόθεν ἑστη- v. 10. Esa. 21. 9. Jer. 51. 8. Apoc. 14. 8.
κότες, διὰ τὸν φόβον * τοῦ
βασανισμοῦ" αὐτῆς, λέγον-
τες· Οὐαὶ, οὐαὶ, ἡ πόλις ἡ
μεγάλη Βαβυλὼν, ἡ πόλις
ἡ ἰσχυρὰ, ὅτι * ἐν μιᾷ ὥρᾳ
ἦλθεν" ἡ κρίσις σου.
11 Καὶ οἱ ἔμποροι τῆς v. 11. Ezec. 27. 36.
γῆς * κλαίουσι καὶ πενθοῦσιν"
ἐπ' αὐτῇ, ὅτι τὸν γόμον αὐτῶν
οὐδεὶς * ἀγοράζει" οὐκέτι·
12 Γόμον χρυσοῦ καὶ ἀρ-
γύρου καὶ λίθου τιμίου, καὶ μαρ-
γαρίτου, καὶ * βύσσου, καὶ
πορφύρας", καὶ σηρικοῦ, καὶ
κοκκίνου· καὶ πᾶν * ξύλον"
θύϊνον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐλε-
φάντινον, καὶ πᾶν σκεῦος ἐκ
* ξύλου" τιμιωτάτου, καὶ χαλ-
κοῦ, καὶ σιδήρου, καὶ μαρ-
μάρου,
13 Καὶ κιννάμωμον *, v. 13. Ezec. 27. 13.
καὶ θυμιάματα, καὶ μύρον, καὶ
λίβανον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον,
καὶ σεμίδαλιν, καὶ σῖτον, καὶ
κτήνη, καὶ πρόβατα· καὶ ἵπ-
πων, καὶ ῥεδῶν, καὶ * σωμά-

v. 5. ἐκολλήθησαν A. Cp. S. 1. ἔφθασαν V. v. 6. — Cu. ib. τὰ διπλᾶ, ὡς καὶ αὐτὴ, καὶ R. 2. v. 8. κρίνας A. v. 9. κλαύσουσι Cu. & — αὐτὴν Cp. R. 2. S. 1. V. ib. † αὐτοὺς V. & πενθήσουσιν pro κόψονται R. 2. ib. αὐτὴν Cu. v. 10. τῶν βασανισμῶν V. ib. μίαν ὥραν A. v. 11. κλαύσουσι καὶ πενθήσουσιν Cp. S. 1. V. ib. ἀγοράσει V. v. 12. βυσσίνου καὶ πορφυροῦ S. 1. & βυσσίνου pro βύσσου A. ib. σκεῦος A. ib. λίθου A. v. 13. † καὶ ἄμωμον A. V. ib. ἀνδραπόδων V.

των",

πων", καὶ ψυχὰς ἀνθρώπων.

14 Καὶ ἡ ὀπώρα τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ, καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ καὶ τὰ λαμπρὰ * ἀπῆλθεν" ἀπὸ σοῦ, καὶ οὐκέτι οὐ μὴ * εὑρήσῃς" αὐτά.

15 Οἱ ἔμποροι * τούτων" οἱ πλουτήσαντες ἀπ' αὐτῆς, ἀπὸ μακρόθεν στήσονται, διὰ τὸν φόβον τοῦ βασανισμοῦ αὐτῆς, κλαίοντες καὶ πενθοῦντες,

v. 16 Apoc. 17. 4. 16 Καὶ λέγοντες· Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἡ περιβεβλημένη βύσσινον καὶ πορφυροῦν καὶ κόκκινον, καὶ * κεχρυσωμένη" ἐν χρυσῷ καὶ λίθῳ τιμίῳ καὶ μαργαρίταις· ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη ὁ τοσοῦτος πλοῦτος.

v. 17. Esa 23. 14 Ezec. 27. 29. 17 Καὶ πᾶς κυβερνήτης, καὶ πᾶς * ἐπὶ τῶν πλοίων ὁ ὅμιλος", καὶ ναῦται, καὶ ὅσοι τὴν θάλασσαν ἐργάζονται, ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν,

v. 18. Esa. 34. 10. Apoc 18 9 & 13.4. 18 Καὶ * ἔκραζον, ὁρῶντες τὸν καπνὸν" τῆς πυρώσεως αὐτῆς, λέγοντες· Τίς ὁμοία τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ;

v. 19. Jos. 7. 6. Job. 2. 12. 19 Καὶ * ἔβαλον" χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν, καὶ * ἔκραζον κλαίοντες καὶ πενθοῦντες", λέγοντες· Οὐαί, οὐαί, ἡ πόλις ἡ μεγάλη, ἐν ᾗ ἐπλούτησαν πάντες οἱ ἔχοντες πλοῖα ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἐκ τῆς τιμιότητος αὐτῆς, ὅτι μιᾷ ὥρᾳ ἠρημώθη.

20 Εὐφραίνου * ἐπ' αὐτῇ οὐρανὲ", καὶ οἱ ἅγιοι * ἀπόστολοι" καὶ οἱ προφῆται, ὅτι ἔκρινεν ὁ Θεὸς τὸ κρίμα ὑμῶν ἐξ αὐτῆς. v. 20. Esa 44. 23. & 49. 13. Jer. 51. 48. Apoc. 19. 2.

21 Καὶ ἦρεν εἷς ἄγγελος ἰσχυρὸς λίθον ὡς * μύλον" μέγαν, καὶ ἔβαλεν εἰς τὴν θάλασσαν, λέγων· * Οὕτως" ὁρμήματι βληθήσεται Βαβυλὼν ἡ μεγάλη πόλις, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ ἔτι. v. 21. Jer. 51. 64.

22 Καὶ φωνὴ κιθαρῳδῶν καὶ μουσικῶν καὶ αὐλητῶν καὶ σαλπιστῶν, οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ πᾶς τεχνίτης * πάσης τέχνης" οὐ μὴ εὑρεθῇ ἐν σοὶ ἔτι· καὶ φωνὴ μύλου οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· v. 22. Esa 24. 8. Jer. 7. 34. & 16. 9. & 25. 10. Ezec. 26. 13.

23 * Καὶ φῶς λύχνου οὐ μὴ φανῇ ἐν σοὶ ἔτι"· καὶ φωνὴ νυμφίου καὶ νύμφης οὐ μὴ ἀκουσθῇ ἐν σοὶ ἔτι· ὅτι v. 23. Esa 23. 8. Jer. 7. 34. & 16. 9. & 25. 10.

v. 14. ἀπώλετο *A. Cp.* s. 1. v. *ib.* εὑρήσωσι *A.* v. v. 15. ἀνθρώπων v. v. 16. κεχρυσωμένοι *Cu.* v. 17. ὁ ἐπὶ τόπον (τόπων R. 2. πλοίων *Cp.* s. 1. λίμνης v.) πλέων *A. Cp.* R 2. s. 1. v. v. 18. ἔκραξαν βλέποντες τὸν τόπον *A. sic* τόπον *pro* καπνὸν v. v. 19. ἐπέβαλον *A. ib.* ἔκραξαν *A.* v. 20. ἐν αὐτῇ *A. ib.* † καὶ οἱ *A. Cp.* s. 1. v. 21. μύλινον *A. ib.* τοῦτο v. v. 22. — *A.* v. 23. — *A.*

οἱ ἔμποροί σου ἦσαν οἱ με-
γιστᾶνες τῆς γῆς, ὅτι ἐν τῇ
φαρμακείᾳ σου ἐπλανήθη-
σαν πάντα τὰ ἔθνη.
v. 24. Apoc 17. 6. 24 Καὶ ἐν αὐτῇ αἷμα
προφητῶν καὶ ἁγίων εὑρέθη,
καὶ πάντων τῶν ἐσφαγμένων
ἐπὶ τῆς γῆς.

ΚΕΦ. ιθ΄. XIX.

v. 1. Apoc. 7. 10. & 12. 10. 1 ΚΑὶ μετὰ ταῦτα ἤκουσα
* ὡς" φωνὴν * ὄχλου
πολλοῦ" μεγάλην ἐν τῷ οὐ-
ρανῷ, * λέγοντος". Ἀλλη-
λουϊα· * ἡ σωτηρία", καὶ ἡ
δόξα, * καὶ ἡ τιμὴ", καὶ ἡ
δύναμις Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡ-
μῶν·
v. 2. Dan. 32. 42. Apoc. 15. 3 & 16. 7. & 18. 20. 2 ὅτι ἀληθιναὶ καὶ δί-
καιαι αἱ κρίσεις αὐτοῦ· * ὅτι"
ἔκρινε τὴν πόρνην τὴν με-
γάλην, ἥτις * ἔφθειρε" τὴν
γῆν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς,
καὶ ἐξεδίκησε τὸ αἷμα τῶν
δούλων αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς
αὐτῆς.
v. 3. Esa. 34. 10. Apoc. 14. 11. & 18. 18. 3 Καὶ δεύτερον * εἴρη-
καν"· Ἀλληλουϊα. Καὶ ὁ
καπνὸς * αὐτῆς" ἀναβαίνει
εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.
v. 4. Apoc. 4. 4, 6. 4 Καὶ ἔπεσον οἱ πρεσβύ-
τεροι οἱ εἴκοσι καὶ τέσσαρες,
καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, καὶ
προσεκύνησαν τῷ Θεῷ τῷ
καθημένῳ ἐπὶ * τοῦ θρόνου",
λέγοντα· Ἀμήν· Ἀλληλουϊα.
5 Καὶ φωνὴ ἐκ τοῦ θρόνου
ἐξῆλθε, * λέγουσα"· Αἰ-
νεῖτε * τὸν Θεὸν" ἡμῶν πάντες
οἱ δοῦλοι αὐτοῦ, καὶ οἱ φο-
βούμενοι αὐτὸν * καὶ" οἱ μι-
κροὶ καὶ οἱ μεγάλοι.
6 Καὶ ἤκουσα ὡς φωνὴν v. 6. Apoc. 14. 15. 17. & 12. 10.
* ὄχλου πολλοῦ", καὶ ὡς φω-
νὴν ὑδάτων πολλῶν, καὶ ὡς
φωνὴν βροντῶν ἰσχυρῶν,
* λεγόντων"· Ἀλληλουϊα· ὅ-
τι ἐβασίλευσε Κύριος ὁ
Θεὸς * ὁ παντοκράτωρ.
7 Χαίρωμεν καὶ * ἀγαλ- v. 7. Matt. 22. 2. & 25. 10. Luc. 14. 16.
λιώμεθα", καὶ δῶμεν τὴν
δόξαν αὐτῷ· ὅτι ἦλθεν ὁ
γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ
αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν.
8 Καὶ ἐδόθη αὐτῇ ἵνα v. 8. Psal. 45. 14, 15. Ezec. 16. 10.
περιβάληται βύσσινον * κα-
θαρὸν" καὶ λαμπρόν· τὸ γὰρ
βύσσινον, τὰ δικαιώματά
ἐστι τῶν ἁγίων.
9 Καὶ λέγει μοι· Γρά- v. 9. Matt. 22. 2. Luc. 14. 16. Apoc. 21. 5.
ψον· Μακάριοι οἱ εἰς * τὸ
δεῖπνον τοῦ γάμου" τοῦ ἀρνίου
κεκλημένοι. Καὶ λέγει μοι·
Οὗτοι οἱ λόγοι * ἀληθινοί
εἰσι τοῦ Θεοῦ.

v. 1. μεγάλην *Cu.* & ὡς *ponit ante* ἐν *ib.* ὄχλων πολλῶν v. *ib.* λεγόντων *A. Cp.* s. 1. v. *ib.* ὁ αἶνος v. *ib.* — *A Cp.* s. 1. *v.* 2. ὃς v. *ib.* διέφθ. *Cu.* *v.* 3. εἴρηκε *Cu.* *ib.* — *Cu.* *v.* 4. τῷ θρόνῳ *A.* *v.* 5. — *Cu.* *ib.* τῷ Θεῷ *A.* *ib.* — *A.* *v.* 6. σάλπιγγος μεγάλης v. *ib.* λέγοντας *Cu.* *ib.* † ἡμῶν *Cp.* s. 1. *v.* 7. ἀγαλλιῶμεν *A.* *v.* 8. λευκὸν v. *v.* 9. δεῖπνον *Cu.* *ib.* † οἱ *A.*

v. 10. Act. 10. 20. & 14. 14. 1 Joh. 5. 10. Apoc. 12. 17. & 22. 8.

10 Καὶ ἔπεσον ἔμπρο-
σθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσ-
κυνῆσαι αὐτῷ· καὶ λέγει μοι·
Ορα μή· σύνδουλός σου εἰμὶ
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόν-
των τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ιησοῦ.
τῷ Θεῷ προσκύνησον· ἡ γὰρ
μαρτυρία τοῦ Ιησοῦ ἐστι τὸ
πνεῦμα τῆς προφητείας.

v. 11. Apoc. 3. 14. & 6. 2.

11 Καὶ εἶδον τὸν οὐρανὸν
ἀνεῳγμένον, καὶ ἰδοὺ ἵππος
λευκὸς, καὶ ὁ καθήμενος ἐπ'
αὐτὸν, * καλούμενος " πιστὸς
καὶ ἀληθινὸς, καὶ ἐν δικαιο-
σύνῃ κρίνει καὶ πολεμεῖ.

v. 12. Apoc. 1. 14. & 2. 18.

12 Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐ-
τοῦ ὡς φλὸξ πυρὸς, καὶ ἐπὶ
τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ διαδή-
ματα πολλά· ἔχων * ὄνομα
γεγραμμένον, ὃ " οὐδεὶς οἶδεν
εἰ μὴ αὐτός·

v. 13. Esa. 63. 2, 3. Joh. 1. 1. & 1 Joh. 1. 1.

13 Καὶ περιβεβλημένος
ἱμάτιον βεβαμμένον αἵματι·
καὶ * καλεῖται " τὸ ὄνομα
αὐτοῦ· Ο λόγος τοῦ Θεοῦ.

v. 14. Matt. 28. 3. Apoc. 4. 4. & 7. 9.

14 Καὶ τὰ στρατεύματα
* τὰ " ἐν τῷ οὐρανῷ ἠκολού-
θει αὐτῷ ἐφ' ἵπποις λευ-
κοῖς, ἐνδεδυμένοι βύσσινον
λευκὸν καὶ καθαρόν.

v. 15. Psal. 2. 9. & 76. 13. Esa. 11. 4. & 63. 3. 2 Thess. 2. 8. Apoc. 2. 16, 27. & 12. 5. & 14. 19, 20. & 19. 21.

15 Καὶ ἐκ τοῦ στόματος
αὐτοῦ ἐκπορεύεται ῥομ-
φαία * ὀξεῖα ", ἵνα ἐν αὐτῇ
* πατάσσῃ " τὰ ἔθνη· καὶ αὐ-
τὸς ποιμανεῖ αὐτοὺς ἐν ῥάβ-
δῳ σιδηρᾷ· καὶ αὐτὸς πατεῖ
τὴν ληνὸν τοῦ οἴνου τοῦ θυμοῦ
* καὶ " τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ τοῦ
παντοκράτορος.

v. 16. 1 Tim. 6. 15. Apoc. 17. 14.

16 Καὶ ἔχει * ἐπὶ τὸ ἱ-
μάτιον καὶ " ἐπὶ τὸν μηρὸν αὐ-
τοῦ * τὸ ὄνομα " γεγραμ-
μένον· Βασιλεὺς βασιλέων
καὶ Κύριος κυρίων.

v. 17. Jer. 12. 9. Ezec. 39. 17.

17 Καὶ εἶδον ἕνα ἄγγε-
λον ἑστῶτα ἐν τῷ ἡλίῳ· καὶ
ἔκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων
πᾶσι τοῖς ὀρνέοις τοῖς πετω-
μένοις ἐν μεσουρανήματι·
Δεῦτε * καὶ συνάγεσθε " εἰς
τὸ δεῖπνον * τοῦ μεγάλου
Θεοῦ ",

18 Ινα φάγητε σάρκας
βασιλέων, καὶ σάρκας χιλι-
άρχων, καὶ σάρκας ἰσχυρῶν,
καὶ σάρκας ἵππων καὶ τῶν κα-
θημένων ἐπ' * αὐτῶν ", καὶ
σάρκας πάντων, ἐλευθέρων
τε καὶ δούλων, καὶ μικρῶν καὶ με-
γάλων.

19 Καὶ εἶδον τὸ θηρίον,
καὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς, καὶ
τὰ στρατεύματα * αὐτῶν "
συνηγμένα ποιῆσαι πόλε-
μον μετὰ τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ
ἵππου, καὶ μετὰ τοῦ στρατεύμα-
τος αὐτοῦ.

v. 20. Deut. 13. 1. Dan. 7. 11. Matt. 24. 24. Apoc. 13. 12, &c. & 14. 10. & 16. 14. & 20. 10.

20 Καὶ ἐπιάσθη τὸ θη-

v. 11. — *A.* v. 12. ὀνόματα γεγραμμένα, καὶ *Cp* s. 1. v. 13. κεκλῆται *A.* R. 2. ἐκαλεῖτο v. v. 14. — *Cu.* v. 15. δίστομος *Cp.* s. 1. v. *ib.* πατάξῃ *A.* *ib.* — *A.* v. 16. — *A.* *ib.* — v. v. 17. — v. συνάχθητε *A.* *ib.* τὸ μέγα τοῦ *A.* *Cp.* v. v. 18. αὐτοὺς *A.* v. 19. αὐτοῦ *A.*

ρίον, καὶ * * μετ' τούτου" ὁ
ψευδοπροφήτης ὁ ποιήσας
τὰ σημεῖα ἐνώπιον αὐτοῦ,
ἐν οἷς ἐπλάνησε τοὺς λαβόν-
τας τὸ χάραγμα τοῦ θηρίου,
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας τῇ εἰ-
κόνι αὐτοῦ· ζῶντες ἐβλήθη-
σαν οἱ δύο εἰς τὴν λίμνην
τοῦ πυρὸς * τὴν καιομένην"
ἐν τῷ θείῳ.

21 Καὶ οἱ λοιποὶ ἀπε-
κτάνθησαν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ
καθημένου ἐπὶ τοῦ ἵππου, τῇ
* ἐκπορευομένῃ" ἐκ τοῦ στό-
ματος αὐτοῦ· καὶ πάντα τὰ
ὄρνεα ἐχορτάσθησαν ἐκ τῶν
σαρκῶν αὐτῶν.

ΚΕΦ. κ'. XX.

v. 1. Apoc. 1. 18.

1 ΚΑὶ εἶδον ἄγγελον κα-
ταβαίνοντα ἐκ τοῦ οὐρα-
νοῦ, ἔχοντα τὴν κλεῖδα τῆς
ἀβύσσου, καὶ ἅλυσιν μεγά-
λην ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ.

v. 2. 2 Pet. 2. 4. Apoc. 12. 9.

2 Καὶ ἐκράτησε τὸν δρά-
κοντα, * τὸν ὄφιν τὸν ἀρχαῖον",
ὅς ἐστι διάβολος καὶ σατα-
νᾶς *. καὶ ἔδησεν αὐτὸν χί-
λια ἔτη.

v. 3. Apoc. 15. 14, 16. & 20. 8.

3 Καὶ ἔβαλεν αὐτὸν εἰς
τὴν ἄβυσσον, καὶ * ἔκλει-
σεν" αὐτὸν, καὶ ἐσφράγισεν
* ἐπάνω αὐτοῦ", ἵνα μὴ
* πλανήσῃ" τὰ ἔθνη ἔτι,
ἄχρι πληρωθῇ τὰ χίλια ἔτη·
καὶ μετὰ ταῦτα δεῖ αὐτὸν λυ-
θῆναι μικρὸν χρόνον.

4 Καὶ εἶδον θρόνους, καὶ v. 4. Dan. 7. 9.
ἐκάθισαν ἐπ' αὐτοὺς, καὶ 22, 27.
κρίμα ἐδόθη αὐτοῖς· καὶ τὰς Matt. 19. 28.
ψυχὰς τῶν * πεπελεκισ- Luc. 22.
μένων" διὰ τὴν μαρτυρίαν 30. Rom. 8.
Ἰησοῦ, καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦ 17. 1 Cor. 6.
Θεοῦ, καὶ οἵτινες οὐ προσεκύνη- 2, 3
σαν τῷ θηρίῳ, οὔτε τῇ εἰκόνι 2 Tim. 2. 12.
αὐτοῦ· καὶ οὐκ ἔλαβον τὸ χά- Apoc. 1. 6.
ραγμα ἐπὶ * τὸ μέτωπον" 16. & 5.
αὐτῶν, * καὶ" ἐπὶ * τὴν 10, & 6.
χεῖρα" αὐτῶν· καὶ ἔζησαν, καὶ 9, 10, 11. & 13. 15.
ἐβασίλευσαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ &c.
τὰ χίλια ἔτη.

5 Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν νε-
κρῶν οὐκ * ἀνέζησαν" ἕως
πληρωθῇ τὰ χίλια ἔτη. Αὕτη
ἡ ἀνάστασις ἡ πρώτη.

6 Μακάριος καὶ ἅγιος v. 6.
ὁ ἔχων μέρος ἐν τῇ ἀνα- Esa. 61. 6.
στάσει τῇ πρώτῃ· ἐπὶ τούτων 1 Pet. 2. 9.
ὁ θάνατος ὁ δεύτερος οὐκ Apoc. 1. 6
ἔχει ἐξουσίαν, ἀλλ' ἔσονται ἱε- & 2. 11. & 5. 10.
ρεῖς τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ Χριστοῦ,
καὶ βασιλεύσουσι * μετ' αὐ-
τοῦ" χίλια ἔτη.

7 Καὶ * ὅταν πληρωθῇ"
τὰ χίλια ἔτη, λυθήσεται ὁ

v. 20. ὁ μετ' αὐτοῦ S. 1. *sic A. sed* ὁ *pro* οἱ *ib.* τοῦ καιομένου V. v. 21. ἐξελθούσῃ *A Cp.* S. 1. v. 2. ὁ ὄφις ὁ ἀρχαῖος ὁ Σατανᾶς *A. ib.* † ὁ πλανῶν τὴν οἰκουμένην ὅλην *Cp.* S. 1. v. 3. ἔδησεν *W. ib.* ἐμμένουσι αὐτὸν *A. ib.* πλανᾷ S. 1. v. 4. πεπωλημένων *A. ib.* τὰ μέτωπα V. *ib.* ἢ V. *ib.* τὰς χεῖρας V. v. 5. ἔζησαν *Cp.* V. *sic A. &* ἄχρι *pro* ἕως. v. 6. μετὰ ταῦτα S. 1. v. 7. ὅτι ἐπλέσθη-σαν *CH.*

σατα-

σατανᾶς ἐκ τῆς φυλακῆς αὐτοῦ·

v. 8. Ezec. 38. 2 & 39. 1. Apoc. 16. 14.
8 Καὶ ἐξελεύσεται * πλανῆσαι" τὰ ἔθνη τὰ ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις τῆς γῆς, τὸν Γὼγ καὶ τὸν Μαγὼγ, * συναγαγεῖν" αὐτοὺς εἰς πόλεμον, ὧν ὁ ἀριθμὸς * ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης.

9 Καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς γῆς, καὶ ἐκύκλωσαν τὴν παρεμβολὴν τῶν ἁγίων, καὶ τὴν πόλιν τὴν ἠγαπημένην· καὶ κατέβη πῦρ * ἀπὸ τοῦ Θεοῦ" ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ κατέφαγεν αὐτούς·

v. 10. Dan. 7. 11. Apoc. 19. 20 & 14. 10, 11.
10 Καὶ ὁ διάβολος ὁ πλανῶν αὐτοὺς ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρὸς καὶ θείου, ὅπου * τὸ θηρίον καὶ ὁ ψευδοπροφήτης· καὶ βασανισθήσονται ἡμέρας καὶ νυκτὸς εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

v. 11. 2 Pet. 3. 10.
11 Καὶ εἶδον θρόνον λευκὸν μέγαν, καὶ τὸν καθήμενον * ἐπ' αὐτοῦ", οὗ ἀπὸ προσώπου ἔφυγεν ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανός· καὶ τόπος οὐχ εὑρέθη αὐτοῖς.

v. 13. Exod. 32. 32. Psal. 6[?]. 15. & 65. 29. Jer. 17. 10. & 32. 19. Dan. 7. 10. Matt. 16. 27.
12 Καὶ εἶδον τοὺς νεκροὺς, μικροὺς καὶ μεγάλους, ἑστῶτας ἐνώπιον τοῦ * Θεοῦ", καὶ βιβλία ἠνεῴχθησαν· καὶ βιβλίον ἄλλο ἠνεῴχθη, ὅ ἐστι τῆς ζωῆς· καὶ ἐκρίθησαν οἱ νεκροὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων ἐν τοῖς βιβλίοις, κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν.

Rom. 2. 6. & 14. 12. 1 Cor. 3. 8. 2 Cor. 5. 10. Gal. 6. 5. Phil 4. 3. Apoc. 2. 23 & 3. 5. & 13. 8. & 21. 27. & 22. 12.

13 Καὶ ἔδωκεν ἡ θάλασσα τοὺς ἐν αὐτῇ νεκροὺς, καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἔδωκαν τοὺς * ἐν αὐτοῖς" νεκρούς· καὶ ἐκρίθησαν ἕκαστος κατὰ τὰ ἔργα * αὐτῶν".

14 Καὶ ὁ θάνατος καὶ ὁ ᾅδης ἐβλήθησαν εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός· οὗτός ἐστιν ὁ δεύτερος θάνατος *. v. 14. 1 Cor. 15. 26, 54, 55.

15 Καὶ * εἴ τις" οὐχ εὑρέθη ἐν τῇ βίβλῳ τῆς ζωῆς γεγραμμένος, ἐβλήθη εἰς τὴν λίμνην τοῦ πυρός.

ΚΕΦ. κα'. XXI.

1 ΚΑὶ εἶδον οὐρανὸν καινὸν καὶ γῆν καινήν· ὁ γὰρ πρῶτος οὐρανὸς καὶ ἡ πρώτη γῆ * παρῆλθε"· καὶ * ἡ θάλασσα οὐκ ἔστιν" ἔτι. v. 1. Esa. 65. 17. & 66. 22. 2 Pet. 3. 13.

2 Καὶ * ἐγὼ Ἰωάννης" εἶδον τὴν πόλιν τὴν ἁγίαν, Ἱερουσαλὴμ καινὴν, καταβαίνουσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ἡτοιμασμένην v. 2. 2 Cor. 11. 2. Gal. 4. 26. Heb. 11. 10. & 12. 22. & 13. 14. Apoc. 3. 12. & 21. 10.

v. 8. καὶ πλανήσει v. *ib.* καὶ συνάξει v. *ib.* † αὐτῶν *Cu.* v. 9. — *A.* v. 10. † καὶ *A.* v. 11. ἐπ' αὐτὸν *Cu.* v. 12. θρόνου *A.* v. 13. ἑαυτῶν *Cp.* v. *ib.* αὐτῶν *cum spir. leni.* & αὐτοῦ *Cu.* v. 14. † ἡ λίμνη τοῦ πυρὸς *A. Cp.* s. 1. v. 15. ὅστις v. v. 1. ἀπῆλθε *A.* *ib.* τὴν θάλασσαν οὐκ εἶδον *A.* v. 2. — *Cp* s. 1.

ὡς νύμφην κεκοσμημένην τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς.

v. 3. Ezec. 43. 7.

3 Καὶ ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ * οὐρανοῦ", λεγούσης· Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ * λαοὶ" αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς ἔσται μετ' αὐτῶν, * Θεὸς αὐτῶν".

v. 4. Esa. 25. 8. & 35. 10. 1 Cor. 15. 26. 54. Apoc. 7. 17.

4 Καὶ ἐξαλείψει * ὁ Θεὸς" πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι· οὔτε πένθος, οὔτε κραυγή, οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι· * ὅτι" τὰ πρῶτα ἀπῆλθον.

v. 5. Esa. 43. 19. 2 Cor. 5. 17. Apoc. 4. 2. & 15. 9. & 20. 11.

5 Καὶ εἶπεν ὁ καθήμενος ἐπὶ * τοῦ θρόνου"· Ἰδού, καινὰ πάντα ποιῶ. Καὶ λέγει μοι· Γράψον· ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί εἰσι.

v. 6. Esa. 1. 3. 2. & 41. 4. & 44. 6. & 55. 1. Joh. 4. 10. 14. & 7. 37. Apoc. 1. 8. & 16. 17. & 22. 13. 17.

6 Καὶ εἶπέ μοι· Γέγονε. ἐγώ * εἰμι" τὸ Α καὶ τὸ Ω, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος. ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ * τῆς πηγῆς" τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς δωρεάν.

v. 7. Zach. 8. 8. Heb. 8. 10.

7 Ὁ νικῶν κληρονομήσει * πάντα", καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεός, καὶ αὐτὸς ἔσται μοι ὁ υἱός.

v. 8. 1 Cor. 6. 9. Gal. 5. 21. Eph. 5. 5.

8 Δειλοῖς δὲ καὶ ἀπίστοις * καὶ ἐβδελυγμένοις καὶ φονεῦσι καὶ πόρνοις καὶ * φαρμακεῦσι" καὶ εἰδωλολάτραις, καὶ πᾶσι τοῖς * ψευδέσι", τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ πυρὶ καὶ θείῳ, ὅ ἐστι * δεύτερος θάνατος". 1 Tim. 1. 9. Heb. 12. 14. Apoc. 20. 14. 15. & 22. 15.

v. 9. Apoc. 15. 1. 6. 7. & 19. 7.

9 Καὶ ἦλθε * πρός με" εἷς τῶν ἑπτὰ ἀγγέλων τῶν ἐχόντων τὰς ἑπτὰ φιάλας τὰς γεμούσας τῶν ἑπτὰ πληγῶν τῶν ἐσχάτων· καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ, λέγων· Δεῦρο, δείξω σοι * τὴν νύμφην τοῦ ἀρνίου τὴν γυναῖκα".

v. 10. Gal. 4. 26. Heb. 12. 22. Apoc. 1. 10. & 3. 12. & 21. 2.

10 Καὶ ἀπήνεγκέ με ἐν πνεύματι ἐπ' ὄρος μέγα καὶ ὑψηλόν, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν πόλιν * τὴν μεγάλην", τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, καταβαίνουσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ·

11 Ἔχουσαν τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ"· καὶ ὁ φωστὴρ αὐτῆς ὅμοιος λίθῳ * τιμιωτάτῳ", ὡς λίθῳ ἰάσπιδι κρυσταλλίζοντι·

v. 12. Ezec. 48. 31.

12 Ἔχουσάν τε τεῖχος μέγα καὶ ὑψηλόν, * ἔχουσαν" πυλῶνας δώδεκα, * καὶ ἐπὶ τοῖς πυλῶσιν ἀγγέλους δώδεκα", * καὶ ὀνόματα ἐπι-

v. 3. θρόνου *A. ib.* λαὸς *Cu. ib.* — *Cu. v.* 4. — *Cp.* s. 1. *ib.* — *A. v.* 5. τῷ θρόνῳ *A. v.* 6. γέγονα *A. Cp.* s. 1. *ib.* — *A. v.* 7. ταῦτα *A.* v. *v.* 8. † καὶ ἁμαρτωλοῖς *Cp.* s. 1. *ib.* φαρμακοῖς *A. ib.* ψεύσταις *A. ib.* ὁ θάν. ὁ δεύτ. *A. v.* 9. — *Cp.* s. 1. v. *ib.* τὴν γυναῖκα τοῦ ἀρνίου *Cu. v.* 10. — *A.* s. 1. *v.* 11. — *A. ib.* τιμίῳ v. *v.* 12. — *A. ib.* — *A. ib.* — *Cu.*

γεγραμ-

γεγραμμένα", ἅ ἐστι * τῶν δώδεκα φυλῶν τῶν υἱῶν Ἰσραήλ.

13 Ἀπ' * ἀνατολῆς", πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ βορρᾶ, πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ * νότου", πυλῶνες τρεῖς· ἀπὸ δυσμῶν, πυλῶνες τρεῖς.

v. 14. Matt. 16. 18. Eph. 2. 19, 20. 14 Καὶ τὸ τεῖχος τῆς πόλεως ἔχον θεμελίους δώδεκα, καὶ * ἐν αὐτοῖς" ὀνόματα τῶν δώδεκα ἀποστόλων τοῦ ἀρνίου.

v. 15. Ezec. 40. 3. Zach. 2. 1. 15 Καὶ ὁ λαλῶν μετ' ἐμοῦ, εἶχε * κάλαμον" χρυσοῦν, ἵνα μετρήσῃ τὴν πόλιν, καὶ τοὺς πυλῶνας αὐτῆς, * καὶ τὸ τεῖχος αὐτῆς".

v. 16. Eph. 3. 18. 16 Καὶ ἡ πόλις τετράγωνος κεῖται, καὶ τὸ μῆκος αὐτῆς τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον καὶ τὸ πλάτος. καὶ ἐμέτρησε τὴν πόλιν τῷ καλάμῳ ἐπὶ * σταδίους" δώδεκα χιλιάδων. τὸ μῆκος καὶ τὸ πλάτος καὶ τὸ ὕψος αὐτῆς ἴσα ἐστί.

17 Καὶ ἐμέτρησε τὸ τεῖχος αὐτῆς ἑκατὸν τεσσαρακοντατεσσάρων πηχῶν, μέτρον ἀνθρώπου, ὅ ἐστιν ἀγγέλου.

18 Καὶ ἦν ἡ ἐνδόμησις τοῦ τείχους αὐτῆς, ἴασπις· καὶ ἡ πόλις χρυσίον καθαρὸν, * ὁμοία" ὑάλῳ καθαρῷ·

19 Καὶ οἱ θεμέλιοι τοῦ τείχους τῆς πόλεως παντὶ λίθῳ τιμίῳ κεκοσμημένοι· ὁ θεμέλιος ὁ πρῶτος, ἴασπις· ὁ δεύτερος, σάπφειρος· ὁ τρίτος, * χαλκηδών"· ὁ τέταρτος, σμάραγδος·

20 Ὁ πέμπτος, σαρδόνυξ· ὁ ἕκτος, σάρδιος· ὁ ἕβδομος, χρυσόλιθος· ὁ ὄγδοος, * βήρυλλος"· ὁ ἔννατος, τοπάζιον· ὁ δέκατος, χρυσόπρασος· ὁ ἑνδέκατος, * ὑάκινθος"· ὁ δωδέκατος, ἀμέθυσος.

21 Καὶ οἱ δώδεκα πυλῶνες, δώδεκα μαργαρῖται, ἀνὰ εἷς ἕκαστος τῶν πυλώνων ἦν ἐξ ἑνὸς μαργαρίτου· καὶ ἡ πλατεῖα τῆς πόλεως, χρυσίον καθαρὸν, ὡς ὕαλος * διαφανής".

22 Καὶ ναὸν οὐκ εἶδον ἐν αὐτῇ· ὁ γὰρ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ναὸς αὐτῆς ἐστι, καὶ τὸ ἀρνίον.

23 Καὶ ἡ πόλις οὐ χρείαν ἔχει τοῦ ἡλίου οὐδὲ τῆς σελήνης, ἵνα φαίνωσιν ἐν αὐτῇ· ἡ γὰρ δόξα τοῦ Θεοῦ * ἐ- v. 23. Esa. 60. 19. Zach. 14. 7. Apoc. 22. 5.

Ib. † τὰ ὀνόματα *A.* R. 2. & ἀγγέλους pro γωνίας V. *v.* 13 ἀνατολῶν *Cu. ib.* μεσημβρίας *Cu.* *v.* 14. ἐπ' αὐτῶν *A.* *Cp.* s. 1. & † δώδεκα *ante* ὀνόματα *A.* V. *v.* 15. μέτρον καλάμινον V. *ib.* — *Cp.* s. 1. *v.* 16. σταδίων *Cu.* *v.* 18. ὅμοιον *A.* *v.* 19. καλχηδὼν *Cu.* *v.* 20. βηρίλλιος & βηρύλλιος *Cu.* *ib.* ὑακίνθινος *Cu.* *v.* 21. διαυγής *A.* *Cp.* s. 1. *v.* 23. φωτίσει V.

φώτι-

φώτισεν" αὐτήν, καὶ ὁ λύχνος αὐτῆς τὸ ἀρνίον.

v. 24. Esa. 60. 3. 5. & 66. 12.
24 * Καὶ τὰ ἔθνη τῶν σωζομένων ἐν τῷ φωτὶ αὐτῆς περιπατήσουσι"· καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς φέρουσι * τὴν δόξαν *· καὶ τὴν τιμὴν" αὐτῶν εἰς αὐτήν.

v. 25. Esa. 60. 11, 20. Zach. 14. 7. Apoc. 3. 8. & 22. 5.
25 Καὶ οἱ πυλῶνες αὐτῆς οὐ μὴ κλεισθῶσιν ἡμέρας· νὺξ γὰρ οὐκ ἔσται ἐκεῖ *.

26 Καὶ οἴσουσι τὴν δόξαν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐθνῶν εἰς αὐτήν.

v. 27. Exod. 32. 33. Psal. 69. 29. Esa. 55. 8. Joël. 3. 17. Phil. 4. 3. Apoc. 3. 5. & 13. 8. & 20. 12. & 22. 14, 15.
27 Καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτὴν πᾶν * κοινοῦν", καὶ ποιοῦν βδέλυγμα, καὶ ψεῦδος· εἰ μὴ οἱ γεγραμμένοι ἐν τῷ βιβλίῳ τῆς ζωῆς τοῦ ἀρνίου.

ΚΕΦ. κβ´. XXII.

v. 1. Ezec. 47. 1. Zach. 14. 8.
1 Καὶ ἔδειξέ μοι * καθαρὸν" ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου.

v. 2. Gen. 2. 9. Ezec. 47. 12. Apoc. 2. 7. & 21. 21.
2 Ἐν μέσῳ τῆς πλατείας αὐτῆς, καὶ τοῦ ποταμοῦ, ἐντεῦθεν καὶ * ἐντεῦθεν", ξύλον ζωῆς, ποιοῦν καρποὺς δώδεκα, κατὰ μῆνα ἕνα ἕκαστον ἀποδιδοῦν τὸν καρπὸν αὐτοῦ· καὶ τὰ φύλλα τοῦ ξύλου εἰς θεραπείαν τῶν ἐθνῶν.

v. 3. Zach. 14. 11.
3 Καὶ πᾶν * κατανάθεμα" οὐκ ἔσται ἔτι· καὶ ὁ θρόνος τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἀρνίου ἐν αὐτῇ ἔσται· καὶ οἱ δοῦλοι αὐτοῦ λατρεύσουσιν αὐτῷ.

v. 4. Matt. 5. 8. 1 Cor. 13. 12. 1 Cor. 3. 2. Apoc. 3. 12.
4 Καὶ ὄψονται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τῶν μετώπων αὐτῶν.

v. 5. Psal. 36. 10. Esa. 60. 19. 20. Zach. 14. 6. 7. Apoc. 21. 23.
5 Καὶ νὺξ οὐκ ἔσται * ἐκεῖ"· καὶ χρείαν οὐκ ἔχουσι * λύχνου καὶ" φωτὸς ἡλίου, ὅτι Κύριος ὁ Θεὸς * φωτίζει" αὐτούς· καὶ βασιλεύσουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

v. 6. Apoc. 1. 1. & 19. 9. & 21. 5.
6 Καὶ εἶπέ μοι· Οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοί· καὶ Κύριος ὁ Θεὸς τῶν * ἁγίων" προφητῶν ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ δεῖξαι τοῖς δούλοις αὐτοῦ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐν τάχει.

v. 7. Apoc. 1. 3. & 3. 11.
7 * Ἰδοὺ, ἔρχομαι ταχύ· μακάριος ὁ τηρῶν τοὺς λό-

v. 24. καὶ περιπατήσουσι τὰ ἔθνη διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς *A. W. sed* — τῶν σωζομένων *Cp.* s. 1. v. & διὰ τοῦ φωτὸς *pro* ἐν τῷ φωτὶ *Cp.* s. 1. *ib.* † αὐτῷ s. 1. *ib.* — *A.* v. 25. † καὶ οὐ μὴ εἰσέλθῃ *Cu.* v. 27. κοινὸν *Cu.* v. 1. — v. v. 2. ἐκεῖθεν *A.* s. 1. v. v. 3. κατάθεμα *Cp.* R. 1. s. 1. v. 5 ἔτι v. *ib.* φωτὸς τοῦ λύχνου, μηδὲ v. *ib.* φωτίσει v. φωτιεῖ *Cp.* s. 1. & † ἐπ' *ante* αὐτοὺς *A.* v. 6. πνευμάτων τῶν *A. Cp.* s. 1. v. v. 7. † καὶ *A. Cp.* R. 1. s. 1.

γους τῆς προφητείας τοῦ βι-
βλίου τούτου.
v. 8. 9. 8 Καὶ ἐγὼ Ἰωάννης ὁ
Act. 10. * βλέπων ταῦτα καὶ ἀκούων"·
26. & 14. καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεψα,
14. Apoc. 19. ἔπεσον προσκυνῆσαι * ἔμ-
10. προσθεν τῶν" ποδῶν τοῦ ἀγ-
γέλου τοῦ δεικνύοντός μοι
ταῦτα.
9 Καὶ λέγει μοι· Ὅρα
μή· σύνδουλός σου γάρ εἰμι,
καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν προ-
φητῶν, * καὶ" τῶν τηρούντων
τοὺς λόγους * τοῦ βιβλίου
τούτου. τῷ Θεῷ προσκύνη-
σον.
v. 10. 10 Καὶ λέγει μοι· Μὴ
Dan. 8. 26. & 12. σφραγίσῃς τοὺς λόγους τῆς
4. προφητείας τοῦ βιβλίου τού-
Apoc. 1. του· ὅτι ὁ καιρὸς * ἐγγύς
3. ἐστιν.
v. 11. 11 Ὁ ἀδικῶν, ἀδικησά-
2 Tim. 3. τω ἔτι· καὶ ὁ * ῥυπῶν, ῥυπω-
13. σάτω" ἔτι· καὶ ὁ δίκαιος,
* δικαιωθήτω" ἔτι· καὶ ὁ ἅ-
γιος, ἁγιασθήτω ἔτι.
v. 12. 12 * Καὶ" ἰδοὺ, ἔρχομαι
Esa. 40. ταχύ· καὶ ὁ μισθός μου μετ'
10. & 62. ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἑκάστῳ ὡς τὸ
11. Vid. Apoc. 20. ἔργον αὐτοῦ ἔσται.
12. v. 13. 13 Ἐγώ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ
Esa. 41. 4. Ω, ἀρχὴ καὶ τέλος, ὁ πρῶ-
& 44. 6. & 48. 12. τος καὶ ὁ ἔσχατος.
Apoc. 1.
8. 11.
& 21. 6.

14 Μακάριοι οἱ * ποι- v. 14.
οῦντες τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ", 1 Joh. 3.
ἵνα ἔσται ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐπὶ 23.
τὸ ξύλον τῆς ζωῆς, καὶ τοῖς
πυλῶσιν εἰσέλθωσιν εἰς τὴν
πόλιν.
15 Ἔξω * δὲ" οἱ κύνες v. 15.
καὶ οἱ φαρμακοὶ καὶ οἱ πόρνοι 1 Cor. 6. 10.
καὶ οἱ φονεῖς καὶ οἱ εἰδωλο- Eph. 5. 5.
λάτραι, καὶ πᾶς ὁ φιλῶν καὶ Phil. 3. 2. Col. 3. 6.
ποιῶν ψεῦδος. Apoc. 21. 8.
16 Ἐγὼ Ἰησοῦς ἔπεμψα v. 16.
τὸν ἄγγελόν μου μαρτυρῆσαι Num. 24. 17.
ὑμῖν ταῦτα * ἐπὶ" ταῖς ἐκ- Esa. 11.
κλησίαις· ἐγώ εἰμι ἡ ῥίζα καὶ 10. Rom. 15.
τὸ γένος τοῦ Δαβίδ, ὁ ἀστὴρ ὁ 12. 2 Pet. 1.
λαμπρὸς καὶ * ὀρθρινός". 19. Apoc. 1.
17 Καὶ τὸ Πνεῦμα καὶ ἡ 1. & 5. 5.
νύμφη λέγουσιν· * Ἐλθέ". v. 17.
καὶ ὁ ἀκούων εἰπάτω· * Ἐλ- Esa. 55. 1.
θέ". καὶ ὁ διψῶν * ἐλθέτω", Joh. 7. 37.
* καὶ" ὁ θέλων λαμβανέτω Apoc. 21. 6.
τὸ ὕδωρ ζωῆς δωρεάν.
18 * Συμμαρτυροῦμαι
γὰρ" παντὶ ἀκούοντι τοὺς λό-
γους τῆς προφητείας τοῦ βι- v. 19.
βλίου τούτου, ἐάν τις * ἐπιθῇ" Exod. 32.
πρὸς ταῦτα", * ἐπιθήσει" 33. Deut. 4. 2.
ὁ Θεὸς ἐπ' αὐτὸν τὰς πλη- & 12. 32.
γὰς τὰς γεγραμμένας ἐν βι- Psal. 69. 29.
βλίῳ τούτῳ· Prov. 30. 6.
19 Καὶ ἐάν τις * ἀ- Apoc. 3. 5. & 13. 8.
φαιρῇ" ἀπὸ τῶν λόγων βι- & 17. 8. & 20. 12. & 21. 27.

v. 8. ὁ βλέψας καὶ ἀκούσας ταῦτα V. *ib.* πρὸ *A.* v. 9. — *Cu.* *ib.* † τῆς προφητείας V. v. 10. † γὰρ *A.* v. 11. ῥυπαρὸς ῥυπαρευθήτω *Cp.* *ib.* δικαιοσύνην ποιησάτω *Cp.* s. 1. v. 12. — *Cu.* v. 14. πλύνοντες τὰς στολὰς αὐτῶν *A.* *sic* V. & † ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἀρνίου. v. 15. — *Cu.* v. 16. ἐν *A.* *ib.* ὁ πρωϊνὸς *A.* *Cp.* s. 1. v. 17. ἔρχου, *bis*, & ἐρχέσθω *A.* *Cp.* s. 1. *ib.* — *A.* v. 18. μαρτυρῶ ἐγὼ *A.* *Cp.* s. 1. *ib.* ἐπιθῇ ἐπ' αὐτὰ *A.* *ib.* ἐπιθήσαι *Cp.* v. 19. ἀφέλῃ *A.*

βλου

βλου τῆς προφητείας ταύτης, * ἀφαιρήσει" ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ * βίβλου" τῆς ζωῆς, καὶ ἐκ τῆς πόλεως τῆς ἁγίας, * καὶ " τῶν γεγραμμένων ἐν βιβλίῳ τούτῳ.

20 Λέγει ὁ μαρτυρῶν
ταῦτα· * Ναί" ἔρχομαι ταχύ· ἀμήν. * Ναί" ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ.
21 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου
* ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων ὑμῶν". Ἀμήν.

Ib. ἄφελοι *Cu. ib.* τοῦ ξύλου *Cp.* s. 1. *ib.* — *Cu.* v. 20. — *Cu. ib.* — *A.* v. 21. Ἰησοῦ μετὰ πάντων *A.* — ἡμῶν Χριστοῦ & ὑμῶν *Cu. sed pro* ὑμῶν *Cu. al. legit* ἁγίων.

ΤΕΛΟΣ.

APPENDIX.

In qua variantes lectiones, quæ (opere jam longiùs provecto,) vel in Mſs. ſeriùs à nobis collatis, vel in aliorum collationibus tardiùs conquiſitis, reperta fuerunt, ad ſua quæque loca referuntur.

AD EVANG. MATTHÆI.

CAP. I. *v.* 5. Ιωϐὴδ *pro* Ωϐὴδ R. I. *v.* 7. Ασὰφ *pro* Ασὰ R. I. *v.* 10. Αμὼς R. I. *v.* 19. δειγματίσαι R. I. *v.* 25. — τ̃ πρωτότοκον R. I. *Cap.* 3. *v.* 13. ἐπὶ τὸν Ιορδάνην R. 10. *ponunt poſt* αὐτȣ̃. *Cap.* 4. *v.* 1. ἀνηνέχθη R. I. *v.* 2. — νύκτας τεσσαράκοντα R. I. *v.* 8. — αὐτῷ πάσας R. I. *v.* 16. σκότει *pro* χώρᾳ R. I. *v.* 24 ἐξῆλθεν *pro* ἀπῆλθ. R. I. *Cap.* 5. *v.* 22. — εἰκῆ R. I. *v.* 48. ὁ ȣ̓ράνιος *Cu. Cap.* 6. *v.* 7. ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ R. I. *ib.* βαϐλογήσετε *Cu.* βαττολογήσητε u. I. *v.* 12. ἀφήκαμεν τοῖς R. I. *Cap.* 7. *v.* 14. τί στενή! *vox admirantis Cu. v.* 25. προσέπταισαν τῇ οἰκίᾳ *Cu. v.* 27. προσέπεσεν *pro* προσέκ. u. I. *Cap.* 8. *v.* 4 ἱερεῖ R. I. *v.* 11. ἀνακληθήσονται *Cu. v.* 24. — μέγας *Cu v.* 28. τ̃ Γαδαρηνῶν R. I. *v.* 31. ἀπόστειλον ἡμᾶς εἰς τὴν ἀγέλην R. 2. *v.* 32. — *omnia uſque ad* καὶ ἰδȣ̀. u. I. *Cap.* 9. *v.* 9. ὀνόματι *pro* λεγόμενον R. I. *v.* 13. ἔλεος *pro* μετάνοιαν *Cu. v.* 17. — ἀλλὰ *uſque ad fin. verſ.* u. I. *v.* 31. διεφήμισαν *Cu. Cap.* 10. — καὶ εἰς πόλιν *uſque ad fin. verſ.* u. I. *v.* 8. — λεπρȣ̀ς καθαρίζ u. I. *v.* 14. ἀπὸ τ̃ ποδῶν R. I. *Cap.* 11. *v.* 8. βασιλείων & βασιλειῶν *Cu. Cap.* 12. *v.* 20. τυφώμενον *Cu. v.* 36. ὑπὲρ *pro* περὶ *Cu. Cap.* 13. *v.* 25. ἐπέσπειρε R. I. *v.* 36. διασάφησον R. I. *v.* 39. σπείρων *Cu. v.* 55. Ιωάννης *pro* Ιȣ́δας R. I. *Cap.* 14. *v.* 3. εἰς φυλακὴν *Cu. v.* 34. ἐπὶ τὴν γῆν εἰς R. I. *Cap.* 15. *v.* 22. ἔκραζεν *pro* ἐκραύγ. *Cu. Cap.* 16. δεῖξαι *vel* ὑποδεῖξαι *Cu. v.* 27. ἁγίων *pro* ἀγγέλων *Cu. Cap.* 17. *v.* 4. ποιήσω R. I. *v.* 20. ὀλιγοπιστίαν *pro* ἀπιστίαν R. I. *v.* 21. ἐξέρχεται *pro* ἐκπορεύεται *Cu. v.* 25. εἰσῆλθον R. 4. *Cap.* 18. *v.* 2. ἔμπροσθεν *pro* ἐν μέσῳ R. I. *v.* 5. — ἓν R. I. *v.* 25. αὐτῷ ἀποδȣ̃ναι *Cu. Cap.* 19. *v.* 29. πολλαπλασίονα R. I. *Cap.* 20. *v.* 11. διεγόγγυζον *Cu. v.* 23. τȣ̃το δȣ̃ναι *Cu. Cap.* 21. *v.* 25. ἐν ἑαυτοῖς *Cu. Cap.* 22. *v.* 23. ὥρᾳ *pro* ἡμέρᾳ R. I. *v.* 46. ἐπερωτᾷν *Cu. Cap.* 24. *v.* 6. ȣ̓χ εὐθέως *pro* ȣ̓́πω ἐστὶ R. I. *v.* 14. — τȣ̃το R. 2.

v. 14. — ψδδδχελσι Cu. v. 25. ὑμῖν πάντα R. 1. Cap. 25. v. 24. αὐςηρὸς pro σκληρὸς Cu. Cap. 26. v. 23. τὴν χεῖρα Cu. v. 62. σοι pro σε Cu. Cap. 27. v. 22. λέγει ἐν Cu. v. 29. περιέθηκαν ἐπὶ τῆς κεφαλ ς αὐτε R. 1. Cap. 28. v. 13. ὑμῶν pro ἡμῶν Cu. v. 14. πείσωμεν, & ποιήσωμεν Cu.

Ad Ev. Marci.

Cap. 1. v. 8. βαπτίζω pro ἐβάπτισα Cu. Cap. 3. v. 5. — ὡς ἡ ἄλλη R. 1. v. 6. πῶς pro ὅπως R. 1. Cap. 4. v. 22. ε pro ἐὰν u. 1. v. 26. — ἄνθρωπος u. 1. v. 30. θῶμεν pro παραβάλωμεν u. 1. v. 31. κόκκον pro κόκκῳ R. 1. v. 32. πάντα τὰ πετεινὰ R. 2. & φυῇ pro σπαρῇ u. 1. v. 40. ἔπω pro ἔτω; πως R. 1. Cap. 5. v. 1. γαδαρηνῶν pro γαδαρηνῶν R. 1. v. 13. — εὐθέως u. 1. v. 39. καθεύδει pro καθεύδει u. 1. Cap. 6. v. 25. — πρὸς τ̀ βασιλέα u. 1. v. 50. — πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον κὴ ἐταράχθησαν u. 1. Cap. 7. v. 5. κοιναῖς pro ἀνίπτοις R. 1. v. 17. τὴν παραβολὴν pro περὶ τ̀ παραβολ ς R. 1. Cap. 8. v. 1. ἐλθόντος pro ὄντος R. 1. v. 7. ταῦτα εὐλογήσας R. 2. v. 9. κατέλυσεν u. 1. v. 10. Δαλμανυθὰ u. 1. v. 17. πῶς ἔπω συνίετε R. 1. Cap. 9. v. 3. ὡσεὶ pro ὡς u. 1. v. 23. — τὸ R. 2. v. 27. & 28. — κὴ ἀνέςη. κὴ εἰσελθόντα αὐτὸν εἰς οἶκον u. 1. v. 28. ὅτι διὰ τί u. 1. v. 35. — ἔχατος, κὴ πάντων u. 1. v. 37. τύτων pro τοιύτων u. 1. v. 38. ἐπὶ pro ἐν R. 2. v. 49. — ἁλὶ u. 1. Cap. 10. v. 24. — τέκνα u. 1. v. 25. εἰσελθεῖν pro διελθ. u. 2. v. 30. πατέρα κὴ μητέρα pro μητέρας u. 1. v. 33. — ὅτι ἰδὲ, ἀναβαίνομεν u. 1. v. 35. — ἵνα u. 1. v. 43. ἐςι pro ἔςαι R. 1. v. 46. — κὴ ἔρχονται εἰς Ιεριχὼ u. 1. Cap. 11. v. 2. λύσατε αὐτὸν κὴ φέρετε pro λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε R. 1. v. 10. εὐλογημένη ἡ βασιλεία τε πατρὸς R. 1. v. 11. πάντας R. 1. v. 26. — Totus u. 1. Cap. 12. v. 6. — ἐσχατον u. 1. v. 12. † ταύτην post παραβ R. 1. v. 25. — ἐκ νεκρῶν u. 1. ib. — οἱ u. 1. v. 30. — κὴ ἐξ ὅλης τ̀ ψυχῆς σε u. 1. v. 34. συνετῶς pro νενεχῶς u. 1. Cap. 13. v. 2. λίθον pro λίθῳ u. 1. v. 21. — ἰδὲ poster. u. 1. v. 37. ὃ pro ἃ R. 1. Cap. 14. v. 2. γίνηται pro ἔςαι R. 1. v. 4. — τε μύρε γέγονεν u. 1. v. 7. ὅταν θέλητε, δυνασθε αὐτὺς εὖ ποιῆσαι [illegible] v. 10. † ἰδὲ post ὁ u. 1. v. 12. σοι φαγεῖν R. 1. v. 19. — αυτ[illegible] 1. v. 20. ἐν τῷ τρυβλίῳ u. 1. v. 41. — ἰδὲ παραδίδοται &c. usque ad ἰδὲ vers sequ. v. 46. Totus — u. 1. Cap. 15. v. 11. ἀνέσησαν pro ἀνασείσωσιν u. 1. v. 43. † ὁ ante φλμύσας u. 1.

APPENDIX.

AD EV. LUCÆ.

CAP. I. v. 18. † πῶς ἔςαι τοῦτο post ἄγγελον R. 4. v. 24 † ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις post ἡμέρας R. 1. v. 51. διανοίας R. 3. v. 75. πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν R. 2. Cap. 4. v. 34. οἶδα, ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ R. 1. Cap. 5. v. 19. πάντων pro τοῦ Ἰησοῦ R. 6. Cap. 6. v. 2. — ποιεῖν R. 1. v. 4. — καὶ post ἔδωκε R. 1. v. 7. κατηγορεῖν R. 2. v. 23. ὑμῶν pro αὐτῶν R. 1. Cap. 8. v. 3. Σασάννα R. 4. v. 4 ὄχλου πάμπολλου R. 1. v. 31. παρεκάλουν R. 2. v. 37. † τῆς πόλεως καὶ post πλῆθος R. 1. v. 48. — θάρσει R. 1. Cap. 9. v. 17. ἦραν pro ἤρθη R. 1. v. 54. — καὶ Ἠλίας ἐποίησε R. 1. v. 55. — ὑμεῖς R. 1. sed post αὐτοῖς — omnia usque ad fin. vers. unà cum toto vers. sequ. Cu. v. 56. † καὶ ἐπιτιμήσει αὐτοῖς post σώσαι R. 3. n. 61. πᾶσι τοῖς R. 1. Cap. 10. v. 15. καταβιβασθῇ pro καταβιβασθ. R. 1. v. 28. σώσῃ R. 1. Cap. 11. v. 2. — ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς R. 1. ib. — γενηθήτω usque ad fin. vers. R. 1. v. 4. † καὶ post τῷ R. 1. v. 11. † ζολάζοντα post δώσει R. 1. v. 34. — οὖν R. 2. ib. † ὅλον ante τὸ σῶμα poster. R. 6. v. 50. ἐκκεχυμένον pro ἐκχυν. R. 1. Cap. 12. v. 46. ὑποκριτῶν pro ἀπίςων R. 2. Cap. 13. ἠθελήσατε R. 1. Cap. 15. v. 29. † αὐτοῦ post πατρὶ R. 3. Cap. 16. v. 4. ὅταν μετασταθῶ R. 1. Cap. 17. v. 12. ἀνέςησαν R. 1. v. 16. εὐχαριςῶν τῷ Θεῷ R. 1. v. 18. καθὼς pro καὶ ὡς R. 1. Cap. 18. v. 4. ἤθελον R. 3. v. 7. — τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ R. 1. ib. μακροθυμεῖ R. 1. v. 9. πολλοὺς pro λοιποὺς R. 1. Cap. 19. v. 24. R. 3. Cap. 20. v. 20. λόγον R. 4. v. 28. ἢ pro ἀποθάνῃ R. 1. v. 46. † καὶ post γραμματέων R. 1. Cap. 21. v. 19. κτήσασθε R. 1. v. 26. ἀποψυχόντων R. 1. Cap. 22. v. 16. αὐτὸ pro ἐξ αὐτοῦ R. 1. v. 18. ἀπὸ τοῦ νῦν ἀπὸ γενήμ. R. 2. v. 68. ἐπερωτήσω R. 1. Cap. 23. v. 2. ὅτι λέγοντα R. 1. v. 14. ὡς διαςρέφοντα R. 3. v. 44. καὶ ἤ ἤδη ὡσεὶ R. 1. Cap. 24. v. 29. † ἤδη post κέκλικεν R. 1.

AD EV. JOHANNIS.

CAP. 2. v. 12. ταῦτα pro τοῦτο R. 1. Cap. 4. v. 35. τετράμηνος R. 8. Cap. 6. v. 11. — τοῖς μαθηταῖς, μαθηταὶ R. 1. v. 51. — ἣν ἐγὼ δώσω R. 1. v. 52. † αὐτοῦ post R. 1. Cap. 7. v. 8. Ἰησοῦς οὔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην Cu. Cap. 8. v. 2. ἦλθεν ὁ — ἐγὼ pro παρεγένετο R. 1. v. 3. — οἱ γραμματεῖς καὶ R. 1. v. 10. — καὶ μηδένα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς R. 4. V. 57. πως ἀρκαγηρα ἔτη R. 1. Cap. 9. v. 16. σχίσμα R. 1. Cap. 13. v. 25. † οὕτως ante R. 5. Cap. 16. v. 23. — ἐν τῷ ὀνόματί μου R. 1. Cap. 19. v[illegible]

μεστὸν· σπόγγον ἐν μεστὸν τοῦ ὄξους ὑσσώπῳ περιθ. R. 1. v. 39. ἕλιγμα pro μίγμα R. 1.

Ad Acta Apostolorum.

Cap. 1. v. 3. φαινόμενος pro ὀπτανόμενος. P. 1. v. 12. † οἱ ἀπόστολοι post ὑπέστρεψαν. P. 1. R. 1. ib. post Ἱερουσαλὴμ † τοσοῦτον ὂν τὸ διάστημα ὅσον P. 1. v. 15. ἀδελφῶν pro μαθητῶν R. 2. v. 20. ἔπαυλις αὐτῶν R. 2. Cap. 2. v. 23. — ἔκδοτον P. 1. R. 1. v. 30. — τὸ κατὰ σάρκα R. 1. v. 33. — νῦν R. 1. v. 41. — καὶ προσετέθ. P. 1. v. 44. — ἦσαν & καὶ R. 1. Cap. 3. v. 2. πύλην pro θύραν P. 1. R. 1. v. 11. αὐτοῦ pro τοῦ ἰαθέντος χωλοῦ R. 1. v. 22. — πρὸς τοὺς πατέρας R. 1. ib. — ἐκ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν P. 1. v. 26. † καὶ ἁγιάζονται post ὑμᾶς R. 1. Cap. 4. v. 2. τῶν ἐκ P. 1. v. 11. ἐξουθενωθεὶς R. 1. v. 17. — ἀπειλῇ P. 1. v. 25. post σοῦ † ἐν πνεύματι ἁγίῳ R. 2. ib. καινὰ pro κενὰ P. 3. Cap. 5. v. 1. Σαπφείρα P. 1. R. 5. v. 7. διαστήματι P. 1. v. 40. τούτῳ pro τοῦ Ἰησοῦ P. 1. Cap. 6. v. 1. ἐκείναις pro ταύταις R. 1. v. 5. Ἀντιοχείας P. 1. v. 7. — ἐν Ἱερουσαλὴμ P. 1. v. 8. πολλὰ pro μεγάλα P. 1. Cap. 7. v. 26. — ὑμεῖς R. 1. v. 30. — Κυρίου R. 1. v. 34. τοὺς στεναγμοὺς R. 1. v. 35. ἀρχηγὸν καὶ λυτρωτὴν P. 1. v. 43. pro Ῥεμφὰν R. 1. Ῥεφφὰν P. al. Ῥαφὰν. v. 60. ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ P. 1. Cap. 8. v. 30. ἐλθὼν pro προσδραμὼν P 1. v. 37. Totus vers. — P. 2. v. 39. χαίρων καὶ αἰνῶν τὸν θεὸν P. 1. v. 40. — πάσας P. 1. Cap. 9. v. 2. † ταύτης post ὁδοῦ P. 1. v. 6. † ἀλλὰ ante ἀνάστηθι P. 2. v. 18. — παραχρῆμα R. 1. v. 22. — συμβιβάζων P. 1. v. 26. ἐπείραζε pro ἐπειρᾶτο P. 1. Cap. 10. v. 6. pro οὗτος usque ad fin. vers. R. 7. legunt ὃς λαλήσει ῥήματα πρὸς σε ἐν οἷς σωθήσῃ σὺ, καὶ πᾶς οἶκός σου. v. 7. στρατιώτην τινα εὐλαβῆ P. 1. v. 10. ἦλθεν pro ἤθελε P. 1. ib. ἐγένετο pro ἐπέπεσεν P. 1. v. 11. ἀνεῳγμένα P. 1. v. 16. εὐθὺς pro πάλιν R. 1. v. 17. μαθόντες pro διερωτήσ. Cu. v. 21. — ἀπὸ τοῦ Κορνηλίου Cu. v. 22. — ἁγίου P. 1. v. 30. — νηστεύων, καὶ R. 1. ib. λευκῇ pro λαμπρᾷ P. 1. v. 32. † τινὸς βυρσέως Cu. v. 33. Κυρίου pro Θεοῦ P. 1. v. 45. οἱ pro ὅσοι R. 1. v. 46. αὐτοῦ λαλοῦντος γλώσσαις P. 1. Cap. 11. v. 4. μετ' αὐτοῖς P. 1. v. 8. † ἔφαγον, ἢ post οὐδέποτε P. 1. v. 20. † καὶ συνεζήτουν post ἐλάλουν P. 1. v. 23. ἐν τῷ Κυρ. P. 1. R. 1. v. 25. — αὐτὸν bis. P. 2. v. 26. αὐτοῖς pro αὐτοὺς P. 1. Cap. 12. v. 5. ἐκτενὴς P. 1. R. 1. v. 11. ἐξαπέσταλε P. 1. v. 12. † ὁ Πέτρος ante ἦλθεν P. 1. v. 13. Ῥόδη P. 1. Cap. 13. v. 10. παύῃ pro παύσῃ R. 2. v. 12. — ἐπὶ P. 1. v. 21. Κεῖς pro Κὶς P. 1. v. 24. — παντὶ λαῷ P. 1. v. 28. — ἄνδρες P. 1. v. 42. ἠξίουν τὰ ἔθνη post σάββατον R. 2. ib. — τὰ ἔθνη εἰς τὸ μεταξὺ σάββατον R. 1. v. 48. † πάντα post ἔθνη P. 1. Cap. 14. v. 7. κακεῖσε P. 1. Cap. 15.

v. 17.

v. 17. — πάντα bis P. 1. v. 24. — ἐξ ἡμῶν R. 1. v. 28. ἐπ᾽ ἀνάγκαις P. 1. v. 29. εἰδωλοθύτου P. 1. v. 38. συμπαραλαμβάνειν P. 1. v. 39. χωρισθῆναι P. 2. Cap. 16. v. 1. δὲ καὶ εἰς Cu. v. 9. † ὡς ante παρακαλῶν R. 4. v. 10. αὐτοῖς pro αὐτοὺς R. 1. v. 14. ἤκουσεν R. 2. v. 16. ὑπαντῆσαι P. 1. v. 17. Παύλῳ καὶ τῷ Σίλᾳ R. 3. v. 20. ὅτι pro οὗτοι P. 1. v. 22. ῥαβδίζεσθαι P. 1. v. 33. ὁ οἶκος pro οἱ P. 1. Cap. 17. v. 5. προσλαβόμενοι δὲ οἱ Ἰουδαῖοι οἱ ἀπειθοῦντες Cu. & — ζηλώσαντες δέ. v. 34. ἔπειθοι πολλοὶ σὺν αὐτῷ R. 1. Cap. 18. v. 8. παντὶ pro ὅλῳ P. 1. v. 11. τε ἐκεῖ ἐνιαυτὸν P. 1. v. 14. — οὖν Cu. v. 22. καταβὰς pro κατελθὼν P. 1. v. 25. Κυρίου pro Ἰησοῦ P. 2. R. 5. v. 26. συναγωγῇ ἐνώπιον παντὸς τοῦ πλήθους P. 1. Cap. 19. v. 8. — τὰ R. 1. v. 9. Τυράννου P. 1. & — τινὸς R. 1. v. 16. ἀμφοτέρων, ἴσχυσε P. 1. R. 1. v. 18. ἁμαρτίας pro πράξεις R. 1. v. 25. ὑμῖν pro ἡμῶν P. 1. v. 32. † ὅλη post ἐκκλησία P. 1. ib. χαίρειν pro ἕνεκεν P. 1. v. 34. φωνὴ μεγάλη P. 1. v. 37. θεὸν pro θεὰν P. 3. Cap. 20. v. 4. — ἄχρι τῆς Ἀσίας R. 1. sic R. 3. & legunt σὺν pro συνείπετο. v. 13. & 14. Θάσον vel Θάσσον P. 1. R. 2. v. 15. ἐπεβάλ. pro παρεβάλ. R. 1. ib. Στρογγυλίῳ pro Τρωγυλλίῳ R. 1. v. 16. κεκρίκει pro ἔκρινε R. 2. v. 24. οὐδενὸς τούτων R. 1. v. 32. † ὑμᾶς post δυναμένῳ R. 1. Cap. 21. v. 2. διαπερὸν pro διαπερῶν P. 1. v. 3. ἀναφαίνεν. P. 1. R. 3. v. 24. γνώσονται pro γνῶσι P. 1. ib. † ἀληθὲς post οὐδέν ἐστιν P. 1. v. 25. ἀπεστείλ. P. 1. ib. τοιούτων P. 1. v. 26. — τῶν ἡμερῶν P. 1. v. 27. ἑπτὰ ἡμέρας συμπληροῦσθαι P. 1. v. 32. τότε ἰδὼν P. 1. v. 33. † αὐτὸν post ἐκέλευσε P. 1. v. 40. τῶν λαὸν R. 2. ib. προσεφώνει R. 4. Cap. 22. v. 3. τῷ πατρῴῳ νόμῳ P. 1. v. 5. — μαρτυρεῖ R. 8. v. 30. — ἀπὸ τῶν δεσμῶν R. 1. Cap. 23. v. 2. — Παῦλε R. 1. v. 27. — αὐτὸν R. 2. Cap. 24. v. 1. † τινων post πρεσβυτέρων P. 1. R. 3. v. 6. ἐβουλήθημεν pro ἠθελήσ. P. 1. v. 21. ἐκέκραξα P. 1. v. 22. αὐτοῖς pro αὐτοὺς R. 2. v. 23. † αὐτῷ post ὑπηρετεῖν R. 2. Cap. 25. v. 9. ὑπ᾽ ἐμοῦ P. 1. v. 22. † πρὸς αὐτὸν post ὁ δὲ P. 1. Cap. 26. v. 2. ἡγοῦμαι pro ἥγημαι P. 1. v. 15. Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος P. 1. v. 17. — καὶ P. 1. v. 20. παρήγγελλον P. 1. v. 24. φησὶ pro ἔφη P. 1. v. 28. — ἔφη P. 1. ib. μοι pro με P. 1. Cap. 27. v. 5. Λυκίαν pro Κιλικίαν P. 1. v. 9. νηνεμίαν pro νηστείαν ex conjecturâ Castellionis. v. 16. Κλαύδα P. 1. ib. μόγις pro μόλις P. 1. v. 25. — τῷ θεῷ P. 1. v. 27. προσαγαγεῖν P. 1. v. 35. ἔλαβεν ... εὐχαριστήσας P. 1. v. 39. — εἰ δύναιντο P. 1. Cap. 28. v. 26. εἶπον pro εἰπὲ P. 1. v. 29. Totus — P. 1.

APPENDIX.

AD EPIST. AD ROMANOS.

CAP. I. v. 20. ὁρατὰ pro ἀόρατα Ge. Cap. 2. v. 7. ἐπιζητοῦσι Cu. v. 17. καυχάζῃ Cu. Cap. 3. v. 5. ἀλήθεια ὑμῶν pro ἀδικία ἡμῶν p. 1. v. 9. προκατεχόμεθα Ge. & περισσευχόμεθα p. 1. pro προεχόμεθα. v. 25. πώρωσιν pro πάρεσιν p. 1. Cap. 4. v. 4. — τὸ Ge. p. 2. v. 7. ἀφειλήθησαν p. 1. ἀφειλήθησαν Ge. pro ἀφέθησαν. v. 10. ἢ καὶ ἐν Ge. v. 11. † τῆς πίστεως post δικαιοσύνην Ge. v. 12. ἴχνεσι τῆς πίστεως τῆς ἐν ἀκροβυστίᾳ τοῦ πατρὸς p. 1. Cap. 5. v. 5. — τοῦ δοθέντος ἡμῖν Ge. v. 9. ἀπὸ τῆς μελλούσης κολάσεως ὡς δηλονότι τῆς ὀργῆς p. 1. v. 19. κατεστάθημεν Cu. Cap. 6. v. 12. βασιλευέτω p. 1. v. 19. οὕτω καὶ νῦν Cu. Cap. 7. v. 6. ἀποθανόντες p. 3. v. 14. σαρκινὸς Ge. v. 25. ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ pro εὐχαριστῶ τῷ θεῷ Ge. Cap. 9. v. 4. ἡ ἐπαγγελία Ge. v. 18. — θέλει posterius p. 1 v. 19. τῷ γὰρ βουλημ. Ge. v. 31. — δικαιοσύνης Ge. v. 32. — πᾶς & καταισχυνθῇς pro καταισχυνθήσεται Ge. Cap. 10. v. 20. — ἀποτολμᾷ, καὶ Ge. Cap. 11. v. 7. τοῦτο Ge. p. 2. Cap. 14. v. 10. † ἐν τῷ μὴ ἐσθίειν ante ; πάντες Ge. v. 16. ἡμῶν Ge. Cap. 15. v. 2. ὑμῶν p. 2. v. 7. — καὶ p. 1. v. 15. ὑποταγὴν p. 3. v. 22. ἐνεκόπτην πολλάκις Ge. v. 24. Ισπανίαν p. 1. & infra v. 28. v. 29. — τοῦ εὐαγγελίου Ge. v. 32. ἀναψύξωμαι Ge. v. 33. ἤτω Ge. Cap. 16. v. 2. καὶ ἐμοῦ καὶ ἄλλων πολλῶν προστάτις ἐγενήθη Ge. v. 9. Στάχυν Ge. v. 15. Ολυμπίαν Ge. v. 16. — ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Χριστοῦ Ge.

I. AD CORINTHIOS.

CAP. I. v. 13. ἡμῶν p. 3. v. 15. — ἐμὸν p. 3. Cap. 2. v. 2. — Ιησοῦν Ge. v. 13. αὐτὸ p. 3. v. 14. totus versus — p. 3. Cap. 4. v. 8. — καὶ ὄφελόν γε ἐβασιλεύσατε p. 3. Cap. 5. v. 9. — ἐν τῇ ἐπιστολῇ p. 1. Cap. 6. v. 11. † ἡμῶν post κυρίου p. 3. Cap. 7. v. 7. ὁ utrobique pro ὃς Ge. p. 3. v. 34. — καὶ ἡ παρθένος p. 3. v. 37. ἕστηκεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ γενναίως, μὴ p. 3. Cap. 8. v. 2. ἐγνωκέναι p. 3. Cap. 9. v. 9. — ἐν γὰρ τῷ Μωσέως νόμῳ γέγραπται Ge. v. 12. στέγομεν p. 3. v. 16. χάρις Ge. v. 18. — τοῦ Χριστοῦ p. 3. τοῖς ἐξουσίας p. 3. v. 21. πάντως Ge. πάντα p. 3. Cap. 10. v. 3. — καὶ πάντες τὸ αὐτὸ βρῶμα πνευματικὸν ἔφαγον p. 3. v. 6. εἰς τύπον ἡμῶν p. 3. v. 8. ἐξεπόρνευσεν Ge. v. 9. ἐξεπείρασαν Ge. v. 15. † ὑμῶν post φρονίμοις Ge. v. 27. † εἰς δεῖπνον post ἀπίστων Ge. v. 31. — ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε Ge. Cap. 11. v. 2. — ἀδελφοὶ p. 3. v. 21. ἐπὶ pro ἐν Ge. v. 31. ἀνεκρινόμεθα pro ἐκρ. Ge. Cap. 12. v. 2. ἀνάγομενοι pro ἀπ-

αγ.

ἀγ. P. 3. v. 9. — δὲ Ge. v. 10. ἐνεργεία, Ge. προφητεύειν P. 3. v. 23. † τιμῆς post ἔχει Ge. v. 27. — Χριστοῦ P. 2. Cap. 13. v. 2. μεθιστάναι pro μεθιστάνειν Ge. v. 7. στέγει Cu. v. 8. ἐκλείπει P. 2. Cap. 14. v. 4. γλώσσαις Ge. P. 3. v. 5. διερμηνεύων ἢ Ge. v. 6. γλώσσῃ pro γνώσει P. 3. v. 9. εὔχημον pro εὔσημον Ge. v. 26. δὲ ante ἑρμηνείαν Ge. v. 27. — καὶ ἀνὰ μέρος P. 3. Cap. 15. v. 5. μετὰ ταῦτα pro εἶτα Ge. v. 13. εἰ δὲ ἀνάστασις νεκρῶν οὐκ ἔστιν Ge. v. 14. — εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται Ge. v. 18. — ἐν Χριστῷ P. 2. v. 22. ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν post ἀπώλ. Ge. v. 26. post ponitur 27. v. 44. — ἔστι σῶμα ψυχικὸν καὶ ἔστι σῶμα πνευματικὸν Ge. v. 46. ἔπειτα τὸ πνευματικὸν P. 3. v. 50. γὰρ pro δὲ Ge. Cap. 16. v. 3. αὐτοὺς post ἐπιστολῶν P. 1. v. 6. πορεύσωμαι P. 2. v. 9. ἤνοικται P. 3. v. 19. † Ἀπολλῶ καὶ post πολλὰ P. 3. post ἐκκλησίᾳ † παρ' οἷς καὶ ξενίζομαι Ge.

2. AD CORINTHIOS.

CAP. I. v. 4. † καὶ post παρακαλούμεθα Ge. Cap. 2. v. 6. ἐπιτίμησις. v. 12. διὰ τὸ εὐαγγέλιον Ge. Cap. 3. v. 5. ἀφ' pro ὡς ἐξ Ge. v. 9. περισσεύσει Ge. v. 13. — καὶ ante οὐ P. 3. Cap. 4. v. 1. ἐγκακοῦμεν pro ἐκκ. P. 3. v. 10. Χριστοῦ post Ἰησοῦ Ge. v. 11. Ἰησοῦ post Χριστοῦ Ge. v. 16. ἡμῶν post ἔσωθεν Ge. Cap. 5. v. 4. † τούτῳ post σκήνει Ge. v. 5. κατεργαζόμενος Ge. v. 6. ἀποδημοῦμεν pro ἐκδ. Ge. v. 11. πείθωμεν pro πείθομεν P. 3. v. 17. καινὰ σάρκα ante ὥστε Ge. v. 19. † τοῦ εὐαγγελίου post ἡμῖν Ge. & P. 3. v. 20. δι' ἡμῶν P. 3. Cap. 6. v. 14. ἀδικίᾳ; ἢ Ge. v. 15. Βελίαν Ge. v. 16. † λέγει γὰρ ὁ θεὸς post θεὸς Ge. Cap. 7. v. 2. — οὐδένα ἐφθείραμεν P. 3. v. 7. ἦν παρεκλήθη Ge. v. 10. ἐργάζεται utrobique Ge. — ἡ δὲ τοῦ κόσμου λύπη θάνατον κατεργάζεται P. 2. v. 12. ἀδικηθέντος & ἀδικήσαντος transponuntur Ge. v. 16. οὖν post θαρρῶ P. 2. Cap. 8. v. 4. ὑμῶν pro ἡμῶν P. 2. v. 12. † τις post ἔχει Ge. v. 20. θέλουσι ante στελλόμενοι Ge. v. 24. ἐνδεικνύμενοι Ge. Cap. 9. v. 3. ἐπεμψαμεν Ge. — τὸ ὑπὲρ ὑμῶν P. 2. v. 4. σὺν ἐμοὶ P. 1. v. 12. Χριστῷ pro θεῷ P. 3. Cap. 10. v. 2. τῇ πεποιθήσει P. 3. v. 5. † ἄγοντες post Χριστοῦ Ge. v. 9. δόξωμεν, & ἐκφοβοῦντες Ge. v. 12. αὐτοὺς post ἐγκρῖναι Ge. v. 13. — ἡμῖν P. 3. κύριος pro ὁ θεὸς Ge. Cap. 11. v. 1. ὤφελον P. 3. v. 3. † ἁγνότητος καὶ τῆς post ἀπὸ τῆς Ge. v. 5. ἐν ὑμῖν εἶναι post ὑστερηκέναι Ge. v. 6. † ὑπερλίαν post ἰδιώτης P. 1. & 2. v. 25. — ἅπαξ P. 2. v. 28. ἐπίστασις Ge. v. 31. † τοῦ Ἰσραὴλ post θεὸς Ge. Cap. 12. v. 3. χωρὶς pro ἐκτὸς Ge. v. 7. ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι Ge. v. 11. ὄφελον pro ὤφειλον P. 2. v. 13. παρὰ pro ὑπὲρ Ge. v. 14. † τοῦτο post ἰδοὺ Ge. post τρίτον P. 2. v. 17. ἔπεμψα Ge. v. 20. ἔρις P. 1. Cap. 13. v. 13. † καὶ πατρὸς post Θεοῦ P. 1. Post. v. 13. † Βαρνάβα post Τίτου P. 1.

AD

APPENDIX.

AD GALATAS.

CAP. I. v. 12. — Ἰησοῦ p. 1. v. 16. εὐαγγελίσω pro ζωμαι Ge. v. 19. † οὐδένα post εἶδον Ge. Cap. 2. v. 7. πεπίστευμαι pro μαι. p. 3. v. 20. — Χριστῷ συνεσταύρωμαι p. 3. Cap. 3. v. 9. ἐνευλογηθήσονται Ge. p. 2. v. 16. — ἐν τῷ σπέρματί σου p. 3. v. 19. ὃ pro οὗ p. 3. v. 24. † Ἰησοῦν post Χριστὸν Ge. v. 26. — Ἰησοῦ p. 1. Cap. 3. v. 16. † ἐγὼ post ὅτι Ge. v. 17. † ζηλοῦτε δὲ τὰ κρείττω χαρίσματα Ge. v. 30. κληρονομήσει pro σῃ Ge. p. 3. v. 30. μου Ἰσαὰκ Διάφορα pro τῆς ἐλευθέρας. Ἀρ. Ge. Cap. 5. v. 1. — τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν ᾗ Ge. ib. ἀνέχεσθε Ge. v. 13. τῇ ἀγάπῃ τοῦ πνεύματος pro διὰ τῆς ἀγ. Ge. v. 14. † ἐν ὑμῖν post νόμος G. v. 21. προείρηκα pro προεῖπον Ge. Cap. 6. v. 1. † αὐτὸς post μὴ καὶ Ge. v. 8. † αὐτοῦ ante θερίσει Ge. v. 16. — καὶ post ἔλεος Ge.

AD EPHESIOS.

CAP. I. v. 3. † Ἰησοῦ post Χριστῷ Ge. v. 15. † τῆς κοινωνίας αὐτοῦ post ἀγάπην p. 3. Cap. 2. v. 3. ὑμῶν pro ἡμῶν p. 3. v. 5. † ταῖς ἁμαρτίαις post παραπτώμασι Ge. v. 7. ὑμᾶς pro ἡμᾶς p. 2. — Ἰησοῦ Ge. v. 14. † τῆς ἔχθρας post μεσότοιχον p. 3. v. 19. † ἐστὲ post ἀλλὰ Ge. v. 7. † τοῦ Θεοῦ post χάριτος p. 3. v. 8. † ἀποστόλων post ἁγίων p. 3. v. 21. — ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ p. 3. Cap. 4. v. 2. ἀλλήλους, pro λων. p. 2. v. 6. — ὁ ἐπὶ πάντων p. 3. v. 28. — τὸ ἀγαθὸν post ἐργαζόμενος Ge. v. 14 ἔγειρε pro ραι p. 2. v. 24. — ἰδίοις Ge. Cap. 6. v. 6. αὐτοῦ pro τοῦ Θεοῦ p. 3. v. 10. — ἀδελφοί μου Ge. v. 15. ὑποδυσάμενοι pro ὑποδη. p. 1. v. 18. † πάντοτε post ἀγρυπνοῦντες Ge. ὑπὲρ pro περὶ Ge. Post v. 24 — omnia p. 1.

AD PHILIPPENSES.

CAP. I. v. 3. † ἐγὼ μὲν ante εὐχ. † ἡμῶν post Θεῷ Ge. v. 8. μοὶ pro μου Ge. v. 17. præcedit v. 16. Ge. v. 20. καραδοκίαν pro ἀποκαρ. p. 1. v. 28. πτυρόμενοι p. 3. Cap. 2. v. 3. προηγούμενοι p. 3. τὸ pro τὰ, ἕκαστοι pro ἕκαστος Ge. v. 17. σπένδωμαι pro ομαι p. 3. Cap. 3. v. 3. κατατομὴν pro περιτομὴ p. 3. v. 4. — ἄλλος p. 3. v. 9. † τοῦ γνῶναι αὐτὸν post πίστει p. 1. & 2. v. 12. † δεδικαίωμαι ἢ ἤδη post ἤδη Ge. ib. — Ἰησοῦ Ge. Cap. 4. v. 10. ἐθάλλετε pro ἀνε. Ge. v. 18. πεμφθὲν post ὑμῶν & τὸ pro τὰ Ge.

AD

APPENDIX.

AD COLOSSENSES.

CAP. I. v. 3. ὑπὲρ pro περὶ Ge. v. 13. ὑμᾶς pro ἡμᾶς p. 2. v. 18. ἀπαρχὴ pro ἀρχὴ Ge. v. 21. τῆς διανοίας Ge. v. 24. ἀναπληρῶ pro ἀνταν. p. 3. ὃς pro ὃ Ge. v. 28. — πάντα ἄνθρωπον Ge. ib. — Ἰησοῦ Ge. Cap. 2. v. 10. † ἐκκλησίας post πάσης Ge. v. 19. † Χριστὸν post κεφαλὴν Ge. Cap. 3. v. 6. ὃ pro ἃ Ge. v. 18. † ὑμῶν post ἀνδράσιν Ge. v. 22. ὀφθαλμοδουλείᾳ Ge.

I AD THESSALONICENSES.

CAP. I. v. 6. — καὶ post ἐγενήθητε p. I. v. 8. Θεοῦ pro κυρίου p. I. Cap. 2. v. 8. ὁμειρόμενοι Ge. p. 2. v. 10. † ἐστε post μάρτυρες Ge. Cap. 4. v. I. † ἵνα post Ἰησοῦ Ge. v. 2. † Χριστοῦ post κυρίου † ἡμῶν post Ἰησοῦ Ge. p. I. Cap. 5. v. 8. † υἱοὶ post ἡμέρας p. I. v. 13. — ἐν ἀγάπῃ p. I. v. 27. ἐξορκίζω Ge. ib. — ἁγίοις Ge.

2 AD THESSALONICENSES.

CAP. I. v. 4. — ὑμῶν post ὑπομονῆς p. I. v. II. προσευξόμεθα pro προσευχ. p. I. Cap. 2. v. I. περὶ pro ὑπὲρ p. I. v. 15. † ἡμῶν post παραδόσεις Ge. & — infra p. I. v. 16. post ἡμῶν l. καὶ Θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς p. I. Cap. 3. v. 6. — ἡμῶν post κυρίου Ge. v. 8. ἀγωνιζόμενοι pro ἐργαζ. p. 2.

I AD TIMOTHEUM.

CAP. I. v. 5. οἰκονομίαν pro οἰκοδ. p. 2. Cap. 2. v. 8. διαλογισμῶν p. I. Cap. 3. v. 4. ἐπιστάμενοι pro προΐστ. p. 3. v. 8. — σεμνοὺς p. I. Cap. 4. v. 2. — ἰδίαν post τὴν p. I. v. 6. τῇ καλῇ διδασκαλίᾳ p. I. v. 14. μετὰ pro διὰ p. I. Cap. 5. v. 15. ἐπιβαρείσθω p. I. v. 25. † πῶς post ἄλλως p. I. Cap. 6. v. 2. ἐργασίας & εὐσεβείας pro εὐεργ. p. 2. 3. v. II. † εἰρήνην post ἀγάπην p. I.

2 AD TIMOTHEUM.

CAP. I. v. 10. † ἡμῶν post νῦν p. I. Cap. 2. v. 3. συνεστρατιώτης Ge. Cap. 3. v. II. Θεὸς pro κύριος Ge. v. 17. † πλεῖστος ἢ post ἵνα Ge. Cap. 4. v. 19. Ακύλλαν p. I. & † Λέκτραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ Σιμμίαν & Ζήνονα τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ p. I. v. 21. Σπούδης p. I.

AD

APPENDIX.

AD TITUM.

CAP. 2. v. 2. Πρεσβυτέρους p. 1. v. 7. ἀφθορίαν Ge. † ἢ ἀφθαρσίαν post σεμνότητα Ge. v. 10. ἐπιδεικνυμένους pro ἐνδ. p. 1. v. 11. τοῦ post ἐπιφάνη Ge. Cap. 3. v. 5. † διὰ post ἀνακαινώσεως Ge.

AD PHILEMONEM.

V. 5. Χριστὸν post Ἰησοῦν Ge. v. 19. † ἐν κυρίῳ post προσοφείλεις Ge.

AD HEBRÆOS.

CAP. 1. v. 1. † ἡμῶν post πατράσιν p. 1. v. 4. γέγονε v. 6. Παράκλητον pro Παράκλ. p. 1. Cap. 2. v. 14. † παθημάτων post ἵνα Ge. Cap. 5. v. 1. ἱερεὺς pro ἀρχ. p. 1. Cap. 6. v. 4. τοῦ pro τῆς p. 1. v. 12. νωθροὶ p. 1. Cap. 7. v. 21. ὁρκωμοσίας p. 1. Cap. 8. v. 7. — ἄμεμπτος Ge. Cap. 9. v. 26. ἀποθανεῖν pro παθεῖν p. 1. Cap. 10. v. 28. † καὶ δακρύων post οἰκτιρμῶν Ge. Cap. 12. v. 4. ἀνταγωνιζόμενοι p. 1. Cap. 13. v. 12. † ὁ κύριος post ὃ p. 1. Post. v. 25. Τέλος τοῦ ἀποστόλου p. 1.

JACOBI.

CAP. 2. v. 3. αὐτὴλ. & αὐτὲλ. pro. ἀλλήλων; p. 2. Cap. 4. v. 5. p. 1. ponit periodum post φθόνον.

I PETRI.

CAP. 2. v. 2. αὐξηθῆτε εἰς σωτηρίαν pro αὐξ. p. 1. v. 3. χριστὸς pro χρηστός. p. 1. Cap. 3. v. 6. ποίησιν, & πλῶσιν pro πλοησιν p. 2. Cap. 4. v. 8. ἀλλήλους pro ἑαυτ. p. 2. v. 13. καθὸ pro καθὼς p. 2. v. 15. † λοίδορος post φονεὺς p. 1.

2 PETRI.

CAP. 1. v. 8. ἀπράκτους pro ἀκάρπους p. 1. Cap. 3. v. 1. ἐπιγνώσει pro ὑπομ. p. 1. Cap. 4. v. 12. κυρίου pro Θεοῦ p. 1.

I JOHANNIS.

CAP. 1. v. 2. † ὃ ante ἑωρακ. & † post καὶ ἀκηκόαμεν p. 2. Cap. 2. v. 28. † μου post τεκνία p. 1. Cap. 3. v. 16. † ἡμῶν post ἀδελφῶν p. 1. v. 24. ἐκ τούτου pro ἐν τ. p. 1. Cap. 4. v. 2. — πᾶν ad finem v. p. 1. v. 15. κύριος pro Ἰησ. p. 1. Cap. 5. v. 7. — ab ἐν τῷ οὐρανῷ ad

τὸ πνεῦμα p. 3. v. 13. — ἀ priori ἵνα ad Θεοῦ p. 1. post. v. 21. † Τέλος τῆς Ἰωάννης τοῦ εὐαγγελιστοῦ τῆς ἐπιστολῆς ἐγράφη ἀπὸ Ἐφέσου p. 1.

3 JOHANNIS.

V. 3. ταύτην *pro* τούτων p. 1.

JUDÆ.

V. 2. — ϗ ἀγάπη p. 2. *v.* 9. † διάβολος *post* κύριος p. 1.

AD APOCALYPSIN JOH.

AD *Titulum* † καὶ εὐαγγελιστοῦ p. 1. *Cap.* 1. *v.* 1. † τοῦ κυρίου ἡμῶν *post* Ἀποκ. p. 1. *v.* 11. ἠχούσης *pro* λεγ. p. 1. *v.* 20. — ἃς εἶδες p. 1. *Cap.* 2. *v.* 3. ἐκοπίασας *pro* κεκ. p. 1. *Cap.* 3. *v.* 2. τήρησον *pro* στήριξον p. 1. *v.* 5. — καὶ ἐξομολογήσωμαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ p. 1. *v.* 7. Φιλαδελφίᾳ *pro* εἰᾳ p. 1. *v.* 12. — καὶ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως τοῦ Θεοῦ μου p. 1. *Cap.* 4. *v.* 4. — εἶδον τοὺς εἴκοσι καὶ τέσσαρας p. 1. *Cap.* 6. *v.* 4. πυρρὸς *pro* πυῤῥὸς p. 1. *v.* 15. — καὶ οἱ πλούσιοι p. 1. *Cap.* 7. *v.* 2. παρεστῶσιν *pro* τέσσαρσιν p. 1. *Cap.* 8. *v.* 9. — τῶν ἐν θαλάσσῃ p. 1. *v.* 13. τελῶν *pro* λοιπῶν p. 1. *Cap.* 9. *v.* 2. ἀστὴρ *pro* ἀὴρ p. 1. *v.* 4. — μόνους — τοῦ Θεοῦ — αὐτῶν p. 2. *v.* 20. ἀδικήσουσιν *pro* οὐσι. p. 1. *Cap.* 10. *v.* 9. — *totus*. *Cap.* 11. *v.* 4. — ἐλαῖαι ϗ δύο p. 1. — τῆς γῆς p. 1. *v.* 18. † διὸ φησὶν καὶ ἦλθεν ἡ ὀργὴ σοῦ τῶν νεκρῶν p. 1. *Cap.* 12. *v.* 12. σκηνοῦντες *pro* σκηνοῦντες p. 1. *v.* 14. — εἰς τὴν ἔρημον p. 1. *Cap.* 13. *v.* 11. δύναμις καὶ δύο *pro* δύο p. 1. *v.* 13. † ὑιῶν τῶν *post* τῶν p. 1. *v.* 18. ξις. *pro* χξς. p. 1. — *totus* v. p. 1. *Cap.* 14. *v.* 8. † δεύτερος *post* ἄλλος *v.* 11. — ἀναβαίνει † αἰῶνα *post* αἰώνων p. 1. *v.* 12. — *totus* p. 1. *v.* 15. οὐρανοῦ *pro* ναοῦ p. 1. *v.* 20. — καὶ ἐπατήθη ἡ ληνὸς ἔξω τῆς πόλεως p. 1. αχ´. *pro* χιλ. ἑξ p. 1. *Cap.* 16. *v.* 2. † ἄγγελος *post* πρῶτος p. 1. *v.* 7. — *ab* εἰσι *ad* ναὶ p. 2. *Cap.* 17. *v.* 2. — οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς p. 1. *v.* 4. † κεκοσμημένη *post* μαργαρίταις p. 1. *Cap.* 18. *v.* 7. — καὶ πένθος *post* βασανισμὸν p. 1. *v.* 10. ἔρχεται *pro* ἦλθεν p. 1. *v.* 11. ἐφ' ἑαυτοὺς *pro* αὐτῇ p. 1. *v.* 14. † οὐπ ψυχὰς ἀνθρώπων γὰρ λοιπῶν ἐμπορεύσηται p. 1. — καὶ πάντα τὰ λιπαρὰ ϗ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σοῦ οὐκέτι, καὶ p. 2. *Cap.* 19. — γράψον *ad* κεκλημένοι p. 1. *v.* 10. — ἡ γὰρ *ad* μαρτυρίας p. 1. *v.* 15. ῥομφαία *pro* ῥάβδῳ p. 1. *Cap.* 20. *v.* 4. — καὶ ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτῶν p. 2. *v.* 10. — εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων p. 1. *v.* 13. — ϗ ὁ ᾅδης, *ad* ἐβλήθησαν p. 2. *Cap.* 21. *v.* 11. — ὡς λίθῳ p. 1. *Cap.* 22. *v.* 2 — καὶ τὰ φύλλα *ad finem* v. p. 1. *v.* 16. — ϗ ὀρθρινὸς p. 1. *v.* 18. † ἐπ' αὐτὸν πληγὰς p. 1. *v.* 21. τῶν ἁγίων *pro* ὑμῶν p. 2.